www.e-rara.ch

Hē palaia diathēkē kata tous hebdomēkonta

Grabe, Johannes Ernst

Tiguri Helvetiorum, 1730-1732

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: III A 647 l G

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-16821

Tomus II.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

III A. 135. 647a

VETUS TESTAMENTUM

EX VERSIONE SEPTUAGINTA INTERPRETUM

Olim ad fidem

CODICIS MS. ALEXANDRINI

Summo Studio & incredibili Diligentia expreſſum, emendatum ac ſuppletum

à JOANNE ERNESTO GRABE S. T. P.

Nunc vero

Diverſis VATICANI EXEMPLARIS Lectionibus

Aliisque acceſſionibus inſigniter locupletatum.

SVMMA CVRA EDIDIT

JOANNES JACOBUS BREITINGERUS.

TOMUS II.

TIGURI HELVETIORUM

Ex Officina JOANNIS HEIDEGGERI & SOC. MDCCXXXI.

BIBLIOTHEK
DER
CANTONAL=
LEHR=
ANSTALTEN
ZU
ZÜRICH.

PROLEGOMENA.

CAP. I.

Quo Notitia Verſionis LXX. Codicisque ALEXANDRINI, *Præcipue quoad hunc Tomum, traditur.*

IN eunte hoc ſeculo JOANNES ERNESTUS GRABE, Natione Boruſſus, Patria Regio-montanus, Vir per totam Europam Operibus ſuis editis celeberrimus, nihil aut reipublicæ literariæ aut Eccleſiæ Dei magis gratum fore exiſtimans, quam ut Fœderis Antiqui Novique libros, ſecundum Eccleſiæ primævæ uſum, in lingua quæ omnium fuit olim maxime catholica vel deſcriptos, vel traductos, ſed vel per ſupinam quorundam negligentiam, vel temerariam aliorum diligentiam, temporis decurſu nimis fœdatos, diligenter à Librariorum Typographorumque mendis repurgatos Chriſtianus videret orbis; Bibliorum Græcorum Editionem, quæ Complutenſem, Aldinam, Romanam, reliquasque omnes longe antecelleret, meditatus eſt. Ab initio, ut ipſe de ſe teſtatur, de præſtantia Alexandrini Codicis præ Vaticano dubius, non niſi Romanam Editionem ex aliis Codicibus ſuppletam, ac ubi defectu laborabat, integritati, ubi vitio, ſanitati, reſtitutam emittere ſibi propoſuit. (Vid. Prolegom. ad Octateuch. cap. 2. §. 1.) Quippe Codicis illius accurate deſcribendi, atque emendate edendi, difficultate deterritus, nec non ſumptibus & auxiliis, ad id neceſſariis deſtitutus, hoc ſibi tunc ſufficere exiſtimavit, quod & eodem tempore V. Cl. LAMBERTUS BOS aggreſſus tam feliciter paulo poſt abſolvit, non ultra quinquennium laboris ſui & metam & fructum expectans. Anno igitur hujus ſeculi *ſeptimo*, excuſſo prius omni laboris tædio, omnibusque difficultatibus poſthabitis, de Alexandrini exemplaris excellentia poſt ſedulam inquiſitionem certior tandem factus, illiusque editionem Eccleſiæ Dei, Romana, aut quavis alia adhuc ab hominibus viſa, utiliorem inde

fore perſuaſus, & rei præſtantia & Virorum Doctorum plurimorum hortatu tractus pulſusque, operis hujus primitias, *Tomum* ſcilicet *Primum*, erudito orbi modeſte obtulit Vir Doctiſſimus: unde laudem haud exiguam meruit, tulitque; paucis, ſed ijs nullius nominis hominibus, ut moris eſt, oblatrantibus. Interim laudatus Lambertus Boſius, Natione Gallus, Patria Nemauſenſis, Græcæ linguæ in Academia Franequerana Profeſſor, Vir profecto neque diligentia neque ſagacitate carens, cum ſtatim quod in Anglia tunc agebatur reſciverit, & rationem ac methodum hujus LXX. Interpretum Editionis, è Codice Alexandrino paratæ, quam ſequebatur Grabius, perfecte noverit, in id ſe totum impendit, animumque appulit, ut Verſionis hujus Editionem aliam, ac quæ vilioris etiam pretii eſſet, ad Vaticani exemplaris fidem ſumma cum cura adornaret, cumque Scholiis Romanæ Editionis, variisque veterum exemplarium aliorum lectionibus, nec non antiquarum Aquilæ Symmachi ac Theodotionis verſionum fragmentis, maxima cum ſedulitate emitteret. Quod quidem effecit Boſius; utque operi huic ſuo & dignitatem & pretium magis conciliaret, hoc illi incubuit, aut incumbere illi viſum eſt maxime, ut Alexandrini Codicis fidem deprimeret; necnon ut in Editorem quoque ipſum nonnihil hanc ob cauſam animadverteret. Laudandus tamen eſt Vir Clariſs. quod animadverſiones has erudite ac modeſte Lectori ſuo ventilandas, absque calumniis ac vituperiis, propoſuerit; quod quædam eſſe in Codice Alexandrino quæ præferenda ſunt Romano ingenue agnoverit; quodque ejus editorem diſerte etiam laudaverit, titulisque honorificis ſæpius illum honeſte inſigniverit. Anno igitur hujuſce ſeculi *nono* Franequeræ prodiit Vetus Teſtamentum integrum ex Verſione LXX. Interpretum à Cl. Boſio recognitum, quum Editionis hujus Alexandrino-Grabianæ unica tantum pars, totius quaſi quarta, aut etiam quinta, adhuc extabat. Dum enim circa id valde occupatus erat Vir Doctiſſimus, ut Tomum illius Primum, tali tantoque applauſu editum, Secundus hic ipſe, qui *Hiſtoricos* Veteris Teſtamenti libros continet, immediate ſequeretur, nonnulla interveneruut, ſive fato reluctante acciderunt, quæ illum, ne juxta ordinem ſuum ederetur, impediverunt. Cæpto tamen labori Grabius ſe ſubtrahi noluit; ſed illius cauſa cum Viris Doctis ubique commercium habuit, ut opus à ſe ſuſceptum accuratiſſime perficeretur: cujus rei teſtis eſt Italia, teſtis Gallia, teſtis & Germania ſua, illi licet haud ſatis grata. Cum igitur nonnulla, quorum ipſe rationem reddit, tam ad Hiſtoriarum monumenta quam ad Prophetarum oracula rite edenda, adhuc deſiderarentur, ultimum hujus Verſionis Tomum interea emiſit in lucem, ne tempus hinc ullum, quod expectando ſæpiſſime perditur, perderetur.

§. 2. Tomus iſte, qui ipſi revera fuit *ultimus*, Jobi, Davidis, ac Salomo-

lomonis libros, Apocrypham ejusdem Sapientiam, Siracidæque Ethicam ſane nobiliſſimam ac divinam, continens, anno eodem hujus ſeculi nono labente prodiit, cum jam Septuaginta Interpretum Editio Franequerana apud Belgas publicari cæperat. Adeo ut nec Apographi illius Romani Editor Tomum hunc alterum, tam accurata ſubtilitate ac diligentia pæne incredibili emendatiſſime ac nitidiſſime abſolutum, vidiſſet; nec ipſe Grabius Animadverſiones Boſianas in Tomum ipſius primum, quas Doctiſſimus Profeſſor in Prolegomena ſua ad Editionem iſtam retulit, legiſſet. Quas ſi legiſſet, occaſione hac data, cauſam ſuam apud orbem eruditum agere haud negleXiſſet; ſed, antequam Tomus iſte in publicum permiſſus eſſet prodire, rationem ſuam edendi atque methodum, ad exceptiones quasdam tollendas, ulterius explicare ac tractare voluiſſet. Cum tamen prorſus impoſſibile ſit, ut ulla methodus vel ratio edendi eruditis omnibus placere poſſit; adeo ut ille ipſe conſilium ſuum ſæpius hinc mutaverit, dum amicorum doctorum ſententias, non modo diverſas, ſed haud raro contrarias, nimium pronus facilisque in animum recipiebat, omnibus nimirum placere ſtudens; cum hoc, inquam, in rerum natura ſit impoſſibile, minime eſt mirandum quod viri nonnulli docti, in rebus criticis valde vel nimium aliquando curioſi, aliorum labores Hypercritice tractantes nominis ſui famam inde ſectentur.

§. 3. Quæ in Prolegomenis Tomorum duorum ante editorum de Codice Alexandrino ejusque præſtantia, item de Codice Romano, ſunt à Grabio præmiſſa, repetere non opus eſt: Quæ ibi de ratione hujus τῶν ο'. editionis, ſecundum exemplar iſtud antiquiſſimum recognitæ, dicta ſunt, ea in alterius cujusvis præjudicium aut injuriam dicta eſſe nemo ſuſpicetur. Editioni Romanæ, hoc eſt, Sixtinæ, laudem debitam denegare nolim: At Editio hæc ad exemplaris Vaticani fidem, quod maxime dolendum eſt, non tam accurate recognita fuit, quam eſſe debuit. Nam certum eſt Editores, quamvis ſedulam ei manum adhibuerint, ut omnium perfectiſſima evaderet, non ſatis diſtinxiſſe inter lectiones manu recentiori additas & priſcas illas ac genuinas, quas Librarius Originarius ipſe deſcripſerat. Adeo ut in locis nonnullis nos nihil minus habere, aut legere, quam illud quod noſmet habere ac legere exiſtimamus, indubitato conſtet. Non etenim in editione hac legenda, quæ tamen omnium fuit puriſſima, quia prima, ex ipſo ſcilicet Codice MS. exſcripta, unde reliquæ ſint derivatæ, extitit, ullo modo certi ſumus, an veram ac antiquam Codicis Vaticani lectionem, an potius temerariam Cenſoris alicujus emendationem, præ manibus noſtris habeamus. Quod Viri Docti graviter conqueſti ſunt; illique præſertim qui illius excellentiam maxime etiam deprædicant, ac Codici Regio noſtro tantopere il-

lum præferendum esse asserunt; inter quos ad ipsum Richardum Simonium, in Arte nimirum Critica nemine inferiorem, provocare licet. Qui unus, cum minime suspectus sit, utpote qui in Codicis Alexandrini præjudicium Romano favere nunquam non propensior est, multorum instar est habendus. Ac proinde pro antiqua illa & sincera Veritate, sicut erat ab initio lecta, non nisi nuperorum quorundam Censorum, vel imperitorum Librariorum conjecturas, sive interpolationes, sæpe videmus. Quapropter Viri nonnulli cordatiores, nec non in Codicibus MSS. legendis ac dijudicandis peritissimi, antequam Cl. Grabius hanc LXX. viralis Versionis editionem aggressus fuit, immo ante ipsius in Angliam adventum, quamprimum scilicet de illa facienda atque ornanda, quasi ad Romanæ Editionis normam consilium à quibusdam in seculo præterito initum fuisse noverint; hoc imprimis monuerunt, ne Editionis Romanæ methodum hac in re sequerentur Editores Angli: Sed diligentissime ut caverent in Codice Alex. describendo, ne ipsas novorum hominum correctiones, sicuti fecerunt Romani, cum authentica ipsius Lectione confunderent. Perplacuit monitum hoc, ratumque fuit.

§. 4. Editio igitur laudata Franequerana, quæ secundum exemplar Romæ editum, auctoritate Sixti V. Pontificis, est accuratissime quidem ab Editore diligentissimo recognita, quo accuratior est, eo magis necesse est ut omnia Romanæ Editionis vitia in se habeat. Quare optandum sane esset, ut nova exemplaris istius Editio adhuc fieret, qua certiores esse possimus, sive vetus sit lectio sive nova, quam codices impressi nobis exhibent. Atque hinc summopere laudanda est Grabii cura, quæ tam probe distinxit ea quæ recentiori manu in MS. sunt addita, ab iis quæ manus antiqua (sive recte, sive etiam mendose) tradiderat. Quippe hunc præcipue ob finem, tantam exercuit diligentiam, tamque improbum ingratumque adhibuit laborem, dum ipsissima etiam Codicis sphalmata, quæ celare facile poterat, quæque aliis mos est nunquam vel raro admodum propalare, quantumvis ea sint manifesta ac crassa, quantumvis frequentia ac repetita, quicquid inde judicaverint Literatores quidam morosi, malam in partem semper procliviores, quicquid inde detrimenti capiat Codex ipse quem tanti tamen æstimavit, quicquid denique damni per hanc suam diligentiam tantum non nimiam pateretur ipse: ipsissima, inquam, sphalmata, sive ea sint à Veteri sive à nupero Librario in Codicem illapsa, non prætereunda esse duxit; sed summa potius cura ac inaudita ante fidelitate simul colligenda, undique corradenda, omnibusque passim exponenda esse, animo decrevit, opere effecit, unoque quasi intuitu conspiciendam congessit eorundem molem tam grandem, ut cum fidelitatis suæ indicium majus

jus à quovis dari non poſſit unquam, ab omnibus propterea fidelis ad minimum haberetur Editor.

§. 5. Editorem ſane fideliorem Biblia Sacra Græca nec habuerunt, nec habere potuerunt. In *Complutenſi* Editione, quæ omnium tamen maxime ſincera, ut & prima, à quibusdam habetur, magna aliquando libertate Editores uſos eſſe non eſt negandum. In *Aldina* etiam celebratiſſima eandem libertatem adhibitam eſſe, unde & varia in eam gloſſemata irrepſiſſe, à Viris Doctis obſervatum eſt. In *Romana* dein nitidiſſima, quam ab omnibus recipi ac retineri juſſit Pontifex Maximus, prohibendo etiam ne quis de illa *audeat in poſterum vel addendo vel demendo quicquam immutare*, per licentiam hanc hinc inde peccatum eſſe conſtat. In *Franequerana* denique commodiſſima, quum ad dictam Romanam ſit expreſſa, quicquid in Romana deficit aut peccatum eſt, conſequitur, ut in ipſa quoque deficiat & peccetur, ubicunque eſt fideliter ſecundum exemplar ſuum expreſſa. Quæ igitur bene habet Romana, bene habet & hæc: quæ male habet Romana, male (ſed non ſemper tamen) habet & hæc. Quia nonnulla in Editione Sixtina male leguntur, quæ in hac bene emendantur. Tria vel quatuor exempla ſubjungo. In Editione Romana legitur, Hos. III. vers. 3. οὐδὲ μὴ γένῃ ἀνδρὶ ἑτέρῳ, ſed vox ἑτέρῳ non legitur in Edit. Franequerana. Bene. Quia à Vaticano Codice, perinde ut Hebræo, abeſt; monente Flamin. Nobilio. Joel. II. v. 16. in Editione Romana male legitur μαζοῦ, ſed in Franequerana recte παζός. v. 30. in Romana δώσωσι mendoſe, at in Franequerana δώσω, bene. Cap. III. v. 17. in Romana pronomen μοῦ poſt Σιὼν ὄρει ἁγίῳ deeſt, quod tamen in Franequerana recte inſeritur. In quibus omnibus tamen, obſervante Grabio noſtro, MS. Codex Vaticanus bene habet; Editio autem ex illo Romana perperam. Unde patet, 1°. dictam editionem ex illo haud recte & fideliter per omnia eſſe expreſſam. 2°. Editionem Franequeranam cum Codice illo in locis quibusdam melius concordare quam ipſam Romanam. 3°. Romanam in Franequerana non ubique & per omnia eſſe expreſſam: ſive dictam Franequeranam à Romanæ auctoritate aliquando diſcedere; idque hinc inde ſine ulla ejus notatione vel obſervatione. 4°. Grabium præeuntem atque monentem in hiſce emendationibus contra Editionis Romanæ auctoritatem Boſium recte ſecutum eſſe. At cum hæc bene emendaſſet Vir Doctiſſimus, & à dicta auctoritate errante monitus recte diſceſſiſſet; neſcio unde fit, quod non alia etiam loca exemplaris ſui vitioſa pariter correxerit, reſtitueritque, ac præſertim cum digito illa tam evidenter ante monſtraviſſet idem Grabius ad Millium ſcribens. Quatuor vel quinque exempla, à me obſervata, ſubjungere libet.

§. 6. Primum eſt 2. Reg. XIV. v. 17. ubi in Editione Romana, alijsque

que inde excūſis, verba mulieris ad Davidem ita exprimuntur, εἰ ἤδη ὁ λόγος, ſenſu prorſus ſuſpenſo, hoc eſt, nullo. At in Hebræo legitur יהיה־נא *ſit quæſo*: unde & in Editione hac, vocibus aliter diſtinctis, legitur εἴη δὴ ὁ λόγος, *ſit quæſo ſermo*, ſicut in Complutenſi & Aldina γενηθήτω δὴ ὁ λόγος, eodem plane ſenſu, eoque perfecto. Pravam tamen diſtinctionem, in contrarium licet monente Grabio, poſt quatuor circiter annos, Editio Franequerana, abſque omni alia auctoritate quam Sixtina, tam Codicibus MSS. quam Editionibus Græcis vetuſtiſſimis, perinde ac Hæbræo exemplari, refragantibus, expreſſit. Secundum eſt Hos. IV. v. 6. ubi in Editione Franequerana, poſt Romānam, addita eſt particula negativa μὴ ad ἱερατεύειν, quæ in MS. Codice non extat, neque in Hebræo eſt expreſſa. Tertium eſt ejusdem Prophetæ Cap. XII. v. 12. ubi præpoſitio in Editione tam Romana quam Franequerana male omiſſa eſt, quæ poſteriori γυναικὶ in Vaticano MS. perinde ut in Alexandrino etiam recte eſt præfixa. Contra verò, Cap. XIII. v. 2. vox νῦν ante προσέθεντο in Edit. Franequer. eſt inſerta, perinde ac in Romana, cum tamen in MS. Vaticano, ut & Alexandrino, non ſit exarata, ut Grabius Millio Editionis ſuæ rationem reddens obſervat. Ac denique Cap. XIV. v. 2. pro ἠθέννησας, ut omnes MSS. Codices, quos vidit Grabius, Laudino excepto, cum ipſo Vaticano habent, in Editionibus Franequerana atque Romana, tam præcedentibus quam ſubſequentibus vērbis haud reſpondentibus, mendoſe excuſum ἠθέτησαν invenitur. Hæc & plura à Grabio doctiſſimo obſervata cum ſint, ante quadriennium quam V. Cl. Lambertus Bos, ſæpe laudatus, opus ſuum Quinquennale in lucem ediderit, anno nimirum hujus ſeculi *quinto*; cumque in his omnibus plurimisque aliis, in Editione Romana, *à Veteris MS. Codicis Vaticani auctoritate diſceſſum ſit*; nulla mihi ſane occurrit ratio, cur pauculas quasdam parvique momenti mendas, quæ in Editionem Sixtinam irrepſerant, emendaverit, plures tamen, easque majoris momenti, non emendaverit. Suas fortaſſe rationes habet ipſe: nec mendæ ſunt ſemper, quæ mihi vel tibi ita eſſe videntur. Veruntamen nihil hoc certius eſt, quam quod in Bibliorum Græcorum codicibus omnibus, manuſcriptis editisque, plurima erratorum exempla extant. In Codice Vaticano extant, utut & in Alexandrino; in Editione Aldina, ut etiam in Complutenſi. Immo etiam quantumvis inter ſe diſcrepent, in omnibus tamen vitia reperiuntur, æque multa ac varia.

§. 7. Ac proinde cum inter Quatuor illa exemplaria vetuſtiſſima & celebratiſſima, unde omnes SS. Bibliorum juxta LXX. Editiones hodie dimanarunt, interque hæc & alios Codices MSS. vetuſtate pretioſos, Scriptoresque antiquos, tam Judæos quam Chriſtianos, tanta ſit diſcrepantia; cum tot S. Textus interpolationes, defectus, transpoſitio-

positiones, corruptiones, sive per Librariorum negligentiam, sive imperitiam, sive diligentiam temerariam, sive audaciam denique nefariam, in omnibus LXX. Interpretum Codicibus hodie inveniantur; cumque multi insuper Viri Græci, Itali, Galli, Germani, Batavi, Britanni denique nostri, multum diuque labori huic insudantes ut SS. Biblia in manus nostras traderent quam maxime authentica, eorumque Versionem LXX. viralem olim in Ecclesia tanti æstimatam, integritati suæ pro viribus suis restituerent, multa tamen hactenus infecta propter difficultatem reliquerint; optime profecto is fecerit, qui, virorum magnorum vestigiis insistens, malo huic remedium afferre, quæ illi aggressi sunt perficere, tamque Librariorum, quam Typographorum, vel Censorum etiam, errata omnia corrigere, vitia omnia detegere & tollere, se serio seduloque, non in suum, sed Dei honorem, accinxerit. Ad quæ tollenda cum Viri in Græcis literis eruditissimi diligentissimique, DEMETRIUS CRETENSIS, in Hispania, ANDREAS ASULENUS, Venetiis, ANTONIUS CARAFA, Romæ, JOANNES MORINUS, Parisiis, BRIANUS WALTONUS, & JOANNES PEARSONUS, in Anglia, LAMBERTUS BOS, in Frisia, & plures alii, hanc LXX. Versionem ad fidem probatissimorum Codicum emendandi curam in se susceperint; aliorum sphalmata detegendo sua non viderunt, atque post summam illorum industriam, nec pauca nec levia posterioribus emendanda reliquerunt. Quod tamen à me dictum minime velim, ut alicujus erudito nomini aut debitæ laudi quicquam detraham. In tam difficili enim opere non excusandos tantum, sed & laudandos etiam existimo viros illos egregios, quotquot in reipublicæ, ut & ecclesiæ commodum, Codices omni pretio cariores inter se conferendo, aliquid præstiterint, aut præstare sedulo laboraverint, licet non ex omni parte id quod erat in votis perfecerint.

§. 8. Nihil sane optandum videtur magis, quam ut sacræ Scripturæ Textum incorruptum, aut saltem quam minime corruptum ac depravatum habeamus; utque ejus Interpretationem maxime fidam, omnium nimirum antiquissimam, ante controversias inter Judæos ac Christianos ortas factam, summa cum cura repurgatam ac restitutam, teneamus. Hunc unice scopum in hac Alexandrini Codicis Editione nobis præfigimus. Quid in hac re vero præstitum sit, scopusne attingatur necne, nostri non est dicere. At scopum si non attigerit, illi tamen quam proximus fuit Grabius; qui, hunc ut attingeret totum se impendens, præstitit plura, quam ante illum quisquam alius; longe plura, & meliora, si vixisset, nobis Deo favente daturus. Qui *consummatus* tamen *in brevi explevit tempora multa*; quod ipsius opera testantur, tam ea quæ ipse edidit, quam ea quæ edenda reliquit; at omnium maxime opus hoc desideratissimum, & longe præstantissimum,

mum, non tantum Theologiæ ſtudioſis, ſed Literatis omnibus cœleſtem ſapientiam & ſolidam eruditionem amantibus utiliſſimum. Cui nihil unquam à Magni ADAMANTII ætate comparandum vidit mundus. Neque adeo inde mirum eſt quod æmulos & obtrectatores uterque invenerit.

§. 9. Quatuor in Tomos opus hoc ab ipſo partitum eſt. Primus Octateuchum, ſecundus Hiſtorias, tertius Prophetas, quartus Pſalmos & ejusdem claſſis libros; omnes ex Alexandrino Codice, in Bibliotheca Regia ſervato, accuratiſſime & fideliſſime deſcriptos, & ex reliquiis Hexaplaris Editionis Origenianæ, & aliorum veterum exemplarium ope, emendatos ſuppletosque, continet. Quorum primum & ultimum ipſe edidit: ſecundum autem & tertium, Eccleſiæ Chriſtianæ & rei literariæ inſigni damno, à nobis, anno ætatis ejus quadrageſimo ſexto, ſeculi autem hujus labentis undecimo, multis flebilis, abreptus (ſeu potius *eductus de medio iniquitatis* Sap. 4. v. 14.) edendos teſtamenti ſui Curatoribus & Executoribus commendavit. Poſt decennium fere jam elapſum à quo ultimus editus erat Tomus, & innumera pæne hujus editionis impedimenta ac remoras, reſuſcitatum hoc Opus, multum diuque deſideratum, in lucem optatam, Deo (ut ſperamus) benedicente, nunc tandem prodit. Quin præterea etiam omnes Novi Fœderis libros, inter quos Clementis quoque Epiſtolæ binæ numerantur, ſecundum exemplar idem Alexandrinum diligentiſſime recognitos reliquit Vir Eruditiſſimus & Fideliſſimus. Adeo ut totum exemplar Alexandrinum accuratiſſime deſcriptum, & ope aliorum exemplarium vetuſtiſſimorum ſuppletum emendatumque, habuerit. Novum autem Teſtamentum cum eodem exemplari diligenter admodum collatum, aliorumque Codicum MSS. Scriptorumque Eccleſiaſticorum auxiliis fretus, induſtria & ſedulitate pæne incredibili, opus quaſi totius vitæ ſuæ, ſed ſplendidiſſimum, ſed utiliſſimum, immo immortale Opus, amicus ejus D. D. JOANNES MILLIUS, cum eruditiſſimis Prolegomenis, Chriſtiano orbi dicavit ac legavit. Duas vero S. Clementis Epiſtolas, ad fidem MS. Codicis Alexandrini, cum Editione JUNII tam à MILLIO quam à GRABIO collati, expreſſas ſumma itidem cura HENRICUS WOTTON Coll. S. Joh. Evang. A. M. poſtquam ſcilicet illas cum ipſo Apographo accurate de novo contulerat, nuperrime edidit, Notisque ſuis & Aliorum doctiſſimis illuſtravit. Tantam autem ſubtilitatem, criticamque ἀκρίβειαν, in Codice hoc deſcribendo ubique adhibuit, ut, manifeſtis Librarii mendis exceptis, aut peculiaribus quibusdam ſcribendi modis ab ipſo notatis, ne latum quidem unguem ab exemplaris ſui auctoritate diſcederet; ſed ipſum ſemper *ad literam*, quoad fieri potuit per orthographiam aut per librarii lapſus, perquam fideliter exprimeret. Unde cum de Romanis Editoribus apud Millium conqueſtus eſſet Grabius,

bius, & Sixtinam Editionem è MS. Codice parum fideliter esse expressam, pluribus exemplis demonstrasset: hæc subjungit, "Atqui ne „ idem in nostra Alexandrini Co„ dicis Editione contingat, sed „ hæc, quoad ejus fieri potest, ex„ acta sit atque accurata, non mo„ do diligenter cavebo, ne ullum „ ei vitium inferam, verum etiam „ operam dabo, ut omne prope„ modum, injuria temporum, vel „ hominum, sive Scribarum, sive „ Antiquariorum, uti vocari solent, „ ei jampridem illatum, è medio „ tollam. Prius ut devitetur, ne „ literam quidem mutabo, nisi „ moderna scribendi ratio id pror„ sus exegerit. Quinimo & ille, perinde ac Millius quoque, Codicem sæpius relegendo, non tantum literam unamquamque, & lineolas superscriptas, sed literas etiam semiexesas, sive dimidiatas, observabat, nec non veterem Scripturam à recentiori distinguebat, accurate & subtiliter. Ad conjecturas vero ejus quod attinet, aut ad loca per ipsas emendata, nihil amplius dicendum esse existimamus, quam quod *conjecturæ* sint: neque aliter recipiendæ, aut sustinendæ, quam prout ratio pro iis militat. Ubi conjecturæ locus est, licitum est unicuique scilicet sensu suo abundare. At ubi Lectionem exemplarium auctoritas determinat, ibi conjecturis, aut hariolationibus, non est indulgendum. Propter hoc ergo maxime laudandus est Grabius, quicquid dicant Hariolatores moderni, vel Critici malevoli, quod tam improbum laborem huic operi indefessus impenderit, idque quod Romani Editores promiserunt tantum ipse præstiterit; rectissime Codicem ipsum vel *ad literam* exprimendo, & ne *latum quidem unguem* ab ejus auctoritate discedendo, *ne in iis quidem, quæ si minus mendo, certe suspicione mendi videbantur non carere;* nisi ubi ratio manifesta id omnino postulet; de qua etiam Lectorem suum diserte prænonitum esse voluit.

§. 10. Ac proinde certus esse potest Lector se verum ac genuinum, quoad fieri potest, antiquissimæ hujus Versionis textum, secundum exemplar ejus Alexandrinum, hoc est vetustissimum, fideliter expressum (supplendis tantummodo suppletis, mendisque emendatis) præ manibus habere. Qui diligenter enim Codicem ipsum MS. cum ejus Apographo Grabiano (unde liber hic absque variatione ulla impressus est) contulerunt, facta collatione veritatem hanc publice professi sunt. Hujus rei testes omni exceptione majores habemus, Virum Doctissimum HUMFREDUM WANLEY, Bibliothecæ Harleanæ Custodem, Antiquarium peritissimum, & in hoc studiorum genere versatissimum; perinde ac summum Græcæ Literaturæ decus ac ornamentum, celeberrimum POTTERUM, Episcopum Oxonienſem, quem Grabius affectu cultuque summo jam morti vicinus suo nomine salutari jussit, cuique S. Patris Clementis Alexandrini Opera ipsius manu passim notata, ut & collectanea quædam ad Patrem eundem spectantia, quasi ultimum

amicitiæ ſuæ pignus & teſtimonium dedit. Quam etiam diligenter accurate ac fideliter omnia is præſtiterit, quæ ad editionem hanc perficiendam ullo modo ſpectant, plurima adhuc Doctorum ſuffragia, ſi hæc duo non ſufficerent, licet à Judicibus tam peritis ſubſcripta, haud difficile eſſet adducere. Sed his prætermiſſis, nunc properandum eſt ad ea quæ majorem tum Verſionis tum Exemplaris hujus notitiam maxime reſpiciunt, perinde ac ad ea etiam quæ contra unius aut alterius auctoritatem, atque hinc etiam contra hanc Editionem, à Criticis quibusdam rigidioribus opponi & poſſunt & ſolent. Poſt editos enim Operis hujus Tomum unum & alterum, inſurrexerunt Viri quidam, famam captantes, tam Operi quam Editori valde infenſi, quorum nomina, cum de illis quicquam dicere nec bene poſſim, nec male velim, à me ſubticenda ſunt. Concedat Deus illis pœnitentiam, ac miſericordiam! Quicquid autem argumenti, aut rationis, præ ſe aliquid fert; quicquid vel umbram etiam argumenti, aut ſpeciem rationis ſaltem habere videtur; id non intactum relinquetur, ſed nude, & absque omni perſonarum præjudicio, vel bono vel malo, conſiderabitur. Quicquid igitur contra vel ipſius Verſionis utilitatem, vel Codicis antiquitatem, vel Editionis fidelitatem, vel Editoris denique probitatem, à nonnullis non ſine oſtentatione affertur; id omne candide & ſincere, neminem lædendo, neminem impugnando, ſed ſola rationum momenta trutinando, ſumma fidelitate, ſed quaſi aliud interim agentes, examinabimus. Verum neceſſe nobis erit res paulo altius hic repetere, & in ipſas earum origines retroſpicere.

§. 11. Eſt autem ea de Verſione LXX. virali, deque præſtantioribus ejusdem Codicibus, Romano ſcilicet & Alexandrino, reliquiſque, controverſia, hoc & præterito ſeculo, hic & ubique, à Viris Doctis, & magna ſane animi contentione, acriter agitata. Illam tamen controverſiæ partem, quæ de interpretationis ejusdem puritate inſtituitur, an ſit hodierno textui Hebraico præferenda, conſulto præterimus: tum quod ejus diſcuſſio nimis eſſet prolixa, tum quod veritas haud ſatis adhuc ſit explorata, tum denique quod non ſine exulceratione animorum, hoc ſaltem tempore, agitari poſſit. Omiſſis ergo iis quæ plus ſcrupuli & acerbitatis continent, ea tantum trademus, quæ, cum nulla ratione hactenus negantur, auctoritatem huic Verſioni, fidem & honorem huic Editioni conciliare, & ſacrarum literarum ſtudioſos ad aſſiduam ejus lectionem acuere, & ad eandem denique reſtituendam, conciliandam, ac perpoliendam, Grabii ad exemplum, viros doctos excitare poſſint. Itaque quæ vera nobis videntur, & ad narrationis & controverſiæ hujus notitiam, aut exemplaris noſtri fidem, ſpectant, Virorum Doctorum cenſuræ ſubjicimus: ea non audacter nimis aſſerendo, ſed modeſte & ſubmiſſe proponendo, nec vera cum veriſimili-

milibus, nec certa cum probabilibus confundendo. Sit igitur hæc noſtra Propoſitio Prima.

Propoſitio I. *Septuaginta Interpretum Verſio, quæ Verſionum omnium eſt antiquiſſima, fuit Alexandrina; eaque ſub Ptolemæo Philadelpho facta.*

§. 12. A Judæis, linguæ Hebraicæ & Græcæ peritis, ſacros Codices ex lingua Hebraica in Græcam, Ptolemæo Philadelpho in Ægypto regnante, converſos fuiſſe, multa ſunt quæ ſuadent. Sive autem à Judæis Alexandrinis, ſive aliis quibuſcunque, hæc Verſio facta fuerit; illam vel Alexandriæ, vel prope Alexandriam, hoc eſt, ad Pharum, perfectam, in Bibliotheca Regia Alexandrina repoſitam, & in Synagogis Alexandrinis receptam eſſe, eruditi in unum omnes conſentiunt: ac proinde *Verſio Alexandrina* recte appellari poteſt. Hæc prima fuit, omniumque antiquiſſima: ſive ea à LXX. Interpretibus revera fuerit facta, ſive (ut nonnullis placet) à LXX. virali Synedrio, vel Alexandrino, vel Hieroſolymitano approbata. Tradit quidem Ariſtobulus etiam ante Alexandrum & Perſarum imperium, Hebræorum exodum, ſive eductionem ex Ægypto, occupationem Canaanis, & expoſitionem Legis fuiſſe divulgatas: unde multa Plato, ut & Pythagoras hauſit. Sed primo, in his verbis, ſi vera ſint, non alia Verſio prior ſtatuitur; ſed tantum excerpta quædam ex Lege, & Græce ſcripta. 2°, id ipſum ab Ariſtobulo non hiſtorica fide dicitur; ſed conjectura, qua utitur, ut oſtendat, ea, quæ habent Philoſophi Græci Moſaicæ doctrinæ congrua, ex hujuſmodi verſione hauriri potuiſſe. Perperam ergo omnino faciunt illi, qui inde nobis aliam Verſionem, nec unam quidem ſed duas excogitarunt. Unam ſub captivitatis Babylonicæ finem, vel Esdræ ſaltem tempore; alteram vero, poſt LXX. circiter annos, tempore Ptolemæi Lagi adornatam ſtatuerunt. Sed Prior illa Verſio, quam Platonem aliosque Philoſophos antiquos vidiſſe aſſerunt, ſine ulla rationis veriſimilitudine ab illis adducitur: curant quidem ut vivente Platone hæc fieret; ſed quod hiſtoriæ Judaicæ prorſus repugnet haud vident. Poſt quinque enim annos quam hæc Verſio dicitur finita, Neemias venit Hieroſolyma, qui duodecim annos muris extruendis impendit; & per totum hoc tempus ne verbum quidem de Lege Moſis, ſive de SS. Codicibus occurrit; donec tandem ſeptemdecim plus minus annis poſtquam verſos eos volunt, in medium protulit Eſdras, & hianti admirantique populo per multorum annorum ſpatia jam quaſi incognitos inauditosque patefecit. Adeo abſurdum eſt habuiſſe Platonem Biblia Græce Verſa, cum vix Hebraice exarata haberet populus Dei. Præterea Ariſtobulus tradit illa Moſaica excerpta fuiſſe in Græcam linguam converſa, non tantum Platonis gratia, ſed & Pythagoræ: quod bene quidem monuit; quicquid enim Plato Moſaicæ doctrinæ conſonum ſcripſit, id omne à Pythagoreis hauſit. Fruſtra ergo

Platonis gratia Biblia ſacra in linguam Græcam translata, ante Alexandri tempora, affirmant, niſi etiam eadem verſa Pythagoræ gratia velint, ante Perſarum regnum, quod Ariſtobulus voluit.

§. 13. De ſecunda autem Græca Verſione ſub Ptolemæo Lagi filio, tot annis ante illam quæ facta eſt ſub Philadelpho, nimirum Septuaginta aut circiter, quod dicunt, nullo omnino fundamento nititur. Dicit quidem Irenæus factam ſub Ptolemæo Lagi, Clemens vel ſub eo vel ſub ejus filio, Anatolius ſub utroque; ut apud Euſebium legimus. Sed omnes unam eandemque (Septuaginta ſcilicet Interpretum) Verſionem intelligunt. Non ergo una ſub Ptolemæo Lagi, alia ſub Philadelpho LXIX. aut LXX. annis poſtea (ut nonnulli volunt) Verſio facta eſt. Neque plura requiruntur ad oſtendendam primæ Aſſertionis veritatem, nimirum, quod Verſio veteris Teſtamenti à LXX. Interpretibus facta fuit omnium Prima; non autem Ptolemæo Philadelpho antiquior.

Propoſitio II. *Hæc Verſio ante ſeptimum Philadelphi annum facta non fuit.*

§. 14. De Anno Originis ejus non eſt adhuc exploratum, utrum initio regni Ptolemæi Philadelphi, vivente Patre, facta fuerit, ut Voſſius Pater primo in Hiſtoricis Græcis ſuſpicatus eſt; quam tamen poſtea conjecturam ſuam vocat Peravius in Animadverſionibus Epiphanianis, quem deinde ſecutus eſt Valeſius in Euſebium, nec non Voſſius ipſe Filius: (Quæ Epocha & Irenæo, Clementi, Anatolio, Euſebioque magis congruere, & vulgari apud Doctos de Demetrio Phalereo objectioni videtur reſpondere.) An vero *ſeptimo* Philadelphi anno facta fuerit, quem diſerte nominat Epiphanius; quique narrationi Ariſteæ (ſi fides illi ulla debeatur) magis eſt conformis; utpote quæ, ſive Ariſteæ, ſive alius ea ſit, Philadelpho ſoli omnia tribuit, & Arſinoen ſororem tum Philadelphi uxorem eſſe tradit; an Anno fuerit denique ejusdem Philadelphi *trigeſimo tertio*, ut Scaliger arguit ex Africano; ſed neque opinor perſuadet. Immo computus ille quem ex Africano affert Vir Doctiſſimus, omnino vitioſus eſt. In priore inquit parte Africanus conjicit hæc in Olympiadem CXXXII. hoc eſt, annum Philadelphi XXXIII. At illa Africani ſunt ex Georgio Syncello per Scaligerum tranſcripta, neque integre, neque ordine. Nam quæ Scaliger poſteriori loco collocat, ea priori poſuerat Syncellus; quæ ſcilicet ad Verſionem LXX. viralem pertinent: quæ autem Scaliger priori loco ſtatim poſt Pharum conditam ponit, ea ad finem poſuerat Georgius hic; nihilque aliud dicit, quam quod Ptolemæus, comportatis undique libris (inter quos erat S. Scriptura, de qua diximus) & extructa Bibliotheca, Olympiade CXXXII. moritur. Atque ita fraus Scaligerana, ſive Ars Hypercritica, manifeſte detegitur. Neque multo melius ei res ſucceſſit, cum Ptolemæum hunc ex æmulatione Eumenis regis

Perga-

Pergameni Bibliothecam instituisse ait, qui ipsius Ptolemæi anno XXIII°. regnum inivit. Melius multo Tertullianus, *cum studio bibliothecarum Pisistratum, ut opinor, æmularetur.* Apolog. c. 18. Quamvis enim Ptolemæus & Eumenes eodem tempore infinitum librorum numerum compararent, quod & Vitruvius & Galenus testari videntur; non tamen Eumenem præivisse Ptolemæo significat Vitruvius, quod vult Scaliger, sed potius contrarium, ut ex ipsius verbis patet, *tunc item Ptolomæus contenderat Alexandriæ comparare;* non *contenderet*, ut Scaliger legit sensu nullo. Neque Vitruvius Eumenem prius nominat, quasi præivisse Ptolemæo in eo opere indicaret: sed Ptolemæi potius mentionem facit, quod quæ postea dicturus erat ad ea pertineret. Imo vero neque Galenus, neque Vitruvius Eumenem nominat, sed ille Reges Pergami, hic Reges Attaliæ, inter quos ante Eumenem fuit Philetærus ὁ Θυβίας. Nihil ergo Opinioni Scaligeranæ præsidii ab Eumene, multo minus ab Aristophane, à quo ex Vitruvio notat instructam fuisse Ptolemæi Bibliothecam, non à Demetrio Phalereo. Quam sententiam & alii avide amplectuntur, ipsius Vestigiis insistentes; quo narrationis sub Aristeæ nomine editæ fidem tollant, Veterumque de ea testimonia convellant subleventque. Tradit quidem Vitruvius Ptolemæum Regem ex occasione judicii de plagio lati, Bibliothecæ Aristophanem præfecisse: at nullo modo eum primum ejus præfectum fuisse indicat; immo ibidem alios asserit fuisse, qui Bibliothecæ præfuerant. Nihil itaque hæc contra Demetrium faciunt: nihil etiam contra narrationis istius fidem, aut SS. Patrum, (Hieronymo Antiquiorum) authoritatem.

§. 15 Cum ergo nimis durum sit ætate Philadelphi prorsus negare Versionem Græcam fuisse factam, cumque sint tres Opiniones de anno regni ejus quo facta sit, quænam ex illis tribus verior nobis esse videatur, paucis declarabimus. Primo, sententia Jos. Scaligeri, cum Veterum omnium Scriptorum (Africano uno excepto) prorsus sit opposita, idque sine ulla evidenti ratione: cumque nullo alio fundamento ex historia nitatur, ut ostendimus, à nobis tanquam ficta & commentitia rejicitur. Secundo, sententia Ger. Vossii de primo vel secundo anno Ptolemæi, vivente adhuc Patre Ptolemæo Lagi, licet objectioni Scaligeri satisfacere videatur, quod ad Demetrium spectat, tamen cum multis quæ ab Aristea traduntur, quæque olim pro veris habita sunt à Judæis ipsis æque ac Christianis, convenire non potest, à nobis non admittitur. Et Anatolii verba, quibus maxime fidit ea sententia, putamus ipsa levi mutatione aliter esse legenda, scilicet, τοῖς τὰς ἱερὰς καὶ θείας Ἑβραίων ἑρμηνεύσασι γραφὰς Πτολεμαίῳ Φιλαδέλφῳ, ᾗ (non καὶ, ut nunc legimus) τῷ τότε πατρί. Confirmant hanc lectionem verba Clementis de eadem re: ἐπὶ βασιλέως Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, ἤ, ὥς τινες, ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφου ἐπικληθέντος. Et Irenæus, qui reliquis occasionem dedit hanc Versionem

ad

ad tempus Ptolemæi Lagi referendi, ſatis oſtendit ſeipſum in ſupernominatione eſſe lapſum, dum eum ait φιλοτιμούμενον τὴν ὑπ' αὐτοῦ κατεσκευασμένην βιβλιοθήκην κοσμῆσαι τοῖς πάντων συγγράμμασι. At extructionem Bibliothecæ, & φιλοτιμίαν illam omnes Ptolemæo filio tribuunt, patri nemo: utcunque, tam brevi tempore, in ipſo initio regni Philadelphi, verum non videtur eſſe potuiſſe, quod narrat Ariſteas, Demetrium Bibliothecæ præfectum plures quam XX. myriadas librorum in ea jam collocaſſe, priusquam literæ ad Eleazarum ſcriptæ ſunt. Deinde fieri non poteſt, ut vera ſit illa Eleazari Epiſtola, ſi tunc temporis ſcripta fuiſſe dicatur, quæ Arſinoes ut uxoris & ſororis meminit. Neque veriſimile eſt, tunc Hepſtadium fuiſſe perfectum, cum Soſtratus turrem initio regni Philadelphi extruxerit. Hæc & alia hujus conjecturæ levitatem demonſtrant ſatis. Denique opus non erat ad tempora Ptolemæi Lagi confugere, ut objectioni Scaligeranæ de Demetrio ex ſolo Hermippi teſtimonio ante occurreretur, cum Iſaacus Voſſius priora Hermippi verba, ex Hiſtoriæ ipſius fide, falſiſſima eſſe oſtenderit; unde nulla fides etiam ſequentibus videtur adhibenda; de conſilio Ptolemæo Lagi dato ut filio Eurydices potius quam Berenices regnum traderet: præſertim cum aliunde cognoſcatur Demetrium non hoc, ſed aliud potius conſilium Patri dediſſe, ſcilicet, ut nec hujus nec illius filio regnum traderet, ſed ſibi, dum viveret, conſervaret. Ita enim Heraclides in epitome Sotionis Succeſſionum Demetrium dixiſſe teſte Laertio tradit. Ἂν ἄλλῳ δῷς· σὺ δ' οὐκ ἔξεις. Non potuit itaque Ptolemæo tunc temporis conſilium dare ut Eurydices filio regnum traderet. Quod quidem conſilium (cum nihil odii in Ptolemæum Philadelphum contineret) & quicquid offenſæ inde oriretur, aut facile biennio quo Ptolemæus Lagi ſupererat deleri potuit, aut ex amore literarum, & ambitione nobili condendi Bibliothecam condonari; cum nemo mortalium eo tempore plus Demetrio conferre potuit, qui & Oratorum, & Philoſophorum, & Grammaticorum tum Princeps extitit, & ſummam apud Athenas, literarum domicilium, authoritatem obtinuit. Hæc autem de Demetrio Verſionis hujus motore ac impulſore ſatis. Quæ à doctis Verſionis & Narrationis hujus impugnatoribus æque examinanda proponimus. Nulla itaque ratio nos cogit Ariſteam hic relinquere, ſive verum ſive fictum narratoris nomen hoc ſit: & ad biennium quo duo Ptolemæi ſimul regnârunt confugere. Quare ſecunda ſententia non placet.

§. 16. Itaque amplectimur ſententiam Epiphanii, qui ſolus, opinor, ex Veteribus anni meminit. Ἀπὸ δὲ ἑβδόμου ἔτους Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἐφ' οὗ τῷ αὐτῷ ἔτει οἱ Ἑβδομήκοντα Δύο ἑρμήνευσαν, μέχρι Κλεοπάτρας διακόσια τεσσαράκοντα ἐννέα. §. 12. de Menſ. & Pond. Huic autem anno, quem ſine dubio Epiphanius ex antiquiori aliquo Hiſtorico hauſit, omnia mihi videntur optime convenire. Eleazarus Pontifex ita Ptolemæum

lemæum ſalutat: Αὐτός τε ἐῤῥῶσο, καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρσινόη ἡ ἀδελφή. Et in eadem epiſtola: Εὐθέως ἂν προσηγάγομεν ὑπὲρ σε θυσίας, καὶ τῆς ἀδελφῆς. Fuit itaque Arſinoe ſoror-uxor Ptolemæi cum LXX. viri Biblia transtulerunt. Erat autem illa uxor Lyſimachi, cum moreretur Ptolemæus Lagi: illo ergo Ptolemæo vivo fieri non potuit LXX. viralis Verſio. Poſt tres annos, mortuus eſt Lyſimachus, & ſtatim Arſinoe Ptolemæo Cerauno nupta eſt. Periit Ptolemæus Ceraunus intra anni ſpatium, & eadem Arſinoe poſt mortem Cerauni nupta eſt fratri ſuo Philadelpho. Septimo ergo anno Philadelphi uxor ipſius fuit Arſinoe, ut indicat Eleazarus in Epiſtola. Omnia itaque, ſi hunc annum ſtatuamus, optime cum Ariſteæ hiſtoria, & cum antiqua traditione, conveniunt.

§. 17. Neque ullius ponderis ſunt quæ in notis ad Euſebium objecit Valeſius, ut oſtenderet Ariſteæ librum fuiſſe à Judæis confictum. Quod, ſcilicet, prima Epiſtola Demetrii affert teſtimonium Hecatæi Abderitæ tanquam veteris Scriptoris, qui ipſo Demetrio non fuit antiquior. Illud enim de vetuſto Scriptore figmentum eſt Valeſii; eum enim Demetrius tantum ſimpliciter nominat. 2°. de Hepſtadio autem quod ait poſt Philadelphi tempora ædificatum, idque ſe notaſſe in Commentariis ad Ammianum Marcellinum, omnino nihili eſt. Quod enim Ammianus aſſerit factum ſub Cleopatra, falſum eſt, fatente Valeſio; de poſterioribus regibus quod dicit, nulla authoritate nititur: & quod omnino obſervandum, Ammianus ſimul Hepſtadium factum fuiſſe & Pharum à Soſtrato conditam: at ſine ullo dubio initio regni Philadelphi Pharum condidit Soſtratus. Nulla igitur nos hinc urget neceſſitas, ut vel narrationem ſub Ariſteæ nomine editam à Judæo quopiam confictam eſſe credamus: vel ut Verſionem hanc, contra narrationis iſtius fidem, rerumque geſtarum ſeriem, ante eum annum quando uxor Philadelphi Arſinoe erat, aut quando Hepſtadium ædificatum & Pharus condita erant, aut denique quando Demetrius Phalereus Bibliothecæ Alexandrinæ præſidebat, factam eſſe ſtatuamus. At ſeptimo ipſius regni anno Arſinoem ejus uxorem, Phalereum Bibliothecarium, Hecatæum Abderitam Scriptorem (contemporaneum, ſi non antiquiorem) Hepſtadium extructum, Pharumque conditam fuiſſe, haud pauca ſunt quæ nobis ſuadent. Quæ ſi vera ſint, ut vera eſſe videntur, narratio Ariſteæ rei veritati, in aliquibus ſaltem, magis erit conformis, atque Interpretatio etiam hæc honoribus illis ſummis quos tam Synagoga Judaica, quam Eccleſia Chriſtiana (ut mox oſtendemus) per multa ſecula ei præſtiterunt, magis digna haberi merebitur, quam eruditorum pars magna hodie opinatur. Utut ſit, argumenta hactenus à Viris Doctis adducta haud tanti ponderis eſſe videntur, ut ſufficiant, vel hanc ad ultimum Philadelphi annum cum Scaligero referre, vel ad primum aut ſecundum cum Petavio reducere, vel

ullo modo computum hunc Epiphanianum labefactare, qui non ſolum Hiſtorici unius auctoritate nititur, ſed ſumma etiam rerum narratarum concordia comprobatur & conſtabilitur. Neque plura opinor requiruntur ad oſtendendam temerariam illorum vanitatem, qui novitatis ſtudio correpti nihil certi in hiſtoria nobis hac de re relinquere tam ſtrenue laborant: atque ad monſtrandam ſecundæ hujus aſſertionis veritatem, de vera Verſionis Veteris Teſtamenti Græcæ origine, & de tempore quo facta fuit, ſc. circa annum Philadelphi VII. Olympiad. CXXV. & ante Chriſtum natum anno CCLXXXVII.

Propoſitio III. *Hæc Verſio diu fuit ſola.*

§. 18. Quam diu hæc Verſio Ptolemaica, ſive Alexandrina, in uſu ſola fuit, omnino conſideratione dignum. Utrum vero ejus origo vel ab initio regni Philadelphi, vel ab anno ejus ſeptimo, vel ab alio quovis, usque ad annum vitæ & regni ſui ultimum, ſive triceſimum tertium, inter viros doctos acriter diſceptatum eſt. Verum ad rem noſtram non tam pertinet quo anno Verſio inceperit, dum ſub Philadelpho factam fuiſſe conſtat; quam quo tempore ſola eſſe deſiit, ſive alia præter eam facta eſt: Primus autem qui Vetus Teſtamentum Græce poſt Verſionem LXX. vertit, fuit Aquila; qui & Onkelos à nonnullis vocatur, unum enim idemque utriusque nomen eſt. Vixit autem ille ſub Adriano Cæſare, & imperii ejus anno duodecimo verſionem fecit. Duravit itaque ſola LXX. viralis Verſio, per annos circiter quadringentos. Neque vero tam annorum numerus, quam temporum inſignis dignitas conſideranda. Quo tempore & Judæi innumerabiles, per imperii Græci fines ubique diſperſi, hac Verſione utebantur: doctiſſimi viri, ex populo tum Dei, eam, tanquam maximæ authoritatis eſſet, uſurpabant; nempe Ezechiel Poeta, Ariſtobulus, Eupolemus, Philo, Joſephus, & reliqui. Quod omnibus autem Græce loquentibus Judæis gratum & acceptum hoc opus fuerit, ex Philone conſtat, qui feſtum annuum ob id inſtitutum tradit. Quodque reliquis etiam Judæis, ipſis etiam Hieroſolymitanis, gratum idem opus fuit, colligi poteſt ex Joſepho, qui id impenſe laudat, & Ariſteæ authoritatem tribuit. Inſignis illa Dei providentia, qua opus hoc effectum eſt, à ſanctis Patribus ſemper maximi habita eſt. Prophetatum eſt quidem (dicit Irenæus, cum quo conſentiunt & reliqui) priusquam in Babylonem fieret populi transmigratio, id eſt, antequam Medi & Perſæ acciperent principatum: interpretatum vero in Græco ab ipſis Judæis multum ante tempora adventus Domini noſtri, *ut nulla relinquatur ſuſpicio, ne forte morem nobis gerentes Judæi hæc ita ſint interpretati.*

§. 19. Sed quod majus eſt, hoc tempore quo tanta authoritas LXX. Interpretibus erat attributa, vixit CHRISTUS ipſe, Apoſtoli, Apoſtolorum Succeſſores. Apoſtoli qui & Hebraice & Græce loqui nove-

noverant, cum Græce ſcriberent hac interpretatione uſi ſunt: Succeſſores Apoſtolorum & Suppares, qui Græce tantum loquebantur, ſola hac verſione utebantur: qui Latine, hujus Latina interpretatione. Hujus authoritate freti Helleniſtas & Σεβομένους ad Chriſtianam fidem convertebant. S. Barnabas, opinor, ut & S. Paulus, & Hebræo & Græco Codice utebatur; S. autem Clemens hujus Diſcipulus Græco tantum, cujus Verſionis plurimas pericopas una nobis epiſtola conſervavit. Reliqui Græci Patres Latinique Græca ſola utebantur, aut ejus Verſione Latina.

Propoſitio IV. *Hujus Verſionis, quæ ἡ Κοινὴ vocabatur, ſumma fuit in Eccleſia Primitiva Authoritas.*

§. 20. Qui enim ad fidem Chriſtianam ſunt converſi, vel Hebraice tantum loquebantur, qui fuere oppido pauci; vel Hebraice & Græce, qui plures; vel Græce tantum, qui fuere ſane permulti: hi autem Verſionem Græcam quæ tunc una fuit, tanquam Verbum Dei, ſine ulla hæſitatione, ſine ulla ad fontes Hebræos appellatione, amplectebantur: Vel denique nec Hebraice nec Græce omnino, vel parum, noverant, ſed Latine tantum, & Latina Interpretatione utebantur, non ex Hebræo Fonte translata, non cum ea comparata, ſed ex LXX. virali Verſione tantum derivata, quam ab interventu Spiritus ſancti fuiſſe factam omnes arbitrabantur. Nota eſt Juſtini Martyris ſententia, qui Hiſtoriam Traductionis tanta cum veneratione tradit, & Judæos acriter objurgat, οἵ τινες τολμῶσι λέγειν τὴν ἑξήγησιν, ἣν ἐξηγήσαντο οἱ Ἑβδομήκοντα πρεσβύτεροι παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῖ γινόμενοι, μὴ εἶναι ἔν τισιν ἀληθῆ. Audaciam Judæorum ſui temporis notat, qui putarunt eam verſionem in aliquibus veritatem non attigiſſe. Cui conſentit Irenæus, tertio adverſus Hæreſes Libro Cap. 25. hæc habens, „ Firma eſt autem, & non „ ficta, & ſola vera quæ ſecun„ dum nos eſt, Fides, manifeſtam „ oſtenſionem habens ex his Scrip„ turis quæ interpretatæ ſunt illo „ modo quo prædiximus; & Ec„ cleſiæ annunciatio, ſine interpo„ latione. Etenim Apoſtoli cum „ ſint his omnibus vetuſtiores, con„ ſonant prædictæ interpretationi, „ & Interpretatio conſonat Apoſto„ lorum traditioni. Etenim PE„ TRUS, & JOANNES, & „ MATTHÆUS, & PAU„ LUS, & reliqui deinceps, & „ horum ſectatores, prophetica „ omnia ita annunciaverunt quem„ admodum Seniorum interpreta„ tio continet.

§. 21. Quod non tantum hi duo Teſtes confirmant, ſed alii quamplurimi fide digniſſimi, ſicut omnibus fere notum eſt: Quod non hic aut alter aſſerit: ſed univerſus Patrum venerabilis conſeſſus, uno Hieronymo excepto, conclamat. Imo vel ipſe Hieronymus hoc quoque conſitetur: & Interpretationem hanc ab Apoſtolis probatam coactus pronunciat. „ Non quæ„ ro, inquit, quid Aquila, quid „ Symmachus ſapiant: quare Theo-

„ dotion inter novos & veteres „ medius incedat. Sit illa *vera In-* „ *terpretatio* quam Apoſtoli proba- „ verunt. Unde autem hujus Verſionis ab Apoſtolis probatæ depretiatio, ut ita dicam, ſive deſpectio, tandem orta ſit, nunc reſtat inquirendum.

Propoſitio V. *Prima hujus Verſionis Depretiatio orta eſt non aliunde, quam ex odio Chriſtiani nominis.*

§. 22. Hujus Aſſertionis Veritas petitur, primo, à ſecundæ Verſionis Authore; deinde à Feſti Judaici in Jejunium mutatione, 3°. ex moribus Judæorum. Hoc oſtenditur 1°. ex Aquila. Erat autem ille Judæus, ſive Proſelyta contentioſus, inquit Hieronymus; qui primo Chriſtianam religionem amplexus, teſte Epiphanio, & mox ab Eccleſia ejectus, ad Judaicam Synagogam tranſiit, & circumciſus eſt. Ubi linguam Hebraicam edoctus, interpretatus eſt Vetus Teſtamentum, ut Verſioni LXX. virali contradiceret, & loca ad Meſſiam ſpectantia ex Chriſtiani nominis odio obſcuraret, ſeu potius aliter ederet. Hic Aquilæ, hic Symmachi, & Theodotionis Scopus: qui etiam S. Hieronymo fatente, *multa myſteria Salvatoris ſubdola interpretatione celarunt.* Nihil ergo certius quam ſecundam Verſionem, ex odio Chriſtiani nominis, à Judæo: reliquas autem, ex odio Eccleſiæ Catholicæ, à Judaizantibus Hæreticis, ut loquitur Hieronymus, fuiſſe confectas. Quapropter *vere impudorati* (h. e. absque omni pudore, ſive *impudentiſſimi* homines) & audaces, ait ſanctus Martyr Irenæus, oſtenduntur, qui nunc volunt ALITER interpretationes facere, quando ab ipſis Scripturis arguantur à nobis, & in fidem adventus Filii Dei concludantur.

§. 23. 2°. Idem oſtenditur ex mutatione Feſti, quod priores Judæi ob Verſionem Græcam LXX. viralem celebrabant. Illud enim in Jejunium, ſeu Angariam, à poſterioribus Judæis eſt mutatum. Octavo enim die Tebeth notatum eſt in Calendario Judæorum hodierno Jejunium ob ſcriptam legem Græce diebus Ptolomæi Regis. Et Judæi ipſi, hujus Jejunii rationem dum reddere conantur, tam varia produnt, & tam à ſe diſſentiunt, ut cauſam aliquam ſubeſſe, quæ nominari non debeat, aperte oſtendant. At expreſſe tradit Philo Judæus ſuo tempore, vel poſt Aſcenſum Chriſti, eum diem, pro Feſto ſemper adhuc celebratum fuiſſe. Διὸ καὶ μέχρι νῦν (inquit enim) ἀνὰ πᾶν ἔτος ἑορτὴ καὶ πανήγυρις ἄγεται κατὰ τὴν Φάρον νῆσον. Lib. 2. de Vita Moſis. Ob eam quidem cauſam usque ad ætatem Philonis, ſolennis & feſtiva celebritas obſervata eſt: quæ poſtea degeneravit εἰς τὴν ἀγγαρεῖαν, in angariam, ſive officium coactum & lugubre.

§. 24. 3°. Oſtenditur ex Moribus Judæorum. Recogitemus quid Irenæus de ſui temporis Judæorum moribus ſenſerit. Qui quidem (*Judæi*) ſi cognoviſſent nos (*Chriſtianos*) futuros, & uſuros his teſtimoniis,

moniis, quæ ſunt ex Scripturis, nunquam dubitaſſent ipſi comburere Scripturas. Lib. 3. cap. 24. Cujus ratio hæc redditur, quia Scripturæ hæ reliquos omnes manifeſtant participare vitæ, & eos qui gloriantur Domum ſe eſſe Jacob & populum Iſrael, exhæreditari oſtendunt à gratia Dei. Quanti autem hæc apud eos valeat ratio, nemo negare poteſt. Atque hujus malignitatis Judaicæ exemplum idem Pater ab illuſtri apud Iſaiam Vaticinio de *Partu Virginis*, perinde ac alterum hoc de *Vocatione Gentium*, adducit. Legimus enim C. VII. v. 14. הנה העלמה הרה quod veriſſime tranſtulerunt LXX. Ἰδοὺ ἡ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ἐν γαστρὶ λήψεται· at Aquila ex odio Chriſtiani nominis, mala fide, ſubſtituit ἡ νεανίσκη, nullo ſane admirationis ſigno præfixo egens. Unde hæc habet ſanctus Pater: *Deus igitur Homo factus eſt; & ipſe Dominus* (ſc. יהוה) *ſalvabit nos, ipſe dans VIRGINI* Signum. *Non ergo vera eſt quorundam Interpretatio, qui ita audent interpretari Scripturam*, ecce Adoleſcentula [νεανίσκη] in ventre habebit, & pariet filium: *quemadmodum & Theodotion Epheſius eſt interpretatus, & Aquila Ponticus, utrique Judæi Proſelytæ, quos ſectati Ebionæi ex Joſeph generatum eum dicunt, tantum diſpoſitionem* [οἰκονομίαν] *Dei diſſolventes, quantum ad ipſos eſt, fruſtrantes Prophetarum teſtimonium, quod operatus eſt Deus.* Tryphonem etiam Judæum in colloquio ſuo acriter redarguit Juſtinus, quod Judæi multa teſtimonia manifeſta de Chriſto ex libris ſacris aut ſuſtulerint, aut corruperint. Præterque hos, Tertullianum, Origenem, Athanaſium, Euſebium, Chryſoſtomum, Euthymium, Theophylactum, aliosque Veteres, magnæque in Eccleſia auctoritatis Viros, conſentientes habemus. At quæ aut qualia pro hac criminatione, vel ſuſpicione, argumenta habuerint doctores illi Chriſtiani, aut nunc etiam habeant quidam Critici haud contemnendi, ea Viris Doctis omnia æqua lance trutinanda linquimus. Non opus enim eſt ut illorum aſſertionis probationi, quod & ab aliis prolixe factum eſſe novimus, inſiſtamus. Hoc nobis unum ſufficit, quod quicunque vel Hieronymi ſolius ſuper Geneſin Quæſtiones diligenter examinaverit, obſervante etiam Mariano Victorio ipſius Editore, is quot quantique errores, vel variationes, in Hebræa lingua ex punctis literarumque ſimilitudinibus oriri poſſint, facile cognoſcet: invenietque *ſæpe nunc in Hebræo non eſſe lectionem, quam ille* [Hieronymus] *tunc habuiſſe profitetur.* Quam facili autem negotio Judæi Codices ſuos, modo vellent, levicula admodum mutatione ſubintroducta, ad mentem ipſorum magis conformare, per aliquot poſt Chriſtum ſecula, potuerint, ipſis Judæis teſtibus, à Viris citra controverſiam doctiſſimis demonſtratum eſt. Atque ex moribus igitur Judæorum, de quibus nullum eſt dubium, ex Feſti quoque Judaici propter hanc Verſionem inſtituti in Jejunium mutatione, & ex aliarum Verſionum Græcarum origine, haud inique concludere poſſumus *primam* hujus Interpretationis depretiationem, quæ poſt Evangelii prædicationem apud

Judæos invaluit, non aliunde ortam esse quam ex odio Christiani nominis. Quod erat probandum. Ad aliam depretiationis causam, eamque solidiorem, nunc properamus.

Propositio VI. *Depretiatio Versionis LXX. viralis secunda ex ipsius puritate deperditâ fuit.*

§. 25. *Secundam Depretiationem* eam appello, qua minoris authoritatis facta est non tantum apud hostes Christiani nominis Judæos, aut hostes Ecclesiæ, scilicet Hæreticos; sed etiam apud ipsos Christianos, eosque Catholicos, & Ecclesiæ Doctores. Eam autem Depretiationem ortam esse contendo non ex mala fide aut imperitia LXX. Interpretum; sed ex corruptione Versionis, quæ paulatim facta est. Per Quadringentos annos duraverat sola; sed cum inter Judæos Ἑλληνίζοντας frequenter transcriberetur, cumque apud Judæos malevolos aliquando corrumperetur, per ducentos circiter annos cum Versionibus Aquilæ, Symmachi, Theodotionis reliquis collata & commixta fuit: & tandem ab Hieronymo Authoritas ejus multum diminuta est; idque tantum propter corruptiones per tot annos factas. Si Septuaginta Interpretum pura, inquit, & *ut ab eis in Græcum versa est* editio permaneret, superflue me, Chromati - - impelleres, ut Hebræa tibi volumina Latino Sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat, & nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem, justum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diversa ferantur Exemplaria, & *germana illa antiquaque Translatio* corrupta sit atque violata, nostri arbitrii putas, aut à pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, cornicum, ut dicitur, oculos configere. *Præfat. in Paralip. ad Chromatium.* Multa Grabius de Vitiis huic Versioni, non tantum ante Origenis, sed ipsius etiam Servatoris nostri tempora, illatis, deque istorum occasionibus atque causis habet, quæ digna sunt ut ad examen revocentur. Hæc illi hujus Editionis origo, hæc tanti Operis ab ipso susceptî causa, hæc tantæ in ipsum invidiæ occasio extitit. Atque hæc quidem historicè dicta sunt de Versione LXX. prout olim se habuit; ut facta, ut pura, ut magni æstimata, ut minoris habita, ut denique corrupta. Quæ jam dicenda restant, ad præsentem ipsius statum pertinent, & cum Hebræo Codice à Masorethis derivato collationem; quæ non nisi ex Christiana prudentia tractanda sunt.

Propositio VII. *Non est LXX. Interpretum Versio, ut nunc se habet, ad præjudicium Textûs Hebraici prædicanda.*

§. 26. Agnoscimus enim eam hoc tempore puram non existere: agnoscimus varietates aliquas (ut fieri solet) in eam irrepsisse, etiam priusquam à Christianis arrepta, tot sibi hostes ex Hebræis excitavit: contendimus Judæos, ex confessione

ſione Veterum Patrum, aliquam illi labem affixiſſe; fatemur ſtupendam Origenis diligentiam in Hexaplis & Octaplis reddidiſſe adhuc contaminatiorem; denique largimur, exemplaria Vetera, quæ habemus, non bene inter ſe conſentire: quibus in confeſſo poſitis æquum eſſe cenſere non poſſumus, ut Hebræus Textus ad eos Codices ſemper reformetur, aut ex qualibet cum eis diſcrepantia varias in Hebræo lectiones comminiſcamur, cum multa interim obſervari diligenti examine poſſint, quibus permoti & lectionem Hebræam & verſionem Græcam retinere non tantum poſſimus, ſed & debeamus.

§. 27. Non ſunt enim diverſæ lectiones ubique in Hebræo Textu ſtatim excogitandæ, quod LXX. Interpretes aliter legiſſe videantur: ſed potius conſiderandum eſt, an illa Verſio cum hodierna Lectione conciliari ullo modo poſſit. Cujus prudentiæ ſpecimen nobis dedit doctiſſimus Pocockius; poſtque illum Pearſonus Ceſtrienſis, aliique Viri Prudentes ac ſobrie Docti. Exempli gratia, Legimus 1. Reg. IV. verſ. 19. ותכרע ותלד quod LXX. videntur tranſtuliſſe ὤκλασεν καὶ ἔτεκεν, ut Grabius recte reſtituit, licet librarius per errorem ſcripſerit ἔκλαυσεν. Legimus Cap. XIII. v. 6. בחורים quod LXX. transtulerunt ἐν ταῖς μάνδραις recte, licet Verſionem iſtam reprehenderit, quaſi Interpretes non bene intellexerint Hebrææ Vocis ſignificationem. At fallitur hic Vir Doctiſſimus; cum Vox Hebræa Spinas Montium, ſeu rupes peracutas, in quas tanquam in loca abdita & tutiora perſecutionis tempore homines ſe recipiebant, ſignificet; cum vox μάνδρα, ei reſpondens, ut Cl. Boſius vere obſervat, non tantum *gregem pecorum*, ut contendit Capellus, ſed *ſpeluncam* etiam quamvis, & *ſpinetum* montanum, denotet; ſicuti etiam Codex noſter Alexandrinus Jud. VI. v. 2. habet μάνδρας, ſpeluncas; ubi & contra Romanam cum Editionibus Alexandrina & Complutenſi conſentit, quod eſt obſervandum. Legimus Jer. XXXI. v. 32. ואנכי בעלתי בם LXX. tranſtulerunt, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, ut & S. Paulus Heb. VIII. v. 9. Hieronymus autem, neglecta Interpretatione LXX. & Apoſtoli, *Et ego dominatus ſum eorum.* LXX. legerunt, inquit Capellus, נעלתי *faſtidivi*; quæ lectio videtur eſſe melior. Ita ille. Interpretatio ſane certiſſime melior; ſed lectio non eſt neceſſaria. Vox בעל enim cum ב conſtructa, obſervantibus Judæis in malam partem ſæpe ſumitur: & eadem vox etiam adhuc apud Arabas, & *faſtidire* & *nauſeare* ſignificat: & בעלתי itaque legerunt LXX. & recte tranſtulerunt ἠμέλησα· & Maſorethorum ſana Lectio eſt. Legimus quoque Iſa. XXVIII. v. 16. לא יחיש LXX. οὐ καταισχυνθήσεται, ut & St. Paulus Rom. IX. v. 33. Veriſſima ergo eſt Interpretatio LXX. viralis. Sed non ideo illi לא יבוש legerunt; ſed potius dicendum τὸ יחיש eam tunc ſignificationem apud Hebræos habuiſſe. Quod ideo veroſimillimum, quia etiamnum apud Arabas, obſervante Pocockio, eandem

dem habet. Quam plurima iſtiuſmodi exempla tam in libris Hiſtoricis quam Propheticis extant. Ac proinde Verſio hæc non eſt tantopere prædicanda, ut à quibusdam fit, ad præjudicium Textus Hebraici, quemadmodum nunc à Maſoretharum induſtria nobis traditus eſt.

Propoſitio VIII. *Non eſt Maſorethica Lectio ut nunc ſe habet, ad præjudicium LXX. viralis Interpretationis, & Eccleſiæ Primitivæ, mordicus ubique defendenda.*

§. 28. Ratio hujus Aſſertionis eſt, quia facillimum fuit, ut tractu temporis aut verba, aut literæ, aut apices in Textu mutarentur; ubi autem mutatio, quod primum rectum eſt, quod poſterius minus rectum. At Interpretatio LXX. facta eſt intra centum annos, ex quo conſignatus Canon Veteris Teſtamenti, & ab Eſdra traditus; Maſorethica vero diligentia, qua nunc Textum Hebraicum habemus ſtabilitum, mille circiter annis poſt Eſdram tandem acceſſit. Per nongentorum pæne annorum Spatia ſi quid humanitus ei Textui adhæſit, antiquiſſimæ Lectioni præjudicare non poteſt.

§. 29. In Codicibus Hebræis multa quidem legi Hieronymus profeſſus eſt, quæ in Græcis non habentur; cujus rei quinque teſtimonia profert, in præjudicium LXX. Verſionis, ſed opinor ſine cauſa. Primum eſt Matth. II. v. ult. ὅτι Ναζαραῖος κληθήσεται· Hæc verba, inquit, in Hebræo habentur, in Græcis non habentur. At hoc verum non eſt. In Græcis quidem non habentur; ſed nec in Hebræis: non in Codice quo nunc utimur, non in eo quo uſus eſt Hieronymus; ipſe enim tranſtulit, *& flos de radice:* quid autem hæc ad Ναζαραῖος κληθήσεται? Secundum eſt Jo. VII. *flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.* Neque hoc verum. In Græcis quidem non habentur; opinor nec in Hebræis. Certe Hieronymus ſibi cavit; neque etiam locum nominavit. Tertium eſt 1. Corinth. II. v. 9. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Deus iis qui diligunt illum.* In Hebræo hæc habentur, in Græco non habentur. Immo in neutro habentur quemadmodum ab Apoſtolo proferuntur; ſaltem hodiernus Textus ad verba S. Pauli nihilo propius accedit. Quartum eſt Jo. XIX. v. 37. *Viderunt in quem transfixerunt.* In Hebræo eſt, in Græcis non eſt, Reſpondeo, in Codicibus aliquibus reperitur εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, in aliquibus εἰς ὃν ἐξωρχήσαντο, in aliquibus utrumque. In aliquibus etiam σὺν ᾧ ἐξεκέντησαν, in Codice vero Romano ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο· Ante Hieronymum nemo legit apud LXX. ἐξωρχήσαντο vel κατωρχήσαντο, omnes legerunt ἐξεκέντησαν· Ita Codex noſter Alexandrinus; ita legit & Juſtinus in Apologia ſua ad Imperatorem Antoninum. Ultimum eſt Matt. II. v. 15. *Ex Ægypto vocavi filium meum.* In Hebræo ita ſcribitur Oſeæ c. XI. v. 1. apud LXX. nusquam. Ita ille. Immo vero cum LXX. Codices corruptos fuiſſe ipſe fatetur, omnino ſtatuendum

tuendum videtur illos ſcripſiſſe non τὰ τέκνα, ſed τὸ τέκνον αὐτῦ. Atque ita illa quinque loca, quæ tam ſæpe, tamque animoſe Hieronymus adverſus Lectionem LXX. profert, plane nihili ſunt. Si ergo Textus Hebræus, ut Hieronymi ætate ſe habuit, non recte allegatus eſt in præjudicium LXX. viralis Verſionis; multo minus idem, ut nunc ſe habet, in eum finem allegandus eſt. Quod erat probandum.

Propoſitio IX. *Priusquam quicquam poſitivi ſtatuatur in hac collatione Textuum, de Hebræi Græcique Textus ſinceritate, & dæ genuina LXX. Verſione, conſulendi ſunt Codices Hebræi MSS. & adornanda eſt Editio τῶν ὁ· quam fieri poteſt maxime pura.*

§. 30. Rationem prioris partis hanc aſſigno; Plurimi ſane ſunt in Bibliothecis Codices MSS. ſatis Veteres, inter quos præcipue recenſendi ſunt Codices Hebræo-Samaritani, ſive Hebræi charactere Aſſyrio ſive Samaritico ſcripti; qui ſi conſulerentur, appareret in quibus locis omnes conſentiunt, in quibus alii ab aliis diſcrepant: ex omnium conſenſu ſtabiliretur præſens Lectio; ex diſcrepantia occaſio daretur eam lectionem, quæ antiquior fuit, præferendi. Idque tum ante, tum poſt diligentiam Maſorethicam. Ante enim curam Maſoretharum varias apud Judæos lectiones fuiſſe ex ipſorum Scriptis ſcimus. Quæ cum ab aliis diligenter obſervatæ ſint, nos eas brevitatis gratia præterimus. Poſt Maſorethas variationes aliquas etiam ortas, aut ſaltem conſervatas, mihi dubium non eſt: Et nulla ratio vel fingi poteſt, ubi variæ Lectiones etiam poſt Maſorethas adhuc comparent, quare uni libro adhæreamus, alterum reſpuamus, ſine ullo judicio, ideo tantum quia hodierni Judæi ita ſcribunt. Exemplum hujus rei hoc præbeo, 2. Paralip. X. v. 14. in Textu Maſoretico אבי הכבוד, i. e. pater meus aggravavit, hodie vulgo legimus: at in aliquibus Codicibus MSS. iisque vetuſtioribus una voce אכביד ſcribitur; & quod majus eſt, veteri Editione Complutenſi ita etiam exaratur. Immo etiam Kimchius ita legebat: & locutionem eſſe defectivam notat, & veterem modum ſupplendi defectum locutionis indicat. Verum jam tamen alii omnes impreſſi Codices legunt duobus vocabulis, etiam Antverpienſis. Quum ergo & ante Maſorethas multæ ſint in Textu Hebræo variæ Lectiones annotatæ; quumque etiam poſt eos dubitandum non ſit, quin aliæ adhuc annotari poſſint; quis quæſo negare poteſt optimum factum eſſe, ut omnes Veteres Codices Hebræi, & Hebræo-Samaritani, inter ſe conferantur, eorumque tam differentiæ quam conſonantiæ notentur? Quod opus utinam aliquando doctiſſimus Vir THOMAS MANGEY, qui optime poteſt, ſuſciperet, perficeret, ederetque.

§. 31. Quod ad LXX. Interpretum Verſionem attinet, certum eſt Exemplaria Complutenſe, Aldinum, Romanum, Alexandrinum noſtrum, ſive Regium, in quam

plurimis locis discrepare, superesse etiam alios Codices aliquarum S. Scripturæ partium satis antiquos, quos aliqui ante Grabium inter se contulerunt, sed labore nimis perfunctorio. Optimè ergo fecerit, qui majore cum diligentia Codices MSS. contulerit; qui eos omnes cum SS. Patribus, iis præsertim qui antequam Origenis Tetrapla, Hexapla & Octapla obtinebant scripsere, examinaverit, & denique qui eadem comparaverit cum iis quæ à Philone & Josepho scripta sunt, & cum expositionibus iis, quæ apud Stephanum Lexicographum Scripturarium, Hesychium & Suidam inveniuntur. Quod opus summa cura perfeciſſet Grabius, si paulo diutius vixiſſet.

§. 32. Ex horum opere non alterutro, sed utroque, quæ esset vera discrepantia inter Hebræos & Græcos Codices tandem perspiceretur: atque ita Controversia, quæ hoc seculo tam acriter agitatur, facile & tuto componi posset. Ita Hebræo Textui suus honos constaret, LXX. Versioni sua authoritas redderetur, Scripta Apostolica ab omni objectione liberarentur, Ecclesia Primitiva vindicaretur, & sola Authentica Tridentina Translatio, Veteris Vulgatæ Italicæ restitutione, αὐθεντίαν suam amitteret.

Propositio X. *Veritas Hebraica à Versione hac, & præsertim ab Exemplari ejus Alexandrino, nunc edito, melius sæpe, quam vel ab ipsa Masorethica lectione, dignosci & distingui potest.*

§. 33. Quamvis ad præjudicium Textus Hebraici, quemadmodum nunc à Masoretharum industria nobis traditus est, hanc LXX. Versionem, quemadmodum nunc se habet, sive in Romano, sive in Alexandrino, sive in alio quovis Codice, prædicare non sit æquum; haud paucis tamen in locis veram Hebraicam Lectionem dignoscere, ac distinguere, melius à præsentibus LXX. Interpretationis Codicibus, ac præsertim ab Alexandrino, quam à Codicibus Masorethicis, nos posse constat. Quippe agnoscit Hieronymus, & Evangelistas, & Dominum quoque nostrum, nec non & Apostolum Paulum, multa quasi de Veteri Testamento proferre quæ in nostris, sc. Hebræis, Codicibus non habentur. *Ex quo perspicuum est*, inquit, *illa MAGIS VERA esse Exemplaria, quæ cum Novi Testamenti autoritate concordant.* Hæc Stridonensis ille Pater. Proinde in omnibus illis locis, ubi Versio hæc *cum Novi Testamenti autoritate concordat*, cum tamen in Bibliis Masorethicis hodie non inveniantur omnino, aut aliter prorsus inveniantur, ad veram & antiquam Textus Hebraici lectionem, per Versionem hanc antiquissimam, sic concordantem, sic approbatam, melius quam per recentem Masoretharum Criticam, perveniendum esse statuimus. Accedit ad hoc quoque, quod multa inveniantur apud Josephum, quem Hebræos Codices non consuluisse absurdum esset cogitare, quæ illum alia Exemplaria tunc vidisse, quam ea quæ nobis Critici isti tradiderunt,

diderunt, monſtrant. Cum igitur *magis vera* antiquis illis temporibus certiſſime fuerint Exemplaria Hebræa, quibus uſum eſſe Joſephum ratio nos ſuadet, quam quæ Judæorum autoritas Chriſtianis nobis hodie præſcribit; ubi Joſephus cum LXX. Verſione conſentit, ſive ea uſus ſit ipſe, ſive propria potius ipſius interpretatione uſus conſenſum hunc ſuum, ſive veterem Græci & Hebræi Textus concordantiam, expreſſerit: ibi profecto Veritatem Hebraicam nonnunquam in Interpretatione facile agnoſcimus, quam in ipſo Textu Hebraico, ut nunc ſe habet, accentibus punctisque variis ſæpe obſcurato, quærimus fruſtra: licet & ipſe Textus quibusdam in locis aliter legi poſſit, & debeat absque ulla literarum mutatione, ſicut Veteres legerunt omnes, tam LXX. Interpretes, tam Joſephus, tam alii, ſive Judæi, ſive Chriſtiani demum fuerint.

Propoſitio XI. *Ab Hebraica Veritate non eſt cenſenda aliena hæc Verſio, nec à Codice Maſorethico Codex Alexandrinus diſſentiens, in locis plurimis, ubi à ſe invicem diſſentire videntur.*

§. 34. Veritas hujus aſſertionis probatur 1°. quia linguæ Hebraicæ notitia in multis hodie deficit. 2°. Quia Textus Hebraicus, prout nunc ſe habet, cum LXX. virali Verſione ibi ſæpe conciliari poteſt, & debet, ubi diſſenſio tamen primo quaſi intuitu aſpicitur. 3°. Quia hæc Verſio juxta Alexandrinorum Dialectum, in Codice Alexandrino ſincerior habetur, quam in ullo alio qui nobis notus eſt: & ad Textum Hebraicum hodiernum, ſive Maſorethicum, probe percipiendum & intelligendum perutilis eſt, tantumque non neceſſaria. Quippe pervulgata licet ſit Opinio ab Hebraica Veritate maxime alienam eſſe hanc Verſionem, Codicesque Maſorethicos à Codicibus Græcis, Romano & Alexandrino, in immenſum diſcrepare, nihilominus fundamento nititur haudquaquam ſtabili. Perfectiorem enim linguæ Hebraicæ notitiam proculdubio habuerunt illi, qui ſtante adhuc republica Judaica vivebant, quam nos hodie habere poſſumus: unde & propter hujus notitiæ defectum nil miri eſt, ſi ibi diſcrepantiam nobiſmet fingamus ſæpius, ubi revera nulla eſt.

§. 35. Dico igitur primo, linguæ ignorantiam, vel notitiam partialem, diſcrepantiarum molem haud exiguam hic fabricaviſſe, quas recenſere infiniti pæne laboris eſſet. Unde multa Doctorum volumina ab utraque parte ſcripta prodierunt, in quibus fere omnibus ſæpe longiſſime aberratum fuiſſe, ratio ſuadet cum experientia juncta. Nonnulli *jurantes in verba* & puncta Magiſtrorum Tiberienſium, nec non in gloſſemata ac interpretamenta Rabbinorum nuperorum grammaticalia, ab Exemplari Hebraico quam maxime diſcrepantem hanc Verſionem, prolixa exemplorum inductione, oſtendere contentioſe ſatagunt. E contra haud pauci textui Maſorethico maxime infenſi, verſioni huic dum nimium tribuere

volunt, variationes ubique nimis avide venantur, ut lectionem nimirum Masorethicam labefactent eleventque, utque versionem Græcam, sive jure sive injuria, corroborent vindicentque. Inter quos, ut alios taceam, Doctus Hispanus Leo Castrius, diu etiam ante Capellum, Vossiumque, libros bene longos scripsit sex; quibus, ut lectionis hodiernæ à Masorethis traditæ auctoritatem tollat, Judæorum voluntarias & malignas depravationes demonstrare summo cum conatu nititur: quem literis tamen Hebraicis ad tantum opus, quod moliebatur, parum fuisse instructum fatetur Morinus ipsius hypothesi addictus. Quod de aliis etiam dictum esto. In multis enim, sicut dixi, linguæ notitia deficit; quæ non aliunde, quam ab ipsius Dialectis, Arabica & Syro-Chaldaica, reparanda est.

§. 36. Dico etiam, loca multa inveniri secundum scripturam Hebraicam, quemadmodum apud nos hodie Textus sacer extat, quæ cum Græcis Interpretibus minime consentire videntur, licet discordia hæc non sit vera, sed apparens tantum. Hinc Textus uterque, à Viris in utraque lingua doctissimis, in locis ejusmodi apparenter dissidentibus, haud raro levi admodum negotio conciliari solet. Exempla nobis, in Porta Mosis, nec non in Commentariis suis in Hoseam aliosque Prophetas Minores idiomate Anglicano editis, suppeditavit Vir Magnus Pocockius. Decem ejusmodi etiam loca in libro Geneseos solo, Pearsonus, in Præfatione ejus Paræneticа ad hanc Versionem huic Editioni præfixa, contra vulgatam opinionem, erudite & feliciter, ut solet, explicavit: & concordiam Textus Hebraici, prout eum nunc habemus, cum Versione hac omnium antiquissima, contra Hieronymum eam labefactare omni conatu studentem, malæque fidei interpretes accusantem, solide demonstravit. Quam viam utinam alii tentassent; sicut etiam Brianus Waltonus in votis habuit. Qui cum Pocockium ob id laudasset pro merito suo, viam statim eandem aliis quoque tentandam, præsertim autem antequam virgulam censoriam ad hanc Versionem nobilissimam apponere, vel ad Codicum varietatem confugere eligerent, impense commendavit. Quis vero sit Vir ille Doctissimus Waltono notus, non in Hebraica tantum, sed in reliquis etiam linguis Orientalibus versatus, qui, dum Biblia ipsius Polyglotta celeberrima sub prælo sudabant, hoc opus erat aggressus, nobis plane ignotum est. *Novi*, inquit, *Virum Doctissimum, linguarum peritissimum, qui quarundam Hebrææ vicinarum subsidiis, aliisque fundamentis nixus Versionem Græcam cum textu Hebræo reconciliare feliciter incepit, & libros quosdam perfecit.* Prolegom. IX. §. 46. Sive Castellus hic fuerit, sive alius, dolendum sane est maxime opus hoc periisse. Atque utinam reliqua etiam fundamenta, præter linguarum Orientalium ad hanc conciliationem subsidia, non subticuisset amicus ejus Πολυγλωττότατος. Magnum hoc opus sane, Viroque vere Magno non indignum!

§. 37.

§. 37. Quin præterea vel in ipso Textu Hebraico, ut à Masorethis hodie edito, plurima ejusmodi loca, qualia duo Magni illi Viri, Pearsonus & Pocockius, sæculo præterito cum vetustissima hac Versione feliciter conciliarunt, nos quoque, viam eandem laudatam tentando, facile observare possumus. Atque in Versione LXX. virali, ut ab Alexandrinis olim edita, utque ab Alexandrino Exemplari hodie descripta, hoc est, in Editione hac Oxonienſi ad illud accurate recognita, hæc igitur maxime tentanda est via. Quum illi enim tantum peregerint, qui pauciora ac minora quam nos subsidia habuerunt, qui semitam ingressi sunt à nemine ante calcatam, quique editione tantum Romana usi sunt; à nobis sane, qui plura ac majora habemus ad opus istud auxilia, qui viam digito monstratam aspicimus, qui aliorum vestigia prope sequimur, ducesque comitesque haud ignobiles in itinere tali invenire certi sumus; quique non tantum Romanam, vel tantum Alexandrinam, sed utramque editionem, & inter se, & cum exemplari Hebræo, sive Masorethico, præ manibus hæc habentes, haud levi cum fructu comparare valemus; profecto plura ac majora, quam ab illis præstita sunt, nunc jure expectari possunt. Virorum illorum quidem operam, qui tot loca difficilia inter se quasi pugnantia, tam felici industria, Deo benedicente, expedire, extricare, conciliare aggressi sunt; nos merito laudandam existimamus: atqui plurima istiusmodi loca, tam in Historicis quam in Propheticis Libris, adhuc restant, ubi a Textu Hebraico sicut à Masorethis nobis traditus est Versio hæc valde dissentire videtur, uti nemo non observat.

§. 38. Hic autem Codicis Hebraici à Versione LXX. in locis permultis dissensus *apparens*, quia de reali sermo non est hic, triplici causa oritur, nimirum vel ex linguæ Hebraicæ notitia imperfecta, vel ex dialecti Alexandrini atque Helleniſtici imperitia, vel denique ex utraque simul. Ad primam quod attinet, multa sunt quæ in libris Veteris Testamenti hodie vix, ac ne vix, intelligere possumus, quæ tamen quando Versio hæc in linguam Græcam facta est, intellectu facillima non potuerunt non esse. Nobis autem linguæ istius, in qua hi scripti erant, notitia in plurimis nunc deficit: unde Interpretes aliter tunc transtulerunt, quam qui non nisi lexicorum modernorum ope, lingua intercidente, hoc idem de novo præstare moliti sunt. Atque hæc longe plura esse, quæ bene Veteres, quæ perperam Recentiores transtulerunt, quam vulgo censentur, Viri doctissimi has ob rationes asserunt. 1°. Quia supersit, inquiunt, unicum hodie tantum, idque haud magnæ molis, volumen hac lingua conscriptum, unde ejus notitia hauriri possit; reliquis omnibus quæ aut publice legebantur, aut in ἀποκρύφοις servabantur, jam diu deperditis. 2°. Quia in superstite hoc volumine extant Voces ac Dictiones, quas aut semel aut pauculis vicibus occurrere observant: easque quidem iis in locis ajunt esse, in quibus

bus nec materia rei, nec orationis ſeries, quo ſenſu ſint accipiendæ, lectorem determinant. 3°. Quia Conſtructio nonnunquam valde eſt involuta, ut inter legendum paſſim hæreamus, neque nos expedire poſſimus, voces licet ipſæ ſint nobis omnino cognitæ. Cumque pauca habeant Hebræi, ut omnes norunt, inflexione diſtincta, eaque inter ſe etiam haud infrequenter miſceantur, nobis multas ambiguitates neceſſario parit vocum ſtructura. Quippe ab hodierno uſu aliena eſt quam maxime, & à linguarum omnium occidentalium indole quam longiſſime diſtat. 4°. Quia in hoc ipſo volumine, quo totius linguæ hujus indolem ac dictiones contineri nemo opinor unquam affirmabit, haud poſſibile eſt quin labes etiam ac menda nonnulla, longo ſeculorum decurſu, in textum ſaltem difficultate exſcribendi illaberentur: quæ ſcribarum & librariorum menda ejus ſenſum, quantumvis bene etiam voces vocumve ſtructuram apud Hebræos calleamus, haud raro turbare ac obſcurare queunt. Atque hæ ſunt rationes præcipue, quæ nunc ſaltem occurrunt, propter quas linguæ Hebrææ notitia apud nos deficit, idque non in paucis, ſed in plurimis etiam; qua deficiente tot loca in Textu, ſive Hebraico, ſive Græco, ab Interpretibus ac Commentatoribus adeo turbantur, tantaque inter Codices Hebræos Græcosque diſcordia apparet; quæ tamen ſæpiſſime non *realis* eſt, ſed tantum *apparens*. Hæ autem ipſæ rationes, aut rationum umbræ ſunt, proper quas Hebræi Græcique Codices ſæpe inter ſe diſſentire videntur, ubi minime diſſentiunt, ſed optime inter ſe conveniunt. Nec aliunde orta eſt hæc diſſenſionis vel repugnantiæ *apparentia*, quam ex imperfecta linguæ Hebraicæ notitia: quam *primam* atque principalem ejus Cauſam ſtatuimus.

§. 39. Ad cauſam autem *ſecundam* quod attinet, ſive ad linguæ Alexandrinæ defectum & ſtyli Helleniſtici imperitiam quod ſpectat, dantur in Textu Græco loca perplurima, quæ Atticis ſaltem auribus ſunt valde peregrina & inaudita, vocesque & dictiones quædam admodum peculiares, quales apud Scriptores Græcos fruſtra quæres. Quid de his ſentiendum ſit, Viri docti multum inter ſe diſcrepant. Non diſcrepare enim propter hujus imperitiam, aut imperfectiorem notitiam prorſus impoſſibile eſt. At ſi perfectiorem hujuſce ſtyli cognitionem haberent, penitiusque eum introſpicerent, aut rara aut nulla foret inter illos de eo diſcordia. Quamprimum igitur hunc recte cognoverimus, multa, quæ nunc in SS. Literis involuta & impedita ſunt, tunc facile evolvemus atque expediemus. Verum ſi nec linguam Hebræam, nec ſtylum Alexandrinum, aut idiotiſmos quosdam Græcis Ægyptiacis familiares, calleamus, neceſſe eſt ex utriusque defectu ut nobis oriatur, quoad locorum multorum notitiam conciliationemque, ſumma difficultas. Quod omnibus adprime obſervandum eſt: illis vero maxime qui Codices Hebræos cum Græcis, affectu animoque malo, committunt. At

quod

quod non intelligitur, id ſæpe judicatur. Dantur ſane loca in librorum ſacrorum textu Græco, quæ intelligi non poſſunt ab illis qui in Scriptoribus Græcis ſunt verſatiſſimi; niſi præter Græcam, linguas alias, Hebræam nimirum, aut Syro-Chaldaicam, aut mixtam illam quam Helleniſticam vulgo appellamus, ſi non perfecte, mediocriter ſaltem calleant. Probatione hoc non eget, tam omnibus evidens eſt. Ubi autem non tantum hujus, aut alterius, ſed utriusque, ſive in multis hoc fiat, ſive in paucis, notitia deficere invenitur; ibi proculdubio inter Codices Hebraicos Græcosque diſcordia, vel major vel minor, hoc eſt, juxta veram notitiæ illius rationem, conſpicienti apparebit. Quoniam autem in Codice Alexandrino, quam in quovis alio, Alexandrinorum dialectus, ſive ſtylus Hebræo-Ægyptiaco-Græcus, quo Interpretes hi utebantur, paulo ſincerior habetur, de illo aliquid certi ſtatuere, ſi hoc fieri poſſit, perutile eſſe judicamus.

Propoſitio XII. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ Alexandrinorum dialectum maxime ſapiunt.*

§. 40. Verſionem hanc omnium antiquiſſimam ſub Philadelpho factam merito ALEXANDRINAM appellari poſſe, in Propoſitionis primæ elucidatione breviter monſtravimus. Quippe hæc ipſa non tantum inter Bibliothecæ Alexandrinæ κειμήλια pretioſiſſima cuſtodiebatur, ſed in Alexandrinorum Synagogis publice prælegebatur, tanquam ab illorum Synedrio recognitum approbatumque. Certiſſimum enim hoc eſt: & à nemine, quod ſcio, impugnatum. Quin etiam plurima in hac Verſione vocabula Alexandrinis quaſi propria Viri nonnulli docti obſervant: unde & à Judæis dialecto Alexandrina utentibus confectam eſſe opinati ſunt. Horum numerum ſat magnum congeſſit Cl. Hodius. Quod minime mirandum eſt profecto, quum Judæi fere omnes, qui Ptolemæorum tempore Græce ſcripſerunt, vel fuerint ipſi Alexandrini, vel cum Alexandrinis commercium habuerint, ſive Ægyptum, ſive Palæſtinam habitaverint. Hieroſolymis enim ipſis Alexandrini Synagogam ſuam habuerunt, ubi Biblia Alexandrina pro ſolenni more lecta fuerunt, ſicuti in aliis Alexandrinorum cætibus. Per Judæos autem hic, non Judæos proprie ſic dictos, hoc eſt Judæ poſteros, ſed omnes etiam illos de omni tribu, qui Judæ religioſe adhærentes cultui Hieroſolymitano & Judaico ſe, ſecundum legem, adjungebant, intelligimus. Quoniam ex omni tribu, usque ad ultimum Hieroſolymorum excidium, erant adjuncti non pauci, qui in templo Hieroſolymitano adorantes una cum Juda numerabantur; tametſi libri illorum familiares, ſive genealogia, veram ac antiquam illorum originem demonſtrantes, adhuc non remanerent. Alexandria omnibus his emporium fuit: cumque Alexandrinis multi Judæi Hieroſolymitani commercium habentes linguam etiam eandem

eandem cum illis locuti ſunt. Ac proinde univerſi more Judæorum Deo ſervientes, qui animos ad Græce ſcribendum vel interpretandum appulerunt, permoti ſunt ut ſtylum quendam Alexandrinum ſibi eligerent. De Septuaginta Interpretum Verſione res ſatis conſtat: nec opus eſt ut quod actum eſt ab aliis agamus. De Exemplari autem ejus Alexandrino, quod nunc editur, magis conſtat. Unde ſi quis Vir doctus de ſtylo Alexandrino Diſſertationem ſcribere velit, is Codicis hujus cum Scriptoribus Alexandrinis collatione facta amplam ſane hac de re materiam comparabit. De cujus origine tantum paucula hic ſubnectenda duxi.

§. 41. Linguæ Græcæ uſus apud Judæos, imperantibus in Syria Seleucidis, in Ægypto Ptolemæis, maxime invaluit: poſtque Academiam Alexandriæ fundatam eruditi apud eos, quotquot fuerint, literarum Græcarum cognitionem ibi hauſerunt. Nam cum non tantum Syriæ reges dominandi ſtudio ſumma cum imis miſcerent, ac Hebræorum gens, lex, & lingua Græcorum commercio permiſcerentur ac confunderentur; ſed Ægypti quoque reges ingentem illorum numerum in urbibus, ac præſertim in Alexandria, ubi Græce vulgo loquebantur cives, ſed non Attice, ſub ipſorum ditione tenerent; lingua tunc Hebræa in deſuetudinem abeunte, hinc apud Judæos nobiles ac primarios, qui non minus Græce ſive Helleniſtice quam Hebraice aut Chaldaice loquendi ſtudio caperentur, lingua Græca, idque ſive Alexandriæ vixerint, ſive etiam alibi, juxta Alexandrinorum morem ſtylumque uſurpabatur. Neque ſolum linguam, quam Græci illorum domini loquebantur, in Alexandria, ut vicina ſibi Academia, addiſcebant: ſed Græca etiam nomina, aut infantibus ſuis imponebant, aut ſibimet ipſis aſſumebant frequentiſſime Judæi Græciſſantes, ipſique etiam Sacerdotes. Qua ratione factum eſt, ut multa vocabula Alexandrina & Græca Hebrææ linguæ ſint admixta, multa etiam ex Alexandrinorum conſuetudine & philoſophia aſſumta, ſicut à pluribus traditur. Hujusque Aſſertionis Veritas ex Ariſtobulo & Philone Judæis Alexandrinis haud parum illuſtratur. De Græcis SS. Bibliorum Interpretibus negari hoc non poteſt: quicunque enim fuerint illi, Alexandrine illos ſcripſiſſe manifeſtum eſt. Quin narratio etiam hujus Verſionis ſub Ariſteæ nomine, ſive vera ea ſit, ſive adulterina, dialectum ſane Alexandrinam ſapere, & à quodam Alexandrino conſcripta eſſe videtur.

§. 42. Fuiſſe tamen Alexandrinos Interpretes illos, quicquid ſentiant viri nonnulli doctiſſimi, ex dialecto opinor vix colligi poteſt. Ac ſi longe plura in hac Verſione vocabula Alexandrinis propria à Criticis detecta fuiſſent, quam illa quæ congeſſerunt adhuc Viri ad hoc opus maxime inſtructi; nihil omnino obſtaret, quin ab aliis quam Judæis Alexandrinis, imo ab ipſis Hieroſolymitanis, fieri hæc Verſio poſſet, cum vel ab ipſo Simonio,

monio, huic licet tam valde infenſo, atque ab ipſo etiam contra Voſſium furibunde pugnante, adnotatum ſit, *linguam Græcam etiam obtinuiſſe Hieroſolymis apud viros primarios & magiſtratus, quorum erat curare ut teſtamenta, contractus, obligationes, aliaque acta civilia & forenſia inſtruerentur.* Videatur Judicium ejus de Reſponſione Voſſii, quod ſub nomine *Hieronymi à ſancta Fide* edendum curavit. pag. 39. Græcæ etiam linguæ neceſſitatem idem Simonius non tantum in ejuſmodi rebus, ſed in publicis quoque concionibus, omnibus victis impoſitam fuiſſe Voſſio concedit invitus, dum linguæ illius neceſſitatem ad plebeios homines tranſiiſſe recte negat. Sub Græcorum enim imperio *non aliam quam Græcam*, ſub Romanorum dominatione *non aliam Hieroſolymis auditam fuiſſe linguam quam Græcam & Latinam* contendebat Voſſius, negabat Simonius. Græcam autem linguam, qua uſi ſunt primarii inter Judæos viri Græce docti, non aliam fuiſſe quam *quæ Alexandriæ in uſu erat*, non eſt cur dubitemus. Atque hæc de Verſione Alexandrina quam Codex Alexandrinus exhibet, quoad ejus dialectum à Doctis obſervatam, dicta ſufficiunt. De Codice autem ipſo, quoad hanc etiam, paucula ſunt obſervanda.

§. 43. Primo, Codicem hunc non eſſe alium quam Alexandrinum conſtat. Sive enim vir, ſive fœmina illum exſcripſerit; ſive hoc, vel altero, æræ Chriſtianæ ſæculo ſcriptus ſit; ſive *paulo poſt Concilium Nicenum*, ſive *non ante ſæculum Eccleſiæ Decimum*, editus; ſive à Mahummedanis nunquam ſævitum fuerit in Chriſtianorum libros, ſive Bibliothecam Alexandrinam omnium inſtructiſſimam celeberrimamque, ex Chriſtianorum odio, quia illorum libris refertiſſimam, combuſſerint; ſive Scribæ ipſius nomen ſubſcriptum denique lituratum vel laceratum fuerit, ſive hoc quomodocunque, vel lapſu temporis, vel antiquitate Codicis, vel odio Saracenorum in Chriſtianiſmum, fuerit deletum, eraſum, aut extinctum; Alexandrinum tamen illum revera eſſe, & ab Alexandria Conſtantinopolim tranſportatum eſſe Codicem, citra omnem ſuſpicionem eſt. Ad Eccleſiam etiam ipſam Patriarchalem hic procul omni dubio pertinebat, atque venerandæ antiquitatis liber à clero Alexandrino habebatur; etſi vetus forſan traditio illum plus æquo deprædicaverit, magnique fecerit. 2°. Peculiarem in hoc Codice ſcribendi modum obſervarunt Viri docti: ex qua obſervatione varias ſibi fingunt conjecturas. Quas noſtri non eſt ad trutinam revocare. Valeant igitur, pro nobis, quantum valere poſſint. 3°. Quoad peculiarem hunc Scriptionis modum, quem à Veteribus uſitatum eſſe liquet, multa in Codice Alexandrino contineri, quæ, cum ubique per totum Codicem reperiantur, nec fortuito igitur Scribæ errori imputari poſſint, ſummam hujus vetuſtatem teſtantur, absque hæſitatione pronunciamus. Ipſe enim ſcriptionis modus in multis Ionicam redolet dialectum, omnium ſcilicet vetuſtiſſimam, qua Homerus, Herodotus

dotus atque Hippocrates, tres Principes Viri, Poesin, Historiam, & Medicinam nobilitarunt ac æternitati consecrarunt.

§. 44. Quarto, nonnulla in hoc Codice inveniunt Viri docti, quæ Alexandrinum scribendi modum evidenter redolent. De omnibus hujus Versionis Exemplaribus, sed de Alexandrino maxime, hoc verum est ac certum. Imo Cl. Lambertus Bos in Prolegomenis suis se hunc scribendi modum in Codice nostro Alexandrino animadvertisse, & quædam Ionicam dialectum redolentia, qualia apud Herodotum Historiæ parentem inveniuntur, observasse dicit. Quod maximum sane vetustatis indicium, ac quale in nullo alio LXX. viralis Versionis Codice adhuc observatum fuisse liquet, haud leve argumentum æstimandum est contra sententiam, quam Romanæ Editionis causa tuendam susceperat Vir doctus. Gratias igitur ipsi propter eruditam hanc firmamque observationem agimus. Quoniam Ionica quæ in hoc Codice reperiuntur sequioris seculi esse, nemo, qui animum ad id probe attenderit, unquam asserturus est. Quippe dialectus hæc, ab Ionibus vetustis Atticæ populis (*Javanis*, sive *Jonis*, posteris) dicta, quum, Græcorum imperio cadente, in desuetudinem abierit, Codici huic & dignitatem & antiquitatem feliciter adstruit. Quod vetus Attica & Ionica eadem fuerit dialectus, idemque scriptionis modus à Criticis adnotatum est: quodque Alexandrinorum quoque modus, sive scribendi loquendique forma peculiaris, ad hanc accedat minime dubitari potest. Quamvis vero Voces nonnullas vel Ionibus peculiares, vel Alexandrinis proprias, in utroque Codice, sc. Romano & Alexandrino, invenire non sit difficile, illis tamen non immorabimur: sed solummodo ad ipsarum vocum communium scriptionem, sicut apud Veteres obtinuit, paulisper attendemus. Ut cum M interponitur in derivatis à λαμβάνω, & N duplex pro simplici ponitur in verbis à βαίνω compositis, & ejusmodi alia, quæ apud Herodotum invenies, hæc non Librarii incuria sed consilio facta esse judicandum est. Interpositio enim literæ aut syllabæ, quam Epenthesim Grammatici vocant, Ionibus frequens est: ut εἴαϱ pro ἔαϱ, πῖόλις pro πόλις, πῖόλεμος pro πόλεμος. Sic Codex Alexandrinus habet ἐπεὶ pro ἐπὶ, ὅσσει pro ὅσσι, λήμψομαι pro λήψομαι, ἐξάγαγεν pro ἔξαγεν, ac similia. Nec minus ipsis familiaris est additio literæ per prosthesin in vocis initio, nec non in ejus fine per paragogen: ut ἐὼν pro ὤν, λόγοισι pro λόγοις. Sic quoque Codex *Alex.* habet Εἰαμεὶν pro Ἰαμεὶν, ut etiam ἔδωκεν pro ἔδωκε; quod ν ἐφελκτικὸν vel sequente Consona semper fere exprimitur, sicut vere adnotavit Grabius. Amant quoque Iones Vocalium concursus: ita quoque Codex *Alex.* sæpe inserit Vocalem ε in medio, aut diphthongos resolvit, aut pro simplici vocali diphthongum nonnunquam substituit, aut pro contractis vocibus usurpat non contractas; cujusmodi exempla passim occurrunt. Literas consonantes tenues

tenues hi convertunt in aſpiratas ; & contra: ut ἐνθαῦτα pro ἐνταῦθα, nec non ἱποῤῥῶ & καθαῤῥῷ pro ἐφοῤῥῶ & καθαῤῥῷ. Sic Codex etiam *Alex.* legit ἄχ pro ἄχ, ἐχθῤῥῶν pro ἐχθῤῥῶν, & alia hujuſmodi. Reduplicationes ſecundum Joannem Grammaticum peculiares ſunt Ionum, ut λελάχωσι pro λάχωσι: ſed hæ in Codice *Alex.* non raro inveniuntur, ut Δαιδὰν pro Δὰν, ἐξάγαγεν pro ἔξαγεν, ac pro ſimplicibus frequenter duplices conſonantes. Tranſpoſitione elementorum Ionica loquendi ſcribendique forma aliquando utitur; pariterque etiam Codex *Alex.* ut κορκόδιλος pro κροκοδεῖλος, aliaque ejuſmodi, quæ inter Codicis ſphalmata vulgo numerantur. Dativorum quoque ſingularium in ει deſinentium diviſiones Ionum ſunt propriæ ; quas tamen in Codice hoc paſſim invenias, ut βέλεϊ pro βέλει. Ionica etiam dialectus, ut omnes norunt Græce docti, permutat α in ε, veluti τέσσερες pro τέσσαρες : ita quoque Codex *Alex.* in omnibus inde derivatis. Et vice verſa ε in α, ut μέγαθος pro μέγεθος, τάμνω pro τέμνω: ita & Codex *Alex.* κατάβης pro κατέβης, ἀπέῤῥεψαν pro ἀπέῤῥεψεν, item ἀνάσατε pro ἀνάσητε, ubi η mutatur in α, & ſimilia. Nam ε etiam in η ab Ionibus permutatur, ut θηῶμαι pro θεῶμαι. Sic Codex *Alex.* habet ην pro εν, & ἔννηα pro ἐννέα. Atque vice verſa η in ε, ut ξερὸν pro ξηρὸν: ſic Codex *Alex.* ζετεῖν pro ζητεῖν. Item ει in ε mutant Iones, ſicut MS. *Alex.* habet χὲς pro χείς. Itemque ε vel ι in η, ut ἰσίη vel ἰσία pro ἐσία ; ac etiam κτέσει pro κτήσει, & χρήσεις pro χρίσεις, ſicut idem Codex legit. Rurſus Iones mutant ο in ω, ut δεύρω pro δεῦρο. Sic Codex *Alex.* ἵππων pro ἵππον, & ᾧ φελεθθεὶ pro ὁ φελεθθεί. Ai denique mutant hi in ε, quod Ionibus cum Atticis commune, ut δαὶ pro δὲ: ſic Codex *Alex.* αἰὰν pro ἐὰν; & contra πέδες pro παῖδες, ac plura hujuſmodi, quæ recenſere nimiæ prolixitatis eſſet. Redundantia verbi ſubſtantivi εἰμὶ poſt pronomen ἐγὼ poſiti, quæ in libris *Regum*, aliisque ſe ſæpe obſervandam præbet, pura Alexandrina eſſe videtur.

Propoſitio XIII. *Hexaplari Origenis Editioni Alexandrinus Codex magis eſt conſonus quam Vaticanus: & quoad loca ubi Romana Editio habet additamenta ex Theodotione, Heſychio, aliisque, Codex noſter Alexandrinus ibi rariſſime videtur corruptus.*

§. 45. Quod Alexandrinus Codex Origenis Editioni magis conſonus ſit quam Vaticanus, quodque in Editionibus, quæ inde fluxerunt, omnibus multa inveniantur, quæ cujuſvis alius potius quam Origenis manum demonſtrant, brevi tantum probatione eget. Quum enim Codices ipſos committendo facillime res peragatur, probationibus ibi opus non eſt, ubi experientia premit. Niſi autem adſit experientia, nemo hic recte, nemo certo, judicare poteſt. De hujus Aſſertionis veritate Grabius quidem ipſe ab initio dubius hæſit; ſicut ante dictum fuit. Cumque igitur Editio LXX. Interpretum Romana, omnium habita ſinceriſſima, ubique fere recepta fuerit,

illam è manibus ſtudioſorum excutere noluiſſe; ſed illam potius, ſublatis è medio tam librariorum quam typothetarum erroribus, ac defectibus, ubicumque forent, ſuppletis, correctiorem atque integriorem reddere, orbique erudito exhibere, voluiſſe, ex ipſius ad Clariſſ. Millium epiſtola conſtat. Verum Hiſtoricos Veteris Teſtamenti libros quamprimum ille juxta *Romanum* & *Alexandrinum* Exemplar diligenter inter ſe comparare cæpiſſet, ut de ſeipſo fatetur; animum protinus mutavit: atque illo repudiato, ut dicit, hoc eligendum ſtatuit. In libris enim *Hiſtoricis* præſertim hanc Codicis Alexandrini cum Origeniano conformitatem ac conſonantiam deprehendit. De libris autem *Propheticis* quod verum eſt ac congruum, in Prolegomenis ad *Tomum Tertium* mox ſecuturum, id, Deo volente ac benedicente, dicturi ſumus.

§. 46. Dari loca, ubi Editio Romana ex Theodotione, Heſychio, aliisque interpretamenta ac additamenta habet: dari quoque loca ubi nec Theodotionis additamenta, nec Heſychii interpretamenta habet, manifeſtum eſt ſine dubio. Loca autem ubi Romana habet additamenta talia, aut interpretamenta, à Veteri LXX. interpretatione aliena, hæc ipſa in Alexandrino exemplari, ſi Librarii (aut forſan Librariæ) ſphalmata vel errata excipias, puriora & ſinceriora ſunt; ſicut Grabius, poſt multa experimenta facta, obſervavit. Ubi Romana non habet, etiam Alexandrina non habet; niſi rariſſime, idque ex Origenis Hexaplis, & rationis evidentia. A veritate igitur maxime alienum eſt Codicem Vaticanum, ex quo manavit Romana Editio, authenticæ Origenis Editioni magis conſonum eſſe, quam hunc Alexandrinum ex quo noſtra Editio fit: vel illum eſſe Origenianum, vel hunc eſſe Lucianeum, aut Heſychianum; quemadmodum aſſerunt nonnulli. At nec Lucianeum nec Heſychianum eſſe hunc Codicem, ſed Origenianum potius, contra Voſſium aliosque, ſolo ejus conſpectu firmiſſime probatur: Editionem LXX. Lucianeam in quibusdam Orientis Eccleſiis etiamnum exſtare, hujuſque apud reginam Chriſtinam exemplar ſe vidiſſe dicit J. Voſſius. Quod ſive verum, ſive falſum ſit, illud cum Alexandrino conſonum eſſe à nemine adhuc demonſtratum eſt. Editionem Heſychianam hunc ſequi multo minus conſtat. *Alexandria*, inquit Hieronymus, *in Septuaginta ſuis Heſychium laudat Autorem. Heſychianam Editionem*, inquit Voſſius, *exhibet Exemplar Alexandrinum, quod in Anglia adſervatur.* Hoc aſſerit, non probat: nec ratio enim ulla, nec rationis etiam umbra, nec experientia unica, nec collatio minima, ad illius conjecturam ſtabiliendam affertur. Morinus quidem in Epiſtola ad Patricium Junium, quæ eſt LIV. inter Antiquitates Eccleſiæ Orientalis Romanam Editionem cum exemplari Alexandrino comparans, *Romanam*, inquit, *præferre ratio ſana & experientia ſuadere videntur. Ratio: Romana eſt ex Origeniana exſcripta, quæ ſemper habita eſt ſinceriſſima.*

Deinde

Deinde Vaticani exemplaris, ex quo expreſſa eſt Romana, character antiquitatem mihi arguere videtur nonnihil reconditiorem. Atqui ratio & experientia contrarium omnino ſuadent. Vaticanum enim Exemplar reviſionem non Origenianam, ſed Heſychianam in libris quibusdam expreſſiſſe, hæ nos docent: Alexandrinum vero non ad Heſychianam, ſed Origenianam exactum fuiſſe monſtrant. Quod de libris *Hiſtoricis* præcipue dictum nunc intelligendum eſt. De quibus plura poſthac. Codex igitur Alexandrinus hic, utpote qui Origenem fere ubique, & in Libb. *Hiſtoricis* maxime, ſequitur, magis incorruptus habendus eſt, quam Vaticanus, qui Heſychium in nonnullis, Lucianum in aliis, ac præſertim in libro *Job*, deſcripſiſſe videtur.

Propoſitio XIV. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ ad* Eccleſiam Alexandrinam *reſpiciunt.*

§. 47. Veritas hujus Aſſertionis probatur 1. ex Epiſtola Athanaſii. 2. ex Hypotheſibus Euſebii. 3. ex Canonibus Pſalmorum. 4. ex Canticis annexis. 5. ex tertio Maccabæorum libro. 6. ex Pſalmis Salomonis. 7. ex Traditione Eccleſiæ Alexandrinæ. Primo, ex Epiſtola Athanaſii ad Marcellinum Pſalmis præfixa Codicem hunc ad Eccleſiam Alexandriæ Patriarchalem pertinere veriſimile eſt. Hanc quidem ſpuriam eſſe, & à Græculo quodam ſub Athanaſii nomine confictam acriter contendit nuperus quidam Scriptor. At vis illius argumenti, quo Epiſtolam hanc præclariſſimam obelo ſuo transfigere nititur, ex ſola Concilii *Niceni ſecundi* auctoritate dependet. Quam auctoritatem ipſi libentiſſime concedo: Patresque iſtius Concilii Criticos etiam fuiſſe, omniaque Veterum monumenta ab ipſis allegata recte & accurate, id eſt, critice, ſemper attuliſſe; ac vera cum adulterinis nunquam, ne in minimis quidem, miſcuiſſe illi non denegabo; nec *Argumentum invictum* quod appellat, ipſi ego invidebo. Hoc autem egregium ipſius habetur fundamentum: ſcilicet, *non tantum ſeculo Eccleſiæ quinto Epiſtola S. Athanaſii vera & genuina exſtitit, ſed etiam usque ad ſeculi octavi declinantis finem, tempore Concilii* Niceni ſecundi. Unde igitur hunc in modum argumentatur Vir multæ lectionis, Epiſtola iſta genuina *ad ſeculum eccleſiæ nonum exſtitit*; quo excidiſſe ab illo creditur. Atque hinc *demonſtrative* (ut ſibi videtur) *concludit*, Epiſtolam illam ſub Patris hujus celeberrimi nomine quam ex Codice noſtro Alexandrino Grabius edidit, *adulterinam* eſſe *ac ſuppoſititiam: quippe quæ ſæculo illo Eccleſiæ obſcuro X. atque ignariſſimo à Græculis recentioribus, omnia absque judicio audentibus, conficta fuerit, & ſubſtituta in locum genuinæ Epiſtolæ ac veræ, quæ ſeculo nono, cum Interpretatione ipſa Pſalmorum ab S. Athanaſio conſcripta, poſteritati exciderit.* Ita ille. Atqui ex præmiſſis ac aſſumptis, vel ſaltem ab ipſo conceſſis, hanc non eſſe, imo nec poſſe eſſe, Pſeudo-Athanaſii cujusdam (ſive Græculi ignoti recentioris) epiſtolam, ſed veri Athanaſii veram ac

genuinam, contra Dissertatorem ita arguere, propriisque quasi ipsius verbis sic ipsum confodere haud difficile erit. 1. Epistolam hanc ætate sancti Hieronymi Presbyteri, qui mentionem illius facit, extare concedit. 2. Hanc ætate etiam Sophronii, qui librum, ubi mentio illius fit, aliquanto post ex Hieronymi Latina in linguam Græcam transtulit, adhuc extare non dubitat. 3. Hanc usque ad seculum IX. etiam extare, & à Concilii Niceni II. Patribus citatam esse prædicat. 4. Hanc quoque Codicis MS. Alexandrini scriba, si ante seculum istud eam exscripsisset, præmittere ante Psalmos, utpote quam Interpretationi Athanasii ejusdem in Psalmos præmittere tunc consueverunt, ut Concilium illud testatur, omnino debuit. 5. Adulterinam & spuriam sub ipsius nomine ad Marcellinum epistolam præmittere ante Psalmos, nisi post seculum VIII. aut IX. non potuit; quia tunc temporis non exstabat. 6. Quomodo autem vera illa Athanasii Epistola seculo nono intercidere potuerit, cum à tempore Athanasii usque ad seculi octavi finem, illam ante Psalmos, Psalmorumque interpretationem Athanasianam præmittendi mos in Ecclesia invaluerit; quomodo etiam vel hoc, vel proximo, seculo alia epistola sub illius nomine suppositа tantam sibi famam tam cito comparaverit, ut ipsius toties exscriptæ & ante Psalmorum Interpretationem vulgo præmissæ loco substitui à quovis Librario potuerit, haud equidem intelligo. 7. Si igitur nec omnia Psalmorum exemplaria, quibus præmittebatur epistola laudata, intra unum sæculum periisse sit credibile; nec *obscuro illo & ignarissimo* seculo quisquam inveniatur, qui Athanasii personam tam dextre sustinere, ipsiusve genium stylumque tam pulchre imitari potuerit; nec Codex Alexandrinus post, sed ante, Concilium Nicenum secundum, pluribus ætatis suæ signis notisque characteristicis id contestantibus, descriptus fuerit; tunc sane concludendum est hanc Epistolam Psalterio præfixam non esse adulterinam aut suppositiam, sed veram ac genuinam. Ast omnia Psalmorum exemplaria, quæ cum Athanasii interpretatione epistolam hanc præfixam una habuerunt ab ipsius tempore usque ad Concilium hoc præfatum, hoc est, ab anno æræ vulgaris CCCLXIII. ad annum DCCLXXXVIII. intra spatium unius tantum seculi deperdita sive abolita fuisse, fidem omnem superat: multumque etiam magis, quum illam ad usum Ecclesiæ quotidianum describendi, ac ante Psalmos per versuum cola Psalmodiæ causa divisos præmittendi mos & consuetudo annos plus quam quadringentos extiterit, hoc incredibile est. Sed præterea nihil in hac epistola, quam Vir doctus adulterinam esse fingit, quod vel Decimi seculi stylum sapiat, vel quod cum Quarto seculo convenire nequeat, imo nihil in ea invenitur, quod cum ipso Athanasii stylo ac ingenio optime congruere non videatur, aut quod ipsius nomine sit indignum. Quin nullus etiam *obscuri & ignarissimi* illius seculi scriptor à Dissertatore inveniri potest, qui aut

aut huic operi par fuit, aut qui quemlibet authorem Alexandrinum tantæ antiquitatis, tantæque etiam auctoritatis, tam bene repræsentare, tam perfecte induere, novit. Dantur quidem multa quæ Athanasio tribuuntur, cum Athanasii non sint: sed quæ illius seculo non congruunt, illiusque nomine parum digna sunt; quæque etiam ante seculum illud obscurum diu supposita fuisse Patres Benedictini illius operum Editores doctissimi recte dijudicant. Hujusmodi est Historia Imaginis Berytensis quæ sub illius nomine, in hujus secundæ Synodi Nicenæ actis ad verbum legitur, *quam nemo non fatetur sancto Athanasio abjudicandam.* Ergo, Dissertatore ipso judice, secunda hæc Synodus Nicena de Athanasii operibus haud recte judicavit, haud vere ea allegavit, haud sane ea distinxit: ac proinde Patrum istorum in re critica testimonium tanti non valet, ut vel Historiam Imaginis istius Patri huic, *qui ab Immortalitate nomen habet*, adjudicemus, vel epistolam ad Marcellinum hanc ipso abjudicemus. In Synodis enim quandoque, ut ajunt Monachi Benedictini à Dissertatore laudati, S. Athanasii nomine opera laudantur, quæ tamen Athanasii non esse constat: (ut videre est in secunda Synodo Nicena:) quæ secundum hos *sexto vel septimo* seculo exarata sunt, quæque à posterioribus inde Synodis Auctoribusque laudari potuerunt. Neque Codicem igitur Alexandrinum, qui Epistolam hanc controversam, juxta solennem illum, cujus in illo Concilio mentio fit, morem, Psalmorum libro præmissam habet, post illud concilium, ac multo minus post seculum Ecclesiæ decimum, descriptum fuisse unquam probari potest. Imo etiam infelici Dissertatoris experimento id ipsum fieri non posse maxime constat, nisi probationis argumenta habenda sint hæc, audacter asserere, perperam confundere, fortiter calumniari. Ac proinde libellum hunc epistolarem non esse impostoris alicujus opus seculo nono aut decimo confictum, sed *Athanasio Alexandriæ Archiepiscopo* legitime adscribi, atque in *Codice Alexandrino* MS. rite cum Psalmis adversatum ad *Ecclesiam Alexandrinam* imprimis pertinere, sive respicere, nec non ex ipsis Ecclesiæ hujus Archivis verisimiliter depromptum esse, potiori jure dicere possumus.

§. 48. Secundo, ex *Eusebianis* quoque, quæ hunc Athanasii libellum *De Psalmis* ad Marcellinum immediate sequuntur, Codicem hunc ad Ecclesiæ Alexandrinæ morem ritumque respicere verisimile est: consuetudinem nimirum ab Athanasio ipso (ut videtur) institutam, in Ecclesia Alexandrinorum non sine laude receptam, ad alias ecclesias inde propagatam, & à Concilio prædicto laudatam posteritatique commendatam. Quam certe experientia approbat cum ratione juncta: quamque etiam confirmat quicquid aut de divisione Psalterii, secundum Hebræos, aut de Psalmorum Titulis ac Inscriptionibus, aut de argumentis ad mystagogicum cujusque Psalmi sensum concinnatis, aut ad illorum οἰκονομίαν

atque

atque intelligentiam pertinens, ad calcem epistolæ hujus in Psalmos præfatoriæ Marcellino inscriptæ, illis in Codice nostro præmittitur. In *Hypothesibus* autem Eusebii de ista divisione, de diversis diversorum Psalmorum auctoribus inscriptionibusque, ac de serie istorum, quæ ad Davidis historiam attinet, agitur: Atque in *Periochis* ejusdem, (si illius tamen sint, ac non Athanasii potius) de argumentis Psalmorum mystagogicis, quibus Alexandrini præcipue delectabantur, tractatur. At cum hæc illis, quæ in libello isto ad Marcellinum celeberrimo traduntur, non tantum sint maxime conformia, sed secundum ejus principia etiam, modumque Athanasio Patribusque Alexandrinis familiarem, digesta ac concinnata: Athanasio hinc ipsi, à viris illis, qui librum ejus laudatum, εἰς τὰς ψαλμὰς simpliciter inscriptum, legerunt, hasque istius appendices simul inspexerunt, facillime attribui potuerunt. Has Periochas forsan vidit Hieronymus aut sub nomine Athanasii, aut Eusebii saltem nomine non adposito (sicut in MS. *Alex.* extant etiam Anonymæ περιοχαὶ εἰς τὰς ψαλμὰς) libroque Athanasii annexas; unde inter opera Patris illius recensuit tractatum *de Titulis Psalmorum*. Quem quidem deperditum esse Docti nonnulli opinantur: ast ego sane valde dubito, an alius revera sit à Periochis istis, per totam Ecclesiam Orientalem celebratis. In uno quidem Codice, *Taurinensi* scilicet, inque una *Catena*, quæ decimi seculi esse dicitur, sub Eusebii nomine comparet; unde & in Editione Cl. D. Montfaucon celeberrima sub eodem nomine prostat. Ast sive Athanasii sive Eusebii sint hæ Periochæ, secundum usum Ecclesiæ in Alexandriâ & Ægypto concinnatas esse verum constansque est; unde & Syriacæ & Arabicæ Versionum auctores in *Titulis Psalmorum* easdem exhibent.

§. 49. Tertio, ex *Canone Psalmorum*, sive Eusebiano sive Athanasiano; quo docetur, quibus diei vel noctis horis Psalmi cantandi sint. Nam in Alexandria & Ægypto multi cum fuerint, qui vitam aut cœnobiticam aut eremiticam ducentes nocte dieque Deo serviebant; semperque & ubique Psalmos Hymnosque Christo canentes, præceptum illud Apostolicum ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, secundum literam, ut plurimum, implebant, canon tam *diurnus* quam *nocturnus* illorum usui hinc destinatus esse videtur. Ergo Canones isti Ecclesiæ Alexandrinæ sive Ægyptiacæ usum respicere in hoc Codice Alexandrino apparet: atque cujuscunque sint, illud sane in se continent, vel indicant, quod Christianis Ægyptiis maxime erat consentaneum. Hoc enim notissimum est, in Ægypto olim, tam paulo ante quam paulo post primum Concilium Nicenum, talia Christianorum collegia extitisse. Certe Athanasii tempore illa non fuisse ignota, ex *Antonii Vita*, quam ipse scripsit, probare haud difficile est. Idemque probatur etiam ex Epistola illius *ad Monachos Ægypti*.

§. 50.

§. 50. Quarto, ex *Canticis* Psalterio annexis, quæ ad usum horum Collegiorum sacrorum, in Ecclesia, quæ in Ægypto erat, congregatorum, dispositа ac adaptata fuisse videntur, idem quoque comprobatur. Nam quamvis apud Christianos Orientales ubivis per universam Asiam, Syriam & Ægyptum, Hymnos, quos ψαλμοὺς ἰδιωτικοὺς vocabant, publice in Ecclesia canendi mos, à primis Christianismi initiis usque ad Concilium Laodicenum obtinuerit; apud Alexandrinos tamen, sive Ægyptios, morem istum maxime prævaluisse, nec in desuetudinem tam cito abiisse, ac alibi, ex hoc ipso Codice persuasus sum. De Odis Canticisque è S. Scriptura desumptis ne minimum quidem potest esse dubium, quin illa, æque ac Psalmi Canonici, in publicis conventibus solenni ritu apud hos recitarentur, aut canerentur. De Hymno Matutino, qui Odas has in eodem venerandæ antiquitatis Codice subsequitur, & communissime apud Græcos vocatur ἡ μεγάλη Δοξολογία, nescio an sit dubitationi locus: antiquissimum certe eum fuisse non est. Ast sive is sit *Carmen* illud *antelucanum* quod CHRISTO ut DEO dicere secum invicem Christiani in sacris illorum cœtibus, teste Plinio, solebant, sive non; saltem eum circa Synodi Nicænæ primæ tempus, & *paulo post*, non privatim tantum in ædibus suis, sed publice etiam in Ecclesiis, μελωδικῶς decantatum fuisse, sicuti apud Græcos Orthodoxos hodie etiamnum psallitur, plusquam verisimile videtur. Quin hujus quoque in Ecclesia Alexandrina vulgatissimum usum, aut ipse Athanasius, aut Auctor saltem ipsi coævus, pro suo tempore, probat, approbatque; qui *Virgines*, Alexandrinas præcipue, ad quas præ aliis (uti maxime suas) scribit, in libro de *Virginitate* hortatur, ut, quam primum eluceſceret aurora, hunc secum repeterent. Unde in Codicem hunc Alexandrinum Hymnum istum, quamvis decantatissimum, haud sine *Archiepiscopi Alexandrini* auctoritate, nec nisi *Athanasii ipsius* aut præcepto aut monito, in Bibliorum sacrorum medio, cum Odis aliis tam canonicis quam apocryphis & idioticis, insertum fuisse, non videtur à veritate alienum: Codicemque hunc ipsum proinde ad virgines istas, ad quas scripserat Pater Alexandrinus, sive Athanasius is erat, sive alius, interque quas forsan etiam eminebat nobilis quædam dicta Thecla, olim pertinuisse posse, non ratio magis quam traditio nos inficiari jubet. Quicunque vero de Hymni hujus in Bibliis hisce Alexandrinis insertione, summaque apud Græcos veneratione, plura velit, is adeat eruditissimi THOMÆ SMITH de Hymno Matutino Græcorum Commentationem in *Miscellaneis* suis, ac præcipue p. 138. Verum utcunque res sit, ex Canticis Psalterio subnexis, ac præsertim ex hoc ipso Matutino & Eucharistico, nihil sane prohibet, quin ad Ecclesiam Alexandrinam ejusque morem vere respiceret, adque eam ab initio, idque ab ultima etiam antiquitate, pertineret hic noster Codex.

§. 51. Quinto, ex *Tertio* (ut vocatur) Maccabæorum libro, qui Alexandriam maxime ſpectat, quique ab Eccleſia Occidentali nunquam lectus vel acceptus fuit, ſed ab Orientali tamen in ſumma habitus veneratione, idem probatur. Nec tantum loca in hoc libro nonnulla ſunt quæ hoc probant, ſed totus ipſe liber hoc comprobat. In Vaticano quidem Codice hic exſtat; ſed ex Heſychiano ut videtur exemplari, quod Alexandriæ erat, exſcriptus; ſicut liber etiam *Judicum*: unde & ille, ex parte ſaltem, dicendus etiam eſt Alexandrinus, Hieronymo fides ſi in hac re adhibeatur. De Tertio iſto Maccabæorum libro dicta ad noſtram aſſertionem probandam, ni fallor, ſufficiunt: ſed ex abundanti *Quartus* ſuperadditur liber, qui in nullo alio SS. Bibliorum exemplari à nobis cognito invenitur, qui Judæi quoque Græciſſantis & Biblia Alexandrina legentis opus eſt, quique ad celebrationem feſti illius, quod tam apud Chriſtianos quam Judæos Alexandriæ habebatur, in æternam ac glorioſam ſeptem Fratrum Martyrum memoriam, non potuit non eſſe proficuus, atque conſentaneus.

§. 52. Sexto, ex *Pſalmis Salomonis*, qui ad finem Codicis hujus deſcripti fuerunt, Codicem hunc ad Alexandriam olim pertinuiſſe, ejusque ad Eccleſiam tam Judaicam quam Chriſtianam reſpexiſſe, colligitur. Pſalmi enim Alexandrinam dialectum omnino ſapiunt, & à Judæo Alexandrino ſcripti ereduntur. Cumque Alexandrini, tam Judæi quam Chriſtiani, libros Apocryphos multos habuerint, Pſalmosque etiam & Hymnos ad minimum usque ad Concilium Laodicenum ante laudatum uſurpaverint non Canonicos, idque tam publice quam privatim; probabile ſane eſt hos, æque ac illos, qui Pſalterio ſunt ſubnexi, (§. 50.) non domi tantum, ſed & in Eccleſia quoque ipſa aliquamdiu uſurpatos fuiſſe, donec tandem Concilii iſtius decreto ſe ſubjicientes, hos Alexandrini primum neglexerint, ac deinde ex Codice ſuo, utpote ex cœtibus ſuis ſacris prius proſcriptos, deturbaverint, ſive elaceraverint. Præter hæc autem notatu dignum eſt, Pſalmos hos Alexandrinos, ſub Salomonis nomine editos, non à Chriſtiano quodam confictos, ſed à Synagoga Judaica, ſcilicet Alexandrina, derivatos eſſe, ac Novo Teſtamento poſthæc adjunctos, ut in Eccleſiis prælegerentur ac cantarentur. Quo tamen in Bibliothecæ Cæſareæ Codice inter librum *Sapientiæ Salomonis* & *Eccleſiaſtici Siracidis* medii leguntur, teſte Lambecio: nec non ab Alexandrino Synopſeos Auctore, ſub Athanaſii nomine, cum Salomonis libris numerantur; & propter ſummam cum LXX. virali Verſione ſtyli conformitatem ſimilitudinemque, à primo ipſorum Editore ac Interprete, Ludovico de la Cerda, ab ipſis LXX. Senioribus ex Hebræo in Græcum ſermonem converſos fuiſſe tantum non creditur. At de his ſatis.

§. 53. Ultimo, ex Eccleſiæ Alexandrinæ Traditione, ſive teſtimonio,

nio, hoc idem confirmatur. Traditio autem hæc est : Codicem hunc scriptum fuisse manu nobilis cujusdam fœminæ, cui nomen erat THECLA, ac quæ paulo post Concilium Nicænum primum vivebat scribebatque : prævalentibus autem in Ægypto Saracenis, Corani sui zelo percitis, quamplurimos ab illis Christianorum libros combustos extinctosque fuisse, ac perpaucos tantum ab excidio illo generali, eosque plurimum deturpatos laceratosque, evasisse; atque exinde Theclæ nomen, quod subscriptum erat, laceratum & extinctum esse vulgo credebatur. Hæc est Alexandrinorum Traditio, quam Patriarcha Alexandrinus, dein Constantinopolitanus, Britanniarum Regi retulit. Ex hac autem traditione, sive vera ea sit necne, hoc profecto non posse non esse verum concludendum est : Codicem hunc saltem ab Alexandrina Ecclesia æstimatissimum fuisse, perque multa secula ad illam pertinuisse. De ejus enim antiquitate hic quæstio non est, sed de origine ejus Alexandrina : neque de Scriba, ejusve nomine, sexu, aut conditione; sed de MS. ipsius apud Græcos auctoritate, ejusque ad Ecclesiam Ægyptiacam, sive Alexandrinam, relatione ac respectu. Atque ex genuina Athanasii ad Marcellinum Epistola de Psalmorum præstantia & usu, ex Hypothesibus Periochisque Eusebianis vel Athanasianis, ex Psalmorum Canonibus, ex Odis sacris ad calcem Psalmorum annexis, inque usum ecclesiasticum στιχηρῶς dispositis, ex Maccabæorum libris Tertio Quartoque, ex Salomonis Psalterio pure Alexandrino, atque etiam ex ipsa Ecclesiæ Alexandrinæ consuetudine ac traditione, Codicem hunc nonnulla in se continere, quæ ad Ecclesiam istam respiciunt, sic à nobis monstratur. Quæ autem de Hymno Eucharistico magno, & de Psalterio Salomonæo dicta fuerunt, hæc usum Alexandrinum præ reliquis maxime attingunt. Verum quidem est exsectos fuisse; verumque etiam est Hymnum illum non in Codice hoc tantum, sed in duobus aliis Codicibus Bodleïanis Psalterio Davidico subjunctum esse : At nihil hoc refert, cum illos olim in Bibliis his Alexandrinis extitisse, ex ipsorum indiculo patet : atque Codices istos Bodleïanos ante Sexcentos vel etiam Septingentos plus minus annos licet descriptos, prout ex circulis Paschalibus præfixis constat, Alexandrino tamen nostro multum recentiores, prout ex notis omnibus scribendi characteristicis, codicesque MSS. dijudicandi criteriis, abunde liquet; ex illo, aut aliquo illius Apographo, hunc Librarios descripsisse posse non est prorsus negandum. His ita de Codice Alexandrino, prout ad Ecclesiam antiquam Alexandrinam spectat, dictis, de ejus Ætate, cum multa de ea dubia apud Doctos quosdam moveantur, nunc inquirendum est.

Propositio XV. *Codex Alexandrinus ex literarum ductu, accentuum defectu, notisque aliis characteristicis, summæ vetustatis esse demonstratur : & licet ætatem*

ejus, aut Seculum, quo descriptus fuerit, præcise hinc determinare haud sit possibile, mille tamen annorum, ad minimum, antiquitatem indubie præ se fert.

§. 54. Hujus Propositionis Veritas non nisi Inspectione est terminanda. Quare ab hominibus illis, qui Codicem hunc nunquam inspexerunt, qui Inspectoribus quibuscunque aliis fidem recusârunt, qui de re prorsus ignota differentes, dum alios culpant, non nisi propriam produnt ignorantiam, quique etiam in re Critica non tantum Critice, sed & Mathematice se acturos gloriantur, provocamus ad Viros Doctos, qui eum non inspexerunt tantum, sed cum pervetustis Codicibus accurate contulerunt, vel si non inspexerunt ipsi, per aliorum tamen fide dignorum relationem, specimenque ejus in ære excisum, de eo judicare, cum ipsi circa libros manuscriptos haud indiligenter versati sint, potuerunt; qui de re sibi notissima non nisi propriam illorum experientiam, eamque repetitam, ostendunt; qui denique in ejusmodi controversia non demonstrationes mathematicas confidenter jactant, sed conjecturas solummodo criticas modeste proponunt: Ab illis, inquam, ad hos provocandum esse censemus. Non victoriam enim nos, sed veritatem quærimus. De Codicis hujus Antiquitate vel Novitate nulla igitur est apud nos sollicitudo, de Traditione à Cyrillo Lucario memorata nulla est anxietas; sed Veritatis solius cura, & antiquæ Fidei amor est. Ætatem sane illius ex notis ullis diacriticis aut characteristicis præcise & demonstrative determinare impossibile judicamus; Viros doctissimos aliquando codices istos, ex quibus veterum Scriptorum tam prophanorum quam sacrorum editiones parant, nimis deprædicare non negamus: Codicem hunc non absolute antiquissimum totius orbis ac præstantissimum pronunciamus; plures alios summæ vetustatis Codices, v. g. 1. Vaticanum exemplar celebratissimum. 2. Librum *Geneseos* Cottonianum. 3. Fragmenta Sarraviana, sive Cod. Vossianum. 4. Membranas Thuanæas, sive Cod. Colbertinum. 5. Cod. *Paralipomenon* Cantabrigiensem. 6. Estheræ Arundelianum. 7. *Esaiæ* Rupifucaldinum. 8. *Prophetarum Minorum* Barbarinianum; omnes supra mille abhinc annos ad minimum fuisse scriptos, plerosque etiam annorum mille & ducentorum vel trecentorum, plus minus, ætatem ostendere agnoscimus; Codicem Cottonianum nostro quoque antiquiorem, orbisque (si placeat) totius antiquissimum esse; Vaticanum Hieronymi seculum aut æquare, aut superare; Rupifucaldinum, Barbarinianum, Colbertinum, Vossianum Vaticano non cedere, si quis velit asserere, libenter concedimus. Debitos unicuique honores præstamus: nulli, quod suum est, denegamus. Codicum tamen horum ætatem, aut ex literis uncialibus, aut ex scribendi forma, omnium licet vetustissima, præcise definire, vel ipsis Antiquariis peritissimis, nisi aliæ quoque ætatis notæ extiterint, haud possibile esse existi-

exiſtimamus. Atque mille ergo tantum circiter annorum antiquitatem, ex ejuſmodi criteriis, Codicem hunc præ ſe ferre aſſerimus. Antiquitatem majorem aliis non invidemus: ſi mille annos habeat hic, nobis ſufficit; habebit enim & plures, quod, hoc ſuppoſito, mox evincemus.

§. 55. Quod autem hanc, ad minimum, antiquitatem inſpicienti indubie præ ſe ferat hic Codex, Codices alios MSS. quorum ætatem præciſe cognoſcere poſſumus, inſpicere oportet, ne hac in re dubitemus. Duo v. g. Pſalteria Græca in Bibliotheca Bodleiana ſervantur, quorum ætatem per circulos Paſchales ibi deſcriptos quam proxime accedere poſſumus. Horum unum ſexcentos circiter annos, alterum plus minus ſeptuaginta ſupra ſeptingentos oſtendit, & ad decimi ſeculi medium pertinet; ſicut unusquisque ex Cyclis illis certo ac facile colligere poſſit. Hæc autem cum Alexandrini Codicis Antiquitate, ejusque Scriptionis modo, notiſve literarum characteriſticis ſi comparentur, ſeculorum aliquot diſtantiam manifeſte produnt. De ſumma quoque Codicis Colbertini vetuſtate apud Criticos, quos vocant Antiquarios, nullum omnino eſt dubium. Plusquam mille annos, ad minimum, nemo non illi aſcribit; centenario etiam uno, aut altero ſuperaddito: ſed Codicis noſtri Alexandrini characterem non diſſimilem eſſe formis Colbertini, utrumque inſpicientibus primo quaſi intuitu conſtat. De reliquis celebrioribus Codicibus, quos Viri Docti inter ſe contuleruntidem eſto judicium; aut fere idem. Ante Annos octoginta Morinus, acerrimus licet Vaticani Codicis Hyperaſpiſtes ad Junium ſcribens, „ Literarum figura, in„ quit, qua Codex ille Regius „ [Alexandrinus] exaratus eſt, ut „ ex earum ſpecimine à te exſcripto „ conjicio, arguit ſane veneran„ dam antiquitatem, & annos *mille* „ *ducentos* ſuperantem. Qui tamen Vaticani Codicis characterem, haud adeo ipſi diſſimilem, antiquitatem arguere nonnihil reconditiorem, quam quæ Alexandrino poſſit convenire, judicat. Idem Morinus pergit. " Eſt Pariſiis in Bibliothe„ ca Fratrum Puteanorum antiquiſ„ ſimus Epiſtolarum S. Pauli Co„ dex majoribus literis Græce & „ Latine deſcriptus, & Verſio & „ Character Sancti HIERONYMI „ ætatem non poteſt non æquare, „ at *character characteri adeo ſimilis* „ *eſt*, *ut eadem manu uterque merito* „ *judicari poſſit exaratus.* Ac proinde Alexandrinus huic ſimillimus Codex, ipſo Judice, Hieronymo non potuit eſſe recentior. Simonius, Hiſtorico-Criticus percelebris, Morino licet ſemper infenſior, Codicique noſtro iniquior, de iſtius antiquitate tamen aut parum aut nihil ab ipſo diſſentit. Ac licet alia tam reconditæ antiquitatis argumenta dentur, *quæ characteri juncta tam admirandæ antiquitatis venerationem augeant & tueantur*, ex ſola literarum forma Bernardus de Monte Falconis in eruditiſſimo Opere quod *Palæographiam Græcam* inſcripſit, hunc ad ſextum, vel ad quintum ſeculum retulit. Ipſe denique

nique Clericus, quem vel credulitatis vel adulationis hac in re nefas foret ſuſpicari, de antiquiſſimorum Codicum mendis in *Arte* ejus *Critica* erudite atque accurate agens, hæc verba habet: *MS. Codex Alexandrinus Bibliorum, qui in Bibliotheca Regia Londinenſi ſervatur, & antiquiſſimus forte eſt omnium MSS. Codd. qui extant, aut certe inter antiquiſſimos, ejuſmodi mendis paſſim laborat*, ex imperitia ſcilicet dictantis ortis. Quamvis igitur ætatem hujus Codicis MS. aut ex literarum forma, aut ex accentuum defectu, aut ex notis ullis aliis ſive internis ſive externis, præciſe figere prorſus ſit impoſſibile, ſummæ nihilominus antiquitatis hunc eſſe, & mille annorum ætatem non æquare tantum, ſed & ſuperare, Virorum hac in re verſatiſſimorum judicio, conſtat.

Propoſitio XVI. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ ante Seculi poſt Chriſtum Quarti medium Scripta non fuerunt; adeo ut ante Seculi ejusdem finem vix ſcribi potuerit.*

§. 56. Aſſertionis hujus veritatem Athanaſiana, quæ in hoc Codice continentur, ut & Euſebiana etiam; atque nonnulla alia, ſive vera hæc ſint ac genuina, ſive adulterina (ut nonnulli volunt) ac ſuppoſititia, evidentiſſime monſtrant. Ante annum enim Seculi Quarti Sexageſimum ad Marcellinum ſuum de Pſalmis Athanaſius haud ſcripſit. Falluntur igitur, qui hunc uno aut altero anno poſt Concilium Nicænum primum, hoc eſt, anno CCCXXVI. aut CCCXXVII. exaratum fuiſſe ſtatuunt. Nec Traditio tamen Eccleſiæ Alexandrinæ inde falſa habenda eſt, quæ hujus Epocham *paulo* poſt illud Concilium recte collocatum autumat; cum reſpective tantum id intelligendum ſit: ſiquidem in tot ſeculorum poſt illud tempus decurſu, *Unum* reſpectu ad XII. vel XIII. habito, ſive pars duodecima, aut minor adhuc, pro *multo* profecto vix habetur; quicquid in contrarium ſentiat Novus quidam Diſſertator qui ad biennium reſtringere illud cupit. Statuendum igitur eſt firmiſſime, non ſeculo Eccleſiæ primo à S. Thecla Martyre hunc conſcriptum fuiſſe Codicem, non poſt Synodum Nicænam anno *primo* vel *ſecundo*; ſed poſt Seculi Quarti medium, & vix etiam ante ejus finem. Cum autem ex Propoſitione præcedenti hunc mille annorum antiquitatem ad mininum, ex Charactere evidenter præ ſe ferre conſtet, ex hac vero ante Seculi Nicæni medium hoc fieri non poſſe, imo vix ante ipſius finem poſſe, monſtretur; tentandum nunc eſt, num intra hoc ſpatium, trecentorum ſcilicet annorum, terminum aliquem invenire poſſimus, qui veritatem ſi non attingat, ad eam proxime ſaltem accedat.

Propoſitio XVII. *Nihil in ſe continet Codex hic Alexandrinus, quod ad Seculi Quarti finem, vel ad Quinti initium, non poterit adaptari, cumque ætate illa probe convenire.*

§. 57. Contra hujus Propoſitionis

nis veritatem quæ afferuntur, in ſe ponderis quid habeant videamus. Argumentum primum eſt, Epiſtolam à Grabio ſub nomine S. Athanaſii ad Marcellinum editam eſſe falſam, atque ſancto Doctori, ut ajunt, ſuppoſitam. Hujus Argumenti probatio, quæ ad Propoſitionem decimam tertiam jam dicta ſunt ne repetamus, ex ſimplici tantum conjectura pendet. Quippe inter Athanaſii opera ab Hieronymo liber *de Titulis Pſalmorum* laudatur: cumque in Epiſtola hac de his nihil aut parum inveniatur, Monachi inde Benedictini, Operum ejus Editores, ſuſpicati ſunt epiſtolam hanc forſan aliud fuiſſe opus quam laudatum illum librum; librumque iſtum *de Titulis*, ſi idem non ſit quod Argumenta in Expoſitionibus Pſalmorum ad frontem cujusque Pſalmi poſita, jam extinctum eſſe. Sive Cenſura hæc vera ſit, ſive non ſit; ſive Athanaſius librum ſcripſerit de Inſcriptionibus ſeu de Expoſitionibus Pſalmorum, ſive non ſcripſerit; ſive denique Hieronymus omnia Athanaſii opera recte omnino commemoraverit, ſive non; de Epiſtolæ hujus falſitate nulla eſt evidens convictio, vel ab Hieronymo, vel à Benedictinis, vel à quovis alio. Non valet ergo hoc Argumentum.

§. 58. Argumentum ſecundum hoc eſt. Genuina Epiſtola Patris hujus ad Marcellinum ſub finem ſeculi octavi extabat, & præponi tunc Interpretationi illius in Pſalmos ſolebat. Hinc concluſum eſt, Codicem Alexandrinum non niſi poſt Concilium Nicænum ſecundum, atque poſt ſeculum octavum, eſſe conſcriptum: Epiſtolamque illam ſub Athanaſii nomine Pſalmis in Codice illo præpoſitam, non eſſe genuinam illam veteribus cognitam, ſed falſam, à Græculo quodam, ſeculo nono vel decimo ſubſtitutam. Hujus vero ſuſpicionis cauſa nulla datur alia, quam quod Concilii Nicæni II. Patres Athanaſii Epiſtolam ad Marcellinum ſinceram habuiſſe videantur, qui Patres ſententiam tamen aliquam inde deſumptam, qualis hodie in Exemplari ejus Alexandrino non invenitur, nobis exhibent. At ſi genuinam ac ſinceram illam habuerint Patres iſti, vereque illam citaverint allegaverintque; ſique Scribis etiam ac Librariis ſeculo Eccleſiæ octavo (ut aſſerunt Viri Docti) illam Pſalterio præfigere mos fuerit; haud poſſibile videtur, qua ratione, quove modo, ſeculo immediate ſubſequenti, hoc eſt, Nono, Græculus aliquis ſub Athanaſii nomine, Epiſtolam aliam ad Marcellinum, loco illius præfatæ, quæ non extabat tantum ſub finem ſeculi præcedentis, ſed omnium etiam manibus terebatur, vafre ſubſtituere poſſet. Si omnium enim manibus tereretur hæc; utpote quæ libro Officiorum Eccleſiaſticorum antiquiſſimo, nec non per totum orbem Chriſtianum receptiſſimo, Pſalterio ſcilicet Davidico, ſecundum *Uſum Alexandrinum*, à Magno hoc Alexandriæ Patriarcha circa ſeculi Quarti medium, ſingulis & univerſis ut inſerviret Chriſtianis, tam privatim quam publice, edito ac adornato, ad Hymnorum ſacrorum delectum

pro

pro re nata habendum, vulgo præponebatur; quomodo intercidere, quomodo Codices, qui hanc habebant, univerſi interire, quomodo ſemel ac ſimul nemine etiam obſervante deperdi, quomodo & Epiſtola & Codices ipſi à fidelibus tam indigne tractari, tam negligenter curari; ac quomodo alia ab Impoſtore quovis (non *ignariſſimo*, ſed) peritiſſimo in deperditæ locum ſurrogari poſſit, probandum erit. Quod probatum nondum eſt: nec probari poſſe videtur. Nullo igitur nititur fundamento hæc Opinio, quæ duas Epiſtolas ad Marcellinum ſcriptas, legitimam unam, ſuppoſititiam alteram fingit. Ac proinde non valet ſecundum Argumentum.

§. 59. Argumentum tertium deſumitur ab Origine Monachorum Acumetenſium, ſive Acæmetorum. Ad uſum enim cujusdam Monaſterii Acæmetorum MS. hunc Codicem exaratum fuiſſe à Monacho quodam Acæmeto Cl. Ricardi Simonii conjectura fuit; quam plures poſtea amplexi ſunt. Hypotheſin hanc Simonianam illis libere concedimus. Ex conceſſo tamen quod hæc conjectura vera ac firma ſit, quam Canones Pſalmorum diurni ac nocturni roborare videntur, ad quem æræ Chriſtianæ annum aut talem Pſalmorum diſtributionem, aut Ordinis hujus in Oriente Monachorum originem, referre debeamus, haud adeo certum fixumque habetur, ut quicquam inde conſtans ac indubitatum de ætate hujus MS. ſtabilire poſſimus. 1°. Enim quis fuerit verus illorum Acæmetorum Pater pro certo non habetur. Quippe hujuſmodi Inſtituti auctorem nonnulli Marcellum Apamienſem, alii autem Alexandrum Abbatem faciunt. Florebat autem Alexander hic anno Chriſti CCCCXX. teſte V. Cl. Carolo du Freſne, nec non hoſte etiam concedente. Cur autem is, qui ſeculi quinti initio florere conceditur, in quarto non vixiſſe, aut ſub ejus finem hanc Pſalmorum diviſionem facere, vel ante etiam quam ipſius floreret Monaſterium, non potuiſſe crederetur, durum ſane nimis eſt, quam ut capere ego poſſim. 2°. Concedamus autem ante annum iſtum, ſeculi ſcilicet Quinti viceſimum, nulla fuiſſe Acæmetorum Monaſteria, quibus Canones hi in uſu erant; nec quicquam tamen hoc obſtat, quin diu etiam ante illud tempus, ſive antequam in uſum ſuum Canones hos recepiſſent dicta Monaſteria, Canones ipſi extiterint, ac Pſalmis etiam aliquando, vel cum vel ſine Athanaſii Epiſtola Paræneticā, præpoſiti fuerint. Hoc an factum revera ſit, necne, haud conſtat. Sed neque conſtat contrarium. Ergo non valet Argumentum.

§. 60. Argumentum quartum, ultimumque depromptum eſt ex inſcriptione Cantici B. V. MARIÆ, quæ Epitheto Θεοτόκε in hoc Codice ornatur; quem titulum tamen non niſi poſt obitum Neſtorii, Conciliumque Epheſinum, hoc eſt, non ante æræ vulgaris annum CCCCXXX. huic adſcriptum fuiſſe nonnulli exiſtimant. At teſtimonia

nia Socratis, Euſebii, Athanaſii, Baſilii, Gregorii utriusque, Nyſſeni nimirum & Nazianzeni, Dionyſii Alexandrini, Origeniſque Adamantii, apud Grabium ipſum inventa, vel allegata, titulum hunc Synodo Epheſina multo vetuſtiorem, & poſt Seculi Tertii medium Scriptoribus Eccleſiaſticis familiarem, ſatis ſuperque demonſtrant. Prolegom. ad Tom. ult. c. 1. §. 1. Nec pluribus opus eſt. Itaque in Codice Alexandrino, vel quod ad ſeculi Quarti finem, vel ad Quinti ſaltem initium referri non poſſit, nihil contineri probatur.

Propoſitio XVIII. *Librorum* Hiſtoricorum *genuinam LXX. Interpretum Verſionem exhibet Codex* Alexandrinus; *non autem* Romanus.

§. 61. De libro *Judicum* nihil manifeſtius eſt quam hoc, ut dedita opera fuſiſſime monſtravit Cl. Grabius; qui diſcrepantes in hoc libro Romani & Alexandrini exemplaris lectiones ex adverſo poſitas nobis columnatim exhibet, & Antiquorum Scriptorum Judæorum, Græcorum, Latinorumque lectiones ad inferiorem paginæ oram ſubnotavit, ut de illis omnibus hinc judicium, collatione facta, breviter & ſolide inſtituatur. Quas conferendo, ex teſtimonio Philonis, Veterum Doctorum Chriſtianorum, Hexaplaris Origenis Editionis reliquiarum, Græcorum Lectionariorum, omniumque quotquot de ea re ſuperſunt monumentorum, cuilibet patebit genuinam LXX. viralem Verſionem, ſicut ab Antiquis legebatur, Codicem hunc Alexandrinum exhibere. De Vaticano autem Codice idem non conſtat: ſed potius è contra hunc valde mutilatum ac interpolatum, vel aliam etiam prorſus diverſam continere admodum probabile eſt. Alexandrini enim à Vaticano Codice Variationes ducentas circiter & quinquaginta, præter alias quæ minoris momenti eſſe videntur, in verſiculis vel hemiſtichiis multum paucioribus, ad veritatem hanc illuſtrandam congeſſit. Ex quibus omnibus collatis genuinam LXX. Verſionem, quam Origenes ut maxime ſinceram edidit, in Alexandrino exemplari deſcriptam eſſe concludit. Atqui Romanum Codicem non Origenis editionem, nec Aquilæ, nec Symmachi, nec etiam Theodotionis Verſiones, ſed aliam ab his plane diverſam ſecutum eſſe contendit: atque Editionem Veterem, quam Codex iſte conſervavit, ex Athanaſii & Cyrilli Patriarcharum Alexandrinorum allegationibus, eandem cum *Heſychiana* eſſe ſuſpicatur. Cumque ſtylus librorum *Judicum*, *Ruthæ* & *Regum* idem prorſus ſit, idem quoque judicium quoad libros hos de utroque Codice ferendum eſt.

§. 62. Quod autem de his libris dictum eſt, id de reliquis, ſi non de omnibus, de plerisque ſaltem, hoc volumine contentis, pariter dicendum eſt. Quâ librorum *Hiſtoricorum* cum Editionis Origenianæ reliquiis collatione diligentiſſime per Grabium facta, genuinam LXX. Verſionem non in Romano, ſed in Alexandrino Exemplari exhibitam

hibitam esse, ab ipso statuitur. Attamen in Romano quidem aliquando illam etiam exhiberi, ex Veterum testimoniis pæne innumeris, liquet: hoc est, ubi cum Alexandrino Romanum convenit, atque à testibus probatissimis confirmatur, ibi exemplar utrumque veram ac genuinam LXX. lectionem habere firmiter statuendum est. Ubi vero non bene inter se concordant hæc duo, ibi Variationes distinguere oportet in has classes; in eas scilicet, quæ & verbis & sensu cum Veterum tam Judæorum quam Christianorum allegationibus convenire, in eas quæ nec verbis nec sensu cum illis concordare, inque eas denique, quæ verbis ipsis discrepare, verborum tamen sensu bene congruere, inveniuntur. Quarum classium distincta consideratione accurate habita, Vir doctissimus de præstantia Codicis Alexandrini præ Romano, quoad libros V. T. Historicos tandem persuasus; quum prius illi animus novam Pentateuchi atque Prophetarum Editionem Græcam tantummodo parare, consiliumque fuerit, animum statim consiliumque mutavit, & totius LXX. viralis Versionis Editionem in se suscepit. Nam Editionem Romanam ab Origeniana prorsus diversam, ac in libro, quem exempli gratia ad examinandum selegit, per omnia pæne commata, non modo quoad quædam verba, sed sæpius etiam quoad sensum ex instituto mutatam se reperisse ait, exemplisque demonstrat: adeo ut, ex illius sententia, hæc emendationem vix admittat. Sive vero admittat, sive non, genuinam saltem LXX. Versionem exhibere, opinor, haud dici potest.

§. 63. At Exemplar nostrum Alexandrinum, quoad libros V. T. Historicos, non aliam Versionem continere, quam illam ipsam, quam olim Judæi Hellenistæ per Ægyptum Asiamque, & posthæc Christiani Catholici ubique fere terrarum usurparunt, ac etiamnum Orientales in sacris suis conventibus publice legunt; neque aliam ejusdem Editionem, quam illam ipsam, quam Hexaplis, ut omnium sinceriſſimam, inseruit Origenes, quam ut omnium præstantissimam Pamphilus & Eusebius adnotaverunt vel correxerunt, quam *incorruptam & immaculatam LXX. Interpretum translationem* Hieronymus prædicavit, quam denique *in eruditorum libris* summo cum honore reservatam ipse Latine vertit, multa passim sunt, quæ suadent, imo persuadent: sive addita, sive omissa, sive textuum transpositiones, vel apparentes, vel reales, sive denique antiquissimorum ac fidelissimorum Scriptorum testimonia spectemus. Verum de his satis: si non, plura alias.

Propositio XIX. *Codex Alexandrinus aut Antiquissimus est, aut inter Antiquissimos numerandus.*

§. 64. Hujus Propositionis Veritas adeo evidens est, ac probatio tam facilis, ut nemini Codicem ipsum inspicienti de summa ejus antiquitate dubium hærere possit. Quodque ad minimum ætas ejus mille-

millenium excedat uno ore pronunciant omnes, Codicibus MSS. verſandis occupati, quotquot vel illum inſpexerunt ipſi, vel aliorum Virorum doctorum proborumque oculis fidentes, nonniſi illius Specimen (ſed maxime authenticum) viderunt, examinarunt, trutinarunt. Quod ad Traditionem iſtam de Codicis noſtri origine ac antiquitate ſpectat, illum nimirum, ante MCCC. circiter annos, paulo-que poſt Concilium Nicænum à Nobili Fœmina Ægyptiaca ſcriptum fuiſſe, non ad illam ut hic provocemus opus eſt: res potius ipſa pro ſe loquatur; & Codex ipſe inſpectus omnium inſtar ſit teſtium. Nihil autem temerarium magis, quam illo non inſpecto, necdum cognito, circa illius ætatem aliquid audacter pronunciare. Id tamen à Nupero quodam Scriptore, non ſine ſumma oſtentatione, factum eſt. Is quidem, ut Codicem Alexandrinum deprimeret, Romanum vero efferret, præque illo longe extolleret, illum ante ſeculum Eccleſiæ Decimum non fuiſſe conſcriptum acriter contendit; qui tamen neque Codicem vidit unquam, neque Bibliothecam ipſam, in qua ſervatur, novit. Quippe tales decet eſſe omnes, qui, Vetera cum novis confundentes, Codices antiquiſſimos novitatis accuſant. Quibus nos unum inſtar mille, utpote in Arte ſua Magiſtrum, Joannem Clericum, à quo hæc deſumpta eſt Propoſitio, opponimus. Stet igitur hujus ſententia.

§. 65. Codicem hunc non ante Seculi IV. medium ſcriptum fuiſſe damus: ſed mille annos numerare ad minimum, ſed & trecentos etiam alios habere poſſe, ſummorum Virorum veſtigia ſecuti, monſtravimus. Demonſtrationes interim cujuſpiam imaginarias parum curamus; dummodo teſtes ſint (non Auriti tantum, ſed) oculati, iique prudentes etiam ac ſobrii, qui ſententiæ huic patrocinantur. Quid de Codice MS. hoc illi cenſeant, qui parvam iſtius notitiam habent, unde & in veſtibulo ipſo miſere ceſpitant, nihil omnino refert. Contra iſtiuſmodi homines, novaturiendi ſtudio abreptos, ad Judices æquiores, ad Teſtes oculatiores, ad Viros doctrina & moribus præſtantiores provocandum eſt. Inter Codices totius orbis antiquiſſimos Alexandrinum recte numerari conſentiunt omnes. Ad Patricium Junium, Brianum Waltonum, Alexandrum Huiſſum, Joannem Pearſonum, Thomam Galeum, Thomam Smithum, Joannem Millium, Humfredum Wanleium, aliosque Viros doctiſſimos, fideque digniſſimos, qui Codicem hunc non inſpexerunt tantum, ſed & contulerunt cum aliis, jure meritoque appellamus.

§. 66. Pro veneranda ejus inſuper antiquitate, præter illa, quæ in Propoſitionibus XV. & XVII. ante allata ſunt, quatuor argumenta adhuc habemus interna; quæ & pro Codice etiam Vaticano pariter valere obſervarunt Viri Docti. Primum eſt, hunc ea non habere quæ in Codicibus vetuſtiſſimis abfuerunt: ſecundum eſt, ea habere,

quæ in iſtis fuerunt olim obſervata: tertium eſt, in partium diſpoſitione ut plurimum cum illis convenire: quartumque eſt, ex Scriptorum antiquiſſimorum allegatis deſumptum. De quibus ſingulis in Propoſitionibus ſequentibus nunc agemus.

Propoſitio XX. *Codex Alexandrinus ea non habet, quæ à Veteri LXX. Verſione abfuerunt.*

§. 67. Hoc Argumento uſus eſt Morinus, ut Vaticani Codicis præſtantiam, illiusque cum antiquiſſimo Hexaplorum Apographo conformitatem probet. At pro Alexandrino fortius militat ipſius argumentum. In libris Hiſtoricis multa, in Propheticis longe plura, inveniuntur, quæ à Veteri LXX. Verſionis Editione, ante Origenis tempora, abfuiſſe liquet. Quamplurima ſane ejuſmodi loca in Codice Alexandrino, æque ac Romano; imo verſiculos integros in Alexandrino plus quam centum atque triginta, deeſſe obſervavit Grabius. In libro primo Regum Cap. XIII. verſiculus primus in Alexandrino non invenitur, ſicut neque in Romano. Hic autem in antiquiſſimis ante Origenem Codicibus non extabat. In libro tertio Reg. Cap. XIV. viginti priores Verſus aſteriſco notantur; quos Textus Origenis non habuit, ſed additi ſunt ex Theodotione. Hos Alexandrinus quidem habet; non habet Romanus. Cujus hæc ratio eſſe apparet. In veteri ſcilicet LXX. Verſione non abfuerunt hi Verſus, ſed ante Origenis tempus Librariorum incuria tranſpoſiti ſunt; unde caput hoc mutilatum incepit ſecundum Origenem à Verſu 21. Exemplar enim hoc imperfectum, de quo Origenes ipſe conqueſtus erat, Codex Romanus, ut videtur, exhibet; perfectius autem & vetuſtius in ſuo Codice exſcribendo ſecutus eſt Scriba Alexandrinus. Genuinam certe LXX. Verſionem plurimis in locis non exhibet Codex Romanus; ſed ab Heſychio mutilatam contractamque, ut ante oſtenſum eſt, utque Grabius fuſius probavit.

Propoſitio XXI. *Codex Alexandrinus ea habet, quæ olim in LXX. Editione fuerunt; ſed à Textu Hebræo abfuerunt.*

§. 68. Hoc etiam Argumento uſus eſt idem Morinus pro Codicis Romani auctoritate; eodem uſi ſunt poſt eum & alii. Veteres omnes Scriptores Eccleſiaſtici, tam Græci quam Latini, permultas ſane, easque magni etiam aliquando momenti differentias ſuo tempore inter Codices Græcos & Hebraicos interceſſiſſe, in concionibus, tractatibus, commentariisque ſuis obſervarunt. Nec tantum multa à communi LXX. Intt. Verſione tunc abfuerunt, quæ apud exemplaria Hebraica inveniebantur, quæque addita igitur ſunt ex Hebræo per Origenem ſub Aſteriſco: ſed non pauca etiam quæ à textu Hebræo abſunt hodie, & tunc quoque abfuerunt, quæ tamen apud Septuaginta legebantur, nec non hodie lecta ſunt. Quoad ſententias igitur iſtas quas Eccleſiæ Patres in Veteri LXX. Interpretum Editione haberi, ſed

sed à Textu tamen Hebræo abesse narrant; istarum præsentia in Codice aliquo Græco, ejusdem cum Textu, quem Patres illi antiqui versárunt, conformitatem, absentia vero dissimilitudinem, arguit. Ac proinde cum Origeniano Seculo omnia LXX. Intt. exemplaria, locis quamplurimis à Textu Hebraico, sicut is hodie in Codd. Masorethicis legitur, discreparent; cumque multa etiam in LXX. virali Versione ante Adamantii ipsius tempus fuerint inventa, quæ non agnovit Textus Judaicus, nec literis Hebræis conservata accepimus; ex Versionis hujus cum Textu isto, aut qualis tunc erat, aut qualis nunc est, conformitate, majorem Codicis vel integritatem vel antiquitatem asserere præposterum absurdumque foret. Hujus enim contrarium verum est ac manifestum. Unum aut alterum exemplum multorum sit instar

§. 69. In libro secundo Reg Cap. ult. v. ult. hæc sententia, eaque valde quidem notabilis, in Codice nostro habetur, quæ à Textu Hebræo elapsa videtur: Καὶ προσέθηκεν Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Theodoretus & Procopius Gazæus hanc Lectionem roborant; Editiones quoque Aldina & Sixtina confirmant; in Complutensi tamen hæc desunt, sicut in Hebræo. In Hebræo autem olim non abfuisse perquam probabile est. In libro etiam tertio Cap. VIII. v. 53. Codex Alexandrinus hæc nobilissima & vere aurea verba habet, sicut & Romanus quoque, Τότε ἐλάλησεν Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ Οἴκου, ὡς συνετέλεσεν τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ. Κύριος εἶπεν τοῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· Οἰκοδόμησον Οἶκόν μου, Οἶκον εὐπρεπῆ σεαυτῷ, τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος, οὐχὶ αὐτὴ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῆς Ὠδῆς; *Tunc locutus est Salomon de domo, postquam consummaverat ædificare eam*, „ Solem notum fecit in „ Cœlo: Dominus dixit habitare „ in caligine: Ædifica Domum „ meam, Domum decoram, tibi „ inhabitandam super novitatem. *Nonne hoc scriptum est in libro* Cantici? Quæ verba etiam in MS. Alex. novum Caput incipiunt, quod juxta veterem Divisionem XXIV. numeratur, literis ΚΔ΄ hic in margine adscriptis. Hanc Pericopen, quæ in Codicibus Hebræis hodie deest, nec in Complutensi Græca legitur, antiquissimam & genuinam LXX. Interpretum Versionem exhibere non est dubium. Scholion Græcum in locum hoc satis adstruit: veteresque qui eodem modo hunc locum legerunt, suisque commentariis etiam illustrarunt, hoc corroborant. Ταῦτα ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, inquit Scholiastes, παρὰ μόνοις φέρεται τοῖς Ἑβδομήκοντα. Idem Theodoretus, idem Procopius verum esse adstipulatur. Quatuor autem Stichi ex libro quodam Salomonis deperdito citati sunt, incipientes Ἥλιον &c. ad quod illud Davidicum videtur conforme, Τῷ Ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Hunc vero, qui *Liber Cantici* vocabatur, proprie ad Liturgiam, sive ad Templi Officia ac Ministeria Eucharistica spectavisse verisimile est: quem Cantica etiam sacra, sive Psalmos Salomonicos, Davidicorum ad instar,

Odasque, quarum meminit Sacer Hiſtoricus, ad Symphoniam aptatas complexum fuiſſe, contra rei analogiam aut probabilitatem non eſt. Atque hinc forſan Scriba Alexandrinus Pſalmos quosdam ſub nomine ipſius Apocryphos, ſive Odas Salomoni adſcriptas, in Bibliotheca Alexandrina inveniens, SS. Bibliorum quaſi appendices (ſicuti in Bibliis lingua vernacula editis hic & ubique hodie fit) ad finem ſubnexas eſſe voluit; uti patet ex Indice eidem Codici præfixo, propriaque Scribæ ipſius manu deſcripto. An hæc vero Canticorum Collectio fuerit *Liber* ipſe *Cantici*, necne; an fuerit idem libellus, vel codicillus, quem edidit De la Cerda ante laudatus, an alius ab eo diverſus; quot denique & qualia fuerint hæc Cantica Salomonica, Bibliis Alexandrinis annexa, ſcire haud eſt poſſibile. Hoc tantum ſcire poſſumus, tempore, quo hæc exſcribebat Librarius, Hymnos quosdam Eccleſiaſticos adhuc ſupereſſe adſcriptos, necdum ab Eccleſia damnatos; poſtquam vero uſus illorum in Eccleſia damnatus fuerat, ex Codice hoc eraſos vel exciſos fuiſſe; Codicem inde ipſum vetuſtiſſimum non immerito habendum eſſe, ipſiusque Epocham circa finem Seculi Quarti ſtatuendam eſſe, ſicuti habet Prop. XVII. Atque hæc de libro Hymnorum Templi Salomonici, ſive de libro Cantici Salomonis, nec non Apocrypha vel Secreta allegandi modo apud Sacros Auctores, ad argumentum hoc ſtabiliendum breviter proponuntur, dum ad ea quæ reliqua ſunt properamus, & tertium pro hujus antiquitate, & integritate etiam, aggredimur nunc argumentum. Quod eſt

Propoſitio XXII. *Codex Alexandrinus Partium diſpoſitione cum vetuſtiſſima LXX. Editione concordat.*

§. 70. Argumentum hoc à Partium diſpoſitione deſumptum Codici Alexandrino huic auctoritatis haud parum conciliat. In genuina enim LXX. Intt. Editione, multorum verſuum, capitum, inſignium capitis alicujus partium, atque hiſtoriarum ſitus diverſus omnino fuit, ſi Patribus antiquis ſit fides, ab eo quem Codices Hebræi hodie habent. A mille quadringentis, annis, obſervante Morino, differentiam hanc, aliasque diſcrepantias jam memoratas, Doctores Eccleſiaſtici inter textum Græcum & Hebraicum annotaverunt. Codex Romanus dicitur ex hâc partium diſpoſitione maxime vetuſtus, quia cum vetuſtiſſima, nobis ſcilicet cognita, hujus Verſionis Editione, qualis nimirum ante Origenem erat, convenit. Si Romanus autem, Alexandrinus etiam, ſi non majori, pari ſaltem jure dicendus eſt. In Lib. 3. Reg. Cap. II. leguntur poſt v. 35. multa eodem ordine, & in eadem ſerie, ſicut à temporibus antiquis legebantur. In Libri ejusdem Cap. III. v. 1. Codex Alexandrinus concordat cum Hebræo; non autem Romanus. In Cap. IV. ad finem apud Cod. Rom. quoddam fit aſſumentum, ex variis hujus hiſtoriæ locis depromptum congeſtumque; quod in

Alexan-

Alexandrino noſtro non invenitur. Quæ ibi tranſcripſit Librarius Romanus, partim capitis tertii initio, partim noni medio, tam in Hebræis Codicibus, quam in noſtro extant: atque ita etiam non tantum in aliis Græcis Codicibus antiquis, ſed & in Hexaplo ipſo Origeniano, diſpoſita fuiſſe, monente id vel ipſo Scholiaſte, quem Romani editores imprimendum curaverunt, liquet: In Cap. IX. Verſus tredecim à v. 14. ad 26. deſunt in Codice Romano; non deſunt in Alexandrino. In Cap. XIV. Verſus viginti deſunt etiam in Cod. Romano; non deſunt vero in Alexandrino. Quin Capita etiam XX & XXI. in Romano tranſponuntur; non autem in Alexandrino. His ita, ſpeciminis loco, præmiſſis, concludendum eſſe videtur: Ubicunque Codex Alexandrinus cum Romano partium diſpoſitione & ſitu concordat, licet à textu Hebræo diſſentiat, ibi cum vetuſtiſſimis LXX. Verſionis Codicibus concordare: ubicunque Codex Alexandrinus partium diſpoſitione & ſitu cum Hebræo concordat, licet à Romano ibi diſſentiat, ibi cum vetuſtiſſimis aliis LXX. Intt. Verſionis Codicibus; nec non, ut plurimum, cum Apographo Origeniano concordare: ubicunque vero nec cum Hebræo nec cum Romano concordat, ibi tamen à vetuſtiſſimis nonnullis Græcis Codicibus, in ſententiarum & hiſtoriarum collocatione, non diſcordare. Reſtat nunc ut videamus, utrum horum cum Veterum Scriptorum Eccleſiaſticorum allegationibus melius concordet.

Propoſitio XXIII. *Codex Alexandrinus cum Scriptorum Veterum allegatis & citatis concordat.*

§. 71. Ex XX. Scriptorum Veterum teſtimoniis, apud Grabium allegatis, hujus Aſſertionis Veritas patet. Quod Codex enim Romanus cum Scriptorum Veterum allegatis & citatis, ſicut nonnulli aſſerunt, melius concordat quam Alexandrinus, hoc omni prorſus caret fundamento. Quod in libri unius Specimine edito præſtitit Vir Doctiſſimus, in aliis etiam libris præſtari nihil vetat. Nam ubi Romanus & Alexandrinus inter ſe concordant Codices; cum Veteribus etiam, ſive Judæi ſint ſive Chriſtiani, ſive Græci ſint ſive Latini, Scriptoribus concordantes; res eſt certa ac evidens. Ubi autem hi duo non bene conveniunt, inquirendum reſtat, utrum major ſit Romani an Alexandrini cum Scriptoribus Eccleſiaſticis antiquis, & cum veritate ipſa, concordantia.

§. 72. Nec pauca ſunt quidem, nec levia, quæ multi Viri Docti de LXX. Interpretum Verſionis cum Scriptoribus hiſce convenientia congeſſerunt: ſed quæ ad Romanam præcipue Editionem confirmandam adhibuerunt; licet hæc ad Alexandrinam ſtabiliendam etiam æque inſerviant. Quicquid Morinus, Voſſius, aliique hac de re ſcripſerunt, aut ex Veteribus compilaverunt, id omne, aut fere omne, non Romanam tantum, ſed & Alexandrinam etiam firmat Editionem, hujuſque Exemplaris fidem auget. Quæ in Prolegome-

nis

nis ad Operis hujus Tomum Primum & Ultimum, in duabus Diſſertationibus Grabianis de LXX. Verſione editis, inque Præfatione Pearſoni Paranetica, ex Priſcorum Patrum monumentis, ante dicta ſunt, à nobis non ſunt repetenda, ſed à Lectore conſulenda. Grabius quoque noſter Diſſertationis cujusdam à ſe ſcriptæ, annoque hujus ſeculi Sexto, quoad quinque Libros Moſis & Hiſtoriam Joſuæ, perfectæ, *De Alexandrini Codicis præ Vaticano præſtantia*, meminit; cujus & Specimen in duobus Deuteronomii Capitibus, in Prolegomenis ſuis ad Octateuchum ipſe edidit; pariterque quoad Hiſtoriam Judicum, de Codicis ejusdem præ Vaticano præſtantia, ejusque cum Veteribus concordia majore, adductis quam plurimis ſingulorum capitum commatibus ex Philonis Judæi Veterumque Patrum teſtimonio, in Epiſtola ad Millium de nova LXX. Intt. Verſione paranda, operoſe & accurate egit. Hanc inde Codicis noſtri excellentiam, ut & ejus cum Veteribus Scriptoribus conformitatem, in Opere iſto, quoad libros ſaltem prædictos, ſe prolixe oſtendiſſe dicit; quæ vel ex ejuſce Specimine ſat longo edito citra omne dubium eſt. Per ſingula enim capita procedens Diſſertatio, primum *Romanam*, inde *Alexandrinam* exhibebat lectionem; ac huic 1. conſonam Hebræi Textus auctoritatem. 2. Hexaplorum Origenis conſenſum. 3. denique Philonis ac antiquiſſimorum Eccleſiæ Patrum ſuffragia ſubnectebat. Quam *Diſſertationem* prælo quidem paratam tunc fuiſſe, ſed non imprimendam tamen eſſe monuit, *donec id opportune ac citra damnum* ſuum *fieri poſſit*. Optandum ſane foret quam maxime, ut Diſſertationem hanc, dum in vivis erat, ipſe edidiſſet; ne tot tantorumque laborum ſuorum atque vigiliarum opus, quod dolendum eſt, deperderetur. An extet etiamnum hodie; ſive extiterit, ubi deliteſcat, neſcio. Inter libros enim MSS. & Schediaſmata quæ poſt ipſius obitum à Teſtamenti Curatoribus inveniebantur, talem Diſſertationem, ſumma licet cura adhibita, nullibi reperiri verum eſt conſtansque. Nec in *Catalogo Manuſcriptorum V. Cl. J. E. Grabe S. Th. P. quæ fato defunctus poſt ſe reliquit*, illius ulla fit mentio. Titulus quidem libri ſub ejus manu propria inventus eſt hic, *Diſſertatio de ALDINA LXX. Interpretum Editione ROMANÆ longe præferenda; deque CODICE ALEXANDRINO illis ambabus præſtantiori.* Quin inveniuntur etiam collectanea quædam, ſed imperfecta valde & confuſa, ad Tractatum conſcribendum ſub titulo tali, *De Præſtantia Codicis Alexandrini Diſſertatio, ex Sacrorum Textuum allegationibus in* Novo Teſtamento, *& Monumentis* editis *atque* manuſcriptis, *Philonis Judæi, Clementis Romani, Hippolyti, Origenis: nec non ex hujus accuratiori LXX. Interpretum Editione* Hexaplari, *ac* Patribus, *qui ea uſi ſunt, præſertim Euſebio Cæſarienſi &c. ejus* [præ Vaticano excellentiam, &c.] *demonſtrans.* Quam autem eandem eſſe exiſtimo, cujus Partem Primam abſolutam in Prolegomenis ſuis enunciat allegatque. Inde Diſſertationem hanc Docto cuidam Amico illum concredidiſſe

credidiſſe

credidiſſe veriſimile eſt. Illum enim, quâ ingenii modeſtiâ erat, aut CAVEUM, aut MILLIUM, aut LUY·DUM Vigornienſem (quem *Patrem* ſuum appellabat) Viros ſane ſumma eruditione ac diligentia præpollentes, nec non critica etiam ἀκριβείᾳ præſtantes, in Veterum monumentis verſatiſſimos, illique amiciſſimos tali in re conſuluiſſe, ut doctam æquamque illorum cenſuram ſibi haberet notam, haud profecto negandum eſt. Cumque ipſi etiam nonnulla à ſe ſcripta, ut Cl. Caveus *Hiſtoriam Literariam* ſuam, ad novam Editionem ornandam limandamque, aliique alia in illius manus concrederent, fas eſt ut illum quoque ſua-, ſaltem hanc tanti momenti Diſſertationem, ipſorum (ſi non omnium, alicujus tamen) examini ſubjeciſſe ſuſpicemur. Ac ſi in Virorum horum Clariſſimorum nunc fato defunctorum Bibliothecis, vel in aliorum quorumcunque Doctorum ſcriniis, reperta fuerit ejuſmodi Diſſertatio, à Cl. Grabio conſcripta, haud omnino deſperandum eſt, quin vel Præli Oxonienſis Curatoribus digniſſimis, vel Bibliopolæ cujus impenſis hæc Editio fit, in commune Orbis eruditi bonum reddatur. Quicunque autem ad hanc Editionem Tractatûs hujuſce acceſſione perficiendam operam ſuam contulerit, is ſane, & Propoſitioni huic firmitatem, & ſibi honorem, & reipublicæ literariæ utilitatem, & Eccleſiæ denique novum afferet præſidium. Quippe Vir doctiſſimus priſcos omnes, ad ſeculi Eccleſiæ Quarti finem usque, (hunc ipſum ſibi maxime ſcopum, ut Codicis ſui auctoritatem præſtantiamque probaret, præfiniens,) Scriptores Eccleſiaſticos labore indefeſſo legit contulitque.

§. 73. Teſtium vero inſtar omnium, ad hanc Propoſitionem confirmandam, unus ſit nobis B. Clemens Romanus, utpote omnium vetuſtiſſimus, qui vel in una ſola ad Corinthios Epiſtola, loca plusquam centum, quorum etiam ſunt circiter triginta ſat longa, ex LXX. virali Verſione citata atque allegata habet. Ex quibus omnibus cum LXX. Textu collatis hæc concordia manifeſta eſt ac indubitata. Itaque Codex Alexandrinus, qui hanc Epiſtolam, una cum fragmento alterius epiſtolæ, conſervavit, validiſſimum hujuſce concordiæ argumentum nobis inde exhibet; quod probandum erat: ſuique ipſius antiquitatem inſuper ex hac concordia ſatis monſtrat, tantumque non demonſtrat. De Vaticano quidem Codice hoc ipſum Morinus haud absque ratione, fateor, contendit: pro cujus tam antiquitate quam integritate, inter quatuor ab illo allata argumenta, non minimum pondus habere id videtur. Cumque vix unus aut alter locus apud Beatum hunc Patrem, ad Corinthios more Spirituque Apoſtolico ſcribentem, qui cum LXX. Intt. Verſionis Codicibus MSS. hodie vetuſtiſſimis, quoad ſenſum, parum convenit, inveniatur; notatu ſane dignum eſt, vel ibi etiam Alexandrini quam Romani majorem inveniri conſonantiam.

§. 74. Quod autem Romani Exemplaris cum Veterum Scriptis, Codicibusque Origeni ſaltem coævis, eisque accuratioribus, ac in libris præſertim Hiſtoricis, minor ſit concordia, quam noſtri Alexandrini, longa exemplorum deductione probare haud difficile foret. Unum alterumque hujuſce veritatis argumentum exempli tantum cauſa hic dabitur. Lib. 3. Reg. Cap. VI. v. 2. ἑξήκοντα legit Codex Alexandrinus, ſicut Veteres proculdubio legebant. In medio enim tertii ſeculi hanc eſſe lectionem maxime authenticam conſtat. Scholiaſtes Græcus adnotat in Hexaplo, nec non in Codicibus accuratioribus, ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις, legi: Verſiones inſuper antiquæ omnes, Syriaca ſcilicet, Arabica, Chaldaica, Latina Vulgata, ita legunt. Male legit Cod. Romanus. Qui, non tantum contra textum Hebræum, ſed omnium Verſionum, ſive ex Hebræo ſive ex Græco factarum, fidem, τεσσεράκοντα legit, ac ſi Templi longitudo XL. tantum cubitos haberet. In eodem quoque Capite deſunt quatuor Verſus ſecundum Exemplar Romanum, quos Alexandrinum habet. Hi ſunt v. 11, 12, 13, 14. Revelationem Salomoni à Deo factam continentes. Scholion Græcum notat eos quoque in Hexaplo legi: conſentiunt & veteres Verſiones ad unum omnes. Habebantur etiam olim, obſervante ipſo Nobilio, in pleriſque Codicibus Græcis; *& reſpondent*, inquit, *Vulgatæ*. Quare vitioſus eſt hoc in loco Codex Romanus; non Alexandrinus. Quod Morinus quidem, ut poteſt, excuſat. Dixiſſet enim Scholiaſtes in quibusdam (at non in accuratioribus) Codicibus hæc non haberi: quæ quidem exemplaria ſecutum Theodoretum ipſe putavit hæc non poſuiſſe. Unde textui Græco hos verſiculos ſtatim ab Origene inſertos fuiſſe concludit Morinus. Quæ concluſio cum nullo alio nitatur fundamento, prorſus rejicienda eſt. Valet igitur Aſſertio noſtra de Codicis Alexandrini concordia cum veterum allegatis. Quod probandum erat. Ad libros, qui in hoc Tomo continentur, nunc deſcendendum eſt.

Propoſitio XXIV. *Libri, qui in hoc Volumine continentur, vel ex Hebræo in Græcum translati ſunt; vel Græce ſcripti ſunt, perque Senatum Alexandrinum probati.*

§. 75. In genere, Libri Sacri V. T. qui in Codice Alexandrino continentur, vel ſunt ex Hebræo & Chaldæo converſi, qui in Canone Judaico habentur; vel Græce ſunt à Judæis Alexandrinis, aut Græciſſantibus ſcripti, & à Synedrio Alexandrino recepti. Libros claſſis prioris XXII. Judæi Veteres numerarunt, uti patet ex Joſephi libro primo contra Appionem. Et Judæi recentiores hunc numerum obſervant, veluti R. Aſarias in Meor Enaim pag. 29. 141. 169. 175. R. Gedaliah Ben-Jechajah in Shalshelesh Haccabbalah pag. 68. 69. 99. 104. R. Abraham Zachus in libro Juchaſin pag. 136. 138. R. David Gantz in Tſemach David Part. 2ª. pag. 10. R. Menaſſe Ben-Iſrael de Creatione Problem. X. pag. 45.

Libri

Libri Claſſis poſterioris, quos Judæi Hieroſolymitani in Canonem ſuum non receperunt, ſunt reliqui omnes, Græce tantum extantes, quosque non niſi à Judæis Alexandrinis & Helleniſticis traditos accepimus: ſive hi ſint illi, quos Græce conſcriptos fuiſſe ab initio nemo dubitet, veluti libri Maccabæorum omnes; ſive ſint illi, de quibus dubitetur, an olim in Hebræo vel Chaldæo extiterint, necne, veluti liber Tobiæ. In hoc vero Tomo qui continentur, prioris claſſis ſunt libri Regum quatuor, Paralipomenon Regum Judæ duo, Eſther unus, Eſdræ liber ſecundus, & Verba Neemiæ; qui cum Hebraice hodie extent, illos omnes ex Hebræo in Græcum converſos fuiſſe indubitatum eſt. Poſterioris claſſis ſunt libri Tobit, Judith, Eſdraïcus primus, & Maccabaici quatuor. De tribus iſtis prioribus, an olim in lingua Hebraica vel Chaldaica lecti fuerint unquam, incerta res eſt: de poſterioribus hiſce nullum omnino dubium eſt. An à Senatu vero, ſive Synedrio Alexandrino hi omnes probati fuerint ac recepti, dubium moveri poteſt.

§. 76. Attamen conſtat, 1°. Hos Eccleſiam à Judæis accepiſſe. 2°. Non à Judæis Hieroſolymitanis & Hebraice loquentibus, ſed ab aliis extra Palæſtinam habitantibus & Græce ſcientibus, traditos fuiſſe. 3°. Judæos Ægyptum habitantes Scholas & Synedrium Alexandriæ habuiſſe. 4°. Synedrium, quod Alexandriæ habuerunt Judæi, ad exemplum illius, quod Hieroſolymis habebatur, fuiſſe conſtitutum. 5°. Libros Sacros & Eccleſiaſticos, cujuſcunque claſſis illi fuerint, ſecundum uſum Judaicum, ad Synedrium Magnum proprie ſpectare, ſive Hieroſolymitanum fuerit ſive Alexandrinum. 6°. Hos igitur libros ad Synedrium Alexandrinum delatos fuiſſe plus quam probabile eſt. Si fuerint autem delati, tunc in examen vocati; ſi in examen vocati, tunc adprobati, vel reprobati; ſi reprobati, aut rejecti, tunc proculdubio non accepiſſent hos Chriſtiani. Sed hos acceperunt Chriſtiani; imo acceperunt etiam ex Judaiſmo ad Chriſtum converſi, ſeu potius hos prius receptos Chriſtiani facti non rejecerunt. Ergo ſane libri iſti Hiſtorici, in hoc nimirum Tomo contenti, qui Hebraice non fuerunt ſcripti, ſed Græce tantum, non à Judæis Græciſſantibus, non à Synedrio illorum Alexandrino, rejecti ſunt: ſed è contra. Rejectos ſaltem à Synedrio iſto (cujus res hæc erat) non fuiſſe, ac damnatos, citra omnem eſt controverſiam: receptos fuiſſe ac comprobatos veriſimile eſt valde. Nec de libro Maccabæorum *quarto* valet exceptio: cum & diu poſt Joſephi tempora Synedrium iſtud permanſerit, & liber hic ſumma eloquentia à principe Viro conſcriptus ad Judaicæ religionis gentiſque honorem ſpectaverit.

§ 77. Cum autem Synedrii Alexandrini auctoritas Codici huic Alexandrino, ut vetuſtiſſimo, favere videatur, de illius origine conjecturam noſtram, Viris doctis ventilandam, proponemus. Non a-

liam nempe Synedrii quam Verſionis hujus LXX. viralis originem eſſe ſuſpicamur. Si enim, antequam Verſio hæc fieret, Synedrium Alexandriæ jam conſtitutum fuiſſet, viros haud alibi quæſiviſſet Rex librorum Judaicorum interpretes, quam ubi in regno ſuo conſeſſum hos habere cognoverat. Si vero poſt tempora Ptolemæi hujus conſtitutum hoc fuiſſet concilium, innumeræ pæne ſunt difficultates. Neque ulla cauſa veri habens ſimilitudinem dari poteſt, cur ſub Ptolemæorum alio tantum Judæis privilegium unquam conceſſum fuerit. Synedrium etiam hoc quod Alexandriæ tenebatur, cum non primarium, ſed tantummodo ſecundarium fuerit, à ſeipſo ſtabilitum fuiſſe exiſtimare plane abſurdum eſt. Cujus abſurditatis ratio, cum evidens ſit, non eſt neganda. A Synedrio igitur Hieroſolymitano ut poteſtates ſuas derivarent, & auctoritatem acciperent Seniores Alexandrini, neceſſe fuit. Ac proinde Synedrium Alexandrinum primum, quoad ſingula ipſius membra, non niſi ab Hieroſolymitano definitum, adnominatumque fuiſſe credi fas eſt. Quæ autem primorum Aſſeſſorum nomina in hoc concilio fuerint, licet hoc impoſſibile videatur, non tamen omnino deſperandum igitur eſt, quin ad illorum notitiam, niſi impoſſibilitatis metu deterreamur, aliquo ſaltem modo perveniamus. Duo enim & ſeptuaginta nomina in libro, qui Ariſteæ adſcribitur, inveniuntur, quæ veluti Interpretum nomina ibi ſunt propoſita, cum Judicum interpretationem hanc adprobantium nomina hæc eſſe, probabilitatis plus habeat. Sive autem hi primi omnium fuerint ex tribubus ſingulis electi, qui Synedrium hoc ſub Philadelpho regnante conſtituerunt, ut nobis videtur; ſive potius fuerint Synedrii hujus Patres, ſive Presbyteri, qui tunc in vivis erant, quando hiſtoriam ſuam edebat Scriptor iſte, quicunque fuerit, aut quandocunque vixerit; levis eſt conjectura, reſque ad idem prorſus redit. Proinde quoad V. T. libros, ſive Canonicos, ſive Apocryphos, ut vocant, ac illos præſertim qui in hoc volumine continentur, Synedrii Alexandrini haudquaquam rejicienda eſt auctoritas. Ad rationem vero ac Methodum hujus Librorum Hiſtoricorum, ita probatorum, editionis è Codice MS. Alexandrino, à Cl. Grabio paratæ, jam progrediendum eſt.

CAP. II.

CAP. II.

Ratio ac Methodus hujus Librorum Hiſtoricorum Editionis è Codice ALEXANDRINO.

H*iſtoricorum*, qui hoc Tomo continentur, Librorum Editio è Codice ALEXANDRINO, ut omnibus, quæ unquam fuerunt, longe perfectior evaderet, nihil ſibi prætermittendum, nihil difficultatis formidandum, nec laboribus nec ſumptibus parcendum duxit Grabius. Hæc diu deſiderata, utpote præmatura ipſius morte impedita, vigiliis indefeſſis, diligentia ſumma, ingenio mirabili parata, Lectori Chriſtiano ac Erudito ſe nunc ſiſtit. Edendi rationem, quam Grabius ab initio ſecutus eſt, mutare nobis religio fuit. Exemplar igitur ipſius, ſicut erat è Codice MS. deſcriptum, aliorumque Exemplarium vetuſtiſſimorum ope emendatum ſuppletumque damus. Quid ille in hoc Tomo limando præſtiterit, quot Codices editos ineditosque conſulerit, quot Exemplaria aut contulerit ipſe, aut ab aliis conferri apud exteras gentes curaverit, quot & quanta priſcorum Scriptorum Volumina evolverit, quantam denique in omnibus induſtriam, fidem, criticamque ſubtilitatem adhibuerit, illo ſublato, nunc dicere impoſſibile eſt. Pauciſſima ſcilicet ſunt, quæ ſcire jam poſſumus, ex iis, quæ ille hac de re perfecte noverat. Hoc tantum ſcimus, nec induſtriam, nec fidem, nec ſubtilitatem, illi defuiſſe: nihilque, ut Operi ſuo pretium ac honorem præberet, neglexiſſe.

§. 2. Methodum in Editis hoc Tomo Libris, (*quarto* duntaxat *Maccabæorum* libro inde excepto) eandem prorſus, quam in reliquis, *primo* & *ultimo* Tomo contentis, obſervavit Grabius: ac proinde ad Tomorum iſtorum duorum Prolegomena Lectorem hic relegamus, ne bonas horas actum agendo perdamus. Exemplar enim Alexandrinum in hiſce, æque ac in illis, verbatim atque exacte ad literam, quantum id fieri potuit, expreſſum dedit, ac ſicubi id vitio aut defectu laborare ipſi videretur, emendationes atque ſupplementa minori charactere excudi, vitiatam vero Scripturam ad Marginem apponi, ſecum recte determinavit: quod fideliter etiam præſtitum eſt ad ipſius mentem. Ne autem in ipſa S. Textus lectione, ut ipſe bene

monuit, frequenter & sæpe frustra turbatus impediretur Lector, manifestos Librarii errores, peculiaresque quosdam ac obsoletos scribendi modos, ad marginem, ex amicorum consilio, non adscribendos esse duxit.

§. 3. Quam diligenter autem ille accurateque Exemplar suum, opus ut hoc perficeret, cum MS. contulerit Vir de re literaria optime meritus, ex Observationibus & Collationibus ejus ad Biblia Walton Polyglotta perspicere possumus. Ut enim in Octateucho Librisque Metricis, ita etiam in hisce Historicis omnes Codicis Alexandrini lectiones ad inferiorem S. Textus oram à Waltono & Huisso subnexas laboriose & subtiliter valde contulit. Uti in sequentibus locis, ac præcipue in tertio *Regum* libro, ubi propter crebram capitum versuumque in Codice Romano transpositionem, non nisi magna cum difficultate, ut ait, ac remora Alexandrini Codicis textum ordine assequi potuit, satis superque patet. Quibus aut non recte, aut non omnino, exhibetur Lectio Alexandrina: quam tamen aut vitiosam in Biblia sua retulit, aut omissam indicare non potuit Vir aliter diligentissimus Bosius. Hæ igitur sunt à Grabio collectæ, collatæque

Lectiones Codicis Alexandrini in Bibliis Polyglottis VValtoni non recte expressæ, aut omissæ.

LIB. I. REGUM.

Cap. 1. v. 1. In *Alex.* legitur Ἰεροὰμ juxta Hebræum, non Ἰεροάμ. v. 5. non ὅτι scriptum, sed ἐπὶ: quod si legatur ἐπεὶ, Hebræo כִּי est congruum. v. 24. *Alex.* habet τὸν οἶκον. Cap. II. v. 29. in Bibl. Pol. unum verbum ἐνευλογεῖσθαι factum, cum ἐν εὐλογεῖσθαι, vocabulo diviso, legi Hebræus textus suadet. Vide an alibi in LXX. reperiatur ἐν sequente Infinitivo, absque interposito τῷ. v. 32. ἀγαθυνεῖ ponendum, non ἀγαθύνει. Cap. V. v. 11. in *Alex.* vox πάντας ante τὰς σατράπας præfixa est, juxta Hebræum; sicuti præcedente versu 8. Cap. VII. v. 13. ad verbum προσελθεῖν, quod Rom. Editio habet, nulla variationis nota in B. Pol. apposita est, cum tamen Cod. *Alex.* confirmat Lectionem *Ald.* & *Complut.* ἐπελθεῖν, licet mendose sit scriptum ἐπέρθειν. Cap. VIII. v. 7. in fine MS. habet ἐπ' αὐτὰς. Cap. IX. v. 1. Ἀφιχ in *Alex.* scriptum juxta Hebræum. v. 6. articulus ὁ priori ἄνθρωπος præfixus est, perinde ut posteriori. Cap. X. v. 21. posteriori loco Ματλαρεὶτ scriptum est. v. 22. ἐπηρώτησεν. v. 24. ἅπαντα. Cap. XI. v. 2. in MS. legitur ἐν ταύτῃ τῇ Διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν ἐν τῷ. v. 11. πρωϊνῇ habet *Alex.* non

non ἐωθινῇ. Cap. XII. v. 6. & 8. Μωσῆν. v. 9. τοῦ Κυρίου θεοῦ. v. 11. in *Alex.* ὑμᾶς & ὑμῶν juxta *Hebr.* rectè ſcriptum eſt, cum B. P. perperam retineant ἡμᾶς & ἡμῶν, juxta exemplar *Vatic.* Cap. XIV. v. 14. εἴκοσι ἄνδρας habet *Alex.* v. 16. & 19. ἴδον ſimplici Iota exaravit Scriba. v. 38. προσάγαγε. v. 41. ἀπεκρίθη. Cap. XV. v. 3. non ἱσερεὶμ, ſed ἱερεὶμ rectius habet MS. v. 27. ἀπέστρεψεν. Cap. XVI. v. 6. ἴδεν cum ſimplici ι ſcriptum. v. 12. καὶ ante χρίσον non eſt in *Alex.* uti nec in Hebræo. v. 18. ἰδεῖν habet *Alex.* pro εἶδεν. Cap. XVII. v. 7. ἑξακόσιοι legitur in MS. v. 53. ἀπέστρεψαν. Cap. XVIII. v. 26. εὐθύνθη exaravit librarius uti ſupra v. 20. Cap. XIX. v. 14. ἀποστέλλει (quanquam cum ſimplici λ) habet *Alex.* v. 18. poſtremum αὐτῷ non extat in MS. v. 22. ἔρχονται, & v. 23. ἐν pro εἰς legitur. Cap. XX. v. 1. Ἰσραὴλ pro Δαυὶδ ſcriptum. v. 30. εἰς ante αἰχμὴν priori loco eſt omiſſum. Cap. XXI. v. ult. poſt οἰκίαν MS. juxta Hebræum addit μοῦ. Cap. XXII. v. 15. τοῦ ante δόλου non eſt in *Alex.* v. 18. ἀπεστράφη. Cap. XXIII. v. 15. ἴδεν. v. 23. πᾶσιν. v. 26. poſterius ἐκ ante τούτου deeſt in *Alex.* Cap. XXIV. v. 12. πάτερ. v. 22. καὶ οὐκ ἀφανιεῖς juxta Hebræum. Cap. XXV. v. 8. ὃ ἂν juxta Hebr. (non ἐὰν) habet MS. item τοῖς παισίν. & v. 25. ἴδον. Cap. XXVII. v. 8. Ἀμαλακίτην habet MS. v. 9. ἐπέστρεψαν. Cap. XXVIII. v. 1. τὸν πόλεμον. v. 5. ἴδον. v. 7. εἶπον. v. 12. ἴδεν. v. 14. ὄρθριον. v. 21. iterum ἴδεν. Ibidem verbum ἤκουεν omiſſum in MS. v. 24. αὐτὸ pro αὐτῆς. Cap. XXIX. v. 10. μὴ θῃ . . . abſque verbis ἐν καρδίᾳ σου. Nam Textus ita eſt exeſus, ut verbum θῇς vix dignoſci poſſit. Cap. XXX. v. 17. ἐφυγαν. Cap. XXXI. v. 5. ἴδεν, & 7. ἴδον. v. 10. Βηθσὰ id eſt Βηθσὰν juxta Hebræum; nam virgula iſta, quæ ſuper apparet, ν denotat; & paulo poſt Βηθσὰν cum expreſſa ν legitur.

LIB. II. REGUM.

Cap. 1. v. 7. ἴδεν. v. 22. καὶ ante ἀπὸ σέατος non eſt in *Alex.* uti nec in Hebræo. v. 35. τοῦ ante πολέμου non ſcriptum apparet, (eſt enim Codex ibi vetuſtate exeſus) ſed nec ſpatium huic articulo relictum. Cap. 2. v. 5. pro ἐπὶ B. P. male ſubſtituunt εἰς cum expreſſe ἐπὶ in *Alex.* ſit exaratum. v. 21. ἐκκλίνειν. v. 30. ἀπέστρεψεν. Cap. V. v. 23. ἀπ' non extat in *Alex.* Ibid. κ in voce συγκλεισμοῦ non eſt omiſſa in MS. v. ult. γάζης loco γῆς ſcriptum. Cap. VI. v. 5. κινύρα ſcriptum. v. 8. ἠθύμωσεν. v. 17. τοῦ ante Κυρίου non extat in MS. Cap. X. τὸν ante Ἰωαὲ *Alex.* non habet. Cap. XI. v. 1. ἅπαντα habet MS. Cap. XII. v. 13. ὁ occaſione præcedentis σοῦ omiſſum in MS. v. 14. τοῦ Κυρίου ſcriptum in *Alex.* v. 21. ὅτι juxta Hebr. non ἔτι. v. 28. ὄνομα αὐτοῦ. Cap. XIII. v. 6. ἐλθάτω. v. 17. οἴκου ᾄδου ſcriptum in *Alex.* v. 28. Ἀβεσσαλωμ habet MS. Cap. XV. v. 13. ἀγγέλων eſt in MS. v. 20. ἐγὼ ante παρευθὺ male excluditur in Bibliis Polyglottis. v. 30. οἱ μετ' αὐτοῦ habet MS. v. 32. ἀπάντησιν αὐτοῦ juxta Hebræum habet MS. v. ult. ἐπορεύετο. Cap. XVI. v. 6. δεξιῶν αὐτοῦ juxta Hebræum. v. 18. μετ' αὐτοῦ. Cap. XVII. v. 23. ἑαυτοῦ poſt οἶκω. Cap. XVIII. v. 2. initio τὸν τρίτον. v. 10. ἐπὶ τῇ δεξιᾷ. Cap. XIX. v. 14. ἕως ἀνδρός.

ἀνδρός. v. 35. ὅτι, vel potius ὁ, τὶ ἔτι habet *Alex.* ibid. καὶ ἀκύσομαι. v. 42. Βρῶσιν habet *Alex.* & ἐφάγομεν. Cap. XX. v. 7. ἐξῆλθεν. v. 10. εἰς τὴν γῆν habet *Alex.* perinde ut Romana Editio. v. 12. ὁ ἀνὴρ juxta Hebræum extat in MS. ibid. ἀπέστρεψαν perperam . ſcriptum. Cap. XXI. v. 2. αἵματος (non Λίματος) Ἀμορραίου. v. 14. τῇ γῇ. v. 18. Ἀναστωθεί. Cap. XXII. v. 3. σωτηρία recte ſcriptum fuit, licet poſtea σ ſuperſcriptum ſit, ut σωτηρίας fieret. v. 27. διαστρέψεις ſcriptum juxta Hebr. v. 33. δύναμιν habet MS. v. 43. χοῦν. v. 47. ὁ θεος in Bibliis Pol. male excluditur. Cap. XXIII. v. 9. ἀνεβόησεν. v. 13. παρενέβαλον. v. 16. αὐτόν. v. 18. Σαρδίας (non Σαιρδίας) nam ι quod priori α ſubnexum videtur eſt linea tranſparens ex adverſa folii parte. v. 24. Λαδεί. v. 38. Ἀραὰδ eſt in *Alex.* quod propius ad veram lectionem accedit, quam Ἀραά. v. 36. Γαδδί. v. 37. Σελεγὶ legendum puto, ita ut σ Hebræo ש reſpondeat. Cap. XXIV. v. 23. vox σὺ poſt θεὸς deeſt in *Alex.* v. 24. τὴν ἄλω habet MS.

LIB. III. REGUM.

Cap. II. v. 12. τοῦ θρόνου. v. 13. προσεκύνησεν αὐτὴν litera ν per virgulam expreſſa. v. 22. τὴν Σωμανίτην juxta Hebr. v. 30. ἐκπορεύσομαι. ibid. Βανίου (non Βαίνου) ſcriptum eſt. v. 32. ἀπέστρεψεν. Poſtea in Interpolatione Βαλαλαὴθ legitur. Cap. III. v. 15. ἑαυτοῦ in fine. Cap. IV. v. 10. Σοχλω. v. 11. πᾶσαν. v. 19. Νασὶφ (non Ἐνασ.Φ) nam Ε linea transverſa expunctum eſt v. 21. προσεγγίζοντες recte ſcriptum in *Alex.* v. 33. Ἐζραηλίτην (non Ἐζραναίτην) & Χαλχὰλ habet MS. Cap. VI. v. 1. τεσσεραποσῷ. Cap. VII. v. 45. ἃ poſt βασιλέως non eſt in MS. *Alex.* Cap. VIII. v. 9. ἃ διέθυτο. v. 13. αἰῶνος non αἰῶνας uti B. P. habent. Duo Verſus ſc. 12. & 13. deſunt in Cod. Rom. ubi etiam à Textu excluduntur in Bibl. *Boſ.* v. 44. ὁδός. Cap. IX. v. 1. οἰκοδομῶν. v. 16. ἀποστολὰς recte ſcriptum in *Alex.* v. 24. non ἤδη ἡ θυγάτης; ſed πλὴν θυγάτης, abſque articulo, plane ſcriptum eſt. Cap. X. v. 1. ἐν deeſt in *Alex.* v. 4. τὴν antè φρόνησιν non habet MS. v. 15. τῶν πέρα. v. 21. in fine B. Pol. Textum Alexandrinum perperam expreſſerunt atque diſtinxerunt hunc in modum Σαλωμὼν εἰσότι ἓν ὅτι &c. cum legendum ſit: Σαλωμὼν εἰς ὅ, τι οὖν, Ὅτι &c. Cap. XI. v. 2. καρδίας αὐτῶν. v. 11. Διαρήσω pro Διαῤῥήξω. v. 33. τοῖς Χαμως. Cap. XII. v. 8. & 10. αὐτοῦ, non ἑαυτοῦ. v. 28. ἱκανῶθαι. v. 33. ἑαυτοῦ, ε ſuper α ſcripto. Cap. XIII. v. 3. τὸ ante τέρας omiſſum in MS. occaſione præcedentis τοῦτο. v. 4. ἑαυτὸν. v. 5. ο deeſt in MS. v. 12. ἀπῆλθεν. v. 18. ἐπέστρεψαν. ibid. omiſſæ voculæ εἰς τὸν. Cap. XIX. v. 15. ἐκτελεῖ factum ex ἐκτιλεῖ Cap. XV. v. 3. Δαυὶδ τοῦ πατρὸς juxta Hebraicam, & ipſius rei veritatem. Editiones *Ald.* & *Compl.* conveniunt etiam cum Cod. *Alex.* contra *Rom.* Cap. XVIII. v. 28. ἐν σειρωμάσαις juxta Hebræum. Cap. XIX. v. ult. ἤψησεν recte habent MS. Cap. XXII. v. 12 καὶ ante τὸν βασιλέα non eſt in MS. v. 30. συγκάλυψόν με. v. 33. ἀπέστρεψαν. v. 34. ἐνέτεινεν. v. 42. Σαλαλά. v. 45. Βασιλέων. Vide etiam Prolegom. ad T. I. Cap. II. §. 2.

LIB. IV.

LIB. IV. REGUM.

Cap. I. v. 2. δι αὐτῶν. v. 17. κδ' ὡς. v. 18. Ἰωραμ υἱῷ Ἰωσαφάτ. & mox κχ. Cap. II. v. 2. ἦλθον. v. 23. ἡ ante ἔπεσεν deeſt in MS. Cap. IV. v. 35. συνεκάλυψεν. v. 36. λαβὲ in MS. legitur. Cap. V. v. 12. Φαρφαρὰ, & mox πορεύσομαι. v. 21. ultimum Comma: καὶ εἶπεν· εἰρήνη, male omiſſum eſt, occaſione ſequentis ad hanc quæſtionem reſponſi: Καὶ εἶπεν· εἰρήνη. v. 23. ἐδήσεν juxta Hebræum (non ἔλαβεν) habet MS. Cap. VI. v. 15. ὁ ante λειτουργὸς non eſt in MS. uti nec in Hebræo. v. 26. Κύριε βασιλεύς. v. 33. ὁ ἄγγελος juxta Hebræum. Cap. VII. v. 6. εἶπον juxta Hebr. in MS. ibid. ἐπὶ ἡμᾶς. v. 12. ἀναγγείλω. & mox ἐξῆλθον. v. 16. ἐξήρπασεν. Cap. VIII. v. 2. ἐπορεύθη αὐτὴ (non γυνὴ) eſt in MS. ut in Hebræo & Romana Edit. v. 10. ζῶν ζήσῃ. Cap. IX. v. 28. ἐνεβίβασαν. v. 37. Ἰεζραὴλ deeſt. Cap. X. v. 10. ὅτι, vel ὅ τι. v. 22. ἅπασιν. Cap. XIII. v. 1. Ἰωὰς υἱῦ recte. v. 6. καί τε. Cap. XIV. v. 2. Ιηλ pro Ιλημ. v. 3. ὁ πατὴρ poſt Ἰωὰς deeſt. v. 4. ὅτι ὁ λαός. v. 18. Ἀμεσίᾳ cum ſimplici σ. Cap. XV. v. 2. Ἰεχεμὰ v. 20. Μαναὴν, ut alibi. v. 29. verba Ἰσραὴλ ἦλθεν Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς occaſione præcedentis βασιλεὺς ſunt omiſſa. Cap. XVI. v. 9. verba Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων occaſione ὁμοτελεύτου ſunt omiſſa. Eodem verſu Κυρήνηνδε recte habet MS. nec notam Sphalmatis Huiſſius, vel Waltonus, particulæ δὲ (*δε) apponere debebat. v. 17. καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχας. Cap. XVII. v. 31. Ἀδραμέλεχ propius Hebræo legendum videtur. Cap. XVIII. v. 21. τρυγήσει legitur pro τρυπήσει. Cap. XIX. v. 26. χλωροβοτάνη. Cap. XX. v. 19. μὴ οὐκ ἐάν legendum juxta Hebræum. Cap. XXI. v. 1. Ὀφσιβὰ juxta Hebræum. v. 19. Μασσαλαμεὶθ etiam juxta Hebr. Cap. XXII. v. 3. Μεσσαλὴν. Cap. XXV. v. 13. τὰς Μεχανώθ. v. 14. τὰ ἱμάτια. v. 16. ἡ θάλασσα μία. v. 23. Ἰωανὰν juxta Hebr. Atque ibidem etiam Νεθωφατείτης ſcriptum videtur, non Νετοφαθείτης.

LIB. I. PARALIP.

Cap. I. v. 6. Ῥιφάθ. v. 17. οὐδ. v. 21. Κεδεράν. v. 38. Σηβίρ. ibid. Σεβετών. v. 41. Ἐσεβὰν recte juxta Hebræum. Cap. II. v. 6. Χαλχὰλ recte. v. 8. Ἀζαρία. v. 23. Ἰαρεὶρ. v. 47. Γηρσὼμ (non Γηρεὼμ) juxta Hebræum. Cap. III. v. 24. Φαλαιὰ juxta Hebræum. Cap. IV. v. 17. Ἐθεμὼν recte juxta Hebr. v. 18. Ἰεκτηήλ. v. 20. Ἐς· Σωχάθ. Ita enim in MS. per Punctum diſtinguitur, juxta Hebr. v. 31. ἥμισυ Ἐωσὶμ (non Ἡμισασεωσὶν) legendum. ibid. Βαρὲμ Σεωρείμ. Cap. V. v. 10. σκηναῖς ἕως πάντες. v. 20. Ἀγορεῖοι. v. 26. Θαγλαθ. Φαλγασάρ. Cap. VI. v. 10. Ἰωανάς. v. 23. Ἀβιασάφ. v. 72. Καδεέ. v. 77. Ῥεμμὼν recte juxta Hebræum. Cap. VII. v. 12. Ὠρεὶ· Ἀσόθ. Ita enim diſtinguendum puncto interpoſito notavit Librarius. v. 15. Ἀφφείν. v. 16. ἡ γυνή. v. 32. Χωταὶμ recte juxta Hebræum. v. 34. Οὐρεγοὰ, non Ῥοογὰ, juxta Hebræum. v. 37. Ὠδ juxta Hebr. Cap. VIII. v. 5. Ἀχρὰν, nam virgula deſuper, ſc. ᾱ, ſemper ſignificat ν. v. 6. Γαβές. v. 13. Ἀδὰμ pro Ἀλάμ. v. 16. Ἐσφὰχ rectius. v. 21. Ἀλαία. v. 25. Ἰεφαδία recte. Cap. IX. v. 17. Αἰμὰν juxta Hebræum; non Διμάν.

V. 24. τὰς τέσσαρες. V. 37. Μακεδὼν bis. Cap. XI. v. 29. Σοββοχαί. v. 43. Χωτᾶ id est, Χωτάν. Cap. XII. v. 5. Βααδιά. v. 6. Ἰεσία cum simplici σ. Cap. XV. v. 14. ἀνενεγκεῖν prisca manu scriptum fuisse conjicio (perinde ut v. 3.) licet recentior manus novo atramento fecerit ἀνένεγκεν. Cap. XVI. v. 3. ἀρλοκοπιακόν. Cap. XIX. v. 16. πέρᾳ. Cap. XXIII. v. 21. Ελεάζαρ. Cap. XXV. v. 13. Ἰσβαάλ. v. 21. Ῥααβία recte. Cap. XXV. v. 4. Μεαλωθί. Cap. XXVII. v. 20. Φαλδή. v. 37. voces ἐπὶ τῶν ante θησαυρῶν incuria Typographi sunt omissæ.

LIB. II. PARALIP.

Cap. II. v. 14. καὶ ante λίθοις non apparet in MS. sed forte exclusum est à recentiori librario, qui hoc loco aliquot lineis novum superinduxit atramentum. Cap. VI. v. 24. ἐπιστρέψουσιν. v. 36. ἔσιν. Cap. VIII. v. 1. εἴκοσι. Cap. XII. v. 7. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Cap. XIII. v. 11. ἐγκαταλείπατε. v. 21. δεκατέσσαρες. Cap. XVIII. v. 15. Ὀρκίσω. v. 23. ἐποίησεν Σεδεκίας. v. 28. Ῥαμμώθ, ut in præcedentibus. Cap. XXII. v. 7. Νάμεσι. recte. Cap. XXIV. v. 27. λοιπὰ Ἰούδα. Cap. XXV. v. 3. χειρὶ αὐτῦ. Cap. XXVIII. v. 6. πατέρων ἑαυτῶν, ε superscripto. Cap. XXIX. v. 1. Ἀβδαθύθ, sed perperam. Cap. XXXII. v. 12. θυμιάσετε juxta Hebræum. Cap. XXXIV. v. 11. τετραπόδες recte.

ESTHER.

Cap. I. ab initio Μεσέσοις pro ἐν Σέσοις. v. 8. ἐγείνετο, id est, ἐγίνετο. v. 19. εἰσελθάτω. Cap. III. v. 12. Ἀταρξέρξε. Ibid. in Epistola, ἐπιεικέστερον ἐπαιρόμενος absque δέ. Cap. IV. in fine Orationis Mardochæi, αἰνούντων σοι. Cap. VIII. in Epistola ἐπιτηδεύσον & ποιήσατε. Cap. X. in Appendice verba καὶ τῇ πενθεκαιδεκάτῃ non prorsus sunt omissa in MS. sed in Margine sunt adscripta. Mox ὁ ante υἱὸς non est in *Alex.* & τῶν, non τὸν est scriptum.

TOBIÆ.

Cap. II. v. 1. δὲ in MS. *Alex.* deest. v. 3. ἐσφαγαλημένος, non ἐσφαγαλημένος. Cap. IV. v. 7. ὑπαρχόντων σῦ, idque recte. Cap. V. post v. 19. ἐξῆλθον. Cap. VI. v. 15. διοτι. Cap. VII. v. 3. εἶπεν. v. 10. γεύσημαι loco γίνε. Cap. XII. v. 8. τὸ ποιῆσαι. Cap. XIII. v. 2. ἐλεᾷ. Cap. XIV. v. 3. ἐξ υἱὸς cum Complutensibus lego; non ἐξυιὸς, quæ vox nulla est, nec usquam, quod sciam, legitur.

JUDITH.

Cap. I. v. 7. (h. 6.) Χελεύδ. Cap. V. v. 22. (h. 18.) ἐξωλεθρεύθησαν recte. Cap. VI. v. 11. (h. 15.) Χειμά. Cap. VI. v. 1. τῇδε ἐπαύριον. v. 3. (h. 4.) Βαιτυλούα. v. 11. (h. 13.) ἔκενον. Cap. VIII. v. 4. τέσσαρες. v. 6. vox αὐτῆς post χηρεύσεως extat in MS. v. 13. (vel 14.) καταυνοήσετε. prima manu scriptum fuit, licet recentior Librarius inde fecerit καταυνοήσατε. v. 28. (vel 30.) δεδίψηκεν. Cap. IX. v. 4. ὁ θεὸς, θεός. Cap. X. v. 4. ἀπάτησιν habet MS. non autem ἀπάντησιν; siquidem Scriba ν expungendum virgula Ѕ superposita notavit. v. 6. ἐφεσῶτα αὐτῇ. Cap. XIII. v. 9. (h. 7.) Κύριε ὁ θεός. Cap. XIV. v. 7. (11.) ὁ ante

ὁ ante ὄρθρος non legitur in *Alex.* v. 12. (13.) ἐξολεύθρωσιν. v. 16. (18.) Ἠθέτησαν. v. 17. (19.) διεῤῥήξαν. Cap. XV. v. 2. (3.) Καὶ ante ἐτρέπησαν non extat in MS. ideoque in Bibliis Polyglottis excludi debebat. v. 5. (4.) ἀπεκχυθῶσιν. v. 9. (8.) τὴν ante Ἰεδιθ. non habet MS.

LIB. I. ESDRÆ.

Cap. I. v. 43. υἱὸς ſine articulo ὁ. Cap. IV. v. 3. ὃ ἄν. v. 23. ἑαυτῶ. Cap. V. v. 5. οἱ ante υἱοὶ male excluſum in Bibliis Polyglottis. v. 8. MS. *Alex.* perinde ut Romana Editio habet planiſſime Ῥεελίου; non Ῥεσαίου, uti Huiſſus annotavit. v. 13. Ἀσαά. v. 18. Νεταφαί. v. 21. Βηθολίω. v. 24. Ἀναστίβ. v. 28. υἱοὶ Φαλαίᾳ. v. 31. Μααvὶ, non Μανί. v. 33. Ἰεηλὶ, non Ἰαηλί. v. 34. Σαρωθιὲ, non Σαρουθιέ. ibid. Ἀδλωΐν. v. 38. Ζορζελλαίᾳ, non Ζορζελδίᾳ. v. 55. τῶν Περσῶν. Cap. VI. v. 4. τ' ἄλλα. Ibidem οἱ ante ταῦτα male excluditur in Bibliis Polygl. v. 18. MS. recto ordine habet Κυρίου τῶτον οἰκοδομηθῆναι. v. 22. ὑπεμνηματίζο. Cap. VII. v. 15. (qui eſt in hac Editione 14.) τὸ χρυσίον, ſine interpoſita τε. v. 25. (hic v. 22.) γίνηται. v. 26. (h. 23.) Ἔζρα. v. 27. (h. 24.) ἐὰν. v. 31. (h. 28.) Ἀρταρξέρξου. v. 38. (h. 35.) Βανί· Ἀσαλιμώθ. v. 46. (h. 44.) Δολδαῖον. v. 47. (h. 45.) Δολδαίω. ibid. ἱεροτεύσαντας. v. 48. (h. 46.) ἤγαγεν. v. 84. (h. 80.) μεμολυμμένη. Cap. IX. v. 16. ἑαυτῷ. v. 22. Καὶ Ναθανιῆλος non legitur in MS. v. 27. Ὠαβδίος. v. 28 Ζαρδαίας. v. 30. Ἀζαῆλος. v. 31. Μοαυσίας; quanquam Μοσσ· σίας cum interpoſito puncto ſit ſcriptum. Ibidem καὶ Ματθανίας. v. 35. Ναομά.

LIB. II. ESDRÆ.

Cap. II. v. 42. Ἀτὴρ. v. 43. Ναθιναῖοι, & Ταβεαώθ. v. 44. Κηρὰς & Ἀσαά· quanquam ſcriptura ibi adeo ſit vetuſtate exeſa, ut difficillime legi queat. v. 49. Ἀζά. v. 53. Σισαρὰ. v. 56. Δερκών. v. 57. υἱοὶ ante Ἀσεβωείμ non eſt in MS. neque in Hebræo. v. 58. οἱ υἱοί. Cap. III. v. 6. voces υἱοὶ Βκὰ neque MS. Codex neque Hebræus Textus habet. v. 61. Ὀβαία recte juxta Hebræum. Cap. IV. v. 15. Φυγαδαῖα. Cap. VI. v. 5. τόπῳ τεθῇ. Cap. VIII. v. 6. Ὠβήν. v. 8. Μαχαήλ. v. 23. περὶ τότε ſcriptum fuiſſe mihi videtur; licet ſcriptura iſtius loci vetuſtate pæne ſit exeſa & obliterata. v. 33. Μαρημωθ, licet & ibi literæ difficillimæ ſint lectu. Cap. IX. v. 14. ἀπεξέψαμεν. Cap. X. v. 20. Ἀνανία. v. 27. Ἐλιωηναὶ rectius legi poteſt, quia talis eſt figura *N*, quaſi duplex Litera ex H & N compoſita.

NEEMIÆ.

Cap. I. v. 7. in MS. vox Μωυσῆ ſemel tantum legitur; unde in Bibliis Polyglottis litera (α) ante τῶ μωυσῆ poni debebat. Cap. II. v. 4. προσεύξαμεν. Cap. III. v. 19. Μασφέ. Cap. IV. v. 3. θυσιάσουσιν pro θυσιάζουσιν. v. 16. dum Librarius τὸ τόξα ſcripſit, intendiſſe videtur τὰ τόξα cum articulo juxta Hebræum, ſicuti mox ſequitur οἱ θώρακες. Cap. VI. v. 4. ἀπεστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα. Cap. VII. v. 7. Βαασὶν, uti *Ald.* & Βαγεῖαι Νάεμ puncto diſtinctionis inter duo hæc nomina recte facto. Ναεμ (non Ἰνάεμ) recte juxta Hebræum, & *Compl.* v. 58. Γαδαὴλ,

nōn Γααδήλ. Cap. X. v. 24. Ἀδώ. Cap. XI. v. 33. ἐπ' αὐτές. Cap. XII. v. 35. Μαθθανίας ὁ υἱός.

LIB. I. MACCAB.

Cap. I. v. 5. τυραννιῶν. v. 66. ἐπεδέξαντο. Cap. II. v. 45. βωμὸς αὐτῶν. v. 62. κόπρια. Cap. III. v. 15. καὶ ante ποιῆσαι deeſt in MS. v. 40. Ἀμμαὺ quod Ἀμμαοὺν (non Ἀμμακὰμ) legi debet. v. 41. δυνάμεις, ſicut & paulo poſt v. 42. in *Rom.* Editione legitur, quamvis in *Alex.* ſcriptum ſit δύναμις. v. 58. γένεσθε εἰς. v. 59. ἐν πολέμῳ. Cap. IV. v. 20. ἐνπυρίζεσιν. v. 34. in fine ἔπεσαν. v. 56. ἐγκαινιασμὸν. Cap. V. v. 26. Ἀλάμοις. v. 27. παρεβαλεῖν. v. 30. Ἄραβες μεμίσθωνται. v. 65. γῇ τῇ πρός. Cap. VI. v. 18. σήρισμα. v. 34. ἐλέφαντσιν. v. 36. ἐπ' αὐτᾶ. v. 61. ἐξῆλθεν. Cap. VII. v. 10. ἦλθεν. Cap. VIII. v. 21. ἧς poſt γραφῆς extat in MS. Cap. IX. v. 40. ἔπεσαν. Cap. X. v. 31. ἀφιεμένη. v. 45. ab initio οἰκοδομηθῆναι. v. 63. ἐξέλθατε. Cap. XI. v. 13. bis habet Ἀσίας. v. 37. ἐπιμελεῖσθαι. v. 73. Φυγόντες. Cap. XII. v. 23. κατὰ τὰ αὐτὰ. v. 28. ἔπληξαν. v. 50. συνεσρεμμένοι. v. 52. πᾶς deeſt. Cap. XIV. v. 22. ἀναγραψάμενοι. v. 37. κατῴκησεν. Cap. XV. v. 39. παρεμβάλλειν. v. 40. τὴν Κεδρώ. Cap. XVI. v. 17. ἀθεΐαν (non ἀθεσίαν) habet MS.

LIB. II. MACCAB.

Cap. I. v. 15. τεμένη. v. 24. Κύριε. v. 27. ἔφειδε. Ibidem deeſt εἰ. v. 31. καταχεῖν recte. Cap. III. v. 6. verbum εἶναι in Bibliis Polyglottis excluditur. v. 15. παρακαλάθήκης recte habet MS. v. 26. παρισάντες. v. 38. καθισῶτα. Cap. IV. v. 12. ἐφ' ἡμῶν. v. 14. ναιῷ, id eſt νεὼ, Attice pro ναῷ. v. 21. Μεν. Θέστως διά. Item Φιλομήτορος. v. 22. εἰσεδέχθη. v. 24. ὑπεβάλλων. Cap. V. v. 1. ἄφοδον recte habet MS. v. 13. ἐγίνετο --- ἀναίρεσις. Cap. VI. v. 13. ἐπιτίμοις. v. 8. ἀναχαίνων à me exprimitur, licet in *Alex.* ſit ἀναχενών. quippe αι & ε ſæpiſſime permutantur, atque ἀναχενῶν nullum eſt verbum. v. 21. ἐνεγκόντα. v. 23. ἀναφροφῆς. Cap. VII. v. 30. ἐκ. Cap. VIII. v. 16. παραγενομένων. v. 28. τοῖς σεφάνοις. Cap. IX. τὴν non habet *Alex.* v. 12. in fine, vox ὑπερφάνως non extat in MS. id quod *Huiſſus* puncto finali ad verbum φρονεῖν appoſito indigitare voluiſſe videtur. v. 24. ἀποβαίη. Cap. XII. v. 11. οἱ Νομάδες. v. 14. οἱ δὲ ἔνδον Cap. XIII. v. 2. ἱππέων. v. 4. αὐτὸν poſt ἀγάγοντας non habet MS. v. 19. προσνένκρασεν, forte pro προσένκρασεν ſ. προστενένκρασεν. Cap. XIV. v. 45. δυσχερῶν. Cap. XV. v. 38. καταπαύσων. v. 40. οὕτως.

LIB. III. MACCAB.

Cap. I. v. 1. ἐπ' αὐτοῦ. v. 5. (h. 4.) ταῖς γυναιξίν. v. 10. (h. 9.) εὐσέβεια. Cap. II. v. 8. (h. 9.) εἰς σὸν ὄνομα. v. 15. (h. 14.) τῷ σώματι. Cap. III. v. 3. καταφροφάς. v. 6. (h. 9.) ἠγνοηκός. Cap. IV. v. 2. non ἀδέκλων habet MS. ſed ἄλεκλον pro ἄληκλον. v. 6. (h. 7.) δημοσίᾳ. Cap. V. v. 12. αὐτῶν. v. 15. ἐκέκραγεν. v. 17. ἐπικαλεῖ. item ὑποδιγνὸς, id eſt, ὑποδεικνύς. v. 21. συφροφίας. v. 23. Θεὸν ΚΝ (id eſt Κύριον.) v. 32. ἐπὶ πύλην. Cap. VI. v. 6. ἀναδείξας. v. 7. ἐβδελυγμένων. v. 19. αὐτές. v. 21. μεθ' ὀργῆς. v. 26. (h. 29.) ἠυλόγων & ἐκπεφυγότες. v. 30. (h. 33.) συνάγων.

συναγων. item αὐτῶν. v. 32. (h. 35.) χρόνον, non χορὸν, habet MS. v. 35. (h. 38.) τεσσαράκοντα. v. 47. (h. 41.) δὲ αὐτοῖς. Cap. VII. v. 1. ὁ Φιλοπάτωρ. v. 7. (h. 9.) ἐκδίκησιν, v. 12. (h. 14.) μεμιαμμένων. v. 13. (h. 15.) ἀνδρὸς ἦν. v. 19. (h. 22.) Φόρου.

§. 4. Hæc ſunt loca, in quibus Biblia Polyglotta Waltoni minus recte exhibuiſſe, aut plane omiſiſſe Lectionem *Alexandrinam* nos monuit Grabius in Schedis ſuis: quæ loca ita ex MS. ipſe correxit. Eſtque hoc pro Ratione ac Methodo hujus Librorum Hiſtoricorum Editionis ab eo inſtitutæ Argumentum primum. Quam edendi rationem ante illum nemo ſecutus eſt unquam. Alterum hoc eſt Argumentum. Altera hæc fidei ac diligentiæ ſummæ convictio eſt & demonſtratio, Codicem MS. ex quo Editio Alexandrina noſtra fit, illum nimium non efferre; nihilque à Lectore, ſive benevolo ſive malevolo, quod in iſtius vituperium ac depretiationem trahi poſſit, celare: ſed ſicuti res ſe habet, absque omni favore aut præjudicio, iſtius conditionem omnibus candide impertiri; malaque æque ac bona de iſto, abſque diſcrimine ullo, propalare, veritatem magis quam famam quærens, voluit. Neque invidiæ igitur imputandum eſt omnino, quod ille aliorum errores lapſusque oſtenderit; cum nec Codici ipſi à ſe tantopere æſtimato pepercerit. Ne fidei enim ſuæ deeſſe videretur, menda etiam ipſius manifeſtiſſima ac fœdiſſima, nec non leviſſima etiam, parvique aut nullius momenti, nec ante ab ullo alio obſervata, Lectori palam proponere decrevit: ut is uno intuitu perſpicere queat, quid de hujus Exemplaris *Vitiis* cenſendum ſit. Hoc nimiæ forſan fidelitatis ſpecimen eſt: at prætereundum tamen hoc non eſſe, utpote ſi non omnibus, quibusdam ſaltem placiturum, rationes nonnullæ ſunt, quæ ſuadent. Utut res ſit, aliorum ſaltem in Codice hoc deſcribendo lapſus obſervando, eruditiſſimorumque Virorum, Junii, Huiſſi, & Galæi παροράματα adnotando, ne in eadem ipſe aut ſimilia incideret, ſibi quam maxime cavit. Dumque Codicis hujus Sphalmata omnia curioſe indagavit, ut ſibimet ſatisfaceret, ſingula argumentorum pondera pro MS. Vaticano contra Alexandrinum, haud minus quam pro MS. Alexandrino contra Vaticanum accurate trutinavit; hunc ſibi quoque finem proponens, ut Lector ingenio pollens, iſtiuſmodi *Vitia*, horumque *Occaſionem* penſitando, *eadem vel ſimilia aliis in libris commiſſa inde deprehendere*, ut ait, *ac facilius corrigere queat*: utque judicium inde tam de Codice ipſo MS. quam de Editione hac exinde expreſſa, omnibus penſitatis, rite legitimeque formare poſſit. Hanc ille Rationem, hanc Methodum, quamvis ſibi moleſtiſſimam, hanc deſcribendi corrigendique normam ſane difficillimam ſecutus eſt ſemper in libris hoc Tomo contentis: adque opus hoc perficiendum, nec parva, nec minima quidem prorſus negligere in animo habuit. Sequuntur igitur hic, ab illo ipſo ſcilicet congeſta,

In Libris Historicis, qui in hoc Tomo *continentur*, Sphalmata *Codicis* Alexandrini, *quæ, secundum illum, in Margine Editionis hujus aut non debuerunt, aut non facile potuerunt exprimi.*

LIB. I. REGUM.

Cap. I. v. 5. μία. v. 9. Ἤδει pro Ἤλει, & ἐμάθετο pro ἐκάθετο. v. 12. ἐπληθύνθ (θ & ν clare expressis) pro ἐπληθύνθη, vel ἐπλήθυνεν, ut ex omnibus Editionibus in nostra reposuimus. Cap. II. v. 12. Scriptura θῦ ὄντος, (i. e. θεῦ ὄντος) pro θύοντος. mox v. 14. voces ἢ εἰς τὸν ante λέβητα male sunt repetitæ. v. 16. τὶ pro ὅτι perperam exaratum. v. 22. ἐκόμιζον. v. 27. ἀποκαλύφθην. v. 28. ἱερατεύειν. v. 34. ἀμφότεροι. v. 36. ἐν pro ἑνί. nec non ἱερετιῶν loco ἱερατειῶν. Cap. III. v. 5. κέκληκά με. v. 8. κέκλημας. v. 17. ἐν πάντων. Cap. IV. v. 2. τεσσάρων. v. 8. τάτω. v. 10. πῖει. v. 15. αὐτῶν loco αὐτοῦ. Cap. V. v. 4. γῆν in κῆν transmutavit Librarius, & contra. v. 5. οἶκον in οἴγον. eodem versu 5. post βαθμὸν male inserta verba πλὴν ἡ ἐαχὶς Γαζεέ. v. 7. καθήσεται v. 8. μὲ οἱ ante μετελθέτω absurde ac sine sensu insertum; atque mendose scriptum κεῖτος pro κιβωτὸς, scilicet post μετῆλθεν, non post μετελθέτω, uti perperam in Bibliis Polyglottis Waltoni est annotatum. Cap. VI. v. 1. articulus τῶν ante ἀλλοφύλων bis scriptus. v. 7. ἂν ἀ pro ἄνευ. v. 9. ad conjunctionem εἰ videtur σ adscriptum esse, ita ut inde fiat præpositio εἰς, quæ continuo sequitur. Eodem v. & in sequentibus, Βεθθαμὺς mendose exaratum pro Βεθσαμὺς, ut initio v. 12. & v. 20. MS. recte habet. v. 11. articulus τὲς vocem χρυσᾶς bis præcedit. Cap. VII. v. 6. ὑδρεύοντας. v. 7. ἄκουσιν pro ἤκουσαν. ibid. ἅτι υἱοὶ pro οἱ υἱοὶ, quamvis hoc Sphalma manu primæva sit correctum. v. 12. αὐτὸ ἀναβέσιν pro αὐτὸν ἀναμέσιν. v. 13. ἐπέρθει pro ἐπελθεῖν. v. 14. αὐτὰ pro αὐτάς. v. 16. ἐκύκλων, lineola super ου ducta, quæ ν denotat. Cap. VIII. v. 9. Novam Sectionem Librarius incipit his verbis: Καὶ σὺ νυν ἄκουε, cum scribere debuisset, καὶ σὺ. (quibus vocibus præcedens versus clauditur) Καὶ νῦν ἄκουε. v. 10. αἰτῶν pro αἰτοῦντας. v. 17. τὸ ποίμνια. v. 21. ἐλάλησεν αὐτοῖς. v. 22. ἄνθρας pro ἄνδρας. Cap. IX. v. 6. pro ἄνθρωπος legitur $\overline{\text{Κ}}\,\overline{\text{Σ}}\,\overline{\Theta\text{Σ}}$. i. e. Κύριος θεὸς, absurde prorsus, cum continuo sequatur τῦ θεοῦ. Ibidem male ἀπηγγείλη. v. 7. αἰτιῶν mendose loco ἀγγείων. v. 20. σου πατρός σου. Cap. X. v. 8. κα in verbo καταβαίνω bis est exaratum. v. 13. συνετελέστενεν. v. 20. perverso ordine scriptum, προσήγαγεν Ἰσραὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Σαμυὴλ. v. 22. ἔτι tam ante quam post nomen Σαμυὴλ positum; quanquam Librarius notula aliqua posterius expungendum indicaverit. Ibidem ἐντεῦθα haud recte scriptum. Cap. XI. v. 7. voces ὃς οὐκ ἔξιν male repetuntur: ut & v. 11. articulus οἱ ante ὑπολελεμμένοι, nisi οἷοι scribere voluerit Librarius. Cap. XII. v. 17. vox Κυρίε omissa est, licet ejus loco, signum aliquod conspiciatur; quo forte indicatur in margine adscriptam esse: ad quod tamen propter ligaturam libri jam haud perspicere licet. In Cap. XIII. nullum omnino Sphalma. Cap. XIV. v. 12. πρῶτον pro πρὸς τὸν. v. 16. Λαὰλ pro Σαὰλ.

v. 21. δῦλοι pro δᾶλοι. ibid. ἀλαλοφύλων. v. 23. Τηθαῦν pro Βηθαῦν. v. 27. ὁρκώζειν. v. 33. Φαγὼς pro Φαγών. Cap. XV. v. 3. ἀναθεματιεῖ. v. 5. πολέμων pro πόλεων. v. 24. οὐκ ante ἤκουα male insertum. Cap. XVI. v. 2. δάμαλι. Cap. XVII. v. 1. εἰ Σογχώ. v. 5. χώρακος pro θώρακος. v. 12. Εὐφραθαί· ὃ loco Ἐφραταίς. v. 39. ἐπόμασεν pro ἐκοπίασεν. ibid ἅπας pro ἅπαξ. v. 51. ἐζέπασεν. Cap. XVIII. v. 4. τὸ μανδύαν. v. 21. εἰς κάνδαλον. Cap. XIX. v. 17. Μολχόλ. Cap. XX. v. 7. εἵπης pro εἵπῃ. v. 10. μὴ ὁκριθῇ pro ἀποκριθῇ. v. 20. εἰ πέμπων pro ἐκπέμπων. v. 25. καὶ ἐκάθισεν bis scriptum. v. 26. σύπιωμα. v. 28. παρῆτε pro παρῄτηται. v. 29. εἰμὶ pro ἡμῖν. v. 34. θυμῷ pro θυμοῦ. Cap. XXI. v. 4. ὅτι ἢ ἀλλ' εἰ pro ὅτι ἀλλ' ἤ. v. 13. παρέφετο pro παρεφέρετο. v. 15. εἰσηγιαχατε pro εἰσαγηόχατε. Cap. XXII. v. 7. ἀμπελῶνας. v. 8. μετ' αὐτῦ pro μετὰ τῦ. v. 10. τὴν ῥομφαία. v. 13. αὐτὸν pro αὐτῷ ἄρτον. v. 15. καπαθάλα pro κατὰ δᾶλα. v. 18. καὶ ἐθανάτωσεν perperam repetitum post vocem Κυρίε. ibid. Αἶνον pro Λίνον. v. 19. voces ἐν σώματι ῥομφαίας itidem male repetitæ sunt in fine post προβάτα. v. 20. ἔφυ pro ἐφυγεν. v. 23. ζηζητῶ. & Φεφύλαξαι, sc. Φ pro π. Cap. XXIII. v. 6. verbis male transpositis scriptum Ἐφὰδ κατέβη ἔχων pro κατέβη ἔχων Ἐφὰδ. v. 10. διαφθείρεν pro διαφθείρειν vel διαφθεῖραι. v. 11. εἰς pro εἰ. Cap. XXIV. v. 11. Χρησὸς Κύριος pro Χρισὸς Κυρίου. Cap. XXV. v. 3. Ἀβιραία. v. 25. verba καὶ ἀφροσυνη μετ' αὐτῦ non solum suo loco, sed & antea post κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῦ perperam inserta sunt. v. 29. σει pro σε. v. 34. πρῶν pro πρωΐ. v. 41. ναίψαι pro νίψαι. v. ult. Γαδδεὶ pro Γαλλεὶ, quod loco Γαλειμ est, μ elapso. Cap. XXVI. v. 1. πρὸς bis scriptum. v. 3. εἶπεν pro εἶδεν. v. 24. ἐσκεπάσοι pro ἐκατάσοι. Cap. XXVII. v. 3. nomen Σαὴλ perperam scriptum pro Δαυὶδ. v. 4. Φεύγεν pro πέφευγεν. Cap. XXVIII. v. 3. πρῶτας pro γνώστας. v. 7. Νηνδὼρ pro Ἀενδὼρ, vel Ἐνδὼρ. v. 12. Φωνῇ μεγάλην. v. 17. αὐτῷ pro αὐτήν. v. 24. ἔπεμψεν pro ἔπεψεν. Cap. XXIX. v. 7. ἀνάστραφε. Cap. XXX. v. 17. τετρακόσιοι παιδάρια. Cap. XXXI. v. 1. ἔφυγεν. v. 3. voces ἐπὶ Σαὴλ bis scriptæ. v. 12. αὐτῦ pro αὐτός.

LIB. II. REGUM.

Cap. I. v. 4. αὐτῷ bis scriptum. v. 6. Γεβουέ. v. 10. ἤμδειν ὄνη pro ἤδειν ὅτι. ibid. πρός με pro ὧδε. v. 21. θύραι θανάτων pro θυρεὸς δυνατῶν. Cap. II. v. 9. Γααδίτην. v. 12. Γαβαώ. Cap. III. v. 31. Ἀβεννὴρ ἔμπροσθεν pro ἐμπροσθεν Ἀβεννὴρ, quanquam forte punctis appositis notetur, quod transponendæ sint voces istæ. v. 34. παῖδες pro πόδες. ibid. σε pro σ'. Cap. IV. v. 2. συσσρεμμάτων geminato σ. Cap. V. v. 8. Φαραξίδι pro παραξιφίδι. Cap. VI. v. 6. ἀλόμωνος loco ἄλωνος. Ibidem voces τῦ καταχεῖν αὐτὴν post μόχος male repetuntur ex præcedentibus. v. 16. αὐτῦ loco αὐτῆς. Cap. VII. v. 27. post ὁ θεος τῦ Ἰσραὴλ perperam ex antecedentibus, inseruntur ista verba Καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομα σε ἕως αἰῶνας, λέγει (pro λέγειν) .... Κύριος παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραὴλ. v. 29. ἄξαι pro ἄρξαι. Cap. VIII. v. 7. ἐποίησαν pro οἳ ἦσαν. Cap. IX. v. 6. αὐτῶν pro αὐτῷ. v. 10. ἔργαν pro ἐργᾷ. Cap. X. v. 2. ἀνῶν (i. e. ἀνθρώπων) pro Ἀνών. ibid. πατῦ, pro πατὴρ αὐτῦ. Cap. XI.

v. 12.

v. 12. καίπε pro καίγε. v. 25. ἔςω̄ pro ἔςω. Cap. XII. v. 31. πᾶσιν pro πάσαις. Cap. XIII. v. 13. Ιλημ (i. e. Ιερσαλὴμ) pro Ιηλ sive Ισραὴλ. v. 32. Σαμὰ pro Σαμαά. ibid. εἶπω pro εἰπάτω. Cap. XIV. v. 30. παῖ pro παῖδας. ante 26. κάθρεσθαι pro κείρεσθαι. Cap. XV. v. 4. ἐγένε pro ἐγένετο. v. 16. δὲ pro δέκα. v. 22. Διάνεβαι pro Διάβαινε. v. 27. Ἰαβὸκ pro Σαδώκ. v. 32. δ in voce διεῤῥήλως omissum occasione præcedentis vocis Δαυίδ. v. 36. Ἄχιμαος pro Ἀχιμαάς. Cap. XVI. v. 13. χοσὶ πάσων pro χοὶ πάτσων. Cap. XVII. v. 12. ἐν πάσιν καὶ perverso ordine pro καὶ ἐν πᾶσιν. v. 17. ἐνεδύσαντο pro ἐδύναντο, vel ἠδύναντο. v. 20 ἀνέςρεψεν pro ἀνέςρεψαν. Cap. XVIII. v. 12. ἐφὲ ὰ post μᾶ male additum. v. 15. ἐπάταξεν pro ἐθανάτωσεν. Cap. XIX. v. 6. ἔγνωκαν. v. 11. παντί. v. 13. πάσαις post ὁ βασιλεὺς perperam inserta verba ἐποίησεν τὸ καλὸν ἐνώπιον, quæ aliam versionem mox sequentis commatis exhibent. Cap. XX. v 7. ἔξαν pro ἐξῆλθον. v. 8. αὐτῷ pro αὐτοὶ, & τῶν pro τῷ. v. 22. ἔλαβεν pro ἔβαλεν. v. 23. Ὀφελεθθεὶ pro Φελεθθεί. Cap. XXI. v. 7. υἱὸν Σαὺλ v. 8. Ἰωνάθαν scriptum pro ὁ βασιλεύς v. 12. ἔθαψαν pro ἔκλεψαν. v. 19. ἐπέταξεν. Cap. XXII. v. 37. πλασυσμόν. v. 40. κάμψει. Cap. XXIII. v. 5. κεφυλαγμένον. v. 8. Ἀσωναὸς. v. 11. μερί. v. 16. ἔαπεισεν pro ἔαπισεν. Cap. XXIV. v. 9. χιλὶ pro χιλιάδες. v. 13. τις pro τρεῖς. v. 14. σενὸ pro σενᾶ, vel σενά.

LIB. III. REGUM.

Cap. I. v. 4. νενεάνις. v. 9. ἐθύασεν. v. 19. τᾶ υἱᾶς. v. 24. vox σὺ post Ἀδωνίας male inserta est. v. 25. βασιλεὺς Ἀδωνίκ. v. 27. verba τᾶ Κυρίκ μκ τᾶ βασιλέως γέγονεν τὸ ῥῆμα bis sunt scripta. v. 45. κάσατε pro ἦν ἠκάσατε. v. 47. ἐυλόγησεν pro ἐυλογῆσαι. v. 51. verba Καὶ ἀνηγγέλη usque ad vocem θυσιαςηρίκ inclusive bis scripta sunt in *Alex.* Cap. II. v. 3. τορύεσθαι loco πορεύεσθαι. v. 15. βασιλεία pro βασιλέα. v. 30. ἐλάληκεν. Cap. III. v. 1. Ιημλ pro Ιλημ. v. 22. ἐλάλησας pro ἐλάλησαν. Cap. IV. v. 13. ὑκᾶ loco υἱοῦ. v. 22. σιμεδάλεως. v. 24. πάντων τῶν ἡμερῶν. v. 26. Καδὲο pro Κάδες. v. 30. vox ἀνθρώπων bis scripta. Cap. V. v. 6. δκλεύσω scriptum pro σκ δώσω. Cap. VII. v. 3. ἐταφνωσεν pro ἐφάτνωσεν. v. 14. υἱᾶ. v. 32. τροχρᾶ. v. 36. λέοντας. v. 49. Δαβὲρ pro Δαβείρ. Cap. VIII. v. 1. Κύριος loco Κυρίου. v. 8. κελαὶ pro κεφαλαί. v. 31. θτσαυκηρίκ pro θυσιαςηρίκ. v. 32. ἀνοηθήναι. v. 54. ὁκακλώς. v. 56. λόγοις. Cap. IX. v. 5. ἠκάμενος. v. 7. comma καὶ ἐξερῶ usque ἐδώκα αὐτοῖς bis scriptum. Ibidem σᾶ loco μᾶ positum. v. 19. ἂς prius scriptum fuit pro αἳ, sed error correctus videtur. v. 27. θάλανσαν. v. 28. ἔλαβεν loco ἔλαβον. Cap. X. v. 13. δεδώκει αὐτῷ. v. 14. τᾶ Σαλωμὼν pro τῷ Σαλωμών. v. 18. δοκίμου. v. 21. Λαβάνκ. Cap. XI. v. 13. ὅλην male repetit *Alex.* post βασιλείαν. v. 21. & 40. ἐν Αἰγύπτκ. v. 24. ἐν αὐτόν. v. 30. αὐτὰ pro αὐτό. v. 40. ἕως σου pro ἕως ᾧ. Cap. XII. v. 2. τᾶτα loco τᾶ. v. 8. προσώπα σου αὐτᾶ. Cap. XIII. v. 2. υἱερεῖς pro ἱερεῖς. v. 7. ἀρίςη. v. 12. πρὸς αὐτόν. v. 25. ἐχονόμα. v. 28. ἔῤῥεν. Cap. XIV. v. 1. ἠῤῥωσήσησεν. Cap. XV. v. 20. οὖ ᾳ loco οἴκᾳ. Cap. XVI. v. 16. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ tam ante quam

quam poſt ἐπὶ Ἰσραήλ, adeoque bis perperam ſcriptum. v. 22. ὁ Ἰωσαμ ἀδελφὸς pro Ἰωσὰμ ὁ ἀδελφός. v. 27. αἱ δυναςίαι ἦν. v. 31. βασιλεὺς loco βασιλέως. Cap. XVII. v. 19. σοι loco σου, & v. 22. αὐτὸς loco αὐτῦ. Cap. XVIII. v. 2. τῷ ὀφθῆναι. v. 18. καταλειμμάνειν. v. 21. ὑμεῖς male repetitum poſt χωλανεῖτε. v. 28. ἔκασον pro priori ἐπάκουσον. v. ult. in fine Ἰεζάβελ pro Ἰεζραέλ. Cap. 19. v. 16. Ἠιὰ pro Ἰηύ. Cap. XX. (Alex.) v. 19. καὶ ante μὴ ἐξελθάτωσαν bis exaravit Librarius, & τὰ παιδάρια male ante ἐκ τῆς πόλεως ſcripſit. v. 25. ἄκουσεν. v. 31. χονία. v. 33. εἶπεν pro εἶπον. ibid. πρὸς αὐτὸν male repetitur poſt ἄρκα. v. 41. ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Cap. 21. (Alex.) v. 5. καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν male repetitur poſt γυνὴ αὐτοῦ, ſicuti v. 6. σοι poſt πατέρων μου. v. 19. ἐκληρονόμησα. Cap. XXII. v. 7. ἐν εἰρήνην. v. 13. καινῦ pro γίνου. v. 17. ἐν εἰρήνην. v. 19. ςρὰ pro ςρατιά. v. 31. ἀπ' ἦν. v. 39. ἐν βιβλίῳ. v. 42. Ἰωσάφ. v. 51. ἐπλακαιδεκάτῳ.

LIB. IV. REGUM.

Cap. 1. v. 1. δικλυατῦ, & mox τῦ pro τῷ. Cap. 2. v. 16. εὗρεν pro ἦρεν. v. 17. ἄνδρες. v. 23. εἶπεν. v. 24. παῖδες. Cap. 4. v. 1. δύο υἱός. v. 2. πρὸς αὐτόν. v. 26. εἰρήνη τῷ ἀνδρί. v. 39. πλήρεις ἱμάτιον ἐλθὼν καί. v. ult. καὶ ἔφανον tam ante quam poſt καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον ſcriptum eſt. Cap. 5. v. 5. verbum πορεύω, quod aliquis in margine adſcripſerat, ut loco δεῦρο textui inſereretur, Scriba Alexandrinus perperam ante πρὸς Ναιμὰν poſuit. v. 14. κατε pro κατέβη. v. 21. ὀπίσω τρέχοντα αὐτῦ. v. 22. τάλαντο, & mox δὺ pro δύο. Inter verſum 22. & 23. male inſerta ſequens periodus ex repetitione antecedentium & ſequentium verborum conflata Καὶ εἶπεν Ναϊμὰν οἰκῦν (pro οὐκῦν) λάβε δισάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀπλασομένας ςολάς. Cap. 6. v. 3. δόρευ (forte pro ſequenti δεῦρο) male inſertum ante ἐπιεικῶς. v. 6. ἔκνιζεν. v. 15. λειτυργεῖν. v. 16. Ἐλισσαί. Ante verſum 24. hæc verba male inſerta ſunt: Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἀδερ βασιλεὺς Συρίας τῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. v. 26. τείχεις loco τὰ τείχυς. v. 29. εἶπεν pro εἶπον. Cap. 7. v. 1. σιμιδάλεως. v. 6. παρεκβολή. v. 10. εἰ μὴ bis ſcriptum. v. 19. ὁ τρισάτης. Cap. 8. v. 6. τὰ γενήματα male addidit Scriba poſt τὰ αὐτῆς. v. 9. ἐνώπιον αὐτῶν. v. 12. καλεῖ pro κλαίει, & καὶ pro κακά. ibid. ἐξαποςείλεις & ἀτωκλείνεις. v. 13. Ἰσραὴλ pro Συρίαν. v. 27. οἶκος bis ſcriptum. Cap. 9. v. 2. αὐτὸ poſt εἰσάξεις. v. 4. εἰσῆλθον. v. 12. εἶπεν. v. 36. Ἰεζαβὲλ pro Ἰεζραέλ. v. 37. ὅςι. Cap. 10. v. 9. δίκαιος ὑμῖν. v. 10. ποιῆσαι pro πεσεῖται. v. 24. verba διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω bis ſunt ſcripta, niſi quod ſecunda vice ſimplex σωθῇ legatur. v. 26. ςολὴν pro ςήλην. v. 29. Ἰοὺ ſcriptum pro Ἰηύ. Cap. 11. v. 2. τῦ θανατωμένων. Cap. 12. v. 6. ἃ ἂν pro ἂν. v. 10. & 18. ἄργιον pro ἀργύριον. Confer. Cap. 15. v. 20. v. 11. ἐδόξασαν pro ἐξέδοσαν. Cap. 13. v. 7. χιλιάδας, & mox βασιλέως. Cap. 14. v. 2. πάντε ἐτῶν. v. 11. Βηθσαμινέ. v. 16. vox πατέρων deeſt. Cap. 15. v. 4. λαός σου. v. 20. τὸ ἄργιον pro ἀργύριον. Cap. 16. v. 15. ωδὴν. Cap. 17. v. 4. ἐπολιόρκησεν αὐτήν. v. 31. θεοὶ pro θεοῖς occaſione σ ſequentis. Cap. 18. v. 9. Σαμαναssάρ. v. 20. ἠθέτης pro ἠθέτησας, ni forte ἠθέτεις legendum.

v. 24. ἤλπισα. Cap. 19. v. 2. υἱός. v. 3. καὶ εἶπεν. v. 13. Αὐτὰ pro Ἀνά. v. 24. ἐξηρώμωσα. Cap. 20. v. 12. παναὰ pro μαναά. Cap. 21. v. 7. ἄστει pro ἄλστει. v. 11. Ἀμαρέαῖος. v. 16. πολύν. Cap. 23. v. 6. τὸ χειμαῤῥοῦν. v. 8. ἄνδρας quanquam posterius à raso spatio sit superscriptum. v. 10. καὶ μιανεῖ τις pro καὶ ἐμίανεν. v. 35. ἐδωκεν τὸ Ἰωακείμ. Cap. 24. v. 3. ἁμαρτίαι. v. 6. Ἰωκείμ. v. 7. ἔλα pro ἐλαβεν scriptum, & sequens vox βασιλεὺς omissa. Cap. 25. v. 8. πέμπω. v. 9. πάντας τὰς τὰς. v. 13. καὶ εἰς τὰς σύλας. v. 26. Χαναναίων loco Χαλδαίων.

LIB. I. PARALIP.

Cap. 1. v. 32. πολακῆς sed recentior manus α super ο exaravit. v. 51. ab initio ἡγεμῶνες pro ἡγεμῶν. Cap. 2. v. 4. ἦν νύμφη pro ἡ νύμφη. v. 23. πρὸς (sine signo abbreviationis) loco πατρός. v. 24. Τεκὼς pro Τεκωὲ ob similitudinem Literarum uncialium C & Ϲ. Cap. 4. v. 2. καὶ Ἰὲ ἐγέννησεν. v. 9. Ἰαβεής. v. 22. καὶ ante ἀπέστρεψεν bis scriptum. v. 23. κειθαμεῖς. Cap. 5. v. 22. πολλαί. Cap. 6. v. 1. Γεδεὼν pro Γεδσών. v. 32. κρᾶσιν pro κρίσιν. v. 57. ἀναυτῆς. v. 58. post Ἰέθθερ habet καὶ τὰ στόρια. v. 61. τοῖς υἱοί. v. 65. ἐκάλεστεν. v. 67. αὐτοῖς pro αὐτῷ. Cap. 6. v. 1. καὶ ante Σαμεὰμ bis scriptum. Cap. 7. v. 18. Ἐζλία prima litera I occasione præcedentis καὶ omissa. Cap. 9. v. 17. πυρωλοί. v. 34. αἴχοντες pro ἄρχοντες. Cap. 11. v. 6. εἰς τρατηγόν. v. 30. Μοὸρμ super raso spatio scriptum pro Μοοραι, propter similitudinem M & AI. Cap. 12. v. 8. δορκάδος. v. 12. ὄγδος. v. 36. χιλιάδας. v. 40. ὁμυρᾶντες. Cap. 14. v. 14. ὅτι pro ἔτι. Cap. 15. v. 8. Βηρσών. v. 12. in fine αὐτήν. Cap. 18. v. 12. χιλιάδες. Cap. 19. v. 12. σὼ pro σώσω. Cap. 21. v. 18. manus paulo recentior textum ita vitiavit τῷ εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ - Κύριε ἵνα λάβῃ τὸ σῆσαι. v. 22. αὐτό. v. 30. ἀγγέλου. Cap. 22. v. 4. ἐφόρεσαν. Cap. 25. v. 5. δεκατέσσαρες καὶ θυγατέρες. Cap. 26. v. 26. ὃ pro ὃς. v. 32. ἡμίστεις. Cap. 27. v. 4. Δωαία pro Δωδία. Cap. 28. v. 1. σριᾶς loco σεβτιᾶς sine signo abbreviationis, aut saltem exeso.

LIB. II. PARALIP.

Cap. 2. v. 10. δώδεκα pro δέδωκα. ibid. κριθῶν κόρου. Cap. 3. v. 15. ταῖς κεφαλάς. Cap. 5. v. 13. τὴν φωνή. Cap. 6. v. 16. τὸν παῖδα. Cap. 8. v. 10. προστάγματων loco προστατῶν. Cap. 9. v. 15. post καθαροὶ male inserta verba, τῷ ἐνὶ θυρεῷ ἑξακόσιοι χρυσοῖ. Cap. 13. v. 9. ἐξεβάλετο. v. 20. ἐπὶ pro ἔτι. Cap. 14. v. 8. πέντες pro πάντες. v. 9. καὶ ἦλθεν bis scriptum. v. 11. ὁ δυνατεῖ. Cap. 15. v. 15. καὶ ἐν. Cap. 16. v. 1. μὴ δῶ, καὶ, pro μὴ δοῦναι. Cap. 18. v. 5. εἶπεν. Cap. 19. v. 11. Τωδα pro Ἰωδα quanquam T recentiori manu & atramento sit exarata. Cap. 20. v. 11. ἐπειχεροῦσιν. v. 25. ἐγένετο. v. 29. πεπολέμησεν. v. 35. ἠνομῆσαι. Cap. 22. v. 6. ἐπάταξεν. Cap. 24. v. 5. ἐπίσευσαν pro ἔσπευσαν. v. 16. ἐποίησαν. Cap. 25. v. 3. τὰς Φονεύσαντα. v. 18. πρὸς ante Ἀμασίαν est omissum. v. 23. κατέσησεν pro κατέσασεν. v. 27. ἐπέθετο. Cap. 28. v. 1. Ἀχαὰβ pro Ἀχάζ. v. 4. ἀλσώδη. v. 9. ἐνενόργη. v. 19. ἀπεσάσει. v. 23. πάντα. Cap. 29. v. 17. εἰσῆλθεν. v. 18. ἤγνισαν μέ-

v. 29. προσκύνησαν. Cap. 34. v. 7. λ̄μ̄ pro σλ̄μ̄. Cap. 36. v. 14. οἱ οἱ ἱερεῖς.

ESTHER.

Cap. 3. v. 1. Ἀναὰμ pro Ἀμὰν, uti paulo post, & in seqq. recte habet. v. 7. ελαβεν pro ἔβαλεν. Eodem Cap. 3. in Epistola κακαλευθυνομένην, & mox ἀνθρώου pro ἀνθρώπω. Cap. 4. v. 16. μέη pro δέη, vel μὲ δέη. Cap. 5. ab initio διὰ χρυσῶ. Cap. 7. v. 9. ὥρθρωτε. Cap. 8. v. 11. ἐπέταξεν. v. 13. τὰ τὰ ὑπογεγραμμένα. In Epist. quoque post medium ὑπὸ Μὰν pro Ἀμὰν. Eodem Cap. 8. v. 17. κῶθων καὶ εὐφρωσύνηϛ.

TOBIÆ.

Cap. 1. v. 7. Ἀρών. Cap. 2. v. 20. ἀπέδοκαν αὐτην. Cap. 4. v. 6. ποιεῖν. Cap. 7. v. 8. καὶ post Ἔδνα male repetitur. Cap. 11. v. 7. ὅτι bis scriptum.

JUDITH.

Cap. 1. v. 6. συνήντησεν. v. 7. Τρίγιν. v. ult. θαλασεῶν recentiori manu; & ibidem ῥαμυθῶν, quanquam virgulis super μ & θ positis, indicaverit Librarius ῥαθυμῶν legendum esse. Cap. 6. v. 4. ἀδικία. v. 8. ἀπῆλθεν. Cap. 7. v. 25. εἰς τὴν ἑαυτῦ πόλιν παρεκβολήν. Cap. 8. v. 6. Scriba occasione ὁμοιοτελεύτυ omiserat post προσαββάτων voces καὶ σαββάτων, unde recentior Librarius textum suppleturus, erasо προ fecit καὶ & προσαββάτων in margine adscripsit, sed loco alieno, nempe post προνεμηνιῶν, adeo ut jam perperam legatur χωρὶς καὶ σαββάτων, καὶ προνεμηνιῶν, προσαββάτων καὶ ἑορτῶν &c. Cap. 12. v. 8. ἔδετο. Cap. 13. v. 24. ὁ ἐκτισεν. Cap. 14. v. 8. παρεγενένοντο. Cap. 15. v. 6. θι. ἐν pro οἱ ἐν. sed Sphalma potius inter permutationes literarum in genere, exempli loco, ponendum: hoc est Θ pro Ο, ob figuræ similitudinem. v. 11. ibid. nec non Cap. 16. v. 9. ΙΑΗ pro ΙΗΛ h. e. Ἰσραὴλ, uti juxta exemplaria edita excudi fecimus; vel pro ΙΛΗΜ i. e. Ἰερυσαλήμ.

LIB. I. ESDRÆ.

Cap. 1. v. 1. pro τεσσαρεσδεκάτη nil aliud scriptum apparet præter τε. v. 7. χιλιάδες. v. 23. πλήρεις. v. 37. Ἰωκείμ prius scriptum fuit, post α ante ω positum, cum post illud sequi deberet. Cap. 2. v. 15. Ῥάθυος & Βάελτεθμος. Cap. 3. v. 16. δηλέσσσιν. v. 21. βασιλεία. v. 22. φιαλίζειν. v. 23. δεμνηνίαι, & ἐπεφξεν. Cap. 4. v. 3. πάντα ὅ. v. 24. τῇ ἐρημωμένῃ. v. 49. καὶ pro μὴ scriptum, sed virgulis notatum καί. Cap. 5. v. 40. αὐτή. v. 51. τὰς σκηνοπηγίας. v. 63. ἱερῶν. v. 65. τι ὡς τὰ pro ὥσε. Cap. 6. v. 7. χαίρει. v. 21. Κυρίϛ loco Κύρε. Cap. 7. v. 6. voces υἱοὶ Ἰσραὴλ usque ad λοιπαὶ inclusive, perperam bis sunt scripta. v. 10. τᾶ πασχα. Cap. 8. v. 11. ἡμέρᾳ pro ἡμετέρᾳ. v. 15. διαιτῶν loco αὐτῶν recentiori manu scriptum. v. 33. ζαὶ pro καὶ vel pro Ζαχαρίας καί. v. 80. ἡμῶν pro ἡμῶν. v. 94. ἡγνέοθω pro γινέοθω. Cap. 9. v. 1. Ἔδρας pro Ἔζρας. v. 13. τὰς κριτάς. v. 17. τᾶ νεμηνίας. v. 26. vox υἱῶν bis scripta.

LIB. II. ESDRÆ.

Cap. 1. v. 4. τῶν τῶν τόπων. Cap. 2. v. 68. ἠεκκσιάσαντο. Cap. 3. v. 9. ἔσης. v. ult. loco φωνῆς male εὐφροσύνης. Cap. 4. v. 11. Ἀρθά pro Ἀρθασαθὰ, ut alibi recte habet MS. v. 12. τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένοι. v. 15. καικοποιῆσα. Cap. 5. v. 6. ἐπιστολή. v. 12. ἔδωκεν αὐτοῖς. Cap. 6. v. 5. ἐκόσμισεν. Cap. 7. v. 1. χελκείο. v. 14. συμβόλων, & ἐπισκεψάσαθαι. Cap. 8. v. 27. inter δραχμῶν & χίλιος male interpositum εἰν. Cap. 9. v. 1. ἱρεῖς pro ἱερεῖς. v. 3. post ἐρεμάζων perperam insertum comma, ὥτως δεῖ καὶ νῦν. v. 11. μετακέμνησιν. v. 14. ὅτι ἐαπεστρέψαμεν (considera an ε pro ει sit positum.) Cap. 10. v. 17. ἡμέρας μιᾶ.

NEEMIÆ.

Cap. 1. v. 7. παίδῳ. Cap. 2. v. 15. ab initio τέχει pro τείχει, uti mox eodem versu, & alibi, scriptum. Cap. 3. v. 6. ἐπεῖρα pro κλεῖθρα. v. 10. οἰκία, v. 17. ἐκράτησαν. v. 21. μέτρος. v. 29. τῆς ἀνατολάς. Cap. 4. v. 12. πάντων τῶν πάντων ἐφ' ἡμᾶς. v. 16. τοτάξα pro τόξα, vel τὰ τόξα. Cap. 5. v. 5. τοῖς υἱοῖς. v. 15. αὐτὸς pro ἄρτοις. v. 18. ἄρτος. Cap. 6. v. 10. υἱοὶ ante Μεταβεήλ. v. 13. ἐπὲ pro ἐπ' ἐμέ. Cap. 9. v. 19. συν pro σὺ ἐν. v. 35. ἐν ἀθωσύνῃ. Cap. 10. v. 33. τῶν νεμνιῶν. v. 37. γαμῶν loco ἡμῶν occasione præcedentis vocis γαζοφυλάκιον omissæ. Cap. 13. v. 3. ΙΑΗ pro ΙΗΛ. v. 21. hæc bis scripta sunt: ἐὰν δευτερώσητε ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου, quanquam priori loco pro χεῖρά μου extet μαχὰς, quæ nulla est vox.

LIB. I. MACCAB.

Cap. 1. v. 12. υἱὸς παράνομος, & διαθώμενα. v. 23. in verbo ἐλέπισεν recentior Scriba ex medio ε fecit θ. Cap. 2. v. 10. βασιλεῖα. v. 66. αὐτὸς male repetitur post ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει. Cap. 3. v. 5. ἀνέμυς. Cap. 4. v. 5. Κυργίας pro Γοργίας, ut in antecedd. & seqq. recte scriptum. ibid. v. 7. δὶ ἄκτοι. v. 9. ἐδίοξαν. v. 26. συμβεβηβότα. v. 56. verba ἡμέρας ὀκτὼ usque ad θυσίαν σωτηρίκ bis sunt exarata. v. 57. πασόρια. Cap. 5. v. 5. ὑπ' αὐτὰς, item ἑαυτὰς pro αὐτὰς. v. 31. Τεραυοῦ. v. 60. σου Ἰσραήλ. Cap. 6. v. 40. ταπινὰ pro ταπεινά. v. 50. ἐτάταξιν pro ἀπέταξεν. v. 53. ἀναγωζόμενοι. Cap. 7. v. 5. ἡγεῖται. v. 12. Κακχίδην. v. 18. κρίσι. v. 32. πενταχιχιλίους. v. 36. ἔκλαυσεν. v. 38. ναὼ pro ανω, id est ἀνθρώπω. v. 41. χιλιάδες. v. 42. συνέτριψεν. v. 45. ταῖς σαλπίγγει. Cap. 8. v. 1. προτεθῶσιν. v. 4. συνέτριψαν αὐτᾶ. v. 6. ἔκαγον εἴκοσι. v. 12. Φιλίων. Cap. 9. v. 14. βαχίδης. v. 22. περισσεά. v. 45. πεντηκοςῷ καὶ ἑνάτῳ, item ἐπάταξεν Ἄλκιμος. v. 56. ἐκείνᾳ. v. 60. ἠδύνατο. Cap. 10. v. 10. ἤκυσεν pro ᾤκησεν. v. 43. ὅσα ἔτιν. v. 47. εὐδοκήσαμεν Ἀλεξάνδρῳ. v. 49. παρεκβολὴ Ἀλεξάνδρᾳ, καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν Δημήτριος. v. 58. Ἀλέξανδρος. & ἐξέδετο. v. 60. δυνατὰ pro δόμαλα. v. 80. τὰς χίζας. v. 86. εἰς Κάλωνα. Cap. 11. v. 24. ἐτάραξεν τὰ pro ἕτερα ξενία. v. 33. τὰς πρὸς ἡμᾶς δίκαια, item ἀκροδύων. v. 66. Φχκρών. Cap. 12. v. 2. πρὸς Παρτιάτας. & v. 5. τοῖς Παρτιάταις. v. 6. Σπαρτίαις. v. 12. βασιλεὺς Παρτιατῶν. v. 21. ἐγγέννυς. v. 43. ὡσάντως pro ὡς ἑαυτῷ. Cap. 14. v. 27. ὄπιθεν pro

pro ἔμπροσθεν. v. 11. εἰς Ἰώππη. Cap. 15. v. 23. καὶ Παρτιάταις. v. 34. ἀντεχόμεθα. Cap. 16. v. 6. prope finem διεπέρασεν pro διεπέρασαν. v. 11. Ἰωάννης.

LIB. II. MACCAB.

Cap. 1. v. 9. ἄλγητε pro ἄγητε. v. 13. χρησαμένων τῷ. v. 20. παχύν. v. 21. ἀποβάψαντες. Cap. 2. v. 2. περὶ αὐταὶ. v. 6. προσελθόντεινες. v. 27. ἐπιδεδιγμένοις (i. e. ἐπιδεδειγμένοις.) v. 31. πολυπραγμονεῖ ἐν ταῖς. v. 31. τὴν τῶν μετάφρασιν ποιημένων. Cap. 3. v. 3. πάντα τὰς, item ἐπιβάλλοντας. v. 8. ὡς τά. v. 11. Τωβίω. v. 25. τοῖς ἵπποις. v. 26. ἕτερε, item ἐκτρεπεῖς, & διατρεπεῖς, item ἐμαίγσεν ἑαυτόν. v. 27. ἐπεσόντα. v. 28. χόλοις pro ὅπλοις. v. 29. ἀνέργειαν. v. 30. X̄ν loco K̄ν, id est, Κυρίου. v. 33. πολλά. v. 34. μεμαιγωμένος. v. 36. ζῇ μεγίσου. Cap. 4. v. 4. ἕως τῶν κοίλης Φυνίκκης καὶ Συρίας ςρατηγὸν συναύξαντο. v. 11. παρωσάς. v. 13. -σαν, ἀγνείαν. v. 15. καλλίσοις. v. 35. ἀδίκω φόνε. v. 36. ἀπεκτόνησεν. v. 40. ἄγνοιαν. v. 45. πέσαι pro πεῖσαι. Cap. 5. v. 3. καμάτων. v. 6. τὴν συγγενεῖς. v. 14. τέσσαρας. v. 20. ἐκοινώνησαν. v. 21. τὴν πρώτην, pro γῆν πλωτὴν habet MS. v. 23. Μενέλα ὃς χειρίσας. v. 27. εἰσάμενοι pro σιτάμενοι. Cap. 6. v. 2. νεώ. v. 5. ἀποδεισαλμένων, v. 7. ἠνεγκάζοντο. v. 8. ἀσυγεῖς. v. 14. καταντήσαντος. v. 23. ἐπικτήτης. v. 24. πολλοῖς τῶν νέω, item μεταβεβῆναι pro μεταβεβηκέναι, vel μεταβῆναι. v. 25. ἀκαίρεον (forte ἀκεραῖον) pro ἀκαριαίων. v. 29. πρὸς αὐτὸν τὴν μικρῷ πρότερον εὐμένειαν ἢ δυσμένειαν. Cap. 7. v. 4. τὸ γενόμενον, item γλωσσοτιμεῖν. v. 7. Φάγεσθαι. v. 9. ἡμᾶς post ἀναβίωσιν ζωῆς male repetit Librarius. v. 21. πεπληρωμένω, item θῆλυ. v. 22. διερύθγισα. v. 37. τύχην pro ψυχήν. v. 38. τῷ σύμπαν. v. 42. ασλαγχισμός. Cap. 8. v. 4. ἁμαρτήτων. v. 5. τραπίσιν. v. 8. ἐρχόμενος. v. 9. συνέσησα, & εὐπολεμικαῖς. v. 11. σῶμα ταλάντε. v. 14. ἠξίον. v. 15. ἐπ' αὐτῷ. v. 24. ἠνήγκασεν. v. 26. συγκλεσμένοι. v. 33. ἱερεῖς. ibid. ὑφ' εἰς ἕν. v. 35. τραπέτε τόπον. Cap. 9. v. 11. λέγειν. v. 17. ἐπελεύσασθαι καὶ ἀγγέλοντας. v. 28. οἰκείῳ pro οἰκτίῳ. Cap. 10. v. 1. αὐτῷ τῷ. v. 14. τρόπων. v. 16. λιταναίαν. v. 21. προσαγγέλοντες. v. 27. συνεγγείσαντος. v. 28. τῆς ἐπὶ τὸν Κύριον καταφυγήν. Cap. 11. v. 5. χωρίων, ἔθλιβον. v. 6. verba ὡς δὲ μετέλαβον bis scripta. ibidem ἱκέτετον. v. 7. πρῶτος ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος. v. 11. χιλίοις. v. 12. δεεσώθησαν. v. 14. ἔπεισα. v. 24. Ἰουδαίους. v. 26. ἰδότας. v. 30. καταπορευόμενος. & mox ἰδίας loco ἀδείας. v. 34. ἐπέμψαμεν, & τῶν δήμῳ. Cap. 12. v. 6. ἰνμένα pro λιμένα. v. 7. ἀνέχοσεν, & τὸν σύμπαν. v. 8. καὶ τὰς, & βλόμενος. v. 12. χρησίμοις. v. 19. τὰς ὑπὸ Τιμοθέου ἀπώλεσαν καταλειφθέντας. v. 33. εὐτονότερον ὄν. v. 24. ὠσὸν pro σῶον. v. 35. τινὸς Θρακῶν. v. 38. διῆγεν. v. 42. in fine ἁμαρτημάτων. Cap. 13. v. 3. καθασαθήσεται. Cap. 14. v. 3. ὀντιναοῦ. v. 5. καθέσηκεν. v. 9. τάτος. v. 15. ἀντιλαμβανόμενος. v. 28. ἀθέτησιν. v. 32. γινώσκων. v. 45. διελθόντων. Cap. 15. v. 1. ἡμέρας. v. 3. ἐπήρωσεν. v. 5. κάτω pro καγώ. v. 6. συψαυχενῶν. v. 11. ἔκασος. v. 14. ἔτιν pro ἔσιν. v. 23. τρόπον. v. 24. καταπλαγείσαν. v. 31. ὁμοεθνῆς (quanquam prius scriptum fuisse videatur ὁμοεθνεῖς.) v. 39. εἰ πὲν καλῶς εὐθείκτως.

LIB. III. MACCAB.

Cap. 1. v. 6. ῥοδιαλώτης. v. 9. τῷ

τόπον. v. 12. ἐκεῖνα, item ἅ τινα pro διὰ τίνα. v. 19. φωνῆσαν. v. 22. ἤδη post πρόσβασιν male repetitur. v. 23. περιδόντα. v. 25. ἢ δοκεῖν. Cap. 2. v. 2. ἀσθενεῖ πρεφρυασμένους. v. 10. μέλων loco μεγάλων. v. 15. ἀμβλακείας. v. 17. εὐθύνας. v. 18. ἀνέδυσεν. v. 19. ἐπ' αὐτῶν pro ἐπαύξων. v. 20. τὰς ζῆν. v. 23. πόλειως, & ἐπιβάθρα συγοῦνται. Cap. 3. v. 2. συμφορανᾶσιν. v. 8. ὑπολαμβάνειν. v. 10. μένως pro ἀσμένως. v. 13. ἀνθήμασιν vel ἀνοήμασιν, pro ἀναθήμασιν. v. 13. βασιλεύειν pro βασιλεῦσιν. v. 17. ἐσάσης. v. 18. καὶ ἀκεκλεισμένοις. v. 19. διελήφαμεν. Cap. 4. v. 3. οἴκλισος pro οἰκητός. v. 5. γερῶν πλήρης πολιᾶς. ibid. ἔξιαν καταχρωμεν. v. 8. ἀγομένοις. v. 13. Φρονεῖ pro Φρενί. v. 14. δυνατοῦ. Cap. 5. v. 7. βασεῖ pro βαθεῖ. v. 9. τεταγμένοις. v. 11. πικρίας. v. 12. εἶχεν pro ἔχειν. v. 14. συνέσανλες. v. 21. ἐξόλωσιν, & σοργῆς. v. 24. σοι male repetitur post περὶ αὐτῶν. v. 25. τὰς οἰκίας pro τὰ σοί. v. 34. ἔχοντες, item ἔλκονται ἀλλ' pro ἕλκοντα γάλα. Cap. 6. v. 3. ὑπὸ pro σύ recentiori manu. v. 5. Φλόγασιν pro Φλόγα πᾶσιν. v. 6. βορά. v. 8. ὠ pro ὡς. v. 12. ἐντινίμε, δυνάμει. v. 32. τῆς τᾶ κρατήσαντος. v. 29. ορᾱ pro σρᾱ, id est σωτῆρα, item αἰνάντως. v. 31. οἰνοβρώτως. Cap. 7. v. 8. τὸν βασιλέως. v. 11. τὸν τὸ Ἀλληλία. v. 14. σωτηρίαν ἀπόλυσιν, item ἀνέζευξεν, nec non ἁγίων σοι pro ἁγίῳ σωτῆρι. v. 16. πάντας. v. 18. ἔκαζον.

LIB. IV. MACCAB.

Cap. 1. §. 8. v. 19. ἐξ ἧς δέη τῶν παθῶν. Ibidem v. 20. περιεκλικώτα, & paulo post πολλά. §. 9. v. 25. πολυποτρωτάτη. §. 11. v. 33. ἀπειρημένα, item οἶμεν, & mox v. 34. βρωματάων, atque ἀνακαμπλόμεθα, v. ult. Cap. 2. §. 1. v. 4. μόνον δὲ τῆς τῆς. §. 2. in fine πασῶν v. 9. loco παθῶν. §. 3. v. 11. παρανομείαν. Cap. 5. πεπεισμένω, paulo post χλευάξει, item παιδεύειν, deinde ἐχίση, denique ἱερεῖς pro ἱερύς. Cap. 6. ὄρθρον, mox γενοι. item σε δὲ pro σὺ δὲ - - - γενόμεθα pro γενοίμεθα. Cap. 7. ab initio πρῡ loco πρῦος, id est πατρὸς, deinde πρόκρημον, denique ἱερεῖς ὀδόντας. Cap. 8. πόλεμος, & prope finem οἰνεανίαις. Cap. 11. ab initio κατακιωθεὶς, deinde καὶ καὶ τὸ σῶμα. Mox Scriba καλὰς perperam repetiit post χαρίτη. Mox τελευτήσας, deinde ἀνοία pro διανοία, & αὐ pro αὐτά. Cap. 12. κατακρίσας. Cap. 13. ἐπεκράτησαν, mox ἓν οὐκ. Ibidem προχιρί pro πρῦος (id est πατρὸς) χειρί. prope finem τοι αὐτῷ pro τῷ αὐτῷ. mox πρὸς ἀλλήλοις. Cap. 15. παιδὸ χαρακτῆρα. Ibidem καλογαθείαν. Ibid. ἀσέροντα, deinde Φωνοῦν loco Φωνάντων. Ibidem τῇ ἑαυτῆς ψυχῆς. Cap. 16. ἕως τῆς Φιλοτεκνίας. Cap. 17. τῆς - - ὑπομονὴν. Cap. 18. ἐνίκων loco εὐηλίκων. Ibidem πικρὰ, denique ἐπλήρωσεν pro ἐπήρωσεν. At hæc nimis.

§. 5. Hæc nimiam forsan Grabii diligentiam ostendunt: sed nimiæ tamen aliorum quorundam curiositati debentur; ingenioque critico pollentibus aliquo modo inservire queunt. Brevitatis causa, sicut & in præcedentibus à Grabio ipso editis, vitiosa lectio Alexandrina hic solum ponitur, rectiori, quæ dictis in locis videri potest, non addita, nisi ubi ad quam vocem S.

Textus

Textus mendum pertineat, non ita facile patet. Præter hæc vero dantur & nonnulla alia, circa ſingularem Codicis hujus MS. ſcripturam, ut doctis quibuſdam Viris videtur, notatu digna. Obſervante ſcilicet Grabio, Δαυὶδ (juxta Hebr. דויד) cum υ non ϐ ſcriptum extat libro ſecundo Regum Cap. I. v. 1. & Cap. I. v. 4. Necnon Lib. IV. Maccab. v. 6. cum hoc loco paulo poſt, v. 7. ut & alias in his ipſis Hiſtoricis libris, nec non in Pſalmis, ſemper abbreviatum occurrat, hunc in modum Δ̄α̅δ̅. De quo conſuli poſſunt Præliminaria Commentariorum Euſebii in Pſalmos, quibus Editionem ſuam nobiliſſimam ornavit magnum Benedictini Ordinis Decus, Grabioque dum vivebat amicus, Celeberrimus Gallus D. de Monte Falconis (*Montfaucon*) ut & Prolegom. Tom. ult. cap. 2. §. 7. In Lib. I. Reg. Cap. 23. v. 13. Ψ exaratum invenitur pro τετρακόσιοι, cum nusquam alibi Numerum unica litera expreſſum ſe obſervaviſſe, vel ſaltem meminiſſe, dicat Grabius. In Lib. III. Reg. Cap. 21. v. 21. ſcriptum eſt Ἐξολοθρεύσω, ſed eodem capite ſcriptum v. 26. ἐξωλέθρευσεν. & Lib. IV. Reg. Cap. IX. v. 6, 8. ἐξολοθρεύσεις. Ἐξεγερῶ prius ſcriptum fuit 2. Reg. Cap. XII. v. 11. ſed eadem, uti videtur, manus *Iota* ſuper *Epſilon* poſuit, ſicque fecit ἐξεγείρω, quod in Textu noſtro expreſſum eſt. 4. Reg. Cap. II. v. 11. ὡς ſuper εἰς raſura apparet; unde ὡς ſuperſcriptum fuiſſe videtur, ſed in ipſo tramite lineæ nullum eſt ſpatium. Unde prior Librarius, qui illud ὡς ſuperſcripſit, Eliam non in cælum revera raptum fuiſſe, ſed *tanquam* in cælum elevatum eſſe; ac tranſportatum à terris fuiſſe in locum abſconditum, ſive Paradiſum, ubicunque is ſit, exiſtimabat: at poſterior, qui iſtius voculæ ſuperſcriptæ raſuram fecit, aliam forſan fovebat ſententiam, aut ſaltem tanquam additamentum expungendum eſſe cenſebat. Conſtat autem hinc primum Scribam, quisquis is fuerit, illud ὡς in Textum non inſeruiſſe: ſed alterum ſuperveniſſe, ac emendationem ſive corruptionem hanc ſuam inter lineas addidiſſe; deinde & tertium quendam, qui hujus eraſor extitit.

§. 6. Ubi Scriptura plane eſt obliterata, vel exciſa, receptam lectionem ſecutus eſt ſemper Vir Clariſſimus ὁ μακαρίτης. Sic 2. Paralip. Cap. II. v. 16. σχεδίαις in exemplari ſuo expreſſit, licet σχεδίας ſcriptum fuiſſe videatur. Sic Cap. VI. v. 15. ἐπλήρωσας juxta omnia quæ vidit unquam exemplaria expreſſit ipſe, licet ἐπλήθυνεν ſcriptum fuiſſe appareat; ſed obliteratum. 1. Eſdr. Cap. IV. v. 10. prius ſcriptum videbatur ἐνακοῦσιν, uti verſu 3. plurima exemplaria habent, loco ποιήσουσιν quod noſtrum *Alex.* exhibet; unde & ille ita expreſſit, licet eraſo ν recentiori calamo ſit ἐπακοῦσιν. Adeo diligenter & ſubtiliter ſingulas literas apicesque obſervabat Grabius, & recentiorem à veteri Scriptura accuratiſſime diſtinguebat. Ibidem etiam verſu 39. ποιεῖν prius ſcriptum fuiſſe ab illo obſervabatur; ſed ν eraſum erat. Similiter 2. Eſdr. Cap. II. v. 9. in

voce

voce Ζακχαὶν ultimam literam ν non proſpicere licet, ſpatio prorſus obliterato : quam tamen exprimendam eſſe non ſine ratione decrevit. Nec non verſu 51. Ἀχὲχ poſuit, receptam lectionem ſecutus, licet in MS. ultimæ literæ etiam diverſæ fuiſſe videantur. Similiterque v. 59. Ἡδὰι poſuit, licet forte MS. Ὠδὰν, vel ſimile quid habuiſſe videatur. Item Neemiæ Cap. V. v. 11. σ in σήμερον, teſte illo, non apparet, ſed raſuræ literæ η, adeo ut Scriba per errorem ηήμερον ſcripſiſſe illi videatur : quem errorem in textu igitur correxit.

§. 7. Sunt & alia quædam in Cod. MS. menda, licet non adeo magni forſan momenti, ab ipſis tamen Librariis correcta; quæ diligentiſſime in libris hoc Tomo contentis, ne fidei ſuæ vel in minimis deeſſe videretur, adnotavit Grabius. Sunt quoque Lectiones genuinæ ab ipſo obſervatæ, quas dum manus quædam temeraria emendare voluit, corrupit. Utriusque generis ab illo notata invenio, quæ ſubſequuntur. 4. Reg. Cap. 23. v. 4. τῷ Βάαλ raſo ſpatio ω eſt ſuperſcriptum; adeo ut prius τῇ Βααλ, ut v. 5. & alibi ſuperſcriptum fuiſſe V. D. ſuſpicetur. 2. Paralip. Cap. II. v. 12. recentior Librarius, qui aliquot lineis novum ſuperinduxit atramentum, exaravit οἶκόν τε βασιλείας : ſed vulgatam lectionem aliorum Codicum ſecutus, etiam τῇ βασιλείᾳ excudi voluit V. D. monuitque. Cap. IV. v. 10. χεχϑεὶν prius ſcriptum fuit; ſed eadem, uti videtur, manus fecit χεχυϑεὶμ, ſicut & verſu 11. legitur. Cap. VI. v. 6. ὥϛε ſuper raſo ſpatio, recentiori manu, ſcriptum eſt, ita ut extra tramitem lineæ excurrat: adeoque prius τῦ ſcriptum fuiſſe videatur, ſicut habet Cod. *Rom.* Cap. IX. v. 4. αὐτῶν poſt ἱματισμὸν recte ſcriptum fuit; ſed recentior Librarius perperam, poſteriori ſyllaba raſa, fecit αὐτᾦ. Unde hoc ejus vitium exprimere noluit Grabius. Cap. XVI. v. 8. πολλοὶ ſuper raſo ſpatio ſcriptum recentiori atramento, adeo ut prius genuina lectio χρυσοῖ in MS. extitiſſe videatur. Cap. XVII. v. 8. literam ν voci Τωϐαδωνία annexam bene, inquit, eraſit Librarius. Obſervat quoque ὑμεῖν in Cap. XXIX. v. 30. ſcriptum pro ὑμνεῖν. Et hæc quidem de ſumma ipſius diligentia, & Critica ἀκριϐείᾳ, ſatis ſuperque dicta ſufficiant.

§. 8. Cæterum cum aliquantulum diverſa ſit, uti ipſe in Præliminaribus ſuis recte obſervavit, ab hodierna priſcorum Librariorum ſcribendi ratio; cumque in Alexandrino Codice reperiantur multa quæ Ionicam, multa etiam quæ Alexandrinam redolent Dialectum, ſive ſcripturæ formulam, ſicut à nobis ante breviter annotatum eſt; de peculiari in Membranis hiſce vetuſtiſſimis ſcribendi modo nonnulla, ex libris nunc editis, ſubjungere libet. Ad Vocalium enim, ſimplicium compoſitarumque permutationem quod attinet, de qua egit Grabius, in hujus quoque Tomi libris quam plurima nobis occurrunt exempla, cujuſmodi ſunt.

Permu-

Permutatæ vocales.

Α & Ε in Codice *Alex.* frequenter permutantur: οἶδες pro οἶδας, μιερὸς pro μιαρὸς, τέσερες pro τέσαρες, & similia. Sic 1. Reg. XIX. v. 17. ἐξαπέσειλες pro ἐξαπέσειλας: ut οἶδες loco οἶδας 2. Reg. II. v. 26. Τέσερες 3. Reg. XV. v. 33. sed τέσαρες 3. Reg. XVIII. v. 34. τεσεράκοντα 2. Reg. II. v. 10. Cap. V. v. 4. C. X. v. 18. C. XV. v. 7. 3. Reg. II. v. 11. C. IV. v. 25. C. VI. v. 17. C. VII. v. 3. &c. ac in uno capite, secundo scilicet Lib. I. Esdræ aliquoties. Item τεσερακοστῷ 3. Reg. VI. v. 1. & alibi sæpe. Sic etiam ἐξερευνήσω legitur 1. Reg. XXIII. v. 23. sed & ἐρευνήσασιν 3. Reg. XX. v. 6. & 1. Paralip. XIX. v. 3. At ἐρευνήσασιν 2. Reg. X. 3. sicut & ἐξερευνῶν 1. Maccab. IV. v. 26. Quinetiam ἐκαθέρισεν 2. Paralip. XXXIV. v. 5. 1. Maccab. XIII. v. 47. & 50. nec non 2. Maccab. II. v. 19. sed mox v. . habet καθαρίσαι: sicuti etiam ἐκαθέρισαν 2. Esdr. VI. v. 20. & Neemiæ XII. v. 30. nec non κεκαθερισμένον 2. Maccab. XIV. v. 36. Μιερὸς pro Μιαρὸς 2. Maccab. IV. v. 10.

Ε & Η Lib. I. Reg. I. v. 11. πίητε pro πίεται. 2. Reg. II. v. 30. ἔννηα pro ἔννεα. Cap. XIX. v. 6. εὐθὴς pro εὐθές. 4. Reg. VI. v. 17. πλήρης pro πλῆρες. 1. Paralip. XXVIII. v. 8. ην pro εν. Contra ζετεῖν pro ζητεῖν 1. Reg. XXIV. v. 3. βέλεται pro βέλητα 1. Reg. XX. v. 3. δελεύσεται pro δαλεύσητε (ubi & αι cum ε permixtum) 3. Reg. IX. v. 6. θηγάτες pro θυγάτης 4. Reg. XI. v. 2. ὑπόσεμα 1. Paralip. XI. v. 16. σύσεμα 3. Maccab. III. 6. κατάσεγα 3. Maccab. V. v. 30. ἄλεκτον pro ἄληκτον 3. Maccab. IV. v. 2. & κατακληρονομέσεται pro κατακληρονομήσητε 1. Paral. XXVIII. v. 8. ubi & αι pro ε.

Ε & Ι. Sicuti etiam Ε & ΕΙ, in χειλεάρχῳ pro χιλιάρχῳ 1. Reg. XVII. v. 18. & in χὲρ pro χειρ 1. Reg. XVIII. v. 21. nisi hoc potius Sphalma sit ἀπεκτένασιν pro ἀποκλείνασιν· nisi hoc scripsit pro ἀποκτέννασιν, ut *Rom.* Editio habet. Et nonnulla alia ejusmodi.

Η & Ι. Hujus permutationis exempla occurrunt 3. Reg. XIX. v. 15. & 16. χρήσεις pro χρίσεις. 2. Esdr. VIII. v. 21. κτίσει pro κτήσει. 1. Maccab. XII. v. 36. διαχωρῆσαι pro διαχωρίσαι. 2. Maccab. IV. v. 2. πρωτοκλησια pro πρωτοκλίσια. 2. Maccab. X. v. 2. δεδιμιεργημένας pro δεδημιεργημένας. Cap. XII. v. 23. ἀλητηρίας pro ἀλιτηριας. Cap. XIV. v. 42. ἀλητηρίοις, & sequenti Cap. XV. v. 3. τρισαλητηρίοις, sed Cap. XIII. v. 4. Ἀλιτήριον habet.

Ι & Υ. Hinc pro γίνεται scribitur γύνεται 2. Reg. XII. v. 27. pro δύο etiam δίο 2. Reg. II. v. 12. & δοριάλωτον loco δορυάλωτον 2. Maccab. V. v. 11. & in sequenti Cap. VI. uti etiam κατευθυκτήσας pro κατευθικτήσας Cap. XIV. v. 43. contra φύλων pro φίλων 1. Maccab. VII. v. 8. & καθυδρύσαντες 3. Maccab. VII. v. 20. pro καθιδρύσαντες.

Υ & Η. Εὐθὴς pro εὐθὺς 2. Reg. XVII. v. 4. 1. Paralip. XIII. v. 4. ἡμῶν loco ὑμῶν. 1. Reg. XII. v. 6, 8. bis, v. 12. bis. 4. Reg. XVII. v. 13. 1. Paralip. XXVIII. v. 8. & XXIX.

v. 20. 2. Paralip. XXX. v. 9. bis. Neemiæ IX. v. 6. Tobiæ XII. v. 6. 1. Maccab. V. 32. & IX. 46. Contra ὑμῶν loco ἡμῶν 1. Paralip. XIII. v. 2. 2. Paralip. XIX. v. 7. & XXXII. v. 11. Judith VIII. v. 19. (poſt ἀδελφῶν) recentiori manu; & Cap. XII. v. 12. Item ὑμῖν pro ἡμῖν 3. Reg. XII. v. 16. & Eſther Cap. III. in Epiſtola. ὑμᾶς etiam 2. Paral. XXXII. v. 11. 1. Maccab. XV. v. 17. pro ἡμᾶς. At ἡμᾶς pro ὑμᾶς 1. Reg. X. v. 2. Tob. VI. v. 18. 2. Maccab. XI. v. 29. Et ἡμῖν pro ὑμῖν 1. Maccab. X. v. 72. ſicut & ἡμεῖς pro ὑμεῖς 1. Maccab. III. v. 22.

O & Ω. Lib. I. Reg. XXVI. v. 9. ἀθοωθήσεται, & 3. Reg. II. v. 9. ἀθοώσης. 4. Reg. XXIII. v. 7. τῶν οἶκον pro οἴκων. 2. Paralip. I. v. 17. ἵππων pro ἵππον. 2. Paralip. VI. v. 24, 32, & 34. ἐξομολογήσονται & προσεύξονται, pro ἐξομολογήσωνται & προσεύξωνται, unum ter, alterum quater, & ſæpius alibi, occurrunt; quod & in B. P. eſt annotatum. ἐπικαλεσόμεθα pro ἐπικαλεσωμεθα Judith VIII. v. 16. ποιησομεν pro ποιήσωμεν 1. Maccab. V. v. 57. Contra δοξάσωμεν pro δοξάσμεν 1. Maccab. XV. v. 9. & δωμάτων loco δομάτων 2. Paralip. XXXI. v. 14. At pro κατωρθώθη ſcribitur Cap. XXXV. v. 10. κατορθώθη, & v. 13. εὐοδώθη ſimiliter pro εὐωδώθη, ſicuti Cap. XIV. v. 7. εὐόδωσεν pro εὐώδωσεν, & κατευοδώθη 1. Maccab. II. v. 47. nec non εὐοδώθη 1. Maccab. III. v. 6. & XIV. v. 36. ὀχύρωσαν pro ὠχύρωσαν 1. Maccab. VI. v. 26. ὀνομάθη pro ὠνομάθη Cap. XIV. v. 10. Ibidem v. 32. ὁπλοδότηθεν pro ὡπλοδότηθεν. Sic quoque τὸ pro τῷ Neemiæ VII. v. 63. πρωτότοκα pro πρωτότοκα Neemiæ X. v. 36. bis. παλαιωτέρων pro παλαιοτέρων Eſther VIII. in Epiſtola. ἐξομολογεῖτο pro ἐξωμολογεῖτο Tobit. XI. v. 16. φωρολογείας pro φορολογίας, ubi & ει pro ι. αὐτὸν pro αὐτῶν 1. Maccab. VI. v. 58. & ἀρχιερωσύνης pro ἀρχιερωτύνης Cap. VII. v. 21. His ita de Vocalium ſimplicium permutatione poſitis, ac obſervatis, ad Vocales etiam compoſitas, ſive Diphthongos, majoris adhuc illuſtrationis gratia, nunc procedendum eſt.

Permutatæ Vocales & Diphthongi.

AI & E permutantur in Ἀρμαθὲμ pro Ἀρμαθαΐμ, παιδίον pro πεδίον, ἔρω pro αἴρω, αἶν pro ἐν. Cujus Permutationis plurima dantur exempla, ſicuti in Lib. I. Reg. I. v. 1. pro Ἀρμαθαΐμ, uti v. 1. & 19. recte legitur, eſt Ἀρμαθέμ. Id magis etiam notandum proper diæreſin αϊ. Item Cap. XIV. v. 14. & XX. v. 5. & alibi ſæpe, παιδίον loco πεδίον habetur. Et è contra Cap. XVII. v. 39. διαφέρεσιν pro διαφαίρεσιν. Item 2. Reg. XXIV. v. 12. ἔρω pro αἴρω. 3. Reg. VI. v. 34. & Neemiæ XI. v. 36. αἶν pro ἐν. 3. Reg. VIII. v. 35. κενότητος loco καινότητος. Cap. IX. v. 6. ἀποσεφήται --- Φυλάξηται, pro ἀποσεφῆτε --- Φυλάξητε. Cap. XIII. v. 30. ἀδελφαὶ pro ἀδελφέ. Cap. XVI. v. 16. & 4. Reg. XXV. v. 21. ἔπεσεν pro ἔπαισεν. 4. Reg. XX. v. 19. αἰὰν pro ἐὰν. 4. Reg. XXV. v. 7. & 2. Paralip. XXXIII. v. 11. παῖδες pro πέδαις. & Judith VII. v. 9. & 4. Maccab. VI. πέδες pro παῖδες. 1. Paralip. XVI. v. 5. νάβλες pro νάβλαις. 2. Eſdr. IV. v. 17. & Neemiæ VIII. v. 13. γεσμματαία pro γεσμματέα.

τέα. 2. Eſdr. VI. v. 1. Βιβλιοθήκες pro Βιβλιοθήκαις. Neemiæ II. v. 18. χείρις pro χεῖρες. 1. Maccab. XI. v. 42. σαι pro σε. Cap. XIV. v. 5. τες pro ταῖς, & v. 18. χαλκὲς pro χαλκαῖς. 2. Maccab. VI. v. 4. ἑτέρον pro ἑταίρων. 3. Maccab. I. v. 14. αἰσθήστην pro ἐσθήστην. Cap. III. v. 3. αἴνιοι pro ἔνιοι.

EI & E permutantur ut ante, in χὲρ pro χείρ. EI autem & H in πύλει pro πύλῃ 4. Reg. VII. v. 18. Item τὰ τείχει pro τείχῃ, & ἐκτίνει pro ἐκτείνῃ Eſther IV. v. 11. ἐπιστρέψει pro ἐπιστρέψῃ Judith VIII. v. 10. ποιησεις pro ποιησῃς Judith XV. v. 22. Ἐπιφανεῖς pro Ἐπιφανὴς 1. Maccab. I. v. 11. ἔχει pro ἔχῃ 1. Maccab. III. v. 30. δυνήστει pro δυνήσῃ Cap. VI. v. 27. ἀποστατήσει pro ἀποστατήσῃ Cap. XIII. v. 16. ἐκδικήσει pro ἐκδικήσῃ Cap. XV. v. 21. Contra ἐλεήσῃ pro ἐλεήσει 2. Maccab. II. v. 18. & δυσχερῇ pro δυσχερεῖ 2. Maccab. IX. v. 17.

EI & I permutantur; adeo ut EI pro I conſona ſit ſæpe poſitum. Sic Lib. I. Reg. IX. v. 1. Εἰεμιναίε pro Ἰεμιναίε. Et XI. v. 9. Εἰαβεὶς pro Ἰαβεὶς. Item Cap. XII. v. 9. &c. Sic quoque Εἰαμεὶν pro Ἰαμεὶν 1. Reg. XIV. v. 51. Εἰεσσαιμᾶ pro Ἰεσσαιμᾶ Cap. XXVI. v. 3. & ibidem verſ. 6. Σαρεία pro Σαρεΐα. Porro Εἰεθερ pro Ἰεθερ Cap. XXX. v. 27. Similiter Εἰεθερααὰμ pro Ἰεθερααὰμ 2. Reg. III. v. 5. Εἰεδιδία Cap. XII. v. 25. Εἰεμενεὶ Cap. XVI. v. 11. Εἰηᾶ 3. Reg. XVI. v. 1, 7. Εἰελδαὰφ 4. Reg. XXIII. v. 36. Εἰεριχὼ Judith IV. v. 3. pro Ἰεριχώ. Et Εἰάσωνος 2. Maccab. II. v. 24. pro Ἰάσωνος. Nec raro etiam pro I Vocali ponitur Diphthongus ει. Sic ἐπεὶ ſcribitur pro ἐπὶ Neemiæ III. v. 4. ter, ut & in ſequentibus: & ὥσει pro ὥσι 2. Eſdr. VII. v. 25. Contra vero ἔτι pro ἔτει 1. Maccab. I. v. 11. & γράμματι pro γράμματεῖ 2. Eſdræ VII. v. 11. & 12. Sicuti etiam I & Υ, ita EI & Υ quoque nonnunquam permutantur: unde τῷ ἡμίσυ in MS. pro ἡμίσει 1. Paralip. XXVII. v. 20.

Ω & OI. Καλοίκεν pro καλῴκεν 2. Reg. II. v. 3. καλοικίθησαν pro κατῳκίθησκν 1. Eſdr. V. v. 46. 1. Maccab. XIII. v. 48. οἰκοδόμησεν pro ᾠκοδόμησεν 3. Reg. VII. v. 12. 1. Maccab. X. v. 12. & XVI. v. 9. οἰκοδομήθη pro ᾠκοδομήθη, Tobiæ I. v. 4. οἰκοδόμησαν pro ᾠκοδόμησαν 1. Maccab. I. v. 54. Contra ᾠκοδομῆσαι pro οἰκοδομῆσαι 1. Maccab. Cap. XV. v. 39. Hæc parvi quidem momenti eſſe videntur; nec tamen omnino negligenda. Quid vero ex tali hac vocalium tam ſimplicium quam compoſitarum permixtione, quid ex brevium prolongatione, aut ex longarum è contra abbreviatione, quid ex ejusdem fere aut haud abſimilis ſoni characterum permutatione, quid demum ex diſſimilium quoque quarundam nonnunquam literarum, ſive vocalium ſive conſonantium, mutua inter ſe translatione, & vicaria poſitione, concludendum ſit, dijudicent Viri Critici, qui ſubtilia & literalia hæc ſapiunt curantque.

§. 9. Quod autem de literarum Conſonantium vel permutatione, vel additione, vel etiam omiſſione, in Prolegomenis ſuis ad Tomos ante editos, monuit Grabius,

id ad hunc quoque Editionis Alexandrinæ Tomum, librosque in eo comprehenſos, revera pertinet. Quippe & in his etiam literæ duræ & aſpiratæ, ſicuti κ & χ, τ & θ, ac ſimilia, invicem commutantur, nonnullæ adjiciuntur vel duplicantur, nec non quædam omittuntur vel eliduntur, vocesque uſitatiores eodem modo abbreviatæ occurrunt. Sæpius enim conſonas in libris hiſce duplicavit Scriba Alexandrinus, nonnunquam & loco duplicatarum ſimplices poſuit; molles aliquando induravit, durasque pariter adſpiravit emollivitque; nec non pro more ſuo literam unam aut addidit aut ſubtraxit, inque vocum præſertim compoſitione quasdam ſcribendi formulas ſibi quaſi peculiares retinuit. De quibus nunc proponenda ſunt exempla.

Duplicatæ Conſonæ.

Lib. I. Reg. I. v. 3. ἀναβεννεν. Cap. II. v. 25. ἁμαρτάννων. Cap. IV. v. 1. & Cap. V. v. 1. Ἀβεννέζερ. Cap. V. v. 5. ὑπερβέννησιν. Cap. VI. v. 2. & Cap. XI. v. 3. ἀποστελλῶμεν. Cap. VII. v. 14. Ἀμμορφαίου cum duplici μ, loco Ἀμορῥαίου, ubi contra ſimplex ῥ loco duplicis. Cap. IX. v. 1. Εἰεμενναίου. Cap. XIX. v. 19. ἀπαγγέλῃ pro ἀπαγγέλῃ, & Cap. XXII. v. 22. ἀπαγγέλλει pro ἀπαγγελεῖ. Cap. XXX. v. 16. διακεχχυμένος. 3. Reg. VII. v. 15. ἐχέννευσεν. Cap. XXII. v. 6. ἀνάβεννε. ſed v. 15. ejusdem Capitis MS. habet ἀνάβαινε, ſcribitur etiam 1. Maccab. V. v. 48. ἀνέβεννον. Sic eodem etiam Cap. XXII. v. 32. ἀπέχυννε. 4. Reg. V. v. 5. ἐξαποστελλῶ pro ἐξαποστελῶ. 2. Paralip. XXVIII. v. 15. περιέβαλλον pro περιέβαλον, & 1. Maccab. III. v. . περιεβάλλοντο pro περιεβάλοντο. nam Aoriſti utrobique præcedunt & ſequuntur. συνέβαλλον loco συνέβαλον 1. Maccab. IV. v. 34. nam ſequitur ἔπεσον. Similiter παρενέβαλλον (ſequentibus Aoriſtis) 1. Maccab. IX. v. 3. ἐγεννήθη 1. Maccab. II. v. 11. & Cap. IV. v. 35. γεννηθέντα. Item 3. Maccab. VI. v. 5. ἐῤῥύσσω pro ἐῤῥύσω, ſicuti & 4. Maccab. VI. v. 20. καταγγελώμενοι pro καταγελώμενοι.

Loco Duplicatarum ſimplex Conſona.

Lib. I. Reg. IV. v. 1. παρεμβάλλουσιν bis (quanquam poſteriori loco alterum λ poſtea ſit inſertum:) & Cap. XVII. v. 2. Similiter παρεμβάλει Cap. XI. v. 1. (nec non 1. Maccab. III. v. 42.) Cap. VII. v. 5. ſeqq. Μασηφὰτ pro Μασσηφάθ, ubi & τ pro θ. Ibid. v. 14. Ἀμμοραίᾳ pro Ἀμορῥαίᾳ. Cap. VIII. v. 13. μαγειρεῖσας pro μαγειρίσσας. Cap. XI. v. 9. ἀπαγγέλουσιν. & Cap. XIX. v. 18. ἀπαγγέλει. Item 2. Reg. XVII. v. 17. ἀναγγέλουσιν. Porro 1. Reg. XIX. v. 14. ἀποτέλει, & XXI. v. 2. ἀποτέλω. Cap. XXII. v. 14. παραγγέλματος, & 2. Reg. I. v. 13. ἀπαγέλοντι pro ἀπαγγέλλοντι, ubi tam γ quam λ ſimplex. 3. Reg. IV. v. 33. ὑσώπου pro ὑσσώπου. Cap. XIII. v. 25. & Tobiæ I. v. 20. ἐριμμένον pro ἐῤῥιμμένον. Cap. XIX. v. 11. συσασμὸς; ſed mox ibidem συσσασμῷ. 4. Reg. VIII. v. 6. & 1. Maccab. XIV. v. 8. γενήματα. Neemiæ X. v. 35. bis, nec non 1. Maccab. III. v. 49. πρωτογενήματα. 1. Maccab. I. v. 40. γενήμασιν pro γενν - - - Ibid. Cap. III. v. 4. γενημάτων, & Cap.

Cap. XI. v. 34. Sic loco ἐῤῥάπιζεν ſcribitur 1. Eſdræ IV. v. 30. ἐῤῥάπιζεν. Et 2. Eſdræ VIII. v. 3. σύῤῥεμα pro σύῤῥεμμα. Similiter 2. Maccab. III. v. 11. δυσεβής. Cap. XIV. v. 31. συγνεύς. 3. Macc. IV. v. 1. προκατεσκιῤῥωμένης. 4. Macc. V. v. 13. συγνωμονήσει. Cap. XI. v. 15. γεννηθέντες; pro δυσσεβὴς, συγγνεύς, προκατεσκιῤῥωμένης, συγγνωμονήσει, & γεννηθέντες.

Conſonantes Adjectæ.

T, K & N ſunt literæ quæ tam verbis quam nominibus nonnunquam adjiciuntur. Sic ἀγμὴ ſcribitur pro ἀκμὴ 2. Maccab. IV. v. 13. ἐκχθεχ pro ἔχθεχ. 1. Maccab. XI. v. 12. (ut ἐκχθεχίνοντα 1. Macc. VII. v. 26.) ſed eodem Cap. XI. v. 40. MS. habet ἐχθραν ἣν ἐχθραίνεσιν, ſine adjecto κ. Et συνχνὰς 2. Macc. V. v. 9. pro συχνὰς. Frequentiſſime autem N annexum Accuſativis ſingularibus invenitur V. Gr. ἀσθενῆν 1. Reg. II. v. 10. διπλοίδαν ibid. v. 19. νύκταν Cap. XIV. v. 34. & Cap. XIX. v. 11. ac ult. & 2. Reg. II. v. 29. quanquam νύκτα habet MS. 1. Reg. XIV. v. 36. & 2. Reg. II. v. ult. θώρακαν 1. Reg. XVII. v. 39. χεῖραν 1. Reg. XXI. v. 8. ἱερέαν Cap. XXII. v. 11. & 2. Paralip. XXIV. v. 9. 1. Eſdr. VIII. v. 9. μερίδαν 1. Reg. XXX. v. 23. κοιλάδαν 2. Reg. V. v. 18. κοιτῶναν 2. Reg. XIII. v. 10. βασιλέαν 3. Reg. I. v. 45. γραμματέαν 4. Reg. XXII. v. 3. Cap. XXV. v. 19. & 2. Paralip. XXXIV. v. 1. pro γραμματέα, ſicuti MS. habet v. 8. ſc. 4. Reg. XXII. Φάραγγαν Judith XIII. v. 12. Πτολεμαίδαν 1. Macc. X. v. 1. & Φρέναν 3. Macc. V. v. 3.

Conſonantes permutatæ.

K & X. Sic ἐκθὲς pro ἐχθὲς ſcriptum 1. Reg. X. v. 11. Cap. XIV. v. 21. Cap. XIX. v. 7. 2. Reg. III. v. 17. &c. οὐκ pro οὐχ 4. Reg. VI. v. 19. bis. 1. Eſdr. IV. v. 2. & 12. Ἀχιμέλεκ pro Ἀχιμέλεχ 1. Reg. XXI. v. 8. Cap. XXII. v. 11. Cap. XXX. v. 7. 2. Reg. XI. v. 22. 1. Paralip. XXIV. v. 3. Ἀδραμέλεκ pro Ἀδραμέλεχ. Sic etiam ἐκθρεῦσα τοῖς ἐκθροῖς in Apocryphis. Contra Σαδὼχ pro Σαδὼκ 1. Paralip. XXIX. v. 22. οὐχ pro οὐκ 1. Eſdr. IV. v. 34. ὠμόμοχεν pro ὠμόμοκεν Tobiæ IX. v. 3.

T & Θ. Sic Νεθωφαθίτης pro Νετωφαθίτης 4. Reg. XXX. v. 23. μετ' ἵππα 1. Eſdræ II. v. 30. μετ' ὅρκον 2. Macc. IV. v. 34. ἔθεσιν 1. Macc. X. v. 42. pro ἔτεσιν, uti præcedenti verſu recte ſcriptum. ταῦτ' ἡμῖν pro ταῦθ' ἡμῖν 2. Macc. VI. v. 17. καθ' ἑμαυτὸν 2. Macc. IX. v. 22. Contra κατύπερθε pro καθύπερθε 3. Maccab. IV. v. 8.

Γ & K. Sic ἐνδιγνύμενος 2. Macc. IX. v. 8. pro ἐνδεικνύμενος. Item παρεπιδιγνὺς 2. Macc. XV. v. 10. pro παρεπιδεικνύς. Et ὑποδιγνὺς 3. Macc. V. v. 17. pro ὑποδεικνύς. Similiterque διγνύω pro δεικνύω ſæpius. Item Γ & X. Sic δίδραγμα Neemiæ V. v. 15. pro δίδραχμα: & Cap. X. v. 32. διδεάγμα. Itemque Γ & N. Sicuti λόνχαι Neemiæ IV. v. 16. pro λόγχαι, uti præced. v. 13. & alibi legitur.

§. 10. Contra hodiernum etiam ſcribendi morem literæ M & N in

Membranis Alexandrinis sæpissime retinentur, ubi illas vel liquefieri vel prorsus excidere, regulæ nostræ Grammaticales docent. Nempe M Nativum retentum reperitur in λαμβάνω, veluti in *futuro* λημψομαι 1. Reg. II. v. 16. VI. v. 8. VIII. sæpius &c. in *Aoristo* ἐλήμφθη 1. Reg. IV. v. 11, 17, 19, 22, &c. Unde ἐπίλημπτος 1. Reg. XXI. v. 14. & seq. at 4. Reg. IX. v. 11. fine μ semel scriptum invenitur. Similiter N quoque nativum est in συνζυγεῖς, quod more nostro scribimus συζυγεῖς, veluti 3. Macc. IV. v. 8. Atque sic etiam in aliis nonnullis. Frequentissime autem in hoc Tomo N primitivum, juxta lectionem Alexandrinam, retentum pro Γ vel M reperitur. Sic Lib. I. Reg. XVII. v. 41. ἐνγίζων. v. 46. περενβολῆς, &c. Cap. XXIV. v. 5. παρενβεβληκώς. 1. Reg. XXII. v. 8. σύνκειθε. 2. Reg. IV. v. 11. ἀπεκτάνκασιν pro ἀπεκτάγκασιν. 3. Reg. VI. v. 29. ἐνκόλαπτα, ita ut ἐνκόλαπτα (quomodo v. 32. extat) & ἐνκόλαμπα, vel - - - λαμπτα legi possit: eodemque v. 32. ἐνκεκολαμμένα. Sic ἐνκαταλείψω 4. Reg. IV. v. 30. ἐνκατέλειπεν 4. Reg. VIII. v. 6. ἐνκαταλείπομεν 2. Paralip. XIII. v. 10. ἐνκαταλείψει Judith VII. v. 24. ἐνκαταλειπεῖν & ἐνκαταλείπων 1. Macc. I. v. 43. & 53. Similiter ἐνγεγραμμένης 2. Paralip. XXXIV. v. 31. uti ἐνγραφέσθω 1. Macc. XIII. v. 40. item ἔνπροσθεν 1. Macc. III. v. 30. ἐνπυρίζησιν ibid. Cap. IV. v. 20. ἐνπεπυρισμένης Cap. XI. v. 4. ἐνκαινίσαι Cap. IV. v. 36. ἐνμείνατε Cap. X. v. 27. ἔνπνουν 2. Macc. VII. v. 5. pro ἔμπνουν. ἐνπαγμης 3. Macc. V. v. 14. Ac similiter πανμιγῆ pro παμμιγῆ 2. Macc. III. v. 21. uti & πανκρατῆ v. 22. & πανφύλων Cap. VIII. v. 9. Sic MS. habet συνβοηθοὶ 3. Reg. XX. v. 16. pro συμβοηθοί. Συνσεισμῷ 4. Reg. II. v. 1. & 11. pro συσσεισμῷ. item συνσεισμᾶ 1. Paralip. XIV. v. 15. συνκλείσμαῖα 4. Reg. XVI. v. 17. συνχῶ 2. Paralip. VII. v. 13. loco συχῶ. συνποιῶσιν 1. Esdræ VI. v. 28. συνπορευομένοις Tobiæ I. v. 3. συνγραφὴν Tob. VII. v. 16. συνκοψαι Judith V. v. 26. σύνκλασον 1. Macc. IV. v. 31. συνπέπλωκα eodem libro Cap. VI. v. 10. συνκριθῶμεν Cap. X. v. 71. συνμίσγειν Cap. XI. v. 22. συνκαλεσάμενος 2. Macc. XV. v. 31. N nativum mutatum quoque in M, contra vulgarem scribendi morem, sicuti in libris ante editis, in his pariter reperitur: veluti ἐμμέσῳ loco ἐν μέσῳ 1. Reg. IV. v. 3. X. v. 10, 11, &c. Aliquando tamen scriptum ἐν μέσῳ veluti 1. Reg. XVI. v. 13. XVIII. v. 10. XXV. v. 29. 2. Reg. XXIII. v. 2. 1. Paralip. XXI. v. 6. 1. Macc. V. v. 2. Item ἐμμακρύμμασιν 2. Esdræ IX. v. 1. quomodo sequenti v. 11. scriptum est, pro ἐν μακρύμμασιν. Nonnunquam etiam M vocibus nonnullis singulari modo inseritur, veluti καμφάκη 3. Reg. XVII. v. 12. & alibi, licet non à κάμπτω sed κάπτω derivetur: sed v. 14. ὁ καψάκης legitur absque μ inserto.

§. 11. Atqui de anomalis sive obsoletis scribendi modis à Scriba Alexandrino usitatis, non ut nobis, sed ut aliis inde potius placeamus, congesta sunt & annotata hæc omnia. Minutula fateor hæc sunt, exiguique pretii: at unusquisque de his pro ingenio ac arbitrio suo judicet. Nostri etenim nil refert quid sentiat unus aut alter; quidve sentiant etiam mille: quippe

quippe hæc nude tantum à nobis ideo propoſita ſunt, & allegata, ut nemo non judicium de illis, deque Codice ipſo MS. ferat, edicatque id quod res ipſa poſtulat; tædiumque hoc, nimis grave, in nos hoc ſolo animo ſuſcepimus, ne de hiſce prætermiſſis aut neglectis conqueratur quiſquam. Ad uniuscujusque captum diverſimode hæc ut ſapiant neceſſe prorſus eſt. Peculiarem hunc Codicis MS. ſcribendi morem non immutandum eſſe, ſed in Textu ipſo religioſe retinendum quidam Viri Docti voluerunt: alii contra. Nec defuerunt ſane ex utraque parte rationes minime contemnendæ. Illi ſcilicet Textum ad amuſſim expreſſum, hi emendatum quæſiverunt. Talia hinc non tollenda, ſed ſervanda fuiſſe, quia pro loquendi proprietate potius, ut aiunt, quam pro ſcribendi vitio habenda ſunt, illi monuerunt: hi vero omnia ad noſtram ſcribendi normam, modosque hodiernos, univerſim corrigenda fuiſſe judicaverunt. Non pauci hæc, & alia ejuſmodi, in Textu noſtro exprimenda; nonnulli non in Textu, ſed in ipſius Margine adſcribenda; aliqui nec in Textu, nec ad Marginem, ſed inter Codicis vitia & ſphalmata, numeranda; alii denique neque in Textu, neque in Margine, nec usquam alibi excudenda, ſed omnino prætereunda neglectuique habenda eſſe, monuerunt. Quibus omnibus placere impoſſibile dum fuit, in Codice hoc edendo viam mediam ingreſſus eſt Grabius, quam nos quoque ſecuti ſumus.

§. 12. In duobus prioribus Libris *Regum* nullam Capitum diſtinctionem obſervavit Grabius; nec alii etiam: ſed 3. Reg. Cap. VIII. v. 22. ad verba iſta, Καὶ ἔστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, inſpicienti primum apparet adſcriptus in margine numerus ΚΒ′. adeo ut Caput vigeſimum ſecundum Libri Tertii *Regum* juxta primævam diſtinctionem incepiſſe videatur. Mox ad ſequentem verſum 26 appoſitus eſt numerus ΚΓ′. ſive nota Capitis XXIII. quod procedit usque ad finem noſtri verſûs 53. Unde Caput ΚΔ′. (XXIV.) incipit ab iſtis verbis, Τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου. Cap. ΚΕ′. (XXV.) à verſu 62. Cap. ΚϚ′. (XXVI.) à verſu ſecundo noſtri IX. Capitis. Poſthæc, numeris ΚΖ′. & ΚΗ′. omiſſis, aut non apparentibus, ΚΘ′. (XXIX.) verſui 23. Capitis decimi adſcriptus eſt. Λ′. (XXX.) verſui 4. Capitis XI. ΛΑ′. (XXXI.) verſui 14. Unde, numeris ΛΒ′. & ΛΓ′ haud apparentibus, novum licet Capitulum, ſc. XXXIII. ad verba iſta, Καὶ ἐβασίλευσεν Ροβοάμ, Capitis hujuſce poſtrema, olim incepiſſe videatur, ΛΔ′. (XXXIV.) repetitur è regione poſtremi Commatis Verſûs 3. Capitis XII. ad verba iſta, ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ροβοάμ. Et ΛΕ′, (XXXV.) in margine verſus 16. ejusdem Capitis. Mox vero, quod mirum, verſui 20. numerum ΛΖ′. adſcripſit Librarius, Λϛ′. omiſſo; nec non ΛΗ′. & ΛΘ′. negligens, niſi notæ iſtæ vetuſtate exeſæ ſint, Μ′. (XL.) appoſuit verſui 11. noſtri XIII. Capitis; verſui autem Capitis XIV. vigeſimo ΜΑ′. (XLI.) niſi legerit

gerit hoc Grabius forsan pro ΜΔ'. (XLIV.) ob similitudinem Α & Δ in scriptura quadrata : & ad finem versus 28. Capitis XVI. ad verba ista, Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ. Μς'. (XLVI.) quo ipso negligentiam suam magis prodidit Librarius. Sed stupendæ ignorantiæ, juxta Grabium, manifestum est indicium, quod paulo post è regione versus 13. Capitis XVII. numerus Β'. (II.) inque margine versûs 22. Γ'. (III.) appareat; pro quibus ΝΒ'. & ΝΓ'. reponere ipse volebat, nisi exigua inter hos numeros & præcedentem Μς'. distantia obstaret. In reliqua hujus tertii Libri Regum parte nullum amplius signum distinctionis reperitur, præterquam numerus ΝΘ'. (LIX.) versui 17. Capitis XXI. sive penultimi, appositus: adeo ut dictus Liber in sexaginta circiter Capita, sive Sectiones, juxta Codicem Alexandrinum divisus fuisse videatur. Cæterum in Quarto Libro *Regum* duos tantummodo numeros deprehendere potuit Grabius; nempe Δ'. (IV.) versui 20. Capitis III. adscriptum, & Ϛ'. (VI.) initio nostri Capitis IV. adeo ut & hunc quoque Librum in plura, quam quæ nos habemus, Capita priscos Patres dissecuisse nullum sit dubium.

§. 13. Quinetiam aliter in Codice Masorethico, Codicibusque omnibus hactenus impressis aut inspectis, distinctos esse versus, sive sectiones minores, quam in MS. Alexandrino esse, constat. Idque in libris Historico hoc Tomo comprehensis liquido patet. Ipsa enim Græci Textus constructio ita arcte aliquando cohæret in hisce libris, sicuti in aliis etiam ante editis, ut juxta Masoretharum divisionem, observante Grabio, divelli nullo modo patiatur : Codicisque Alexandrini ea etiam est dispositio, sive distinctio, ut juxta hodiernam capitum versuumque intersectionem, dissecari prorsus nequeat. Quippe Divisiones hujus Codicis, quæ vel per literas in Textu miniatas vel per numerales in margine appositas cernuntur, apertissimè aliam S. Textus punctationem, aliamque distributionem, à vulgata prorsus diversam indicant. De Sectionum majorum, sive Capitum, divisione jam dictum est : Quoad Sectiones illius minores, præter ea quæ Grabius ipse ad Tomos à se editos adnotavit, sunt quædam alia notatu forsan haud indigna. Sit igitur

Propositio I. *In libris hoc Tomo contentis, & ex* Hebræo *versis, aliam distinctionem quam* Masorethicam *frequenter exigit* LXX. *Intt. Versionis sensus, & intentio; nec non Codicis* Alexandrini *dispositio, atque adnotatio.*

§. 14. Hujus Assertionis veritas per se manifesta est. De illis tamen divisionibus ut Judicium melius instituatur, nos paucula ex libris his editis exempla deprompta hic subjungenda existimavimus. De reliquis eadem sit ratio. In Libro primo *Regum* Cap. II. v. 13. periocham MS. *Alex.* recte incipit ad verba ista: Καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον, ubi Romana Editio, distinctionem Masorethicam secuta, incipit

cipit à verbis istis: Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως, sensu aut nullo, aut suspenso, aut plane contrario. Editio autem hæc, ad MS. Alexandrini veritatem, verba hæc ad versum præcedentem, sensu pleno, nec non idoneo, hunc ad modum refert, ὅτι εἰδότες τὸν Κύριον καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ παντὸς τοῦ θύοντος. 13. Καὶ ἦρχετο --- Verissime enim dicitur illos nesciviſſe Dominum & Judicium, sive officium Sacerdotum ad populum sacrificia sua afferentem. Durum autem videtur hoc, nec veritati prorsus consentaneum: *Et Justificatio Sacerdotis ab universo populo sacrificante;* uti reliquæ Editiones, ipsa etiam *Franequerana* noviſſima non excepta, præ se ferunt. Non enim *justificati* fuerunt ab omni populo hi sacerdotes, qui & *filii Belial* dicti sunt: sed contra ab omnibus despecti, *quia retrahebant homines à sacrificio Domini.* Rectius Vulgata Latina habet: *nescientes Dominum, neque officium sacerdotum ad populum.* Item in libri ejusdem Cap. III. v. 14. In Codice Masorethico ולכן incipit: at Græci Interpretes legerunt cum *Aleph* in medio, ולאכן unde non affirmative, ut nos hodie, sed negative transtulerunt, sensu sane non incongruo, sententiamque illam ita clauserunt; non novam cum Masorethis inceperunt. Distinctionem Masorethicam hic secuti sunt Editores Romani, sicut & alii: Grabii vero exemplar, ex MS. Alex. descriptum, ista verba καὶ οὐδ' ἕως non ad Dei Juramentum, sed ad filiorum Eli inobedientiam relata exhibet; novumque inde versum ab ipso Juramento hoc divino ita incipit: Ὤμοσα. Porro in Cap. IX. v. 26. MS. *Alex.* Sectionem novam incipit à verbis istis: Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος: at juxta distinctionem Masorethicam versus iste ab ultimo præcedentis versus commate, καὶ ἐκοιμήθη, incipere debuit. Nam vox וישמכו principio versus hujus 26. à Masorethis præponitur; quæ in Codicibus quibusdam veteribus versûs 25. postrema, sive Sectionis istius antecedentis clausula, apparebat. Cap. X. ab initio, ubi augmentum Græci Textus habetur, & Codex etiam uterque, Alexandrinus scilicet & Romanus bene inter se conveniunt, priori ejus parte, Codicis Alexandrini auctoritate fretus, versum primum recte clausit Cl. Grabius: ac posteriori secundum, à verbis istis, Καὶ τοῦτό σοι τὸ --- incipiendum esse monuit. Quam quidem periocham non impostoris cujusdam interpolationem, nec interpretis assumentum, sed primævam ac genuinam lectionem fuisse, inque ipso Textu Hebræo olim extitisse perquam verisimile videtur. Ejusdem Capitis X. verba in Hebræo ultima, sunt prima Capitis XI. in Græco. Similiterque 3. Reg. Cap. IV. v. 20. vox Ἰούδα nunc novum incipit versum, quæ vox in MS. tamen claudit Sectionem. Plura addere supervacaneum hic esset. Quippe hæc exempli tantum causa huc allata rem illustrant satis, Exemplarisque Alexandrini antiquitatem & præstantiam aliquo modo deprædicant. De libris reliquis, hoc est, ex Hebræo *non* versis, quid sentiendum sit nunc videamus. Sit ergo hæc

Propoſitio II. *In libris, epiſtolis, fragmentis, appendicibuſque hoc Tomo contentis,* non ex Hebræo *verſis, aliam diſtinctionem, aliamque diſpoſitionem, non ſequitur Codex* Alexandrinus; *neque aliam ſcribendi normam formamque imitatur; quam quæ venerandæ ipſius antiquitati optime convenire videtur.*

§. 15. Quippe eadem eſt ubique librorum partiumque diſpoſitio; eadem diſtinctio, ſive diſtinctionis potius neglectus, ſicuti apud Veteres olim erat, ante ſcilicet introductum accentuum punctorumque uſum; eadem ubique ſcribendi norma, nempe antiquiſſima, Ionicam ac Alexandrinam dialectum, ſive anomaliam quandam, aut Alexandrinis, aut Ionibus, aut utrisque, peculiarem præ ſe ut plurimum ferens. Vitia eadem etiam, easdem ob cauſas. Vitia ſane hæc: ſed Vitia quæ novitatem non arguunt, ſed antiquitatem potius; talia ſcilicet quæ à mulierculis, aut quæ ab indoctis hominibus lingua vernacula ſcribentibus paſſim committuntur. In libris quatuor Maccabaicis, non minus quam in libris totidem Regum; in libris quoque Eſdraicis, reliquiſque, ſive verſis, ſive non verſis ex Hebræo, hæc parva ſaltem adhibita attentione, unusquisque absque Indicis alicujus ope, perſpicere poteſt. Non opus eſt igitur ut, ad hujus aſſertionis veritatem confirmandam, tabulæ conficiantur prolixæ; quæ fieri tamen facile poſſunt: nec etiam ut cum Editionibus Aldina & Romana hæc Alexandrina noſtra, quoad libros hoſce, librorumque appendices ac ſupplementa, fiat Collatio; cum & res ipſa per ſe evidens ſit, nullaque particulari indigeat demonſtratione, & ex catalogis quoque hoc ipſo Capite ante inſertis, ſi non abunde, ſufficienter tamen illuſtrari poſſit. Statuendum eſt igitur in libris hoc Tomo contentis, ſive ex Hebræo hi ſint in Græcum ſermonem converſi, ſive Græco à Judæis Alexandrinis conſcripti, nec quicquam prorſus inveniri, quod cum veneranda Codicis hujus antiquitate perbene congruere non poſſit; cum extra omnem dubitationis aleam ſit, illam ipſam ſcribendi formam normamque in Codice noſtro adhibitam, eſſe perantiquam; librorum ejus diſpoſitionem Hebræorum Maſora longe antiquiorem; κεφαλαίων ſive capitulorum diſtinctionem, ubicunque hujus veſtigia ſaltem apparent aliqua, pervetuſtam eſſe, Periochisque Euſebianis haud diſſimilem: cumque ipſa etiam mendorum, in libris his commiſſorum, antiquitas, Veterum teſtimoniis, Exemplisque pæne innumeris, confirmari haud difficulter poſſit. Quod Viris eruditis, quotquot veteribus Scriptoribus Græcis illuſtrandis, aut ſaltem volvendis, operam ſuam dedere, notiſſimum eſt.

§. 16. Cumque notiſſimum hoc ſit, atque de negligentia & imperitia Librariorum à ſeculis valde remotis longinquisque, etiam ante ipſius Ariſtotelis tempora, in libris cujuſcunque generis deſcribendis, querela ſit ſat nimisque, heu! bene

bene fundata; bene an male fecerint viri eruditi, qui, illis remedium ut afferrent, nec labori nec pretio parcendum esse statuerunt; à | viro prudente in dubium haud vocabitur. An veram tamen medendi rationem methodumque in hac ipsa Editione adeptus fuerit is, qui illam tantis sudoribus, vigiliis, fatigationibus, impensisque denique conficiendam paraverat, lis à quibusdam forsan moveri potest. Nec ratio enim una omnibus unquam placitura est: nec methodus una cuilibet ingenio convenit. Quippe viri docti nonnulli inveniuntur, qui ne latum quidem unguem, ut aiunt, ab Exemplaris Alexandrini auctoritate discedendum esse voluerunt: hique laborem omnem, aut aliorum exemplarium aut priscorum Scriptorum ope, Textui sacro emendando, insumptum improbant; quia non nisi ipsum Codicem, absque ulla, licet leviſſima emendatione, accuratiſſime descriptum typisque expressum quærunt. Quin ipse etiam Grabius *ad literam* illum exprimere, ubicunque sensu salvo id potuit, voluit: ubi bene non potuit, bene monuit.

§. 17. Cæterum cum Codicis Alexandrini lectiones ab editione Romana diversæ in Waltoni & Bosii Bibliis, sicuti jam demonstratum est, multis in locis aut non omnino aut non recte expressæ fuerint; cum plurima etiam librarii menda in Textum irrepserint, quæ superius notata sunt, inque tabulas congesta; cumque literæ vocales sæpe, consonantes etiam quandoque, fuerint inter se commutatæ, ac harum aliquæ, in libris hoc Tomo contentis, sicuti & in aliis, geminatæ atque additæ partim, partim quoque excluſæ & rejectæ; propter faciliorem, atque rectiorem hujus Editionis usum (obsoletorum horum scribendi modorum, nec non erratorum, vitiorumque omnium, quotquot deprehendi ab oculo perspicaciſſimo potuerunt, in libros hosce Historicos ob soni vel figuræ similitudinem illapsorum, Indicibus ita præmiſſis) ab ipsa litera Codicis manuscripti nonnunquam discedere non licitum modo sed & necessarium quoque Grabius, virique alii doctiſſimi sapientiſſimique existimaverunt. Si recte factum sit, bene: si non recte, qui melius fecerit, lauream deportabit. Præmiſſis saltem his liquet, quatenus ab anomala vel depravata Alexandrini Codicis scriptura, vel propter analogiam grammaticalem, vel propter diversum scribendi morem hodiernum, vel alias quascunque demum rationes, in hac Editione discessum fuerit: quantaque cura, diligentia, patientia, subtilitate, omnia in partem utramque dicta, à Grabio, doctiſſimisque ejus Amicis ac Fautoribus, quos hac in re semper consulendos esse voluit, pensitata fuerint. Non etenim ipsi cura erat, ut librorum sacrorum editionem vel Romanam, vel Alexandrinam; sed ut genuinam, quantum fieri potuit, ac probe emendatam, in lucem ederet.

§. 18. Quemadmodum vero operam dedit Grabius, ut vitia Codicis

dicis Alexandrini in exemplari ſuo, quo uſi ſumus nos, debite emendaret: ita quoque in hoc, ſicut in Tomis à ſeipſo editis, ſollicite cavit, nequod vitium textui ipſe inferret, ſive accentibus perperam adpoſitis, ſive prava dictionum periocharumque diſtinctione. Nec pauca in Aldina & Romana Editionibus, ne quid de Franequerana dicam, iſtiuſmodi peccata, ſive ab Editoribus, ſive à Typothetis, commiſſa correxit emendavitque. Plura qui deſiderat, longe enim plura hac de materia dici poſſunt, is Tomi primi & poſtremi Prolegomena adeat: aut editionem hanc cum Editionibus aliis omnibus diligenter conferat. Qui fecerit hoc, ille nos non vel dimidium eorum dixiſſe, quæ jure meritoque dici potuerunt, perſpiciet. De Aſteriſcorum & Obelorum ſignis quæ ante ſunt dicta, non hic ſunt repetenda. De variarum autem ſacrorum Librorum editionum, monumentorumque tam editorum quam manu ſcriptorum, uſu, quorum ope Textus Alexandrinus à Grabio emendatus atque ſuppletus fuit; deque locis etiam quibusdam per conjecturam ab ipſo repurgatis, nunc aliquid dicendum eſt.

CAP. III.

Recenſio atque uſus Editorum ac MSS. Codicum, quorum ope Textus ALEXANDRINUS *in hoc Tomo eſt emendatus atque ſuppletus.*

LIbri omnes Hebræorum Hiſtorici qui in hoc Tomo continentur, ſive intra ſive extra Canonem (uti dicunt) poſiti ſunt, cum antiquiſſimis Hebræorum & Græcorum monumentis, tam editis quam ineditis, ad editionem hanc Alexandrinam perficiendam, perpoliendamque, magno ac indefeſſo labore, à Grabio, Wanleio, Virisque aliis in hoc ſtudiorum genere verſatiſſimis, opusque hoc promoventibus, collati fuerunt. Quem ob finem libros omnes qui in Codice Regio LXX. Intt. vetuſtiſſimo comprehenduntur, unico Eſtheræ libro excepto, cum Textu & Romano & Alexandrino perquam accurate collatos Grabius habuit: ediderat quippe librum Eſtheræ ex eodem Codice, ſeculo præterito, Vir Magnus Uſſerius

ſerius Armachanus. Pariterque Codices melioris notæ univerſos, quos ullibi reperire potuit, inter ſe commiſit, omnesque lectionum varietates collegit, & quicquid aut in exemplaribus vetuſtiſſimis, aut in Editionibus inde factis, obſervatu dignum invenit, id omne non minori judicio quam induſtria extraxit. Nec ſibi nimium igitur confiſus, propriisque innixus viribus, aliorum recuſavit opem, ut moris eſt quibusdam: ſed contra viros etiam eruditos nonnullos, tam ipſi quam operi ipſius huic amicos, in adjutorium ſuum, inque reipublicæ literariæ honeſtamentum, omnia ut meliora cedant, & prece & pretio ſibi adpellavit. Hoc nimirum ex epiſtolis ejus ſatis conſtat. Inter cujus etiam collectanea, ad editionem hanc Librorum Hiſtoricorum ornandam congeſta, ipſe manu propria adnotavit, hunc in modum, *Sequentes Libri Hiſtorici V. T. collati cum MS. ſereniſſimæ Reginæ in folio manu* WANDALINI. Præmiſſus autem eſt ab initio liber *Ruth* (qui in Tomo Primo eſt ultimus) tanquam apparatus ſive introductio, ad Tomum hunc ſecundum; utpote de Familiæ Davidicæ origine tractans: quem ſequuntur Samuelis Lib. I. & II. Lib. I. & II. (qui III. & IV. dicuntur) Reg. Lib. I. & II. Paral. Lib. I. Eſdræ, Lib. Neemiæ, ac poſtremo libri Maccabæorum tres. Quos omnes cum textu quoque Alexandrino Grabius, ut ejus editio reddatur emendatior, adque illum Annotationes Criticæ (Tomum ſcilicet hunc ſpectantes) efficiantur perfectiores, haud indiligenter commiſit, ac comparavit: librumque Eſtheræ etiam de novo contulit cum ipſo, ſicuti duos Paralipomenon libros cum Codice Cantabrigienſi, primumque Maccabæorum cum Oxonienſi, qui in bibliotheca Collegii Novi S. Mariæ adſervatur. Bibliothecas Codicibus MSS. nobiles, tam publicas quam privatas, quotquot in Britannia noſtra habentur, opus hoc ut melius perficeret, vel perluſtravit ipſe, vel ab aliis eruditis perluſtrandas eſſe curavit. Ne quid de exteris bibliothecis, quas per Viros Doctos conſuluit, hic dicam. Nil enim intentatum reliquit, ut metam attingeret.

§. 2. Non tamen bene ſemper ei ſucceſſit, quod ab eo tentatum fuit bene. Quædam enim ob belli inter Chriſtianos furentis difficultates, quædam ob nimias impenſas, quædam ob doctorum quorundam æmulationem, ne dicam, invidiam, quædam forſan & ob alias cauſas, multum diuque fuerunt præpedita; aliquando etiam fruſtrata, penitusque abrupta: de quibus inter amicos, ut bene memini, nonnunquam, lectoque (heu!) fatali decumbens, conquerebatur maxime. Hoc fuit illud, quod Tomi hujus Hiſtorici editionem, tantopere deſideratam, retardavit. Cum enim Codex MS. Alexandrinus Syriacus de Græco LXX. Intt. exemplari Origeniano ad verbum converſus libros V. T. Hiſtoricos complexus, adhuc exſtaret; inque eo omnes ubique notæ criticæ, ſumma cura & diligentia, eſſent adpoſitæ; cumque

exemplar etiam hoc celeberrimum, unde Syriaca hæc facta est translatio, manu Eusebii ipsius Cæsariensis, ad Patris hujus doctissimi libros in bibliotheca Cæsariensi asservatos, Pamphilo etiam suo dilecto hac in re ipsum adjuvante, emendatum fuisse, non esset illi ignotum; ut illud adipisceretur permagno flagravit desiderio Grabius. Quippe MASIUS ante centum & quinquaginta circiter annos, Commentarium suum in *Josuam* cedro dignissimum edens, eo ipso usus fuit. Nequis enim eum, aut levibus conjecturis augurantem, aut opinionis suæ hac in re commenta sequentem, dum de Græcæ LXX. Intr. Versionis Editione mista simplicique differeret, existimet, *Habeo* (inquit) *aliquot sacræ Historiæ libros, qui & conversi in linguam Syriacam, & scripti sunt ab Alexandro magno novies centesimo vicesimo septimo, hoc est, ante hos nongentos & quinquaginta annos: sunt inquam conversi* ad verbum *de Græco Exemplari, quod manu* EUSEBII *ad Origenis libros, qui in Cæsariensis Ecclesiæ Bibliotheca asservabantur, fuerat emendatum, cum huic ad eam rem adjutor fuisset suus* PAMPHILUS. Præfat. in Comment. Jos. Virque idem doctissimus, de peregrina in his libris admistione conquestus, hæc quoque habet: *In quibus libris meis Syriacis, cum omnes ubique notæ, quas dixi,* [asteriscos scilicet, obelos, lemniscos & hypolemniscos] *summa cura atque incredibili diligentia sint appositæ, neque magno labore, neque ullo errore, deprehendi a me judicarique ea, quæ modo dicebam, potuerunt.* Hæc ille. De venerabili hoc Codice, qui annos centum & mille, triennio superaddito, numerat, ita etiam Morinus: *Utinam hæc Latine vertisset* Masius, *cum omnibus notulis; inde plurimum Codex Vaticanus, præcipue in libris* Regum *&* Paralipomenorum, *illustrari posset: nonnulla enim, ex ALIORUM de Hebræo translationibus, in illos libros irrepsisse, & simul cum textu LXX. Interpretum legi nonnihil suspicor.* Hæc quidem Morinus. De cujus suspicione quid censendum sit, ex antedictis facile judicari potest. Videatur ejus de Hebræi Græcique Textus sinceritate Lib. I. Exercit. 9. Cap. 4. De eo etiam consulendus est Grabius ipse in Prolegomenis suis ad Tom I. Cap. III. §. 5. nec non ad Tom. IV. Cap. IV. §. 9. Complexus est autem Codex iste Masianus, præter Josuam à Masio ipso editum, Judicum Regumque Historiam, Chronicon Regum Judæ, Esdram, Esther, Tobiæque partem. De duobus ante editis, Josuæ nimirum Judicumque libris, à Masio Grabioque dictum est satis: de reliquis judicet Lector. Quippe horum eadem est ubique ratio. Hujus Codicis anxie diuque quæsiti à Grabio, nimis forsan hac in re sollicito, ut fervidioris erat ingenii, sed ab eo nec prece nec pretio comparandi, usum tandem obtinuit ille ipse qui primus hujusce notitiam ei præbuerat, Vir in linguis Orientalibus sane doctissimus, tamque ob Doctrinam quam ob Pietatem celeberrimus, adque Opus tale, de quo supra in Capite primo locuti, perficiendum instructissimus, JABLONSQUIUS. Per Virum igitur hunc eruditissimum,

mum, Grabiique etiam amicum, ſi quid huic Librorum Hiſtoricorum Editioni inde deeſſe videatur, id omne ex Codicis iſtius impreſſione abunde ſupplendum eſſe ſperandum eſt. Benedicat autem tam Operi quam Editori Deus O. M. nequid deſideratam ejus Editionem vel impediat amplius, vel retardet.

§. 3. Libri *Regum* omnes cum Textu ipſo Maſſorethico & Targumimi, cum antiquis Verſionibus omnibus, quotquot hodie extant, ſive ex Græco ſive Hebræo fonte hi ſint derivati; cum univerſis Veterum Scriptorum commentariis, interpretationibus, atque allegationibus ac in ſpecie cum Hexaplorum Origenianorum reliquiis, quæ inveniri adhuc poſſunt; cum Aquilæ, Symmachi, ac Theodotionis fragmentis; nec non cum Theodoreti & Procopii explicationibus; ſed nec nuperorum quoque Commentatorum caſtigationibus criticis penitus prætermiſſis; ad hanc Hiſtoriarum Sacrarum, ſecundum LXX. Editionem, non ſine ſingulari cura & induſtria ſunt collati. Prætermiſſa etiam Regum Judæ, quæ *Dibre Hajammim* & *Paralipomena* nuncupantur, tam priora quam poſteriora, pari diligentia collata ſunt cum omnibus ſingulisque his: quibus, ut Verſionem Græcam, ubi erat vitiata, puram exhiberet, conferendis operam dedit Grabius. Cumque his Chronicorum libris, ſecundum Textum tam Alexandrinum quam Romanum, Codex Cantabrigienſis vetuſtiſſimus, non ſine ſumma cura adhibita, collatus eſt. In quibus Codicibus conferendis maxima in propriis nominibus invenitur diſcrepantia; quemadmodum in nominibus his haud leve inter omnes antiquos Codices, tam Græcos quam Latinos, ſæpius obſervatur diſcrimen, idque ex literarum ſcriptura minus accurata ortum. Hæ enim minus bene ſcriptæ, ob aliqualem in eis ductuum ſimilitudinem, facile potuerunt legentem fallere: atque nomina, quæ Græcis videntur barbara, cum minus claris ductibus eſſent exarata, & à librariis legi vix aut ne vix poſſent, ſi mirum hinc in modum illi nec ab ipſis recte lecta, nec omnino intellecta, mutaverint, nemo profecto mirari debet.

§. 4. Vitium hoc in Chronicorum libris, Eſdræque & Neemiæ commentariis, nimis manifeſtum eſt. Quod tamen in Codice Alexandrino rarius, quam in Vaticano, aut in Cantabrigienſi, aut in alio quovis occurrit. Nam vel in unico Capite, verbi gratia, eoque libri primi primo, ne contra nos, quaſi partium ſtudio ac favore transverſim actos, de hujus electione conqueratur quiſpiam; præter ſexaginta nomina propria Hebraica & ultra, quæ librarii negligentia ex Textu Græco, juxta Vaticanum exemplar, interciderunt penitus, quæ omnia habet Codex Alexandrinus, nomina quæ male in Vaticano ſcribuntur, & longe plura ſunt, quam quæ in Alexandrino, & longius quoque à vera ipſorum Scriptura ut plurimum diſcedunt. Quod ex tabellâ hic ſubnexâ, de

hujus

hujus Capitis initio & fine desumtâ, ne totum percurrendo nimium Lectori tædium faciamus, facile patebit.

1.	מגוג.	A. Μαγωὰ, α pro γ.	R. Μαγώγ, recte.
2.	מדי.	A. Μαδαὶ, recte.	R. Μαδαΐμ, add. μ.
3.	תוגרמה.	A. (a) Θοῤῥάμ pro Θογαρμά.	R. Θοργαμά.
4.	פוט.	A. Φύτ.	R. Φύδ.
5.	מבשם.	A. (b) Μαβσάν.	R. Ματσάμ.
6.	חדר.	A. Χοδδάδ.	R. Χονδάν.

In hisce sex nominibus, quæ ab initio nobis caput hoc incipientibus mox occurrunt, unum recte exhibet Codex Romanus, quatuor perperam: unum mendose Alexandrinus, quatuor autem recte: unumque, quod est ordine tertium, Codex uterque vitiosè describit. Quin ubi etiam Codex Hebræus legit ודומה ibi tam Romanus quam Alexandrinus habet Ἰδυμά: quod non Librario, sed Interpreti, *Jod* pro *Vau* legenti, tribuendum esse videtur. Hoc fieri sane magna facilitate potuit, cum literæ hæ vel paulo tantum breviori, vel paulo etiam longiori lineæ ductu sint inter se commutabiles; Codex licet MS. Alexandrinus, veluti utrumque scribendi modum retinendo, *Vau* quoque ipsum conjunctivum exprimat, Καὶ Ἰδυμά: nisi Librarius forsan Καὶ Δυμά literis uncialibus scriptum videns, nullamque vocum divisionem percipiens, *Iota*, quod semel tantum scribendum erat, bis descripserit, tam in fine scilicet quam in principio. Verum ut de variationibus propriorum nominum in his libris, deque collationibus Codicis utriusque, Vaticani scilicet & Alexandrini, hac in re judicium rite fundetur; ad alia nonnulla exempli causa progrediamur, capitisque hujus finem versus prospicientes videamus jam an totidem alia nomina in hoc ipso reperta, ordineque continuo desumpta, sententiam hanc vel stabilire vel destruere magis apta sint. Hæc sunt

1.	דדנות.	A. Ῥοωβώθ.	R. (aa) Ῥωβώθ.
2.	בעל חנן.	A. Βαλαεννών.	R. Βαλαεννώρ.
3.	עלידה.	A. (bb) Γωλά.	R. (bb) Γωλαδά.
4.	יתת.	A. Ἰεθθέθ.	R. Ἰεθθέρ.
5.	מבצר.	A. Μαβσάρ.	R. Βαβσάρ.
6.	עירם.	A. Ἡρὰμ.	R. (cc) Ζαφοΐν.

In

(a) Est Librarii hoc mendum, Θοῤῥάμ loco Θόγραμ legendo, vel Euphoniæ gratia literam γ in ῥ mutando, propter ῥ adjunctum; & terminationem ה omittendo. (b) μ in ν in fine vocis, Euphoniæ etiam gratia, sæpe liquefit. Nec vitium igitur est vel Interpreti vel Librario tribuendum.

(aa) Nominis hujus contractio minus recta est, quia significatio ejusdem per eam deperditur. (bb) ע in nominibus propriis LXX. Interp. frequenter exprimunt per Γ, veluti עכרד Γομόῤῥα, עזה Γάζα, עתניאל Γοθονιὴλ, צבעון Σεβεγών, עלין Γωλάν, seu Γολάν, &c. item עמר Γομὼρ, mensura. (cc) Vox corrupta, legendo צ loco ע, & ῥ in φ mutando, quam Ζαφώμ; deinde, literis finalibus pro more conversis, Ζαφωΐν.

In hiſce ſex poſtremis ne unum quidem nomen recte exhibet Codex Vaticanus; nec unum male Alexandrinus. At præterea nominum propriorum corruptiones & variationes, quæ in Alexandrino Codice hic & illic reperiuntur, ſæpiſſime ſunt nonniſi manifeſta ſcribarum ſphalmata, quæ facile corrigi poſſunt: ac proinde quæ non ipſis Interpretibus Græcis, ſed librariis ſolis tribui debent. In Vaticano, inque aliis etiam Codicibus MSS. res non eſt hæc adeo manifeſta. Neque poſſunt *mendi ſuſpecti eſſe Hebraici Codices*, ut recte ſolideque obſervat V. Cl. Joannes Clericus, *qui ſemper eodem modo habent ea nomina ſcripta, & ut debent ſcribi ex ingenio linguæ Hebraicæ.* Ex variationibus autem hiſce, defectibuſque, qui in propriorum nominum deſcriptione ubique occurrunt, aut valde vitiatum eſſe in his exemplar Vaticanum, aut Verſionem, quam illud exprimit, ex Codice Hebraico valde corruptè factam fuiſſe, conſtat. De his judicet pro arbitrio Lector æquus & eruditus.

§. 5. Paralipomena etiam priora & poſteriora cum Codice Theodori Archiepiſcopi, qui circa ſeculi ſeptimi medium floruit, collata, ad Textum Alexandrinum ſtabiliendum magnopere conducunt. Permagnus enim eſt utriusque Codicis conſenſus: ac præcipue ubi corruptus eſſe videtur Vaticanus. Cujus rei exempla dantur fere innumera, nos ex hoc ipſo capite paucula ſaltem delibemus. v. 32. Quinque Dedanis filii in hoc Theodori Codice habentur, ſicut in Alexandrino etiam, qui in Vaticano deſunt; nec in Hebræo hodie extant, olim tamen extitiſſe veriſimile eſt. v. 36. Idem Codex legit Θαμναὶ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰς ἐτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀμαλήκ, & cum veritate & cum textu Alexandrino conſentiens: ubi Vaticanus tantum habet Θαμνὰ καὶ Ἀμαλήκ; ac ſi Θαμνὰ hæc, ſive Timna, eſſet ex Eliphazi filiis, non ejus vero concubina, ſive pellex. Codicem tamen Maſorethicum, eo in loco truncatum, ſequitur: quod an pro auctoritate ejus quicquam valeat, Criticis diſquirendum relinquitur. V. 37. Codd. Theod. & Alex. habent Ναχὲθ, Heb. נחת, at Vatic. Ναγές. V. 38. Codd. Theod. & *Alex.* Ῥισών; quæ vera videtur eſſe lectio: non Δισὰν, quam exhibet Editio Romana; licet cum *Daleth* hodie vulgo ſcribatur. Nulla enim eſſet omnino duorum nominum propriorum differentia, nullaque inter fratres diſtinctio, ubi ſane illa maxime opus eſt, niſi per *Reſh* & *Daleth* fieret. Quintus igitur ſeptimusque Sehiri filius non fuerunt uno eodemque nomine רישן ambo appellati: ſed unus tantum erat רישן Δησὼν vel Δισὼν, alter רישן Ῥησὼν vel Ῥισών. V. 43. Cod. Theod. habet Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, cum textu Alexandrino, ſicuti cum Hebraico etiam, conſentiens. Itaque mancus apparet Romanus. V. 47. Codd. Theod. Alex. Σαμαὰ pro Σαμλὰ: at Vat. Σεβλά. V. 50. Theod. Alex. Βαλαεννών. V. 54. uterque habet Ἠρὰμ, ab exemplari Romano longe diſſentiens. Ita etiam Cod. Theod.

habet Μαδαί, non Μαδαΐμ; Μαβσὰν, non Μασσὰμ; Χοδδὰδ, non Χονδὰν; Ἰεσβὰκ, non Σοβὰκ; Ἐλδαὰ, non Ἐλδαδὰ &c. Plura addere opus non est. Codicem hunc vetustissimum, qui Cantabrigiensis nunc audit, cum Romano Waltonus, cum Alexandrino Grabius collatum habuit. Finem, quem uterque sibi ex labore hoc proposuerat, res ipsa manifestat. Hinc obiter quoque observandum est, Codicem hunc, qui vel ante mille & quinquaginta annos, ad minimum, per Theodorum Archiepiscopum Cantuariensem, in Angliam allatus est, quique Theodoro ipso potuit esse etiam multo vetustior, è signis quibusdam manifestis Alexandrino recentiorem esse indubitato constat. Antiquis quidem, sed non uncialibus, literis descriptus est codex iste, quarum characteres ab hodiernis multum differunt; sed nec summam sapiunt antiquitatem, uti viri Docti arbitrantur: apices accentuumque figuræ ei adsunt; non tamen cum iis, quibus hodie utimur, conveniunt. In libris sane Paralipomenon, quos omnium esse mendosissimos Critici nonnulli judicant, his omnibusque auxiliis opus fuit.

§. 6. In libris reliquis recensendis, emendandis, supplendisque non minor adhibita est à Grabio diligentia. De libro Esther, qui Paralipomena in hac Editione immediate subsequitur, imprimis consulendus est Usserius Armachanus, qui illum ad calcem syntagmatis sui de Editione LXX. Intt. ex Bibliotheca Arundelliana orbi erudito summa cum cura recognitum exhibuit. Hac Editione cum Codice MS. Alexandrino collata usus est Grabius. Duo hujus libri exemplaria pervetusta ab Usserio producta sunt, & inter se commissa: quorum unum longius, alterum brevius est; in utroque autem, sicuti in Codice etiam Alexandrino, ea, quæ in textu Hebraico non inveniuntur, reperta sunt. In ipso hujus initio, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ Μεγάλου, cum Editione Origeniana ab Usserio evulgata perbene convenit editio Alexandrina: in Edit. Romana abundat vox βασιλέως. Ubi etiam articulus ad emphasim magis augendam adponitur in Alexandrina, adest etiam in Editione Origenica, & in altera Usseriana Veteri; uti ὁ βασιλεύς, mox ab initio; τῆς φυλῆς &c. quæ sine articulo haud bene exhibet Romana. In libris *Tobiæ* & *Judith* non tantum Editiones Complutensem, Aldinam & Romanam consuluit, cumque exemplari suo contulit Grabius; sed Codices etiam ipsos, quibus Usserius usus est, omnes, ad Editionem hanc perficiendam, collatos habuit. Duas quoque Tobiæ Editiones Hebraicas, Pauli scilicet Fagii & Sebastiani Munsteri, unamque Syriacam, propter hoc consuluit, contulitque; sicuti etiam veterem Judithæ versionem Syriacam, & loca ejus omnia à Veteribus allegata. In Libris *Esdraicis* edendis eadem ubique adhibita est cura. Liber primus Esdræ, qui in Hebræo hodie non extat, sed inter Apocrypha reponitur, Hebraice à Josepho verisimiliter lectus fuit. Vetus Interpres

pres Syriacus eum ex Traditione, ut ait, LXX. Seniorum edidit: veteresque Scriptores Græci haud ignobiles eum aliquando librum, quasi canonicum ac genuinum, citarunt; dum alterum Esdræ librum, qui in sacro Judæorum canone habetur, illos citâsse, opinio est magis recepta. Unde dubium hoc oritur, nempe, an liber Esdræ, qui in Canone Judaico nunc habetur, quique secundum hoc exemplar est posterior, compilatus fuerit abbreviatusque per Synagogam magnam, ex libro quodam Esdræ multum longiori, qui sacra alia monumenta, regumque diplomata ac Epistolas continebat: an vero liber hic apud Græcos primus, apud Latinos tertius, non ex monumentis ullis Chaldaicis aut Hebraicis, sed ex Hellenistico quodam ingenio, absque auctoritate ulla sufficiente, depromptus fuerit. In omnibus Editionibus hactenus emissis, quas vidimus, liber hic sane, siquis ullus, depravatissimus habetur: unde & multa contra ejus veritatem objiciuntur, quæ sæpe non nisi librariorum menda sunt. Quorum nonnulla, eaque non pauca, vel hujus Alexandrini exemplaris ope, in hac ipsa Editione corriguntur. Hujus exemplum sit unum aut alterum hoc. Cap. I. v. 35. Codex Romanus contra omnem historiæ fidem Ἰσραήλ, Alexandrinus vero Ἰούδα habet. Cap. II. v. 12. perperam Editiones omnes Σαμαναασάρῳ, quasi Salmanassar esset Præses Judææ: rectius Cod. Alexandrinus Σαναβασσάρῳ, pro Σασθβασσάρῳ, uti legitur 2. Esdr. I. v. 8. estque vera lectio. Nomen enim principis hujus Sassabasar erat. Liber Esdræ apud Græcos secundus, apud nos primus, qui authenticus est & genuinus, nobis quoque hujusmodi exempla, eaque nec numero nec pondere contemnenda, suppeditat. In libro etiam *Verborum Neemiæ*, quæ in exemplaribus quibusdam est libri hujus pars altera, propria nomina turpissime apud Græcos corrupta sunt, quæ in hac editione ad exemplaris Alexandrini fidem emendantur. Hujus emendationis multa extant exempla notatu non indigna. Ipsa libri inscriptio est Λόγοι Νεεμίαν υἱοῦ Αχαλίου, qui verus est ejus Titulus. Hebraice enim vocabatur בן־חכליה, filius Hachaliæ: unde per transpositionem factum est nomen Χελχίας, (vel Χαλχίας) quod Editio Romana habet, reliquæque omnes agnoscunt præter hanc Alexandrinam. Item v. 1. Σσσὰν ἀδιρὰ in Edit. Romana legitur: at in nostra Ἀσθειρρά, juxta exemplar Alexandrinum, nec non Autographum Hebraicum, quod habet חבירה. Ald. Σσσαννασθιρᾶ unica voce; quemadmodum etiam propriis Urbium nominibus *Castrum*, sive *Castellum*, hodie frequenter adjungitur ut pars. In libris denique *Maccabaicis* omnibus describendis ac edendis tam libri impressi quam manuscripti, quotquot inveniri potuerunt, in auxilium advocati sunt. Libri tres priores collati sunt cum Codice Arundelliano, quem Usserius habuit: postremus, qui Ἰωσήπου περὶ σώφρονος λογισμοῦ in Cod. MS. Collegii Novi inscribitur, non tantum cum dicto codice, sed cum Aldi etiam Luidique exemplaribus, nec

non cum aliis Josephi operum editionibus. In fine veteris Versionis Latinæ libri hujus Maccabaici habetur talis hæc conclusio, sive subscriptio: *Hæc itaque quæ in monumentis veterum, & sacris literis de divis comperi* Maccabæis, *posteritati æternum legenda consecravi.* Quæ verba tamen non sunt Auctoris ipsius, sed Interpretis.

§. 7. De hoc Libro Photius ex Philostorgii Historia Ecclesiastica hæc habet: Τὸ μὲν Τέταρτον [τῶν Μακκαβαϊκῶν] βιβλίον ὑπὸ Ἰωσήπε γεγράφθαι, καὶ αὐτὸς [ὁ Φιλοστόργιος] συνομολογῶν, ἔχ ἱστορίαν μᾶλλον ἢ ἐγκώμιον εἶναι φησὶ, τὸ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον καὶ τὰς ἑπτὰ παῖδας τὰς Μακκαβαίας διηγούμενον. *Quartum* eorum, qui *Maccabaici* vocantur, Librorum, à *Josepho* conscriptum esse dicit Philostorgius, & Eleazari ac septem Puerorum Maccabæorum Encomium potius esse quam historiam. Item Anonymus quidam Scriptor, ut videtur, pervetustus, in Cod. MS. DCCXXI. Bibliothecæ *Regis Christianissimi*, hujus in hunc modum meminit: Ἡ Τετάρτη [τῶν Μακκαβαϊκῶν] βίβλος, τὸ περὶ τὲ αὐτοκράτορος τῶν παθῶν εἶναι τὸν λογισμὸν, καὶ τὴν ὑπὲρ τὲ Θείε Νόμε μαρτυρίαν, καὶ τελευτὴν τῶν ἁγίων ἑπτὰ ἀδελφῶν, σὺν τῇ μητρὶ, καὶ τῷ διδασκάλῳ, τερπνότερον διαγορεύσα, Ἰώσηπον εἶναι συγγραφέα τὸν Ἰουδαῖον ὑπόνοιαν παρέχει. *Quartus* Maccabæorum Liber, illud, quòd Ratio imperat affectibus, & martyrium obitumque pro Lege Divina susceptum à *sanctis septem Fratribus*, una cum *Matre*, ac *Præceptore*, diserte tradens, *Josephum Judæum* habere conscriptorem opinionem præbet. Hæc antiquus ille Scriptor, quisquis fuerit, apud Cotelerium citatus in Notis in Canon. Apost. qui p. 339. pervetustam σημείωσιν vocat Codicis Regii DCCXXI. De hoc libello etiam Eusebius in libro Historiæ Ecclesiasticæ tertio: Πεπόνηται δὲ καὶ ἄλλο ἐκ ἀγεννὲς σπούδασμα τῷ ἀνδρὶ, περὶ αὐτοκρατόρος λογισμὸ· ὁ τινὲς MAKKABAIKON ἐπέγραψαν, τῷ τὲς ἀγῶνας τῶν ἐν τοῖς ἕτω καλυμένοις Μακκαβαϊκοῖς συγγράμμασιν ὑπὲρ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας ἀνδρισαμένων Ἑβραίων περιέχειν. Cap. 10. Est & aliud non ignobile opusculum ab eodem viro elaboratum, *de Rationis Imperio:* quod quidem à nonnullis MACCABAICUM inscriptum est: quòd complectitur certamina Hebræorum quorundam, qui, ut in Maccabæorum libris proditum est, pro divini numinis cultu fortiter pugnarunt. Gregorius quoque Nazianzenus in Oratione ejus de Maccabæis de hoc ipso ita loquitur: Οὗτοι, τινὲς μὲν ὄντες, καὶ ὅθεν, καὶ ἐξ οἵας ὁρμώμενοι τὸ ἀπαρχῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως εἰς τοσῦτον ἀρετῆς καὶ δόξης προσεληλύθασιν, ὥσε καὶ ταῖς ἐτησίοις ταύταις τιμᾶσθαι πομπαῖς τε καὶ πανηγύρεσι, καὶ μείζονα τῶν ὁρωμένων τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν ἐναποκεῖσθαι ταῖς ἁπάντων ψυχαῖς· ἡ περὶ αὐτῶν βίβλος δηλώσει τοῖς φιλομαθέσι καὶ φιλοπόνοις, ὁ περὶ τοῦ Αὐτοκράτορος εἶναι τῶν παθῶν τὸν Λογισμὸν φιλοσοφήσα, καὶ κύριον τῆς ἐπ' ἄμφω ῥοπῆς, ἀρετήν τε φημὶ καὶ κακίαν· ἄλλοις τε γὰρ οὐκ ὀλίγοις ἐχρήσατο μαρτυρίοις, καὶ δὴ καὶ τοῖς τότων ἀθλήμασι. Hi, inquit, quinam certe fuerint, & unde, ex qua item primo educatione institutioneque prodeuntes ad tantam virtutis & gloriæ magnitudinem pervenerint,

nerint, ut anniverſaria etiam ſolennitate iſta ac celebritate honorarentur; majorque adeo, quam quæ exterioribus hiſce ſpectaculis pompaque exprimi poſſit, de illis opinio omnium animis inſederit; diligentes & ſtudioſi lectores facile ediſcant è Libro *de Eis* ſcripto: in quo Rationem Perturbationum magiſtram eſſe oſtenditur, dominamque propenſionis in utramque partem, Virtutem dico & Vitium. Inter alia enim, quæ non pauca adhibet, teſtimonia, horum quoque *Certamina* in medium adducit. Sed Nicetas quoque in Scholiis in Gregorium Nazianzenum hæc habet: Τίνες ἦν ἅτοι, καὶ διατὶ ἅτω τετίμηνται, δηλώσει σαφῶς ἡ βίβλος Ἰωσήπε· ἥτις φιλοσόφως ἀποδείκνυσιν, ὅτι Αὐτοκράτωρ τῶν παθῶν ὁ Λογισμὸς, καὶ Κύριος τὸ ῥέπειν εἰς ἀμφότερα, ποτὲ μὲν εἰς ἀρετὴν, ποτὲ δὲ εἰς κακίαν. Αὕτη γὰρ ἡ βίβλος τὸ αὐτεξάσιον κατασκευάζουσα, πολλαῖς μαρτυρίαις εἰς τοῦτο ἐχρήσατο, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῖς τῶν Μακκαβαίων ἀθλήμασιν. Hi igitur quinam fuerint, & qua de cauſa tanto in honore haberentur, *Joſephi liber* perſpicue docebit: Qui Philoſophice demonſtrat Rationem Affectuum eſſe Imperatricem, Dominamque, ac Magiſtram animi in alterutram partem proclivis, modo ſcilicet ad virtutem, modo ad malitiam. Nam liber iſte libertatem Voluntatis (ſive ſui Dominium) aſtruens, multis eam ad rem confirmandam teſtimoniis adhibitis, *Maccabæorum* quoque inter alia profert in medium *Certamina*. Suidas etiam in voce Ἰώσηπος ſcribit: Ἔστι καὶ ἄλλος αὐτοῦ λόγος περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, ΕΝΑΡΕΤΟΣ ΠΑΝΥ· ἐν ᾧ καὶ τοῦ πάθους τῶν Μακκαβαίων ἐμνήσθη. Exſtat etiam ejuſdem [Joſephi] de Rationis Imperio liber alius, ſane perquam elegans: in quo Maccabæorum celebrat Martyria. Apud Patres Latinos Hieronymus in Catalogo ſimiliter: *Alius quoque liber ejus, qui inſcribitur* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, *valde elegans habetur; in quo & Maccabæorum ſunt digeſta martyria.* Deſiderii Eraſmi de hoc Libro Maccabaico judicium in ejus epiſtola ad Heliam Marcæum hoc eſt: „ Non falſo de ſe prædicat Joſe„ phus, ſeſe in Græcanici ſermonis „ facultate usque ad eloquentiæ „ miraculum proceſſiſſe; quod ſa„ ne vel EX HOC LIBELLO „ perſpicuum erat, in quo vir ille „ ſingularem quandam orationis „ tum vim, tum copiam declara„ vit, ut pulcherrimum facinus di„ ctionis ornamentis æquâſſe videa„ tur. Proinde divus Hieronymus „ hoc opuſculum peculiari elogio „ *valde elegans*, Suidas Ἐναρέτον πάνυ „ vocat. Joannis Luidi de eo judicium in epiſtola ad Rogerum Giffordum Reginæ Elizabethæ Medicum primarium hoc eſt: „ Ar„ gumentum [*De Rationis Imperio* „ libelli] imprimis illuſtre eſt, at„ que è media depromptum philo„ ſophia, de *Rationis* in turbidos „ animi motus dominatu. Digni„ tatem argumenti ac ſplendorem „ diſertiſſimus vir exemplorum tum „ varietate, tum claritate, ampli„ tudineque, ſi non ſuperavit pla„ ne, certe æquavit. Quo magis „ (inquit) dolendum videtur, hunc, „ tam diu plena ſuarum laudum „ celebritate, cum alios divina vir„ tute admirabiles, tum *Maccabæos*

„ præſertim *Fratres*, una cum pa-
„ rente utroque [Matre ſcilicet, &
„ Præceptore Eleazaro, ſcientiæ
„ Parente] virtutis ac pietatis aſſer-
„ tores invictiſſimos, concelebrâſ-
„ ſet, caruiſſe. De quo veriſſi-
mum etiam eſt, quod idem Lui-
dus dicit: „ Aureolus Auctoris
„ libellus tot tamque fædis errori-
„ bus, librariorum indiligentia at-
„ que inſcientia, erat contamina-
„ tus; ut editus non editus videri
„ poſſet. „ Quid, poſt Aldum, Luidum, aliosque, lucis & decoris libro huic nobiliſſimo, in nova hac editione, Grabii induſtria acceſſerit, penes lectorem judicium ſit. Quod ut melius ab omnibus cerni poſſit, lectionum varietates, ad inferiorem paginæ oram, in hoc libro adjungendas curavimus. Hæc quidem de *Quarto Maccabæorum libro*, deque nova illum etiam edendi ratione ac methodo, dicta ſufficiunt. Neque de Codicum tam editorum quam manuſcriptorum uſu, quorum ope Textus Alexandrinus, non in hoc tantum libello, ſed & in reliquis libris *Hiſtoricis* hoc Tomo contentis, eſt in hac Editione ornatus atque ſuppletus, plura addere opus eſſe arbitramur.

CAP. IV.

Recenſio Locorum quorundam in libris his Hiſtoricis, quorum alia emendantur, alia explicantur aut illuſtrantur.

PRimo Regum libro, primoque Capite, Codex MS. Alex. v. 9. habet ἐμάθετο, docebat: at lectionem hanc Grabius, ex Editionibus Complutenſi & Aldina, cum Textu Authentico Hebræo collatis, emendavit; inque Textum, ipſius loco, ἐκάθετο, h. e. ſedebat, repoſuit. Quod verum quidem rectumque eſt; ישב enim eſt *ſedere*, non *docere*: literæque κ & μ facile inter ſe permutantur. Aſt forſan hoc non eſt Codicis Alexandrini vitium; ſed ipſa genuina Interpretum lectio. Hoc ſuadent nonnulla; veluti 1°. Sedere eſt proprius Docentis ſitus: Sella, ſeu Cathedra, Profeſſoris, ſive Doctoris, necnon Pontificis etiam, aut cujuſvis Epiſcopi, habetur prærogativa; hinc dicitur Sedes Alexandrina, Antiochena, Romana, Cantuarienſis, &c. 2°. Docentis munus huic ipſi quam maxime conveniebat: idque 1. qua Sacerdos. 2. qua Sacerdos Summus.

mus. 3. qua populi ſui Judex ac Princeps, legisque Interpres & Cuſtos erat. 3°. Hebræorum quoque mores huc ſpectant: veluti, apud eos Regis ſupremique Magiſtratus circa legem Dei officium, ejusque in Solio ſedentis munus deſcribendi ſibi Deuteronomium Legis hujus in volumine; Pontificis ſacerdotumque omnium circa eandem officium ac munera; populique totius ab initio regiminis ſui mos & conſuetudo. Præcepit enim Deus *Deuter.* VI. v. 9. *ſcribes ea* על־מזוזת *ſuper poſtibus domus tuæ.* Hinc Schedula ipſa, in qua ſcriptum erat Præceptum illud Fundamentale שמע ישראל v. 4, 5. in quo tota Lex comprehenditur, quodque ſuper limen Oſtii ponebatur à Judæis, in diem hunc ipſum vocatur מזוזה; ſicuti & præceptum ipſum מצוה מזוזה h. e. Præceptum poſtis. 4°. Phraſis & norma hæc loquendi על הכסא על מזוזת huc quoque ſpectat: præceptoque huic, Pontificisque muneri optime congruit. Verbumque etiam ישב quod hic uſurpatur, licet in Editione Romana juxta Vaticanum Exemplar ejus interpretatio non inveniatur, haud absque ratione ponitur. Nam ישיבה apud Rabbinos eſt Schola Publica, ſive Academia: Rectorque Academiæ ab eis vocatur inde ראש הישיבה, *caput ſcholæ*, ſive Princeps Conſeſſus, atque Doctor ſummus. 5°. Locus denique ipſe in quo ſedebat, ſc. היכל יהוה, Ναὸς Κυρίου, cum hujuſmodi interpretatione vix potuit convenire melius. In Eccleſia enim Dei, hoc eſt, in Domo Doctrinæ, ſc. Legis, Sedes ipſi erat. Nec in Eccleſia tantum, ſive templo (aut potius tabernaculo) ſedebat hic Legis Doctor; ſed in atrio ejus exteriori, ſive in Porticu, ubi populum legem docere mos ſolennis erat. Ibidem v. 14. ſcribitur τὸ Παιδάριον Ἡλεί. in textu vero Hebraico non extat de hoc ejus ſervo, ſive ſervulo, quicquam. Non tamen improbanda igitur eſt omnino hæc lectio, ac ſi illud παιδάριον ex proprio cerebro interpres addiderit, ne convitii illius Pontificem Eli reum faceret, quemadmodum nonnulli exiſtimant. Nam licet in Hebraico non extet, ſubintelligendum eſſe conſuetudo ſuadet, ratio perſuadet. Cum nihil magis apud omnes ſit familiare, quam illud Domino tribuere, quod ab ejus ſubdito famuloque dictum factumve fuit. Hujus locutionis apud profanos Scriptores innumera exempla reperiuntur. Verique majorem ſaltem habet ſimilitudinem, ut ipſius puer, quam ut ipſe Pontifex Magnus *ſedens in Porta*, ut Judex & Doctor Supremus, mulierculam objurgaret; ſedens inquam על כסא, ſuper Thronum, vel Tribunal, vel Suggeſtum, ſive Cathedram aut Pulpitum. Ibid. v. 18. εἰσῆλθεν εἰς καταλυμα Editio Romana addit αὐτῆς, absque ulla neceſſitate. Neque enim alius eſt loci hujus ſenſus, quam quod in Refectorium intraſſet, ut comederet: neque domi fuit illa, ut proprium adiret ipſa; ſed longe à Domo hoſpes in urbe. V. 23. ſcribitur τὸ ἐξελθὸν ἐκ τῦ ϛόματός Συ. Unde hæc eſt ſcripturæ intentio, Virum Annæ benedicentem ſuper eam ſoleniter

niter pronunciaſſe, *Stabiliat Dominus id quod ex ore TUO exiit.* Sic Codices MSS. vetuſtiſſimi: Græcæque Editiones in unum omnes conveniunt. At Vulg. Lat. *Precorque ut impleat Dominus verbum SUUM*, ad literam Hebraicam. Hinc oritur Quæſtio, An in Codicibus Hebraicis olim legerint דברך, ubi nunc דברו legitur. Capellus aliique hoc quidem ſuſpicantur. Verum non eſt neceſſe, opinor, aliter legiſſe unum Interpretem, quam legebat alter. Eodem res redit: cum & verbum Domini ſit verbum Annæ; & contra, verbum Annæ factum ſit verbum Domini. In Spiritu ſcilicet Sancto oravit Anna coràm Domino, & exaudita eſt: ac in Spiritu Prophetico reſpondit ei Pontifex Summus, Deique Interpres, Ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δώῃ σοι πᾶν αἴτημά σε. unde Complut. Edit. habet Πᾶν τὸ ἐξελθὸν ἐκ τῶ στόματός σε. V. 24. Ὀιφὶ eſt איפא menſura aridorum: νέβελ eſt נבל menſura liquidorum. Cumque apud Græcos tales menſuræ non darentur, proprias harum apud Hebræos appellationes potius retinendas, quam aut novas cudendas, aut veteres ab illis diverſas uſurpandas eſſe, prudenter ſane judicarunt Interpretes, fidelitatem ſuam etiam inde nobis comprobantes. Ubicunque igitur ab Hebræo diſſentiunt, aut diſſentire videntur, modeſte de illis ſemper eſt judicandum.

§. 2. Secundo Regum libro, Cap. I. v. 2. Codex MS. Alex. habet ἐπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. In Editione Romana deeſt ἐπὶ πρόσωπον. V. 18. Διδαξαι τὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον MS. habet. At in Editione Romana deſideratur τόξον, quod eſt præcipua propoſitionis materia. Reliqui autem Codices MSS. impreſſique loco Ἰσραὴλ habent quidem Ἰούδα, juxta textum illum, quem Maſorethæ nobis tradiderunt: ſolus Codex noſter Alex. Ἰσραὴλ retinet. Unde & in textum quoque noſtrum inſeritur lectio communis; altera ad marginem relegata, quæ ſingularis eſt. Nec tamen eſt hæc Lectio hinc prorſus rejicienda, quia ſingularis eſſe videtur, quaſi vel Interpretis vel Librarii mendum indubitato hoc ſit. Quippe nihil certius eſſe poteſt, quam quod Saul Iſrael totius, non Judæ ſolius, Rex erat: nihilque incertius, quam quod præceptum hoc regium, ſive edictum, Judam tantummodo reſpiciebat. Ergo Codicis Alexandrini auctoritas hoc in loco, pro *filiis Iſrael* docendis, non eſt ex aliorum Codicum teſtimonio penitus damnanda. Nam paulo etiam poſt non *filiæ Judæ*, ſed *filiæ Iſrael*, ſuper regem ſuum in bello occiſum plorare jubentur. Atque hoc veritati ſane magis conſentaneum videtur, ut hymnos militares, aut cantilenas ejuſmodi hiſtoricas, in perpetuam rei memoriam, univerſo populo ſibi ſubdito; quam ut alicui ejusdem parti tantum, unique ex duodecim, & de quâ etiam ortus ipſe non erat, qui plangendus fuit, tribui ſcilicet Juda, elegias iſtiuſmodi diſcendas rex traderet. Ac proinde aut ex poetica licentia in Threnodia hac pereleganti pars ponitur pro toto, Juda pro Iſrael: aut librarius Judæus, ob nominis ejusdem repetitionem, unum

unum pro altero festinans substituit. Quomodocunque autem hæc res se habeat, ad hunc locum mancam esse constat Editionem Romanam, quæ Τόξον non habet; sive per illud ars sagittandi, sive quædam militum cantilena intelligenda sit. Ibid. Στήλωσον Ἰσραὴλ v. 19. Quod lectionem Alexandrinam loco priori maxime firmat. Jubet enim hic aperte, non ut Juda solus, sed ut totus Israel, regis sui interfecti memoriam concelebrent. Στήλωσον autem est verbum omnium maxime ad hoc proprium, summeque emphaticum. Quippe sensus est hic, Erige, O Israel, columnam, stelam sepulchralem, sive pyramidem, in regis vestri honorem. Hinc enim vel in hoc ipso libro Cap. XVIII. v. 17. scribitur ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν, eodem plane sensu. Hunc locum frigide igitur nimis hi interpretantur, nec auctoris mentem attingunt, qui vertunt *Sta Israel*, aut etiam *Considera Israel*. Στηλόω etenim manifestè derivatum est à στήλη, quæ plerumque accipitur pro cippo, seu columna qualis in sepulchris statuebatur, ac in qua res gestæ posteritati mandabantur. Unde Phrasis orta est στήλην ἀναγεγράφειν. Columnæ autem hæ lapideæ in locis excelsis plerumque, si non semper, erigebantur. Unde etiam Textus Alexandrinus habet στήλωσον ἐπὶ τὰ ὕψη σου, hoc est, columnam super excelsa tua erige: ac deinde sequitur ejus Inscriptio, quæ est περὶ τεθνηκότων, seu de ibi occisis; de Rege nimirum ac Principe, Saul & Jonathan. Hæc omnia bene conveniunt, nec in se difficultatis aliquid habent. At in Textu Romano nimis confusa sunt hæc, & perturbata; sensusque periochæ hujus valde dilutus. Neque cum Codicibus etiam Hebraicis omnino conciliari potest. De nostro res aliter se habet: Hebraicisque Græca non inepte respondent. Quinimo in textu Hebraico immediate sequitur post *Israel* עַל בָּמוֹתֶיךָ, eo ipso ordine quo Alexandrinus ἐπὶ τὰ ὕψη σου exhibet: quæ ad sequentia verba perperam transtulit Romanus. Atqui observandum est præterea vocem Hebraicam חלל, quæ quasi columnæ hujus erigendæ inscriptio est, singularis esse numeri, nominique ישראל hic maxime congruere: ac inde à Græcis proprie exprimi per τεθνηκότων σε, respectu scilicet τῦ *Israel* habito; vel per σὲ τραυματιῶν; vel per utrumque. In persona enim Regis populus ipsius (sc. Israeliticus) vulnerari, interficique eleganter à Sacro Poeta dicitur. Observandum est quoque ex hac occasione veteres Codices Hebraicos, eosque præsertim quibus usi sunt Interpretes Græci, quosque viderunt Alexandrini, Threnodiam hanc nobilem incepisse à voce הַצְבִי, quod στήλωσον interpretati sunt omnes, quodque eam æternitati consecratam esse innuit: pro quo Critici Masoretici hodie legendum constituerunt, per levem quasi literarum metathesin, הַצְבִי, quod est vocabulum πολύσημον, vagumque, nullaque ex parte determinatum. Unde commatis hujus ex hac lectione tam diversæ, tamque contrariæ etiam oriuntur interpretationes. Nam צבי, aut à צבה tumuit, aut à צבא

צבא voluit, valde diversa significat. Quam significationis diversitatem; ex una scilicet radice & gloriam, & venustatem, & potentiam, ac similia; ex altera & desiderium, & voluptatem, & bene placitum, aliaque hujusmodi, interpretes videntes mirum in modum torquentur. Dum alii ad Deum ipsum, alii ad Saul, alii ad magnates regni, alii denique ad terram Canaan, misere divisi, vocem referunt. Nonnullis est decus sive corona, aliis pulchritudo & gratia, aliis fortitudo & exercitus, aliis capra aut cerva, aliisque cera aut favus mellis: LXX. vertunt κηρίον Ezech. XX. v. 6. At Σαβεὶ legitur Dan. XI. v. 16, 41. quam vocem librarii nescientes aut in Σαθείς, aut Σαββείς, aut Σαβαιείμ, aut Σαβαιείν mutaverunt. Sic Theodotion: Aquila vero γῆ τῆς δόξης. In quem locum observat Hieronymus, LXX. Interpretes, Symmachum, Aquilam, Theodotionem, omnes in diversas abiisse partes. Ac proinde vox certa pro incerta in hoc carmine Davidico reponenda esse videtur: nempe הציב quam veteres legerunt Judæi, loco הצבי quam legunt hodierni. Illam autem, non hanc, veram esse ac genuinam Codicum Hebraicorum lectionem hæc suadent, 1. Versio Græca omnium antiquissima. 2. Paraphrasis ipsa Chaldaica. 3. Hieronymi ex Hebræo translatio. 4. Masoreticæ lectionis sensus haudquaquam determinatus, & magna interpretum inde confusio. Quia 1°. De versione Græca quam habemus, sive Romanus, sive Alexandrinus, sive etiam Aldinus Textus consideretur, hoc ex præmissis indubitato constat. Aquila quidem Ponticus per ἀκριβωτον dicitur vertisse (& Complutensis Editio habet etiam ἀκριβῶσαι) quod est diligenter considera, sive fixe incumbe in hoc vel illud subjectum: unde & Aquilam profecto haud aliter legisse constat, quàm legebant LXX. ipsi Interpretes, nec non lectionem Masorethicam hodiernam à Judæo isto nullatenus visam cognitamque fuisse. De Auctore etiam Versionis, si alia ea sit, qua usi sunt Complutenses Editores, eadem est sententia, & ratio. Deinde de Interpretatione Chaldaica res non est minus evidens quam de Græca. Transpositionis Masorethicæ nullum in hac apparet vestigium, nulla hodiernæ scripturæ הצבי memoria. Nam dubio omni procul הציב hic quoque legit Targumista ille antiquus, quisquis ille fuerit, qui sub Jonathanis nomine latitat, quique voce magis propria in linguam Chaldaicam hoc transferre non potuit, quam qua usus est. Perbene enim ex Hebræo transtulit אתעתרתון, quæ est vox ejusdem plane cum illa significationis; sed numeri tamen pluralis, quia nomen *Israel* collectivum est, cum quo ea conjungitur. De veteri quoque interpretatione Latina, sive Vulgata & Italica, sive Hieronymiana & Judaica, hoc idem facile demonstrari potest. Nam Hieronymi tempore vox hæc eodem scripta fuit modo, quo Græci Interpretes illam videbant transferebantque: nec pro nomine tunc, sed pro verbo accipiebatur. At quia nullum super Saul ab Israelitis monu-

monumentum ſepulchrale, hoc eſt מציבה, erigebatur, Hieronymus igitur ac Judæi ejus, ne verbum hoc in exordio poſitum quenquam deciperet, illud non primario, ſed ſecundario ſenſu, à corpore ad animum ſcilicet deflexo, accipiendum transferendumque judicarunt. Quod autem præſens Maſorethica lectio ſit indeterminata, quodque interpretum neotericorum confuſio inde facile oriri poſſit, & revera orta eſt, doctorum experientia monſtrat. *O Decus Iſraelis*, ſecundum hunc eſt periphraſis Dei: *Gloria Iſrael*, ſecundum alium ſunt Saul & Jonathan, quia rex & princeps: ſecundum nonnullos populus ipſe univerſus intelligitur, quaſi nobilis ac illuſtris; ſecundum alios exercitus Iſraeliticus, ejusque præcipuè duces ſive *Gibburim*. Hinc hujuſmodi inveniuntur apoſtrophæ & allocutiones multæ, ſed nimis confuſæ: O deſiderium Iſraelis! O voluptas! O natio deſiderabilis! O Iſrael inſtar *capreæ* velox! O *cerve* ſuper colles tuos! O decus! O jucunditas! O terra jucunditatis & deſiderii! O dulce decus! O tu quæ es terra deſiderii, quomodo factum eſt, ut ſuper excelſa tua ſit vulneratus! & plura alia. Quoniam enim הצבי ſenſus eſt indeterminatus & vagus, tanta apud interpretes oritur hæc diverſitas: ac proinde illi præferenda eſt הציב, tanquam antiqua & genuina lectio. Quod, pro Verſionis Codicisque hujus auctoritate, probandum erat.

§. 3. Tertio Regum libro, Cap. I. v. 2. Codex MS. Alexandrinus habet τῷ κυρίῳ τῷ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ, ſicuti textus etiam Hebr. לארני המלך. Editio Romana non habet τῷ κυρίῳ τῷ ἡμῶν. Item v. 4. Cod. Alex. Κύριος ἡμῶν ὁ βασιλευς. ubi deeſt Κύριος ἡμῶν in editione Rom. uti ante. Ibid. v. 9. Scriptum eſt παρὰ τὸν λίθον τὸν Ζωελεθ. Heb. עם אבן הזחלת. Hieron. juxta lapidem *Zobeleth*. Mont. *Zocheleth*. Targ. עם אבן סכותא i. e. juxta lapidem *Speculæ*. Editio Romana, omnesque editiones ex ea derivatæ nobis exhibent, μετὰ αἰθὴ τὸν Ζωελεθ, ſenſu plane nullo. Lectionem Alexandrinam contra Romanam confirmat Editio Aldina, παρὰ τὸν λίθον τὸν Σωελεθ: nec non Complutenſis etiam. Quin eodem quoque verſu Cod. Alex. habet μετὰ τῆς πηγῆς τῆς Ρωγήλ. non habet autem Edit. Rom. μετὰ τῆς πηγῆς. Complutenſis vero & Aldina interpretationem τὸν עין non omittunt: unde etiam in codicibus nonnullis vetuſtis legebatur absque interpretatione redditio Αἰν Ρωγήλ, inque aliis Ναὶν Ρωγηλ. Itaque lectio Alexandrina Romanæ eſt omnino præferenda. Ibidem quoque τὸν υἱὸν τὸν βασιλέως recte habet Cod. Alex. Neque tantum textus Hebraicus בני־המלך, ſed Editiones quoque Græcæ celeberrimæ Complutenſis & Aldina lectionem hanc veram, non interpolatam aut ſuppoſititiam, eſſe arguunt. Romana autem Editio, contra omnium exemplarium fidem, Vaticano uno excepto, hæc non habet. Ibi etiam ἄνδρες, אנשי, recte: Editio Rom. ἀδρὲς ſcribæ negligentia, ν inter ſcribendum omiſſo, aut non apparente, uti videtur. Inde ἀδρὲς υἱὸς

exprimit Ald. nec cum Romana nec cum Alexandrina lectione conveniens: Sed ἄνδρας ex vetuſtiſſimis codicibus exhibent Biblia Complutenſia. Ibid. v. 10. Scribitur ob emphaſin majorem τὸν Ναθὰν --- τὸν ἀδελφὸν: ubi in Bibliis Romanis deeſt articulus, ſicuti alibi etiam in hoc ipſo capite. V. 17. ΑΥΤΟΣ καθήσεται, bene. ubi in Romana editione deeſt αὐτὸς, ſed in Aldina & Complutenſi exſtat. V. 35. Ab initio Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται, V. L. *& aſcendetis poſt eum, & veniet*, &c. H. ועליתם אחריו ובא Codicisque Alexandrini fidem Verſiones omnes, tam ex Hebræo quam ex Græco, antiquæ hoc ſaltem in loco firmant augentque. Contra Romanam etiam pro Alexandrina militat editio utraque Complutenſis & Aldina. In fine ejusdem verſus καὶ ἐπὶ Ιούδαν, H. ועל יהודה· ubi deeſt ἐπὶ in Edit. Rom. Sic V. 43. Cod. Alex. εἶπεν τῷ Ἀδωνίᾳ juxta Heb. ubi Ed. Rom. τῷ Ἀδωνίᾳ non habet: Ald. vero & Compl. habent. Nomen igitur Adoniæ hoc loco omiſſum habendum eſt Codicis Vaticani ſolius vitium. Cujuſmodi quam plurimæ detruncationes in textu Romano paſſim inveniuntur. Sic etiam v. 45. Cod. Alex. εἰς βασιλέαν, h. e. εἰς βασιλέα, nempe ν euphoniæ gratia & peculiari ſcribendi modo hic addito Heb. למלך· Quia Nathan vere Propheta erat Regis, ſeu *ad Regem*; ſive Regis à ſacris. Editio tamen Romana omnino non habet. Alexandrinæ vero auctoritatem Aldina roborat, æque ac Complutenſis. Item verſ. 47. Σαλωμὼν τῷ υἱῷ σου. ſcriptum eſt. Hanc ejus relationem & genus Ed. Rom. non habet. Aldina tamen habet, ſicuti etiam Complutenſis. Mox v. 49. legitur ἐξέσησαν, καὶ ἐξανέσησαν. H. ויחרדו ויקמו· Territi ſunt ergo, *& ſurrexerunt*, vertit Hieronymus. Ita Chald. Syr. Arab. reliquæque Verſiones omnes tam veteres quam recentes. Quin Biblia etiam Aldina ac Complutenſia καὶ ἐξανέσησαν exhibent: ſtat igitur ſola editio Romana: at omnibus cincta eſt Alexandrina, circumque munita. Similiterque v. 51. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν recte habet Cod. Alex. Nam Heb. Textus המלך שלמה· Verum deeſt ὁ βασιλεὺς in Ed. Rom. Friget-que inde ſenſus. Bene V. L. *Juret mihi Rex Salomon*: ſicuti reliquæ etiam interpretationes, quæ Adoniam introducunt ſupplicem, Salomonis titulum ſummiſſe confitentem, clementiamque *Regiam* honorifice appellantem: ſed hæc ubique fere obvia ſunt. Neque propriis ipſis nominibus, quæ hiſtoriæ ſunt ſubjecta, parcere voluit Codicis Vaticani Scriba: ſed, nimium feſtinando, ea ſæpe mutilavit; ſæpe etiam penitus omiſit. Exempli gratia, nomen magnatis Davidici in hoc ipſo capite ter ſcriptum eſt Ἰωδαὲ pro Ἰωαιδεὲ, per contractionem: nomenque Ἀδωνίας omiſſum ſemel, ſicut ante fuit obſervatum. Porro præter omiſſiones & mutilationes tales, aliæ dantur horum quoque haud raro depravationes. Βηρσαβεὲ, (באר־שבע) quod eſt nomen loci, pro Βηθσαβεὲ, (בת־שבע) quod eſt perſonæ, in hoc capite, quinquies ponitur. Unum hoc pro multis ſufficit, quia notiſſimum eſt, ſæpiusque repetitum, nec aliunde

aliunde quam ex librarii ignorantia ortum. Quorsum igitur plura? Mille loca in libris hisce Historicis recensere, quæ ex hac Editione nostra, aut emendari, aut explicari, aut illustrari saltem possunt, haud esset difficile. Atqui hoc specimen tantummodo est, ac tentamen: ut inde lector eruditus in reliquis idem pro se faciat experimentum, quod in tribus Capitibus, ex totidem libris nullâ prorsus electione habita desumptis, hic factum est. Nec omnia etiam in his à nobis observata sunt, quæ aut Editionis hujus utilitatem, aut textus Alexandrini auctoritatem fidemque deprædicare apta sunt. Spicilegium enim aliis ex proposito reliquimus.

§. 4. Cum vero multa adhuc in alterutram partem à viris eruditis dici possint, nulla nobis methodus hanc litem dirimendi aut facilior aut justior apparet, quam ut in tabulas recto ordine dispositas, quæ pro utravis lectione, nempe Romana aut Alexandrina, militare videntur, fideliter conjiciantur atque æquiponderentur. Absque omni scilicet partium præjudicio, si hoc fieri possit, animus est, ut quod rectum est, ubique indicetur, quod obliquum est, notetur, quod genuinum est, proponatur, quod depravatum est, ostendatur: vel, si hoc fieri non possit, ut omnia ac singula, quæ ullius videntur esse momenti, ex utraque parte, sicuti se habent, nude repræsententur, aliorumque judicio modeste submittantur. Cujus rei specimen, ut sibi unusquisque Tabulas hunc in modum condere, si velit, sit nostro exemplo instructus, non denegandum esse existimamus. Utque nullus objectioni, vel suspicioni locus inde detur, sit hoc id quod omnium primum occurrit Caput. De eo quidem nonnulla ante fuerunt observata (§. 1.) multa tamen observanda adhuc restant; de quibus liberum unicuique sit judicium.

Βασιλειῶν Α'. Κεφάλαιον Α'.

Editio Romana.	Alexandrina.
1. Ἄνθρωπος ἦν. v. 1. Ab Editionibus Complutensi & Aldina discedit: nec videtur esse eadem Versio.	1. Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς. Concordat cum Hebræo. *Vir unus.* Vulg.
2. Σιφά. f. Σιφάν. Capell.	2. Σωφίμ. Heb. צוֹפִים.
3. Ἱερεμεήλ. ex vero scilicet nomine ירחם & אל initio nominis sequentis אליהוא compositum ירחמאל.	3. Ἱεροάμ. Heb. Cum quo Versiones etiam Chaldaica, Syriaca & Arabica concordant.
4. Ἠλιάβ, vel Ἠλίαβ. Quasi *filius solis* esset, aut ejusdem nominis cum	4. Ἐλιάβ. אליהוא Elihu. Rectius per E quam per H, cum sit idem nomen

ſole. υἱῦ Ἠλιὰ. N. B. א per E, & ע per H in propriis nominibus exprimitur.

5. Θοκέ. Ald. Θοκέλ.
6. Ἐν Νασίϐ. ex duabus ſcilicet vocibus in unam conflatis, נצ צוף.
7. Ἐφραίμ. In *Naſib Ephræm:* quaſi nomen loci eſſet *Naſib* in monte Ephræm. ἐν Νασίϐ Ἐφραίμ.

8. Καὶ τῇ. V. 2.
9. Ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως. V. 3. Deeſt ἐκεῖνος. Nec non vocum fit tranſpoſitio.

10. Προσκυνεῖν, καὶ θύειν. Heb.
11. Κυρίῳ [τῷ θεῷ] Σαϐαὼθ. Hebr. ליהוה צבאות unde Articulus haud recte θεῷ præponitur ad emphaſin augendam; cum vox illa in Textu Heb. non adſit, ſed Interpretis ſolius additamentum habendum ſit.
12. Σηλώμ.
13. Εἰς Σηλώμ. εἰς pro ἐν haud proprie. Non enim *ad* locum, vel *in* locum, ſed *in loco*, ſc. Tabernaculo. Confer v. 24.

14. Deeſt πᾶσιν ante τοῖς υἱοῖς. V. 4. Quod in omnibus verſionibus reperitur.

15. Deſunt. Hæc ex nimia librarii feſtinatione videntur eſſe omiſſa.

16. Κύριος absque articulo. V. 4.
17. Ἀπέκλεισε. V. 5.
18. Συνέκλεισε. V. 6. Hæc duo more Romano.
19. Initio verſus deeſt Καί. V. 7.

men ac in libro Job. Nam אל eſt Ελ, uti על Ηλ, & עלי Ἠλεὶ, hoc ipſo verſu.

5. Θοῦ. תהו. V. L. Thohu.
6. Υἱῦ Σὼφ. בן־צוף *filii Suph.* Targ. בר צוף.
7. Ἐφραθαῖος, nimirum Elcana, qui in quarta generatione à Suph deſcendit. optime cum Hebræo concordat.
8. Τῇδε. Ita etiam Compl.
9. Ὁ ἄνθρωπος ΕΚΕΙΝΟΣ ἐκ πόλεως αὐτῦ, ἐξ ἡμερῶν juxta Heb. Optimeque cum N. 1. convenit, ἄνθρωπος ΕΙΣ.
10. Deeſt καὶ θύειν.
11. Κυρίῳ [θεῷ] Σαϐαὼθ absque articulo. Nam יהוה eſt Græce vel Ὁ Κύριος, cum articulo; vel Κύριος θεὸς, ſine eo: dum explicativum θεὸς articuli locum ſupplet.

12. Σηλώ. recte.
13. Ἐν Σηλώ. H. בשלה. Sic Complut. ἐν Συλῶ. η & υ commutatis. Et Aldin. ἐν Σηλώμ, addito μ in fine.

14. Πᾶσιν τοῖς υἱοῖς. Ita etiam in Edit. Compl. H. לכל. V. L. cunctis filiis ejus. recte.

15. Καὶ ταῖς θυγατράσιν. concordat cum Heb. ſicuti cum Edit. Ald. ובנותיה.
16. Ὁ Κύριος. יהוה. recte.
17. Συναπέκλεισεν. H. סגר.
18. Συναπέκλεισεν. H. סגר. Vox valde emphatica, & repetita.
19. Καὶ ἕτως.

20. Καὶ

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ. v. 8. ubi abundat αὐτῷ. De voce etiam Κύριε ad maritum quæritur.
21. Ἵνατί.
22. Οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι;
23. Hæc non habet. v. 9.
24. Deeſt ibidem interpretatio vocis ישב. Idque contra exemplarium omnium fidem.
25. Κυρίῳ. v. 11. absque articulo.
26. Ἀδοναὶ, Κύριε, Ἐλωέ. Abundat, Κύριε, cum gloſſema ſit tantum. Nomina Hebraica non ſine ratione hic retinentur.

27. Deſunt hæc. Nec in Aldina inveniuntur. Complutenſis vero Editio habet.

28. Οὐ πίετε, per ſimplicem negationem. Nimis frigide; quippe deeſt μή.

29. Καὶ αὕτη. v. 13. nomine omiſſo.

30. Καὶ τὰ χείλη.

31. Deeſt v. 14. interpretatio מעליך.
32. Deeſt v. 15. μκ poſt Κύριε.
33. Verborum tranſpoſitio.
34. Non habet. v. 16.
35. Non habet. v. 19.
36. Deeſt Ἑλκανά.

37. Καὶ συνέλαβε in fine verſus abundat, contra fidem non Codicis tantum Hebræi, ſed Verſionum omnium reliquarum.

38. Deſunt hæc. v. 20.
39. Ἐκεῖ. v. 22. tranſponitur.
40. Ἕως ἀν. v. 23.

20. Καὶ εἶπεν [Ἄννα] absque pronomine. Quia ſufficit, Ἰδοὺ ἐγώ, ecce ego!
21. Διατί.
22. Οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι;
23. Μετὰ τὸ πιεῖν. Heb.
24. Ἐκάθετο. Heb. Complut. Ald. ἐμάθετο MS. habet; de quo vide §. 1.
25. Τῷ Κυρίῳ. יהוה.
26. Ἀδωναὶ, Ἐλωαί. Ita MS. Alex. In Editione autem gloſſema Κύριε literis minuſculis inſeritur.

27. Καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δούλης σου. Recte. Et ne obliviſcaris ancillæ tuæ.

28. Οὐ μὴ πίετε, per duplicem negationem. Magis emphatice ac fortiter.

29. Καὶ Ἄννα. H. וחנה. V.L. Porro Anna.
30. Πλὴν τὰ χείλη. Heb. רק שפתיה. Compl. τὰ δὲ &c.
31. Ἀπὸ σου.
32. Κύριέ μου. ארני.
33. Ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν μου.
34. Καὶ ἀθυμίας. H. וכעסי.
35. Καὶ ἦλθον.
36. Ἔγνω Ἑλκανά.

37. Κύριε explicit Verſus, ſicut in Heb. Ita etiam Targum, Verſiones Syriaca & Arabica, nec non Vulgata Lat. cæteræque omnes.
38. Καὶ συνέλαβεν Ἄννα. H.
39. Καθήσεται ἐκεῖ ἕως.
40. Ἕως ὅ.

41. De-

41. Deſunt. v. 24.

42. Hic deeſt Articulus.

43. Ἐν Σηλῳ. Abundat Præpoſitio ἐν.

44. Προσήγαγε. v. 25. Ac ſi Pater ſolus ſacrificâſſet, & adduxiſſet. V. L. *Obtulerunt.*

45. Τῷ παιδαρίου, ſenſu imperfecto & incongruo. V. L. *puerum* rectius.

46. Deeſt Κύριε μου. v. 26.

47. Ἐνώπιόν σου, μετὰ σοῦ. Duplex Verſio conjuncta. prior videtur eſſe τῶν Ο', altera vero Aquilæ translatio huic ſuperaddita : עמכה, tecum.

48. Ἐν τῷ προσεύξασθαι nulla loci mentione ibi facta.

49. Poſt vocem Κυρίῳ. v. 28. omiſſa eſt Annæ Adoratio. Quod ex repetitione vocis ejusdem finalis factum eſſe videtur. Deeſt autem in utroque Codice.

50. Καὶ εἶπεν, in fine Capitis. Ald. habet ηὔξατο, καὶ εἶπεν, rectius. Quin deficit etiam nomen *Annæ.* Utrum Interpretis an Scribæ nimium feſtinantis hoc ſit vitium, dubitatur.

41. Ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτόν. Hebr. כאשר נמלתו.

42. Εἰς τὸν Οἶκον, emphatice.

43. Οἶκον Κυρίε Σηλω, vel Σηλώμ. Concordat cum Originali.

44. Προσήγαγον. Heb. ויבאו. Ambo ſcilicet Parentes, Elcana & Anna.

45. Τὸ παιδάριον, ſenſu ſane pleno & commodo; Samuelis à matre oblationem indicans.

46. Κύριέ μου. H. אדני.

47. Ἐνώπιόν σου. Deeſt μετὰ σοῦ, ne fiat ejusdem aut repetitio, aut variatio, nulla neceſſitate urgente.

48. Ἐν ΤΟΥΤΩι προσ --- Sic Complut. etiam ἐν τούτῳ. H. בזה, i. e. in hoc Tabernaculo, vel in hoc loco Sancto.

49. Καὶ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ, ex editione Aldina ſuppletum eſt.

50. Καὶ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν, fit Inſcriptio Capitis proxime ſequentis. H. ותתפלל חנה ותאמר. Targum addit ברוח נבואה & oravit *in Spiritu Prophetiæ*, & dixit.

§. 5. Quinquaginta hinc ad minimum loca in uno tantum Capite, ex Alexandrinæ cum Romana Editione collatæ conſideratione, aut emendari, aut explicari, aut denique illuſtrari poſſunt. Septem primæ lectiones cum Hebræo concordant in Alexandrino Codice, in Romano minime; ac ſi alia omnino ibi fuiſſet Verſio, forſan & alia etiam Autographi ipſius vertendi Scriptura. Prima contractior eſt, quam eſſe debet. Nam אחד *Unus*, vel *Primus*, nempe vir primus vel princeps in civitate, plane omittitur; uti *Vau* etiam præfixum. Secun-

Secunda lectio corruptissima est: forte à צופא pro צופים orta. Tertia aliud plane nomen exhibet, idque valde diversum. Legebat enim interpres, quisquis is erat, ירחמאל. Quarta etiam non est mendum librarii, sed interpretis potius ipsius legentis עליהו. Quinta est ipsius quoque legentis תקי vel תוקי, perperam. Sexta, legentis בנציב, vel בנציף, ut alii. Septima denique ipsius legentis אפרים pro אפרתי. Octava: Versio diversa, sensus idem. Nona: transpositio, & defectus. Decima: Versio legitima, ac perfecta; ubi tamen in Codice Alexandrino defectus habetur. Omissiones autem, sive defectus, præter contractiones nonnullas, in Editione Romanâ reperiuntur circiter viginti quatuor: in Alexandrina non nisi unica, vel ad summum duæ, nempe n. 10. quia de n. 47. merito dubitatur. Additiones quoque, sive interpolationes, plures sunt in Romana quam in Alexandrina. In illa dantur quatuor vel quinque: vid. n. 11, 20, 26, 43, & 47. in hac duæ, modo duæ sint. vid. n. 22, & 41. & confidera. Stichus unus tam in hâc quam in illa invenitur, qui in Codicibus Hebraicis non reperitur, versu scilicet 9. --- Ἄννα. καὶ εἶπεν [αὐτῷ] Ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε· καὶ εἶπεν αὐτῇ. Unus etiam deest in utroque Codice; qui tamen in Hebræo invenitur, estque capitis hujus postremus. Verbum Substantivum εἰμὶ in Codice Alex. v. 9. post ἐγὼ, dialectum sapit Alexandrinam. Dantur transpositiones quinque, in versibus sc. 3, 11, 15, 19, 23. ubi textui ut plurimum Hebraico, versionibus antiquis, ipsique veritati in Codice Alexandrino magis quam in Romano vocum positio congruere videtur. Dantur & quinque nomina propria in Alexandrino recte, in Romano depravate exscripta, velut, Σιφὰ, Ἰεφμεηλ, Θοχὲ, Ναστὲ, Εφεχὶμ corrupta ex Σωφὶμ, Ἰεροὰμ, Θοὲ, Σαπ, Εφεχθαῖος, quibus addi potest & Ἠλὶ pro Ἠλεὶ, עלי, sexies in hoc capite recurrens. In propriis enim nominibus exscribendis sæpius hic peccatur, quam recte scribitur: saltem octies vel novies in hoc uno capite à vera Scriptura aberratum est, vide n. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12. Porro dantur aliquando voces diversæ, aliquando contractæ. Pro diversis vide n. 1, 21, & 30. Pro contractis n. 17, 18, 44, & 48. Articuli omissio in Editione Romana frequens est: quin & nominum quoque propriorum in hoc capite prætermissiones sunt quinque. Versiones in hoc varias invenies viginti: vide n. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 24, 37, 44, 45, 47. In Editione autem Romana non verborum tantum, sed etiam sensus variationes, aut detorsiones, dantur octo: vide ac considera n. 6, 7, 13, 43, 44, 48. In locis quinque Editionis hujus Sensus magis est dilutus, quam est nostræ: confer n. 1, 14, 16, 17, & 18. Verum hæc indicasse jam sufficiat: in Prolegomenis ad libros Propheticos plura ac majora expectanda sunt.

V. Cl. Lamberti Bos Animadverſiones ad loca quædam LXX, Interpretum.

AD LIBROS REGUM.

I. Reg. II. 32. ad hunc verſum *Schol. Rom.* hab. τὸ ῥητὸν ἠσέρισαι. Pro ἠσέρισαι recte monuit Cl. Grabius in Præf. c. III. ſcribendum eſſe ὑσερεῖται. Sic enim ego ediderami, ut in Notis videri poteſt.

I. Reg. IV. 9. καὶ ἔκλαυσε, καὶ ἔτεκε.) Sed *Hebr.* habet, *& curvata eſt, & peperit.* mendoſum itaque eſt illud ἔκλαυσε, pro quo Capellus legendum exiſtimavit ἔκυψε, quod poſtea ab imperito ſcriba mutatum conjecit in ἔκλαυσε. Mihi vero neque ἔκυψεν ſcripſiſſe videntur οἱ ὁ. ſed potius ὤκλασεν. Ὀκλάζειν eſt *ſe incurvare*, εἰς γόνυ κάμπτειν, ut Heſych. Occurrit etiam III. Reg. VIII. 54. ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. ubi idem verbum Hebr. Pſalm. XCVI. 6. vitioſe iterum κλαύσωμεν, pro ὀκλάσωμεν. Lucian. Dial. *Diog. Antiſth.* &c. ἐς γόνυ ὀκλάσας.

I. Reg. XIII. 6. - - - καὶ ἐκρύβη, ὁ λαὸς ἐν τοῖς ἀσηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδρεσις, καὶ ἐν ταῖς πέτρεσις.) Reprehendit doctiſſ. Capellus LXX. Interp. quod hebræam vocem quæ ſign. *in ſpinetis* reddiderint ἐν μάνδρεσις. quoniam, inquit, non ſe occultat quis ἐν μάνδρεσις, quod *greges pecorum* ſignificat. Hactenus Vir doctus. Verum haud ſatis intellexiſſe videtur vocis מענדרים ſignificationem, quæ pr. non *gregem pecorum* deſignat; ſed locum ubi pecudes ab hominibus abduntur, & ſtabulantur, *ſeptum, caulam.* Gloſſæ veteres, Μάνδρα· φραγμάτων, *caulæ.* Μάνδρα αἰγῶν, *caprile.* Heſych. Μάνδρα, ἕρκη, φράγμοι, ὕλαι, σηκοὶ βοῶν καὶ ἵππων. Sed pro ὕλαι legendum ibi puto αὐλαί, i. e. *caulæ.* Exempla ſuppeditabunt Lexica. Præterea vox μάνδρα latiori ſignificatu pro quovis *latibulo*, & *ſpelunca* ſumitur. Gloſſæ iterum, Μάνδρα, *hic ſeptus, ſpelunca.* atque hoc ſenſu etiam occurrit Libro Judicum cap. VI. 2. ubi *Vatic.* καὶ ἐποίησεν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ισραὴλ ἀπὸ προσώπου Μαδιὰμ τὰς τρυμαλιὰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι &c. ibi Codd. *Alex. Ox. Ald.* & *Compl.* habent μάνδρας.

I. Reg. XIV. 24. καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίσα.) Videntur LXX. ſcripſiſſe, καὶ πᾶσα ἡ γῆ οὐκ ἠρίσα. non ſolum quia præceſſit, καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου, ſed etiam, quia Tertullianus ita citat hunc locum de *Idololat.* cap. X. *Et non guſtavit totus*

totus populus ejus, & tota terra non prandebat.

I. Reg. XV. 22. Ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθήν.) Pro ἀγαθὴν malim legere ἀγαθὴ, ut *Compl.* hoc ſenſu, *obedientia eſt bona præ victima*, h. e. præſtantior victimis. Similis ſtructura eſt v. 28. ejusd. cap. τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

II. Reg. XXII. 12. vulgo ſic diſtinguuntur verba, κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρος. Sed rectius, ni fallor, diſtinguerentur in hunc modum: κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκότος ὑδάτων ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρος.

IV. Reg. III. 21. καὶ ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι ζώνην. καὶ εἶπον, Ὦ.) Pro περιεζωσμένοι legendum περιεζωσμένῳ, & pro εἶπον Ὦ, leg. ἐπάνω, ut habent *Alex. Ald.* & *Compl.* Syrus ad verbum expreſſit: *Voce præconis acciverunt ab omnibus gladio ſe accingentibus & ſupra.*

Libri

Libri hoc Tomo contenti.

Βασιλειῶν	Α′.	Κεφ. ΛΑ′.
	Β′.	ΚΔ′.
	Γ′.	ΚΒ′.
	Δ′.	ΚΕ′.
Παραλειπομ.	Α′.	ΚΘ′.
	Β′.	Λς′.
Ἔσθηρ		Ι′.
Τωβὶτ		ΙΔ′.
Ἰουδὶθ		Ις′.
Λόγοι Νεεμίου		ΙΓ′.
Μακκαβαίων	Α′.	Ις′.
	Β′.	ΙΕ′.
	Γ′.	Ζ′.
	Δ′.	ΙΗ′.

ΒΑΣΙ-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ Ἁρμαθάιμ Σωφὶμ, ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἑλκανὰ, υἱὸς Ἱεροὰμ, υἱῦ Ἐλιὰ, υἱῦ Θοὰ, υἱοῦ Σοὺφ, Ἐφραθαῖος.

2. Καὶ τέτῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φενναάνα. Καὶ ἦν τῇ Φενναάνᾳ παιδία· τῇ δὲ Ἄννᾳ ἐκ ἦν παιδίον.

3. Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἁρμαθάιμ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, προσκυνεῖν καὶ θύειν Κυρίῳ Θεῷ σαβαὼθ ἐν Σηλώ· καὶ ἐκεῖ Ἠλεὶ καὶ δύο υἱοὶ αὐτῦ, Ὀφνὶ καὶ Φινεὲς, ἱερεῖς τῦ Κυρίου. Ἁρμαθὲμ

4. Καὶ ἐγενήθη ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἑλκανὰ, καὶ ἔδωκε τῇ Φενναάνᾳ γυναικὶ αὐτῦ, καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας·

5. καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι ἐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ἐπεὶ τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἑλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. Καὶ ὁ Κύριος συναπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς,

6. ὅτι ἐκ ἔδωκεν αὐτῇ Κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλίψεως αὐτῆς, καὶ ἠθύμει διὰ τῦτο, ὅτι συναπέκλεισε Κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, τῦ μὴ δῶναι αὐτῇ παιδίον.

7. Καὶ οὕτως ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον Κυρίε· καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιε, καὶ ἐκ ἤθιε.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἑλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· Ἄννα. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐσί σοι ὅτι κλαίεις; καὶ διατί οὐκ ἐδίεις; καὶ ἱνατί τύπλει σε ἡ καρδία σου; οὐκ ἐγώ (εἰμι) ἀγαθός σοι ὑπὲρ δέκα τέκνα;

9. Καὶ ἀνέςη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν Σηλὼ καὶ μετὰ τὸ πιεῖν, καὶ κατέςη ἐνώπιον Κυρίε· καὶ Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ τῦ θρόνε ἐπὶ τῶν φλιῶν ναοῦ Κυρίου. Σηλὼμ

10. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ κλαίσα ἔκλαυσε.

11. Καὶ

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΠΡΩΤΗ. CAP. I. v. 1. Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος ἐξ Ἁρμαθάιμ Σωφὶμ) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ ἁρμαθαὶμ σιφὰ. ibid. Ἱεροὰμ) ἱερεμιὴλ. ib. υἱοῦ Ἐλιὰ, υἱοῦ Θοὰ, υἱῦ Σοὺφ, Ἐφραθαῖος.) υἱοῦ ἠλιοὺ υἱοῦ θοκὲ ἐν νασιβ ἐφραίμ. v. 2. τῇ δὲ Ἄννᾳ) καὶ τῇ ἄννᾳ. v. 3. ἐκεῖνος ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἁρμαθὲμ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας,) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ ἁρμαθαίμ. ib. προσκυνεῖν Κυρίῳ Θεῷ σαβαὼθ ἐν Σηλώ·) προσκυνεῖν καὶ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαωθ εἰς σηλώμ. ib. Ἠλεὶ καὶ δύο) ἠλὶ καὶ οἱ δύο. v. 4. καὶ πᾶσι τοῖς) πᾶσι deeſt. ib. καὶ ταῖς θυγατράσιν) non habet. v. 5. πλὴν ἐπεὶ) πλὴν ὅτι. ib. Καὶ ὁ Κύριος συναπέκλεισε) καὶ κύριος ἀπέκλεισε. v. 6. συναπέκλεισε) συνέκλεισε. v. 7. Καὶ οὕτως) ἅτως. v. 8. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ) καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγὼ κύριε. ib. διατί) ἱνατί. ib. ἐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι) ἐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι. v. 9. καὶ μετὰ τὸ πιεῖν) non habet. ib. Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ) ἠλὶ ὁ ἱερεὺς, ἐπὶ.

11. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν τῷ Κυρίῳ, λέγουσα· Ἀδωναὶ Κύριε Ἐλωαὶ σαβαὼθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δέλης σου, καὶ μνηθῇς με, καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δέλης σε, καὶ δῷς τῇ δέλῃ σε σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω αὐτὸν δοτὸν ἐνώπιόν σε ἕως ἡμέρας ἡμέρας θανάτε αὐτοῦ· καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ὲ μὴ πίεται, καὶ σίδηρος ἐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτε.

12. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπλήθυνε προσευχομένη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλαξε τὸ ςόμα αὐτῆς.

13. Καὶ Ἄννα αὕτη ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, πλὴν τὰ χείλη αὐτῆς ἐκινεῖτο, καὶ φωνὴ αὐτῆς ὲκ ἠκέετο· καὶ ἐλογίσατο αὐτὴν Ἠλεὶ εἰς μεθύουσαν.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ παιδάριον Ἠλεί· ἕως πότε μεθυσθήσῃ; περιελε τὸν οἶνόν σου ἀπὸ σε, καὶ πορεύε ἐκ προσώπε Κυρίου.

15. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, καὶ εἶπεν· ὀχὶ κύριέ με· γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρᾳ ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ὲ πέπωκα, καὶ ἐκχέω ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν μου·

16. μὴ δῷς τὴν δούλην σου εἰς θυγατέρα λοιμὴν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀδολεχίας μου καὶ ἀθυμίας με ἐλέταικα ἕως νῦν.

17. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· πορεύου εἰς εἰρήνην, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶν αἴτημά σου, ὃ ἠτήσω παρ' αὐτε.

18. Καὶ εἶπεν· εὕροι ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα αὐτῆς· καὶ ἔφαγε μετὰ τε ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιε, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὲ συνέπεσεν ἔτι. εὗρεν

19. Καὶ ὀρθρίζσι τοπρωΐ, καὶ προσκυνοῦσι τῷ Κυρίῳ, καὶ πορεύονται (καὶ ἦλθον) τὴν ὁδὸν αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτε Ἁρμαθάιμ, καὶ ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν Ἄνναν γυναῖκα αὐτε· καὶ ἐμνήθη αὐτῆς Κύριος.

20. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ συνέλαβεν Ἄννα, καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτε, Σαμουήλ· καὶ εἶπεν· ὅτι παρὰ Κυρίου Θεε σαβαὼθ ἠτησάμην αὐτόν.

21. Καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος Ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐν Σηλὼ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ, καὶ πάσας τὰς δεκάτας τῆς γῆς αὐτοῦ. Σηλὼμ

22. Καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μεθ' αὐτε, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· ἕως τε ἀναβῆναι τὸ παιδάριον, ἐὰν ἀπογαλακτίσω αὐτὸ, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ Κυρίε, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος.

23. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ποίει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου,

v. 11. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. ibid. Ἀδωναὶ Ἐλωαὶ) ἀδωναὶ κύριε ἐλωέ. ib. καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δέλης σε) non habet. ib. δοτὸν ἐνώπιόν σε ἕως ἡμέρας) ἐνώπιόν σε δοτὸν, ἕως ἡμέρας. ib. ὲ μὴ πίεται) ὲ πίεται. v. 12. Ἠλεὶ) ἠλί, ita passim. v. 13. Καὶ Ἄννα ἐλάλει) καὶ αὕτη ἐλάλει. ibid. πλὴν τὰ) καὶ τὰ. v. 14. ἀπὸ σε) abest. v. 15. ὀχὶ κυριέ με·) ὀχὶ κύριε. ibid. ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν με·) transposita. v. 16. καὶ ἀθυμίας) desideratur. v. 18. κατάλυμα) addit αὐτῆς. v. 19. (καὶ ἦλθον) deest. ibid. ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν) ἔγνω τὴν. ib. à fine versus adjicit *Rom.* καὶ συνέλαβε. v. 20. ἐν τῷ καιρῷ) absque præpositione. ibid. καὶ συνέλαβεν Ἄννα) non habet. v. 21. Σηλὼμ) ἐν Σηλώμ. v. 22. ἐκεῖ ἕως αἰῶνος) transposita.

σου, κάθου ἕως ἂ ἀπογαλακλίσῃς αὐτό· ἀλλὰ σήσαι Κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τῆ σόματός σε. Καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ, καὶ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ἂν ἀπεγαλακλίσῃ αὐτόν.

Σηλὼμ 24. Καὶ ἀνέβη μεῖ' αὐτῆ εἰς Σηλὼ, ἡνίκα ἀπεγαλάκλισεν αὐτὸν, ἐν μόχῳ τριετίζοντι, καὶ ἄρτοις, καὶ οἰφὶ σεμιδάλεως, καὶ νέβελ οἴνου· καὶ εἰσῆλθεν Σηλὼμ εἰς τὸν οἶκον Κυρίε Σηλὼ, καὶ τὸ παιδάριον μεῖ' αὐτῶν. Καὶ προσήγαγον αὐτὸν ἐνώπιον Κυρίε· καὶ ἔσφαξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν θυσίαν ἣν ἐποίει ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας τῷ Κυρίῳ, καὶ προσήγαγον τὸ παιδάριον.

25. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόχον· καὶ προσήγαγεν Ἄννα ἡ μήτης τὸ παιδάριον πρὸς Ἠλεὶ,

26. καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ κύριε· ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ με, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ κατασᾶσα ἐνώπιόν σε ἐν τέτῳ, προσεύξασθαι πρὸς Κύριον·

27. ὑπὲρ τῆ παιδαρίου τέτε προσηυξάμην, καὶ ἔδωκε Κύριός μοι τὸ αἴτημά με ὃ ἠτησάμην παρ' αὐτοῦ·

28. καὐγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ Κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ αὐτὸς, χρῆσιν τῷ Κυρίῳ. ✕ Καὶ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν· ἐστερεώθη ἡ καρδία με ἐν Κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν Θεῷ μου· ἐπλατύνθη τὸ σόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου, ὅτι ἠυφράνθην ἐν σωτηρίᾳ σου.

2. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς Κύριος, καὶ ἐκ ἔστι πλήν σου, καὶ ἐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

3. Μὴ παυχᾶσθε, καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν· μὴ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τῆ σόματος ὑμῶν· ὅτι Θεὸς γνώσεων Κύριος, καὶ Θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτῆ· αὐτῶν

4. Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·

5. πλήρεις ἄρτων ἠλατῶθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν· ὅτι σεῖρα ἔτεκεν ἑπτὰ, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησε.

6. Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, καταγει εἰς ᾅδου καὶ ἀνάγει·

7. Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.

8 Ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν, τᾶ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον δό- λαῶν ξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς.

9. Διδὲς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ· καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίων, ὅτι ἐκ ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ.

v. 23. ἕως ἂν) ἕως ἔ. v. 24. ἡνίκα ἀπεγαλάκλισεν αὐτὸν) deficiunt. ibid. εἰς τὸν οἶκον Κυρίου Σηλὼμ) εἰς οἶκον κυρίου ἐν σηλὼμ. ib. προσήγαγον τὸ) προσήγαγε τὸ. v. 25. τὸ παιδάριον) τᾶ παιδαρίε. v. 26. ἐν ἐμοὶ· ζῇ) ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ. ibid. κυριέ με) abeſt. ib. ἐνώπιόν σου ἐν τέτῳ) ἐνώπιόν σου μετὰ σᾶ ἐν τῷ. v. 27. ἔδωκε Κύριός μοι) ἔδωκέ μοι κύριος. CAP. II. v. 1. Καὶ προσηύξατο Ἄννα) deeſt. ibid. τὸ σόμα μου ἐπ' ἐχθρές μου, ὅτι ἠυφράνθην) ἐπ' ἐχθρούς με τὸ σόμα μου, εὐφράνθην. v. 2. Οὐκ ἔστιν ἅγιος) ὅτι ἐκ ἔστιν ἅγιος. ibid. οὐκ ἔστι πλήν σου) non habet h. l. hæc verba, in fine autem versûs adjicit, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σε. v. 3. εἰς ὑπεροχήν·) deeſt. ibid. ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη·) ἐξελθέτω μεγαλορρήμοσύνη. ib. αὐτῶν) αὐτᾶ. v. 8. καθίσαι αὐτὸν μετὰ δ. λαῶν) καθίσαι μετὰ δυναστῶν λαοῦ. v. 9. δικαίων) δικαίου.

10. Κύριος ἀθενῆ ποιήσει ἀντίδικον αὐτῦ· Κύριος ἅγιος. Μὴ καυχάσθω ὁ Φρόνιμος ἐν τῇ Φρονήσει αὐτῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλέσιος ἐν τῷ πλέτῳ αὐτῦ· ἀλλ' ἢ ἐν τέτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν τὸν Κύριον, καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Κύριος ἀνέβη εἰς ἀρανὲς, καὶ ἐβρόντησεν· αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς, καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χρισῦ αὐτοῦ.

11. Καὶ κατέλειπον αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἁρμαθαΐμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ Κυρίου ἐνώπιον Ἠλεὶ τῦ ἱερέως.

12. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἠλεὶ τῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοὶ, ἐκ εἰδότες τὸν Κύριον καὶ τὸ δικαίωμα τῦ ἱερέως παρὰ τῦ λαῦ παντὸς τῦ θύοντος.

13. Καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ·

14. καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν εἰς τὸν λετῆρα, ἢ εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν, ἢ εἰς τὴν χύτραν, ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον· πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρᾳ, ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ· κατὰ ταῦτα δὲ ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι Σηλὼμ Κυρίῳ ἐν Σηλώ.

τὸν χαλκὸν

15. Καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ, ἤρχετο τὸ παιδάριον τῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι· δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ ὃ μὴ λάβω παρὰ σῦ κρέας ἕφθὸν ἐκ τῦ λέβητος.

16. Καὶ ἔλεγεν ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων· θυμιαθήτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ στέαρ, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Καὶ εἶπεν· ἐχὶ ὅτι νῦν δώσεις· καὶ ἐὰν μὴ, λήψομαι κραϐαιῶς.

17. Καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἠθέτουν τὴν θυσίαν Κυρίου.

18. Καὶ Σαμεὴλ ἦν λειτεργῶν ἐνώπιον Κυρίου, παιδάριον περιεζωσμένον Ἐφοὺδ Βάρ.

19. Καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτῦ, καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἐν τῷ ἀναϐαίνειν αὐτὴν μετὰ τῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν.

20. Καὶ εὐλόγησεν Ἠλεὶ τὸν Ἐλκανὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῦ, λέγων· ἀποτίσαι Κύριός σοι σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀντὶ τῦ χρέες ὃ ἔχρησας τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐπεσκέψατο Κύριος τὴν Ἄνναν, καὶ συνέλαϐε, καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας· Καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμεὴλ ἐνώπιον Κυρίου.

22. Καὶ Ἠλεὶ πρεσϐύτης σφόδρα· καὶ

V. 10. ἀλλ' ἢ ἐν τέτῳ) ἀλλ' ἐν τέτῳ. V. 11. κατέλειπον) κατέλιπεν. ibid. καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἁρμ. εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ) καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἁρμαθαίμ· καὶ. ib. Ἠλεὶ) ἠλὶ, passim. V. 14. εἰς τὸν λετῆρα, ἢ) desunt. ibid. τὴν χύτραν, ἢ εἰς τὸν χαλκὸν· πᾶν) τὸ χαλκεῖον, ἢ εἰς τὴν χύτραν, καὶ πᾶν. ib. ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ· κατὰ ταῦτα δὲ) ἑαυτῷ ὁ ἱερεὺς. κατὰ τάδε. V. 16. ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων) καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων. V. 17. τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον Κυρίου) ἐνώπιον κυρίου τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα. V. 18. Βάρ.) βάδ. V. 20. Κύριός σοι) transposita. V. 21. καὶ συνέλαϐεν) abest.

καὶ ἤκουσεν σύμπαντα ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ὡς ἐκοίμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεζώσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

23. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἵνατί ποιεῖτε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐγὼ ἀκούω, ῥήματα πονηρά, ἐκ στόματος παντὸς τοῦ λαοῦ Κυρίου τούτου;

24. Μὴ τέκνα, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀκούω, (μὴ ποιεῖτε ἔτως, ὅτι οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἃς ἐγὼ ἀκούω,) τοῦ μὴ δουλεύειν λαὸν Θεῷ.

25. Ἐὰν ἁμαρτάνων ἁμαρτάνῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς Κύριον· καὶ ἐὰν τῷ Κυρίῳ ἁμάρτῃ ἀνὴρ, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; Καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βουλόμενος ἐβούλετο Κύριος διαφθεῖραι αὐτούς.

26. Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον, καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ Κυρίου καὶ μετὰ ἀνθρώπων.

27. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος Θεοῦ πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς οἶκον πατρός σε, ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ Φαραώ·

28. καὶ ἐπελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σε ἐκ πάντων σκήπτρων Ἰσραὴλ ἐμοὶ ἱερατεύειν, τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ αἴρειν Ἐφοὺδ ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου τὰ πάντα τοῦ πυρὸς υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν.

29. Καὶ ἵνατὶ ἐπεβλέψατε ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ εἰς τὴν θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς σου ὑπὲρ ἐμὲ, ἐν εὐλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς πάσης θυσίας Ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου;

30. Διὰ τοῦτο τάδε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἶπας ἅπαξ, ὁ οἶκός σε καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σε διελεύσεται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησι Κύριος· μηδαμῶς ἐμοὶ, ὅτι ἀλλ' ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμασθήσεται. δοξάζω

31. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου πατρός σου, καὶ οὐκ ἔσαι (σε) πρεσβύτης ἐν οἴκῳ σου· με

32. ※ καὶ ἐπιβλέψῃ κραταίωμα ※ Μαὼν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν Ἰσραὴλ, με ὢν καὶ οὐκ ἔσαι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σε ※ πάσας τὰς ἡμέρας.

33. Καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ καταῤῥεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καὶ πᾶν περισσεῦον οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν.

v. 22. σύμπαντα) deeſt. ib. καὶ ὡς ἐκοίμιζον - - fin. vers.) omnia deſiderantur in *Edit. Rom.* **v. 23.** ῥήματα πονηρὰ) non habet. ibid. τοῦ λαοῦ Κυρίου τούτου) παντὸς τοῦ λαοῦ κυρίου. **v. 25.** ἁμαρτάνῃ) ἁμάρτῃ. ibid. περὶ αὐτοῦ) ὑπὲρ αὐτοῦ. **v. 26.** μεγαλυνόμενον, καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ) καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ. **v. 27.** πατρός σε) τοῦ πατρός σε. ibid. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ) ἐν γῇ αἰγύπτῳ. **v. 28.** ἐπελεξάμην) ἐξελεξάμην. ibid. σκήπτρων) τῶν σκήπτρων. ib. ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσ.) τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριον. ib. ἐνώπιον ἐμοῦ.) non habet. **v. 29.** ἐπεβλέψατε) ἐπέβλεψας. ibid. θυσίαν) addit μου. ib. ἐν εὐλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς) ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς. ib. Ἰσραὴλ) τοῦ ἰσραὴλ. **v. 30.** εἶπε) λέγει. ibid. εἶπας) εἶπα. ib. δοξάζω) δοξάσω. ib. ἀτιμασθήσεται) ἀτιμωθήσεται. **v. 31.** ἡμέραι ἔρχονται) transposita. ibid. (σε) σοι. **v. 32.** καὶ ἐπιβλέψῃ - - - ἐν τῷ οἴκῳ σε) omnia deſiderantur. **v. 33.** πᾶς περισσεῦον) πᾶς περισσεύων.

ἦξαι 34. Καί τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου τούτους, πρὸς Ὀφνεὶ καὶ Φινεές· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι.

35. Καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστὸν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιστὸν, καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου πάσας τὰς ἡμέρας (μου).

ἐβολῶ σε 36. Καὶ ἔσται, πᾶς ὁ περισσεύων ἐν οἴκῳ σου, ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ, λέγων· παράριψόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν, τοῦ φαγεῖν ἄρτον.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν τῷ Κυρίῳ ἐνώπιον Ἠλεὶ τοῦ ἱερέως. Καὶ ῥῆμα Κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλλουσα.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ Ἠλεὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν.

3. Καὶ ὁ λύχνος τοῦ Θεοῦ πρὶν ἐπισκευασθῆναι, καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν οἴκῳ τῷ ναῷ Κυρίου, οὗ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ.

4. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

5. Καὶ ἔδραμε πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ εἶπεν· οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. Καὶ ἀνέστρεψε, καὶ ἐκάθευδε.

6. Καὶ προσέθετο Κύριος, καὶ ἐκάλεσεν ἔτι Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἠλεὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ εἶπεν· οὐ κέκληκά σε υἱέ μου, ἀνάστρεφε, κάθευδε.

7. Καὶ Σαμουὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν Θεὸν, καὶ πρὶν ἀποκαλυφθῆναι αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου.

8. Καὶ προσέθετο Κύριος καλέσαι ἐπὶ Σαμουὴλ ἐν τρίτῳ· καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ ἐσοφίσατο Ἠλεὶ ὅτι Κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον.

9. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ τῷ Σαμουήλ· ἀνάστρεφε, κάθευδε τέκνον· καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε, καὶ ἐρεῖς· λάλει Κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου. Καὶ ἐπορεύθη Σαμουὴλ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ.

10. Καὶ ἦλθε Κύριος καὶ κατέστη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ· Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μου ἐν Ἰσραὴλ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.

12. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ Ἠλεὶ

v. 34. ἦξαι) ἥξει. ibid. τέτους, πρὸς Ὀφνεὶ) ὀφνὶ. ib. ἡμέρᾳ μιᾷ) transpoſita. v. 35. (μου) abeſt. v. 36. ἔσαι πᾶς ὁ) καὶ ἔσαι ὁ. ibid. προσκυνῆσαι) προσκυνεῖν. ib. καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ) deſunt. CAP. III. v. 2. ἠδύνατο) ἠδύναντο. v. 3. ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, οὗ) ἐν τῷ ναῷ, οὗ. v. 5. Quæ ab initio h. v. ſupplentur habet *Edit. Rom.* v. 6. ἐκάλεσεν ἔτι) ἔτι deeſt. ibid. καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ) non habet. ib. υἱέ μου) abeſt. v. 7. πρὶν ἢ γνῶναι τὸν Θεὸν, καὶ πρὶν) πρὶν γνῶναι Θεὸν, καὶ. v. 8. ἐπὶ Σαμουὴλ) absque præpoſitione. v. 9. Ἠλεὶ τῷ Σαμουὴλ) non habet. ibid. λάλει Κύριε, ὅτι) λάλει, ὅτι. v. 10. Σαμουὴλ, Σαμουήλ) non habet. v. 11. ὥστε παντὸς) ὥστε abeſt.

Ἠλεὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω.

ἀνήνεγκα 13. Καὶ ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐγὼ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτοῦ, αἷς ἔγνω, ὅτι κακολογοῦντες Θεὸν υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτοὺς καὶ οὐδ' οὕτως.

14. Ὤμοσα τῷ οἴκῳ Ἠλεὶ, εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου Ἠλεὶ ἐν θυμιάματι καὶ ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος.

15. Καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε τοπρωΐ, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου. Καὶ Σαμουὴλ ἐφοβήθη ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί.

16. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ πρὸς Σαμουήλ· Σαμουὴλ τέκνον. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

διακρύψεις 17. Καὶ εἶπε· τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ; μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ· τάδε ποιήσαι σοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὠσί σε.

18. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους, καὶ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἠλεί· Κύριος αὐτός, τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ (αὐτὸς) ποιήσει.

19. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαμουὴλ, καὶ Κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

20. Καὶ ἔγνωσαν πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὅτι πιστὸς Σαμουὴλ εἰς προφήτην τῷ Κυρίῳ. Βηρσαβεὲ

21. Καὶ προσέθετο Κύριος δηλωθῆναι ἐν Σηλὼ, ὅτι ἀπεκαλύφθη Κύριος πρὸς Σαμουήλ. Καὶ ἐπιστεύθη Σαμουὴλ προφήτης γενέσθαι τοῦ Κυρίου εἰς πάντα Ἰσραὴλ ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς ἕως ἄκρων. Καὶ Ἠλεὶ πρεσβύτης σφόδρα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ πονηρὰ ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον Κυρίου. Σηλωμ

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ Ἀβενέζερ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν Ἀφέκ.

2. Καὶ παρατάσσονται οἱ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων, καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν.

3. Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· κατὰ τί ἔπταισεν ἡμᾶς Κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων; λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν (εἰς Σηλὼμ), καὶ Σηλὼμ ἐξελ-

V. 13. ἀνήνεγκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν) ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ) οἱ υἱοί. v. 15. ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί.) ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν. v. 17. διακρύψεις) δὴ κρύψῃς. ibid. πάντων λόγων) πάντων τῶν λόγων. v. 18. αὐτῷ Σαμ.) αὐτῷ deeſt. ibid. (αὐτὸς) abeſt. v. 19. Κύριος ἦν) transpoſita. v. 20. Βηρσαβεὲ) βηρσαβεέ. v. 21. προφήτης) τοῦ προφήτης. ibid. τοῦ Κυρίε) τῷ κυρίῳ. ib. ἕως ἄκρων) καὶ ἕως ἄκρων. CAP. IV. v. 1. εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσρ.) transpoſita. ibid. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ) transpoſita. v. 2. οἱ ἀλλόφυλοι) abſque articulo. v. 3. πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς Σηλὼμ, καὶ) τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐκ σηλὼμ, καὶ.

ἐξελθέτω ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν.

Σηλὼμ 4. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς Σηλὼ, καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου Χερουβεὶμ Χερουβείμ· καὶ ἀμφότεροι υἱοὶ Ἠλεὶ μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές.

5. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀνέκραξε πᾶς Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ.

6. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι· τίς ἡ κραυγὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἡ μεγάλη αὕτη ἐν παρεμβολῇ τῶν Ἑβραίων; καὶ ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς Κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν.

7. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ εἶπον· ἔτοι οἱ θεοὶ ἦκασι πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἐξελοῦ ἡμᾶς Κύριε σήμερον· ἐαὶ ἡμῖν, ὅτι ὲ γέγονε τοιαύτη ἐχθὲς καὶ τρίτης·

8. ἐαὶ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν θεῶν τῶν σεσεῶν τούτων; οὗτοί εἰσιν οἱ θεοὶ, οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

9. Κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, μήποτε δουλεύσητε τοῖς Ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ὑμῖν, καὶ ἔσεσθε εἰς ἄνδρας, καὶ πολεμήσετε αὐτούς. πολεμήσατε

10. Καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς· καὶ πλαίει ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα, καὶ ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγμάτων.

11. Καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐλήφθη, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἠλεὶ ἀπέθανον, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές.

12. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ Ἰεμμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, καὶ ἦλθεν εἰς Σηλὼμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

13. Καὶ ἦλθε, καὶ ἰδοὺ Ἠλεὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου παρὰ τὴν πύλην, σκοπεύων τὴν ὁδὸν, ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ: Καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀνεβόησεν ὅλη ἡ πόλις.

14. Καὶ ἤκουσεν Ἠλεὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς, καὶ εἶπε· τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης; Καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἠλεί.

15. Καὶ Ἠλεὶ υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπαυέσησαν, καὶ οὐκ ἔβλεπε. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς περιεστηκόσιν αὐτῷ· τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου;

16. Καὶ

V. 3. ἐν μέσῳ) ἐκ μέσου. V. 4. κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τῶν δυνάμεων) κιβωτὸν κυρίου. ibid. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ib. τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ) non habet. v. 5. διαθήκης) deeſt. v. 6. τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπαν) τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπον. ibid. τοῦ ἀλαλαγμοῦ) deeſt. ib. ἐν παρεμβολῇ) ἐν τῇ παρεμβολῇ. V. 7. Ἐξελοῦ ἡμᾶς K. σήμερον· ἐαὶ ἡμῖν) οὐαὶ ἡμῖν, ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον. ibid. τρίτης) τρίτην. V. 8. οὗτοί εἰσιν οἱ) ἔτοι οἱ. V. 9. μήποτε) ὅπως μὴ. ibid. ἐδούλευσαν ὑμῖν) ἐδουλ. ἡμῖν. V. 11. ἡ κιβωτὸς) κιβωτὸς. V. 12. Ἰεμμιναῖος) ἰεμινιαῖος. ibid. διερρηγότα) διερρωγότα. V. 13. ἐκάθητο) deeſt. ibid. ἡ καρδία) absque articulo. ib. ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν) transpoſita. V. 15. υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν) υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν. ibid. ἔβλεπε) ἐπέβλεπε.

16. Καὶ ὁ ἀνὴρ σπεύσας προσῆλθε πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὃ ἦκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρατάξεως πέφευγα σήμερον. Καὶ εἶπε· τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα, τέκνον;

17. Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπε· πέφευγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ μεγάλη ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου τεθνήκασιν, Ὀφνεὶ καὶ Φινεὲς, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐλήφθη.

18. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πύλης, καὶ συνετρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς· καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσιν ἔτη.

19. Καὶ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ Φινεὲς συνειληφυῖα τοῦ τεκεῖν· καὶ ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ
ἔκλαυσε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ὤκλασε καὶ ἔτεκεν, ὅτι ἐπεστράφησαν ἐπ' αὐτὴν ὠδῖνες αὐτῆς·

20. καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. Καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς.

21. Καὶ ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον Ὠναιχαβὼθ, καὶ εἶπαν ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερὸν αὐτῆς, καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

22. Καὶ εἶπεν· ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ Ἀβενέζερ εἰς Ἄζωτον.

2. Καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς οἶκον Δαγών, καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ Δαγών.

3. Καὶ ὤρθρισαν οἱ Ἀζώτιοι τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθαν εἰς οἶκον Δαγών· καὶ ἴδαν, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπλωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤγειραν τὸν Δαγών, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. (Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τοὺς Ἀζωτίους, καὶ ἐβασάνισεν αὐτούς· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζωτον καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς.)

4. Καὶ ἐγένετο ὅτε ὤρθρισαν τοπρωΐ τῇ ἐπαύριον, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπλωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου· καὶ ἡ κεφαλὴ Δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη

V. 16. καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρεμ. πέφευγα) καὶ ἐγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρεμ. ibid. Καὶ εἶπε· τί) καὶ εἶπεν ἡλὶ. τί. V. 17. πληγὴ μ. ἐγένετο) transposita. ibid. Ὀφνεὶ καὶ Φινεὲς) non habet. V. 21. Ὠναιχαβὼθ, καὶ εἶπαν ὑπὲρ) ὠναιβαρχαβὼθ ὑπὲρ. ibid. αὐτῆς· ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ) αὐτῆς. καὶ εἶπαν. ἀπῴκισαι δόξα ἰσραὴλ. ibid. & V. 22. καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερὸν &c. usque ad finem Cap. omnia desiderantur in *Edit. Rom.* CAP. V. V. 2. τοῦ Κυρίου) κυρίε. V. 3. τῇ ἐπαύριον) abest. ibid. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ib. καὶ ἴδαν) καὶ ἴδον. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) deest. ib. κατέστησαν αὐτὸν) αὐτὸν abest. ib. τὸ ὅριον) τὰ ὅρια. V. 4. τῇ ἐπαύριον) deest. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) abest. ib. ἡ κεφαλὴ) κεφαλή.

χειρῶν αὐτῦ ἀφηρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια Ἀμαφὲθ ἕκαστον· (καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτῦ πεπλωκότες ἐπὶ τὸ πρόθυρον·) πλὴν ἡ ῥάχις Δαγὼν ὑπελείφθη.

5. Διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς Δαγὼν καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον Δαγὼν ἐπὶ βαθμὸν οἴκου Δαγὼν ἐν Ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσι.

6. Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ Κυρίου ἐπ' Ἄζωτον, καὶ ἐπήγαγεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζωτον καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, καὶ μέσον τῆς χώρας αὐτῆς ἀνεφύησαν μύες· καὶ ἐγένετο σύγχυσις θανάτου μεγάλη ἐν τῇ πόλει. χύσις

7. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἀζώτου ὅτι οὕτως, καὶ λέγουσιν· ὅτι οὐ καθήσεται κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ Δαγὼν θεὸν ἡμῶν.

8. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς πάντας σατράπας τῶν ἀλλοφύλων πρὸς αὐτοὺς, καὶ λέγουσι· τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ Θεοῦ Ἰσραήλ; Καὶ λέγουσιν οἱ Γεθθαῖοι· μετελθέτω κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς· καὶ μετῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ εἰς Γεθθά.

9. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸ μετελθεῖν αὐτὴν, καὶ γίνεται χεὶρ Κυρίου ἐν τῇ πόλει, τάραχος μέγας σφόδρα· καὶ ἐπάταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν. Καὶ ἐποίησαν οἱ Γεθθαῖοι ἑαυτοῖς ἕδρας.

10. Καὶ ἐξαποστέλλουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν οἱ Ἀσκαλωνῖται, λέγοντες· τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς, θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν;

11. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι πάντας τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἶπαν· ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν· ὅτι ἐγενήθη σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ ἐκεῖ.

12. Καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας· καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ἦν ἡ κιβωτὸς Κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ μῆνας· καὶ ἐξέζεσεν ἡ γῆ αὐτῶν μύας.

2. Καὶ καλοῦσιν ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν,

v. 4. ἕκαστον) ἕκαστοι. v. 6. χεὶρ) ἡ χεὶρ. ibid. ἐπ' Ἄζωτον) ἐπὶ ἄζωτον. ib. εἰς τὰς ἕδρας) εἰς τὰς ναῦς. ib. χύσις) σύγχυσις. v. 7. ἅτως λέγουσιν) ἅτως, καὶ λέγουσιν. v. 8. τοὺς πάντας σατράπας) πάντας deest. ibid. κιβωτῷ) τῇ κιβωτῷ. ib. Γεθθαῖοι) γεθαῖοι. ib. ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ εἰς Γεθθά.) κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἰσραὴλ εἰς γέθ. v. 9. ἐν τῇ πόλει) τῇ πόλει. ibid. μικροῦ καὶ ἕως) καὶ deest. v. 10. Ἀσκάλωνα· καὶ ἐβόησαν) ἀσκάλωνα· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς θεοῦ εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν. ibid. Ἰσραὴλ, θανατῶσαι) ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι. v. 11. ἀποστέλλουσι) ἐξαποστέλλουσι. ibid. πάντας τοὺς σατρ.) πάντας deest. ib. εἶπαν) εἶπον. ib. σύγχυσις θανάτου ἐν) σύγχυσις ἐν. ib. Θεοῦ ἐκεῖ) Θεὸς ἰσραὴλ ἐκεῖ. CAP. VI. v. 1. Κυρίου) deest.

τῶν, λέγοντες· τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ τῇ Κυρίᾳ; γνωρίσατε ἡμῖν, (καὶ) ἐν τίνι ἀποστελῶμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς.

3. Καὶ εἶπον· εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, μὴ δὴ ἀποστείλητε αὐτὴν κενήν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν· Μὴ οὐκ ἀποσῇ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν;

4. Καὶ λέγουσι· τί τὸ τῆς βασάνου ἀποδώσομεν αὐτῇ; Καὶ εἶπαν· κατὰ ἀριθμὸν τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας χρυσᾶς καὶ πέντε μυας χρυσοῦς, ὅτι πλαῖσμα ἓν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ.

5. Καὶ ποιήσετε ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν, τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν, καὶ δώσετε τῷ Κυρίῳ δόξαν, ὅπως κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν.

6. Καὶ ἱνατί βαρύνετε τὰς καρδίας ἐβαρύνθη ὑμῶν, ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον; ἐξαπέστειλεν

7. Καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν καινὴν μίαν, καὶ δύο βόας πρωτοτοκέσας ἄνευ τῶν τέκνων, Χ ἐφ' ἃς οὐκ ἐπετέθη ζυγός· καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ ἀπαγάγετε τὰ τέκνα ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον.

8. Καὶ λήψεσθε τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν· καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδώσετε αὐτῇ τῆς αὐτὰ Βασάνου, καὶ (ὃ) θήσετε ἐν θέματι Ἀργὸς ἐκ μέρους αὐτῆς· καὶ ἐξαποστελεῖτε ἐξαπο- αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεται. στείλατε

9. Καὶ ὄψεσθε, εἰ εἰς ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσεται (καὶ) κατὰ Βεθσαμὺς, αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην· καὶ ἐὰν μὴ, καὶ γνωσόμεθα ὅτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἥψαι ἡμῶν, ἀλλὰ σύμπλωμα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν.

10. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι οὕτως, καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκέσας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπεκώλυσαν εἰς οἶκον·

11. καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν Κυρίου ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὸ θέμα Ἀργὸς, καὶ τοὺς μῦς τοὺς χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν.

12. Καὶ κατηύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ὁδὸν Βεθσαμύς· ἐν τρίβῳ ἓν ᾗ ἐ- ἑνὶ πορεύοντο καὶ ἔκοπίων, καὶ ὃ μεθίσανλο δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά· καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν αὐτῆς ἕως ὁρίων Βεθσαμύς.

13. Καὶ οἱ ἐν Βεθσαμὺς ἐθέριζον θερισμὸν πυρῶν ἐν κοιλάδι· καὶ ἦραν ὀ-

v. 2. τοῦ Κυρίου) absque articulo. ibid. (καὶ) abeſt. v. 3. εἶπον) εἶπαν. ibid. ἀποστείλητε) ἐξαποστείλητε. ib. χεὶρ) ἡ χεὶρ. v. 4. καὶ πέντε μυας χρυσᾶς) deſunt. v. 5. Καὶ ποιήσετε ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα) καὶ μῦς χρυσοῦς ὁμοίωμα. v. 6. ἐβαρύνθη) ἐβάρυνεν. ibid. ἐξαπέστειλεν) ἐξαπέστειλαν. v. 7. μίαν) abeſt. ibid. ὄπισθεν) ἀπὸ ὄπισθεν. v. 8. Κυρίου) deeſt. ib. αὐτὰ) αὐτῇ. ib. (ὃ) deeſt. ib. Ἀργὸς) βερσεχθάν. ib. ἐξαποστείλατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεται.) ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν, καὶ ἀπελάσατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεθε. v. 9. εἰ εἰς ὁδὸν) εἰ ὁδὸν. ibid. καὶ κατὰ Βεθσ.) μετὰ βεθσαμὺς. v. 10. οὕτως) ἅτω. v. 11. Ἀργὸς) ἐργάθ. ibid. καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν) hæc deſunt. v. 12. Βεθσαμὺς) βαιθσαμὺς, bis.

Φθαλμὲς αὐτῶν, καὶ ἴδαν κιβωτὸν Κυρίε, καὶ ἠυφράνθησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς.

14. Καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν Ἰησοῦ τὸν ἐν Βεθσαμὺς, καὶ ἔστησαν ἐκεῖ παρ' αὐτὴν λίθον μέγαν, καὶ ἔχιζσι τὰ ξύλα τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκάρπωσιν τῷ Κυρίῳ.

15. Καὶ οἱ Λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ τὸ θέμα Ἀργὸζ μετ' αὐτῆς καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τῆ λίθε τῆ μεγάλε· καὶ οἱ ἄνδρες Βεθσαμὺς ἀνήνεγκαν θυσίαν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἔθυσαν θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ Κυρίῳ.

16. Καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἀκκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

17. Καὶ αὗται αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι τῆς Βασάνε τῷ Κυρίῳ· τῆς Ἀζώτε μίαν, τῆς Γάζης μίαν, τῆς Ἀσκάλωνος μίαν, τῆς Γὲθ μίαν, τῆς Ἀκκαρὼν μίαν.

18. Καὶ μῦς οἱ χρυσοῖ κατ' ἀριθμὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέντε σατραπῶν, ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης καὶ ἕως κώμης τῆ Φερεζαίε, καὶ ἕως λίθε τῆ μεγάλου, ἣ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῆ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίε, (καὶ) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, τῆ ἐν ἀγρῷ Ἰησῆ τῆ Βεθσαμυσίτε.

σατραπιῶν

ἐπέθεσαν

19. Καὶ οὐκ ἠσμένισαν υἱοὶ Ἰεχονίου ἐν τοῖς ἀνδράσι Βεθσαμὺς, ὅτι εἶδον κιβωτὸν Κυρίου· καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς, ὅτι ἐπάταξε Κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα.

20. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες οἱ ἐκ Βεθσαμύς· τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον Κυρίου τῆ Θεοῦ τῆ ἁγίου τούτε; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται κιβωτὸς Κυρίε ἀφ' ἡμῶν;

21. Καὶ ἀποστέλλεσιν ἀγγέλους πρὸς τὲς κατοικοῦντας Καριαθιαρεὶμ, λέγοντες· ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν Κυρίε, καταβῆτε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς ἑαυτούς.

ἀποστελοῦσιν

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἔρχονται οἱ ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, καὶ ἀνάγουσιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ εἰσάγεσιν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀμιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ· καὶ τὸν Ἐλεάζαρ υἱὸν αὐτῆ ἡγίασαν φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου.

ἡγίασαν

2. Καὶ ἐγενήθη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν Καριαθιαρεὶμ, ἐπλήθυναν αἱ ἡμέραι, καὶ ἐγένοντο εἴκοσιν ἔτη· καὶ ἐπέβλεψε πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ὀπίσω Κυρίου.

3. Καὶ

v. 13. ἴδαν) ἔδον. v. 14. Ἰησοῦ) ὠσηὲ. ibid. παρ' αὐτὴν) παρ' αὐτῆ. ib. ὁλοκάρπωσιν) εἰς ὁλοκαύτωσιν. v. 15. Κυρίου) τῆ κυρίου. ibid. Ἀργὸζ) ἐργαὲ. ib. καὶ ἔθυσαν θυσίας ἐν) καὶ θυσίας ἐν. v. 16. Ἀκκαρὼν) ἀσκάλωνα. v. 17. αἱ αἱ χρυσαῖ) αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ. v. 18. μῦς οἱ κατ') μῦς οἱ χρυσοῖ κατ'. ibid. τῶν πόλεων) πόλεων. ib. σατραπιῶν) σατραπῶν. ib. ἐπέθεσαν) ἐπέθηκαν. ib. καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης) desunt. ib. Ἰησοῦ) ὠσηὲ. v. 19. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ibid. ἴδον) ἔδαν. v. 21. ἀποστελοῦσιν) ἀποστέλλουσιν. CAP. VII. v. 1. υἱὸν) τὸν υἱὸν. ibid. ἡγίασαν) ἡγίασαν. v. 2. ἐγένοντο) ἐγένετο. ibid. ὁ οἶκος) οἶκος.

3. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, λέγων· εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς Κύριον, περιέλετε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς Κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

4. Καὶ περιεῖλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοὺς Βααλεὶμ καὶ τὰ ἄλση Ἀσαρὼθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ Κυρίῳ μόνῳ.

5. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· ἀθροίσατε τὸν πάντα Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ, καὶ προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς Κύριον.

6. Καὶ συνήχθησαν εἰς Μασσηφάθ, καὶ ὑδρεύονται ὕδωρ, καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον Κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπαν· ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιον Κυρίου. Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ.

7. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ, καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀκούσασιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων.

8. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Σαμουήλ· μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν, τοῦ μὴ βοᾷν πρὸς Κύριον Θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

9. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν σὺν παντὶ τῷ λαῷ τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς Κύριον περὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ Κύριος.

10. Καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐβρόντησε Κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν, καὶ ἔπταισαν ἐνώπιον Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ Μασσηφάθ, καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ * Βεθχόρ. ἐπάταξεν

12. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ λίθον ἕνα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον Μασσηφάθ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀβενέζερ, λίθος τοῦ βοηθοῦ· καὶ εἶπεν· ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν Κύριος. * Βελχώρ

13. Καὶ ἐταπείνωσε Κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι ἐπελθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαμουήλ.

14. Καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ Ἰσραὴλ, ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γέθ, καὶ τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀφείλαντο ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἀμορῥαίου.

15. Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ·

v. 3. τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους) θεοὺς ἀλλοτρίους. v. 4. περιεῖλαν) περιεῖλον. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 5. τὸν πάντα) πάντα. v. 7. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 10. Supplementa *Cod. Alex.* quæ a fine hujus vers. & seq. minori charactere expressa leguntur habet omnia *Edit. Rom.* v. 11. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. ibid. Βελχὼρ) βαιθχόρ. v. 12. ἀναμέσον καὶ) ἀνὰ μέσον μασσηφὰθ καὶ. v. 13. ἐπελθεῖν) προσελθεῖν. ibid. ἐγένετο) ἐγενήθη. ib. Σαμουὴλ) τοῦ σαμουήλ. v. 14. ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γέθ,) ἀπὸ ἀσκάλωνος ἕως ἀζώθ. ibid. ἀφείλαντο) ἀφείλοντο.

16. καὶ ἐπορεύετο κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιεκύκλουν αὐτὸν, καὶ ἐκύκλου Βαιθὴλ καὶ τὴν Γαλ-Μασηφά γαλὰ καὶ τὴν Μασηφάθ· καὶ ἐδίκαζε τὸν Ἰσραὴλ ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τέτοις.

17. Ἡ δὲ ἀποστροφὴ αὐτῦ εἰς Ἁρμαθάιμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτῦ· καὶ ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε Σαμουὴλ, καὶ κατέστησε τὲς υἱὲς αὐτῦ δικασὰς τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτῦ· πρωτότοκος Ἰωὴλ, καὶ ὄνομα τῦ δικασὰς δευτέρᾳ αὐτῦ Ἀβιὰ, δικασαὶ ἐν Βηρσαβεέ.

3. Καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῦ ἐν ὁδῷ αὐτῦ· καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας, καὶ ἐλάμβανον δῶρα, καὶ ἐξέκλιναν δικαιώματα.

4. Καὶ συναθροίζονται πάντες ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ παραγίνονται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθάιμ,

5. καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἰδὲ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σε ὲ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σε· καὶ νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς Βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη.

6. Καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Σαμουὴλ, ὡς εἶπαν· δὸς ἡμῖν Βασιλέα δικάζειν (ἐφ') ἡμᾶς. Καὶ προσηύξατο Σαμουὴλ πρὸς Κύριον.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμυὴλ· ἄκυε τῆς φωνῆς τῦ λαοῦ, καθὰ ἂν λαλήσωσί σοι· ὅτι ὲ σὲ ἐξεθενήκασιν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ ἐξουθενήκασι, τῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν.

8. Κατὰ πάντα τὰ ποιήματα ἃ ἐποίησάν μοι, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον αὐτὸς ἐξ Αἰγύπλου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐδύλευον θεοῖς ἑτέροις, οὕτως αὐτοὶ ποιῦσι καὶ σοί.

9. Καὶ νῦν ἄκυε τῆς φωνῆς αὐτῶν· πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς, καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τῦ Βασιλέως, ὃς βασιλεύσει ἐπ' αὐτούς. βασιλεύει

10. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πᾶν τὸ ῥῆμα Κυρίου πρὸς τὸν λαὸν, τὸς αἰτοῦντας παρ' αὐτῦ Βασιλέα.

11. Καὶ εἶπε· τῦτο ἔσαι τὸ δικαίωμα τῦ Βασιλέως, ὃς Βασιλεύσει ἐφ' ὑμᾶς· τὲς υἱὲς ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται αὐτὲς ἐν ἅρμασιν αὐτῦ, καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτῦ·

12. καὶ θέθαι αὐτὲς ἑαυτῷ χιλιάρχες, καὶ ἑκατονταάρχες, καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾶν τρυγητὸν αὐτῦ, καὶ ποιεῖν σκεύη πολεμικὰ αὐτῦ, καὶ σκεύη ἁρμάτων αὐτῦ·

13. καὶ

V. 16. ἐκύκλουν) ἐκύκλου. ibid. Μασηφὰ) μασηφάθ. V. 17. ἐδίκαζεν) addit ἐκεῖ. CAP. VIII. V. 2. αὐτοῦ Ἀβιὰ, δικασὰς) ἀβία, δικασαὶ. V. 3. ἐξέκλιναν) ἐξέκλινον, posteriore loco. V. 4. πάντες) abest. ibid. πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἁρμ.) transpositа. V. 6. Καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥ. ἐνώπιον) καὶ πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς. ibid. (ἐφ') deest. V. 7. λαλήσωσι) λαλῶσι. ibid. ἐξεθενήκασι poster. loco.) ἐξεθενώκασι. V. 8. πάντα ἃ) πάντα τὰ ποιήματα ἃ. ibid. καὶ ἕως) ἕως. V. 9. νῦν ἄκουε) καὶ νῦν ἄκουε. ibid. βασιλεύει) βασιλεύσει. V. 10. Κυρίου) τοῦ κυρίου. V. 11. καὶ ἱππεῦσιν) καὶ ἐν ἱππεῦσιν. V. 12. χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους) transpositа.

αὐτῶν 13. καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται εἰς μυρεψὲς, καὶ εἰς μαγειρίσσας, καὶ εἰς πεσσέσας.

14. Καὶ τὲς ἀγροὺς ὑμῶν καὶ τὲς ἀμπελῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, καὶ δώσει τοῖς δούλοις αὐτοῦ.

15. καὶ τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ δώσει τοῖς εὐνέχοις αὐτῦ, καὶ τοῖς δούλοις αὐτῦ.

16. Καὶ τοὺς δέλες ὑμῶν καὶ τὰς δέλας ὑμῶν καὶ τὰ βεκόλια ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὲς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδεκατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτῦ.

17. καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ δῆλοι.

18. Καὶ βοήσεσθε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπε βασιλέως ὑμῶν ὃ ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ ἐκ ἐπακούσεται Κύριος ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὅτι ὑμεῖς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς βασιλέα.

19. Καὶ ἐκ ἐβέλετο ὁ λαὸς τῦ ἀκῦσαι τῦ Σαμυὴλ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσαι ἐφ' ἡμᾶς,

20. καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δικάσει ἡμᾶς βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν.

21. Καὶ ἤκυσε Σαμυὴλ πάντας τὲς λόγους τῦ λαοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα Κυρίου.

22. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμυήλ· ἄκυε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ βασίλευσον αὐτοῖς βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραὴλ· ἀποτρεχέτω ἕκασος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἦν ἀνὴρ ἐξ υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Κεὶς, υἱὸς Ἀβιὴλ, υἱοῦ Ἀρὲδ, υἱῦ Βεχωρὲθ, υἱῦ Ἀφὶχ, υἱῦ ἀνδρὸς Ἰεμινναίε, ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύι.

2. Καὶ τέτῳ υἱὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαὲλ· εὐμεγέθης, ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ ὐκ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν.

3. Καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι Κεὶς τῦ πατρὸς Σαὲλ· καὶ εἶπε Κεὶς πρὸς Σαὲλ τὸν υἱὸν αὐτῦ· λάβε μετὰ σεαυτῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀνάστητε, καὶ πορεύθητε, καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους. οἱ

4. Καὶ διῆλθεν δι' ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς Σαλισὰ, καὶ ὐχ εὗρον· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς Σααλείμ, καὶ ὐκ ἦν· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς τῦ Ἰεμεναίε, καὶ ὐχ εὗρεν.

5. Αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς γῆν Σειφ, καὶ Σαοὺλ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτῦ τῷ μετ' αὐτῦ· δεῦρο καὶ ἀποστρέψωμεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατὴρ με τὰς ὄνες, φροντίζῃ περὶ ἡμῶν.

6. Καὶ

V. 13. αὐτῶν) ὑμῶν. V. 14. ἀμπελῶνας) addit ὑμῶν. ibid. δέλοις αὐτοῦ) δέλοις ἑαυτοῦ. V. 15. τὸ σπέρμα) τὰ σπέρματα. V. 19. τοῦ ἀκῆσαι) ἀκοῦσαι. ibid. ἐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι) ἐχ, ἀλλ' ἢ. V. 20. κατὰ) καθὰ. ibid. δικάσει) δικάση. CAP. IX. v. 1. Καὶ ἦν ἀνὴρ) Καὶ ἀνὴρ. ibid. Κεὶς) Κὶσ, constanter. ibid. Ἀρὲδ, υἱῦ Βεχωρὲθ, υἱῦ Ἀφὶχ, υἱῦ ἀνδρ. Ἰεμιννάιου) ἰαρὲδ, υἱοῦ βαχὲθ, υἱοῦ ἀφὶχ, υἱῦ ἀνδρος ἰεμιναίου. v. 3. οἱ ὄνοι Κεὶς τῦ π. αἱ ὄναι κὶς πατρὸς. v. 4. διῆλθαν) διῆλθον. ibid. Σαλισσὰ) σελιχὰ. ib. Σααλείμ) σεγαλίμ. ib. τοῦ Ἰεμειναίου) ἰαμὶν. v. 5. γῆν Σειφ) τὴν σὶφ. ibid. φροντίζῃ περὶ) φροντίζῃ τὰ περὶ.

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον· ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔνδοξος· πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ, παραγινόμενον παρέσαι· καὶ νῦν πορευθῶμεν ἐκεῖ, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν, ἐφ' ἣν ἐπορεύθημεν ἐπ' αὐτήν.

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μεθ' αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα, καὶ τί εἰσοίσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ; ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον ἐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν, τοῦ εἰσενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ τὸ ὑπάρχον ἡμῖν;

8. Καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλε ἀργυρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν.

9. Καὶ ἔμπροσθεν ἐν Ἰσραὴλ τάδε ἔλεγαν ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτῆσαι Θεόν· δεῦτε καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν βλέποντα· ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν, ὁ βλέπων.

10. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμά σε· δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν ἧ ἦν ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ.

11. Αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκεσι τὰ κοράσια ἐξεληλυθότα ὑδρεύσασθαι ὕδωρ, καὶ λέγουσιν αὐταῖς· εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων;

12. Καὶ ἀπεκρίθη τὰ κοράσια αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν· ἔστιν, ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον ὑμῶν· τάχυνον νῦν, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν ἧκει εἰς τὴν πόλιν, ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν Βαμᾶ.

13. Ὡς ἂν εἰσέλθητε τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Βαμᾶ τοῦ Φαγεῖν· ὅτι Βανᾶ
ἐὰν μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν, ὅτι ἔτος εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίσιν οἱ ξένοι· καὶ νῦν ἀνάβητε, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτόν.

14. Καὶ ἀναβαίνεσιν τὴν πόλιν· αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀναβῆναι εἰς Βαμᾶ.

15. Καὶ Κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέρᾳ μιᾷ, ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, λέγων·

16. ὡς ὁ καιρὸς ἔτος, αὔριον (αὔριον) ἀποστέλλω πρὸς σὲ ἄνδρα ἐκ γῆς Βενιαμεὶν, καὶ χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, ὅτι ἦλθε βοὴ αὐτῶν πρός με. ἀποστέλλω

17. Καὶ

V. 6. ἐκεῖ) abeſt. V. 7. εἰσοίσομεν) οἰσόμεν. ibid. ὅτι ἄρτοι) ὅτι οἱ ἄρτοι.] ib. ἔστιν ἐν ἡμῖν τῷ) ἐστὶ μεθ' ἡμῶν. V. 9. Ἰσραὴλ τάδε ἔλεγαν) ἐν ἰσραὴλ τάδε ἔλεγεν. ibid. ἐπερωτῆσαι Θεόν·) ἐπερωτᾶν τὸν Θεὸν. ib. δεῦτε) δεῦρο. V. 10. τοῦ Θεοῦ) ὁ τοῦ Θεοῦ. V. 11. ὑδρεύσασθαι) ὑδρεύεσθαι. V. 12. λέγουσιν) addit αὐτοῖς. ibid. τάχυνον) abeſt. V. 13. τὴν πόλιν) εἰς τὴν πόλιν. ibid. Βανᾶ) βαμᾶ. ib. τοῦ ἐλθεῖν) τοῦ εἰσελθεῖν. V. 15. Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν) transpoſita. V. 16. ἔτος, αὔριον αὔριον ἀποστέλλω) αὔριον ἀποστελῶ.

17. Καὶ Σαμουὴλ εἶδε τὸν Σαοὺλ, καὶ Κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ· ἰδὲ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά σοι· ἔτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μου.

18. Καὶ προσήγαγε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν· ἀπάγγειλον δή μοι, ποῖος οἶκος τοῦ βλέποντος.

19. Καὶ ἀπεκρίθη Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι αὐτός· ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς Βαμᾶ, καὶ φάγε μετ' ἐμοῦ σήμερον, καὶ ἐξαποστελῶ σε πρωΐ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι. ἐξαποστέλλω

20. Καὶ περὶ τῶν ὄνων τῶν ἀπολωλυιῶν σοι σήμερον τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου αὐταῖς, ὅτι εὑρηνται· καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ Ἰσραήλ; οὐ σοὶ, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου; σε

21. Καὶ ἀπεκρίθη Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· οὐχὶ ἀνδρὸς υἱὸς Ἰεμιναίου ἐγώ εἰμι, τοῦ μικροτέρου σκήπτρου Φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ τῆς Φυλῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκήπτρου Βενιαμείν; καὶ ἵνατὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο;

22. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ καλάλυμα, καὶ ἔθετο αὐτοῖς τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων, ὡσεὶ ἑβδομήκοντα ἀνδρῶν.

23. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ· δός μοι τὴν μερίδα ἣν ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί.

24. Καὶ ὕψωσεν ὁ μάγειρος τὴν κωλέαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον Σαοὺλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ· ἰδὲ ὑπόλειμμα, παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν σε καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτυρίαν τέθειταί σοι παρὰ τοῦ *λαοῦ, ἀπόκνιζε. Καὶ ἔφαγε Σαοὺλ μετὰ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἤψησεν τέθεται *ἀνθρώπου ἀποκνίζει

25. Καὶ κατέβη ἐκ τῆς Βαμᾶ †εἰς τὴν πόλιν· καὶ διέστρωσαν τῷ Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη. †ἐν τῇ πόλει

26. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος, καὶ ἐκάλεσε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, λέγων· ἀνάστα, καὶ ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ ἕως ἔξω.

27. Αὐτῶν καταβαινόντων εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ Σαμουὴλ εἶπε τῷ Σαοὺλ· εἶπον τῷ νεανίσκῳ, καὶ διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν· (καὶ διῆλθεν) καὶ σὺ στῆθι ὡς σήμερον, καὶ ἀκουστόν σοι ῥῆμα Θεοῦ.

V. 17. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. V. 18. δή μοι, ποῖος οἶκος) δή ποῖος ὁ οἶκος. V. 19. ἐξαποστέλλω) ἐξαποστελῶ. V. 20. τῶν ἀπολωλυιῶν σε) σε τῶν ἀπολωλυιῶν. ibid. καὶ παντὶ τῷ) καὶ τῷ. V. 21. μικροτέρου) μικροῦ. ibid. πρὸς μὲ) πρὸς ἐμέ. V. 22. αὐτοῖς τόπον) αὐτοῖς ἐκεῖ τόπον. V. 24. καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῖς) desunt. ibid. μαρτυρίαν τέθειταί σοι παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκνίζει.) μαρτύριον τέθειταί σοι παρὰ τὲς ἄλλες, ἀπόκνιζε. V. 25. ἐν τῇ πόλει) εἰς τὴν πόλιν. V. 26. ἀνέστη, καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ αὐτὸς) ἀνέστη σαὰλ, καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς. V. 27. (καὶ διῆλθεν) non habet. ibid. ἀκουστόν σοι) ἄκουσον.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν φακὸν τῦ ἐλαίυ, καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ· καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐχὶ κέχρικέ σε Κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτῦ ἐπὶ Ἰσραήλ; καὶ σὺ ἄρξεις ἐν λαῷ Κυρίου, καὶ σώσεις αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῦ κυκλόθεν.

2. Καὶ τῦτό σοι τὸ σημεῖον, ὅτι κεχρικέ σε Κύριος ἐπὶ κληρονομίαν αὐτῦ εἰς ἄρχοντα· ὡς ἂν ἀπέλθης σήμερον ἀπ' ἐμῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις Ῥαχὴλ ἐν τῷ ὁρίῳ τῦ Βενιαμεὶν ἁλλομένυς μεγάλα, καὶ ἐρῦσί σοι· εὕρηνται αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν· καὶ ἰδὲ ἀποτετίνακται ὁ πατήρ σε τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδαψιλεύσατο δι' ὑμᾶς, λέγων· τί ποιήσω ὑπὲρ τῦ υἱῦ μυ; ὄρει

3. Καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπέκεινα ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς Θαβὼρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν Θεὸν εἰς Βαιθὴλ, ἕνα αἴροντα τρία αἰγίδια, καὶ ἕνα αἴροντα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνυ·

4. καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσυσί σοι δύο ἀπαρχὰς ἄρλων, καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

5. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν Βουνὸν τῦ Θεῦ, ὃ ἐστιν (τὸ ἀνάσημα τῶν ἀλλοφύλων) ἐκεῖ Νασὶβ ὁ ἀλλόφυλος· καὶ ἔσαι ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαμᾶ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν νάβλα, καὶ τύμπανα, καὶ αὐλὸς, καὶ κινύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες·

6. καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα Κυρίυ, καὶ προφητεύσεις μετ' αὐτῶν, καὶ ἐστραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.

7 Καὶ ἔσαι ὅταν ἥξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σὲ, ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ σε, ὅτι Θεὸς μετὰ σῦ.

8. Καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς Γάλγαλα, καὶ ἰδὲ ἐγὼ καταβαίνω πρὸς σὲ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαύτωσιν καὶ θῦσαι θυσίας εἰρηνικάς· ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις ἕως τῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις.

9. Καὶ ἐγενήθη ὥσε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ Σαμουὴλ, καὶ μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ Θεὸς καρδίαν ἄλλην· καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

10. Καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν βουνὸν (τῶν προφητῶν) καὶ ἰδὲ χορὸς προφητῶν ἐξεναντίας αὐτῦ· καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Θεῦ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

11. Καὶ ἐγενήθησαν ἅπαντες οἱ εἰδότες ἰδόντες αὐτὸν ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ εἶδον, καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν προφητῶν προφητεύων· καὶ εἶπαν ὁ λαὸς ἕκασος πρὸς τὸν

CAP. X. v. 1. λαῷ) ἐν λαῷ. ibid. καὶ σώσεις) καὶ σὺ σώσεις. ib. κυκλόθεν) abeſt. v. 2. κέχρικέ σε) ἔχρισέ σε. ibid. τοῦ Βενιαμεὶν) βενιαμὶν. ib. ἀποτετίνακται ὁ πατήρ σε) transpoſita. v. 5. ἐστιν τὸ ἀνάσημα τῶν ἀλλ. ἐκεῖ) ἔστιν ἐκεῖ τὸ ἀνάσεμα τῶν ἀλλοφύλων. ἐκεῖ. ibid. τύμπανα) τύμπανον. v. 6. ἐπ' αὐτῶν) μεθ' αὐτῶν. v. 8. Γάλγαλα, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κ.) γαλγὰλ καὶ ἰδὲ καταβ. ibid. θῦσαι) abeſt. v. 10. τῶν προφητῶν) abeſt. v. 11. ἅπαντες οἱ ἰδόντες) πάντες οἱ εἰδότες. ibid. προφητῶν προφητεύων καὶ εἶπαν) προφητῶν· καὶ εἶπεν.

τὸν πλησίον αὐτῦ· τί τῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ Κεὶς ; ἢ καὶ Σαὺλ ἐν προφήταις ;

12. Καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν, καὶ εἶπε· καὶ τίς πατὴρ αὐτῦ ; διὰ Κεὶς ; Διὰ τῦτο ἐγενήθη εἰς παραβολήν· ἢ καὶ Σαὺλ ἐν προφήταις ;

13. Καὶ συνετέλεσε προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν.

14. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτῦ· πῦ ἐπορεύθητε ; Καὶ εἶπαν· ζητεῖν τὰς ὄνες, καὶ εἴδομεν ὅτι ἐκ εἰσὶ, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς Σαμυήλ.

15. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς Σαὺλ· ἀπάγγειλον δή μοι, τί εἶπέ σοι Σαμυήλ ;

16. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτῦ· ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι· τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὃ εἶπε Σαμυήλ.

17. Καὶ παρήγγειλε Σαμυὴλ παντὶ Μασηφὰ τῷ λαῷ πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφάθ.

18. Καὶ εἶπε πρὸς υἱοὺς Ἰσραὴλ· τάδε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐγὼ ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτε, καὶ ἐξειλάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐκθλιβῦσῶν ὑμᾶς.

19. Καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώκατε τὸν Θεὸν ὑμῶν, ὃς αὐτός ἐσιν σωτὴρ ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ θλίψεων ὑμῶν, καὶ εἴπατε· ἐχὶ, ἀλλ' ἢ βασιλέα στήσεις ἐφ' ἡμῶν. Καὶ νῦν κατάστητε ἐνώπιον Κυρίε κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν καὶ κατὰ τὰς χιλιάδας ὑμῶν.

20. Καὶ προσήγαγε Σαμυὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Ἰσραὴλ, καὶ κατακληρῦται σκῆπτρον Βενιαμείν·

21. καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμεὶν εἰς φυλὰς, καὶ κατακληρῦται Φυλὴ Ματλαρεί· καὶ προσάγυσι τὴν Φυλὴν Ματλαρεὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληρῦται Σαὺλ υἱὸς Κεὶς· καὶ ἐζήτει αὐτὸν, καὶ ὐχ εὑρίσκετο. Ματλαρειτ

22. Καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι Σαμυὴλ ἐν Κυρίῳ· εἰ ἔχρεται ἔτι ἐνταῦθα ἀνήρ ; Καὶ εἶπε Κύριος· ἰδὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσι. εἰσέρχεται

23. Καὶ ἔδραμε καὶ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ τῦ λαῦ· καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω.

24. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς ἅπαντα τὸν λαόν· εἰ ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ Κύριος, ὅτι ὐκ ἔσιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ; Καὶ ἔγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ζήτω, εἶπαν, ὁ βασιλεύς.

25. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τῦ βασιλέως, καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἐξαπέστειλε Σαμυὴλ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτῦ.

v. 12. ἃ Κεὶς ; Διὰ) καὶ διὰ. v. 14. εἴδομεν) εἴδαμεν. v. 16. ὃ εἶπε Σαμυήλ.) non habet. v. 17. Μασηφὰ) μασσηφάθ. v. 18. τὸν Ἰσραὴλ) τὰς υἱοὺς Ἰσραὴλ. ibid. ἐκθλιβῦσῶν) θλιβῦσῶν. v. 19. ἐξουδενώκατε) ἐξουδενήκατε. ibid. σωτὴρ ὑμῶν) transposita. ib. ἀλλ' ἢ βασ. στήσεις) ἀλλ' ἢ ὅτι βασ. κατασήσεις. ib. χιλιάδας) Φυλὰς. v. 21. Ματλαρεὶτ) ματλαρὶ. v. 22. ἔτι Σαμυὴλ) transposita. ibid. εἰσέρχεται ἔτι ἐνταῦθα ἀνήρ ;) εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα. v. 24. ἅπαντα) πάντα. ibid. καὶ ζήτω, ἔπαν, ὁ βασιλεύς.) καὶ ἔπαν, ζήτω ὁ βασιλεύς.

26. Καὶ Σαὺλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
Γαβαα- αὐτοῦ εἰς Γαβαά· καὶ ἐπορεύθησαν υἱοὶ δυ-
θὰ νάμενοι, ὧν ἥψατο Κύριος καρδίας αὐτῶν, μετὰ Σαούλ.

27. Καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν· τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος; καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ἐπ' ΚΑΙ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα, καὶ ἀνέβη Νάας ὁ Ἀμανίτης, καὶ παρεμβάλλει ἐπὶ Ἰαβεὶς Γαλαάδ. Καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς πρὸς Νάας τὸν Ἀμανίτην· διάθου ἡμῖν διαθήκην, καὶ δουλεύσομέν σοι.

2. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Νάας ὁ Ἀμανίτης· ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν, ἐν τῷ ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα ὀφθαλμὸν δεξιὸν, καὶ θήσομαι Χ αὐτὸν ὄνειδος ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

3. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς· ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραήλ· ἐὰν μὴ ὁ σώζων ἡμᾶς, καὶ ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.

Γαβαα- 4. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς Γαβαὰ
θὰ πρὸς Σαούλ, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ· καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν.

5. Καὶ ἰδοὺ Σαὺλ ἤρχετο μετὰ τοπρωὶ ἐξ ἀγροῦ, καὶ εἶπε Σαούλ· τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει; καὶ διηγοῦνται αὐτῷ τὰ ῥήματα τῶν ἀνδρῶν Ἰαβεὶς.

6. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Σαοὺλ, ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα.

7. Καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλισεν αὐτὰς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ἀγγέλων (αὐτῶν), λέγων· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκπορευόμενος ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω Σαμουὴλ, κατὰ τάδε ποιήσουσι τοῖς βουσὶν αὐτοῦ. Καὶ ἐπῆλθεν ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐξήσαν ὡς ἀνὴρ εἷς.

8. Καὶ ἐπισκέπλεται αὐτοὺς ἐν Βεζὲκ, πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἑξακοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας Ἰούδα ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐρχομένοις· τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβεὶς Γαλαάδ· αὔριον ἔσαι ὑμῖν ἡ σωτηρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἦλθον ἦλθαν οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβεὶς, καὶ ἠυφράνθησαν.

10. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς πρὸς Νάας τὸν Ἀμανίτην· αὔριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν.

11. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὴν αὔριον, καὶ ἔθετο Σαοὺλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ εἰσπορεύονται εἰς μέσον τῆς παρεμ-

v. 26. Γαβαιθὰ) γαβαὰ. ibid. δυνάμενοι) δυνάμεων. v. 27. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. CAP. XI. v. 1. Ἀμανίτης) ἀμμανίτης, conſtanter. ibid. ἐπ' Ἰαβεὶς) ἐπὶ ἰαβὶς. v. 2. ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν) ἐν ταύτῃ διαθήσομαι διαθήκην ὑμῖν. ibid. ἐξορύξαι) addit ὑμῶν. ib. ἐπὶ πάντα Ἰσρ.) ἐπὶ ἰσραὴλ. v. 3. ἐὰν μὴ ὁ) ἐὰν μὴ ἦ ὁ. v. 4. Γαβαιθὰ) γαβαὰ. v. 5. τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει;) τί ὅτι κλαίει ὁ λαός. ibid. & v. 6. quæ minori charactere expreſſa omnia habet Ed. Rom. v. 7. (αὐτῶν) abeſt. v. 8. ἐν Βεζὲκ) addit ἐν βαμὰ. v. 9. Γαλαάδ) deeſt. ibid. αὔριον ἔσαι ὑμῖν) ἔσαι deeſt. ib. ἦλθαν) ἦλθον. v. 10. εἶπαν) εἶπον.

παρεμβολῆς ἐν Φυλακῇ τῇ πρωϊνῇ, καὶ
ἔπληξεν ἔπληξαν τὲς υἱὲς Ἀμμὼν ἕως διεθερμάν-
ἐγενήθη- θη ἡ ἡμέρα. Καὶ ἐγενήθη καὶ οἱ ὑπολελειμ-
σαν μένοι διεσπάρησαν, καὶ ἐχ ὑπελείφθη-
σαν ἐν αὐτοῖς δύο κατὰ τὸ αὐτό.

12. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ· τίς ὁ εἴπας ὅτι Σαοὺλ ἐ βασιλεύσει ἡμῶν; παράδος τὲς ἄνδρας, καὶ θανατώσομεν αὐτούς.

13. Καὶ εἶπε Σαὲλ· ἐκ ἀποθανεῖται ἐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν ἐν Ἰσραήλ.

14. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν, λέγων· πορευθῶμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν.

15. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ ἔχρισε Σαμυὴλ ἐκεῖ εἰς βασιλέα τὸν Σαὲλ ἐνώπιον Κυρίου ἐν
ἔθυσεν Γαλγάλοις· καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ θυσίας καὶ εἰρηνικὰς ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἠυφράνθη Σαμυὴλ ἐκεῖ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἕως τε λίαν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. ΧΙΙ.

ΚΑΙ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἤκουσα Φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα·

2. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἐγὼ γεγήρακα καὶ καθήσομαι, καὶ οἱ υἱοί με ἰδὲ ἐν ὑμῖν· κἀγὼ ἰδὲ διελήλυθα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός με καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

3. Ἰδὲ ἐγὼ, ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον Κυρίε καὶ ἐνώπιον χριςοῦ αὐτε· μόχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ τίνα κατεδυνάςευσα, ἢ τίνα ἐξεπίασα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα, ἢ ὑπόδημα; ἀποκρίθητε κατ' ἐμε, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν.

4. Καὶ εἶπαν πρὸς Σαμυήλ· ἐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ ἐ κατεδυνάςευσας ἡμᾶς, καὶ ἐκ εἴληφας ἐκ χειρὸς ἐδενὸς ἐδέν.

5. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς τὸν λαόν· μάρτυς Κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς χριςὸς αὐτε σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι ἐχ εὑρήκατε ἐν χειρί με ἐδέν. Καὶ εἶπαν· μάρτυς.

6. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων· μάρτυς Κύριος ὁ ποιήσας τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν, καὶ ὁ ἀναγαγὼν τὲς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτε.

7. Καὶ νῦν κατάςητε, καὶ δικάσω ὑ- δικαιώσω
μᾶς ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἐπαγγελῶ ὑμῖν τὰς πάσας δικαιοσύνας Κυρίου, ἃς ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ὑμῶν·

8. ὡς εἰσῆλθεν Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὲς Αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ὑμῶν πρὸς Κύριον, καὶ ἀπέςειλε Κύριος

Ψ. 11. τῇ πρωϊνῇ, καὶ ἔπληξεν) τῇ ἑωθινῇ, καὶ ἔτυπλον. ibid. Καὶ ἐγενήθησαν οἱ ὑπ.) καὶ ἐγενήθη καὶ ὑπολ. v. 15. εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ) transpoſita. ibid. Σαμουὴλ ἐκεῖ) ἐκεῖ deeſt. ib. ἕως τε λίαν) ὡς τε λιαν. CAP. XII. v. 1. ἄνδρα) abeſt. v. 2. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. νεοτητός μου) μου deeſt. v. 3. κατεδυνάςευσα) addit ὑμῶν. ib. ἐξεπίασα) ἐξεπίεσα. ib. ἢ ὑπόδημα) καὶ ὑπόδημα. v. 4. κατεδυνάςευσας ἡμᾶς) adjicit καὶ ἐκ ἔθλασας ἡμᾶς. v. 6. Ἀαρὼν, καὶ ὁ) καὶ deeſt. v. 7. δικαιώσω) δικάσω. ibid. τὰς πάσας δικαιοσύνας) τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην. ib. ἃς ἐποίησεν ὑμῖν) ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν.

τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν, καὶ ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

9. Καὶ ἐπελάθοντο τοῦ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Σισάρα ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶν βασιλέως Ἀσὼρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως Μωάβ, καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς. Ἰαβεὶς

10. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον, καὶ ἔλεγον· ἡμάρτομεν, ὅτι ἐγκαταλελοίπαμεν τὸν Κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βααλεὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν· καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι.

11. Καὶ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Ἱεροβάαλ, καὶ τὸν Βαρὰκ, καὶ τὸν Ἰεφθάε, καὶ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κυκλόθεν, καὶ κατῳκεῖτε πεποιθότες. πεποιθώς

12. Καὶ ἴδετε ὅτι Νάας βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὰν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ εἴπατε· ἐχί, ἀλλ' ἢ βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν βασιλεὺς ὑμῶν.

13. Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε, ὃν ᾐτήσασθε· καὶ ἰδοὺ δέδωκε Κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα.

14. Ἐὰν φοβηθῆτε τὸν Κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ, καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὀπίσω Κυρίου πορευόμενοι·

15. ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυρίου, καὶ ἔσαι χεὶρ Κυρίου εἰς ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν.

16. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, ὃ ὁ Κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν·

17. οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι τὸν Κύριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετὸν, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ἣν ἐποιήσατε ἐνώπιον Κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.

18. Καὶ ἐπεκαλέσατο Σαμουὴλ τὸν Κύριον, καὶ ἔδωκε Κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν Κύριον σφόδρα καὶ τὸν Σαμουήλ.

19. Καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ· πρόσευξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς Κύριον Θεόν σου, καὶ ὃ μὴ ἀποθάνωμεν· ὅτι προσεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίαν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.

20. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν· μὴ φοβεῖσθε· ὑμεῖς πεποιήκατε τὴν πᾶσαν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν Κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν,

21. καὶ μὴ παραβῆτε ὀπίσω τῶν μηδὲν ὄντων, ἃ οὐ περανοῦσιν οὐθέν, καὶ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐθέν εἰσιν·

22. ὅτι

v. 8. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγον. v. 9. τοῦ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ Θεοῦ. ibid. ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶς) ἀρχιστρατήγῳ ἰαβεὶν. ib. ἐπολέμησαν αὐτοῖς) ἐπολέμησεν ἐν αὐτῆς. v. 10. ἐγκαταλελοίπαμεν) ἐγκατελίπομεν. v. 11. Κύριος) deest. ibid. πεποιθώς.) πεποιθότες. v. 12. ἀλλ' ἢ βασ.) ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς. v. 13. ὃν ᾐτήσασθε) non habet. v. 15. εἰσακούσητε) ἀκούσητε. ibid. εἰς ὑμᾶς) ἐφ' ὑμᾶς. v. 17. τὸν Κύριον) absque articulo. v. 21. καὶ ἐκ ἐξελοῦνται) καὶ οἱ ἐκ ἐξελοῦνται.

22. ὅτι ἐκ ἀπώσεται Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι ἐπιεικῶς Κύριος προσελάβετο ὑμᾶς ἑαυτῷ εἰς λαόν.

23. Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἁμαρτεῖν τῷ Κυρίῳ, ἀνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν· καὶ δελεύσω τῷ Κυρίῳ, καὶ δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν.

24. Πλὴν Φοβεῖσθε τὸν Κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν· ὅτι ἴδετε ἃ ἐμεγάλυνε μεθ' ὑμῶν.

25. Καὶ ἐὰν κακίᾳ κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προσεθήσεσθε.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΧΧΧ Υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαὲλ, ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ·

2. καὶ ἐκλέγεται ἑαυτῷ Σαὲλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἦσαν μετὰ Σαοὺλ δισχίλιοι οἱ ἐν Μαχμὰς, καὶ ἐν τῷ ὄρει Βαιθὴλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ Ἰωνάθαν ἐν Γαβαὰ τοῦ Βενιαμείν· καὶ τὸ καταλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐπάταξεν Ἰωνάθαν τὸν Ναασὲβ τὸν ἀλλόφυλον τὸν ἐν τῷ βουνῷ, καὶ ἀκήκουσιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ Σαὲλ σάλπιγγι σαλπίζει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, λέγων· ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι.

4. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, πέπαικε Σαοὺλ τὸν Ναασὲβ τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἠχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς ὀπίσω Σαὲλ ἐν Γαλγάλοις.

5. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων, καὶ ἓξ χιλιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει· καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν Μαχμὰς ἐξ ἐναντίας Βαιθωρὼν καλὰ νότου.

6. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτὸν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ ἐν τοῖς λάκκοις.

7. Καὶ οἱ ἐκβαίνοντες διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Γὰδ καὶ Γαλαάδ· καὶ Σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν Γαλγάλοις, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ.

8. Καὶ διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ ὡς εἶπε Σαμουὴλ, καὶ ὃ παρεγένετο Σαμουὴλ εἰς Γάλγαλα· καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπε Σαούλ· προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς· καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν.

10. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ Σαμουὴλ παραγίνεται· καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, εὐλογῆσαι αὐτόν.

11. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· τί πεποίηκας; Καὶ εἶπε Σαούλ· ὅτι εἶδον ὡς διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ ὃ παρεγένω ὡς διεταξω ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν,

CAP. XIII. v. 4. ἤκασαν) ἤκουσε. ibid. καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς ὀπίσω) καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὀπίσω. v. 5. τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης) τὴν θάλασσαν. v. 7. ἐκβαίνοντες) διαβαίνοντες.

ρῶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς Μαχμάς,

12. καὶ εἶπα· νῦν καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς μὲ εἰς Γάλγαλα, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου οὐκ ἐδεήθην, καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὁλοκαύτωσιν.

13. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ· μεματαίωταί σοι, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου ἣν ἐνετείλατό σοι Κύριος· ὡς νῦν ἡτοίμασε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος·

14. καὶ νῦν ἡ βασιλεία σου οὐ στήσεταί σοι, καὶ ζητήσει Κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ ἐντελεῖται Κύριος αὐτῷ εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι Κύριος.

15. Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Γαλγάλων· καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ ἀνέβη ὀπίσω Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν ὀπίσω τοῦ λαοῦ τοῦ πολεμιστοῦ, αὐτῶν παραγενομένων ἐκ Γαλγάλων εἰς Γαβαὰ Βενιαμείν· καὶ ἐπεσκέψατο Σαοὺλ τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.

16. Καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν Γαβαὰ Βενιαμεὶν καὶ ἔκλαιον, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν Μαχμάς.

17. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων τρισὶν ἀρχαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γοφερὰ ἐπὶ γῆν Σωγάλ,

18. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Βαιθωρών, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γαβαὲ, τὴν εἰσκύπτουσαν ἐπὶ Γαὶ τὴν Σαβεὶμ τὴν ἔρημον.

19. Καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μὴ ποιήσωσιν οἱ Ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ.

20. Καὶ κατέβαινον πᾶς Ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, χαλκεύειν ἕκαστος τὸ θερισήριον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν· τὰ δὲ σκεύη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις ἦν ἡ αὐτή.

22. Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου Μαχμάς, καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ Ἰωνάθαν· καὶ εὑρέθη τῷ Σαοὺλ καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ αὐτοῦ.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων εἰς τὸ πέραν Μαχμάς.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ· δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλε.

2. Καὶ

V. 18. τὴν ἔρημον) deest. V. 20. θεριστήριον) θέριστρον. V. 23. εἰς τὸ πέραν Μαχμάς.) τὴν ἐν τῷ πέραν μαχμάς.

2. Καὶ Σαὴλ ἐκάθητο ἐπ' ἄκρε τῆ βουνοῦ ὑπὸ τὴν ῥοὰν τὴν ἐν Μαγδὼν, καὶ ἦσαν μετ' αὐτῆ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες.

3. Καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Ἀχιτὼβ, ἀδελφῆ Ἰωχαβὴδ, υἱῆ Φινεὲς υἱῆ Ἠλεὶ, ἱερεὺς τῆ Θεῆ ἐν Σηλὼμ αἴρων Ἐφόδ· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ᾔδει ὅτι πεπόρευται Ἰωνάθαν.

4. Καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως ἣ ἐζήτει Ἰωνάθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὀδὲς πέτρας ἐκ τέτε, καὶ ὀδὲς πέτρας ἐκ τέτε· ὄνομα τῷ ἑνὶ Βασὲς, καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ Σεννά.

5. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένῳ Μαχμάς· καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότε ἐρχομένῳ Γαβαέ.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἴρον τὰ σκεύη αὐτῆ· δεῦρο, διαβῶμεν εἰς Μασαὲ τῶν ἀπεριτμήτων τέτων, εἴτι ποιήσαι Κύριος ἡμῖν, ὅτι ἐκ ἔστι τῷ Κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ· ποίει πᾶν ὃ ἐὰν ἡ καρδία σου ἐκκλίνῃ, ἰδὲ ἐγὼ μετὰ σοῦ, ὡς ἡ καρδία σου καρδία μου.

8. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν· ἰδὲ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τὲς ἄνδρας, καὶ κατακυλισθησόμεθα πρὸς αὐτές.

9. Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀπόστητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν· καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτές.

10. Καὶ ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀναβησόμεθα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς χεῖρας ἡμῶν· τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον.

11. Καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς Μασαὲ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ λέγεσιν οἱ ἀλλόφυλοι· ἰδὲ οἱ Ἑβραῖοι ἐκπορεύονται ἐκ τῶν τρωγλῶν αὐτῶν, ἃ ἐκρύβησαν ἐκεῖ. Μασαὲ

12. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες τῆς Μασαὲ πρὸς Ἰωνάθαν καὶ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτῆ, καὶ λέγουσιν· ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωριῶμεν ὑμῖν ῥῆμα. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτῆ· ἀνάβηθι ὀπίσω με, ὅτι παρέδωκεν αὐτὲς Κύριος εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ· Μασαὲ

13. καὶ ἀνέβη Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῆ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ μετ' αὐτῆ· καὶ ἐπέβλεψαν κατὰ πρόσωπον Ἰωνάθαν, καὶ ἐπάταξεν αὐτές· καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ ἐπεδίδε ὀπίσω αὐτῆ.

14. Καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἡ πρώτη ἣν ἐπάταξεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ, ὡς εἴκοσιν ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κοχλάσι τῆ πεδίε.

15. Καὶ ἐγενήθη ἔκστασις ἐν τῇ παρεμβολῇ καὶ ἐν ἀγρῷ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν Μασαὲ, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέστησαν, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἤθελον πονεῖν· καὶ ἐθάμβησεν ἡ γῆ, καὶ ἐγενήθη ἔκστασις παρὰ Κυρίου. Μασαὲ

CAP. XIV. v. 10. Καὶ ἐὰν τάδε) καὶ deeſt. v. 11. Μασαὲ) μασσαὲ paſſim. ibid. οἱ Ἑβραῖοι) abſque articulo. v. 12. τῆς Μασαὲ) μασσαὲ. ibid. εἰς τὰς χεῖρας) abſque articulo. v. 14. εἴκοσιν ἄνδρας) εἴκοσιν ἄνδρες. ibid. κοχλάσι) κόχλαξι. v. 15. πονεῖν) πονεῖν.

16. Καὶ ἴδον οἱ σκοποὶ τῦ Σαὺλ ἐν Γαβαὰ Βενιαμεὶν, καὶ ἰδὲ ἡ παρεμβολὴ τεταραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν.

17. Καὶ εἶπε Σαὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτῦ· ἐπισκέψαθε δὴ, καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ὑμῶν· καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδὲ οὐχ εὑρίσκεται Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῦ.

18. Καὶ εἶπε Σαὺλ τῷ Ἀχιᾷ· προσάγαγε τὸ Ἐφὸδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τῦ Θεῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἐλάλει Σαὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐπλήθυνε. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα· συνάγαγε τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἀνεβόησε Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῦ, καὶ ἔρχονται ἕως τῦ πολέμου. Καὶ ἰδὲ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτῦ, σύγχυσις μεγάλη σφόδρα.

21. Καὶ οἱ δῦλοι οἱ ὄντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, οἱ ἀναβαίνοντες εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τῶν μετὰ Σαὺλ καὶ Ἰωνάθαν.

22. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ συνάπτουσι καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον.

23. Καὶ ἔσωσε Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν Ἰσραήλ· καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε τὴν Βηθαῦν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν μετὰ Σαὺλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν. καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ.

24. Καὶ Σαὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ, λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐκδικήσω τὸν ἐχθρόν μου· καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου· καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίσα.

25. Καὶ Ἰὰρ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος Ἰὰρ κατὰ πρόσωπον τῦ ἀγροῦ·

26. καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδὲ ἐπορεύετο λαλῶν· καὶ οὐκ ἦν ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα αὐτῦ εἰς τὸ στόμα αὐτῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον Κυρίε.

27. Καὶ Ἰωνάθαν ἐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτῦ τὸν λαόν· καὶ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τῦ σκήπτρε αὐτῦ τῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τῦ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτῦ εἰς τὸ στόμα αὐτῦ, καὶ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῦ.

28. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν· ὁρκίσας ὥρκισεν ὁ πατήρ σε τὸν λαὸν λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον, καὶ ἐξελύθη ὁ λαός. τῷ λαῷ

29. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν· ἀπήλλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν· ἴδε, διότι

V. 17. εὑρίσκεται) εὑρίσκετο. V. 18. ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τῦ Θεοῦ ἐν τῇ) ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ ἐφοὺδ ἐν τῇ. V. 19. ἐλάλει) λαλεῖ. V. 20. ἀνεβόησε) ἀνέβη. V. 21. μετὰ τῶν ἀλλοφ. ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, οἱ ἀναβαίνοντες) ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀναβάντες. V. 22. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσρ.) καὶ πᾶς ἰσραὴλ. V. 23. Βηθαῦν) τὴν Βαμωθ. ib. ὅλην τὴν πόλιν) absque articulo. V. 25. Ἰὰρ) ἰααλ. ibid. καὶ ἐκ ἦν) καὶ ἰδοὺ ἐκ ἦν. V. 28. ὁ πατήρ σου τῷ λαῷ) τὸν λαὸν ὁ πατήρ σε.

διότι ἴδον οἱ ὀφθαλμοί μα ὅτι ἐγευσάμην βραχὺ τῦ μέλιτος τέτε,

30. ἀλλ' ὅτι ἔφαγεν ἔθνων σήμερον ὁ λαὸς τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὧν εὗρεν, ὅτι νῦν ἂν μείζων ἦν ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.

31. Καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν Μαχμάς· καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα·

32. καὶ ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκῦλα· καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς πρόβατα, καὶ βεκόλια, καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφαξεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι.

33. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαὲλ, λέγοντες· ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκε τῷ Κυρίῳ, φαγὼν σὺν τῷ αἵματι· καὶ εἶπε Σαὲλ· ἐν Γεθθὲμ κυλίσατέ μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν. Γεθὲμ

34. Καὶ εἶπε Σαὲλ· διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἴπατε αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόχον αὐτῦ, καὶ ἕκαστος τὸ πρόβατον αὐτῦ· καὶ σφαξάτω ἐπὶ τέτε, καὶ φάγετε αὐτὰ, καὶ ϐ μὴ ἁμάρτητε τῷ Κυρίῳ τῦ ἐθίειν σὺν τῷ αἵματι· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ ἐν χειρὶ αὐτῦ τὴν νύκτα, καὶ ἔσφαξον ἐκεῖ. ἔσφαξεν

35. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Σαὲλ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· τῦτο ἤρξατο Σαὲλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

36. Καὶ εἶπε Σαὲλ· καταϐῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκτα, καὶ διαρπάσωμεν ἐν αὐτοῖς ἕως διαφαύσῃ ἡ ἡμέρα, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα· καὶ ἔπαν· πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει· καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς· προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν Θεόν. διαφώσῃ εἶπεν

37. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ τὸν Θεόν· εἰ καταϐῶ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων; εἰ παραδώσεις αὐτὸς εἰς χεῖρας Ἰσραὴλ; καὶ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

38. Καὶ εἶπε Σαὲλ· προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γωνίας τῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον, προσάγαγε

39. Ὅτι ζῇ Κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραὴλ, ὅτι ἐὰν ἀποκριθῇ κατὰ Ἰωνάθαν τῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τῦ λαοῦ.

40. Καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραήλ· ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς δεξιάν, καὶ ἐγὼ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς δεξιάν. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαὲλ· τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σε ποίει.

41. Καὶ εἶπε Σαὲλ· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης τῷ δέλῳ σε σήμερον; ἢ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν Ἰωνάθαν τῷ υἱῷ μου ἡ ἀδικία; Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δὸς δήλους· καὶ ἐὰν τάδε εἴπῃς τῷ λαῷ σου ἀπεκρίθη

v. 29. ἐφθαλμοί ὅτι) ὀφθαλμοί μου ὅτι. ibid. βραχὺ τῦ) βραχύ τι τοῦ. v. 30. ἡ πληγὴ ἦν) ἡ πληγὴ ἡ ἐν. v. 33. τῷ Σαὲλ) absque articulo. ibid. ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκε τῷ) ἡμάρτηκε ὁ λαὸς τῷ. ib. Γεθθὲμ) γεθθαὶμ. ib. ἐνταῦθα λίθον) transpofita. v. 34. σφαξάτω) σφαζέτω. ibid. καὶ φάγετε αὐτὰ) non habet. ib. προσήγαγε πᾶς - - fin.) προσῆγεν ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ. v. 36. διαφάσῃ ἡ ἡμέρα) διαφάνη ἡμέρα. ibid. καὶ ἔπαν· πᾶν) καὶ εἶπαν· πᾶν. v. 38. προσάγαγε) προσαγάγετε. v. 41. ὅτι ἐκ ἀπεκρίθη) τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης. ibid. ἢ ἐν ἐμοὶ) εἰ ἐν ἐμοὶ. ib. εἴπῃς τῷ λαῷ) εἶπε, δὸς δὴ τῷ λαῷ.

σου Ἰσραὴλ, δὸς δὴ ὁσιότητα. Καὶ κληροῦται Ἰωνάθαν καὶ Σαοὺλ, καὶ ὁ λαὸς ἐξῆλθε.

λάβετε 42. Καὶ εἶπε Σαὲλ· βάλλετε ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου· ὃν ἂν κατακληρώσηται Κύριος, ἀποθανέτω. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαέλ· οὐκ ἔστι τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ κατεκράτησε Σαὲλ τοῦ λαοῦ, καὶ βάλλουσιν ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ κατακληροῦται Ἰωνάθαν.

43. Καὶ εἶπε Σαὲλ πρὸς Ἰωνάθαν· ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· καὶ εἶπε· γευσάμενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τῷ σκήπτρῳ τῷ ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ μέλι, ἰδὲ ἐγὼ ἀποθνήσκω.

44. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαέλ· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σήμερον.

45. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαέλ· εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν ἐν Ἰσραὴλ τὴν μεγάλην ταύτην; Ἱερουσαλὴμ ἵλεως· ζῇ Κύριος, εἰ πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ὁ λαὸς τῷ Θεῷ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην· καὶ προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ Ἰωνάθαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανε.

46. Καὶ ἀνέβη Σαὲλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.

47. Καὶ Σαὲλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, εἰς τὸν Μωὰβ, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἐδὼμ, καὶ εἰς τὸν Βεθὼρ, καὶ εἰς Βασιλέα Σοβὰ, καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· ὃ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο.

48. Καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἀμαλήκ· καὶ ἐξείλατο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατούντων αὐτόν.

49. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Σαὲλ Ἰωνάθαν, καὶ Ἰσουεὶ καὶ Μελχισουέ· καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ πρωτοτόκῳ Μεροὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Μελχόλ.

50. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀχινοὸμ, θυγάτηρ Ἀχιμάας. καὶ ὄνομα τῷ ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ Ἀβενὴρ, υἱὸς Νὴρ, υἱὸς οἰκείου Σαούλ.

51. Καὶ Κεὶς πατὴρ Σαοὺλ, καὶ Νὴρ πατὴρ Ἀβενὴρ, υἱὸς Ἰαμεὶν, υἱοῦ Ἀβιήλ.

52. Καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαέλ. Καὶ ἰδὼν Σαὲλ πάντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ.

v. 42. λάβετε) βάλλετε. v. 43. γευσάμενος) γευόμενος. ibid. ἰδὲ ἐγὼ) καὶ ἰδοὺ ἐγὼ. v. 45. ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν μεγάλην ταύτην; ἵλεως· ζῇ) τὴν μεγάλην ταύτην ἐν Ἰσραὴλ; ζῇ. ibid. ἀπὸ τῆς τριχὸς) τριχός. ib. τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. v. 46. ὄπισθεν) ὄπισθε. v. 47. βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσρ.) βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον ἐπὶ Ἰσραὴλ. ibid. Βεθὼρ) βαιθωκὼρ. v. 48. ἐξείλατο) ἐξείλετο. v. 49. Ἰσουεὶ καὶ Μελχισουὲ) Ἰεσσιοὺ καὶ μελχισά. ibid. πρωτοτόκῳ) adjicit μεροὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ. v. 50. ἀρχισρ. Ἀβενὴρ) ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ Ἀβεννὴρ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαὺλ· ἐμὲ ἀπέστειλε Κύριος χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ νῦν ἄκουσον τῆς Φωνῆς τῶν λόγων Κυρίου·

2. τάδε εἶπε Κύριος Σαβαὼθ· νῦν ἐκδικήσω ἃ ἐποίησεν Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραὴλ, Ἀμαλὴκ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου·

3. καὶ νῦν πορεύου, καὶ πατάξεις τὸν Ἀμαλὴκ καὶ Ἱερεὶμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ μὴ περιποιήσῃ ἐξ αὐτοῦ· καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτὸν· καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ μὴ φείσῃ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ ἀπὸ μόχου ἕως προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου.

4. Καὶ παρήγγειλε Σαὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν Γαλγάλοις δέκα διακοσίας χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα.

5. Καὶ ἦλθε Σαὺλ ἕως τῶν πόλεων Ἀμαλὴκ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν τῷ χειμάρρῳ.

6. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τὸν Κιναῖον· ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαληκίτου, μὴ προδῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἐξέκλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου Ἀμαλήκ.

7. Καὶ ἐπάταξε Σαὺλ τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ Εὐιλὰ ἕως Σὴρ ἢ ἐπὶ προσώπου Αἰγύπτου.

8. Καὶ συνέλαβε τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν (ἐξωλέθρευσεν) Ἱερὶμ ἀπέκτεινεν ἐν στόματι ῥομφαίας. Ἡρεὶμ

9. Καὶ περιεποιήσατο Σαὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἀγὰγ ζῶντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ποιμνίων, καὶ τῶν βοικολίων, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐκ ἐβάλοντο ἐξολεθρεῦσαι αὐτά· καὶ πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδενωμένον ἐξωλέθρευσαν. ἐβέλετο ἐξωλέθρευσεν

10. Καὶ ἐγενήθη ῥῆμα Κυρίου πρὸς Σαμουὴλ, λέγων·

11. παρακέκλημαι ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθέν μου, καὶ τοὺς λόγους μου οὐκ ἔστησε. Καὶ ἠθύμησε Σαμουὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον ὅλην τὴν νύκτα.

12. Καὶ ὤρθρισε Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἰσραὴλ τοπρωί. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαμουὴλ, λέγοντες· ἦκει Σαὺλ εἰς Κάρμηλον, καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα, καὶ κατέβη εἰς Γάλγαλα. ἀπήγγειλεν

13. Καὶ

CAP. XV. v. 1. ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ) non habet. ibid. ἄκουσον τῆς Φωνῆς τῶν λόγων Κυρίου) ἄκουε τῆς Φωνῆς κυρίου. v. 2. Ἀμαλὴκ) ἀμαλήκ. v. 3. πάντα αὐτοῦ) πάντα τὰ αὐτοῦ. v. 4. δέκα χιλιάδας) τετρακοσίας χιλιάδας. ibid. καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα.) καὶ τὸν ἰούδαν τριάκοντα χιλιάδας ταγμάτων. v. 5. Ἀμαλὴκ) ἀμαλήκ. v. 6. μετὰ πάντων τῶν υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 7. Εὐιλὰ) εὐιλατ. ibid. ἢ ἐπὶ) ἢ deest. v. 8. λαὸν ἐξωλέθρευσεν Ἡρεὶμ) λαὸν καὶ ἱερὶμ. v. 9. ἐβάλετο ἐξολεθρ.) ἐβάλοντο ἐξολεθρεῦσαι. ibid. ἐξωλέθρευσεν) ἐξωλέθρευσαν. v. 11. παρακέκλημαι) addit ὅτι ἐβασίλευσα. ibid. ὄπισθεν) ὄπισθε. ib. ἔστησε) ἐστήρισε. v. 12. τῷ Ἰσραὴλ) ἰσραὴλ. ibid. ἀπήγγειλεν τῷ Σαμουὴλ) ἀπηγγέλη τῷ σαὺλ. ibid. ἦκει Σαὺλ) ἦκει σαμουὴλ. ib. ἰδοὺ) abest.

13. Καὶ ἦλθε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὁλοκαύτωσιν τῷ Κυ-
πρόβαλα ρίῳ, τὰ πρῶτα τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκεν ἐξ Ἀμαλήκ· καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ· εὐλογητὸς σὺ τῷ Κυρίῳ· ἔστησα πάντα ὅσα ἐλάλησε Κύριος.

14. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· καὶ τίς ἡ φωνὴ τῆ ποιμνίῃ αὕτη ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ φωνὴ τῶν βοῶν ὧν ἐγὼ ἀκούω;

15. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἐξ Ἀμαλὴκ ἤνεγκα αὐτὰ, ἃ περιεποιήσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τῆ ποιμνίου, καὶ τῶν βοῶν, ὅπως τυθῇ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ τὰ λοιπὰ ἐξωλέθρευσα.

16. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· ἄνες, καὶ ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησε Κύριος πρὸς μὲ τὴν νύκτα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· λάλησον·

17. καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· ἐχὶ μικρὸς εἶ σὺ ἐνώπιον αὐτῆ ἡγούμενος σκήπτρου Φυλῆς Ἰσραὴλ; καὶ ἔχρισέ σε Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ·

18. καὶ ἀπέστειλέ σε Κύριος ἐν ὁδῷ, καὶ εἶπέ σοι, πορεύθητι, καὶ ἐξολόθρευσον τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμὲ, τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως συντελέσεις αὐτούς·

19. καὶ ἱνατί οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἀλλὰ ὥρμησας τῆ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου;

20. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ· διὰ τὸ ἀκοῦσαί με τῆς φωνῆς τῆ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ με Κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ, καὶ τὸν Ἀμαλὴκ ἐξωλέθρευσα.

21. Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποίμνια καὶ βουκόλια, τὰ πρῶτα τῆ ἐξολεθρεύματος, θῦσαι ἐνώπιον Κυρίῳ Θεοῦ ἡμῶν ἐν Γαλγάλοις.

22. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· εἰ θελητὸν τῷ Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ † θυσίας ὡς τὸ ἀκοῦσαι Φωνῆς Κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν, καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν. ὁλοκαύτωμα † θυσία

23. Ὅτι ἁμαρτία οἰώνισμά ἐστιν, ὀδύνην καὶ † πόνες θεραφεὶν ἐπάγουσιν· ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίῳ, καὶ ἐξουδενώσει σε Κύριος μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. ὀδύνη † πόνος

24. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ· ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβην τὸν λόγον Κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην τὸν λαὸν, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐτῶν.

25. Καὶ νῦν ἆρον δὴ τὸ ἁμάρτημά μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προσκυνήσω Κυρίῳ Θεῷ σου.

26. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· οὐκ ἀναστρέψω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε Κύριος τοῦ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

27. Καὶ

V. 13. τὰ πρόβατα τῶν) τὰ πρῶτα τῶν. V. 14. αὕτη) τοῦτο. ib. ὧν) ἣν. V. 18. ἐξολόθρευσον τὰς) ἐξολόθρευσον. ἀνελεῖς τὰς. ibid. συντελέσεις) συντελέσῃς. V. 19. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. V. 20. ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ με) τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ με. V. 22. ὁλοκαύτωμα καὶ θυσία) ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας. V. 23. ὀδύνη καὶ πόνος) ὀδύνην καὶ πόνους. V. 25. Κυρίῳ Θεῷ) κυρίῳ τῷ Θεῷ. V. 26. ἀναστρέψω) ἀναστρέφω.

27. Καὶ ἀπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τῆς πλευγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν αὐτό.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουήλ· διέρρηξε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

29. Καὶ διαιρεθήσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ ἐκ ἀποστρέψει, καὶ ὁ μετανοήσει, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι αὐτός.

30. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἡμάρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐνώπιον πρεσβυτέρων λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προσκυνήσω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

31. Καὶ ἀνέστρεψε Σαμουὴλ ὀπίσω Σαοὺλ, καὶ προσεκύνησε Σαοὺλ τῷ Κυρίῳ.

32. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· προσαγάγετέ μοι τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ· καὶ προσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἀγὰγ τρέμων· καὶ εἶπεν Ἀγὰγ· εἰ οὕτως πικρὸς ὁ θάνατος;

33. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἀγάγ· καθότι ἠτέκνωσε γυναῖκας ἡ ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναικῶν ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἔσφαξε Σαμουὴλ τὸν Ἀγὰγ ἐνώπιον Κυρίου ἐν Γαλγάλ.

34. Καὶ ἀπῆλθε Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθαΐμ· καὶ Σαοὺλ ἀνέβη εἰς οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά.

35. Καὶ οὐ προσέθετο Σαμουὴλ ἔτι ἰδεῖν τὸν Σαοὺλ ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπένθει Σαμουὴλ ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ Κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευσε τὸν Σαοὺλ ἐπὶ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἕως πότε σὺ πενθεῖς ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐγὼ ἐξουδένωκα αὐτὸν, μὴ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ; πλῆσον τὸ κέρας σου ἐλαίου, καὶ δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς Ἰεσσαὶ ἕως Βηθλεέμ, ὅτι ἑώρακα ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ βασιλέα. βασιλεύειν

2. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· πῶς πορευθῶ; καὶ ἀκούσεται Σαοὺλ, καὶ ἀποκτενεῖ με. Καὶ εἶπε Κύριος· δάμαλιν βοῶν λαβὲ ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἐρεῖς, θῦσαι τῷ Κυρίῳ ἥκω.

3. Καὶ καλέσεις τὸν Ἰεσσαὶ εἰς θυσίαν, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις· καὶ χρίσεις ὃν ἐὰν εἴπω πρὸς σέ.

4. Καὶ ἐποίησε Σαμουὴλ πάντα ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος. Καὶ ἦλθεν εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπαν· εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου, ὁ βλέπων;

5. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη· θῦσαι τῷ Κυρίῳ ἥκω, ἁγιάσθητε καὶ εὐφράνθητε μετ' ἐμοῦ σήμερον. Καὶ ἡγίασε τὸν Ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν θυσίαν.

6. Καὶ

V. 27. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. v. 29. καὶ οὐ μεταν.) οὐδὲ μετανοήσει. v. 30. ἐνώπιον πρεσβ. λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ) ἐνώπιον πρεσβ. Ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον λαοῦ μου. v. 31. Σαοὺλ τῷ Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 32. ἔτως πικρὸς θάν.) οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος. v. 34. εἰς οἶκον) εἰς τὸν οἶκον. v. 35. Σαμουὴλ ἔτι) transposita. CAP. XVI. v. 1. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. ibid. in fin. βασιλεύειν) βασιλέα. v. 3. εἰς θυσίαν) εἰς τὴν θυσίαν. ibid. γνωρίσω) γνωριῶ. ib. ἐὰν) ἄν. v. 4. εἰρήνη ἡ) ἢ εἰρήνη ἡ.

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσιέναι αὐτοὺς, καὶ ἴδε τὸν Ἐλιὰβ, καὶ εἶπεν· ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον Κυρίε χριστὸς αὐτῦ.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμυήλ· μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῦ, μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν μεγέθους αὐτῦ, ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν. ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέψεται ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ Θεός· ὅτι ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον, Θεὸς δὲ ὄψεται εἰς καρδίαν. ἐπισρέψῃς

8. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδάϐ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσωπον Σαμυήλ, καὶ εἶπεν· οὐδὲ τῦτον ἐξελέξατο Κύριος.

9. Καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμμά. καὶ εἶπε· καὶ ἐν τύτῳ ἐκ ἐξελέξατο Κύριος.

10. Καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὰς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτῦ ἐνώπιον Σαμυήλ. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς Ἰεσσαί· οὐκ ἐξελέξατο Κύριος ἐν τύτοις.

11. Καὶ εἶπε Σαμυὴλ πρὸς Ἰεσσαί· ἐκλελοίπασι τὰ παιδάρια; καὶ εἶπεν· ἔτι ὁ μικρὸς, ἰδὲ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί· ἀπόςειλον καὶ λαϐὲ αὐτὸν, ὅτι ἃ μὴ κατακλιθῶμεν ἕως τῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα.

12. Καὶ ἀπέςειλε καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν. Καὶ ἦτος πυῤῥάκης μετὰ κάλλες ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὁράσει Κυρίῳ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμυήλ· ἀνάςα, χρίσον τὸν Δαυὶδ, ὅτι ἕτός ἐςι ἀγαθός.

13. Καὶ ἔλαϐε Σαμουὴλ τὸ κέρας τῦ ἐλαίε, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ἐπάνω. Καὶ ἀνέςη Σαμυὴλ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἁρμαθαΐμ.

14. Καὶ πνεῦμα Κυρίε ἀπέςη ἀπὸ Σαὺλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν παρὰ Κυρίου.

15. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες Σαὺλ πρὸς αὐτῦ αὐτὸν· ἰδὲ δὴ πνεῦμα Κυρίου πονηρὸν πνίγει σε, αὐτῦ

16. εἰπάτωσαν δὴ οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησάτωσαν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κινύρᾳ. εἰδόντα Καὶ ἔσαι ἐν τῷ εἶναι ἐν σοὶ πνεῦμα πονηρὸν, καὶ ψαλῇ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐτῦ, καὶ ψάλλειν ἀγαθόν σοι ἔσαι καὶ ἀναπαύσει σε.

17. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τὰς παῖδας αὐτῦ· ἴδετε δή μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν πρὸς μέ.

18. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παιδαρίων αὐτῦ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ ἑώρακα υἱὸν τῷ Ἰεσσαὶ Βηθλεεμίτην, καὶ αὐτὸν εἰδότα ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετὸς, καὶ ὁ ἀνὴρ πολεμισὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει, καὶ Κύριος μετ' αὐτῦ. συνετὸς εἰδεῖν

19. Καὶ ἀπέςειλε Σαὺλ ἀγγέλες πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων· ἀπόςειλον πρὸς μὲ Δαυὶδ τὸν υἱόν σε τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ σου.

20. Καὶ

v. 7. μὴ ἐπισρέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ) μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ. ibid. Θεὸς δὲ) ὁ δὲ Θεὸς. v. 8. Κύριος) ὁ Θεός. v. 9. Σαμμὰ) σαμὰ. v. 10. πρὸς Ἰεσσαὶ) abeſt. v. 11. ἐνταῦθα) abeſt. v. 12. ἦτος) αὐτὸς. ibid. ἀνάσα) addit καὶ. v. 15. παῖδες αὐτοῦ) παῖδες σαὺλ. v. 16. εἰδότα) εἰδότα. ibid. ἐν σοὶ πν. πον. καὶ ψάλλειν) πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σοὶ, καὶ ψαλῇ. v. 17. ἴδετε δὴ) addit μοι. v. 18. αὐτοῦ· ἰδοὺ) αὐτῦ, καὶ εἶπεν. ἰδὲ. ibid. εἰδότα ψάλλειν) εἰδότα ψαλμὸν. ib. ὁ ἀνὴρ πολεμ. καὶ συνετὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ ἀγ. τῷ ἰδεῖν) πολεμισὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει. v. 19. ἀπέσειλε) addit σαὺλ. ibid. Δαυὶδ τὸν υἱόν σε) transpoſita.

20. Καὶ ἔλαβεν Ἰεσσαὶ γόμορ ἄρτων, καὶ ἀσκὸν οἴνου, καὶ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ Δαυὶδ τῷ υἱοῦ αὐτῷ πρὸς Σαοὺλ,

21. καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ· καὶ παρειστήκει ἐνώπιον αὐτῷ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σφόδρα· καὶ ἐγενήθη αὐτῷ αἴρων σκεύη αὐτῷ.

22. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων· παριστάσθω δὴ Δαυὶδ ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου.

23. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν κινύραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε Σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ συνάγουσιν ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς Σοκχὼ τῆς Ἰουδαίας, καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον Σοκχὼ, καὶ ἀναμέσον Ἀζηκὰ ἐν Ἀφεσδομμείν.

Σογχὼ

Σογχὼ

2. Καὶ Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνάγονται, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ κοιλάδι, αὐτοὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξεναντίας ἀλλοφύλων.

3. Καὶ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν.

4. Καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, Γολιὰθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ὕψος αὐτοῦ ἐξ πήχεων καὶ σπιθαμῆς.

5. Καὶ περικεφαλαῖα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς ἐνδεδυκώς· καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σιδήρου. περικεφαλαίαν

6. Καὶ κνημίδες χαλκαῖ ἐπάνω τῶν σκελῶν αὐτοῦ, καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ.

7. Καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μέσακλον ὑφαίνοντος, καὶ ἡ λόγχη αὐτοῦ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου· καὶ ἑξακόσιοι ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ.

8. Καὶ ἔστη, καὶ ἀνεβόησε πρὸς τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἔτι ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξεναντίας ἡμῶν; οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι τῷ Σαοὺλ; ἐκλέξασθε αὐτοῖς ἄνδρα; καὶ καταβήτω πρός με.

9. Καὶ ἐὰν δυνηθῇ πρός με πολεμῆσαι, καὶ ἐὰν παταίξῃ με, καὶ ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους. Ἐὰν ἐγὼ δυνηθῶ, καὶ παταίξω αὐτὸν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους, καὶ δουλεύσετε ἡμῖν.

v. 20. ἔριφον ἐξ αἰγῶν) ἐξ deest. v. 21. αἴρων σκεύη) αἴρων τὰ σκεύη. CAP. XVII. v. 1. Σογχὼ) σοκχὼθ bis hoc versu. ibid. ἐν Ἀφεσδομμείν) ἐφερμέν. v. 2. αὐτοὶ παρατάσσ.) αὐτοὶ, καὶ παρατάσσονται. ibid. ἀλλοφύλων) τῶν ἀλλοφύλων. v. 3. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 4. ἐξ πήχεων) τεσσάρων πήχεων. v. 5. περικεφαλαίαν) περικεφαλαῖα. v. 6. ἐπάνω) ἐπὶ. v. 7. ὑφαίνοντος) ὑφαινόντων. ibid. ἑξακόσιοι) ἑξακοσίων. v. 8. πρὸς τὴν) εἰς τὴν. ibid. ἔτι) τί. ib. αὐτοῖς ἄνδρα) ἑαυτοῖς ἄνδρα. v. 9. πρὸς μὲ πολεμῆσαι) transposita. ibid. ἐὰν ἐγὼ) ἐὰν δὲ ἐγὼ.

10. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, ἰδὲ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· δότε τε μοι ἄνδρα, καὶ μονομαχήσωμεν ἀμφότεροι.

11. Καὶ ἤκουσαν Σαὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα αὐτῦ τῦ ἀλλοφύλε ταῦτα, καὶ ἐξέπησαν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπε Ἐφραθαίε· ἔτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰέδαε, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαὶ, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσι.

13. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες, ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαὺλ εἰς πόλεμον, καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ ὁ δεύτερος αὐτῦ Ἀμιναδὰβ, καὶ ὁ τρίτος αὐτῦ Σαμμά.

14. Καὶ Δαυὶδ αὐτός ἐστιν ὁ νεώτερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαούλ.

15. Καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθεν, καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τῦ Σαὺλ, ποιμαίνων τὰ πρόβατα τῦ πατρὸς αὐτῦ ἐν Βηθλεέμ.

16. Καὶ προῆγεν ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη τεσσεράκοντα ἡμέρας.

17. Καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ πρὸς Δαυὶδ, λαβὲ δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σε οἰφὶ τῦ ἀλφίτε, καὶ δέκα ἄρτες τέτες, καὶ διάδραμε εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελφοῖς σε. τέτε

18. Καὶ τὰς δέκα τριφαλίδας τῦ γάλακτος τέτε εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τὲς ἀδελφές σε ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσιν γνώσῃ. τριφαλίδας

19. Καὶ Σαὺλ αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

20. Καὶ ὤρθρισεν Δαυὶδ τοπρωΐ, καὶ ἀφῆκεν τὰ πρόβατα Φύλακι, καὶ ἔλαβεν, καὶ ἀπῆλθεν καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν εἰς τὴν τροχυγύλωσιν καὶ δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ.

21. Καὶ παρετάξαντο Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας παρατάξεως.

22. Καὶ ἀφῆκεν Δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα Φύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθεν καὶ ἠρώτησεν τὲς ἀδελφὲς αὐτῦ εἰς εἰρήνην.

23. Καὶ αὐτῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, ἰδὲ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, Γολιὰθ ὁ Φιλισταῖος ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ἐκ τῶν παρατάξεων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησεν κατὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤκεσεν Δαυίδ. Ἀμεσσαῖος

24. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

25. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τῦτον, ὅτι ὀνειδίσαι τὸν Ἰσραὴλ ἀνέβη; καὶ ἔσται ὀνείδισεν ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτὸν, πλουτίσει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλῦτον μέγαν, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν

V. 10. μονομαχήσωμεν) μονομαχήσομεν. V. 11. ἤκουσαν) ἤκουσε. ibid. ῥήματα αὐτῦ τῦ) αὐτῦ deeſt. ib. ἐφοβήθησαν σφόδρα) ab his verbis usque ad v. 32. omnia deſiderantur in *Edit. Rom.*

τὸν οἶκον τῦ πατρὸς αὐτῦ ποιήσει ἐλεύθερον ἐν τῷ Ἰσραήλ.

26. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς συνεστηκότας μετ' αὐτῦ, λέγων· ἢ ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ ἀφελεῖ ὀνειδισμὸν ἀπὸ Ἰσραήλ; ὅτι τίς ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος αὐτὸς, ὅτι ὠνείδισεν παράταξιν Θεοῦ ζῶντος;

27. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τῦτο, λέγων· ὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει αὐτόν.

28. Καὶ ἤκουσεν Ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ ὁ μείζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Ἐλιὰβ ἐν τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, ἱνατί τῦτο κατέβης; καὶ ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σε, καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σε, ὅτι ἕνεκεν τῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον, κατέβης.

29. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, τί ἐποίησα νῦν; οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;

30. Καὶ ἐπέστρεψεν παρ' αὐτῦ εἰς ἐναντίον ἕτερε, καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα τῦτο· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τῦ πρώτε.

31. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν Δαυὶδ, καὶ ἀνηγγέλησαν ὀπίσω Σαέλ. Καὶ παρέλαβεν αὐτόν.

32. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαὲλ, μὴ δὴ συμπεσέτω ἡ καρδία τῦ Κυρίου μου ἐπ' αὐτόν. ὁ δῦλός σε πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τῦ ἀλλοφύλε τέτε.

33. Καὶ εἶπε Σαὲλ πρὸς Δαυὶδ, ἐ μὴ δυνηθήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυλον τῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν, ὅτι παιδίον εἶ σὺ, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτῦ.

34. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαὲλ, ποιμαίνων ἦν ὁ δῦλός σε τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ ὅταν ἤρχετο ὁ λέων, καὶ ἡ ἄρκος, καὶ ἐλάμβανε πρόβαλον ἐκ τῆς ἀγέλης.

35. Καὶ ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτῦ, καὶ ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τῦ στόματος αὐτῦ· καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐκράτησα τῆς φάρυγγος αὐτῦ, καὶ ἐπάταξα καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν.

36. Καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκον ἔτυπλεν ὁ δῦλός σε, καὶ ἔσται ὁ ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων· ὅτι πορεύσομαι καὶ πατάξω αὐτὸν, καὶ ἀφελῶ ὄνειδος σήμερον ἐξ Ἰσραήλ; διότι τίς ὁ ἀπερίτμητος ὗτος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν Θεοῦ ζῶντος;

37. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Κύριος ὃς ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς τῦ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς τῆς ἄρκου, ὗτος ἐξελεῖται με ἐκ χειρὸς τῦ ἀλλοφύλε τῦ ἀπεριτμήτε τέτε. καὶ εἶπε Σαὲλ πρὸς Δαυὶδ, πορεύε, καὶ Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ.

38. Καὶ ἐνέδυσε Σαὲλ τὸν μανδύαν αὐτῦ, καὶ περικεφαλαίαν χαλκῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

v. 32. ἡ καρδία) καρδία. v. 33. πρὸς Δαυὶδ) πρὸς τὸν δαυὶδ. ibid. δυνηθήσῃ) δυνήσῃ. ib. πρὸς αὐτὸν ὅτι παιδίον) μετ' αὐτῦ, ὅτι παιδάριον. v. 35. τῆς φάρυγγος) τοῦ φάρυγγος. v. 36. ὄνειδος σήμερον) transpositа. v. 37. Καὶ εἶπε Δαυὶδ) non habet. ibid. ἄρκου ἔτος) ἄρκλου, αὐτὸς. ib. Κύριος ἔσται) transpositа. v. 38. τὸν μανδύαν αὐτῦ, καὶ περικεφαλαίαν χ. ἐπὶ τὴν) τὸν δαυὶδ μανδύαν καὶ τὴν περικεφαλαίαν χαλκῆν περὶ τὴν.

39. Καὶ ἔζωσε Δαυὶδ θώρακα, καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν αὐτῦ ἐπάνω τῦ μανδύου αὐτῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατῆσαι ἅπαξ καὶ δὶς· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαὺλ, ἐ μὴ δύναμαι ἐν τέτοις πορευθῆναι, ὅτι ἐ πεπείραμαι· καὶ ἀφωιρῦσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτῦ. διαφερῦσιν

40. Καὶ ἔλαβε τὴν βακληρίαν αὐτῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ· καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθας ἐκ τῦ χειμάῤῥυ, καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογὴν, καὶ σφενδόνην αὐτῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ. Καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον.

41. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυραιὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος.

42. Καὶ ἴδε Γολιὰθ τὸν Δαυὶδ, καὶ ἠτίμασεν αὐτόν· ὅτι αὐτὸς ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης μετὰ κάλλες ὀφθαλμῶν.

43. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ, Ὡσεὶ κύων ἐγώ εἰμι, ὅτι σὺ ἔρχῃ πρὸς μὲ ἐν ῥάβδῳ καὶ λίθῳ; Καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν Δαυὶδ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.

44. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ, Δεῦρο πρός με, καὶ παραδώσω τὰς σάρκας σε τοῖς πετεινοῖς τῦ ἀρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.

45. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, Σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, κἀγὼ πορεύομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Σαβαὼθ, Θεῦ παρατάξεως Ἰσραὴλ, ἣν ὠνείδισας σήμερον.

46. Καὶ ἀποκλείσει σε Κύριος ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀποκλεῶ σε, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλήν σε ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσω τὰ κῶλά σε καὶ τὰ κῶλα παρεμβολῆς ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῖς πετεινοῖς τῦ ἀρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ γῆ ὅτι ἐστὶ Θεὸς ἐν Ἰσραὴλ, ἀποκλείνω

47. καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ ἐκκλησία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ δόρατι σώζει Κύριος, ὅτι τῦ Κυρίε ὁ πόλεμος, καὶ παραδώσει Κύριος ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.

48. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀλλόφυλος, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἤγγισεν εἰς συνάντησιν Δαυὶδ. Καὶ ἐτάχυνε Δαυὶδ, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν τῦ ἀλλοφύλου.

49. Καὶ ἐξέτεινε Δαυὶδ τὴν χεῖρα αὐτῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ ἔλαβε λίθον ἕνα, καὶ ἐσφενδόνησε, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῦ, καὶ διέδυ ὁ λίθος διὰ τῆς περικεφαλαίας ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

50. Καὶ

v. 39. Δαυὶδ) τὸν δαυὶδ. ibid. θώρακα, καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ) non habet. ib. περιπαλῆσαι) περιπαλήσας. ib. ἐν τέτοις πορευθῆναι) transposita. ib. διαφερῦσιν) ἀφωιρῦσιν. v. 40. λίθους) addit λείους. ibid. σφενδόνην) σφενδόνη. v. 41. integer desideratur in *Edit. Rom.* v. 42. ἠτίμασεν) ἐξητίμασεν. v. 43. πρὸς μὲ) ἐπ' ἐμὲ. ibid. καὶ λίθῳ) καὶ λίθοις, præterea adjicit, καὶ εἶπε δαυὶδ. ἐχὶ ἀλλ' ἢ χείρων κυνός. ib. εἰδώλοις) θεοῖς. v. 44. παραδώσω) δώσω. ibid. θηρίοις) κλήνεσι. v. 45. Σαβαὼθ, Θεῦ) transposita. v. 46. ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀποκλείνω) σήμερον εἰς τὴν χεῖρά μου, καὶ ἀποκλεῶ. ibid. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ) ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ. v. 48. καὶ ἤγγισεν) abest. ibid. Καὶ ἐτάχυνε - - fin.) desunt omnia in *Rom.* v. 49. ἔλαβε λίθον) ἔλαβε ἐκεῖθεν λίθον. ibid. ἐπὶ τὸ μέτωπον) εἰς τὸ μέτωπον. ib. ἐπὶ τὸ πρόσωπον) τὸ abest.

50. Καὶ ἐκραταίωσεν Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον ἐν τῇ σφενδόνῃ καὶ ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυίδ.

51. Καὶ ἔδραμε Δαυὶδ, καὶ ἐπέστη ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τῆς κολαιοῦ αὐτῆς, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἴδαν οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἔφυγαν.

52. Καὶ ἀνίσανλαι ἄνδρες Ἰσραὴλ καὶ Ἰεῦδα, καὶ ἠλάλαξαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως εἰσόδε Γαὶ, καὶ ἕως τῆς πύλης Ἀσκάλωνος. Καὶ ἔπεσον τραυματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν, καὶ εἰς Γὲθ, καὶ ἕως Ἀκαρών.

53. Καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατεπάτεν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν.

54. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου, καὶ ἤνεγκεν αὐτὴν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθηκεν ἐν τῷ σκηνώματι αὐτοῦ.

55. Καὶ ὡς εἶδεν Σαὺλ τὸν Δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, εἶπεν πρὸς Ἀβενὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, Υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος ἔτος; καὶ εἶπεν Ἀβενὴρ, Ζῇ ἡ ψυχή σε, βασιλεῦ, εἰ οἶδα.

56. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἐπερώτησον σὺ, υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος ἔτος.

57. Καὶ ὡς ἐπέστρεψεν Δαυὶδ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβενὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλε ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

58. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Σαὺλ, Υἱὸς τίνος εἶ παιδάριον; καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Υἱὸς δέλου σου Ἰεσσαὶ τοῦ Βηθλεεμίτε.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς Σαὺλ, καὶ ἡ ψυχὴ Ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ Δαυὶδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν Ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

2. Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν Σαὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

3. Καὶ διέθετο Ἰωνάθαν καὶ Δαυὶδ, ἐν τῷ ἀγαπᾶν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐξεδύσατο Ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπάνω, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Δαυὶδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξε αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐξεπορεύετο Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστειλεν αὐτὸν Σαούλ. συνῆκεν· καὶ κατέστητεν αὐτὸν Σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου· καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς

v. 50. integer desideratur in *Edit. Rom.* v. 51. καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τῆς κολαιοῦ αὐτῆς) non habet. ibid. ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ) ἐν αὐτῇ deest. ib. ἴδαν) εἶδον. ib. ἔφυγαν) ἔφυγον. v. 52. Γαὶ) γὲθ. ibid. εἰς γὲθ) ἕως γὲθ. v. 54. ἐν τῷ σκηνώματι αὐτοῦ.) ab his verbis omnia desiderantur in *Edit. Rom.* usque ad *Cap. XVIII.* vers. 6. hæc verba: καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύσαι.

παντὸς τῦ λαοῦ, καίγε ἐν ὀφθαλμοῖς δούλων Σαούλ.

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν Δαυὶδ ἀπὸ τῦ παταξαι τὸν ἀλλόφυλον· καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συναντησιν Δαυὶδ ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰσραὴλ, καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ τῦ βασιλέως ἐν τυμπάνοις, καὶ χαρμοσύνῃ, καὶ ἐν κυμβάλοις.

7. Καὶ ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες αἱ παίζουσαι, καὶ ἔλεγον, ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ.

8. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ περὶ τῦ λόγυ, καὶ εἶπεν, ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία;

9. Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα.

10. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσε πνεῦμα Θεῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ οἴκου αὐτῦ. Καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σαούλ.

11. Καὶ ἦρεν Σαοὺλ τὸ δόρυ καὶ εἶπε, παταξω ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. Καὶ ἐξέκλινε Δαυὶδ ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ δὶς.

12. Καὶ ἐφοβήθη Σαοὺλ ἀπὸ προσώπυ Δαυὶδ, ὅτι ἦν Κύριος μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέστη.

13. Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν Σαοὺλ ἀφ' αὐτῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἑαυτῷ χιλίαρχον. Καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τῦ λαοῦ.

14. Καὶ ἦν Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ συνιῶν, καὶ Κύριος μετ' αὐτῦ.

15. Καὶ ἴδε Σαοὺλ ὡς αὐτὸς συνιεῖ σφόδρα, καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προτώπυ αὐτῦ.

16. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἠγάπα τὸν Δαυὶδ, ὅτι αὐτὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπυ τῦ λαῦ.

17. Καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, ἰδὲ ἡ θυγάτηρ μυ ἡ μείζων Μερὸβ, αὐτὴν δώσω σοι εἰς γυναῖκα, καὶ πλὴν γίνου μοι εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τὰς πολέμους Κυρίου. Καὶ Σαοὺλ εἶπεν, μὴ ἔσω χεὶρ μυ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτὸν χεὶρ ἀλλοφύλων.

18. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, τίς ἐγώ εἰμι, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγενείας (σε) πατρός μου ἐν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς τῦ βασιλέως;

19. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῦ δοθῆναι τὴν Μερὸβ θυγατέρα Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ, καὶ αὐτὴ ἐδόθη τῷ Ἀδριὴλ τῷ Ἰσραὴλ Μοθυλαθίτῃ εἰς γυναῖκα.

20. Καὶ

CAP. XVIII. v. 6. τῶν πόλεων) absque articulo. ibid. καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ τῦ βασιλέως) hæc verba desunt. ib. καὶ χαρμοσύνῃ) καὶ ἐν χαρμοσύνῃ. v. 7. ἐξῆλθον) ἐξῆρχον. ibid. αἱ παίζουσαι) deest. v. 8. ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ) transpositа. ibid. καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας.) ab his verbis quæ sequuntur usque ad vers. 12. omnia desiderantur in *Ed. Rom.* v. 12. ὅτι ἦν Κύριος μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέστη.) non habet *Edit. Rom.* v. 13. Σαοὺλ ἀφ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτῦ. v. 14. Κύριος μετ' αὐτῦ) κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ. v. 16. ἐξεπορ. καὶ εἰσεπορ.) transpositа. ibid. πρὸ προσώπυ τῦ λαοῦ.) quæ sequuntur omnia desiderantur in *Edit. Rom.* usque ad vers. 20. exclus.

20. Καὶ ἠγάπησε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαὲλ τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπηγγέλη Σαὲλ, καὶ εὐθύνθη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

21. Καὶ εἶπε Σαὲλ, Δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἦν ἐπὶ Σαὲλ χεὶρ ἀλλοφύλων.

22. Καὶ εἶπε Σαὲλ πρὸς τὸν Δαυὶδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλατο Σαὲλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, λέγων· λαλήσατε ὑμεῖς τὸν Δαυὶδ λάθρα, λέγοντες· ἰδὲ θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.

23. Καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες Σαὲλ εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, εἰ κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι βασιλεῖ; κἀγὼ ἄνθρωπος ταπεινὸς, καὶ ἐχὶ ἔνδοξος.

24. Καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες Σαὲλ αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησε Δαυίδ.

25. Καὶ εἶπε Σαὲλ, τάδε ἐρεῖτε τῷ Δαυὶδ, ἃ βέλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι, ἀλλ' ἢ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυσίαις ἀλλοφύλων.

26. Καὶ ἀπαγγέλλουσιν οἱ παῖδες Σαὲλ τῷ Δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εὐθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ.

27. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυσίας αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύεται τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσιν αὐτῷ Σαὲλ τὴν Μελχὸλ θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

28. Καὶ ἴδε Σαὲλ καὶ ἔγνω ὅτι Κύριος μετὰ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν.

29. Καὶ προσέθετο εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ Δαυὶδ ἔτι. Καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθρεύων τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.

30. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξοδίας αὐτῶν συνῆκεν Δαυὶδ παρὰ πάντας τοὺς δούλους Σαὲλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ, αὐτὸν

2. καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Σαὲλ ἠθέτο τὸν Δαυὶδ σφόδρα, καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωνάθαν ἠρεῖτο

V. 20. ἀπηγγέλη Σαοὺλ - - fin.) ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ καὶ ἠυθύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. v. 22. Καὶ εἶπε Σαὲλ πρὸς τὸν Δαυὶδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον.) desunt. ib. τὸν Δαυὶδ λάθρα) λάθρα τῷ δαυὶδ. v. 23. κατὰ τὰ ῥήματα) κατὰ abest. ibid. ἄνθρωπος) ἀνὴρ. v. 25. ἀκροβυσίαις ἀλλοφύλων) adjicit ἐκδικῆσαι ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως, καὶ σαοὺλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων. v. 27. Καὶ ὡς ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι) non habet. ibid. ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυσίας) ἑκατὸν ἄνδρας. καὶ ἀνήνεγκε τὰς ἀκροβυσίας. ib. καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ) non habet. ib. Σαοὺλ) deest. v. 28. καὶ ἔγνω) abest. v. 29. ἀπὸ Δαυὶδ ἔτι.) quæ sequuntur usque ad fin. Capitis desiderantur in *Edit. Rom.* CAP. XIX. v. 1. θανατῶσαι αὐτὸν) θανατῶσαι τὸν δαυὶδ.

θαν τῷ Δαυὶδ, λέγων· ζητεῖ Σαὲλ ὁ πατήρ μϐ θανατῶσαί σε· φύλαξαι δὴν αὔριον πρωὶ, καὶ κρύϐηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,

3. καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι, καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πατρός μϐ ἐν ἀγρῷ ἧ ἐὰν ἦς ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μϐ, καὶ ὄψομαι ὁ, τι ἐὰν ᾖ, καὶ ἀπαγγελῶ σοι.

4. Καὶ ἐλάλησεν Ἰωνάθαν περὶ Δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς Σαὲλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν σϐ Δαυὶδ, ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σὲ, καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἀγαθά σοι σφόδρα,

5. καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, καὶ ἐχάρησαν· καὶ ἱνατί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῶον θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ δωρεάν;

6. Καὶ ἤκουσε Σαὲλ τῆς φωνῆς Ἰωνάθαν, καὶ ὤμοσε Σαὲλ, λέγων· ζῇ Κύριος, εἰ ἀποθανεῖται.

7. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εἰσήγαγεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ πρὸς Σαὲλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τριτην ἡμέραν.

8. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος γίνεσθαι, καὶ κατίσχυσε Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ.

9. Καὶ ἐγένετο πνεῦμα Κυρίου πονηρὸν ἐπὶ Σαὲλ, καὶ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων, καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐζήτει Σαὲλ πατάξαι τὸ δόρυ εἰς Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἀπέστη Δαυὶδ ἐκ προσώπου Σαὲλ· καὶ ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ Δαυὶδ ἀνεχώρησε, καὶ διεσώθη. ἐξεσπάσθη

11. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους εἰς οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐτὸν πρωὶ, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ Μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· ἐὰν μὴ σὺ σώσῃς τὴν ψυχὴν σεαυτοῦ τὴν νύκτα ταύτην, αὔριον θανατωθήσῃ.

12. Καὶ κατάγει ἡ Μελχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἔφυγε, καὶ σώζεται.

13. Καὶ ἔλαβεν ἡ Μελχὸλ τὰ κενοτάφια, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ ἧπαρ τῶν αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ.

14. Καὶ ἀποστέλλει Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν.

15. Καὶ ἀποστέλλει τοῦ ἰδεῖν ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, λέγων· ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς μὲ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.

16. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἧπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.

17. Καὶ

V. 2. ζητεῖ Σαὲλ ὁ πατήρ μϐ) σαὲλ ζητεῖ. ibid. φύλαξαι) addit οὖν. V. 4. ἀγαθά σοι) σοι deeſt. V. 7. αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα) αὐτῷ πάντα. V. 8. γίνεσθαι) γενέσθαι πρὸς σαοὺλ. ibid. ἐπάταξεν αὐτὰς) ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς. V. 9. Κυρίου) Θεοῦ. ibid. ἰδοὺ) abeſt. ib. ἔψαλλεν ἐν ταῖς) ἔψαλλεν ταῖς. V. 10. καὶ ἐν τῷ τοίχῳ) non habet. ibid. ἐξεσπάσθη) διεσώθη. V. 11. σεαυτοῦ) σαυτοῦ. V. 13. ἔθηκεν) ἔθετο. V. 14. ἀποστέλλει) ἀπέστειλε. V. 15. τοῦ ἰδεῖν) abeſt.

17. Καὶ εἶπε Σαὺλ τῇ Μελχόλ· ἵνατί οὕτως παρελογίσω με, καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου, καὶ διεσώθη; καὶ εἶπε Μελχὸλ τῷ Σαούλ· αὐτὸς εἶπε πρὸς μέ· ἐξαπόστειλόν με, εἰ δὲ μή, θανατῶ θανατώσω σε.

18. Καὶ Δαυὶδ ἔφυγε καὶ ἐσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθαὶμ, καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ Σαούλ· καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

19. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαούλ, λέγοντες· ἰδοὺ (δὴ) Δαυὶδ ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

20. Καὶ ἀπέστειλε Σαούλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶδαν τὴν ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ Σαμουὴλ εἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. Καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Σαούλ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ προφητεύουσιν καίγε αὐτοί.

21. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαούλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί· καὶ προσέθετο Σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί.

22. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαούλ, καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἁρμαθαὶμ, καὶ ἔρχονται ἔρχεται ἕως τοῦ φρέατος τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχὼ, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε· ποῦ Σαμουὴλ καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν· ἰδοὺ ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

23. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς Ναυϊὼθ ἐν ἐν Ῥαμᾶ, καὶ ἐγενήθη καὶ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ προφητεύων ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

24. Καὶ ἐξεδύσατο καὶ αὐτὸς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπροεφήτευσε καίγε αὐτὸς ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα· διὰ τοῦτο ἔλεγον, εἰ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐκ Ναυϊὼθ ἐν Ἰσραὴλ Ῥαμᾶ, καὶ ἔρχεται, καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν· τί πεποίηκα; καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, ὅτι ἐπιζητεῖ τὴν ψυχήν μου;

2. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· μηδαμῶς σοι, οὐ μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ οὐ μὴ ποιήσῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα, ἢ ῥῆμα μικρὸν, καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου. Καὶ τί ὅτι κρύψει ὁ πατήρ μου ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο. σὺ

3. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε, γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι

v. 17. εἶπε πρὸς μέ·) εἶπε. ibid. θανατῶ) θανατώσω. v. 18. ἐσώθη) διεσώθη. ibid. ἐποίησεν) addit αὐτῷ. ib. Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ) transpoſita. ib. Ναυϊὼθ) ναυὲθ, paſſim. v. 19. (δὴ) abeſt. v. 20. εἶδαν) εἶδον. ibid. τῶν προφητευόντων) non habet. ib. καίγε αὐτοί.) deeſt. v. 21. προεφήτευσαν) ἐπροφήτευσαν, bis. v. 22. ἔρχονται) ἔρχεται. ibid. τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχὼ) τοῦ ἄλω, τοῦ ἐν τῷ σεφί. v. 23. ἐν Ναυϊὼθ) εἰς ναυὲθ, bis. ibid. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ) καὶ ἐπορεύετο. v. 24. καὶ αὐτὸς) abeſt. ibid. ἐπροεφήτευσε καίγε αὐτὸς) ἐπροφήτευσεν. CAP. XX. v. 1. Ἰσραὴλ ἐκ Ναυϊὼθ) δαυὶδ ἐκ ναυὲθ. ibid. καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν) transpoſita. v. 2. μηδαμῶς σὺ) μηδαμῶς σοι. ibid. ἢ ῥῆμα μικρὸν) ἢ μικρὸν. ib. κρύψει ὁ πατήρ μου) addit ἀπ' ἐμοῦ.

ὅτι εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σε, καὶ εἶπε· μὴ γνώτω τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ ὀ βέληται. ἀλλὰ ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σε, ὅτι καθὼς εἶπον, πεπλήρωται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σε ἕως θανάτε.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυὶδ· τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σε, καὶ ποιήσω σοι;

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν· ἰδοὺ δὴ νεομηνία αὔριον, καὶ ἐγὼ καθίσας ὀ καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν, καὶ ἐξαποστελεῖς με, καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως δείλης τῆς τρίτης. πορεύσομαι

6. Ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψηταί με ὁ πατήρ σε. καὶ ἐρεῖς· παραιτούμενος παρητήσατο ἀπ' ἐμοῦ Δαυὶδ δραμεῖν εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ, ὅτι θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλη τῇ φυλῇ. ἀπὸ τοῦ

7. Ἐὰν τάδε εἴπῃ, ἀγαθῶς· εἰρήνη τῷ δέλῳ σε· καὶ ἐὰν δὲ σκληρῶς ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι συντετέλεσαι ἡ κακία παρ' αὐτοῦ.

8. Καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ δέλε σε, ὅτι εἰς διαθήκην Κυρίου εἰσήγαγες τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ· καὶ εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σὺ, καὶ ἕως τοῦ πατρός σε ἵνατί οὗτος εἰσάγεις με;

9. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν· μηδαμῶς σοι, σὺ ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσαι ἡ κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ, καὶ ἐὰν μὴ ᾖ εἰς τὰς πόλεις σου, ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν· (καὶ) τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σε σκληρῶς;

11. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυὶδ· πορεύε, καὶ μένε εἰς ἀγρόν. Καὶ ἐκπορεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν.

12. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυὶδ· Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἀνακρινῶ τὸν πατέρα με, ὡς ἂν ὁ καιρὸς, τρισσῶς, καὶ ἰδὲ ἐὰν ᾖ ἀγαθὸν περὶ Δαυὶδ, καὶ ὀ μὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς ἀγρὸν, ἣν ἀποστέλλω

13. Τάδε ποιήσαι Κύριος τῷ Ἰωνάθαν καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον σου, καὶ ἐξαποστελῶ σε, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ἔσαι Κύριος μετὰ σοῦ καθὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου. ἐξαποστέλλω

14. Καὶ ἐὰν μὲν ἔτι μου ζῶντος καὶ ποιήσεις μετ' ἐμοῦ ἔλεος Κυρίου· καὶ ἐὰν θανάτῳ ἀποθάνω,

15. οὐκ ἐξαρεῖς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου με ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ εἰ μὴ, ἐν τῷ ἐξαίρειν Κύριον τοὺς ἐχθροὺς Δαυὶδ, ἕκαστον ἀπὸ προσώπε τῆς γῆς, ἐξαρθῆναι τὸ ὄνομα Ἰωνάθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ

V. 3. ἐνώπιόν σου) ἐν ὀφθαλμοῖς σου. ibid. γνώτω) γνῶναι. ib. πεπλήρωται) ἐμπέπλησαι. ib. ἀναμέσον τοῦ πατρός σε ἕως) desunt. v. 4. καὶ ποιήσω) καὶ τί ποιήσω. v. 5. μετὰ τοῦ βασιλέως) abest. ibid. πορεύσομαι) κρυβήσομαι. ib. τῆς τρίτης) abest. v. 6. Ἐὰν) καὶ ἐὰν· ibid. παρητήσατο Δαυὶδ δρ. εἰς Βηθλ.) παρητήσατο ἀπ' ἐμοῦ Δαυὶδ δραμεῖν ἕως εἰς Βηθλεὲμ. v. 7. καὶ ἐὰν δὲ) δὲ abest. v. 8. εἰς διαθήκην Κυρίε εἰσήγαγες) transpositа. ibid. καὶ εἰ ἔστιν ἐν τῷ) καὶ εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ. v. 9. μηδαμῶς σὺ) μηδαμῶς σοι. v. 10. καὶ τίς ἀπαγγελεῖ μοι) τίς ἀπαγγείλῃ μοι. v. 11. ἰδοὺ ἐὰν ᾖν ἀγαθὸν) ἰδοὺ ἀγαθὸν ᾖ. ibid. ἀποστέλλω) ἀποστείλω. v. 13. Κύριος) ὁ Θεὸς. ibid. ἐξαποστέλλω) ἐξαποστελῶ. v. 14. Καὶ μὲν ἔτι) καὶ ἐὰν μὲν ἔτι. ibid. μετ' ἐμοῦ ἔλεος Κυρίου) ἔλεος μετ' ἐμοῦ. v. 15. ἔλεος ἀπὸ) ἔλεός σε ἀπὸ. ibid. ἀπὸ προσώπου) ἀπὸ τοῦ προσώπου. ib. ἐξαρθῆναι τὸ ὄν. Ἰων.) εὑρεθῆναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωνάθαν.

καὶ ἐκζητήσει Κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθρῶ τῦ Δαυίδ.

17. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἰωνάθαν ὀμόσαι τῷ Δαυὶδ ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτὸν, ὅτι ἠγάπηκε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· αὔριον νεομηνία, καὶ ἐπισκεπήσῃ, ὅτι ἐπισκεπήσεται καθέδρα σε.

19. Καὶ τριστεύσεις, καὶ ἐπισκέψῃ, καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον σε ὃν ἐκρύβης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ, καὶ καθίσεις ἔργον παρὰ τὸ Ἐργὰβ ἐκεῖνο.

20. Καὶ ἐγὼ τριστεύσω ταῖς χίζαις θῆρα ἀκοντίζων, ἐκπέμπων εἰς τὴν Λααρματλαραί.

21. Καὶ ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸ παιδάριον, λέγων· δεῦρο εὗρέ μοι τὴν χίζαν· ἐὰν εἴπω λέγων τῷ παιδαρίῳ· ὧδε ἡ χίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λαβὲ αὐτὴν· παραγίνου, ὅτι εἰρήνη σοι, καὶ οὐκ ἔστι λόγος, ζῇ Κύριος.

22. Ἐὰν τάδε εἴπω τῷ νεανίσκῳ· ἰδὲ ἡ χίζα ἐκεῖ ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· πορεύῦ, ὅτι ἐξαπέσταλκέ σε Κύριος.

23. Καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλαλήσαμεν ἐγὼ καὶ σὺ, ἰδὲ Κύριος μάρτυς ἀναμέσον ἐμῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος.

24. Καὶ κρύπτεται Δαυὶδ ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ παραγίνεται ὁ μὴν, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν τῦ φαγεῖν.

25. Καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καθέδραν αὐτῦ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, ἐπὶ τῆς καθέδρας παρὰ τοῖχον, καὶ προέφθασε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκάθισεν Ἀβενὴρ (ἐνώπιον αὐτῦ) ἐκ πλαγίων Σαὺλ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος Δαυίδ.

26. Καὶ οὐκ ἐλάλησε Σαὺλ οὐδὲν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι εἶπε, σύμπλωμα φαίνεται, μὴ καθαρὸς εἶναι, ὅτι οὐ κεκαθάρισται.

27. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον τῦ μηνὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τῦ Δαυίδ. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτῦ· τί ὅτι οὐ παραγέγονεν υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς, καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν;

28. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· παρῄτηται Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ ἕως εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτῦ πορευθῆναι.

29. Καὶ εἶπεν· Ἐξαπόστειλόν με δὴ, ὅτι θυσία τῆς Φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός με· καὶ νῦν εἰ εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς νυνὶ σε, διασωθήσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τὲς ἀδελφές μου· διὰ τοῦτο οὐ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τῦ βασιλέως.

30. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαὺλ ἐπὶ Ἰωνάθαν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Υἱὲ κορασίων αὐτομολούντων, οὐ γὰρ οἶδα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην

V. 15. καὶ ἐκζητήσει Κ. ἐκ χειρὸς ἐχθρῶ) καὶ ἐκζητῆσαι κύριος ἐχθρούς. V. 17. ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτὸν) non habet. ibid. ἠγάπηκε) ἠγάπησε. V. 18. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ abeſt. V. 19. ἐκρύβης) κρυβῆς. ibid. καθίσεις παρὰ τὸ ἔργον) καθήσῃ παρὰ τὸ ἐργὰβ. V. 20. θῆρα) abeſt. ibid. Λααρματλαραί.) ἀματλαρί. V. 22. ἰδὲ ἡ χίζα ἐκεῖ ἀπὸ) ὧδε ἡ χίζα ἀπὸ. V 24. ἐν τῷ ἀγρῷ) ἐν ἀγρῷ. V. 25. ὁ βασιλεὺς) abeſt. ibid. Ἀβενὴρ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκ) ἀβεννὴρ ἐκ. V. 26. ἐδὲν) abeſt. ibid. ὅτι εἶπε) ὅτι εἴρηκε. V. 27. μηνὸς τῇ) μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ. ibid. υἱὸς) ὁ υἱὸς. V. 28. Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ) transpoſita. V. 29. με δὴ) δή με. ibid. ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός μου· καὶ νῦν εὕρηκα) ἐνετείλαντο πρός μὲ οἱ ἀδελφοί μου. καὶ νῦν εἰ εὕρηκα. ibid. διασωθήσομαι) διαβήσομαι. V. 30. Ἰεσσαὶ) addit εἰς.

σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως μητρός σου;

31. Ὅτι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσεταί ἡ βασιλεία σε. νῦν οὖν ἀποστείλας λαβὲ τὸν νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου οὗτος.

32. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαὰλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἵνατί ἀποθνήσκει; τί πεποίηκεν;

33. Καὶ ἐπῆρε Σαὰλ τὸ δόρυ ἐπὶ Ἰωνάθαν τοῦ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, ὅτι συντετέλεσαι ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν Δαυίδ.

34. Καὶ ἀπεπήδησεν Ἰωνάθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἐν ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρτον, ὅτι ἐθραύθη ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, ὅτι συνετέλεσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

35. Καὶ ἐγενήθη πρωὶ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀγρὸν, καθὼς ἐτάξατο Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ,

36. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ· δράμε, εὑρέ μοι τὰς ὀιζας ἐν αἷς ἐγὼ ἀκοντίζω. Καὶ τὸ παιδάριον ἔδραμε, καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τῇ ὀιζῇ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.

37. Καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς ὀιζης ὃ ἠκόντισεν Ἰωνάθαν.

38. Καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ εἶπεν· ἐκεῖ ἡ ὀιζα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· καὶ ἐβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ, λέγων· ταχύνας σπεῦσον, καὶ μὴ στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον Ἰωνάθαν τὰς ὀιζας, καὶ ἤνεγκεν τὰς ὀιζας πρὸς τὸν Κύριον αὐτοῦ.

39 Καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐθέν, πάρεξ Ἰωνάθαν καὶ Δαυίδ.

40. Καὶ Ἰωνάθαν ἔδωκε τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ· πορεύου (καὶ) εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν.

41. Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθε, καὶ Δαυὶδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς, καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντελείας μεγάλης.

42. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυὶδ· πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὡς ὀμωμόκαμεν ἀμφότεροι ἡμεῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, λέγοντες· Κύριος ἔσται μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου ἕως αἰῶνος.

43. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ ἀπῆλθε, καὶ Ἰωνάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

ΚΕΦ.

v. 32. τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.) non habet. v. 33. ἐπὶ Ἰωνάθαν) adjicit τοῦ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν. v. 34. ἀπεπήδησεν) ἀνεπήδησεν. ibid. ἐν ἡμέρᾳ τῇ) ἐν τῇ. v. 35. Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτ.) transpositа. v. 38. ὀπίσω τοῦ) καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ. ibid. ἐβόησεν) ἀνεβόησεν. v. 39. 40. Supplementa *Codicis Alex.* minori charactere expressa habet *Edit. Rom.* v. 40. (καὶ) abest. v. 41. Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθε) καὶ ὡς εἰσῆλθε τὸ παιδάριον. ibid. ὕπνου) ἀγγάβ. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) deest. ib. τὸν πλησίον) τῷ πλησίον, poster. loco. v. 42. ἀμφότεροι ἡμεῖς) transpositа.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

Ἀμιμέλεχ

ΚΑΙ ἔρχεται Δαυὶδ εἰς Νοβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξέστη Ἀβιμέλεχ τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί ὅτι σὺ μόνος, καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ;

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιμέλεχ τῷ ἱερεῖ· ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι σήμερον ῥῆμα, καὶ εἶπέ μοι· μὴ γνώτω μηδεὶς τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, καὶ ὑπὲρ οὗ ἐντέλλομαί σοι· καὶ τοῖς παιδαρίοις διαμεμαρτύρημαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ, Θεοῦ πίστις Φελμωνὶ Ἀλμωνί.

3. Καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρτοι, δὸς εἰς χεῖράς μου τὸ εὑρεθέν.

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἔκ εἰσιν ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτος ἅγιός ἐστι· εἰ πεφυλαγμένα τὰ παιδία εἰσὶ πλὴν ἀπὸ γυναικὸς, καὶ φάγεται.

5. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀλλὰ ἀπὸ γυναικὸς ἀπεχήμεθα ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἐν τῷ ἐξελθεῖν με εἰς ὁδὸν γέγονε πάντα τὰ παιδάρια ἡγνισμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι ἁγιασθήσεται σήμερον διὰ τὰ σκεύη μου.

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, (ὅτι) ἀλλ' ἢ ἄρτοι τῆς προσώπου οἱ ἀφῃρημένοι ἐκ προσώπου προφήτης Κυρίου, τοῦ παραταθῆναι ἄρτον θερμὸν ἢ ἡμέρᾳ ἐλάβεν αὐτούς.

7. Καὶ ἐκεῖ ἦν ἐν τῶν παιδαρίων τοῦ Σαὲλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος Νεσταραὰν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὄνομα αὐτῷ Δωὴκ ὁ Σύρος νέμων τὰς ἡμιόνους Σαούλ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀχιμέλεχ· ἰδὲ εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν χεῖρά σου δόρυ, ἢ ῥομφαία, ὅτι τὴν ῥομφαίαν μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ εἰληφα ἐν τῇ χειρί μου, ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως κατασπεῦδον.

9. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς· ἰδοὺ ἡ ῥομφαία Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου, οὗ ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλᾶ· καὶ αὕτη εἰλυμένη ἦν ἐν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ ταύτην λήψῃ, σεαυτῷ λαβέ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πάρεξ ταύτης ἐνταῦθα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὐτή· δός μοι αὐτήν. εἰλημμένη

10. Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ· καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου Σαούλ. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς βασιλέα Γέθ.

11. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες Ἀγχοῦς πρὸς αὐτόν· οὐχὶ ἕτος Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς

CAP. XXI. v. 1. Νοβᾶ πρὸς Ἀμιμέλεχ) νομβᾶ πρὸς ἀβιμέλεχ. ibid. ὅτι μόνος, καὶ ἀδεὶς) ὅτι σὺ μόνος, καὶ οὐδεὶς. v. 2. τῷ Ἀβιμέλεχ) abeſt. ibid. σήμερον ῥῆμα) transpoſita. ib. μὴ γνώτω μηδεὶς) μηδεὶς γνώτω. ib. ἀποστέλλω) ἀποστεῖλω. ib. ὑπὲρ ὃ ἐντέλλομαί σοι) ὑπὲρ ὃ ἐγὼ ἐντέταλμαί σοι. ib. Φελμονὶ Ἀλμωνὶ) φελανὶ μαεμωνί. v. 3. εἰς χεῖράς μου) εἰς χεῖρά μου. v. 4. ἄρτος ἅγιός ἐστιν) ἄρτοι ἅγιοί εἰσιν. ibid. τὰ παιδία εἰσὶ) τὰ παιδάρια ἐστὶ. v. 5. παιδάρια) παιδία. v. 6. ὅτι ἐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, ὅτι ἀλλ') ὅτι ἐκεῖ ἐκ ἦν ἄρτοι, ἀλλ'. ibid. προφήτου) προσώπου. ib. παρατεθῆναι) τοῦ παρατεθῆναι. v. 7. Νεσσαραὰν) νεσσαραὰν. v. 8. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. ibid. σκεύη μου ἐκ) σκευη ἐκ. ib. κατασπεῦδον) κατὰ σπουδήν. v. 9. εἰλημμένη) ἐνειλημένη. ibid. ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος) non habet. v. 11. ἅπαν) ἅπον.

γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἦρχον αἱ χορεύσαι, λέγουσαι· Ἐπάταξε Σαὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ;

12. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασιλέως Γέθ.

13. Καὶ ἠλλοίωσε τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως, καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔπιπλεν ἐπὶ τὰς
κατέρει θύρας τῆς πύλης, καὶ κατέῤῥει τὰ σίελα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ.

14. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἰδὲ ἴδετε ἄνδρα ἐπίληπτον, ἵνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός με;

15. Ἡ ἐλατροῦμαι ἐπιλήπτων ἐγὼ, ὅτι εἰσαγηόχατε αὐτὸν ἐπιληπτεύεσθαι πρός με; ἔτος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς οἰκίαν μου.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς τὸ σπήλαιον τὸ Ὀδολὰμ, καὶ ἀκήκοσιν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ καταβαίνουσιν πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ.

2. Καὶ συνήγοντο πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἐναγκὴ, καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος τῇ ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐτῶν ἡγούμενος, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες.

3. Καὶ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν εἰς Μασηφὰ τῆς Μωάβ· καὶ εἶπε πρὸς βα- Μασηφὰ
σιλέα Μωάβ· γινέσθωσαν δὴ ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοὶ, ἕως ὅτου γνῶ ὅ, τι ποιήσει μοι ὁ Θεός.

4. Καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Μωάβ, καὶ κατῴκεν μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ὄντος τοῦ Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ.

5. Καὶ εἶπε Γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυὶδ· μὴ κάθου ἐν τῇ περιοχῇ· πορεύου, καὶ ἧξεις εἰς γῆν τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἦλθε, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πόλει Ἀριάθ.

6. Καὶ ἤκουσε Σαὺλ, ὅτι ἔγνωσαι Δαυὶδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ Σαὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ Ῥαμμᾶ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ.

7. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ (καὶ εἶπεν αὐτοῖς). Ἀκούσατε δὴ υἱοὶ Ἰεμεινὶ, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, καὶ πάντας ὑμᾶς τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους·

8. ὅτι σύγκειθε πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμὲ, καὶ οὐκ ἔστιν ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου,

V. 11. ἦρχον) ἐξῆρχον. V. 12. ἔθηκε) ἔθετο. V. 13. τὸν τρόπον αὐτοῦ) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. ibid. κατέρει τὰ σίελα αὐτοῦ) τὰ σίελα αὐτοῦ κατέῤῥει. V. 15. Ἡ ἐλατρ.) μὴ ἐλατροῦμαι. ibid. εἰς οἰκίαν μου) μὲ abest. CAP. XXII. v. 1. ἀπῆλθεν Δ. ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς) ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν δαυὶδ, καὶ διεσώθη, καὶ ἔρχεται εἰς. ib. Ὀδολὰμ) ὀδοκλὰμ ib. καὶ πᾶς ὁ) καὶ ὁ. v. 2. ἀνάγκη, καὶ κατώδυνος τῇ ψυχῇ.) ἀνάγκη, καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ. v. 3. Μασηφὰ) ματσηφὰθ. ibid. γνῶ ὅ, τι) γνῶ τί. v. 4. ἡμέρας) addit ὄντος. v. 5. τῇ Ἰούδα) absque articulo. ibid. ἐν τῇ πόλει Ἀριὰθ) ἐν πόλει σαρὶκ. v. 6. Ῥαμμᾶ) ῥαμᾶ. v. 7. (καὶ εἶπεν αὐτοῖς) desunt. ibid. Ἰεμεινὶ) βενιαμιν. ib. χιλιάρχες καὶ ἑκατοντάρχες) transposita. v. 8. ἀποκαλύπτων) ὁ ἀποκαλύπτων, priore loco.

με, ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν με διαθήκην μετὰ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ οὐκ ἔστι πονηρὸν ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον μου, ὅτι ἐπήγειρεν υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;

9. Καὶ ἀποκρίνεται Δωὴγ ὁ Σύρος ὁ καθεσηκὼς ἐπὶ τὰς ἡμιόνους Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· ἑώρακα τὸν υἱὸν Ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς Νοβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα·

Ἀμιμέλεχ

10. καὶ ἠρώτα αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ.

11. Καὶ ἀπέστειλεν (Σαοὺλ) ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν Ἀχιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς (τοῦ Κυρίου) τοὺς ἐν Νοβάθ· καὶ παρεγένοντο πάντες πρὸς τὸν βασιλέα·

12. καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἄκουε δὴ υἱὲ Ἀχιτώβ· καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, λάλει Κύριε.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαούλ· ἱνατί συνέθου σὺ κατ' ἐμοῦ καὶ ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ αὐτὸν ἐπερωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;

14. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀχιμέλεχ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου ὡς Δαυὶδ πιστὸς, καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, καὶ ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ σου;

15. ἢ σήμερον ἤρξαμαι ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ; μηδαμῶς, μὴ δότω ὁ βασιλεὺς κατὰ δούλου αὐτοῦ λόγον, καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ἤδει ὁ δοῦλος ὁ σὸς ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν, ἢ μέγα. ὡς

16. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαούλ· θανάτῳ ἀποθανῇ, Ἀχιμέλεχ, σὺ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου.

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσιν ἐπ' αὐτῷ· προσαγάγετε καὶ θανατώσατε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ Δαυὶδ, καὶ ὅτι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἁμαρτῆσαι ἁπαντῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς Κυρίου.

18. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δωὴκ· ἐπίστρεφε σὺ, καὶ ἁπάντα εἰς τοὺς ἱερεῖς· καὶ ἐπέστρεψεν Δωὴκ ὁ Σύρος, καὶ ἐθανάτωσε τοὺς ἱερεῖς Κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τριακοσίους καὶ πέντε ἄνδρας, πάντας αἴροντας Ἐφὼδ λίνου. ἀπέστρεψεν

19. Καὶ τὴν Νοβᾶ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νηπίου ἕως

v. 8. ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ) transposita. ibid. υἱός μου) ὁ υἱός μου. v. 9. Δωὴγ) δωὴκ. ibid. Νοβᾶ) νομβᾶ. ib. Ἀμιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. v. 11. (Σαοὺλ) abest. ibid. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. ib. τὸν ἱερέα) abest. ib. (τοῦ Κυρίου) non habet. ib. Νοβὰθ) νομβᾶ. v. 13. σὺ κατ' ἐμοῦ) transposita. ibid. ἐπερωτᾶν αὐτὸν) ἐρωτᾶν αὐτῷ. v. 14. Ἀχιμέλεχ) abest. v. 15. ὡς σήμερον) ἢ σήμερον. ibid. κατὰ δούλου) κατὰ τοῦ δούλου. ib. ὁ δοῦλος ὁ σὸς) ὁ δοῦλός σου. v. 16. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ, ita passim. v. 17. ἐπ' αὐτῷ) πρὸς αὐτὸν. ibid. ἁμαρτῆσαι) ἁπαντῆσαι. v. 18. ἀπεστρέφη) ἐπεστρέφη. ibid. ἱερεῖς Κυρίου) ἱερεῖς τοῦ Κυρίου. ib. λίνου) abest. v. 19. Νοβᾶ) νομβᾶ.

ἕως θηλάζοντος, καὶ μόχου, καὶ ὄνου, καὶ προβάτε.

20. Καὶ διασώζεται υἱὸς ἓξ τῷ Ἀχιμέλεχ υἱῷ Ἀχιτὼβ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω Δαυίδ·

21. καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ Δαυὶδ, ὅτι ἐθανάτωσε Σαὲλ πάντας τὲς ἱερεῖς τῆ Κυρίε.

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιάθαρ· ἤδειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι Δωὴκ ὁ Σύρος ὅτι ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ Σαέλ· ἐγώ εἰμι αἴτιος τῶν ψυχῶν (ἐκείνων) οἴκου τῆ πατρός σε·

23. κάθου μετ' ἐμοῦ· μὴ φοβοῦ, ὅτι ἓ ἐὰν ζητῶ τῇ ψυχῇ με τόπον, ζητήσω καὶ τῇ ψυχῇ σου, ὅτι πεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ἰδὲ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμᾶσιν ἐν τῇ Κεειλᾷ, καὶ αὐτοὶ ἄλλω διαρπάζουσι τὲς ἅλωας.

2. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τῆ Κυρίου, λέγων· εἰ πορευθῶ, καὶ πατάξω τὲς ἀλλοφύλους τέτες; Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ· πορεύε, καὶ πατάξεις ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις, καὶ σώσεις τὴν Κεειλά,

3. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τῆ Δαυὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν τῇ Ἰεδαίᾳ φοβέμεθα, καὶ πῶς ἔσαι ἐὰν πορευθῶμεν ἐν Κεειλὰ, εἰς τὰ σκῦλα τῶν ἀλλοφύλων εἰ πορευόμεθα;

4. Καὶ προσέθετο ἔτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι διὰ τῆ Κυρίε. καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος, καὶ εἶπεν· ἀνάςηθι (πρὸς αὐτὸν), καὶ καταβήθι εἰς Κεειλὰ, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τὲς ἀλλοφύλες εἰς χεῖράς σε.

5. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῆ εἰς Κεειλὰ, καὶ ἐπολέμησεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπε αὐτῆ, καὶ (οὐκ) ἀπήγαγε τὰ κλήνη αὐτῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔσωσε Δαυὶδ τὲς κατοικῦντας Κεειλά.

6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν Ἀβιάθαρ υἱὸν Ἀχιμέλεχ πρὸς Δαυὶδ, καὶ αὐτὸς μετὰ Δαυὶδ εἰς Κεειλὰ κατέβη, ἔχων Ἐφὸδ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

7. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαὲλ, ὅτι ἦκει ὁ Δαυὶδ εἰς Κεειλὰ, καὶ εἶπε Σαὲλ· πέπρακεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς χεῖράς με, ὅτι ἀποκέκλεισαι εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν. ἀποκέκλιται

8. Καὶ παρήγγειλε Σαὲλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον καταβαίνειν εἰς Κεειλὰ, συνέχειν τὸν Δαυὶδ καὶ τὲς ἄνδρας αὐτῆ.

9. Καὶ

V. 20. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. V. 21. ὅτι ἐθανάτωσε) καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ δαυὶδ, ὅτι ἐθανάτωτε. V. 22. ἤδειν ἐν) ἤδειν ὅτι ἐν. ibid. ὁ Σύρος) addit ὅτι. ib. (ἐκείνων) abeſt. CAP. XXIII. v. 1. Κεειλᾷ) κεῖλα, ita conſtanter. ibid. διαρπάζουσι) addit καταπατοῦσι. v. 2. πρὸς Δαυὶδ· καὶ πατάξεις) πορεύε καὶ πατάξεις. V. 3. εἶπαν) εἶπον. ibid. εἰ πορευόμεθα) εἰσπορευσόμεθα. V. 4. ἔτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι) δαυὶδ ἔτι ἐπερωτῆσαι. ibid. ἀπεκρίθη Κ. καὶ εἶπεν.) ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ib. (πρὸς αὐτὸν) abeſt. v. 5. ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις) absque præpoſitione. ibid. (οὐκ) abeſt. v. 7. τῷ Σαὲλ) adjicit, ὅτι ἦκει ὁ δαυὶδ εἰς κεῖλα, καὶ εἶπε σαούλ. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. ib. ἀποκέκλιται) ἀποκέκλεισαι. v. 8. εἰς πόλεμον καταβαίνειν) transpoſita.

9. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι περὶ αὐτῆ Σαὲλ ἀ παρεσιώπα τὴν κακίαν· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα· προσάγαγε τὸ Ἐφὸδ Κυρίε.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκόων ἀκήκοεν ὁ δῆλός σε, ὅτι ζητεῖ Σαὲλ ἐλθεῖν ἐπὶ Κεειλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμὲ,

11. εἰ ἀποκλειωθήσεται; καὶ νῦν εἰ καταβήσεται Σαὲλ καθὼς ἤκουσεν ὁ δῆλός σε; Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπάγγειλον τῷ δήλῳ σε. Καὶ εἶπε Κύριος· ἀποκλειωθήσεται.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· εἰ παραδώσουσιν οἱ παρὰ τῆς Κεειλὰ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαὲλ; Καὶ εἶπε Κύριος· παραδώσουσι.

13. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῆ ὡς τετρακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ Κεειλὰ, καὶ ἐπορεύοντο, ἕ ἂν ἐπορεύθησαν. Καὶ τῷ Σαὲλ ἀπηγγέλη, ὅτι διασέσωσται Δαυὶδ ἐκ Κεειλὰ, καὶ ἀνῆκεν τοῦ ἐξελθεῖν.

14. Καὶ ἐκάθισεν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ ἐν τοῖς ξενοῖς, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζεὶφ, εἰς ὄρος τὸ αὐχμῶδες ἐν γῇ αὐχμώδει. Καὶ ἐζήτει αὐτὸν Σαὲλ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

15. Καὶ ἴδε Δαυὶδ, ὅτι ἐξέρχεται Σαὲλ ἔρχεται τοῦ ζητεῖν τὸν Δαυὶδ· καὶ Δαυὶδ ἐν τῷ ὄρει τῷ αὐχμώδει Ζεὶφ ἐν τῇ Καινῇ.

16. Καὶ ἀνέστη Ἰωνάθαν υἱὸς Σαὲλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαυὶδ εἰς Καινὴν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν Κυρίῳ,

17. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ φοβοῦ, ὅτι ἀ μὴ εὕρῃ σε ἡ χεὶρ Σαὲλ τοῦ πατρός μου, καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον, καὶ Σαὲλ ὁ πατήρ μου οἶδεν οὕτως.

18. Καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον Κυρίου. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν Καινῇ, καὶ Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶκον αὐτοῦ.

19. Καὶ ἀνέβησαν οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς Σαοὺλ ἐπὶ τὸν βουνὸν, λέγοντες· οὐκ ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν Μεσσαρὰ ἐν τοῖς ξενοῖς ἐν τῇ Καινῇ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἐχελᾶ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσιμοῦ; Μεσαρὰ

20. Καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατάβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς· καὶ κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

21. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαὲλ· εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ·

22. πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον αὐτοῦ ἕ ἔσαι ὁ ποῦς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ ἕ εἴπατε, μήποτε πανουργεύσηται.

23. Καὶ

℣. 9. ὅτι περὶ αὐτῆ Σαοὺλ ἀ παρεσιώπα τὴν) ὅτι ἀ παρασιωπᾷ σαὲλ περὶ αὐτοῦ τὴν. v. 12. integer desideratur in *Edit. Rom.* v. 13. ἕ ἂν ἐπορεύθησαν) ἕ ἐὰν ἐπορεύοντο. ibid. τοῦ ἐλθεῖν) τοῦ ἐλθεῖν. v. 14. Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ) ἐν μασερὲμ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ibid. ἐν τῷ ὄρει - - αὐχμώδει.) ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ ὄρει ζὶφ, ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει. v. 15. ἔρχεται σαοὺλ ζητεῖν) ἐξέρχεται σαὲλ τοῦ ζητεῖν. ibid. Καὶ Δαυὶδ ἐν) καὶ δαυὶδ ἦν ἐν. ib. Ζεὶφ ἐν τῇ Καινῇ) ἐν τῇ καινῇ ζὶφ. v. 18. Δαυὶδ ἐκάθητο) transposita. v. 19. Μεσαρὰ) μεσσαρὰ. v. 22. γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον ἕ) γνῶτε τὸν τόπον αὐτοῦ ἕ.

23. Καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου κρύβηται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον, καὶ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν· καὶ ἔσται, εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν Ἰούδα.

πορευσόμεθα πᾶσιν

24. Καὶ ἀνέστησαν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι ἔμπροσθεν Σαούλ. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ.

25. Καὶ ἐπορεύθη Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν αὐτόν. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ Μαών. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον Μαών.

26. Καὶ πορεύονται Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τούτου, καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τούτου. Καὶ ἐγένετο Δαυὶδ σκεπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ προσώπου Σαούλ. Καὶ Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρενέβαλον ἐπὶ Δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, συλλαβεῖν αὐτούς.

μέσου μέσου

27. Καὶ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Σαοὺλ, λέγων· σπεῦδε καὶ δεῦρο, ὅτι ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι ἐπὶ τὴν γῆν.

28. Καὶ ἀνέστρεψε Σαοὺλ μὴ καταδιώκειν ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τῶν ἀλλοφύλων· διὰ τοῦτο ἐπεκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, πέτρα ἡ μεριθεῖσα.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ ἀνέβη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἐκάθισεν ἐν τοῖς στενοῖς Ἐνγαδδί. ἀνέστη

2. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἀνέστρεψε Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λέγων· ὅτι Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐνγαδδί.

3. Καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτοὺς ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον Ἰεσσαμεί.

4. Καὶ ἦλθεν εἰς τὰς ἀγέλας τῶν προβάτων τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον· καὶ εἰσῆλθε Σαοὺλ παρασκευάσασθαι, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ σπηλαίου ἐκάθηντο.

5. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣν εἶπε Κύριος πρὸς σὲ παραδοῦναι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιήσεις αὐτῷ ὡς ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἀφεῖλε τὸ πλερύγιον τῆς διπλοΐδος τοῦ Σαοὺλ λαθραίως.

6. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτόν, ὅτι ἀφεῖλε τὸ πλερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ· μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριστῷ Κυρίῳ

v. 23. Καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε) transposita. ibid. ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου κρύβηται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον) omnia desunt. ib. πορευσόμεθα) πορεύσομαι. ib. πάσαις) πάσας. v. 24. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι) transposita. v. 25. ἀπηγγέλη) ἀπήγγειλαν. v. 26. ἐκ μέσου) ἐκ μέρους, utroque loco. ibid. τοῦ ὄρους τούτου) τοῦ ὄρους ἐκ τούτου. ib. ἐγένετο) ἦν. v. 27. ἄγγελος ἦλθε πρὸς Σαοὺλ) πρὸς σαοὺλ ἦλθεν ἄγγελος. ibid. ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι) transposita. CAP. XXIV. v. 1. ἐκεῖθεν) addit καὶ ἐκάθισεν. v. 2. λεγων) λεγόντων. v. 3. Ἰεσσαμεί) σαδδαιέμ. v. 4. εἰσῆλθε σαοὺλ) transposita. v. 5. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἡμέρα) ἡ ἡμέρα. ib. τῆς Σαούλ) τοῦ σαοὺλ. v. 7. παρὰ Κυρίῳ) παρὰ κυρίου.

χριστῷ Κυρίε, ἐπενεγκεῖν χεῖρά με ἐπ' αὐτὸν, ὅτι χριστὸς Κυρίε ἐστὶν ἔτος.

8. Καὶ ἔπεισε Δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτῦ ἐν λόγοις, καὶ ἐκ ἔδωκεν αὐτοὺς ἀναστάντας θανατῶσαι τὸν Σαὺλ. Καὶ ἀνέστη Σαὺλ ἐκ τῆ σπηλαίε, καὶ κατέβη εἰς τὴν ὁδόν.

9. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ὀπίσω αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆ σπηλαίε· καὶ ἐβόησε Δαυὶδ ὀπίσω Σαὺλ, λέγων· Κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ ἐπέβλεψε Σαὺλ ὀπίσω αὐτῦ, καὶ ἔκυψε Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ· ἱνατί ἀκούεις τῶν λόγων τῆ λαῆ λεγόντων, ἰδὲ Δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου;

11. ἰδὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σε ὡς παρέδωκέ σε σήμερον Κύριος εἰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ οὐκ ἐβελήθην ἀποκλεῖναί σε, καὶ ἐφεισάμην σου, καὶ εἶπα· οὐκ ἐποίσω χεῖρά με ἐπὶ κύριόν με, ὅτι χριστὸς Κυρίου ἐστί.

12. Καὶ πάτερ μου, καὶ ἰδοὺ τὸ πλερύγιον τῆς διπλοΐδος σε ἐν τῇ χειρί μου, ἐγὼ ἀφήρηκα τὸ πλερύγιον τῆ ἱματίε σε, καὶ οὐκ ἀπέκλαγκά σε· καὶ γνῶθι καὶ ἴδε σήμερον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ χειρί μου κακία, οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ ἡμάρτηκα εἰς σὲ, καὶ σὺ δεσμεύεις τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν·

13. δικάσαι Κύριος ἀναμέσον ἐμῦ καὶ σοῦ, καὶ ἐκδικήσαι με Κύριος ἐκ σοῦ. καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἔσαι ἐπὶ σοὶ,

14. καθὼς λέγεται ἡ παραβολὴ ἡ ἀρχαία· Ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται πλημμέλεια. καὶ ἡ χείρ με οὐκ ἔσαι ἐπὶ σέ.

15. Καὶ νῦν ὀπίσω τίνος σὺ ἐκπορεύῃ βασιλεῦ Ἰσραήλ; ὀπίσω τίνος καταδιώκεις σύ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος, καὶ ὀπίσω ψύλλου ἑνός;

16. Γένοιτο Κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαςὴν ἀναμέσον ἐμῦ καὶ ἀναμέσον σου, ἴδοι Κύριος καὶ κρίναι τὴν κρίσιν μου, καὶ δικάσαι μοι ἐκ χειρός σου.

17. Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Δαυὶδ λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς Σαὺλ, καὶ εἶπε Σαὺλ· ἡ φωνή σε αὕτη, τέκνον Δαυὶδ; καὶ ἦρε Σαὺλ τὴν φωνὴν αὐτῦ, καὶ ἔκλαυσε.

18. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Δαυὶδ· δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμὲ, ὅτι σὺ ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθὰ, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά.

19. Καὶ σὺ ἀπήγγειλάς μοι σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθὰ, ὡς ἀπέκλεισέ με Κύριος σήμερον εἰς χεῖράς σου, καὶ ἐκ ἀπέκλεινάς με.

20. Καὶ ὅτι εὑρών τις τὸν ἐχθρὸν αὐτῦ ἐν θλίψει, καὶ ἐκπέμψει αὐτὸν ἐν

v. 7. ἐπενεγκεῖν) ἐπενέγκαι. v. 8. αὐτὰς ἀναστάντας θανατῶσαι) αὐτοῖς ἀναστάντας θῦσαι. ibid. ἐκ τοῦ σπηλαίου) non habet. ib. εἰς τὴν) τὴν. v. 9. καὶ ἐξῆλθεν) deest. ibid. Κύριέ μου) μκ abest. ib. ὀπίσω) εἰς τὰ ὀπίσω. v. 11. σήμερον Κύριος) transposita. ibid. Κυρίε ἐστί.) κυρίου οὗτός ἐστι. v. 12. Καὶ πάτερ μου) non habet. ibid. τῆ ἱματίου) abest. ib. ἐν τῇ χειρί μου κακία) transposita. ib. οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια) οὐδὲ ἀσέβεια καὶ ἀθέτησις. v. 13. ἐκδικήσαι με) ἐκδικήσαι σοι. ibid. ἐπὶ σοὶ) ἐπὶ σέ. v. 35. καταδιώκεις) addit σύ. v. 17. λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα) transposita. v. 19. σήμερον εἰς χεῖράς σε) transposita. v. 20. εὑρών τις) εἰ εὕροι τις. ibid. ἐκπέμψει) ἐκπέμψοι.

ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ Κύριος ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθὰ, καθὼς πεποίηκας σήμερον.

21. Καὶ νῦν ἰδὲ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύσεις, καὶ στήσεται ἐν βασιλέα χερσί σε βασιλεία Ἰσραήλ·

22. καὶ νῦν ὄμοσόν μοι ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐξολεθρεύσεις τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἀφανιεῖς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

23. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ τῷ Σαὺλ, καὶ ἀπῆλθε Σαὺλ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς Μεσαρὰς τὴν Μεσσαρὰ ξενήν.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἀπέθανε Σαμουὴλ, καὶ συναθροίζονται πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ κόπτονται αὐτὸν, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ἐν Ῥαμᾶ. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον Φαράν.

2. Καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν Μαών, καὶ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ, καὶ ὁ ἄνθρωπος μέγας σφόδρα, καὶ τούτῳ ποίμνια τρισχίλια, καὶ χίλιαι αἶγες. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ κείρειν τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ,

3. καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ Νάβαλ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀβιγαία. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ τῇ συνέσει, καὶ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα· καὶ ὁ ἄνθρωπος πονηρὸς καὶ σκληρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι, καὶ ὁ ἄνθρωπος κυνικός.

4. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι κείρει Νάβαλ ὁ Καρμήλιος τὸ ποίμνιον αὐτοῦ·

5. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ δέκα παιδάρια, καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις· Ἀναβῆτε εἰς Κάρμηλον, καὶ ἀπέλθατε πρὸς Νάβαλ, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην,

6. καὶ ἐρεῖτε τάδε· εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγιαίνων καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα.

7. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες σου οἱ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσαμεν αὐτοὺς, καὶ ἐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν ἐν Καρμήλῳ·

8. ἐρώτησον τὰ παιδάριά σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι, καὶ εὑρέτωσαν τὰ παιδάρια χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἤκομεν· δὸς δὴ ὃ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου τοῖς παισί σου, καὶ τῷ υἱῷ σου τῷ Δαυίδ.

9. Καὶ ἔρχονται τὰ παιδάρια Δαυὶδ καὶ λαλοῦσι πρὸς Νάβαλ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Δαυίδ· καὶ ἀνεπήδησε, τῷ

10. καὶ

V. 20. ἀνταποδώσει αὐτῷ καθὼς) ἀποτίσει αὐτῷ ἀγαθὰ καθὼς. v. 21. ἐν χερσί σε βασιλέα) ἐν χειρὶ σου ἡ βασιλεία. v. 22. καὶ ἐκ ἀφανιεῖς) καὶ deest. v. 23. Μεσαρὰς) μεσσερά. CAP. XXV. v. 1. ἐν Ῥαμᾷ) ἐν ἀρμαθαὶμ. ibid. Φαράν) μαών. v. 2. Μαὼν) ἐν τῇ μαών. ibid. χίλιαι αἶγες) transpofita. ib. κείρειν τὰ ποίμνια) κείρειν τὸ ποίμνιον. v. 3. τῇ συνέσει) συνέσει. ibid. καὶ καλὴ) καὶ ἀγαθὴ. ib. πονηρὸς καὶ σκληρὸς) transpofita. v. 5. εἶπε Δαυὶδ τοῖς) εἶπε τοῖς. v. 8. τὰ παιδάρια) addit σε, utroque loco. ibid. ὃ ἂν) ὃ ἐὰν. ib. τοῖς παισί σε τῷ υἱῷ σου Δαυίδ.) τῷ υἱῷ σε τῷ δαυίδ. v. 9. τὰ παιδάρια Δαυὶδ καὶ λαλοῦσι τῷ Νάβαλ) τὰ παιδάρια, καὶ λαλῆσι τὰς λόγας τάτους πρὸς νάβαλ.

εἶπεν ἀπεκρίθη

10. καὶ ἀπεκρίθη Νάβαλ τοῖς παισὶ Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς Ἰεσσαί; σήμερον πεπληθυμμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

11. Καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τὰ θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μου καὶ δώσω αὐτὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσί;

12. Καὶ ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια Δαυὶδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέστρεψαν, καὶ ἦλθαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ· ζώσασθε ἕκαστος τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ. Καὶ περιεζώσαντο ἀνὴρ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ περιεζώσατο καὶ Δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ ἀνέβησαν ὀπίσω Δαυὶδ, ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες. καὶ οἱ διακόσιοι ἐκάθισαν μετὰ τῶν σκευῶν.

14. Καὶ τῇ Ἀβιγαίᾳ γυναικὶ Νάβαλ ἀπήγγειλεν εἷς τῶν παιδαρίων, λέγων· ἰδοὺ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῶν.

15. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα ἐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἤμεν παρ' αὐτοῖς.

16. Καὶ ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡς τεῖχος ἦσαν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἤμεθα παρ' αὐτοῖς ποιμαίνοντες τὸ ποίμνιον.

17. Καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε τί σὺ ποιήσεις, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία εἰς τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ εἰς πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ οὗτος υἱὸς λοιμὸς, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν.

18. Καὶ ἔσπευσεν Ἀβιγαία καὶ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε οἰφεὶ ἀλφίτου, καὶ γόμορ ἐν σταφίδος, καὶ διακοσίας παλάθας, καὶ ἔθετο ἐπὶ τὰς ὄνους. τὰς

19. Καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς· προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν παραγίνομαι, καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς Νάβαλ ἐκ ἀπήγγειλε.

20. Καὶ ἐγενήθη, αὐτῆς ἐπιβεβηκυίης ἐπὶ τὴν ὄνον καὶ καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς.

21. Καὶ Δαυὶδ εἶπεν· ἴσως εἰς ἄδικον πεφύλακα πάντα τὰ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκ ἐνετειλάμεθα λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐδὲν, καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

22. Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Δαυὶδ καὶ τάδε προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν τοῦ Νάβαλ ἕως πρωῒ ἐρεύγοντα πρὸς τοῖχον.

23. Καὶ ἴδεν Ἀβιγαία τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔσπευσε, καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς ὄνου,

v. 10. καὶ εἶπε) καὶ ἀπεκρίθη. ibid. καὶ ἀπεκρίθη· τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς) καὶ εἶπε· τίς ὁ δαυὶδ, καὶ τίς ὁ υἱὸς. v. 12. ἦλθαν) ἦλθον. ibid. πάντα) abeſt. v. 13. καὶ περιεζώσαντο. ἀνὴρ τὴν μ. αὐτοῦ. καὶ περιεζώσατο καὶ Δ. τὴν μ. αὐτοῦ,) non habet. v. 14. ἀπέστειλε Δαυὶδ) transpoſita. v. 16. ἦμεθα) ἤμεν. ita quoque verſu ſeq. v. 17. τί σὺ) σὺ τί. ibid. καὶ εἰς πάντα τὸν) καὶ εἰς τὸν. v. 18. οἰφεὶ) οἰφί. ibid. τὰς ὄνος) τὰς ὄνους. v. 19. Νάβαλ) deeſt.

καὶ ἔπεσεν ἐνώπιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν.

24. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς πόδας αὐτῆ, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ, Κύριέ μου, ἡ ἀδικία μου· λαλησάτω δὴ ἡ δέλη σου εἰς τὰ ὦτά σου, καὶ ἄκουσον τῶν λόγων τῆς δέλης σου. τὸν λόγον

25. Μὴ δὴ θέσθω ὁ κύριός μου καρδίαν αὐτῆ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον, ἐπὶ Νάβαλ, ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆ οὕτως ἐστί. Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτῆ· καὶ ἐγὼ ἡ δέλη σου οὐκ εἶδον τὰ παιδάρια τῆ κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας. αὐτὸς

26. Καὶ νῦν κύριέ μου, ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε Κύριος τῆ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα ἀθῶον, καὶ σῶσαι τὴν χεῖρά σου σοί. Καὶ νῦν γένοιντο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά. σου

27. Καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δέλη σου τῷ κυρίῳ μου (λάβε) καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεσηκόσι τῷ κυρίῳ μου.

28. Ἄρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δέλης σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει Κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶκον πιστὸν, ὅτι πόλεμον Κυρίου (μου) ὁ κύριός μου πολεμεῖ, καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε.

29. Καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος καταδιώκων σε, καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔσαι ἡ ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ ψυχὴν τῶν ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.

30. Καὶ ἔσαι ὅτι ποιήσει κύριος τῷ Κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐντελεῖταί σοι Κύριος εἰς ἡγέμενον ἐπὶ Ἰσραήλ.

31. Καὶ οὐκ ἔσαι σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ κυρίῳ μου, ἐκχέαι αἷμα ἀθῶον δωρεὰν, καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίῳ μου αὐτῷ· καὶ ἀγαθώσαι Κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ μνηθήσῃ τῆς δέλης σου ἀγαθῶσαι αὐτῆ. αὐτήν

32. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν ταύτῃ εἰς ἀπάντησιν ἐμοί.

33. Καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί.

34. Πλὴν ὅτι ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον τῆ κακοποιῆσαί σε, ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντην μου, τότε εἶπα· Εἰ ὑπολειφθήσεται τῷ Νάβαλ ἕως φωτὸς τῆ πρωΐ οὐρῶν πρὸς τοῖχον.

35. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς πάντα ἃ ἔφερεν αὐτῷ, καὶ αὐτῇ εἶπεν· Ἀναβήθι εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου· βλέπε, ἤκουσα τῆς φωνῆς σου· καὶ ἠρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.

36. Καὶ

V. 24. Καὶ ἔπεσεν) abeſt. ibid. τὸν λόγον) λόγων. V. 25. ἐπὶ Νάβαλ) deeſt. ibid. αὐτός ἐστι Νάβαλ καὶ) ἔτός ἐστι. ναβαλ ὄνομα αὐτῶ, καὶ. ib. τὰ παιδάρια) addit τῆ κυρίου μου. V. 26. κύριέ σου) κύριέ μου. V. 27. (λάβε) abeſt. V. 28. ὅτι ποιήσει) ὅτι ποιῶν ποιήσει. ibid. οἶκον) addit πιστὸν. ib. ὁ κύριός μου πολέμει) μου abeſt. V. 29. ἡ ψυχὴ) ψυχή. ibid. τῶν ἐχθρῶν) ἐχθρῶν. V. 30. ὅτι ποιήσει) ὅτε ποιήσῃ. ibid. Κύριος) abeſt. V. 31. καρδίας) non habet. ibid. ἀγαθῶσαι αὐτήν.) ἀγαθῶσαι αὐτῇ. V. 32. ἐμοί.) μοι. V. 34. ἀπάντην μου) ἀπάντησίν μοι. V. 35. ἐκ τῆς χειρὸς) ἐκ χειρὸς. ibid. αὐτῇ εἶπεν) transpoſita.

36. Καὶ παρεγενήθη Ἀβιγαία πρὸς Νάβαλ. Καὶ ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς πότος τοῦ βασιλέως· καὶ ἡ καρδία Νάβαλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν· καὶ αὐτὸς μεθύων ἕως σφόδρα. καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ.

ἕως 37. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, ὡς ἐξέγηψεν ἀπὸ τοῦ οἴνου Νάβαλ, ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐναπέθανεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς γίνεται ὡσεὶ λίθος.

38. Καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι, καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν Νάβαλ, καὶ ἀπέθανε.

39. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε Νάβαλ, καὶ εἶπεν· Εὐλογητὸς Κύριος, ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδισμοῦ ἐμοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ Νάβαλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν, καὶ τὴν κακίαν Νάβαλ ἀπέστρεψε Κύριος εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ Ἀβιγαίᾳ ἐλάλησε περὶ Ἀβιγαίας, λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

40. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Δαυὶδ πρὸς Ἀβιγαία Ἀβιγαίαν εἰς Κάρμηλον, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ, λέγοντες· Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

41. Καὶ ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίψαι πόδας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου.

42. Καὶ ἐτάχυνε καὶ ἀνέστη Ἀβιγαία, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ πέντε κοράσια ἠκολούθουν αὐτῇ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

43. Καὶ τὴν Ἀχινόαμ ἔλαβε Δαυὶδ ἐξ Ἰεζραέλ, καὶ ἦσαν ἀμφότεραι αὐτῷ Ἰζιαὲλ γυναῖκες.

44. Καὶ Σαοὺλ ἔδωκε Μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Δαυὶδ τῷ Φαλτὶ υἱῷ Λαΐς τῷ ἐκ Γαλλείμ. Γαλλεί.

ΚΕΦ. Κς΄. XXVI.

ΚΑΙ ἔρχονται οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς τὸν Σαοὺλ εἰς τὸν βενὸν, λέγοντες· ἰδοὺ Δαυὶδ σκεπάζεται παρ' ἡμῖν ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἀχελὰ, τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ Ἰεσσαιμοῦ.

2. Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ καὶ † κατέβη εἰς κατέβη τὴν ἔρημον Ζείφ, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς † χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ Ἰσραὴλ, ζητεῖν τὸν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζείφ. † ἐπορεύθη

3. Καὶ παρενέβαλε Σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰεσσαιμοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι ἦκει Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον.

4. Καὶ

v. 36. ἰδοὺ πότος ἐν τῷ οἴκῳ) ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν οἴκῳ. ibid. τοῦ βασιλέως) absque articulo. v. 37. ἕως) ὡς. ibid. ὡσεὶ) ὡς. v. 39. ὅτι ἀπέθανε Νάβαλ) non habet. ibid. ἐμοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ Νάβαλ) μου ἐκ χειρὸς ναβαλ. ibid. Ἀβιγαίᾳ) ἀβιγαίας. v. 40. πρὸς Ἀβιγαία) πρὸς ἀβιγαίαν. v. 41. ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν) transpositа. ibid. τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου) τῶν παίδων σκ. v. 42. Καὶ ἐτάχυνε) abeſt. v. 43. Ἰζιαὲλ καὶ ἦσαν ἀμφότεραι) ἰεζραέλ, καὶ ἀμφότεραι ἦσαν. v. 44. Λαΐς τῷ ἐκ Γαλλεί.) ἀμὶς τῷ ἐκ ῥομμῶ. CAP. XXVI. v. 1. παρ' ἡμῖν) μεθ' ὑμῶν. ibid. τοῦ Ἀχελὰ, τοῦ κατὰ) τῷ ἐχελὰ, κατὰ. ib. Ἰεσσαιμοῦ) ἰεστεμοῦ, paſſim. v. 2. κατέβη Σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη) ἀνέστη σαοὺλ καὶ κατέβη. ibid. Ζείφ) ζῖφ, paſſim. ib. ἐκλεκτῶν) ἐκλεκτοί. v. 3. τοῦ Ἐχελὰ τοῦ) τῷ ἐχελὰ τῷ.

4. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἦκει Σαὺλ ἕτοιμος ἐκ Κεειλά.

5. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ λάθρα, καὶ πορεύεται εἰς τὸν τόπον ὃ ἐκάθευδεν ἐκεῖ Σαὺλ, καὶ ἐκεῖ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νὴρ, ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ. Καὶ Σαὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χετταῖον, καὶ πρὸς Ἀβισαΐ, υἱὸν Σαρουΐα, ἀδελφὸν Ἰωάβ, λέγων· τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ πρὸς Σαὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; καὶ εἶπεν Ἀβισαΐ, ἐγὼ εἰσπορεύσομαι μετὰ σοῦ. εἰσπορεύομαι

7. Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ καὶ Ἀβισαΐ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ Σαὺλ καθεύδων ὕπνωσεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐνπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδε κύκλῳ αὐτοῦ.

8. Καὶ εἶπεν Ἀβισαΐ πρὸς Δαυίδ· ἀπέκλεισε Κύριος σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖράς σε, καὶ νῦν παταξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς τὴν γῆν ἅπαξ, καὶ δεύτερώσω αὐτῷ.

9. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαΐ· μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ χριστὸν Κυρίου καὶ ἀθωωθήσεται;

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ζῇ Κύριος, ὅτι ἐὰν μὴ Κύριος παίσῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλεμον καταβῇ καὶ προσεθῇ,

11. μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν Κυρίου· καὶ νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος, καὶ ἀπέλθωμεν καθ' ἑαυτούς. ἐπήνεγκεν ἀπήλθωμεν

12. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν καθ' ἑαυτούς· καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, καὶ ἐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι θάμβος Κυρίου ἔπεσε ἐπ' αὐτούς.

13. Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν.

14. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τῷ Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων· οὐκ ἀποκριθήσῃ Ἀβεννήρ; Καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπε· τίς εἶ σὺ ὁ καλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα;

15. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννήρ· οὐκ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; καὶ διατί ἐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σε τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σε.

16. Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυλάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν Κυρίου.

Καὶ

V. 4. Κεειλὰ) κεϊλά. **V. 5.** πορεύεται) εἰσπορεύεται. **V. 6.** Ἀβισαΐ υἱὸν Σαρεΐα) ἀβεσσὰ υἱὸν σαρεΐας. ibid. Ἀβισαΐ ἐγὼ εἰσπορεύομαι) ἀβεσσὰ ἐγὼ εἰσελεύσομαι. **V. 7.** Ἀβισαΐ) ἀβεσσά, constanter. ibid. καθεύδων) addit ὕπνῳ. ib. δόρυ ἐνπεπηγὸς) δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγὸς. **V. 9.** διαφθείρῃς) ταπεινώσῃς. **V. 10.** ὅτι ἐὰν) ὅτι abest. **V. 11.** μηδαμῶς παρὰ Κ. ἐπήνεγκεν) μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίε ἐπενεγκεῖν. ibid. ἀπήλθωμεν καθ') ἀπέλθωμεν ἡμεῖς καθ'. **V. 12.** ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. **V. 14.** ἀποκριθήσῃ Ἀβεννὴρ) adjicit καὶ ἀπεκρίθη ἀβεννὴρ. ibid. με πρὸς τὸν βασιλέα;) non habet. **V. 15.** τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σε) transposita.

Καὶ νῦν ἴδε δὴ τὸ δόρυ τῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τῦ ὕδατος, πῦ ἐστι τὰ πρὸς κεφαλῆς αὐτῦ.

17. Καὶ ἐπέγνω Σαὺλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἡ φωνή σε αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυίδ· δῦλός σε, κύριε βασιλεῦ,

18. καὶ εἶπε Δαυίδ· ἱνατί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω τῦ δύλου αὐτῦ; ὅτι τί ἡμάρτηκα; καὶ τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα;

19. Καὶ νῦν ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῦ δύλου αὐτῦ, εἰ ὁ Θεὸς ἐπισείει σε εἰς ἐμὲ, ὀσφρανθείη θυσίας σου· καὶ εἰ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι οὗτοι ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἐξηρίθαι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ ἐξηρίχθαι ἐν κληρονομίᾳ Κυρίου, λέγοντες· πορεύου, δύλευε θεοῖς ἑτέροις.

20. Καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξεναντίας προσώπου Κυρίου, ὅτι ἐξελήλυθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν τὴν ψυχήν μου, καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄρεσι.

21. Καὶ εἶπε Σαούλ· ἡμάρτηκα· ἐπίστρεφε, τέκνον Δαυὶδ, ὅτι οὐ κακοποιήσω σε ἔτι, ἀνθ' ὧν ἔντιμος ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐν τῇ σήμερον· μεμαλακισμαι, καὶ ἠγνόησα πολλὰ σφόδρα.

22. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ τὸ δόρυ τῦ βασιλέως, διελθέτω εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό·

23. καὶ Κύριος ἐπιστρέψει ἑκάστῳ τὰς δικαιοσύνας αὐτῦ καὶ τὴν πίστιν αὐτῦ· ὡς παρέδωκέ σε Κύριος σήμερον εἰς χεῖράς μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν Κυρίου,

24. καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχή σου σήμερον ἐν ταύτῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου, οὕτως μεγαλυνθείη ἡ ψυχή μου ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐκσπάσοι με, καὶ ἐξελοῖτό με ἐκ πάσης θλίψεως.

25. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Δαυίδ· εὐλογημένος σὺ, τέκνον Δαυὶδ· καὶ ποιῶν ποιήσεις, καὶ δυναμένος δυνήσῃ. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῦ, καὶ Σαοὺλ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. εὐλογημένον

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ, λέγων· νῦν προσεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας Σαούλ, καὶ οὐκ ἔστι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ σωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ Σαὺλ τῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτῦ. ἦλθεν

2. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ διέβη αὐτὸς, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῦ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἀγχῦς υἱὸν Μωὰβ βασιλέα Γέθ.

3. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ μετὰ Ἀγχῦς ἐν Γὲθ, αὐτὸς, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἕκαστος, καὶ ὁ οἶκος αὐτῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ

V. 18. Δαυὶδ) abeſt. ibid. ὁ Κύριος καταδιώκει) transpoſita. ibid. ὅτι ἡμάρτ.) ὅτι τί ἡμάρτηκα. V. 19. δὴ) abeſt. ibid. εἰς ἐμὲ) ἐπ' ἐμὲ. ib. ἐπικατάρατοι) addit οὗτοι. ib. ἐξηρίθαι) ἐξηρίχθαι. V. 20. τὴν ψηχὴν) ψυχὴν. V. 21. ἔτι) abeſt. ibid. ἐν τῇ σήμερον) καὶ ἐν τῇ σήμερον, hæc conjungit cum ſeq. V. 23. τὰς δικαιοσύνας) κατὰ τὰς δικαιοσύνας. ibid. Κύριος εἰς) κύριος σήμερον εἰς. V. 24. ἐκσπάσοι με, καὶ ἐξελοῖτό με) σκεπάσαι με, καὶ ἐξελεῖται με. V. 25. εὐλογημένον σὺ, τέκνον Δαυὶδ) εὐλογημένος σὺ τέκνον. CAP. XXVII. v. 1. καὶ ἦλθεν Σαοὺλ) καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμῦ σαὺλ. V. 2. καὶ διέβη αὐτὸς) non habet. ibid. Μωὰβ) ἀμμὰχ. V. 3. ἐν Γὲθ) abeſt.

ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτῦ, Ἀχινάαμ ἡ Ἰεζραηλίτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τῦ Καρμηλίου.

Εἰζραηλείτις

4. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαοὺλ ὅτι πέφευγε Δαυὶδ εἰς Γέθ, καὶ ὲ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν.

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχῆς· εἰ δὴ εὕρηκεν ὁ δῦλός σε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σε, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν, καὶ κατήσομαι ἐκεῖ· καὶ ἱνατί κάθηται ὁ δῦλός σε ἐν πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;

κάθισόν με

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀγχῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν Σικελάγ· διὰ τῦτο ἐγενήθη Σικελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰεδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

7. Καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων, ἡμέρας, τέσσαρας μῆνας.

τέσσαρες

8. Καὶ ἀνέβαινε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσερὶ, καὶ τὸν Γεζραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην. Καὶ ἰδὲ κατῳκεῖτο ἡ γῆ (ἡ ἀπὸ Γελαμσὲρ ἀπὸ ἀνηκόντων τειχισμένων) καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτε.

Ἀμαλακίτην

9. Καὶ ἔτυπτε Δαυὶδ τὴν γῆν, καὶ ἐκ ἐζωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα· καὶ ἐλάμβανε πoίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνες καὶ καμήλες καὶ ἱματισμὸν, καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἤρχοντο πρὸς Ἀγχῆς.

ἐπέστρεψαν

10. Καὶ εἶπεν Ἀγχῆς πρὸς Δαυὶδ· ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχῆς· κατὰ νότον τῆς Ἰεδαίας, καὶ κατὰ νότον Ἰεραμηλεὶ, καὶ κατὰ νότον τῦ Κηνεί.

11. Καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἐκ ἐζωογόνησα τῦ εἰσαγαγεῖν εἰς Γὲθ, λέγων· μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ καθ' ἡμῶν, λέγοντες· τάδε ἐποίει Δαυὶδ, καὶ τάδε τὸ δικαίωμα αὐτῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων.

12. Καὶ ἐπιστεύθη Ἀγχῆς ἐν τῷ Δαυὶδ σφόδρα, λέγων· ἤχυνται αἰσχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτῦ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔσαι μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα. με

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς αὐτῶν τῦ ἐξελθεῖν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Ἀγχῆς πρὸς Δαυὶδ· γινώσκων γνώσῃ, ὅτι μετ' ἐμῦ ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, σὺ, καὶ οἱ ἄνδρες σε.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχῆς· οὕτω νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δῦλός σε. Καὶ εἶπεν Ἀγχῆς πρὸς Δαυὶδ· οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας.

3. Καὶ Σαμεὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάψαντο αὐτὸν

σιν

V. 3. ἡ εἰζραηλείτις) ἰεζραηλίτις. V. 5. κάθισόν με) καθήσομαι. V. 6. Ἀγχοῦς) deest. ibid. Σικελὰγ) σεκελὰκ, præterea adjicit διὰ τῦτο ἐγενήθη Σεκελὰκ. V. 7. ἡμέρας, τέσσαρες μῆνας.) τέσσαρας μῆνας. V. 8. Γεσερὶ, καὶ τὸν Γεζραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαλακίτην) γεσιρὶ καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαληκίτην. ibid. κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γελαμσὲρ ἀπὸ ἀνηκόντων τετειχισμένων) ἡ γῆ κατῳκεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων ἡ ἀπὸ γελαμψοὺ τετειχισμένων. V. 9. Δαυὶδ) abest. ibid. καὶ γυναῖκα· καὶ ἐλάμβανε) ἢ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανον. ib. ἐπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. V. 10. Ἰεραμηλεὶ) ἰεσμεγὰ. ib. Κηνεί.) κενεζί. V. 11. ἐποίει Δαυὶδ, καὶ τάδε τὸ) δαυὶδ ποιεῖ. καὶ τόδε τὸ. V. 12. Ἀγχῆς ἐν τῷ Δαυὶδ) δαυὶδ ἐν τῷ ἀγχοῦς. ibid. ἔσαι μου) ἔσαι μοι. CAP. XXVIII. V. 1. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. αὐτῶν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραὴλ) αὐτῶν ἐξελθεῖν πολεμεῖν μετὰ ἰσραὴλ. ib. εἰς τὸν πόλεμον) εἰς πόλεμον.

σιν αὐτὸν ἐν Ῥαμᾷ ἐν πόλει αὐτοῦ. Καὶ Σαὺλ περιεῖλε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς.

4. Καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι, καὶ Γωναμάν ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Σωνάμ. Καὶ συναθροίζει Σαὺλ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Γελβουέ.

5. Καὶ ἴδε Σαὺλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα.

6. Καὶ ἐπηρώτησε Σαὺλ διὰ Κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις, καὶ ἐν τοῖς δήλοις, καὶ ἐν τοῖς προφήταις.

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτὴν, καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἐνδώρ.

8. Καὶ περιεκαλύψατο Σαὺλ, καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς, καὶ δύο ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μάντευσαι δή μοι ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ, καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἐάν εἴπω σοι.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν· ἰδὲ δὴ σὺ οἶδας ὅσα ἐποίησε Σαὺλ, ὡς ἐξωλέθρευσε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι αὐτήν;

10. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ Σαὺλ ἐν Κυρίῳ, λέγων· ζῇ Κύριος, εἰ ἀπαντήσεταί σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

11. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· τίνα ἀναγάγω σοι; καὶ εἶπε· τὸν Σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι.

12. Καὶ ἴδεν ἡ γυνὴ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαούλ· ἱνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ Σαούλ.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· μὴ φοβοῦ, εἰπὲ τίνα ἑώρακας· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή· θεοὺς ἑώρακα ἀναβαίνοντας ἐκ τῆς γῆς.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἄνδρα ὀρθριον ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἔτος διπλοΐδα ἀναβεβλημένος. Καὶ ἔγνω Σαὺλ, ὅτι Σαμουὴλ ἔτος, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

15. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ· ἱνατί παρηνώχλησάς με ἀναβῆσαί με; καὶ εἶπε Σαούλ· θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ Θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐκ ἐπακήκοέ με ἔτι καὶ ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· καὶ νῦν κεκλήκά σε γνωρίσαι μοι τί ποιήσω.

16. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· ἱνατί ἐπηρώτησάς με, καὶ Κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ, καὶ γέγονε μετὰ τοῦ πλησίον σου;

v. 3. Ῥαμᾷ) ἁρμαθαὶμ. v. 4. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. ibid. Γωναμὰν) σωνὰμ. v. 7. εἶπον) εἶπαν. v. 8. περιεκαλύψατο) συνεκαλύψατο. v. 9. ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν.) αὐτῷ ἡ γυνὴ. v. 10. ἐν Κυρίῳ) deeſt. v. 13. εἰπὲ τίνα) εἶπον τίνα. ibid. αὐτῷ· θεοὺς) αὐτῷ ἡ γυνή· θεοὺς. v. 14. ὄρθριον) ὄρθιον. ibid. Σαμουὴλ ἔτος) transpoſita. v. 15. πρὸς Σαούλ· ἱνατί παρηνώχλησάς με ἀναβῆσαί με) ἱνατί παρηνώχλησάς μοι ἀναβῆναί με. ibid. ἐπακήκοέ με) ἐπακήκοέ μοι. v. 16. ἐπηρώτησάς με) ἐπερωτᾷς με.

17. Καὶ πεποίηκε Κύριός σοι, καθὼς ἐλάλησε (Κύριός σοι) ἐν χειρί μου, καὶ διαρέξει διαῤῥήξει Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ Δαυίδ.

18. Διότι ἐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ ἐκ ἐποίησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν Ἀμαλήκ, διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

19. Καὶ παραδώσει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ μετὰ σοῦ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ πεσοῦνται, καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων.

20. Καὶ ἔσπευσε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσεν ἐξηκὼς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ τῶν λόγων Σαμουὴλ, καὶ ἰσχὺς ἐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι, ὃ γὰρ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα.

21. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἴδεν ὅτι ἔσπευδεν σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ δὴ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησάς μοι·

22. καὶ νῦν ἄκουσον δὴ τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν σου ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγε, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἰσχὺς, ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ.

23. Καὶ ἐκ ἐβούλήθη φαγεῖν· καὶ παρεβιάζοντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν δίφρον.

24. Καὶ τῇ γυναικὶ ἦν δάμαλις νομὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτήν· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε, καὶ ἔπεψεν ἄζυμα, αὐτό

25. καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς Ἀφὲκ, καὶ Ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν Ἀενδὼρ τὴν ἐν Ἰζραέλ.

2. Καὶ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπορεύοντο ἐπ' ἐσχάτῳ μετὰ Ἀγχῦς.

3. Καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων· τίνες οἱ διαπορευόμενοι ὅτοι; καὶ εἶπεν Ἀγχῦς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀλλοφύλων· οὐχ οὗτος Δαυὶδ ὁ δοῦλος Σαοὺλ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὃς γέγονε μεθ' Φυλῆς ἡμῶν ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτος; καὶ

ἐκ

v. 17. (Κύριός σοι) κύριος. ibid. διαρέξει) διαῤῥήξει. v. 18. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι Κύριος τῇ) ῥῆμα ἐποίησε κύριός σοι ἐν τῇ. v. 20. ἰσχὺς ἐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι) ἐν αὐτῷ ἐκ ἦν ἰσχὺς ἔτι. ibid. ἐκείνην) post νύκτα a fine inserit. v. 21. ἔσπευδε) ἔσπευσε. ibid. ἰδὲ δὴ) addit ἤκουσεν. v. 22. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ἔσαι ἐν σοὶ) ἔσαι σοι. v. 24. ἔθυσεν αὐτό.) ἔθυσεν αὐτήν. CAP. XXIX. v. 1. συναθροίζονται) συναθροίζουσιν. ibid. Ἰζραέλ.) ἰεζραέλ. v. 2. σατράπαι) οἱ σατράπαι. ibid. ἐπ' ἐσχάτῳ) ἐπ' ἐσχάτων. v. 3. Φυλῆς Ἰσραὴλ, ὃς γέγονε) βασιλέως ἰσραὴλ; γέγονε.

ἐχ εὕρηκα ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἀΦ' ἧς ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μὲ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

4. Καὶ ἐλυπήθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ σρατηγοὶ τῶν ἀλλοΦύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπόσρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποσραΦήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ὃ καὶ ἐσησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γινέθω ἐπίβυλος τῆς παρεμβολῆς. Καὶ ἐν τίνι διαλλαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτῦ; ἐχὶ ἐν ταῖς κεΦαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων;

5. Οὐχ ἕτος Δαυὶδ, ᾧ ἐξῆρχον ἐν χοροῖς, λέγοντες· ἐπάταξε Σαὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτῦ;

6. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀγχῦς τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῇ Κύριος, ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀΦθαλμοῖς μὲ, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα ἐν σοὶ κακίαν ἀΦ' ἧς ἡμέρας ἦκεις πρὸς μὲ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον, καὶ ἐν ὀΦθαλμοῖς τῶν σατραπῶν ἐκ ἀγαθὸς σύ.

7. Καὶ νῦν ἀνάσρεΦε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὃ μὴ ποιήσεις κακίαν ἐν ὀΦθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοΦύλων.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχῦς· τί πεποίηκά σοι καὶ τί εὗρες ἐν τῷ δέλῳ σου ἀΦ' ἧς ἡμέρας ἦμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ὃ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τὺς ἐχθροὺς τῦ κυρίου μὲ τῦ βασιλέως;

9. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχῦς καὶ εἶπε πρὸς Δαυίδ· οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀΦθαλμοῖς μὲ καθὼς ἄγγελος Θεοῦ, ἀλλ' οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοΦύλων λέγουσιν, ἐχ ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον.

10. Καὶ νῦν ὄρθρισον τοπρωΐ, καὶ οἱ παῖδες τῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον ὃ κατέσησα ὑμᾶς, καὶ λόγον λοιμὸν μὴ θῆς ἐν καρδίᾳ σου, ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ διορθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ Φωτισάτω ὑμῖν, καὶ πορεύθητε.

11. Καὶ ὤρθρισε Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἀπελθεῖν τοπρωΐ καὶ Φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοΦύλων; καὶ οἱ ἀλλόΦυλοι ἀνέβησαν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰεζραήλ. πρὸς Ἰσραήλ

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ἐγενήθη εἰσελθόντος Δαυὶδ καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτῦ εἰς Σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ Ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ τὴν Σικελὰγ, καὶ ἐπάταξε τὴν Σικελὰγ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί·

2. Καὶ ἠχμαλώτευσε καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλε· ἐκ ἐθανάτωσεν ἄνδρα

v. 3. ἐδὲν) ἐθὲν. v. 6. ἐν σοὶ κακίαν) κατὰ σὲ. ibid. τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον) τῆς σήμερον ἡμέρας. v. 7. ποιήσεις) ποιήσῃς. v. 8. πολεμῆσαι) πολεμήσας. v. 9. καὶ εἶπε) deeſt. ibid. καθὼς ἄγγελος Θεῦ) non habet. v. 10. τοπρωὶ, καὶ) τοπρωὶ σὺ καὶ. ibid. κατέσησα ὑμᾶς) addit ἐκεῖ. ib. ἐμοῦ, καὶ διορθρίσατε) μου καὶ ὀρθρίσατε. v. 11. τοπρωΐ) abeſt. ibid. πρὸς Ἰσραήλ.) καὶ Ἰεζραήλ. CAP. XXX. v. 1. Σικελὰγ) σεκελὰκ, conſtanter. ibid. ἐνέπρησεν) ἐνεπύρισαν. v. 2. Καὶ ἠχμαλώτευσε) non habet. ibid. καὶ ἕως) ἕως. ib. ἐθανάτωσεν) ἐθανάτωσαν.

καὶ γυναῖκα, ἀλλ' ἠχμαλώτευσαν, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν.

3. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδὲ ἐμπεπύρισται ἐν πυρὶ, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν αἰχμαλωτευόμενοι.

4. Καὶ ἦρε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ἕως ὅτε οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ἰσχὺς ἔτι τῦ κλαίειν.

5. Καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες Δαυὶδ ἠχμαλωτεύθησαν, Ἀχινοὰμ ἡ Ἰζραηλίτης, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τῦ Καρμηλίου.

6. Καὶ ἐθλίβη Δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς λιθοβολῆσαι αὐτόν, ὅτι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς τῦ λαῦ, ἑκάστου ἐπὶ τὸς υἱοὺς αὐτῦ καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας αὐτῦ, καὶ ἐκραταιώθη Δαυὶδ ἐν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῦ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν Ἀχιμέλεχ· προσάγαγε τὸν Ἐφούδ. Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ Ἐφοὺδ πρὸς Δαυίδ.

8. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τῦ Κυ-
καὶ ρίου, λέγων· εἰ καταδιώξω ὀπίσω τῦ Γεδδοὺρ τούτε; εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν αὐτῷ· καταδίωκε, ὅτι καταλαμβάνων καταλήψῃ, καὶ ἐξαιρούμενος ἐξελῇ.

9. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ
ἔρχεται ἑξακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῦ, καὶ ἔρχονται ἕως τῦ χειμάῤῥου Βοσὸρ, καὶ οἱ περισσοὶ ἔστησαν,

10. καὶ ἐξεδίωκεν σὺν τετρακοσίοις ἀνδράσιν. ὑπέστησαν δὲ διακόσιοι ἄνδρες οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τῦ χειμάῤῥε τῦ Βοσόρ.

11. Καὶ εὑρίσκεσιν ἄνδρα Αἰγύπλιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμβάνεσιν αὐτὸν, καὶ ἄγεσιν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ (ἐν ἀγρῷ) καὶ διδόασιν αὐτῷ ἄρτον, καὶ ἔφαγε, καὶ ἐπότισαν αὐτὸν ὕδωρ.

12. Καὶ διδόασιν αὐτῷ κλάσμα παλάθης καὶ δύο σαφίδας, καὶ ἔφαγε, καὶ διακοσίες
κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτῦ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἐβεβρώκει ἄρτον, καὶ ἐπεπώκει ὕδωρ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκλας.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· τίνος σὺ εἶ, καὶ πόθεν εἶ; καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ Αἰγύπλιον· ἐγώ εἰμι δῦλος ἀνδρὸς Ἀμαληκίτε, καὶ κατέλιπέ με ὁ κύριός με, ὅτι ἠνωχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος.

14. Καὶ ἡμεῖς ἐπεθέμεθα ἐπὶ νότον τῦ Χερηθεὶ, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἰεθδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ νότον Χαλὲβ, καὶ τὴν Σικελὰγ ἐνεπυρίσαμεν ἐν πυρί. Σικελὰ

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαυίδ· εἰ καταζεις με ἐπὶ τὸ Γεδδοὺρ τοῦτο; καὶ εἶπεν· ὄμοσον δή μοι κατὰ τῦ Θεοῦ μὴ θανατώσειν με, καὶ μὴ παραδῶναί με εἰς χεῖρας τῦ κυρίου με, καὶ καταζω σε ἐπὶ τὸ Γεδδοὺρ τοῦτο.

16. Καὶ

V. 3. αἰχμαλωτευόμενοι) ἠχμαλωτευμένοι. V. 4. κλαίειν) τῦ κλαίειν. V. 5. Ἰζραηλίτις) ἰεζραηλίτις. V. 7. Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ Ἐφὸδ πρὸς Δαυὶδ) non habet. V. 8. καὶ καταλ.) εἰ καταλήψομαι. ibid. καταλήψῃ) addit αὐτούς. V. 9. Δαυὶδ καὶ) δαυὶδ αὐτὸς καὶ. ibid. ἔρχεται) ἔρχονται. V. 10. ἐξεδίωκεν σὺν) κατεδίωξεν ἐν. V. 11. (ἐν ἀγρῷ) abest. V. 12. διακοσίες σαφίδας) non habet. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. V. 14. ἐπὶ νότον τοῦ χερηθεὶ) ἐπὶ τὸν νότον τῦ χελεθί. ibid. χαλὲβ καὶ τὴν Σικελὰ) χελὲβ, καὶ τὴν σεκελὰκ. V. 15. πρὸς αὐτὸν) αὐτῷ. ibid. κυρίου, καὶ) κυρίου με, καὶ.

16. Καὶ κατῆγεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἰδὲ ἦτοι διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγάλοις, οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ γῆς Ἰούδα.

17. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὲς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὲς Δαυὶδ ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως δείλης καὶ τῇ ἐπαύριον, καὶ ὃ περιεσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ, ὅτι ἀλλ' ἢ τετρακόσια παιδάρια ἃ ἦν ἐπιβεβηκότα ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἔφυγον.

18. Καὶ ἀφείλατο Δαυὶδ πάντα ἃ ἔλαβον οἱ Ἀμαληκῖται, καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτῆ ἐξείλατο Δαυίδ.

19. Καὶ ὃ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν, καὶ πάντα ἐπέστρεψε Δαυὶδ.

20. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ πάντα τὰ ποίμνια καὶ τὰ βεκόλια, καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων· καὶ τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο· ταῦτα σκῦλα Δαυίδ.

21. Καὶ παραγίνεται Δαυὶδ πρὸς τὲς διακοσίους ἄνδρας τὲς ἐκλυθέντας τῆ πορεύεσθαι ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐν τῷ χειμάρρῳ τῷ Βοσὸρ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τῆ λαοῦ τῆ μετ' αὐτῆ, καὶ προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τῆ λαοῦ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην.

22. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς καὶ πονηρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν πορευθέντων μετὰ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· διότι ὃ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν, ὃ δώσομεν αὐτοῖς ἐν τῶν σκύλων ὧν ἐξειλάμεθα, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆ ἀπαγέθωσαν, καὶ † ἀποστρεφέτωσαν.

23. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ὃ ποιήσετε ἔτως, ἀδελφοί μὲ, μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸν Κύριον ἡμῖν, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς, καὶ παρέδωκε Κύριος τὸν Γεδδὲρ τὸν ἐπερχόμενον ἐφ' ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.

24. Καὶ τὶς ἐπακέσεται ὑμῶν τῶν λόγων τέτων; ὅτι ὡχ ἧττον ὑμῶν εἰσὶ· διότι κατὰ τὴν μερίδα τῆ καταβαίνοντος εἰς πόλεμον, οὕτως ἔσαι ἡ μερὶς τῆ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, κατὰ τὸ αὐτὸ μεριῦνται.

25. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπάνω· καὶ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον.

26. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς Σικελάγ, καὶ ἀπέστειλε τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις Ἰούδα,

φυγαν ... Βεχὼρ

ἐπαγέθωσαν † ἐπιστρεφέτωσαν

V. 16. κατῆγεν) κατήγαγεν. ibid. ἐσθίοντες) adjicit καὶ πίνοντες. v. 17. αὐτὲς Δαυὶδ ἀπὸ) αὐτὲς, ἀπὸ, vocem Δαυὶδ ponit poſt ἐπ' αὐτὲς. ibid. ὃ περιεσώθη) ἐκ ἐσώθη. ib. ἔφυγαν) ἔφυγον. v. 18. ἐξείλατο Δαυίδ.) Δαυὶδ abeſt. v. 19. καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων) transpoſita. ibid. πάντας) πάντα. v. 20. ἔλαβε Δαυὶδ) Δαυὶδ abeſt. ibid. ταῦτα σκῦλα) ταῦτα τὰ σκῦλα. v. 21. τὲς ἄνδρας) τὲς διακοσίους ἄνδρας. ibid. τὲς ἐκλυθέντας) τὲς ὑπολειφθέντας. ib. Βεχὼρ) βοσὸρ. ib. αὐτὸν εἰρήνην) αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην. v. 22. καὶ εἶπεν· διότι) καὶ εἶπον· ὅτι. ibid. ἐξειλάμεθα) ἐξειλόμεθα. ib. ἐπαγέθωσαν καὶ ἐπιστρεφέτωσαν) ἀπαγέθωσαν καὶ ἀποστρεφέτωσαν. v. 23. ἀδελφοί μὲ) abeſt. v 24. ὑμῶν· διότι) ἡμῶν εἰσι. διότι. ibid. εἰς πόλεμον) εἰς τὸν πόλεμον. v. 26. τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις) transpoſita.

Ἰέβα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτῆ, λέγων· ἰδὲ ὑμῖν εὐλογία ἀπὸ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν Κυρίε,

27. τοῖς ἐν Βαιθήλ, καὶ τοῖς ἐν Ῥαμὰ νότε, καὶ τοῖς ἐν Ἰεθὲρ,

28. καὶ τοῖς ἐν Ἀροὴρ, καὶ τοῖς ἐν Σαφαμὼθ, καὶ τοῖς ἐν Ἐσθεμὰ,

29. καὶ τοῖς ἐν Ῥαχὴλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τῆ Ἱεραμηλεὶ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τῆ Κεναίε,

Ῥαμμᾶ 30. καὶ τοῖς ἐν Ἑρμᾶ, καὶ τοῖς ἐν Βωρασὰν, καὶ τοῖς ἐν Ἀθὰχ,

31. καὶ τοῖς ἐν Χεβρὼν, καὶ εἰς πάντας τὲς τόπες ὃς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆ.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

ΚΑΙ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμεν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πίπτουσι τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβυέ.

2. Καὶ συνάπτεσιν ἀλλόφυλοι τῷ Σαὺλ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, καὶ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχι- Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Μελχισὰ, υἱὲς Σαύλ.
ρυὲ

3. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαὺλ, καὶ εὑρίσκεσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισαὶ ἄνδρες τοξόται, καὶ ἐτραυματίθη ἐις τὰ ὑποχόνδρια.

4. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτῆ· σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι, καὶ ἀποκεντήσωσί με, καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἀποκεν- τήσεσιν ἐβέλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαὺλ τὴν ῥομφαίαν, καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν.

5. Καὶ ἴδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι τέθνηκε Σαὺλ, καὶ ἐπέπεσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτῆ, καὶ ἀπέθανε μετ' αὐτῆ.

6. Καὶ ἀπέθανε Σαὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτῆ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κατὰ τὸ αὐτό.

7. Καὶ ἴδον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος, καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνου, ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι τέθνηκε Σαὺλ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, καὶ καταλείπεσι τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ φεύγουσι. Καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς.

8. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδιδύσκειν τὲς νεκρὲς, καὶ εὑρίσκεσι τὸν Σαὺλ καὶ τὲς τρεῖς υἱοὺς αὐτῆ πεπλωκότας ἐπὶ τὰ ὄρη Γελβυέ.

9. Καὶ

v. 26. ὑμῖν εὐλογία) abest. v. 27. Βαιθὴλ) βαιθσὲρ. ibid. τοῖς ἐν Ῥαμᾶ) τοῖς ῥαμᾶ. ib. Ἰεθὲρ) γεθὸρ. v. 28. 29. 30. in *Rom.* ita habent: καὶ τοῖς ἐν ἀροὴρ, καὶ τοῖς ἐν ἀμμαδὶ, καὶ τοῖς ἐν σαφὶ, καὶ τοῖς ἐν ἐσθιὲ, καὶ τοῖς ἐν γὲθ, καὶ τοῖς ἐν κιμὰθ, καὶ τοῖς ἐν σαφὲκ, καὶ τοῖς ἐν θημὰθ, καὶ τοῖς ἐν ναεμήλω, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τῆ ἱερεμὴλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ κενεζὶ, καὶ τοῖς ἐν ἱερμοὺθ, καὶ τοῖς ἐν βηρσαβεὲ, καὶ τοῖς ἐν νομβὲ. v. 31. καὶ εἰς πάντας) καὶ πάντας. CAP. XXXI. v. 2. Μελχισὰ υἱοὺς Σαούλ.) μελχισᾶ υἱὸν σαὺλ. v. 4. ἀποκεντήσεσι) ἀποκεντήσωσι. ibid. ἐμπαίξωσί μοι) ἐμπαίξωσιν ἐμοί. v. 6. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆ) non habet. v. 7. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου) ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆ ἰορδάνου. v. 8. καὶ ἔρχονται) καὶ deest. ibid. νεκρὲς) adjicit καὶ εὑρίσκεσι τὸν Σαοὺλ καὶ τὲς τρεῖς υἱὲς.

9. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτὸν, καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ, εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν.

10. καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ καθέπηξαν ἐν τῷ τείχει Βηθσάν.

11. Καὶ ἀκέσασι περὶ αὐτοῦ οἱ κατοικοῦντες Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαούλ.

12. Καὶ ἀνέστησαν πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ, καὶ τὸ σῶμα Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τείχους Βηθσάν, καὶ φέρουσιν αὐτοὺς εἰς Ἰαβεὶς, καὶ κατακαίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ. ἀνέστη

13. καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ἰαβεὶς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

v. 10. Βηθσάν) βαιθσάμ, passim. v. 11. περὶ αὐτοῦ) abest. v. 12. ἀνέστη) ἀνέστησαν. ibid. ἀπὸ τείχους Βηθσάν) ἀπὸ τοῦ τείχους βαιθσάμ. ib. αὐτὰς Ἰαβεὶς) αὐτὰς εἰς ἰαβὶς. v. 13. τὴν Ἰαβεὶς) τὴν ἐν ἰαβὶς.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Σαὰλ, καὶ Δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τὸν Ἀμαλήκ, καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν Σικελάγ ἡμέρας δύο.

2. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ τῆς λαοῦ Σαὰλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· πόθεν σὺ παραγίνῃ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ ἐγὼ διασέσωσμαι. παραγίνα

4. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· τίς ὁ λόγος ἔτος; ἀνάγγειλόν μοι. Καὶ εἶπεν· ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πολλοὶ πεπλώκασιν ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανον, καὶ Σαὰλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέθανε. ἀπέθανεν

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ· πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε Σαὰλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ;

6. Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ· περιπλώματι περιέπεσαν ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουὲ, καὶ ἰδοὺ Σαὰλ ἐπεκήρικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππάρχοι συνῆψαν αὐτῷ, (καὶ ἔπεσεν).

7. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἴδε με, καὶ ἐκάλεσέ με, καὶ εἶπα· ἰδοὺ ἐγώ.

8. Καὶ εἶπέ μοι· τίς εἶ σύ; καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν· Ἀμαληκίτης ἐγώ εἰμι.

9. Καὶ εἶπε πρός μέ· στῆθι δὴ ἐπάνω μου καὶ θανάτωσόν με, ὅτι κατέσχε με σκότος δεινὸν, ὅτι πᾶσα ἡ ψυχή μου ἐν ἐμοί. θανατώσεις

10. Καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσα αὐτὸν, ὅτι ἤδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ βασίλειον τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε.

11. Καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν αὐτά· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ.

12. Καὶ

ΒΑΣΙΔΕΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ. CAP. I. v. 1. Σικελάγ) σεκελάκ. v. 2. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρα. ibid. ἀνὴρ ἐκ) ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ. ib. διερρηγότα) διερρωγότα. ib. ἐπὶ πρόσωπον) non habet. v. 3. παραγίνου) παραγίνῃ. v. 4. ἀνάγγειλόν μοι) ἀπάγγειλόν μοι. ibid. Καὶ εἶπεν· πολλοὶ πεπλώκασιν) καὶ εἶπεν, ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πεπλώκασιν πολλοὶ. ib. ἀπέθανεν Σαοὺλ καὶ) ἀπέθανον, καὶ σαὰλ, καὶ. v. 5. Δαυὶδ) addit τῷ παιδαρίῳ. v. 6. περιέπεσαν) περιέπεσον. ibid. οἱ ἱππάρχοι) οἱ ἱππάρχαι. ib. (καὶ ἔπεσεν) abest. v. 8. εἶπε) addit μοι. ibid. πρὸς αὐτόν) non habet. v. 9. θανατώσεις) θανάτωσον. v. 10. χλιδῶνα) χλιδόνα. v. 11. τὰ ἱμάτια) τῶν ἱματίων. ibid. a fine adjicit Rom. διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

12. Καὶ ἐκόψαντο, καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰούδα, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ· πόθεν εἶ σὺ; καὶ εἶπεν· υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου Ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν Κυρίου;

15. Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἕνα τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπε· προσελθὼν ἁπάντησον αὐτῷ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε·

16. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαυίδ· τὸ αἷμά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ, λέγον, ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν Κυρίου. λέγων

17. Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ,

18. καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ Ἰούδα τόξον· ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς.

19. Στήλωσον Ἰσραὴλ (ἐπὶ τὰ ὕψη σου) περὶ τεθνηκότων σου τραυματιῶν· πῶς ἔπεσαν δυνατοί;

20. Μὴ ἀναγγείλητε ἐν Γὲθ, καὶ μὴ εὐαγγελίσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος, μή ποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων, μή ποτε ἀγαλλιάσωνται θυγατέρες τῶν ἀπερίτμητων. ἀναγγείλατε

21. Ὄρη τὰ ἐν Γελβουὲ, μὴ καταβήτω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ. ἐχρήθη

22. Ἀφ' αἵματος τραυματιῶν, ἀπὸ στέατος δυνατῶν, τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ῥομφαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.

23. Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι καὶ διακεχωρισμένοι, εὐπρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν. ὑπὲρ ἀετοὺς κούφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκραταιώθησαν.

24. Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ κλαύσατε, τὸν ἐνδιδύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀναφέροντα κόσμον χρύσεον ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν. χρυσίον

25. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου, Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματίας;

26. Ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ, ἀδελφέ μου Ἰωνάθαν, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀγάπην γυναικῶν.

27. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ, καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά;

V. 15. ἐπάταξεν) addit αὐτὸν. V. 16. λέγων) λέγον. V. 18. υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον· ἰδοὺ) υἱὲς ἰούδα· ἰδού. V. 19. ἐπὶ τὰ ὕψη σου περὶ τεθνηκότων σου· πῶς) ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν πῶς. V. 20. ἀναγγείλατε) μὴ ἀναγγείλητε. V. 21. καταβήτω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς) καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς. ibid. ἐχρήθη) ἐχρίσθη. V. 22. ἀπὸ στέατος) καὶ ἀπὸ στέατος. V. 24. χρυσίον) χρυσοῦν. V. 25. πολέμου) τοῦ πολέμου. ibid. τραυματίας) τραυματίαι. V. 26. ὑπὲρ ἀγάπην) ὑπὲρ ἀγάπησιν.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ ἐν Κυρίῳ, λέγων· εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων Ἰούδα; καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάβηθι. καὶ εἶπε Δαυὶδ· πῇ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν· εἰς Χεβρών.

2. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ Δαυὶδ, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινόομ ἡ Ἰζραηλίτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίτου.

3. Καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶ οἱ μετ' αὐτῶ, ἕ ἑαν ἤγαγε Δαυὶδ, ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτῶ, καὶ κατῴκουν ἐν ταῖς πόλεσι Χεβρών.

4. Καὶ ἔρχονται ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας, καὶ χρίουσιν ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα τοῦ βασιλεύειν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ὅτι οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἔθαψαν τὸν Σαούλ.

5. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τοὺς ἡγουμένους Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ, ὅτι πεποιήκατε τὸ ἔ- τοῦ θεοῦ λεος τοῦτο εἰς τὸν κύριον ὑμῶν, εἰς Σαοὺλ, καὶ ἐθάψατε αὐτόν.

6. Καὶ νῦν ποιήσαι Κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλήθειαν, καί γε ἐγὼ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, ὅτι ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο.

7. Καὶ νῦν κραταιώθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατούς, ὅτι τέθνηκεν ὁ κύριος ὑμῶν Σαοὺλ, καί γε ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος Ἰούδα εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς.

8. Καὶ Ἀβενὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος τοῦ Σαοὺλ ἔλαβε τὸν Ἰσβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς,

9. καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Γαλααδίτιν, καὶ ἐπὶ τὸν Θασκρὶ, καὶ ἐπὶ Θασὲρ τὸν Ἰζραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραΐμ, καὶ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν Βενιαμεὶν, καὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἅπαντα.

10. Τεσσαράκοντα ἐτῶν Ἰσβοσθὲ υἱὸς Ἰεβοσθαὶ Σαοὺλ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τοῦ οἴκου Ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀπίσω Δαυίδ.

11. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι ἃς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα, ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας.

12. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβενὴρ υἱὸς Νὴρ, καὶ οἱ παῖδες Ἰσβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ ἐκ Μα- Ἰεβοσθὲ ναεὶμ εἰς Γαβαών.

13. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα, καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐξῆλθοσαν ἐκ Χεβρὼν, καὶ συναντῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν κρήνην τὴν (ἐν)

CAP. II. v. 2. Δαυὶδ, καὶ) δαυὶδ εἰς χεβρὼν, καὶ. ibid. Ἀχινόομ ἡ Ἰζραηλίτις) ἀχινάαμ ἡ ἰεζραηλίτις. ib. Καρμηλίτου) καρμηλίου. v. 3. ἄνδρες αὐτῶ οἱ) αὐτῶ deeſt. ibid. ἕ ἑαν ἤγαγε Δαυὶδ) non habet. v. 4. ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα τοῦ βασ. ἐπ' αὐτὸς) τὸν δαυὶδ ἐκεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα. ibid. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς paſſim. v. 5. πρὸς αὐτὸς) adjicit δαυὶδ. ibid. πεποιήκατε τὸ - - fin.) ἐποιήσατε τὸ ἔλεος τοῦτο ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν ἐπὶ σαοὺλ τὸν χριστὸν κυρίου, καὶ ἐθάψατε αὐτὸν καὶ ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. v. 7. εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς.) ἐφ' ἑαυτὸν εἰς βασιλέα. v. 8. παρεμβολῆς) addit εἰς μαναεμ. v. 9. Θασοὺρ) θασιρὶ. ibid. Ἰσραὴλ) ἰεζραὴλ. ib. Ἰσραὴλ ἅπαντα) πάντα ἰσραὴλ. v. 10. Εἰεβοσθαὶ) ἰεβοσθὲ. v. 11. ἓξ μῆνας) transpoſita. v. 12. Μαναεὶμ) μαναεμ. v. 13. ἐξῆλθοσαν) ἐξῆλθον.

(ἐν) Γαβαὼν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐκάθισαν αὐτοὶ ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐπὶ κρήνην ἐντεῦθεν.

14. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωάβ· ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια, καὶ παιξάτωσαν ἐνώπιον ἡμῶν. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ἀναστήτωσαν.

15. Καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλθον ἓν ἀριθμῷ τῶν παίδων Βενιαμεὶν δώδεκα Εἰεβοσθαὶ τῶν Ἰσβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ, καὶ δώδεκα ἐκ τῶν παίδων Δαυίδ.

16. Καὶ ἐκράτησαν ἕκαστος τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς πλάγιον τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ πίπτουσι κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Μερὶς τῶν ἐπιβέλων, ἥ ἐστιν ἐν Γαβαών.

17. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὥστε λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἔπταισεν Ἀβεννὴρ καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ.

18. Καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ Σαρουΐας, Ἰωάβ, καὶ Ἀβισαΐ, καὶ Ἀσαήλ. Καὶ Ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ὡς ἡ ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ.

19. Καὶ κατεδίωξεν Ἀσαὴλ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ κατόπισθεν Ἀβεννήρ.

20. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἀβεννὴρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ αὐτὸς Ἀσαήλ; καὶ εἶπεν (αὐτῷ)· ἐγώ εἰμι·

21. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβεννήρ· ἔκκλινον σὺ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ, καὶ κατάσχε σεαυτῷ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ λαβὲ σεαυτῷ τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀσαὴλ ἐκκλίνειν ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτοῦ.

22. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀβενὴρ λέγων τῷ Ἀσαήλ· ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ παταίξω σε εἰς τὴν γῆν· καὶ πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς Ἰωάβ;

23. Καὶ πῶ ἐστι ταῦτα; ἀπόστρεφε πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. Καὶ οὐκ ἐβέλετο τοῦ ἀποστῆναι. Καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πίπτει ἐκεῖ, καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου, οὗ ἔπεσεν ἐκεῖ Ἀσαὴλ καὶ ἀπέθανε, καὶ ὑφίσατο.

24. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωὰβ καὶ Ἀβισαΐ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνε. Καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ Ἀμμὰ, ὅ ἐστιν ἐπὶ προσώπου Γαΐ, ὁδὸν ἔρημον Γαβαών.

25. Καὶ συναθροίζονται υἱοὶ Βενιαμεὶν οἱ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐγενήθησαν εἰς συνάντησιν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ ἑνός.

26. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεννὴρ Ἰωάβ, καὶ εἶπεν· μὴ εἰς νῖκος καταφάγεται ῥομφαία; ἢ οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσαι εἰς

v. 13. (ἐν) abeſt. ibid. ἐκάθισαν αὐτοὶ) ἐκάθισαν ἕτοι. ib. ἐπὶ κρήνην) ἐπὶ τὴν κρήνην. v. 15. Εἰεβοσθαὶ) ἰεβοσθὲ. v. 16. εἰς πλάγιον) εἰς πλευράν. v. 17. τῶν παίδων) παίδων. v. 18. Σαρουΐας) σαρουΐα. ibid. Ἀβισαΐ) ἀβεσσὰ, paſſim. ib. ὡς ἡ μία) ὡσεὶ μία. v. 19. εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ) articulus utroque loco deeſt. v. 20. εἰ σὺ αὐτὸς) εἰ σὺ εἶ αὐτὸς. ibid. αὐτῷ) abeſt. v. 21. εἰς δεξιὰ) εἰς τὰ δεξιὰ. ibid. ἐκκλίνειν) ἐκκλῖναι. v. 23. ἀπόστρεφε) ἐπίστρεφε. ibid. ἐξῆλθε) διεξῆλθε. v. 24. Ἀμμὰ) ἀμμὰν. v. 25. συναθροίζονται υἱοὶ Βενιαμεὶν) συναθρίζονται οἱ υἱοὶ βενιαμὶν. v. 26. ῥομφαία) ἡ ῥομφαία.

τὰ ἔχματα; καὶ ἕως πότε ὁ μὴ εἴπῃς
ἐπιστρέφειν τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν;

27. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ζῇ Κύριος, ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας, διότι τότε ἐκ πρωϊόθεν ἀνέβη ὁ λαὸς, ἕκαστος κατόπισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

28. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωάβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι τοῦ πολεμεῖν.

29. Καὶ Ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ διέβαινον τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν παρατείνουσαν, καὶ ἔρχονται εἰς παρεμβολήν.

30. Καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπίσω
συνήθροισαν τοῦ Ἀβεννὴρ, καὶ συνήθροισεν πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παίδων Δαυὶδ ἐννεακαίδεκα ἄνδρες.

31. Καὶ Ἀσαὴλ καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν τῶν ἀνδρῶν Ἀβεννὴρ τριακοσίους ἑξήκοντα ἄνδρας παρ' αὐτοῦ.

32. Καὶ αἴρουσι τὸν Ἀσαὴλ, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς
τοῦ αὐτοῦ τῷ ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἐπορεύθη ὅλην τὴν νύκτα Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ διέφαυσεν αὐτοῖς ἐν Χεβρών.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολὺ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Σαοὺλ, καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Δαυίδ. Καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, καὶ ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει.

2. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρών, καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ Ἀμνὼν τῆς Ἀχινοάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος,

3. καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Δαλουΐα τῆς Ἀβιγαίας τῆς Καρμηλίας, καὶ ὁ τρίτος Ἀβιγαία
Ἀβεσαλὼμ υἱὸς Μααχὰθ θυγατρὸς Θολμεὶ βασιλέως Γεσσὶρ,

4. καὶ ὁ τέταρτος Ὀρνίας υἱὸς † Ἀγγιθ, τεταρ-
καὶ ὁ πέμπτος Σαφατία τῆς Ἀβιτάλ, ταῖος

5. καὶ ὁ ἕκτος Ἰεθεραὰμ τῆς * Αἰγλὰ † Φενγιθ
γυναικὸς Δαυίδ. Οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ * Αἰγὰς
Δαυὶδ ἐν Χεβρών.

6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον ἀναμέσον οἴκου Σαοὺλ, καὶ ἀναμέσον οἴκου Δαυὶδ, καὶ Ἀβεννὴρ ἦν κραταιοῦτο τοῦ οἴκου Σαούλ.

7. Καὶ τῷ Σαοὺλ παλλακὴ Ῥεσφὰ, θυγάτηρ Ἰόλ. Καὶ εἶπεν Ἰσβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ πρὸς Ἀβεννήρ· τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν παλλακὴν τοῦ πατρός μου;

8. Καὶ ἐθυμώθη σφόδρα Ἀβεννὴρ περὶ τοῦ λόγου Ἰσβοσθὲ, καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ Ἰεβοσθὲ
πρὸς αὐτόν· μὴ κεφαλὴ κυνὸς ἐγώ εἰμι; σήμε-

V. 26. ἐπιστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν) ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθε. V. 27. ἀνέβη ὁ) ἀνέβη ἂν ὁ. ibid. κατόπισθεν) κατόπισθε V. 29. εἰς παρεμβολήν) εἰς τὴν παρεμβολήν. V. 30. ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπίσω τοῦ Ἀβ. καὶ συνήθροισαν πάντα) ἀνέστρεψεν ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ Ἀβεννὴρ, καὶ συνήθροισε πάντα. V. 32. αὐτοῦ τῷ Βηθλεέμ.) αὐτοῦ ἐν βηθλεέμ. ibid. ὅλην τὴν νύκτα) ponit poſt verba illa οἱ μετ' αὐτοῦ. CAP. III. V. 2. τῆς Ἀχινοάμ τῆς Ἰζραηλίτιδος) τῆς ἀχινοὰμ τῆς ἰεζραηλίτιδος. V. 3. Ἀβιγαία) ἀβιγαίας. ibid. Μααχὰθ) μαακὰ. V. 4. ὁ τέταρτος Ὀρνίας υἱὸς Φενγιθ) ὁ τέταρτος ὀρνία υἱὸς ἀγγιθ. ibid. Σαφατία) σαφατια. V. 5. Αἰγὰς) ἀιγαὶ. V. 6. οἴκου) τοῦ οἴκου, bis. V. 7. Ἰόλ) ἰὼλ. ibid. Ἰοβοσθὲ) ἰεβοσθὲ. V. 8. λόγε Ἰεβοσθὲ) λόγε τέτου τῷ ἰεβοσθέ.

σήμερον ἐποίησα ἔλεος μετὰ τῦ οἴκου Σαὺλ τῦ πατρός σε, καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ περὶ γνωρίμων, καὶ οὐκ ἠυτομόλησα εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ, καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον ;

9. Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Ἀβεννὴρ καὶ τάδε προσθείη αὐτῷ, ὅτι καθὼς ὤμοσε Κύριος τῷ Δαυὶδ, ὅτι οὕτως ποιήσω αὐτῷ,

10. περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τῦ οἴκου Σαὺλ, καὶ τῦ ἀναςῆσαι τὸν θρόνον Δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ.

Μεμφιβοσθὲ 11. Καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἔτι Ἰσβοσθὲ ἀποκριθῆναι τῷ Ἀβεννὴρ ῥῆμα, ἀπὸ τῦ φοβεῖσθαι αὐτόν.

12 Καὶ ἀπέςειλεν Ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ εἰς Θηλὰμ ἔ γ' ἦν, παραχρῆμα, λέγων, διάθε διαθήκην σε μεθ' ἐμοῦ, καὶ ἰδὲ ἡ χείρ μου μετὰ σοῦ τῦ ἐπιςρέψαι ἐπὶ σὲ πάντα τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

ἐγὼ καλῶς 13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· καλῶς· ἐγὼ διαθήσομαι πρὸς σὲ διαθήκην, πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων· οὐκ ὄψῃ τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν Μελχὸλ θυγατέρα Σαὺλ, παραγινομένου σου ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου.

14. Καὶ ἀπέςειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Ἰσβοσθὲ υἱὸν Σαὺλ, λέγων· ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν Μελχὸλ, ἣν ἔλαβον ἐμαυτῷ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυςίαις ἀλλοφύλων. Μεμφιβοσθὲ

15. Καὶ ἀπέςειλεν Ἰσβοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, παρὰ Φαλτιὴλ υἱῦ Λαεὶς. Μεμφιβοσθὲ

16. Καὶ ἐπορεύετο (σὺν αὐτῇ) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ' αὐτῆς κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως Βαχρείμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεννήρ· πορεύου, ἀνάςρεφε. καὶ ἀνέςρεψε.

17. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς τὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, λέγων· ἐχθὲς καὶ τρίτην ἐζητεῖτε τὸν Δαυὶδ βασιλεύειν ἐφ' ἡμῶν.

18. Καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι Κύριος ἐλάλησε περὶ Δαυὶδ λέγων· ἐν χειρὶ Δαυὶδ τῦ δούλε μου σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

19. Καὶ ἐλάλησεν Ἀβεννὴρ καὶ γε ἐν τοῖς ὠσὶν Βενιαμείν, καὶ ἐπορεύθη Ἀβεννὴρ τῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου Βενιαμείν.

20. Καὶ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσιν ἄνδρες· καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβεννὴρ, καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτῦ πότον.

21. Καὶ

V. 8. σήμερον ἐποίησα) transposita. ibid. καὶ γνωρίμων) καὶ περὶ γνωρίμων. ib. ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ) ἐπ' ἐμὲ σὺ ὑπὲρ. v. 9. à fine adjicit *Edit. Rom.* ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. v. 10. καὶ ἕως Βηρσαβεὲ) ἕως βηρσεβεὲ. v. 11. Μεμφίβοσθὲ) ἰεβοσθὲ. v. 12. Θηλὰμ ἔ γ' ἦν) θαιλὰμ ἔ ἦν. ibid. διαθήκην) addit σου. ib. τῦ ἐπιςρέψαι ἐπὶ σὲ) ἐπιςρέψαι πρὸς σὲ. v. 13. ἐγὼ καλῶς) transposita. ibid. ὄψῃ) ὄψει. v. 14. ἀπέςειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Μεμφιβοσθὲ υἱὸν Σαούλ) ἐξαπέςειλε δαυὶδ πρὸς ἰεβοσθὲ υἱὸν σαὺλ ἀγγέλους. ibid. ἐμαυτῷ) abeſt. v. 15. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθὲ. ibid. Λαεὶ) σελλῆς. v. 16. (σὺν αὐτῇ) non habet. ibid. Βαχρείμ) βαρακείμ. v. 17. ἐχθὲς) χθὲς. ibid. ἐφ' ὑμῶν) ἐφ' ὑμᾶς. v. 18. Δαυὶδ τῦ δούλε μου) transposita. v. 19. καὶ γε) abeſt. ibid. εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ) εἰς τὰ ὦτα τῦ δαυὶδ. ib. παντὸς οἴκου) οἴκε.

21. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ· ἀναστήσομαι δὴ, καὶ πορεύσομαι, καὶ συναθροίσω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ βασιλεύσεις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβεννὴρ, καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ.

ἐπορεύθησαν

22. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ παρεγίνοντο ἐκ τῆς ἐξοδίας καὶ σκῦλα πολλὰ μεθ' αὐτῶν ἔφερον. Καὶ Ἀβεννὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν, καὶ ἀπελελύθει ἐν εἰρήνῃ.

23. Καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ ἦλθησαν αὐτῷ ἦλθοσαν, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες· ἦκει Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ.

ἀπῆλθεν

24. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε· τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς σὲ, καὶ ἱνατί ἐξαπέστειλας αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ;

25. Οὐκ οἶδας τὴν κακίαν Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νὴρ, ὅτι ἀπατῆσαί σε παραγέγονεν, καὶ γνῶναι τὴν ἔξοδόν σε, καὶ τὴν εἴσοδόν σε, καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς;

26. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ Σειρὰμ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ἤδει.

27. Καὶ ἐπέστρεψε τὸν Ἀβεννὴρ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν Ἰωὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύλης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐνεδρεύων· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι Ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάβ. ψοίαν

28. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν· ἀθῷός εἰμι, καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱμάτων Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

29. Καταντησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωάβ, καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τοῦ οἴκου Ἰωὰβ γονορρυὴς, καὶ λεπρὸς, καὶ κρατῶν γονορυὴς σκυτάλην. καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ σκυτάλῃ ἐλαττούμενος ἄρτοις.

30. Ἰωὰβ δὲ καὶ Ἀβισαὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀσαὶ αὐτοῦ διαπαρετηροῦντο τὸν Ἀβεννὴρ ἀνθ' ὧν ἐθανάτωσε τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν, ἐν τῷ πολέμῳ.

31. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ· διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἔμπροσθεν Ἀβεννήρ. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπορεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης.

32. Καὶ θάπτουσι τὸν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρών. Καὶ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀβεννήρ.

33. Καὶ

V. 21. πρὸς τὸν κύριόν μου) absque articulo. ibid. τὸν Ἰσραὴλ) ἰσραὴλ. ib. ἐπορεύθησαν) ἐπορεύθη. V. 22. παρεγίνοντο) παρεγένοντο. ibid. μεθ' αὐτῶν ἔφερον) ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν. ib. ἐν Χεβρὼν) εἰς χεβρών. V. 23. ἦλθησαν) ἦλθοσαν. V. 24. ἀπῆλθεν) εἰσῆλθεν. ibid. καὶ ἀπῆλθεν) καὶ ἀπελήλυθεν. V. 25. Οὐκ οἶδας) ἢ οὐκ οἶδας. ibid. παραγέγονεν) παρεγένετο. V. 26. ὀπίσω Ἀβεννὴρ) πρὸς ἀβεννὴρ ὀπίσω. V. 27. ψοίαν) ψόαν. V. 28. εἰμι, καὶ) εἰμι ἐγὼ καὶ. V. 29. ἐκλίποι) ἐκλείποι. ibid. γονορρυὴς) γονορρύης. ibid. σκυτάλῃ) σκυτάλης. V. 30. Ἀσαὶ) ἀβεσσὰ. V. 31. ἔμπροσθεν) ἐνώπιον.

33. Καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπεν· εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ ἀποθανεῖται Ἀβεννήρ;

34. Αἱ χεῖρές σε οὐκ ἐδέθησαν, οἱ πόδες σε οὐκ ἐν πέδαις· ὃ προσήγαγεν Νάφα ὡς Νάβαλ, ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας. Καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τῦ κλαῦσαι αὐτόν.

35. Καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς περιδειπνίσαι τὸν Δαυὶδ ἄρτους ἔτι ὄντος ἡμέρας. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ, λέγων· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος, ὃ μὴ γεύσωμαι ἄρτε ἢ ἀπὸ παντὸς τινός.

36. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔγνω, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν· πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τῦ λαοῦ ἀγαθόν.

37. Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τῦ βασιλέως τῦ θανατῶσαι τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νήρ.

38. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὰς παῖδας αὐτῦ· οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡγέμενος μέγας πέπλωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ;

39. Καὶ ὅτι ἐγώ εἰμι σήμερον συγγενὴς καὶ καθεζαμένος ὑπὸ βασιλέως; οἱ δὲ ἄνδρες ἔτοι υἱοὶ Σαρβίας σκληρότεροί μὲ εἰσίν· ἀνταποδῷ Κύριος τῷ ποιοῦνλι πονηρὰ κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ. ἀνταπο-δοῖ

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσεν Ἰσβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρὼν, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ παρείθησαν. Μεμφι-βοσθαὶ

2. Καὶ δύο ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ Ἰσβοσθὲ υἱῷ Σαὴλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ, Μεμφι-Βαανὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ, Ῥηχὰβ, βοσθαὶ υἱοὶ Ῥεμμὼν τῦ Βηρωθαίε ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμείν· ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς Βενιαμείν.

3. Καὶ ἀπέδρασαν οἱ Βηρωθαῖοι εἰς Γεθθείμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

4. Καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ Σαὴλ υἱὸς πεπληγὼς τὰς πόδας, υἱὸς ἐτῶν πέντε, καὶ ἔτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν Σαὴλ καὶ Ἰωνάθαν τῦ υἱοῦ αὐτῦ ἐξ Ἰεζραὴλ, Ἰσραὴλ καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθήνος αὐτῦ, καὶ ἔφυγε. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὸν καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐχωλάνθη, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μεμφιβοσθέ.

5. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ῥεμμὼν τῦ Βηρωθαίε, Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον Μεμφιβοσθὲ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας.

6. Καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυροὺς, καὶ ἐνύσαζε, καὶ ἐκάθευδε, καὶ Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ οἱ ἀδελφοὶ διέλαθον,

v. 34. Νάφα) νάβαλ. v. 35. περιδειπνίσαι) περιδειπνῆσαι, ibid. ἄρτους) ἄρτοις. v. 36. πᾶς ὁ λ. ἔγνω) transpoſita. ibid. ἀγαθὸν) abeſt. v. 37. τῦ θανατῶσαι) τῦ abeſt. v. 38. τῷ Ἰσρ.) ἐν τῷ ἰσραὴλ. v. 39. σήμερον συγγενὴς) transpoſita. ibid. ἀνταποδοῖ) ἀποδῷ. ib. πονηρὰ) τὰ πονηρὰ. CAP. IV. v. 1. Μεμφιβοσθαὶ) ἰεβοσθὲ, ita & ſeq. verſu. ibid. Ἀβεννὴρ) addit υἱὸς νὴρ. v. 2. à fine adjicit *Edit. Rom.* ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμείν. v. 3. Γεθθείμ) γεθαὶμ. v. 4. ἐξ Ἰσρ. καὶ) ἐξ ἰεζραὴλ, καὶ. v. 5. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθὲ, ita quoque 7. & 8. verſu.

7. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον. Καὶ Μεμφιβοσθὲ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῆ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ τύπλουσιν αὐτὸν, καὶ θανατῆσιν αὐτὸν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ ἀπῆλθον ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκλα.

8. Καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδὲ κεφαλὴ Μεμφιβοσθὲ υἱῆ Σαοὺλ τῆ ἐχθροῦ σε, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σε, καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ κυρίῳ μου βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐκ Σαοὺλ τῆ ἐχθροῦ σε, καὶ ἐκ τῆ σπέρματος αὐτῆ.

9. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ῥηχαὲ καὶ τῷ Βαανᾷ ἀδελφῷ αὐτῆ, υἱοῖς Ῥεμμὼν τῆ Βηρωθαίε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ζῇ Κύριος, ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως,

10. ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ κατέχον αὐτὸν, καὶ ἀπέκλεινα αὐτὸν ἐν Σικελὰγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια.

11. Καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκλάγκασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῆ. Καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτῆ ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς.

12. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτῆ, καὶ ἀποκτέννυσιν αὐτοὺς, καὶ κολοβῶσι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τὰς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτὰς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν Χεβρὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ παραγίνονται πᾶσαι αἱ Φυλαὶ Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἰδὲ ὀστᾶ σε, καὶ σάρκες σε ἡμεῖς.

2. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως ἐφ' ἡμῶν, σὺ ἦθα ὁ εἰσάγων καὶ ἐξάγων τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς σέ· σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ποιμαίνεις

3. Καὶ ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Χεβρὼν, καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον Κυρίου διαθήκην, καὶ χρίουσι τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

4. Υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν ἦν Δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.

5. Ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν.

6. Καὶ

v. 8. κεφαλὴ Μεμφιβοσθὲ) ἡ κεφαλὴ ἰεβοσθὲ. ibid. κυρίῳ με βασιλεῖ) με deest. v. 10. ἐνώπιον ἐμῦ) ἐνώπιόν με. ibid. Σικελὰγ) σεκελὰκ. v. 12. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθὲ. CAP. V. v. 2. ἐχθὲς) καὶ ἐχθὲς. ibid. ἐφ' ἡμῶν) ἐφ' ἡμῖν. ib. εἰσάγων καὶ ἐξάγων) transposita. ib. ποιμανεῖς) ποιμαίνεις. ib. ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.) ἐπὶ τὸν λαόν με Ἰσραήλ. v. 3. ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον Κυρίου διαθήκην) διαθήκην ἐν χεβρὼν ἐνώπιον κυρίε. v. 4. ἐτῶν ἦν) ἦν deest. ibid. βασιλεύειν) βασιλεῦσαι. v. 5. in *Edit. Rom.* hoc ordine legitur: ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρὼν ἐπὶ τὸν ἰούδαν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν ἐν ἱερουσαλήμ.

6. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ πρὸς τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. Καὶ ἐρρέθη τῷ Δαυίδ· ἐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ, λέγοντες, ὅτι ἐκ εἰσελεύσεται Δαυὶδ ὧδε.

7. Καὶ κατελάβετο Δαυὶδ τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις τοῦ Δαυίδ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· πᾶς τύπλων Ἰεβουσαῖον, ἁπλόεθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς, καὶ τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς μισοῦντας ψυχὴν Δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦσι· τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον Κυρίου.

9. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.

11. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ τέκτονας λίθων τοίχου· καὶ ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ Δαυίδ.

12. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

13. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι παλλακὰς καὶ γυναῖκας ἐξ Ἰερουσαλὴμ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγένοντο ἔτι τῷ Δαυὶδ υἱοὶ καὶ θυγατέρες.

14. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ· Σαμμουὲ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Νάθαν, καὶ Σαλωμών, Σωβαδὰν

15. καὶ Ἰεβὰρ, καὶ Ἐλισουὲ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ἰαφιὲ, Ἐλισὲς Ἀφιὲ

16. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιδαὲ, καὶ Ἐλιφαλάθ. Ἐλιφαάθ,

17. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισαι Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν Δαυίδ. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν περιοχήν.

18. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται, καὶ συνέπεσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων.

19. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ διὰ Κυρίου, λέγων· εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυίδ· ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς παραδώσω τοὺς ἀλλοφύλους εἰς τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ διέκοψε τοὺς ἀλλοφύλους ἐκεῖ, καὶ Δαυὶδ εἶπε· διέκοψε Κύριος τοὺς ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλοφύλους ἐνώπιον ἐμοῦ, ὡς διακόπτεται ὕδατα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Ἐπάνω διακοπῶν.

V. 6. εἰσελεύσεται ὧδε) εἰσελεύσεται δαυὶδ ὧδε. V. 7. κατελάβετο) προκατελάβετο. V. 8. ψυχὴν) τὴν ψυχήν. V. 10. ἐπορεύετο) διεπορεύετο. ibid. ὁ Θεὸς ὁ) non habet. V. 11. τοίχου) abeſt. V. 13. παλλακὰς καὶ γυναῖκας) transpoſita. ibid. ἔτι τῷ) τῷ δαυὶδ ἔτι. V. 14. Σαμμουὲ καὶ Σωβαδὰν) σαμμὲς καὶ σωβάβ. V. 15. Ἰεβὰρ καὶ Ἐλισὲς) ἐβεὰρ καὶ ἐλισεέ. ibid. Ἀφιὲ) ἰεφιὲς. V. 16. Ἐλιφαάθ) ἐλιφαλάθ, & adjicit præterea, σαμαὲ, ἰεσσιβάθ, νάθαν, γαλαμαάν, ἰεβαὰρ, θεησοῦς, ἐλφαλὰτ, ναγεὸ, ναφὲκ, ἰανόθαν, λεασαμὺς, βααλιμαάθ, ἐλιφαάθ. V. 17. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. V. 20. διέκοψε τοὺς) ἔκοψε τοὺς. ibid. Δαυὶδ εἶπε) transpoſita. ib. ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλ.) ἐχθροὺς ἀλλοφύλους.

21. Καὶ καταλιμπάνουσιν ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ ἔλαβε Δαυὶδ αὐτούς, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ.

22. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπεσαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Τιτάνων.

23. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ Κυρίου· καὶ εἶπε Κύριος· οὐκ ἀναβήσῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ περιπεσῇ αὐτοῖς πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος.

24. Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ συγκλεισμοῦ τοῦ ἄλσους τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ πρὸς αὐτοὺς, ὅτι τότε ἐξελεύσεται Κύριος ἔμπροσθέν σου κόπτειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων.

25. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ Γαβαὼν ἕως τῆς γῆς Γαζηρά. Γάζης

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ συνήγαγεν ἔτι Δαυὶδ πάντα νεανίαν ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

2. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰούδα ἐν ἀναβάσει τοῦ ἀνάγειν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου ἐπὶ τῶν Χερουβεὶν ἐπ' αὐτῆς.

3. Καὶ ἐπεβίβασαν τὴν κιβωτὸν Κυρίου ἐπεβίβασεν
[a] ἐφ' ἅμαξαν καινὴν, καὶ [b] ἦραν αὐτὴν [a] ἐπ'
[c] ἐξ οἴκου Ἀμιναδαὸβ τοῦ ἐν τῷ Βουνῷ. [b] ἦρεν
Καὶ Ἀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ Ἀμιναδαὸβ ἦγον τὴν ἅμαξαν τὴν καινὴν, [c] εἰς οἶκον

4. καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδαὸβ ἐν Βουνῷ σὺν τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ.

5. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον Κυρίου (καὶ) ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις (καὶ) ἐν ἰσχύι, καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς.

6. Καὶ παραγίνονται ἕως ἅλωνος Ναχών· καὶ ἐξέτεινεν Ἀζζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ κατασχεῖν αὐτὴν, καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν, ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ μόχος.

7. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος τῷ Ἀζζᾶ, Ἀζζὰν
καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐπὶ προπετείᾳ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

8. Καὶ ἠθύμωσε Δαυὶδ ὑπὲρ οὗ διέκοψε Κύριος διακοπὴν ἐν τῷ Ἀζζᾶ· καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, Διακοπὴ Ἀζζᾶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9. Καὶ

V. 21. ἔλαβε Δαυὶδ αὐτὰς) ἐλάβοσαν αὐτὰς δαυὶδ. v. 23. αὐτῶν, καὶ περιπεσῇ) ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ. v. 24. τοῦ ἄλσους) ἀπὸ τοῦ ἄλσους. v. 25. Γάζης) γῆς. CAP. VI. v. 2. Δαυὶδ καὶ ἐπορεύθη) καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ. ibid. λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν. ib. ἀνάγειν) ἀναγαγεῖν. v. 3. ἐπεβίβασεν) ἐπεβίβασαν. ibid. ἐπ' ἅμαξαν) ἐφ' ἅμαξαν. ib. ἦρεν αὐτὴν εἰς οἶκον, ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου. ib. Ἀζὰ) ὀζὰ. ib. ἦγον) ἦγαν. ib. & v. 4. τὴν καινὴν, καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδὰβ ἐν βουνῷ) h. v. desiderantur. v. 4. οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ) adjicit ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ. v. 5. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. (καὶ) deest utroque loco. ib. κινύραις) κινύραις. v. 6. παραγίνονται ἕως ἅλωνος Ναχών.) καὶ παραγίνονται ἕως ἅλω ναχὼρ. ibid. Ἀζζὰ) ὀζὰ, passim. v. 7. ἐθυμώθη Κύριος τῷ Ἀζζὰν) ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος τῷ ὀζᾷ. ibid. ἐπὶ προπετείᾳ) abest. v. 8. ἠθύμωσε) ἠθύμησε. ibid. Ἀζζᾷ) ὀζᾷ, passim. ib. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσελεύσεται πρὸς μὲ ἡ κιβωτὸς τῦ Κυρίε;

10. Καὶ ὐκ ἐβέλετο Δαυὶδ τῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ. Καὶ ἀπέκλινεν αὐτὴν Δαυὶδ εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τῦ Γεθθαίου,

11. καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ γλωσσόκομον Κυρίε εἰς οἶκον Ἀβεδδαδὼμ τῦ Γεθθαίε μῆνας τρεῖς. καὶ εὐλόγησε Κύριος τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτῦ.

12. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, λέγοντες· εὐλόγησε Κύριος τὸν οἶκον Ἀβεδδαρὰ καὶ πάντα τὰ αὐτῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτῦ τῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τῦ Κυρίε ἐκ τῦ οἴκε Ἀβεδδαρὰ εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.

13. Καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ χοροὶ, καὶ θύμα μόχος καὶ ἄρνες. ἄρνα

14. Καὶ Δαυὶδ ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν ἔξαλλον.

15. Καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν Κυρίε μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος. ἀνήγαγεν

16. Καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτῦ Κυρίε παραγινομένης ἕως πόλεως Δαυὶδ, καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ἀναπηδόμενον καὶ ὀρχέμενον ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

17. Καὶ φέρυσι τὴν κιβωτὸν Κυρίε, καὶ ἀνέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῆς εἰς μέσον τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ. Καὶ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίε καὶ εἰρηνικάς. ἀνήγαγεν

18. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ συναναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηνικὰς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίε τῶν δυνάμεων.

19. Καὶ διεμέρισε παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν ἕως Βηρσαβεὲ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτε, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου, καὶ ἐχαρίτην. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς, ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ. ἐχαρίτης

20. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαὺλ εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπε· τί δεδόξασται σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δέλων ἑαυτῦ, καθὼς ἀποκαλύπτεται ἀποκαλυφθεὶς εἷς τῶν ὀρχουμένων;

21. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Μελχόλ·

v. 9. τῦ Κυρίου) absque articulo. v. 10. Γεθθαίου) γεθαίε, ita & seq. vers. v. 11. ἐκεῖ γλωσσόκομον Κυρίε) ἡ κιβωτὸς τῦ κυρίε. v. 11. Ἀβεδδαδὼμ) ἀβεδδαρὰ. ibid. τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτῦ) ὅλον τὸν οἶκον ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτῦ. v. 12. ἕνεκεν) ἕνεκα. v. 13. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτῦ. ibid. ἄρνα) ἄρνες. v. 15. ἀνήγαγεν) ἀνήγαγον. v. 16. κιβωτῦ Κυρίε) κυρίου abeſt. ibid. ἀναπηδόμενον καὶ ὀρχέμενον) transpoſita. v. 17. κιβωτὸν Κυρίε) κιβωτὸν τῦ κυρίου. ibid. τόπον ἑαυτῆς) τόπον αὐτῆς. ib. ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκε. ib. καὶ εἰρηνικάς) καὶ deeſt. v. 19. ἀπὸ ἀνδρὸς) καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς. ibid. κολλυρίδα) ἑκάστῳ κολλυρίδα. ib. καὶ λάγανον ἀπὸ τηγ. καὶ ἐχαρίτης) καὶ ἐχαρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου.

ἐνώπιον Κυρίε ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σε καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτε, τε καταξῆσαί με εἰς ἡγέμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτε, ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ παίξομαι καὶ ὀρχήσομαι ἐνώπιον Κυρίε,

22. καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπάς με δοξασθῆναι.

23. Καὶ τῇ Μελχὸλ θυγατρὶ Σαὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τε ἀποθανεῖν αὐτήν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐκάθισεν (Δαυὶδ) ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτε, καὶ Κύριος καλεκληρονόμησεν αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτε.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην· ἰδὲ δὴ ἐγὰ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τε Θεε κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς.

3. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς τὸν βασιλέα· πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι Κύριος μετὰ σοῦ·

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Νάθαν, λέγων·

5. πορεύε, καὶ εἰπὲ πρὸς τὸν δέλόν με Δαυὶδ, τάδε λέγει Κύριος, σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τε κατοικῆσαί με.

6. Ὅτι ἐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τὲς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπλου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καταλύματι καὶ ἐν σκηνῇ,

7. ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραήλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν Φυλὴν τε Ἰσραὴλ ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, λέγων· τὸν ὧν τί οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον;

8. Καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δέλῳ μου Δαυὶδ, τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ, ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἀπὸ ὄπισθεν τῶν προβάτων τε εἶναί σε εἰς ἡγέμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἤμην μετὰ σε ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τὲς ἐχθρούς σε ἀπὸ προσώπου σε, καὶ ἐποίησά σε ὀνομαςὸν κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

10. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου τῷ Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' αὑτὸν, καὶ ἐ μεριμνήσει οὐκέτι· καὶ οὐ προθήσει (ἔτι) ἐν υἱὸς ἀδικίας τε ταπεινῶσαι αὐτὸν, καθὼς ἀπ' ἀρχῆς,

11. ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου (τὸν) Ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν

V. 21. ἐνώπιον Κυρίου ὃς) ἐνώπιον κυρίε ὀρχήσομαι. εὐλογητὸς κύριος ὃς. ibid. & v. 22. ὀρχήσομαι ἔτι ἅπαξ) ὀρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι ἅπαξ. v. 22. με δοξασθῆναι) με μὴ δοξασθῆναι. CAP. VII. v. 1. (Δαυὶδ) abeſt. ibid. à fine adjicit *Edit. Rom.* τῶν κύκλῳ. v. 3. ὅσα ἐν) ὅσα ἂν ἐν. v. 4. ἐν τῇ νυκτὶ) τῇ νυκτὶ. v. 5. καὶ εἰπὲ) καὶ εἶπον. v. 7. ὧν ἐνετειλάμην) ᾧ ἐνετειλάμην. ibid. λαὸν τὸν Ἰσρ.) λαόν με Ἰσραὴλ. ib. τί οὐκ) ἵνατί οὐκ. v. 8. ἀπὸ ὄπισθεν) abeſt. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ τὸν λαόν με ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. v. 10. ἐν κατασκηνώσει καθ' αὑτὸν) καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν. ibid. (ἔτι) abeſt. v. 11. (τὸν) abeſt.

ἐχθρῶν σου. καὶ ἀπαγγελεῖ σοι Κύριος, ὅτι οἶκον οἰκοδομήσεις αὐτῷ.

12. Καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σε, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σε μετὰ σὲ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτῦ·

13. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.

14. Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν, καὶ ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων. ἀφέσει

15. Τὸ δὲ ἔλεός με οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτῦ καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου.

16. Καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκος αὐτῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτῦ ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μου· καὶ ὁ θρόνος αὐτῦ ἔσται ἀνωρθωμένος εἰς τὸν αἰῶνα,

17. κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. Οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.

18. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ἐγὼ, Κύριέ μου Κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπηκάς με ἕως τούτων;

19. Καὶ κατεσμικρύνθη μικρὸν ἐνώπιόν σου, Κύριέ μου Κύριε. καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τῦ οἴκου τῦ δούλου σου εἰς μακράν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τῦ ἀνθρώπου, Κύριέ μου Κύριε.

20. Καὶ τί προσθήσει Δαυὶδ ἔτι τῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σε, Κύριέ μου Κύριε,

21. καὶ διὰ τὸν λόγον σε πεποίηκας, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σε ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην σε ταύτην, γνωρίσαι τὸν δοῦλόν σε,

22. ἕνεκεν τῦ μεγαλυνθῆναί σε, Κύριε Κύριέ μου. ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σὺ, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν.

23. Καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς τῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαὸν, τῦ θέσθαι σε ὄνομα, τῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν, τῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπε τῦ λαῦ σε, ὃς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰγύπτε, ἔθνη καὶ σκηνώματα.]

24. Καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σε Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ, Κύριε, ἐγένου αὐτοῖς εἰς Θεόν,

25. Καὶ νῦν, Κύριέ με, ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τῦ δέλου σου καὶ τῦ οἴκε αὐτῦ, πίστωσον ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας.

26. Καὶ

V. 14. ἐν ἀφέσει) ἐν ἁφαῖς. V. 18. ἠγάπηκάς με) ἠγάπησάς με. V. 19. κατεσμικρύνθη) κατεσμικρύνθην. ibid. Κύριέ με) κύριέ μου κύριε, bis. V. 20. Κύριε) addit μου κύριε. V. 21. διὰ τὸν λόγον σε) διὰ τὸν δέλόν σε. ibid. μεγαλωσύνην σε ταύτην) σε abeſt. ib. τὸν δέλόν σου) τῷ δέλῳ σε. V. 22. μεγαλυνθῆναί σε, Κύριε Κύριέ με) μεγαλύναι σε κύριέ μου. V. 24. Ἰσρ. λαὸν) ἰσραὴλ εἰς λαὸν. V. 25. πίστωσον ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας.) πίστωσον ἕως τῦ αἰῶνος κύριε παντοκράτωρ θεὲ τοῦ ἰσραὴλ. καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας.

26. Καὶ μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σε Κύριε ἕως αἰῶνος, λέγων· Κύριος παντοκράτωρ Θεὸς ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ δούλου σε Δαυὶδ ἔσται ἀνωρθωμένος ἐνώπιόν σου.

27. Ὅτι σὺ Κύριε παντοκράτωρ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σε, λέγων, οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην.

28. Καὶ νῦν, Κύριέ μου Κύριε, σὺ εἶ ὁ Θεὸς, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοὶ, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

29. Καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σε, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σε, ὅτι σὺ (εἶ) Κύριέ μου Κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σε εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σε εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὰς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτάς. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων.

2. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν Μωὰβ, αὐτὴν καὶ διεμέτρησεν αὐτὰς ἐν σχοινίοις, κοιμίσας αὐτὰς ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἐγένοντο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησαν. καὶ ἐγένετο Μωὰβ τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια.

3. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδραζὰρ υἱὸν Ῥαὰβ, βασιλέα Σουβὰ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπισῆσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην.

4. Καὶ προκατελάβετο Δαυὶδ τῶν αὐτοῦ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἑπτὰ ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. Καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα. καὶ ὑπελείπετο αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.

5. Καὶ παραγίνεται Συρία Δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ Ἀδραζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.

6. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἐγένετο ὁ Σύρος τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. Καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὰς χλιδῶνας τὰς χρυσᾶς αἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τοῦ Ἀδραζὰρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔλαβεν αὐτὰ Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ἐν τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέραις Ῥοβοὰμ, υἱοῦ Σολομῶντος.

8. Καὶ ἐκ τῆς Μασβὰχ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ Ἀδραζὰρ ἔλαβεν ὁ βα-

v. 26, Καὶ μεγαλυνθείη) καὶ abeſt. ibid. & v. 27. Κύριε· παντοκράτωρ Θεὸς - - ἀπεκάλυψας) κύριε παντοκράτωρ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας, quæ in *Cod. Alex.* interpoſita leguntur omnia deſunt. v. 28. Κύριέ μου σὺ εἶ ὁ Θεὸς) κύριέ μου κύριε, σὺ εἶ Θεὸς. v. 29. (εἶ) abeſt. ibid. fine εἰς τὸν αἰῶνα:) τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα. CAP. VIII. v. 2. αὐτὴν σχοινίοις) αὐτὰς ἐν σχοινίοις. ibid. Καὶ ἐγένοντο - - fin.) καὶ ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησε. καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. v. 4. τῶν αὐτοῦ ἑπτὰ) τῶν αὐτοῦ χίλια. ibid. αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν) ἑαυτῷ ἑκατὸν. v. 5. εἴκοσι) εἰκοσιδύο. v. 7. τοῦ Ἀδραζὰρ) τῶν ἀδραζάρ. v. 8. Μασβὰχ ἐκ τῶν) μετεβὰκ καὶ ἐκ τῶν.

ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. Ἐν αὐτῷ ἐποίησε Σαλωμῶν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τὰς στύλους, καὶ τὰς λεκάνας, καὶ πάντα τὰ σκεύη.

9. Καὶ ἤκουσεν Θαεὶ ὁ βασιλεὺς Ἡμαὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀδραζάρ,

Ἰεδδεραὰν 10. καὶ ἀπέστειλε Θαεὶ τὸν Ἰεδδεραὰμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα Δαυὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ ὧν ἐπολέμησε τὸν Ἀδραζάρ, καὶ ἐτάραξεν αὐτὸν, ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ Ἀδραζάρ, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ. ἐπάταξε

11. Καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ χρυσίου ὧν ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν,

12. ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ τῆς Μωαβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ τῶν σκύλων Ἀδραζάρ υἱοῦ Ῥααβ, βασιλέως Σωβά.

13. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ ὄνομα· καὶ ἐν τῷ ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν Γημελᾷ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.

14. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐσηλωμένους, καὶ ἐγένοντο πάντες Ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

15. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Καὶ ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

16 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς * Ἀχιλοὺδ ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. Ἰωσαφ * Ἀχιμέλεχ

17. Καὶ [a] Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ καὶ Ἀχιμέλεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ, ἱερεῖς. Καὶ Σαραΐας ὁ γραμματεύς. [a] Σαδὲχ

18. Καὶ Βαναγαΐας υἱὸς Ἰωδαὲ σύμβολος. Καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ † ὁ Φελεθθεὶ, καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν. σύμβολος † Ὠφελεθθεὶ

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ· εἰ ἔστιν ἔτι ὑπολελειμμένος τῷ οἴκῳ Σαὰλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰωνάθαν;

2. Καὶ ἐκ τοῦ οἴκου Σαὰλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σιβά. καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ· Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεύς· εἰ σὺ εἶ Σιβά; καὶ εἶπεν· ἐγὼ δοῦλος σός.

3. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰ ὑπολέλειπται τῷ οἴκῳ Σαὰλ ἔτι ἀνὴρ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος Θεοῦ; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἔτι ἐστὶν υἱὸς τῷ Ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας.

4. Καὶ

v. 9. Θαεὶ) Θοὲ. v. 10. Θαεὶ τὸν Ἰεδδεραὰν) Θοὲ ἰεδδεραὰμ. ibid. ἃ ἐπάταξε) ἃ ἐπολέμησε. v. 11. καὶ τοῦ χρυσίου) καὶ μετὰ τοῦ χρυσίου. v. 12. καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων) transposita. ibid. Σωβὰ) σοβά. v. 13. ἐν Γημελᾷ) ἐν γεβελέμ. v. 14. ἔθηκεν ἐσηλωμένους) non habet. ibid. Ἰδουμαῖοι) οἱ ἰδουμαῖοι. v. 15. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ. v. 16. Σαρουΐα) σαρούϊας. ibid. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιμέλεχ) ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλούδ. v. 17. Σαδὼκ) σαδών. ibid. Σαραΐας) σουσά. v. 18. in *Rom.* καὶ βαναΐας υἱὸς ἰωδαὲ σύμβολος. καὶ ὁ χελεθὶ, καὶ ὁ φελετὶ, καὶ οἱ υἱοὶ δαυὶδ αὐλάρχοι ἦσαν. CAP. IX. v. 1. εἰ ἔστιν) addit ἔτι. ibid. τῷ οἴκῳ) ἐν τῷ οἴκῳ. v. 2. εἰ σὺ εἶ) σὺ εἶ. v. 3. τῷ οἴκῳ) ἐκ τοῦ οἴκου.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· πῦ ἔτος; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδὲ ἐν οἴκῳ Μαχεὶρ, υἱοῦ Ἀμιὴλ, ἐκ τῆς Λοδάβαρ.

Λαβαδαρὶ

5. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῦ οἴκυ Μαχεὶρ,

Λοδάβαρ

υἱοῦ Ἀμιὴλ, ἐκ τῆς Λοδάβαρ.

6. Καὶ παραγίνεται Μεμφιβοσθαὶ, υἱὸς Ἰωνάθαν υἱῦ Σαοὺλ, πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· Μεμφιβοσθαί; καὶ εἶπεν· ἰδὲ ὁ δοῦλός σου.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· μὴ φοβῦ, ὅτι ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σῦ διὰ Ἰωνάθαν τὸν πατέρα σε, καὶ ἀποκαταστήσω σοι πάντα ἀγρὸν Σαοὺλ τῦ πατρός σου, καὶ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μὲ διαπαντός.

8. Καὶ προσεκύνησεν Μεμφιβοσθαὶ, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα τὸν ὅμοιον ἐμοί;

9. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σιβὰ τὸ παιδάριον Σαοὺλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· πάντα ὅσα ἐστὶ τῷ Σαοὺλ καὶ ὅλῳ τῷ

οἴκῳ τῷ οἴκῳ αὐτῦ, δέδωκα τῷ υἱῷ τῦ κυρίου σου.

Κυρίῳ

10. Καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν, σὺ, καὶ οἱ υἱοί σε, καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τῦ κυρίου σου ἄρτυς, καὶ ἔδεται αὐτούς· καὶ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς τῦ κυρίε σε φάγεται ἄρτυς διαπαντὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης μὲ. Καὶ τῷ Σιβᾷ ἦσαν πεντεκαίδεκα υἱοὶ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι.

11. Καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· κατὰ πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δέλῳ αὐτῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δῆλός σε. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ ἤθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης Δαυὶδ καθὼς εἷς τῶν υἱῶν τῦ βασιλέως.

12. Καὶ τῷ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς μικρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μιχαὰ, καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις τῦ οἴκυ Σιβὰ δοῦλοι τῷ Μεμφι- αὐτῦ

βοσθαί.

13. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ κατῴκει ἐν Ἰερυσαλὴμ, ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης τῦ βασιλέως αὐτὸς ἤθιε διαπαντός· καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καθοικεῖ

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὼν υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ. Ἀὼν

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὼν υἱῦ Ναὰς, ὃν τρόπον ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτῦ μετ' ἐμῦ ἔλεος. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δέλων αὐτῦ περὶ τῦ πατρὸς αὐτῦ· καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες Δαυὶδ εἰς τὴν γῆν υἱῶν Ἀμμών.

3. Καὶ

v. 4. Λαβαδαρὶ) λοδάβαρ. v. 5. Λαδάβαρ) λοδάβαρ. v. 6. Μεμφιβοσθαὶ) μεμφιβοσθέ, passim. ibid. εἶπεν· ὁ δῆλός σε) εἶπεν· ἰδὲ ὁ δῆλός σε. v. 7. ἔλεος μετὰ σῦ) transposita. ib. τῦ πατρός σε) πατρός τῦ πατρός σε. v. 9. δέδωκα τῷ οἴκῳ τῷ Κυρίῳ σε.) δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου. v. 10. ἔδεται αὐτούς.) ἔδεται ἄρτυς. ibid. ἄρτυς διαπαντὸς) διαπαντὸς ἄρτον. v. 11. τῶν υἱῶν τῦ) τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῦ. v. 12. μικρὸς, καὶ) μικρὸς ἦν, καὶ. ibid. κατοίκησις αὐτοῦ οἴκου Σιβὰ δῆλοι τῷ Μεμφ.) κατοίκησις τῦ οἴκου σιβὰ δῆλοι τῦ μεμφιβοσθέ. v. 13. κατοικεῖ) κατῴκει. ibid. ἤθιε διαπαντὸς) αὐτὸς διαπαντὸς ἤθιε. CAP. X. v. 1. Ἀὼν) ἀννὼν. v. 2. Ἀνὼν) ἀννὼν, passim. ibid. πατὴρ μετ') πατὴρ αὐτῦ μετ'.

3. Καὶ εἶπον ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὼν τὸν κύριον αὐτῶν· μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σε ἐνώπιόν σε, ὅτι ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; οὐκ ἵνα ἐρευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτὴν, καὶ τῶ καταοὐκ σκέψασθαι αὐτὴν ἀπέστειλε Δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτῶ πρὸς σέ;

4. Καὶ ἔλαβεν Ἀνὼν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησε τὰς πώγωνας αὐτῶν, καὶ ἀπέκοψε τὰς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.

5. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμασμένοι σφόδρα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καθίσατε ἐν Ἱεριχὼ ἕως τῶ ἀνατεῖλαι τὰς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἐπιστραφήσεσθε.

6. Καὶ ἴδαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι κατηχύνθησαν ὁ λαὸς ἐν Δαυίδ. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ ἐμισθώσαντο καὶ Ῥοὼβ τὴν Συρίαν Βαιθροὼβ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα Μααχὰ χιλίους ἄνδρας, καὶ Ἰσὼβ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν.

7. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν, τοὺς δυνατές.

8. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τῆ θύρα τῆς πύλης· Συρία Σωβὰ, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ῥοὰβ Ἰσὼβ, καὶ Μααχὰ, μόνοι ἐν ἀργῶ.

9. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τῶ πολέμω ἐκ τῶ κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ τῶ ὄπισθεν, καὶ ἐπέλεξεν ἐκ πάντων νεανιῶν Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας Συρίας.

10. Καὶ τὸ καταλοιπὸν τῶ λαῶ ἔδωκεν ἐν χειρὶ Ἀβισαὶ τῶ ἀδελφῶ αὐτῶ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμὼν,

11. καὶ εἶπεν· ἐὰν κραταιωθῆ Συρία ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ σὲ, καὶ ἐσόμεθα τῶ σῶσαί σε.

12. Ἀνδρίζου, καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τῶ λαῶ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τῶ Θεῶ ἡμῶν, καὶ Κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶ.

13. Καὶ προσῆλθεν Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῶ εἰς πόλεμον πρὸς Συρίαν, καὶ αὐτῶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶ Συρία.

14. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγε Συρία, καὶ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου Ἀβισαὶ, καὶ εἰσῆλθαν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ παρεγένετο εἰς Ἱερουσαλήμ. παρεγένοντο

 15. Καὶ

V. 3. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. ἐκ ἵνα ἐρευνήσωσι) ἀλλ' ὅπως ἐχί. V. 5. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. V. 6. ἴδαν) εἶδον. ibid. λαὸς ἐν Δαυὶδ) ἐν abeſt. ib. καὶ Ῥοὼβ) βαιθρααὰμ. ib. Σωβὰ, εἴκοσι) σωβὰ, καὶ ῥοὼβ, εἴκοσι. ib. Μααχὰ) ἀμαλὴκ. V. 7. Ἰωὰβ) τὸν ἰωὰβ. V. 8. πύλης· Συρία) πύλης συρίας. ibid. Ῥοὰβ) ῥοὼβ. ib. Μααχὰ) ἀμαλὴκ. V. 9. κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ) κατὰ πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ. ibid. ἐπέλεξεν ἐκ π. νεανιῶν) ἐπελέξατο ἐκ πάντων τῶν νεανιῶν. V. 10. Ἀβισαὶ) ἀβεσσὰ, paſſim. V. 11. οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν) κραταιωθῶσιν υἱοὶ Ἀμμών. V. 13. λαὸς αὐτῶ εἰς) λαὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς. ibid. ἔφυγον) ἔφυγαν. ib. à fine Συρία) abeſt. V. 14. ἔδον) ἔδαν. ibid. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ib. παρεγένοντο) παρεγένετο.

15. Καὶ εἶδε Συρία ὅτι ἔπλαισεν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

16. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδραασζὰρ, καὶ συνήγαγε τὴν Συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ παρεγένοντο εἰς Αἰλάμ· καὶ Σωβὰκ ἄρχων τῆς δυνάμεως Ἀδραασζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Σαβὰχ

17. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγένετο εἰς Αἰλάμ. Καὶ παρετάξατο Συρία κατέναντι Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησαν μετ' αὐτοῦ.

18. Καὶ ἔφυγε Συρία ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ ἀνεῖλε Δαυὶδ ἐκ τῆς Συρίας ἑπτακόσια ἅρματα, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱππέων· καὶ τὸν Σωβὰκ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπάταξε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Δαυὶδ

19. Καὶ εἶδαν πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι Ἀδραασζὰρ, ὅτι ἔπλαισαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ ἡττομόλησαν μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. Καὶ ἐφοβήθη Συρία τοῦ σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξόδιας τῶν βασιλέων, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἰωὰβ, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἅπαντα Ἰσραὴλ· καὶ διέφθειραν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών· καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ Ραββάθ. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν, καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ εἶδε γυναῖκα λουομένην ἀπὸ λελουμένην τοῦ δώματος· καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα.

3. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν· οὐχὶ αὕτη Βηθσαβεὲ, ἡ θυγάτηρ Ἐλιὰβ, ἡ γυνὴ Οὐρίου τοῦ Χετταίου;

4. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. Καὶ αὕτη ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν (αὐτὴν) εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

5. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· καὶ ἀποστείλασα ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἐν γαστρὶ ἔχω.

6. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, λέγων· ἀπόστειλον πρός με τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον. καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ τὸν Οὐρίαν πρὸς Δαυίδ.

7. Καὶ παραγίνεται Οὐρίας πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωὰβ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Οὐρίᾳ· κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. Καὶ ἐξῆλθεν Οὐρίας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως.

9. Καὶ

v. 16. Συρίαν ἐκ) συρίαν τὴν ἐκ. ibid. ποταμοῦ καὶ) ποταμοῦ χαλαμὰκ, καὶ. ib. Σαβὰχ) σωβὰκ. v. 17. κατέναντι) ἀπέναντι. v. 18. προσώπε Δαυὶδ) προσώπε ἰσραὴλ. CAP. XI. v. 1. τὸν ἅπαντα) τὸν πάντα. ibid. ἐκάθισαν) διεκάθισαν. v. 2. λελουμένην) λουομένην. v. 3. Βηθσαβεὲ, ἡ θυγάτης Ἑλ. ἡ γυνὴ) βηρσαβεὲ θυγάτης ἐλιὰβ γυνὴ. v. 4. (αὐτὴν) abeſt. v. 7. Οὐρίας πρὸς αὐτὸν) οὐρίας καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν.

9. Καὶ ἐκοιμήθη Οὐρίας παρὰ τῇ θύρᾳ οἴκε τῦ βασιλέως μετὰ τῶν δούλων τῦ κυρίε αὐτῦ, καὶ ὲ κατέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ.

10. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ὅτι ὲ κατέβη Οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν· καταβῆς ἐχὶ ἐξ ὁδῦ σὺ ἔρχῃ; τί ὅτι ὲ κατέβης εἰς τὸν οἶκόν σε;

11. Καὶ εἶπεν Οὐρίας πρὸς Δαυίδ· (εἰ) ἡ κιβωτὸς, καὶ Ισραὴλ, καὶ Ἰέδδας κατοικῦσιν ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός με Ἰωαὰβ, καὶ οἱ δοῦλοι τῦ κυρίου με ἐπὶ πρόσωπον τῦ ἀγροῦ παρεμβάλλουσι, κἀγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν με τῦ παρεμβαλῦσιν Φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; (καὶ) πῶς; ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τῦτο.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν· κάθισον ἐνταῦθα καὶ γε σήμερον, καὶ αὔριον ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἐκάθισεν Οὐρίας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον.

13. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Δαυὶδ, καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔπιε, καὶ ἐμέθυσεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας τῦ κοιμηθῆναι (καὶ) ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτῶν αὐτῦ μετὰ τῶν δέλων τῦ κυρίου αὐτῦ, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ ὲ κατέβη.

14. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἔγραψε Δαυὶδ βιβλίον πρὸς Ἰωαὰβ, καὶ ἀπέστειλεν (Δαυὶδ) ἐν χειρὶ Οὐρίου.

15. Καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, λέγων· εἰσάγαγε τὸν Οὐρίαν ἐξεναντίας τῦ πολέμου τῦ κραταιοῦ, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῦ, καὶ πληγήσεται, καὶ ἀποθανεῖται.

16. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ φυλάσσειν Ἰωαὰβ ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔθηκε τὸν Οὐρίαν εἰς τὸν τόπον ὃ ἤδει ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἐκεῖ.

17. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμουν μετὰ Ἰωάβ. Καὶ ἔπεσαν ἀπὸ τῦ λαοῦ ἐκ τῶν δέλων Δαυὶδ, καὶ ἀπέθανε καί γε Οὐρίας ὁ Χετταῖος.

18. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωαὰβ, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντας τὲς λόγους τῦ βασιλεῖ πολέμυ.

19. Καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ, λέγων· ἐν τῷ συντελέσαι πάντας τὲς λόγους τῦ πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα,

20. καὶ ἔσαι ἐὰν ἀναβῇ ὁ θυμὸς τῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, τί ἠγγίσατε πρὸς τὴν πόλιν τῦ πολεμῆσαι; οὐκ ἤδειτε ἐργάσατε τε ὅτι τοξεύουσιν ἀπάνωθεν τῦ τείχους;

21. τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ, υἱὸν Ἱεροβάαλ υἱοῦ Νήρ; οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν Ἱεροβοὰμ ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλε ἀπάνωθεν τῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασεί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς· καί γε Οὐρίας ὁ δῦλός σε ὁ Χεττταῖος ἀπέθανε.

v. 9. θύρᾳ οἴκου τῦ) θύρᾳ τῦ. v. 10. καταβῆς) κατέβης. v. 11. (εἰ) abeſt. ibid. παρεμβαλοῦσι, κἀγὼ) παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγὼ. ib. φαγεῖν) τῦ φαγεῖν. ib. (καὶ) abeſt. v. 13. (καὶ) deeſt. ibid. κυρίε αὐτῶν) κυρίε αὐτῦ. v. 14. (Δαυὶδ) abeſt. v. 17. ἀπὸ τῦ λαῦ) ἐκ τῦ λαοῦ. v. 18. τῷ βασιλεῖ) τῷ δαυὶδ. ibid. à fine adjicit *Edit. Rom.* λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα. v. 20. τί ἐγγάσατε πρὸς τ. π. τῦ πολεμῆσαι) τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς τὴν πόλιν πολεμῆσαι; ibid. τοξεύουσιν) τοξεύσεσιν. v. 21. Ἱεροβοὰμ) ἱεροβάαλ. ibid. ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλ. μ. ἀπάνωθεν) ἔῤῥιψε κλάσμα μύλου ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ ἄνωθεν. ib. Θαμασεὶ) θαμασί, paſſim. ib. Οὐρίας ὁ δῦλός σε) transpoſita.

22. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος Ἰωὰϐ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρεγένετο, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωὰϐ, πάντα τὰ ῥήματα τῆ πολέμε. Καὶ ἐθυμώθη Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰϐ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον· ἵνατί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τῆ πολεμῆσαι; ἐκ ἤδειτε ὅτι πληγήσεθε ἀπὸ τῆ τείχους; Ἱεροϐοὰμ τίς ἐπάταξε τὸν Ἀϐιμέλεχ υἱὸν Ἱεροϐάαλ; οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τῆ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασεί; ἵνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;

23. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς Δαυὶδ· ὅτι ἐκραταίωσαν ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες, καὶ ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πύλης.

24. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύονλες πρὸς τὲς παῖδάς σου ἀπάνωθεν τῆ τείχους, καὶ ἀπέθανον τῶν παίδων τῆ βασιλέως, καὶ γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ Χετλαῖος ἀπέθανε.

25. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον· τάδε ἐρεῖς πρὸς Ἰωάϐ· Μὴ πονηρὸν ἔσω ἐν ὀφθαλμοῖς σου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως καὶ ποτὲ οὕτως καταφάγεται ἡ μάχαιρα. κραταίωσον σὺ τὸν πόλεμόν σου πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατάσπασον αὐτὴν, καὶ κραταίωσον αὐτόν.

26. Καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ Οὐρίου ὅτι ἀπέθανεν Οὐρίας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

27. Καὶ ἦλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐποίησε Δαυὶδ, ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Νάθαν τὸν προφήτην πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν πόλει μιᾷ, εἷς πλούσιος, καὶ εἷς πένης. πρὸς αὐτὸν

2. Καὶ τῷ πλουσίῳ ἦν ποίμνια καὶ βοκόλια πολλὰ σφόδρα.

3. Καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ, ἣν ἐκτήσατο, καὶ περιεποιήσατο, καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν, καὶ ἠδρύνθη μετ' αὐτῆ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐκ τῆ ἄρτε αὐτῆ ἤθιε, καὶ ἐκ τῆ ποτηρίε αὐτῆ ἔπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆ ἐκάθευδε, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ.

4. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ ἐφείσατο λαϐεῖν (αὐτὴν) ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτῆ καὶ ἐκ τῶν βοκολίων αὐτῆ τῆ ποιῆσαι τῷ ξένῳ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαϐε τὴν ἀμνάδα τῆ πένητος, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν. τῷ

5. Καὶ

V. 22. Ἱεροϐοὰμ) ἱεροϐάαλ. V. 23. ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς) ἐξῆλθον ἐφ' ἡμᾶς. V. 24. Οὐρίας ὁ δοῦλός σε) transpoſita. V. 25. καταφάγεται) φάγεται. ibid. πόλεμον σὺ πρὸς τὴν) πόλεμόν σε εἰς τὴν. ib. κραταίωσον αὐτόν.) κρατ. αὐτήν. V. 26. ἐπὶ τὸν ἄνδρα) ἐπὶ deeſt. V. 27. ἦλθε) διῆλθε. ibid. ἐφάνη πονηρὸν) transpoſita. CAP. XII. V. 1. εἶπε πρὸς αὐτὸν) εἶπεν αὐτῷ. ibid. Δύο ἄνδρες ἦσαν) δύο ἦσαν ἄνδρες. V. 4. (αὐτὴν) abeſt. ibid. ποιμνίων) addit αὐτῆ. ib. τῷ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ἐλθόντι) τῆ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ τῷ ἐλθόντι.

5. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ τῷ ἀνδρὶ σΦόδρα Δαυὶδ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱὸς θανάτε ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τᾶτο·

ἐπλαπλά σιον

6. καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ περὶ ᾧ οὐκ ἐφείσατο.

7. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυίδ· Σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τᾶτο. τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· Ἐγώ εἰμι ὁ χρίσας σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγώ εἰμι ἐῤῥυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαὲλ·

8. καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τᾶ κυρίου σε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τᾶ κυρίου σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰέδαε· καὶ εἰ μικρόν ἐστι, προσθήσω σοι κατὰ ταῦτα.

καὶ

9. Τί ἐφαύλισας τὸν λόγον Κυρίου, τᾶ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτᾶ; τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν Ἀμμών.

10. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τᾶ οἴκου σου ἕως αἰῶνος· ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξεδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα τᾶ Οὐρίε τᾶ Χετταίε, τᾶ εἶναί σοι εἰς γυναῖκα.

11. Τάδε λέγει Κύριος· ἰδὲ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τᾶ οἴκε σου, καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σε κατ' ὀφθαλμούς σε, καὶ δώσω τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντίον τᾶ ἡλίου τούτε·

12. ὅτι σὺ ἐποίησας κρύβδην, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέναντι τούτε τᾶ ἡλίε.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν· ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυίδ· καὶ Κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου, ε μὴ ἀποθάνῃς.

14. Πλὴν ὅτι παροξύνων παρώξυνας τὰς ἐχθρὰς τᾶ Κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τέτῳ, καί γε ὁ υἱός σε ὁ τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται.

15. Καὶ ἀπῆλθε Νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτᾶ. Καὶ ἔθραυσε Κύριος τὸ παιδάριον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ Οὐρίου τῷ Δαυὶδ, καὶ ἠῤῥώστησε.

16. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν Θεὸν περὶ τᾶ παιδαρίε, καὶ ἐνήστευσε Δαυὶδ νηστείαν, καὶ εἰσῆλθε, καὶ ηὐλίωθη, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς γῆς.

17. Καὶ ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τᾶ οἴκε αὐτᾶ ἐπ' αὐτὸν τᾶ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἠθέλησε, καὶ ὁ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον.

18. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπέθανε τὸ παιδάριον. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, ὅτι εἶπαν· ἰδὲ ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ εἰσήκεσε

V. 5. τῷ ἀνδρὶ σΦόδρα Δαυὶδ) δαυὶδ σΦ. τῷ ἀνδρὶ. V. 6. ἐπλαπλάσιον) ἐπλαπλασίονα. V. 7. σε βασιλέα) σε εἰς βασιλέα. V. 8. ἐν τῷ κόλπῳ σε ἔδωκα τὰς γυν. τᾶ κυρίε σε) καὶ τὰς γυν. τᾶ κυρίε σε ἐν τῷ κόλπῳ σε. ibid. σοι καὶ ταῦτα) σοι κατὰ ταῦτα. V. 9. Τί ἐφαύλ.) τί ὅτι ἐφαύλισας. V. 12. κρύβδην) κρυβῇ. ibid. τέτου τᾶ ἡλίου) τᾶ ἡλίε τέτου. V. 13. σου, μὴ) σε, ε μὴ. V. 14. παροξύνων παρώξυνας) παροργίζων παρώργισας. ibid. τᾶ Κυρίου) κυρίου. V. 15. τὸ παιδάριον) τὸ παιδίον. ibid. Οὐρίου τῷ) ἐρίε τᾶ χετταίε τῷ. V. 16. καὶ ἐκοιμήθη) non habet. V. 17. ἐπ' αὐτον) ponitur proxime post ἀνέστησαν. ibid. τᾶ ἐγεῖραι) ἐγεῖραι. V. 18. ὅτι εἶπαν) ὅτι εἶπον. ibid. ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον) ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν.

κεσε τῆς Φωνῆς ἡμῶν, καὶ πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, καὶ ποιήσει κακά;

19. Καὶ συνῆκε Δαυὶδ ὅτι οἱ παῖδες αὐτῦ ψιθυρίζεσι, καὶ ἐνόησε Δαυὶδ ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸς παῖδας αὐτῦ· εἰ τέθνηκε τὸ παιδάριον; Καὶ εἶπαν· τέθνηκε.

20. Καὶ ἀνέςη Δαυὶδ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐλόσατο, καὶ ἠλείψατο, καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ· καὶ ἤτησεν ἄρτον φαγεῖν, καὶ παρέθηκαν αὐτῷ ἄρτον, καὶ ἔφαγε. παρέθηκεν

21. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτῦ πρὸς αὐτόν· τί τὸ ῥῆμα τῦτο ὃ ἐποίησας ἕνεκεν τῦ παιδαρίου; ὅτι ζῶντος ἐνήσευες, καὶ ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις, καὶ ἠνίκα ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέςης, καὶ ἔφαγες ἄρτον, καὶ πέπωκας;

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήσευσα, καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα· τὶς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με Κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον;

23. Καὶ νῦν τέθνηκε τὸ παιδάριον, ἵνατί τῦτο ἐγὼ νηςεύω; μὴ δυνήσομαι ἐπιςρέψαι αὐτὸ ἔτι; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἀναςρέψει πρὸς μέ.

24. Καὶ παρεκάλεσε Δαυὶδ τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ συνέλαβε, καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Σαλωμών· καὶ Κύριος ἠγάπησεν αὐτόν.

25. Καὶ ἀπέςειλεν ἐν χειρὶ Νάθαν τῦ προφήτυ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Ἰεδιδία, ἕνεκεν Κυρίου.

26. Καὶ ἐπολέμησεν Ἰωὰβ ἐν Ῥαββὰθ Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατέλαβε τὴν πόλιν τῆς βασιλείας.

27. Καὶ ἀπέςειλεν Ἰωὰβ ἀγγέλυς πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἐπολέμησα πρὸς Ῥαββὰθ, καὶ κατελαβόμην τὴν πόλιν τῶν ὑδάτων.

28. Καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον τῦ λαοῦ, καὶ παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ προκαταλαβῦ αὐτὴν, ἵνα μὴ προκαταλάβωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά μυ ἐπ' αὐτήν. αὐτῦ

29. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ῥαββὰθ, καὶ ἐπολέμησεν ἐν αὐτῇ, καὶ κατελάβετο αὐτήν.

30. Καὶ ἔλαβε τὸν ςέφανον τῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτῦ, καὶ ὁ ςαθμὸς αὐτῦ τάλαντον χρυσίυ, καὶ λίθυ τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Δαυὶδ, καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα.

31. Καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι, καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις τοῖς σιδηροῖς, καὶ ὑποτομεῦσι σιδηροῖς, καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τῦ πλινθίου. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών. Καὶ ἐπέςρεψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐξήγαγον ἀπήγαγεν

ΚΕΦ.

V. 20. παρέθηκεν) παρέθηκαν. V. 21. ἕνεκεν) ἕνεκα. ibid. ὅτι ζῶντος) ἔτι ζῶντος. V. 23. τὸ παιδάριον) deeſt. ibid. αὐτὸ) αὐτὸν. V. 24. τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα) βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα. V. 25. Ἰεδιδία) ἰεδδεδί. V. 26. Ῥαββὰθ) ῥαββάθ. V. 27. πρὸς Ῥαββὰθ) ἐν ῥαββάθ, ita quoque 29. verſu. V. 28. τὸ ὄνομά αὐτοῦ) τὸ ὄνομά μου. V. 30. ςέφανον τῦ) ςέφανον μολχὸμ τῦ. V. 31. λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγον) λαὸν τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε. ibid. ἀπήγαγεν) διήγαγεν.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα, καὶ τῷ Ἀβεσαλὼμ υἱῷ Δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ ὄνομα αὐτῇ Θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν Ἀμμὼν αὐτὴν Ἀμνὼν υἱὸς Δαυίδ.

Ἀμμὼν 2. Καὶ ἐθλίβετο Ἀμνὼν ὥστε ἀρρωστεῖν διὰ Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, καὶ ὑπέρογκον (καὶ) Ἀμμὼν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαι αὐτῇ τί.

Ἀμμὼν 3. Καὶ ἦν τῷ Ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σαμαὰ τοῦ ἀδελφοῦ Δαυίδ. Καὶ Ἰωναδὰβ ἀνὴρ σοφὸς σφόδρα,

4. καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί σοι ὅτι σὺ οὕτως ἀθενεῖς ἀθενὴς, υἱὲ τοῦ βασιλέως, τὸ πρωΐ πρωΐ; οὐκ ἀπαγγελεῖς μοι; καὶ εἶπεν Ἀμμὼν αὐτῷ Ἀμνών· Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν Ἀβεσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγὼ ἀγαπῶ.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωναδάβ· κοιμήθητι ἐπὶ τῆς κοίτης σου, καὶ μαλακίθητι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ πατήρ σου τοῦ ἰδεῖν σε, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· ἐλθάτω δὴ Θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου, καὶ ψωμισάτω με, καὶ ποιησάτω κατ' ὀφθαλμούς μου βρῶμα, ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς.

Ἀμμὼν 6. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀμνών, καὶ ἠρρώστησε, καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ Ἀμμὼν εἶπεν Ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα· ἐλθάτω δὴ Θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς μὲ, καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.

7. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Θαμὰρ εἰς τὸν οἶκον, λέγων· πορεύθητι δὴ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ ποίησον αὐτῷ τὸ βρῶμα.

8. Καὶ ἐπορεύθη Θαμὰρ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν ἀδελφοῦ αὐτῆς· καὶ αὐτὸς κοιμώμενος. Καὶ ἔλαβε τὸν σαὶς καὶ ἐφύρασε, καὶ ἐκολλύρισε κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας, ἔφυρασε ἧψεν

9. καὶ ἔλαβε τὸ τήγανον καὶ κατεκένωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησε φαγεῖν· καὶ εἶπεν Ἀμνών· ἐξαγάγετε πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθέν μου. καὶ ἐξήγαγον πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ.

Ἀμμὼν εἰσένεγκε εἰσενέγκετε Θαμὰρ 10. Καὶ εἶπεν Ἀμνὼν πρὸς Θαμάρ· εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρός σου. καὶ ἔλαβε Θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησε, καὶ εἰσήνεγκε τῷ Ἀμνὼν ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα.

11. Καὶ προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐπελάβετο αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· δεῦρο, κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ, ἀδελφή μου.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· μὴ, ἀδελφέ μου, μὴ ταπεινώσῃς με, διότι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν Ἰσραὴλ· μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφροσύνην ταύτην.

CAP. XIII. v. 1. Θαμὰρ) Θημὰρ, passim. ibid. Ἀμμὼν) Ἀμνὼν, passim hoc capite. v. 2. (καὶ) abest. ibid. αὐτῇ τί.) transposita. v. 4. ἀδενεῖς) ἀδενὴς. ibid. ἀπαγγελεῖς) ἀπαγγέλλεις. v. 5. ἐλθάτω Θάμαρ) ἐλθέτω δὴ Θημὰρ. v. 6. ἐλθάτω) ἐλθέτω. v. 7. Ἀμνὼν) deest. ibid. τὸ βρῶμα) absque articulo. v. 8. τὸ σεὰρ) τὸ σαῖς. ibid. ἧψεν) ἥψησε. v. 9. ἄνδρα ἐπάνωθεν) ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν. ibid. ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν) ἀπὸ deest. v. 10. εἰσενέγκατε) εἰσένεγκε. ibid. ταμεῖον) ταμιεῖον. ib. Θημὰρ) ut *Edit. Rom.* constanter habet. v. 11. εἶπεν· δεῦρο) εἶπεν αὐτῷ· δεῦρο.

13. Καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου; καὶ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ. Καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ὃ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ.

14. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν τῆ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἐκραταιώθη ὑπὲρ αὐτὴν, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς.

15. Καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν Ἀμνὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτήν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνών· ἀνάστηθι, πορεύου.

16. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Θαμὰρ περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ' ἐμοῦ, τῆ ἐξαποστεῖλαί με. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς.

17. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον αὐτῆ, τὸν προεστηκότα τῆ οἴκῳ αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.

18. Καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτὸς, ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ θυγατέρες τῆ βασιλέως αἱ παρθένοι τὰς ἐπενδύτας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς αὐτῆ ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.

19. Καὶ ἔλαβε Θαμὰρ σποδὸν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτὸν τὸν ἐπ' αὐτῆς διέρρηξε, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη πορευομένη καὶ κράζουσα.

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ἀβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς· μὴ Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός σε ἐγένετο μετὰ σοῦ; καὶ νῦν, μὲ ἀδελφή μὲ, κώφευσον, ὅτι ἀδελφός σε ἐστί· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σε τῆ λαλῆσαι εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ ἐκάθισε Θαμὰρ χηρεύουσα ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβεσαλὼμ τῆ ἀδελφῆ αὐτῆς.

21. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐθυμώθη σφόδρα, καὶ οὐκ ἐλύπησε τὸ πνεῦμα Ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἠγάπα αὐτὸν, ὅτι πρωτότοκος αὐτοῦ ἦν.

22. Καὶ οὐκ ἐλάλησεν Ἀβεσαλὼμ μετὰ Ἀμνὼν ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει Ἀβεσαλὼμ τὸν Ἀμνὼν ἐπὶ λόγῳ ᾧ ἐταπείνωσε Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.

23. Καὶ ἐγένετο εἰς διετηρίδα ἡμερῶν, καὶ ἦσαν κείροντες τῷ Ἀβεσαλὼμ ἐν Βελασὼρ τῇ ἐχόμενα Ἐφραΐμ· καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τῆ βασιλέως.

24. Καὶ ἦλθεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ δὴ κείρουσι τῷ δήλῳ σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σε.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσαλώμ· μὴ δὴ, υἱέ μου, μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς, καὶ ὁ μὴ καταβαρυνθῶμεν

v. 14. ἐκραταιώθη) ἐκραταίωσεν. v. 15. μῖσος ἐμίσησεν) μῖσος ὃ ἐμίσησεν. ibid. ἠγάπησεν αὐτήν. Καὶ) ἠγάπησεν αὐτὴν, ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ἢ ἡ πρώτη. καὶ. ib. πορεύου) καὶ πορεύε. v. 16. ἐξαποστεῖλαι) τοῦ ἐξαποστεῖλαι. v. 17. οἴκῳ αὐτῆ, καὶ) οἴκῳ, καὶ. v. 19. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) ἐπὶ τὴν κεφαλήν. v. 20. ἀδελφός μὲ) ἀδελφός σε, uti emendatum. ibid. εἰς τὸ ῥῆμα) τὸ ῥῆμα. v. 21. ὁ βασιλ. Δαυὶδ ἤκουσε) ἤκουσεν ὁ βασ. δαυὶδ. v. 23. Βελασὼρ) Βελασώρ.

μεν ἐπὶ σέ. Καὶ ἐβιάσατο αὐτόν· καὶ οὐκ ἠθέλησε τῆ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.

26. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· καὶ εἰ μὴ, πορευθήτω δὴ μεθ' ἡμῶν Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἵνατί πορευθῆ μετὰ σοῦ;

27. Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ· καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῆς τὸν Ἀμνὼν καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τῆ βασιλέως. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ πότον κατὰ τὸν πότον τῆ βασιλέως.

28. Καὶ ἐνετείλατο Ἀβεσσαλὼμ τοῖς παιδαρίοις αὐτῆ, λέγων· ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῆ ἡ καρδία Ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, παταξατε τὸν Ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτὸν, μὴ φοβηθῆτε, ὅτι οὐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντελλόμενος ὑμῖν; ἀνδρίζεσθε, καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως.

29. Καὶ ἐποίησαν τὰ παιδάρια Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀμνών, καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τῆ βασιλέως, καὶ ἐπεκάθισαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῆ, καὶ ἔφυγον. ἐπεκάθισεν

30. Καὶ ἐγένετο, αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθε πρὸς Δαυὶδ, λέγων· ἐπάταξεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τῆ βασιλέως, καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.

31. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆ περιεστῶτες αὐτῷ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

32. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σαμαὰ ἀδελφῆ Δαυὶδ, καὶ εἶπε· μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι πάντα τὰ παιδία τοὺς υἱοὺς τῆ βασιλέως ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανεν, ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσε Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆ.

33. Καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆ τὸ ῥῆμα, λέγων· πάντες οἱ υἱοὶ τῆ βασιλέως ἀπέθανον· ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανε.

34. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἦρε τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆ, καὶ εἶδε· Καὶ ἰδοὺ λαὸς πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτῆ ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐν τῇ καταβάσει. Καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς, καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν· ἄνδρας ἑώρακα ἐκ τῆς ὁδοῦ τῶν ὀρέων ἐκ μέρους τοῦ Ὡρωνῆν ὄρους.

35. Καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τῆ βασιλέως πάρεισι, κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου, οὕτως ἐγένετο.

36. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τῆ βασιλέως ἦλθον, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν· καὶ γε ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν σφόδρα.

37. Καὶ

V. 25. πορευθῆναι) τοῦ πορευθῆναι. V. 26. Ἀβεσσαλὼμ) addit πρὸς αὐτόν. V. 29. ἐπεκάθισεν ἕκαστος) ἐπεκάθισαν ἀνὴρ. V. 31. περιεστῶτες) οἱ περιεστῶτες. V. 32. Δαυὶδ) adjicit καὶ εἶπε. ibid. τὰ παιδία) τὰ παιδάρια. V. 33. τὸ ῥῆμα) ῥῆμα. ibid. ὅτι Ἀμνὼν) ὅτι ἀπὸ ἧς ἀμνών. V. 34. πλευρᾶς) πλευροῦ. ibid. τῶν Ὡρωνῆν) τῆς ὠρωνῆν.

37. Καὶ Ἀβεσαλὼμ ἔφυγε, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Θολομαὶ, υἱὸν Ἐμιὲδ, βασιλέα Γεδσουρ, εἰς γῆν Μαχαδ. Καὶ ἐπένθησε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

38. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσουρ, καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία.

39. Καὶ ἐκόπασεν Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐξελθεῖν πρὸς Ἀβεσαλὼμ, ὅτι παρεκλήθη ἐπὶ Ἀμνὼν, ὅτι ἀπέθανε.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς Σαρβίας ὅτι ἡ καρδία τοῦ βασιλέως ἐπὶ Ἀβεσαλώμ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ εἰς Θεκωὲ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα σοφὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· πένθησον δὴ, καὶ ἔνδυσαι ἱμάτια πενθικὰ, καὶ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ ἔσῃ ὡς γυνὴ τοῦτο ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι,

3. καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ ἔθηκεν Ἰωὰβ τοὺς λόγους εἰς τὸ στόμα αὐτῆς.

4. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωΐτις πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ εἶπε· σῶσον, βασιλεῦ, σῶσον.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς· τί ἔστι σοι; ἡ δὲ εἶπε· καὶ μάλα γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μου.

6. Καί γε τῇ δέλῃ σε δύο υἱοὶ, καὶ ἐμαχέσαντο ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ ἔπαισεν εἷς τὸν ἕνα ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν.

7. Καὶ ἰδοὺ ἐπανέστη ὅλη ἡ πατριὰ πρὸς τὴν δέλην σου, καὶ εἶπαν· δὸς τὸν παίσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ θανατώσομεν αὐτὸν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὃ ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν καί γε τὸν κληρονόμον ὑμῶν. Καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μου τὸν καταλειφθέντα, ὥστε μὴ θέσθαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ κατάλειμμα ἐπὶ προσώπου τῆς λῆμμα γῆς.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν γυναῖκα· ὑγιαίνουσα βάδιζε εἰς τὸν οἶκόν σου, κἀγὼ ἐντελοῦμαι περὶ σοῦ.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωΐτις πρὸς τὸν βασιλέα· ἐπ' ἐμὲ, κύριέ μου βασιλεῦ, ἡ ἀνομία καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῶος.

10. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τὶς ὁ λαλῶν πρός σε, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμὲ, καὶ ὃ μὴ προσθήσει ἔτι ἅψασθαι αὐτοῦ.

11. Καὶ εἶπε· μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν Κύριον Θεὸν αὐτοῦ πληθυνθῆναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος τοῦ διαφθεῖραι, καὶ ὃ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. Καὶ εἶπε·

V. 37. Θολομαὶ) Θολμὶ. ibid. Μαχαδ) χαμααχαδ. ib. Δαυὶδ) ὁ βασιλεὺς δαυὶδ. V. 38. ἀπέδρα Ἀβεσσαλὼμ) transposita. V. 39. Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς) transposita. CAP. XIV. v. 2. τοῦτο ἡμέρας πολλὰς πενθ. ἐπὶ τεθν.) πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι τοῦτο ἡμέρας πολλὰς. V. 3. εἰς τὸ στόμα) ἐν τῷ στόματι. V. 4. ἐπὶ τὴν γῆν) εἰς τὴν γῆν. ibid. αὐτῷ· σῶσον) αὐτῷ, καὶ εἶπε· σῶσον. V. 6. ἐξ) ὁ ἐξ. V. 7. ὄνομα καὶ λῆμμα) κατάλειμμα καὶ ὄνομα. V. 8. βασιλεὺς) adjicit πρὸς τὴν γυναῖκα. V. 10. καὶ ὃ μὴ) καὶ οὐ. V. 11. πληθυνθῆναι) πληθυνθῆναι.

πε· ζῇ Κύριος, εἰ πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆ υἱῆ σου ἐπὶ τὴν γῆν.

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· λαλησάτω δὴ ἡ δέλη σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπε· λάλησον.

13. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ἱνατί ἐλογίσω τοιῆτον τοιᾶτο ἐπὶ λαὸν Θεῆ; ἢ ἐκ ςόματος τῆ βασιλέως ὁ λόγος ἔτος ὡς πλημμέλεια, τῆ μὴ ἐπισρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον αὐτῆ;

14. Ὅτι θανάτῳ ἀποθανέμεθα, καὶ ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἐ συναχθήσεται· καὶ λήψεται ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμὸς τῆ ἐξῶσαι ἀπ' αὐτῆ ἐξωσμένον.

15. Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν κύριόν μου, τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ὄψεταί με ὁ λαὸς, καὶ ἐρεῖ ὁ λαὸς ἡ δέλη σου· λαλησάτω δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, εἴπως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δέλης αὐτῆ,

ἀκέει 16. ὅτι ἀκέσει ὁ βασιλεύς. ῥυσάσθω δὴ τὴν δέλην αὐτῆ ἐκ χειρὸς τῆ ἀνδρὸς τῆ ζητοῦντος ἐξᾶραί με καὶ τὸν υἱόν μου κατὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸ κληρονομίας Θεῆ.

17. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· εἴη δὴ ὁ λόγος τῆ κυρίου μὲ τῆ βασιλέως εἰς θυσίαν· ὅτι καθὼς ἄγγελος τῆ Θεῆ, οὕτως ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, τῆ ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν. καὶ Κύριος ὁ Θεός σε ἔσαι μετὰ σῆ.

18. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμῆ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ σε. καὶ εἶπε ἡ γυνή· λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μὲ ὁ βασιλεύς.

19. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· μὴ ἡ χεὶρ Ἰωὰβ μετὰ σῆ ἐν παντὶ τούτῳ; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ· ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου βασιλεῦ, εἰ ἔσιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀρισερὰ ἐκ πάντων (τέτων) ὧν ἐλάλησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὁ δοῦλός σε Ἰωὰβ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ ςόματί (μὲ) τῆς δέλης σου πάντας τὲς λόγους τούτους.

20. Ἕνεκεν τῆ περιελθεῖν τὸ πρόσωπον περιελεῖν τῆ ῥήματος τούτε, ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός σε Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον· καὶ ὁ κύριός μου (Ἰωὰβ) σοφὸς καθὼς σοφία ἀγγέλου τῆ Θεῆ, τῆ γνῶναι πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ.

21. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωάβ· ἰδὲ δὴ ἐποίησά σοι κατὰ τὸν λόγον σε τῆτον· καὶ πορεύθητι, (καὶ) ἐπίσρεψον τὸ παιδάριον, τὸν Ἀβεσαλώμ.

22. Καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριός μὲ ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τῆ δέλε αὐτῆ.

23. Καὶ

V. 11. πεσεῖται τῆς) πεσεῖται ἀπὸ τῆς. V. 12. τὸν βασιλέα) βασιλέα. V. 13. τοιῆτον) τοιοῦτο. ibid. (πρὸς) abeſt. V. 14. τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμὸς τῆ) ψυχὴν, καὶ λογιζόμενος τοῦ. ibid. ἐξωσμένον.) ἐξεωσμένον. V. 15. ἐρεῖ ὁ λαός σε) ἐρεῖ ἡ δέλη σου. ibid. δὴ πρὸς τὸν βασιλέα) δὴ πρὸς τὸν κύριόν μὲ τὸν βασιλέα. V. 16. ἀκούει) ἀκέσει. ibid. ῥυσάσθω δὴ) δὴ abeſt. ib. κατὰ τὸ αὐτὸ) abeſt. V. 17. εἴη δὴ) εἰ ἤδη. ibid. εἰς θυσίαν) εἰς θυσίας. ib. ἄγγελος τῆ Θεοῦ) τῆ abeſt. V. 19. μετὰ σῆ ἐν παντὶ τῆτῳ) transpoſita. ibid. (τέτων) abeſt. ib. (μὲ) abeſt. V. 20. περιελεῖν) περιελθεῖν. ibid. (Ἰωάβ) abeſt. V. 21. καὶ πορεύθητι, καὶ ἐπίσρεψον) πορεύε, ἐπίσρεψον.

23. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσὲρ, καὶ ἤγαγε τὸν Ἀβεσαλὼμ εἰς Ἱερουσαλήμ.

24 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ βλεπέτω. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

25. Καὶ ὡς Ἀβεσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἴχνες ποδὸς αὐτῦ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτῦ ἐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος.

26. Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς ἂν ἐκείρετο, ὅτι καταβαρύνετο ἐπ' αὐτὸν, καὶ κειρόμενος αὐτὴν ἔζησε τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτῦ διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ.

βασιλεῖ 27. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Ἀβεσσαλὼμ τρεῖς υἱοὶ, καὶ θυγάτης μία· καὶ ὄνομα ἡ αὐτῆ Θαμάρ· αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφόδρα· καὶ γίνεται γυνὴ τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμῶν, καὶ τίκτει αὐτῷ τὸν Ἀβιάν.

28. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβεσαλὼμ ἐν Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ τὸ πρόσωπον τῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

29. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠθέλησε παραγενέσθαι.

30. Καὶ εἶπε πρὸς τὲς παῖδας αὐτῦ Ἀβεσαλώμ· ἴδετε, ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ εἰ τῦ Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ αὐτῷ κριθαὶ ἐκεῖ· πορεύεσθε, καὶ ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. Καὶ ἐνέπρησαν (αὐτὰς) οἱ παῖδες Ἀβεσαλὼμ τὴν μερίδα. Καὶ παραγίνονται οἱ δοῦλοι Ἰωὰβ πρὸς αὐτὸν διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν, καὶ εἶπαν· ἐνεπύρισαν οἱ δῦλοι Ἀβεσαλὼμ τὴν μερίδα ἐν πυρί.

εἰσί

31. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἦλθε πρὸς Ἀβεσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἵναλί ἐνεπύρισαν οἱ παῖδές σε τὴν μερίδα τὴν ἐμὴν ἐν πυρί;

32. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς Ἰωάβ· ἰδὲ ἀπέστειλα πρός σε, λέγων, ἧκε ὧδε, καὶ ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, ἱνατί ἦλθον ἐκ Γεδσούρ; ἀγαθόν μοι ἦν τῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ· καὶ νῦν ἰδὲ ἐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τῦ βασιλέως· εἰ δέ ἐστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανάτωσόν ἐμοὶ με.

33. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀβεσαλώμ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατὰ πρόσωπον τῦ βασιλέως. Καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀβεσαλώμ.

ΚΕΦ.

V. 24. ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσ.) ἀπέστρεψεν ἀβεσσ. V. 25. ἀνὴρ καλὸς ἐν) ἀνὴρ ἐν. V. 27. τῷ βασιλεῖ) τῷ ἀβεσσαλὼμ. ibid. Θαμάρ· αὕτη ἡ γυνὴ) θημάρ. αὕτη ἦν γυνὴ. ib. τῷ Ῥοβοὰμ) ῥοβοὰμ. ib. Ἀβιάν.) ἀβιά. V. 30. πρὸς τοὺς παῖδας αὐτῦ Ἀβεσσαλώμ.) ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὲς π. αὐτῦ. ibid. εἰ μερὶς) ἡ μερὶς. ib. κριθαί εἰσι) ἐκεῖ κριθαί. ib. (αὐτὰς) abeſt. ib. ἑαυτῶν, καὶ ἅπαν) αὐτῶν, καὶ ἅπαν. V. 32. τῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ) εἶναι ἐκεῖ. ibid. ἐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τῦ βασιλέως) transpoſita. ibid. εἰ δέ ἐστιν ἐμοὶ) εἰ δέ ἐστιν ἐν ἐμοὶ. V. 33. ἀνήγγειλεν) ἀπήγγειλεν. ibid. Ἀβεσσαλώμ) τὸν ἀβεσσαλώμ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

2. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔστη ἀνὰ χεῖρα τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης. καὶ ἐγένετο πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ ἐβόησεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἐκ ποίας πόλεως εἶ σύ; καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ· ἐκ μιᾶς Φυλῶν Ἰσραὴλ ὁ δοῦλός σε.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεσσαλάμ· ἰδοὺ οἱ λόγοι σε ἀγαθοὶ καὶ εὔκολοι, καὶ ἀκούων (σου) οὐκ ἔστιν σοι παρὰ τοῦ βασιλέως.

4. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· τίς με καταστήσει κριτὴν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐπ' ἐμοῦ ἐπελεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐὰν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώσω αὐτόν;

5. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν ἄνδρα τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κατελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

6. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδιοποιεῖτο Ἀβεσσαλὼμ τὴν καρδίαν ἀνδρῶν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τέλους τεσσαράκοντα ἐτῶν, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· πορεύσομαι δὴ, καὶ ἀποτίσω τὰς εὐχάς μου ἃς ἠυξάμην τῷ εὐξάμην
Κυρίῳ ἐν Χεβρών·

8. ὅτι εὐχὴν ἠύξατο ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ οἰκεῖν με ἐν Γεδσοὺρ ἐν Συρίᾳ, λέγων· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψει με ὁ Κύριος εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ λατρεύσω τῷ Κυρίῳ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· βάδιζε εἰς εἰρήνην. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς Χεβρών.

10. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ κατασκόπους ἐν πάσαις Φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν Φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ ἐρεῖτε· βεβασίλευκεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Χεβρών.

11. Καὶ μετὰ Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύθησαν διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἰερουσαλὴμ κλητοί· καὶ πορευόμενοι ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν πᾶν ῥῆμα.

12. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀχιτόφελ, τῷ Γιλωναίῳ, τῷ συμβούλῳ Δαυὶδ, ἐν πόλει αὐτοῦ, ἐν Γωλὰ, ἐν τῷ θυσιάζειν αὐτὸν τὰς θυσίας· καὶ ἐγένετο σύστρεμμα ἰσχυρόν· καὶ ὁ λαὸς πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσαλώμ.

13. Καὶ παρεγένετο ἀπαγγέλλων πρὸς ἀγγέλ-
Δαυὶδ, λέγων· ἐγενήθη ἡ καρδία ἀν- λων
δρῶν Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

14. Καὶ

CAP. XV. v. 1. αὐτῷ) ἑαυτῷ. v. 2. Ἀβεσσ. πρὸς αὐτὸν) transposita. ibid. εἶ σύ; καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ· ἐκ) σὺ εἶ; καὶ εἶπεν· ἐκ. v. 3. Ἀβεσσαλὼμ) ὁ ἀβεσσαλὼμ. ibid. καὶ ἀκούων σε οὐκ ἔστιν παρὰ) καὶ ὁ ἀκούων οὐκ ἔστι σοι παρὰ. v. 4. ἐπ' ἐμοῦ ἐπελεύσεται π. ἀν. ᾧ ἐὰν) καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐὰν. v. 5. κατελαμβάνετο) ἐπελαμβάνετο. v. 7. εὐξάμην) ἠυξάμην. v. 8. ἐπιστρέψει με ὁ Κύριος) ἐπιστρέψῃ με κύριος. v. 10. πάσαις) ἐν πάσαις. ibid. βεβασίλευκε) addit βασιλεὺς. v. 11. ἐν τῇ ἁπλότητι) ἐν deeſt. v. 12. τῷ Γιλωναίῳ - - σύστρεμμα ἰσχυρόν.) τῷ Γηλωνὶ σύμβουλον δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐκ γωλὰ ἐν τῷ θυσιάζειν αὐτόν. καὶ ἐγένετο σύντριμμα ἰσχυρόν. ibid. πορευόμενος) ὁ πορευόμενος. v. 13. ἀγγέλλων) ἀπαγγέλλων.

14. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτῦ τοῖς μετ' αὐτῦ, τοῖς ἐν Ἰερουσαλήμ· ἀνάστητε, καὶ φύγωμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπε Ἀβεσσαλώμ· (καὶ) ταχύνατε τῦ πορευθῆναι, ἵνα μὴ ταχύνῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ παίξῃ τὴν πόλιν ἐν στόματι μαχαίρας. ἀνάσαλε

15. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες τῦ βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα· κατὰ πάντα ὅσα αἱρεῖται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἰδὲ οἱ παῖδές σου.

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτῦ τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Καὶ ἀφῆκεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον.

17. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῦ πεζοὶ, καὶ ἔστησαν ἐν οἴκῳ τῷ μακράν.

18. Καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῦ παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτῦ, καὶ πᾶς Χερεθθεὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθθαῖοι, ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἐλθόντες ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν * ἐκ Γὲθ, καὶ πορευόμενοι ἐπὶ πρόσωπον τῦ βασιλέως. ταῖς πόλεσιν

19. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον· ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε, καὶ οἴκει μετὰ τῦ βασιλέως, ὅτι ξένος εἶ σὺ, καὶ ὅτι μετῴκηκας σὺ ἐκ τῦ τόπε σε. * εἰς

20. Εἰ ἐχθὲς παραγέγονας, καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' ἡμῶν τῦ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι ἐφ' ᾧ ἂν ἐγὼ πορευθῶ. ἐπίστρεφου, καὶ ἐπίστρεψον τὸς ἀδελφές σου μετὰ σοῦ, καὶ Κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

21. Καὶ ἀπεκρίθη Ἐθθεὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι εἰς τὸν τόπον ὃ ἂν ᾖ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐὰν εἰς θάνατον, καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν, ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου.

22. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθθεί· δεῦρο, καὶ διάβαινε μετ' ἐμοῦ. Καὶ παρῆλθεν Ἐθθεὶ ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῦ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτῦ.

23. Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἔκλαιε φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς παρερχόμενος ἐν τῷ χειμάῤῥῳ (τῶν) Κέδρων· καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἔρημον.

24. Καὶ ἰδὲ καὶ γε Σαδδὼκ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται μετ' αὐτῦ, αἴροντες τὴν κιβω-

v. 14. ἀνάστατε) ἀνάστητε. ibid. (καὶ) abeſt. ib. στόματι) ἐν στόματι. v. 15. εἶπαν) εἶπον. v. 16. τὰς δέκα) δέκα. v. 17. πεζοὶ) πεζῇ. v. 18. παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτῦ) transpoſita. ibid. Χερεθθεὶ) χελεθὶ. ib. καὶ πᾶς ὁ Φελεθθεὶ) καὶ πᾶς ὁ Φελεθὶ, adjicit præterea, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῆς ἐλαίας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, καὶ πάντες οἱ ἄῤῥοι, καὶ πάντες οἱ μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες. καὶ παρῆσαν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ χελεθὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελεθὶ. ib. Γεθθαῖοι) γεθαῖοι. ib. ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν εἰς Γὲθ) ταῖς ποσὶν αὐτῶν ἐκ γὲθ. v. 19. Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον) ἐθὶ τὸν γεθαῖον. v. 20. κινήσω σε μεθ' ἡμῶν τῦ πορευθῆναι) κινήσω σε μεθ' ἡμῶν; καί γε μετανασήσεις τὸν τόπον σε. χθὲς ἡ ἐξέλευσίς σε, καὶ σήμερον μετακινήσω σε μεθ' ἡμῶν τῦ πορευθῆναι. ibid. ἐφ' ᾧ ἂν ἐγὼ) οὗ ἐὰν ἐγὼ. v. 21. Ἐθθεὶ) ἐθὶ, paſſim. ibid. ὃ ἂν ᾖ ὁ κύριός με ὁ βασιλεὺς, καὶ) ου ἐὰν ᾖ ὁ κύριός με, καὶ. v. 22. ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες) ὁ γεθαῖος καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες. v. 23. παρεπορεύοντο - - παρεπορεύοντο) παρεπορεύοντο ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῶν κέδρων. καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χειμάῤῥουν κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο. v. 24. Σαδδὼκ) σαδὼκ, paſſim.

κιβωτὸν διαθήκης Κυρίε ἀπὸ Βαιθάρ. Καὶ ἔσησαν τὴν κιβωτὸν τῦ Θεῦ. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθαρ ἕως ἐπαύσαλο πᾶς ὁ λαὸς παρελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδδὼκ· ἀπόστρεψον τὴν κιβωτὸν τῦ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῦ· ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ δείξει μοι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς.

26. Καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως· οὐκ ἠθέληκα ἐν σοί· ἰδὲ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῦ.

27. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδδὼκ τῷ ἱερεῖ· ἴδετε, σὺ ἐπιστρέφεις εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ Ἀχιμάας ὁ υἱός σου, καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ἀβιάθαρ, οἱ δύο υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν.

28. Ἴδετε, ἐγώ εἰμι στρατεύομαι ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμε, ἕως τῦ ἐλθεῖν ῥῆμα παρ' ὑμῶν τῦ ἀπαγγεῖλαί μοι.

ἀπέστρεψαν 29. Καὶ ἀπέστρεψε Σαδδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὴν κιβωτὸν τῦ Θεῦ εἰς Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ.

ἐκ τῆς ἀναβάσεως 30. Καὶ Δαυὶδ ἀνέβαινεν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἐλαιῶν ἀναβαίνων καὶ κλαίων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος, καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἀνυπόδετος. Καὶ πᾶς ὁ οἱ λαὸς ὁ μετ' αὐτῦ ἐπεκάλυψεν ἀνὴρ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ· καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες.

31. Καὶ Δαυὶδ ἀνηγγέλη, λέγοντες· Ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συστρεφομένοις μετὰ Ἀβεσαλώμ. Καὶ εἶπε Δαυίδ· διασκέδασον δὴ τὴν βελὴν Ἀχιτόφελ, Κύριε ὁ Θεός μου.

32. Καὶ ἦν Δαυὶδ εἰσερχόμενος ἕως τῦ Ῥὼς, ὃ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Θεῷ. καὶ Ῥοὼς ἰδὲ εἰς ἀπάντησιν αὐτῦ Χωσεὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ, διερρηχὼς τὸν χιτῶνα αὐτὰ ἱμάτια τῦ, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

33. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· ἐὰν διαβῇς μετ' ἐμῦ, καὶ ἔσῃ ἐπ' ἐμὲ εἰς βάσαγμα.

34. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέψῃς, καὶ ἐρεῖς τῷ Ἀβεσαλώμ· διεληλύθασιν οἱ ἀδελφοί σε· καὶ ὁ βασιλεὺς κατόπισθέν μου καὶ ἐλήλυθεν ὁ πατήρ σου· καὶ νῦν παῖς σου εἰμὶ, βασιλεῦ, ἔασόν με ζῆσαι· παῖς τῦ πατρός σου ἤμην τότε καὶ ἀρτίως, καὶ νῦν ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ διασκεδάσεις μοι τὴν βελὴν Ἀχιτόφελ.

35. Καὶ ἰδοὺ μετὰ σῦ ἐκεῖ Σαδδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, οἱ ἱερεῖς. Καὶ ἔσαι πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκύσῃς ἐξ οἴκε τῦ βασιλέως, καὶ ἀναγγελεῖς τῷ Σαδδὼκ, καὶ τῷ Ἀβιάθαρ, τοῖς ἱερεῦσιν.

36. Ἰδὲ ἐκεῖ μετ' αὐτῶν δύο υἱοὶ αὐτῶν, Ἀχιμάας υἱὸς τῷ Σαδδὼκ, καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς τῷ Ἀβιάθαρ. Καὶ ἀποστελεῖτε ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς μὲ πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκύσητε.

37. Καὶ

Ⱦ. 25. τῷ Σαδδὼκ) πρὸς τὸν σαδὼκ. ibid. καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ) desiderantur. ib. δείξει) addit μοι. v. 27. οἱ δύο υἱοὶ) addit ὑμῶν. v. 29. ἀπέστρεψαν) ἀπέστρεψε. v. 30. ἐκ τῆς ἀναβάσεως) ἐν τῇ ἀναβάσει. ibid. λαὸς οἱ μετ' αὐτῦ) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. v. 31. Δαυὶδ ἀνηγγέλη) transposita. ibid. λέγοντες· Ἀχιτόφελ) λέγοντες. καὶ ἀχιτόφελ. v. 32. εἰσερχόμενος ἕως Ῥώς) ἐρχόμενος ἕως τοῦ ῥὼς. ibid. ἀπάντησιν αὐτῦ χωσεὶ) ἀπαντὴν αὐτῷ χουσὶ. ib. τὰ ἱμάτια) τὸν χιτῶνα. v. 33. ἐὰν διαβῇς) ἐὰν μὲν διαβῇς. v. 34. εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέψῃς) ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν. ibid. κατόπισθέν μου καὶ ἐλήλυθεν) κατόπισθέ με διελήλυθεν.. ib. δοῦλός σε) δῶλος σός. Ⱦ. 35. μετὰ σῦ ἐκεῖ) transposita. ibid. ἀναγγελεῖς) ἀπαγγελεῖς.

37. Καὶ εἰσῆλθε Χωσεὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν, καὶ Ἀβεσαλὼμ ἐπορεύετο εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ Δαυὶδ παρῆλθε βραχύ τι ἀπὸ τῆς Ῥως, καὶ ἰδὲ Σιβὰ τὸ παιδάριον Μεμφιβοσθαὶ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ· καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ἄρτοι, καὶ ἑκατὸν σταφίδες, καὶ ἑκατὸν φοίνικες, καὶ νέβελ οἴνου. Ῥοὼς * Σιββὰ

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβά· τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε Σιβά· τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπικαθῆσθαι, καὶ οἱ ἄρτοι καὶ οἱ φοίνικες εἰς βρῶσιν τοῖς παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καὶ πῦ ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου σου; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδὲ κάθηται ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι εἶπε· σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σιβᾶ· ἰδοὺ σοι πάντα ὅσα ἐστὶ Μεμφιβοσθαί. Καὶ εἶπε Σιβὰ προσκυνήσας· εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κύριέ μου βασιλεῦ.

5. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαυρίμ. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ συγγενείας οἴκου Σαὰλ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σεμεΐ, υἱὸς Γηρά· ἐξῆλθεν ἐκπορευόμενος, καὶ καταρώμενος,

6. καὶ λιθάζων ἐν λίθοις τὸν Δαυὶδ, καὶ πάντας τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως Δαυίδ. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῦ βασιλέως.

7. Καὶ οὕτως ἔλεγε Σεμεΐ ἐν τῷ καταρᾶσθαι αὐτόν· ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος.

8. Ἐπέστρεψε Κύριος ἐπὶ σὲ πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου Σαὰλ, ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε Κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ Ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ.

9. Καὶ εἶπεν Ἀβεισαὶ υἱὸς Σαρουΐας πρὸς τὸν βασιλέα· ἱνατί καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς ἔτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; διαβήσομαι δὴ, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἀβεισαὶ

10. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, υἱοὶ Σαρουΐας; ἄφετε αὐτὸν, καὶ οὕτως καταράσθω, ὅτι Κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι τὸν Δαυίδ· καὶ τίς ἐρεῖ, ὡς τί ἐποίησας οὕτως;

11. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαὶ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου, καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεμινεί· ἄφετε αὐτὸν, καὶ καταράσθω, ὅτι εἶπεν αὐτῷ Κύριος· Εἰεμενεί

12. Εἴπως

v. 37. ὁ ἀρχιεταῖρος) ὁ ἑταῖρος. ibid. ἐπορεύετο εἰς τὴν πόλιν.) ἄρτι εἰσεπορεύετο εἰς Ἱερουσαλήμ. CAP. XVI. v. 1. Ῥοὼς) ῥὼς. ibid. Σιββὰ) σιβὰ. ib. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ) εἰς ἀπαντὴν αὐτῷ. v. 3. ὁ οἶκος) absque articulo. v. 6. λίθοις) ἐν λίθοις. ibid. λαὸς, καὶ) λαὸς ἦν, καὶ. ib. δεξιῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deeſt. v. 7. ἔξελθε) ἐξελθὲ ἔξελθε. v. 8. Κύριος ἐπὶ σὲ) transpoſita. v. 9. Ἀβεισὰ) ἀβεσσὰ. v. 10. ἄφετε) καὶ ἄφετε. v. 11. Ἀβισαὶ) ἀβεσσὰ. ibid. Εἰεμενεὶ) ἰεμινὶ. ib. καταράσθω) καταρᾶσθαι.

12. Εἴπως ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μϐ, καὶ ἐπιστρέψει Κύριός μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. τρίτης

13. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆ ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ Σεμεῒ ἐπορεύετο ἐκ πλευρᾶς τῆ ὄρους ἐχόμενα αὐτῆ πορευόμενος, καὶ καταρώμενος, καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτῆ, καὶ τῷ χοῒ πάσων. εἰς

14. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτῆ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. ἐκλελυμένος. ἀνέψυχαν

15. Καὶ Ἀϐεσσαλὼμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνδρῶν Ἰσραὴλ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἀχιτόφελ μετ' αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἦλθε Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ πρὸς Ἀϐεσσαλὼμ, καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀϐεσσαλώμ· ζήτω ὁ βασιλεύς.

17. Καὶ εἶπεν Ἀϐεσσαλὼμ πρὸς Χουσὶ, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τῆ ἑταίρε σου; ἵνατί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τῆ ἑταίρου σου;

18. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀϐεσσαλώμ· οὐχὶ, ἀλλὰ κατόπισθεν ἧ ἐξελέξατο Κύριος, καὶ ὁ λαὸς ἕτος, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, αὐτῷ ἔσομαι, καὶ μετ' αὐτῆ καθήσομαι. οὕτως

19. Καὶ τὸ δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύσω; οὐχὶ ἐνώπιον τῆ υἱῆ αὐτῆ; καθάπερ ἐδούλευσα ἐνώπιον τῆ πατρός σε, οὕτως ἔσομαι (καὶ) ἐνώπιόν σου.

20. Καὶ εἶπεν Ἀϐεσσαλὼμ πρὸς Ἀχιτόφελ· φέρετε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσωμεν.

21. Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀϐεσσαλώμ· εἴσελθε πρὸς τὰς παλλακὰς τῆ πατρός σε, ἃς κατέλειπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτῆ, καὶ ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι ἤχυνας τὸν πατέρα σου, καὶ ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ σοῦ. ἀκέσονται

22. Καὶ ἔπηξαν τῷ Ἀϐεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ εἰσῆλθεν Ἀϐεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τῆ πατρὸς αὐτῆ κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἡ βουλὴ Ἀχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρώταις, ὃν τρόπον ἐπερωτήσῃ ἐν λόγῳ τῆ Θεῆ· οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ *τῆ Ἀχιτόφελ καὶ γε τῷ Δαυὶδ καὶ γε τῷ Ἀϐεσσαλώμ. ἐπηρωτήσῃ *τῷ

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀϐεσσαλώμ· ἐπιλέξω δὴ ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστήσομαι, καὶ καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα.

2. Καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος χερσὶ, καὶ ἐκστήσω αὐτὸν, καὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῆ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον.

V. 12. Κύριός μοι) μοι. ibid. κατάρας τρίτης ἐν τῇ) κατάρας αὐτοῦ τῇ. V. 13. καὶ οἱ ἄνδρες) καὶ πάντες οἱ ἄνδρες. ibid. εἰς πλ.) ἐκ πλευρᾶς. V. 14. καὶ πᾶς ἐκλελυμένος καὶ ἀνέψυχαν ἐκεῖ) καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτῆ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. V. 15. ὁ λαὸς) ἀνὴρ. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. V. 18. οὕτως ἔσομαι καὶ μετ') αὐτῷ ἔσομαι καὶ μετὰ. V. 19. (καὶ) abeſt. V. 21. ἀκέσονται πᾶς Ἰσρ. ὅτι ἤχυνας) ἀκούσεται πᾶς ἰσραὴλ, ὅτι κατήχυνας. V. 22. τῷ Ἀϐεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν) transpoſita. ibid. Ἀϐεσσαλὼμ τῆ πατρὸς) ἀϐεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρὸς. V. 23. ἐπηρωτήσῃ ἐν) ἐπερωτήσῃ τις ἐν. ibid. τῷ Ἀχιτόφελ) τοῦ ἀχιτόφελ. CAP. XVII. V. 2. ἐκστήσω) καὶ ἐκστήσω. ibid. ἐκφεύξεται) φεύξεται.

3. Καὶ ἐπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σὲ, ὃν τρόπον ἐπιστρέφει ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Πλὴν ψυχὴν ἑνὸς ἀνδρὸς σὺ ζητεῖς, καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσαι εἰρήνη.

4. Καὶ εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλώμ· καλέσατε δὴ καὶ γε τὸν Χωσεὶ τὸν Ἀραχεὶ, καὶ ἀκούσομεν τί ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ γε αὐτοῦ.

6. Καὶ εἰσῆλθε Χωσεὶ πρὸς Ἀβεσαλώμ. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, λέγων· κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐλάλησεν Ἀχιτόφελ· ποιήσομεν κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ; εἰ δὲ μὴ, σὺ λάλησον.

7. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσαλώμ· οὐκ ἀγαθὴ αὕτη ἡ βουλὴ ἣν ἐβουλεύσατο Ἀχιτόφελ τὸ ἅπαξ τοῦτο.

8. Καὶ εἶπε Χουσί· σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὡς ἄρκτος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῷ· καὶ πατὴρ σου ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ οὐ μὴ καταλύσῃ τὸν λαόν.

9. Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν βουνῶν, ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων· καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούων, καὶ εἴπῃ· ἐγενήθη θραῦσις ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω Ἀβεσαλώμ.

10. καὶ γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως, ἧ ἡ καρδία καθὼς ἡ καρδία τοῦ λέοντος, τηκομένη τακήσεται· ὅτι οἶδεν πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου, καὶ οἱ υἱοὶ δυνάμεως, οἱ μετ' αὐτοῦ.

11. Ὅτι ἔτως ἐγὼ συνεβούλευσα, καὶ συναγόμενος συναχθήσεται ἐπὶ σὲ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος· καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορευόμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν. συνεβουλεύσατο

12. Καὶ ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἐὰν εὕρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς πίπτει ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ καί γε ἕνα.

13. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν συναχθῇ, καὶ λήψεται πᾶς (ἀνὴρ) Ἰσραὴλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην χοινίκια, καὶ συροῦμεν αὐτὴν ἕως εἰς τὸν χειμάρρουν, ὅπως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ μηδὲ λίθος.

14. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραήλ· ἀγαθὴ ἡ βουλὴ Χωσεὶ τοῦ Ἀραχεὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. Καὶ Κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ Κύριος ἐπὶ Ἀβεσαλὼμ τὰ κακὰ πάντα.

15. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, τοὺς ἱερεῖς· ὅτως καὶ οὕτως συνεβούλευσεν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσαλὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις Ἰσραήλ· καὶ οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσα ἐγώ.

16. Καὶ

V. 3. ἑνὸς ἀνδρὸς) transposita. V. 5. Χωσεὶ τὸν Ἀραχεὶ καὶ ἀκούσομεν) χουσὶ τὸν ἀραχὶ, καὶ ἀκούσωμεν. V. 8. ἄρκτος) ἄρκος. ibid. ἐν ἀγρῷ· πατὴρ) ἐν ἀγρῷ, καὶ ὡς ὗς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ὁ πατὴρ. V. 9. ὁ ἀκούων) ἀκούων. V. 10. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοὶ, V. 11. ὅτως ἐγὼ συνεβουλεύσατο) ὅτως συμβουλεύων ἐγὼ συνεβούλευσα. V. 12. ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν) ἥξομεν πρὸς αὐτὸν. ibid. ἡ δρόσος) δρόσος. ib. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς) καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, τοῖς. V. 13. (ἀνὴρ) abeſt. V. 14. Ἀχιτόφελ τὴν) τοῦ ἀχιτόφελ τὴν. V. 15. Χωσὶ πρὸς) χουσὶ ὁ τοῦ ἀραχὶ πρὸς.

16. Καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ, καὶ ἀπαγγείλατε τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, καί γε διαβαίνων σπεῦσον, μήποτε καταπίῃ τὸν βασιλέα, καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ.

17. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ Ἀχιμάας εἱστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ Ῥωγὴλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ πορεύονται, καὶ ἀναγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν.

18. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως, καὶ εἰσῆλθον εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν Βαϋρείμ· καὶ αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν ἐκεῖ.

19. Καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ διεπέτασε τὸ ἐπικάλυμμα ἐπὶ πρόσωπον τοῦ λάκκου, καὶ ἔψυχεν ἐπ' αὐτῷ * Ἀραφώθ, καὶ ἐκ ἐγνώσθη ῥῆμα.

ἔκυψεν
* Ἀραβωθὼθ

20. Καὶ ἦλθαν οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ εἶπαν· ποῦ Ἀχιμάας καὶ Ἰωνάθαν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ γυνή· παρῆλθον μικρὸν τοῦ ὕδατος· καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗραν, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

21. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, καὶ εἶπαν πρὸς Δαυὶδ· ἀνάστητε, καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅτι ἔτως ἐβουλεύσατο περὶ ὑμῶν Ἀχιτόφελ.

22. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς ἐκ ἔλαθεν ὃς ἐ διῆλθεν τὸν Ἰορδάνην.

23. Καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν ὅτι ἐκ ἐγενήθη ἡ βελὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἀπήγξατο, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οἴκῳ

24. Καὶ Δαυὶδ διῆλθεν εἰς Μαναεὶμ, καὶ Ἀβεσσαλὼμ διῆλθε τὸν Ἰορδάνην, αὐτὸς, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.

25. Καὶ τὸν Ἀμεσσαεὶ κατέστησεν Ἀβεσσαλὼμ ἀντὶ Ἰωὰβ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. τῷ
Καὶ Ἀμεσσαεὶ υἱὸς ἀνδρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰοθὸρ ὁ Ἰσραηλίτης, ἔτος εἰσῆλθε πρὸς Ἀβιγαίαν, θυγατέρα Νάας, ἀδελφὴν Σαρουίας μητρὸς Ἰωάβ. Ἰσμαηλείτης. ἀδελφῇ

26. Καὶ παρενέβαλε πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὴν γῆν Γαλαάδ.

27. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθε Δαυὶδ εἰς Μαναεὶμ, καὶ Ὠβεδεὶ υἱὸς Νάας ἐκ

V. 16. ἀπαγγείλατε) ἀναγγείλατε. ibid. καταπίῃ τὸν β. καὶ τὸν) καταπείσῃ τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν. v. 17. ἐδύναντο) ἠδύναντο. v. 18. ἀπήγγειλε) ἀνήγγειλε. ibid. εἰσῆλθον) εἰσῆλθαν. ib. Βαϋρείμ) βαϋρίμ. v. 19. ἔκυψεν ἐπ' αὐτῷ Ἀραβωθὼθ) ἔψυξεν ἐπ' αὐτῷ ἀραφώθ. v. 20. ἦλθαν) ἦλθον. ibid. παρῆλθον) παρῆλθαν. v. 21. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. v. 22. λαὸς μετ') λαὸς ὁ μετ'. v. 23. ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ) ἐν τῷ τάφῳ τοῦ. v. 24. Μαναεὶμ) μαναΐμ, passim. ibid. διῆλθε τὸν) διέβη τὸν. ib. πᾶς Ἰσραὴλ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ. v. 25. Ἀμεσσαεὶ) ἀμεσσαΐ, passim. ibid. τῷ Ἰωὰβ) ἀντὶ ἰωὰβ. ib. Ἰοθὸρ ὁ Ἰσμαηλείτης) ἰεθὲρ ὁ ἰεζραηλίτης. ib. ἀδελφοῦ) ἀδελφήν. v. 27. Μαναεὶμ, Ὠβεδεὶ) μαναΐμ καὶ ἐεσβί.

υἱὸς Ἀμιὴρ Ῥαββαὶθ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ Μαχεὶρ υἱὸς Ἀμιὴλ ἐκ Λωδαβὰρ, καὶ Βερζελλεὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ Ῥωγελείμ,

28. Ἤνεγκαν δέκα κοίτας, καὶ ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας δέκα, καὶ σκεύη κεράμια, καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ ἄλευρον, καὶ ἄλφιτον, καὶ κύαμον, καὶ φακὸν,

29. Καὶ μέλι, καὶ βάτυρον, καὶ πρόβατα, καὶ Σαφφὼθ βοῶν· καὶ προσήνεγκαν τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν· ὅτι εἶπεν· ὁ λαὸς πεινῶν, καὶ διψῶν, καὶ ἐκλελυμένος ἐν τῇ ἐρήμῳ. ἐκλελυγμένος

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐπεσκέψατο Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους.

τὸν 2. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν λαὸν, τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἀβισαὶ, υἱῦ Σαρουίας, ἀδελφοῦ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἐθθεὶ τοῦ Γεθθαίου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαόν· ἐξελθὼν ἐξελεύσομαι καὶ γε ἐγὼ μεθ' ὑμῶν.

3. Καὶ εἶπαν· οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν· καὶ ἐὰν ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν, οὐ θήσουσιν ἐφ ἡμᾶς καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες. Καὶ νῦν ἀγαθὸν, ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει βοήθεια.

4. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεύς· ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ποιήσω. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆς πύλης· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατοντάδας καὶ εἰς χιλιάδας.

5. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωὰβ, καὶ τῷ Ἀβισαὶ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ, λέγων· Φείσασθέ μοι τὸ παιδάριον, τὸ μὲ Ἀβεσσαλώμ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ.

6. Καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸν δρυμὸν ἐναντίαν Ἰσραὴλ. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ Ἐφραίμ.

7. Καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ (πᾶς) ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ ἐγένετο ἡ θραῦσις μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν.

8. Καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέφαγεν ἡ μάχαιρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

9. Καὶ συνήντησεν Ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ· Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἐπεβεβήκως ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος ὑπὸ τὸ δάσος τῆς δρυὸς δράσος τῆς

V. 27. υἱὸς Ἀμμὼν) υἱῶν ἀμμὼν. ibid. Μαχεὶρ υἱὸς Ἀμιὴρ) μαχὶρ υἱὸς ἀμιὴλ. ib. Βερζελλεὶ) βερζελλὶ. ib. Ῥωγελείμ.) ῥωγελλίμ. v. 28. κοίτας καὶ) καὶ abeſt. ibid. λέβητας δέκα) addit καὶ σκεύη κεράμου. v. 29. Σαφφὼθ) σαφὼθ. ibid. καὶ διψῶν καὶ ἐκλελυγμένος) καὶ ἐκλελυμένος καὶ διψῶν. CAP. XVIII. v. 1. ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους) transpoſita. v. 2. τὸν τρίτον) τὸ τρίτον. ibid. Ἀβισαὶ) ἀβεσσὰ, paſſim. ib. Ἐθθεὶ τοῦ Γεθθαίς) ἐθὶ τὸ γεθαίου. v. 3. εἶπαν) ἔπον. ibid. βοήθεια) addit τὸ βοηθεῖν. v. 4. ὀφθαλμοῖς ὑμῶν) ὀφθ. ἡμῶν. v. 5. Ἐθθεὶ) ἐθὶ. ibid. φείσασθέ μου) φείσασθέ μοι. ib. Ἀβεσσαλώμ) adjicit, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ ἀβεσσαλώμ· v. 6. ἐναντίαν) ἐξεναντίας. v. 7. (πᾶς) abeſt. v. 8. κατέφαγεν ἡ) κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ. ibid. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. v. 9. Ἀβεσσ. ἐπιβεβηκὼς) ἀβεσσαλὼμ ἦν ἐπιβεβηκώς. ibid. ὑπὸ δράσος) ὑπὸ τὸ δάσος.

ἐκρέμασεν τῆς μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλὴ αὐτῆ ἐν τῇ δρυΐ, καὶ ἐκρεμάσθη ἀναμέσον τῆ οὐρανοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ὁ ἡμίονος ὁ ὑποκάτω αὐτῆ, παρῆλθε.

10. Καὶ ἴδεν ἀνὴρ εἷς, καὶ ἀνήγγειλε τῷ Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ ἑώρακα τὸν ἐπὶ Ἀβεσαλὼμ κρεμάμενον ἐν τῇ δρυΐ.

11. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀγγέλοντι αὐτῷ· καὶ ἰδὲ ἑώρακας· τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ εἰς τὴν γῆν; καὶ ἐγὼ ἂν ἐδεδώκειν σοι δέκα ἀργυρίε καὶ παραζώνην μίαν.

12. Εἶπε δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωάβ· καὶ ἐγώ εἰμι ἵστημι ἐπὶ τὰς χεῖράς μου χιλίους σίκλες ἀργυρίου, ἃ μὴ ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν υἱὸν τῆ βασιλέως, ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς σοι, καὶ τῷ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ, λέγων· Φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον, τὸν Ἀβεσαλὼμ,

13. μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆ ἄδικον. καὶ πᾶς λόγος ἃ λήσεται ἀπὸ τῆ βασιλέως, καὶ σὺ στήσῃ ἐξεναντίας.

14. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· τοῦτο ἐγὼ ἄρξομαι ἐνώπιόν σε. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν καρδίαν Ἀβεσαλὼμ, ἔτι αὐτῆ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυός.

15. Καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια αἴροντα τὰ σκεύη Ἰωὰβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν.

16. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ ἐν κερατίνῃ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τῆ μὴ διώκειν ὀπίσω Ἰσραὴλ, ὅτι ἐφείδετο Ἰωὰβ τῆ λαῆ.

17. Καὶ ἔλαβε τὸν Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφόδρα. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτῆ.

18. Καὶ Ἀβεσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε, καὶ ἔστησεν αὐτῷ (λαβεῖν) τὴν στήλωσιν τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τῆ βασιλέως, (ὡς) ὅτι εἶπεν· οὐκ ἔστιν μοι υἱὸς ἕνεκεν τῆ ἀναμνῆσαι τὸ ὄνομά με· καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῆ, καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην, Χεὶρ Ἀβεσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ἐλήφθη αὐτὴν αὐτῷ

19. Καὶ Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ εἶπε· δραμοῦμαι δὴ, καὶ εὐαγγελιῶ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν Κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ· ἐκ ἀνὴρ εὐαγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐκ εὐαγγελιῇ, ἐπ' ἕνεκεν ὁ υἱὸς τῆ βασιλέως ἀπέθανε.

21. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χουσεί· βαδίσας ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶδες.

Καὶ

V. 9. μεγάλης καὶ ἐκρέμασεν, ἡ κεφαλὴ) μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλή. ibid. ὁ ὑποκάτω) ὑποκάτω. v. 10. Ἰωὰβ) τῷ Ἰωάβ. ibid. ἐπὶ τῇ δρυΐ) ἐν τῇ δρυΐ. v. 11. ἀγγέλλοντι) ἀναγγέλλοντι. ibid. αὐτὸν εἰς) αὐτὸν ἐκεῖ εἰς. ib. ἐδεδώκειν) δεδώκειν. v. 12. καὶ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ) καὶ τῷ Ἀβεσσαὶ, καὶ τῷ Ἐθὶ. v. 13. λόγος) ὁ λόγος. v. 14. ἄρξομαι ἐνώπιον.) ἄρξομαι, οὐχ ἕτως μενῶ ἐνώπιόν σου. ibid. εἰς τὴν καρδίαν) ἐν τῇ καρδίᾳ. v. 17. ἔρριψεν εἰς) ἔρριψεν αὐτὸν εἰς. v. 18. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἐλήφθη καὶ) καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν στήλην ἐν ᾗ ἐλήφθη καὶ. ibid. τὴν στήλωσιν) τὴν στήλην. ib. ὡς ὅτι εἶπεν· οὐκ) ὅτι εἶπεν, ὅτι οὐκ. ib. ἕνεκεν) ἕνεκα. ib. ὄνομά μου) ὄνομα αὐτοῦ. ib. καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ) h. v. desiderantur. v. 20. ἕνεκεν) εἵνεκεν. v. 21. ἀνάγγειλον ὅσα) ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα.

Καὶ προσεκύνησε Χασεὶ τῷ Ἰωάβ, καὶ ἐξῆλθε.

22. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ, καὶ εἶπε πρὸς Ἰωάβ· καὶ ἔσαι ὅτι δράμω καὶ ἐγὼ ὀπίσω τοῦ Χασεί. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ἱνατί τοῦτο σὺ τρέχεις, υἱέ μου; δεῦρο, οὐκ ἔστι σοι εὐαγγέλια πρὸς ὠφέλειαν πορευομένῳ.

23. Καὶ εἶπεν· τί γὰρ ἐὰν δραμοῦμαι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ· δράμε. Καὶ ἔδραμεν Ἀχιμάας ὁδὸν τὴν τοῦ Καιχὰρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χασεί.

24. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἀναμέσον τῶν δύο πυλῶν. Καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸ δῶμα τῆς πύλης πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκοπὸς, καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰ μόνος ἐστὶν, εὐαγγέλια ἐν τῷ ἐγένετο στόματι αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐγγίζων.

26. Καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα. Καὶ ἐβόησεν ὁ σκοπὸς πρὸς τὴν πύλην, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἀνὴρ ἕτερος τρέχων μόνος. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καὶ γε οὗτος εὐαγγελιζόμενος.

27. Εἶπε δὲ ὁ σκοπός· ἐγὼ ὁρῶ τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον Ἀχιμάας υἱοῦ Σαδώκ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος, καὶ γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται.

28. Καὶ ἐβόησεν Ἀχιμάας, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, εἰρήνη· καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεός σου, ὃς ἀπέκλεισε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀντάραντας τὴν χεῖρα αὐτῶν ἐν τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ.

29. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ, τῷ Ἀβεσσαλώμ; Καὶ εἶπεν Ἀχιμάας· εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωάβ καὶ τὸν δοῦλόν σε, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ.

30. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἐπίστρεψον, στηλώθητι ὧδε. Καὶ ἐπεστράφη, καὶ ἔστη.

31. Καὶ ἰδοὺ ὁ Χασεὶ παρεγένετο, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ· εὐαγγελιάσθω Χασεὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔκρινέ σοι Κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐγειρομένων ἐπὶ σέ.

32. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χασεί· εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ, τῷ Ἀβεσσαλώμ; Καὶ εἶπε Χασεί· γένοιντο, ὡς τὸ παιδάριον, οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ὅσοι ἐπανέστησαν ἐπ' αὐτὸν εἰς κακά.

33. Καὶ ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης, καὶ ἔκλαυσε, καὶ οὕτως εἶπεν ἐν τῷ πορεύεσθαι

V. 22. καὶ ἔσαι) καὶ ἔσω. ibid. καὶ ἐγὼ) καί γε ἐγὼ. ib. τοῦτο σὺ) transposita. ib. πρὸς ὠφ.) εἰς ὠφέλειαν. V. 23. δραμοῦμαι) δράμω. ibid. ὁδὸν) τὴν ὁδὸν. ib. Καιχὰρ) κεχὰρ. V. 25. ἐγένετο) ἐπορεύετο. V. 26. ἰδοὺ) καὶ ἰδοὺ. V. 27. Εἶπε δὲ) καὶ εἶπεν. V. 28. ἀντάραντας) ἐπαραμένους. V. 29. Ἀβεσσαλὼμ) τῷ Ἀβεσσαλὼμ. V. 30. στηλώθητι) addit ὧδε. V. 31. Χασεὶ ὁ Κύριος) χασεὶ deest. ibid. ἐγειρομένων) ἐπεγειρομένων. V. 32. εἰρήνη) εἰ εἰρήνη. ibid. εἶπε Χασεί) εἶπε ὁ χασεί.

θαι αὐτόν· υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, τίς δῴη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ ; Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες· ἰδὲ ὁ βασιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ.

2. Καὶ ἐγένετο ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι λυπεῖται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

3. Καὶ διεκλέπλετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διακλέπλεται ὁ λαὸς, οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ φυγεῖν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. ὁ αἰσχυνόμενος

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέκρυψε πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς (ἐν) φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

5. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε· κατῄσχυνας σήμερον τὸ πρόσωπον πάντων τῶν δούλων σου τῶν ἐξαιρούντων σε σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου, καὶ ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου, καὶ ψυχὴν τῶν παλλακῶν σου,

6. τοῦ ἀγαπᾶν τοὺς μισοῦντάς σε, καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε. Καὶ ἀνήγγειλας σήμερον, ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές σου, οὐδὲ παῖδες· ὅτι ἔγνωκα σήμερον, ὅτι εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη, πάντες ἡμεῖς νεκροὶ σήμερον, ὅτι τότε τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

7. Καὶ νῦν ἀναστὰς ἔξελθε, καὶ λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων σου, ὅτι ἐν Κυρίῳ ὤμοσα, ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλιθήσεται μετὰ σοῦ ἀνὴρ τὴν νύκτα ταύτην. Καὶ ἐπιγνώσῃ σεαυτῷ, καὶ κακόν σοι τοῦτο ὑπὲρ πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.

8. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πύλῃ. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως· καὶ Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

9. Καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες· ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς (ἀπὸ) πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.

10. Καὶ

v. 33. υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ) adjicit υἱέ μου, υἱέ μου ἀβεσσαλὼμ. ibid. ἀντὶ σοῦ ; Ἀβεσσαλὼμ) ἀντὶ σοῦ ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ ἀβεσσαλώμ. CAP. XIX. v. 3. ὁ αἰσχυνόμενος ἐν τῷ φυγεῖν αὐτὸς ἐν πολ.) οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτοὺς φεύγειν ἐν τῷ πολέμῳ. v. 4. ἐπέκρυψε πρόσωπον) ἔκρυψε τὸ πρόσωπον. ibid. (ἐν) abeſt. ib. Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.) ἀβεσσαλὼμ, ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου. v. 5. τὸ πρόσωπον) τὰ πρόσωπα. ibid. ἐξαιρούντων) ἐξαιρουμένων. ib. καὶ ψυχὴν) καὶ τὴν ψυχὴν. ib. καὶ ψυχὴν τῶν παλλακῶν σου) ψυχὴν abeſt. v. 6. νεκροὶ σήμερον) transpoſita. v. 7. μετὰ σοῦ ἀνὴρ) transpoſita. v. 8. τοῦ βασιλέως· καὶ) τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τὴν πύλην· καὶ. v. 9. ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀπὸ) ἡμᾶς ἀπὸ. ibid. αὐτὸς ἐῤῥύσατο) αὐτὸς ἐξεῖλετο. ib. ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.) καὶ ἀπὸ ἀβεσσαλώμ.

10. Καὶ Ἀβεσαλὼμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν, ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἵνατί ὑμεῖς κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα.

11. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ, τοὺς ἱερεῖς, λέγων· λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα, λέγοντες· ἵνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ λόγος παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

12. Ἀδελφοί μου ὑμεῖς, ὀστᾶ μου καὶ σάρκες μου ὑμεῖς, ἵνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ;

13. Καὶ τῷ Ἀμιοσαὶ εἰρεῖτε· οὐχὶ ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ Ἰωάβ.

14. Καὶ ἔκλινε τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς Ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἐπιστράφηθι, σὺ, καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου. ἕως

15. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἄνδρες Ἰούδα ἦλθον εἰς Γάλγαλα τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, διαβιβάσαι τὸν βασιλέα τὸν Ἰορδάνην.

16. Καὶ ἐτάχυνε Σεμεεὶ, υἱὸς Γηρὰ υἱοῦ τοῦ Ἰεμινεὶ, ἐκ Βαχρεὶμ, καὶ κατέβη μετὰ ἀνδρὸς Ἰούδα εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ,

17. καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν, καὶ Σιβὰ τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου Σαοὺλ, καὶ δεκαπέντε υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως·

18. καὶ ἐλειτέργησαν τὴν λειτεργίαν τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτὸν, (καὶ διέβη διάβασις τοῦ ἐξεγεῖραι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως) καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην,

19. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· μὴ δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ μὴ μνησθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ Ἰερουσαλὴμ, τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ. διαλογισάσθω

20. Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρό-

v. 10. (πρὸς) abeſt. v. 11. Δαυὶδ πρὸς) δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς. ibid. καὶ Ἀβιάθαρ) καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ. ib. (πρὸς) deeſt. ib. βασιλέα. in fine verſûs) adjicit εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. v. 13. Ἀμιοσαὶ) Ἀμεσσαΐ. v. 14. ἕως) ὡς. v. 15. ἦλθον) ἦλθαν. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ib. διαβιβάσαι) addit τὸν βασιλέα. v. 16. Σεμεεὶ) σεμεΐ, paſſim terminationes nominum propriorum in ι in *Alex. Cod.* finiuntur in ει, ita hoc ipſo verſu Ἰεμινεὶ, Βαχρεὶμ, pro quibus *Rom. Editio* ἰεμινὶ, βαχρὶμ. Videſis Proleg. Tom. IV. ibid. ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως) ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως δαυὶδ. v. 17. δεκαπέντε) πεντεκαίδεκα. ibid. μετ' αὐτοῦ, καὶ κατεύθυναν) μετ' αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ κατεύθυναν. v. 18. τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτὸν) τοῦ διαβιβάσαι τὸν βασιλέα. ibid. διάβασις) ἡ διάβασις. ib. ἐπὶ πρόσωπον τοῦ) ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ. v. 19. μὴ διαλογισάσθω) μὴ δὴ λογισάσθω. ibid. ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ) ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ.

πρότερος παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ, τῦ καταβῆναι με εἰς ἀπαντὴν τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως

21. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἀβεσαὶ υἱὸς Σαρουίας, λέγων· μὴ ἀντὶ τούτε ἀποθανατωθήσεται Σεμεεὶ, ὅτι κατηράσατο τὸν χριστὸν Κυρίου;

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, υἱοὶ Σαρουίας, ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπιβολον; σήμερον ἀποθανατωθήσεταί τις ἀνὴρ ἐξ Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ οἶδα εἰ σήμερον (ἐμοὶ) ἐγὼ βασιλεύω ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

23. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί· ἀ μὴ ἀποθάνῃς. Καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.

24. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς Σαὰλ καὶ κατέβη εἰς ἀπάντησιν τῦ βασιλέως, καὶ ἐκ ἐθεράπευσε τὰς πόδας αὐτῦ, οὐδὲ ὠυχίσατο, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύσακα αὐτῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῦ ἐκ ἔπλυνεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἕως τῆς ἡμέρας ἧς παρεγένετο ἐν εἰρήνῃ.

25. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ' ἐμοῦ, Μεμφιβοσθαί;

26. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Μεμφιβο- σου θαί· κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σε αὐτῷ· ἐπίσαξόν μοι τὴν ὄνον, καὶ ἐπιβῶ ἐπ' αὐτὴν, καὶ πορευσομαι μετὰ τῦ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου·

27. καὶ μεθώδευσεν ἐν τῷ δέλῳ σε πρὸς ὁ δῆλος τὸν κύριόν με τὸν βασιλέα· καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὡς ἄγγελος τῦ Θεοῦ, καὶ ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

28. Ὅτι ἐκ ἦν πᾶς ὁ οἶκος τῦ πατρός παροικος μου, ἀλλ' ἢ ὅτι ἄνδρες θανάτε τῷ κυ- σου ρίῳ με τῷ βασιλεῖ· καὶ ἔθηκας τὸν δῆλόν σου ἐν τοῖς ἐδίουσι τὴν τράπεζάν σε· καὶ τί ἔστι μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τῦ κεκραγέναι με ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα;

29. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἱνατί λαλεῖς ἔτι τὰς λόγους σου; εἶπον· σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε τὸν ἀγρόν.

30. Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθαὶ πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου [τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ.

31. Καὶ Βερζελλεὶ ὁ Γαλααδίτης κατέβη ἐκ Ῥωγελλεὶμ, καὶ διέβη μετὰ τῦ βασιλέως τὸν Ἰορδάνην, ἐκπέμψαι αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην.

32. Καὶ Βερζελλεὶ ἀνὴρ πρεσβύτερος σφόδρα, υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν, καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἰκεῖν αὐτὸν ἐν Μααναεὶμ, ὅτι ἀνὴρ μέγας ἐστὶ σφόδρα.

33. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Βερζελλεί· σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμῦ, καὶ διαθρέ-

V. 20. παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ) παντὸς ἰσραὴλ καὶ οἴκε ἰωσὴφ. v. 21. ὁ Ἀβεσαὶ) ἀβεσσαὶ, passim. ibid. λέγων) καὶ εἶπε. ib. Σεμεεὶ) σεμεΐ. v. 22. γίνεσθε) addit μοι. ibid. ἐμοὶ ἐγὼ βασιλεύω) βασιλεύω ἐγώ. v. 24. Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς Σαὰλ) μεμφιβοσθὲ υἱὸς υἱῦ σαὰλ. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ib. ἔπλυνεν) ἀπέπλυνεν. ib. ἧς παρεγένετο) ἧς αὐτὸς παρεγένετο. v. 26. κύριε βασιλεῦ, ὁ δῆλος σε) κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου. v. 27. ὁ δῆλός σε πρὸς) ἐν τῷ δέλῳ σε πρὸς. v. 28. πάροικος τοῦ πατρός σε) πᾶς ὁ οἶκος τῦ πατρός μου. v. 30. καὶ τὰ πάντα) καί γε τὰ πάντα. v. 32. Μααναεὶμ) μαναΐμ. ibid. ἐστὶ σφόδρα) ἦν σφόδρα. v. 33. Βερζελλεὶ) πρὸς βερζελλί.

θρέψω τὸν οἶκόν σε μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰερυσαλήμ.

34. Καὶ εἶπε Βερζελλεὶ πρὸς τὸν βασιλέα· πόσαι ἡμέραι ἐτῶν ζωῆς μου, ἐν ὅτι ἀναβήσομαι μετὰ τῦ βασιλέως εἰς Ἰερουσαλήμ;

35. Υἱὸς ἐνδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι μὴ σήμερον, εἰ γνώσομαι ἀναμέσον ἀγαθῦ ἢ καὶ κακοῦ; εἰ γεύσεται ὁ δῦλός σε ὃ, τι ἔτι ὃ φάγομαι ἢ πίομαι; ἢ ἀκέσομαι ἔτι φωνὴν ἀδόντων ἢ ἀδῦσῶν; καὶ ἱνατί ἔσαι ὁ δῦλός σε ἔτι καὶ εἰς φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν με τὸν βασιλέα;

36. Ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δῦλός σου τὸν Ἰορδάνην μετὰ τῦ βασιλέως· καὶ ἱνατί ἀνταποδίδωσί μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδοσιν ταύτην;

37. Καθισάτω δὴ ὁ δῦλός σε, καὶ ἀποθανῦμαι ἐν τῇ πόλει με, παρὰ τῷ τάφῳ τῦ πατρός με καὶ τῆς μητρός Χαναὰν μου. Καὶ ἰδὲ ὁ δοῦλός σου Χαμαὰμ διαβήσεται μετὰ τῦ κυρίου με τῦ βασιλέως, καὶ ποίησον αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

38. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· μετ' ἐμοῦ Χαναὰν διαβήτω Χαμαὰμ, κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σε, καὶ πάν- ἐκλέξη- τα ὅσα ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοὶ, ποιήσω σοι. ται

39. Καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλεὶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτῦ.

40. Καὶ διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς Γάλγα- πᾶς ὁ λα, καὶ * Χαμαὰμ διέβη μετ' αὐτῦ. Καὶ λαὸς πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα διαβαίνοντες μετὰ τῦ * Χαναὰν βασιλέως, καί γε τὸ ἥμισυ τῦ λαοῦ Ἰσραήλ.

41. Καὶ ἰδὲ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ παρεγένοντο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα· τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ πάντες ἄνδρες Δαυὶδ μετ' αὐτῦ;

42. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα πρὸς ἄνδρας Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν· διότι ἐγγίζει ὁ βασιλεύς (με) πρὸς μέ· καὶ ἱνατί ἄτως ἐθυμώθης περὶ τῦ λόγου τού- τῦτο τε· μὴ βρώσει ἐφάγομεν ἐκ τῦ βασι- βρῶσιν λέως, ἢ δόμα δέδωκεν, ἢ ἄρσιν ἦρεν ἡμῖν;

43. Καὶ ἀπεκρίθη ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ ἀνδρὶ Ἰούδα, καὶ εἶπε· δέκα χεῖρές μοι ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ πρωτότοκος ἐγὼ ἢ σὺ, καί γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμι ὑπὲρ σέ· καὶ ἱνατί τῦτο ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλογίθη ὁ λόγος με πρῶτός μοι τῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί; καὶ ἐσκληρύνθη ὁ λόγος ἀνδρὸς Ἰούδα ὑπὲρ τὸν λόγον ἀνδρὸς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

v. 33. τὸν οἶκόν σου ἐν) τὸ γῆράς σε μετ' ἐμῦ ἐν. v. 34. ἐν Ἰερυσαλ.) εἰς ἱερυσαλὴμ. v. 35. μὴ γνώσομαι) εἰ μὴν γνώσομαι. ibid. ἢ γεύσεται ὁ δ. σε ὅτι ὃ) εἰ γεύσεται ὁ δῦλός σου ἔτι ὃ. ib. ἀκέσομαι) ἢ ἀκέσομαι. ib. ἱνατί ἔσαι ὁ δῦλός σε ἔτι καὶ εἰς) καὶ ἱνατί ἔσαι ἔτι ὁ δῦλός σε εἰς. v. 37. Χαναὰν) χαμαὰμ, ita quoque versu seq. v. 38. ὀφθαλμοῖς σε) ὀφθαλμοῖς μου. ibid. ὅσα ἐκλέξηται) ὅσα ἂν ἐκλέξῃ. v. 40. διέβη πᾶς ὁ λαὸς) διέβη ὁ βασιλεὺς. ibid. Χαναὰν) χαμαὰμ. v. 41. καὶ εἶπαν) καὶ εἶπεν. v. 42. ὁ βασιλεύς με πρὸς με) πρὸς με ὁ βασιλεύς. ibid. ἱνατί τῦτο ἐθυμώθης) ἱνατί ἄτως ἐθυμώθης. ib. μὴ βρῶσιν ἐφάγομεν) μὴ βρώσει ἐφάγαμεν. ib. δέδωκεν) ἔδωκεν. v. 43. τῦ ἐπιστρέψαι) τοῦ ἰούδα ἐπιστρέψαι.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

Σαβεὲ Εἰεμενεὶ

ΚΑΙ ἐπικαλέμενος ἐκεῖ υἱὸς παράνομος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαβεὲ, υἱὸς Βοχορεὶ, ἀνὴρ ὁ Ἰεμινεὶ, καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔστιν μερὶς ἡμῖν ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ Ἰεσσαί. Ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. Καὶ ἀνὴρ Ἰέδδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν ἀπὸ τῆ Ἰορδάνου καὶ ἕως Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τὰς παλλακίδας αὐτῆ ἃς ἀφῆκε φυλάσσειν τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ἐν οἴκῳ φυλακῆς· καὶ διέθρεψεν αὐτὰς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε· καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτε αὐτῶν, χῆραι ζῶσαι.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀμεσσαί· Βόησόν μοι τὸν ἄνδρα Ἰέδδα τρεῖς ἡμέρας, σὺ δὲ αὐτὸς στῆθι.

5. Καὶ ἐπορεύθη Ἀμεσσαὶ τῆ βοῆσαι τὸν Ἰέδδαν, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τῆ καιροῦ ᾧ ἐτάξατο αὐτῷ.

6. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαεί· νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ νῦν λάβε τὲς παῖδας τῆ κυρίου σε, καὶ καταδίωξον ὀπίσω αὐτῆ, μήποτε εὕρῃ αὐτῷ πόλεις ὀχυρὰς, καὶ σκιάσει τὲς ὀφθαλμὲς ἡμῶν.

7. Καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτῆ (καὶ) οἱ ἄνδρες Ἰωαὰβ, καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ δυνατοί· καὶ ἐξῆλθον ἐξ Ἱερουσαλὴμ διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. ἐξῆλθεν Χορεθθεὶ Ἀβεὲ

8. Καὶ αὐτοὶ παρὰ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ἐν Γαβαών· καὶ Ἀμεσσαὶ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ Ἰωαὰβ περιεζωσμένος μανδύαν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἐζευγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς. Καὶ ἡ μάχαιρα ἐξῆλθε, καὶ ἔπεσε.

9. Καὶ εἶπεν Ἰωαὰβ τῷ Ἀμεσσαεί· εἰ ὑγιαίνεις σὺ, ἀδελφέ με, Ἀμεσσαεί; καὶ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ Ἰωαὰβ τῆ πώγωνος Ἀμεσσαὶ τῆ καταφιλῆσαι αὐτόν.

10. Καὶ Ἀμεσσαὶ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ χειρὶ Ἰωαάβ· καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωαὰβ ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτῆ εἰς τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. Καὶ Ἰωαὰβ καὶ Ἀβισαεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ἐδίωξεν ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. ἐδίωξαν

CAP. XX. v. 1. ἐπικαλούμενος ἐκεῖ) transposita. ibid. Ἀβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ) σαβεὲ υἱὸς βοχορεί. ib. Εἰεμενεὶ καὶ ἐσάλπ. ἐν τῇ) ἐμινὶ, καὶ ἐσάλπισε τῇ. ib. μερὶς ἡμῖν) transposita. v. 3. παλλακίδας) παλλακὰς. v. 5. ἐτάξατο αὐτῷ) addit δαυίδ. v. 6. Ἀβισαεί.) ἀμεσσαΐ. ibid. νῦν λάβε) νῦν σὺ λάβε μετὰ σεαυτοῦ. ib. εὕρῃ αὐτῷ) ἑαυτῷ εὕρῃ. v. 7. ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ οἱ) ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτῆ ἀβεσσαΐ καὶ οἱ. ibid. Χορεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεὶ) χερεθὶ καὶ ὁ φελεθί. ib. Ἀβεὲ) σαβεὲ v. 8. ἐπ' αὐτῷ περιεζωσένος) ἐπ' αὐτῷ ἐζωσμένος. ibid. ἐξῆλθε, καὶ ἔπεσε) ἐξῆλθε. καὶ αὐτὴ ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε. v. 9. ὑγιαίνεις, ἀδελφέ μου, Ἀμεσσαεί; καὶ) εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ; καὶ. ib. ἡ δεξιὰ) addit ἰωαβ. v. 10. ἐπὶ τὴν ψόαν) εἰς τὴν ψόαν. ibid. Ἀβισαεὶ) ἀβεσσαΐ. ib. ἐδίωξαν) ἐδίωξεν.

11. Καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτὸν τῶν παιδαρίων Ἰωὰβ, καὶ εἶπε· τίς ὁ βουλόμενος Ἰωὰβ, καὶ τίς τῷ Δαυὶδ, ὀπίσω Ἰωάβ;

12. Καὶ Ἀμεσσαὶ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου· καὶ ἰδὼν ὁ ἀνὴρ, ὅτι εἰστήκει πᾶς ὁ λαός· καὶ ἀπέστρεψε τὸν Ἀμεσσαὶ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν· καὶ ἐπέρριψεν ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, καθ' ὅτι εἶδε πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν ἑστηκότα.

ἀπέστρεψαν
ἐπερρίψαν

13. Ἦν ἐκ δὲ ἔφθασεν ἐκ τῆς τρίβου, παρῆλθε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἰωὰβ τοῦ διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί.

14. Καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς Βηθμαχά· καὶ πάντες ἐν Χαβρεὶ, καὶ ἐξεκλησιάσθησαν, καὶ ἦλθον κατόπισθεν αὐτοῦ.

15. Καὶ παρεγενήθησαν καὶ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ ἐν Βηθμαχά, καὶ ἐξέχεαν πρόχωμα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν τῷ προτειχίσματι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰωὰβ ἐνοῦσαν καταβαλεῖν τὸ τεῖχος.

πρόχωμα

16. Καὶ ἐβόησε γυνὴ σοφὴ ἐκ τοῦ τείχους, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, ἀκούσατε, εἴπατε δὴ πρὸς τὸν Ἰωάβ, ἔγγισον ὧδε, καὶ λαλήσω πρὸς αὐτόν.

17. Καὶ ἤγγισε πρὸς αὐτήν. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· εἰ σὺ εἶ Ἰωάβ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ· ἄκουσον τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. Καὶ εἶπε Ἰωάβ· ἀκούω ἐγώ εἰμι.

18. Καὶ εἶπε λέγουσα· λόγον ἐλάλησαν ἐν πρώτοις, λέγοντες· ἠρωτημένος ἠρωτήθη ἐν τῇ Ἀβὲλ, καὶ ἐν Δαὰν, εἰ ἐξέλειπον οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ· (ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσιν ἐν Ἀβὲλ, καὶ οὕτως εἰ ἐξέλειπον.

ἠρωτήθην

19. Ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ τῶν στηριγμάτων Ἰσραὴλ, σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ· καὶ ἱνατί καταποντίζεις κληρονομίαν Κυρίου;

20. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν· ἵλεως, ἵλεώς μοι, εἰ καταποντιῶ, καὶ εἰ διαφθερῶ·

διαφθείρω

21. οὐχ * ἕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλέα Δαυὶδ· δότε αὐτὸν μοι μόνον, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἰωάβ· ἰδὲ κεφαλὴ αὐτοῦ ῥιφήσεται πρὸς σὲ διὰ τοῦ τείχους.

* ἔτος

22. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς· καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί· καὶ ἀφεῖλε καὶ ἔβαλε πρὸς Ἰωάβ. Καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ, καὶ διεσπάρησαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπ' αὐτοῦ, ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα.

23. Καὶ

V. 11. παιδαρίων) addit ἰωὰβ: V. 12. ἰδὼν ὁ ἀνὴρ) ἴδεν ἀνὴρ. ibid. ἀπέστρεψαν) ἀπέστρεψεν. ib. ἐπερρίψαν) ἐπερρίψεν. V. 14. Βηθμαχὰ) βεθμαχὰ. V. 15. ἐν Βηθμαχὰ) καὶ Φερμαχὰ. ibid. πρόχωμα) πρόοχωμα. ib. λαὸς μετὰ) λαὸς ὁ μετὰ. V. 16. ἀκούσατε, εἴπατε) ἀκούσατε, ἀκάσατε, εἴπατε. ibid. πρὸς τὸν Ἰωὰβ, ἔγγισον ὧδε) πρὸς ἰωὰβ, ἔγγισον ἕως ὧδε. V. 17. ἤγγισε) προσήγγισε. V. 18. ἠρωτήθην) ἠρωτήθη. ibid. ἐξέλιπον) ἐξέλειπον, bis. V. 19. καὶ ἱνατί) ἱνατί. V. 20. ἵλεως) addit μοι. ib. διαφθείρω) φθερῶ. V. 21. οὐχ ἕτος ὁ) οὐχ ἕτως ὁ. ib. κεφαλὴ) ἡ κεφαλὴ. ib. ῥιφήσεται) addit πρὸς σὲ. V. 22. ἐν τῇ κερατίνῃ) ἐν κερατίνῃ.

23. Καὶ Ἰωαὲβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει Ἰσραήλ· Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆ Χερεθθεὶ, καὶ ἐπὶ τῆ Φελεθθεί.

24. Καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τῆ Φόρᾳ· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλὲθ ἀναμιμνήσκων·

Ἰσσὸ vel Ἰσὲς 25. καὶ Σεσὰ γραμματεύς· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς·

26. Καί γε Εἰρὰς ὁ Ἰαειρεὶ ἦν ἱερεὺς τῆ τῷ Δαυίδ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχόμενος ἐνιαυτῆ. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸ πρόσωπον τῆ Κυρίου· Καὶ εἶπε Κύριος· ἐπὶ Σαὲλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτῆ ἀδικία (διὰ τὸ αὐτὸν θανατῶσαι θανάτῳ αἱμάτων) περὶ ἧ ἐθανάτωσε τὲς Γαβαωνίτας.

2. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὲς Γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Καὶ οἱ Γαβαωνίται οὐχὶ υἱοὶ Ἰσ-

αἵματος ραὴλ εἰσιν, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐκ λείμματος τῆ Ἀμορῤῥαίου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς. Καὶ ἐζήτησε Σαὲλ παταξαι

αὐτὸν αὐτὲς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τὲς υἱὲς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

3. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὲς Γαβαωνίτας· τί ποιήσω ὑμῖν; καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι, καὶ εὐλογήσετε τὴν κληρονομίαν Κυρίου;

4. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ Γαβαωνίται· οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον μετὰ Σαὲλ, καὶ μετὰ τῆ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ἐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι ἐν Ἰσραήλ. καὶ εἶπε· τί ὑμεῖς λέγετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν;

5. Καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐδίωξεν ἡμᾶς, ὃς παρελογίσατο ἐξολεθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν αὐτὸν, τῆ μὴ ἑστάναι αὐτὸν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ.

6. Δότω ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρας ἐκ τῶν υἱῶν δότε αὐτῆ, καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ ἐν Γαβαὼν Σαὲλ, ἐκλεκτὸς Κυρίε. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἐγὼ δώσω.

7. Καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Μεμφιβοσθαὶ, υἱὸν Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαὲλ, διὰ τὸν ὅρκον Κυρίου τὸν ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ ἀναμέσον Δαυὶδ, καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαὲλ.

8. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὲς δύο υἱοὺς Ῥεσφὰ θυγατρὸς Ἀϊὰ οὓς ἔτεκε τῷ Ῥεφφαὴ Σαὲλ, τὸν Ἑρμωνιεὶ, καὶ τὸν Μεμφιβοσθαὶ, καὶ τὲς πέντε υἱοὺς Μιχὸλ θυγα- Μελχὸλ τρὸς Σαὲλ, οὓς ἔτεκε τῷ Ἐσδριὴλ, υἱῷ Ἐσδρὶ Βερζελλεὶ τῷ Μοολαθείτῃ.

9. Καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, καὶ ἐξηλίασαν αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει ἐναντίον Κυρίου. Καὶ ἔπεσαν οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐθα-

v. 23. Καὶ Ἰωαὲβ) καὶ ὁ ἰωαὲβ. ibid. Χερεθθεὶ καὶ Φελεθθεί.) χερεθὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ φελεθὶ. v. 24. Ἰωσαφὰτ) ἰωσαφὲθ. v. 25. Ἰσσὸ vel Ἰσὲς) σεσὰ. v. 26. Εἰρὰς ὁ Ἰαειρεὶ) ἰρὰς ὁ ἰκρὶν. ibid. τοῦ Δαυίδ.) τῷ δαυίδ. CAP. XXI. v. 1. ἐχόμενος) ὁ ἐχόμενος. ibid. τῆ Κυρίου) κυρίε. ib. (διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων) ἐν θανάτῳ αἱμάτων αὐτῆ. v. 2. ἐχὶ υἱοὶ) ἐχ υἱοὶ. ibid. ἐκ αἵματος) ἐκ τῆ ἐλλείματος. ib. παταξαι αὐτὸν) παταξαι αὐτοὺς. v. 3. ἐξιλάσομαι) ἐξιλάσωμαι. v. 4. καὶ χρυσίον) ἢ χρυσίον. v. 5. ἀνὴρ συνετέλεσεν) ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν. v. 6. δότε) δότω. ibid. ἐν Γαβαὼν) ἐν τῷ γαβαὼν. ib. ἐκλεκτὸς) ἐκλεκτὲς. v. 8. Ῥεφφαὴ) ῥεσφὰ. ibid. Ἑρμωνιεὶ) ἑρμωνοὶ. ib. Μελχὸλ) τῆς μιχὸλ. ib. Ἐσδρὶ) ἐσδριὴλ. ib. Μοολαθείτῃ) μωουλαθί. v. 9. ἐναντίον) ἐναντι.

ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ, ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν.

10. Καὶ ἔλαβε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀϊᾶ τὸν σάκκον, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέτραν ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν, ἕως ἔσταξεν ὕδωρ ἐπ' αὐτὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυκτός.

11. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ ὅσα ἐποίησε Ῥεσφὰ, θυγάτηρ Ἀϊᾶ, παλλακὴ Σαὰλ, καὶ ἐξελύθησαν. καὶ κατέλαβεν αὐτοὺς Δὰν υἱὸς Ἰωὰ ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων.

12. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Σαὰλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν υἱῶν Ἰαβεὶς Γαλαὰδ, οἳ ἔκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας Βηθσὰν, ὅτι ἔστησαν αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν (αὐτὸν) οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γελβουὲ τὸν Σαούλ.

13. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ Σαὰλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξηλιασμένων.

14. Καὶ ἔθαψε τὰ ὀστᾶ Σαὰλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἡλιαθέντων ἐν τῇ γῇ Βενιαμεὶν ἐν τῇ πλευρᾷ, ἐν τῷ τάφῳ Κεὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. Καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς τῇ γῇ μετὰ ταῦτα.

15. Καὶ ἐγενήθη ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις μετὰ Ἰσραήλ. Καὶ κατέβη Δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐξελύθη Δαυίδ·

16. καὶ Ἰεσβὶ ἐν Νὸβ ὃς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τοῦ Ῥαφᾶ, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ, τριακοσίων σίκλων ὁλκῆς χαλκοῦ· καὶ αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνην, καὶ διενοεῖτο τοῦ παταξαι τὸν Δαυίδ.

17. Καὶ ἐβοήθησεν αὐτῷ Ἀβισαεὶ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ, λέγοντες· οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον, καὶ ἐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον Ἰσραήλ. με

18. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε Σεβοχαεὶ ὁ Ἀεσαεωθεὶ, τὸν Σὲφ τὸν ἐν τοῖς ἐγγόνοις τοῦ Ῥαφᾶ. Σεφὲ

19. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν Γὸβ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἐπάταξεν Ἐλεαναὰν υἱὸς Ἀριωργεὶμ ὁ Βηθλεεμίτης τὸν Γολιαὰθ τὸν Γεθθαῖον. Καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων.

20. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ. Καὶ ἦν ἀνὴρ Μαδὼν, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χει-

V. 9. ἀρχῇ) ἐν ἀρχῇ. V. 10. ὕδωρ ἐπ' αὐτὰς) transposita. V. 12. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς. ibid. Βηθσὰν) βαιθσὰν. ib. ἐν ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. ib. (αὐτὸν) abest. ib. ἐν Γελβουὲ τὸν Σαὰλ.) transposita. V. 14. ἔθαψεν) ἔθαψαν. ibid. καὶ τῶν ἡλιαθ. ἐν τῇ γῇ Βεν.) καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἡλιαθέντων ἐν γῇ βενιαμὶν. ib. Κεὶς) κὶς, passim. V. 15. ἐξελύθη) ἐπορεύθη. V. 16. ἐν Νὸβ) abest. ibid. ὁλκῆς) ὁλκῇ. ib. πατάξαι) τοῦ πατάξαι. V. 17. Ἀβισαεὶ) ἀβεσσὰ. ibid. λύχνον με) λυχνὸν ἰσραήλ. V. 18. Σεβοχαεὶ ὁ Ἀεσαεωθεὶ, τὸν Σεφὲ τὸν ἐν τοῖς) σεβοχὰ ὁ ἀσατωθὶ, τὸν σὲφ ἐν τοῖ. V. 19. ἐν Γὸβ) ἐκ ῥόμ. ibid. Ἀριωργεὶμ ὁ Βηθλ.) ἀριωργὶμ ὁ βαιθλεεμίτης. ib. Γεθθαῖον) γεθαῖον.

χειρῶν αὐτῦ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτῦ ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες ἀριθμῷ. καί γε ὁ ἕτος ἐτέχθη τῷ Ῥαφᾶ.

21. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς Σεμεεὶ ἀδελφῦ Δαυίδ.

22. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἀπόγονοι τῶν γιγάντων τῷ Ῥαφᾶ ἐν Γὲθ, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δέλων αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ τὸς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο αὐτὸν Κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαὲλ.

2. Καὶ εἶπε· Κύριε, πέτρα μὲ, καὶ ὀχύρωμά μὲ, καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοὶ,

3. ὁ Θεός μὲ Φύλαξ ἔσαι μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ὑπερασπισής μὲ, καὶ κέρας σωτηρίας μὲ, ἀντιλήπτωρ μὲ, καὶ καταφυγή μὲ, σωτηρία μὲ, ἐξ ἀδίκου σώσεις με.

4. Αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι Κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.

5. Ὅτι περιέχον με συντριμμοὶ θανάτε, χείμαῤῥοι ἀνομίας ἐθάμβησάν με.

6. Ὠδῖνες θανάτε ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες θανάτε.

7. Ἐν τῷ θλίβεθαί με ἐπικαλέσομαι Κύριον, καὶ πρὸς τὸν Θεόν μὲ βοήσομαι, καὶ ἐπακούσεταί ἐκ ναῦ αὐτῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μὲ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῦ.

8. Καὶ ἐταράχθη καὶ ἐσείθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τῦ ἐρανοῦ ἐταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν, ὅτι ἐθυμώθη Κύριος αὐτοῖς. ἐταράχθησαν

9. Ἀνέβη καπνὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτῦ, καὶ πῦρ ἐκ σόματος αὐτῦ κατέδεται· ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτῦ.

10. Καὶ ἔκλινεν ἐρανὲς, καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῦ.

11. Καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ Χερεβεὶμ, καὶ ἐπετάθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμου. ἀνέμων

12. Καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτῦ. κύκλῳ αὐτῦ ἡ σκηνὴ αὐτῦ σκότος ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρων.

13. Ἀπὸ τῦ φέγγους ἐναντίον αὐτῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός.

14. Ἐβρόντησεν ἐξ ουρανοῦ Κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτῦ.

15. Καὶ ἀπέστειλε βέλη, καὶ ἐσκόρπισεν αὐτές· ἀστραπὴν, καὶ ἐξέστησεν αὐτές.

16. Καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης, καὶ ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει Κυρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμῦ αὐτοῦ,

17. Ἀπέ-

V. 20. ἓξ καὶ) ἓξ καὶ ἓξ. ibid. ὁ οὗτος) αὐτὸς. V. 21. Σεμεεὶ) σεμεΐ. V. 22. οὗτοι ἀπόγονοι) οὗτοι ἐτέχθησαν ἀπόγονοι. ibid. τῷ Ῥαφᾷ ἐν Γὲθ, καὶ) ἐν γὲθ τῷ ῥαφᾶ οἴκος. CAP. XXII. V. 1. ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐξείλετο. V. 2. Καὶ εἶπε) addit φδὴ. V. 2. Φύλαξ ἔσαι μοι) Φύλαξ μὲ ἴσαι μοι. ibid. σωτηρία μου) σωτηρίας μὲ. V. 7. Κύριον) τὸν κύριον. V. 8. ἐταράχθησαν καὶ ἐταράχθησαν) συνεταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν. V. 11. ἐκάθισεν ἐπὶ Χερεβεὶμ) ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῷ χερουβὶμ. ibid. ἀνέμων) ἀνέμου. V. 12. ἀέρων) ἀέρος. V. 13. ἀστραπὴν, καὶ) καὶ ἤστραψεν ἀστραπὴν καὶ.

17. Ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἀνέλαβέ με, εἵλκυσέ με ἐξ ὑδάτων πολλῶν·

18. ἐῤῥύσατό με ἐξ ἐχθρῶν μου ἰσχυρῶς, ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.

19. Προέφθασάν με ἡμέραι θλίψεώς μου· καὶ ἐγένετο Κύριος ἐπιστήριγμά μου,

20. καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, καὶ ἐξείλατό με, ὅτι εὐδόκησεν ἐν ἐμοί.

21. Καὶ ἀνταπέδωκέ μοι Κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι.

22. Ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς Κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου.

23. Ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατεναντίον μου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστην ἀπ' αὐτῶν.

ἀπέστησαν

24. Καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

25. Καὶ ἀποδώσει μοι Κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

26. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελειωθήσῃ.

27. Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.

28. Καὶ τὸν λαὸν τὸν πλωχὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμούς ἐπὶ μετεώρων ταπεινώσεις·

29. ὅτι σὺ ὁ λύχνος μου, Κύριε, καὶ Κύριός (μου) ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου·

30. ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ Θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.

31. Ὁ ἰσχυρὸς, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ· τὸ ῥῆμα Κυρίου πεπυρωμένον. ὑπερασπιστής ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ.

32. Τίς ἰσχυρὸς πλὴν Κυρίου; καὶ τίς κλισὶς ἔσαι πλὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν;

33. Ὁ ἰσχυρὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, καὶ ἐξέτεινεν ἄμωμον τὴν ὁδόν μου.

δύναμιν

34. Τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφων, καὶ ἐπὶ τὰ ὕψη ἱστῶν με.

35. Διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ καταξας τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.

36. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέ με.

37. εἰς πλατυσμὸν εἰς τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ οὐκ ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη μου.

38. Διώξω ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανίσω αὐτούς, καὶ οὐκ ἀναστρέψω ἕως συντελέσω αὐτούς.

39. Καὶ τελέσω αὐτούς, καὶ θλάσω αὐτούς, καὶ οὐκ ἀναστήσονται, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου.

40. Καὶ ἐνισχύσεις με δυνάμει εἰς πόλεμον, καμψεις τοὺς ἐπανισταμένους μοι ὑποκάτω μου.

41. Καὶ

V. 17. ἀνέλαβέ με) ἔλαβέ με. V. 18. ἰσχυρὸς) ἰσχύος. V. 20. ἐξείλατό με, ὅτι εὐδόκησεν) ἐξέλετο με, ὅτι ηὐδόκησεν. V. 23. ἀπέστησαν) ἀπέστην. V. 25. ἐναντίον) ἐνώπιον. V. 27. διαστρέψεις) στρεβλωθήσῃ. V. 29. (μου) abest. V. 30. ἐν τῷ Θεῷ) addit μου. V. 31. πεπυρωμένον) κραταιὸν πεπυρωμένον. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτόν. V. 33. δύναμιν καὶ ἐξέτεινεν) δυνάμει καὶ ἐξετίναξεν. V. 35. τοὺς βραχίονάς μου) ἐν βραχίονί μου. V. 36. ὑπακοή) ἡ ὑπακοή. V. 38. ἀφανίσω) ἀφανιῶ. ibid. ἕως) ἕως ἂν. V. 39. Καὶ τελέσω αὐτούς) non habet. V. 40. ἐπανισταμένους) ἐπισανομένους.

41. Καὶ τὲς ἐχθρές μὲ ἔδωκάς μοι νῶτον, τὲς μισοῦντάς με, καὶ ἐθανάτωσας αὐτούς.

ἔσαι ὑπήκουσεν

42. Βοήσονται, καὶ ἐκ ἔστι βοηθὸς πρὸς Κύριον, καὶ ἐκ ἐπήκουσεν αὐτῶν.

χνῶν

43. Καὶ ἐλέαναι αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν ἐξόδων ἐλέπλυνα αὐτούς.

44. Καὶ ῥύσῃ με ἐκ μάχης λαῶν, Φυλάξεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς ὃν ἐκ ἔγνων, ἐδούλευσάν μοι,

ἐδούλευσεν

45. υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσάν μου·

46. υἱοὶ ἀλλότριοι ἀποῤῥιφήσονται, καὶ σφαλοῦσιν ἐκ τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν.

47. Ζῇ Κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ Φύλαξ μου, καὶ ὑψωθήτω ὁ Θεός με, ὁ Φύλαξ σωτηρίας μου.

48. Ὕψηλὸς Κύριος ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, παιδεύων λαὲς ὑποκάτω με.

49. Καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων μοι ὑψώσεις με, ἐξ ἀνδρὸς ἀδικημάτων ῥύσῃ με.

50. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε, ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σε ψαλῶ.

51. Μεγαλύνων σωτηρίας βασιλέως αὐτῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτῦ, τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῦ ἕως αἰῶνος.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἕτοι οἱ λόγοι Δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. Πιστὸς Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ πιστὸς ὁ ἀνὴρ ὃν ἀνέστησε Κύριος ἐπὶ χριστὸν (Κυρίε) Θεῦ Ἰακὼϐ, καὶ εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ Ἰσραήλ.

2. Πνεῦμα Κυρίε ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτῦ ἐπὶ γλώσσης μου.

3. Λέγει ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἐμοὶ ἐλάλησε Φύλαξ Ἰσραὴλ παραβολήν· εἶπον ἐν ἀνθρώπῳ, πῶς κραταιώσητε Φόβον * Θεοῦ;

κραταιώσατε * Κυρίε

4. καὶ ἐν Θεῷ Φωτὶ πρωΐας, ἀνατείλαι ὁ ἥλιος τοπρωΐ, ὃ παρῆλθεν ἐκ Φέγγος, καὶ ὡς ἐξ ὑετῦ χλόης ἀπὸ γῆς.

ἕτος

5. Οὐ γὰρ ἕτως ὁ οἶκός με μετὰ ἰσχυρῦ· διαθήκην γὰρ αἰώνιον ἑτοίμην ἔθετό μοι ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην· ὅτι πᾶσα σωτηρία με καὶ πᾶν θέλημα, ὅτι ὃ μὴ βλαστήσῃ ὁ παράνομος.

βασάτη

6. Ὥσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη πάντες αὐτοὶ, ὅτι ὃ χειρὶ ληφθήσονται,

7. καὶ ἀνὴρ κοπάσει ἐν αὐτοῖς. Καὶ πλῆρες σιδήρε, καὶ ξύλον δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καύσει, καὶ καυθήσεται αἰσχύνη αὐτῶν.

8. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν τῦ Δαυὶδ· Ἰεϐοσθαὶ ὁ Χαναναῖος, ἄρχων

v. 42. ἐκ ἔσαι) ἐκ ἔστι. ibid. ὑπήκουσεν) ἐπήκουσεν. v. 43. χνῶν) χοῦν. v. 44. ἔγνων, ἐδούλευσεν) ἔγνω ἐδούλευσαν. v. 45. ὑπήκουσαν) ἤκουσαν. v. 47. ὑψωθήτω ὁ Θ. ὁ Φύλ. σωτ.) ὑψωθήσεται ὁ Θεός μου ὁ Φύλαξ τῆς σωτηρίας. v. 48. Ὕψηλὸς) ἰσχυρὸς. v. 49. καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων μοι ὑψώσεις με) καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μὲ, καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων μοι ὑψώσεις με. v. 51. σωτηρίας) τὰς σωτηρίας. CAP. XXIII. v. 1. ὁ ἀνὴρ) ἀνὴρ. ibid. (Κυρίε) abeſt. v. 3. Φύλαξ Ἰσρ.) Φύλαξ ἐξ Ἰσραὴλ. ibid. κραταιώσατε Φόβον Κυρίου) κραταιώσητε Φόβον χριστοῦ. v. 4. ἐν Θεῷ Φωτὶ) ἐν Φωτὶ Θεῦ. ibid. ὁ ἥλιος) ἥλιος. ib. οὐ παρῆλθεν) οὗ κύριος παρῆλθεν. v. 5. ἕτος) οὕτως. ibid. ἑτοίμην ἔθετό μοι) transpoſita. ib. βασάση) βλαστήσῃ. v. 7. πάντες αὐτοὶ) πάντες ἕτοι. ibid. κοπάσει) ἃ κοπιάσει. ib. καυθήσεται αἰσχύνη) καυθήσονται αἰσχύνην. v. 8. τῦ Δαυὶδ) δαυὶδ.

Ἀδεὶν τῇ τρίτῃ (αὐτὸς) ἐστὶν. Ἀδεινὰ ὁ Ἀσωναῖος, ἐπὶ ὀκλακοσίοις τραυματίας εἰσάπαξ.

9. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ, υἱὸς πατραδέλφου αὐτῇ, υἱὸς Σεσεὶ τῇ ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς μετὰ Δαυὶδ, ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἀνέβησεν ἀνὴρ Ἰσραήλ. ἀνεβόησεν

10. Αὐτὸς ἀνέστη, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ἕως ἃ ἐκόπασεν ἡ χεὶρ αὐτῇ, καὶ προσεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτῇ πρὸς τὴν μάχαιραν. Καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτῇ πλὴν ἐκδιδύσκειν.

Σαμμέας 11. Καὶ μετ' αὐτὸν Σαμμαίας, υἱὸς Ἀγοὰ, ὁ Ἀρουχαῖος· καὶ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς Θηρία. Καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς τῇ ἀγροῦ πλήρης Φακοῦ. Καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων·

12. καὶ ἐστηλώθη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἐξείλατο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τὸς ἀλλοφύλους. Καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

13. Καὶ κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ κατέβησαν εἰς Κασωὰρ πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολάμ· καὶ τάγμα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ῥαφαείν.

14. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπόσημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.

15. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τῆ λάκκου τῆ ἐν Βηθλεὲμ τῆ ἐν τῇ πύλῃ; τὸ δὲ σύσημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.

16. Καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τῆ λάκκου τῆ ἐν Βηθλεὲμ τῆ ἐν τῇ πύλῃ. Καὶ ἔλαβον, καὶ παρεγένοντο πρὸς Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ αὐτόν Κυρίῳ,

17. καὶ εἶπεν· ἱλεώς μοι, Κύριε, τῆ ποιῆσαι τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι. Καὶ ἐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.

18. Καὶ Ἀβισαὶ, ἀδελφὸς Ἰωαὰβ, υἱὸς Σαρουΐας, αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρισὶ, καὶ αὐτὸς ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας. Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν,

19. ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἔνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως ἐπ' τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε.

20. Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, ἀνὴρ αὐτὸς πολλοσὸς ἔργοις, ἀπὸ Καβεσεὴλ, καὶ αὐτὸς ἐπάταξε τὰς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τῆ Μωάβ· καὶ αὐτὸς κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τῆ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος·

21. αὐ-

v. 8. (αὐτὸς) abeſt. ibid. Ἀδεὶν ὁ Ἀσων. - - fin.) ἀδεινὰ ὁ ἀσωναῖος, ἕτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκλακοσίοις τραπιώτας εἰσάπαξ. v. 9. Ἐλεάζαρ) ἔλεανὰν. ibid. Σεσεὶ) δεδὶ. ib. Δαυὶδ, ἐν τῷ) δαυὶδ. καὶ ἐν τῷ. ib. ἀνεβόησεν) ἀνέβησεν. v. 10. ἐκόπασεν) ἐκοπίασεν. v. 11. μετ' αὐτὸν Σαμμέας, υἱὸς Ἀγοὰ) καὶ μετ' αὐτὸν σαμαΐα υἱὸς ἄσα. v. 13. Κασωὰρ) κασὼν. ibid. Ὀδολάμ) ὀδολὰμ. ib. ἀλλοφ. παρενέβαλον) ἀλλοφύλων. καὶ παρενέβαλον. v. 14. ὑπόσημα) ὑπόσεμα. v. 15. σύσημα) σύσεμα, v. 16. ἔλαβον) ἔλαβαν. ibid. πιεῖν αὐτόν.) πιεῖν αὐτό. v. 18. Ἀβισαὶ ἀδελφὸς) ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς. v. 19. ἐπ' ἄρχοντα) εἰς ἄρχοντα. v. 20. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαὲ, paſſim. ibid. αὐτὸς ἐπάταξε τὸν λέοντα) αὐτὸς ἐπάταξε τὰς δύο υἱὰς Ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ αὐτὸς κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα.

21. αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπλιον, ἄνδρα ὁρατόν, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπλίου δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπλίου, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. ὁρατὴν

22. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν τοῖς δυνατοῖς,

23. ἐκ τῶν τριῶν ἔνδοξος, καὶ πρὸς τὰς τρεῖς οὐκ ἦλθε, καὶ ἔταξεν αὐτὸν Δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν Δαυὶδ βασιλέως.

24. Ἀσαὴλ ἀδελφὸς Ἰωάβ· ἕτος ἐν τοῖς τριάκοντα. Ἐλεανὰν υἱὸς Δωδεὶ πατραδέλφου αὐτοῦ ἐκ Βηθλεέμ· Δωδεὶ

25. Σαμμαὶ ὁ Ἀρωδαῖος· Ἐνακὰ ὁ Ἀρωδαῖος·

26. Ἐλὴς ὁ Φελλωνεί· Ἴρας υἱὸς Ἐκκας ὁ Θεκωΐτης·

27. Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀσωθείτου.

28. Σελμὼν ὁ Ἐλωίτης· Μαεραεὶ ὁ Νετωφαθίτης· Σελλὼμ Νεπωφατίτης

29. Ἀλαὰφ υἱὸς Βαανααὶ τοῦ Ἐφραθαίου· Ἐθθὶ υἱὸς Ῥιβὰ, ἐκ Γαβαὲθ, υἱὸς Βενιαμίν.

30. Βαναίας ὁ Φαραθωνίτης· Ἀθθαὶ ἐκ * Ναχαλγαίας. * Ναα-λέας

31. Ἀβιελβὼν ὁ Ἀρωβωθεί· Ἀσμωὰθ ὁ Βαρωμίτης· Ἀειελ-βὼν

32. Ἐλιαὰβ ὁ Σαλαβωνίτης· υἱοὶ Ἀσὰν Ἰωνάθαν.

33. Σαμὰ ὁ Ἀρωδίτης. Ἀμνὰν υἱὸς Σαρὰρ, ὁ Ἀραρίτης. Σαμναὶς Ἀραὶδ

34. Ἐλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ Ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ Μαχαταίου· Ἐλιὰβ υἱὸς Ἀχιτόφελ τοῦ Γειλωνίτου· Αἰτιωὲ Ἐλιὰφ

35. Ἀσαραὶ ὁ Καρμήλιος· Φαραεὶ ὁ Ἀραχειείς.

36. Γάαλ υἱὸς Νάθαν πολλῆς δυνάμεως, υἱὸς Γαδδί. πολλὰς

37. Σβλεγὶ ὁ Ἀμανίτης· Γεδωρὲ ὁ Βηρωθαῖος, αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουΐας·

38. Εἴρας ὁ Ἐθραῖος· Γαρὴβ ὁ * Ἰεθείτης. Γαρὴθ. * Τεθρί-της.

39. Οὐρίας ὁ Χετταῖος· πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

V. 21. ὁρατὴν) ὁρατὸν. ibid. Αἰγυπλίου δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς) αἰγυπλίε δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς. V. 23. Δαυὶδ βασιλέως) δαυὶδ τοῦ βασιλέως. V. 24. Δωδεὶ) δουδὶ. ibid. ἐκ Βηθλ.) ἐν βηθλεεμ. V. 25. usque ad finem Cap. in Edit. Rom. hæc leguntur : V. 25. σαιμὰ ὁ ῥουδαῖος. V. 26. σέλης ὁ κελλωθί. ἴρας υἱὸς ἴσκα ὁ θεκωΐτης. V. 27. ἀβιέζερ ὁ ἀνωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ ἀνωθίτου. V. 28. ἐλμὼν ὁ ἀωίτης. νοερὲ ὁ νετωφατίτης. V. 29. ἐθθαὶ υἱὸς ῥιβὰ ἐκ γαβαὲθ υἱὸς βενιαμὶν τοῦ ἐφραθαίου. ἀσμωὰθ ὁ βαρδιαμίτης. * V. 32. ἐμασοὺ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἀσάν. ἰωνάθαν. V. 33. σαμνὰν ὁ ἀρωδίτης. ἀμνὰν υἱὸς ἀρὰρ σαρακρίτης. V. 34. ἀλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ μαχαχαχί. ἐλιαὶβ υἱὸς ἀχιτόφελ τοῦ γελωνίτου. V. 35. ἀσαραὶ ὁ καρμήλιος τοῦ οὐρμοερχί. V. 36. γάαλ υἱὸς ναθανά. πολυδυνάμεως υἱὸς γαλααδί. ἐλιὲ ὁ ἀμμανίτης. * V. 30. ἀδροὶ ἀπὸ χειμάρρων. V. 31. γαβαβιὴλ υἱὸς τοῦ ἀραβωθαίου. * V. 37. γελωρὲ ὁ βηθωραῖος αἴρων τὰ σκεύη. Ἰωὰβ υἱὸς σαρουΐας. V. 38. ἴρας ὁ ἐθιραῖος. γηρὰβ ὁ ἐθεναῖος. V. 39. οὐρίας ὁ χετταῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ προσέθετο ὀργὴ Κυρίου ἐκκαῆναι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ ἐν αὐτοῖς, λέγων· Βάδιζε, ἀρίθμησον τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἰέδαν.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τὸν μετ' αὐτῦ· διέλθε δὴ πάσας Φυλὰς τῆ Ἰσραὴλ, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν τῦ λαῦ.

3. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ προσθείη Κύριος ὁ Θεός σε πρὸς τὸν λαὸν ὥσπερ αὐτὸς, καὶ ὥσπερ αὐτὸς ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίε με τῦ βασιλέως ὁρῶντες. Καὶ ὁ κύριός με ὁ βασιλεὺς ἱνατί βέλεται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ;

4. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος τῦ βασιλέως πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἰς τὲς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ἰσχύος ἐνώπιον τῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν τὸν Ἰσραήλ.

5. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐξ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς Φάραγγος Γὰδ καὶ Ἐλιάζηρ.

6. Καὶ ἦλθον εἰς Γαλαὰδ, καὶ εἰς γῆν Ἐθαὼν Ἀδασαὶ, καὶ παρεγένοντο εἰς Δὰν Ἰάραν (καὶ Ἰέδαεν) καὶ ἐκύκλωσαν εἰς Σιδῶνα (τὴν μεγάλην.)

7. Καὶ ἦλθον εἰς Μάψαρ Τύρε. καὶ πάσας τὰς πόλεις τῦ Εὐαίε καὶ τῦ Χαναναίε. Καὶ ἦλθαν κατὰ νότον Ἰέδα τὸν Ἰορδάνην εἰς Βηρσαβεὲ,

8. καὶ περιώδευσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐννέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τῦ λαῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ ἐγένετο Ἰσραὴλ, ὀκλακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως σπωμένων ῥομφαίαν. Καὶ ἀνὴρ Ἰέδα, πενλακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν.

10. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Κύριον· ἥμαρτον σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο· Νῦν, Κύριε, παραβίβασον δὴ τὴν ἀνομίαν τῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα.

11. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ τοπρωΐ. Καὶ λόγος Κυρίου ἐγένετο πρὸς Γὰδ τὸν προφήτην, τὸν ὁρῶντα τῦ Δαυὶδ, λέγων·

12. πορεύθητι καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος. τρία ἐγώ εἰμι αἴρω ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.

13. Καὶ

CAP. XXIV. v. 1. ὀργὴ Κυρίου) ὀργὴν κύριος. v. 2. τῆ Ἰσραὴλ, ἀπὸ) ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἀπὸ. v. 3. ὁ Θεός σε πρὸς) σου abeſt. ibid. ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλάσιον) ὥσπερ αὐτοὺς, καὶ ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλασίονα. ib. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ) absque articulo. v. 4. λαὸν Ἰσρ.) λαὸν τὸν ἰσραὴλ. v. 5. ἐξ δεξιῶν) ἐκ δεξιῶν. ibid. Ἐλιάζηρ) ἐλιέζερ. v. 6. Ἐθαὼν Ἀδασαὶ) θαβασὼν ἥ ἐστιν ἀδασαὶ. ibid. εἰς Δὰν Ἰάραν καὶ Ἰέδαν) εἰς δανιδὰν καὶ οὐδὰν. ib. εἰς Σιδῶνα τὴν μεγάλην.) σιδῶνα. v. 7. καὶ πάσας) καὶ εἰς πάσας. ibid. κατὰ τὸν Ἰορδάνην εἰς) κατὰ νότον ἰέδα εἰς. v. 10. ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο· Νῦν) ὃ ἐποίησα νῦν. ibid. παραβίβασον) addit δὴ v. 11. ὁρῶντα τὸν Δαυὶδ, λέγων) ὁρῶντα, λέγων. v. 12. λέγων· τρία) λέγων. τάδε λέγει κύριος. τρία.

13. Καὶ εἰσῆλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ εἰσέλθῃ ἔλθῃ σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἔμπροσθεν τῶν διώκειν ἐχθρῶν σου, καὶ ἔσονται διώκοντές σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ σε. νῦν οὖν γνῶθι, καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.

14. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ· στενά μοι πάντοθεν σφόδρα ἐστίν. ἐμπεσοῦμαι δὴ ἐν χειρὶ Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρια· εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπου ἀνθρώπων μὴ ἐμπέσω.

15. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ ἑαυτῷ τὸν θάνατον. Καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἔδωκε Κύριος ἐν Ἰσραὴλ θάνατον ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ὥρας ἀρίστου, καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

16. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι ἐν αὐτὴν, καὶ παρεκλήθη Κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ· πολὺ νῦν, ἄνες τὴν χεῖρά σε. καὶ ὁ ἄγγελος Κυρίου ἦν παρὰ τὴν ἅλω Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

17. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Κύριον ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἠδίκησα, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γενέσθω δὴ ἡ χείρ σε ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου.

18. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβηθι, καὶ στῆσον τῷ Κυρίῳ θυσιαστήριον ἐν τῇ ἅλωνι Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

19. Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γὰδ, καθ' ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος.

20. Καὶ διέκυψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παραπορευομένους ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀρνὰ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

21. Καὶ εἶπεν Ὀρνά· τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπε Δαυὶδ· κτήσασθαι παρὰ σοῦ τὴν ἅλωνα τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ συνεχθῇ ἡ θραῦσις συνεχέθη ἐπάνω τοῦ λαοῦ.

22. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ· λαβέτω καὶ ἀνενεγκάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ Κυρίῳ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. ἰδοὺ οἱ βόες εἰς ὁλοκαυτώματα, καὶ οἱ τροχοὶ, καὶ τὰ σκεύη τῶν βοῶν εἰς ξύλα.

23. Τὰ πάντα ἔδωκεν Ὀρνὰ τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα·

V. 13. ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ) αὐτῷ deest. ibid. αὐτῷ· εἰσέλθῃ σοι τρία) αὐτῷ. ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι, εἰ ἔλθῃ σοι τρία. ib. διώκειν σε) διώκοντές σε. v. 14. ἐν χειρὶ) εἰς χεῖρας. ibid. ἀνθρώπων) ἀνθρώπου. v. 15. Δαυὶδ ἑαυτῷ) transposita. ibid. ἐν Ἰσρ. θάνατον) transposita. ib. ἕως ὥρας ἀρίστου) ἕως ὥρας ἀρίστου. v. 16. ἄγγελος) addit τοῦ Θεοῦ. ibid. ἐν τῇ κακίᾳ) ἐπὶ τῇ κακίᾳ. ib. πολὺν) πολὺ νῦν. v. 17. καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα) desiderantur. v. 18. ἐν τῇ ἅλωνι) ἐν τῷ ἅλωνι. v. 21. τὴν ἅλωνα) τὸν ἅλωνα. ibid. συνεχέθη) συνεχθῇ. v. 22. ὁλοκαυτώματα) ὁλοκαύτωμα.

σιλέα· Κύριος ὁ Θεὸς σὲ εὐλογήσαι σε.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀρνά· ἐχὶ, ὅτι κλώμενος κλήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλλάγματι, καὶ ἐκ ἀνοίσω τῷ Κυρίῳ Θεῷ μὲ ὁλοκαύτωμα δωρεάν. Καὶ ἐκλήσατο Δαυὶδ τὴν ἅλω καὶ τὲς βόας ἐν ἀργυρίῳ σίκλων πεντήκοντα.

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. Καὶ προσέθηκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Καὶ ἐπήκουσε Κύριος τῇ γῇ, καὶ συνεχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραήλ. συνεχέθη

v. 23. ὁ Θεὸς) addit σε. v. 24. ὅτι κλώμενος) ὅτι ἀλλὰ κλώμενος. ibid. ἐν ἀλλάγματι) ἐν ἀναλλάγματι. ib. Κυρίῳ Θεῷ μὲ) κυρίῳ μου Θεῷ. ib. τὴν ἅλω) τὸν ἅλωνα. v. 25. ᾠκοδόμησεν) addit ἐκεῖ. ibid. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. ib. συνεχέθη) συνεχέθη.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β'.

ΒΑΣΙ-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμέραις, καὶ περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο.

2. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτῷ· ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ παρθένον νεάνιδα, καὶ παραστήσεται ἐνώπιον τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔσται αὐτὸν θάλπουσα, καὶ κοιμηθήσεται μετ' αὐτῷ, καὶ θερμανθήσεται ὁ κύριός ἡμῶν ὁ βασιλεύς.

3. Καὶ ἐζήτησαν νεάνιδα καλὴν ἐκ παντὸς ὁρίου Ἰσραήλ. Καὶ εὗρον τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανίτιν, καὶ ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν βασιλέα.

4. Καὶ ἡ νεᾶνις καλὴ ἕως σφόδρα· καὶ ἦν τὸν βασιλέα θάλπουσα, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ· καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγνω αὐτήν.

5. Καὶ Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγὶθ ἐπήρετο, λέγων· ἐγὼ βασιλεύσω. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχοντας ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

6. Καὶ οὐκ ἀπεκώλυεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐδέποτε, λέγων· διατί σὺ ἐποίησας; καὶ γε αὐτὸς ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα, καὶ αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

7. Καὶ ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτῷ μετὰ Ἰωὰβ τοῦ υἱοῦ Σαρουΐας, καὶ μετὰ Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως· καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω Ἀδωνίου.

8. Καὶ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Σεμεεὶ, καὶ Ῥησὶ, καὶ υἱοὶ δυνατοὶ τοῦ Δαυὶδ, οὐκ ἦσαν ὀπίσω Ἀδωνίου.

9. Καὶ ἐθυσίασεν Ἀδωνίας πρόβατα καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωελὲθ, ὃς ἦν ἐχόμενα τῆς πηγῆς Ῥωγήλ. Καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ βασιλέως,

10. καὶ τὸν Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τὸν Σαλωμῶντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσε.

11. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Βηθσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, λέγων· οὐκ ἤκουσας

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'. CAP. I. v. 2. εἶπαν) εἶπον. ibid. τῷ κυρίῳ ἡμῶν) non habet. ib. ἐνώπιον τῷ βασιλεῖ) τῷ βασιλεῖ. ib. ὁ κύριός ἡμῶν ὁ) ὁ κύριός μου ὁ. v. 4. τὸν βασιλέα θάλπουσα) transposita. v. 5. Ἀγγὶθ) ἀγγίθ. ibid. παρατρέχοντας) παρατρέχειν. v. 6. ἀπεκώλυεν) ἀπεκώλυσεν. ibid. ὡραῖος σφόδρα) ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. v. 8. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαέ. v. 9. καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωελὲθ) καὶ μόσχες καὶ ἄρνας μετὰ αἰθῆ τοῦ Ζωελεθί. ibid. τῆς πηγῆς) non habet. ib. ἀδελφ. αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ π. τοὺς ἄνδρας Ἰούδα) ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀδροὺς ἰούδα. v. 10. καὶ τὸν Νάθαν) καὶ νάθαν. ibid. Σαλωμῶντα τὸν ἀδ.) σαλωμὼν ἀδελφόν. v. 11. Βηθσαβεὲ) βηρσαβεέ.

ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγιθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν (Βασιλεὺς) Δαυὶδ ἔγνω;

12. Καὶ νῦν δεῦρο συμβουλεύσω σοι δὴ συμβουλίαν, καὶ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν σε, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σε Σαλωμών.

13. Δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· οὐχὶ σὺ, κύριέ με βασιλεῦ, ὤμοσας τῇ δούλῃ σε, λέγων· ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθιεῖται ἐπὶ τοῦ θρόνου με; καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας;

14. Καὶ ἰδὲ ἔτι σε λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι ὀπίσω σε, καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου.

15. Καὶ εἰσῆλθε Βηθσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμεῖον. Καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα. Καὶ Ἀβισὰγ ἡ Σωμανῖτις λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ.

16. Καὶ ἔκυψε Βηθσαβεὲ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τί ἔστι σοι;

17. Ἡ δὲ εἶπε· κύριέ με βασιλεῦ, σὺ ὤμοσας ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε τῇ δούλῃ σε, λέγων· ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σε βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου με·

18. καὶ νῦν ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐβασίλευσε, καὶ σὺ, κύριέ με βασιλεῦ, οὐκ ἔγνως.

19. Καὶ ἐθυσίασε μόχους, καὶ ἄρνας, καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰωαὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, καὶ τὸν Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσε.

20. Καὶ σὺ, κύριέ με βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς Ἰσραὴλ πρὸς σέ· ἀπάγγειλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου με τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν.

21. Καὶ ἔσαι ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός με ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔσομαι ἐγὼ καὶ ὁ υἱός με Σαλωμὼν ἁμαρτωλοί.

22. Καὶ ἰδὲ ἔτι αὐτῆς λαλούσης μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης ἦλθε.

23. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ, λεγόντων· ἰδὲ Νάθαν ὁ προφήτης· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

24. Καὶ εἶπε Νάθαν, κύριέ με βασιλεῦ, σὺ εἶπας, Ἀδωνίας βασιλεύσει ὀπίσω με, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου με;

25. Ὅτι κατέβη σήμερον, καὶ ἐθυσίασε μόχους, καὶ ἄρνας, καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἀρχιερέα. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπαν· ζήτω ὁ βασιλεὺς Ἀδωνίας. ἐθυμίασε σε

26. Καὶ

v. 11. (βασιλεὺς) abeſt. v. 13. Σαλωμὼν ὁ υἱός σε) transpoſita. v. 14. σε λαλούσης) transpoſita. v. 15. Βηθσαβεὲ) βηρσαβεὲ, paſſim. ibid. Σωμανῖτις λειτ.) σωμανῖτις ἦν λειτουργοῦσα. v. 17. κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ) κύριε σὺ. ibid. Σαλωμὼν ὁ υἱός σε) transpoſita. ib. καὶ αὐτὸς καθήσεται) αὐτὸς deeſt. v. 21. ὁ υἱός μου Σαλωμὼν) transpoſita. v. 23. λεγόντων) abeſt. ibid. κατὰ τὸ πρόσωπον) τὸ deeſt. v. 25. ἐθυμίασε) ἐθυσίασε. ibid. τὸν ἀρχιερέα) τὸν ἱερέα.

26. Καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σε, καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, καὶ Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν.

27. Εἰ διὰ τῦ κυρίε με τῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τῦτο, καὶ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δέλῳ σου τίς καθήσεται ἐπὶ τὸν θρόνον τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως μετ' αὐτόν;

28. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ εἶπε· καλέσατέ μοι τὴν Βηθσαβεέ. καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τῦ βασιλέως, καὶ ἔϛη ἐνώπιον αὐτῦ.

29. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε· ζῇ Κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως,

30. Ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ, λέγων, ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σε βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τῦ θρόνε με ἀντ' ἐμῦ, ὅτι ἕτως ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

31. Καὶ ἔκυψε Βηθσαβεὲ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· ζήτω ὁ κύριός με ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα.

32. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ· καλέσατέ μοι Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαέ. καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τῦ βασιλέως.

33. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς· λάβετε μεθ' ὑμῶν τὸς δέλος τῦ κυρίε ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμὴν, καὶ καταγάγετε αὐτὸν εἰς τὸν Γιών,

34. καὶ χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ σαλπίσατε κερατίνῃ, καὶ ἐρεῖτε· ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών. χρισάτωσαν

35. Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτῦ, καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται ἐπὶ τῦ θρόνου με, καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμῦ· καὶ ἐγὼ ἐνετειλάμην τῦ εἶναι ἡγέμενον ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν.

36. Καὶ ἀπεκρίθη Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ τῷ Βασιλεῖ, καὶ εἶπε· γένοιτο· οὕτως πιϛώσαι Κύριος ὁ Θεὸς τῦ κυρίου με τῦ βασιλέως.

37. Καθὼς ἦν Κύριος μετὰ τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως, ἕτως εἴη μετὰ Σαλωμὼν, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως Δαυίδ.

38. Καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, καὶ ἐπεκάθισαν τὸν Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τῦ βασιλέως Δαυὶδ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν Γιών.

39. Καὶ ἔλαβε Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τῦ ἐλαίου ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἔχρισε τὸν Σαλωμὼν, καὶ ἐσάλπισε τῇ κερατί-

v. 26. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαέ, passim. v. 30. ἕτως) οὕτω. v. 33. μεθ' ὑμῶν τὸς δέλος τῦ κ. ὑμῶν) τὸς δέλους τῦ κυρίου ὑμῶν μεθ' ὑμῶν. ibid. Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου) transposita. ib. εἰς τὸν Γιών.) εἰς τὴν γιών. v. 34. χρισάτωσαν) χρισάτω. v. 35. Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται) hæc desiderantur. ibid. καὶ αὐτὸς βασ.) καὶ βασιλεύσει. ib. εἶναι ἡγέμ.) εἶναι εἰς ἡγούμενον. ib. καὶ ἐπὶ Ἰούδαν) καὶ ἰούδαν. v. 37. βασιλέως εἴη) βασιλέως οὕτως εἴη. v. 38. Χερεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεὶ) χερεθὶ καὶ ὁ φελεθὶ, passim. ibid. βασιλέως καὶ) βασιλέως δαυὶδ καὶ. ib. εἰς τὸν Γιών) εἰς τὴν γιων.

ρατίνη. Καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός· ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών.

40. Καὶ ἀνιέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐχώρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνην μεγάλην, καὶ ἐρράγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν.

41. Καὶ ἤκουσεν Ἀδωνίας, καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν φαγεῖν. Καὶ ἤκουσεν Ἰωὰβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ εἶπε· τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχούσης;

42. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως ἦλθε. καὶ εἶπεν Ἀδωνίας· εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ σὺ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι.

43. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ· καὶ μάλα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐβασίλευσε τὸν Σαλωμών,

44. καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ τὸν Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, καὶ τὸν Χερεθθεὶ, καὶ τὸν Φελεθθεὶ, καὶ ἐπεκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως.

ἔχρισεν 45. Καὶ ἔχρισαν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ Γιών, καὶ ἀνέβησαν ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσατε.

46. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας.

47. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα Δαυὶδ, λέγοντες· ἀγαθύναι ὁ Θεὸς τὸ ὄνομα Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. Καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ.

48. Καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἔδωκέ (μοι) σήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι.

49. Καὶ ἐξέστησαν, καὶ ἐξανέστησαν πάντες οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίᾳ, καὶ ἀπῆλ- ἀπῆλθεσθον ἀνὴρ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.

50. Καὶ Ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου Σαλωμών, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἐπελάβετο τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.

51. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαλωμών, λέγοντες· ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμών, καὶ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων· ὀμοσάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμών, εἰ ἀποθανατώσει τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ.

52. Καὶ εἶπε Σαλωμών· ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, εἰ πεσεῖται τῶν τριχῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐὰν κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, θανατωθήσεται.

53. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατήνεγκαν αὐτὸν ἀπάνωθεν κατήνεγ-
τοῦ κεν

v. 42. ἦλθε) εἰσῆλθε. v. 43. εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ. καὶ) εἶπε καὶ. v. 44. καὶ τὸν Νάθαν) καὶ νάθαν. ibid. υἱὸν Ἰωιαδαὲ) τὸν υἱὸν ἰωδαὲ. v. 45. ἔχρισεν) ἔχρισαν. ibid. προφ. εἰς βασιλέα ἐν τῷ Γιών.) προφήτης ἐν τῇ γιών. v. 46. τῆς βασιλείας) βασιλείας. v. 47. τοῦ υἱοῦ σου) non habet. ibid. κοίτην αὐτοῦ.) κοίτην. v. 48. (μοι) abest. ibid. θρόνου) addit μου. v. 49. καὶ ἐξανέστησαν) non habet. ibid. ἀπῆλθε) ἦλθον. v. 51. σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σήμερον σαλωμών. v. 53. Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. κατήνεγκεν) κατήνεγκαν.

τῦ θυσιαστηρίου. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμών· δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν σου.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι Δαυὶδ ἀποθανεῖν, καὶ ἀπεκρίνατο τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτῦ, λέγων·

2. ἐγὼ εἰμι πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς· καὶ ἰσχύσεις, καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα,

3. καὶ φυλάξεις τὴν φυλακὴν Κυρίε Θεῦ σε τῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ, φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῦ, καὶ τὰ κρίματα αὐτῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῦ, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως· ἵνα συνῆς ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐντείλωμαί σοι.

4. Ἵνα στήσῃ Κύριος τὸν λόγον αὐτῦ ὃν ἐλάλησε περὶ ἐμῦ, λέγων· ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σε τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων· οὐκ ἐξολεθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνωθεν τῦ θρόνου Ἰσραήλ.

5. Καί γε σὺ ἔγνως ὅσα μοι ἐποίησεν Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐας, ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν ἄρχυσι τῶν δυνάμεων Ἰσραὴλ, τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ Νὴρ, καὶ τῷ Ἀμμεσὰ υἱῷ Ἰεθὲρ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτοὺς, καὶ ἔταξε τὰ αἵματα πολέμε ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῶον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτῦ, καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτῦ τῷ ἐν τῷ ποδὶ αὐτῦ. τῦ

6. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν σοφίαν σου, καὶ ὐ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου.

7. Καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλεὶ τῦ Γαλααδίτε ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σε· ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν τῷ με ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσαλὼμ τε ἀδελφῦ σε.

8. Καὶ ἰδὲ μετὰ σῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ, υἱὸς τῦ Ἰεμενεὶ, ἐκ Βαθθερεὶμ, καὶ αὐτὸς κατηρήσατό με καταράν ὀδυνηρὰν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς ἀπάντησίν μου εἰς τὸν Ἰορδάνην· καὶ ὤμοσα αὐτῷ ἐν Κυρίῳ, λέγων· εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ.

9. Καὶ ὐ μὴ ἀθωώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σὺ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ καταξεις τὴν πολιὰν αὐτῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου.

10. Καὶ ἐκοιμήθη Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ.

11. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, τεσσαράκοντα ἔτη. ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ

CAP. II. v. 1. ἀποθανεῖν) addit αὐτὸν. ibid. τῷ Σαλωμὼν) absque articulo. v. 3. τὴν φυλακὴν) φυλακὴν. ibid. δικαιώματα αὐτῦ, καὶ) δικαιώματα, καὶ. ib. καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῦ) desunt. ib. συνῆς) συνήσης. ib. ὅσα) addit ἂν. v. 4. ἐλάλησε περὶ ἐμῦ) περὶ ἐμῦ deest. ibid. καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν) non habet. ib. τῦ θρόνε) θρόνου. v. 5. μοι ἐποίησεν) transposita. ibid. Ἀμμεσά) ἀμεσαὶ. ib. τῦ ἐν τῷ ποδὶ) τῷ ἐν τῷ ποδὶ. v. 7. ἐν τῷ ἀποδιδρ.) ἐν τῷ με ἀποδιδράσκειν. v. 8. Σεμεεὶ) σεμεΐ, nomina propria conſtanter terminantur in ι, quæ *Alex.* effert per ει. ibid. Βαθθερεὶμ) βαχρὶμ. ib. κατηρήσατο) κατηράσατο. ib. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντὴν.

ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη.

12. Καὶ Σαλωμὼν ἐκάθισεν ἐπὶ τῆ θρόνῳ Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ ἐτῶν δώδεκα, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτῆ σφόδρα.

13. Καὶ εἰσῆλθεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγειθ πρὸς Βηθσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, καὶ προσεκύνησεν αὐτήν. ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη ἡ εἴσοδός σε; καὶ εἶπεν, εἰρήνη.

14. Καὶ εἶπε· λόγος μοι πρὸς σέ. καὶ εἶπεν αὐτῷ· λάλησον.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῆ· σὺ οἶδας, ὅτι ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῆ εἰς βασιλέα, καὶ ἐξράφη ἡ βασιλεία, καὶ ἐγενήθη τῷ ἀδελφῷ μὲ, ὅτι παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὐτῷ.

16. Καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτῶμαι παρὰ σῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σε. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηθσαβεέ· λάλει.

17. Καὶ εἶπεν αὐτῆ· εἶπον δὴ πρὸς Σαλωμὼν τὸν βασιλέα, ὅτι ἐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἀπὸ σῦ, καὶ δώσει μοι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανίτιν εἰς γυναῖκα.

18. Καὶ εἶπε Βηθσαβεέ· καλῶς· ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ.

19. Καὶ εἰσῆλθε Βηθσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ἀδωνίου. Καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάντησιν αὐτῆ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆ θρόνου αὐτῆ· καὶ ἐτέθη θρόνος τῆ μητρὶ τῆ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτῶμαι παρὰ σῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου. Καὶ εἶπεν σε αὐτῆ ὁ βασιλεύς· αἴτησαι, μῆτερ ἐμὴ, ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε.

21. Καὶ εἶπε· δοθήτω δὴ Ἀβισὰγ ἡ Σωμανίτις τῷ Ἀδωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σε εἰς γυναῖκα.

22. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ εἶπε τῆ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ ἵνατί σὺ ἤτησαι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανίτιν τῷ Ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι ἔτος ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ αὐτῷ Ἰωαὲβ ὁ υἱὸς Σαρβίας, ὁ ἀρχιστράτηγος, ἑταῖρος.

23. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κατὰ τῆ Κυρίου, λέγων· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆ ἐλάλησεν Ἀ- εὐχῆς δωνίας τὸν λόγον τοῦτον.

24. Καὶ νῦν ζῇ Κύριος ὃς ἡτοίμασέ με, καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ τῆ πατρός μῦ, καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησε Κύριος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται Ἀδωνίας.

25. Καὶ

V. 11. ἐν Ἰερσ. ἐβασίλευσε τριάκ. καὶ τρία ἔτη) ἐν ἱερουσαλὴμ τριακοντατρία ἔτη. V. 12. ἐπὶ τῆ θρόνου) ἐπὶ θρίνου. ibid. ἐτῶν δώδεκα) abeſt. V. 13. Ἀγειθ) ἀγγιθ. ibid. Βηθσαβεὲ) βηρσαβεὲ, paſſim. ib. προσεκύνησεν αὐτήν.) προσεκ. αὐτῆ. V. 14. Καὶ εἶπε) non habet. V. 15. ἡ βασιλεία) absque articulo ; ſcil. priore loco. ibid. ἐγενήθη) ἐγένετο. ib. ἐγένετο) ἐγενήθη. V. 17. Σωμανίτιν γυναῖκα) σωμανίτην εἰς γυναῖκα. V. 19. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντὴν. ibid. θρόνου αὐτοῦ) αὐτῆ deeſt. V. 20. τὸ πρόσωπόν σε) τὸ πρόσωπόν με. ibid. Καὶ εἶπεν ὁ) καὶ εἶπεν αὐτῆ ὁ. ib. ἐμὴ, ὅτι ἐκ) ἐμὴ, καὶ οὐκ. V. 21. Σωμανίτις) σωμανίτις, paſſim. V. 22. ἵνα σὺ) ἵνατί σὺ. ibid. τὴν Σωμανίτιν) non habet. ibid. ὁ υἱὸς Σαρ. ὁ ἀρχιστρ.) ὁ articulus utroque loco deeſt. V. 23. εὐχῆς) ψυχῆς.

25. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ Ἰωιαδαὲ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

26. Καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ, εἰς ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου.

27. Καὶ ἐξέβαλε Σαλωμὼν τὸν Ἀβιάθαρ τοῦ μὴ εἶναι ἱερέα τοῦ Κυρίου, πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἠλεὶ ἐν Σηλώμ.

28. Καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως Ἰωὰβ, ὅτι Ἰωὰβ ἦν κεκληκὼς ὀπίσω Ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω Ἀβεσαλὼμ οὐκ ἔκλινε. Καὶ ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ Κυρίου, καὶ κατέσχε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.

29. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ὅτι ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Ἰωὰβ, λέγων· τί γέγονέ σοι, ὅτι πέφευγας εἰς τὸ θυσιαστήριον; Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σε, καὶ ἔφυγον πρὸς τὸν Κύριον. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, λέγων· πορεύου, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψον αὐτόν.

30. Καὶ ἦλθε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ πρὸς Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἔξελθε. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ· οὐκ ἐκπορεύσομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. Καὶ ἀπέστρεψε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, λέγων· τάδε λελάληκεν Ἰωὰβ, καὶ τάδε ἀποκέκριταί μοι. Βαναίας Βαναίου

31. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψεις αὐτὸν, καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ δωρεὰν ἐξέχεεν Ἰωὰβ, ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

32. Καὶ ἀπέστρεψε Κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀπήντησε τοῖς δυσὶν ἀνδράσι τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ ὁ πατήρ μου Δαυὶδ οὐκ ἔγνω τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νὴρ, ἀρχιστράτηγον Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Ἀμεσσὰ υἱὸν Ἰεθὲρ, ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.

33. Καὶ ἐπιστράφη τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη ἕως αἰῶνος παρὰ Κυρίου.

34. Καὶ ἀνέβη Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ

v. 26. εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ) transposita. ibid. διαθήκης) τῆς διαθήκης. v. 28. ἕως Ἰωάβ) addit υἱοῦ σαρουΐας. ibid. ὀπίσω Ἀβεσσαλὼμ) ὀπίσω σαλωμών. v. 29. ὅτι ἔφυγεν) ὅτι πέφευγεν. ibid. Σαλωμὼν πρὸς) σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς πρὸς. ib. πρὸς τὸν Κύριον.) πρὸς κύριον. ib. Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ) σαλωμὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰωδαὲ. v. 30. Βαναίας) βαναίας. ibid. ἐκπορεύσομαι) ἐκπορεύομαι. ib. ἀπέστρεψε Βαναίου) ἐπέστρεψε βαναίας. v. 31. ἐξέχεεν Ἰωὰβ ἀπ') ἐξέχεεν ἀπ'. v. 32. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.) ἀρχιστράτηγον ἰσραὴλ, καὶ τὸν ἀμεσσὰ υἱὸν ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον ἰούδα. v. 33. εἰς τὴν κεφαλὴν) εἰς κεφαλήν.

καὶ

τῷ Ἰωαὲβ καὶ ἀπήντησεν (Ἰωιαδαὲ) αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

35. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίου υἱὸν Ἰωιαδαὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατηγίαν. Καὶ ἡ βασιλεία κατωρθώθη ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ Ἀβιάθαρ. Καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ Σαλωμὼν Φρόνησιν, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ πλάτος καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐπλήθύνθη ἡ Φρόνησις Σαλωμὼν ὑπὲρ τὴν Φρόνησιν πάντων ἀρχαίων υἱῶν, καὶ ὑπὲρ πάντας Φρονίμους Αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως συνελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν οἶκον Κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κυκλόθεν· ἐν ἕπλᾳ ἔτεσιν ἐποίησε καὶ συνετέλεσε. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ὑποζυγίγματα, καὶ τὰς λαβίδας τὰς μεγάλους, καὶ τὰς σύλους, καὶ τὴν κρήνην τῆς αὐλῆς καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν. καὶ ὠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἔπαλξιν ἐπ' αὐτῆς, διέκοψε τὴν πόλιν Δαυὶδ. οὕτως θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ. τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν. καὶ Σαλωμὼν ἀνέφερε τρεῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώσεις, καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία ἐνώπιον Κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ καθεζαμένοι ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ Σαλωμὼν, τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι ἐπισάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ἀσσὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼθ ἐπάνω, καὶ τὰ Βαλαλάθ. πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ἐν τῷ ἔτι ζῆν Δαυὶδ, ἐνετείλατο Σαλωμὼν, λέγων· ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ, υἱὸς σπέρματος τοῦ Ἰεμενεὶ, ἐκ Χεβρών. οὗτος κατηρήσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς ἀπάντησίν μοι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ κατὰ τοῦ Κυρίου, λέγων· εἰ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ νῦν μὴ ἀθωώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ Φρόνιμος εἶ σύ, καὶ γνώσῃ

v. 34. ἀπήντησεν Ἰωιαδαὲ τῷ Ἰωαὲβ, καὶ) ἀπήντησεν αὐτῷ, καὶ. v. 35. lin. 4. ἱερέα ἔδωκεν ὁ) ἱερέα ἔδωκεν αὐτὸν ὁ. lin. 6. ἀντὶ Ἀβιάθαρ. Καὶ) ἀντὶ Ἀβιάθαρ. καὶ σαλωμὼν υἱὸς δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ, καὶ ἰδοὺ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ. ib. τῷ Σαλωμὼν Φρόνησιν) transposita. ib. lin. 9. Καὶ ἐπληθύνθη) ab his verbis *Editio Rom.* incipit Cap. 3. ib. lin. 10. Σαλωμὼν πάντων ἀρχαίων υἱῶν) σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν Φρόνησιν πάντων υἱῶν ἀρχαίων. ib. lin. 14. εἰς τὴν πόλιν) εἰς πόλιν. ib. lin. 15. αὐτὸν τὸν οἶκον) αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον. ib. lin. 17. ἕπλᾳ) ἐν ἕπλᾳ. ib. lin. 18. Καὶ ἦσαν) καὶ ἦν. ib. lin. 19. χιλιάδες λατόμων) χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων. ib. lin. 31. τρεῖς τῷ) τρεῖς ἐν τῷ. ib. lin. 38. τῷ λαῷ) τοῦ λαοῦ. ib lin. 40. Ἀζὲρ καὶ τὴν Βαιθωρὼθ) γαζὲρ, καὶ τὴν βαιθωρών. ib. lin. 41. Βαλαλὰθ) βαλλὰθ. ib. lin. 45. ζῆν Δαυὶδ) transposita. ib. lin. 46. Σαλωμὼν) τῷ σαλωμών. ib. lin. 47. υἱὸς σπέρματος) υἱὸς τοῦ σπέρματος. ib. lin. 49. καθηρήσατο) κατηράσατο. ib. lin. 51. εἰς ἀπαντήσιν) εἰς ἀπαντὴν. ib. lin. 55. Φρόνιμος εἶ σὺ) Φρόνιμος σὺ.

γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ καταάξεις τὴν πολιὰν αὐτῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου.

36. Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κάθῃ ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν ἐδαμοῦ.

37. Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδιας σου καὶ διαβήσῃ τὸν χειμάῤῥων Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σε ἔσαι ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

38. Καὶ εἶπε Σεμεεὶ πρὸς τὸν βασιλέα· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας, κύριέ μου βασιλεῦ· οὕτως ποιήσει ὁ δῦλός σου. καὶ ἐκάθισε Σεμεεὶ ἐν Ἱερσαλὴμ τρία ἔτη.

39. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέδρασαν δύο δῦλοι τῷ Σεμεεὶ πρὸς Ἀγχὶς υἱὸν Μααχὰ, βασιλέα Γέθ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σεμεεὶ, λέγοντες· ἰδὲ οἱ δοῦλοί σου ἐν Γέθ.

40. Καὶ ἀνέστη Σεμεεὶ, καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς Ἀγχὶς τῦ ἐκζητῆσαι τὺς δύλους αὐτῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σεμεεὶ, καὶ ἤγαγε τὺς δύλους αὐτῦ ἐκ Γέθ.

41. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ὅτι ἐπορεύθη Σεμεεὶ ἐξ Ἱερσαλὴμ εἰς Γὲθ, καὶ ἐπέστρεψε τὺς δύλους αὐτῦ.

42. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τῦ Κυρίου, καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι, λέγων· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; Καὶ εἶπάς μοι· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα.

43. Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον τῦ Κυρίου, καὶ ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;

44. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί· σὺ ἔγνως πᾶσαν τὴν κακίαν σε ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου, ἃ ἐποίησας τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί με· καὶ ἀνταπέδωκε Κύριος τὴν κακίαν σε εἰς κεφαλήν σου.

45. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος Δαυὶδ ἔσαι ἕτοιμος ἐνώπιον Κυρίε εἰς τὸν αἰῶνα.

46. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ Ἰωιαδαέ· καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε.

v. 36. Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν) καὶ ἐκάλεσεν ὁ βτσιλεὺς τὸν. ibid. οἰκοδόμησον) ᾠκοδόμησον. v. 37. τῆς ἐξοδίας) τῆς ἐξόδου. ibid. χειμάῤῥων) χείμαῤῥον. v. 38. οὕτως) ἅτω. v. 39. μετὰ τρία) μετὰ τὰ τρία. ibid. τῷ Σεμεεὶ πρὸς Ἀγχὶς) τᾦ σεμεὶ πρὸς ἀγχοὺς. v. 40. πρὸς Ἀγχὶς) πρὸς ἀγχοὺς. v. 41. ἐπέστρεψε) ἀνέστρεψε. v. 42. Καὶ εἶπάς μοι· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα.) h. v. defiderantur. v. 43. τῦ Κυρίου) κυρίου. v. 44. σὺ ἔγνως) σὺ οἶδας. ibid. ἔγνω) οἶδεν. ibid. τῷ Δαυὶδ) absque articulo. v. 45. Δαυὶδ ἕτοιμος) δαυὶδ ἔσαι ἕτοιμος. v. 46. καὶ ἀπέθανε.) non habet.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΤΗΣ δὲ βασιλείας ἐδραιωθείσης ἐν χειρὶ Σαλωμὼν, ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο Σαλωμὼν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ, ἕως ἔ συνετέλεσεν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον ἑαυτῦ, καὶ τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ.

2. Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, ὅτι ἐκ ᾠκοδομήθη οἶκος τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.

3. Καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν Κύριον πορεύεσθαι ἐν τοῖς προσάγμασι Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτὸς ἔθυε καὶ ἐθυμία.

4. Καὶ ἀνέση καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι αὕτη ὑψηλοτάτη, καὶ μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο ἐν Γαβαών. λίαν

5. Καὶ ὤφθη τῷ Σαλωμὼν ὁ Κύριος ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαλωμών· αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ.

6. Καὶ εἶπε Σαλωμών· σὺ ἐποίησας μετὰ δέλου σε Δαυὶδ τῦ πατρός με ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σε ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεός (σου) τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτῦ καθήμενον ἐπὶ τῦ θρόνου αὐτῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

7. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεός με, σὺ ἔδωκας τὸν δέλόν σε ἀντὶ Δαυὶδ τῦ πατρός μου. Καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρὸν, καὶ ἐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν με, καὶ τὴν ἔξοδόν με.

8. Ὁ

CAP. III. v. 1. Τῆς δὲ βασιλείας ἐδραιωθείσης - - fin. versus) loco horum verborum hæc leguntur in *Edit. Rom.* καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν φρόνιμος σφόδρα καὶ σοφός. καὶ ἰούδα καὶ ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. καὶ σαλωμὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις. καὶ ἦσαν προσφέροντες δῶρα, καὶ ἐδούλευον τῷ σαλωμὼν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ σαλωμὼν ἤρξατο ἀνοίγειν τὰ δυνατεύματα τοῦ λιβάνε. καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν θερμαὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ τοῦτο τὸ ἄρισον τῷ σαλωμών. τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου. δέκα μόσχοι ἐκλεκτοί, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν νομάδων. ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τῆ ποταμοῦ ἀπὸ θαφὶ ἕως γάζης ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει ἰούδα καὶ ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκὴν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ εὐφραίνοντες ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμών. καὶ ἦτοι οἱ ἄρχοντες τῆ σαλωμὼν, ἀζαρίε υἱὸς σαδὼκ τῆ ἱερέως, καὶ ὀρνὶε υἱὸς νάθαν ἄρχων τῶν ἐφεσηκότων. καὶ ἐθραμεν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτῆ καὶ σουβὰ γραμματεὺς, καὶ βασὰ υἱὸς ἀχιθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ ἀβὶ υἱὸς ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος, καὶ ἀχιρὲ υἱὸς ἐθραὶ ἐπὶ τὰς ἄρσεις, καὶ βαναίας υἱὸς ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς αὐλαρχίας καὶ ἐπὶ τῆ πλινθίου, καὶ καχοὺρ υἱὸς νάθαν ὁ σύμβελος. καὶ ἦσαν τῷ σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππῶν. καὶ ἦν ἄρχων ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ ποταμὲ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων αἰγύπτε. καὶ σαλωμὼν υἱὸς δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλήμ. v. 2. ἐν τοῖς) ἐπὶ τοῖς. ibid. τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.) τῷ κυρίῳ ἕως τῆ νῦν. v. 3. αὐτὸς) deeſt. v. 4. ὁ βασιλεὺς) abeſt. ibid. λίαν) χιλίαν. ib. ἐκεῖνο) non habet. v. 5. τῷ Σαλωμὼν ὁ Κύριος) κύριος τῷ σαλωμών. v. 6. μετὰ δέλου) μετὰ τῆ δέλου. ibid. (σε) deeſt. ibid. καθήμενον) non habet. v. 7. τὴν εἴσοδόν με, καὶ τὴν ἔξοδόν με) transpoſita.

8. Ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται, καὶ ὃ ψηφισθήσεται ἀπὸ πλήθους.

9. Καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν, καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον;

10. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἠτήσατο Σαλωμὼν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνθ' ὧν ἠτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἠτήσω σαυτῷ ἡμέρας πολλὰς, καὶ οὐκ ἠτήσω σεαυτῷ πλοῦτον, οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ἠτήσω σαυτῷ τοῦ συνιεῖν τοῦ εἰσακούειν κρίμα·

12. ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν σοφὴν καὶ φρονίμην, ὡς σὺ ὃ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι.

13. Καὶ ἃ οὐκ ἠτήσω ἔδωκά σοι, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, ὡς ὃ γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν βασιλεῦσι πάσας τὰς ἡμέρας σου.

14. Καὶ ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ πληθυνῶ τὰς ἡμέρας σου.

15. Καὶ ἐξυπνίσθη Σαλωμὼν, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον. Καὶ ἀνέστη καὶ παραγίνεται εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ἐν Σιὼν, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἐποίησεν εἰρηνικὰς, καὶ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ, καὶ πᾶσι τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ.

16. Τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ.

17. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία· ἐν ἐμοὶ, κύριέ μου. Ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνὶ, καὶ ἐτέκομεν ἐν τῷ οἴκῳ.

18. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκε καὶ αὕτη ἡ γυνή· καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστιν ἀθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.

19. Καὶ ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐκοιμήθη ἐπ' αὐτόν.

20. Καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτὸς, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ κόλπῳ μου.

21. Καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς. Καὶ

v. 8. καὶ οὐ ψηφισθήσεται ἀπὸ πλήθους.) desunt. v. 9. τοῦ συνιέναι) καὶ τοῦ συνιεῖν. ibid. δυνήσεται) δυνηθήσεται. v. 10. ὁ λόγος) abest. v. 11. σαυτῷ) σεαυτῷ, bis. ibid. σεαυτῷ πλοῦτον) σεαυτῷ abest. v. 12. σοφὴν καὶ φρονίμην) transposita. v. 13. ἔδωκα) δέδωκα. ibid. γέγονεν ὅμοιος) γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιος. ib. πάσας τὰς ἡμέρας σου) non habet. v. 14. τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου) transposita. v. 15. παισὶν ἑαυτοῦ.) παισὶν αὐτοῦ. v. 17. ἡ μία) μία. ibid. κύριέ μου) κύριε. v. 18. καὶ ἔτεκε καὶ αὕτη ἡ γυνὴ) ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη. ibid. αὐτὸ, ἐκ ἔστιν) αὐτὸ, καὶ οὐκ ἔστιν. ib. ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ) ἡμῶν πάρεξ. v. 19. ὁ υἱὸς) addit τῆς γυναικὸς. ibid. ἐκοιμήθη) ἐπεκοιμήθη. v. 20. καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου) h. v. desiderantur.

ἰδοὺ κατενόησα αὐτὸν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον.

22. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα· ἐχὶ, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν. Ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν. ἐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱός σε ὁ τεθνηκώς· καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τῦ βασιλέως.

23. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐταῖς· σὺ λέγεις, ἔτος ὁ υἱός με ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· σὺ δὲ λέγεις· οὐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός σε ὁ τεθνηκὼς, καὶ ὁ υἱός με ὁ ζῶν.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λάβετέ μοι μάχαιραν· καὶ προσήνεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τῦ βασιλέως.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· διέλετε τὸ παιδίον τὸ θηλάζον τὸ ζῶν εἰς δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ.

26. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ὁ υἱὸς ἦν ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ αὕτη εἶπε· μήτε ἐμοὶ, μήτε αὐτῇ ἔσω, διέλετε αὐτό.

27. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε· δότε αὐτῇ τὸ παιδίον, τὸ ζῶν τῇ εἰπούσῃ, δότε αὐτῇ αὐτὸ, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό· αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

28. Καὶ ἤκουσαν πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρίμα τῦτ' ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις Θεοῦ ἐν αὐτῷ τῦ ποιεῖν δικαίωμα. ἤκουσεν

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν βασιλεύων ἐπὶ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἔτοι οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ· Ἀζαρίας υἱὸς Σαδὼκ, ὁ ἱερεύς· αὐτῦ

3. Ἐλιωρὲφ καὶ Ἀχία υἱὸς Σεισὰ, γραμματεῖς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλὲδ, ἀναμιμνήσκων· Ἐναρὲφ Ἀχιμὰ

4. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ ἐπὶ τῆς στρατείας· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, ἱερεῖς·

5. καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Νάθαν ἐπὶ τῶν καθεσαμένων· καὶ Ζαβδὲθ υἱὸς Νάθαν ἱερεὺς, ἑταῖρος τῦ βασιλέως·

6. καὶ Ἀχισὰρ ἦν οἰκονόμος, καὶ Ἐλιὰκ ὁ οἰκονόμος· καὶ Ἐλιαὲβ υἱὸς Σαφὰτ ἐπὶ τῆς πατριᾶς· καὶ Ἀδωνιρὰμ υἱὸς Ἀβδὼ ἐπὶ τῶν Φόρων.

7. Καὶ τῷ Σαλωμὼν δώδεκα καθεσάμενοι ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, χορηγεῖν τῷ

V. 21. αὐτὸν τοπρωΐ) αὐτὸν πρωΐ. V. 22. ἐχὶ, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σε ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν. Ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν.) hæc omnia desiderantur. ibid. ἐχὶ, ἀλλ' ὁ) ἐχὶ, ἀλλὰ ὁ. V. 23. σὺ δὲ λέγεις) καὶ σὺ λέγεις. ibid. ἀλλ' ὁ υἱός σε ὁ τεθνηκὼς, καὶ ὁ υἱός με ὁ ζῶν.) ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σε ὁ τεθνηκώς. V. 24. λάβετέ μοι) μοι deest. V. 25. τὸ θηλάζον τὸ ζῶν) transpositа. V. 26. ὁ υἱὸς ἦν) transpositа. ibid. τὸ παιδίον τὸ ζῶν) τὸ ζῶν abest. ib. διέλετε αὐτό.) διέλετε. V. 27. δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ) δότε τὸ παιδίον τῇ. V. 28. ἤκουσεν) ἤκουσαν. ibid. τῦτ' ὃ) τῦτο ὅ. CAP. IV. V. 2. οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ) ἄρχοντες οἱ ἦσαν αὐτῦ. ibid. ὁ ἱερεύς.) deest. V. 3. Ἐναρὲφ) ἐλιὰφ. ibid. Σεισὰ) σηβὰ. ib. Ἀχιμὰ) ἀχιλὲδ. V. 4. στρατείας) δυνάμεως. V. 5. Ἀζαρίας) ὀρνία. ibid. Ζαβδὲθ) ζαβουθ. ib. ἱερεὺς) abest. V. 6. Σαφὰτ) σαὶφ. ibid. Ἀβδὼ) αὐδὼν.

τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγίνετο ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν.

8. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Βὲν υἱὸς Ὢρ ἐν ὄρει Ἐφραίμ.

9. Υἱὸς Δακὰρ ἐν Μαχμὰς, καὶ ἐν Σαλαβεὶμ, καὶ Βεθσαμὺς, καὶ Αἰλὼν ἕως Βηθανάν.

10. Υἱὸς [a] Ἐσδ ἐν Ἀραβὼθ, αὐτῷ [b] Σωχὼ καὶ πᾶσα ἡ γῆ Ὀφέρ.

11. Υἱῷ Ἀβιναδὰβ [c] πᾶσα Νεφαθὼρ, Ταφὰθ θυγάτης Σαλωμὼν ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

12. Βαανὰ υἱὸς Ἀχιλὰδ τὴν Θαανὰχ καὶ Μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Σὰν ὁ παρὰ [a] Σεσαθὰν ὑποκάτω τῆ Ἰεζραὲλ, καὶ ἐκ Βεθσὰν ἕως Ἀβελμαελᾶ ἕως [b] Μαεβὲρ Λεκὰμ εἷς.

13. Υἱὸς Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ· αὐτῷ (ὁ) Ἀυὼθ [c] Ἰαειὶρ υἱοῦ Μαναστῆ, Γαλαάδ, τούτῳ χοίνισμα Ἐργὰβ ἡ ἐν τῇ Βασὰν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι τειχήρεις, καὶ μοχλοὶ χαλκοῖ.

14. [a] Ἀχινααδὰβ υἱὸς * Ἀδδὼ Μαναείμ.

15. Ἀχιμαὰς ἐν Νεφθαλεί· καὶ ἔλαβε τὴν Βασεμὰθ θυγατέρα Σαλωμὼν εἰς γυναῖκα. Μασεμὰθ

16. Βαανὰς υἱὸς Χουσὶ, ἐν Ἀσὴρ καὶ ἐν Βαλὼθ. Μααλώτ

17. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φαρρέου, ἐν Ἰσσάχαρ.

18. Σεμεεὶ υἱὸς Ἠλὰ, ἐν τῷ Βενιαμείν.

19. Γαβὲρ υἱὸς Ἀδαεὶ, ἐν τῇ γῇ Γαλαάδ, γῇ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν, τῆ Ἀμορραίᾳ, καὶ [a] Ὢγ βασιλέως τῆ Βασὰν, καὶ Νασὶφ εἷς ἐν γῇ. τῇ

20. Ἰέδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἔδοντες, καὶ πίνοντες καὶ εὐφραινόμενοι.

21. Καὶ Σαλωμὼν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶσι τοῖς βαλιλείοις, ἀπὸ τῆ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου· προσεγγίζοντες δῶρα, καὶ δουλεύοντες τῷ Σαλωμὼν πάσας ἡμέρας ζωῆς αὐτῆ.

22. Καὶ ταῦτα τὰ δέοντα Σαλωμὼν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου·

Αἰαλὼμ
a Ἐσδ
b Σοχλὼ
c πᾶσα Νεφαδδὼρ, Ταφατὰ
Ἐλὰδ Μεμαγεδαὼ
a Ἐσαιανθὰν
b Μεμβραδὲ Ἰεκμαὰν
c Ἰαρεὶρ
Αἰναδὰβ
* Σαδὼκ

v. 7. μῆνα ἐνιαυτῷ) μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. v. 8. Βὲν) βεὲν. ibid. Ἐφραίμ.) ἐφραὶμ εἷς. v. 9. Μαχμὰς, καὶ ἐν Σαλαβεὶμ, καὶ Βεθσ. καὶ Αἰαλὼμ ἕως Βηθανάν.) μακὲς, καὶ ἐν σαλαβὶν, καὶ βαιθσαμὺς, καὶ ἐλὼν ἕως βηθανὰν εἷς. v. 10. Ἐσδ) ἐσδὶ. ibid. Σοχλὼ) σωχὼ. v. 11. Ἀβιναδὰβ - - θυγάτης) ἀμιναδὰβ πᾶσα νεφθαθὼρ. ταφὰθ θυγάτης. ibid. γυναῖκα) addit εἷς. v. 12. in *Rom.* βαανὰ υἱὸς ἀχιλοὺθ τὴν ἰθαναὰχ, καὶ μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος σὰν ὁ παρὰ σεσαθὰν ὑποκάτω τῆ ἐσραὲ, καὶ ἐκ βηθσὰν ἕως σαβελμακλᾶ, ἕως μαεβὲρ λεκὰμ, εἷς. v. 13. Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ) ναβὲρ ἐν ῥαβὼθ. ibid. αὐτῷ ὁ Αὐὼθ Ἰαρεὶρ υἱοῦ Μαναστῆ, Γαλαάδ) hæc desiderantur. ib. Ἐργὰβ ἡ ἐν) ἐργὰβ ἐν. ib. χαλκοῖ) addit εἷς. v. 14. in *Rom.* Ἀχιναδὰβ υἱὸς σαδδὼ μαναείμ. v. 15. Νεφθαλεί) νεφθαλίμ. ibid. Μασεμὰθ) βασεμμὰθ. ib. γυναῖκα) addit εἷς. v. 16. in *Rom.* βαανᾶ υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ καὶ ἐν βαλωὺθ εἷς. v. 17. in *Edit. Rom.* desiderantur, & inseritur post 19. versum. v. 19. Γαλαὰδ τῇ Σηών) γαὰδ σηών. ibid. Ἐσεβὼν, τῆ Ἀμορραίου καὶ) τῆ ἐσεβὼν καὶ. ib. Νασὶφ ἐν γῇ.) νασὲφ εἷς ἐν γῇ ἰέδα, præterea adjicitur versus 17. ἰωσαφὰτ υἱὸς φουασὲθ ἐν ἰσσάχαρ. v. 20. & 21. in *Rom.* prorsus deficiunt, perinde quoque versus 25. & 26. Reliqui inter 19. & 29. versûs hoc ordine collocantur: v. 27. 28. 22. 23. 24. 29. v. 22. Σαλωμὼν) τῷ σαλωμών.

23. δέκα μόχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων, καὶ δορκάδων, καὶ ὀρνίθων, ἐκλεκτὰ ἐκλεκτῶν σιτευτά.

24. Ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Θάψα καὶ ἕως Γάζης, ἐν πᾶσι βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν.

25. Καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες, ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών.

26. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοπάδες ἵππων εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων.

27. Καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεζόμενοι οὗτος τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως, ἕκαστος μῆνα αὐτοῦ· ὃ παραλλάσουσι λόγον.

τὸν 28. Καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν ἦγον εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἦ ὁ βασιλεὺς, ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ.

29. Καὶ ἔδωκε Κύριος σοφίαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ φρόνησιν πολλὴν σφόδρα, καὶ χύμα καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν·

30. καὶ ἐπληθύνθη ἡ σοφία Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου·

31. καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Γαιθὰν τὸν Ἐζραηλίτην, καὶ Ἡμὰν, καὶ τὸν Χαλχὰλ, καὶ τὸν Δαρδὰ, υἱοὺς Μαέλ· καὶ ἦν ὀνομαστὸς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ.

32. Καὶ ἐλάλησε Σαλωμὼν τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι·

33. καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου, καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ περὶ τῶν ἰχθύων.

34. Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας Σαλωμών· καὶ παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

ΚΕΦ.

v. 23. δέκα) καὶ δέκα. ibid. καὶ ὀρνίθων, ἐκλεκτὰ) non habet. **v.** 24. in *Rom.* mutilus ita habet: ὅτι ἦν ἄρχων πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν. **v.** 28. τὸν ἄχυρον) τὸ ἄχυρον. ibid. ἦγον) ἦρον. **v.** 29. σοφίαν) φρόνησιν. ibid. φρόνησιν) σοφίαν. **v.** 30. ἡ σοφία) deest. **v.** 31. τὸν Ἐζραηλίτην - - fin. versûs) τὸν ζαρίτην, καὶ τὸν αἰνὰν, καὶ τὸν χαλκαὶ καὶ δαράλα υἱοὺς μαάλ. **v.** 33. περὶ τῶν ξύλων) ὑπὲρ τῶν ξύλων. **v.** 34. τὴν σοφίαν αὐτοῦ.) τῆς σοφίας αὐτοῦ, adjicit præterea *Rom.* καὶ ἔλαβε σαλωμὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ. τότε ἀνέβη φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου, καὶ προκατελάβετο τὴν γαζὲρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν καὶ τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν μεργάβ. καὶ ἔδωκεν αὐτὰς φαραὼ ἀποστολὰς θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ σαλωμών, καὶ σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν γαζέρ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς Σαλωμών· ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χειρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.

2. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειρὰμ, λέγων·

3. σὺ οἶδας Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν, ἕως τοῦ δοῦναι Κύριον αὐτοὺς ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

4. Καὶ νῦν ἀνέπαυσε Κύριος ὁ Θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν.

οἰκοδομήσω

5. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, λέγων· ὁ υἱός σου ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

6. Καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου ἔσωσαν μετὰ τῶν δούλων σου, καὶ μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς οἱ Σιδώνιοι.

7. Καὶ ἐγενήθη καθὼς ἤκουσε Χειρὰμ τῶν λόγων Σαλωμὼν, ἐχάρη σφόδρα, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς σήμερον, ὁ δοὺς τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πολὺν τοῦτον.

8. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ πρὸς Σαλωμὼν, λέγων· ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν ἐπέστειλας πρός μέ. ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα.

9. Οἱ δοῦλοί μου καταξέσουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ σχεδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἕως τοῦ τόπου ὃν ἂν ἀποστείλῃς πρός μὲ, καὶ ἐκπιναίξω αὐτὰ ἐκεῖ· καὶ σὺ ἀροῦς, καὶ ποιήσεις τὸ θέλημά μου, τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου.

10. Καὶ ἦν Χειρὰμ διδοὺς τῷ Σαλωμὼν κέδρους, καὶ πεύκας, καὶ πᾶν θέλημα αὐτοῦ.

11. Καὶ Σαλωμὼν ἔδωκε τῷ Χειρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ μαχὰλ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας βὲθ ἐλαίου κεκομμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ κατ' ἐνιαυτόν.

12. Καὶ Κύριος ἔδωκε σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Χειρὰμ, καὶ ἀναμέσον Σαλωμὼν, καὶ διέθεντο διαθήκην ἀναμέσον ἑαυτῶν.

13. Καὶ

CAP. V. v. 1. Χειρὰμ) χιραμ, passim. ibid. πρὸς Σαλωμών· ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ) χρίσαι τὸν σαλωμων ἀντι. v. 3. Δαυὶδ τὸν πατέρα μου) transposita. ibid. πολέμων) τῶν πολέμων. v. 4. ἀπάντημα) ἀμάρτημα. v. 5. οἰκοδομήσω) οἰκοδομῆσαι. v. 6. ἔσωσαν) abest. ibid. καὶ μισθὸν) καὶ τὸν μισθὸν. ib. ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα) εἰδὼς ξύλα κόπτειν. v. 7. ὁ δὲς τῷ) ὃς ἔδωκε τῷ. v. 8. Χειρὰμ) deest. ibid. ἐπέστειλας) ἀπέστειλας. ib. σου εἰς ξύλα) σε. ξύλα. v. 9. καὶ ἐγὼ θήσομαι) καὶ abest. ibid. ἐν τῇ θαλάσσῃ) deficit. ib. ἃ ἂν) οὓς ἐὰν. ib. ἐκπιναίξω αὐτά.) addit ἐκεῖ. v. 11. κόρων) κόρους. ibid. μαχὰλ) μαχείς. ib. βὲθ) βαιθ. v. 12. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

13. Καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν Φόρον ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ὁ Φόρος τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

14. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον· δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλαξόμεναι· μῆνα ἦσαν ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ δύο μῆνας ἐν οἴκῳ αὐτῶν. καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τῶ Φόρῳ.

15. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει,

16. χωρὶς ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων, τρεῖς χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι ἐπισάται τῶ λαοῦ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα.

17. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς, καὶ αἴρουσιν λίθους μεγάλους, λίθους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τῶ οἴκῳ, καὶ λίθους ἀπελεκήτους.

18. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Χειρὰμ, καὶ οἱ Γίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τρία ἔτη.

Βίβλιοι

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν τῷ τετρακοσιοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τῦ βασιλέως Σαλωμὼν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμει τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ.

2. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Κυρίῳ ἑξήκοντα πηχῶν μῆκος αὐτῦ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος αὐτοῦ.

3. Καὶ τὸ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τῦ ναῦ τῦ οἴκυ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει μῆκος αὐτῦ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τῦ οἴκυ· δέκα πήχεις πλάτος αὐτῦ κατὰ πρόσωπον τῦ οἴκυ· καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

4. Καὶ ἐποίησε τῷ οἴκῳ θυρίδας παρακυπτομένας κρυπτάς.

5. Καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τῦ οἴκυ μέλαθρα κυκλόθεν σὺν τοίχοις τῦ οἴκυ κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβεὶρ.

6. Καὶ

V. 13. Σαλωμὼν) deest. v. 14. ἀλλασσόμεναι) ἀλλασσόμενοι. v. 16. χωρὶς ἀρχόντων καθεσταμένων) χωρὶς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων. ibid. τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων) transposita. ib πεντακόσιοι ἐπισάται τοῦ λαῦ οἱ) ἑξακόσιοι ἐπισάται οἱ. v. 17. desideratur in *Rom.* v. 18. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σ. καὶ οἱ υἱοὶ Χ· καὶ οἱ Βίβλοι) hæc desunt. ib. τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους) transposita. CAP. VI. v. 1. ἐξόδου τῶν υἱῶν) ἐξόδε υἱῶν. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ. ib. καὶ ᾠκοδόμει τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ) h. v. desiderantur. v. 2. Καὶ ὁ οἶκος) *Edit. Rom.* sequentia præmittit: καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἵνα αἴρωσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τῦ οἴκου καὶ λίθους ἀπελεκήτους. καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ σαλωμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ χιρὰμ, καὶ ἔβαλον αὐτούς. ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ ζιοῦ καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν μηνὶ βαὺλ, ἔτος ὁ μὴν ὁ ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ. Καὶ ὁ οἶκος. &c. Ultima verba ex versû ultimo hujus Capitis repetita sunt. ibid. Σαλωμὼν) abest. ib. ἑξήκοντα πηχῶν) τεσσαράκοντα ἐν πήχει. ib. τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος) πέντε καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει τὸ ὕψος. v. 3. τῦ οἴκου, καὶ) desunt. ibid. κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ) εἰς τὸ πλάτος τῦ οἴκυ. v. 5. σὺν τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν) desunt. ibid. Δαβεὶρ.) δαβίρ, passim.

6. Καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν. Ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω ἐξ πήχεων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ τὸ μέσον ἐξ πήχεων πλάτος, καὶ ἡ τρίτη ἕπλα ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς· ὅτι διασήματα ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τῦ οἴκυ, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων τῦ οἴκυ.

7. Καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦρα, καὶ πέλεκυς, καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν ἐκ ἠκέσαι ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν.

8. Καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ τὴν ὠμίαν τῦ οἴκου τὴν δεξιὰν, καὶ εἰλικλὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ τὰ τριώροφα.

9. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε τὸν οἶκον φατνώσεσι καὶ διαταξεσι, κέδροις.

10. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς ἐνδέσμους δι' ὅλου τῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῦ, καὶ συνέχε τὸν ἔνδεσμον ἐν ξύλοις κεδρίνοις.

11. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαλωμὼν, λέγων·

12. ὁ οἶκος ἕτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ἐδεύης τοῖς προσάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματά μὲ ποιῆς, καὶ φυλάσσης πάσας τὰς ἐντολάς μὲ ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μὲ σὺν σοὶ ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου.

13. Καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ.

14. Καὶ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

15. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς τοίχας τῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τῦ ἐδάφους τῦ οἴκου, καὶ ἕως τῶν τοίχων, καὶ ἕως τῶν δοκῶν. ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ξύλοις ἔσωθεν· καὶ περιέχε τὸ ἔσω τῦ οἴκου ἐν πλευραῖς πευκίναις.

16. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς εἴκοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τῦ τοίχου τὸ πλευρὸν τὸ ἓν ἀπὸ τῦ ἐδάφους τῦ οἴκου, ἕως τῶν δοκῶν· καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τῦ δαβεὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.

17. Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος· οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος.

18. Καὶ διὰ κέδρε πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκὴν ἐπαναστάσεις, καὶ πέταλα, καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα· ἐκ ἐφαίνετο λίθος·

19. κατὰ πρόσωπον τῦ δαβεὶρ, ἐν μέσῳ τῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασε δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίε.

20. Καὶ εἰς πρόσωπον τῦ δαβεὶρ εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτῦ· καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ.

V. 6. Καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν.) non habet. ibid. ἐξ πήχεων τὸ πλ.) πέντε πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος. ib. μέσον ἐξ πήχεων πλάτος, καὶ) μέσον ἐξ, καὶ. ib. διασήματα) διάσημα. v. 7. ἤκεσαι ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι) ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι. v. 8. εἰλικλὴ) ἑλικλὴ. ibid. τριώροφα) τριόροφα. v. 9. φατνώσεσι καὶ διαταξεσι) deficiunt. v. 10. ἔνδεσμον) σύνδεσμον. v. 11. 12. 13. & 14. in *Editio Rom.* desiderantur. v. 16. ἐδάφους τῦ οἴκου, ἕως) ἐδάφους ἕως. ibid. αὐτῷ ἔσωθεν τῦ Δαβεὶρ) ἐκ τῦ δαβεὶρ. v. 17. πηχῶν ἦν ὁ οἶκος) πήχεων ἦν ὁ ναὸς. ibid. οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος.) desunt. v. 18. ab *Edit. Rom.* abest. v. 19. ἡτοίμασε) abest. v. 20. Καὶ εἰς πρόσωπον τῦ Δαβεὶρ) non habet.

Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κέδρου· καὶ περιεπίλησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείσῳ· καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασι χρυσίου κατὰ πρόσωπον τῆ δαβεὶρ, καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ.

21. Καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέχε χρυσίῳ ἕως συντελείας παντὸς τῆ οἴκε.

22. Καὶ ὅλον τὸ ἔσω τῆ δαβεὶρ ἐπετάλωσε τῷ χρυσίῳ.

23. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβεὶρ δύο χερουβεὶμ ξύλων κυπαρισίνων, δέκα πήχεων μέγεθος * ἐσαθμωμένον.

χερουβεὶν

* ἐσαθμωμένων

24. Καὶ πέντε πήχεων πλερύγιον αὐτῆ τὸ ἕν, καὶ πέντε πήχεων πλερύγιον αὐτῆ τὸ δεύτερον, δέκα ἐν πήχει ἀπὸ μέρους πλερυγίε αὐτῆ, καὶ ἕως μέρους πλερυγίε αὐτῆ.

25. Καὶ δέκα ἐν πήχει· οὕτως τῷ χερουβ τῷ δευτέρῳ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντέλεια μία ἀμφοτέροις τοῖς χερουβεὶμ.

χερουβεὶν

26. Καὶ τὸ ὕψος τῆ χερουβ τῆ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· καὶ ἕτως τῆ χερουβ τῆ δευτέρου.

χερουβεὶν

27. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶμ ἐν μέσῳ τῆ οἴκε τῆ ἐσωτάτε· καὶ διεπέτασε τὰς πλέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπλετο ἡ πλέρυξ τῆ ἑνὸς τῆ τοίχου, καὶ ἡ πλέρυξ τῆ χερουβ τῆ δευτέρου ἥπλετο τῆ τοίχου τῆ δευτέρου· καὶ πλέρυγες αὐτῶν αἱ ἐν μέσῳ τῆ οἴκε ἥπλετο πλέρυξ πλέρυγος.

28. Καὶ περιέχε τὰ χερουβεὶμ χρυσίῳ.

χερουβεὶν

29. Καὶ πάντας τὰς τοίχους τῆ οἴκε κύκλῳ ἐγκολαπλὰ ἔγραψε γραφίδι χερουβεὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ περίγλυφα ἐγκύπλοντα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ.

χερουβεὶν

30. Καὶ τὸ ἔδαφος τῆ οἴκου περιέχε χρυσίῳ τῆ ἐσωτάτε καὶ τῆ ἐξωτάτε.

31. Καὶ τῷ θυρώματι τῆ δαβεὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων, καὶ φλιὰς πενταπλὰς,

32. καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων, καὶ ἐγκολαπλὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶμ, καὶ φοίνικας, καὶ πέταλα διαπεπετασμένα, καὶ περιέχε χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβεὶμ, καὶ ἐπὶ τὲς φοίνικας τὸ χρυσίον.

χερουβεὶν

χερουβεὶν

33. Καὶ ἕτως ἐποίησεν τῷ πυλῶνι τῆ ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθε, τοαὶ τετραπλῶς.

34. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα· δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία, καὶ τροφεῖς αὐτῶν· δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα τρεφόμενα.

35. Εἰσκε-

V. 20. κέδρου· καὶ περιεπίλησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείσῳ· καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασιν χρυσίου) hæc omnia deſiderantur. V. 22. abeſt ab *Edit. Rom.* V. 23. Χερεβεὶν ξύλων κυπαρισίνων, δέκα) χερεβὶμ δέκα. ibid. ἐσαθμωμένων) ἐσαθμωμένον. V. 24. αὐτοῦ τὸ ἕν) τῆ χερεβὶμ τοῦ ἑνὸς. ibid. δέκα ἐν πήχει) transpoſita. ibid. καὶ ἕως μέρους) εἰς μέρος. V. 25. Καὶ δέκα ἐν πήχει) non habet. ibid. χερεβ) χερεβὶμ, paſſim. ib. τοῖς χερουβεὶν.) deeſt. V. 26. ἕτως τῆ χερουβ τοῦ δευτέρου) οὕτω τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ. V. 27. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶν ἐν) καὶ ἀμφότερα χερεβὶμ ἐν. ibid. ἡ πλέρυξ τοῦ ἑνὸς) ἡ πλέρυξ μία. ib. ἡ πλέρυξ τοῦ χερουβ τῆ) πλέρυξ χερεβὶμ τοῦ. ib. καὶ πλέρυγες) καὶ αἱ πλέρυγες. ib. αἱ ἐν μέσῳ τῆ οἴκου ἥπλετο) ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπλοντο. V. 28. χερουβεὶν) χερεβὶμ, paſſim. V. 29. Καὶ πάντας) πάντας. ibid. χερουβεὶν, καὶ φοίνικες, καὶ περίγλυφα ἐγκύπλοντα τῷ) χερεβὶμ, καὶ φοίνικας τῷ. V. 31. θύρας ἐκ ξύλων) ἐκ deeſt. ibid. καὶ φλιὰς πενταπλὰς) non habet. V. 32. & 33. in *Edit. Rom.* deficiunt. V. 34. τοαὶ τετραπλῶς. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις) καὶ deeſt. ibid. αὐτῶν· δύο) αὐτῶν, καὶ δύο.

χερουβεὶν

35. Εἰσκεκολαμμένα χερουβεὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκλύπωσιν.

36. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτάτην· τρεῖς σίχους ἀπελεκήτων, καὶ σίχος καλεργασμένης κέδρου.

37. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον Κυρίε ἐν μηνὶ Ζειὲ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί.

38. Ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ ἐν μηνὶ Βουλ, ἔτος ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτῆ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτῆ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ τὸν οἶκον αὐτῆ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσι, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

2. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον δρυμῆ τῆ Λιβάνε, ἑκατὸν πήχεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεις πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πηχῶν ὕψος αὐτοῦ· καὶ τριῶν σίχων σύλων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς σύλοις.

3. Καὶ ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν σύλων· καὶ ἀριθμὸς τῶν σύλων τεσσαράκοντα καὶ πέντε.

4. Δέκα καὶ πέντε ὁ σίχος, καὶ μέλαθρα τρία, καὶ χῶρα ἐπὶ χῶραν τριστῶς.

5. Καὶ πάντα τὰ θυρώματα, καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμελαθρωμέναι· καὶ ἀπὸ τῆ θυρώματος ἐπὶ θύραν τριστῶς.

6. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν σύλων ἐποίησε πεντήκοντα πηχῶν μῆκος, καὶ τριάκοντα ἐν πλάτει ἐζυγωμένα, αἰλὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ σύλοι καὶ πάχος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ.

7. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων ἔ κρινεῖ ἐκεῖ, τὸ αἰλὰμ τῆ κριτηρίου ἐποίησε, καὶ ὠρόφωσεν ἐν κέδρῳ ἀπὸ τῆ ἐδάφους ἕως τῆ ἐδάφους.

8. Καὶ οἶκος αὐτῷ ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, αὐλὴ μία ἐξελιττομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο· καὶ οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἣν ἔλαβε Σαλωμών, κατὰ τὸ αἰλὰμ τοῦτο.

9. Πάντα ταῦτα ἐκ λίθων τιμίων μέτρον ἀπελεκήτων κεκολαμμένα ἐκ διασήματος ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν, καὶ ἐκ τῆ θεμελίε ἕως τῶν γεισῶν.

10. Καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν

V. 35. Εἰσκεκολαμμένα χερεβείν) ἐγκεκολαμμένα χερεβὶμ. V. 36. κατεργασμένης κέδρου.) κατειργασμένης κέδρου κυκλόθεν, adjicit præterea: καὶ ᾠκοδόμησε τὸ καταπέτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τῆ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ. Quæ verba petita sunt ex versu 12. Capitis seq. V. 37. abest ab *Edit. Rom.* v. 38. hunc versum *Edit. Rom.* habet supra ante versum 2. h. Cap. ubi pro Βούλ legit βαὰλ: pro ὄγδοος, ὁ ὄγδοος, ultima autem verba, καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν, prorsus omittit. CAP. VII. In *Edit. Rom.* hoc Caput incipit à versu 13. & duodecim priores versûs in fine capitis versui 51. connectuntur. V. 1. αὐτοῦ) ἑαυτῷ. ibid. καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ) hæc desiderantur. V. 2. δρυμοῦ) δρυμῷ. ibid. τὸ μῆκος) μῆκος. V. 4. Δέκα καὶ πέντε) non habet. V. 6. ἐποίησε πεντήκοντα πηχῶν μῆκος καὶ τριάκοντα ἐν πλ.) πεντήκοντα μῆκος, καὶ πεντήκοντα ἐν πλάτει. ibid. αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ) αὐτῆς τῆς αἰλαμίν. V. 7. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, αἰλὰμ τῆ κριτηρίου. V. 8. Καὶ οἶκος αὐτῷ) καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν. V. 9. μέτρον ἀπελεκήτων) non habet. ibid. καὶ ἔξωθεν) abest.

μεγάλην τὴν τεθεμελιωμένην τιμίοις λίθοις μεγάλοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι.

11. Καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπελεκήτων, καὶ κέδροις.

12. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς σίχοι ἀπελεκήτων, καὶ σίχος κεκολαμμένης κέδρου· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τῆ αἰλὰμ τῆ οἴκου τῆ κατὰ πρόσωπον τῆ ναοῦ.

13. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ ἔλαβε τὸν Χειρὰμ ἐκ Τύρου,

14. υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ ἦτοι ἀπὸ τῆς Φυλῆς Νεφθαλείμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆ ἀνὴρ τίμιος, τέκτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης, καὶ συνέσεως, καὶ ἐπιγνώσεως τῆ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ· καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα.

15. Καὶ ἐχώνευσε τὲς δύο σύλες τῷ αἰλὰμ τῆ οἴκου, ὀκλωκαίδεκα πήχεις ὕψος τῆ σύλε, καὶ περίμετρον τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν τὸ πάχος τῆ σύλου· τεσσάρων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ οὕτως ὁ σύλος ὁ δεύτερος.

16. Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν σύλων, χωνευτὰ, χαλκᾶ· πέντε πήχεις τὸ ὕψος τῆ ἐπιθέματος τῆ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τῆ ἐπιθέματος τῆ δευτέρου.

17. Καὶ ἐποίησε δύο δίκλυα περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα τῶν σύλων· καὶ δίκλυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

18. Καὶ ἔργον κρεμαστὸν, δύο σίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικλυωμένοι, ἔργον κρεμαστὸν, σίχος ἐπὶ σίχον. καὶ ἔτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

19. Καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, τεσσάρων πηχῶν.

20. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σύλων, καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τῶν ῥοῶν πέντε σίχοι κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας.

21. Καὶ ἔστησε τὲς σύλες τῆ αἰλὰμ τῆ ναοῦ· καὶ ἔστησε τὸν σύλον τὸν ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰαχούν· καὶ ἔστησε τὸν σύλον τὸν δεύτερον, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Βοός.

22. Καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἔργον κρίνου, καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν σύλων.

23. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τῆ χείλες αὐτῆς ἕως τῆ χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς, καὶ συνεγμένοι τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ἐκύκλευν αὐτὴν κύκλῳ.

24. Καὶ

v. 11. λίθοις) abeſt. v. 12. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τῆ οἴκε τοῦ κατὰ πρόσωπον τῆ ναῆ) καὶ συνετέλεσε σαλωμὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. v. 14. Νεφθαλείμ) τῆς νεφθαλίμ. ibid. ἀνὴρ τίμιος) ἀνὴρ τύριος. ib. εἰσήχθη) εἰσηνέχθη. v. 16. χαλκᾶ) deeſt. v. 17. τῶν σύλων· καὶ δίκλυον) τῶν σύλων· καὶ δίκλυον τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ, καὶ δίκλυον. v. 19. In *Edit. Rom.* verſum 18. excipit 21. verſus, qui 19. immediate præcedit. ibid. ἐπιθέματα) non habet. v. 20. ἐπίθεμα μέλαθρον) ἐπίθεμα τὸ μέλαθρον τῷ πάχει, reliqua h. vers. non habet. v. 21. Verſum 19. in *Rom.* præcedit. ibid. Ἰαχούν) ἰαχούμ. ib. Βοός.) Βαλώζ. v. 22. in *Rom.* deſideratur. v. 23. θάλασσαν αὐτὴν) αὐτὴν deeſt. ibid. ὕψος αὐτῆς, καὶ συνεγμένοι) τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ συνηγμένοι. ib. ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.) deficiunt.

24. Καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τῶ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει κυκλόθεν· δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἑσῶτες.

25. Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολὴν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.

26. Καὶ τὸ πάχος αὐτῆ παλαιστής· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς· ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλάστος κρίνου, δισχιλίους χοεῖς χωροῦντας.

27. Καὶ ἐποίησε τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς, πέντε πήχεις μῆκος τῆς Μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις πλάτος αὐτῆς, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς.

28. Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν Μεχωνὼθ, συγκλεισὸν αὐτοῖς, καὶ συγκλεισὸν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων.

29. Καὶ ἐπὶ τὰ συγκλίματα αὐτῶν ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ χερουβεὶμ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων, ἔτως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι, ἔργον καταβάσεως.

χερουβεὶν

30. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ, καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾶ, καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, ὠμίαι αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.

31. Καὶ στόμα αὐτῆ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ στόμα αὐτῆ στρογγυλοῦν· ποίημα ἔτως πήχεως, καὶ ἡμίσεως τῆ πήχεως. καί γε ἐπὶ στόματος αὐτῆ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτῶν τετράγωνα, ὲ στρογγύλα.

32. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων, καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ Μεχωνώθ· καὶ τὸ ὕψος τῆ τροχοῦ τῆ ἑνὸς πήχεως, καὶ ἡμίσους τῆ πήχεως.

33. Καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος· αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αὐχένες αὐτῶν, καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν ἴσα πάντα χωνευτά.

34. Αἱ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς.

35. Καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τῆ πήχεως μέγεθος στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνώθ· καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ

V. 24. δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἑσῶτες.) καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνου. καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής. v. 25. καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ π. τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.) transposita. v. 26. in *Rom.* desideratur. v. 27. τὰς Μεχωνὼθ δέκα) δέκα μεχωνώθ. ibid. πλάτος) τὸ πλάτος. v. 29. συγκλίμματα) συγκλείσματα. ibid. χερουβεῖν) χερουβεὶμ. v. 30. ὠμίαι αὐτοῖς ὑποκάτω) αὐτοῖς deest. ibid. αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.) h. v. desiderantur. v. 31. in *Rom.* καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνώθ. v. 32. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεος καὶ ἡμίσους. v. 33. καὶ αὐχένες αὐτῶν) non habet. ibid. ἴσα) deest. v. 35. μέγεθος) addit αὐτῆς. ibid. ἐξ αὐτῆς) deest.

ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς.

χερουβεῖν

36. Καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ, καὶ λέοντες, καὶ Φοίνικες, ἐξῶτα, ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτῆ ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν.

37. Καὶ αὐτὴν ἐποίησε πάσας τὰς δέκα μεχωνὼθ, τάξις μία, καὶ μέτρον ἓν, τέρμα ἓν πάσαις.

38. Καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς, τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα τεσσάρων πηχῶν· ὁ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς ταῖς δέκα μεχωνὼθ.

39. Καὶ ἔθετο τὰς μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τῆ οἴκου ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐπ' ὠμίαν τῆ οἴκου ἐξ ἀριστερῶν αὐτῆ· καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίδος τῆ οἴκου ἐκ δεξιῶν κατ' ἀνατολὰς ἀπὸ τῆ κλίτες τῆ νότε.

40. Καὶ ἐποίησε Χειρὰμ τὰς λέβητας, καὶ τὰς θερμαστρεῖς, καὶ τὰς φιάλας· καὶ συνετέλεσε Χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίε.

41. Στύλους δύο, καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν στύλων ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο· καὶ τὰ δίκτυα δύο τῆ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων.

42. Τὰς ῥοὰς τετρακοσίας ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις, δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ, περικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ ὄντα τὰ στρεπτὰ τῆς μεχωνὼθ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις.

43. Καὶ τὰς μεχωνὼθ δέκα, καὶ τὸς χυτρογαύλους δέκα ἐπὶ τῆς μεχωνώθ.

44. Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὸς βόας δώδεκα ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.

45. Καὶ τὸς λέβητας, καὶ τὰς θερμαστρεῖς, καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησε Χειρὰμ τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, τῷ οἴκῳ Κυρίου· καὶ οἱ στύλοι τεσσαράκοντα ὀκλῳ τῆ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ τῆ οἴκου τῆ Κυρίε. πάντα τὰ ἔργα τῆ βασιλέως ἃ ἐποίησε Χειρὰμ, χαλκᾶ ἄρδην.

46. Ἐν τῷ περιοίκῳ τῆ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς, ἀναμέσον Σοκχὼθ, καὶ ἀναμέσον Σιαράμ.

47. Οὐκ ἦν σταθμὸς τῆ χαλκῆ ἃ ἐποίησε, πάνλα τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθες σφόδρα, οὐκ ἦν τέρμα τῶν σταθμῶν τῆ χαλκῆ στλβοντος.

48. Καὶ

v. 36. χερουβεῖν) χερουβὶμ. ibid. πρόσωπον αὐτοῦ ἔσω) αὐτοῦ deest. v. 37. τάξις μία, καὶ μέτρον ἓν, τέρμα ἓν) τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν. v. 38. χυτρογαύλας) χυτροκαύλας. ibid. τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα) τὸν ἕνα χυτρόκαυλον μετρήσει. ib. ὁ χυτρογ. ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μ. τῆς μιᾶς) χυτρόκαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ. v. 39. τὰς μεχωνὼθ πέντε) τὰς πέντε μεχωνὼθ. ibid. ἐπ' ὠμίαν) ἀπὸ τῆς ὠμίας. ib. ἀριστερῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ib. ὠμίδος) ὠμίας. v. 43. τὰς μεχωνὼθ) τὰ μεχωνὼθ. ibid. χυτρογαύλους δέκα ἐπὶ τῆς) χυτροκαύλας δέκα ἐπὶ τῶν. v. 45. τεσσαράκοντα ὀκλῳ) τεσσαράκοντα καὶ ὀκλῳ. ibid. οἴκου τοῦ Κυρίου) τῆ abest. ib. βασιλέως ἐποίησε) βασιλέως ἃ ἐποίησε. v. 46. in Edit. Rom. sequitur versum 47. v. 46. ὁ βασιλεὺς) non habet. ibid. Σιαράμ.) σειρά. v. 47. στλβοντος.) deest.

48. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη· ἀπὸ τῦ πλήθους σΦόδρα σΦόδρα, ἐκ ἦν ἀριθμὸς τῦ χαλκῦ· καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τράπεζαν ἐΦ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσΦορᾶς, χρυσῆν.

49. Καὶ τὰς λυχνίας πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν κατὰ πρόσωπον τῦ δαβεὶρ, χρυσᾶς, συγκλειομένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τὰς λύχνους, καὶ τὰς ἐπαρυσρίδας χρυσᾶς τρεῖς.

50. Καὶ τὰ πρόθυρα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ Φιάλαι, καὶ τὰ τρυβλία, καὶ αἱ θυίσκαι, χρυσαῖ, συγκλεισά· καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τῦ οἴκου τῦ ἐσωτάτυ ἁγίου ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τῦ οἴκυ τῦ ναῦ χρυσᾶς.

51. Καὶ ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἴκου Κυρίου· καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ πάντα τὰ ἅγια Σαλωμὼν, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τὰς θησαυρὰς οἴκου Κυρίου.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τὰς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, συνπάσας κεφαλὰς τῶν Φάβδων, ἐπηρμένους τῶν πατέρων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν ἐν Σιὼν, τῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ· αὕτη ἐστὶ Σιών. ἐπησμένους

2. Καὶ ἐξεκκλησιάθησαν πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν μηνὶ Ἀθανεὶμ ἐν τῇ ἑορτῇ· αὐτὸς ὁ μὴν * ἑβδομηκοστὸς ἕβδομος.

3. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτόν.

4. Καὶ ἀνεβίβασαν τὴν κιβωτὸν Κυρίυ, καὶ τὸ σκήνωμα τῦ μαρτυρίυ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τῦ μαρτυρίυ· καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

5. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, οἱ συντεταγμένοι ἐπ' αὐτὸν, σὺν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῦ θύοντες πρόβατα, καὶ βόας, ἃ ἐ ψηΦισθήσεται, ἀναρίθμητα ἀπὸ πλήθους.

6. Καὶ

v. 48. Καὶ ἔδωκεν - - τὸ θυσιαστήριον) καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον. **v.** 49. ἐκ δεξιῶν) ἐξ ἀριστερῶν. ibid. ἐξ ἀριστερῶν) ἐκ δεξιῶν. ib. δαβεὶρ) δαβὶρ, paſſim. ib. ἐπαρυσρίδας χρυσᾶς τρεῖς.) ἐπαρύσρις χρυσᾶς. v. 50. ἁγίου ἁγίων) ἁγίου τῶν ἁγίων. ibid. τοῦ οἴκυ τοῦ ναῦ) τῦ ναῦ. **v.** 51. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σαλωμὼν. * In *Edit. Rom.* 13. primi verſus hujus Capitis ſubjiciuntur. CAP. VIII. **v.** 1. Καὶ ἐκκλησίασεν) Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σαλωμὼν τῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκκλησίασεν. ibid. συνπάσας κεφαλὰς - - πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών) omnia deſiderantur. ib. ἀνενεγκεῖν) ἐνεγκεῖν. v. 2. in *Rom.* ἐν μηνὶ ἀθανὶν, reliqua deſunt. **v.** 3. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβ. Ἰσρ.) non habet. v. 4. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ σκήνωμα τῦ μαρτυρίου καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τῦ μαρτυρίου. **v.** 5. in *Rom.* καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῦ θύοντες πρόβαλα βόας ἀναρίθμητα.

6. Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ Δαβεὶρ τοῦ οἴκου, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν * χερουβείμ.

* χερεβείν

7. Ὅτι τὰ * χερουβείμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ· καὶ περιεκάλυπτον τὰ * χερουβείμ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν.

8. Καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα· καὶ ἐνεβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ, καὶ οὐκ ὠπτάνοντο ἔξω, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης, ἃς ἔθηκε Μωσῆς ἐκεῖ ἐν Χωρὴβ, ἃς διέθετο Κύριος μετὰ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

10. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ ἁγίου, καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησε τὸν οἶκον Κυρίου.

11. Καὶ οὐκ ἐδύναντο οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον Κυρίου.

12. Τότε εἶπε Σαλωμών· Κύριος εἶπεν τοῦ σκηνῶσαι ἐν γνόφῳ.

13. Ὠκοδόμησα οἶκον κατοικητήριόν σοι, ἕδρασμα τῆς καθέδρας σου * αἰῶνος.

14. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πάντα Ἰσραὴλ· καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ εἱστήκει.

15. Καὶ εἶπεν· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ σήμερον, ὃς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ περὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός με, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων·

16. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπτρῳ Ἰσραὴλ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον, τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ· καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν με, τὸν Ἰσραήλ.

17. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς καρδίας Δαυὶδ τοῦ πατρός με οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

18. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα με, Ἀνθ' ὧν ἦλθεν ἐπὶ τὴν καρδίαν σου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

19. Πλὴν σὺ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

20. Καὶ ἀνέστησε Κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε, καὶ ἀνέστην ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ θρόνου

v. 6. διαθήκης Κυρίου) desunt. ibid. χερουβείμ) χερουβὶμ, ita & seq. versu bis. v. 7. τὴν κιβωτὸν) ἐπὶ τὴν κιβωτόν. v. 8. καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.) hæc desiderantur. v. 9. Μωσῆς ἐκεῖ ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο) μωυσῆς ἐν χωρὴβ, ἃς διέθετο. ib. μετὰ υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 10. Κυρίου) abest. v. 11. ἐδύναντο) ἠδύναντο. ibid. στῆναι) στήκειν. ibid. οἶκον Κυρίου) οἶκον. v. 12. & 13. desiderantur in *Edit. Rom.* v. 15. ἐν στόματι) ἐν τῷ στόματι. v. 16. ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ) ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην ἐν ἱερουσαλὴμ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην τὸν δαυὶδ. v. 17. Δαυὶδ) abest. v. 18. οἰκοδομῆσαι) τοῦ οἰκοδομῆσαι. v. 19. Πλὴν σὺ) πλὴν σὺ οὐκ.

θρόνε Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίε Θεῦ Ἰσραήλ:

21. Καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ, ἐν ᾗ ἐστὶν ἐκεῖ διαθήκη Κυρίε, ἣν διέθετο Κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

22. Καὶ ἔστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τῦ θυσιαστηρίε Κυρίε ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτῦ εἰς τὸν ὐρανὸν,

23. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ Θεὸς ἐν τῷ ὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, Φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεος τῷ δέλῳ σε τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῦ,

24. Ἃ ἐφύλαξας τῷ δέλῳ σε Δαυὶδ τῷ πατρί με, ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

25. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, Φύλαξον τῷ δέλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί με ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· Οὐκ ἐξαρθήσεταί σου ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνε Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα σου τὰς ὁδὸς αὐτῶν, τῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν με καθὼς ἐπορεύθης ἐνώπιον ἐμοῦ.

26. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, πιστωθῇ δὴ τὸ ῥῆμά σου, ὃ ἐλάλησας τῷ δέλῳ σου Δαυὶδ, τῷ πατρί με.

27. Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ ὐρανὸς, καὶ ὐρανὸς τῦ ὐρανῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα;

28. Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ προσευχὴν δέλου σου καὶ τὴν δέησίν μου, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούειν τῆς δεήσεως, καὶ τῆς προσ- τέρψεως
ευχῆς ἧς ὁ δῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον,

29. Τῦ εἶναι ὀφθαλμύς σε ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον νυκτὸς καὶ ἡμέρας, εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπας, Ἔσαι τὸ ὄνομά με ἐκεῖ, τῦ εἰσακύειν τῆς προσευχῆς ἧς ὁ δῦλός σε προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός.

30. Καὶ εἰσακύσῃ τῆς φωνῆς τῦ δέλου σε Ἰσραὴλ, ἃ ἂν προσεύχωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακύσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σε, ἐν τῷ ὐρανῷ· καὶ ποιήσεις, καὶ ἵλεως ἔσῃ.

31. Ὅσα ἂν ἁμάρτῃ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτῦ, καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τῦ ἀράσασθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ, καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τῦ θυσιαστηρίου σε ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

32. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῦ ὐρανῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σε

V. 22. ἔστη) ἀνέστη. V. 23. ὅλῃ καρδίᾳ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ. V. 24. ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν) καὶ γὰρ ἐλάλησας ἐν τῷ. V. 26. πιστωθῇ δὴ) πιστωθήτω δή. ibid. ὃ ἐλάλησας τῷ δέλῳ σου Δαυὶδ) τῷ Δαυὶδ. V. 27. Θεὸς) ὁ Θεὸς. ibid. καὶ ὐρανὸς) καὶ ὁ ὐρανὸς. ib. ᾠκοδόμησα) adjicit τῷ ὀνόματί σου. V. 28. ἐπὶ προσευχὴν δέλου σε καὶ τὴν δέησίν μου, ὁ Θεὸς) ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ Θεός. ibid. τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς) τῆς προσευχῆς ἧς. V. 29. ὀφθαλμύς σε ἀνεῳγμένους) τὰς ὀφθαλμύς σε ἠνεῳγμένους. ibid. νυκτὸς καὶ ἡμέρας) transposita. ib. ὁ δῦλός σου προσεύχεται) transposita. V. 30. τῆς φωνῆς) τῆς δεήσεως. ibid. δέλου σε Ἰσραὴλ) δύλε σε καὶ τὸ λαὸ σου ἰσρ. ib. προσεύχωνται) προσεύξωνται. ib. ἐν τῷ ὐρανῷ) ἐν ὐρανῷ.

Ἰσραὴλ, ἀνομηθῆναι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτῶ εἰς κεφαλὴν αὐτῶ, καὶ τῶ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτῶ.

33. Ἐν τῷ πλαῆσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι· καὶ ἐπιστρέψουσι πρὸς σὲ, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σε, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται πρὸς σὲ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ·

34. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῶ οὐρανῶ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶ λαοῦ σε Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

35. Ἐν τῷ συχεθῆναι τὸν οὐρανὸν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι· καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψεσιν ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς·

36. καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τῶ οὐρανῶ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶ δέλε σε, καὶ τῶ λαῶ σε Ἰσραὴλ· ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ.

37. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐν τῇ γῇ, θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσαι ἐμπυρισμὸς, ἴκλερος, βρῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γενηται, καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς αὐτῶ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτῶ· πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον.

38. Πᾶσαν προσευχὴν, πᾶσαν δέησιν, ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ παντὸς λαῶ σου Ἰσραὴλ, ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας αὐτῶ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτῶ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον·

39. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῶ οὐρανῶ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίε σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶ, καθὼς ἂν γνῶς τὴν καρδίαν αὐτῶ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων υἱῶν ἀνθρώπων·

40. Ὅπως φοβῶνταί σε πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπε πάσης τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

41. Καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαῶ σε Ἰσραὴλ ἕτος, καὶ ἔλθῃ ἀπὸ γῆς μακρόθεν ἕνεκα ὀνόματός σε, ὅτι ἀκούσεσι τὸ ὄνομά σε τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σε τὴν ἰσχύσαν, καὶ βραχίονά σε τὸν ἐκτεταμένον,

42. Καὶ ἥξεσι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον·

43. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τῶ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμε κατοικητηρίε σε, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλό-

v. 33. πρὸς σὲ) abeſt utroque loco. v. 34. ἀποστρέψεις) ἐπιστρέψεις. v. 35. ἐπιστρέψουσιν) ἀποστρέψεσιν. v. 36. γῆν σου, ἣν) γῆν ἣν. v. 37. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐν τῇ γῇ) λοιμὸς ἐὰν γένηται. ibid. ἴκλερος) abeſt. ib. καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς. ib. πάντα πόνον) πᾶν πόνον. v. 38. παντὸς λαῶ σε Ἰσραὴλ) non habet. v. 39. κατὰ πάσας τὰς) κατὰ τὰς. v. 40. αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς) ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς. v. 41. ἀπὸ λαοῦ σε Ἰσραὴλ ἔτος) ἀπὸ λαοῦ σου οὗ ἔτος. ibid. καὶ ἔλθῃ ἀπὸ ad finem versûs) in *Edit. Rom.* omnia deſiderantur. v. 43. Καὶ εἰσακέσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ.

ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σε, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός σε Ἰσραὴλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σε ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησα.

44. Ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐν ὁδῷ ᾗ ἐπιστρέψεις αὐτούς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι Κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου· ὁδὸς

45. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς.

46. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι, καὶ ἐπαρεῖς ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτιοῦσιν αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ μακρὰν, καὶ ἐγγύς·

47. Καὶ ἐπιστρέψωσι καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ ᾗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ δεηθῶσί σου ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν, λέγοντες· ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν·

48. Καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν γῆς αὐτῶν, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου ὃ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·

49. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε τὴν προσευχὴν αὐτῶν, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίσιν αὐτῶν,

50. Καὶ ἵλεως ἔσῃ τοῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἡμάρτοσάν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτευόντων αὐτοὺς, καὶ οἰκτειρήσουσιν αὐτούς·

51. Ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία σου εἰσὶν, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου σιδήρου.

52. Καὶ ἔσωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ἐπικαλέσωνταί σε.

53. Ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς σαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ Μωσῆ δούλου σου, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου. τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου, ὡς

συνε-

v. 43. οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ) οἱ λαοὶ τὸ. ibid. οἶκον ὃν) οἶκον τοῦτον ὃν. v. 44. ὁδὸς) ὁδὸν. v. 45. Καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ. ibid. τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν) transposita. v. 46. ὃς οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι) ὃς οὐκ ἁμαρτήσεται. ibid. ἐπαρεῖς ἐπ' αὐτοὺς) ἐπάξεις αὐτούς. ib. αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ μακρὰν καὶ ἐγγύς.) οἱ αἰχμαλωτίζοντες εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς. v. 47. ἐπιστρέψωσι καὶ δεηθῶσί σε ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν) ἐπιστρέψωσι ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν καὶ δεηθῶσί σε. ibid. ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.) transposita. v. 48. προσεύξωνται) προσεύξονται. ibid. τῆς πόλεως) καὶ τῆς πόλεως. ib. ᾠκοδόμησα) ᾠκοδόμηκα. v. 49. τὴν προσευχὴν usque ad fin. versûs) in *Edit. Rom.* omnia desiderantur. v. 50. ἡμάρτοσάν σοι) ἡμαρτόν σοι. ibid. οἰκτειρήσουσιν αὐτούς) οἰκτειρήσουσιν εἰς αὐτούς. v. 51. εἰσὶν) abest. v. 52. οἷς ἐὰν) εἰς ἂν. v. 53. σαυτῷ) σεαυτῷ, bis. ibid. Μωσῆ δούλου σου) δούλου σου μωσῆ. ib. ἐξ Αἰγύπτου. τότε) ἐκ γῆς αἰγύπτου κύριε κύριε. τότε.

συνετέλεσε τῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ· Κύριος εἶπε τῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον εὐπρεπῆ σεαυτῷ τῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος. ἰδοὺ αὕτη γέγραπται ἐν βίβλῳ τῆς ᾠδῆς;

54. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν προσευχόμενος πρὸς Κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν, καὶ τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τῦ θυσιαστηρίου Κυρίου ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῦ, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν.

55. Καὶ ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, λέγων·

56. εὐλογητὸς Κύριος σήμερον, ὃς ἔδωκε κατάπαυσιν τῷ λαῷ αὐτῦ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ἃ ἐλάλησεν· ὃ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Μωσῆ δέλου αὐτῦ.

57. Γένοιτο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ ἐγκαταλείποιτο ἡμᾶς, μηδὲ ἀποστρέψαιτο ἡμᾶς,

58. ἐπικλῖναι καρδίας ἡμῶν πρὸς αὐτὸν τῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτῦ, καὶ φυλάσσειν πάσας ἐντολὰς αὐτῦ, καὶ προσάγματα αὐτῦ, ἃ ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

59. Καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι μου ἔτοι οὓς δεδέημαι ἐνώπιον Κυρίου Θεῦ ἡμῶν, ἐγγίζοντες πρὸς Κύριον Θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τῦ δέλου σου, καὶ τὸ δικαίωμα λαῦ σου Ἰσραὴλ, ῥῆμα ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

60. Ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι Κύριος αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ ἐκ ἔστιν ἔτι.

61. Καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν ἐντολὰς αὐτῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

62. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μετ' αὐτῦ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον Κυρίου.

63. Καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ἃς ἔθυσε τῷ Κυρίῳ, βοῶν εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον Κυρίου ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

64. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τῦ οἴκου Κυρίου· ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ δῶρον, καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον Κυρίου, μικρὸν τῦ μὴ δύνασθαι τὴν

γόνα

v. 53. εὐπρεπῆ σεαυτῷ) εὐπρεπῆ σαυτῷ. ib. οὐχὶ αὕτη) οὐκ ἰδοὺ αὕτη. ib. βίβλῳ) βιβλίῳ. v. 54. τὰ γόνα) τὰ γόνατα. v. 56. πάντα ἃ) πάντα ὅσα. ibid. Μωσῆ δούλου αὐτοῦ) δέλου αὐτῦ μωσῆ. v. 57. ἐγκαταλείποιτο) ἐγκαταλίποιτο. ibid. ἀποστρέψαιτο) ἀποστρέψοιτο. v. 58. πρὸς αὐτὸν) ἐπ' αὐτὸν. ibid. καὶ προσάγματα) καὶ τὰ προσάγματα. v. 59. λόγοι μου οὗτοι οὓς) λόγοι ἔτοι ὡς. ibid. λαῦ σου Ἰσρ.) σου abeſt. ib. ἡμέρᾳ αὐτοῦ.) ἡμέρᾳ ἐνιαυτοῦ. v. 60. ὅτι Κύριος αὐτὸς ὁ Θεὸς) ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτὸς θεὸς. v. 61. τὸν Θεὸν) θεὸν. v. 62. μετ' αὐτοῦ) abeſt. v. 63. εἴκοσι καὶ δύο) transpoſita. ibid καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι) προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. v. 64. καὶ τὸ δῶρον) non habet. ibid. καὶ τὸ δῶρον) abeſt.

τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ δῶρον, καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ὑπενεγκεῖν.

65. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῦ, ἐκκλησία μεγάλη, ἀπὸ τῆς εἰσόδε Αἱμὰθ ἕως ποταμοῦ Αἰγύπτε, ἐνώπιον Κυρίε Θεῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησεν, ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πίνων, καὶ εὐφραινόμενος ἐνώπιον Κυρίου Θεῦ ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας.

66. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν· καὶ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῦ χαίροντες· καὶ ἀγαθὴ καρδία ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος τῷ Δαυὶδ δέλῳ αὐτῦ, καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐγενήθη ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον Κυρίε, καὶ τὸν οἶκον τῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν πραγματείαν Σαλωμὼν, ὅσα ἠθέλησε ποιῆσαι.

2. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Σαλωμὼν δεύτερον, καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν Γαβαών.

3. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, καὶ τῆς δεήσεως ἧς ἐδεήθης ἐνώπιον ἐμοῦ· πεποίηκά σοι κατὰ πᾶσαν τὴν προσευχήν σε· ἡγίασα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί με, καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

4. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν με, καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σε, ἐν ὁσιότητι καρδίας, ἐν εὐθύτητι, τῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προσάγματά με, καὶ τὰς ἐντολάς με φυλάξῃς,

5. καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα Δαυὶδ τῷ πατρί σε, λέγων· Οὐκ ἐξαρθήσεταί σε ἀνὴρ ἡγέμενος ἐν Ἰσραήλ.

6. Ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς με, καὶ τὰ προσάγματά μου ἃ ἔδωκε Μωϋσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε, καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

7. Καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί με ἀποβλίψω ἐκ προσώπε μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τὲς λαές.

v. 64. εἰρηνικῶν in fine versûs) adjicit ὑπενεγκεῖν. v. 65. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν) transposita. ibid. Λίμαθ) ἡμάθ. ib. καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας.) non habet. . 66. ἀπῆλθον) ἀπῆλθεν. ibid. ἀγαθὴ καρδία ἐπὶ πᾶσι τοῖς) ἀγαθὴ ἡ καρδία ἐπὶ τοῖς. CAP. IX. v. 1. οἰκοδομῶν) οἰκοδομεῖν. v. 2. ὤφθη αὐτῷ) αὐτῷ abeſt. v. 3. Κύριος πρὸς αὐτόν) transposita. ibid. δεήσεως ἧς) δεήσεώς σου ἧς. ib. ἐνώπιον ἐμοῦ) ἐνώπιόν μου. ib. ἡγίασα) ἡγίακα. ib. καὶ ἡ καρδία μα ἐκεῖ) ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία μα. v. 4. ἐνώπιόν με) ἐνώπιον ἐμοῦ. ibid. ἐν εὐθύτητι, τῦ) καὶ ἐν εὐθύτητι καὶ τῦ. v. 5. θρόνον σε ἐπὶ Ἰσραὴλ) θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν ἰσραὴλ. ibid. τῷ πατρί) absque articulo. ib. σου ἀνὴρ) σοι ἀνὴρ.

8. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος ἔσται ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ ἐκσήσεται, καὶ συριεῖ, καὶ ἐροῦσιν· ἕνεκα τίνος ἐποίησε Κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;

9. Καὶ ἐροῦσιν, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλειπον τὸν Κύριον Θεὸν αὐτῶν, ὃς ἐξήγαγε τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε Κύριος ἐπ' αὐτοὺς σύμπασαν τὴν κακίαν ταύτην. Τότε ἀνήγαγε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὃν ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,

10. Εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τοὺς δύο οἴκους, τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως,

11. Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀντελάβετο τοῦ Σαλωμὼν ἐν ξύλοις κεδρίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ παντὶ θελήματι αὐτοῦ· τότε * ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ εἴκοσι πόλεις ἐν τῇ γῇ τῇ Γαλιλαίᾳ.

12. Καὶ ἐξῆλθε Χειρὰμ ἐκ Τύρου, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Σαλωμών· καὶ οὐκ ἤρεσαν αὐτῷ.

13. Καὶ εἶπε, τί αἱ πόλεις αὗται ἃς ἔδωκάς μοι, ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς, Ὅριον, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

14. Καὶ ἤνεγκε Χειρὰμ τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου.

15. Αὕτη ἡ πραγματία τῆς προνομῆς, ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ σὺν τὴν Μελὼ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ τὴν Ἀσσοὺρ, καὶ σὺν τὴν Μεδὰν, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν Ἐσὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν Γεζέρ.

16. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ κατελάβετο τὴν Γεζὲρ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρὶ, καὶ σὺν τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ πόλει ἀπέκλεινεν· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, γυναικὶ Σαλωμών.

17. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κατωτάτην,

18. Καὶ τὴν Βαλαὰθ, καὶ τὴν Θερμαὰθ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

19. Καὶ ἐν τῇ γῇ πάσας τὰς πόλεις τῶν σκηνωμάτων, αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματίαν Σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ καταρξαι αὐτοῦ.

20. Πάν-

v. 8. ὑψηλὸς) ὁ ὑψηλὸς. ibid. ἕνεκα) ἕνεκεν. v. 9. ἐγκατέλειπον τὸν Κύριον) ἐγκατέλιπον κύριον. ibid. δουλείας) δουλείας. ib. ἑτέρων) ἀλλοτρίων. ib. προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ) προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδέλεσαν αὐτοῖς, διὰ. ib. σύμπασαν) deeſt. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. ib. Καὶ ἐγένετο) non habet. v. 11. κεδρίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ παντὶ) κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν παντὶ. ibid. ᾠκοδόμησεν) ἔδωκεν. ib. Σαλωμὼν) abeſt. ib. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ) ἐν τῇ γῇ τῇ γαλιλαίᾳ. v. 15. Αὕτη ἡ πραγματία) ab his verbis usque ad vers. 26. exclusive omnia desiderantur in *Edit. Rom.*

20. Πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τῶ Ἀμορῥαίου, καὶ τῶ Χεττ-
ταίου, καὶ τῶ Φερεζαίου, καὶ τῶ Χαναναίου, καὶ τῶ Εὐαίε, καὶ τῶ Ἰεβ-
βσαίε, καὶ τῶ Γεργεσαίε τῶ μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων,

21. τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτὲς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἠδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτές· καὶ ἀνήγαγεν αὐτὲς Σαλωμὼν εἰς Φόρον δελείας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

22. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες πολεμισαὶ, καὶ παῖδες αὐτῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτῦ, καὶ τριστοὶ αὐτῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτῦ τῶν ἁρμάτων, καὶ ἱππεῖς αὐτῦ.

23. Οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἐσηλωμένοι οἱ ἐπὶ τῦ ἔργε τῦ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ πεντακόσιοι, ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ λαῷ, οἱ ποιοῦντες ἐν τῷ ἔργῳ.

24. Πλὴν Θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβη ἐκ πόλεως Δαυὶδ πρὸς οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησε σὺν τὴν Μελώ.

25. Καὶ ἀνεβίβασε Σαλωμὼν τρεῖς καθόδους ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαύτωμα, ὃν καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τῦ Θυσιαςηρίου ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία αὐτὸς εἰς πρόσωπον Κυρίε· καὶ ἀπήρτισε σὺν τὸν οἶκον.

26. Καὶ ναῦν ὑπὲρ ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν Γασίων Γαβὲρ, τὴν οὖσαν ἐχομένην Αἰλὰθ, ἐπὶ τῦ χείλους τῆς ἐχάτης θαλάσσης, ἐν γῇ Ἐδώμ.

27. Καὶ ἀπέςειλε Χειρὰμ ἐν τῇ νηῒ τῶν παίδων αὐτῦ ἄνδρας ναυλικὲς ἐλαύνειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων Σαλωμών.

28. Καὶ ἦλθον εἰς Σωφαρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν χρυσίε τετρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ βασίλισσα Σαβὰ ἤκεσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ἦλθε πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι.

2. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἡδύσματα, καὶ χρυσὸν πολὺν σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον· καὶ εἰσῆλθε πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. * χρυσίον πολὺν

3. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τὲς λόγους αὐτῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος ὑπὸ τῦ βασιλέως, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.

4. Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ πᾶσαν Φρόνησιν Σαλωμὼν, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε.

5. Καὶ τὰ βρώματα Σαλωμὼν, καὶ τὴν καθέδραν τῶν παίδων αὐτῦ, καὶ τὴν στάσιν λειτουργῶν αὐτῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῦ, καὶ τὲς οἰνοχόους αὐτῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο.

6. Καὶ

Ver. 28. Σωφαρὰ) σωφιρὰ. ibid. τετρακόσια καὶ εἴκοσι) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. CAP. X. v. 1. αὐτὸν αἰνίγμασι) αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. v. 2. χρυσίον πολὺν) χρυσὸν πολὺν. v. 3. ὑπὸ τοῦ βασιλέως) παρὰ τοῦ βασιλέως. v. 4. Φρόνησιν) τὴν Φρόνησιν. v. 5. τῶν παίδων) absque articulo.

6. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου,

7. περὶ τοῦ λόγου σου, καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου· καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λαλοῦσί μοι, ἕως ὅτου παρεγενόμην, καὶ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου· καὶ ἰδοὺ, οὐκ ἔστι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ· προσέθεικας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου.

8. Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου ἕτοι οἱ παρεστήκοντες ἐνώπιόν σου διόλου, οἱ ἀκούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου.

9. Γένοιτο Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ, δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, διὰ τὸ ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Ἰσραὴλ, στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔθετό σε βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν κρίμα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐν κρίμασιν ἑαυτῶν.

10. Καὶ ἔδωκε τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον· οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἡδύσματα ἐκεῖνα εἰς πλῆθος, ἃ ἔδωκε Βασίλιοσα Σαβὰ τῷ Σαλωμών.

11. Καὶ ἡ ναῦς Χειρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ Σουφεὶρ, ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα ἀπελεκητὰ πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον.

12. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ ἀπελέκητα ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου Κυρίου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ κινύρας, καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς. οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα πρὸ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

13. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ἠτήσατο, ἐκλὸς πάντων ὧν ἐδεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σαλωμών. καὶ ἀπεστράφη, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς.

14. Καὶ ἦν σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξηκονταἓξ τάλαντα χρυσίου,

15. χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων, καὶ τῶν ἐμπόρων τῶν ῥωποπωλῶν, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν πέραν, καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς. πέρα

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τριακόσια δόρατα, χρυσᾶ, ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἔπεσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν.

17. Καὶ τριακόσια ὅπλα ἐλατά· καὶ τρεῖς μναῖ χρυσίου ἐνῆσαν εἰς τὸ ὅπλον τὸ ἕν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.

18. Καὶ

v. 7. ἂκ ἔστι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ) ἂκ εἰσὶ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι. ibid. σοφίαν καὶ) non habet. v. 8. παρεστήκοντες) παρεστηκότες. v. 9. καὶ δικαιοσύνην) ἐν δικαιοσύνῃ. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 10. ἐκεῖνα εἰς) ἐκεῖνα ἔτι εἰς. ibid. τῷ Σαλωμών.) τῷ βασιλεῖ σαλωμών. v. 11. Σουφεὶρ) σκφὶρ. ibid. ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα ἀπελεκητὰ) ἤνεγκε ξύλα πελεκητὰ. v. 12. τὰ ἀπελέκητα) τὰ πελεκητὰ. ibid. καὶ κινύρας, καὶ νάβλας) transposita. ib. ξύλα που ἕως τῆς) ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ δὲ ὤφθησάν που ἕως τῆς. v. 13. αὐτῆς, καὶ πάντες) αὐτῆς αὐτὴ καὶ πάντες. v. 14. σαθμὸς) ὁ σαθμὸς. ibid. ἑξηκονταἓξ) καὶ ἑξηκονταἓξ. v. 15. τῶν ῥωποπωλῶν) abest. ibid. τῶν πέρα) τοῦ πέραν. v. 16. ὁ βασιλεὺς) deest. v. 17. ὅπλα ἐλατὰ) ὅπλα χρυσᾶ ἐλατά. ibid. χρυσίου ἐνῆσαν) ἐνῆσαν χρυσᾶ.

18. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ.

19. Ἐξ ἀναβαθμοὶ τῷ Θρόνῳ, καὶ πρότομαὶ μόσχων τῷ Θρόνῳ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτῆ, καὶ χεῖρες ἐπὶ τῆ Θρόνῳ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῆ Θρόνῳ τῆς καθέδρας, καὶ δύο

20. Λέοντες * ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· ὃ γέγονεν οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ.

21. Καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆ ποτῆ τῆ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσᾶ γεγονότα, καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, πάντα· τὰ σκεύη οἴκε τῆ δρυμοῦ τῆ Λιβάνου χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι ἐκ ἦν λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς ὅ, τι ἔν.

λογισμένον

22. Ὅτι ναῦς Θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ θαλάσῃ μετὰ τῶν νηῶν Χειράμ· μία διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ ναῦς ἐκ Θαρσεὶς χρυσίε, καὶ ἀργυρίε, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων, καὶ ταώνων.

23. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τὲς βασιλεῖς τῆς γῆς πλέτῳ καὶ Φρονήσει.

24. Καὶ πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν, τῆ ἀκέσαι τῆς Φρονήσεως αὐτῆ, ἧς ἔδωκε Κύριος τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

25. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτῆ, σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, σακλὴν, καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους, τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.

26. Καὶ συνέλεξε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες θήλειαι ἵπποι καὶ εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τῆ βασιλέως ἐν Ἱερασαλήμ· καὶ ἦν ἡγέμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τῆ ποταμοῦ, καὶ

V. 19. χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔνθεν) χεῖρες ἔνθεν. ibid. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς) ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς. ib. & v. 20. καὶ δύο λέοντες ἑστῶτες) καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας, καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες. v. 21. τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλ. χρυσᾶ γεγονότα) τὰ ὑπὸ τοῦ σαλωμὼν γεγονότα χρυσᾶ. ibid. χρυσοῖ, πάντα) χρυσοῖ καὶ πάντα. ib. τοῦ δρυμοῦ) δρυμοῦ. ib. συγκεκλεισμένῳ) συγκεκλεισμένα. ib. λογισμένον) λογιζόμενον. ib. εἰς ὅ, τι ἔν.) desunt. v. 22. Θαρσεὶς) Θαρσὶς, passim. ibid. τῷ βασιλεῖ ἐν) τῷ βασιλεῖ σαλωμὼν ἐν. ib. καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων, καὶ ταώνων.) καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν: adjicit præterea *Edit. Rom.* sequentia: αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ, καὶ τὴν ἀσσοὺρ, καὶ τὴν μαγδὰλ, καὶ τὴν γαζὲρ, καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέρω, καὶ τὴν ἐεθερμὰθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων. καὶ τὴν πραγματείαν σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερασαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ ἀμορῥαίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ τῆ εὐαίου καὶ τῆ ἰεβουσαίου καὶ τοῦ γεργεσαίου τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὄντων, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἃς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὰς σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σαλωμὼν πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτῆ, καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. v. 25. πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν) ἕκαστος τὰ δῶρα σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν. ibid. ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ. v. 26. Καὶ συνέλεξε σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους) hæc desiderantur. ibid. τεσσαράκοντα) τέσσαρες. ib. ἵπποι καὶ εἰς) καὶ deest.

ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου.

27. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν Ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ, εἰς πλῆθος.

28. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκουὲ ἔμποροι τοῦ βασιλέως· καὶ ἐλάμβανον ἐκ * Θεκουὲ ἐν ἀλλάγματι.

Θεκουὲμ πόροι. * Θεκουὲμ

29. Καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος, ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου· οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι Χετταίων, καὶ βασιλεῦσι Συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξεπορεύοντο.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν φιλογύναιος ἦν, καὶ ἔλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας πολλὰς, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ, Μωαβίτιδας, καὶ Ἀμμανίτιδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χεττταίας, καὶ Ἀμορῤῥαίας,

2. ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτὰς, καὶ αὐτοὶ ἐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν· εἰς αὐτὰς ἐκολλήθη Σαλωμὼν τῇ ἀγαπῆσαι. αὐτῶν

3. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι, καὶ ἔκλιναν γυναῖκες αὐτὸν τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρως Σαλωμὼν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτὸν ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτὸν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ οὐκ ἦν καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν ὀπίσω τῆς Ἀσάρτης βδελύγματος Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω τῶν βασιλέων αὐτῶν, εἰδώλιου υἱῶν Ἀμμών. * βδελύγματι

6. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω Κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

7. Τότε ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὕψηλὸν τῷ Χαμὼς, εἰδώλῳ Μωὰβ, ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἰερουσαλὴμ, καὶ τῷ Μελχὸμ, εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῇ Ἀσάρτῃ, βδελύγματι Σιδωνίων. Μελχὸ

8. Καὶ

v. 27. τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον) transpoſita. v. 28. τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκουὲμ πόροι τοῦ) σαλωμὼν τῶν ἱππέων καὶ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἐκ θεκουὲ ἔμποροι τοῦ. ibid. Θεκουὲμ) θεκουὲ. v. 29. ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου) ἐξ αἰγύπτου ἅρμα. ibid. ἀργυρίου· οὕτως) ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀντὶ πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως. ib. βασιλεῦσι) addit χετλιίν. CAP. XI. v. 1. φιλογύναιος ἦν) ἦν φιλογυνὴς ; inter hæc & ſequentia verba ponit *Edit. Rom.* priorem ſtichum verſûs 3. καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. ibid. ἀλλοτρίας πολλὰς) ἀλλοτρίας. ib. καὶ Ἀμμανίτιδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χετταίας, καὶ Ἀμορῤῥαίας) ἀμμανίτιδας, σύρας, καὶ ἰδουμαίας, χετλιίας, καὶ ἀμορῤῥαίας. v. 2. καρδίας αὐτῶν) καρδίας ὑμῶν. v. 3. Prior ſtichus in *Edit. Rom.* poſt verba illa verſiculi 1. ἧς φιλογυνὴς interponitur : aller verſui 4. ſubjicitur : v. 4. καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους σαλωμὼν, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. v. 3. (pars poſterior) καὶ ἐξέκλιναν γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὀπίσω θεῶν αὐτῶν. v. 5. ab *Edit. Rom.* prorſus abeſt. v. 6. in *Edit. Rom.* ſequitur verſum 8. & habet pro καὶ ἐκ) ἐκ. v. 7. ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἰερουσαλὴμ) hæc deſiderantur. ibid. καὶ τῷ Μελχὸ) καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν.

8. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτῦ ταῖς ἀλλοτρίαις, αἱ ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.

9. Καὶ ὠργίσθη Κύριος ἐπὶ Σαλωμών, ὅτι ἐξέκλινε καρδίαν αὐτῦ ἀπὸ Κυρίε Θεοῦ Ἰσραὴλ, τῦ ὀφθέντος αὐτῷ δὶς,

10. καὶ ἐντειλαμένε αὐτῷ ὑπὲρ τῦ λόγου τούτε, τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ φυλάξαι, καὶ ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαλωμών· Ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰ προσάγματά με, καὶ τὰς ἐντολάς με ἃς ἐνετειλάμην σοι, διαῤῥήξω διαῤῥήσων διαῤῥήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δέλῳ σου.

12. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου ε ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν.

13. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν ε μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δῦλόν μου, καὶ διὰ Ἰερυσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην.

14. Καὶ ἤγειρε Κύριος Σατὰν τῷ Σαλωμὼν, τὸν Ἄδερ τὸν Ἰδυμαῖον, ἐκ τῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδυμαίᾳ.

15. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξολεθρεῦσαι Δαυὶδ τὸν Ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆναι Ἰωὰβ, τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως θάπτειν τὲς τραυματίας, ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδυμαίᾳ.

16. Ὅτι ἓξ μῆνας ἐκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ Ἰδυμαίᾳ, ἕως ἓ ἐξωλέθρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς Ἰδυμαίας.

17. Καὶ ἀπέδρα Ἄδερ αὐτὸς, καὶ πάντες ἄνδρες Ἰδυμαῖοι τῶν παίδων τῦ πατρὸς αὐτῦ μετ' αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ Ἄδερ παιδάριον μικρόν.

18. Καὶ ἀνίσανται ἄνδρες ἐκ τῆς πόλεως Μαδιὰμ, καὶ ἔρχονται εἰς Φαραὼν, καὶ λαμβάνεσιν ἄνδρας μεθ' αὐτῶν ἀπὸ Φαραὼν, καὶ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ εἰσῆλθεν Ἄδερ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.

19. Καὶ εὗρεν Ἄδερ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα, ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς αὐτῦ, ἀδελφὴν Θεκεμίνας τὴν μείζω.

v. 10. φυλάξαι καὶ ποιῆσαι) Φυλάξασθαι ποιῆσαι. [ibid. in fin. adjicit Edit. Rom. οὐδ' ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου κατὰ τὴν καρδίαν δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ. v. 11. τὰ προσάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, ἃς) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προσάγματά με, ἃ. ibid. διαῤῥήξω) διαῤῥήξω. v. 14. τὸν Ἰδουμαῖον, ἐκ τοῦ σπέρματος) τὸν ἰδουμαῖον, καὶ τὸν ἐσρὼμ υἱὸν ἐλιαδὲ τὸν ἐν ῥααμὰ ἀδαδέζερ βασιλέα σωβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες καὶ ἦν ἄρχων συσσέμματος, καὶ προκαλελάβετο τὴν δαμασέκ. καὶ ἦσαν σατὰν τῷ ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμών, καὶ ἄδερ ὁ ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος: pleraque petita sunt ex v. 23. & 24. hujus Capitis. v. 15. τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως) ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς. ibid. ἔκοψαν) καὶ ἔκοψαν. v. 16. ἐκάθητο) ἐνεκάθητο. ibid. ἕως οὗ ἐξωλέθρευσε) ἕως ὅτου ἐξωλόθρευσε. ib. ἐκ τῆς Ἰδουμαίας) ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. v. 17. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 18. ἀπὸ Φαραὼν) abeſt. ibid. εἰς Αἴγυπτον) deeſt. ib. καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.) non habet. v. 19. τὴν μείζω) μείζω.

20. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεκεμίνας τῷ Ἀδερ τὸν Γανηβὰθ, υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν Θεκεμίνα ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ· καὶ ἦν Γανηβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ.

21. Καὶ Ἀδερ ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρατιᾶς, καὶ εἶπεν Ἀδερ πρὸς Φαραὼ, ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν γῆν μου.

22. Καὶ εἶπε Φαραὼ, τίνι σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ; καὶ ἰδὲ σὺ ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σε; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀδερ, ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. καὶ ἀνέστρεψεν Ἀδερ εἰς τὴν γῆν αὐτῦ.

23. Καὶ ἤγειρε Κύριος Σατὰν τῷ Σαλωμὼν τὸν Ῥαζὼν, υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν Βαραμεὲθ Ἀδαδέζερ βασιλέα Σεβὰ, κύριον αὐτοῦ.

24. Καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος ἐν τῷ ἀποκλείνειν Δαυὶδ αὐτούς· καὶ ἐπορεύθησαν Δαμασκὸν, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Δαμασκῷ.

25. Καὶ ἐγένετο ἀντικείμενος τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών· αὕτη ἡ κακία Ἀδερ· καὶ ἐβαρυθύμησεν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν τῇ Ἐδώμ.

26. Καὶ Ἱεροβοὰμ, υἱὸς Ναβὰτ, ὁ Ἐφραθὶ ἐκ τῆς Σαριδὰ, (καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῦ Σαρουὰ, γυνὴ χήρα,) δοῦλος Σαλωμὼν, καὶ ὕψωσε χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ.

27. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐπήρατο χεῖρας ἐπὶ βασιλέα· Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, καὶ συνέκλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

28. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἱεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει· καὶ εἶδε Σαλωμὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστὶ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ.

29. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν Ἀχιὰς ὁ Σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὁ Ἀχιὰς περιβεβλημένος ἱματίῳ καινῷ· καὶ ἀμφότεροι ἐν τῷ πεδίῳ.

30. Καὶ ἐπελάβετο Ἀχιὰ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέρρηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα.

31. Καὶ εἶπε τῷ Ἱεροβοὰμ, λαβὲ σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδὲ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σαλωμὼν, καὶ δώσω σοι δέκα ῥήγματα. σκῆπτρα

32. Καὶ δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ διὰ τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ

v. 20. in fine adjicit *Edit. Rom.* καὶ ἦν γανηβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. v. 22. Φαραὼ) addit τῷ ἄδερ. v. 23. 24. & 25. vide supra ad 14. versum : in *Edit. Rom.* h. l. desiderantur, usque ad verba v. 25. αὕτη ἡ κακία. &c. v. 25. κακία Ἀδερ.) κακία ἣν ἐποίησεν Ἀδερ. ibid. ἐν τῷ Ἐδώμ.) ἐν γῇ ἐδώμ. v. 26. Σαριδὰ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ, γυνὴ χήρα, δοῦλος) σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος. ibid. καὶ ὕψωσε χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ.) deficiunt. v. 27. βασιλέα· Σαλωμὼν) βασιλέα σαλωμών. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμών. ibid. καὶ συνέκλεισε) καὶ abest. v. 28. ἐπὶ ἄρσεις) ἐπὶ τὰς ἄρσεις. v. 29. Ἀχιὰς) ἀχιὰ. ibid. ὁ Ἀχιὰς) ἀχιὰ. ib. ἀμφότεροι) addit μόνοι.

σαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραήλ.

33. Ἀνθ' ὧν κατέλειπέ με, καὶ ἐποίησε τῇ Ἀσάρετῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμὼς, καὶ τοῖς εἰδώλοις Μωαβ, καὶ τοῖς βασιλεῖ αὐτῶν προσοχθίσματι υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐνώπιον Κυρίου ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ διακρίσεις μου, καὶ κρίσεις μου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

34. Καὶ οὐ μὴ λάβω ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, διότι ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ὃν ἐξελεξάμην αὐτὸν, ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου, καὶ δικαιώματά μου.

35. Καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰς δέκα σκῆπτρα.

36. Τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ θέσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

37. Καὶ σὲ λήψομαι, καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σε, καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

38. Καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, καὶ ποιήσεις τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ, φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προσάγματά μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω οἶκον πιστὸν, καθὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ.

39. Καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταύτην, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας.

40. Καὶ ἐζήτησε Σαλωμὼν θανατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ. καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ, καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακεὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως οὗ ἀπέθανε Σαλωμών.

41. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σαλωμὼν, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσαν τὴν φρόνησιν αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ ῥημάτων Σαλωμών;

42. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.

43. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

v. 33. κατέλειπε) ἐγκατέλιπε. ibid. καὶ τοῖς Χαμὼς) καὶ τῷ χαμὼς. ib. ἐνώπιον Κυρίου) non habet. ib. καὶ διακρίσεις μου, καὶ κρίσεις μου) non habet. v. 34. ὅλην τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν ὅλην. ibid. διὰ Δαυὶδ) διὰ τὸν δαυὶδ. ib. ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου, καὶ δικαιώματά μου) desunt. v. 36. δώσω δύο) δώσω τὰ δύο. v. 38. ποιήσεις) ποιήσῃς. ibid. φυλάξασθαι) τοῦ φυλάξασθαι. ib. τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προσάγματά μου) transpositа. ib. οἰκοδομήσω) addit σοι. ib. καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ.) non habet. v. 39. in *Edit. Rom.* omissus. v. 40. ἀνέστη Ἱεροβοὰμ) ἀνέστη. ibid. Σουσακεὶμ) σουσακίμ. v. 41. ἐχ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα) ἐκ ἰδὲ ταῦτα γέγραπται. v. 43. αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.) αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ, καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου σαλωμὼν καὶ ἐκάθητο ἐν αἰγύπτῳ, κατευθύνει καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ : quædam repetita ex versu 2. capitis sequentis.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ πορεύεται ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα ἤρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν, καὶ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου.

3. Καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες·

4. Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, ὃ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρὸς μέ· καὶ ἀπῆλθον.

6. Καὶ παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν παρεστῶτες ἐνώπιον Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων· πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;

7. Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ δουλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ εἴξεις αὐτοῖς, καὶ λαλήσεις αὐτοῖς λόγους ἀγαθοὺς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐκτραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν παρεστηκότων πρὸ προσώπου αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ, τοῖς λαλήσασι πρός με, λεγόντων, κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ, ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; βουλεύεται

10. Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ, οἱ παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτοῦ, λέγοντες· τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ, τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ, λέγοντες· ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν, τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτούς, ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ πατρός μου.

11. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπεσάωσετο ὑμᾶς κλοιῷ βαρεῖ, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξιν, ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

12. Καὶ

CAP. XII. v. 1. ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς. ibid. ἤρχετο) ἤρχοντο. v. 2. Καὶ ἐγένετο usque ad Σαλωμὼν) *Edit. Rom.* exhibet versu ultimo Capitis præcedentis, quem videsis. v. 3. Καὶ ἀπέστειλαν - - Ἰσραὴλ.) non habentur in *Editione Rom.* v. 5. Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν) ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν. v. 6. παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς) ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς. ibid. βέλεσθαι) βουλεύεσθε. v. 7. δουλεύσῃς) δουλεύσεις. ibid. καὶ εἴξεις αὐτοῖς) desunt. ib. λαλήσεις αὐτοῖς) λαλήσεις πρὸς αὐτούς. v. 9. βουλεύεται) συμβουλεύετε. ibid. λαλήσασι) λέγουσι. v. 10. ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν) τῆς ὀσφύος.

12. Καὶ παρεγένοντο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, λέγων· Ἀναστράφητε πρὸς με τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

13. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά· καὶ ἐγκατέλειπε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ,

14. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς, καὶ συνελάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων· ὁ πατήρ με ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

15. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ Κυρίου, ὅπως στήσῃ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

16. Καὶ εἶδον πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ βασιλεῖ λόγον, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί· ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραήλ· νῦν βόσκε τὸν οἶκόν σου, Δαυίδ· καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

17. Καὶ υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν καθημένων ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ.

18. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ Φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

19. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

20. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν Ἱεροβοὰμ, καὶ ἀπέστειλαν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω τοῦ οἴκου Δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν μόνοι.

21. Καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν Ἰούδα, καὶ σκῆπτρον Βενιαμεὶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων χιλιάδες πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραὴλ, ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμών.

22. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, λέγων·

23. Εἶπον τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ, λέγων·

24. τά-

v. 14. καὶ συνελάλησε πρὸς αὐτοὺς) non habet. v. 15. ἐλάλησε Κύριος ἐν) ἐλάλησεν ἐν. v. 16. βασιλεῖ λόγον) λόγον deeſt. ibid. εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραὴλ) transpoſita. v. 17. abeſt ab Editione Rom. v. 18. βασ. Ῥοβοὰμ τὸν) βασιλεὺς τὸν. ibid. πᾶς Ἰσραὴλ) deeſt. ib. ἐπὶ τὸ ἅρμα) abeſt. v. 20. ἤκουσεν Ἰσραὴλ) ἤκουσε πᾶς ἰσραὴλ. ibid. Ἱεροβοὰμ) addit ἐξ αἰγύπτου. ib. εἰσήγαγον) ἐκάλεσαν. ib. ὀπίσω τοῦ οἴκου) τοῦ deeſt. v. 21. ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας.

24. τάδε λέγει Κύριος· Οὐκ ἀναβήσεσθε, οὐδὲ μὴ πολεμήσαιτε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν Ἰσραήλ· ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου Κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

25. Καὶ

V. 24. οὐδὲ μὴ πολεμήσαιτε) οὐ δὲ πολεμήσετε.' ibid.' ἀναστρεφέτω) ἀποστρεφέτω. ib. οἶκον αὐτοῦ, ὅτι) οἶκον ἑαυτοῦ, ὅτι. ib. in *Cod. Rom* inter hunc & sequentem versum interponuntur hæc. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ, υἱὸς ὢν ἐξκαίδεκα ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δώδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ναανὰν, θυγάτηρ ἄνα υἱοῦ ναὰς βασιλέως υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους ἐφραὶμ δοῦλος τῷ σαλωμών, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἱεροβοὰμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ σαριρὰ, γυνὴ πόρνη. καὶ ἔθωκεν αὐτὸν σαλωμὼν εἰς ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ ἄρσεις οἴκου ἰωσὴφ. καὶ ᾠκοδόμησε τῷ σαλωμὼν τὴν σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραὶμ. καὶ ἦσαν αὐτῷ τριακόσια ἅρματα ἵππων. οὗτος ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἐν τοῖς ἄρσεσιν οἴκου ἐφραὶμ, οὗτος συνέκλεισε τὴν πόλιν δαυὶδ, καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ἐζήτει σαλωμὼν θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς σουσακὶμ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε σαλωμών. καὶ ἤκουσεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκε σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα σουσακὶμ βασιλέως αἰγύπτου, λέγων. ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ σουσακίμ. αἴτησαί τι αἴτημα, καὶ δώσω σοι. καὶ σασακὶμ ἔδωκε τῷ ἱεροβοὰμ τὴν ἀνὼ ἀδελφὴν θεκεμίνας τὴν πρεσβυτέραν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. αὕτη ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκε τῷ ἱεροβοὰμ τὸν ἀβιὰ υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς σουσακὶμ. ὄντως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι. καὶ ἐξῆλθεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραὶμ. καὶ συνάγεται ἐκεῖ πᾶν σκῆπτρον ἐφραὶμ. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ ἱεροβοὰμ χάρκα. καὶ ἠρώτησε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἀρρωστίᾳ κραταιᾷ σφόδρα. καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοὰμ ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ παιδαρίου. καὶ εἶπε πρὸς ἀνὼ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἀνάστηθι, πορεύσῃ, ἐπερώτησον τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας αὐτῆς. καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν σηλὼμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἀχιὰ, καὶ ἕτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα κυρίου μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆς. ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σαφυλὴν, καὶ σάμνον μέλιτος. καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἔλαβε εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἄρτες καὶ δύο κολλύρια, καὶ σαφυλὴν, καὶ σάμνον μέλιτος τῷ ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ ἰδεῖν. καὶ ἀνέστη ἐκ σαριρὰ καὶ πορεύεται, καὶ ἐγένετο ἐλθούσης αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἀχιὰ τὸν σηλωνίτην, καὶ εἶπεν ἀχιὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ. ἔξελθε δὴ εἰς ἀπαντὴν ἀνὼ τῇ γυναικὶ ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ. εἴσελθε, καὶ μὴ σῇς, ὅτι τάδε λέγει κύριος. σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σέ. καὶ εἰσῆλθεν ἀνὼ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ ἀχιά. ἵνατί ἐνήνοχάς μοι ἄρτους, καὶ σαφυλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ σάμνον μέλιτος ; τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσαι εἰσελθάσης σε τὴν πόλιν εἰς σαριρὰ, καὶ τὰ κοράσιά σε ἐξελεύσονταί σοι εἰς συνάντησιν καὶ ἐροῦσί σοι, τὸ παιδάριον τέθνηκεν. ὅτι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω τοῦ ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ παιδάριον κόψεσθε· οὐαὶ κύριε, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ, ὡς ἤκουσεν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν σαριρὰ, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπαντήν. καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοὰμ εἰς σίκιμα τὴν ἐν ὄρει ἐφραὶμ, καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐκεῖ ῥοβοὰμ υἱὸς σαλωμών. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς σαμαίαν τὸν ἐνλαμὶ, λέγων. λάβε σεαυτῷ ἱμάτιον καινὸν τὸ οὐκ εἰσεληλυθὸς εἰς ὕδωρ, καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα, καὶ δώσεις τῷ ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ. τάδε λέγει κύριος. λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα τοῦ περιβαλέσθαί σε. καὶ ἔλαβεν ἱεροβοὰμ. καὶ εἶπε σαμαίας. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὰς δέκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ῥοβοὰμ υἱὸν σαλωμών. ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐβάρυνε τὰ βρώματα τῆς τραπέζης αὐτοῦ. καὶ νῦν κουφιεῖς ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν ῥοβοὰμ πρὸς τὸν λαόν. ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποκριθήσομαι ἡμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπεν ῥοβοὰμ. εἰσαγά-

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ τὴν Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ κατῴκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Φανουήλ.

26. Καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ,

27. ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν θυσίας ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπιστραφήσεται καρδία λαοῦ πρὸς Κύριον καὶ κύριον αὐτῶν, πρὸς Ροβοὰμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀποκτενοῦσί με, καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς Ροβοὰμ βασιλέα Ἰούδα.

28. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαὸν, ἱκανόν ἐστιν ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ οἱ θεοί σε Ἰσραὴλ οἱ ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

29. Καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθὴλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν.

30. Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν· καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως Δάν.

31. Καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐπὶ ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευί.

32. Καὶ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησε, καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθὴλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησε.

ἀγάγετέ μοι τὰς πρεσβυτέρους, καὶ συμβουλεύσομαι μεθ' αὐτῶν τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ ῥῆμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἐλάλησε ῥοβοὰμ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν, καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ. ἕτως ἐλάλησεν πρὸς σὲ ὁ λαός. καὶ διεσκέδασε ῥοβοὰμ τὴν βαλὴν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε, καὶ εἰσήγαγε τοὺς συνδρόφους αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ταῦτα καὶ ταῦτα ἀπέκαλεσεν ὁ λαὸς πρὸς μὲ λέγων. καὶ εἶπαν οἱ σύντροφοι αὐτοῦ. ἕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν, λέγων. ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφῦν τοῦ πατρός μου. ὁ πατήρ μου ἐμάστιγου ὑμᾶς μάστιξιν, ἐγὼ δὲ καταάρξω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον ῥοβοὰμ. καὶ ἀπεκρίθη τῷ λαῷ καθὼς συνεβούλευσαν αὐτῷ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ τὰ παιδάρια. καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἀνέκραξαν ἅπαντες λέγοντες. οὐ μερὶς ἡμῖν ἐν δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί. ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραὴλ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἕτος οὐκ εἰς ἄρχοντα ἐδὲ εἰς ἡγούμενον. καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς ἐκ σικίμων, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ καλεκράτησε ῥοβοὰμ, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ πορεύονται ὀπίσω αὐτοῦ πᾶν σκῆπτρον ἰούδα, καὶ πᾶν σκῆπτρον βενιαμίν. καὶ ἐγένετο ἐνισαμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ συνήθροισε ῥοβοὰμ παντὰ ἄνδρα ἰούδα καὶ βενιαμὶν, καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς ἱεροβοὰμ εἰς σίκιμα. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων. εἶπον τῷ ῥοβοὰμ βασιλεῖ ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον ἰούδα καὶ βενιαμὶν, καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ, λέγων. τάδε λέγει κύριος. οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς ἰσραὴλ, ἀναστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ ἀνέσχον μὴ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. Inde ſequitur v. 25. v. 26. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. v. 27. θυσίας) θυσίαν. ibid. καρδία λαοῦ) καρδία τοῦ λαοῦ. ib. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς ῥοβοὰμ βασιλέα ἰούδα.) καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς. v. 28. ὁ βασιλεὺς) deeſt. ibid. ἱκανοῦσθαι) ἱκανούσθω. ib. οἱ θεοί σε Ἰσρ. οἱ ἀνήγαγόν σε) θεοί σε ἰσραὴλ οἱ ἀναγαγόντες σε. v. 30. ἕως Δάν.) adjicit, καὶ εἴασαν τὸν οἶκον κυρίου. v. 31. ἐπὶ ὑψηλῶν) ἐφ' ὑψηλῶν. ibid. οἱ ἦσαν) οἱ οὐκ ἦσαν.

33. Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ, τῇ πενθεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ογδόῳ, ἓν τῇ ἑορτῇ ἣ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας ἑαυτῦ· καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῦ ἐπιθῦσαι.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἰδὲ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν λόγῳ Κυρίᾳ εἰς Βαιθὴλ, καὶ Ἱεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῦ ἐπιθῦσαι. αὐτῦ

2. Καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ Κυρίου, καὶ εἶπε· θυσιαστήριον, θυσιαστήριον, τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ υἱὸς τίκ̈λεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐπιθύσει ἐπὶ σὲ τὲς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ σὲ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπί σε.

3. Καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων· τοῦτο τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε Κύριος, λέγων· ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἐν ἡ ἐπ' αὐτῷ.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκεσεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῶν λόγων τῦ ἀνθρώπε τῦ Θεῦ τῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτῦ ἀπὸ τῦ θυσιαστηρίε, λέγων· συλλάβετε αὐτόν· καὶ ἰδὲ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐκ ἠδυνήθη ἐπισρέψαι αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.

5. Καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐῤῥάγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ ἐν λόγῳ Κυρίε.

6. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τῦ Θεῦ· δεήθητι τῦ προσώπου Κυρίου τῦ Θεῦ σου, καὶ πρόσευξαι περὶ ἐμῦ, καὶ ἐπισρεψάτω ἡ χεὶρ μου πρός με. Καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ τῦ προσώπε Κυρίου, καὶ ἐπέσρεψε τὴν χεῖρα τῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐγένετο καθὼς πρότερον. τῷ προσώπῳ

7. Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τῦ Θεῦ· εἴσελθε μεῖ' ἐμῦ εἰς οἶκον, καὶ ἀρίσησον, καὶ δώσω σοι δόμα.

8. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ πρὸς τὸν βασιλέα· ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τῦ οἴκου σου, ἐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ Φάγω ἄρτον, οὐδὲ μὴ πίω ὕδως ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

9. Ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ Κύριος, λέγων· Μὴ Φάγης ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδως, καὶ μὴ ἐπισρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.

10. Καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ ἐκ ἀνέσρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ.

11. Καὶ

v. 33. ἐν Βαιθὴλ) deest. ibid. καρδίας ἑαυτοῦ) καρδίας αὐτοῦ ib. καὶ ἐπέβη) καὶ ἀνέβη. CAP. XIII. v. 1. παρεγένετο ἐξ ἰούδα) transpositа. ib. αὐτοῦ ἐπιθῦσαι.) αὐτοῦ deest. v. 2. ἐπιθύσει) θύσει. ibid. à fine versûs adjicit *Edit. Rom.* καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπὶ σὲ. v. 3. ἐδωκεν) δώσει. ibid. τοῦτο τέρας) τοῦτο τὸ ῥῆμα. ib. ἡ ἐν αὐτῷ) ἡ ἐπ' αὐτῷ. v. 4. ἠδυνήθη ἐπισρ. αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.) ἐδυνήθη ἐπισρ. αὐτὴν πρὸς αὐτόν. v. 5. τέρας ἔδωκεν) τέρας ὃ εδωκεν. v. 6. τῷ προσώπῳ) τοῦ προσώπου. ibid. καὶ πρόσευξαι περὶ ἐμοῦ) non habet. ib. πρός με) πρὸς ἐμέ. ib. πρότερον.) τὸ πρότερον. v. 9. ἐν λόγῳ Κύριος) transpositа. ibid. ἄρτον, μὴ) ἄρτον, καὶ μὴ.

11. Καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴκει ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

12. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων· ποίᾳ ὁδῷ πεπόρευται; καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ ἐξελθὼν ἐξ Ἰούδα.

13. Καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὴν ὄνον, καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτήν.

14. Καὶ ἐπορεύθη καὶόπισθεν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ δρῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ ἐληλυθὼς ἐξ Ἰούδα; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ φάγε ἄρτον.

16. Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ δύνωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ φάγομαι ἄρτον, οὐδὲ πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

17. Ὅτι οὕτως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ Κύριος, λέγων· οὐ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.

18. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· καὶγὼ προφήτης εἰμὶ καθὼς σὺ, καὶ ἄγγελος λελάληκε μοι ἐν ῥήματι Κυρίου, λέγων· ἐπίστρεψαι αὐτὸν πρὸς σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον, καὶ πιέτω ὕδωρ· καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ.

19. Καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν σὺν ἑαυτῷ, καὶ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ.

20. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς τὸν προφήτην τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν·

21. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰούδα, λέγων· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν παρεπίκρανας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου,

22. καὶ ἐπέστρεψας, καὶ ἔφαγες ἄρτον, καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ᾧ ἐλάλησε πρὸς σὲ, λέγων· Μὴ φάγῃς ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, ὡς μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων σου.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον, καὶ πιεῖν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὴν ὄνον τῷ προφήτῃ, καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἀπῆλθε.

24. Καὶ

v. 11. κατῴκει) κατῴκη. ibid. ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τοὺς) ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν βαιθὴλ καὶ τοὺς. ib. ἀπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. v. 12. ἀπῆλθεν) ἀνῆλθεν. ibid. ὁ ἐξελθὼν) ὁ ἐλθὼν. v. 13. τὴν ὄνον) τὸν ὄνον utroque loco. ibid. ἐπ' αὐτήν.) ἐπ' αὐτόν. v. 14. κατόπισθεν) καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν. ibid. ἐπὶ δρῦν) ὑπὸ δρῦν. ib. ὁ ἄνθρωπος ὁ) ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ. v. 15. εἰς τὴν οἰκίαν) non habet. v. 16. ἐπιστρέψαι) τοῦ ἐπιστρέψαι. ibid. οὐδὲ φάγομαι) οὐδὲ μὴ φάγομαι. v. 17. ὃ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον) μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ. v. 18. λελάληκέ μοι) λελάληκε πρὸς μὲ. ibid. ἐπίστρεψαι) ἐπίστρεψον. ib. σεαυτὸν οἶκον) σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκον. ib. φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω) φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω. v. 19. σὺν ἑαυτῷ) deest. ibid. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ.) transpositа. v. 20. ἐπὶ τῆς τραπ.) ἐπὶ τῆς τε τραπέζης. v. 22. ὡς ἐλάλησε) ᾧ ἐλάλησε. ibid. Μὴ φάγῃς) οὐ μὴ φάγῃς. v. 23. τὴν ὄνον τῷ προφήτῃ καὶ) τὸν ὄνον καὶ.

24. Καὶ εὗρεν αὐτὸν λέων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτῆ ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει παρ' αὐτὸ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα.

25. Καὶ ἰδὲ ἄνδρες παραπορευόμενοι, καὶ ἴδον τὸ θνησιμαῖον ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τῆ θνησιμαίᾳ· καὶ εἰσῆλθον, καὶ * ἐλάλησαν ἐν τῇ πόλει ἧ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν αὐτῇ.

εἰσῆλθεν

* ἐλάλησεν

26. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ εἶπεν· ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ· ἔτός ἐστιν ὃς παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ.

27. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τὰς υἱὰς αὐτῆ, τῷ λέγειν· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν.

28. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ εὗρε τὸ σῶμα αὐτῆ ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὄνος καὶ ὁ λέων εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα, καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶμα τῆ ἀνθρώπε τῆ Θεῆ, καὶ ὁ συνέτριψε τὸν ὄνον.

29. Καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τῆ ἀνθρώπου τῆ Θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆ προφήτε τῆ πρεσβυτέρε, τῆ κόψασθαι καὶ τῆ θάψαι αὐτόν.

30. Καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρομαῖον αὐτῆ ὁ προφήτης τῆ θάψαι αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτῆ, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν, οὐαὶ ἐκόψατο ἀδελφέ.

31. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λέγων· ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ ἧ ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ τέθαπται ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆ θέτε με, παρ' αὐτὸν ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ με μετὰ τῶν ὀστῶν τῆ αὐτῆ.

32. Ὅτι γινόμενον ἔσαι τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ Κυρίου ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίε τῆ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τὰς οἴκους τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐν Σαμαρείᾳ.

33. Καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτῆ, καὶ ἐπέστρεψεν, καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τῆ λαῆ ἱερεῖς ὑψηλῶν· ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτῆ, καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά.

34. Καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ἱεροβοὰμ, καὶ εἰς ὄλεθρον, καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπε τῆς γῆς.

ΚΕΦ.

V. 24. αὐτὸ τὸ σῶμα.) αὐτὸ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα. V. 25. εἰσῆλθεν καὶ ἐλάλησεν) εἰσῆλθον καὶ ἐλάλησαν. V. 26. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν - - fin.) omnia desunt. v. 27. abest ab *Edit. Rom.* V. 28. καὶ ὄνος) καὶ ὁ ὄνος. ibid. ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ) adjicit καὶ ὃ συνέτριψε τὸν ὄνον, V. 29. καὶ ἐπέθηκεν) καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τῆ θεοῦ, καὶ ἐπίθηκεν. ibid. αὐτὸν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν) αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν. ib. τῆ προφήτου - - fin.) non habet. v. 30. Καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρομαῖον αὐτοῦ) desunt. ib. αὐτῆ, καὶ ἐκόψατο) ἑαυτῆ, καὶ ἐκόψαντο. V. 31. τάφῳ ἧ) τάφῳ τούτῳ ἧ. ibid. παρ' αὐτῆ) ἐν αὐτῷ. V. 32. ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆ ἐν) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠρρώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱεροβοάμ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῦ· Ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ ἐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ Ἱεροβοὰμ, καὶ πορευθήσῃ εἰς Σηλώ. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ Ἀχιὰ ὁ προφήτης· αὐτὸς ἐλάλησεν ἐμὲ τῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.

3. Καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τῦ Θεῦ * ἄρτας, καὶ κολλυρίδα τοῖς τέκνοις αὐτῦ, καὶ σαφίδας, καὶ σάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς αὐτόν· αὐτὸς ἀναγγείλῃ σοι τί ἔσαι τῷ παιδί.

4. Καὶ ἐποίησεν οὕτως γυνὴ Ἱεροβοάμ. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλὼ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ Ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος τῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῦ ἀπὸ γήρους αὐτῦ.

5. Καὶ Κύριος εἶπε πρὸς Ἀχιά· ἰδὲ γυνὴ τῦ Ἱεροβοὰμ εἰσέρχεται τῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρά σου περὶ υἱῦ αὐτῆς, * υἱοῦ ὅτι ἄρρωστός ἐσιν· κατὰ τῦτο καὶ κατὰ τῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὴν, καὶ αὕτη ἀπεξενῦτο.

6. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκυσεν Ἀχιὰ τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς, εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι, καὶ εἶπεν, εἴσελθε, γυνὴ Ἱεροβοὰμ, ἱνατί σὺ τοῦτο ἀπεξενῦσαι; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ σκληρός.

7. Πορευθεῖσα εἰπὸν τῷ Ἱεροβοὰμ, τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Ἀνθ' οὗ ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ,

8. καὶ ἔῤῥηξα σὺν τὸ βασίλειον ἀπὸ τῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ σοὶ, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ, ὃς ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς μυ, καὶ ὃς ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποιῆσαι ἔκασον τὸ εὐθὲς ἐν ὀφ- * ἕκαστος θαλμοῖς μου,

9. καὶ ἐπονηρεύσω τῦ ποιῆσαι παρὰ * παντὸς ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν συ, καὶ ἐπορεύθης, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεὸς ἑτέρους, χωνευτὰ, τῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔῤῥιψας ὀπίσω σώματός σου,

10. διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄγω κακίαν * πρὸς σὲ εἰς οἶκον Ἱεροβοὰμ, ἐξολεθρεύσω τῦ Ἱεροβοὰμ οὐρῦντα πρὸς τοῖχον, ἐχόμενον, καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιλέξω * οἶκου Ἱεροβοὰμ, καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος, ἕως τε- ὡς λειωθῆναι αὐτόν.

11. Οἱ τεθνηκότες τῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τῦ οὐρανοῦ, ὅτι Κύριος ἐλάλησε.

12. Καὶ σὺ ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι πόδα σου τὴν πόλιν, ἀποθανεῖται τὸ παιδάριον.

13. Καὶ

CAP. XIV. v. 1. ※ Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ - - " usque ad versum 21. exclusive omnia asterisis notanda sunt: hi autem versus omnes ab *Edit. Rom.* prorsus absunt.

13. Καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάψουσιν αὐτὸν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ.

14. Καὶ ἀναστήσει Κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ τί, καὶ νῦν;

15. Κύριος πλήξει τὸν Ἰσραὴλ καθὰ κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκτιλεῖ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς χθονὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἀνθ' ὧν ὅσον ἐποίησαν τὰ ἄλση αὐτῶν, παροργίζοντες τὸν Κύριον. ἄνεμος ἐκλελεῖ

16. Καὶ παραδώσει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἥμαρτεν, καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ.

17. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γῆν Σαριρά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν τῷ πρόθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε.

18. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἀχιὰ τοῦ προφήτου.

19. Καὶ περισσὸν ῥημάτων Ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησεν, καὶ ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

20. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ, εἴκοσι δύο ἔτη· καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ναβὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

21. Καὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν· υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελέξατο Κύριος θεῖναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ (καὶ) ἐκ πασῶν Φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις.

22. Καὶ ἐποίησεν Ῥοβοὰμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ παρεζήλωσαν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτοῦ (καὶ) ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον.

23. Καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὑψηλὰ, καὶ στήλας, καὶ ἄλση ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου συσκιοῦ. ὑψηλοῦ

24. Καὶ σύνδεσμος ἐγενήθη ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησαν ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

25. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ·

26. Καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ, ἃ ἔλαβε

v. 21. (καὶ) abeſt. ibid. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. ib. Ἀμανίτις) ἀμμωνίτις. v. 22. παρεζήλωσαν) παρεζήλωσεν. ibid. πατέρες αὐτοῦ καὶ ἐν) πατέρες αὐτῶν ἐν. v. 23. καὶ αὐτοὶ) abeſt. ibid. ὑψηλοῦ) ὑψηλὸν. v. 24. βδελυγμάτων) τῶν βδελυγμάτων. v. 25. Σουσακεὶμ) σουσακὶμ. v. 26. Καὶ ἔλαβε τοὺς θησ.) καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυρούς.

ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σεβά, καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἰερουσαλήμ· τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ ἔλαβεν ὅπλα τὰ χρυσᾶ, ὅσα ἐποίησε Σαλωμών.

27. Καὶ ἐποίησε ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ· καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχάντων, οἱ Φυλάσσοντες τὸν πυλῶνα οἴκου τοῦ βασιλέως.

28. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἦραν αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἀπηρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ Θεὲ τῶν παρατρεχόντων.

29. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ῥοβοὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; ἐχ

30. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ῥοβοὰμ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

31. Καὶ ἐκοιμήθη Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, βασιλεύει Ἀβιὰ υἱὸς Ῥοβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν.

2. Καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ, θυγάτηρ Ἀβεσαλώμ. δεκαὲξ

3. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, ὡς ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

4. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ καταλείμμα ἐν Ἰερουσαλήμ, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, καὶ στήσῃ τὴν Ἰερουσαλήμ, Ἰσραὴλ

5. ὡς ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ※ ἐκλὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. ※

6. Καὶ πόλεμος ἦν * μεταξὺ Ῥοβοὰμ, καὶ * μεταξὺ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν." ※ * με ※ τοξὺ ※

7. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβιοὺ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦ- ἐχ

τα

v. 26. Ἀδρααζὰρ) ἀδραζαὰρ. ibid. πάντα ἔλαβε καὶ ἔλαβεν ὅπλα) πάντα ἃ ἔλαβεν ὅπλα. ib. ἐποίησε Σαλωμών.) adjicit καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς αἴγυπτον. v. 27. ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ) ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν. ibid. ἐπ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτὸν. ib. τὸ βασιλέως) βασιλέως. v. 28. ἦραν) ἦρον. v. 29. ὅσα ἐποίησεν ἐχ ἰδὲ) ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδὲ. v. 31. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις.) desiderantur. ibid. υἱὸς) ὁ υἱὸς. CAP. XV. v. 2. δεκαὲξ) τρία. ibid. ἐν Ἰερουσαλήμ) ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. v. 3. ἐν πάσαις ταῖς) ἐν ταῖς. ibid. Δαυὶδ) abest. v. 4. Κύριος ὁ Θεὸς καταλ. ἐν Ἰσραὴλ) κύριος καταλείμμα. v. 5. ἐκλὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. hæc verba, item v. 6. integer desiderantur in *Cod. Rom.* v. 7. ὅσα ἐποίησεν, ἐχ ἰδὲ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ.

τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιοὺ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

8. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ βασιλεύει Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

εἰκοστῷ 9. Καὶ ἐν ἔτει εἰκοστῷ τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ, βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν,

10. καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ, θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ.

11. Καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,

12. Καὶ ἀφεῖλε τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

13. Καὶ τὴν Μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθὼς ἐποίησε σύστεδον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς· καὶ ἐξέκοψεν Ἀσὰ τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησε πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ τοῦ Κέδρων.

14. Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρε· πλὴν καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

15. Καὶ εἰσήνεγκε τὰς ἱερὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰς ἱερὰς αὐτοῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου, ἀργυροῦς, καὶ χρυσοῦς, καὶ σκεύη.

16. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσὰ, καὶ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. αὐτοῦ

17. Καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ, τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον, καὶ εἰσπορευόμενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα. Ῥαμμὰν

18. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ σύμπαν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίου, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς υἱὸν Ἀδὲρ υἱοῦ Ταβὲ ἐν Ῥαμὰ, υἱοῦ Ἀζὶν βασιλέως Συρίας τοῦ κατοικοῦντος ἐν Δαμασκῷ, λέγων· Ἀζαὴλ

19. διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου, καὶ τοῦ πατρός σου· ἰδοὺ ἐξαπέσταλκά σοι δῶρον, ἀργύριον, καὶ χρυσίον· δεῦρο διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ.

20. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἀδὲρ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων τῶν αὐτοῦ ταῖς πόλεσι

v. 7. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 8. πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν πόλει Δαυὶδ· καὶ βασιλεύει Ἀσὰ) πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει τοῦ ἱεροβοὰμ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ. καὶ βασιλεύει ἀσά. v. 9. Καὶ ἐν ἔτει εἰκοστῷ τῷ) ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ τοῦ. v. 10. Μααχὰ) ἀνὰ. v. 13. Μααχὰ τὴν μ. αὐτοῦ μετέστησε τοῦ εἶναι) ἀνὰ τὴν μητέρα ἑαυτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι. v. 14. πλὴν καρδία) πλὴν ἡ καρδία. v. 16. ἡμέρας αὐτοῦ) ἡμέρας αὐτῶν. v. 17. Ῥαμμὰν) ῥαμὰ. v. 18. ἐν θησαυροῖς) ἐν τοῖς θησαυροῖς. ibid. οἴκου τοῦ βασιλέως) τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. ib. ἔδωκεν εἰς) ἔδωκεν αὐτὰ εἰς. ib. αὐτοῦ· ὁ βασιλεὺς) αὐτοῦ. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς. ib. Ταὰβ ἐν Ῥαμὰ, υἱῦ Ἀζαὴλ) ταβερεμὰ υἱῦ ἀζὶν. v. 19. δῶρον) δῶρα. ibid. πρὸς βασιλέα) πρὸς βαασὰ βασιλέα. v. 20. δυνάμεων τῶν αὐτοῦ) δυνάμεων αὐτοῦ.

λεσι τῆ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν τὴν Ναὶν Ἀὶν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβὲλ οἴκου Μααχὰ, καὶ πᾶσαν τὴν Χενερὲθ, ἕως πάσης τῆς γῆς Νεφθαλεί.

21. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Βαασὰ, καὶ διέλιπε τῆ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμμὰ, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς Θερσά.

22. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακεὶμ, καὶ αἴρουσι τὲς λίθους τῆς Ῥαμμὰ, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πᾶν βουνὸν Βενιαμεὶν, καὶ τὴν σκοπιάν.

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀσὰ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτῆ, καὶ πάντα ἐποίησαν ἃ ἐποίησεν, καὶ τὲς πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τῆ γήρους αὐτῆ ἐπόνεσε τὲς πόδας αὐτῆ.

24. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ θάπλεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ ἐν πόλει Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

25. Καὶ Ναδὰβ υἱὸς Ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη.

26. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

27. Καὶ περιεκάθισεν αὐτὸν Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσαχὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν Γαβαθὼν τῆ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ Ναδὰβ, καὶ πᾶς Ναβὰδ Ἰσραὴλ περιεκάθητο ἐπὶ Γαβαθών.

28. Καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ.

29. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσε, καὶ ἐπάταξε τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ, ἕως τῆ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἐχ ἕ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τῆ Ἱεροβοὰμ, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλε αὐτῆ Ἀχιὰ τῆ Σηλωνίτε,

30. περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἥμαρτε, καὶ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτῆ ὡς παρώργισε τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

31. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ναδὰβ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

32. Καὶ

V. 20. ἐπάταξεν τὴν Ναὶν, καὶ τὴν) ἐπάταξεν τὴν ἀὶν, τὴν. ibid. Χενερὲθ) χεννερὲθ. v. 21. Βαασὰ) addit καὶ διέλιπε. ibid. Ῥαμμὰ) ῥαμὰ, passim. v. 22. παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακεὶμ) παντὶ ἰούδα εἰς ἐνακὶμ. ibid. ᾠκοδόμησεν ὁ βασ. πᾶν) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς ἀσὰ πᾶν. v. 23. καὶ πάντα ἃ ἐποίησαν) ἣν ἐποίησε. ibid. ἐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδὲ. ib. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. ib. τῆ γήρους) τῆ γήρως. v. 24. τῆ πατρὸς) absque articulo. ibid. ἐβασίλευσεν) βασιλεύει. v. 25. Ναδὰβ) ναβὰτ. ib. ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη.) ἐν ἰσραὴλ ἔτη δύο. v. 27. Ἰσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν) βελααὰν υἱῆ ἀχιὰ, καὶ ἐχάραξεν αὐτὸν ἐν. ibid. Ναβὰδ) ναβὰτ. v. 28. Ἀσὰ βασιλέως) τῆ ἀσὰ υἱοῦ ἀσὰ βασιλέως. v. 29. τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ) ὅλον τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ. ibid. ἕως ἓ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ οὐχ ὑπελ. πᾶσαν πνοὴν τῆ Ἱεροβοὰμ,) transponuntur hæc commata, & legitur emendate ἕως τῆ : præterea adjicitur, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἀχιὰ τοῦ σηλωνίτου, περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ. v. 30. ὃς ἥμαρτε καὶ) non habet. ibid. ὡς) ᾧ. ib. Ἰσραὴλ.) τῆ ἰσραὴλ. v. 31. Ναδὰβ) ναβὰτ. ibid. ὅσα ἐποίησεν, ἐχὶ τ. γ. ἐν) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ τ. γ. ἐστὶν ἐν.

32. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ἀσὰ, καὶ μεταξὺ Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν.

33. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη.

34. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος Κυρίου ἐν χειρὶ Ἰηῆ υἱοῦ Ἀνανὶ, πρὸς Βαασά·

2. Ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς, δῆλον καὶ ἔδωκά σε ἡγέμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν τῇ ὁδῷ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, τῆ παροργίσαι με ἐν τοῖς ἁμαρτίοις αὐτῶν,

3. ἰδὲ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω Βαασὰ, καὶ ὀπίσθεν τῆ οἴκου αὐτῆ, καὶ δώσω τὸν οἶκόν σε ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβάτ.

4. Τὸν τεθνηκότα τῆ Βαασὰ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτῆ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τῆ ἐραυοῦ.

5. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Βαασὰ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῆ, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

6. Καὶ ἐκοιμήθη Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ θάπτεται ἐν Θερσᾷ, καὶ βασιλεύει Ἠλὰ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ (ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά.)

Ἀνανία περὶ

7. Καὶ ἐν χειρὶ Ἰηῆ υἱοῦ Ἀνανὶ τῆ προφήτῃ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Βαασὰ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτῆ, Χ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κακίαν ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον Κυρίε, τῆ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῆ, τῆ εἶναι καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ, καὶ ὑπὲρ τῆ πατάξαι αὐτόν.

8. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ ἐπὶ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη.

9. Καὶ συνέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν παῖς αὐτῆ Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσους τῆς ἵππε, καὶ αὐτὸς ἦν ἐν Θερσᾷ πίνων, μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ Ἀρσᾶ τῆ οἰκονόμε ἐν Θερσᾷ.

10. Καὶ

v. 32. abest ab *Edit. Rom.* v. 33. ἐπὶ πάντα Ἰσρ.) ἐπὶ Ἰσραὴλ. v. 34. ἁμαρτίαις ὡς) ἁμαρτίαις αὐτῶν ὡς. CAP. XVI. v. 1. Ἰηοῦ) ἰοῦ. v. 2. τὸν δῆλον) τὸν λαόν. ibid. μου Ἰσραὴλ) με τὸν ἰσραὴλ, poster. loco. v. 4. καταφάγονται οἱ) καταφάγονται αὐτὸν οἱ. v. 5. ὅσα) ἃ. ibid. ἐχὶ ταῦτα) ἐκ ἰδὲ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐν βιβλίῳ. v. 6. (ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά.) hæc omnia desunt. v. 7. Ἰηῆ υἱοῦ Ἀνανὶ τῆ προφήτῃ ἐλάλησε) ἰοὺ υἱοῦ ἀνανὶ ἐλάλησε. ibid. περὶ Βαασὰ τὴν κακίαν) ἐπὶ βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πᾶσαν τὴν κακίαν. ib. καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ) κατὰ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ. v. 8. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ ἐπὶ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) hæc desiderantur. ibid. ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη.) καὶ ἠλὰ υἱὸς βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ δύο ἔτη ἐν θερσᾷ. v. 9. παῖς αὐτοῦ) non habet. ib. Ἀρσᾶ) ὠσᾷ.

10. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ.

11. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ τῆ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον (αὐτῆ) τῆ Βαασά· ἐχ ὑπέλειπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἀγχιστεῖς αὐτῆ, καὶ ἑταῖρον αὐτῆ.

12. Καὶ ἐξέτριψεν Ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον Βαασὰ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασὰ, καὶ πρὸς Ἰηὲ τὸν προφήτην,

13. περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Βαασὰ, καὶ Ἠλὰ τῆ υἱῆ αὐτῆ, ὡς ἥμαρτον, καὶ ὡς ἐξήμαρτον τὸν Ἰσραὴλ, τῆ παροργίσαι Κύριον Θεὸν τῆ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

14. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἠλὰ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

15. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα (καὶ) ἐβασίλευσε Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ· καὶ ἡ παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γαβαθὼν τῆ τῶν ἀλλοφύλων.

16. Καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ, λεγόντων· συνεσράφη Ζαμβρὶ, καὶ ἔπαισε τὸν βασιλέα· καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Ἰσραὴλ τὸν Ἀμβρὶ τὸν ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ζαμβρὶ

17. Καὶ ἀνέβη Ἀμβρὶ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῆ ἐκ Γαβαθὼν, καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ Θερσᾷ. Ζαμβρὶ

18. Καὶ ἐγενήθη ὡς εἶδε Ζαμβρὶ, ὅτι προκαλείληπται αὐτῆ ἡ πόλις, καὶ εἰσπορεύεται εἰς ἄντρον τῆ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ * ἐνεπύρισεν ἐπ' αὐτὸν τὸν οἶκον τῆ βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέθανεν, εἰσπορεύονται * ἐνεπύρισαν

19. ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆ ὧν ἐποίησε τῆ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίε, τῆ πορευθῆναι ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆ αἷς ἐποίησεν, ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

20. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαμβρὶ, καὶ τὰς συνάψεις αὐτῆ ἃς συνῆψεν, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

21. Τότε μερίζεται ὁ λαὸς Ἰσραὴλ, τὸ ἥμισυ τῆ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Θαμνὶ

v. 10. ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) desunt. v. 11. ἐν τῷ καθίσαι) præmittit, καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν. ib. ἐπάταξεν) καὶ ἐπάταξεν. ib. αὐτοῦ τῆ Βαασά·) βαασὰ, inde desunt omnia usque ad verba versûs 12. κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ) pro quibus legit κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ. v. 12. Ἰηὲ) ἰού, passim. v. 13. ἃ ἥμαρτον καὶ) non habet. ibid. ἐξήμαρτον) ἐξήμαρτε. ib. Κύριον Θεὸν τῆ Ἰσρ. καὶ τοῖς) κύριον τὸν Θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς. v. 14. καὶ πάντα) deest. ibid. ἐχ ἰδοὺ) ἐκ ἰδὲ. v. 15. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) hæc desiderantur. ibid. καὶ ἐβασίλευσε Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ) καὶ ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐν θερσᾷ ἡμέρας ἑπτὰ. ib. τῇ τῶν) τὴν τῶν. v. 16. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ, ita quoque v. 17. v. 18. εἰσπορεύονται) πορεύεται. ibid. ἐνεπύρισαν) ἐνεπύρισεν. ib. ἐν πυρὶ) abest. v. 19. τῆ πορευθῆναι) τῆ abest. ibid. αἷς ἐποίησεν) non habet. v. 20. ἐχὶ ταῦτα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐν βιβλίῳ. v. 21. Ἰσραὴλ, τὸ ἥμισυ) τὸ deest.

υἱῦ Γωναὴθ, τῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ Ζαμβρὶ τὸ ἥμισυ τῦ λαῦ γίνεται ὀπίσω Ἀμβρί.

22. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν τῷ Ἀμβρὶ, καὶ Ζαμβρὶ ἠτλήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωνάθ· καὶ ἀπέθανε Θαμνὶ, καὶ Ἰωραὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμβρὶ μετὰ Θαμνί.

23. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει τῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα ἔτη· ἐν Θερσᾷ βασιλεύει ἓξ ἔτη.

24. Καὶ ἐκλήσατο Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ Σεμερὼν παρὰ Σεμὴρ τῦ κυρίου τῦ ὄρους ἐν δύο ταλάντων ἀργυρίου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τῦ ὄρους ὃ ᾠκοδόμησεν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Σεμὴρ τῦ κυρίου τῦ ὄρους, Σομηρών.

25. Καὶ ἐποίησεν Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τὲς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτῦ.

26. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῦ, αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, τῦ παροργίσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

27. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμβρὶ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ ἡ δυναστεία αὐτῦ ἣν ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

28. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ θάπλεται ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχαὰβ ὁ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

29. Ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ τῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα· βασιλεύσας δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.

30. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ὑπὲρ πάντας τὲς ἔμπροσθεν αὐτῦ.

31. Καὶ

v. 21. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ ita & verſu ſeq. bis. v. 22. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν τῷ Ζαμβρὶ, καὶ ἠτλήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαμνὶ, καὶ Ἰωραὰμ) ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαμνὶ υἱὲ γωνάθ. καὶ ἀπέθανε θαμνὶ καὶ ἰωραὰμ. v. 23. ἔτει τῷ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) τὲ βασιλέως ἀσὰ. ibid. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. ib. δώδεκα) addit ἔτη. v. 24. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. ibid. τὸ Ἐμερὼν) τὸ σεμερών. ibid. ἐπεκάλεσε) ἐπεκάλεσαν. ib. Σομηρών.) σεμηρών. v. 25. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. v. 26. τῇ ὁδῷ) ὁδῷ. v. 27. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. ibid. καὶ ἡ δυναστεία αὐτῦ ἣν ἐποίησεν ἰδοὺ) καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, οὐκ ἰδὲ. v. 28. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ, ita & ſeq. verſu. ibid. ἐβασίλευσεν) βασιλεύει. ib. αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.) poſt hæc verba adjicit ſequentia: καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ ἀμβρὶ βασιλεύει ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀσὰ ἐτῶν τριάκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρος αὐτοῦ γαζουβὰ, θυγάτηρ σελί. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ ἀσὰ τὰ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τὰ ποιεῖν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν. ἔθυον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐθυμίων. καὶ ἃ συνέθετο ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία ἣν ἐποίησε, καὶ ἃς ἐπολέμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμπλοκῶν ἃς ἐπέθεντο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ βασιλεὺς ἐκ ἦν ἐν συρίᾳ. νασὶβ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦν εἰς θαρσὶς πορεύεσθαι εἰς σωφὶρ ἐπὶ τὸ χρυσίον. καὶ ἐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβη ἡ ναῦς ἐν γασιὼν γαβέρ. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ. ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὰ παιδάριά μὲ ἐν τῇ νηΐ, καὶ οὐκ ἐβούλετο ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπλεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε ἰωράμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτῦ. ἐν ἔτει δευτέρῳ τῦ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα. v. 29. in Edit. Rom. ἀχαάβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. v. 30. υἱὸς Ζαμβρὶ) deeſt. ibid. Κυρίου ὑπὲρ) κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ.

31. Καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱῦ Ναβὰτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἰεζάβελ, θυγατέρα Ἰεθεβαὰλ βασιλέως Σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Ἰαβαὰλ

32. Καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ Βάαλ ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτῦ, * ὃν ὠκοδόμησεν ἐν Σαμαρείᾳ. ἐνώπιον * ὧν

33. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ ἄλσος· καὶ προσέθηκεν Ἀχαὰβ τῦ ποιῆσαι τῦ παροργίσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῦ τῦ ἐξολοθρευθῆναι· ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτῦ.

34. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ ᾠκοδόμησεν Ἀχιὴλ ὁ Βαιθηλίτης τὴν Ἰεριχώ, ἐν τῷ Ἀβειρὼν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτῦ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ τῷ Σεγὰβ τῷ νεωτέρῳ αὐτῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῆς κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἰησῦ υἱῦ Ναυῆ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἠλιοὺ ὁ προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλααδ πρὸς Ἀχαάβ· ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτῦ, εἰ ἔσαι τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς, ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου με.

2. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἠλιά·

3. πορεύε ἐντεῦθεν κατ' ἀνατολὰς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Χοῤῥὰθ τῦ ἐπὶ προσώπε τῦ Ἰορδάνου.

4. Καὶ ἔσαι ἐκ τῦ χειμάῤῥου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ.

5. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Χοῤῥὰθ ἐπὶ πρόσωπον τῦ Ἰορδάνου.

6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ κρέας τοπρωὶ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης, καὶ ἐκ τῦ χειμάῤῥε ἔπινεν ὕδωρ.

7. Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάῤῥους, ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

8. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἠλιὰ λέγων·

9. ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεπλὰ τῆς Σιδωνίας, καὶ καθήσῃ ἐκεῖ· ἰδὰ ἐντέταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τῦ διατρέφειν σε. Σεφθὰ

10. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαρεπλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ἰδὰ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεγε ξύλα· καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς

v. 31. πορεύεσθαι) τῦ πορεύεσθαι. ibid. Ἰαβαὰλ) Ἰεθεβαὰλ. v. 32. ἐνώπιων) ἐν οἴκῳ. ibid. ὧν) ὃν. v. 33. τῦ ποιῆσαι τῦ παροργίσαι) τῦ ποιῆσαι παροργίσματα, τῦ παροργίσαι. ibid. Ἰσραὴλ) τῦ ἰσραὴλ. v. 34. Ἐν ταῖς) καὶ ἐν ταῖς. ibid. Ἀβειρὼν τῷ πρωτοτόκῳ) ἀβιρὼν προτοτόκῳ. CAP. XVII. v. 1. προφήτης ὁ ἐκ) προφήτης θεσβίτης ὁ ἐκ. v. 2. λόγος) ῥῆμα. v. 3. Χοῤῥὰθ ἐπὶ) χοῤῥὰθ τῦ ἐπὶ. v. 5. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε, καὶ) καὶ ἐποίησεν ἠλιοὺ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ. ibid. ἐπὶ πρόσωπον) ἐπὶ προσώπου. v. 6. ἄρτους καὶ κρέας τοπρωὶ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης) ἄρτους τοπρωὶ, καὶ κρέα τοδείλης. v. 7. μετὰ ἡμέρας) μεθ' ἡμέρας. v. 8. λέγων) abest. v. 9. πορεύθητι εἰς Σεφθὰ) πορεύου εἰς σαρεπλὰ. ibid. καὶ καθήσῃ ἐκεῖ) non habet. v. 10. Σαρεπλὰ, εἰς τὸν) σαρεπλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν.

Ἠλιὲ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· λαβὲ δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι.

11. Καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιὲ, καὶ εἶπεν· λήψῃ δή μοι ψωμὸν ἄρτε τῶ ἐν τῇ χειρί σου. ἄρτον

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δραξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ· καὶ ἰδὲ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλήρια, καὶ εἰσελεύσομαι, καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ, καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα αὐτὸ, καὶ ἀποθανέμεθα. ἔσαι

13. Καὶ Ἠλιὲ εἶπε πρὸς αὐτήν· θάρσει, εἴσελθε, καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμά σου· ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἔξοίσεις μοι· σαυτῇ δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σε ἐχάτων ποιήσεις ἐπ' ἐχάτῳ.

14. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἡ ὑδρία τε ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καψάκης τε ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι Κύριον ὑετὸν ἐπὶ προσώπε τῆς γῆς.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιὲ, καὶ ἤθιεν αὐτὸς, καὶ αὐτὴ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, (καὶ) ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.

16. Καὶ ἡ ὑδρία τε ἀλεύρε οὐκ ἐξέλειπε, καὶ ὁ καψάκης τε ἐλαίου οὐκ ἠλαττονήθη κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιέ. ἐλατ-τονήθη

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς κυρίας τε οἴκου· καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωσία αὐτε κραταιὰ σφόδρα, ἕως ὃ οὐκ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦμα.

18. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιέ· τί ἐμοὶ, καὶ σοὶ, ἄνθρωπε τε Θεοῦ; εἰσῆλθες πρὸς μὲ τε ἀναμνῆσαι τὰς ἀδικίας μου, καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου;

19. Καὶ εἶπεν Ἠλιὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· δός μοι τὸν υἱόν σε· καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τε κόλπε αὐτῆς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτε.

20. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιὲ, καὶ εἶπεν· οἴ μοι Κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μεθ' ἧς ἐγὼ κατοικῶ μετ' αὐτῆς, σὺ κεκάκωκας τε θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρὶς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Κύριον, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τε παιδαρίου τούτε εἰς αὐτόν.

22. Καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ ἀνεβόησε, καὶ ἤκουσε Κύριος ἐν Φωνῇ Ἠλίου· καὶ ἀπεστράφη ἡ ψυχὴ τε παιδαρίου πρὸς ἔγκατον αὐτε, καὶ ἔζησεν.

23. Καὶ

v. 11. ψωμὸν ἄρτον ἐν) ψωμὸν ἄρτου τε ἐν. **v. 12.** εἰ ἔσαι μοι) εἰ ἔστι μοι. ibid. ἰδὲ συλλέγω) ἰδὲ ἐγὼ συλλέξω. ib. ξυλήρια) ξυλάρια. ib. φαγόμεθα αὐτὸ) αὐτὸ abeſt. **v. 13.** Καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς αὐτήν.) καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ἠλιού. ibid. ἐν πρώτοις καὶ ἐξοίσεις μοι) transpoſita. ib. ἐπ' ἐχάτων) ἐπ' ἐχάτῳ. **v. 14.** ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ) non habet. ibid. ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς) τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. **v. 15.** κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ) non habet. ibid. αὐτὸς καὶ αὐτὴ) transpoſita. ib. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.) deſunt. **v. 16.** ἐλατ-τονήθη) ἠλατ-τονήθη. **v. 17.** μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) μετὰ ταῦτα. ibid. καὶ ἡ ἀῤῥωσία) καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωσία. ib. ἕως ὃ οὐκ ὑπελείφθη) ἕως οὐκ ὑπειλείφθη. **v. 18.** τὰς ἀδικίας) ἀδικίας. **v. 19.** ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκεν. ibid. κλίνης αὐτε.) αὐτε abeſt. **v. 22.** καὶ ἀνεβόησε - - fin.) καὶ ἀνεβόησε τὸ παιδάριον.

23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὰ τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ τῆ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτῆ· καὶ εἶπεν Ἠλιά· βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου·

24. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιά· ἰδὰ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος Θεοῦ εἶ, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐν στόματί σου ἀληθινόν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετ' ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα Κυρίε ἐγένετο πρὸς Ἠλιοὺ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων· πορεύθητι, καὶ ὄφθητι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

2. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιὰ τοῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν Σαμαρείᾳ.

Ἀδδιοὺ 3. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀχαὰβ τὸν Ἀβδιοὺ τὸν Ἀδδιοὺ οἰκονόμον· καὶ Ἀβδιοὺ ἦν φοβούμενος τὸν Κύριον σφόδρα.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν Ἰεζάβελ τὰς προφήτας Κυρίε, καὶ ἔλαβεν Ἀδδιοὺ Ἀβδιοὺ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι.

5. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἀβδιοὺ· δεῦρο, καὶ διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐπὶ πάντας χειμάῤῥους, ἐάν πως εὕρομεν βοτάνην, καὶ περιποιησόμεθα ἵππους, καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολεθρευθήσονται ἀπὸ τῶν κληνῶν. Ἀβδιοὺ

6. Καὶ ἐμέρισαν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ διελθεῖν αὐτήν· Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ Ἀβδιοὺ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος. ἐμέρισεν Ἀβδιοὺ

7. Καὶ ἦν Ἀβδιοὺ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν Ἠλιοὺ εἰς συνάντησιν αὐτοῦ μόνος· καὶ Ἀβδιοὺ ἔσπευσε, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ αὐτὸς, κύριέ μου Ἠλιά; Ἀβδιοὺ

8. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ αὐτῷ· ἐγώ· πορεύου, εἶπον τῷ κυρίῳ σου, ἰδὰ Ἠλιού.

9. Καὶ εἶπεν Ἀβδιού· τί ἡμάρτηκα, ὅτι δώσεις τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας Ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί με; Ἀβδιοὺ

10. Ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία, ὃ οὐκ ἀπέστειλέ (με) ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· καὶ εἶπον, οὐκ ἔστι· καὶ ἐνέπρησε τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὐχ εὑρηκέ σε. ἔθνη

11. Καὶ νῦν, πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ ἀνάγγελε τῷ κυρίῳ σου, ἰδὰ Ἠλιού.

12. Καὶ

V. 23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὰ τὸ παιδάριον) non habet. ibid. αὐτὸν ἀπὸ) αὐτὸ ἀπὸ. V. 24. ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρ. Θεοῦ εἶ) ἰδὰ ἔγνωκα ὅτι σὺ ἄνθρ. θεῦ. ibid. ἐν στόματι) ἐν τῷ στόματι. CAP. XVIII. V. 2. καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς) καὶ ἡ λιμὸς κρατεὰ. V. 3. Ἀδδιοὺ) ἀβδιού, passim hoc capite. V. 4. Ἰεζάβελ) τὴν ἰεζάβελ. ibid. ἔκρυψεν) κατέκρυψεν. V. 5. εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδ. καὶ ἐπὶ πάντας χειμ.) ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐπὶ πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ χειμάῤῥους. ibid. εὕρομεν) εὕρωμεν. ib. περιποιησόμεθα) περιποιησώμεθα. ib. κληνῶν.) σκηνῶν. V. 6. ἐμέρισεν αὐτοῖς) ἐμέρισαν ἑαυτοῖς. ibid. ἄλλῃ μόνος) μιᾷ, priori loco. V. 7. ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν) ὁδῷ μόνος. καὶ ἦλθεν. V. 8. Ἠλιού. ἐγὼ) ἠλιοὺ αὐτῷ. ἐγώ. ibid. εἶπον) λέγε. V. 9. δώσεις) δίδως. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. V. 10. ἔθνη) ἔθνος. ibid. ἀπέστειλέ με) ἀπέστειλεν. ib. καὶ εἶπον) καὶ εἰ εἶπον. ib. τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χῶρας αὐτῆς. V. 11. πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ) σὺ λέγεις, πορεύου.

12. Καὶ ἔσται ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα Κυρίου ἀρεῖ σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἐκ εὑρήσει σε, καὶ ἀποκλενεῖ με· καὶ ὁ δοῦλός σου ἐστὶ φοβέμενος τὸν Κύριον ἐκ νεότητος αὐτῆ.

13. Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη σοι τῷ κυρίῳ μου, οἷα πεποίηκα ἐν τῷ ἀποκλείνειν Ἰεζάβελ τὰς προφήτας Κυρίου, καὶ ἔκρυψα ἀπὸ τῶν προφητῶν Κυρίου ἑκατὸν ἄνδρας, ἀνὰ πεντήκοντα ἄνδρας ἐν σπηλαίῳ· καὶ ἔθρεψα αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ, καὶ ὕδατι; ἀποκλένειν

14. Καὶ νῦν σὺ λέγεις· πορεύου, καὶ λέγε τῷ κυρίῳ σου, ἰδὲ Ἠλιού· καὶ ἀποκλενεῖ με;

15. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζῇ Κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτῆ, ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ.

Ἀβδιοὺ 16. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐξέδραμεν Ἀχαὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν Ἠλιού.

17. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιού, καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιού· εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διασρέφων τὸν Ἰσραήλ;

18. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ἐ διασρέφω τὸν Ἰσραὴλ, ὅτι ἀλλ' ἢ σὺ, καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρός σου ἐν τῷ καταλιμπάνειν ὑμᾶς τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν, καὶ ἐπορεύθης ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν Βααλείμ.

19. Καὶ νῦν ἀπόστειλον, συνάθροισον πρὸς μὲ πάντα Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τὰς προφήτας τῆ Βάαλ τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα καὶ τὰς προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους, ἐσθίοντας τράπεζαν Ἰεζάβελ.

20. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ συνήγαγε πάντας τὰς προφήτας εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον.

21. Καὶ προσήγαγεν Ἠλιὰ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠλιού· ἕως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; εἰ Κύριός ἐστιν ὁ Θεὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτῆ· εἰ δὲ ὁ Βάαλ αὐτὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτῆ· καὶ ἐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς αὐτῷ λόγον.

22. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης τῆ Κυρίου μονώτατος· καὶ οἱ προφῆται τῆ Βάαλ, τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ προφῆται τῆ ἄλσες τετρακόσιοι.

23. Δότωσαν ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα, καὶ μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν

v. 12. εἰς γῆν) εἰς τὴν γῆν. ibid. ἐκ εὑρήσει) οὐχ εὑρήσει. v. 13. Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη) ἢ οὐκ ἀπηγγέλη. ibid. ἀποκλέννειν Ἰεζάβελ) ἀποκλείνειν τὴν ἰεζάβελ. ib. πεντήκοντα ἄνδρας ἐν) ἄνδρας deest. ib. αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ) ἐν ἄρτοις. v. 14. λέγεις· πορεύε καὶ λέγε) λέγεις μοι, πορεύε, λέγε. v. 16. Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν) ἀβδιοὺ εἰς συναντὴν. v. 17. καὶ εἶπεν) præmittit, Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιού. v. 18. καὶ ὁ οἶκος) καὶ οἶκος. ibid. ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν Βαελίμ.) ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν Βααλείμ. v. 19. πρὸς τὸ ὄρος) εἰς ὄρος. ibid. καὶ τὰς προφήτας τοῦ Βάαλ τετρακοσίας πεντήκοντα) desiderantur. ib. καὶ προφήτας) καὶ τὰς προφήτας. ib. τὰς προφήτας) præfigit καὶ. v. 20. συνήγαγε) ἐπισυνήγαγε. v. 21. πρὸς πάντα τὸν λαόν.) πρὸς πάντας. ibid. εἰ Κύριός ἐστιν) εἰ ἔστι κύριος. ib. εἰ δὲ ὁ βάαλ αὐτὸς) εἰ δὲ βάαλ. ib. λαὸς αὐτῷ λόγον) λαὸς λόγον. v. 22. καὶ προφῆται τῆ ἄλσες.) καὶ οἱ προφῆται τοῦ ἄλσες, τετρακόσιοι. v. 23. μελισάτωσαν, καὶ πῦρ) μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ.

τὸν βοῦν τὸν ἄλλον, καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ πῦρ ἐ μὴ ἐπιθῶ.

24. Καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι θεῦ ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι ἐν ὀνόματι Κυρίου τῦ Θεῦ μου, καὶ ἔσαι ὁ Θεὸς ὃς ἐὰν ἐπακέσῃ ἐν πυρὶ, οὗτος Θεός. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἶπαν· καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας.

25. Καὶ εἶπεν Ἠλιὲ τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης· ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς· καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθῆτε.

26. Καὶ ἔλαβον τὸν μόσχον ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τῦ Βάαλ ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον· ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον ἐπὶ τῦ θυσιαςηρίου οὗ ἐποίησαν.

27. Καὶ ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκλήρισεν αὐτὲς Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης, καὶ εἶπεν· ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ· ὅτι θεός ἐσιν, ὅτι ἀδολεχία αὐτῷ ἐσιν, καὶ ἅμα μή ποτε χρηματίζει αὐτὸς, ἢ μή ποτε καθεύδει αὐτὸς, καὶ ἐξαναςήσεται.

28. Καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν ἐν μαχαίραις, καὶ ἐν σειρομάσαις, ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' αὐτούς.

29. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθε τὸ δειλινὸν, καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς τῦ ἀναβῆναι τὴν θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, × καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. Καὶ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης πρὸς τὲς προφήτας τῶν προσοχθισμάτων, λέγων· μετάςητε ἀπὸ τῦ νῦν, κἀγὼ ποιήσω τὸ ὁλοκαύτωμά μȣ· καὶ μετέςησαν, καὶ ἀπῆλθον.

30. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· προσαγάγετε πρός μέ· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαςήριον Κυρίȣ τὸ κατεσκαμμένον.

31. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν φυλῶν τῦ Ἰακὼβ, ὡς ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτὸν, λέγων· Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σȣ.

32. Καὶ ᾠκοδόμησε τὲς λίθους ἐν ὀνόματι Κυρίȣ, καὶ ἐποίησε θάλασσαν χωρȣ̃σαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τῦ θυσιαςηρίȣ.

33. Καὶ ἐξοίδασε τὰς χίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον ὃ ἐποίησε, καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς χίδακας, καὶ ἐξοίδασεν ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον,

34. Καὶ εἶπε· λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύ-

v. 23. καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα) non habet. v. 24. θεᾶ ὑμῶν) θεῶν ὑμῶν. ibid. ἐν ὀνόματι) ἐν τῷ ὀνόματι. ib. ὃς ἐὰν) ὃς ἂν. ib. εἶπαν·) εἶπον. v. 25. ἐπικαλεῖσθε) ἐπικαλέσασθε. v. 26. ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς) non habet. v. 28. κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν) κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν. ibid. καὶ ἐν σειρομάσαις) ἐν deeſt. v. 29. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθε τὸ δ. καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς) καὶ προεφήτευον ἕως ὃ παρῆλθε τὸ δειλινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς. ibid. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ) non habet. ib. κἀγὼ) καὶ ἐγὼ. v. 30. καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαςήριον Κυρίȣ τὸ κατεσκαμμένον.) hæc deſiderantur. h. l. v. 31. τοῦ Ἰακὼβ) τοῦ ἰσραὴλ. v. 32. ὀνόματι Κυρίȣ) adjicit καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαςήριον τὸ κατεσκαμμένον.

ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐπὶ τὰς χίδακας. Καὶ εἶπε· δευτερώσατε· καὶ ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπε· τριτώσαλε· καὶ ἐτρίτωσαν.

35. Καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν θάλασσαν ἔπλησαν ὕδατος.

τὸ ὕδωρ

36. Καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τοῦ θύειν, καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, Ἰακὼβ καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ, σήμερον γνώτωσαν, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, κἀγὼ δοῦλός σου, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα.

37. Ἐπάκουσόν μου, Κύριε, ἐπάκουσόν μου, καὶ γνώτωσαν ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς (μόνος), καὶ σὺ ἐπέστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

38. Καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰς χίδακας, καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν χοῦν· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξέλειξε τὸ πῦρ.

39. Καὶ εἶδαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν· ἀληθῶς Κύριος αὐτός ἐστιν ὁ Θεός.

40. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· συλλάβεσθε τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ, μηθεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον αὐτοὺς, καὶ κατάγει αὐτοὺς Ἠλιοὺ εἰς τὸν χειμάρρουν Κεισῶν, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

41. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἀχαάβ· ἀνάβηθι, καὶ φάγε, καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ ὑετοῦ.

42. Καὶ ἀνέβη Ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν· καὶ Ἠλιοὺ ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔθηκε πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτοῦ.

43. Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ ἑαυτοῦ· ἀνάβηθι, καὶ ἐπίβλεψον ὁδὸν τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβη, καὶ ἐπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔστιν οὐθέν. καὶ εἶπεν Ἠλιού· καὶ σὺ ἐπίστρεψον ἑπτάκις.

44. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ, ὡς ἴχνος ἀνδρὸς, ἀναβαίνουσα ὕδωρ· καὶ εἶπεν· ἀνάβηθι, καὶ εἶπον τῷ Ἀχαάβ· ζεῦξον τὸ ἅρμα σου, καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός.

45. Καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε, καὶ ἕως ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασε νεφέλαις, καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιεν, καὶ ἐπορεύθη Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ.

46. Καὶ

v. 34. χίδακας) addit καὶ ἐποίησαν οὕτως. ibid. ἐτρίσσωσαν) ἐτρίσσευσαν. v. 36. Καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τὸ ὕδωρ) desiderantur. ibid. Ἰακὼβ) ἰσραὴλ, adjicit ἐπάκουσόν μου Κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρὶ. ib. σήμερον γνώτωσαν) καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος. ib. κἀγὼ) καὶ ἐγώ. v. 37. γνώτωσαν ὁ λαὸς, ὅτι) γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι. ibid. (μόνος) abest. v. 38. καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν χοῦν· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ) transpositа. v. 39. in Rom. καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπον. ἀληθῶς κύριος ὁ Θεὸς αὐτὸς ὁ Θεός. v. 40. αὐτοὺς εἰς) αὐτοὺς ἠλιοὺ εἰς. ibid. Κεισῶν) κισσῶν. v. 41. πρὸς Ἀχαάβ.) τῷ ἀχαάβ. v. 42. εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου) ἐπὶ τὴν κάρμηλον. ibid. πρόσωπον) τὸ πρόσωπον. v. 43. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. Καὶ ἀνέβη) abest. v. 44. τῷ Ἀχαάβ.) absque articulo. v. 45. καὶ ἕως ὧδε) καὶ ὧδε. ibid. ὁ ὑετὸς) ὑετὸς. ib. ἐπορεύθη Ἀχαὰβ εἰς) ἐπορεύετο ἀχαὰβ ἕως.

46. Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπὶ τὸν Ἠλιού, καὶ συνέσφιγξε τὴν ὀσφὺν αὐτῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν Ἀχαὰβ τῦ ἐλθεῖν εἰς Ἰεζραέλ.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ γυναικὶ αὐτῦ πάντα ἃ ἐποίησεν Ἠλιού, καὶ ὡς ἀπέκτεινε πάντας τὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ ἄγγελον πρὸς Ἠλιού, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ Ἠλίας κἀγὼ Ἰεζάβελ, τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι τὴν ὥραν ταύτην αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου καθὼς ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐτῶν.

3. Καὶ ἐφοβήθη Ἠλιού, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὴν ψυχὴν ἑαυτῦ, καὶ ἔρχεται εἰς Βηρσαβεὲ τὴν Ἰούδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐτῦ ἐκεῖ.

4. Καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε, καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω Ῥαθμὲν, καὶ ᾐτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτῦ ἀποθανεῖν. καὶ εἶπεν· ἱκανόθω νῦν, Κύριε, λαβὲ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, Κύριε, ὅτι ἀ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τὺς πατέρας μου. Ῥαμαὲθ

5. Καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ Φυτόν. καὶ ἰδέ τις ἥψατο αὐτῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστηθι, φάγε.

6. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἠλιού· καὶ ἰδὲ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας ὀλυρίτης, καὶ καψάκης ὕδατος. καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη.

7. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥψατο αὐτῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστηθι, φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σῦ ἡ ὁδός.

8. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους τῦ Θεῦ τῦ Χωρήβ.

9. Καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ καλέλυσεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ῥῆμα Κυρίου πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα, Ἠλιού;

10. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλειπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

11. Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσῃ αὔριον, καὶ στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἰδὲ Κύριος παρελεύσεται, καὶ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλύον ὄρη, καὶ συντρίβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσεισμὸς, οὐκ ἐν τῷ συσεισμῷ Κύριος.

Z 2 12. Καὶ

v. 46. ἐγένετο) abeſt. ibid. τοῦ ἐλθεῖν) deeſt. CAP. XIX. v. 1. πάντας) abeſt. v. 2. ἄγγελον) deſideratur. ibid. Ἠλίας κἀγὼ) ἠλίου καὶ ἐγὼ. ib. ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν ὅτι τὴν ὥραν ταύτην) ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν. v. 3. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. ibid. τὴν Ἰούδα) γῆν ἰούδα. v. 4. Ῥαμαὲθ) ῥαθμὲν. ibid. Κύριε, λαβὲ τὴν) λάβε δὴ τὴν. v. 5. & 7. ἀνάστηθι) ἀνάστα. v. 8. ἐν τῇ ἰσχύϊ) ἐν ἰσχύϊ. ibid. ὄρους τοῦ Θεοῦ τοῦ Χωρήβ.) ὄρος χωρήβ. v. 10. ἐζήλωσα) ἐζήλωκα. ibid. τὺς προφήτας) præfigit καὶ. v. 11. ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιων Κυρίου) transpoſita. ibid. καὶ ἰδοὺ Κύριος παρελ. καὶ πνεῦμα) ἰδὲ παρελεύσεται κύριος. καὶ ἰδοὺ πνεῦμα.

12. Καὶ μετὰ τὸν συσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κακεῖ Κύριος.

13. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιού, καὶ ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔστη ὑπὸ τὸ σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνή, καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιού;

14. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλειπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

σε

ῥομφαίαις

15. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ ἥξεις, καὶ χρίσεις (ἐκεῖ) τὸν Ἀζαὴλ εἰς βασιλέα τῆς Συρίας,

16. καὶ τὸν Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ τὸν Ἐλισσαιὲ υἱὸν Σαφὰτ ἀπὸ Ἀβελμαουλὰ χρίσεις εἰς προφήτην ἀντὶ σοῦ.

Ἀβελμαούλ

17. Καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἀζαὴλ θανατώσει Ἰηού· καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰηοὺ θανατώσει Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα ἃ οὐκ ὤκλασαν τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ.

προσκυνήσει

19. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ εὑρίσκει τὸν Ἐλισσαιὲ υἱὸν Σαφὰτ, καὶ αὐτὸς ἠροτρία ἐν βουσί· δώδεκα ζεύγη βοῶν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα· καὶ ἀπῆλθεν (Ἐλισσαιὲ) ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπέρριψε τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν.

20. Καὶ κατέλιπεν Ἐλισσαιὲ τὰς βόας, καὶ ἐπέδραμεν ὀπίσω Ἠλιού, καὶ εἶπε· καταφιλήσω τὸν πατέρα μου, καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, ἀνάστρεφε, ὅτι πεποίηκά σοι.

21. Καὶ ἀνέστρεψεν ἐξ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν, καὶ ἔθυσε, καὶ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτά, καὶ ἔδωκε τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον· καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω Ἠλιού, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ τριακονταδύο

v. 12. κακεῖ Κύριος.) non habet. v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. τὸ σπήλαιον) absque articulo. v. 14. ἐζήλωσα) ἐζήλωκα. ibid. ἐγκατέλειπόν σε οἱ) ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σε οἱ. ib. Ἰσραὴλ. τὰ) Ἰσραὴλ. καὶ τὰ. ib. ἐν ῥομφαίαις) ἐν ῥομφαίᾳ. v. 15. ἐκεῖ Ἀζαὴλ) τὸν ἀζαὴλ. v. 16. Ἰηοὺ) Ἰού, adjicit υἱὸν ναμεσσὶ χρίσεις εἰς. ibid. Ἐλισσαιὲ) ἐλισσαιὲ, passim. ib. ἀπὸ Ἀβελμαούλ) non habet. ib. προφήτην) εἰς προφήτην. v. 17. Ἰηέ.) Ἰού, addit καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰέ. v. 18. τῷ Βάαλ) γόνυ τῷ βάαλ. ibid. προσκυνήσει) προσεκύνησεν. v. 19. δώδεκα βοῶν ἐνώπιον) δώδεκα ζεύγη ἐνώπιον. ibid. (Ἐλισσαιὲ) deest. v. 20. ἐπέδραμεν) κατέδραμεν. ibid. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, ἀνάστρεφε) καὶ εἶπεν ἠλιού. ἀνάστρεφε. v. 21. τὸ ζεῦγος) τὰ ζεύγη. ibid. ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτά) καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν. CAP. XX. In Edit. Rom. Cap. 20. & 21. transponuntur. v. 1. Καὶ υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισε) καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἄδερ.

ταῦτα βασιλεῖς μετ' αὐτῆ, καὶ πᾶς ἵππος, καὶ ἅρμα· καὶ ἀνέβησαν, καὶ περιεκάθησεν περιεκάθισαν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ * ἐπολέμησαν ἐπ' αὐτήν.

* ἐπολέμησεν

2. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει ὁ υἱὸς Ἀδερ·

3. τὸ ἀργύριόν σε, καὶ τὸ χρυσίον σε ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές σου, καὶ τὰ τέκνα σου τὰ καλὰ ἐμά ἐστι.

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· καθὼς ἐλάλησάς (μοι) κύριέ μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.

5. Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ εἶπαν (πρὸς αὐτόν)· τάδε λέγει ὁ υἱὸς Ἀδερ· ἐγὼ ἀπέστρεψα πρὸς σὲ, λέγων· τὸ ἀργύριόν σου, καὶ τὸ χρυσίον σε, καὶ τὰς γυναῖκάς σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐμοὶ δώσεις·

ἀποστέλλω

6. ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἀποστελῶ τοὺς παῖδάς με πρὸς σὲ, καὶ ἐρευνήσουσι τὸν οἶκόν σου, καὶ τοὺς οἴκους τῶν παίδων σε, καὶ ἔσαι πάντα τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐφ' ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ λήψονται.

7. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπε· γνῶτε δὴ, καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν ἕτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέστειλε πρὸς μὲ περὶ τῶν γυναικῶν με, καὶ περὶ τῶν υἱῶν με, καὶ περὶ τῶν θυγατέρων μου· τὸ χρυσίον μου, καὶ τὸ ἀργύριόν μου, οὐκ ἀπεκώλυσα ἀπ' αὐτῆ.

8. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ πᾶς ὁ λαός· μὴ ἀκούσῃς, καὶ μὴ θελήσῃς.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ Ἀδερ· λέγετε τῷ κυρίῳ ὑμῶν τῷ βασιλεῖ· πάντα ὅσα ἀπέστειλας πρὸς τὸν δοῦλόν σε, ἐν πρώτοις ποιήσω, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι· καὶ ἀπῆραν οἱ ἄνδρες, καὶ ἀνέστρεψαν αὐτῷ λόγον.

10. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἀδερ, λέγων· τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ ἐκποιήσει ὁ χοῦς Σαμαρείας ταῖς ἀλώπεξι παντὶ τῷ λαῷ, τοῖς πεζοῖς μου.

11. Καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ἱκανώθω· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς, ὡς ὁ ὀρθός.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ ἐν σκηναῖς· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οἰκοδομήσατε χάρακα· καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν.

13. Καὶ

V. 1. περιεκάθησεν) περιεκάθισαν. ibid. ἐπολέμησεν) ἐπολέμησαν. V. 2. ἀγγέλους) abeſt. ibid. ὁ υἱὸς) υἱὸς. V. 3. τὰ καλὰ) abeſt. V. 4. ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς. ibid. (μοι) abeſt. ib. σός εἰμι ἐγὼ) σὸς ἐγώ εἰμι. V. 5. (πρὸς αὐτὸν) abeſt. ibid. ἀπέστρεψα τὸ) ἀπέστειλα πρὸς σὲ λέγων. τὸ. ib. γυναῖκάς σου) σε deeſt. ib. ἐμοὶ δώσεις.) transpoſita. V. 6. ἀποστέλλω) ἀποστελῶ. ibid. ἔσαι τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθ.) ἔσαι πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν. V. 7. τὸ χρυσίον μου, καὶ τὸ ἀργύριόν μου) transpoſita. V. 9. τῷ βασιλεῖ) abeſt ibid. σου, ποιήσω) σε, ἐν πρώτοις ποιήσω. ib. ἀνέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. V. 10. ἀνταπέστειλε) ἀπέστειλε. ibid. ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν) ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη. V. 11. βασιλεὺς Ἰσρ.) ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν. V. 12. ὡς) ὅτε. ibid. μετ' αὐτῆ) οἱ μετ' αὐτοῦ.

13. Καὶ ἰδὲ προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ Ἀχαὰβ τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· εἰ ἑώρακας πάντα τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς χεῖρας σὰς σήμερον, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος.

14. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ· ἐν τίνι; καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν. καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ· τίς συνάψει τὸν πόλεμον; καὶ εἶπε· σύ. πόλεων

15. Καὶ ἐπεσκέψατο τὰς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ ἐγένοντο διακόσιοι τριάκοντα καὶ δύο· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο σύμπαντα τὸν λαὸν, πάντα υἱὸν δυνάμεως, ἑπτὰ χιλιάδας. τριακόσιοι

16. Καὶ ἐξῆλθε μεσημβρίας· καὶ υἱὸς Σοκχὼ Ἀδὲρ πίνων, μεθύων ἐν Σοκχὼθ αὐτὸς, καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐξῆλθον παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις· καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἀδὲρ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἄνδρες ἐξεληλύθασιν ἐκ Σαμαρείας.

18. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ εἰς εἰρήνην ἐκπορεύονται, συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, ζῶντας συλλάβετε αὐτούς. ἢ

19. Καὶ μὴ ἐξελθάτωσαν ἐκ τῆς πόλεως τὰ παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν,

20. ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτῷ, καὶ ἔφυγε Συρία· καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἰσραήλ· καὶ σώζεται υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας ἐφ' ἵππῳ σὺν ἱππεῦσι τισί. ἵππων

21. Καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε τὰς ἵππους, καὶ τὰ ἅρματα, καὶ ἐπάταξεν ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην. Συρίας

22. Καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· κραταιοῦ, καὶ γνῶθι, καὶ ἴδε τί ποιήσεις, ὅτι ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας ἀνέβη ἐπὶ σέ.

23. Καὶ οἱ παῖδες βασιλέως Συρίας εἶπαν πρὸς αὐτόν· θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ θεὸς κοιλάδων, διὰ τοῦτο ἐκραταίωσεν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν δὲ πολεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, εἰ μὴ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς.

24. Καὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποίησον· ἀπόσησον τὰς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον

V. 13. τῷ βασιλεῖ) βασιλεῖ. ibid. πάντα τὸν) τὸν. ib. εἰς χεῖρας σὰς σήμερον) transpoſita. V. 14. τῶν πόλεων) τῶν χωρῶν. V. 15. τὰς παῖδας τῶν ἀρχόντων) ἀχαὰβ τὰς ἄρχοντας τὰ παιδάρια. ibid. τριακόσιοι τριάκοντα δύο) διακόσια τριάκοντα. ib. σύμπαντα) abeſt. V. 16. Σοκχὼ) Σοκχὼθ. V. 17. παιδάρια ἀρχόντων) ἄρχοντες παιδάρια. ibid. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἀδὲρ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες.) καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ συρίας, λέγοντες. V. 18. συλλάβετε) συλλαβεῖν, utroque loco. ibid. καὶ ἢ εἰς) καὶ εἰ εἰς. ib. ἐξῆλθον) abeſt. V. 19. τὰ παιδάρια ἀρχόντων) ἄρχοντα τὰ παιδάρια. V. 20. παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε) παρ' αὐτῷ. καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγε. ibid. ἐφ' ἵππων σὺν ἱππεῦσι τισί.) ἐφ' ἵππου ἱππέως. V. 21. βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔλαβε τὰς) ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς. ibid. ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην) transpoſita. V. 22. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ abeſt. ibid. ἐπιστρέψαντας) ἐπιστρέφοντος. ib. ἀνέβη) ἀναβαίνει. V. 23. εἶπαν πρὸς αὐτὸν) καὶ εἶπον. ibid. Κύριος ὁ θεὸς) θεὸς. ib. εἰ μὴ) εἰ μήν.

τόπον αὐτῶν, καὶ θοῦ σατράπας ἀντ' αὐτῶν,

25. καὶ ἀλλάξομέν σοι δύναμιν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθύ, καὶ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς· καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἐποίησεν ἔτως.

26. Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Ἀδερ Ἀφηκὰν τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς Ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ.

27. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν, διοικήθησαν καὶ διωκήθησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν· καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεναντίας αὐτῶν ὡσεὶ δύο ποίμνια αἰγῶν· καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν.

28. Καὶ προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπε πρὸς Βασιλέα Ἰσραήλ· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία· (ὁ) Θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, δώσει καὶ ὁ Θεὸς κοιλάδων αὐτὸς, καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖρα σὴν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος.

29. Καὶ παρεμβάλλεσιν αὐτοὶ ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ προσήγαγεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπάταξεν Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν, ἑκατὸν χιλιάδας πεζῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

30. Καὶ ἔφυγον οἱ καταλοιποι εἰς Ἀφεκὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων· καὶ υἱὸς Ἀδερ ἔφυγε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶνος, εἰς τὸ ταμιεῖον.

31. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ· ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ, βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ἐπιθώμεθα οὖν σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας ἡμῶν, καὶ χοινίκια ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, εἴπως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

32. Καὶ περιεζώσαντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ ἔθηκαν χοινίκια ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· δοῦλός σου υἱὸς Ἀδερ λέγει· ζήτω δὴ ἡ ψυχή μου. Καὶ εἶπεν· εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστί·

33. καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο, καὶ ἐσπεύσαντο, καὶ ἀνέλεξαν τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπον· ἀδελφός σου υἱὸς Ἀδερ (λέγει)· καὶ εἶπεν· εἰσέλθατε καὶ λάβετε αὐτόν· καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἀδερ, καὶ ἀναβιβάζεσιν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα. ἐσπείσαντο

34. Καὶ

v. 24. σατράπας ἀντ' αὐτῶν) transposita. **v.** 25. ἀπὸ σοῦ) deest. ibid. φωνῆς αὐτῶν) φωνῆς αὐτοῦ. **v.** 26. Ἀφηκὰν) Ἀφεκὰ. v. 27. καὶ διοικήθησαν) non habet. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ib. παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) παρενέβαλεν Ἰσραὴλ. v. 28. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. ibid. Θεοῦ, πρὸς βασιλέα) θεὸς, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ. ib. ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία. ὁ Θεὸς) ἀνθ' ὧν εἶπε συρία, θεὸς. ib. δώσει) καὶ δώσω. v. 29. αὐτοὶ) οὗτοι. ibid. ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· ib. ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ) μιᾷ ἡμέρᾳ. v. 31. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ· ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ) καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ. οἶδα ὅτι βασιλεῖς Ἰσραὴλ. ibid. οὖν) δὴ. **v.** 32. ἔθηκαν) ἔθεσαν. ibid. εἶπαν) εἶπον. ib. ζήτω δὴ ἡ ψυχή μου) ζησάτω δὴ ἡ ψυχὴ ἡμῶν. **v.** 33. ἀνέλεξαν) ἀνελέξαντο. ibid. (λέγει) abest.

34. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός σου ἀποδώσω σοι· καὶ ἐξόδους θήσεις σαυτῷ ἐν Δαμασκῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σαμαρείᾳ, κἀγὼ ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. Καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν. Δαμασκῷ

35. Καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν εἶπε πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐν λόγῳ Κυρίου· πάταξόν με δή· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν.

36. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πατάξει σε λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ· καὶ εὑρίσκει αὐτὸν λέων, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.

37. Καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον, καὶ εἶπε· πάταξόν με δή. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, πατάξας καὶ συνέτριψε.

38. Καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης, καὶ ἔστη τῷ βασιλεῖ Ισραὴλ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ κατεδήσατο ἐν ταλαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

39. Καὶ ἐγένετο ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ ἔτος ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν· ὁ δοῦλός σε ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολέμου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγαγε πρὸς μὲ ἄνδρα, καὶ εἶπε· φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον· ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, καὶ ἔσαι ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου στήσεις.

40. Καὶ ἐγενήθη, περιεβλέψατο ὁ δοῦλός σου ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἔτος οὐκ ἦν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ισραήλ· ἰδοὺ καὶ τὰ ἔνεδρα παρ' ἐμοὶ, ἐφόνευσας.

41. Καὶ ἔσπευσε, καὶ ἀφεῖλε τὸν ταλαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· καὶ ἔγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ, ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν ἔτος.

42. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· διότι ἐξήγαγες σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ χειρός σου, καὶ ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός σε ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. μβ

43. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος, καὶ ἔρχεται εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελὼν ἦν εἷς τῷ Ναβουθαὶ τῷ Ἰεζραηλίτῃ παρὰ *τὴν ἄλω Ἀχαὰβ βασιλέως Σαμαρείας. Ἰσραηλίτῃ *τῷ

2. Καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰβ πρὸς Ναβουθαὶ, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου,

v. 34. σαυτῷ) σεαυτῷ. ibid. κἀγὼ ἐν Δαμασκῷ) καὶ ἐγὼ ἐν διαθήκῃ. v. 35. με δή.) δή με. ibid. ἰδοὺ σὺ) καὶ ἰδὲ σύ. v. 37. in *Edit. Rom.* integer habetur, ut suppletus est. v. 38. ταλαμῶνι) ἐν τελαμῶνι. v. 39. ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο) transposita. ibid. καὶ εἶπε· φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον) καὶ εἶπε πρὸς μέ. φύλαξον τοῦτον τὸν ἄνδρα. ib. ἐὰν ἐκπηδῶν) ἐὰν δὲ ἐκπηδῶν. v. 41. ταλαμῶνα) τελαμῶνα. ibid. ἔγνω) ἐπέγνω. v. 42. ἐξήγαγες) ἐξήνεγκας. ibid. ἐκ χειρός μου) ἐκ τῆς χειρός σε. v. 43. πρὸς οἶκον αὐτοῦ) non habet. CAP. XXI. In *Edit. Rom.* est Caput 20. v. 1. ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) desunt. ibid. ἦν εἷς) transposita. ib. Ἰσραηλίτῃ παρὰ τῷ ἄλῳ) Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἄλῳ.

σου,

σου, καὶ ἔσαι μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι ἐγγίων ἔτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν· εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον ἀνταλλαγμα τῦ ἀμπελῶνος τέτε, καὶ ἔσαι μοι εἰς κῆπον λαχάνων.

3. Καὶ εἶπε Ναβεθαὶ πρὸς Ἀχαάβ· μὴ γένοιτό μοι παρὰ Θεῦ μου δοῦναι κληρονομίαν πατέρων μου σοί.

4. Καὶ ἦλθεν Ἀχαάβ πρὸς οἶκον αὐτῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ εἶπεν· ἃ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῦ, καὶ συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον. Ἰσραηλίτης

5. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν· τί τὸ πνεῦμά σου τεταραγμένον, καὶ οὐκ εἶ σὺ ἐσθίων ἄρτον;

6. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ὅτι ἐλάλησα πρὸς Ναβεθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην, λέγων· δὸς μοι τὸν ἀμπελῶνά σου ἀργυρίου· εἰ δὲ βούλῃ, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄλλον ἀντὶ τέτε, καὶ εἶπεν· ἃ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου. Ἰσραηλίτην

7. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτῦ· σὺ νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ Ἰσραήλ; ἀνάστηθι, φάγε ἄρτον, καὶ σαυτῦ γενοῦ· ἐγὼ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα Ναβεθαὶ τῦ Ἰεζραηλίτε. Ἰσραηλίτε

8. Καὶ ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἀχαάβ, καὶ ἐσφραγίσατο τῇ σφραγῖδι αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον πρὸς τὲς πρεσβυτέρους, καὶ πρὸς τὲς ἐλευθέρους, οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτῦ, τὲς κατοικῦντας μετὰ Ναβουθαί·

9. καὶ ἐγέγραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις, λέγων· νηστεύσατε νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν Ναβεθαὶ ἐν ἀρχῇ τῦ λαῦ·

10. καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱὲς παρανόμων ἐξεναντίας αὐτῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν αὐτῦ, λέγοντες· Ἠυλόγησε Θεὸν, καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτὸν, καὶ λιθοβολησάτωσαν αὐτὸν, καὶ ἀποθανέτω.

11. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες πόλεως αὐτῦ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ καθήμενοι ἐν πόλει αὐτοῦ, καθὰ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰεζάβελ, καθὰ γέγραπται ἐν τοῖς βιβλίοις οἷς ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς.

12. Ἐκάλεσαν νηστείαν, καὶ ἐκάθισαν τὸν Ναβουθαὶ ἐν κεφαλῇ τῦ λαοῦ. Ἐκάλεσεν

13. Καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες οἱ υἱοὶ παρανόμων, καὶ ἐκάθισαν ἐξεναντίας αὐτῦ,

V. 2. ἐγγίων) ἐγγίζων. ibid. ἀνταλλαγμα τοῦ ἀμπελῶνος τέτου) ἄλλαγμα ἀμπελῶνός σε τούτου. V. 3. γένοιτο) addit μοι. V. 4. Καὶ ἦλθεν Ἀχαάβ - - κληρονομίαν πατέρων) subſtituit καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα ἀχαάβ τεταραγμένον. V. 5. πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ) transpoſita. V. 6. Ἰσραηλίτην) ἰεζραηλίτην. ibid. ἀντὶ τέτε) ἀντ' αὐτῦ. V. 7. νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν) σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλέα. ibid. φάγε) καὶ φάγε. ib. ἐγὼ δώσω) ἐγὼ δὲ δώσω. ib. Ἰσραηλίτου) ἰεζραηλίτου. V. 8. καὶ πρὸς τοὺς) καὶ τοὺς. ibid. οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ) non habet. V. 10. καθίσατε) ἐγκαθίσατε. ibid. Ἠυλόγησε) εὐλόγησε. V. 11. πόλεως) τῆς πόλεως. ibid. καθήμενοι ἐν πόλει) κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει. ib. καθὰ) καθὼς. ib. καθὰ γέγραπται) καὶ καθὰ ἐγέγραπτο. V. 12. Ἐκάλεσεν) καὶ ἐκάλεσαν. ib. ἐν κεφαλῇ) ἐν ἀρχῇ. V. 13. ἦλθον δ. ἄνδρ. οἱ υἱοὶ) εἰσῆλθεν δύο ἄνδρες υἱοὶ.

τῷ, καὶ κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τῷ Ναβεθαὶ κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ηὐλόγησε Ναβουθαὶ Θεὸν καὶ βατιλέα· καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανε.

14. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ, λέγοντες· λελιθοβόληται Ναβεθαὶ, καὶ τέθνηκε.

15. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν Ἰεζάβελ, ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανε, καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ πρὸς Ἀχαάβ· ἀνάστα, κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, ὃς οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι οὐκ ἔστι Ναβουθαὶ ζῶν, ὅτι τέθνηκε. Ἰσραηλίτου

16. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαάβ, ὅτι τέθνηκε Ναβεθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἀνέστη Ἀχαάβ, καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου κληρονομῆσαι αὐτόν. Ἰσραηλίτης

17. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, λέγων· Ἰσραηλίτου

18. ἀνάστηθι, καὶ καταβήθι εἰς ἀπάντησιν Ἀχαάβ βασιλέως Ἰσραὴλ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ, ὅτι οὗτος ἐν ἀμπελῶνι Ναβουθαὶ, ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν. κατέβηκεν

19. Καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν, λέγων· τάδε λέγει Κύριος· ὡς σὺ ἐφόνευσας, καὶ ἐκληρονόμησας, διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος· ἐν παντὶ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν οἱ κύνες καὶ αἱ ὗες τὸ αἷμα Ναβουθαὶ, ἐκεῖ λείξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σε, καὶ πόρναι λέσονται ἐν τῷ αἵματί σου.

20. Καὶ εἶπεν Ἀχαάβ πρὸς Ἠλιού· εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν· εὕρηκα· διότι μάτην πέπρασαι, ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

21. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά· καὶ ἐκκαύσω ὀπίσω σου, καὶ ἐξολεθρεύσω τῷ Ἀχαάβ ἐρεῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ.

22. Καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιὰ, περὶ τῶν παροργισμάτων ὧν παρώργισας, καὶ ἐξήμαρτες τὸν Ἰσραήλ.

23. Καὶ τῇ Ἰεζάβελ ἐλάλησε Κύριος, λέγων· οἱ κύνες καταφάγονται αὐτὴν ἐν τῷ προτειχίσματι τοῦ Ἰεζραέλ.

24. Τὸν τεθνηκότα τῷ Ἀχαάβ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

25. Πλὴν ματαίως ἐπράθη Ἀχαάβ, ὃς ἐπράθη τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον

V. 13. κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τοῦ Ναβουθαὶ κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ηὐλόγησε Ναβουθαὶ Θεὸν) κατεμαρτύρησαν αὐτοῦ, λέγοντες. εὐλόγηκας θεὸν. V. 15. ὅτι λελιθοβόληται Ναβεθαὶ καὶ ἀπέθανε) desideratur. ibid. καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ) ἰεζάβελ deest. ib. Ἰσραηλίτου) ἰεζραηλίτου, ita quoque versu seq. bis. V. 16. ἀνέστη Ἀχαὰβ καὶ κατέβη εἰς) ἀνέστη καὶ κατέβη Ἀχαὰβ εἰς. V. 18. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ibid. κατέβηκεν) ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ. V. 19. οἱ κύνες καὶ αἱ ὗες) λείξουσιν αἱ κύνες. ib. πόρναι) αἱ πόρναι. V. 24. καταφάγονται) φάγονται, bis hoc versu. V. 25. ἐπράθη priore loco *Rom.* non habet.

πιον Κυρίου, ὡς μετέθηκεν αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτῦ.

26. Καὶ ἐβδελύχθη σφόδρα πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων κατὰ πάντα ἃ ἐποίησεν ὁ Ἀμορβαῖος, ὃν ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπε υἱῶν Ἰσραήλ.

ᾧ

27. Καὶ ὑπὲρ τῦ λόγου ἃ κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπορεύετο κλαίων, καὶ διέῤῥηξε τὸν χιτῶνα αὐτῦ, καὶ ἐζώσατο σάκκον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῦ, καὶ ἐνήστευσεν, καὶ περιεβάλετο σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένος.

Ἰσραηλίτην

28. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίε ἐν χειρὶ δέλου αὐτῦ Ἠλιὰ περὶ Ἀχαὰβ, καὶ εἶπε Κύριος·

29. ἑώρακας ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπε με; ἐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῦ υἱοῦ αὐτῦ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐκάθισε τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀναμέσον Συρίας, καὶ ἀναμέσον Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, καὶ κατέβη Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ.

3. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς τὰς παῖδας αὐτῦ· εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῖν Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας;

4. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· εἰ ἀναβήσῃ μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· καθὼς ἐγὼ, καὶ σὺ ἔτως· καθὼς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· καθὼς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου.

ἀνάβηθι

5. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ἐπερωτήσατε δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

6. Καὶ συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τὰς προφήτας ὡσε τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπιχῶ; καὶ εἶπαν· ἀνάβαινε, ὅτι διδὰς δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τῦ βασιλέως.

διδὼς

7. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ· Ἆρα οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τῦ Κυρίου οὐκ ἔτι, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν Κύριον δι' αὐτῦ;

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι ἐστὶν ἀνὴρ εἷς τὸ ἐπερωτῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτῦ, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτὸν, ὅτι ὐ λαλεῖ πε-

v. 26. ᾧ ἐξωλέθρευσε) ὃν ἐξωλόθρευσε. v. 27. ἃ κατενύγη) ὡς κατενύγη. ibid. Κυρίου) τοῦ κυρίου. ib. σάκκον) adjicit ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήστευσεν. καὶ περιεβάλετο σάκκον. ib. Ἰσραηλίτην) Ἰεζραηλίτην. ib. κεκλιμένος.) abeſt. v. 29. καὶ ἐν ταῖς) ἀλλ' ἐν ταῖς. ibid. ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.) deſiderantur. CAP. XXII. v. 1. τρία) τὰ τρία. v. 2. ἐγένετο) ἐγενήθη. v. 4. ἀνάβηθι) ἀναβήσῃ. ibid. εἰς πόλεμον Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ) εἰς ῥεμμὰθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον. ib. πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ) non habet. v. 6. ὥσε) ὡς. ibid. εἶπαν) εἶπον. ib. ὅτι διδὰς δώσει) καὶ διδοὺς δώσει. v. 7. πρὸς τὸν βασιλέα) πρὸς βασιλέα. ibid. Ἆρα) abeſt. ib. ἐκ ἔτι) deeſt. v. 8. ἔτι ἐστὶν ἀνὴρ) εἷς ἐστιν ἀνὴρ. ibid. τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ) transpoſita.

ρὶ ἐμοῦ καλὰ, ἀλλ' ἢ κακὰ, Μιχαίας
Ἰεμααί υἱὸς Ἰεμλά· καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασι-
λεὺς Ἰούδα· μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕ-
τως.

9. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ
εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τοτάχος Μι-
Ἰεμααί χαίαν υἱὸν Ἰεμλά.

10. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰω-
ἐκάθητο σαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα ἐκάθηντο ἀνὴρ
αὐτῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ταῖς πύ-
λεσι Σαμαρείας· καὶ πάντες οἱ προφῆ-
ται ἐπροφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν.

11. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Σεδεκίας υἱὸς
Χαναναὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τά-
δε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς
τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

12. Καὶ πάντες οἱ προφῆται προε-
φήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς
Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ, καὶ εὐοδώσει, καὶ
δώσει Κύριος εἰς χεῖράς σου τὸν βα-
σιλέα.

13. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς κα-
λέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ,
λέγων· ἰδοὺ δὴ λαλοῦσι πάντες οἱ προφῆ-
ται ἐν στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασι-
λέως, γίνου δὴ καὶ σὺ εἰς λόγους σου
κατὰ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, καὶ λάλη-
σον καλά.

14. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος,
ὅτι ἃ ἐὰν εἴπῃ Κύριος πρὸς μὲ, ταῦτα
λαλήσω.

15. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ
εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ· Μιχαία, εἰ ἀ-
ναβῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον,
ἢ ἐπιχῶ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσει, καὶ δώσει Κύριος εἰς εὐοδώσει
χεῖρας τοῦ βασιλέως.

16. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἔτι
δὶς ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως λαλήσῃς πρὸς
με ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίου;

17. Καὶ εἶπεν, ἐχ οὕτως· ἑώρακα
πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς
ὄρεσιν ὡς ποίμνιον, ᾧ οὐκ ἔστι ποιμήν·
καὶ εἶπε Κύριος· ἀ κύριος τούτοις· ἀνα-
στρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν
εἰρήνῃ.

18. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ
πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· οὐκ εἶ-
πα πρὸς σὲ, ὅτι ἀ προφητεύει οὗτος
μοι καλὰ, (διότι) ἀλλ' ἢ κακά;

19. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐχ οὕτως·
οὐκ ἐγώ. ἄκουε ῥῆμα Κυρίου· ἐχ οὕτως.
εἶδον τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ καθήμενον
ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ στρα-
τιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει
τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀ-
ναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμὰθ
Γαλαάδ; καὶ εἶπεν ἕτος οὕτως, καὶ
ἕτος εἶπεν οὕτως.

21. Καὶ

V. 8. Ἰεμαά) ἰεμβλαά, ita & seq. versu. V. 10. ἐκάθηντο αὐτῶν) ἐκάθηντο. ibid. πύλεσι) πύλαις. V. 11. αὐτῷ Σεδ. υἱὸς Χαναάν) ἑαυτῷ σεδ. υἱὸς χαναάν. V. 12. προεφήτευον) ἐπροφήτευον, ibid. τὸν βασιλέα.) καὶ τὸν βασιλέα συρίας. V. 13. εἰς λόγους σε) εἰς τοὺς λόγους σου. V. 14. ὅτι) ἐὰν) ὅτι ἃ ἐὰν. V. 15. ὁ βασιλεὺς αὐτῷ) transpoſita. ibid. πρὸς αὐτόν) deeſt. ib. καὶ δώσει) abeſt. ib. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. V. 16. ἔτι δὶς ἐγὼ) ποσάκις ἐγὼ. V. 17. τούτοις· ἀναστρ. ἕκαστος εἰς τ. οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.) τούτοις θεός; ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ ἀναστρεφέτω. V. 18. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. V. 19. εἶδον τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσρ.) εἶδον θεὸν ἰσραὴλ. ibid. ἐπὶ τοῦ θρόνου) ἐπὶ θρόνε. ib. δεξιῶν) addit αὐτοῦ. V. 20. Ῥαμμαὰθ) ρεμμαθ. ibid. ἕτος οὕτως) adjicit καὶ ἕτος οὕτως.

21. Καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν.

22. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καί γε δυνήσῃ· ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

23. Καὶ νῦν ἰδὲ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.

24. Καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χαναναὶ, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπε· ποῖον τοῦτο παρῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ' ἐμοῦ, τῷ τὸ λαλῆ- λαλῆσαι ἐν σοί;
σαν

25. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδοὺ σὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέλθῃς ταμιεῖον τῷ ταμιείῳ, τῷ κρυβῆναι.

26. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε αὐτὸν πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν τῷ βασιλέως·

27. καὶ εἶπον· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· Θέσθε τοῦτον ἐν φυλακῇ, καὶ ἐσθιέτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλί- ἐπιστρέ-
ψεως, ἕως τῷ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. ψωμεν

28. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, λαοὶ πάντες.

29. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ.

30. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· συγκαλύψομαι, συγκά-
καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ λυψόν
σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συν- με
εκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον.

31. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτῶ τριάκοντα καὶ δύο, λέγων· μὴ πολεμεῖτε μικρὸν καὶ μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μονώτατον.

32. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ εἶπον· φαίνεται βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος. καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν πολεμῆσαι· καὶ ἀνέκραξεν Ἰωσαφάτ.

33. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες ἐγένοντο
τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ·

34. Καὶ ἐπέτεινεν εἷς τὸ τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ

v. 22. Κύριος πρὸς αὐτὸν) transposita. ibid. ἐν στόματι) εἰς τὸ στόμα. v. 24. Χαναναὶ) χαναανὰν. ibid. ποῖον τοῦτο παρῆλθε πνεῦμα Κ. παρ' ἐμοῦ τὸ) ποῖον πνεῦμα κυρίου τὸ. v. 25. ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ) ἰδὲ σὺ ὄψῃ τῇ. ibid. ταμιεῖον τῷ ταμιεῖῳ) ταμεῖον τῷ ταμείῳ. ib. κρυβῆναι) addit ἐκεῖ. v. 26. βασιλεὺς) addit ἰσραὴλ. ibid. πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα) πρὸς σεμὴρ τὸν βασιλέα. ib. πρὸς Ἰωὰς υἱὸν) τῷ ἰωὰς υἱῷ. v. 27. τάδε λέγει ὁ βασιλεύς.) non habet. ibid. θέσθε) θέσθαι. ib. ἐσθιέτω ἄρτον) ἐσθίειν αὐτὸν ἄρτον. ib. τῷ ἐπιστρέψωμεν) τῷ ἐπιστρέψαι με. v. 28. ἐκ ἐλάλησε) οὐ λελάληκε. ibid. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, λαοὶ πάντες.) desunt. v. 30. συγκάλυψόν με) συγκαλύψομαι. ibid. ὁ βασιλεὺς) βασιλεύς. v. 31. δύο) δυσὶ. v. 32. εἶπον) ἔπαν. v. 33. ἐγένοντο) ἐγένετο. ibid. ἀπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. v. 34. τόξον) τὸ τόξον.

ἀναμέσον τῦ πνεύμονος, καὶ ἀναμέσον τῦ θώρακος· καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ αὐτῦ· ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τῦ πολέμου, ὅτι τετρωμαι.

35. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τῦ ἅρματος ἐξεναντίας Συρίας ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέχυνε τὸ αἷμα ἐκ τῆς πληγῆς εἰς τὸν κόλπον τῦ ἅρματος, καὶ ἀπέθανεν ἑσπέρας, καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα ἐκ τῆς τροπῆς ἕως τῦ κόλπου τῦ ἅρματος.

36. Καὶ ἔστη ὁ στρατοκῆρυξ ἐν τῇ παρεμβολῇ, δύοντος τῦ ἡλίου, λέγων· ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτῦ πόλιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτῦ γῆν ἀποτρεχέτω,

37. ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθαψαν τὸν βασιλέα ἐν Σαμαρείᾳ.

38. Καὶ ἀπένιψαν τὸ ἅρμα ἐπὶ τὴν κρήνην Σαμαρείας, καὶ ἐξέλειξαν αἱ ὗες, καὶ οἱ κύνες τὸ αἷμα αὐτῦ, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ αἵματι, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησε.

39. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀχαὰβ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, ἐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; καὶ

40. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

41. Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν ἐν ἔτει τετάρτῳ τῦ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ (ἐβασίλευσεν).

42. Ἰωσαφὰτ υἱὸς τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἀζουβὰ, θυγάτης Σαλαΐ. Σαλαλαί

43. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Ἀσὰ τῦ πατρὸς αὐτῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

44. Καὶ εἰρήνευσεν Ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως Ἰσραήλ. βασιλέων

45. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφὰτ, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῦ, ὅσα ἐποίησε, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;

46. Καὶ περισσὸν τῦ ἐνδιήλλαγμένου ὃ ὑπελείφθη ἐν ἡμέραις Ἀσὰ πατρὸς αὐτῦ, ἐπέλεξεν ἀπὸ τῆς γῆς. ✕ ✕ ἐχ ✕

47. Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἐδὼμ ἐστηλωμένος. ✕ ✕

48. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ, ἐποίησεν ✕

---

v. 34. τὴν χεῖρά σε) τὰς χεῖράς σε. v. 35. ἐκ τῆς πληγῆς) ἀπὸ τῆς πληγῆς. ibid. ἐκ τῆς τροπῆς) τῆς τροπῆς. v. 36. ἐν τῇ παρεμβολῇ) non habet. ibid. ἀποτρεχέτω) abeſt. v. 37. ἦλθεν) ἦλθον. v. 38. τὸ ἅρμα) τὸ αἷμα. ibid. ἐξέλειξαν) ἐξέλιξαν. ib. τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ) αὐτῦ deeſt. v. 39. καὶ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. v. 41. ἔτει) ἐν ἔτει. v. 42. Σαλαλαὶ) σαλαΐ. v. 43. ἐνώπιον Κυρίε) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίε. v. 44. βασιλέων) βασιλέως. v. 45. καὶ ὅσα ἐπολέμησεν) deeſt. ibid. ἐχὶ ταῦτα) ἐκ ἰδοὺ ταῦτα. ib. τῶν βασιλέων) βασιλέων. v. 46. 47. 48. & 49. in *Edit. Rom.* deſiderantur.

σεν τῆας Θαρσεὶς, τϑ̃ πορευθῆναι Ὠφειρὰ εἰς χρυσίον, καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν, ὅτι συνετρίϐησαν νῆες ἐν Ἀσεὼν Γαϐέρ.

49. Τότε εἶπεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰϐ πρὸς Ἰωσαφάτ· πορευθήτωσαν δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων * σου ἐν ταῖς ναυσὶν· καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσαφάτ.

50. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτϑ̃, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτϑ̃ ἐν πόλει Δαυὶδ τϑ̃ πατρὸς αὐτϑ̃, καὶ ἐϐασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

51. Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰϐ ἐϐασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ἔτει ἑπλακαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ ϐασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐϐασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη,

52. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἀχαὰϐ τϑ̃ πατρὸς αὐτϑ̃, καὶ ἐν ὁδῷ Ἰεζάϐελ τῆς μητρὸς αὐτϑ̃, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροϐοὰμ υἱοῦ Ναϐὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

53. Καὶ ἐδούλευσε τοῖς Βααλεὶμ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς, καὶ παρώργισε τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα τὰ γενόμενα ἔμπροσθεν αὐτϑ̃.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'.

V. 51. Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη.) ἰούδα ὀχοζίας· υἱὸς αχααὲ ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δύο ἔτη. V. 52. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. Ἱεροβοὰμ) οἴκου ἱεροβοὰμ. V. 53. Βααλεὶμ) βαὰλίμ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαάβ.

2. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τῶ δικλυωτῶ τῶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτῶ τῷ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· δεῦτε καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μὲ ταύτης. Καὶ αὐτῶν ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι δι' αὐτῶ.

3. Καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐκάλεσεν Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, λέγων· ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων Ὀχοζίου βασιλέως Σαμαρείας, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς· εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρών; καὶ οὐχ οὕτως.

4. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· ἡ κλίνη (σου) ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ἐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι (ἐκεῖ) θανάτῳ ἀποθανῇ. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιού, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές·

5. καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐπεστράφητε;

6. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς· δεῦτε ἐπιστράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, σὺ πορεύῃ ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρών; ἐχ οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ἐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. Ἰερυσαλὴμ ὅτι

7. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς· τίς ἡ κρίσις τῦ ἀνδρὸς τῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν, καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τὺς λόγους τούτυς;

8. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἀνὴρ δασὺς, καὶ ζώνην δερματίνην περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτῦ. Καὶ εἶπεν· Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης ἐστὶν οὗτος.

9. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν (ἡγέμενον) πεντηκόνταρχον καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀνέβη, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὺ Ἠλιοὺ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῦ ὄρους· καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρω-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ. CAP. I. v. 2. ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βαάλ) ἐπιζητήσατε ἐν τῷ βάαλ. ibid. δι' αὐτῶν) δι' αὐτοῦ. v. 3. ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς) ἀναστὰς δεῦρο εἰς. v. 4. (σου) abeſt. ibid. (ἐκεῖ) non habet. v. 5. ἐπεστράφητε) ἐπεστρέψατε. v. 6. Θεὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ) Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ. ibid. ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ) ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ. ib. ἐφ' ἧς ἀνέβης ὅτι ἀ) ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ οὐ. v. 7. Καὶ ἐλάλησε) καὶ ἐπιστρέψαντες ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ καθὰ ἐλάλησεν ἠλιέ. καὶ ἐλάλησε. v. 8. ὀσφὺν) addit αὐτῦ. ibid. ἐστὶν οὗτος) ἔτός ἐστι. v. 9. (ἡγέμενον) abeſt. ib. ἀνέβη καὶ ἦλθε πρὸς) ἀνέβη πρὸς.

ἄνθρωπε τῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσέ σε, καταβηθι.

10. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον· καὶ εἰ ἄνθρωπος τῦ Θεοῦ ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε, καὶ τὲς πεντήκοντά σε· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῦ.

11. Καὶ προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἄλλον πεντηκόνταρχον, καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀνέβη, καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρωπε τῦ Θεῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, ταχέως καταβηθι.

12. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· εἰ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ εἰμι ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τῦ ἐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε, καὶ τὲς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ ἐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῦ.

13. Καὶ προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀποστεῖλαι (ἡγέμενον) πεντηκόνταρχον τρίτον, καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀναβὰς ἦλθε (πρὸς αὐτὸν) ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα ἑαυτῦ κατέναντι Ἠλιοὺ, καὶ ἐδεήθη αὐτῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρωπε τῦ Θεῦ, ἐντιμωθήτω ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δέλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σε·

14. ἰδὲ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ ἐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὲς δύο πεντηκοντάρχους τὲς πρώτες, καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῶν· καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δέλων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

15. Καὶ ἐλάλησε ἄγγελος Κυρίε πρὸς Ἠλιὲ, καὶ εἶπε· καταβηθι μετ' αὐτῦ, μὴ φοβηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἀνέςη Ἠλιοὺ, καὶ κατέβη μετ' αὐτῦ πρὸς τὸν βασιλέα,

16. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κυριος· ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας ἀγγέλες ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρών· παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, τῦ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήματι αὐτῦ· ἐκ ἔτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ἐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

17. Καὶ ἀπέθανεν (Ὀχοζίας) κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε ὃ ἐλάλησεν Ἠλιέ· καὶ Ἰωραὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη δέκα δύο, ἐν ἔτει ὀκλωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰέδα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώ-

v. 10. ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ) ἄνθρωπος θεῦ. v. 11. προσέθηκεν) προσέθετο. ibid. καὶ ἀνέβη) non habet. v. 12. τῦ Θεοῦ εἰμι ἐγὼ) θεῦ ἐγὼ. v. 13. προσέθηκεν) προσέθετο. ibid. ἀποστεῖλαι ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀναβὰς ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκ.) ἔτι ἀποστεῖλαι ἡγέμενον καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῶν) non habet. ibid. ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου) ἡ ψυχή μου. v. 16. εἶπε· τάδε) εἶπεν ἠλιού· τάδε. ibid. ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας ἀγγέλες ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ) τί ὅτι ἀπέστειλας ἀγγέλους ἐκζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ. ib. παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσρ. - - ῥήματι αὐτοῦ.) desiderantur in *Rom.* v. 17. (Ὀχοζίας) abest. ibid. καὶ Ἰωραὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ) in *Edit. Rom.* præmittitur v. 18. quem hæc verba proxime excipiunt. ib. Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν) ἀχαὰβ βασιλεύει. ib. ἔτη δύο) ἔτη δεκαδύο.

πιον Κυρίου, πλὴν ἐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, οὐδ' ὡς ἡ μήτηρ αὐτῆ. καὶ ἀπέξησε τὰς ϛήλας τῆ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτῆ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς. πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, ἐκ ἀπέϛη ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῆ Κύριος εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωραὰμ ἀδελφὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ, ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωραὰμ υἱοῦ
υἱῷ Ἰωσαφὰτ βασιλεῖ βασιλέως Ἰούδα, ὅτι ἐκ ἦν αὐτῷ υἱός.

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;
ἐχ

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγειν Κύριον τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσϛεισμῷ ὡς εἰς τὸν ἐρανὸν, καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ καὶ Ἐλισαιὲ ἐκ Γαλγάλων.

2. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισαιέ· κάθε δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέϛειλέ με ἕως Βαιθήλ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ καταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς Βαιθήλ.
ἦλθεν

3. Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ εἰς Βαιθὴλ πρὸς Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν (οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν)· εἰ ἔγνως, ὅτι Κύριος σήμερον λαμβάνει τὸν κύριόν σου ἀπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σε; καὶ εἶπε· καὶ ἐγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε.

4. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισαιέ· κάθε δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέϛαλκέ με εἰς Ἰεριχώ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε· καὶ ἦλθον εἰς Ἰεριχώ.

5. Καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ πρὸς Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· εἰ ἔγνως, ὅτι σήμερον λαμβάνει Κύριος τὸν κύριόν σου ἀπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σε; καὶ εἶπε· καί γε ἐγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε.

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἠλιού· κάθου δὴ ὧδε, ὅτι Κύριος ἀπέϛαλκέ με εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι,

7. καὶ πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἔϛησαν ἐξεναντίας μακρόθεν. καὶ ἀμφότεροι ἔϛησαν ἐπὶ τῆ Ἰορδάνου.

8. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτῆ, καὶ εἴλησε, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ. διερρέθη

9. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς, καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς Ἐλισαιέ· αἴτη-

V. 17. οὐδ' ὡς) ἐδὲ ὡς. ibid. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωραὰμ ἀδελφὸς - - fin. vers.) omnia desunt in *Rom.* v. 18. in *Edit. Rom.* post verba versûs 17. ὃ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ interponitur: & pro ὅσα ἐποίησεν, ἐχ ἰδὲ) legitur ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ. & loco ἐπὶ βιβλίου) ἐν βιβλίῳ. CAP. II. v. 1. τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ) transpositа. ibid. εἰς τὸν) ὡς εἰς τὸν. ib. Ἐλισσαιὲ) ἐλισαιὲ, passim. v. 2. Κύριος ἀπέϛειλέ με) ὁ Θεὸς ἀπέϛαλκέ με. ibid. εἰ καταλείψω) εἰ ἐγκαταλείψω. ib. ἦλθεν) ἦλθον. v. 3. εἰς Βαιθὴλ) ἐν βαιθὴλ. ibid. (οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν) non habet. ib. ἀπάνωθεν) ἐπάνωθεν. ib. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. v. 4. εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ) εἶπεν. ζῇ. v. 5. ἀπάνωθεν) ἐπάνωθεν. ibid. ἔγνωκα) ἔγνων. v. 6. εἶπεν Ἠλιού) εἶπεν αὐτῷ ἠλιέ. ibid. με εἰς τὸν) με ἕως εἰς τὸν. v. 8. διερρέθη) διῃρέθη.

αἰτησαί (με) τί ποιήσω σοι πρὸ τοῦ ἀναλημφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ.

10. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ἐσκλήρυνας τοῦ αἰτήσασθαί (σε). ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔσαι σοι οὕτως· καὶ ἐὰν μή, ὁ μὴ γένηται.

11. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων, ἐπορεύοντο, καὶ ἐλάλουν· καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς, καὶ ἵπποι πυρὸς, καὶ διέσειλαν ἀναμέσον ἀμφοτέρων· καὶ ἀνελήφθη Ἠλιοὺ ἐν συσεισμῷ εἰς τὸν οὐρανόν.

12. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἑώρα, καὶ ἐβόα· πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ, καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἴδεν αὐτὸν ἔτι· καὶ ἐπελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν αὐτὰ εἰς δύο ῥήγματα.

13. Καὶ ὕψωσε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν Ἐλισσαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ Ἰορδάνου.

14. Καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ εἶπε· ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς Ἠλιοὺ ἀφφώ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διερράγησαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ διέβη Ἐλισσαιέ.

15. Καὶ ἴδαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ ἐξεναντίας, καὶ εἶπον· ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα Ἠλιοὺ ἐπὶ Ἐλισσαιέ. Καὶ ἦλθον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν,

16. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων σου οἱ υἱοὶ δυνάμεως πεντήκοντα ἄνδρες· πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σε, μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν· Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἐκ ἀποστελεῖτε.

17. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, ἕως ὅτε ἠχύνετο· καὶ εἶπεν· ἀποστείλατε. Καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν.

18. Καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν Ἰεριχώ· καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτούς· οὐκ εἶπον ὑμῖν, μὴ πορευθῆτε;

19. Καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἐλισσαιέ· ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθὴ, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ, καὶ ἡ γῆ ἀτεκνεμένη.

20. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· λάβετέ μοι ὑδρίσκην καινὴν, καὶ θέτε ἐκεῖ ἅλα. καὶ ἔλαβον πρὸς αὐτόν.

21. Καὶ ἐξῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἅλα, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἴαμαι τὰ

v. 9. (με) abeſt. ibid. πρὸ τοῦ) πρὶν ἢ. v. 10. (σε) abeſt. v. 11. διέσειλαν) διέσειλεν. ibid. εἰς τὸν οὐρανόν) ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. v. 13. Ἠλιοὺ ἔπεσεν) ἡλιοὺ ἣ ἔπεσεν. v. 14. ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς) πῶ ὁ Θεός. ibid. ἔνθεν καὶ ἔνθεν) ἐνθα καὶ ἐνθα. v. 15. ἴδαν) εἶδον. ibid. συνάντησιν) συναντὴν. v. 16. οἱ υἱοὶ δυν. πεντήκ. ἄνδρες) πεντήκ. ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως. ibid. Ἰορδάνῃ. ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων. Καὶ) Ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν· καὶ. v. 17. ἕως ὅτε) ἕως ἔ. v. 8. ἐπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. ibid. Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτές· εἶπον ὑμῖν, μὴ) ἐλισσαιέ· ἐκ εἶπον πρὸς ὑμᾶς μὴ. v. 20. ἔλαβον πρὸς αὐτόν.) ἔλαβον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς αὐτόν.

ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσται ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος, καὶ ἀτεκνωσυμένη.

22. Καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισαιὲ ὃ ἐλάλησε.

23. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ· καὶ ἀναβαίνοντος αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ παιδάρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἀνάβαινε φαλακρὲ, ἀνάβαινε φαλακρέ. καταπαίζειν

24. Καὶ ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἴδεν αὐτὰ, καὶ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἔπε· τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας. Καὶ ἰδὲ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνέῤῥηξαν ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαράκοντα παῖδας.

25. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Πλὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς.

4. Καὶ Μωσὰ βασιλεὺς Μωὰβ ἦν Νωκηὲ, καὶ ἐπέστρεψε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων. Νωκηθ

5. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαὰβ, καὶ ἠθέτησε βασιλεὺς Μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ Σαμαρείας, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐξαπέστειλε πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, λέγων· βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Μωὰβ εἰς πόλεμον; Καὶ εἶπεν· ἀναβήσομαι· ὁμοιός μοι, ὁμοιός σοι· ὡς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· ὡς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου.

8. Καὶ εἶπε· ποίᾳ ὁδῷ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν· ὁδὸν ἔρημον Ἐδώμ.

9. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδὼμ, καὶ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν· καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ, καὶ τοῖς κτήνεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ· ὦ, ὅτι

v. 23. καταπαίζειν) καὶ κατέπαιζον. ibid. φαλακρέ.) ultimo loco deeſt. v. 24. καὶ ἔπεν· τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας.) hæc deſiderantur. ibid. ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαρ.) ἀπ' αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο. v. 25. καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν) καἐκεῖθεν ἐπέστρεψεν. CAP. III. v. 1. ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη.) ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη. v. 2. quæ ſupplementi loco adjiciuntur minoribus literis expreſſa habentur in *Edit. Rom.* v. 4. Νωκηθ, καὶ ἐπέστρεψε) νωκηὲ, καὶ ἐπέστρεφε. ibid. χιλιάδας κριῶν) χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν. v. 10. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς.

ὅτι κέκληκε Κύριος τὰς τρεῖς βασιλεῖς παρερχομένας δοῦναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωάβ.

κατεχομένης

11. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· εἰ οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν Κύριον παρ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ὧδε Ἐλισαιὲ υἱὸς Σαφὰτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλιού.

12. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· ἔστιν σὺν αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου. καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ βασιλεὺς Ἐδώμ.

13. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· τί ἐμοὶ καὶ σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου, καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ· μὴ, ὅτι κέκληκε Κύριος τὰς τρεῖς βασιλεῖς παρερχομένας τοῦ δοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ.

14. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σὲ, καὶ ἴδον σε.

15. Καὶ νῦν (ἴδε) λάβετέ μοι ψάλλοντα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ Κυρίου,

16. καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύνους βοθύνους.

17. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν· καὶ ὁ χειμάρρους ἔτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ πίεσθε ὑμεῖς, καὶ αἱ κλήσεις ὑμῶν, καὶ τὰ κλήνη ὑμῶν.

18. Καὶ κούφη αὐτὴ ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· καὶ παραδώσω τὴν Μωὰβ ἐν χειρὶ ὑμῶν·

19. καὶ πατάξετε πᾶσαν τὴν πόλιν ὀχυρὰν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λίθοις.

πατάξατε

ἀχρειώσατε

20. Καὶ ἐγένετο πρωὶ ἀναβαινέσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδὲ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ Ἐδὼμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος.

21. Καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν οἱ βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτούς. Καὶ ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι ζώνην, καὶ ἐπάνω· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ ὁρίου,

ἀνέβησαν

22. καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα. καὶ ἴδε Μωὰβ ἐξεναντίας τὰ ὕδατα πυρρὰ ὡσεὶ αἷμα,

23. καὶ εἶπον· αἷμα τοῦτο τῆς ῥομφαίας· ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ ἐπά-

V. 10. κατεχομένους) παρερχομένους. V. 11. εἰ οὐκ ἔστιν) οὐκ ἔστιν. ibid. βασιλέως) τοῦ βασιλέως. V. 12. ἔστιν σὺν αὐτῷ) ἐστιν αὐτῷ. ibid. κατέβησαν) κατέβη. V. 13. καὶ πρὸς τοὺς) καὶ τοὺς. ibid. βασιλεῖς παρερχομένας δοῦναι) βασιλεῖς τοῦ παραδοῦναι. V. 15. νῦν ἴδε μοι) νῦν λάβε μοι. V. 17. ἐκ ὄψεσθε ὑετὸν) ἐκ ὄψεσθε πνεῦμα, οὐκ ὄψεσθε ὑετὸν. ibid. πίεσθε) πίεσθε. V. 19. πατάξατε πᾶσαν τὴν πόλιν) πατάξετε πᾶσαν πόλιν. ibid. καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν) abeſt. ib. ἐμφράξετε) ἐμφράξεσθε. ib. ἀχρειώσατε) ἀχρειώσετε. V. 21. οἱ βασιλεῖς) οἱ τρεῖς βασιλεῖς. ibid. ἀνέβησαν) ἀνεβόησαν. ib. καὶ ἐπάνω) καὶ εἶπον, ὦ. V. 22. ὡσεὶ) ὡς. V. 23. ἐμαχέσαντο) καὶ ἐμαχέσαντο.

ἐπάταξαν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα, Μωάβ.

24. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραήλ. καὶ Ἰσραὴλ ἀνέστησαν, καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωάβ· καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι, καὶ τύπτοντες τὴν Μωάβ,

25. καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον· καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν, ἔβριψαν ἀνὴρ τὸν λίθον, καὶ ἐνέπλησαν αὐτήν· καὶ πᾶσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον, ἕως τοῦ καταλείπειν τοὺς λίθους τοῦ τοίχου καθημένους· καὶ ἐκύκλωσαν οἱ σφενδονῆται, καὶ * ἐπάταξαν αὐτήν.

καθημένους

* ἐπάταξεν

26. Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς Μωὰβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' αὐτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν, διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδώμ· καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

27. Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωλότοκον, ὃς ἐβασίλευσεν ἀνὶ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους· καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα πρὸς Ἐλισαιὲ, λέγουσα· ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνήρ μου ἀπέθανε, καὶ σὺ ἔγνως, ὅτι δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν Κύριον· καὶ ὁ δανειστὴς (μου) ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο υἱούς μου αὐτῷ εἰς δούλους.

2. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτήν· τί ποιήσω σοι; ἀνάγγειλόν μοι τί ἔστι σοι ἐν τῷ οἴκῳ; ἡ δὲ εἶπεν· οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλ' ἢ ὃ ἀλείψομαι ἔλαιον.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· δεῦρο, αἴτησον σεαυτῇ σκεύη ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σου, σκεύη κενά· μὴ ὀλιγώσῃς.

4. Καὶ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ σοῦ, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν σου, καὶ ἀποχεεῖς εἰς πάντα τὰ σκεύη ταῦτα, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀρεῖς.

5. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν καθ' αὐτῆς, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν ἑαυτῆς· αὐτοὶ προσήγιζον πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἐπέχεεν ἕως ἐπλήθησαν τὰ σκεύη.

6. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς· ἐγγίσατε ἔτι πρός με σκεῦος. καὶ εἶπον αὐτῇ· οὐκ ἔστιν ἔτι σκεῦος. καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον.

7. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· δεῦρο, καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀποτίσεις τοὺς τόκους σου, καὶ σὺ καὶ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ ὑπολοίπῳ ἐλαίῳ. Κυρίῳ

8. Καὶ

v. 23. ἐπάταξαν) ἐπάταξεν. **v.** 25. πηγὴν ὕδατος) πηγήν. ibid. καταλείπειν) καταλιπεῖν. ib. καθημένους) καθημένους. ib. σφενδονῆται καὶ ἐπάταξεν) σφενδονῆται καὶ ἐπάταξαν. **v.** 26. μεθ' αὐτοῦ) μεθ' ἑαυτοῦ. **v.** 27. ὃς ἐβασίλευσεν) ὃν ἐβασίλευσεν. ibid. ὑπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. CAP. IV. v. 1. πρὸς Ἐλισσαιὲ) πρὸς τὸν ἔλισαιὲ. ibid. ὁ ἀνήρ μου) ἀνήρ μου. ib. δοῦλος ἦν) δοῦλός σου ἦν. ib. (μου) abeſt. ib. αὐτῷ εἰς) ἑαυτῷ εἰς. **v.** 2. πρὸς αὐτήν·) abeſt. ibid. ποιήσω) addit σοι. ib. ἀλλ' ἢ ὃ) ὅτι ἀλλ' ἢ ὃ. **v.** 3. αἴτησον) αἴτησαι. ibid. παρὰ τῶν γειτόνων σου) παρὰ πάντων τῶν γειτόνων. **v.** 4. πάντα τὰ σκεύη) εἰς τὰ σκεύη. **v.** 5. ἀπ' αὐτοῦ) παρ' αὐτοῦ. ibid. καθ' αὐτῆς) καθ' ἑαυτῆς. ib. υἱῶν ἑαυτῆς) υἱῶν αὐτῆς. **v.** 6. μὲ σκεῦος) μὲ τὸ σκεῦος. **v.** 7. ἀνέστη) ἦλθε. ibid. Κυρίῳ τοῦ Θεοῦ) τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. ib. σὺ καὶ υἱοί) σὺ καὶ οἱ υἱοί. ib. ὑπολοίπῳ) ἐπιλοίπῳ.

8. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διῆλθε Ἐ-
Σιωμὰμ λισαιὲ εἰς Σωνὰμ, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν, ἐξέκλινε τῦ φαγεῖν.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· ἰδὲ δὴ ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος τῦ Θεῦ ἅγιος ἔτος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διαπαντός.

10. Ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον, τόπον μικρὸν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ δίφρον, καὶ λυχνίαν· καὶ ἔσαι ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ.

11. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ.

12. Καὶ εἶπε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ· καλέσόν μοι τὴν Σωμανίτιν
Σωμανίτην ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτῦ.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἶπον δὴ πρὸς
ἡμᾶς αὐτήν· ἰδὲ ἐξέστησας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, τί δεῖ ποιῆσαί σοι; εἰ ἔστι λόγος σοι πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν· ἐν μέσῳ τῦ λαῦ μου εἰμὶ ἐγὼ οἰκῶ.

14. Καὶ εἶπε· τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ· καὶ μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς (ἐκ ἐστὶν) πρεσβύτης.

15. Καὶ εἶπε· κάλεσον αὐτήν· Καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν· καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν.

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτήν· εἰς τὸν καιρὸν τῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ, περιειληφυῖα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε· μὴ, κύριε, ἄνθρωπε τῦ Θεῦ, μὴ διαψεύσῃ τὴν δέλην σου.

17. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν Ἐλισαιέ.

18. Καὶ ἠδρύνθη τὸ παιδάριον· καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐξῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῦ, πρὸς τὺς θερίζοντας,

19. καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· τὴν κεφαλήν μου, τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ· ἆρον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ.

20. Καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς ἕως μεσημβρίας, καὶ ἀπέθανε.

21. Καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τῦ ἀνθρώπυ τῦ Θεοῦ· καὶ ἀπέκλεισε κατ' αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθε,

22. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἀπόστειλόν δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τῦ ἀνθρώπου τῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέψω.

23. Καὶ

v. 8. Σιωμὰμ) σωμὰν. ibid. τῦ φαγεῖν) τῦ ἐκεῖ φαγεῖν. v. 9. ἔγνωκα) ἔγνων. ibid. ἐφ' ἡμᾶς.) adjicit διαπαντός. v. 12. Γιεζεὶ) γιεζὶ, passim. ibid. Σωμανίτην) σωμανίτιν. v. 13. ἐξέστησας ἡμῖν) ἐξέστησας ἡμῖν. ibid. λαῦ μου εἰμὶ ἐγὼ) λαῦ ἐγώ εἰμι. v. 14. Καὶ εἶπε· τί) καὶ εἶπε πρὸς γιεζί. τί. ibid. (ἐκ ἐστὶν) non habet. v. 15. Καὶ εἶπε· κάλεσον αὐτήν.) abeſt. v. 16. ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ) abeſt. v. 20. καὶ ἐκοιμήθη) καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη. v. 21. ἤνεγκεν) ἀνήνεγκεν.

23. Καὶ εἶπε· τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς αὐτὸν σήμερον ; ἐ νεομηνία, οὐδὲ σάββατον. ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη.

24. Καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον, καὶ εἶπε πρὸς τὸ παιδάριον ἑαυτῆς· ἄγε, πορεύου, μὴ ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐπιβῆναι, ὅτι ἐὰν εἴπω σοι.

25. Δεῦρο, καὶ πορεύσῃ, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἐλισσαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ἰδὲ ἡ Σωμανίτις ἐκείνη.

Σωμανίτις

26. Νῦν δράμε εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς· ἡ εἰρήνη σοι ; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σε ; ἡ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ ; ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη.

27. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐπελάβετο τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ ἤγγισεν Γιεζεὶ ἀπώσασθαι αὐτήν. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄφες αὐτήν· ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῆς κατώδυνος αὐτῇ, καὶ Κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι.

28. Ἡ δὲ εἶπε· μὴ ἠτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου ; ὅτι οὐκ εἶπα· ἐ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ ;

29. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ τῷ Γιεζεί· ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο, ὅτι ἐὰν εὕρῃς ἄνδρα οὐκ εὐλογήσεις αὐτὸν, καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε ἀνὴρ, οὐκ ἀποκριθήσῃ αὐτῷ· καὶ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου.

30. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη Ἐλισσαιὲ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς.

31. Καὶ Γιεζεὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέγων· οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον.

32. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδὲ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς κεκοιμημένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ.

33. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο αὐτῶν· καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον,

34. καὶ ἀνέβη, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον, καὶ ἔθηκε τὸ στόμα ἑαυτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ τὰς ὀφθαλμὰς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ὀφθαλμὰς αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τοῦ παιδαρίου.

35. Καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ ἀνέβη, καὶ

συνε-

v. 24. παιδάριον ἑαυτῆς) παιδάριον αὐτῆς. v. 25. τὸ καρμήλιον.) adjicit καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. ibid. ἰδὲ ἡ Σωμανίτις) ἰδοὺ δὴ ἡ σωμανίτις. v. 26. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ibid. εἰρήνη σοι ; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σε ; εἰρήνη) ἡ εἰρήνη σοι ; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου ; ἡ εἰρήνη. v. 27. πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ) πρὸς ἐλισαιὲ. v. 28. ὅτι εἶπα) ὅτι ἐκ εἶπα. v. 29. ἐν τῇ χειρί) addit σε. v. 31. ἐπέθηκε) ἀπέθηκε. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. v. 32. κεκοιμημένον) κεκοιμισμένον. v. 33. δύο αὐτῶν) δύο ἑαυτῶν. v. 34. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis.

συνεκάλυψεν συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ἕως ἑπτάκις· καὶ ἤνοιξε τὸ παιδάριον τὰς ὀφθαλμὰς ἑαυτοῦ.

36. Καὶ ἐξεβόησεν Ἐλισσαιὲ πρὸς Γιεζεὶ, καὶ εἶπε· κάλεσον τὴν Σωμανίτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ. λαβὲ τὸν υἱόν σε.

Σωμανίτην

37. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ, καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὰς πόδας αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθε.

38. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς Γάλγαλα. καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ· ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν, καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν.

39. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλλέξαι ἀριώθ· καὶ εὗρεν ἄμπελον ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολύπην ἀγρίαν πλῆρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα τοῦ ἑψήματος, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν.

40. Καὶ ἐνέχεαν τοῖς ἀνδράσι φαγεῖν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἑψήματος, καὶ ἰδὲ ἀνεβόησαν, καὶ εἶπαν· θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.

Λάβε

41. Καὶ εἶπε· λάβετε ἄλευρον, καὶ ἐμβάλετε εἰς τὸν λέβητα. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον· ἔγχει τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἐγενήθη ἐκεῖ ῥῆμα πονηρὸν ἐν τῷ λέβητι.

Βαθσαλισὰ

42. Καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ Βαλσαλισὰ, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ ἄρτους πρωτογεννημάτων, εἰκοσιν ἄρτους κριθίνους, καὶ παλάθας Βακελλὲθ, καὶ εἶπε· δότε τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν.

τίνι. ταῦτα δότε

43. Καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ· τί δῶ τοῦτο ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν; καὶ εἶπε· δὸς τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν, ὅτι τάδε λέγει Κύριος· Φάγονται, καὶ καταλείψουσι.

44. Καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν· καὶ ἔφαγον, καὶ κατέλειπον κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ἔθηκε * Συρίας

ΚΑΙ Ναιμὰν ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως τῆς Συρίας ἦν ἀνὴρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ τεθαυμασμένος προσώπῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῇ Συρίᾳ. καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύϊ, λελεπρωμένος.

ἐξῆλθεν

2. Καὶ Συρία ἐξῆλθον μονόζωνοι, καὶ ἠχμαλώτευσαν ἐκ γῆς Ἰσραὴλ νεάνιδα μικρὰν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς Ναιμάν.

v. 35. συνεκάλυψεν) συνέκαμψεν. ibid. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 36. Σωμανίτην) σωμανίτιν. ibid. ἐκάλεσεν αὐτὴν) αὐτὴν deeſt. v. 37. ἐπέπεσεν) ἔπεσεν. v. 38. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. ἕψημα) ἕψεμα. v. 39. τολύπην) addit ἀγρίαν. ibid. ἔλθων) abeſt. ib. ἑψήματος) ἑψέματος, paſſim. v. 40. ἐνέχεαν) ἐνέχει. v. 41. Λάβε ἄλευρον) λάβετε ἄλευρον. ibid. ἐμβάλετε) ἐμβάλετε. ib. ἐκεῖ ῥῆμα) ἐκεῖ ἔτι ῥῆμα. v. 42. Βαθσαλισὰ) βαιθαρισὰ. ibid. Θεοῦ ἄρτους πρωτογεννημάτων) θεῦ ἄρτας πρωτογεννημάτων. ib. Βακελλὲθ) abeſt. v. 43. τινί δῶ ταῦτα) τί δῶ τοῦτο. ibid. δότε) δὸς. v. 44. Καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν·) non habet. ibid. κατέλειπον) κατέλιπον. CAP. V. v. 1. τῆς Συρίας) absque articulo. ibid. ἔθηκε) ἔδωκε. ib. Συρίας) συρίᾳ. v. 2. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον.

3. Ἡ δὲ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς· ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ· τότε ἀποσυνάξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ.

4. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ ἑαυτῆς, καὶ εἶπεν· οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Συρίας πρὸς Ναιμάν· δεῦρο, εἴσελθε, καὶ ἐξαποστελῶ βιβλίον πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς, καὶ δέκα ἀλλαξομένας στολάς.

6. Καὶ ἤνεγκε τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων· καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σέ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ Ναιμὰν τὸν δοῦλόν μου, καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν ἐκ τῆς λέπρας αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ βιβλίον, διέρρηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ εἶπεν· ὁ Θεὸς ἐγὼ τοῦ θανατῶσαι, καὶ ζωοποιῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρὸς μὲ ἀποσυνάξαι ἄνδρα ἐκ τῆς λέπρας αὐτοῦ; ὅτι πλὴν γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε, ὅτι προφασίζεται οὗτός μοι.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἐλισσαιὲ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὅτι διέρρηξεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· ἵνατί διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου; ἐλθέτω δὴ πρὸς μὲ Ναιμὰν, καὶ γνώτω ὅτι ἔστι προφήτης ἐν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἦλθε Ναιμὰν ἐν ἵππῳ καὶ ἅρματι, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου Ἐλισσαιέ.

10. Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιὲ ἄγγελον, λέγων· πορευθεὶς λοῦσαι ἑπτάκις ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, καὶ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου σοὶ, καὶ καθαρίσθητι.

11. Καὶ ἐθυμώθη Ναιμὰν, καὶ ἀπῆλθε, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἔλεγον, πρὸς μὲ πάντως ἐξελεύσεται, καὶ στήσεται, καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ συνάξει τὸ λεπρόν·

12. οὐχὶ ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ Φαρφὰρ, ποταμοὶ Δαμασκοῦ, ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; οὐ πορευθεὶς λόσομαι ἐν αὐτοῖς, καὶ καθαρισθήσομαι; καὶ ἐξέκλινε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. Φαρφαρ Φαρφαρα πορεύσομαι

13. Καὶ ἤγγισαν οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν· πάτερ, μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρός σε, οὐχὶ ποιήσεις; καὶ ὅτι εἶπε πρὸς σὲ, λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι.

14. Καὶ κατέβη Ναιμὰν, καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιέ. Καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σάρξ αὐτοῦ

V. 6. ἐκ τῆς λέπρας) ἀπὸ τῆς λέπρας. V. 7. ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐκ τῆς λέπρας) ἀπὸ τῆς λέπρας. ib. οὗτός με) οὗτός μοι. V. 8. ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ) abeſt. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. V. 9. ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου Ἐλισσαιέ.) ἐπὶ θύρας οἴκου ἐλισαιέ. V. 10. πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιὲ ἄγγελον) ἐλισαιὲ ἄγγελον πρὸς αὐτὸν. ibid. καθαρίσθητι) καθαριοθήσῃ. V. 11. εἶπεν· πρὸς μὲ) εἶπεν. ἰδοὺ ἔλεγον, πρὸς μὲ. ibid. Κυρίᾳ αὐτοῦ) θεῷ αὐτοῦ. ib. συνάξει) ἀποσυνάξει. V. 12. ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ Φαρφαρὰ) ἀγαθὸς ἀβανὰ καὶ φαρφὰρ. ibid. ἐὰ πορ. πορεύσομαι) ἐχὶ πορευθεὶς λέσομαι. V. 13. πάτερ) abeſt. ibid. ὅτι εἶπε) καὶ ὅτι εἶπε.

αὐτῆ ὡς σὰρξ παιδαρίε μικροῦ, καὶ ἐκαθαρίθη.

15. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς Ἐλισαιὲ αὐτὸς, καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτῆ, καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη εἰς πρόσωπον αὐτῆ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ δὴ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν παρὰ τῆ δούλου σου.

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτῆ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν, καὶ ἠπειθησε.

17. Καὶ εἶπε Ναιμάν· καὶ εἰ μὴ, δο- γόμ:ρ θήτω δὴ τῷ δούλῳ σου γόμος ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς· ὅτι ε ποιήσει ἔτι ὁ δῆλός σου ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν θεοῖς ἑτέροις ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ τῷ ῥήματι τούτῳ.

18. Καὶ ἱλάσεται Κύριος τῷ δήλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεθαι τὸν κύριόν μου Ῥεμμὰθ εἰς οἶκον Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ· καὶ αὐτὸν αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου, καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ Ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Ῥεμμὰν, καὶ ἱλαθήσεται δὴ Κύριος τῷ δήλῳ σου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

19. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς Ναιμάν· δεῦρο εἰς εἰρήνην· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐ- ἀπὸ τῆ εἰς Χεβραθὰ τῆς γῆς (Ἰσραήλ).

20. Καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισαιέ· ἰδὲ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τῆ Ναιμὰν τῆ Σύρου τούτῳ, τῆ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτῆ ὧν ἐνήνοχε· ζῇ Κύριος, ὅτι εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτῆ, καὶ λήψομαι παρ' αὐτῆ τι.

21. Καὶ ἐδίωξε Γιεζεὶ ὀπίσω τῆ Ναιμάν. καὶ εἶδεν αὐτὸν Ναιμὰν τρέχοντα ὀπίσω αὐτῆ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆ ἀπὸ τῆ ἅρματος, καὶ εἶπεν· αὐτῷ εἰρήνη;

22. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη· ὁ κύριός μ ἀπέστειλέ με, λέγων· ἰδὲ νῦν τοῦτο ἦλ- πρός σε θον πρός με δύο παιδάρια ἐξ ὄρους Ἐφραΐμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλαξομένας στολάς.

23. Καὶ εἶπε Ναιμάν· ἔκαν λάβε δι- τάλαντον ἀργυρίου. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, ἐβιάσαν- καὶ ἔδησε δίταλαντον ἀργυρίου ἐν δυσὶ το θυλάκοις, καὶ δύο ἀλλαξομένας στολὰς, καὶ ἔδωκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτῆ, καὶ ἦραν ἔμπροσθεν αὐτῆ.

24. Καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σκολεινὸν, καὶ ἦλθαν ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ, καὶ ἐξαπέστειλε τὲς ἄνδρας, καὶ ἐπορεύθησαν.

25. Καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε, καὶ παρεστήκει πρὸς τὸν κύριον αὐτῆ. Καὶ εἶπε

v. 15. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, ἰδὲ δὴ ἔγνωκα) ἐνώπιον αὐτῆ, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἔγνωκα. ibid. τῆ δήλε) παρὰ τῆ δήλου. v. 16. λαβεῖν) αὐτὸν λαβεῖν. v. 17. γόμορ ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς·) γόμος ζεῦγος ἡμιόνων, καὶ σύ μοι δώσεις ἐκ τῆς γῆς τῆς πυρρᾶς, ultimum tamen comma videtur a *Cod. Vatic.* prorsus abesse. ibid. θυσίαν) θυσίασμα. v. 18. Ῥεμμὰθ προσκυνῆσαι. καὶ αὐτὸν) ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ. καὶ αὐτὸς. ibid. Ῥεμμὰν, καὶ ἱλαθήσεται) ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ ῥεμμὰν, καὶ ἱλάσεται. v. 19. ἀπὸ τῆς γῆς Ἰσραήλ.) εἰς δεβραθὰ τῆς γῆς. v. 20. Γιεζεὶ) γιεζὶ, passim. ibid. ὧν ἐνήνοχε.) ἃ ἐνήνοχε. ib. παρ' αὐτῆ τί.) ἀπ' αὐτοῦ τι. v. 21. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἀπὸ τῆ ἅρμ.) ἀπὸ τῆ ἅρματος εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. v. 22. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη·) non habet. ibid. ἀπέστειλε πρός σε) ἀπέστειλέ με. ib. νῦν τοῦτο ἦλθον) ἰδοὺ νῦν ἦλθον. v. 23. εἶπε Ναιμάν· ἔκαν λάβε) εἶπε. λάβε. ibid. καὶ ἐβιάσαντο αὐτὸν, καὶ ἔδησε δίταλαντον ἀργυρίου) καὶ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου. v. 24. ἦλθαν) ἦλθεν. ibid. καὶ ἐπορεύθησαν.) non habet.

πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιέ· πόθεν Γιεζεί; καὶ εἶπε Γιεζεὶ, ὃ πεπόρευται ὁ δοῦλός σε ἔνθα καὶ ἔνθα.

26. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιέ· οὐχὶ ἡ καρδία μὲ ἐπορεύθη, ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς συναντησίν σου; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες (καὶ) τὰ ἱμάτια, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ * ἀμπελῶνας, [καὶ πρόβατα, καὶ βόας, καὶ παῖδας, καὶ παιδίσκας.

ἐλεῶνα
*ἀμπελῶνα

27. Καὶ ἡ λέπρα Ναιμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς Ἐλισαιέ· ἰδοὺ δὴ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου, στενὸς ἀφ' ἡμῶν.

2. Πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ Ἰορδάνου, καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπε· δεῦτε.

3. Καὶ εἶπεν ὁ εἷς ἐπιεικῶς· δεῦρο μετὰ τῶν δούλων σου. Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγὼ πορεύσομαι.

4. Καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἔτεμνον τὰ ξύλα.

5. Καὶ ἰδοὺ ὁ εἷς καταβαλὼν τὴν δοκὸν, καὶ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ ἐβόησεν, καὶ εἶπεν· ὦ κύριε, καὶ αὐτὸ κεκρυμμένον.

6. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ· ποῦ ἔπεσε; Καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον· καὶ ἀπέκνιζε ξύλον, καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ· καὶ ἐπεπόλασε τὸ σίδηρον.

7. Καὶ εἶπεν· ὕψωσον σεαυτῷ· καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν αὐτό.

8. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἦν πολεμῶν ἐν Ἰσραὴλ. Καὶ ἐβουλεύσατο πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, λέγων· εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ ἐλμωνὶ παρεμβαλῶ.

Ἱερουσαλὴμ

9. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπται.

10. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ Ἐλισαιὲ, καὶ διεστείλατο αὐτῷ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν ὲ μίαν ἢδὲ δύο.

ὲ

11. Καὶ ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως Συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου· καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς προδίδωσί με βασιλεῖ Ἰσραήλ;

12. Καὶ εἶπεν εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ· οὐχὶ, κύριέ μου βασιλεῦ· ὅτι Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντας τοὺς λόγους, οὓς

ἀναγγελεῖ

V. 26. ἐπορεύθη, ὅτε) ἐπορεύθη μετὰ σοῦ ὅτε. ibid. εἰς συνάντησίν σου) εἰς συναντὴν σοι. ib. (καὶ) abeſt. ib. ἐλεῶνα, καὶ ἀμπελῶνα) ἐλεῶνας, καὶ ἀμπελῶνας. v. 27. ἐκ τοῦ προσώπου) ἐκ προσώπου. CAP. VI. v. 1. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. v. 2. ἀνὴρ δοκὸν) ἀνὴρ εἷς δοκόν. v. 3. Ὁ δὲ εἶπεν) καὶ εἶπεν. v. 5. καταβαλὼν) καταβάλλων. ibid. καὶ εἶπεν) non habet. v. 6. ἀπέκνιζε) ἀπέκνισε. ibid. σίδηρον.) σιδήριον. v. 7. εἶπεν) εἶπεκεν. ibid. χεῖρα αὐτοῦ) αὐτοῦ abeſt. v. 8. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Ἱερουσαλὴμ) ἰσραὴλ. v. 9. Συρία ἐκεῖ) transpoſita. v. 10. καὶ διεστείλατο αὐτῷ) non habet. ibid. οὐ δύο) ἢδὲ δύο. v. 12. Ἐλισσαιὲ προφήτης ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγελεῖ) ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραὴλ ἀναγγέλλει.

οὓς ἐὰν λαλήσῃς ἐν τῷ ταμείῳ τῆ κοιτῶνός σε.

13. Καὶ εἶπε· δεῦτε, ἴδετε πῆ αὐτὸς, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἰδὲ ἐν Δωθαείμ.

14. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππον, καὶ ἅρμα, καὶ δύναμιν βαρεῖαν· καὶ ἦλθαν νυκτὸς, καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.

15. Καὶ ὤρθρισεν λειτουργὸς Ἐλισαιὲ ἀναστῆναι, καὶ ἐξῆλθε· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν, καὶ ἵπποι, καὶ ἅρμα· καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς αὐτόν· ὦ κύριε, πῶς ποιήσομεν; ἵπποι

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μεθ' αὐτῶν.

17. Καὶ προσηύξατο Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπε· Κύριε, διάνοιξον δὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου, καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἴδε· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικύκλῳ Ἐλισαιέ.

18. Καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξατο Ἐλισαιὲ πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· πάταξον δὴ τοῦτο τὸ ἔθνος ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀορασίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισαιέ.

19. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς Ἐλισαιέ· οὐκ ἔχ αὕτη ἡ ὁδός; καὶ ἔχ αὕτη ἡ πόλις; δεῦτε ὀπίσω με, καὶ ἀπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε· καὶ ἀπήγαγεν αὐτὲς εἰς Σαμάρειαν. οὐκ

20. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ἄνοιξον δὴ, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμὲς αὐτῶν, καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμὲς αὐτῶν, καὶ εἶδαν· καὶ ἰδοὺ ἦσαν ἐν μέσῳ Σαμαρείας. εἰσῆλθεν

21. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἐλισαιὲ, ὡς εἶδεν αὐτές· εἰ πατάξας πατάξω, πάτερ;

22. Καὶ εἶπεν· ὐ πατάξεις, εἰ μὴ οὓς ἠχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ τύπλεις· παράθες ἄρτους καὶ ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φαγέτωσαν, καὶ πιέτωσαν, καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. τύπλεις

23. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον· καὶ ἀπέστειλεν αὐτὲς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν· καὶ ὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι Συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ.

24. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἀδερ βασιλεὺς Συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισε ἐπὶ Σαμάρειαν.

25. Καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἰδοὺ παριεκάθηντο περὶ αὐτὴν, ἕως ἐγενήθη κεφαλὴ ὄνε πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τέσσαρες κάβοι κόπρου

V. 13. πῆ αὐτὸς) πῆ ἔτος. ibid. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. ib. Δωθαείμ) δωθαΐμ. V. 14. ἦλθαν) ἦλθον. V. 15. λειτουργὸς) ὁ λειτουργὸς. ibid. καὶ ἵπποι) καὶ ἵππος. ib. αὐτόν· κύριε) αὐτόν· ὦ κύριε. V. 18. προσηύξατο Ἐλισσαιὲ πρὸς) ἐλισσαιὲ abeſt. ibid. τοῦτο τὸ ἔθνος) transpoſita. V. 19. οὐκ αὕτη ἡ ὁδός; καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις;) οὐχὶ αὕτη ἡ πόλις καὶ αὕτη ἡ ὁδός. ibid. ἀπάξω) ἄξω. ib. εἰς Σαμάρειαν.) πρὸς σαμάρειαν. V. 20. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον: ibid. εἶδαν) ἴδον. V. 22. τύπλεις) σὺ τύπλεις. V. 25. περὶ αὐτὴν, ἕως ἐγενήθη) ἐπ' αὐτὴν ἕως οὗ ἐγενήθη. ibid. τέσσαρες κάβοι) τέταρτον τοῦ κάβου.

πρου περισερῶν (πεντήκοντα) πέντε ἀργυρίου.

26. Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τῆ τείχους· καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· σῶσον, κύ- Βασιλεύς ριε βασιλεῦ.

27. Καὶ εἶπε· μὴ σὲ σώσῃ Κύριος, πόθεν σώσω σε; μὴ ἀπὸ τῆς ἅλωνος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ;

28. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· τί ἔχει σοι; καὶ εἶπεν· ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε πρὸς μὲ, δὸς τὸν υἱόν σε, καὶ Φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου Φαγόμεθα αὔριον.

29. καὶ ἥψησαμεν τὸν υἱόν μου, καὶ ἐφάγομεν αὐτὸν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ· δὸς τὸν υἱόν Φάγομεν σε, καὶ Φάγωμεν αὐτόν· καὶ ἔκρυψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς·

30. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸς λόγους τῆς γυναικὸς, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τῆ τείχους, καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸν σάκκον ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτῦ ἔσωθεν.

31. Καὶ εἶπεν· τάδε ποιήσαί μοι ὁ Θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ Ἐλισσαιὲ υἱῦ Σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σήμερον.

32. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ἄνδρα πρὸ προσώπου αὐτῦ, πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τὸς πρεσβυτέρους· μὴ οἴδατε ὅτι ἀπέστει- οἴδατε λεν ὁ υἱὸς τῦ Φονευτῦ ἵνος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος, ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ παραθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· ἐχὶ φωνὴ τῶν ποδῶν τῦ κυρίε αὐτῦ κατόπιθεν αὐτῦ;

33. Ἔτι αὐτῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδὲ ὁ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπεν, ἰδὲ αὕτη ἡ κακία παρὰ Κυρίου· τί ὑπομενῶ τῷ Κυρίῳ ἔτι;

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄκουσον λόγον Κυρίου· τάδε λέγει Κύριος, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου ἐν ταῖς πύλαις Σαμαρείας.

2. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης, ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῦ, πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ ποιήσει Κύριος καταρράκτας ἐν οὐρανῷ, μὴ ἔσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ Ἐλισσαιὲ εἶπεν· ἰδοὺ σὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν ὲ φάγῃ.

3. Καὶ (ἰδὲ) τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως· καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτῦ· τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθάνωμεν;

4. Ἐαν

V. 25. (πεντήκοντα) abeſt. V. 26. κύριε βασιλεύς.) κύριε βασιλεῦ. V. 27. εἶπεν· μὴ σὲ σώσῃ Κύριος) εἶπεν αὐτῇ. μὴ. σὲ σώσαι κύριος. ibid. ἀπὸ τῆς ἅλωνος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ;) ἀπὸ ἅλωνος, ἢ ἀπὸ ληνοῦ. V. 28. Φαγόμεθα αὔριον.) Φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον. V. 29. Φάγομεν) Φάγωμεν. V. 31. υἱοῦ Σαφὰτ) abeſt. V. 32. μὴ οἴδατε) εἰ εἴδετε. V. 33. ὁ ἄγγελος) absque articulo. ibid. ὑπομενῶ ἔτι;) ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι; CAP. VII. V. 2. πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ) τῷ ἐλισαιὲ. ibid. ἰδοὺ ὄψῃ) ἰδὲ σὺ ὄψει. V. 3. (ἰδὲ) abeſt.

4. Ἐὰν εἴπωμεν, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανέμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, καὶ ἀποθανέμεθα· καὶ νῦν δεῦτε, καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἀποθανέμεθα.

5. Καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· καὶ μέσον ἦλθον εἰς μέρος παρεμβολῆς Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐκεῖ.

6. Καὶ Κύριος ἐποίησεν ἀκοὴν παρεμβολὴν Συρίας φωνὴν ἅρματος, καὶ φωνὴν ἵππου, φωνὴν δυνάμεως μεγάλης. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἐπὶ νῦν ἐμισθώσατο ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς βασιλέας τῶν Χετταίων, καὶ τοὺς βασιλέας Αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς.

7. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει, καὶ ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς ἑαυτῶν, καὶ τοὺς ἵππους ἑαυτῶν, καὶ τοὺς ὄνους ἑαυτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ ὡς ἔστι, καὶ ἔφυγον πρὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν.

8. Καὶ εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ ἕτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν μίαν, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἔκρυψαν, καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ κατέκρυψαν.

9. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμέρα εὐαγγελίας ἐστὶ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν, καὶ μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν ἀνομίαν· καὶ νῦν δεῦρο, καὶ εἰσέλθωμεν, καὶ ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως.

10. Καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες· εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ, καὶ φωνὴ ἀνθρώπου, ὅτι εἰ μὴ ἵππος δεδεμένος, καὶ ὄνος δεδεμένος, καὶ αἱ σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσί.

11. Καὶ ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω.

12. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς, καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἀναγ- ἀναγγελῶ δὴ ὑμῖν ἃ ἐποίησεν ὑμῖν Συρία· γειλω ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν (καὶ) ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐκρύβησαν ἐν τῷ ἀγρῷ, λέγοντες· ὅτι ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συλλη- γῆς ψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσελευσόμεθα, καὶ ἐξελευσόμεθα.

13. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ εἶπε· λαβέτωσαν πέντε ἀπὸ πάντες τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμμένων οἳ καλελείφθησαν ὧδε, ἰδοὺ εἰσι πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος Ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον, καὶ ἀποστελοῦμεν ἐκεῖ, καὶ ὀψόμεθα.

14. Καὶ

V. 5. εἰς μέσον) εἰς μέρος. V. 6. ἐποίησεν ἀκοὴν) transposita. ibid. Συρίας) τῆς συρίας. ib. καὶ φωνὴν δυνάμεως) καὶ φωνὴν ἵππου φωνὴν δυνάμεως. ib. ἐπὶ ἡμᾶς βασιλεὺς) ἐφ' ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς. V. 7. ἑαυτῶν) αὐτῶν, ter hoc versu. v. 8. καὶ ἔκρυψαν) abest. ibid. ἐπέστρεψαν καὶ) ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν καὶ. V. 10. ὄνος δεδεμένος καὶ) ὄνος καὶ. V. 12. ἀναγγείλω) ἀναγγελῶ. ibid. (καὶ) abest. ib. ἐξῆλθον) ἐξῆλθαν. ib. ἐκ τῆς γῆς) ἐκ τῆς πόλεως. ib. καὶ ἐξελευσόμεθα) non habet. V. 13. πάντες ἀπὸ τῶν ἵππων) δὴ πέντε τῶν ἵππων.

14. Καὶ ἔλαβον δύο ἐπιβάτας ἵππων, καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ὀπίσω τῆ βασιλέως Συρίας, λέγων· δεῦτε, καὶ ἴδετε.

15. Καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τῆ Ἰορδάνου. καὶ ἰδὲ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων, καὶ σκευῶν, ὧν ἔῤῥιψε Συρία ἐν τῷ θαμβεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ.

διήρπασεν

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ διήρπασαν τὴν παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σίκλε, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλε, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

17. Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησε τὸν τριστάτην, ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τῇ χειρὶ [αὐτῆ, ἐπὶ τῆς πύλης. καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπὶ τῆς πύλης· καὶ ἀπέθανε, καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν.

18. Καὶ ἐγένετο καθὼς ἐλάλησεν Ἐλισσαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· δίμετρον κριθῆς σίκλου, καὶ μέτρον σεμιδάλεως σίκλου· καὶ ἔσαι ὡς ἡ ὥρα αὔτη αὔριον ἐν τῇ πύλῃ Σαμαρείας.

ἡμέρα

19. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης τῷ Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ Κύριος ποιεῖ καταράκλας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἰδὲ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ.

20. Καὶ ἐγένετο αὐτῷ οὕτως· καὶ συνεπάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ· καὶ ἀπέθανε.

συνεπάτησεν

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ Ἐλισσαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν, λέγων· ἀνάστηθι, καὶ δεῦρο σὺ, καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ [παροίκει οὗ ἐὰν παροικήσεις, ὅτι κέκληκε Κύριος λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ γε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ ἔτη.

2. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιὲ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ παῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη.

3. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἦλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῆ οἴκου αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς.

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλησε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισσαιὲ τῆ ἀνθρώπου τῆ Θεῆ, λέγων· διήγησαι δὴ μοὶ πάντα τὰ μεγάλα ἃ ἐποίησεν Ἐλισσαιέ.

5. Καὶ ἐγένετο αὐτῆ ἐξηγουμένου τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωπύρησεν υἱὸν τεθνηκότα, καὶ ἰδὲ ἡ γυνὴ ἧς ἐζωπύρησε [τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἐλισσαιὲ, βοῶσα πρὸς τὸν βασι-

V. 14. βασιλεὺς ὀπίσω) βασιλεὺς ἰσραὴλ ὀπίσω. V. 16. διήρπασεν) διήρπασαν. ibid. καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλε, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.) transponuntur. v. 17. ἐπὶ τῇ χειρὶ) ἐπὶ deeſt. ibid. λαὸς ἐπὶ τῆς πύλης) λαὸς ἐν τῇ πύλῃ. ib. καθὼς) καθὰ. v. 18. καθὼς) καθὰ. ibid. ἡ ἡμέρα αὕτη αὔριον) ἡ ὥρα αὔριον. v. 19. ὄψῃ) ὄψει. ibid. ἐ φάγῃ) ἐ μὴ φάγῃ. v. 20. ἐγένετο αὐτῷ οὕτως· καὶ συνεπάτησεν) ἐγένετο ἕτως, καὶ συνεπάτησαν. CAP. VIII. v. 1. παροικήσεις) παροικήσῃς. v. 2. ἐπορεύθη) abeſt. v. 3. ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ) ἐκ γῆς ἀλλοφύλων εἰς τὴν πόλιν καὶ. ibid. οἴκου αὐτῆς) οἴκου ἑαυτῆς. ib. ἀγρῶν ἑαυτῆς.) ἀγρῶν αὐτῆς. v. 4. ἐλάλησε) ἐλάλει. ibid. δὴ μοὶ π. τὰ μ. ἐποίησεν) δὴ ἐμοὶ πάντα τὰ μεγάλα ἃ ἐποίησε.

βασιλέα περὶ τῆ οἴκε ἑαυτῆς, καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς. καὶ εἶπε Γιεζεὶ, κύριε βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνὴ, καὶ οὗτος υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐζωπύρησεν Ἐλισαιέ.

6. Καὶ ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὴν γυναῖκα· καὶ διηγήσατο αὐτῷ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα, λέγων· ἐπίστρεψον πάντα τὰ αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ γεννήματα τῆ ἀγρῆ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐγκατέλειπε τὴν γῆν, ἕως τῆ νῦν.

7. Καὶ ἦλθεν Ἐλισαιὲ εἰς Δαμασκόν. καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἠῤῥώστει. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἥκει ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ ἕως ὧδε.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀζαὴλ· λάβε ἐν τῇ χειρί σε μαναὰ, καὶ δεῦρο εἰς ἀπάντησιν τῆ ἀνθρώπου τῆ Θεοῦ, καὶ ἐπιζήτησον τὸν Κύριον παρ' αὐτῆ, λέγων, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας με ταύτης; τῷ ἀνθρώπῳ

9. Καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῆ, καὶ ἔλαβε μαναὰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ Δαμασκῆ, ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων, καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτῆ, καὶ εἶπε πρὸς Ἐλισαιέ· ὁ υἱός σε υἱὸς Ἄδερ, βασιλεὺς Συρίας, ἀπέστειλέ με πρός σε, λέγων· εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας με ταύτης;

10. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιέ· δεῦρο, εἶπον αὐτῷ, ζῶν ζήσῃ, καὶ ἔδειξέ μοι Κύριος ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

11. Καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτῆ, καὶ ἔθηκεν ἕως αἰσχύνης· καὶ ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεοῦ.

12. Καὶ εἶπεν Ἀζαήλ· τί ὅτι κύριός μου κλαίει; καὶ εἶπεν· ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κακά· τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς ἐν πυρὶ, καὶ τὸς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐνσείσεις, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν ἀναῤῥήξεις.

13. Καὶ εἶπεν Ἀζαήλ· τίς ἐστιν ὁ δοῦλός σε (ὦ κύριε) ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς, ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ἔδειξέ μοι Κύριος σὲ βασιλεύοντα ἐπὶ Συρίαν.

14. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ Ἐλισαιὲ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτῆ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅ, τι εἶπέ σοι Ἐλισαιέ; Καὶ εἶπεν· εἶπέ μοι, ζωῇ ζήσῃ.

15. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔλαβε τὸ μαχβὰρ, καὶ ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ περιέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀζαὴλ ἀντ' αὐτῆ. Ναβρὰ

16. Ἐν ἔτει πέμπτῳ τῆ Ἰωρὰμ υἱῆ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, (καὶ) ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα. Βασιλεῖ Βασιλεὺς

V. 5. οὗτος υἱὸς) ἕτος ὁ υἱὸς. V. 6. πάντα αὐτῆς) πάντα τὰ αὐτῆς. ibid. ἐγκατέλειπε) κατέλιπε. V. 7. ἠῤῥώστει) ἠῤῥώστησε. V. 8. ἀπάντησιν τῷ ἀνθρώπῳ τῆ) ἀπαντὴν τοῦ ἀνθρώπου τῆ. V. 9. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ibid. ὁ υἱὸς σε υἱὸς) υἱὸς σε υἱὸς. ib. πρός σε, λέγων) πρὸς σὲ ἐπερωτῆσαι λέγων. V. 10. εἶπε πρὸς αὐτὸν - - ζήσῃ) καὶ εἶπεν ἐλισαιέ. δεῦρο εἶπον, ζωῇ ζήσῃ. V. 12. ὅτι κύριός μα) τί ὅτι ὁ κύριός μα. ibid. οἶδα) ὅτι οἶδα. V. 13. (ὦ κύριε) abeſt; habet autem ejus loco ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς. V. 14. ὅ, τι εἶπεν Ἐλισαιέ;) τί εἶπέ σοι ἐλισαιέ. V. 15. Ναβρὰ) μαχβὰρ. ibid. ἔβαψεν τῷ) ἔβαψεν ἐν τῷ. V. 16. τῆ Ἰωρὰμ υἱῆ) τῷ ἰωρὰμ υἱῷ. ibid. βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν) βασιλεῖ ἰουδὰ ἐβασίλευσεν. ib. βασιλέως) βασιλεὺς.

17. Υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. τεσσεράκοντα βασιλέως

18. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου,

19. Καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καθὼς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας.

20. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν τῆς χειρὸς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῦ βασιλέα.

21. Καὶ ἀνέβη Ἰωρὰμ εἰς Σιὼρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀναστάντος νυκτὸς, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ τὸν κυκλώσαντα ἐπ' αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

22. Καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ἠθέτησε Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Λομνὰ

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωρὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; οὐχ ἐν

24. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ τοῦ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα.

26. Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία, θυγάτηρ Ἀμβρὶ βασιλέως Ἰσραήλ. Ἰσραὴλ

27. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καθὼς ὁ οἶκος Ἀχαὰβ· γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαὰβ ἐστι.

28. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ, καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωράμ.

29. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (πρὸ) τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν Ῥαμὼθ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ, ὅτι ἠρρώστει αὐτός.

ΚΕΦ.

V. 17. τεσσεράκοντα ἔτη) ὄκτω ἔτη. V. 18. βασιλέως) βασιλέων. V. 19. καθὼς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον) καθὼς εἶπε δοῦναι αὐτῷ λύχνον. V. 20. τῆς χειρὸς) χειρὸς. ibid. ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῦ) ἐβασίλευσων ἐφ' ἑαυτὸν. V. 21. Ἰωρὰμ, καὶ πάντα ἅρματα μετ') ἰωρὰμ εἰς σιὼρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα τὰ μετ'. ibid. νυκτὸς) abest. ib. Ἐδὼμ) τὸν ἐδὼμ. V. 22. ὑποκάτωθεν χειρὸς) ὑποκάτω τῆς χειρὸς· ibid. Λομνὰ) λοβνά. V. 23. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐν βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. V. 24. πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει) πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει. V. 25. τοῦ Ἰωρὰμ) τῷ ἰωρὰμ. ibid. βασιλέως Ἰούδα.) non habet. V. 26. εἴκοσι) υἱὸς εἴκοσι. ibid. ἦν Ὀχοζίας) ἦν abest. ib. ἐν Ἰσραὴλ) ἐν ἰερουσαλὴμ. V. 27. γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαὰβ ἐστι.) hæc desiderantur. V. 28. Ῥαμὼθ) ῥεμμὼθ, ita & versu seq. V. 29. (πρὸ) abest. ibid. οἱ Σύροι) abest. ib. βασιλεὺς Ἰούδα) non habet. ib. εἰς Ἰεζραέλ) ἐν ἰεζρέλ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ Ἐλιοσαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὸν φακὸν τὲ ἐλαίου τέτε ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο εἰς Ῥεμμὼθ Γαλααδ.

2. Καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ, καὶ ὄψῃ ἐκεῖ Ἰηὲ, υἱὸν Ἰωσαφὰτ υἱοῦ Ναμεσσὶ, καὶ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀναςήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτῦ, καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμεῖον ἐν τῷ ταμείῳ. υἱὸν Ἀμεσεὶ

3. Καὶ λήψῃ τὸν φακὸν τῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ εἶπον· τάδε λέγει Κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν, καὶ φεύξῃ, καὶ ὐ μενεῖς.

4. Καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον, ὁ προφήτης, εἰς Ῥεμὰθ Γαλααδ,

5. καὶ εἰσῆλθε. Καὶ ἰδὲ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο, καὶ εἶπε· λόγος μοι πρὸς σὲ, ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν Ἰηέ· πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπε· πρὸς σὲ, ὁ ἄρχων.

6. Καὶ ἀνέςη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν Κυρίου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐξολεθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ τὸ κυρίου σου ἐκ προσώπου μου, καὶ ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δέλων μὲ τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵματα πάντων τῶν δέλων Κυρίου ἐκ χειρὸς Ἰεζάβελ, σου

8. καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τὲ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐξολεθρεύσεις τὲ οἴκου Ἀχαὰβ ἐρεῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον, καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ.

9. καὶ δώσω τὸν οἶκον τὲ Ἀχαὰβ ὡς τὸν οἶκον τὲ Ἱεροβοὰμ υἱὲ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱὲ Ἀχιά. ἐπιδῦναι

10. Καὶ τὴν Ἰεζάβελ καταφάγονται οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι τῦ Ἰεζράελ, καὶ ὐκ ἔςιν ὁ θάπλων. καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ ἔφυγε. Ἰσραὴλ

11. Καὶ Ἰηὲ ἐξῆλθε πρὸς τὲς παῖδας τῦ κυρίου αὐτῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰρήνη; τί ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπλος ἔτος πρὸς σέ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα, καὶ τὴν ἀδολεχίαν αὐτῦ.

12. Καὶ εἶπον· ἄδικον· ἀπάγγειλον δὴ ἡμῖν. Καὶ εἶπεν Ἰηὲ πρὸς αὐτούς· οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησε πρός μὲ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ.

13. Καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν, καὶ ἔλαβον ἕκαςος τὸ ἱμάτιον αὐτῦ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτῦ ἐπὶ τὸ Γαρὲμ τῶν γὰρ ἕνα

CAP. IX. v. 1. ἐλαίου τέτου) adjicit ἐν τῇ χειρί σου. v. 2. ὄψῃ) ὄψει. ibid. Ἰηὲ) ἰοὺ. ib. υἱὸν Ἀμεσεὶ) υἱοῦ ναμεσσὶ. ib. ἐν τῷ ταμείῳ) ἐν ταμείῳ. v. 3. σε βασιλέα) σε εἰς βασιλέα. v. 4. Ῥεμὰθ) ῥεμμὼθ. ibid. Ἰηοὺ) ἰὲ, passim. v. 6. ἐπὶ τὸν λαὸν) ἐπὶ λαὸν. v. 7. ἐκ προσώπε σε) ἐκ προσώπε μου. v. 8. ἐξολεθρεύσεις τοῦ οἴκου) ἐξολοθρεύσεις τῷ οἴκῳ. v. 9. καὶ ἐπιδοῦναι τὸν οἶκον τὲ Ἀχαὰβ) καὶ δώσω τὸν οἶκον αχαὰβ. ibid. τοῦ Ἱεροβοὰμ) absque articulo. v. 10. τῇ Ἰσραὴλ) ἰεζράελ. v. 11. ἔπον) ἔπαν. v. 12. οὕτως καὶ ἅπαξ) οὕτω καὶ οὕτω. ibid. λέγων· τάδε) λέγων, καὶ ἔπε. τάδε. ib. βασιλέα) εἰς βασιλέα. v. 13. ἔλαβον) ἔλαβεν. ibid. ἐπὶ γὰρ ἕνα) ἐπὶ τὸ γαρέμ.

ἀναβαθμῶν (ἐκάθηντο)· καὶ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ, καὶ εἶπον· ἐβασίλευσεν Ἰηέ.

14. Καὶ συνεῤῥάφη Ἰηὲ υἱὸς Ἰωσαφὰτ υἱοῦ Ναμεσσὶ πρὸς Ἰωράμ. καὶ * Ἰωράμ αὐτὸς ἐφύλασσεν ἐν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ, αὐτὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας.

Ναμεσσὰ * αὐτὸς Ἰωράμ

15. Καὶ ἀπέῤῥεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἰατρεύθῆναι ἐν Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἔπαισαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. καὶ εἶπεν Ἰηέ· εἰ ἔστι ψυχὴ ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξελθέτω διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως τοῦ πορευθῆναι, καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζραέλ.

αὐτοὺς

ἀπηγγελῆναι

16. Καὶ * ἵππευσεν Ἰηοὺ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ κατέβη εἰς Ἰεζραέλ, ὅτι Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο ἐν Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν τοξευμάτων, ὧν κατετόξευσαν αὐτὸν οἱ Ἀραμῖμ ἐν τῇ Ῥαμμὰθ, ἐν τῷ πολέμῳ μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, ὅτι αὐτὸς δυνατὸς, καὶ ἀνὴρ δυνάμεως ἐκοιμήθη ἐκεῖ. καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν Ἰωράμ.

* ἔσπευσεν

Ῥαμμαθὶ

17. Καὶ ὁ σκοπὸς ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον ἐν Ἰεζραέλ, καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν Ἰηὲ ἐν τῷ αὐτὸν παραγίνεσθαι, καὶ εἶπε· κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω. καὶ εἶπεν Ἰωράμ· λάβε ἐπιβάτην, καὶ ἀπόστειλον ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ εἰπάτω· ἡ εἰρήνη;

18. Καὶ ἐπορεύθη ἐπιβάτης ἵππου εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν Ἰηέ· τί σοι, καὶ εἰρήνη; ἐπίστρεφε πρὸς τὸ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων· ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνέῤῥεψεν.

19. Καὶ ἀπέστειλεν ἐπιβάτην ἵππου δεύτερον, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν Ἰηού· τί σοι, καὶ εἰρήνη; ἐπιστρέφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.

μετ'

20. Καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων· ἦλθεν ἕως αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνέῤῥεψεν, καὶ ὁ ἄγων ἦγεν τὸν Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ, ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἐγένετο.

υἱῦ Ναμεσσὶ

21. Καὶ εἶπεν Ἰωράμ· ζεῦξον. καὶ ἔζευξαν ἅρμα· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωράμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Ἰηὲ, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου.

22. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἰωρὰμ τὸν Ἰηοὺ, καὶ εἶπεν· ἡ εἰρήνη, Ἰηού; καὶ εἶπεν Ἰηού· τί εἰρήνη; ἔτι αἱ πορνεῖαι Ἰεζά-

v. 13. (ἐκάθηντο) abeſt. ibid. εἶπον) εἶπαν. v. 14. Ναμεσσὰ) ναμεσσὶ. ibid. αὐτὸς Ἰωράμ) transpoſita. ib. Ῥαμὼθ) ῥεμμὼθ. ib. αὐτὸς καὶ πᾶς) αὐτὸς deeſt. v. 15. ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ) transpoſita. ibid. πολεμεῖν αὐτοὺς) πολεμεῖν αὐτὸν. ib. διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως) transpoſita. ib. ἀπηγγελῆναι) ἀπαγγεῖλαι. v. 16. Καὶ ἔσπευσεν Ἰηοὺ, καὶ ἐπορεύθη) καὶ ἵππευσε καὶ ἐπορεύθη ἰού. ibid. ἐν Ἰεζραέλ) ἐν τῷ ἰεζραέλ. ib. Ῥαμμαθὶ) ἀραμεῖν. ib. ἐκοιμήθη ἐκεῖ) non habet. v. 17. ἐν Ἰεζραέλ) ἰεζραέλ. ibid. αὐτὸν παραγίνεσθαι) transpoſita. v. 18. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ) εἰς ἀπαντὴν αὐτῶν. ibid. βασιλεύς· εἰρήνη) βασιλεύς· ἡ εἰρήνη. ib. πρὸς τὸ ὀπίσω μου) εἰς τὰ ὀπίσω μου. v. 19. μετ' αὐτὸν) πρὸς αὐτὸν. ibid. εἰρήνη) ἡ εἰρήνη. ib. καὶ εἰρήνη;) adjicit ἐπιστρέφου εἰς τὰ ὀπίσω μου. v. 20. υἱοῦ Ναμεσσὶ) υἱὸν ναμεσσί. v. 21. ἔζευξαν) ἔζευξεν. ibid. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντὴν. v. 22. εἰρήνη) ἡ εἰρηνη.

Ἰεζάβελ τῆς μητρός σου, καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά.

23. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτῆ, καὶ ἔφυγε· καὶ εἶπε πρὸς δοῦλος Ὀχοζεί· δόλος Ὀχοζεί.

24. Καὶ ἔπλησεν Ἰηὲ τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐν τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀναμέσον τῶν βραχιόνων αὐτῆ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος αὐτῆ διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ· καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ.

25. Καὶ εἶπε πρὸς Βαδεκὰρ τὸν τριστάτην αὐτοῦ· ῥίψαι αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι τῆ ἀγροῦ Ναβουθαὶ τῆ Ἰεζραηλίτε, ὅτι μνημονεύω, ἐγὼ καὶ σὺ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγη ὀπίσω Ἀχαὰβ τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ Κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο. ῥῆμα

26. Εἰ μὴ τὰ αἵματα Ναβουθαὶ, καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτῆ εἶδον ἐχθὲς, φησὶ Κύριος, καὶ ἀνταποδώσω αὐτῷ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, φησὶ Κύριος. Καὶ νῦν ἆρας δὴ ῥίψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

27. Καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδε, καὶ ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθγάν. Καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῆ Ἰηοὺ, καὶ εἶπε, καί γε αὐτόν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τὸ ἀναβαίνειν Γαΐ, ἥ ἐστιν Μακεδ- Ἰεβλαάμ· καὶ ἔφυγεν εἰς Μαγεδδὼ, καὶ δὼ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

28. Καὶ ἐνεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτῆ, μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, ἐν πόλει Δαυίδ.

29. Καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ (υἱοῦ) Ἰωρὰμ υἱῆ Ἀχαὰβ, βασιλέως Ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰούδαν.

30. Καὶ ἦλθεν Ἰηὲ εἰς Ἰεζράελ. καὶ Ἰεζάβελ ἤκουσε, καὶ ἐστίβισατο τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῆς, καὶ ἠγάθυνε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψε διὰ τῆς θυρίδος.

31. Καὶ Ἰηὲ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει. καὶ εἶπεν, ἡ εἰρήνη Ζαμβρὶ, ὁ φονευτὴς τῆ κυρίου αὐτῆ;

32. Καὶ ἐπῆρε τὸ πρόσωπον αὐτῆ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶπε· τίς εἶ σύ; καταβήθι μετ' ἐμῆ. καὶ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν τρεῖς εὐνοῦχοι.

33. Καὶ εἶπε· κυλίσαλε αὐτήν. καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐῤῥαντίσθη τῆ αἵματος αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ πρὸς τὸς ἵππους, καὶ συνεπάτησαν αὐτήν. ἠραντίσθη

34. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ εἶπεν· ἐπισκέψαθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτὴν, ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστί.

35. Καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτὴν, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἄλλό τι ἢ τὸ κρανίον, καὶ οἱ πόδες, καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν.

 36. Καὶ

v. 23. Ὀχοζεί· δόλος Ὀχοζεί.) ὀχοζίαν, δόλος ὀχοζία. v. 25. ῥίψαι) ῥίψον. ib. τῆ ἀγρῆ) absque artic. ib. τὸ ῥῆμα τοῦτο) τὸ λῆμμα τᾶτο. v. 27. ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τῷ) πρὸς τῷ ἅρματι ἐν τῷ. ibid. Μακεδδὼ) μαγεδδὼ. v. 28. ἐνεβίβασαν) ἐπεβίβασαν. ibid. παῖδες αὐτῆ εἰς Ἰερουσαλὴμ) παῖδες αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ib. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) non habet. v. 29. (υἱοῦ) abest. v. 30. εἰς Ἰεζράελ) ἐπὶ ἰεζράελ. ibid. ἐστιβίσατο) ἐστιμίσατο. v. 32. θυρίδα, καὶ εἶπε·) θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐτὴν, καὶ εἶπε. ibid. τρεῖς) δύο. v. 33. κυλίσατε αὐτήν. καὶ ἠραντίσθη) κυλίσατε αὐτὴν, καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐῤῥαντίσθη.

36. Καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ εἶπε· λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιοὺ τῷ Θεσβίτῃ, λέγων· ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραέλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ.

37. Καὶ ἔσαι τὸ θνησίμαιον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τῆ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραέλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτοὺς, Ἰεζάβελ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἔγραψεν Ἰηοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν ἐν Σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σαμαρείας, πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς Ἀχαὰβ, λέγων·

2. Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τῆ κυρίου ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὸ ἅρμα, καὶ οἱ ἵπποι, καὶ αἱ πόλεις ὀχυραὶ, καὶ τὰ ὅπλα.

3. Καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τῆ κυρίε ὑμῶν, καὶ καταστήσετε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τῆ οἴκου τῆ κυρίου ὑμῶν.

εὐθῆν καταστήσατε

4. Καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα σφόδρα, καὶ εἶπον· ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτῆ, καὶ πῶς στησόμεθα ἡμεῖς αὐτοί;

5. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἐπὶ τῆ οἴκε, καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς Ἰηὲ, λέγοντες: παῖδές σε ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν, οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ποιήσομεν.

ἀπὸ ἀπὸ

6. Καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτὲς βιβλίον δεύτερον, λέγων· εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς με ὑμεῖς εἰσακούετε, λάβετε τὴν κεφαλὴν ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τῆ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρὸς μὲ, ὡς ἡ ὥρα αὔριον, εἰς Ἰεζραέλ. Καὶ οἱ υἱοὶ τῆ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὗτοι ἀδροὶ τῆς πόλεως ἐξέτρεφον αὐτούς.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε τὸ βιβλίον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τῆ βασιλέως, καὶ ἔσφαξαν ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν καρτάλλοις, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν εἰς Ἰεζραέλ.

ἐν

8. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, καὶ ἀπήγγειλε, λέγων· ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τῆ βασιλέως. καὶ εἶπεν· θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως εἰς πρωΐ.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν πρωΐᾳ, καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔστη, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν· δίκαιοι ὑμεῖς, ἰδὲ ἐγὼ εἰμι συνεστράφην ἐπὶ τὸν κύριόν μου, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν. Καὶ τίς ἐπάταξε πάντας τούτους.

10. Ἰδε-

v. 37. μερίδι) addit ἰεζραέλ. CAP. X. v. 1. πρὸς τοὺς πρεσβ.) præfigit καὶ. ibid. καὶ τοὺς τιθηνὲς) καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς. v. 2. ὑμᾶς, μεθ' ὑμῶν) ὑμᾶς καὶ μεθ' ὑμῶν. ibid. καὶ αἱ πόλεις) absque articulo. v. 3. καὶ εὐθῆν) καὶ τὸν εὐθῆ. ibid. κατασήσατε) καὶ κατασήσετε. v. 4. σφόδρα σφόδρα) σφόδρα. ibid. ἡμεῖς αὐτοί;) αὐτοί abeſt. v. 5. ἀπὸ τῆ οἴκε, καὶ ἀπὸ τῆς) ἐπὶ τῆ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς. ibid. ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ) ὑμεῖς, καὶ. v. 6. αὐτοὺς βιβλίον) αὐτὰς ἰοὺ βιβλίον. ibid. ἀνδρῶν τῆ) ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τῆ. ib. εἰς Ἰεζραέλ) ἐν ἰεζραέλ. v. 7. ἔσφαξαν) adjicit αὐτοὺς. ibid. ἐν Ἰεζραέλ) εἰς ἰεζραέλ. v. 8. τῆς πόλεως) τῆς πύλης. v. 9. Ἐν πρωΐᾳ) πρωΐ.

10. Ἴδετε ἀφφὼ, ὅτι ἐ πεσεῖται ἀπὸ τῦ ῥήματος Κυρίου, εἰς τὴν γῆν, ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ. καὶ Κύριος ἐποίησεν ὅσα ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δέλε αὐτῦ Ἠλιέ.

ὅ, τι

11. Καὶ ἐπάταξεν Ἰηὲ πάντας τὲς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ καταλειφθέντας ἐν τῷ Ἰεζραέλ, καὶ πάντας τὲς ἀδρεὺς αὐτῦ, καὶ τὲς γνωςὲς αὐτῦ, καὶ τὲς ἱερεῖς αὐτῦ, ὥςε μὴ καταλιπεῖν αὐτῦ κατάλειμμα.

12. Καὶ ἀνέςη, καὶ ἦλθε, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαμάρειαν, αὐτὸς ἐν Βαιθακὰθ τῶν ποιμένων ἐν τῇ ὁδῷ.

13. Καὶ Ἰηὲ εὗρε τὲς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου βασιλέως Ἰέδα, καὶ εἶπε· τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον· οἱ ἀδελφοὶ Ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν τῆς δυναςευόσης.

14. Καὶ εἶπε· συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. Καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας, καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς εἰς Βαιθακὰδ, τεσσαράκοντα καὶ δύο ἄνδρας· ὃ κατέλιπεν ἄνδρα ἐξ αὐτῶν.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν, καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχαὰβ εἰς ἀπάντησιν αὐτῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰηού· εἰ ἔςι (μετὰ σῦ) καρδία σου εὐθεῖα, καθὼς ἡ καρδία μου μετὰ τῆς καρδίας σου; καὶ εἶπεν Ἰωναδάβ· ἔςιν. καὶ εἶπεν Ἰηέ· καὶ εἰ ἔςι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα αὐτῦ· καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα,

16. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ,

17. καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε πάντας τὲς καταλειφθέντας τῦ Ἀχαὰβ ἐν Σαμαρείᾳ, ἕως τῦ ἀφανίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε, ὃ ἐλάλησε πρὸς Ἠλιέ.

18. Καὶ συνήθροισεν Ἰηὲ πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Ἀχαὰβ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, Ἰηὲ δουλεύσει αὐτῷ πολλά. ἐξήλωσεν

19. Καὶ νῦν πάντες οἱ προφῆται τῦ Βάαλ, πάντας τὲς δέλους αὐτῦ, καὶ τὲς ἱερεῖς αὐτῦ καλέσατε πρὸς μὲ, ἀνὴρ μὴ ἐπισκεπήτω, ὅτι θυσία μεγάλη μοι τῷ Βάαλ· πᾶς ὃς ἂν ἐπισκεπῇ, ὃ ζήσεται. καὶ Ἰηὲ ἐποίησεν ἐν πλερνισμῷ, ἵνα ἀπολέσῃ τὲς δέλες τῦ Βάαλ.

20. Καὶ εἶπεν Ἰηέ· ἁγιάσατε ἱερείαν τῷ Βάαλ. καὶ ἐκήρυξαν·

21. Καὶ

V. 10. ὅ, τι ἐλάλησε) οὗ ἐλάλησε. V. 11. τὲς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχ. καταλ.) τὲς καταληφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ. ibid. ἐν τῷ Ἰεζραέλ) absque articulo. ib. γνωςὰς) γνωςοὺς. V. 12. καὶ ἦλθε) non habet. ibid. Βαιθακὰδ) βαιθακὰθ, passim. V. 13. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. V. 14. Καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας) desiderantur. ibid. τεσσαράκοντα δύο) τεσσαράκοντα καὶ δύο. V. 15. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντὴν. ibid. μετὰ σου καρδία σε εὐθεῖα) καρδία σου μετὰ καρδίας μου εὐθεῖα. ib. Ἰηού· εἰ ἔςι) ἰού· καὶ εἰ ἔςι. ib. ἀνεβίβασεν) addit αὐτὸν. V. 18. ἐξήλωσεν Ἰηοὺ) συνήθροισεν ἰού. V. 19. Βάαλ· ὃς ἂν) βάαλ. πᾶς ὃς ἐὰν. ibid. ἵνα ἀπολέσῃ) ἵν' ἀπολέσῃ.

21. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰηὲ ἐν παντὶ Ἰσραηλ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τῷ Βάαλ· ὃ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς ὃ παρεγένετο. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τῷ Βάαλ· καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τῷ Βάαλ στόμα εἰς στόμα.

22. Καὶ εἶπεν Ἰηὲ τοῖς ἐπὶ τῆ Μιθθάαλ· ἐξαγάγετε ἔνδυμα ἅπασι τοῖς δέλοις τῷ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ στολιστής.

23. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰηὲ, καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς οἶκον τῷ Βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δέλοις τῷ Βάαλ· ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε, εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν τῶν δέλων Κυρίου, ὅτι ἀλλ' ἢ οἱ δῆλοι τῷ Βάαλ μονώτατοι.

24. Καὶ εἰσῆλθε τῷ ποιῆσαι τὰ θυμιάματα, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ ἐκὸς ὢ Ἰηὲ ἔταξεν ἑαυτῷ ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας, καὶ εἶπεν· ἀνὴρ ὃς ἂν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτῷ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτῷ.

25. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε ποιῶν τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἶπεν Ἰηὲ τοῖς παρατρέχουσι, καὶ τοῖς τρισάταις· εἰσελθόντες πατάξατε αὐτὸς, ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξαν αὐτὸς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔῤῥιψαν οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ τρισάται. ἐπάταξεν

Καὶ ἐπορεύθησαν ἕως πόλεως οἴκου τῷ Βάαλ.

26. Καὶ ἐξήνεγκαν τὴν στήλην οἴκου τῷ Βάαλ, καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν. βασιλέως

27. Καὶ κατέσπασαν τὰς στήλας τῷ Βάαλ, καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τῷ Βάαλ, καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς λυτρῶνας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

28. Καὶ ἠφάνισεν Ἰηὲ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ.

29. Πλὴν τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέστη Ἰηὲ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν. αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ αἱ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐν Δάν.

30. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰηέ· ἀνθ' ὧν ὅσα ἠγάθυνας ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ.

31. Καὶ Ἰηὲ οὐκ ἐφύλαξε πορεύεσθαι ἐν νόμῳ Κυρίου Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῷ· ἐκ ἀπέστη ἀπάνωθεν ἁμαρτιῶν ἐπάνωθεν Ἱεροβοὰμ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

32. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος συγκόπτειν ἐν (παντὶ ὁρίῳ) Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ,

33. ἀπὸ

V. 21. ἐν παντὶ Ἰσραήλ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ. ὃ κατελ.) ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, λέγων. καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτῷ, μηδεὶς ἀπολιπέσθω, ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ. ὃς ἂν ἀποδειφθῇ, ὃ ζήσεται. καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τῷ βάαλ, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ. οὐ κατελείφθη. v. 22. Καὶ εἶπεν - - ἅπασι) καὶ εἶπεν τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεθθάαλ. ἐξάγαγε ἔνδυμα πᾶσι. v. 23. Βάαλ· ἐρευνήσατε) βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τοῦ βάαλ. ἐρευνήσατε. v. 24. τὰ θυμιάματα) τὰ θύματα. ibid. ἔξω ὀκὼ) ἔξω ὀγδοήκοντα. ib. ὃς ἂν) ὃς ἐὰν. ib. ἐπὶ χεῖρας) ἐπὶ χεῖρα. v. 25. ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξεν) μὴ ἐξελθάτω ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ. καὶ ἐπάταξαι. ibid. οἴκου τῷ βασιλέως.) οἴκῳ τῷ βάαλ. v. 26. οἴκου) abeſt. v. 27. καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τῷ Βάαλ) deſiderantur. ibid. λυτρῶνας) λυτρῶνα v. 29. τῶν ἁμαρτιῶν) absque articulo. ibid. Ἰηοὺ ὄπισθεν) ἰοὺ ἀπὸ ὄπισθεν. ib. αἱ ἐν Βαιθὴλ) ἐν βαιθὴλ. v. 31. ἐπάνωθεν) ἀπάνωθεν. v. 32. ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ.) ἓν τῷ ἰσραὴλ, priori loco.

33. ἀπὸ τῆ Ἰορδάνε κατ' ἀνατολὰς ἡλίε πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ τῆ Γαδδεὶ, καὶ τῆ Ῥουβὴν, καὶ τῆ Μανασσῆ, ἀπὸ Ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆ χείλους τῆ χειμάῤῥε Ἀρνὼν, καὶ τὴν Γαλαὰδ, καὶ τὴν Βασάν. Γαλααδεὶ

34. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰηὲ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτῆ, καὶ τὰς συνάψεις ἃς συνῆψεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίε λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς Βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; ἐχ

35. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰηὲ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

36. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἰηὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ, εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι ἀπέθανεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς Βασιλείας.

2. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ, θυγάτηρ τῆ Βασιλέως Ἰωρὰμ, ἀδελφὴ Ὀχοζίου, τὸν Ἰωὰς υἱὸν Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τῆ βασιλέως τῶν θανατωμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆ ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπε Γοθολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη. υἱὸν Ἀζίου

3. Καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ Κυρίου κρυβόμενος ἓξ ἔτη. Καὶ Γοθολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐν ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν Ἰωαδαὲ, καὶ ἔλαβε τὲς ἑκατοντάρχους, τὸν Χορρεὶ, καὶ τὸν Ῥασεὶμ, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον Κυρίε, καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην Κυρίου, καὶ ὥρκισεν αὐτὲς ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίε· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἰωαδαὲ τὸν υἱὸν τῆ βασιλέως,

5. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ σάββατον, καὶ φυλάξατε φυλακὴν οἴκου τῆ βασιλέως ἐν τῷ πυλῶνι, ἐποιήσετε

6. καὶ τὸ τρίτον ἐν πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον τῆς πύλης ὀπίσω τῶν παρατρεχόντων, καὶ φυλάξατε τὴν φυλακὴν τῆ οἴκου.

7. Καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος τὸ σάββατον, καὶ φυλάξουσι τὴν φυλακὴν οἴκου Κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα.

8. Καὶ κυκλώσατε ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτῆ ἐν χειρὶ αὐτῆ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ Σαδηρὼθ, ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγένοντο μετὰ τῆ βασιλέως ἐν τῷ ἐκπορεύε- ἐγένετο

v. 33. τοῦ Γαλααδεὶ) τῆ γαδδὶ. ibid. τοῦ χειμάῤῥου) absque articulo. v. 34. ἐχ ἰδοὺ ταῦτα) οὐχὶ ταῦτα. CAP. XI. v. 2. Ἰωρὰμ, υἱὸν) ἰωρὰμ, ἀδελφὴ. ibid. υἱὸν Ἀζία, καὶ) υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ. ib. ταμιείῳ) ταμείῳ. v. 3. ἐν οἴκῳ Κυρίου κρυβόμενος) transposita. v. 4. ἐν ἔτει) ἐν τῷ ἔτει. ibid. Ἰωαδαὲ) ἰωδαὲ, passim. ib. τὸν Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ) τῶν χορρεὶ καὶ τῶν ῥασὶμ. ib. αὐτοὺς εἰς οἶκον) αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον. ib. καὶ ὥρκισεν αὐτὲς ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίε· καὶ ἔδειξεν) καὶ ὥρκωσε. καὶ ἔδειξεν. v. 5. ἐποιήσετε) ποιήσετε. (v. 6. ἐν πύλῃ) ἐν τῇ πύλῃ. ib. φυλάξατε) præfigit καὶ. v. 7. ἐκπορευόμενος) addit τὸ σάββατον. v. 8. εἰς τὰ Σαδηρὼθ) εἰς τὰς σαδηρωθ. ibid. Καὶ ἐγένετο) καὶ ἔσονται.

ρεύεθαι αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεθαι αὐτόν·

9. καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ἰωαδαὲ ὁ συνετός. Καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ τὰς ἄνδρας αὐτῦ, καὶ τὰς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ σάββατον, καὶ ἐπῆλθεν ἐπῆλθον πρὸς Ἰωαδαὲ τὸν ἱερέα.

10. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τὰς σειρομάστας, καὶ τὰς τρισσοὺς τῦ βασιλέως Δαυὶδ τὰς ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ἀνέσησαν 11. Καὶ ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτῦ ἐν χειρὶ αὐτῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας τῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῦ οἴκου τῆς εὐωνύμου τῦ θυσιαστηρίου, καὶ τῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.

12. Καὶ ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν τῦ βασι- Ἔζερ λέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ Νεζὲρ, καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασίλευσεν αὐ- ἐκράτη- τὸν, καὶ ἔχρισεν αὐτόν. Καὶ ἐκρότησαν σεν τῇ χειρὶ, καὶ * ἔπαν. ζήτω ὁ βασιλεύς. * εἶπεν

13. Καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν τῶν τρεχόντων τῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον Κυρίου,

14. καὶ εἶδε, καὶ ἰδὲ ὁ βασιλεὺς ἑστήκει ἐπὶ τῦ στύλου κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ, καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων, καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξι. Καὶ διέρρηξε Γοθολία τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, σύνδεσμος, σύνδεσμος.

15. Καὶ ἐνετείλατο Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν τῶν Σαδηρὼθ, τὴν καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ (εἰ) μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ Κυρίου.

16. Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσῆλθαν ὁδὸν εἰσόδε τῶν ἵππων οἴκε τῦ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

17. Καὶ διέθετο Ἰωαδαὲ διαθήκην ἀναμέσον Κυρίου, καὶ ἀναμέσον τῦ βασιλέως, καὶ ἀναμέσον τῦ λαοῦ, τῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ Κυρίῳ· καὶ ἀναμέσον τῦ βασιλέως, καὶ ἀναμέσον τῦ λαοῦ.

18. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τῦ Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῦ, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῦ συνέτριψαν ἀγαθῶς. καὶ τὸν Ματχὰν τὸν ἱερέα τῦ Βάαλ ἀπέκλειναν κατὰ πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων. καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους εἰς τὸν οἶκον Κυρίου.

19. Καὶ ἔλαβε τὰς ἑκαλοντάρχας, καὶ τὸν Χορρεὶ, καὶ τὸν Ῥασσεὶμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου Κυρίου, καὶ εἰσῆλθον ὁδὸν πύλης τῶν παρατρε- εἰσῆλθεν χόντων οἴκε τῦ βασιλέως. καὶ ἐκάθισεν (αὐτὸν) ἐπὶ θρόνου τῶν βασιλέων.

20. Καὶ

v. 9. ἐπῆλθεν) εἰσῆλθον. **v. 11.** ἀνέσησαν) ἔστησαν. ibid. ἐν χειρὶ) ἐν τῇ χειρὶ. ib. ὠμίας τῦ οἴκου) adjicit τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῦ οἴκου. **v. 12.** τὸ Ἔζερ) νεζὲρ. ibid. ἐκρότησεν τῇ χ. καὶ εἶπεν) ἐκρότησαν τῇ χειρὶ, καὶ ἔπαν. **v. 15.** τὴν Σαδηρὼθ καὶ ὁ.) τῶν σαδηρὼθ. ὁ. ibid. αὐτῆς θανατωθήσεται) αὐτῆς θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν. ib. (εἰ) deest. **v. 16.** εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. **v. 18.** Ματχὰν) ματθὰν. **v. 19.** Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασσεὶμ) χορρεὶ καὶ τὸν ῥασὶμ. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. ib. ἐκάθισεν) ἐκάθισαν.

20. Καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε· καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ τῷ βασιλέως.

21. Υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΕΝ ἔτει ἑβδόμῳ τῷ Ἰηοὺ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀβιὰ ἐκ τῆς Βηρσαβεέ.

2. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεύς.

3. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν, καὶ ἐκεῖ ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς· πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ Κυρίῳ, ἀργύριον παρερχομένου ἀνδρὸς, ψήφῳ ψυχῶν συντιμήσεως (ἀνὴρ), πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου,

παρεχόμενον ἀνὴρ

5. λαβέτωσαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τὸ Βεδὲκ τῷ οἴκῳ εἰς πάντα ὃ ἐὰν εὑρεθῇ ἐκεῖ Βεδέκ.

πράξεως αὐτῶν

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωὰς ἐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ Βεδὲκ τῷ οἴκου.

7. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωαδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι οὐκ ἐκραταιῶτε τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ λάβετε ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν, ὅτι εἰς τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό.

8. Καὶ συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχῦσαι τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου.

9. Καὶ ἔλαβεν Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἔτρησε τρώγλην ἐν τῇ σανίδι αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν παρὰ τρώγλη
τρωγλὴ Ἀμμασβὴ ἐν τῷ οἴκῳ ἀνδρὸς οἴκου Κυρίου. Καὶ ἔδωκαν οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου (Κυρίῳ).

10. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον αὐτοὶ, ὅτι πολὺ τὸ ἀργύριον ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἔσφιγξαν, καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου.
ἴδεν αὐτὸν

11. Καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ ἑτοιμασθὲν ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων οἴκου Κυρίου· καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσι τῶν ξύλων, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἐν οἴκῳ Κυρίου,
ἐπὶ σκευῶν

12. καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τοῖς τεχνίταις, καὶ τοῖς λατόμοις τῶν λίθων τοῦ κλῆσαθαι ξύλα, καὶ λίθους λαξευτοὺς τοῦ καταχεῖν τὸ Βεδὲκ οἴκου Κυ-

V. 21. βασιλεύειν) addit αὐτόν. CAP. XII. v. 1. τῷ Ἰηοὺ) τῷ ἰοὺ. ibid. Ἀβιὰ) σαβιὰ. v. 4. ἐν οἴκῳ Κυρίου - - πᾶν ἀργύριον) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συντιμήσεως, ἀνὴρ ἀργύριον λαβὼν συντιμήσεως, πᾶν ἀργύριον. v. 5. αὐτοῖς) ἑαυτοῖς. ibid. πράξεως αὐτῶν καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τὸ Βεδὲκ) πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ κρατήσασι τὸ βεδὲκ. v. 7. ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωαδαὲ) ἰωὰς ὁ βασιλεὺς ἰωδαὲ. ibid. λάβετε) λάβητε. v. 9. ἐν τῇ τρώγλῃ) ἐπὶ τῆς σανίδος. ibid. Ἀμμασβὴ) ἀμμαζειβί. ib. (Κυρίῳ) abest. v. 10. ὡς ἴδεν αὐτὸν, ὅτι) ὡς εἶδον, ὅτι. v. 11. τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπὶ σκευῶν) ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων. v. 12. καὶ τοῖς τεχνίταις) non habet.

Κυρίου, εἰς πάντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τῦ κραταιῶσαι.

οἴκου 13. Πλὴν ὲ ποιηθήσεται οἴκῳ Κυρίε, θύραι ἀργυραῖ, ϖῖλοι, φιάλαι, καὶ σάλπιγγες, ϖᾶν σκεῦος χρυσοῦν, καὶ σκεῦος ἀργυροῦν ἐκ τῦ ἀργυρίου τῦ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίε,

14. ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό. καὶ ἐκραταίωσαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον Κυρίου.

15. Καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τὲς ἄνδρας οἷς ἐδίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιῦσι τὰ ἔργα, ὅτι ἐν πίστει αὐτῶν ποιῦσιν.

ἐδίδου

16. Ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἀργύριον περὶ πλημμελείας, (ὅτι) ἐκ εἰσηνέχθη ἐν οἴκῳ Κυρίου· τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο.

17. Τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γὲθ, καὶ προκατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔταξεν Ἀ-

περυθῆ-

ναι

ζαὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἀναβῆναι ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.

18. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἡγίασεν Ἰωσαφὰτ, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ὀχοζίας, οἱ πατέρες αὐτῦ, καὶ βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτῦ, καὶ ϖᾶν τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίε, καὶ οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀζαὴλ βασιλεῖ Συρίας, καὶ ἀνέβη ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.

ἀργύριον

19. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

οὐχ

20. Καὶ ἀνέστησαν οἱ δῦλοι αὐτῦ, καὶ ἔδησαν πάντα σύνδεσμον, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἰωὰς ἐν οἴκῳ Μαλλὼ, καταβαίνοντα Σελά.

Μαελλὼ καλαμένοντα Γαλααδ.

21. Καὶ Ἰωζαχὰρ υἱὸς Ἰεμουὰθ, καὶ Ἰεζεβὲθ υἱὸς (αὐτῦ) * Σωμὴρ, οἱ δοῦλοι αὐτῦ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμεσίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

* Ὠσωμὴρ

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς Ἰηὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, ἑπταικαίδεκα ἔτη.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ ϖονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν.

3. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ ἐν χειρὶ υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ, πάσας τὰς ἡμέρας.

4. Καὶ ἐδεήθη Ἰωάχαζ τῦ προσώπε Κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῦ Κύριος, ὅτι εἶδε

V. 13. ποιηθήσεται οἴκου) ποιηθήσονται οἴκῳ. V. 14. αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. V. 15. ἐδίδε ἀργύριον) ἐδίδουν τὸ ἀργύριον. V. 16. καὶ περὶ) καὶ ἀργύριον περὶ. ibid. ὅτι ἐκ εἰσηνέχθη) ὅτι εἰσηνέχθη. V. 17. πορευθῆναι) ἀναβῆναι. V. 18. τὸ ἀργύριον τὸ) τὸ χρυσίον τὸ. V. 19. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. V. 20. Μαελλὼ καταμένοντα Γαλααδ.) μαελλὼ τῷ ἐν σελὰ. V. 21. Ἰωζαχὰρ) ἰεζιρχὰρ. ibid. υἱὸς αὐτοῦ Ὠσσωμὴρ) ὁ υἱὸς αὐτῦ σωμὴρ. ib. Ἀμεσίας) ἀμεσσίας. CAP. XIII. V. 1. τρίτῳ Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως) τρίτῳ ἔτει τῷ ἰωὰς υἱῷ ὀχοζίου βασιλεῖ. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) non habet. V. 2. ἀπ' αὐτῶν.) ἀπ' αὐτῆς.

εἶδε τὴν θλῖψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτὲς βασιλεὺς Συρίας.

5. Καὶ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ· καὶ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς Συρίας· καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης.

6. Πλὴν οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ ἁμαρτίας οἴκε Ἱεροβοὰμ (υἱοῦ Ναβὰτ) ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐν αὐτῇ ἐπορεύθησαν. καί γε τὸ ἄλσος (ὃ) * ἐστάθη ἐν Σαμαρείᾳ.

αὐταῖς τε. * ἐνσάθη

7. Ὅτι ἐχ ὑπελείφθη τῷ Ἰωάχαζ λαὸς ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς, καὶ δέκα ἅρματα, καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτὲς βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν.

8. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάχαζ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῦ, ἐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

ἐχ

9. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

10. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ, ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐκκαίδεκα ἔτη.

11. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη.

12. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῦ, ἃς ἐποίησε μετὰ Ἀμεσίου βασιλέως Ἰούδα, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

13. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τῦ θρόνου αὐτῦ, καὶ ἐτάφη Ἰωὰς ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

14. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἠρρώστησε τὴν ἀρρωστίαν αὐτῦ, δι' ἣν ἀπέθανε· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ εἶπε· πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ, καὶ ἱππεὺς αὐτῦ.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαιέ· λάβε τόξον καὶ βέλη. καὶ ἔλαβε πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη.

16. Καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ τόξον. Καὶ ἐπεβίβασεν Ἰωὰς τὴν χεῖρα αὐτῦ ἐπὶ τὸ τόξον. Καὶ ἐπέθηκεν Ἐλισσαιὲ τὴν χεῖρα αὐτῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῦ βασιλέως,

v. 6. ἀπὸ ἁμαρτίας) ἀπὸ ἁμαρτιῶν. ibid. (υἱοῦ Ναβὰτ) abeſt. ib. ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη. ib. καί τε τὸ ἄλσος ὃ ἐστάθη) καί γε τὸ ἄλσος ἐστάθη. v. 8. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα) οὐχὶ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. ib. τοῖς Ἰσραήλ;) τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; v. 9. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) posteriore loco deeſt. v. 10. ἑβδόμῳ) addit ἔτει. ibid. Ἰωαχὰζ, ἐν) ἰωαχὰζ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν. v. 11. ἁμαρτίας Ἱερ. υἱοῦ Ναβὰτ) ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ἁμαρτίας. ibid. ἐν αὐταῖς) ἐν αὐτῇ. v. 12. Ἀμεσίου) ἀμεσσίου. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 13. Ἰωὰς) abeſt poſteriore loco. v. 15. πρὸς αὐτὸν) πρὸς ἑαυτὸν. v. 16. Ἰσραήλ.) abeſt. ibid. ἐπὶ τόξον) ἐπὶ τὸ τόξον. ib. ἐπὶ τὸ τόξον.) non habet. ib. Ἐλισσαιὲ τὴν χεῖρα) ἐλισαιὲ τὰς χεῖρας.

17. καὶ εἶπεν· ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατ' ἀνατολάς. καὶ ἤνοιξε. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· βολίζησον. καὶ ἐβολίζησε. Καὶ εἶπε· βέλος σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, καὶ βέλος σωτηρίας ἐν Συρίᾳ, καὶ παταξεις τὴν Συρίαν ἐν Ἀφὲκ ἕως συντελείας.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαιέ· λάβε τόξα. καὶ ἔλαβε. καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ· πάταξον εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐπάταξεν ὁ βασιλεὺς τρὶς, καὶ ἔστη.

19. Καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν Συρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς παταξεις τὴν Συρίαν.

20. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μονόζωνοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ.

21. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον, καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ Ἐλισσαιέ· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἥψατο τῶν ὀστέων Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔζησε, καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

22. Καὶ Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψε τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωάχαζ.

23. Καὶ ἠλέησε Κύριος αὐτοὺς, καὶ οἰκτείρησεν αὐτοὺς, καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

24. Καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς Ἀδερ υἱὸς Ἄζει αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ, καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ Ἀδερ υἱοῦ Ἀζαὴλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ Ἀδαδ χειρὸς Ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. τρὶς ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωὰς, καὶ ἐπέστρεψε τὰς πόλεις Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΝ ἔτει δευτέρῳ τῷ Ἰωὰς υἱῷ Ἰωάχαζ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς Ἰωὰς, βασιλεὺς Ἰούδα. Ἀχαὰς

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν ἐξ Ἱερουσαλήμ. Ἰσραὴλ

3. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐποίησε.

4. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὅτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

5. Καὶ ἐγένετο ὅτε κατίσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τοὺς

v. 17. βολίζησον. καὶ ἐβολίζησε.) τόξευσον. καὶ ἐτόξευσε. v. 22. βασιλεὺς Συρίας) non habet. v. 23. οἰκτείρησεν) ᾠκτείρησεν. ibid. πρὸς αὐτοὺς) ἐπ' αὐτούς. v. 24. Ἄζει) Ἄδερ. v. 25. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. ibid. Ἀδαδ) Ἄδερ. CAP. XIV. v. 1. Ἀχαὰς) ἰωάχαζ. ibid. Ἀμασίας) ἀμεσσίας, passim. v. 2. εἴκοσι ἐννέα) εἴκοσι καὶ ἐννέα. ibid. ἐν Ἰσραὴλ) ἐν ἱερουσαλήμ. ib. τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν) τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἰωαδίμ. v. 3. Δαυὶδ) addit ὁ πατὴρ. v. 4. ὅτι ὁ λ.) ἔτι ὁ λαὸς.

τὲς δὲλους αὐτῦ τὲς παταξαντας τὸν βασιλέα, τὸν πατέρα αὐτῦ.

6. Καὶ τὲς υἱὲς τῶν παλαξάντων οὐκ ἐθανάτωσε, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ νόμων Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο Κύριος, λέγων· οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων· ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῦ ἀποθανεῖται.

7. Αὐτὸς ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὰ δέκα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰεκθοὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

8. Τότε ἀπέστειλεν Ἀμασίας ἀγγέλες πρὸς Ἰωὰς, υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ Ἰηοὺ βασιλέως Ἰσραὴλ, λέγων· δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις. Ἰὰς

9. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων· ὁ ἄκανα ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σε τῷ υἱῷ με εἰς γυναῖκα, καὶ διῆλθε τὰ θηρία τῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ συνεπάτησαν τὸν ἄκανα.

10. Τύπλων ἐπάταξας τὴν Ἰδεμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε ἡ καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ἱνατί ἐρίζεις ἐν κακίᾳ σου; καὶ πεσῆ συ, καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ.

11. Καὶ οὐκ ἤκουσεν Ἀμασίας. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν προσώποις, αὐτὸς καὶ Ἀμασίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν Βηθσαμὺς τῇ τῆς Ἰουδαίας.

12. Καὶ ἔπλαισεν Ἰούδας ἀπὸ προσώπε Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτῦ.

13. Καὶ τὸν Ἀμεσσίαν βασιλέα Ἰούδα υἱὸν Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου ἔλαβεν Ἰωὰς Ἀαζία υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βηθσαμύς. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ διέκοψεν ἐν τείχει Ἰερουσαλὴμ, ἐν τῇ πύλῃ Ἐφραΐμ, ἕως τῆς πύλης τῶν γωνιῶν, τετρακοσίους πήχεις.

14. Καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκε τῦ βασιλέως, καὶ τὲς υἱὲς τῶν συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

15. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτῦ, ἃ ἐπολέμησε μετὰ Ἀμεσσίε βασιλέως Ἰούδα, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ ἐχ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

16. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν παλέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

17. Καὶ

V. 5. τὸν βασιλέα) non habet. V. 6. νόμῳ Μωσῆ) νόμων μωυσῆ. V. 7. τὸν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὰ) τὴν ἐδὼμ ἐν γεμελὲδ. ibid. Ἰεκθοὴλ) ἰεθοὴλ. V. 8. Ἰὰς) ἰωὰς. V. 9. διῆλθεν) διῆλθον. ibid. ἀγρῦ ἐν) ἀγροῦ τὰ ἐν. ib. τὸν ἄκανα) τὴν ἄκανα. V. 10. σε ἡ καρδία) σε καρδία. ibid. ἱνατί) καὶ ἱνατί. V. 11. Ἀμεσίας) ἀμεσσίας. ibid. Ἀμασίας) Rom. constanter ἀμεσσίας. ib. Βηθσαμὺς τῆς Ἰουδαίας.) βαιθσαμὺς τῇ τε ἰούδα. V. 13. βασιλέα Ἰούδα) non habet. ibid. Ἀαζία ἔλαβεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ) ὀχοζίε συνέλαβεν ἰωὰς. ib. Βηθσαμὺς) βαιθσαμὺς. ib. καὶ διέκοψεν ἐν τείχει) καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει. ib. ἕως τῆς πύλης τῶν γωνιῶν) ἕως πύλης τῆς γωνίας. V. 15. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα γ. ἐν βιβλίῳ) ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ.

17. Καὶ ἔζησεν Ἀμεσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραὴλ, πεντεκαίδεκα ἔτη.

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμεσίᾳ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

19. Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν σύστρεμμα ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔφυγεν εἰς Λαχεὶς, καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. συστράτευμα

20. Καὶ ἦραν αὐτὸν ἐφ' ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

21. Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα τὸν Ἀζαρίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς ἓξ καὶ δέκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμεσίᾳ. ἐβασίλευσεν αὐτὸς

22. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

23. Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τοῦ Ἀμεσίᾳ, υἱοῦ Ἰωὰς, βασιλέως Ἰούδα, ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος:

24. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

25. Αὐτὸς ἀπέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Ἀραβὰ, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, ὃς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἰωνὰ, υἱοῦ Ἀμαθὶ, τοῦ προφήτου τοῦ ἐκ Γεθαχοβέρ.

26. Ὅτι εἶδε Κύριος τὴν ταπείνωσιν Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, καὶ ὀλιγοστοὺς συνεχομένους, καὶ ἐσπανισμένους, καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσραήλ. συγκεχυμένους

27. Καὶ οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐξαλεῖψαι τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ χειρὸς Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωὰς. ἐκ

28. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἱεροβοὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, ὅσα ἐπολέμησε, καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν Δαμασκὸν, καὶ τὴν Αἰμὰθ τῷ Ἰούδα ἐν Ἰσραὴλ, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

29. Καὶ ἐκοιμήθη Ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, μετὰ βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς * αὐτοῦ ἀντὶ (τοῦ πατρὸς) αὐτοῦ. *Ἀμεσσίᾳ Ἀζαρίας

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἱεροβοὰμ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας, υἱὸς Ἀμεσσίᾳ βασιλέως Ἰούδα.

2. Υἱὸς

v. 19. συστράτευμα) σύστρεμμα. ibid. Λαχεὶς) λαχὶς, passim. v. 21. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα. ibid. ἐβασίλευσεν αὐτὸς) ἐβασίλευσαν αὐτὸν. v. 22. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψε. v. 23. υἱοῦ Ἰωὰς, βασιλέως Ἰούδα) υἱῷ ὠὰς βασιλεῖ ἰούδα. ibid. βασιλέως Ἰσραὴλ) non habet. v. 25. ὃς ἐλάλησεν) ὃ ἐλάλησεν. ibid. Γεθαχοβέρ.) γεθχοφέρ. v. 26. συγκεχυμένους) συνεχομένους. v. 27. ἐκ χειρὸς) διὰ χειρὸς. v. 29. Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσίᾳ ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.) ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. CAP. XV. v. 1. ἑβδόμῳ ἔτει) ἔτει abest.

2. Υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα μητρὶ αὐτῦ Ἰεχελία ἐξ Ἱερουσαλήμ. Ἰεχεμὰ

3. Καὶ ἐποίησε τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτῦ.

4. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. ὅτι

5. Καὶ ἥψατο Κύριος τῦ βασιλέως, καὶ ἦν λελεπρωμένος ἕως ἡμέρας θανάτυ αὐτῦ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ Ἀφ- Ἰωάθαν
φυσὼθ. καὶ Ἰωαθὰμ υἱὸς τῦ βασιλέως κρίνειν ἐπὶ τῷ οἴκῳ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

6. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀζαρίου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

7. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

8. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἔτει τῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοὰμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑξάμηνον.

9. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίῳ, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῦ, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

10. Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν Σελλοὺμ υἱὸς Ἰαβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ, καὶ Ἀβεὶς ἐπάταξαν αὐτὸν (κατέναντι τῦ λαοῦ,) καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν· καὶ Σελλοὺμ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ.

11. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαχα- Ἀζαρίου
ρίου ἰδὲ ἐστι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

12. Ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς Ἰηὺ, λέγων, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ· καὶ ἐγένετο οὕτως.

13. Καὶ Σελλοὺμ υἱὸς Ἰαβεὶς ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, ἐβασίλευσε Σελλοὺμ μῆνα ἡμερῶν ἐν Σαμαρείᾳ. ὁκλὼ ἡ-

14. Καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς Γαδδεὶ μέρας
ἐκ Θερσιλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν Σελλοὺμ υἱὸν Ἰαβεὶς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ.

15. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σελλοὺμ, καὶ ἡ συστροφὴ αὐτῦ ἣ συνεστράφη, ἰδὲ εἰσὶ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου

λόγων

v. 2. πεντήκοντα καὶ δύο) καὶ abeſt. ibid. μητρὶ αὐτῦ Ἰεχεμὰ) τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἰεχελία. v. 3. τὸ ἀγαθὸν) τὸ εὐθὲς. v. 4. ὅτι ὁ) ἔτι ὁ. v. 5. Κύριος τῦ βασιλέως) κύριος τὸν βασιλέα. ibid. θανάτου) addit αὐτοῦ. ib. Ἰωάθαν) ἰωαθὰμ. ib. κρίνειν) κρίνων. v. 6. ἐν βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 7. πατέρων αὐτοῦ) adjicit καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. v. 8. ὀγδόῳ ἔτει τῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα) ὀγδόῳ τῷ ἀζαρίου βασιλεῖ ἰούδα. ibid. Ἀζαρίας) ζαχαρίας. v. 9. ἀπὸ ἁμαρτιῶν) ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. v. 10. Ἀβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ - - fin.) ἰαβεὶς. καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν κεβλαὰμ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. v. 11. Ἀζαρίου ἰδοὺ ἔστιν) ζαχαρίου ἰδοὺ εἰσι. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 13. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς, paſſim. ibid. ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει) ἐβασίλευσεν. καὶ ἐν ἔτει. ib. τοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα) ἀζαρίας βασιλεῖ ἰούδα. ib. ὁκλὼ ἡμέρας) μῆνα ἡμερῶν. v. 14. Γαδδεὶ ἐκ Θερσιλὰ) γαδδὶ ἐκ θαρσιλὰ. ibid. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.) non habet. v. 15. αὐτῦ συνεστράφη) αὐτῦ ἣ συνεστράφη. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ.

λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

Μαναὴν 16. Τότε ἐπάταξε Μαναὴμ τὴν * Θαιρὰ ψὰ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσὰ, ὅτι οὐκ ἤνοιξαν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἀνέῤῥηξεν.

17. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐννάτῳ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα (καὶ) ἐβασίλευσε Μαναὴμ υἱὸς Γαδδεὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ, δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

18. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

Φακὲ 19. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φὰλ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Μαναὴν Μαναὴμ ἔδωκε τῷ * Φὰλ χίλια τάλαντα ἀργυρίου εἶναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ σὺν αὐτῷ, τοῦ ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

Μαναὴν 20. Καὶ ἐξήνεγκε Μαναὴμ τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, ἐπὶ πᾶν δυνατὸν ἐν ἰσχύϊ, δοῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων πεντήκοντα σίκλους ἀργυρίου τῷ ἀνδρὶ τῷ ἑνί. Καὶ ἀπέστρεψε βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἔστη ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ.

Μαναὴν 21. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μαναὴμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

22. Καὶ ἐκοιμήθη Μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Φακεὶας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Μαναὴν

23. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεὶας υἱὸς Μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, * δύο ἔτη. Μαναὴν * δέκα

24. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

25. Καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου, ὁ τριστάτης αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐναντίον οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Ἀργὸβ, καὶ μετὰ τοῦ Ἀριὲ, καὶ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν τετρακοσίων, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

26. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακείου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

27. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, εἴκοσιν ἔτη.

28. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

29. Ἐν

V. 16. Μαναὴν τὴν Θαιρὰ) *μαναὴμ καὶ τὴν Θερσὰ.* **V.** 17. Ἀζαρία βασιλέως) *τῷ ἀζαρίᾳ βασιλεῖ.* ibid. (καὶ) abeſt. ib. Μαναὴν) *μαναὴμ.* ib. Γαδδεὶ) *γαδδὶ*, paſſim. ib. *δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ*) transpoſita. **V.** 19. Μαναὴν) *μαναὴμ.* ibid. σὺν αὐτῷ) *μετ' αὐτοῦ.* ib. *τοῦ ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.*) hæc deſiderantur. **V.** 20. Μαναὴν) *μαναὴμ*, ita conſtanter *Rom.* ibid. ἐν ἰσχύϊ) *ἰσχύϊ.* ib. ἀργυρίου) deeſt. **V.** 21. ἐχὶ ταῦτα) *οὐκ ἰδοὺ ταῦτα.* ibid. ἐπὶ βιβλίου) *ἐπὶ βιβλίῳ.* **V.** 22. Φακεὶας υἱὸς Μαναὴν) *Φακεσίας υἱὸς αὐτοῦ.* **V.** 23. βασιλέως) *βασιλεῖ.* ibid. Φακεὶας υἱὸς Μαναὴν) *Φακεσίας υἱὸς μαναὴμ.* ib. *δέκα ἔτη*) *δύο ἔτη.* **V.** 25. Ἀριὲ) *ἀρία.* ibid. πεντήκ. ἄνδρας) *πεντήκοντα ἄνδρες.* **V.** 26. Φακείου) *Φακεσίου.* ibid. ἐπὶ βιβλίου) *ἐπὶ βιβλίῳ.* **V.** 27. βασιλέως) *βασιλεῖ.*

29. Ἐν ταῖς ἡμέραις Φακεὲ βασιλέως Ἰσραὴλ ἦλθε Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν Αἰν, καὶ τὴν Καβελ Ἄβελ Βεθμααχὰ, καὶ τὴν Ἰανωὰχ, καὶ Βερμαα- τὴν Κενὲζ, καὶ τὴν Ἀσὼρ, καὶ τὴν Γα- λὰ λααὰδ, καὶ τὴν Γαλιλαίαν, πᾶσαν γῆν Νεφθαλεὶμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς Ἀσσυρίους.

30. Καὶ συνέτρεψε σύστρεμμα Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ, (καὶ) Ἰωνά- ἐν ἔτει εἰκοστῷ Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἀζαρίε. θαν

31. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεὲ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδὲ ἐστι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

32. Ἐν ἔτει δευτέρῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαν Ἰωάθαμ υἱὸς Ἀζαρίε βασιλέως Ἰούδα.

33. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἰερὼς ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῆ Ἰερουσὰ, θυγάτης Σαδώκ.

34. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀζαρίας ὁ πατὴρ αὐτέ·

ὅτι 35. πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου τὴν ἐπάνω.

36. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάθαμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίε λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

37. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος ἐξαποστέλλειν ἐν Ἰούδᾳ τὸν Ῥαασσὼν βασιλέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίε.

38. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ ἐν πόλει Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχὰζ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΕΝ ἔτει ἑπλακαιδεκάτῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου ἐβασίλευσεν Ἀχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ βασιλέως Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν Ἄχας ἐν τῷ Ἀχαὰζ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου Θεοῦ αὐτῆ πιστῶς, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτῆ.

3. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ γε τὸν υἱὸν αὐτῆ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπε τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

v. 29. Φακεὲ βασιλέως) adjicit ἰσραὴλ ἦλθε θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς. ibid. Καβελ Βερμαλὰ, καὶ τὴν Ἰανωὰχ) ἄβελ καὶ τὴν θαμααχὰ καὶ τὴν ἀνιὼχ. ib. Γαλααδ) γαλωὰν. ib. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλί. v. 30. ἐθανάτωσεν αὐτὸν) αὐτὸν deest. ibid. (καὶ) abest. ib. Ἰωάθαν) ἰωάθαμ. v. 31. ἰδὲ ἐστι γεγρ. ἐπὶ βιβλίου) ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ. v. 32. βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβ. Ἰωάθαν) βασιλεῦ ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἰωάθαμ. v. 33. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα. ibid. Ἰερὼς) ἱερουσα. v. 35. ὅτι ὁ λαὸς) ἔτι ὁ λαὸς. v. 36. ἐπὶ βιβλίε) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 37. ἐξαποστέλλειν) addit ἐν ἰούδᾳ: CAP. XVI. v. 2. Ἀχαὰζ) ἄχαζ. ibid. Θεῆ πιστῶς) θεοῦ αὐτῆ πιστῶς. v. 3. ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ) ἐν ὁδῷ βασιλέων ἰσραὴλ.

4. Καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

5. Τότε ἀνέβη Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας, καὶ Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν ἐπὶ Ἄχαζ, καὶ ἐκ ἐδύναντο πολεμεῖν.

6. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστρεψε Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας τὴν Αἰλὰμ τῇ Συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τὸς Ἰουδαίους ἐξ Αἰλὰμ, καὶ Ἰδουμαῖοι ἦλθον εἰς Αἰλὰμ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

7. Καὶ ἀπέστειλεν Ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς Θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα Ἀσσυρίων, λέγων· δοῦλός σου, καὶ υἱός σου ἐγὼ, ἀνάβηθι, καὶ σῶσόν με ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἰσραὴλ, τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμέ.

8. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίου, καὶ οἴκου τῆς βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων δῶρα.

9. Καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκὸν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπῴκισεν αὐτὴν Κυρήνην δὲ, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθανάτωσε.

10. Καὶ ἐπορεύθη βασιλεὺς Ἄχαζ εἰς ἀπάντησιν τῷ Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεῖ Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκόν· καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Δαμασκῷ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἱερέα τὸ ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ποίησιν αὐτοῦ. Ἀγλαθφαλλασὰρ

11. Καὶ ᾠκοδόμησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐκ Δαμασκοῦ· οὕτως ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς, ἕως ἔρχεσθαι τὸν βασιλέα Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκοῦ.

12. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκοῦ, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό·

13. καὶ ἐθυμίασε τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ ἔσπεισε τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, καὶ προσέχεε τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν τῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,

14. τὸ χαλκοῦν, τὸ ἀπέναντι Κυρίου. Καὶ προσήγαγε τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου Κυρίου, (καὶ) ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Κυρίου· καὶ ἔδειξεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ βορρᾶν·

15. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τῷ Οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ, λέγων· ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν ὁλοκαύ-

v. 5. ἐδύναντο) ἠδύναντο. v. 6. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. Αἰλὰμ) αἰλὰθ, ter hoc ipso versu. v. 7. πρὸς βασιλέα) πρὸς θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα. ibid. ἀνάβηθι, καὶ σῶσον) καὶ deest. v. 8. τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρ.) ἀργύριον καὶ χρυσίον. ibid. οἴκου βασιλέως) οἴκου τοῦ βασιλέως. ib. Ἀσσυρίων) abest. v. 9. Ἀσσυρίων·) adjicit καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυρίων. ibid. αὐτὴν Κυρήνην δὲ, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθ.) αὐτὴν, καὶ τὸν ῥαασσὼν βασιλέα ἐθανάτωσε. v. 10. εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀγλαθφαλλασὰρ) εἰς δαμασκὸν εἰς ἀπαντὴν θαλγαθφελλασὰρ. ibid. τὸ ἐν Δαμασκῷ.) τὸ abest. ib. ῥυθμὸν εἰς) ῥυθμὸν αὐτοῦ καὶ. v. 11. οὕτως ἐποίησεν - - Δαμασκοῦ.) omnia desunt. v. 12. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκοῦ) non habet. ibid. καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον) desunt. v. 13. ἔσπεισε) abest. v. 14. (καὶ) abest.

ὁλοκαύτωσιν τὴν πρωϊνὴν, καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν τῦ βασιλέως, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῦ, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν παντὸς τῦ λαῦ τῆς γῆς, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν, καὶ σποιδὴν αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως, καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐπ' αὐτὸ προχεεῖς· καὶ τὸ θυσιαςήριον τὸ χαλκοῦν ἔσαι μοι εἰς πρωΐ.

16. Καὶ ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ.

17. Καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνὼθ, καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λετῆρα, καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν τῶν (δέκα) ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην.

18. Καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέςρεψεν ἐν οἴκῳ Κυρίε ἀπὸ προσώπε τῦ βασιλέως Ἀσυρίων.

19. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰέδα;

20. Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΕΝ ἔτει δωδεκάτῳ τῷ Ἄχαζ βασιλεῖ Ἰέδα ἐβασίλευσεν Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐν Σαμαρείᾳ, ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη·

2. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίε, πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ οἱ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτῦ.

3. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη Σαλαμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσυρίων. Καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ὡσηὲ δοῦλος, καὶ ἐπέςρεψεν αὐτῷ μαναά.

4. Καὶ εὗρε βασιλεὺς Ἀσυρίων ἐν τῷ Ὡσηὲ ἀδικίαν, ὅτι ἀπέςειλεν ἀγγέλυς πρὸς Σωὰ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν μαναὰ τῷ βασιλεῖ Ἀσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. Καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς.

5. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἀσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκησεν ἐπ' αὐτὴν τρία ἐν αὐτῇ ἔτη.

6. Ἐν ἔτει ἐνάτῳ Ὡσηὲ συνέλαβε βασιλεὺς Ἀσυρίων τὴν Σαμάρειαν, καὶ ἀπῴκισε τὸν Ἰσραὴλ εἰς Ἀσυρίυς, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν Ἀλλαὲ, καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμοῖς Γωζὰν, καὶ Ὀρὴ Μήδων.

7. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν τῷ ἀνα-

V. 15. ὁλοκάυτωσιν τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, καὶ) ὁλοκάυτωσιν παντὸς τῦ λαῦ, καὶ. ibid. καὶ σποιδὴν) καὶ τὴν σποιδὴν. ib. ἐπ' αὐτὸ προοχεεῖς·) ἐπ' αὐτῷ ἐκχεεῖς. ib. εἰς πρωΐ) εἰς τοπρωΐ. V. 17. τὰ συγκλείσματα) καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ συγκλείσματα. ibid. (δέκα) abeſt. V. 18. προσώπου τῦ βασ.) τῦ abeſt. V. 20. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) deeſt poſteriore loco. CAJP. XVII. V. 1. Ἄχαζ βασιλεῖ) τῷ Ἄχαζ βασιλέως. V. 3. Σαλαμανασὰρ) σαλαμανασσὰρ. V. 4. Σωὰ) σηγὼρ. V. 5. ἐν αὐτῇ) ἐπ' αὐτὴν. V. 6. τὸν Ἰσραὴλ) ἰσραὴλ. ibid. κατῴκισεν αὐτὸς ἐν Ἀλλαὲ) κατῴκησεν αὐτὰς ἐν ἀλλαὲ. V. 7. ὅτε ἥμαρτον) ὅτι ἥμαρτον.

γαγόντι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτε, καὶ ἐφοβήθησαν θεὸς ἑτέρους,

8. καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσοι ἐποίησαν,

9. καὶ ὅσοι ἡμφιέσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγους, οὐχ οὕτως κατὰ Κυρίε Θεῦ αὐτῶν· καὶ (ὧν) ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλῶν ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργε φυλασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

10. Καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας, καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βενῷ ὑψηλῷ, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

11. Καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς, καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισε Κύριος ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν κοινωνὲς, καὶ ἐχάραξαν τῷ παροργίσαι τὸν Κύριον.

12. Καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις οἷς εἶπε Κύριος αὐτοῖς, ὃ ποιήσετε τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ Κυρίῳ.

13. Καὶ διεμαρτύρατο Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐν χειρὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτῦ, παντὸς ὁρῶντος, λέγων, ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς με, καὶ τὰ δικαιώματά με, καὶ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα (αὐτὸς) πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου, τῶν προφητῶν.

14. Καὶ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων αὐτῶν, οἳ ἐπίστευσαν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.

15. Καὶ ἀπέῤῥιψαν τὰς ἀκριβασμὲς αὐτοῦ, καὶ τὴν συνθήκην αὐτῦ, ἣν ἔκοψε σὺν πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῦ, ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς, οὐκ ἐφύλαξαν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτὰς, ὧν ἐνετείλατο Κύριος αὐτοῖς τῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. αὐτῶν

16. ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς Κυρίε Θεῦ αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα, δύο δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν ἄλση, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ δυνάμει τῦ οὐρανῦ, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βάαλ·

17. καὶ διῆγον τὰς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, καὶ ἐμαντεύοντο μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο· καὶ ἐπράθησαν τῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίε, παροργίσαι αὐτόν.

18. Καὶ ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὰς ἀπὸ τῦ προσώπε αὐτῦ, καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη.

19. Καὶ

v. 8. ἀπὸ προσώπου) ἐκ προσώπε. **v. 9.** (ὧν) abeſt. ibid. ὑψηλῶν) ὑψηλὰ. **v. 11.** ἀπῴκισε Κύριος ἀπὸ) ἀπώκησε κύριος ἐκ. ibid. ἐχάραξαν) καὶ ἐχάραξαν. **v. 12.** τῦτο Κυρίῳ.) τῦτο τῷ κυρίῳ. **v. 13.** καὶ ἐν Ἰούδᾳ) καὶ ἐν τῷ ἰούδᾳ. ibid. αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ) αὐτοῖς ἐν χειρὶ. **v. 14.** ἤκουσαν αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. ibid. οἳ ἐπίστευσαν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.) hæc deſiderantur, ut & priora verba vers. 15. usque ad iſta: καὶ τὰ μαρτύρια. &c. ibid. ὀπίσω ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς) ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν. ib. τοῦ μὴ ποιῆσαι) μὴ ποιῆσαι. **v. 16.** δαμάλεις) addit καὶ ἐποίησαν ἄλση. **v. 17.** ἐμαντεύοντο) adjicit μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο.

19. Καί γε Ἰέδας ἐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς τῦ Κυρίε Θεῦ αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν,

ἀπωκεί- σαντο

20. καὶ ἀπεώσαντο τὸν Κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραήλ· καὶ ἐσάλευσεν αὐτὸς, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπαζόντων αὐτὸς, ἕως ἧ ἀπέρριψεν αὐτὸς ἀπὸ προσώπε αὐτῦ.

21. Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἴκου Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβὰτ, καὶ ἐξέωσεν Ἱεροβοὰμ τὸν Ἰσραὴλ ἐξόπιθε Κυρίου, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην.

22. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ ἧ ἐποίησεν· οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῆς,

23. ἕως ἧ μετέστησε Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπε αὐτῦ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτῦ, τῶν προφητῶν. Καὶ ἀπῳκίθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτῦ εἰς Ἀσσυρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

24. Καὶ ἤγαγε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐκ Βαβυλῶνος τὸν ἐκ Χουθὰ, καὶ ἀπὸ Χεὰ Ἀϊὰ, καὶ ἀπὸ Αἰμαὰθ, καὶ Σεφφαρουαΐμ, καὶ κατῴκισθησαν ἐν πόλεσιν Σαμαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν Σαμάρειαν, καὶ κατῴκισαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς.

25. Καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας αὐτῶν ἐκεῖ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν Κύριον, καὶ ἀπέστειλε Κύριος ἐν αὐτοῖς τὸς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκτέννοντες ἐν αὐτοῖς.

26. Καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, λέγοντες· τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας, καὶ ἀντεκάθισας ἐν πόλεσι Σαμαρείας, οὐκ ἔγνωσαν * τὸ κρίμα τῦ Θεοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀπέστειλε Κύριος εἰς αὐτοὺς τὸς * λέοντας, καὶ ἰδοὺ εἰσι θανατοῦντες αὐτὸς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τῦ Θεοῦ τῆς γῆς.

ἀντεκά- θισαν

τὰ κρί- ματα

27. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, λέγων· ἀπάρατε ἐκεῖθεν, καὶ πορευέθωσαν, καὶ κατοικήτωσαν ἐκεῖ, καὶ φωλιοῦσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τῦ Θεοῦ τῆς γῆς.

28. Καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἤγαγον ἀπὸ Σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἦν φωτίζων αὐτὸς ὅπως φοβηθῶσι τὸν Κύριον,

29. Καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνη ἔθνη θεοὺς αὐτῶν· καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ Σαμαρεῖται, ἔθνη ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἐν αἷς αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς,

30. Καὶ οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν Συκχὼθ Βενιθεὶ, καὶ οἱ ἄνδρες Χὲθ ἐποίησαν τὴν Νεργὲλ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἰμαὰθ ἐποίησαν τὴν Ἀσιμαὰθ,

31. καὶ

V. 19. τοῦ Κυριοῦ Θεοῦ) κυρίου τῦ θεῦ. V. 20. ἀπωκείσαντο) ἀπεώσαντο. ibid. τὸν Κύριον ἐν παντὶ) τὸν Κύριον. καὶ ἐθυμώθη κύριος παντὶ. V. 21. ἐβασίλευσαν) præfigit καὶ. V. 22. ἧ ἐποίησεν.) ἧς ἐποίησεν. V. 24. ἐκ Χεὰ, καὶ ἀπὸ Ἀϊὰ) ἐκχουθὰ ἀπὸ ἀΐὰ. ibid. Σεφφαρουαΐμ) σεπφαρκαΐμ. ib. κατῴκισαν) κατῳκίθησαν. V. 25. ἐκεῖ) abeſt. V. 26. εἶπον) εἶπαν. ibid. ἀντεκάθισας) ἀντεκάθισαν. ib. τὰ κρίματα) τὸ κρίμα. ib. Κύριος εἰς αὐτοὺς) κύριος abeſt. V. 27. ἀπάρατε) ἀπαγάγετε. V. 28. ἤγαγον) ἀπῴκισαν. ibid. ὅπως) πῶς. V. 29. ἔθνη ἔθνη) ἔθνη ἔθνη ἐν. ibid. ἐν αἷς αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς.) ἐν αἷς κατῴκησαν. V. 30. Συκχὼθ Βενιθεὶ) σωκχὼθ βενὶθ, præterea adjicit καὶ οἱ ἄνδρες χοὺθ ἐποίησαν τὴν ἐργὲλ.

Ἀδραμέλεχ

31. καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν Ναβαζὲρ, καὶ τὴν Ναιβὰς, καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ οἱ Σεφφαρουαΐμ (ἡνίκα) κατέκαιον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ Ἀδραμέλεχ, καὶ Ἀνημελὲχ, θεοῖς Σεφφαρουαΐμ.

Ἀνημελὲχ

32. Καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύριον· καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ, ἔθνος ἔθνος ἐν πόλει, ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν.

33. Τὸν Κύριον ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν ἀπῴκισαν αὐτοὺς ἐκεῖθεν.

ἀπῴκισεν

34. Ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν· αὐτοὶ φοβοῦνται, καὶ αὐτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἣν ἐνετείλατο Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰακὼβ ὃν ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰσραήλ·

35. Καὶ διέθετο Κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ θυμιάσετε αὐτοῖς,

36. ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ· αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ προσκυνήσετε αὐτῷ, καὶ αὐτῷ θυμιάσετε.

37. Καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ τὸν νόμον, καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψεν ὑμῖν, φυλάσσεσθε ποιεῖν πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους.

38. Καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε· καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεὸς ἕτερους,

39. (ὅτι) ἀλλ' ἢ τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

40. Καὶ οὐκ ἀκέσεσθε ἐπὶ τῷ κρίματι αὐτῶν, ὃ αὐτοὶ ποιοῦσι.

41. Καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δουλεύοντες, καὶ γε οἱ υἱοὶ, καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τῷ Ὡσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα

v. 31. Ἀδραμέλεχ) ἐβλαζὲρ. ibid. καὶ τὴν Ναϊβὰς) deeſt. ib. καὶ τὴν Σεφφαρουαΐμ) καὶ ὁ σεπφαουραΐμ. ib. Ἀνημελὲχ, θεοῖς Σεφφ.) ἀνημελὲχ θεοῖς σεπφαυραΐμ. **v. 33.** Τὸν Κύριον) καὶ τὸν κύριον. ibid. ἀπῴκεισεν) ἀπῴκισαν. **v. 34.** υἱοῖς Ἰακὼβ) τοῖς υἱοῖς ἰακὼβ. **v. 35.** Κύριος διαθήκην) κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην. ibid. θυμιάσετε) θυσιάσετε. **v. 36.** ἀνήγαγεν ὑμᾶς) ἀνήγαγεν ἡμᾶς. ibid. προσκυνήσετε αὐτῷ καὶ αὐτῷ θυμιάσετε.) αὐτῷ προσκυνήσετε, αὐτῷ θύσετε. **v. 37.** Καὶ τὰ δικαιώματα) καὶ deeſt. ibid. φυλάσσεσθε ποιεῖν) transpoſita. **v. 39.** (ὅτι) abeſt. **v. 41.** καὶ γε οἱ υἱοὶ) adjicit καὶ υἱοὶ. CAP. XVIII. **v. 1.** Ὡσηὲ) τῷ ὡσηὲ. **v. 2.** ἐτῶν ἦν ἐν) ἐτῶν ἐν ibid. εἴκοσι ἐννέα) εἴκοσι καὶ ἐννέα.

ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἄβου, θυγάτηρ Ζαχαρίου.

Ζαχχαίου

3. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

4. Αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε (πάσας) τὰς στήλας, καὶ ἐξωλέθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησε Μωσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ αὐτοὺς θυμιῶντες αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Νεθάν.

αὐτοὺς

5. Ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισε, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγενήθη ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσι βασιλεῦσιν Ἰούδα, καὶ τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ·

6. καὶ ἐκολλήθη τῷ Κυρίῳ· οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο Μωσῆ.

Μωσῆς

7. Καὶ ἦν Κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει, συνῆκε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ.

8. Αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως Γάζης, καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων, καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ Ἐζεκίᾳ, αὐτὸς ὁ ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ Ὡσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ἀνέβη Σαλαμαναασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτὴν,

10. καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους τριῶν ἐτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἔτος ἐνιαυτὸς ἔννατος τῷ Ὡσηὲ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ συνελήφθη Σαμάρεια.

11. Καὶ ἀπῴκισεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν εἰς Ἀσσυρίους, καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ, καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμῷ Γωζὰν, καὶ Ὀρὴ Μήδων,

12. ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωσῆς δοῦλος Κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ οὐκ ἐποίησαν.

13. Καὶ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, καὶ συνέλαβεν αὐτάς.

14. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων εἰς Λαχεὶς, λέγων· ἡμάρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ· ὃ ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ, βασάσω. Καὶ ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου.

15. Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως.

16. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συνέκοψεν Ἐζε-

v. 2. Ζαχχαίου) ζαχαρίου. v. 4. (πάσας) abeſt. ibid. Μωσῆς) μωυσῆς. ib. αὐτοὺς Νεθάν.) αὐτὸν νεεθάν. v. 5. ἐν πᾶσι βασιλεῦσιν) πᾶσι deeſt. ibid. καὶ τοῖς) καὶ ἐν τοῖς. v. 6. Μωσῆς) μωυσῆ. v. 7. μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν) μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν πᾶσιν. v. 9. ὁ ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος Ὡσηὲ) ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ ὡσηὲ. v. 10. ἔτος ἐνιαυτὸς) αὐτὸς ἐνιαυτὸς. v. 12. ὅτι οὐκ ἤκουσαν) ἀνθ' ὧν ὅτι ἐκ ἤκουσαν. ibid. Μωσῆς δοῦλος) μωυσῆς ὁ δοῦλος. v. 13. Σεναχηρεὶμ) σενναχηρὶμ. v. 14. Λαχεὶς) λαχὶς, paſſim. ibid. ἐὰν ἐπιθῇς) ὃ ἐὰν ἐπιθῇς.

Ἐζεκίας τὰς θύρας ναοῦ Κυρίου, καὶ τὰ ἐσηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ Ἀσσυρίων.

17. Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς, καὶ τὸν Ῥαψάκην ἐκ Λαχεὶς πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως.

18. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν Ἐλιακεὶμ ὁ υἱὸς Χαλκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ Σομνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ Ἰωὰς ὁ υἱὸς Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. Ἰωσαφὰτ

19. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν· τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς Ἀσσυρίων· τίς ἡ πεποίθησις αὕτη ἣν πέποιθας;

20. Εἶπας· πλὴν λόγοι χειλέων, βουλὴ καὶ δύναμις εἰς πόλεμον· καὶ νῦν τίνι πεποιθὼς ἠθέτησας ἐν ἐμοί;

21. Νῦν ἰδοὺ πέποιθας σαυτῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον; ὃς ἂν στηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ τρυπήσει αὐτήν. οὕτως Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν. πρυγήσει

22. Καὶ ὅτι εἶπας πρὸς μὲ, ἐπὶ Κύριον Θεὸν πεποίθαμεν· οὐχὶ αὐτός (ἔστος) ἐστιν ὃν ἀπέστησεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα, καὶ τῇ Ἰερουσαλὴμ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκύνησατε ἐν Ἰερουσαλήμ; προσκυνήσατε

23. Καὶ νῦν μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου, τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι σαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς.

24. Καὶ πῶς ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας σαυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς; εἰς

25. Νῦν οὖν μὴ ἄνευ Κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν· Κύριος εἶπε πρὸς μὲ, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.

26. Καὶ εἶπεν Ἐλιακεὶμ υἱὸς Χελκίου, καὶ Σομνὰς, καὶ Ἰωὰς πρὸς Ῥαψάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστὶ, ὅτι ἀκούομεν ἡμεῖς, καὶ οὐ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους. Ἰωσαφὰτ τούτου

27. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου, καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς

V. 16. ναὸ Κυρίου, καὶ) ναοῦ, καὶ. ibid. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. V. 17. τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς) καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν θαρθὰν, καὶ τὸν ῥαφὶς. V. 18. Ἐλιακεὶμ ὁ υἱὸς Χαλκίου) ἑλιακὶμ υἱὸς χελκίου. ibid. Σομνὰς) σωμνὰς. ib. καὶ Ἰωσαφὰτ) καὶ ἰωὰς ὁ υἱὸς σαφὰτ. V. 19. τίς ἡ πεποίθησις) τί ἡ πεποίθησις. V. 20. καὶ νῦν τίνι) νῦν οὖν τίνι. V. 21. πρυγήσει) τρήσει. V. 22. ἔστος ἔ ἀπέστησεν) οὗτος ἀπέστησεν. ibid. προσκυνήσατε) προσκυνήσετε. V. 23. τῷ βασιλεῖ) absque articulo. ibid. σαυτῷ) σεαυτῷ. V. 24. εἰς Αἴγυπτον) ἐπ' αἴγυπτον. V. 25. Νῦν οὖν) καὶ νῦν. V. 25. Σομνὰς καὶ Ἰωσαφὰτ πρὸς) σωμνὰς καὶ ἰωὰς πρὸς. ibid. πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λ. τότε ἐπὶ) μεθ' ἡμῶν ἰουδαϊστὶ, καὶ ἵνατί λαλεῖς ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ. V. 27. μὴ πρὸς τὸν) μὴ ἐπὶ τὸν.

τὲς καθημένους ἐπὶ τῶ τείχους, τῦ φαγεῖν τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πιεῖν τὸ ἔρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν;

28. Καὶ ἔστη Ῥαψάκης, καὶ ἐβόησε φωνῆ μεγάλη Ἰεδαϊστὶ, καὶ ἐλάλησε, καὶ εἶπεν· ἀκέσατε τὲς λόγες τῦ βασιλέως τῦ μεγάλε, βασιλέως Ἀσσυρίων·

29. Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· μὴ ἐπαιρέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, ὅτι ὲ μὴ δύνηται ὑμᾶς ἐξελέσθαι ἐκ χειρός με.

30. καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας πρὸς Κύριον, λέγων· ἐξελέμενος ἐξελεῖται ἡμᾶς Κύριος, ὲ μὴ παραδοθῆ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων.

31. Μὴ ἀκέετε Ἐζεκίε, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ποιήσαλε μεθ' ἐμῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθατε πρὸς μὲ, καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτῦ, καὶ ἀνὴρ τὴν συκῆν αὐτῦ φάγελαι, καὶ πίεται ὕδωρ τῦ λάκκε αὐτῦ,

32. ἕως ἔλθω, καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς ἡ γῆ ὑμῶν, γῆ σίτε, καὶ οἴνου, καὶ ἀμπελώνων, καὶ ἄρτε, γῆ ἐλαίας ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ ζήσετε, καὶ ὲ μὴ ἀποθάνητε. καὶ μὴ ἀκέετε Ἐζεκίε, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων, Κύριος ῥύσεται ὑμᾶς. ἄρτων

33. Μὴ ῥυόμενοι ἐῤῥύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων;

34. πῦ ἐστιν ὁ Θεὸς Αἰμαὰθ, καὶ Ἀρφάδ; πῦ ἐστιν ὁ Θεὸς Σεφφαρεαΐμ, Ἀνὰ, καὶ Ἀυὰ; μὴ ἐξείλαντο Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; Ἀρφάτ

35. Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν, οἳ ἐξείλαντο τὰς γαίας αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται Κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου;

36. Καὶ ἐκώφευσαν, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τῦ βασιλέως, λέγων, οὐκ ἀποκριθήσεθε αὐτῷ.

37. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακεὶμ, υἱὸς Χελκίου, ὁ οἰκονόμος, (ὁ υἱὸς Χελκείου) καὶ Σομνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ Ἰωὰς υἱὸς Ἀσὰφ ὁ ἀναμιμνήσκων, πρὸς τὸν Ἐζεκίαν, διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τὲς λόγες Ῥαψάκε.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤκεσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίε.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακεὶμ τὸν οἰκονόμον, καὶ Σομνὰν τὸν γραμματέα, καὶ τὲς πρεσβυτέρες τῶν ἱερέων περιβεβλημένες σάκκους πρὸς Ἡσαΐαν τὸν προφήτην υἱὸν Ἀμμώς.

V. 27. αὐτῶν μεθ' ὑμῶν.) αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα. V. 28. τῦ βασιλέως τῦ μεγάλε, βασιλέως Ἀσσυρίων.) τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων. V. 29. Ἐζεκίας) addit λόγοις. ibid. ἐκ χειρός με.) ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. V. 30. ἐξελούμενος ἐξελ. ἡμᾶς Κύριος) ἐξαιρέμενος ἐξελεῖται κύριος. ibid. βασιλέως Ἀσσυρίων.) βασιλέως συρίων, per errorem, ut opinor. V. 32. ὡς ἡ γῆ) absque articulo. ibid. καὶ ἀμπελώνων, καὶ ἄρτων) καὶ ἄρτε καὶ ἀμπελώνων. V. 34. Ἀρφάτ) ἀρφάδ. ibid. Σεφφαρουαΐμ Ἀνὰ καὶ Ἀυὰ; μὴ ἐξείλαντο) σεπφουραΐμ ἀνὰ καὶ ἀβὰ, ὅτι ἐξείλαντο. V. 35. τὰς γαίας) τὰς γὰς. V. 37. Ἐλιακεὶμ) ἐλιακὶμ υἱὸς. ibid. (ὁ υἱὸς Χελκείου) non habet. ib. Σόμνας) σώμνας. ib. Ἀσὰφ) σαφὰτ. ib. πρὸς τὸν Ἐζεκίαν) absque articulo. CAP. XIX. v. 1. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. V. 2. Ἐλιακεὶμ) ἐλιακὶμ, passim. ibid. Σομνὰν) per ω passim. ib. Ἀμμώς,) ἀμὼς.

3. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Ἐζεκίας· ἡμέρα θλίψεως, καὶ ἐλεγμοῦ, καὶ παροργισμοῦ, ἡ ἡμέρα αὕτη· ὅτι ἦλθον υἱοὶ ἕως ὠδίνων, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἔστι τῇ τικτούσῃ·

4. εἴ πως εἰσακούσεται Κύριος ὁ Θεός σου πάντας τοὺς λόγους Ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα, καὶ βλασφημεῖν ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ λήψῃ προσευχὴν περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου.

λόγους οὓς

5. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν.

6. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας· τάδε ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν· τάδε λέγει Κύριος· μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ παιδάρια βασιλέως Ἀσσυρίων ἐμέ·

7. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα, καὶ ἀκούσεται ἀγγελίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ * καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ.

ἀγγελίας

* καταβάλλω

8. Καὶ ἀπέστρεψε Ῥαψάκης, καὶ εὗρε τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ Λοβνά· ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ Λαχείς.

9. Καὶ ἤκουσε περὶ Θαρακὰ βασιλέως Αἰθιόπων, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σοῦ· καὶ ἀπέστρεψε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων·

ἐξῆλθον

10. τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τῷ λέγειν· μὴ ἐπαιρέτω σε ὁ Θεός σου, ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ, λέγων· οὐ μὴ παραδοθῇ Ἰερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων·

ἐπεράτησε

11. ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσαις ταῖς γαίαις τοῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς, καὶ σὺ γενεαῖς ῥυσθήσῃ;

γενεαῖς

12. Μὴ ἐξείλαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου, τήν τε Γωζὰν, καὶ τὴν Χαρράν, καὶ τὴν Ῥαφέθ, καὶ υἱοὺς Ἐδὲν τοὺς ἐν Θαλασσάρ;

Ἐδὼμ

13. Ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς Λιμαθ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρφὰδ, καὶ βασιλεὺς τῆς πόλεως Σεφφαρεαΐμ, Αἰνὰ, καὶ Ἀυά;

Αἰθαὰμ

14. Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς τῶν ἀγγέλων· καὶ ἀνέγνω αὐτά· καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον Κυρίου.

αὐτὸ

15. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον Κυρίου, καὶ εἶπε· Κύριε, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβεὶμ, σὺ εἶ ὁ Θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν,

16. Κλῖ-

v. 3. ἡμέρα αὕτη) ἡ ἡμέρα αὕτη. v. 4. σου τοὺς λόγους) σε πάντας τοὺς λόγους. ibid. λόγους οὓς ἤκουσε) ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε. v. 6. μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων) μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων. ibid. ἐμέ.) abeſt. v. 7. ἀγγελίας) ἀγγελίαν. ibid. καταβάλλω) καταβαλῶ. v. 8. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἀπὸ Λαχείς.) ἐκ λαχίς. v. 9. ἐξῆλθον) ἐξῆλθε. ibid. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. v. 10. τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τῷ λέγειν.) deſiderantur. ibid. ἐπεράτησε) ἐπαιρέτω σε. ib. ἐπ' αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 11. ταῖς γενεαῖς) ταῖς γαίαις. v. 12. Μὴ ἐξείλαντο) μὴ ἐξαιρόμενοι ἐξείλαντο. ibid. Ῥαφέθ, καὶ υἱοὺς Ἐδὼμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ;) ῥαφὶς, καὶ υἱοὺς ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαεσθέν; v. 13. Αἰθαὰμ) αἰμαθ. ibid. καὶ βασιλεὺς τῆς π. Σεφφαρεαΐμ Αἰνὰ, καὶ Ἀυά;) καὶ ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως σεπφαρουαΐν ἀνὰ καὶ ἀβά; v. 14. ἀγγέλων) τῶν ἀγγέλων. ibid. ἀνέπτυξεν αὐτὸ) ἀνέπτυξεν αὐτὰ. v. 15. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον Κυρίου,) hæc deſiderantur.

16. Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουσον· ἄνοιξον, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε· καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρεὶμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα.

17. Ὅτι ἀληθείᾳ, Κύριε, ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ ἔθνη, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν,

18. καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, ὅτι οἱ θεοί εἰσιν, ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλα καὶ λίθος· καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς.

19. Καὶ νῦν, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς μόνος.

20. Καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, Θεὸς Ἰσραήλ· ἃ προσηύξω πρὸς μὲ περὶ Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἤκουσα.

21. Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἐξουδένωσέ σε, καὶ ἐμυκλήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ Σιών, ἐπὶ σὲ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ·

22. τίνα ὠνείδισας, καὶ ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνὴν, καὶ ἦρες εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου; εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ·

23. ἐν χειρὶ ἀγγέλων σε ὠνείδισας Κύριον, καὶ εἶπας· ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων μὲ ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων (μου), μηροὺς τοῦ Λιβάνου, καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ, τὰ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς Μηλὸν τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρ- μέρος μήλου αὐτοῦ.

24. Ἐγὼ ἔψυξα, καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλ- ἐφύλα- λότρια, καὶ ἐξηρήμωσα τῷ ἴχνει τοῦ ξα ποδός μου πάντας τοὺς ποταμοὺς περιοχῆς.

25. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα αὐτὴν, καὶ νῦν ἤγαγον αὐτήν· καὶ ἐγενήθη εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυράς.

26. Καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠθένησαν τῇ χειρὶ, ἔπληξαν καὶ κατηχύνθησαν, ἐγένοντο χόρτος ἀγρῷ, ἢ χλωρὰ χλωροβο- βοτάνη, ἡ χλόη δωμάτων, καὶ * πάτημα τάνη ἀπέναντι ἑστηκότος. * πατή-

27. Καὶ τὴν καθέδραν σου, καὶ τὴν ματα ἔξοδόν σου, καὶ τὴν εἴσοδόν σου ἔγνων, καὶ τὸν θυμόν σου ἐπ' ἐμέ,

28. διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμὲ, καὶ τὸ σθένος σου ἀνέβη ἐν τοῖς ὠσί μου· καὶ θήσω τὰ ἄγκιστρά μου ἐν τοῖς μυκλήρσί σου, καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ.

v. 17. καὶ τὴν γῆν αὐτῶν) non habet. v. 18. ὅτι οἱ θεοὶ) ὅτι ἐ θεοὶ. v. 19. ὅτι σὺ εἶ Κύριος) εἶ deeſt. v. 21. πρὸς αὐτόν·) ἐπ' αὐτόν. ibid. ἐπὶ σὲ κεφ. ἐκίνησε) ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησε. v. 21. καὶ ἐβλασφ.) καὶ τίνα ἐβλασφήμησας; ibid. ἦρες) ἦρας. v. 23. ἀνέβην) ἀναβήσομαι. ibid. (μου) abeſt. ib. εἰσῆλθον εἰς μέρος τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτοῦ.) ἦλθον εἰς μέσον δρυμοῦ καὶ καρμήλου. v. 24. ἐφύλαξα) ἔψυξα. ibid. ἐξηρήμωσα) ἐξερήμωσα. ib. τοὺς ποταμοὺς) absque articulo. v. 25. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν) hæc omnia deſunt. ibid. καὶ ἤγαγον) ἤγαγον, vel potius συνήγαγον. v. 26. χλωροβοτάνη, ἡ χλόη) χλωρὰ βοτάνη, χλόη. ibid. πατήματα) πάτημα. v. 27. καὶ τὴν εἴσοδόν σε) non habet. ibid. θυμόν σε) addit ἐπ' ἐμὲ. v. 28. χαλινὸν τοῖς) χαλινὸν ἐκ τοῖς.

Φαγῇ 29. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον· φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὐτόματα, καὶ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα, καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπορὰ, καὶ ἀμητὸς, καὶ φυτεία ἀμπελώνων, καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν.

30. Καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα, τὸ ὑπολειφθὲν, ῥίζαν κάτω, καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω·

31. Ὅτι ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, καὶ ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος Κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει τοῦτο.

32. Οὐχ οὕτως; τάδε λέγει Κύριος πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων· οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος, καὶ ἐ προφθάσει αὐτὴν θυρεὸς, καὶ ἐ μὴ ἐκχέῃ πρὸς αὐτὴν πρόχωμα·

33. τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται, λέγει Κύριος·

34. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

35. Καὶ ἐγένετο (ἕως) νυκτὸς, καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας· καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἰδὲ πάντες σώματα νεκρά.

36. Καὶ ἀπῆρε, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἀπέστρεψε Σενναχηρεὶμ βατιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νινευῆ.

37. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν οἴκῳ Νεσεραὰχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ Ἀδρεμέλεχ, καὶ Σαρασαὰρ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ. Καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀρμεχὼ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσορδὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐσοραὰχ Ἀραδαὰδ

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζεκίας εἰς θάνατον· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἡσαΐας, υἱὸς Ἀμμὼς, ὁ προφήτης, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· ἔντειλαι τῷ οἴκῳ σε, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ, καὶ ἐ ζήσῃ.

2. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἐζεκίας πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἠύξατο πρὸς Κύριον, λέγων·

3. ὦ δὴ, Κύριε, μνήθητι δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόν σε ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. Καὶ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ.

4. Καὶ ἦν Ἡσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆμα Κυρίε ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων·

5. ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ λαοῦ μου· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σε· ἤκου-

v. 29. φαγῇ) φάγε. ibid. καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ) καὶ ἔτει τριτῳ. v. 30. τὸ διασεσωσμένον οἴκου) τὸν διασεσωσμένον οἶκον. ibid. ποιήσει) καὶ ποιήσει. v. 32. προφθάσει αὐτὴν) προφθάσει ἐπ' αὐτὴν. v. 34. τοῦ σῶσαι αὐτὴν) non habet. v. 35. (ἕως) abeſt. v. 37. Ἐσοραὰχ) μεσεραὰχ. ibid. Ἀδρεμέλεχ) ἀδραμέλεχ. ib. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ib. διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀραδαὰδ.) ἐσώθησαν εἰς γῆν ἀρμεχὼ. ib. υἱὸς) ὁ υἱὸς. CAP. XX. v. 1. Ἀμμὼς) ἀμὼς. ibid. ὅτι ἀποθνήσκεις) ὅτι, abeſt. v. 2. ἐπέστρεψεν) ἀπέστρεψεν. v. 3. ὦ δὴ) abeſt. ibid. καὶ ἐν καρδίᾳ) ἐν abeſt. ib. ἐνώπιόν σου) ἐν ὀφθαλμοῖς σου. v. 5. τοῦ λαοῦ) τοῦ λαοῦ μου.

ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδὲ ἐγὼ ἰάσομαί σε, ἐν τῇ ἀναβήσεται ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναβήσῃ εἰς τὸν οἶκον Κυρίου.

6. Καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων σώσω σε, καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης διὰ μέ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

7. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας· λαβέτωσαν παλάθην σύκων, (καὶ ἐλήφθη) καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑγιάσει.

8. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν· τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσεταί Κύριός με, καὶ ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ:

9. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας· τοῦτο τὸ σημεῖον παρὰ Κυρίου, ὅτι ποιήσει Κύριος τὸν λόγον, ὃν ἐλάλησε· πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμούς, ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα ἀναβαθμούς;

10. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· κεῖφον τὴν σκιὰν κλῖναι δέκα ἀναβαθμούς· ἐχί, ἀλλὰ ἐπιστραφήτω ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω.

11. Καὶ ἐβόησεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς Κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς οἷς κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ, εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς.

12. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε Μερωδὰχ Βαλαδὰν, υἱὸς Βαλαδὰν, βασιλεὺς Βαβυλῶνος, βιβλία καὶ μανανὰ πρὸς Ἐζεκίαν, ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἠρρώστησεν Ἐζεκίας.

13. Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς Ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τῆ νεχωθὰ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ ἀρώματα, καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν, καὶ ὅσα ἠυρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτῆ· οὐκ ἦν λόγος, ὃν οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτῆ. τόπος

14. Καὶ εἰσῆλθεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τί ἐλάλησαν οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκασι πρὸς σέ; Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· ἐκ γῆς πόρρωθεν ἦκασι πρὸς μὲ ἐκ Βαβυλῶνος.

15. Καὶ εἶπε· τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μὲ ἴδον, οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μὲ, ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου.

16. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς Ἐζεκίαν· ἄκουσον τὸν λόγον Κυρίε·

17. ἰδὲ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ληφθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλῶνα· καὶ

ν. 5. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. ἀναβήσεται εἰς τὸν οἶκον) ἀναβήσῃ εἰς οἶκον. v. 6. διὰ μὲ) δι' ἐμὲ. v. 7. Ἡσαΐας) abeſt. ibid. (καὶ ἐλήφθη) non habet. v. 8. Κύριός με) transpoſita. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. v. 9. ἀναβαθμοὺς) βαθμοὺς, præterea adjicit ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα βαθμούς. v. 10. ἀναβαθμοὺς) βαθμοὺς. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. ib. ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς) ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς δέκα βαθμοὺς εἰς. v. 11. κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ) non habet. v. 12. Μερωδὰχ.) μερωδὰχ. v. 13. καὶ τὰ ἀρώματα) καὶ abeſt. ibid. τόπος) λόγος. v. 15. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας) ἐζεκίας. deeſt. ibid. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς) ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς. v. 16. τὸν λόγον) λόγον.

ὑπολημφθήσεται

καὶ ὀχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα ὃ εἶπεν ὁ Κύριος·

18. καὶ οἱ υἱοί σε, οἳ ἐξελεύσονται ἐκ σου, οὓς γεννήσεις, λήψεται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.

19. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν· ἀγαθὸς ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε. καὶ εἶπε· μὴ οὐκ, ἐὰν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσαι ἐν ἡμέραις μου;

20. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε, τὴν κρήνην, καὶ τὸν ὑδραγωγὸν, καὶ εἰσήνεγκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

21. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΥΙΟΣ δώδεκα ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ὀφσιβά.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἀπέστρεψε, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ κατέσκαψεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε τὸ θυσιαστήριον τῇ Βάαλ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς· ἀπέστρεψεν

4. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸ θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὡς εἶπεν, ἐν Ἰερουσαλὴμ θήσω τὸ ὄνομά μου. τὸν θρόνον

5. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ θυσιαστήριον πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου· πάσαις

6. καὶ διῆγε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο, καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐποίησε θελητὴν καὶ γνωστὰς ἐπλήθυνε τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

7. Καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ὡς ἐποίησεν, ἐν τῷ οἴκῳ * ᾧ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ, καὶ πρὸς Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, γλυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ ἄλσει * ὡς

8. καὶ ὃ προσθήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, οἵτινες φυλάξουσι τοῦ ποιεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν ἣν

V. 17. ὑπολημφθήσεται) ὑπολειφθήσεται. ibid. ὁ Κύριος) κύριος. **V.** 19. καὶ εἶπε· μὴ οὐκ, ἐὰν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσαι ἐν ἡμέραις μου;) ἔστω εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. **V.** 20. εἰσήνεγκε) εἰσήγαγε. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) addit λόγων. CAP. XXI. **V.** 1. Ὀφσιβά.) ἀψιβά. **V.** 3. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. κατέσκαψεν) κατέσπασεν. ib. ἀπέστρεψεν τὸ θυσιαστήριον) ἀνέστησε θυσιαστήριον. ib. ἄλση) τὰ ἄλση. **V.** 4. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. ἐν πάσαις αὐλαῖς) ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς. **V.** 6. θελητὴν) τερέτη. **V.** 7. γλυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ ἄλσει ὡς ἐποίησεν) γλυπτὸν τοῦ ἄλσους. ibid. ᾧ εἶπε) ὡς εἶπε. ib. καὶ Ἰερασ. ἣν) καὶ ἐν Ιερασαλὴμ ᾗ. ib. Φυλῶν Ἰσραὴλ) Φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ. ib. ἐκεῖ) abeſt. **V.** 8. τοῦ ποιεῖν) abeſt. ibid. ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πᾶσαν ἐντολὴν) ἐνετ. κατὰ πᾶσαν τὴν ἐνταλὴν.

ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ θεὸς μὲ Μωσῆς.

9. Καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς Μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη, ἃ ἠφάνισε Κύριος ἐκ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ, τῶν προφητῶν, λέγων·

11. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς ὁ βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ Ἀμορῥαῖος ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἐξήμαρτε καὶ γε τὸν Ἰούδαν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Ἰούδας

12. Οὐχ οὕτως· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ κακὰ, καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.

13. Καὶ ἐκλενῶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ τὸ μέτρον Σαμαρείας, καὶ τὸ στάθμιον οἴκου Ἀχαάβ· καὶ ἀπαλείψω τὴν Ἰερουσαλὴμ, καθὼς ἀπαλείφεται τὸ ἀλάβαστρον ἀπαλείφόμενος, καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ. στάθμιον

14. Καὶ ἀπεώσομαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν, καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,

15. ἀνθ' ὧν ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

16. καί γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφόδρα, ἕως οὗ ἔπλησε τὴν Ἰερουσαλὴμ στόμα εἰς στόμα, πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρτε τὸν Ἰούδαν, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.

17. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ ἣν ἥμαρτεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

18. Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἐν κήπῳ Ὀζά. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

19. Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη δώδεκα ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μασσαλαμεὶθ, θυγάτης Ἀροὺς ἐξ Ἰετέβα. Ἰεσαχάλ

20. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐλάτρευσε τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς·

v. 8. Μωσῆς) μωϋσῆς. v. 11. ἔμπροσθεν) ὁ ἔμπροσθεν. ibid. καί γε Ἰούδας) καὶ γε τὸν ἰούδαν. v. 12. ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ κακὰ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν) κακὰ ἐπὶ ἱερους. καὶ ἰούδαν. v. 13. σαθμὸν) στάθμιον. ibid. τὸ ἀλάβαστρον) ὁ ἀλάβαστρος. v. 15. ἀνθ' ὧν) addit ὅσα. ibid. ἀπὸ τῆς ἡμέρας) adjicit ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας. v. 18. ἐν κήπῳ) ἐν τῷ κήπῳ, priore loco. ibid. Ἀμμὼν) ἀμὼς. v. 19. Ἀμμὼν) ἀμὼς. ibid. δώδεκα) δύο. ib. Μασσαλαμεὶθ) μεσοκαὶμ. ib. Ἰεσαχάλ.) ἰετέβα.

22. καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Κυρίου.

23. Καὶ συνεγράφησαν οἱ παῖδες Ἀμμὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ.

24. Καὶ ἐπάταξε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς πάντας τὲς συγραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτῦ ἀνὶ αὐτῦ.

25. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμμὼν, ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰέδα; ἐχ

26. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτῦ ἐν κήπῳ Ὀζὰ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΥΙΟΣ ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἐδιδὰ, θυγάτηρ * Ἐδειὰ ἐκ Βασουρώθ. Ἰεδιδὰ *

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, οὐκ ἀπέκη δεξιὰ ἢ ἀριστερά.

3. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σαφφὰν, υἱὸν Ἐσελίου υἱοῦ Μεσολλὰμ, τὸν γραμματέα τῦ οἴκυ Κυρίε, λέγων· Μεσαλὴν

4. ἀνάβηθι πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον Κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ Φυλάσσοντες τὸν ϛαθμὸν παρὰ τῦ λαῦ,

5. καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα, τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ Κυρίε. καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ποιῦσι τὰ ἔργα, τοῖς ἐν οἴκῳ Κυρίε, τῦ κατισχῦσαι τὸ βεδὲκ τῦ οἴκυ,

6. τοῖς τέκλοσι, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τῦ κλήσασθαι ξύλα, καὶ λίθους λατομητὲς, τῦ κραταιῶσαι τὸ βεδὲκ τῦ οἴκυ·

7. πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοῖς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ποιῦσι. αὐτὸ

8. Καὶ εἶπε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς Σαφφὰν τὸν γραμματέα· βιβλίον τῦ νόμυ εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ ἔδωκε Χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς Σαφφὰν, καὶ ἀνέγνω αὐτό.

9. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπέστρεψε τῷ βασιλεῖ ῥῆμα, καὶ εἶπεν· ἐχώνευσαν οἱ δῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα

v. 23. Ἀμμὼν) ἀμὼς, passim. v. 24. πᾶς ὁ λαὸς) πᾶς abest. v. 25. ἐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐπὶ βιβλίε) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 26. τάφῳ ἐν κήπῳ) τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ. CAP. XXII. v. 1. Ἐδιδὰ, θυγάτηρ Ἰεδηδὰ) ἰεδία θυγάτηρ ἐδειὰ. v. 2. ἢ ἀριστερά.) καὶ ἀριστερά. v. 3. τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν) τῷ ὀγδόῳ ἀπέστειλεν. ibid. Σαφφὰν υἱὸν Ἐσελίου υἱοῦ Μεσσαλὴν) σαπφὰν υἱὸν ἐζελλίου υἱοῦ μεσσολλὰμ. ib. τῦ οἴκυ) οἴκου κυρίου. v. 4. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. v. 5. ἔργα ἐν οἴκῳ) ἔργα τοῖς ἐν οἴκῳ. v. 7. ἐξελογ. αὐτοῖς) ἐξελογίζοντο αὐτοὺς. ibid. πίστει αὐτὸ) πίστει αὐτοὶ. v. 8. Σαφφὰν) σαπφὰν, passim. ibid. Χελκίας πρὸς) χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς. v. 9. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. ibid. ἐπέστρεψε) ἀπέστρεψε. ib. ἐν τῷ οἴκῳ) ἐν οἴκῳ.

ρα ποιούντων τὰ ἔργα, τῶν καθεσαμένων ἐν οἴκῳ Κυρίε.

10. Καὶ εἶπε Σαφφὰν ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· βιβλίον ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφφὰν ἐνώπιον τῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸς λόγους τῦ βιβλίου τῦ νόμου, καὶ ἔρρηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτῦ.

12. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ Σαφφὰν, καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαίε, καὶ τῷ Σαφφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ Ἀσαΐᾳ δούλῳ τῦ βασιλέως, λέγων· Ἰασαὶ

13. δεῦτε, ἐκζητήσατε τὸν Κύριον περὶ ἐμοῦ, καὶ περὶ παντὸς τῦ λαοῦ, καὶ περὶ παντὸς τῦ Ἰούδα, περὶ τῶν λόγων τῦ βιβλίου τῦ εὑρεθέντος τούτε, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ Κυρίε ἡ ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, ὑπὲρ ὧ οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τῦ βιβλίου τούτε, τῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ' ἡμῶν.

14. Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχικὰμ, καὶ Ἀχοβὼρ, καὶ Σαφφὰν, καὶ Ἀσαΐας πρὸς Ὁλδαν τὴν προφῆτιν, γυναῖκα Σελλὲμ, υἱῦ Θεκκουὲ, υἱῦ Ἀρὰς, τῦ ἱματιοφύλακος· καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ μασενᾷ· καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν.

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μὲ,

16. τάδε λέγει Κύριος· ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τὲς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, πάντας τὲς λόγους τῆς βίβλε ἧς ἀνέγνω βασιλεὺς Ἰούδα,

17. ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίων θεοῖς ἑτέροις, ὅπως παροργίσωσί με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τέτῳ, καὶ ὐ σβεσθήσεται.

18. Καὶ πρὸς βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐπιζητῆσαι τὸν Κύριον, τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· οἱ λόγοι οὓς ἤκουσας,

19. ἀνθ' ὧν ὅτι ἠπαλύνθη ἡ καρδία σου, καὶ ἐνετράπης ἀπὸ προσώπε Κυρίου, ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τὲς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τῦ εἶναι εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς κατάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, καὶ γε ἐγὼ ἤκουσα, λέγει Κύριος·

20. οὐχ οὕτως· ἰδὲ ἐγὼ προσίθημί σε πρὸς τὲς πατέρας σου, καὶ συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τόπον ὐκ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγώ εἰμι ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον.

V. 9. τῶν καθεσαμένων) absque articulo. v. 11. τῦ βιβλίου) absque articulo. ibid. ἔρρηξε) διέρρηξε. v. 12. Ἰασαὶ) ἀσαΐα. v. 13. Ἰούδα περὶ) ἰούδα καὶ περὶ. ibid. ἡ ἐκκεκαυμένη) deest articulus. v. 14. γυναῖκα Σελλούμ, υἱοῦ Θεκκὲ) μητέρα σελλὴμ υἱοῦ θεκκὲν. v. 15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·) καὶ εἶπεν αὐτοῖς. v. 16. ἰδοὺ ἐπάγω) ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω. ibid. τῆς βίβλε) τοῦ βιβλίου. v. 17. ὁ θυμός με) absque articulo. v. 19. ἐλάλησα) ἐλάλησας, per errorem, ut opinor. ibid. ἀπὸ προσώπε Κυρίου) κυρίου abeſt. ib. καὶ ἐγὼ) καί γε ἐγὼ. v. 20. οὕτως· ἐγὼ) θεῦτως, ἰδοὺ. ibid. εἰς τὸν τόπον) εἰς τὸν τάφον. ib. ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐν εἰρήνῃ.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

3. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐνώπιον Κυρίου τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Κυρίου, καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐν πάσῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον τοῦτο. Καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ.

4. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι τῆς δευτερώσεως, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ Κυρίου πάντα τὰ σκεύη τὰ πεποιημένα τῷ Βάαλ, καὶ τῷ ἄλσει, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἰερουσαλὴμ ἐν σταθμῷ Κέδρων, καὶ ἔβαλε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς Βαιθήλ.

5. Καὶ κατέπαυσε τοὺς Χωμαρεὶμ οὓς * ἔδωκαν βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς περικύκλῳ Ἰερουσαλὴμ, καὶ τοὺς θυμιῶντας τῇ Βάαλ, καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ τοῖς Μαζουρὼθ, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ. καὶ κατέκαυσε * ἔδωκεν βασιλεὺς

6. Καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἐξ οἴκου Κυρίου ἔξωθεν Ἰερουσαλὴμ, εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Κέδρων, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν· καὶ ἔῤῥιψε τὸν χοῦν αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ.

7. Καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν Καδησὶμ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, ἃ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ Χετλιεὶμ τῷ ἄλσει. Καδησὶν

8. Καὶ ἀνήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πόλεων Ἰούδα, καὶ * ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ ὅ ἐθυμίασαν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ Γαβαὰ, καὶ ἕως Βηρσαβεέ· καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν πυλῶν, τῶν παρὰ τὴν θύραν τῆς πύλης Ἰησοῦ ἄρχοντος τῆς πόλεως, τῶν ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως. πόλεως * ἐμίαναν πύλης

9. Πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

10. Καὶ

CAP. XXIII. v. 2. ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως) ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως. ibid. ἐν τοῖς ὠσὶν) absque articulo. v. 3. καὶ τοῦ φυλάσσειν) καὶ abeſt. v. 4. φυλάσσουσι ἐξαγαγεῖν) φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν. v. 5. οὓς ἔδωκεν βασιλεὺς) ἃς ἔδωκαν βασιλεῖς. ibid. Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς) ἰούδα καὶ τοῖς. ib. τῇ Βάαλ) τῷ βάαλ. v. 6. χειμάῤῥουν Κέδρων) adjicit καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Κέδρων. v. 7. Καδησὶν) καδησὶμ. v. 8. ἐκ πόλεως) ἐκ πόλεων. ibid. ἐμίαναν) ἐμίανε. ib. ἀπὸ Γαβαὰ) ἀπὸ Γαιβαὰ. ib. τῶν παρὰ τὴν) τὸν παρὰ τὴν. ib. ἄρχοντος τῆς πύλης) ἄρχοντος τῆς πόλεως.

Θοφθὰ 10. Καὶ ἐμίανε τὸν Θόφεθ τὸν ἐν Φά-
Ἐννομὼμ ραγγι υἱῶ Ἐννόμ, τῶ διάγειν ἄνδρα τὸν
υἱὸν αὐτῶ, καὶ ἄνδρα τὴν θυγατέρα
αὐτοῦ τῷ Μολὸχ ἐν πυρί.

καὶ ἐκαυ- 11. Καὶ κατέπαυσε τοὺς ἵππους οὓς *ἔδω-
σαν καν βασιλεῖς Ἰούδα τῷ ἡλίῳ, ἐν τῇ εἰσό-
*ἔδωκεν δῳ οἴκου Κυρίου εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
βασιλεὺς Νάθαν βασιλέως τῶ εὐνούχου, ὃς ἐν
Φαρουρείμ. Καὶ τὸ ἅρμα τῶ ἡλίου κατέ-
καυσεν πυρὶ,

12. καὶ τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐπὶ τῶ
δώματος τῶ ὑπερῴου Ἄχαζ, ἃ ἐποίη-
σαν βασιλεῖς Ἰούδα· καὶ τὰ θυσιαστήρια
ἃ ἐποίησε Μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐ-
λαῖς οἴκου Κυρίου (καὶ) καθεῖλεν ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ κατέσπασεν ἐκεῖθεν, καὶ
ἔῤῥιψε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάῤ-
ῥουν Κέδρων.

13. Καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ πρόσωπον
Ἰερουσαλὴμ, τὸν ἐκ δεξιῶν τῶ ὄρους τῶ
Μοθὼ Μοθὼθ, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν βασι-
λεὺς Ἰσραὴλ τῇ Ἀσάρτῃ προσοχθίσ-
Μαχὼς ματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμὼς προσοχ-
Ἀμελ- θίσματι Μωὰβ, καὶ τῷ Μελχὸμ βδε-
χὸμ λύγματι υἱῶν Ἀμμὼν, ἐμίανεν ὁ βα-
σιλεύς.

14. Καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ
ἐξωλέθρευσε τὰ ἄλση, καὶ ἔπλησε τὸν
τόπους αὐτῶν ὀστέων ἀνθρώπων.

15. Καί γε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαι-
θὴλ τὸ ὑψηλὸν, ὃ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ
υἱὸς Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ,
καί γε τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο, καὶ τὸ
ὑψηλὸν κατέσπασε, καὶ συνέτριψε τὰς
λίθους αὐτῶ, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν,
καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος.

16. Καὶ ἐξένευσεν Ἰωσίας, καὶ εἶδε
τοὺς τάφους οἱ ἐκεῖ ἐν τῇ πόλει, καὶ
ἀπέστειλε, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν
τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσια-
στήριον, καὶ ἐμίανεν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆ-
μα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τῶ
Θεῶ ἐν τῷ ἑστάναι Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ ἑορτῇ
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ ἐπιστρέψας ἦρε
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶ ἐπὶ τὸν τάφον τῶ
ἀνθρώπε τῶ Θεῶ τῶ λαλήσαντος τοὺς
λόγους τούτους,

17. καὶ εἶπε· τί τὸ σκόπελον ἐκεῖνο
ὃ ἐγὼ ὁρῶ; Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες
τῆς πόλεως· ὁ ἄνθρωπος τῶ Θεῶ ἐστιν,
ὁ ἐξεληλυθὼς ἐκ τῶ Ἰούδα, καὶ ἐπικα-
λεσάμενος τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐπε-
καλέσω ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Βαιθήλ.

18. Καὶ εἶπεν· ἄφετε αὐτὸν, ἀνὴρ
μὴ κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτῶ. καὶ ἐρύθησαν εὑρέθη-
τὰ ὀστᾶ αὐτῶ μετὰ τῶν ὀστῶν τῶ προ- σαν
φήτε τῶ ἥκοντος ἐκ Σαμαρείας.

19. Καί γε (εἰς) πάντας τοὺς οἴκους
τῶν ὑψηλῶν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι Σα-
μαρείας, οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ
παροργίζειν Κύριον, ἀπέσησεν Ἰωσίας
βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησεν ἐν αὐ- ἀπέστη-
τοῖς σεν

v. 10. Θοφθὰ) ταφεθ. ibid. Ἐννομὼμ τοῦ διάγειν) ἐννὸμ τοῦ διαγαγεῖν. v. 11. κατέκαυσαν) κατέκαυσε. ibid. ἔδωκεν βασιλεὺς) ἔδωκαν βασιλεῖς. ib. ὃς ἐν Φαρουρείμ) ἐν Φαρκείμ. v. 12. (καὶ) abeſt. v. 13. οἶκον ἐπὶ) οἶκον τὸν ἐπὶ. ibid. ἐκ δεξιῶν τῶ ὄρους τῶ Μοθὼ) τὸν ἐκ δεξιῶν τῶ ὄρους τῶ μοθαθ. ib. καὶ τῷ Μαχὼς) καὶ τῷ χαμὼς. ib. Ἀμελχὸμ) μολὸχ. v. 15. ἐκεῖνο καὶ τὸ ὑψηλὸν) καὶ abeſt. v. 16. τάφους οἱ ἐκεῖ) τάφους τοὺς ἐκεῖ. v. 17. εἶπαν) εἶπον. ibid. Θεῶ ἐστιν, ὃ) θεῶ, ὁ. ib. ἐκ τοῦ Ἰούδα) ἐξ ἰούδα. v. 18. κινησάτω) κινησάτωσαν. ibid. εὑρέθησαν) ἐρύθησαν. v. 19. (εἰς) abeſt. ibid. Ἰωσίας βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπέστησεν ἐν) ἰωσίας, καὶ ἐποίησεν ἐν.

ἐποίησαν τοῖς πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ.

20. Καὶ ἐθυσίασε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτὰ, καὶ ἐπεστράφη εἰς Ἰερουσαλήμ.

21. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ, λέγων· ποιήσατε πάσχα τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καθὼς γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ τῆς διαθήκης ταύτης·

22. ὅτι οὐκ ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο ἀφ' ἡμερῶν τῶν κριτῶν, οἳ ἔκριναν τὸν Ἰσραὴλ, καὶ πασῶν ἡμερῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ βασιλέων Ἰούδα·

23. ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλέως Ἰωσίου ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο τῷ Κυρίῳ ἐν Ἰερουσαλήμ.

24. Καί γε τοὺς θελητὰς, καὶ τοὺς Θεραφεὶν γνωρισὰς, καὶ τὰ Θεραφείμ, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐξῆρεν Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τῷ νόμῳ τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ ᾧ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου. τῷ γεγραμμένῳ

25. Ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασιλεὺς, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσέως, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ. ἐγεννήθη

26. Πλὴν οὐκ ἀπεστράφη Κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ τῆς μεγάλης, ᾧ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰούδα ἐπὶ τοὺς παροργισμοὺς, οὓς παρώργισεν αὐτὸν Μαναασσῆς. ἐν τῇ ὀργῇ

27. Καὶ εἶπε Κύριος· καί γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ τοῦ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην, τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃ εἶπον, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

28. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσίου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

29. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη Ἰωσίας εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν Μαγεδδὼ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτόν. αὐτῷ

30. Καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐκ Μαγεδδὼ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐβασίλευσεν

31. Υἱὸς εἰκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρεῖς μῆνας ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα

v. 19. ἃ ἐποίησαν ἐν) ἃ ἐποίησεν ἐν. **v. 21.** ἐπὶ βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίου. **v. 22.** ἔκριναν) ἔκρινον. ibid. πασῶν ἡμερῶν) πάσας τὰς ἡμέρας. **v. 23.** τὸ πάσχα τοῦτο τῷ) τοῦτο abeſt. **v. 24.** καὶ γνωρισὰς, καὶ Θεραφεὶν) καὶ τοὺς γνωρισὰς, καὶ τὰ θεραφὶν. ibid. τοῦ γεγραμμένου ἐπὶ τῷ βιβλίῳ ᾧ εὗρε) τὰς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου ὃ εὗρε. **v. 25.** ἐγεννήθη) ἐγενήθη. ibid. Μωυσέως) μωυσῆ. **v. 26.** ἐν τῇ ὀργῇ) ὀργῆ. **v. 27.** τὸν Ἰούδαν) τὸν Ἰούδα. ibid. ἀπώσομαι) ἀπεώσομαι. **v. 28.** τῶν ἡμερῶν) absque articulo. **v. 29.** εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ) εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. ibid. ἐθανάτωσεν αὐτὸν) addit νεχαὼ. **v. 30.** νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ) transpoſita. ibid. ἐβασίλευσεν) ἐβασίλευσαν. **v. 31.** τρεῖς μῆνας) τρίμηνον.

ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῆ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίε, ἐκ Λοβενά.

32. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίε, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῆ.

33. Καὶ μελέσησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμαὰθ τῆ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκε ζημίαν ἐπὶ τὴν γῆν, ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου.

34. Καὶ ἐβασίλευσε Φαραὼ Νεχαὼ Ἰωσίας ἐπ' αὐτὲς τὸν Ἐλιακεὶμ, υἱὸν Ἰωσίου βασιλέως Ἰέδα, ἀντὶ Ἰωσίε τῆ πατρὸς αὐτῆ. Καὶ ἐπέσρεψε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰωακεὶμ· καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἔλαβε, καὶ εἰσήνεγκεν εἰς Αἴγυπλον· καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

35. Καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν Ἰωακεὶμ τῷ Φαραὼ Νεχαὼ, ἐτιμογρά πλὴν ἐτιμογράφησε τὴν γῆν τῆ δοῦναι τὸ Φησαν ἀργύριον ἐπὶ σώματος Φαραώ· ἀνὴρ κατὰ τὴν συντίμησιν αὐτῆ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τῆ λαοῦ τῆς γῆς, τῆ δοῦναι τῷ Φαραὼ Νεχαώ.

36. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῆ Ἰελδαὰφ, θυγάτηρ Εἰεδδιλαὰ Φαδαὶλ, ἐκ * Ῥουμά.

* Ῥυμά 37. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις αὐτῆ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ἰωακεὶμ δῆλος τρία ἔτη, καὶ ἐπέσρεψε, καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ.

2. Καὶ ἀπέσειλε Κύριος αὐτῷ τὲς μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τὲς μονοζώνες Συρίας, καὶ τὲς μονοζώνους Μωαὰβ, καὶ τὲς μονοζώνους υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτὲς ἐν γῇ Ἰέδα, τῆ κατισχῦσαι κατὰ τὸν λόγον Κυρίου, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τῶν δέλων αὐτῆ, τῶν προφητῶν.

3. Πλὴν ἐπὶ τὸν θυμὸν Κυρίου ἦν ἐν τῷ Ἰέδα, ἀποσῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπε ἀποσῆναι αὐτῆ ἐν ἁμαρτίαις Μαναασῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε.

4. Καί γε αἷμα ἀθῶον ἐξέχεε, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος ἱλασθῆναι.

5. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ἐχ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰέδα;

6. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχεὶν Ἰωακεὶμ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

7. Καὶ ὁ προσέθετο ἔτι βασιλεὺς Αἰγύπλου ἐξελθεῖν ἐκ γῆς αὐτῆ, ὅτι ἔλαβε

V. 31. Λοβενά.) λοβνά. V. 33. Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμαὰθ) ῥαβλαὰμ ἐν γῇ ἐμαὰθ. ibid. βασιλεύειν αὐτὸν ἐν) βασιλεύειν ἐν. V. 34. Ἰωσίας) ἰωσίε. V. 35. Φαραὼ Νεχαὼ, πλὴν ἐτιμογράφησαν) Φαραὼ, πλὴν ἐτιμογράφησε. ibid. δοῦναι) τῆ δοῦναι. V. 36. Εἰεδδιλαὰ ἐκ Ῥυμά.) Φαδαὶλ ἐκ ῥουμά. V. 37. ἐνώπιον) ἐν ὀφθαλμοῖς. CAP. XXIV. V. 1. ἠθέτησεν αὐτῷ) ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. V. 2. μονοζώνους Συρίας) μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τὲς μονοζώνους συρίας. ibid. ἐν γῇ) ἐν τῇ γῇ. V. 3. ἀποσῆναι αὐτὸν, ἀπὸ προσώπε) ἀποσῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τῆ προσώπε. V. 4. αἷμα) τὸ αἷμα. V. 5. ἐχ ἰδὲ) ἐκ ἰδοὺ. V. 6. Ἰωακεὶμ) ἰωαχὶμ. V. 7. βασιλεὺς ἐξελθεῖν ἐκ γῆς) βασιλεὺς αἰγύπλου ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς.

Ἰωσίας

ἀποσῆναι

ἐτιμογρά Φησαν

ἐχ

Ἰωακεὶμ

Εἰεδδιλαὰ

* Ῥυμά

Ἰωακεὶμ

δε βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἀπὸ τε χειμάῤῥου Αἰγύπτου ἕως τε ποταμοῦ Εὐφράτε πάντα ὅσα ἦν τε βασιλέως Αἰγύπτε.

Ἰωακεὶμ 8. Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν Ἰωαχεὶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτε Νάθα, θυγάτης Ἐλλα- Ἐλλαμαθὰμ ναθὰν, ἐξ Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτε.

10. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη Ναβεχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ·

11. καὶ εἰσῆλθε Ναβεχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ παῖδες αὐτε ἐπολιόρκην (τὴν) ἐπ' αὐτήν.

Ἰωακεὶμ 12. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωαχεὶν βασιλεὺς Ἰούδα ἐπὶ βασιλέα Βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτε, καὶ ἡ μήτης αὐτε, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτε, καὶ εὐνοῦχοι αὐτε, αὐτὲς καὶ ἔλαβεν αὐτὸν βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς βασιλείας αὐτε.

13. Καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντας τὲς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ τὲς θησαυροὺς οἴκου τε βασιλέως, καὶ συνέκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ, ἃ ἐποίησε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ Κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

14. Καὶ ἀπῴκισε πᾶσαν τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ πάντας τὲς ἄρχοντας, καὶ τὲς δυνατὲς ἰσχύϊ, αἰχμαλωσίας δέκα χιλιάδας αἰχμαλωτίσας, καὶ πᾶν πᾶσαν τέκτονα, καὶ τὸν συγκλείοντα, καὶ ἐκ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πλωχοὶ τῆς γῆς.

Ἰωακεὶμ 15. Καὶ ἀπῴκισε τὸν Ἰωαχεὶν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τὴν μητέρα τε βασιλέως, καὶ τὰς γυναῖκας τε βασιλέως, καὶ τὲς εὐνέχους αὐτε, καὶ τὲς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀπήγαγεν ἀποικεσίαν ἐξ Ἰερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα·

16. καὶ πάντας τὲς ἄνδρας τῆς δυνάμεως, ἑπτακισχιλίους, καὶ τὸν τέκτονα, καὶ τὸν συγκλείοντα, χιλίους· πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες πόλεμον. Καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς Βαβυλῶνα.

17. Καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Μεθθανίαν υἱὸν αὐτε ἀντ' αὐτε, καὶ ἐπέθηκε τὸ ὄνομα αὐτε, Σε- ἔθηκεν δεκίαν.

18. Υἱὸς εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐτῶν Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτε Ἀμιτὰλ, θυγάτης Ἀμιθὰθ Ἰερεμίου, ἀπὸ Λοβνά. Λομνά

19. Καὶ

v. 8. Ἰωακεὶμ) ἰωαχὶμ. ibid. Νάθα) νέθα. ib. Ἐλλαμαθὰμ) ἐλλαναθὰμ. v. 10. ἀνέβη) addit ναβουχοδονόσορ. v. 11. εἰσῆλθεν ὁ βασ.) εἰσῆλθεν ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς. ibid. (τὴν) abeſt. v. 12. Ἰωακεὶμ) ἰωαχὶμ. ibid. καὶ εὐνοῦχοι) καὶ οἱ εὐνῦχοι. ib. ἔλαβεν αὐτὸν) ἔλαβεν αὐτούς. ib. ἐν ἔτει ὀγδόῳ) ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει. v. 13. ἐξήνεγκεν) addit ἐκεῖθεν. ibid. Σαλωμὼν βασιλεὺς) ib. Σαλ. ὁ βασιλεὺς. v. 14. πᾶσαν τὴν Ἰερσαλὴμ) πᾶσαν deeſt. v. 15. Ἰωακεὶμ) Ἰωαχὶμ. ibid. ἀποικεσίαν) εἰς ἀποικεσίαν. v. 17. Μεθθανίαν) βαθθανίαν. ibid. ἔθηκε) ἐπέθηκε. ib. Σεδεκίαν.) σεδεκία. v. 18. εἴκοσι ἐτῶν) εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν. ibid. Ἀμιθὰθ, θυγάτης Ἰηρεμίου ἀπὸ Λεμνά.) ἀμιτὰλ θυγάτης ἱερεμίου.

19. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίε, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωακείμ.

20. Ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν Κυρίου ἦν ὡς ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ἕως ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπε αὐτῦ. Καὶ ἠθέτησε Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτῦ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, ἐνδεκάτῃ τῦ μηνὸς, ἦλθε Ναβεχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῦ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ· καὶ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' αὐτὴν περίτειχος κύκλῳ. δευτέρῳ Ιεοσαρεσκαιδεκάτῃ

2. Καὶ ἦλθεν εἰς πόλιν περιοχῆς ἕως τῦ ἑνδεκάτε ἔτες τῦ βασιλέως Σεδεκίου, ἐννάτῃ τῦ μηνός.

3. Καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐρράγη ἡ πόλις, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τῦ πολέμου ἐξῆλθον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, (αὕτη) ἥ ἐστι τῦ κήπου τῦ βασιλέως, καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐπὶ τὴν πόλιν κύκλῳ. καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν τὴν Ἀραβα, τὴν

5. καὶ ἐδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τῦ βασιλέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν Ἀραβὼθ Ἰεριχὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῦ διεσπάρη ἐπάνωθεν αὐτῦ. Ῥαβωθ

6. Καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά· καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτῦ κρίσιν.

7. Καὶ τὰς υἱὰς Σεδεκίου ἔσφαξε καὶ' ὀφθαλμοὺς αὐτῦ, καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς Σεδεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν εἰς Βαβυλῶνα.

8. Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, ἑβδόμῃ τῦ μηνὸς, (αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐνιεακαιδέκατος τῷ Ναβεχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος) (καὶ) ἦλθε Ναβεζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ἑστὼς ἐνώπιον βασιλέως Βαβυλῶνος, εἰς Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τῦ βασιλέως, καὶ πάντας τὰς οἴκους Ἰερουσαλὴμ, καὶ πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί.

10. Καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορία Χαλδαίων, οἱ ἀρχιμαγείρε. ὁ ἀρχι-

11. Καὶ τὸ περισσὸν τῦ λαῦ τὸ καταλειφθὲν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰς ἐμπεπλωκότας, οἱ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ τὸ λοιπὸν τῦ σηρίγματος μετῆρε ὁ Ναβεζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος. μάγειρος

12. Καὶ ἀπὸ τῶν πλωχῶν τῆς γῆς ὑπέ-

V. 19. ἐν ὀφθαλμοῖς) ἐνώπιον. V. 20. ὡς) ἕως. τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς) ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ. ib. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. V. 2. εἰς πόλιν περιοχῆς ἕως) ἡ πόλις ἐν περιοχῇ ἕως. V. 4. τὴν ἀναμέσον) τῆς ἀναμέσον. ibid. αὕτη ἥ ἐστι τῦ) αὕτη ἐστὶ τῦ. V. 5. Ῥαβὼθ) Ἀραβὼθ. V. 6. πρὸς τὸν βασιλέα) absque articulo. ibid. Δεβλαθά·) ῥεβλαθά. V. 8. αὐτὸς) addit ἐνιαυτὸς. ibid. (καὶ) abest. V. 9. καὶ πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί.) καὶ πᾶν οἶκον ἐνέπρησεν ὁ ἀρχιμάγειρος. V. 10. κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορία Χαλδ. ὁ ἀρχιμάγειρος.) κυκλόθεν κατέσπασεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων. V. 11. ἐνέπεσαν πρὸς βασιλέα) ἐνέπεσον πρὸς τὸν βασιλέα. ibid. ὁ Ναβεζαρδὰν) absque articulo.

CAP. XXV. v. 1. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. ἐν

ὑπέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουργὲς, καὶ εἰς Γηβείμ.

Γηβείν

13. Καὶ τὰς στύλους τὰς χαλκοῦς τὰς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὰς Μεχωνὼθ, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ Κυρίε συνέτριψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἦραν τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα.

14. Καὶ τὰς λέβητας, καὶ τὰ Ἰαμὶν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβε.

ἑμάτια

15. Καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιάλας τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς χρυσᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος,

16. στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ *τὰς Μεχωνὼθ †ἃς ἐποίησε Σαλωμὼν τῷ οἴκῳ Κυρίου· οὐκ ἦν στάθμος τῷ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν.

ἡ θάλασσα μία. *τὰ. †ἃ

17. Ὀκτωκαίδεκα πηχῶν ὕψος τῷ στύλου τῷ ἑνὸς, καὶ τὸ χωθὰρ ἐπ' αὐτῷ τὸ χαλκοῦν. καὶ τὸ ὕψος τῷ χωθὰρ τριῶν πηχῶν· Σαβαχὰ, καὶ ῥοαὶ ἐπὶ τῷ χωθὰρ κύκλῳ, τὰ πάντα χαλκᾶ, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τῷ Σαβαχά.

Σαβὰχ

18. Καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν Σαραΐαν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν Σοφονίαν υἱὸν τῆς δευτερώσεως, καὶ τὰς τρεῖς τὰς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν.

19. Καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα, ὃς ἦν ἐπισάτης ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τῷ βασιλέως, τὰς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τῷ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως τὸν ἐκλάσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας τῷ λαοῦ τῆς γῆς, τὰς ἑπλὰ εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει·

20. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά.

21. Καὶ ἔπαισεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὰς ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ, καὶ ἀπῳκίσθη Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτῷ.

Αἰθὰμ

22. Καὶ ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἐν γῇ Ἰούδα, ὃς κατέλιπε Ναβουχοδονόσορ τῷ Ἰωβασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ κατέστησεν δαίᾳ. ἐπ' αὐτῶν τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχικὰμ υἱοῦ αὐτῷ Σαφάν.

23. Καὶ ἦκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς Μασηφὰ, καὶ Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίε, καὶ Ἰωανὰν υἱὸς Καρὴθ, καὶ Σαραΐας υἱὸς Θανεμὰθ ὁ Νετωφαθίτης, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς τῆς Μαχαθθεὶ, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν.

αὐτῷ

Μαθθανίου

Θανεμὰθ

24. Καὶ

V. 12. Γηβείν.) γαβίν. V. 13. καὶ τοὺς Μεχωνὼθ) καὶ τὰς μεχωνὼθ. V. 14. ἱμάτια) ἰαμὶν. V. 15. τὰς ἀργυρᾶς καὶ τὰς χρυσᾶς) transpoſita. V. 16. καὶ ἡ θάλασσα μία, καὶ τὰ Μεχ. ἃ) καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὰς μεχωνὼθ ἃς. V. 17. πηχῶν) πήχεων, bis. ibid. Σαβὰχ) σαβαχά. ib. ἐπὶ τῷ χωθὰρ) ἐπὶ τῷ χωθὰρ. ib. κατὰ τὰ αὐτὰ) κατὰ ταῦτα. V. 19. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ἐπισάτης ἐπὶ τῶν) ἐπὶ abeſt. ibid. καὶ ἑπλὰ) καὶ ἑξήκοντα. V. 20. ἀπήγαγεν) ἤγαγεν. ibid. Δεβλαθὰ) ῥεβλαθά. V. 21. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰθὰμ) ῥεβλαθὰ ἐν γῇ αἰμαθ. V. 22. ἐν τῇ Ἰεδαίᾳ) ἐν τῇ γῇ ἰούδα. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτῶν. ib. υἱοῦ Σαφάν) υἱὸν σαφάν. V. 23. τῆς δυνάμεως αὐτοῦ) τῆς δυνάμεως αὐτοί. ibid. Μασσηφὰ) μασσηφάθ. ib. Μαθθανίου καὶ Ἰωανὰν) ναθανίου, καὶ ἰωνὰ. ib. Θανεμὰν) Θαναμάθ. ib. Μαχαθθεὶ) μαχαθί.

24. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς Γοδολίας, καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε πάροδον τῶν Χαλδαίων, καθίσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσται ὑμῖν.

25. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίε υἱῦ Ἐλισαμὰ ἐκ τῦ σπέρματος τῶν βασιλέων, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Γοδολίαν, καὶ ἀπέθανε, καὶ τὲς Ἰουδαίους, καὶ τὲς Χαλδαίους, οἳ ἦσαν μετ' αὐτῦ ἐν Μασηφά.

26. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ, καὶ ἕως μεγάλου, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν δυνάμεων, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπε τῶν Χαλδαίων. τῆς δυνάμεως

27. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τριακοσῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς μετοικεσίας τῦ Ἰωαχὶν βασιλέως Ἰούδα, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τῦ μηνὸς, ὕψωσεν Εὐειλμαρωδὰχ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτῦ τὴν κεφαλὴν Ἰωαχὶν βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκε φυλακῆς αὐτῦ. Ἰαακεὶμ Εὐειναραδὰχ Ἰωακεὶμ

28. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτῦ ἀγαθὰ, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτῦ ἐν Βαβυλῶνι.

29. Καὶ ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτῦ, καὶ ἤθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῦ. ἠλλοίωσαν

30. Καὶ ἡ ἔξιατορία αὐτῦ ἔξιατορία διαπαντὸς ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκε τῦ βασιλέως, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῦ. θεράποντος

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'.

V. 24. αὐτοῖς Γοδολίας) transposita. ibid. Χαλδαίων) τῶν χαλδαίων. V. 25. ἐγενήθη τῷ) ἐγενήθη ἐν τῷ. ibidl. ἐπάταξαν) ἐπάταξε. V. 26. καὶ ἕως) ἕως. ibid. τῆς δυνάμεως) τῶν δυνάμεων. V. 27. τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωακεὶμ) τῆς ἀποικίας τοῦ ἰωαχὶμ. ibid. Ἐυειναραδὰχ) εὐειλμαρωδὲκ. ib. Ἰωακεὶμ βασιλέως) ἰωαχὶμ τῦ βασιλέως. V. 29. ἠλλοίωσαν) ἠλλοίωσε. V. 30. θεράποντος) δικπωλὸς.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΙΟΥΔΑ Α'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΔΑΜ, Σὴθ, Ἐνὼς,
2. Καϊνὰν, Μαλελεὴλ, Ἰάρεδ,
3. Ἐνὼχ, Μαθουσάλα, Λάμεχ,
4. Νῶε, υἱοὶ Νῶε· Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ.

5. Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ, Μαγωὰ, Μαδαΐ, Ἰωυὰν, Ἐλισὰ, Θοβὲλ, Μοσὸχ, καὶ Θείρας.

6. Καὶ υἱοὶ Γαμὲρ· Ἀχενὲζ, καὶ Ῥιφαὲ Ῥιφὰθ, καὶ Θοργάμ.

7. Καὶ υἱοὶ Ἰωυὰν· Ἐλισὰ, καὶ Θαρσεὶς, Κίτιοι, Ῥόδιοι.

8. Καὶ υἱοὶ Χάμ· Χοὺς, καὶ Μεσραὶμ, Φοὺτ, καὶ Χαναάν.

9. Καὶ υἱοὶ Χούς· Σαβὰ, καὶ Εὐιλὰ, καὶ Σαβαθὰ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Σεβεθαχά. Καὶ υἱοὶ Ῥεγμά· Σαβὰ, καὶ Δαιδάν.

10. Καὶ Χὲς ἐγέννησε τὸν Νεβρὼδ· ἔτος ἤρξατο τῶ εἶναι γίγας κυνηγὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

11. Καὶ Μεσραὶμ ἐγέννησε τὲς Λωδιεὶμ, καὶ τὲς Ἀναμιεὶμ, καὶ τὲς Λαβεὶν, καὶ τὲς *Νεφθαλὶμ,

12. καὶ τὲς Πατροσωνιεὶμ, καὶ τὲς Χασλωνιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεὶμ, καὶ τὲς Χαφοριεὶμ.

13. Καὶ Χαναὰν ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον, καὶ τὸν Χετταῖον,

14. καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμορῤῥαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον,

15. καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρκαῖον, καὶ τὸν Ἀσενναῖον,

16. καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί.

17. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Ἀράμ. Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Ὢς, καὶ Οὖλ, καὶ Γαθὲρ, καὶ Μοσόχ. Οὐδ

18. Καὶ

Titul. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΠΡΩΤΟΝ. CAP. I. v. 2. Καϊνὰν) καὶ κωϊνὰν. v. 5. Μαγωὰ, Μαδαΐ) μαγὼγ, μαδαΐμ. ibid. Θείρας) Θίρας. v. 6. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Ἀχενὲζ, καὶ Ῥιφαὲ, καὶ Θοργάμ.) ἀχαναὲζ, καὶ ῥιφὰθ, καὶ θοργαμά. v. 7. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Θαρσεὶς, Κίτιοι, Ῥόδιοι.) θαρσὶς, κίτιοι, καὶ ῥόδιοι. v. 8. Μεσραὶμ, Φὰτ) μεσραΐμ, φὰθ. v. 10. τῶ εἶναι) εἶναι. v. 11. ab hoc versu usque ad v. 24. exclusive omnia desiderantur in *Edit. Rom.*

18. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καϊνάν, καὶ Καϊνὰν ἐγέννησε τὸν Σαλά, καὶ Σαλὰ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ.

19. Καὶ τῷ Ἔβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνὶ, Φαλὲκ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰεκλάν.

20. Καὶ Ἰεκλὰν ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν Σαλὲφ, καὶ τὸν Ἀραμὼθ,

Κεδεραὰν 21. καὶ τὸν Κεδεραὰμ, καὶ τὸν Αἰξὴν, καὶ τὸν Δεκλὰμ,

22. καὶ τὸν Γεμιὰν, καὶ τὸν Ἀβιμαὴλ, καὶ τὸν Σαβαὶν,

23. καὶ τὸν Οὐφεὶρ, καὶ τὸν Εὐϊλὰ, καὶ τὸν Ὡραάμ· πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκλάν.

24. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα,

25. Ἔβερ, Φαλὲκ, Ῥαγαὺ,

26. Σερούχ, Ναχὼρ, Θάρα,

27. Ἀβράμ· αὐτὸς Ἀβραάμ.

28. Υἱοὶ δὲ Ἀβραάμ· Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσμαήλ.

29. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαήλ· Ναβαιὼθ, καὶ Κηδὰρ, καὶ Ναβδεὴλ, Μαβσὰν,

30. Μασμὰ, καὶ Ἰδεμὰ, Μασσὴ, Χοδδὰδ, Θαιμὰν,

31. καὶ Ἰετλοὺρ, Ναφὲς, καὶ Κεδάμ· οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαήλ.

32. Καὶ υἱοὶ Χετλούρας παλλακῆς Ἀβραάμ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμρὰν, καὶ Ἰεκσὰν, καὶ Μαδὰν, καὶ Μαδιὰν, Ἰεσβὸκ, Σωέ. Καὶ υἱοὶ Ἰεκσάν· Σαβὰ, καὶ Δαιδάν. Καὶ υἱοὶ Δαιδάν· Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδαιὴλ, καὶ Ἀσσουριεὶμ, καὶ Λαὶβσιεὶμ, καὶ Ἀσωμείν.

33. Καὶ υἱοὶ Μαδιάμ· Γαιφὰρ, καὶ Ὀφὲρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἀβιδὰ, καὶ Ἐλδαά· πάντες οὗτοι υἱοὶ Χετλέρας.

34. Καὶ ἐγέννησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαάκ· καὶ υἱοὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἡσαῦ, καὶ Ἰακώβ.

35. Υἱοὶ Ἡσαῦ· Ἐλιφάζ, Ῥαγουὴλ, καὶ Ἰεοὺλ, καὶ Ἰεγλὸμ καὶ Κορέ.

36. Υἱοὶ Ἐλιφάζ· Θαιμὰν, καὶ Ὠμὰρ, Σαφὰρ, καὶ Γοθὰμ, καὶ Κεζέζ. Θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφάζ ἔτεκεν αὐτῇ τὸν Ἀμαλήκ.

37. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουήλ· Ναχὲθ, Ζαρὲ, Σομμὲ, καὶ Μοχέ.

38. Καὶ υἱοὶ Σηείρ· Λωτὰν, Σωβὰλ, Σηθὶρ Σεβεγὼν, Ἀνὰ, Δησὼν, καὶ Ἀσὰρ, καὶ Σεβεῖὼν Ῥισών.

39. Καὶ υἱοὶ Λωτάν· Χορῒὲ, καὶ Λιμάν· ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν, Θαμνά.

I i 3 40. Υἱοὶ

V. 25. Φαλὲκ, Ῥαγαὺ) Φαλὲγ, ῥαγαὺ. V. 26. Θάρα) θάῤῥα. V. 27. Ἀβράμ· αὐτὸς Ἀβραάμ.) ἄβραάμ. V. 29. γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαήλ.) γενέσεις αὐτῶν. πρωτότοκος ἰσμαὴλ. ibid. Μαβσὰν) μασσὰμ. V. 30. καὶ Ἰδουμὰ) καὶ abeſt. ibid. Χοδδὰδ) χοὸδὰν. V. 31. in *Rom.* ἰετλὰρ, ναφὲς, κεδμά. οὗτοι υἱοὶ ἰσμαὴλ. V. 32. υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμρὰν - - fin.) αὐτῷ τὸν ζεμβρὰμ, ἰεξὰν, μαδιὰμ, μαδὰμ, σοβὰκ, σωέ. καὶ υἱοὶ ἰεξὰν, δαιδὰν, καὶ σαβαΐ. V. 33. Γαιφὰρ) γεφὰρ. ibid. Ἐλδαά.) ἐλδαδά. V. 34. καὶ Ἡσαῦ, καὶ Ἰακώβ.) ἰακὼβ, καὶ ἠσαῦ. V. 36. καὶ Γοθὰμ - - fin.) καὶ γωθὰμ, καὶ κενὲζ, καὶ θαμνὰ, καὶ ἀμαλήκ. V. 37. Ναχὲθ, - - fin.) ναχὲς, ζαρὲ, σομὲ, καὶ μοζέ. V. 38. Καὶ υἱοὶ Σηθίρ.) υἱοὶ σηΐρ. ibid. Σεβετῶν) σεβεγὼν. ib. καὶ Ἀσὰρ, καὶ Ῥισών.) ὠσὰρ, καὶ θισάν. V. 39. Χορῒὲ) χορῒ.

40. Υἱοὶ Σωβάλ· Ἰωλὰμ, καὶ Μαναχὰθ, καὶ Γαιβὴλ, καὶ Σωφὰρ, καὶ Ὠνάν. Υἱοὶ δὲ Σεβεγών· Αἰὰ, καὶ Ὠνάμ.

41. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δαισὼν, καὶ Ἐλιβαμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Καὶ υἱοὶ Δαισών· Ἀμαδὰ, καὶ Ἐσεβὰν, καὶ Ἰεθρὰν, καὶ Χαρράν.

42. Καὶ υἱοὶ Ἀσάρ· Βαλαὰν, καὶ Ἀζεκὰν, καὶ Ἰωακὰν, καὶ Οὐκάμ. Υἱοὶ δὲ Δαισών· Ὦς, καὶ Ἀρράν.

43. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Βαλὰκ υἱὸς Βαιὼρ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, Δενναβά.

44. Καὶ ἀπέθανε Βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβὰβ, υἱὸς Σαρὰ ἐκ Βοσόρρας.

45. Καὶ ἀπέθανεν Ἰωβὰβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὸμ ἐκ τῆς γῆς Θαιμανῶν.

46. Καὶ ἀπέθανεν Ἀσὸμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ, υἱὸς Βαραὰδ, ὁ πατάξας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθθάμ.

47. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαμαὰ ἐκ Μασεκκάς.

48. Ἀπέθανε δὲ Σαμαὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαοὺλ ἐκ Ῥωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν.

49. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Βαλαεννὼν, υἱὸς Ἀχοβώρ.

50. Καὶ ἀπέθανε Βαλαεννὼν (υἱὸς Ἀχοβὼρ,) καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Φογὼρ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματραήδ.

51. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἦσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ· ἡγεμὼν Θαμνὰ, ἡγεμὼν Γωλὰ, ἡγεμὼν Ἰεθὲθ, Θαμαναὰ

52. ἡγεμὼν Ἐλιβαμὰς, ἡγεμὼν Ἠλὰς, ἡγεμὼν Φινών,

53. ἡγεμὼν Κενὲζ, ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Μαβσάρ,

54. ἡγεμὼν Μαγεδιὴλ, ἡγεμὼν Ἠράμ· ἕτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Ῥουβὴν, Συμεὼν, Λευΐ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβελὼν,

2. Δὰν, Ἰωσὴφ, Βενιαμεὶν, Νεφθαλεὶμ, Γὰδ, Ἀσήρ.

3. Υἱοὶ Ἰούδα· Ἦρ, Αὐνὰν, Σηλώμ· τρεῖς ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς

v. 40. Ἰωλὰμ - - fin.) ἀλὼν, μαχαναὰθ, ταιβὴλ, σωφὶ, καὶ ὠνάν. υἱοὶ δὲ σεβεγών, αἰὰθ, καὶ σωνάν. v. 41. in *Rom.* υἱοὶ σωνὰν, δαισών. υἱοὶ δὲ δαισὼν, ἐμερών, καὶ αἰσεβὼν, καὶ ἰεθράμ, καὶ χαρράν. v. 42. in *Rom.* καὶ υἱοὶ ὦσὰρ, βαλαὰμ, καὶ ζεκὰμ, καὶ ἀκάν. υἱοὶ δισὰν, ὦς, καὶ ἀρὰν. v. 43. οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.) hæc desiderantur. ibid. Βαιὼρ) βεὼρ. v. 44. Σαρὰ) ζαρὰ. v. 45. ἐκ τῆς γῆς) ἐκ γῆς. v. 46. Γεθθάμ.) γεθαίμ. v. 47. Σαμαὰ) σεβλὰ. v. 48. Ἀπέθανε δὲ Σαμαὰ) καὶ ἀπέθανε σεβλὰ. ibid. ἐκ Ῥωβὼθ) ἐκ ῥωβὼθ. v. 49. Βαλαεννὼν, υἱὸς Ἀχοβώρ.) βαλαεννὼρ, υἱὸς ἀχωβώρ. v. 50. Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβὼρ καὶ) βαλαεννὼρ, καὶ. ib. Ἀδὰδ, καὶ) ἀδὰδ, υἱὸς βαραήδ. καὶ. ib. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματραήδ.) hæc desiderantur. v. 51. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἦσαν) desunt. ibid. Θαμνὰ, ἡγ. Γολὰ, ἡγ. Ἰεθέθ.) θαμνὰ, ἡγεμὼν γωλαδὰ, ἡγεμὼν ἰεθὲρ. v. 53. Μαβσὰρ) βαβσὰρ. v. 54. Ἠράμ) ζαφωΐν. CAP. II. v. 1. Καὶ ταῦτα) ταῦτα. ibid. Ἰούδας) ἰούδα. v. 2. Βενιαμεὶν, Νεφθαλεὶμ) βενιαμὶν, νεφθαλὶ.

τρὸς Σαύας τῆς Χαναναίτιδος. Καὶ ἦν ἀνὴρ Ἦρ ὁ πρωτότοκος Ἰέδα πονηρὸς ἐναντίον Κυρίε· καὶ ἀπέκλεινεν αὐτόν.

4. Καὶ Θάμαρ ἡ νύμφη αὐτῦ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φαρὲς, καὶ τὸν Ζαρά. Πάντες υἱοὶ Ἰέδα πέντε.

5. Υἱοὶ Φαρές· Ἐσρὼμ, καὶ Ἰεμουήλ.

6. Καὶ υἱοὶ Ζαρά· Ζαμβρὶ, καὶ Αἰθὰν, καὶ Αἱμὰν, καὶ Χαλχαὰλ, καὶ Δαρά· πάντες πέντε.

7. Καὶ υἱοὶ Χαρμί· Ἀχὰρ ὁ ἐμποδοστάτης Ἰσραὴλ, ὃς ἠθέτησεν εἰς τὸ ἀναάθεμα.

8. Καὶ υἱοὶ Αἰθάν· Ἀζαρία.

9. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὼμ οἳ ἐτέχθησαν αὐτῷ· ὁ Ἰεραμεὴλ, καὶ ὁ Ὀρὰμ, καὶ ὁ Χαλὲβ, καὶ ὁ Ἀράμ.

10. Καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσὼν ἄρχοντα τῦ οἴκου Ἰέδα.

11. Καὶ Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν Σαλμαὶ, καὶ Σαλμαὶν ἐγέννησε τὸν Βοὸζ,

12. καὶ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν Ἰωβὴδ, καὶ Ἰωβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαὶ,

13. καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ τὸν Ἐλιάβ. Ἀμιναδὰβ ὁ δεύτερος, Σαμαιὰ ὁ τρίτος,

14. Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος, Ῥαδδαὶ ὁ πέμπτος,

15. Ἀσὸμ ὁ ἕκτος, Δαυὶδ ὁ ἕβδομος·

16. καὶ ἀδελφὴ αὐτῶν Σαρβία, καὶ Ἀβιγαία· καὶ υἱοὶ Σαρβίας, Ἀβισαὶ, καὶ Ἰωβὰβ, καὶ Ἀσαὴλ, τρεῖς·

17. καὶ Ἀβιγαία ἐγέννησε τὸν Ἀμεσσά· καὶ πατὴρ Ἀμεσσὰ Ἰεθὲρ ὁ Ἰσμαηλίτης.

18. Καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἐσρὼμ ἔλαβε τὴν Ἀζουβὰ γυναῖκα, καὶ τὴν Ἰεριώθ· καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς· Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά.

19. Καὶ ἀπέθανε Γαζουβὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Χαλὲβ τὴν Φραὰθ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὦρ.

20. Καὶ Ὦρ ἐγέννησε τὸν Οὐρὶ, καὶ Οὐρὶ ἐγέννησε τὸν Βεσελεήλ.

21. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν Ἐσρὼμ πρὸς τὴν θυγατέρα Μαχεὶρ πατρὸς Γαλααδ, καὶ ἔτος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ αὐτὸς ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Σεγούβ.

22. Καὶ Σεγοὺβ ἐγέννησε τὸν Ἀείρ. Καὶ ἦσαν αὐτῷ εἴκοσι τρεῖς πόλεις ἐν τῇ Γαλααδ.

23. Καὶ ἔλαβε Γεσσοὺρ, καὶ Ἀρὰμ, τὰς κώμας Ἰαείρ ἐξ αὐτῶν, τὴν Καναθ, Ἰαρεὶς καὶ

v. 3. Χαναναίτιδος) χανανίτιδος. ibid. ἀνὴρ) ἦρ. v. 6. Αἰθὰν, καὶ Αἱμὰν, καὶ Χαλχαὰλ, καὶ Δαρά.) αἰθὰμ, καὶ αἱμουὰν, καὶ καλχαὰλ, καὶ δαρὰδ. v. 8. Αἰθάν· Ἀζαρία.) αἰθὰμ, ἀζαρίας. v. 9. ὁ Ἰραμεὴλ, καὶ ὁ Ὀρὰμ) ὁ ἰεραμεὴλ, καὶ ὁ ἀρὰμ. ibid. καὶ ὁ Ἀράμ.) abeſt. v. 10. τοῦ οἴκου) οἴκε. v. 11. Σαλμαὶν) σαλμὼν, bis. v. 12. Ἰωβὴδ) ὠβὴδ, bis. v. 13. Σαμαιὰ) σαμαὰ. v. 14. Ῥαδδαὶ) ζαβδαΐ. v. 15. Ἀσὸμ) ἀσὰμ. v. 16. ἀδελφὴ) ἡ ἀδελφὴ. ibid. Σαρβίας, Ἀβισσὰ, καὶ Ἰωβὰβ) σαρβία, ἀβισὰ, καὶ ἰωὰβ. v. 17. Ἀμεσσὰ) ἀμεσσὰβ, bis. ibid. Ἰεθὲρ) ἰωθὸρ. v. 18. Ἀζουβὰ) γαζουβὰ. ibid. Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά.) ἰασὰρ, καὶ σουβὰβ, καὶ ἀρδών. v. 19. Φραὰθ) ἐφραὶτ. v. 21. Ἐσρὼμ) ἐσρὼν. ibid. Μαχεὶρ) μαχὶρ, paſſim. ib. καὶ οὗτος) καὶ αὐτὸς. ib. ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν) ἑξηκονταπέντε ἐτῶν ἦν. ib. Σεγούβ.) σερούχ. v. 22. Σεγοὺβ) σερὲχ. ibid. Ἀείρ) ἰαΐρ. ib. εἴκοσι τρεῖς) εἴκοσι καὶ τρεῖς. v. 23. Γεσσοὺρ) γεδσουρ. ibid. Ἰαρεὶς) ἰαΐρ.

καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ἐξήκοντα πόλεις. Πᾶσαι αὗται υἱῶν Μαχεὶρ, πατρὸς Γαλαάδ.

24. Καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἐσρὼμ, ἦλθε Χαλὲβ εἰς Ἐφραθά. Καὶ ἡ γυνὴ Ἐσρὼμ Ἀβιὰ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀσδὼδ πατέρα Θεκωέ.

25. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ἰερεμεὴλ, * πρωτότοκος Ἐσρὼμ, ὁ πρωτότοκος Ῥὰμ, καὶ Βαανὰ, καὶ Ἀρὰν, καὶ Ἀσὸμ ἀδελφὸς αὐτῶ.

26. Καὶ ἦν γυνὴ ἑτέρα τῷ Ἰερεμεὴλ, καὶ ὄνομα αὐτῇ Ἑτέρα. Αὕτη ἐστὶ μήτηρ Οὐνομά.

27. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ῥὰμ πρωτοτόκου Ἰερεμεὴλ, Μαὰς, καὶ Ἰαβεὶν, καὶ Ἀκόρ.

28. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Οὐνομὰ, Σαμμαΐ, καὶ Ἰαδαέ. Καὶ οἱ υἱοὶ Σαμμαΐ· Ναδὰβ, καὶ Ἀβισέρ.

29. Καὶ ὄνομα τῆς γυναικὸς Ἀβισοὺρ, Ἀβιγαίαι· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὀζὰ, καὶ τὸν Μωλήδ.

Μωδαὰδ

30. Καὶ υἱοὶ Ναδάβ· Σαλαὰδ, καὶ Ἀφφαίμ· καὶ ἀπέθανε Σαλαὰδ ἐκ ἔχων τέκνα.

31. Καὶ υἱοὶ Ἀφφαὶμ, Ἰεσεί· καὶ υἱοὶ Ἰεσεὶ, Σωσάν· καὶ υἱοὶ Σωσὰν, Ἀαδαί.

32. Καὶ υἱοὶ Ἰεδδαὲ· Ἀχισαμμὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἰωνάθαν· καὶ ἀπέθανεν Ἰεθὲρ οὐκ ἔχων τέκνα.

33. Καὶ υἱοὶ Ἰωνάθαν· Φαλὲθ, καὶ ὁ Ζαζά· ἕτοι ἦσαν υἱοὶ Ἰερεμεήλ.

34. Καὶ ἐκ ἦσαν τῷ Σωσὰν υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ τῷ Σωσὰν παῖς Αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωχήλ.

35. Καὶ ἔδωκε Σωσὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰωχὴλ παιδὶ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἰεθθεὶ,

36. καὶ Ἰεθθεὶ ἐγέννησε τὸν Ναθὰν, καὶ Ναθὰν ἐγέννησε τὸν Ζαβέδ,

37. καὶ Ζαβὲδ ἐγέννησε τὸν Ὀφλαὰδ, καὶ Ὀφλαὰδ ἐγέννησε τὸν Ἰωβήδ,

38. καὶ Ἰωβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰηοὺ, καὶ Ἰηοὺ ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν,

39. καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Χελλὴς, καὶ Χελλὴς ἐγέννησε τὸν Ἐλεασά,

40. καὶ Ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν Σοσομαΐ, καὶ Σοσομαΐ ἐγέννησε τὸν Σαλλούμ,

41. καὶ Σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν Ἰεκομίαν, καὶ Ἰεκομίας ἐγέννησε τὸν Ἐλισαμά.

42. Καὶ υἱοὶ Χαλὲμ ἀδελφοῦ Ἰερεμεήλ· Μαρισὰς πρωτότοκος αὐτοῦ· ἕτος πατὴρ Ζείφ· καὶ υἱοὶ Μαρισὰ πατρὸς Χεβρών.

43. Καὶ

v. 24. Ἐσρὼμ) ἐσρὼν, passim. ibid. Ἀσδὼδ) ἀσχὼ. v. 25. υἱοὶ Ἰερεμεὴλ πρωτότοκος Ἐσρὼμ) οἱ υἱοὶ ἱεραμεὴλ πρωτοτόκου ἐσρὼν. ibid. Βαανὰ, καὶ Ἀρὰν, καὶ Ἀσὸμ) βαναὰ, καὶ ἀρὰμ, καὶ ἀσὰν. v. 26. Ἰερεμεὴλ) ἱεραμεὴλ. ibid. Ἑτέρα) ἀτάρα. ib. Οὐνομά.) ὀζὸμ. v. 27. Ἰερεμεὴλ) ἱεραμεὴλ. ibid. Ἰαβεὶν) ἰαμὶν. v. 28. Οὐνομὰ, Σαμμαΐ) ὀζὸμ, σαμαΐ. ibid. οἱ υἱοὶ Σαμμαΐ) υἱοὶ σαμαΐ. v. 29. Ἀβιγαίαι) ἀβιχαία. ibid. τὸν Ὀζὰ καὶ τὸν Μωλήδ.) τὸν Ἀχαβὲρ καὶ τὸν μωὴλ. v. 30. υἱοὶ Ναδάβ.) præfigit καὶ. ibid. Ἀφφαίμ.) ἀπφαὶν, ita & seq. versu. v. 31. Ἰεσεί) ἰσεμιὴλ, bis. ibid. Ἀαδαί.) δαδαί. v. 32. Ἰεδδαὲ· - - Ἰωνάθαν.) δαδαὶ, ἀχισαμὰς, ἰεθὲρ, ἰωνάθαν. v. 33. ὁ Ζαζά.) ὀζὰμ. ibid. Ἰερεμεὴλ.) ἱεραμεὴλ. v. 35. αὐτοῦ Ἰωχὴλ) αὐτοῦ τῷ ἰωχὴλ. ibid. & v. 36. Ἰεθθεὶ) ἐθὶ. v. 37. Ὀφλαὰδ) ἀφαμιὴλ, bis. ibid. & v. 38. Ἰωβὴδ) ὠβὴδ. v. 40. & 41. Σαλλοὺμ) σαλοὺμ. ibid. Ἰεκομίαν) ἰεχεμίαν, bis. ibid. Ἐλισαμά.) adjicit καὶ ἐλισαμὰ ἐγέννησε τὸν ἰσμαὴλ. v. 42. Χαλὲμ) χαλὲβ. ibid. Ἰερεμεήλ. Μαρισὰς πρωτότοκος) ἱεραμεὴλ, μαρισὰ ὁ πρωτότοκος. ib. Ζείφ) ζίφ.

43. Καὶ υἱοὶ Χεβρών· Κορὲ, καὶ Θαφφοὺ, καὶ Ῥεκὸμ, καὶ Σεμαά,

44. καὶ Σεμαά. * ἐγέννησε τὸν Ῥαὲμ πατέρα Ἰερκαὰν, καὶ Ἰερκαὰν ἐγέννησε Σαμμαΐ.

45. Καὶ υἱὸς αὐτῦ Μαών· καὶ Μαὼν πατὴρ Βηθσύρ.

46. Καὶ Γαιφὰ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ ἐγέννησε τὸν Ἀρρὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ, καὶ τὸν Γεζουέ· καὶ Ἀρρὰν ἐγέννησε τὸν Γεζουέ.

47. Καὶ υἱοὶ Ἰαδαΐ, Ῥεγὲμ, καὶ Ἰωαθὰμ, καὶ Γηρσὼμ, καὶ Φαλὲτ, καὶ Γαιφὰ, καὶ Σαγάφ.

48. Καὶ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ Μωχὰ ἐγέννησε τὸν Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά.

49. Καὶ ἐγέννησε Σαγὰφ πατέρα Μαδμηνὰ, καὶ τὸν Σαουὶλ πατέρα Μαχαμηνὰ, καὶ πατέρα Γαιβαά· καὶ θυγάτηρ Χαλὲβ Ἀχσά.

50. Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χαλέβ. Υἱοὶ Ὡρ πρωτοτόκου Ἐφραθά· Σωβὰλ πατὴρ Καριαθιαρείμ.

51. Σαλωμὼν πατὴρ Βαιθλαμμὼν, πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεὶ πατὴρ Βεθγεδώρ.

52. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Σωβὰλ πατρὶ Καριαθιαρείμ, Ἀραὰ, Εσεὶ, Ἀμμανιθ,

53. Οὐμασφὰς, Καριαθιαεὶρ, Αἰθαλεὶμ, καὶ Ἠφιθεὶν, καὶ Ἡσαμαθεὶν, καὶ Ἡμασαραείν· ἐκ τούτων ἐξῆλθοσαν οἱ Σαραθαῖοι, καὶ οἱ Ἐθαωλαῖοι.

54. Υἱοὶ Σαλωμὼν, Βαιθλεὲμ, καὶ Νετωφαθὶ, Ἀταρὼθ οἴκου Ἰωβὰβ, καὶ ἥμισυ τῆς Μανααθ, Ἠσαραεὶ,

55. πατριαὶ γραμματέων κατοικοῦντες ἐν Γάβης, Ἀργαθιεὶμ, καὶ Σαμαθιεὶμ, Σωκαθιείμ. Οὗτοι οἱ Κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ Αἰμαὰθ, πατρὸς οἴκου Ῥηχάβ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἕτοι ἦσαν υἱοὶ Δαυὶδ οἱ τεχθέντες αὐτῷ ἐν Χεβρών· ὁ πρωτότοκος Ἀμνὼν τῇ Ἀχιναὰμ τῇ Ἰσραηλίτιδι· ὁ δεύτερος Δαλεΐα τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ·

2. ὁ τρίτος Ἀβεσαλὼμ, υἱὸς Μωχὰ, θυγατρὸς Θολμεὶ βασιλέως Γεσούρ· ὁ τέταρτος Ἀδωνία υἱὸς Ἀγγειθ·

3. ὁ πέμπτος Σαφατίας τῆς Ἀβιτάλ· ὁ ἕκτος Ἰεθραὰμ τῇ Ἀγλᾷ γυναικὶ αὐτοῦ.

v. 43. Θαφφοὺ - - fin.) θαπφούς, καὶ ῥεκὸμ, καὶ σαμαά. v. 44. Σεμμαά.) σαμαά. ibid. Ἰερκαὰν) ἰεκλὰν, bis. ib. Σαμμαΐ.) τὸν σαμαΐ. v. 45. Βηθσύρ.) βαιθσούρ. v. 46. Ἀρρὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ - - fin.) ἀρὰμ, καὶ τὸν μοσὰ, καὶ τὸν γεζουέ. v. 47. in Rom. καὶ υἱοὶ ἀδδαΐ, ῥαγὲμ, καὶ ἰωάθαμ, καὶ σωγὰρ, καὶ φαλὲκ, καὶ γαιφὰ, καὶ σαγαέ. v. 48. Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά.) σαβὲρ, καὶ τὸν θαράμ. v. 49. Σαγὰφ) σαγαὲ. ibid. Σαουὶλ π. Μαχαμηνὰ) σαὲ π. μαχαβηνά. ib. Γαιβαά.) γαιβάλ. ib. Ἀχσά.) ἀχά. v. 51. πατὴρ Βαιθλαμμὼν, πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεί.) πατὴρ βαιθά. λαμμὼν πατὴρ βαιθαλαέμ. καὶ ἀρείμ. v. 52. Ἀραὰ, Ἐσεὶ, Ἀμμανιθ) ἀραὰ, καὶ αἰσὶ, καὶ ἀμμανιθ. v. 53. Οὐμασφὰς - - Ἡμασαραείν.) ἀμασφαὲ, πόλεις ἰαΐρ, αἰθαλὶμ, καὶ μιφιθὶμ, καὶ ἡσαμαθὶμ, καὶ ἡμασαραΐμ. ibid. οἱ Ἐθαωλαῖοι.) υἱοὶ ἐθαάμ. v. 54. Βαιθλεὲμ καὶ Νετωφαθὶ) βαιθαλαὲμ ὁ νετωφατὶ. ibid. Ἰωβὰβ) ἰωὰβ. ib. Μανααθ, Ἠσαραεὶ) μαλαθὶ, ἠσαρὶ. v. 55. Γάβης - - Σωκαθιείμ.) ἰαβὶς θαργαθὶμ, καὶ σαμαθὶμ, καὶ σωχαθίμ. CAP. III. v. 1. Ἰσραηλίτιδι) ἰεζραηλίτιδι. ibid. Δαλεΐα) δαμνιὴλ. v. 2. Θολμεὶ β. Γεσούρ·) θολμαὶ βασιλέως γεδσὲρ. ibid. Ἀγγειθ.) ἀγγίθ. v. 3. Σαφατίας) σαφατία. ibid. Ἰεθραὰμ) ἰεθρωὰμ.

4. Ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν Χεβρών. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἑξάμηνον· καὶ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμαὰ, Σωβὰβ, Νάθαν, Σαλωμών· τέσσαρες τῇ Βηρσαβεὲ θυγατρὶ Ἀμιήλ·

6. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ,

7. καὶ Ναγὲ, καὶ Ναφὲγ, καὶ Ἰαφιὲ,

8. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιεδὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, ἐννέα.

9. Πάντες υἱοὶ Δαυὶδ, πλὴν τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν, καὶ Θημὰρ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.

10. Υἱοὶ Σαλωμών, Ῥοβοὰμ, Ἀβιὰ ὁ υἱὸς αὐτῦ, Ἀσὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτῦ,

11. Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτῦ, Ὀζίας υἱὸς αὐτῦ, Ἰωὰς υἱὸς αὐτῦ,

12. Ἀμασίας υἱὸς αὐτῦ, Ἀζαρίας υἱὸς αὐτῦ, Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτῦ,

13. Ἄχαζ υἱὸς αὐτῦ, Ἐζεκίας υἱὸς αὐτῦ, Μανασσῆς υἱὸς αὐτῦ,

14. Ἀμὼς υἱὸς αὐτῦ, Ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ.

15. Καὶ υἱοὶ Ἰωσία, πρωτότοκος Ἰωαναὰν, ὁ δεύτερος Ἰωακεὶμ, ὁ τρίτος Σεδεκίας, ὁ τέταρτος Σαλλέμ.

16. Καὶ υἱοὶ Ἰωακεὶμ, Ἰεχονίας υἱὸς αὐτῦ, Σεδεκίας υἱὸς αὐτῦ.

17. Καὶ υἱοὶ Ἰεχονίου, Ἀσεὶρ, Σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτῦ,

18. Μελχιραὰμ, καὶ Φαδαΐας, καὶ Σανεσσὰρ, καὶ Ἰεκενία, καὶ Ὡσαμὰ, καὶ Ναβαδίας:

19. Καὶ υἱοὶ Φαδαΐας, Ζοροβάβελ, καὶ Σεμεΐ· καὶ υἱοὶ Ζοροβάβελ, Μοσολλαμὸς, καὶ Ἀνανία, καὶ Σαλωμεθὶ ἀδελφὴ αὐτῶν, Σαλαθιὴλ

20. καὶ Ἀσεβὰ, καὶ Ὁὴλ, καὶ Βαραχία, καὶ Ἀσαδία, καὶ Ἀσοβαέσδ, πέντε.

21. Καὶ υἱοὶ Ἀνανίας Φαλετία, καὶ Ἰεσεία υἱὸς αὐτῦ, Ῥαφαία υἱὸς αὐτῦ, Ὀρνὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἀβδία υἱὸς αὐτῦ, Σεχενίας υἱὸς αὐτῦ.

22. Καὶ υἱὸς Σεχενία, Σαμαΐα· καὶ (†) υἱὸς Σαμαΐα, Χετλοὺς, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βερία, καὶ Νωαδία, καὶ Σαφὰτ, ἓξ.

23. Καὶ υἱοὶ Νωαδία, Ἐλιωηναὶ, καὶ Ἐζεκία, καὶ Ἐσρικὰμ, τρεῖς.

24. Καὶ υἱοὶ Ἐλιωηναὶ, Ὡδεΐα, καὶ Ἐλιασεὶβ, καὶ Φαλαΐα, καὶ Ἀκκὼβ, καὶ Ἰωανὰμ, καὶ Δελαΐα, καὶ Ἀνανὶ, ἑπτά. Ἐλιωηναὶ

ΚΕΦ.

V. 5. Σαλωμών.) καὶ σαλωμών. V. 6. in *Rom.* καὶ ἐβαὰρ, καὶ ἐλισὰ, καὶ ἐλιφαλήθ. V. 7. Ναγὲ, καὶ Ναφὲγ) ναγαὶ, καὶ ναφὲκ. V. 8. Ἐλιεδὰ καὶ Ἐλιφαλὲτ) ἐλιαδὰ καὶ ἐλιφαλὰ. V. 9. ἡ ἀδελφὴ) absque articulo. V. 10. ὁ υἱὸς) υἱὸς. V. 11. Ὀζίας) ὀχοζίας. V. 12. Ἰωνάθαν) ἰωάθαν. V. 14. Ἀμὼς) ἀμὼν. ibid. Ἰωσίας) ἰωσία. V. 15. Ἰωακεὶμ) ἰωακὶμ, passim. ibid. Σαλλέμ.) σαλλὰμ. V. 17. Ἰεχονίου, Ἀσεὶρ) ἰεχονία, ἀσὶρ. V. 18. Ἰεκενία καὶ Ὡσαμὰ) ἰεκεμία, καὶ ὡσαμὰθ. V. 19. Σαλαθιὴλ) Φαδαΐας. ibid. Μοσολλαμὸς) μοσολλὰμ. V. 20. Ἀσεβὰ) ἀσουβὲ. ibid. Ἀσοβαέσδ) ἀσοβὲδ. V. 21. Φαλετία, καὶ Ἰεσεία) φαλετλία, καὶ ἰεσίας. ibid. Ῥαφαία) ῥαφὰλ. V. 22. (†) υἱὸς Σαμαΐα) υἱοὶ σαμαΐα. ibid. Χετλὸς) χατλὲς. ib. Βερία) καὶ βεχὶ. ib. Σαφὰτ) σαφὲθ. V. 23. Ἐλιωηναὶ) ἐλιθενὰν. ibid. Ἐσρικὰμ) ἐζρικὰμ. V. 24. in *Rom.* καὶ υἱοὶ ἐλιθενὰν, ἐδόλια, καὶ ἐλιασεβὼν, καὶ φαδαΐα, καὶ ἀκκὼβ, καὶ ἰωανὰν, καὶ δαλαΐα, καὶ ἀνὰν, ἑπτά.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΥΙΟΙ Ἰέδα, Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Χαρμὶ, καὶ Ὦρ, καὶ Σωβάλ.

2. καὶ Ῥαϊὰ υἱὸς αὐτῦ· καὶ Σωβὰλ ἐγέννησε τὸν Ἰὲθ, καὶ Ἰὲθ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμαΐ, καὶ τὸν Λαάδ· αὗται αἱ γενέσεις τῦ Σαραθί.

3. Καὶ ἕτοι υἱοὶ Αἰτάμ· Ἰεζριὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβὴς· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτῶν Ἐσηλελφών.

4. Καὶ Φανουὴλ πατὴρ Γεδὼρ, καὶ Ἐζὲρ πατὴρ Ὡσάν· ἕτοι υἱοὶ Ὦρ, πρωτοτόκου Ἐφραθὰ, πατρὸς Βαιθλαέμ.

5. Καὶ τῷ Ἀχὲρ πατρὶ Θεκὼμ ἦσαν δύο γυναῖκες, Ἀλαὰ καὶ Νοορά.

6. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ, καὶ τὸν Ἠφὰλ, καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Ἀσθηρά· πάντες οὗτοι υἱοὶ Νοορά.

7. Καὶ υἱοὶ Ἀλαὰ, Σαρὲθ, καὶ Σαὰρ, καὶ Ἐθναθί.

8. Καὶ Κὼς ἐγέννησε τὸν Ἐγνὼβ, καὶ γεννήσεις τὸν Σωβηβά· καὶ γενέσεις ἀδελφοῦ Ῥηχὰβ, υἱοῦ Ἰαρείμ.

9. Καὶ ἦν Ἰγαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τὸς ἀδελφὸς αὐτῦ· καὶ ἡ μήτηρ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Ἰαγβὴς, λέγουσα, ἔτεκον ὡς γαβής.

10. Καὶ ἐπεκαλέσατο Γαβὴς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με, καὶ πληθύνῃς τὰ ὅριά με, καὶ ἦ ἡ χεὶρ σε μετ' ἐμῦ, καὶ ποιήσεις ἦν γνῶσιν τῦ μὴ ταπεινῶσαί με. Καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἠτήσατο.

11. Καὶ Χαλὲβ πατὴρ Ἀχᾶς ἐγέννησε τὸν Μαχείρ· ἕτος πατὴρ Ἀσταθών·

12. καὶ Ἀσταθὼν ἐγέννησε τὸν Βαθρεφὰ, καὶ τὸν Φασὴ, καὶ τὸν Θανὰ πατέρα πόλεως Ναᾶς ἀδελφοῦ Ἐσελὼμ τῦ Κενεζί· ἕτοι ἄνδρες Ῥηφά.

13. Καὶ υἱοὶ Κενέζ· Γοθονιὴλ, καὶ Σαραΐα. Καὶ υἱοὶ Γοθονιὴλ, Ἀθάθ.

14. Καὶ Μαναθὶ ἐγέννησε τὸν Γοφαρά. Καὶ Σαρία ἐγέννησε τὸν Ἰωὰβ πατέρα Γησρασείμ, ὅτι τέκτονες ἦσαν.

15. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ υἱοῦ Ἰεφοννὴ, Ἠρὰ, Ἀλὰ, καὶ Ναάμ. Καὶ υἱοὶ Ἀλὰ, Κενέζ.

16. Καὶ υἱοὶ Ἰαλελὴλ, Ζιφαὶ, καὶ Ζαιφὰ, καὶ Θηριὰ, καὶ Ἐσερὴλ. Ἰαλλελὴλ

17. Καὶ

CAP. IV. v. 1. Υἱοὶ Ἰέδα) καὶ υἱοὶ ἰέδα. ibid. καὶ Σωβὰλ) καὶ deeſt. v. 2. Ῥαϊὰ) ῥάδαι. ibid. Λαάδ·) λαάδ. ib. Σαραθί) ἀραθί. v. 3. Ἰεζριὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβὴς) ἰεζραὴλ, καὶ ἰεσμαὶν, καὶ ἰεβδάς. ibid. Ἐσηλελφών.) ἐσηλεββών. v. 4. Ἐζὲρ) ἰαζὴρ. ibid. πρωτοτόκου) τὲ πρωτοτόκου. ib. Βαιθλαέμ.) βαιθαλαέν. v. 5. Ἀχὲρ π. Θεκὼμ) ἀσσὺρ π. θεκωὲ. ibid. Ἀλαὰ καὶ Νοορά.) ἀωδὰ καὶ θοαδά. v. 6. ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ) ἀωδὰ τὸν ὠχαία. ibid. Ἀσθηρὰ) ἀασθὴρ. ib. Νοορά.) ἀωδάς. v. 7. in Rom. καὶ υἱοὶ θοαδάς, σερὲθ, καὶ σαὰρ, καὶ ἐθαναμ. v. 8. Ἐγνὼβ, καὶ τὸν Σωβηβὰ) ἐνὼβ, καὶ τὸν σαβαθὰ. ibid. Ἰαρείμ.) ἰαρὶν. v. 9. Ἰαγβὴς) ἰγαβὴς. v. 10. Γαβὴς) ἰγαβὴς. ibid. καὶ ἦν ἡ χεὶρ) καὶ ἦ ἡ χειὲ. ib. ποιήσεις) ποιήσῃς. v. 11. Ἀχᾶς) ἀχὰ. ibid. Μαχείρ) μαχὶρ. v. 12. καὶ Ἀσταθὼν ἐγέννησε τὸν Βαθρεφὰ) ἐγέννησε τὸν Βαθραίαν. ibid. Φασὴ) βεσσὴ. ib. Θανὰ) θαιμὰν. ib. Ῥηφά:) ῥηχάβ. v. 14. Γοφαρά. Καὶ Σαρία) γοθερά. καὶ σαρωΐα. ibid. Ἰωὰβ π. Γησρασείμ) ἰωβὰβ, πατέρα ἀγεαδδαΐμ. v. 15. Ἠρὰ, Ἀλὰ, καὶ Ναάμ.) ἦρ, ἀδὰ, καὶ νοόμ. ibid. υἱοὶ Ἀλὰ) υἱοὶ ἀδὰ. v. 16. in Rom. καὶ υἱοὶ ἀλειὴλ, ζὶβ, καὶ ζεφὰ, καὶ θιριὰ, καὶ ἐσερήλ.

17. Καὶ υἱοὶ Ἐσρί· Ἰεθὲρ, Μωραὸδ, καὶ Γαθὲρ, καὶ Ἰαλών· καὶ ἐγέννησεν Ἰεθὲρ τὸν Μαιὼν, καὶ τὸν Σεμμαΐ, καὶ τὸν Ἰεσαβὰ, πατέρα Ἐθεμών.

18. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτῦ αὕτη Ἰδία ἔτεκε τὸν Ἰάρεδ πατέρα Γεδὼρ, καὶ τὸν Ἀβὲρ πατέρα Σωχὼν, καὶ τὸν Ἰεκθηὴλ πατέρα Ζαμών. Καὶ ἔτοι υἱοὶ Βεθθία θυγατρὸς Φαραὼ, ἣν ἔλαβε Μωρήδ.

19. Καὶ υἱοὶ γυναικὸς τῆς Ἰεδαίας ἀδελφῆς Ναχὲμ, καὶ Δανὰ πατὴρ Κεεϊλὰ, καὶ Σωμειὼν πατὴρ Ἰωριάμ. Καὶ Ὀταρμὶ υἱοὶ Ναὴμ πατρὸς Κεεϊλὰ, Ὀγαρμὶ, καὶ Ἰεθημωὴ Μαχαθά.

20. Καὶ υἱοὶ Σεμεὼν, Ἀμνὼν, καὶ Ῥαννὼν, υἱὸς Ἀνὰν, καὶ Θιλών. Καὶ υἱοὶ Ἐς· Ζωχαὴθ, καὶ υἱοὶ Ζωχάθ.

21. Υἱοὶ Σηλὼμ * υἱοὶ Ἰέδα, Ἦρ πατὴρ Ληχαὴδ, καὶ Λααδὰ πατὴρ Μαρησά. Καὶ γενέσεις οἰκείων Ἐβδαὴθ, Ἀββοὺς τῷ οἴκῳ Ἐσοβὰ,

22. καὶ Ἰωακείμ, καὶ ἄνδρες Χωζηβὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Σαραὴφ, οἱ κατῴκησαν ἐν Μωάβ· καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς Ἀβεδδηρίμ, ἀθωκείμ.

23. Οὗτοι κεραμεῖς οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀταείμ, καὶ Γαδηρὰ μετὰ τῦ βασιλέως ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐνίσχυσαν, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ.

24. Υἱοὶ Συμεών· Ναμουὴλ, καὶ Ἰαμεὶν, Ἰαρεὶβ, Σαραὲ, Σαὺλ,

25. Σαλὲμ υἱὸς αὐτῦ, Μαβασαὰν υἱὸς αὐτῦ, Μασμὰ, υἱὸς αὐτῦ,

26. Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτῦ, Σαβὲδ υἱὸς αὐτῦ, Ζακχοὺρ υἱὸς αὐτῦ, Σεμεΐ υἱὸς αὐτῦ.

27. Καὶ τῷ Σεμεΐ υἱοὶ ἑκκαίδεκα, καὶ θυγατέρες τρεῖς. Καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί. Καὶ πᾶσαι αἱ πατριαὶ αὐτῶν ἐκ ἐπλεόνασαν ὡς υἱοὶ Ἰέδα.

28. Καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεὲ, καὶ Σαμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Ἐσερσωὰλ,

29. καὶ ἐν Βαλαὰ, καὶ Βοασὸμ, καὶ Θωλαὸδ,

30. καὶ Βαθουὴλ, καὶ Ἑρμὰ, καὶ ἐν Σικελὰγ,

31. καὶ ἐν Βαιθμαρχαβὼθ, καὶ ἥμισυ Σωσὶμ, καὶ οἶκον Βαρουὴμ Σεωρείμ· Ἐωσὶμ αὗται πόλεις αὐτῶν ἕως βασιλέως Δαυίδ.

32. Καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, Αἰτὰν, καὶ Ἦν, Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Αἰσὰν, πόλεις πέντε.

33. Καὶ

V. 17. Γαθὲρ, καὶ Ἰαλὼν) ἄφερ, καὶ ἰαμών. ibid. Μαιὼν, καὶ τὸν Σεμμαΐ. καὶ τὸν Ἰεσαβὰ) μαρὼν, καὶ τὸν σεμεΐ, καὶ τὸν ἰεσβά. ib. Ἐθεμών.) ἐθαιμών. v. 18. Ἰδία) ἀδία. ibid. Ἰεκθηὴλ) χετιὴλ. ib. Βεθθία) βετθία. v. 19. Ἰεδαίας) ἰδουΐας. ibid. Ναχὲμ, καὶ Δανὰ - - fin.) ναχαΐμ πατρὸς κεϊλὰ, γαρμὶ, καὶ ἐσθαιμών, νωχαθί. v. 20. in *Rom.* καὶ υἱοὶ σεμὼν, ἀμνὼν, καὶ ἰὰν υἱὸς φανὰ, καὶ ἰνών. καὶ υἱοὶ σεΐ, ζωὰν, καὶ υἱοὶ ζωὰβ. v. 21. υἱοὶ Ἰέδα) υἱοῦ ἰέδα. ibid. Ληχαὴδ) ληχαβ. ibid. Μαρησά.) μαρισά. ib. Ἐβδαὴθ, Ἀββοὺς) ἐφραθαβὰκ. v. 22. Ἀβεδδηρὶμ, ἀθωκείμ.) ἀβεδηρὶν, ἀθουκεῖμ. v. 23. Ἀταείμ, καὶ Γαδηρὰ) ἀταὶμ, καὶ γαδιρά. v. 24. Συμεών) σεμεών. ibid. Ἰαμεὶν, Ἰαρεὶβ, Σαραὲ) ἰαμὶν, ἰαρὶβ, ζαρὲς. v. 25. Μαβασαὰν) μαβασὰμ. v. 27. Καὶ τῷ Σεμεΐ) καὶ deest. ibid. τρεῖς) ἓξ. v. 28. καὶ Σαμαὰ) non habet. ib. καὶ Ἐσερσωὰλ.) καὶ ἐν ἐσερσουὰλ. v. 29. καὶ Βοασὸμ, καὶ Θ.) καὶ ἐν αἰσὲμ, καὶ ἐν θωλαὸδ. v. 30. καὶ Βαθουὴλ, καὶ Ἑρμὰ) καὶ ἐν βαθουὴλ, καὶ ἐν ἑρμὰ. v. 31. καὶ ἐν Βαιθμαρχαβὼθ - αὗται πόλεις) καὶ ἐν βαιθμαριμὼθ, καὶ ἡμισουσεωσὶν, καὶ οἶκου βαρουσεωρὶμ. αὗται αἱ πόλεις. v. 32. Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Αἰσὰν) ῥεμνὼν, καὶ θακκὰ, καὶ αἰσὰρ.

33. Καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαίλεις αὐτῶν τῶν κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων ἕως Βααλ. αὕτη ἡ κατάχεσις αὐτῶν, καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν.

34. Καὶ Μοσοβὰβ, καὶ Ἀμαλὴχ, καὶ Ἰωσίας υἱὸς Ἀμασίᾳ,

35. Καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰηὲ υἱὸς Ἰσαβίᾳ, υἱὸς Σαραΐᾳ, υἱὸς Ἀσιὴλ,

36. καὶ Ἐλιωνὶ, καὶ Ἰακαβὰ, καὶ Ἰασουΐα, καὶ Ἀσαΐα, καὶ Ἐδιὴλ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Βαναΐα,

37. καὶ Ζεζὰ υἱὸς Σεφεὶν, υἱοῦ Ἀλλωὼν, υἱῦ Ἐδιὰ, υἱῦ Σαμαρίᾳ, υἱῦ Σαμαΐᾳ.

38. Οὗτοι οἱ διελθόντες ἐν ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν ταῖς γενέσεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν οἴκοις πατριῶν αὐτῶν ἐπληθύνθησαν εἰς πλῆθος.

39. καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τῦ ἐλθεῖν Γέραρα ἕως τῶν ἀνατολῶν τῆς Γαὶ, τῦ ζητῆσαι νομὰς τοῖς κλήνεσιν ἑαυτῶν.

40. Καὶ εὗρον νομὰς πλείονας καὶ ἀγαθάς· καὶ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν; καὶ εἰρήνη, καὶ ἡσυχία, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν Χαὰμ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν.

41. Καὶ ἦλθοσαν ἓτοι γεγραμμένοι ἐπ' ὀνόματος ἐν ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐπάταξαν τὰς οἰκήτορας αὐτῶν, καὶ τὰς Μιναίους ἓς εὗρον ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὰς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ᾤκησαν ἀντ' αὐτῶν, ὅτι νομαὶ τοῖς κλήνεσιν αὐτῶν ἐκεῖ.

42. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Συμεὼν ἐπορεύθησαν εἰς ὄρος Σειρ, ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ Φαλετλιὰ, καὶ Νωαδίαν, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ὀζιὴλ, υἱοὶ Ἰεσεὶ, ἄρχοντες αὐτῶν·

43. καὶ ἐπάταξαν τὰς καταλοίπους τὰς καταλειφθέντας τῦ Ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ· ὅτι ἓτος ὁ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ ἐν τῷ ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν κοίτην τῦ πατρὸς αὐτῦ, ἔδωκεν εὐλογίαν αὐτῦ τῷ υἱῷ αὐτῦ, τῷ Ἰωσὴφ υἱῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγενεαλογήθη εἰς πρωτοτόκια,

2. ὅτι Ἰούδας δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῦ, καὶ εἰς ἡγάμενον ἐξ αὐτῦ, καὶ ἡ εὐλογία τῦ Ἰωσὴφ·

3. καὶ υἱοὶ Ῥεβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ, Ἐνὼχ, καὶ Φαλλοὺς, Ἐσρὼν, καὶ Χαρμί.

4. Υἱοὶ Ἰωὴλ· Σεμεὶν, καὶ Βαναΐα υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ υἱοὶ Γὲγ υἱοῦ Σεμεεὶ,

V. 33. αἱ ἐπαύλεις) absque articulo. ibid. τῶν κύκλῳ) κύκλῳ. ib. ἡ κατάχεσις) absque articulo : legit autem per errorem κατατάχεσις. v. 34. Ἀμαλὴχ, καὶ Ἰωσίας) ἐμολὸχ, καὶ ἰωσία. v. 35. Ἰσαβία) ἀσαβία. ibid. Σαραΐα) σαραῦ. v. 36. Ἐλιωνὶ, καὶ Ἰακαβὰ) ἐλιωναὶ, καὶ ἰωκαβὰ. ibid. Ἐδιὴλ) ἰεδιὴλ. ib. Βαναΐα) βαναίας. v. 37. Σεφεὶν) σαφαΐ. ibid. Ἀλλωὼν) ἀλωὼν. ib. Ἐδιὰ) ἰεδιὰ. ib. Σαμαρίου) σεμρὶ. v. 39. ἐαυτῶν.) αὐτῶν. v. 41. οὗτοι γεγρ.) ἓτοι οἱ γεγραμμένοι. ibid. οἰκήτορας) οἴκους. v. 42. Σειρ) σηὶρ. ibid. Φαλετλιὰ) φαλαετλία. ib. Ἰεσεὶ) ἰεσι. v. 43. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ) non habet. CAP. V. v. 1. πρωτότοκος αὐτοῦ) αὐτοῦ abeſt. ibid. εὐλογίαν) τὴν εὐλογίαν. ib. τῷ Ἰωσὴφ) ἰωσὴφ. v. 3. καὶ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. Ἐσρὼν) ἐσρὼμ. v. 4. Σεμειν) σεμεὶ. ibid. Σεμεεὶ) σεμεῖ.

ς. υἱὸς αὐτῦ Μιχαὰ, υἱὸς αὐτῦ Ῥηχαὰ, υἱὸς αὐτῦ Βάαλ,

6. υἱὸς αὐτῦ Βεηρὰ, ὃν μετῴκισε Θαγλαὰθ Φαλνασαὰρ βασιλεὺς Ἀσσύρ· ἔτος ἄρχων τῶν Ῥουβήν.

7. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ τῇ πατριᾷ αὐτῦ ἐν τοῖς καταλογισμοῖς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἄρχων Ἰωὴλ, καὶ Ζαχαρίας,

8. καὶ Βαλὲ υἱὸς Ὀζὲζ, υἱὸς Σαμὰ, υἱὸς Ἰωὴλ· ἔτος κατῴκησεν ἐν Ἀροὴρ, καὶ ἐπὶ Ναβαῦ, καὶ Βεελμαών.

9. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς κατῴκησεν ἕως ἐρχομένων τῆς ἐρήμου, ἀπὸ τῦ ποταμοῦ Εὐφράτου, ὅτι κλῆνη αὐτῶν πολλὰ ἐν γῇ Γαλαάδ.

10. Καὶ ἐν ἡμέραις Σαὰλ ἐποιήσαντο πόλεμον πρὸς τοὺς παροίκους, καὶ ἔπεσον ἐν χερσὶν αὐτῶν καὶ κατῴκησαν ἐν σκηναῖς αὐτῶν, ἕως πάντες κατ' ἀνατολὰς τῆς Γαλαάδ.

11. Υἱοὶ Γὰδ κατέναντι αὐτῶν κατῴκησαν ἐν γῇ Βασὰν ἕως Σελχά.

12. Ἰωὴλ ὁ πρωτότοκος, καὶ Σαφὰμ ὁ δεύτερος, καὶ Ἰαναὶ, ὁ γραμματεὺς ἐν Βασάν.

13. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Μιχαὴλ, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαθὲ, καὶ Ἰωρεὲ, καὶ Ἰαχὰν, καὶ Ζουὲ, καὶ Ἰωβὴδ, ἑπτά.

14. Οὗτοι υἱοὶ Ἀβιχαία υἱοῦ Οὐρὶ, υἱοῦ Ἀδαΐ, υἱοῦ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μιχαὴλ, υἱοῦ Ἰεσαΐ, υἱοῦ Ἰεδδαΐ, υἱοῦ Ἀχιβὲζ,

15. υἱοῦ Ἀβδιὴλ, υἱοῦ Γουνὶ, ἄρχων οἴκου πατριῶν.

16. Κατῴκουν ἐν Γαλαὰδ, ἐν Βασὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ περίχωρα Σαρὼν ἕως ἐξόδου.

17. Πάντων ὁ καταλογισμὸς ἐν ἡμέραις Ἰωθὰν βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις Ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραήλ.

18. Υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐξ υἱῶν δυνάμεως, ἄνδρες αἴροντες ἀσπίδας, καὶ μάχαιραν, καὶ ἐντείνοντες τόξον, καὶ δεδιδαγμένοι πόλεμον, τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες, καὶ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν.

19. Καὶ ἐποίουν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαραίων, καὶ Ἰτουραίων, καὶ Ναφισαίων, καὶ Ναδαβαίων,

20. καὶ κατίσχυσαν ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐδόθησαν εἰς χεῖρας αὐτῶν οἱ Ἀγαραῖοι, καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν, ὅτι πρὸς τὸν Θεὸν ἐβόησαν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῖς, ὅτι ἠλπισαν ἐπ' αὐτόν. Ἀγοραῖοι

21. Καὶ ἠχμαλώτευσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καμήλους πεντακισχιλίας, καὶ προβάτων διακοσίας πεντήκοντα χιλιά-

V. ς. Βάαλ,) ἰωὴλ. V. 6. Βεηρὰ) βεὴλ. ibid. Θαγλαὰθ Φαλνασαὰρ) Θαγλαφαλλασαὰρ. V. 7. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. πατριᾷ) πατρίδι. ib. καταλογισμοῖς) καταλοχισμοῖς. V. 8. Βαλὲ) βαλὲκ. ibid. ὀζὲζ) ἀζοὺζ. ib. Βεελμαών.) βεελμασσών. V. 10. ἐποιήσαντο) ἐποίησαν. ibid. σκηναῖς ἕως πάντες) σκηναῖς αὐτῶν πάντες. V. 11. Σελχά) σελά. V. 12. ὁ πρωτότοκος) absque articulo. ibid. Ἰαναὶ) ἰανὶν. V. 13. καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαθὲ) μοσολλὰμ, καὶ σεβεὲ. ibid. Ἰαχὰν) ἰωαχὰν. ib. Ἰωβὴδ) ὠβηδ. V. 14. Ἀδαΐ) ἰδαΐ. ibid. & V. 15. Ἀχιβὲζ, υἱοῦ Ἀβδιὴλ) βοὺζ ἀδελφῆ υἱοῦ ἀβδιὴλ. V. 17. Ἰωθὰν) ἰωάθαμ. V. 18. Γαδδὶ) γαὸ. ibid. ἐντείνοντες) τείνοντες. ib. τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα) transpoſita. ib. ἑξήκοντα) καὶ ἑξήκοντα. V. 19. Ἀγαραίων) ἀγαρηνῶν. V. 20. οἱ Ἀγοραῖοι) ἀγαραῖοι.

λιάδας, ὄνες διχιλίες, καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν ἑκατὸν χιλιάδας.

22. Ὅτι τραυματίαι πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τῦ Θεοῦ ὁ πόλεμος. Καὶ κατώκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς μετοικεσίας.

23. Καὶ οἱ ἡμίσεις Φυλῆς Μανασσῆ κατῴκησαν ἐν γῇ ἀπὸ Βασὰν ἕως Βαὰλ, Ἑρμὼν, καὶ Σανεὶρ, καὶ ὄρος Ἀερμών· καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ αὐτοὶ ἐπλεονάσθησαν.

24. Καὶ ἕτοι ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν αὐτῶν· Ὀφὲρ, καὶ Ἰεσεΐ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἰεζριὴλ, καὶ Ἰερεμία, καὶ Ὡδοΐα, καὶ Ἰεδιήλ· ἄνδρες ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄνδρες ὀνομαστοὶ, ἄρχοντες τῶν οἴκων πατριῶν αὐτῶν.

25. Καὶ ἠθέτησαν ἐν Θεῷ πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς, ὃς ἐξῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπε αὐτῶν.

26. Καὶ ἐπήγειρεν ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα Φαλὼς βασιλέως Ἀσσὲρ, καὶ τὸ πνεῦμα Θαγλαὰθ Φαλνασσὰρ βασιλέως Ἀσσὲρ, καὶ μετῴκισε τὸν Ῥεβὴν, καὶ τὸν Γαδδὶ, καὶ τὸ ἥμισυ Φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς Χαλὰ, καὶ Χαβὼρ, καὶ ἐπὶ ποταμὸν Γωζὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΥΙΟΙ Λευί· Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

2. Καὶ υἱοὶ Καάθ· Ἀμρὰμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

3. Καὶ υἱοὶ Ἀμράμ· Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆς, καὶ Μαριάμ. Καὶ υἱοὶ Ἀαρών· Ναδὰβ, καὶ Ἀβιὼδ, Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

4. Ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν Φινεὲς, Φινεὲς ἐγέννησε τὸν Ἀβισοὺ,

5. Ἀβισοὺ ἐγέννησε τὸν Βωκαὶ, καὶ Βωκαὶ ἐγέννησε τὸν Ὀζὶ,

6. Ὀζὶ ἐγέννησε τὸν Ζαραίαν, Ζαραίας Ζαρίας ἐγέννησε τὸν Μαραιωθ,

7. καὶ Μαραιωθ ἐγέννησε τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτωβ,

8. καὶ Ἀχιτωβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμάας,

9. καὶ Ἀχιμάας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Ἰωαναὰν,

10. καὶ Ἰωανὰς ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, οὗτος ἱεράτευσεν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλήμ.

11. Καὶ ἐγέννησε Ἀζαρίας τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτωβ,

12. καὶ

V. 22. ἕως τῆς μετοικεσίας) absque articulo. **V.** 23. ἐν γῇ) non habet. ibid. Σανεὶρ) σανὶρ. V. 24. Ἰεσεΐ) σεΐ. ibid. καὶ Ἰεζριὴλ) non habet. v. 26. Φαλὼς) Φαλὼχ. ibid. Θαγλαὰθ Φαλνασσὰρ) Θαγλαφαλασσὰρ. ib. εἰς Χαλὰ) εἰς χαὰχ. CAP. VI. v. 2. & 3. Ἀμρὰμ) ἄμβραμ. V. 4. Βωκαὶ) βοκκὶ, bis. v. 6. Ζαραίαν, Ζαρίας) ζαραία. ζαραία. ibid. & v. 7. Μαραιωθ) μαριὴλ. ib. Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας) ἀμαρία, καὶ ἀμαρία. v. 10. Ἰωανὰς) ἰωαναὰν. v. 11. Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας) ἀμαρία, καὶ ἀμαρία.

12. καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Σελλούμ,

13. καὶ Σελλοὺμ ἐγέννησε τὸν Χελκίαν, καὶ Χελκίας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν,

14. καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Σαραΐαν, καὶ Σαραΐας ἐγέννησε τὸν Ἰωσεδέκ.

15. Καὶ Ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῇ μετοικίᾳ μετὰ Ἰούδα, καὶ * Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν Ναβεχοδονόσορ.

16. Υἱοὶ Λευί· Γηρσὼν, Καάθ, καὶ Μεραρί.

17. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γηρσών· Λοβενὶ, καὶ Σεμεΐ.

18. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμραὰμ, καὶ Ἰσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

19. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ ὁ Μασί. Καὶ αὗται αἱ πατριαὶ τῷ Λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν.

20. Τῷ Γηρσὼν, τῷ Λοβενὶ υἱῷ αὐτοῦ, Ἰὲθ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαμμὰ υἱὸς αὐτοῦ,

21. Ἰωὰχ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀδδὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαρὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰεθρὶ υἱὸς αὐτοῦ.

Ἰσαὰρ 22. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμιναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Κορὲ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσεὶρ υἱὸς αὐτοῦ,

23. Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀβιασαὴφ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσεὶρ υἱὸς αὐτοῦ,

24. Θααὰθ υἱὸς αὐτοῦ, Οὐριὴλ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ, Σαοὺλ υἱὸς αὐτοῦ.

25. Καὶ υἱοὶ Ἐλκανά· Ἀμασὶ, καὶ Ἀχιμὼθ,

26. Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, Σωφὶ υἱὸς αὐτοῦ, Κναὲθ υἱὸς αὐτοῦ,

27. Ἐλιὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ.

28. Υἱοὶ Σαμουήλ· ὁ πρωτότοκος Σανὶ, καὶ Ἀβιά.

29. Υἱοὶ Μεραρὶ· Μοολὶ, Λοβενὶ υἱὸς αὐτοῦ, Σεμεΐ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀζὰ υἱὸς αὐτοῦ,

30. Σαμὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀγγία υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσαία υἱὸς αὐτοῦ.

31. Καὶ ἕτοι οὓς κατέστησε Δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾀδόντων ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐν τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ.

32. Καὶ ἦσαν λειτουργοῦντες ἐναντίον τῆς σκηνῆς οἴκου μαρτυρίου ἐν ὀργάνοις, ἕως ἂ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔστησαν κατὰ τὴν * κρίσιν αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν.

33. Καὶ ἕτοι οἱ ἑστηκότες, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐκ τῶν υἱῶν τῶ Καάθ, Ἀμὰν ὁ ψαλτῳδὸς, υἱὸς Ἰωὴλ, υἱῦ Σαμουὴλ,

34. υἱῦ Ἐλκανὰ, υἱῦ Ἱερεὰμ, υἱῦ Ἐλιὴλ, υἱῦ Θουὲ,

35. υἱῦ Σουὲφ, υἱῦ Ἐλκανὰ, υἱῦ Μαὰθ, υἱῦ Ἀμάς,

36. υἱῦ

v. 12. & 13. Σελλὰμ) σαλὼμ. v. 14. Σαραΐαν) σαραΐα. ibid. & v. 15. Ἰωσεδὲκ) ἰωσαδὰκ. ib. καὶ Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν) καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ. v. 16. Γηρσὼν) γεδσὼν, ita quoque 17. versu. v. 18. Ἀμραὰμ) ἀμβραὰμ. v. 20. Γηρσὼν) γεδσὼν. ibid. Ζαμμὰ) ζαμμαὰθ. v. 21. Ἰωὰχ) ἰωὰβ. v. 22. Ἰσσαὰρ) ἀμιναδὰβ. ibid. & v. 23. Ἀσεὶρ) ἀσὴρ. ib. καὶ Ἀβιασαὴφ) ἀβισαὴφ. v. 24. Ὀζίας) ὀζία. v. 25. Ἀμασὶ) ἀμεσσὶ. v. 26. Κναὲθ αὐτοῦ) καιναὰθ υἱὸς αὐτοῦ. v. 29. Ἀζὰ) ἐζὰ. v. 30. Σαμὰ) σαμαὰ. ibid. Ἀσαία) ἀσαΐας. v. 32. οἴκου μαρτυρίου) τῦ μαρτυρίου. v. 33. καὶ οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. Ἀμὰν ὁ ψαλτῳδὸς) αἱμὰν ὁ ψαλτωδὸς. v. 34. Ἱερεὰμ) ἱεροβοὰμ. ibid. Θουὲ) θοὲ. v. 35. Ἀμὰς) ἀμαθὶ.

36. υἱῦ Ἐλκανὰ, υἱῦ Ἰωὴλ, υἱῦ Ἀζαρίε, υἱῦ Σαφανίου,

37. υἱῦ Θααὰθ, υἱῦ Ἀσεὶρ, υἱῦ Ἀβιασαὰφ, υἱῦ Κορὲ,

38. υἱῦ Ἰσσααὰρ, υἱῦ Καὰθ, υἱῦ Λευὶ, υἱῦ Ἰσραήλ.

39. Καὶ ἀδελφὸς αὐτῦ, Ἀσαὰφ ὁ ἑστηκὼς ἐν δεξιᾷ αὐτῦ· Ἀσαὰφ υἱὸς Βαραχία, υἱῦ Σαμαὰ,

40. υἱῦ Μιχαὴλ, υἱῦ Βαασία, υἱῦ Μαλχία,

41. υἱῦ Ἀθανεὶ, υἱῦ Ἀζαρίε, υἱῦ Ἀδαία,

42. υἱῦ Οὐρὶ, υἱῦ Ζαμμὰ, υἱῦ Σεμεΐ,

43. υἱῦ Ἰεὲθ, υἱῦ Γηρσὼν, υἱῦ Λευί.

44. Καὶ υἱοὶ Μεραρὶ ἀδελφῦ αὐτῶν ἐξ ἀριστερῶν· Αἰθὰν υἱὸς Κεισὰν, υἱῦ Ἀβδὶ, υἱῦ Μαλὼχ,

45. υἱῦ Ἀσεβὶ, υἱῦ Μαεσσία, υἱῦ Χελκίε,

46. υἱῦ Ἀμασαὶ, υἱῦ Βαανὶ, υἱῦ Σεμμὴρ,

47. υἱῦ Μοολὶ, υἱῦ Ὀμεσὶ, υἱῦ Μεραρὶ, υἱῦ Λευί.

48. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, οἱ Λευῖται δεδομένοι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας σκηνῆς οἴκυ τῦ Θεοῦ.

49. Καὶ Ἀαρὼν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων εἰς πᾶσαν ἐργασίαν ἁγίαν τῶν ἁγίων, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς παῖς τῦ Θεοῦ.

50. Καὶ ἕτοι υἱοὶ Ἀαρών· Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτῦ, Φινεὲς υἱὸς αὐτῦ, Ἀβισῦ υἱὸς αὐτῦ,

51. Βωκαὶ υἱὸς αὐτῦ, Ὀζὶ υἱὸς αὐτῦ, Ζαραΐα, υἱὸς αὐτῦ,

52. Μεραωὲθ υἱὸς αὐτῦ, Ἀμαρία υἱὸς αὐτῦ, Ἀχιτωβ υἱὸς αὐτῦ,

53. Σαδὼκ υἱὸς αὐτῦ, Ἀχιμάας υἱὸς αὐτῦ.

54. Καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῇ πατριᾷ τῦ Καὰθ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κλῆρος.

55. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν Χεβρὼν ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς.

56. Καὶ τὰ πεδία τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκαν τῷ Χαλὲβ υἱῷ Ἰεφοννή.

57. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Χεβρὼν, καὶ τὴν Λοβνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

58. καὶ τὴν Νηλὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐσταμὼ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεθὲρ καὶ τὰ

v. 36. Ἀζαρίου, υἱοῦ Σαφανίου) ἀζαρία, υἱοῦ σαφανία. v. 37. Ἀσεὶρ) ἀσὴρ. v. 38. Ἰσσααὰρ) ἰσααὰρ. v. 39. ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφὸς. v. 40. Μαλχία) μελχία. v. 41. Ἀθανεὶ) ἀθανί. ibid. Ἀζαρίε, υἱῦ Ἀδαία) ζαραΐ, υἱοῦ ἀδαΐ. v. 42. Οὐρὶ) αἰθὰμ. ibid. Ζαμμὰ) ζαμμάμ. v. 43. Γηρσὼν) γεδσὼν. v. 44. ἀδελφοῦ) οἱ ἀδελφοὶ. ibid. Αἰθὰν υἱὸς Κεισὰν, υἱοῦ Ἀβδὶ) αἰθὰμ υἱὸς κισὰ, υἱῦ ἀβαΐ. v. 45. Μαεσσία) ἀμεσσία. ibid. & v. 46. υἱῦ Χελκίου, υἱοῦ Ἀμασαὶ) non habet. ib. Βαανὶ, υἱῦ Σεμμὴρ) βανὶ, υἱῦ σεμὴρ. v. 47. Ὀμεσὶ) μεσὶ. v. 48. ἀδελφοὶ) οἱ ἀδελφοὶ. ibid. δεδομένοι) οἱ δεδομένοι. v. 49. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. ἁγίαν) ἅγια. v. 51. Βωκαὶ) βωκὶ. ibid. Ζαραΐα) σαραΐα. v. 52. Μεραωὲθ) μαριὴλ. v. 54. πατριᾷ τοῦ) πατριᾷ αὐτῶν τοῖς. v. 58. Νηλὼν) σελνὰ. ibid. Ἐσταμὼ) ἐθαμὼ. ib. Ἰεθὲρ) ἰεθὲρ.

τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Δαβεὶρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

59. καὶ τὴν Ἀσὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθσαμὺς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

60. Καὶ ἀπὸ τῆς Φυλῆς Βενιαμεὶν τὴν Γαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γαλημεθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Λαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· καὶ τὴν Ἀναθὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν τρισκαίδεκα πόλεις κατὰ πατριὰς αὐτῶν.

61. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις ἐκ τῶν πατριῶν ἐκ τῆς Φυλῆς ἐκ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μαναασσῆ, κλήρῳ πόλεις δέκα.

62. Καὶ τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ἰσσάχαρ, ἐκ Φυλῆς Ἀσὴρ, ἐκ Φυλῆς Νεφθαλὶ, ἐκ Φυλῆς Μαναασσῆ ἐν τῇ Βασὰν, πόλεις δεκατρεῖς.

63. Καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ῥουβὴν, ἐκ Φυλῆς Γὰδ, ἐκ Φυλῆς Ζαβελὼν, κλήρῳ πόλεις δώδεκα.

64. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν.

65. Καὶ ἔδωκαν ἐν κλήρῳ ἐκ Φυλῆς υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἐκ Φυλῆς υἱῶν Συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, ἃς ἐκάλεσαν αὐτὰς ἐπ' ὀνόματος.

66. Καὶ ἀπὸ τῶν πατριῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἐγένοντο πόλεις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ἐφραΐμ.

67. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Συχὲμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς ἐν ὄρει Ἐφραΐμ, καὶ τὴν Γαζὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

68. καὶ τὴν Ἰεκμαὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθωρὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

69. καὶ τὴν Ἠλὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γεθρεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

70. καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μαναασσῆ τὴν Ἐνὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰβλάαμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κατὰ πατριὰς τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις.

71. Τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν ἀπὸ παλειῶν ἡμίσους Φυλῆς Μαναασσῆ τὴν Γαυλὼν ἐκ τῆς Βασὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν Ῥαμὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· ἡμίσυς

72. καὶ ἐκ Φυλῆς Ἰσσάχαρ τὴν Κέδες καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γαδὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀμὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, Κεδεὲ

73. καὶ

v. 58. Δαβεὶρ) δαβὶε. v. 59. καὶ τὴν Βαιθὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) non habet. v. 60. Καὶ ἀπὸ τῆς Φ.) καὶ ἐκ Φυλῆς. ibid. Γαβεὲ) γαβαὶ. ib. καὶ Γαλημεθ) καὶ τὴν γαλεμαθ. ib. καὶ τὴν Λαβεὲ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) non habet. ib. καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) desunt. v. 62. Γηρσὼν) γεδσὼν. ibid. Ἀσὴρ, ἐκ Φυλῆς) ἀσὴρ, ἀπὸ Φυλῆς. ib. δεκατρεῖς.) τρισκαίδεκα. v. 65. Συμεὼν τὰς) συμεὼν, καὶ ἐκ Φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν τὰς. ibid. ἐκάλεσαν) ἐκάλεσεν. v. 69. Ἠλὼν) αἰλὼν. v. 70. Ἐνὴρ) ἀναρ. ibid. Ἰβλάαμ) ἐεμβλάαν. ibid. κατὰ πατριὰς) κατὰ τὰ πατριὰν. v. 71. Γηρσὼν ἡμίσους Φυλῆς) γεδσὼν ἀπὸ πατριῶν ἡμίσους Φυλῆς. ibid. Γαυλὼν) γαυλὰν. ib. περισπόρια) περιπόλια, bis. ib. Ῥαμὼθ) ἀσηρὼθ. v. 72. Κεδεὲ) κέδες. ibid. Γαδὲρ) δεβερὶ. ib. Ἀμὼς) δαβὼρ.

73. καὶ τὴν Ἀνὰμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

74. καὶ ἐκ Φυλῆς Ἀσὴρ τὴν Μασαὰλ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀβδὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

75. καὶ τὴν Ἰακὰκ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥοὼβ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

76. καὶ ἀπὸ Φυλῆς Νεφθαλεὶμ τὴν Κέδες ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Χαμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Καριαθαΐμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

77. Τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ τοῖς καταλοίποις ἐκ Φυλῆς Ζαβελὼν τὴν Ἰεκομὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάδης καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Θαβὼρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

78. Ἐν τῷ πέραν τῷ Ἰορδάνου τὴν Ἰεριχὼ κατὰ δυσμὰς τῷ Ἰορδάνου· ἐκ Φυλῆς Ῥουβὴν τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰασὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

79. καὶ τὴν Καμηδὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Φασὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

80. καὶ ἐκ Φυλῆς Γὰδ τὴν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Μαναεὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

81. καὶ τὴν Ἐσεβὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἔτοι υἱοὶ Ἰσσάχαρ· Θωλὰ, καὶ Φουὰ, καὶ Ἰασοὺβ, καὶ Σαμαρὰμ, τέσσαρες.

2. Καὶ υἱοὶ Θωλά· Ὀζὶ, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ἰεριὴλ, καὶ Ἰεμοὺ, καὶ Ἰεβασὰμ, καὶ Σαμουὴλ, ἄρχοντες κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν τῷ Θωλὰ, ἰσχυροὶ δυνάμει κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν ἡμέραις Δαυὶδ, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.

3. Καὶ υἱοὶ Ὀζί· Ἰεζριά. Καὶ υἱοὶ Ἰεζριά· Μιχαὴλ, καὶ Ὀβδιὰ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰεσία, πέντε, ἄρχοντες πάντες.

4. Καὶ μετ' αὐτῶν, κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατ' οἴκους πατρικοὺς αὐτῶν, ἰσχυροὶ παραλάξαθαι εἰς πόλεμον, τριάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι ἐπλήθυναν γυναῖκας καὶ υἱούς.

5. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας πατριὰς Ἰσσάχαρ ἰσχυροὶ δυνάμει, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν πάντων.

6. Βενιαμεὶν, καὶ Βοχὸρ, καὶ Ἰεδιὴλ, τρεῖς.

7. Καὶ υἱοὶ Βαλέ· Ἀσεβὼν, καὶ Ὀζὶ,

v. 73. καὶ τὴν Ἀνὰμ) καὶ τὴν ϛαμωθ, καὶ τὴν αἰναὶν. v. 74. Μασαὰλ) μασαὶλ. v. 75. Ἰακὰκ) ἀκὰκ. v. 76. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. ibid. Χαμὼν) χαμὼθ. v. 77. τὴν Ἰεκομὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάδης καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ) non habet. v. 78. Ἐν τῷ πέραν τῷ Ἰορδ.) ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ἰωρδάνου. v. 79. Καμηδὼθ) καδμὼθ. ibid. Φασὼθ) μασφὰ. v. 80. καὶ ἐκ Φυλῆς) καὶ abest. ibid. Ῥαμὼθ) ϛαμμὼθ. CAP. VII. v. 1. Καὶ ἔτοι υἱοὶ) Καὶ τοῖς υἱοῖς. ibid. Σαμαρὰμ) σεμερὼν. v. 2. καὶ Ῥαφαΐα) ϛαφαΐα. ibid. Ἰεμοὺ, καὶ Ἰεβασὰμ) ἰαμαὶ, καὶ ἰεμασὰν. ib. κατ' οἶκον) οἴκων. v. 3. Ἰεζριά.) ἰεζραΐα. ibid. Ἰεζριά.) ἐζραΐα. ib. καὶ Ὀβδιὰ) ἀβδιοὺ. v. 4. μετ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτῶν. ibid. πατρικοὺς) πατριῶν. v. 5. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. ἰσχυροὶ) καὶ ἰσχυροὶ. v. 6. in *Rom.* υἱοὶ βενιαμὶν, καὶ βαλὲ, καὶ βαχὶς, καὶ ἰεδιὴλ, τρεῖς. v. 7. Ἀσεβὼν) ἐσεβὼν.

καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Ἰεριμοὺθ, καὶ Οὐρὶ, πέντε, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ τριάκοντα τέσσαρες.

8. Καὶ υἱοὶ Βοχόρ· Ζαμιρίας, καὶ Ἰωὰς, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἐλιωηναὶ, καὶ Ἀμαρίας, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀβιὲ, καὶ Ἀναθὼθ, καὶ Ἐλμεθέμ· πάντες ἦτοι υἱοὶ Βοχόρ.

9. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι.

10. Καὶ υἱοὶ Ἀδιὴλ· Βαλααὰν. Καὶ υἱοὶ Βαλααὰν· Ἰεὼς, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Ἀμεὶδ, καὶ Χαναναὰν, καὶ Ἠθὰν, καὶ Θαρσεὶς, καὶ Ἀχισααὰρ.

11. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἀδιὴρ, ἄρχοντες τῶν πατριῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, ἑπταικαίδεκα χιλιάδες, καὶ διακόσιοι, ἐκπορευόμενοι δυνάμει τὲ πολεμεῖν.

12. Καὶ Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, καὶ υἱοὶ Ὠρά· Ἀσὸμ, υἱὸς αὐτοῦ Ἀόρ. Ἀσὸβ

13. Υἱοὶ Νεφθαλί· Ἰασιὴλ, καὶ Γουνὶ, καὶ Σααὲ, καὶ Σελλοὺμ, υἱοὶ Βαλλά.

14. Υἱοὶ Μαναασσῆ, Ἐσριὴλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτὲ ἡ Σύρα, ἔτεκε τὸν Μαχεὶρ πατέρα Γαλααάδ.

15. Καὶ Μαχεὶρ ἔλαβε γυναῖκα τῷ Ἀφφεὶμ, καὶ Σεφφεὶμ· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτὲ Μοοχά, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Σαλπααάδ. Καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπααὰδ θυγατέρες. Ἀφφεὶν

16. Καὶ ἔτεκε Μοοχὰ ἡ γυνὴ Μαχεὶρ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτὲ Φαρές· καὶ ὄνομα ἀδελφοῦ αὐτὲ Σορές· υἱὸς αὐτὲ, Οὐλάμ.

17. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάν· οὗτοι υἱοὶ Γαλααὰδ, υἱοῦ Μαχεὶρ, υἱοῦ Μαναασσῆ.

18. Καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἡ Μαλεχὲθ ἔτεκε τὸν Σοὺδ, καὶ τὸν Ἀβιέζερ, καὶ τὸν Μοολά.

19. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Σεμιρά· Ἀεὶν, καὶ Συχὲμ, καὶ Λακεὶα, καὶ Ἀνιάμ.

20. Καὶ υἱοὶ Ἐφραΐμ· Σωθαλὰ, καὶ Βαρεὰδ, υἱοὶ αὐτὲ, καὶ Θααὰδ υἱὸς αὐτὲ, Ἐλεαδὰ υἱὸς αὐτὲ, Νομεὲ υἱὸς αὐτὲ,

21. Ζαβὲδ υἱὸς αὐτὲ, Σωθελὲ υἱὸς αὐτὲ, Ἐζὲρ υἱὸς αὐτὲ, καὶ Ἐλεάδ. Καὶ ἀπέκλειναν αὐτοὺς ἄνδρες Γαὶθ, οἱ τεχθέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κλήνη αὐτῶν.

22. Καὶ

v. 8. Βοχόρ· Ζαμιρίας) βαχὶρ, ζεμιρὰ. ibid. Ἐλιωηναὶ) ἐλιθεναὶν. ib. Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀβιὲ) ἱερμουὺθ, καὶ ἀβιεὺ. ib. Ἐλμεθέμ·) ἐλημεὺθ. ib. Βοχόρ.) βαχίρ. v. 10. Ἀδιὴλ.) ἰεδιὴλ. ibid. Ἰεὼς - - fin.) ἰωὲς, καὶ βενιαμὶν, καὶ ἀὼθ, καὶ χανανὰ) καὶ ζαιθὰν, καὶ θωρσὶ, καὶ ἀχισαάρ. v. 11. Ἀδιὴρ) ἰεδιὴλ. ibid. τὲ πολεμεῖν) τὲ abeſt. v. 12. Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, καὶ υἱοὶ Ὠρά. Ἀσὸβ) σαφὶν, καὶ ἀπφὶν. καὶ υἱοὶ ὦρ, ἀσὼμ. v. 13. καὶ Γουνὶ, καὶ Σααὲ) γωνὶ καὶ ἀσὴρ. ibid. υἱοὶ Βαλλά.) υἱοὶ αὐτοῦ. βαλεὰμ υἱὸς αὐτοῦ. v. 14. ἔτεκε τὸν Μαχεὶρ) ἔτεκε δὲ αὐτῷ καὶ μαχὶρ. v. 15. Ἀφφεὶν, καὶ Σεφφεὶμ.) ἀπφὶν, καὶ σαπφὶν. ibid. Μοοχὰ) μωωχὰ. ib. Σαλπααάδ.) σαπφαὰδ. ib. Καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπ.) ἐγενήθησαν δὲ τῷ σαπφαὰδ. v. 16. Μοοχὰ ἡ γυνὴ Μαχεὶρ) μωωχὰ γυνὴ μαχὶρ. ibid. Σορές· υἱὸς) σοῦρες. υἱοὶ. ib. οὐλάμ.) addit καὶ ζοκόμ. v. 17. Βαδάν·) βαδάμ. v. 18. Σοὺδ) ἰσὰδ. ibid. Μοολά.) μαελὰ. v. 19. Ἀεὶν) ἀὲμ. ibid. Λακεία, καὶ Ἀνιάμ.) λακὶμ, καὶ ἀνιὰν. v. 20. Σωθαλὰ) σωθαλὰθ. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ) υἱὸς αὐτοῦ. ib. Ἐλεαδὰ) ἐλαδὰ. ib. Νομεὲ) σαὰθ. v. 21. Ζαβὲδ) καὶ ζαβὰδ. ibid. Ἐζὲρ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ) καὶ ὀζὲρ, καὶ. ib. ἄνδρες Γαὶθ) οἱ ἄνδρες γὲθ. ib. λαβεῖν) τὲ λαβεῖν.

22. Καὶ ἐπένθησεν Ἐφραὶμ πατὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολλάς· καὶ ἦλθον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ τῆ παρακαλέσαι αὐτόν.

23. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆ· καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Βαριὰ, ὅτι ἐν κακοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου.

24. Καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆ Σααρά· καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλοίποις, καὶ ᾠκοδόμησε Βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω. Καὶ υἱοὶ Ὀζάν· Σεηρὰ,

25. καὶ Ῥαφὴ υἱὸς αὐτῆ, καὶ Ῥασὲφ, καὶ Θαλὲ υἱοὶ αὐτοῦ.

26. Τῷ Γαλααδὰ υἱῷ αὐτῆ, Καθαὰν υἱὸς αὐτῆ, Ἀμιὴδ υἱὸς αὐτῆ, Ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτῆ,

27. Νοὺμ υἱὸς αὐτῆ, Ἰησὲ υἱὸς αὐτῆ.

28. Καὶ καταχέσεις αὐτῶν, καὶ κατοικία αὐτῶν Βαιθὴλ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς κατὰ ἀνατολὰς Νααρὰν, πρὸς δυσμαῖς Γάζερ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Συχὲμ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἕως Γάζης καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς,

29. καὶ ἕως ὁρίων υἱῶν Μανασσῆ Βαιθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Θαανὰχ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Μαγεδδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Δῶρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ υἱῆ Ἰσραήλ.

30. Υἱοὶ Ἀσήρ· Ἰεμνὰ, καὶ Ἰεσουὰ, καὶ Ἰησουΐ, καὶ Βαριὰ, καὶ Σαρὰ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.

31. Καὶ υἱοὶ Βαριὰ, Χάβερ, καὶ Μελχιήλ· αὐτὸς πατὴρ Βερζαιέ.

32. Καὶ Χάβερ ἐγέννησε τὸν Ἰαφαλὴτ, καὶ τὸν Σωμὴρ, καὶ τὸν Χωθὰμ, καὶ τὴν Σωλὰ ἀδελφὴν αὐτῶν.

33. Καὶ υἱοὶ Ἰαφαλήτ· Φεσηχὶ Βαμαὴλ, καὶ Ἀσεὶθ· ἕτοι υἱοὶ Ἰαφαλήτ.

34. Καὶ υἱοὶ Σωμήρ· Ἀχὶ, Οὐρασγὰ, καὶ Ὁβὰ, καὶ Ἀράμ.

35. Καὶ υἱὸς Ἑλὰμ ἀδελφῆ αὐτῆ, Σωφὰρ, καὶ Ἰμανὰ, καὶ Σελλὴς, καὶ Ἀμάλ.

36. Υἱοὶ Σωφά· Σουὲ, Ἀρναφὰρ, καὶ Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰεμρὰ,

37. καὶ Βασὰρ, καὶ Ὠδ, καὶ Σαμμὰ, καὶ Σαλεισὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Βενρά.

38. Καὶ υἱοὶ Ἰεθέρ· Ἰεφινὰ, καὶ Φασφὰ, καὶ Ἀρά.

 39. Καὶ

V. 22. πατὴρ) ὁ πατὴρ. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. v. 23. Βαριὰ) βεριὰ. v. 24. Σααρὰ) σαρὰ. ibid. Βαιθωρὼν) τὴν βαιθωρών. v. 25. καὶ Ῥασὲφ, καὶ Θαλὲ) σαρὰφ, καὶ θαλεές. ibid. in fine *Rom.* addit θαὲν υἱὸς αὐτοῦ. v. 26. in *Rom.* τῷ λααδὰν υἱῷ αὐτοῦ, υἱὸς ἀμιὴδ, υἱὸς ἐλισαμαΐ. v. 27. in *Rom.* υἱὸς νουν, υἱὸς ἰησσὲ, υἱοὶ αὐτῆ. v. 28. καταχέσεις) κατάχεσις. ibid. κατὰ ἀνατολὰς Νααρὰν) κατ' ἀνατολὰς νοαρὰν. v. 29. Βαιθσὰν) βαιθσαὰν. ibid. Θαανὰχ) θανάχ. ib. καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς) non habet. ib. ἐν ταύταις κατῴκ. οἱ υἱοὶ) ἐν ταύτῃ κατῴκησαν υἱοὶ. v. 30. Ἰεσουὰ - - ἡ ἀδελφὴ) σεῖα, καὶ ἰσεὶ, καὶ βεριὰ, καὶ σορὲ ἀδελφοὶ. v. 31. Βαριὰ) βεριὰ. ibid. αὐτὸς π. Βερζαιέ.) ἕτος πατὴρ βερθαΐθ. v. 32. Ἰαφαλὴτ - - Χωθὰμ) ἰαφλὴτ, καὶ τὸν σαμὴρ, καὶ τὸν χωθὰν. v. 33. in *Rom.* καὶ υἱοὶ ἰαφλὴτ, φασὲκ, καὶ βαμαὴλ, καὶ ἀσίθ. ἕτοι υἱοὶ ἰαφλήτ. v. 34. Σωμήρ.) σεμμὴρ. ibid. Οὐρασγὰ, καὶ Ὀβὰ) καὶ ῥοογὰ, καὶ ἰαβὰ. v. 35. υἱὸς Ἑλὰμ) βαιηελὰμ. ibid. Σωφὰρ) σωφὰ. v. 36. Σωφά.) σωφάς. ibid. Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰεμρά.) σουδὰ, καὶ βαρὶν, καὶ ἰμρὰν. v. 37. in *Rom.* καὶ βασὰν, καὶ ὠὰ, καὶ σεμὰ, καὶ σαλισὰ, καὶ ἰεθρὰ, καὶ βενρά. v. 38. Ἰεθὲρ) ἰεθὴρ.

39. Καὶ υἱοὶ Ὦλαὲ· Ὀρὲχ, καὶ Ἀνιὴλ, καὶ Ῥασιά.

40. Πάντες ἔτοι υἱοὶ Ἀσὴρ, πάντες ἄρχοντες πατριῶν, ἐκλεκτοὶ, ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄρχοντες ἡγέμενοι. Ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς παράταξιν τῆ πολεμεῖν, ἄνδρες εἰκοσιὲξ χιλιάδες.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ Βενιαμεὶν ἐγέννησε τὸν Βαλὲ πρωτότοκον αὐτῆ, καὶ Ἀσβὴλ τὸν δεύτερον, καὶ Ἀαρὰ τὸν τρίτον,

2. καὶ Νωὰ τὸν τέταρτον, καὶ Ῥαφὴ τὸν πέμπτον.

3. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Βαλέ· Ἀρὲδ, καὶ Γηρὰ, καὶ Ἀβιοὺδ,

4. καὶ Ἀβισουὲ, καὶ Μααμὰν,

Ἀχιρὰν 5. καὶ Γηρὰ, καὶ Σωφὰν, καὶ Ἀχιρὰμ, καὶ Ἰωὶμ.

6. Οὗτοι υἱοὶ Ὦδ, ἔτοί εἰσιν ἄρχοντες πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν Γαβεέ· καὶ μετῴκισαν αὐτοὺς εἰς Μαναχαθί·

Γάβες

7. καὶ Νοομὰ, καὶ Ἀχιὰ, καὶ Γηρά· ἔτος ἰγλαὰμ, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀζὰ, καὶ τὸν Ἰαχιχάδ.

8. Καὶ Σααρὴμ ἐγέννησεν ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν Ὠσὶμ, καὶ τὴν Βααρὰ γυναῖκα αὐτῆ.

9. Καὶ ἐγέννησεν ἐκ τῆς Ἀδὰ γυναικὸς αὐτῆ τὸν Ἰωβὰβ, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν Μωσὰ, καὶ τὸν Μελχάμ,

10. καὶ τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν Μαρμά· ἔτοι ἄρχοντες πατριῶν.

11. Καὶ ἐκ τῆς Ὠσὶμ ἐγέννησε τὸν Ἀβιτὼβ, καὶ τὸν Ἀλφαάλ.

Ἀλφαὰ 12. Καὶ υἱοὶ Ἀλφαάλ· Ὠβὴδ, καὶ Μισαάλ, Σημμὴρ· ἔτος ᾠκοδόμησε τὴν Ὠνὼ, καὶ τὴν Λὸδ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς·

13. καὶ Βαριγὰ, καὶ Σαμά· ἔτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν Ἀλὰμ, καὶ ἔτοι ἐξεδίωξαν τὲς καλοικοῦντας Γέθ.

Ἀδὰμ

14. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ Σωσὴκ, καὶ Ἰαριμὲθ,

15. καὶ Ἀζαβαδία, καὶ Ἀρὼδ, καὶ Ὠδὲρ,

16. καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ἐσφὰχ, καὶ Ἰωαχὰ, καὶ Ἰεζιὰ, υἱοὶ Βαριγά.

17. Καὶ Ζαβαδία, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Ἀζακὶ, καὶ Ἀβαὲρ,

18. καὶ Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλία, καὶ Ἰωβὰβ, υἱοὶ Ἐλφαάλ.

19. Καὶ

v. 39. Ὦλαὲ) ὀλαὲ. ibid. καὶ Ἀνιὴλ) ἀνιὴλ. v. 40. Ἀριθμὸς) ὁ ἀριθμὸς. ibid. πολεμεῖν, ἄνδρες) πολεμεῖν, ἀριθμὸς αὐτῶν, ἄνδρες. CAP. VIII. v. 1. τὸν Βαλὲ) absque articulo. ibid. καὶ Ἀαρὰ) ἀαρὰ. v. 2. καὶ Νωὰ) νωὰ. ibid. Ῥαφὴ) ῥαφὰ. v. 3. Ἀρὲδ) ἀδὶρ. v. 4. in Rom. καὶ Ἀβεσσουὲ, καὶ νοαμὰ. v. 5. in Rom. καὶ ἀχιὰ, καὶ γερὰ, καὶ σεφουφὰμ, καὶ οὐράμ. v. 6. Ὦδ) ἀὼδ. ibid. Γάβες) γαβεέ. ib. Μαναχαθί.) Μαχαναθί. v. 7. ἰγλαὰμ) ἰεγλαὰμ. ibid. Ἰαχιχάδ.) ἰαχεχώ. v. 8. Σααρὴμ) σαωρὶν. ibid. Ὠσὶμ) ὠσὶν. ib. Βααρὰ) βαακὰ. v. 9. Ἰωβὰβ) ἰωλαὰβ. ibid. Μωσὰ καὶ τὸν Μελχάμ,) μισὰ, καὶ τὸν μελχὰς. v. 10. Ἰεοὺς) ἰεβὲς. ibid. Σεβιὰ) ξαβιὰ. v. 11. Ὠσὶμ) ὠσὶν. ibid. Ἀβιτὼβ) ἀβιτὼλ. v. 12. Ἀλφαὰ) ἀλφαὰλ. ibid. καὶ Μισαάλ, Σημμὴρ) μισαὰλ, σεμμὴρ. ib. Ὠνὼ) ὠνὰν. ib. Λὸδ) λὼδ. v. 13. Βαριγὰ) βεριὰ. ibid. Ἀδὰμ) αἰλὰμ. v. 14. in Rom. καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ σωσὴκ, καὶ ἀριμὼθ. v. 15. in Rom. καὶ ζεβαδία, καὶ ὠρὼδ, καὶ ἐδὲρ. v. 16. in Rom. καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰεσφὰ, καὶ ἰωαδὰ, υἱοὶ βεριά. v. 18. Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλία) ἰσαμαρὶ, καὶ ἰεζλίας.

19. Καὶ Ἰακεὶμ, καὶ Ζεχρὶ, καὶ Ζαβδί,

20. καὶ Ἐλιωηναὶ, καὶ Σαλεὶ, Ἐλιηλὶ,

Ἀλαείαι 21. καὶ Ἀδαΐα, καὶ Βεριγὰ, καὶ Βαραΐα, καὶ Σαμαραὶθ, υἱοὶ Σαμαΐ·

22. καὶ Ἰεσφὰν, καὶ Ὠβὴδ, καὶ Ἐλεὴλ,

23. καὶ Ἀβδὼν, καὶ Ζοχρὶ, καὶ Ἀνὰν,

24. καὶ Ἀνανία, καὶ Ἀμβρὶ, καὶ Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ,

25. καὶ Ἀθεὶν, καὶ Ἰεφαδία, καὶ Φανουὴλ, υἱοὶ Σωσήκ.

26. Καὶ Σαμσαρία, καὶ Σααρία, καὶ Γοθολίας,

27. καὶ Ἰαρασία, καὶ Ἠλιὰ, καὶ Ζεχρὶ, υἱοὶ Ἰερσάμ.

28. Οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν· ἀρχηγοὶ ἦτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.

29. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαών· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μααχεί.

30. Καὶ υἱὸς αὐτῆ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ Ἰσὲρ, καὶ Κεὶς, καὶ Βαὰλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδάβ,

31. καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Ζακχέρ.

32. Καὶ Μακαλὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμεά· καὶ γὰρ ἦτοι κατέναντι, τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

33. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κεὶς, καὶ Κεὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδάβ, καὶ τὸν Ἰεβαάλ.

34. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν· Μεφριβαάλ. Καὶ Μεφριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά.

35. Καὶ υἱοὶ Μιχά· Φιθὼν, καὶ Μαλὼθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ.

36. Καὶ Χαὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰωιαδά· καὶ Ἰωιαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμαὼθ, καὶ τὸν Ἀσμὼθ, καὶ τὸν Ζαμρί· καὶ Ζαμρὶ ἐγέννησε τὸν Μαισά·

37. καὶ Μαισὰ ἐγέννησε τὸν Βαανά· Ῥαφαία υἱὸς αὐτῦ, Ἐλεασὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτῦ.

38. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ ὁ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ Ἰσμαὴλ καὶ Σαραΐα, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἀνὰν, καὶ Ἀσά· πάντες ἦτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

39. Καὶ

v. 19. Ζεχρὶ) ζαχρὶ. v. 20. in *Rom.* καὶ ἐλιωναὶ, καὶ σαλαθὶ, καὶ ἐλιηλί. v. 21. in *Rom.* καὶ ἀεδαΐα, καὶ βαραΐα, καὶ σαμαραὶθ υἱοὶ σαμαΐθ. v. 23. Ζοχρὶ) ζεχρὶ. v. 24. Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ) ἀιλὰμ, καὶ ἀναθὼθ. v. 25. καὶ Ἀθεὶν, καὶ Ἰεφαδία) καὶ ἰαθὶν, καὶ ἰεφαδίας. v. 26. in *Rom.* καὶ σαμσαρὶ, καὶ σαωρίας, καὶ γοθολία. v. 27. Ἠλιὰ) ἠριὰ. ibid. υἱοὶ Ἰερσάμ.) υἱὸς ἱερσάμ. v. 28. ἀρχηγοὶ) ἄρχοντες. v. 29. τῇ γυναικὶ) absque articulo. ibid. Μααχά.) μοαχά. v. 30. Καὶ υἱὸς αὐτῇ πρ.) καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ πρ. ibid. καὶ Ἰσὲρ, καὶ Κεὶς) καὶ σὲρ, καὶ κὶς. ib. καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ) transpofita. v. 31. ἀδελφοὶ αὐτῦ Ζακχέρ.) ἀδελφὸς αὐτῦ, καὶ ζακχὲρ, addit καὶ μακελώθ. v. 32. Μακαλὼθ) μακελὼθ. ibid. Σαμεά· καὶ ἦτοι) σαμαά· καὶ γὰρ ἦτοι. v. 33. Κεὶς) κὶς. ib. Ἰεβαάλ.) ἀσαβαάλ. v. 34. Μεφριβαάλ) μεριβαάλ, bis. v. 35. Μαλὼθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ.) μελὰχ, καὶ θαρὰχ, καὶ ἀχάζ. v. 36. Χαὰζ) ἀχάζ. ibid. Ἰωιαδὰ) ἰαδὰ, bis. ib. Γαλεμαὼθ) σαλαμαὰθ. ib. Ζαμρὶ) ζαμβρὶ, bis. v. 37. Ἐλεασὰ) ἐλασὰ. v. 38. ὁ πρωτότοκος) absque articulo. ibid. Ἀνὰν, πάντες) ἀνὰν, καὶ ἀσά. πάντες.

39. Καὶ υἱοὶ Ἐσελὲκ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος αὐτῷ, καὶ Ἰδιὰς ὁ δεύτερος, καὶ Ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος.

40. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Οὐλὰμ ἰσχυροὶ ἄνδρες δυνάμει, τείνοντες τόξον, καὶ πληθύνοντες υἱοὺς, καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν ἑκατὸν ἐνενήκοντα. Πάντες ἔτοι ἐξ υἱῶν Βενιαμείν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ πᾶς Ἰσραὴλ ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν· καὶ ἔτοι καταγεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα μετὰ τῶν ἀποικισθέντων εἰς Βαβυλῶνα ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν,

2. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότερον ἐν ταῖς καταχέσεσιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, οἱ Λευῖται, καὶ οἱ δεδομένοι.

3. Καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατῴκησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμείν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ Μανασσῆ·

4. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιοὺδ, υἱοῦ Ἀμρὶ, υἱοῦ υἱῶν Φαρὲς, υἱοῦ Ἰούδα.

5. Καὶ ἀπὸ τῶ Σηλωνὶ, Ἀσὰ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ.

6. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζαρὰ, Ἰεὴλ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἑξακόσιοι καὶ ἐνενήκοντα.

7. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, Σαλὼ υἱὸς Μοσολλὰμ, υἱῶ Ὡδουΐα, υἱῶ Ἀσανουὰ,

8. καὶ Ἰεβναὰ υἱὸς Ἱεροὰμ, καὶ Ἠλὰ υἱὸς Ὀζὶ, υἱοῦ Μοχορέ· καὶ Μασαλλὰμ υἱὸς Σαφατία, υἱῶ Ῥαγουὴλ, υἱῶ Ἰεβανααὶ,

9. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι πεντήκοντα ἑξ, πάντες οἱ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

10. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, Ἰωδαὲ, καὶ Ἰωαρεὶβ, καὶ Ἰαχεὶν,

11. καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίᾳ, υἱῶ Μοσολλὰμ, υἱῶ Σαδὼκ, υἱῶ Μαριὼθ, υἱῶ Ἀχιτὼβ ἡγέμενος οἴκου τῷ Θεοῦ.

12. καὶ Σαδίας υἱὸς Ἱεραὰμ, υἱῶ Φαχὼρ, υἱῶ Μελχίᾳ, καὶ Μασαὶ υἱὸς Ἀδιὴλ, υἱῶ Ἰεζρίου, υἱῶ Μοσολλὰμ, υἱῶ Μοσολλαμωὺθ, υἱῶ Ἐμμὴς,

13. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων πατριῶν, χίλιοι ἑπτακόσιοι ἐνενήκοντα, ἰσχυροὶ δυνάμει εἰς ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου τῷ Θεοῦ.

14. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Σαμαΐα υἱὸς Ἀσὼβ, υἱῶ Ἐζρικὰμ, υἱῶ Ἀσαβίᾳ υἱῶ, υἱῶν Μεραρί.

15. Καὶ

v. 39. Ἐσιλὲκ τῷ ἀδ.) ἀσὴλ ἀδελφῷ. ibid. Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος) αἰλὰμ πρωτότοκος. ib. Ἰδιὰς) ἰαὶς. v. 40. Οὐλὰμ) ἀιλὰμ. ibid. ἐνενήκοντα.) πεντήκοντα. CAP. IX. v. 4. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιεὺδ, υἱοῦ Ἀμρὶ) καὶ γνωθὶ, καὶ υἱὸς σαμιεὺδ υἱῶ ἀμρὶ, υἱῶ ἀμβραὰμ, υἱοῦ βουνὶ. v. 5. in Rom. καὶ ἐκ τῶν σηλωνὶ, ἀσαΐα πρωτότοκος αὐτῷ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. v. 7. Σαλὼ) σαλὰμ. ibid. Ἀσανουὰ) ἀσινοῦ. v. 8. καὶ Ἰεβναὰ - - Μασαλλὰμ) καὶ ἰεμναὰ υἱὸς ἱεροβοὰμ, καὶ ἠλὼ. ἔτοι υἱοὶ ἐζὶ υἱῶ μιχὶᾳ καὶ μοσολλὰμ. ibid. Ἰεβανααὶ) ἰεμναΐ. v. 10. Ἰωαρεὶβ, καὶ Ἰαχεὶν) ἰωαρὶμ, καὶ ἰαχὶν. v. 11. Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίᾳ) ἀζαρία υἱὸς χελκία. ibid. Μαριὼθ) μαραϊὼθ. ib. ἡγέμενος) ἡγουμένη. v. 12. Σαδίας) ἀδκία. ibid. Ἱεραὰμ) ἰραὰμ. ib. Μελχίου, καὶ Μασαὶ) μελχία καὶ μασαΐα. ib. Ἰεζρίου) ἐζιρὰ. ib. Μοσολλαμωὺθ) μασελαμὼθ. v. 13. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. πατριῶν) addit αὐτῶν. ib. χίλιοι ἑπτακ. ἐνενήκοντα) χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα. v. 14. Ἀσαβίου υἱῶ, υἱῶν) ἀσαβία. ἐκ τῶν υἱῶν.

15. Καὶ Βακβακὰρ, καὶ Ἀρὲς, καὶ Γωλὴλ, καὶ Ματθανίας υἱὸς Μιχὰ, υἱῦ Ζεχρὶ, υἱῦ Ἀσάφ·

16. καὶ Ὀβδίας υἱὸς Σαμίου, υἱῦ Γωλὴλ, υἱῦ Ἰδιθὼν, καὶ Βαραχίας υἱὸς Ἀσὰ, υἱῦ Ἐλκανὰ, ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς κώμαις Νετωφαθί.

17. Καὶ οἱ πυλωροί· Σαλλὼμ, καὶ Ἀκοὺβ, καὶ Τελμὰν, καὶ Αἰμὰν, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν· Σαλλὼμ ὁ ἄρχων.

18. Καὶ ἕως ταύτης ἐν τῇ πύλῃ τῦ βασιλέως κατὰ ἀνατολάς· αὗται πύλαι τῶν παρεμβολῶν υἱῶν Λευί.

19. Καὶ Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορέ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτῦ, οἱ Κορῖται ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς λειτουργίας, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς· καὶ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς Κυρίε, φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον.

20. Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἡγέμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν Κυρίε, καὶ ἦτοι μετ' αὐτῦ.

21. Ζαχαρίας υἱὸς Μοσολλὰμ, πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίου.

22. Πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ ταῖς πύλαις ἐν ταῖς πύλαις, διακόσιοι δεκαδύο. ἦτοι ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν. Τέτες ἔστησε Λαυὶδ, καὶ Σαμουὴλ ὁ Βλέπων τῇ πίστει αὐτῶν.

23. Καὶ ἦτοι καὶ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν πυλῶν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν οἴκῳ τῆς σκηνῆς τῦ φυλάσσειν.

24. Κατὰ τὰς τέσσαρας ἀνέμους ἦσαν αἱ πύλαι, κατὰ ἀνατολὰς, θάλασσαν, Βορρᾶν, Νότον. τέσσαρες

25. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν τῦ εἰσπορεύεσθαι καλὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, μετὰ τούτων·

26. ὅτι ἐν πίστει εἰσὶ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλῶν. Οἱ Λευῖται ἦσαν ἐπὶ τῶν παστοφορίων, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκε τῦ Θεοῦ παρεμβαλοῦσιν,

27. ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ φυλακή· καὶ ἦτοι ἐπὶ τῶν κλειδῶν τοπρωῒ πρωῒ ἀνοίγειν τὰς θύρας τῦ ἱεροῦ.

28. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ εἰσοίσουσιν αὐτὰ, καὶ ἐν ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά.

29. Καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σεμιδάλεως, τῦ οἴνε, τῦ ἐλαίε, τῦ λιβανωτῦ, καὶ τῶν ἀρωμάτων.

30. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ τῦ μύρου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα.

31. Καὶ Ματθαθίας ἐκ τῶν Λευῖτῶν,

V. 15. Ἀρὲς, καὶ Γωλὴλ) ἀρὴς, καὶ γαλαὰλ. V. 16. Ὀβδίας - - Ἀσὰ) ἀβδία υἱὸς σαμία, υἱῦ γαλαὰλ, υἱῦ ἰδιθοὺν, καὶ βαραχίε υἱὸς ὀσσὰ. ibid. Νετωφαθί.) νωτεφατί. V. 17. Καὶ οἱ πυλωροί· - - Αἰμὰν) οἱ πυλωροὶ, σαλωμ, ακκὼμ, τελμὼν, καὶ δημὰν. V. 18. κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολὰς. ibid. πύλαι) αἱ πύλαι. V. 19. Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ) σελλὲμ υἱὸς κορὲ. V. 21. Μοσολλὰμ) μοσολλαμὶ. V. 22. ἐκλεκτοὶ ταῖς πύλαις) ἐκλεκτοὶ ἐπὶ τῆς πύλης. ibid. διακ. δεκαδύο) διακόσιοι καὶ δεκαδύο. V. 23. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Κυρίου, ἐν οἴκῳ) κυρίε, καὶ ἐν οἴκῳ. V. 24. τέσσαρες) τέσσαρας. V. 26. Οἱ Λευῖται) καὶ οἱ λευῖται. ibid. παρεμβαλοῦσιν) παρεμβάλλασιν. V. 28. εἰσοίσουσιν αὐτὰ) αὐτὰ deest. ibid. ἐξοίσουσιν αὐτά.) αὐτά deest. V. 29. τὰ σκεύη) absque articulo. V. 31. Ματθαθίας) ματθαθίας.

ἔτος ὁ πρωτότοκος τῷ Σαλὼμ τῷ Κορίτῃ, ἐν τῇ πίσει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τῦ τηγάνου τῦ μεγάλου ἱερέως.

32. Καὶ Βαναίας ὁ Καθίτης ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τῦ ἑτοιμάσαι σάββατον κατὰ σάββατον.

33. Καὶ ἔτοι ψαλτῳδοὶ ἄρχονλες τῶν πατριῶν τῶν Λευϊτῶν, διατεταγμέναι ἐφημερίαι, ὅτι ἡμέρα καὶ νὺξ ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔργοις.

34. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευϊτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχοντες ἔτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.

35. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαὼν, Ἰειήλ· καὶ ὄνομα γυναικὸς αὐτῦ, Μοωχά.

36. Καὶ ὁ υἱὸς αὐτῦ ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ Ἰσεὶρ, καὶ Κεὶς, καὶ Βαάλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδάβ,

37. καὶ Γεδὲρ, καὶ ἀδελφοὶ Ζαχχοὺρ, καὶ * Μακελώθ.

* Μακεδώθ

38. Καὶ * Μακελὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμά. Καὶ ἔτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

39. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κεὶς, καὶ Κεὶς ἐγέννησε τὸν Σαὲλ, καὶ Σαὲλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδάβ, καὶ τὸν Βαάλ.

40. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν, Μεχριβαάλ· καὶ Μεχριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά.

41. Καὶ υἱοὶ Μιχά· Φιθὼν, καὶ Μαλωὰχ, καὶ Θαρά.

42. Καὶ Χαὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰαδά. Καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμὲθ, καὶ τὸν Ἀζμωὰθ, καὶ τὸν Ζαμβρί. Καὶ Ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν Μασά.

43. Καὶ Μασὰ ἐγέννησε τὸν Βανὰ, Ῥαφαΐα υἱὸς αὐτῦ, Ἐλεασὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτῦ.

44. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Σαρία, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἀνὰν, καὶ Ἀσά. ἔτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπε ἀλλοφύλων, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἐν ὄρει Γελβουέ.

2. Καὶ κατεδίωξαν ἀλλόφυλοι ὀπίσω Σαὲλ, καὶ ὀπίσω υἱῶν αὐτῦ· καὶ ἐπάταξαν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Ἀμιναδάβ, καὶ τὸν Μελχισὲ, υἱὲς Σαέλ.

3. Καὶ

v. 35. Ἰειήλ) ἰεὴλ. v. 36. ὁ υἱὸς) absque articulo. ibid. Ἰσεὶρ καὶ Κεὶς) σὲρ, καὶ κὶς. v. 37. ἀδελφοὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακεδώθ.) ἀδελφὸς, καὶ ζακχὲρ, καὶ μακελὼθ. v. 38. Μακεδὼθ) μακελὼθ. ibid. Σαμά.) σαμαὰ. ib. μετὰ τῶν ἀδελφῶν) ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν. v. 39. Κεὶς) κὶς, bis. ibid. Βαάλ.) ἀσαβάλ. v. 40. Μεχριβαὰλ) μεριβαὰλ, bis. v. 41. Μαλωὰχ, καὶ Θαρά.) μαλαὰχ, καὶ θαράχ. v. 42. Χαὰζ) ἀχαὰζ. ibid. Ἀζμωὰθ) γαζμωὰθ. ib. & v. 43. Μασὰ) μασσά. ibid. Βανὰ, Ῥαφαΐα) βαανὰ, καὶ ῥαφαΐα. ib. Ἐλεασὰ) ἐλασά. v. 44. Σαρία) σαφαΐα. ibid. Ἀνὰν) addit καὶ ἀσά. CAP. X. v. 1. πρὸς Ἰσραὴλ) πρὸς τὸν ἰσραὴλ. v. 2. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλοφυλοὶ. ibid. ὀπίσω υἱῶν) ὀπίσω τῶν υἱῶν.

3. Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαὲλ· καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξόται ἐν τοῖς τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπόνεσεν ἀπὸ τῶν τόξων.

4. Καὶ εἶπε Σαὲλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ· σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου, καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι ἔτοι καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἐβέλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαὲλ τὴν ῥομφαίαν αὐτῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτήν.

5. Καὶ ἴδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῦ, ὅτι ἀπέθανε Σαὲλ, καὶ ἔπεσε καί γε αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτῦ, καὶ ἀπέθανε.

6. Καὶ ἀπέθανε Σαὲλ, καὶ τρεῖς υἱοὶ αὐτῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπέθανε.

7. Καὶ ἴδε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὁ ἐν τῷ αὐλῶνι, ὅτι ἔφυγεν Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἀπέθανε Σαουλ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ ἔφυγον· καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.

8. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐχομένῃ, καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι τῦ σκυλεῦσαι τὸς τραυματίας, καὶ εὗρον τὸν Σαὲλ, καὶ τὸς υἱοὺς αὐτοῦ πεπλωκότας ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ.

9. Καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτῦ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ τῦ εὐαγγελίσασθαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ τῷ λαῷ.

10. Καὶ ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτῶν ἐν οἴκῳ Θεοῦ αὐτῶν· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ Δαγών.

11. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικῦντες Γαλααὰδ πάντα ἃ ἐποίησαν ἀλλόφυλοι τῷ Σαὲλ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἠγέρθησαν ἐκ Γαλααὰδ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαὲλ, καὶ τὰ σώματα τῶν υἱῶν αὐτῦ, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς Γαβεὶς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν Γαβεὶς· καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.

13. Καὶ ἀπέθανε Σαὲλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῦ, αἷς ἠνόμησε τῷ Κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον Κυρίου, διότι οὐκ ἐφύλαξεν, ὅτι ἐπηρώτησε Σαὲλ ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ τῦ ζητῆσαι, καὶ ἀπεκρίνατο αὐτῷ Σαμουὴλ ὁ προφήτης,

14. καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν Κύριον Σαούλ· καὶ ἀπέκλεινεν αὐτὸν, καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν τῷ Δαυὶδ υἱῷ Ἰεσσαί.

v. 3. ἐν τοῖς τόξοις) absque articulo. ibid. ἐπόνεσεν) ἐπόνεσαν. v. 4. ῥομφαίαν αὐτῦ, καὶ) ῥομφαίαν, καί. ibid. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. v. 5. καί γε αὐτὸς) καὶ αὐτὸς. ibid. καὶ ἀπέθανε.) non habet. v. 7. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 8. σκυλεῦσαι) σκυλεύειν. v. 11. πάντα ἃ ἐποίησαν ἀλλ. τῷ Σ. ἐν τῷ Ἰσραὴλ.) ἅπαντα ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαὲλ καὶ τῷ ἰσραὴλ. v. 12. καὶ τὰ σώματα) καὶ τὸ σῶμα. ibid. Γαβεὶς) ἰαβὶς, bis. v. 13. τῷ Κυρίῳ) τῷ θεῷ. v. 14. ἐξεζήτησε Κύριον Σαούλ.) ἐζήτησε τὸν κύριον. ibid. καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν Κυρίῳ) non habet.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἦλθε πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, λέγοντες· ἰδὲ ὀστᾶ σε καὶ σάρκες σε ἡμεῖς.

2. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦθα ὁ ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ· καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός σου σοί· Σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγέμονα ἐπὶ Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἦλθον πάντες πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα ἐν Χεβρών. Καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χεβρὼν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἔχρισαν τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν λόγον Κυρίου διὰ χειρὸς Σαμουήλ.

4. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, αὕτη Ἰεβοὺς, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰεβουσαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

5. Εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε. Καὶ προκατελάβετο τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ.

6. Καὶ εἶπε Δαυίδ· πᾶς τύπλων Ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις, καὶ ἔσαι εἰς ἄρχοντα, καὶ εἰς στρατηγόν. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἐν πρώτοις Ἰωαὰβ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐγένετο εἰς ἄρχοντα.

7. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὴν, πόλιν Δαυίδ.

8. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν κύκλῳ· Καὶ ἐπολέμησε, καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν.

9. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ Κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.

10. Καὶ ἕτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ ἦσαν τῷ Δαυὶδ, οἱ κατισχύοντες μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς Ἰσραὴλ, τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἕτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν τοῦ Δαυίδ· Ἰεβααὰμ υἱὸς Ἀχαμανὶ πρωτότοκος, τῶν τριάκοντα· ἕτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἅπαξ ἐπὶ τριακοσίοις τραυματίαις ἐν καιρῷ ἑνί.

12. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ υἱὸς Δωδαὶ ὁ Ἀχωχί· ἕτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς. δυνατός.

13. Οὗτος ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Φασοδομίν· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης κριθῶν, καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων.

14. Καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἔσωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

15. Καὶ

CAP. XI. v. 2. καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός σε σοί·) καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ κύριός σοι. ibid. καὶ σὺ εἰς ἡγ.) καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγέμονον. v. 3. ἐν Χεβρὼν) εἰς χεβρὼν, priore loco. v. 4. ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ) ἄνδρες αὐτοῦ εἰς. v. 5. Εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυίδ.) εἶπον τῷ δαυίδ. v. 6. Σαρούας) σαρουία. v. 8. Καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν) non habet. v. 11. Ἰεβααὰμ υἱὸς Ἀχαμανὶ πρωτότοκος, τῶν) ιεσεβαδὰ υἱὸς ἀχαμὰν πρῶτος τῶν. v. 12. ἐν τοῖς τρισὶ δυνατός.) ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς. ibid. Φασοδομὶν) Φασοδαμὶν.

15. Καὶ κατέβησαν οἱ τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυὶδ, εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλὰμ, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

16. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπόσημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν τῇ Βηθλεέμ.

17. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ;

18. Καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἔλαβον, καὶ ἦλθον πρὸς Δαυίδ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτὸ, καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ,

19. καὶ εἶπεν· ἵλεώς μοι ὁ Θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· εἰ αἷμα ἀνδρῶν τούτων πίομαι, ἐν ψυχαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐτό· καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. Ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.

20. Καὶ Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς Ἰωαὰβ, ἦτος ἦν ἄρχων τῶν πατριῶν· οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ἑξακοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ ἑνὶ, οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισὶν,

21. ἀπὸ τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἦν αὐτὸς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο.

22. Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὲρ Καβασεὴλ· ἦτος ἐπάταξε τοὺς δύο Ἀριὴλ Μωαβ, καὶ οὗτος κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος.

23. Καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατὸν πενταπήχον, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη ἐπ' αὐτὸν Βαναίας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁφείλατο ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου τὸ δόρυ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ.

24. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς.

25. Ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἦν ἔνδοξος οὗτος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρχετο· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ.

26. Καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, Ἀσαὴλ, ἀδελφὸς Ἰωαὰβ, Ἐλεαναὰν υἱὸς Δωδωαὶ ἐκ Βηθλεὲμ,

27. Σαμμὼθ Θαδὶ, Χελλὴς ὁ Φαλλωνὶ,

28. Ὠραὶ υἱὸς Ἐκκὴς ὁ Θεκωὶ, Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθὶ,

29. καὶ Σοββοχαὶ ὁ Ἀσωθὶ, Ἠλὶ ὁ Ἀχωὲ,

V. 15. οἱ τρεῖς) absque articulo. ibid. ἡ παρεμβολὴ) absque articulo. ib. παρεμβεβλήκει) abeſt. V. 16. ὑπόσημα) σύσεμα. ibid. ἐν τῇ Βηθλεέμ.) absque articulo. V. 19. ἤνεγκαν αὐτό.) αὐτὸ abeſt. V. 20. Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδ.) ἀβισὰ ἀδελφὸς. ibid. τῶν πατριῶν) τῶν τριῶν. ib. ἑξακοσίους) τριακοσίους. ib. ἑνὶ, ἦτος) ἑνὶ, καὶ οὗτος. V. 21. καὶ ἦν αὐτὸς) καὶ ἦν αὐτοῖς. V. 22. Βαναίας) βαναία. V. 23. πενταπήχον) πεντάπηχυν. ibid. ἐν τῇ χειρὶ) ἐν χειρὶ. ib. Βαναίας) βανάια, paſſim. V. 26. οἱ δυνατοὶ) absque articulo. ibid. Δωδωαὶ) δωδωὲ. V. 27. Σαμμὼθ Θαδὶ) σαμμὼθ ὁ ἀρωρὶ. ibid. Φαλλωνὶ) Φελωνί. V. 28. Ὠραὶ υἱὸς Ἐκκὴς) ὠραὶ υἱὸς ἐκκὶς. V. 29. in *Rom.* σοβοχαὶ ὁ ἀσαθὶ, ἠλὶ ὁ ἀχωνὶ.

30. Μοοραὶ ὁ Νετωφαθὶ, Ἐλαὰδ υἱὸς Βαανὰ ὁ Νετωφαθί·

31. Ἠθοὺ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ βουνῦ Βενιαμεὶν, Βαναίας ὁ Φαραθωνὶ,

32. Οὐρὶ ἐκ Ναχαλὴ Γάας, Ἀϐιὴλ ὁ Σαραϐεθθεὶ, Ἀζμωὰθ ὁ Βαρσαμὶ, Ἐλιαϐὰ ὁ Σαλαϐωνί.

33. Υἱοὶ Ἀσάμ· ὁ Γωϋνὶ, Ἰωνάθαν υἱὸς Σαγὴ ὁ Ἀραρὶ,

34. Ἀχιὰμ υἱὸς Σαχαὰρ ὁ Ἀραρὶ, Ἐλιφαὰλ υἱὸς Ὡραφὲρ,

35. ὁ Μεχεραθὶ, Ἀχία ὁ Φελωνὶ,

36. Ἀσαραὶ ὁ Καρμηλὶ, Νοορὰ υἱὸς Ἀζϐὶ,

37. Ἰωὴλ ἀδελφὸς Νάθαν, Μαϐὰρ υἱὸς Ἀταραὶ,

38. Σελμὴκ ὁ Ἀμμωνὶ, Νααραὶ ὁ Βηρωθὶ Βηρωθὶ, αἴρων σκεύη Ἰωαὰϐ υἱοῦ Σαρουΐας,

39. Ἰρὰς ὁ Ἰεθερὶ, Γαρὴϐ ὁ Ἰεθερὶ,

40. Οὐρίας Χετθὶ, Σαϐὰτ υἱὸς Ὀλὶ,

41. Ἀδινὰ υἱὸς Σεχὰ, τῦ Ῥεϐὴν ἄρχων, καὶ ἐπὶ αὐτῷ τριάκοντα,

42. Ἀναὴν υἱὸς Μαχὰ, καὶ Ἰωσαφὰτ, ὁ Μαθθανὶ,

43. Ὀζία ὁ Ἀσαρωθὶ, Σαμμὰ καὶ Ἰεϊὴλ υἱοὶ Χωθὰμ τῦ Ἀραρὶ, Χωθὰν

44. Ἰεδιὴλ υἱὸς Σαμαρὶ, καὶ Ἰωαζαὲ, ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ ὁ Θωσαΐ,

45. Ἰελιὴλ ὁ Μαωεὶν, καὶ Ἰαριϐαὶ, καὶ Ἰωσία υἱὸς αὐτῦ, Ἐλναὰμ, καὶ Ἰεθεμὰ ὁ Μωαϐίτης,

46. Ἀλιὴλ, καὶ Ἰωϐὴδ, καὶ Ἐσιὴλ ὁ Μεσωϐία.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Σικελάγ, ἔτι συνεχομένυ ἀπὸ προσώπυ Σαὲλ υἱῦ Κεὶς. Καὶ ἦτοι ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν πολέμῳ,

2. καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις καὶ τόξοις· ἐκ τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ ἐκ Βενιαμείν.

3. Ἄρχων Ἀχιέζερ, καὶ Ἰωρὰς υἱὸς Σαμαὰ τῦ Γαϐαθίτυ, καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Φαλμὴτ, υἱοὶ Ἀσμωὰθ καὶ Βαραχία, καὶ Ἰηουὴλ ὁ Ἀναθωθὶ, Ταϐαθίτυ

4. καὶ Σαμαΐας ὁ Γαϐαωνίτης, δυνατὸς

v. 30. in *Rom.* μαραὶ ὁ νετωφαθὶ, χθαὸδ υἱὸς νοοζὰ ὁ νετωφατί. **v.** 31. Ἠθὰ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ) αἰρὶ υἱὸς ῥεβιὲ ἐκ. **v.** 32. Ναχαλὴ) ναχαλὶ. ibid. ὁ Σαραϐεθθεὶ, Ἀζμωὰθ ὁ Βαρσαμὶ) ὁ γαραϐαιθὶ, ἀζϐὼν ὁ Ϛαρωμὶ. **v.** 33. Υἱοὶ Ἀσάμ· ὁ Γωϋνὶ) υἱὸς ἀσὰμ τῦ γιζωνίτυ. ibid. Σαγὴ) σωλὰ. **v.** 34. in *Rom.* ἀχὶμ υἱὸς ἀχὰρ ὁ ἀραρὶ, ἐλφὰτ υἱὸς θυρφὰρ. **v.** 35. ὁ Μεχεραθὶ) ὁ μεχωραθρὶ. **v.** 36. in *Rom.* ἠσερὲ ὁ χαρμαδαὶ, νααραὶ υἱὸς ἀζοβαὶ. **v.** 37. ἀδελφὸς) υἱὸς. ibid. Μαϐὰρ υἱὸς Ἀταραὶ) μεβαὰλ υἱὸς ἀγαρὶ. **v.** 38. Σελμὴκ) σελὴ. ibid. Νααραὶ ὁ Βηρωθὶ) ναχὼρ ὁ βηρωθὶ; ib. Ἰωαὰϐ υἱοῦ Σαρουΐας) υἱῦ σαρεία. **v.** 39. in *Rom.* ἰρὰ ὁ ἰεθρὶ, γαβὴρ ὁ ἰεθρὶ. **v.** 40. in *Rom.* θυρία ὁ χετλὶ) ζαϐὲτ υἱὸς ἀχαΐὰ. **v.** 41. Σεχὰ) σαιζὰ. ibid. ἐπὶ αὐτῷ) ἐπ' αὐτῷ. **v.** 42. Μαχὰ) μοωχὰ. ibid. Μαθθανί.) ματθανί. **v.** 43. Σαμμὰ) σαμαθὰ. ibid. Χωθὰν) χωθάια. **v.** 44. Σαμαρὶ, καὶ Ἰωαζαὲ) σαμερὶ, καὶ ἰωζαὲ. **v.** 45. Ἰελιὴλ ὁ Μαωεὶν, καὶ Ἰαριϐαὶ) ἐλιὴλ ὁ μαωΐ, καὶ ἰαριϐὶ. ibid. Ἐλναὰμ, καὶ Ἰεθεμὰ) ἐλναὰμ καὶ ἰεθαμὰ. **v.** 46. in *Rom.* ϐαλιὴλ, καὶ ὠβηὸ, καὶ ἰεσσιὴλ ὁ μεσωβία. CAP. XII. **v.** 1. Κεὶς) κὶς, paſſim. **v.** 3. Ἄρχων) ὁ ἄρχων. ibid. Ἰωρὰς - - Φαλμὴτ) ἰωὰς υἱὸς ἀσμὰ τῦ γαϐαθίτου, καὶ ἰωὴλ, καὶ ἰωφαλὴτ. ibid. Βαραχία) βερχία.

νατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα, καὶ Ἰερεμίας, καὶ Ἰεζιὴλ, καὶ Ἰωαναὰν, καὶ Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ,

Βααδιὰ 5. Ἐλιωζὶ, καὶ Ἰαριμοὺθ, καὶ Βααλία, καὶ Σαμαρία, καὶ Σαφατία ὁ Ἀρουφὶ,

6. Ἠλκανὰ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἰωζαχὰρ, καὶ Ἰεσβαὰμ, οἱ Κορῖται,

7. καὶ Ἰωηλὰ, καὶ Ζαβαδία υἱοὶ Ἱεροὰμ, υἱοὶ τῆ Γεδώρ.

8. Καὶ ἀπὸ τῆ Γαδδὶ ἐχωρίθησαν πρὸς Δαυὶδ ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἰσχυροὶ, δυνατοὶ, ἄνδρες παρατάξεως πολέμου, αἴροντες θυρεὸς καὶ δόρατα, καὶ πρόσωπον λέοντος τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐν τάχει.

9. Ἀζὲρ ὁ ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ τρίτος,

10. Μασμαὴν ὁ τέταρτος, Ἱερεμία ὁ πέμπτος,

11. Ἐθθεὶ ὁ ἕκτος, Ἐλιὴλ ὁ ἕβδομος,

12. Ἰωναὴν ὁ ὄγδοος, Ἐλεζαβὰδ ὁ ἔνατος,

13. Ἱερεμίας ὁ δέκατος, Μαχαβαναὶ ὁ ἑνδέκατος.

14. Οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ, ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, εἷς τοῖς ἑκατὸν μικρὸς, καὶ μέγας τοῖς χιλίοις.

15. Οὗτοι οἱ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ. Καὶ οὗτος πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν κρηπίδα αὐτοῦ. καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τὲς κατοικοῦντας αὐλῶνας ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν.

16. Καὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ Ἰούδα, εἰς βοήθειαν τῆ Δαυίδ.

17. Καὶ Δαυὶδ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ εἰς εἰρήνην ἥκατε πρὸς μὲ, εἰ ἐμοὶ καρδία καθ' ἑαυτὴν ἐφ' ὑμᾶς· καὶ εἰ τῆ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρὸς, ἴδοι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐλέγξαι.

18. Καὶ πνεῦμα ἐνεδυνάμωσε τὸν Ἀμασαὶ τὸν ἄρχοντα τῶν τριάκοντα, καὶ εἶπε· πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ λαός σε· εἰρήνη εἰρήνη σοι, εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεός σου. Καὶ προσεδέξατο αὐτὲς Δαυὶδ, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων.

19. Καὶ ἀπὸ Μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλθεῖν τὲς ἀλλοφύλους ἐπὶ Σαοὺλ εἰς πόλεμον· καὶ ἐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς, ὅτι ἐν βελῇ ἐγένετο παρὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἀλλοφύλων λεγόντων, ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν

v. 4. καὶ Ἱερεμίας) ἱερεμία. ibid. Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ) ἰωαζαβὰθ ὁ γαδαραθίτης. v. 5. in *Rom.* ἀζαὴλ, καὶ ἀριμὼθ, καὶ βαυλία, καὶ σαμαραΐα, καὶ σαφατίας ὁ χαραιφιηλ. v. 6. in *Rom.* ἐλκανὰ, καὶ ἰησουνὶ, καὶ ὀζριὴλ, καὶ ἰωζαρὰ, καὶ σοβοκὰμ, καὶ οἱ κορῖται. v. 7. Ἰωηλὰ) ἰελία. ibid. Ἱεροὰμ) ἰρωὰμ. ib. υἱοὶ τῆ) καὶ οἱ τῆ. v. 8. ἐπὶ τῆς ἐρήμου) ἀπὸ τῆς ἐρήμε. ibid. ἐν τάχει.) τῷ τάχει. v. 9. Ἀζὲρ) ἀζαὲλ. v. 10. Μασμαὴν) μασμανὰ. ibid. Ἱερεμία) ἱερεμίας. v. 11. Ἐθθεὶ) ἰεθὶ. ibid. Ἐλιὴλ) ἔλιαβ. v. 22. Ἰωναὴν) ἰωαναὴν. ibid. Ἐλεζαβὰδ) ἐλιαζὲρ. ib. ἔνατος) ἔννατος. v. 13. Ἱερεμίας) ἱερεμία. ibid. Μαχαβαναὶ) μελχαβαναΐ. v. 17. ἀπάντησιν αὐτοῖς) ἀπάντησιν αὐτῶν. ibid. εἰ ἐμοὶ) εἴη μοι. ib. πατέρων ἡμῶν,) πατέρων ὑμῶν. ib. ἐλέγξαι.) ἐλέγξαιτο. v. 18. ἐνεδυνάμωσε) ἐνέδυσε. ibid. τὸν ἄρχοντα) absque articulo. ib. πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ λαός σε·) πορεύου καὶ ὁ λαός σε δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαὶ. ib. σοι, εἰρήνη) σοι, καὶ εἰρήνη.

δρῶν ἐκείνων ἐπιστρέψει πρὸς τὸν Κύριον αὐτῆ Σαοὺλ.

20. Ἐν τῷ πορευθῆναι αὐτὸν εἰς Σικελὰγ προσεχώρησαν αὐτῷ ἀπὸ Μανασσῆ, Ἐδνὰ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἰεδιὴλ, καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ἰωζαβὲδ, καὶ Ἐλιὲδ, καὶ Γαλαθὶ, ἀρχηγοὶ χιλιάδων εἰσὶ τῆ Μανασσῆ.

21. Καὶ οὗτοι συνεμάχησαν τῷ Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Γεδδοὺρ, ὅτι δυνατοὶ ἰσχύος πάντες· καὶ ἦσαν ἡγούμενοι ἐπὶ τῆ στρατιᾷ,

22. ὅτι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἤρχοντο πρὸς Δαυὶδ εἰς δύναμιν μεγάλην ὡς δύναμις Θεοῦ.

23. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρατιᾶς, οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, τῆ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, κατὰ τὸν λόγον Κυρίου.

24. Υἱοὶ Ἰούδα θυρεοφόροι, ἐξ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ παρατάξεως.

25. Τῶν υἱῶν Συμεὼν, δυνατοὶ ἰσχύος εἰς παράταξιν, ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑκατόν.

26. Καὶ υἱῶν Λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

27. Καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἡγέμενος τῶν Ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτῆ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

28. Καὶ Σαδὼκ, νέος, δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας αὐτῆ ἄρχοντες εἴκοσι καὶ δύο.

29. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ, τρεῖς χιλιάδες· καὶ ἔτι τὸ πλεῖον αὐτῶν ἀπεσκόπει τὴν φυλὴν οἴκου Σαούλ.

30. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐφραὶμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ ἰσχύϊ, ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

31. Καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, δεκαοκτὼ χιλιάδες, οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι τῆ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ.

32. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσσάχαρ, γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τὲς καιρὲς, γινώσκοντες τί ποιῆσαι Ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, διακόσιοι, καὶ πάντες ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν.

33. Καὶ ἀπὸ Ζαβελὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέμου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, πεντήκοντα χιλιάδες βοηθῆσαι τῷ Δαυὶδ ἀχερκένως.

34. Καὶ ἀπὸ Νεφθαλεὶμ ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόρασι, τριακονταεπτὰ χιλιάδες.

35. Καὶ ἀπὸ τῶν Δανιτῶν παρατασσόμενοι εἰς πόλεμον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι.

36. Καὶ ἀπὸ τῆ Ἀσὴρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον, τεσσαράκοντα χιλιάδες.

37. Καὶ

ν. 20. πορευθῆναι αὐτὸν) πορευθῆναι τὸν δαυὶδ. ibid. Ἰωζαβὰδ - - Γαλαθὶ) ἰωζαβὰθ, καὶ ῥωδιὴλ, καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰωσαβαὶθ, καὶ ἐλιμὲθ, καὶ σεμαθὶ. v. 21. Καὶ οὗτοι) καὶ αὐτοὶ. ibid. ἐπὶ τῆ στρ.) ἐν τῆ στρατιᾷ, & addit ἐν τῆ δυνάμει. v. 22. Θεοῦ) τῆ θεῆ. v. 23. ἐπιστρέψαι) ἀποστρέψαι v. 24. θυρεοφόροι) adjicit καὶ δορατοφόροι. v. 26. Καὶ υἱῶν) τῶν υἱῶν. v. 27. Ἰωδαὲ) ἰωαδὰς. ibid. τῶν Ἀαρὼν) τῷ ἀαρὼν. v. 28. εἴκοσι καὶ δύο) καὶ deeſt. v. 29. Καὶ ἐκ τῶν) καὶ τῶν. ibid. τὴν φυλὴν) τὴν φυλακὴν. v. 31. οἱ ὠνομ.) καὶ οἱ ὠνομάθησαν. v. 32. εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν) non habet. v. 34. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ, paſſim. v. 35. εἴκοσι καὶ ὀκτὼ) καὶ deeſt.

37. Καὶ ἐκ πέραν τῆ Ἰορδάνου ἀπὸ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες.

38. Πάντες ἦτοι ἄνδρες πολεμισταὶ, παρατασσόμενοι παράταξιν ἐν ψυχῆ εἰρηνικῆ· καὶ ἦλθον εἰς Χεβρὼν τῆ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Καὶ ὁ καταλοιπος Ἰσραὴλ ψυχὴ μία.

39. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν.

40. Καὶ οἱ ὁμοροῦντες αὐτοῖς ἕως Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβουλὼν, καὶ Νεφθαλεὶμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν καμήλων, καὶ τῶν ὄνων, καὶ τῶν ἡμιόνων, καὶ ἐπὶ τῶν μόχων βρώματα, ἄλευρα, παλάθας, σαφίδας, οἶνον, καὶ ἔλαιον, μόχους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἐν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἐβεβουλεύσατο Δαυὶδ μετὰ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν ἑκατοντάρχων, παντὶ ἡγεμόνῳ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῆ πάσῃ ἐκκλησίᾳ Ἰσραήλ· εἰ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθὸν, καὶ παρὰ Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν εὐοδωθῆ, ἀποστείλωμεν πρὸς τὰς ἀδελφοὺς ἡμῶν τὰς ὑπολελειμμένους ἐν πάσῃ γῆ Ἰσραὴλ, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται ἐν πόλεσι καταχέσεως αὐτῶν, καὶ συναχθήσονται πρὸς ἡμᾶς,

3. καὶ μετενέγκωμεν τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν Σαούλ.

4. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τῆ ποιῆσαι οὕτως, ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τῆ λαοῦ.

5. Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ ὁρίων Αἰγύπτου, καὶ ἕως εἰσόδε Ἡμαὰθ τῆ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ ἐκ πόλεως Ἰαρείμ.

6. Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν Δαυὶδ· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνέβη εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἡ ἦν τῆ Ἰέδα, τῆ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ Κυρίου καθημένου ἐπὶ Χερουβείμ, ἧ ἐπεκλήθη ὄνομα αὐτοῦ. Χερουβεὶν

7. Καὶ ἐπέθηκαν τὴν κιβωτὸν τῆ Θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδάβ. Καὶ Ὀζὰ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἦγον τὴν ἅμαξαν.

8. Καὶ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τῆ Θεῆ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ ἐν ψαλτῳδοῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν σάλπιγξι.

9. Καὶ ἦλθοσαν ἕως τῆς ἅλωνος Χειδών· καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτῆ τῆ κατασχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέκλινεν αὐτὴν ὁ μόχος.

10. Καὶ ἐθυμώθη Κύριος ὀργῆ ἐπὶ Ὀζὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ τὴν κιβωτόν· καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἀπέναντι τῆ Θεοῦ.

v. 38. ψυχὴ μία.) adjicit τῆ βασιλεῦσαι τὸν δαυίδ. v. 39. αὐτοῖς) abeſt. CAP. XIII. v. 2. τῆ πάσῃ) absque articulo. ibid. Κυρίου Θεῆ) κυρίε τῆ θεοῦ. v. 3. ἐξεζήτησαν) ἐζήτησαν. v. 5. ἕως Ἡμαὰθ) ἕως εἰσόδου ἡμαὰθ. ibid. Ἰαρείμ.) ἰαρίμ. v. 6. Χερουβεὶν) χερουβίμ. v. 7. ἐπὶ ἅμαξαν) ἐπ' ἅμαξαν. v. 8. καὶ ἐν τυμπάνοις) καὶ abeſt. v. 9. Χειδών.) deeſt.

11. Καὶ ἠθύμησε Δαυὶδ, ὅτι διέκοψε Κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζά, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον Διακοπὴ Ὀζὰ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,

12. Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσοίσω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ;

13. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν κιβωτὸν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθαίου.

Χετταίου

14. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν οἴκῳ Ἀβεδδαρὰ τρεῖς μῆνας· καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

ἡμέρας

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ οἰκοδόμους τοίχων, καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον.

2. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὅτι ὑψώθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι γυναῖκας ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐτέχθησαν Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες.

αὐτῷ

4. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ· Σαμμαοὺ, καὶ Σωβὰβ, Νάθαν, καὶ Σαλωμών,

5. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαὺ, καὶ Ἐλιφαλὲτ,

6. καὶ Ναγὲθ, καὶ Ναφὰγ, καὶ Ἰαφιὲ,

7. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Βαλλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλέτ.

8. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητῆσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ, ὡς ἤκουσεν, εἰς ὑπάντησιν αὐτοῖς.

9. Καὶ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ συνέπεσαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

10. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων· εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· ἀνάβηθι, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σε.

11. Καὶ ἀνέβη εἰς Βαὰλ Φαρασεὶν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐκεῖ Δαυίδ· Καὶ εἶπε Δαυὶδ· διέκοψεν ὁ Θεὸς τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου, ὡς διακοπὴν ὕδατος. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Διακοπὴ Φαρασείν.

12. Καὶ ἐγκατέλιπον ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ καὶ κατακαῦσαι αὐτοὺς ἐν πυρί.

ἐγκατέλειπεν

13. Καὶ

V. 12. πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ) transpoſita. v. 13. εἰς τὴν πόλιν) εἰς πόλιν. ibid. Χεττταίκ) γεθαίς. v. 14. τρεῖς ἡμέρας) τρεῖς μῆνας. ibid. τὸν Ἀβεδδαρὰ) abſque articulo. CAP. XIV. v. 1. τοίχων) deeſt. v. 2. Κύριος ἐπὶ) κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ. v. 3. ἐτέχθησαν αὐτῷ) ἐτέχθησαν δαυὶδ. v. 4. Σαμμαὲ, καὶ Σωβὰβ) σαμμαὶ, σωβὰβ. v. 5. in *Rom.* καὶ βααρ, καὶ ἐλισὰ, καὶ ἐλιφαλὴθ. v. 6. Ναφὰγ) ναφὰθ. v. 7. in *Rom.* καὶ ἐλισαμαὲ, καὶ ἐλιαδὲ, καὶ ἐλιφαλὰ. v. 8. Καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ, ὡς ἤκουσεν, εἰς ὑπάντησιν) καὶ ἤκουσε δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν. v. 9. συνέπεσαν) συνέπεσον. v. 10. αὐτῷ· ἀνάβηθι) αὐτῷ κύριος. ἀνάβηθι. v. 11. Φαρασεὶν) Φαρασὶν, paſſim. v. 12. ἐγκατέλειπεν) ἐγκατέλιπον. ibid. θεοὺς αὐτῶν.) addit οἱ ἀλλόφυλοι. ib. κατακαῦσαι αὐτοὺς) αὐτοὺς abeſt.

13. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι, ἐκεῖ καὶ συνέπεσαν ἔτι ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

14. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ ἔτι ἐν Θεῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· ἀ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν· ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων.

15. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν τῦ ἄκρυ φωνὴν τῦ συστεισμοῦ τῶν ἄκρων τῶν ἀπίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ Θεὸς ἔμπροσθέν σου τῦ πατάξαι τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων.

16. Καὶ ἐποίησε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός· καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ Γαβαὼν ἕως Γαζηρά.

17. Καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα Δαυὶδ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ Κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐποίησεν αὐτῷ οἰκίας ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἡτοίμασε τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ τῦ Θεοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ σκηνήν.

2. Τότε εἶπε Δαυὶδ· οὐκ ἔστιν ἆραι τὴν κιβωτὸν τῦ Θεῦ, ἀλλ' ἢ τὸς Λευίτας, ὅτι αὐτοὺς ἐξελέξατο Κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν Κυρίε, καὶ λειτυργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος.

3. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ εἰς Ἰερουσαλὴμ, τῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν Κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν αὐτῇ. τῦ Θεῦ

4. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τὸς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ τὸς Λευίτας.

5. Τῶν υἱῶν Καάθ· Οὐριὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, ἑκατὸν εἴκοσι.

6. Τῶν υἱῶν Μεραρί· Ἀσαίας ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, διακόσιοι καὶ εἴκοσι. πεντήκοντα

7. Τῶν υἱῶν Γηρσών· Ἰωὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, ἑκατὸν καὶ τριάκοντα.

8. Τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν· Σεμαΐα ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, διακόσιοι.

9. Τῶν υἱῶν Χεβρών· Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, ὀγδοήκοντα.

10. Τῶν υἱῶν Ὀζιήλ· Ἀμιναδὰβ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, ἑκατὸν δεκαδύο.

11. Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ τὸν Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὸς ἱερεῖς, καὶ τὸς Λευίτας, τὸν Οὐριὴλ, Ἀσαΐαν, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Σεμαΐαν, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἀμιναδὰβ, Σεμείαν

12. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν, ἁγνίσθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσετε τὴν κιβωτὸν τῦ Κυρίε Θεῦ Ἰσραὴλ, ἣ ἡτοίμασα αὐτῇ.

V. 13. ἐκεῖ) ἔτι. V. 15. τῦ ἄκρυ) αὐτῶν ἄκρων. ibid. ἐξελεύσῃ) εἰσελεύσῃ. V. 17. τὸ ὄνομα) absque articulo. CAP. XV. V. 1. τῆς κιβωτοῦ) τῇ κιβωτῷ. V. 3. συνήγαγε) ἐξεκκλησίασε. ibid. εἰς Ἱερ.) ἐν Ἱερσαλὴμ. ib. ἀνενεγκεῖν τὴν κ. τῦ Θεῦ) ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν κυρίου. V. 4. καὶ τὸς) τὸς. V. 6. Ἀσαΐας) ἀσαΐα. ibid. διακόσιοι καὶ πεντήκοντα.) διακόσιοι εἴκοσι. V. 7. Γηρσών·) γεδσών. ibid. ἑκατὸν καὶ τρ.) καὶ deest. V. 8. Ἐλισαφάν· Σεμαΐα) ἐλισαφὰτ σεμεΐ. V. 9. Χεβρών·) χεβρωμ. V. 11. Σεμείαν) σεμαίαν.

13. Ὅτι οὐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι, διέκοψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν ἐν κρίματι.

14. Καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

15. Καὶ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῶν Λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐν λόγῳ Θεοῦ κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦσιν ἐφ' ἑαυτούς.

16. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν· στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν, νάβλαις, καὶ κινύραις, καὶ κυμβάλοις, τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος ἐν φωνῇ εὐφροσύνης.

17. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται τὸν Αἰμὰν υἱὸν Ἰωὴλ· ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχία· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ Αἰθὰν υἱὸς Κισαίου.

18. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ δεύτεροι, Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Βαναία, καὶ Μαασία, καὶ Ματθαθίας, καὶ Ἐλιφαλὰ, καὶ Μακενία, καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζίας, οἱ πυλωροί. Ἰηὲλ

19. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, Αἰμὰν, Ἀσὰφ, καὶ Αἰθὰν ἐν κυμβάλοις χαλκοῖς τοῦ ἀκουσθῆναι ποιῆσαι.

20. Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιὴλ, Σεμιραμὼθ, Ἰεϊὴλ, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Μαασίας, Βαναίας, ἐν νάβλαις ἐπὶ ἀλημώθ·

21. καὶ Ματθαθίας καὶ Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας, καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζίας ἐν κινύραις ἀμασενεὶθ τοῦ ἐνισχῦσαι·

22. καὶ Χωνενία ἄρχων τῶν Λευϊτῶν ἄρχων τῶν ᾠδῶν, ὅτι συνετὸς ἦν.

23. Καὶ Βαραχία καὶ Ἠλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ.

24. Καὶ Σωβενία, καὶ Ἰωσαφὰτ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἀμασαΐ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Βαναΐ, καὶ Ἐλιέζερ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεαιὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ.

25. Καὶ ἦν Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι οἱ πορευόμενοι, τοῦ ἀναγαγεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐξ οἴκου Ἀβδεδὸμ ἐν εὐφροσύνῃ.

26. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατισχῦσαι τὸν Θεὸν τοὺς Λευίτας αἴροντας τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ἔθυσαν ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς.

27. Καὶ Δαυὶδ περιεζωσμένος ἐν στολῇ βυσσίνῃ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται αἴροντες τὴν

v. 13. ἐζητήσαμεν) ἐξεζητήσαμεν. v. 14. ἀνενεγκεῖν τὴν κ. τοῦ Κυρίε Θεοῦ) ἀνενέγκαι τὸν κιβωτὸν θεοῦ. v. 15. ἐφ' ἑαυτούς.) ἐπ' αὐτοὺς. v. 16. ᾠδῶν) abeſt. ibid. καὶ κινύραις) καὶ abeſt. v. 18. Ἰηὲλ) ὀζιὴλ. ibid. Ἀνανὶ) ἔλιωὴλ. ib. Μαασία - - Μακενία) μαασαΐα, καὶ ματθαθία, καὶ ἔλιφενὰ, καὶ μακεκία. v. 20. καὶ Ἀνανὶ, καὶ) ὠνὶ. ibid. καὶ Μαασίας) μαασαίας. ib. ἀλημώθ.) ἀλαμώθ. v. 21. Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας) ἐλιφαλοὺ, καὶ μακενία. ibid. ἀμασενεὶθ) ἀμασενίθ. v. 23. Ἠλκανὰ) ἐλκανὰ. v. 24. Σωβενία) σομπία. ibid. Ζαχαρίας καὶ Βαναΐ,) ζαχαρία, καὶ βαναΐα. ibid. Ἰεαιὰ) ἰεΐα. v. 25. πορευόμενοι) præfigit articulum οἱ. ibid. Κυρίου) abeſt. v. 26. ἔθυσαν ἑπτὰ μ. καὶ ἑπτὰ) ἔθυσαν ἀν' ἑπτὰ μόχες, καὶ ἀν' ἑπτὰ. v. 27. στολῇ) ἐν στολῇ.

τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, καὶ Χενενίας ὁ ἄρχων τῶν ᾠδῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ Δαυὶδ στολὴ βυσσίνη.

28. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐν σημασίᾳ, καὶ ἐν φωνῇ σωφὲρ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, ἀναφωνοῦντες ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις.

29. Καὶ ἐγένετο κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ἦλθεν ἕως πόλεως Δαυὶδ· καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ὀρχούμενον, καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τῷ Θεῷ, καὶ ἀπηρείσαντο αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυὶδ, καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα, καὶ σωτηρίου ἐναντίον τῷ Θεοῦ. Κυρίε

2. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ ἀναφέρων ὁλοκαυτώματα, καὶ σωτηρίε, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίου.

3. Καὶ διεμέρισε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς, καὶ ἕως γυναικὸς, τῷ ἀνδρὶ ἄρτον ἕνα ἀρτοκοπιακὸν, καὶ ἀμορίτην.

4. Καὶ ἔταξε κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτῷ διαθήκης Κυρίου ἐκ τῶν Λευιτῶν λειτεργοῦντας, ἀναφωνοῦντας, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ αἰνεῖν τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

5. Ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, καὶ δεύτερος ὢν αὐτῷ Ζαχαρίας, ὁ Ἰειὴλ, Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰαθιὴλ, Ματταθίας, Ἐλιὰβ, καὶ Βαναίας, καὶ Ἀβδεδόμ· καὶ Ἰειὴλ ἐν ὀργάνοις, ἐν νάβλαις καὶ κινύραις, καὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνῶν·

6. καὶ Βαναίας, καὶ Ὀζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν ταῖς σάλπιγξι διαπαντὸς ἐναντίον τῆς κιβωτῷ τῆς διαθήκης τῷ Θεοῦ.

7. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τότε ἔταξε Δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τῷ αἰνεῖν τὸν Κύριον ἐν χειρὶ Ἀσὰφ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῷ.

8. ΩΔΗ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ·
Ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόματι αὐτῷ·
Γνωρίσατε ἐν λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῷ.

9. Ἄσατε αὐτῷ, καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ·
Διηγήσασθε πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτῷ, ἃ ἐποίησε Κύριος·

10. Αἰνεῖτε ἐν ὀνόματι ἁγίῳ αὐτῷ·
Εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὴν εὐδοκίαν αὐτῷ·

11. Ζητήσατε τὸν Κύριον, καὶ ἰσχύσατε·
Ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτῷ διαπαντός·

12. Μνημονεύσατε τὰ θαυμάσια αὐτῷ, ἃ ἐποίησε·
Τέρατα, καὶ κρίματα τῷ στόματος αὐτῷ·

13. Σπέρμα Ἰσραὴλ παῖδες αὐτῷ·
Υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτῷ·

v. 27. Χενενίας) χωνενίας. v. 28. νάβλαις) ἐν νάβλαις. v. 29. κιβωτὸς τῆς διαθήκης) ἡ κιβωτὸς διαθήκης. CAP. XVI. v. 1. ἐναντίον τῷ Κυρίε) ἐναντίον τῷ Θεῷ. v. 3. ἀρτοκοπιακὸν) ἀρτοκοπικὸν. v. 4. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν Θεὸν. v. 5. δεύτερος ὢν) δευτερεύων. ibid. ὁ Ἰειὴλ) ἰειὴλ. ib. Ἰαθιὴλ) καὶ ἰειὴλ. ib. ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις) νάβλαις, κινύραις. v. 12. Μνημονεύσατε) μνημονεύετε.

14. Αὐτὸς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν·
Ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ·
15. Μνημονεύων εἰς αἰῶνα διαθήκης
αὐτοῦ·
Λόγου αὐτοῦ ὃν ἐνετείλατο εἰς χιλίας
γενεάς·
16. Ὃν διέθετο τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τὸν
ὅρκον αὐτοῦ τῷ Ἰσαάκ·
17. Ἔστησεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσ-
ταγμα·
Τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον,
18. Λέγων· σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναὰν,
Σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν·
λέγεσθαι 19. Ἐν τῷ γενέσθαι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀ-
ριθμῷ,
ἕως Ὡς ἐσμικρύνθησαν, καὶ παροίκησαν
ἐν αὐτῇ·
20. Καὶ ἐπορεύθησαν ἀπὸ ἔθνους εἰς
ἔθνος,
Καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον.
21. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ δυναστεῦσαι
αὐτούς·
Καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς.
22. Μὴ ἅψησθε τῶν χριστῶν μου,
Καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονη-
ρεύεσθε.
23. Ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ·
Ἀναγγείλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν
τὸ σωτήριον αὐτοῦ.
24. Ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ·
Ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
25. Ὅτι μέγας Κύριος, καὶ αἰνετὸς
σφόδρα·
Φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς.
26. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν εἴ-
δωλα·
Καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν οὐρανὸν ἐποίησε.
27. Δόξα καὶ ἔπαινος κατὰ πρόσωπον
αὐτοῦ,
Ἰσχὺς καὶ καύχημα ἐν τόπῳ αὐτοῦ.
28. Δότε τῷ Κυρίῳ, αἱ πατριαὶ τῶν
ἐθνῶν,
Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν.
29. Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν ὀνόματος αὐτοῦ·
Λάβετε δῶρα, καὶ ἐνέγκατε κατὰ
πρόσωπον αὐτοῦ,
Καὶ προσκυνήσατε τῷ Κυρίῳ ἐν αὐ-
λαῖς ἁγίαις αὐτοῦ.
30. Φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶ-
σα ἡ γῆ·
Κατορθωθήτω ἡ γῆ, καὶ μὴ σαλευ-
θήτω.
31. Εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς, καὶ ἀγαλ-
λιάσθω ἡ γῆ.
Καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι,
Κύριος ἐβασίλευσεν.
32. Βοήσει ἡ θάλασσα σὺν τῷ πληρώ-
ματι,
Καὶ ξύλον ἀγροῦ, καὶ πάντα τὰ ἐν
αὐτῷ.
33. Τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τοῦ
δρυμοῦ
Ἀπὸ προσώπου Κυρίου, ὅτι ἦλθε κρῖ-
ναι τὴν γῆν,
34. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγα-
θὸν,
Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
35. Καὶ

V. 15. Μνημονεύων) μνημονεύωμεν. V. 19. Ἐν τῷ λέγεσθαι) ἐν τῷ γενέσθαι. ibid. ἕως) ὡς. V. 21. ὑπὲρ αὐτῶν) περὶ αὐτῶν. V. 23. τὸ σωτήριον) σωτηρίαν. V. 24. in *Edit. Rom.* habetur uti ſupplet. eſt. V. 26. οὐρανὸν) ἀρανοὺς. V. 29. ὀνόματος) ὀνόματι. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. V. 31. ἐβασίλευσεν.) βασιλεύων. V. 32. Βοήσει θάλ.) βομβήσει ἡ θάλασσα.

35. Καὶ εἴπατε· σῶσον ἡμᾶς, ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν,
Καὶ ἄθροισον ἡμᾶς, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν,
Τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου,
Καὶ καυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου.

36. Εὐλογημένος Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
Καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς, ἀμήν.
Καὶ ἤνεσαν τῷ Κυρίῳ.

37. Καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου τὸν Ἀσὰφ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαπαντὸς τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

38. Καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑξήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ Ἀβδεδὸμ Ἰδιθούμ υἱὸς Ἰδιθούν, καὶ Ὠσηὲ εἰς πυλωρούς.

39. Καὶ τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς, ἐναντίον σκηνῆς Κυρίου ἐν Βαμὰ τῇ ἐν Γαβαών,

40. τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων διαπαντὸς τοπρωΐ καὶ τοεσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ Μωυσῆ τοῦ θεράποντος τοῦ Θεοῦ.

Ἰδιθούμ 41. Καὶ μετ' αὐτοῦ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθούν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλεγέντες ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·

42. καὶ μετ' αὐτῶν σάλπιγγες, καὶ κύμβαλα τοῦ ἀναφωνεῖν, καὶ ὄργανα τῶν ᾠδῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰδιθοὺν εἰς τὴν πύλην.

43. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς κατῴκησε Δαυὶδ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην· ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου ὑποκάτω δέρρεων.

2. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ· πᾶν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Νάθαν, λέγων·

4. πορεύου, καὶ εἰπὸν πρὸς Δαυὶδ τὸν παῖδά μου· οὕτως εἶπε Κύριος· σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με ἐν αὐτῷ·

5. ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐν σκηνῇ, καὶ ἐν καταλύματι.

6. Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν Φυλὴν Ἰσραὴλ, (ἐνὶ τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ,) οἷς ἐνετειλάμην τοῦ ποιμαίνειν τὸν λαὸν

V. 35. σωτηρίας ἡμῶν) adjicit καὶ ἄθροισον ἡμᾶς. τι. V. 38. Ἰδιθὲμ, καὶ Ὠσηὲ εἰς πυλ.) ἰδιθὲν, καὶ ὁσὰ εἰς τὰς πυλωρὰς. V. 39. ἐναντίων σκηνῆς) ἐναντίον τῆς σκηνῆς. V. 40. ἐφ' υἱοὺς) ἐφ' υἱοῖς. V. 41. Ἰδιθούμ) ἰδιθὲν. V. 42. καὶ οἱ υἱοὶ) οἱ δὲ υἱοὶ. CAP. XVII. v. 2. ὅτι ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 3. λέγων·) abeſt. v. 4. τὸν παῖδά μου) τὸν δοῦλόν μου. v. 5. καταλύματι.) καλύμματι. v. 6. Ἰσραὴλ, ἐνὶ τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ, οἷς) τοῦ ἰσραὴλ, οἷς.

λαόν μου, λέγων· ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον;

7. καὶ νῦν ἔτως ἐρεῖς τῷ δέλῳ μου Δαυὶδ· τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπιθεν τῶν ποιμνίων, τὲ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ,

8. καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύθης, καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τὲς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

9. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ ὲ μεριμνήσει ἔτι, καὶ ὲ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας ἀδικία τὲ ταπεινῶσαι αὐτὸν καθὼς ἀπ' ἀρχῆς,

10. καὶ ἀφ' ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μὲ Ἰσραὴλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας τὲς ἐχθρούς σου, καὶ αὐξήσω σε, καὶ οἶκον οἰκοδομήσει σοι Κύριος.

11. Καὶ ἔσαι ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναςήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ, ὃς ἔσαι ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

12. αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτῦ ἕως αἰῶνος.

13. Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσαι μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποςήσω ἀπ' αὐτῦ, ὡς ἀπέςησα ἀπὸ τῶν ὄντων ἔμπροσθέν σε·

14. καὶ πιςώσω αὐτὸν ἐν οἴκῳ μὲ, καὶ ἐν βασιλείᾳ αὐτῦ ἕως αἰῶνος, καὶ ὁ θρόνος αὐτῦ ἔσαι ἀνωρθωμένος ἕως αἰῶνος.

15. Κατὰ πάντας τὲς λόγους τέτες, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, ἔτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.

16. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι Κυρίȣ, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ἐγὼ, Κύριε ὁ Θεός; καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος;

17. Καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ Θεὸς, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν οἶκον τῦ παιδός σε ἐκ μακρῶν, καὶ ἐπεῖδές με, ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωτάς με, Κύριε ὁ Θεός.

18. τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τῦ δοξάσαι; καὶ σὺ τὸν δῦλόν σε οἶδας.

19. Καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην.

20. Κύριε, ὲκ ἔσιν ὅμοιός σοι, καὶ ὲκ ἔσι Θεὸς πλὴν σοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἠκέσαμεν ἐν ὠσὶν ἡμῶν·

21. καὶ οὐκ ἔσιν ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς, τῦ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαὸν, τῦ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς, τῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσ-

V. 6. ᾠκοδομήκατε) ᾠκοδομήσατε. V. 7. ἔλαβον) ἐγὼ ἔλαβον. V. 9. προσθήσει ἀδικία) προσθήσει υἱὸς ἀδικίας. ibid. ἀπ' ἀρχῆς.) ἀρχῆς. V. 10. καὶ οἰκοδομήσει) καὶ οἶκον οἰκοδομήσει. V. 11. αἱ ἡμέραι σε, κοιμ.) ἡμέραι σε, καὶ κοιμ. V. 13. τῶν ἔμπροσθεν) τῶν ὄντων ἔμπροσθεν. V. 20. ἔσι πλὴν) ἔσι θεὸς πλὴν. V. 21. ἔθνος ἐπὶ) ἔθνος ἔτι ἐπὶ. ibid. ἑαυτῷ λαὸν) transpoſita.

προσώπου λαῦ σου, ὃ ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη.

27. Καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ, Κύριε, ἐγενήθης αὐτοῖς εἰς Θεόν.

23. Καὶ νῦν, Κύριε, ὁ λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παῖδά σου, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος· καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας,

24. καὶ πιστωθήτω, καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος, λεγόντων· Κύριε, Κύριε παντοκράτωρ, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ παιδός σου ἀνωρθωμένος ἐναντίον σε.

25. Ὅτι σὺ, Κύριε, ἠνοιξας τὸ οὖς τοῦ παιδός σου τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ παῖς σου τοῦ προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου.

26. Καὶ νῦν, Κύριε, σὺ εἶ αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

27. Καὶ νῦν ἤρξω τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐναντίον σου· ὅτι σὺ, Κύριε, εὐλόγησας, καὶ εὐλόγησον εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὲς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὴν Γὲθ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

2. Καὶ ἐπάταξε τὴν Μωὰβ, καὶ ἦσαν Μωαβῖται παῖδες τῷ Δαυὶδ φέροντες δῶρα.

3. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδραζὰρ Ἀδραζὰρ βασιλέα Σουβὰ Ἡμὰθ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην.

4. Καὶ προκαλελάβετο Δαυὶδ αὐτῷ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἵππων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. Καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.

5. Καὶ ἦλθε Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ βοηθῆσαι Ἀδραζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ Ἀδραζὰρ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.

6. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἦσαν τῷ Δαυὶδ εἰς παῖδας φέροντας δῶρα. Καὶ ἔσωζε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὲς κλοιοὺς τὲς χρυσοῦς οἳ ἦσαν ἐπὶ τὲς παῖδας Ἀδραζὰρ Ἀδραζὰρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὲς εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Καὶ ἐκ τῆς Ματεβὲθ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν Ἀδραζὰρ ἔλαβε Ἀδραζὰρ Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα· ἐξ αὐτοῦ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τὲς στύλους, καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.

℣. 21. ὃ ἐλυτρώσω) οὓς ἐλυτρώσω. v. 22. Κύριε, αὐτοῖς) κύριος ἐγενήθης αὐτοῖς. v. 23. ἕως αἰῶνος·) adjicit καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας, καὶ πιστωθήτω, καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σε ἕως αἰῶνος. v. 24. ὁ Θεὸς) θεὸς. v. 25. Κύριε) κύριος ὁ θεός μου. ibid. οἰκοδομῆσαι) τοῦ οἰκοδομῆσαι. v. 26. αὐτὸς ὁ Θεὸς) αὐτὸς θεὸς. v. 27. ἤρξω) ἦρξαι. CAP. XVIII. v. 2. Μωαβῖται) μωάβ. v. 3. Ἀδραζὰρ) ἀδραζάρ. v. 4. Δαυὶδ αὐτῷ χίλια) δαυὶδ αὐτῶν χίλια. v. 25. Ἀδραζὰρ) ἀδραζάρ. v. 6. ἔσωζε κ. τὸν Δαυὶδ) ἔσωσε κύριος δαυίδ. v. 7. Ἀδραζὰρ) ἀδραζάρ, ita constanter *Rom.* quod h. l. notasse sufficiat. v. 8. Ματεβὲθ) ματαβέθ.

9. Καὶ ἤκουσε Θοὲ βασιλεὺς Ἡμαὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν πᾶσαν δύναμιν
Ἀδραζὰρ Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σοβά·
Δεραὰμ 10. καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἀδουράμ υἱὸν αὐτῆ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, τοῦ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ ὧν ἐπολέμησε τὸν
* Ἀδραζὰρ * Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ πολέμιος Θοὲ ἦν τῷ * Ἀδρααζάρ· καὶ πάντα τὰ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ χαλκᾶ,

11. καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ μετὰ τῆς ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου ὧν ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ἐξ Ἰδουμαίας, καὶ Μωὰβ, καὶ ἐξ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλήκ.

12. Καὶ Ἀβισὰ υἱὸς Σαρουίας ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν κοιλάδι τῶν ἁλῶν, ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.

13. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ κοιλάδι φρουρὰς, καὶ ἦσαν πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι παῖδες Δαυίδ. Καὶ ἔσωζε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

14. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάντα
κρίματα Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην τῷ παντὶ λαῷ αὐτοῦ.

15. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ὁ ὑπομνηματογράφος,

16. καὶ Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ, καὶ Ἀχιμέλεχ, υἱὸς Ἀβιάθαρ ἱερεῖς, καὶ Σουσὰ γραμματεὺς,

17. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς Χερηθὶ, καὶ τῆς Φαλεθθί· καὶ υἱοὶ Δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τῆς βασιλέως.

ΚΕΦ. Ιθ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανε Ναὰς βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὰν υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

2. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὰν υἱῆ Ναὰς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους Δαυὶδ τοῦ παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆ· καὶ ἦλθον παῖδες Δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν.

3. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν· μὴ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐναντίον σου, ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; οὐχ ὅπως ἐρευνήσωσιν τὴν ἔτως ἐπόλιν, καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ραυνήσεσιν ἦλθον παῖδες αὐτῆ πρὸς σέ;

4. Καὶ ἔλαβεν Ἀνὰν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησεν αὐτοὺς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μανδυῶν αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς.

5. Καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι τῷ Δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ἠτιμωμένοι σφόδρα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καθίσατε ἐν Ἰεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἀνακάμψατε.

6. Καὶ

v. 9. Θοὲ) Θωὰ. v. 10. Δουράμ) ἀδεραὰμ. ibid. τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ. v. 11. Ἀβισὰ) ἀβεσὰ. v. 14. κρίματα) κρίμα. v. 16. ἱερεῖς) οἱ ἱερεῖς. v. 17. Χερηθὶ καὶ τῆς Φαλεθθί.) χερεθὶ καὶ ἐπὶ τῆς φελεθί. CAP. XIX. v. 2. Ἀμμὼν τῆς) ἀμμὼν πρὸς ἀνὰν τῆς. v. 3. ἄρχοντες Ἀμμὼν) ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὼν. ibid. ἐχ ἔτως ἐρευνήσασιν τὴν π. τῆς) ἐχὶ, ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ τῆς. ibid. Θοὲ) Θωὰ. ib. σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ) σκεύη v. 11. ἡγίασεν Δαυὶδ) ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ.

6. Καὶ εἶδον υἱοὶ Ἀμμὼν, ὅτι ἠχύνθη λαὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν Ἀναὶν, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, χίλια τάλαντα ἀργυρίου τοῦ μισθώσασθαι αὑτοῖς ἐκ Συρίας Μεσοποταμίας, καὶ ἐκ Συρίας Μαχὰ, καὶ ἐκ Σουβὰλ ἅρματα καὶ ἱππεῖς.

αὐτὸς Μαχὰ

7. καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα Μαχὰ, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἦλθον, καὶ παρενέβαλον κατέναντι τῆς Μηδαβά. Καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸ πολεμῆσαι.

Μαχὰ

8. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ, καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν.

9. Καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον παρὰ τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ.

γέγοναν

10. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι γεγόνασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον καὶ ὀπίσθεν, καὶ ἐξελέξατο ἐκ παντὸς νεανίου ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξατο ἐναντίον τοῦ Σύρου.

παρετάξατο

11. Καὶ τὸ καταλοιπὸν τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ Ἀβεσσὰ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών.

12. Καὶ εἶπεν· ἐὰν κρατήσῃ ὑπὲρ ἐμὲ ὁ Σύρος, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν υἱοὶ Ἀμμὼν κρατήσωσιν ὑπὲρ σὲ, καὶ σώσω σε·

13. ἀνδρίζου, καὶ ἐνισχύσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει.

14. Καὶ παρετάξατο Ἰωὰβ, καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ κατέναντι Σύρων εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγον ἀπ' αὐτοῦ.

15. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον Σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ προσώπου Ἰωὰβ, καὶ ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἦλθεν Ἰωὰβ εἰς Ἱερουσαλήμ.

16. Καὶ ἴδε Σύρος ὅτι ἐτροπώσατο αὐτὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλε ἀγγέλους· καὶ ἐξήγαγον τὸν Σύρον ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ Σωφὰχ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως Ἀδραζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Ἀδραζὰρ

17. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παρετάξατο πρὸς αὐτούς· καὶ παρατάσσεται Δαυὶδ ἐξεναντίας τοῦ Σύρου εἰς πόλεμον· καὶ ἐπολέμησαν αὐτόν. ἐπολέμησεν

18. Καὶ ἔφυγε Σύρος ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ· καὶ ἀπέκλεινε Δαυὶδ ἀπὸ τοῦ Σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν Δαυὶδ

V. 6. εἶδον υἱοὶ) ἴδον οἱ υἱοὶ. ibid. αὐτοὺς ἐκ) ἑαυτοῖς ἐκ. ib. Μαχὰ καὶ ἐκ Σουβὰλ) μαχὰ καὶ παρὰ σωβάλ. V. 7. Μαχὰ) μαχὰ. ibid. τοῦ Μηδαβά. Καὶ υἱοὶ) μηδαβά. καὶ οἱ υἱοὶ. V. 9. ἐξῆλθον υἱοὶ) ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ. V. 10. γέγοναν) γεγόνασιν. ibid. ἐξόπισθεν) ἐξόπισθε. ibid. Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξατο) ἐξ ἰσραὴλ καὶ παρετάξαντο. V. 11. Ἀβεσσὰ) ἀβεσσαὶ. ibid. παρετάξατο) παρετάξαντο. V. 12. ἐὰν υἱοὶ) ἐὰν οἱ υἱοὶ. V. 14. ἀπ' αὐτοῦ.) ἀπ' αὐτῶν. V. 15. Σύροι) οἱ σύροι. ibid. Ἰωὰβ) ἀβεσσαὶ. ib. Ἀβεσσὰ) ἰωαβ. ib. εἰσῆλθον) ἦλθον. V. 16. ἴδε Σύρος) εἶδεν ὁ σύρος. ibid. Σωφὰχ ἀρχ. δ. Ἀδραζὰρ) σωφὰθ ἀρχισε. δυν. ἀδρααζὰρ. V. 17. πρὸς αὐτούς) ἐπ' αὐτούς. ibid. Σύρα· καὶ ἐπολέμησεν) σύρα εἰς πόλεμον. καὶ ἐπολέμησαν. V. 18. προσώπου Δαυὶδ) προσώπου ἰσραὴλ.

Σωβὰχ * ἀπέκτειναν † Ἀδραζὰρ

Σωφὰχ τὸν ἀρχιστράτηγον δυνάμεως * ἀπέκλεινε.

19. Καὶ εἶδον παῖδες † Ἀδραζὰρ ὅτι ἐπλαίκασιν ἀπὸ προσώπε Ἰσραὴλ, καὶ διέθεντο μετὰ Δαυὶδ, καὶ ἐδέλευσαν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Σύρος τῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βασιλέων, καὶ ἤγαγεν Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς στρατιᾶς, καὶ ἔφθειραν τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμών· καὶ ἦλθαν, καὶ περιεκάθισαν τὴν Ῥαββάθ· καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν Ῥαββάθ, καὶ κατέσκαψεν αὐτήν.

2. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν στέφανον Μολχὸμ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτῦ, καὶ εὑρέθη ὁ σταθμὸς αὐτῦ τάλαντον χρυσίου, καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τίμιος, καὶ ἦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Δαυίδ· καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα,

3. καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήνεγκε, καὶ διέπρισε πρίοσι, καὶ ἐν σκεπάρνοις σιδηροῖς, καὶ ἐν διαχίζουσι· καὶ οὕτως ἐποίησε Δαυὶδ πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών· καὶ ἀνέστρεψε Δαυὶδ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῦ εἰς Ἱερσαλήμ. πᾶσιν

4. Καὶ ἐγένετο μεταταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γαζὲρ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· τότε ἐπάταξε Σοββοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν.

5. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἰαειρ τὸν Λεεμεὶ ἀδελφὸν Γολιὰθ Ἀδειρ τῦ Γεθθαίου, καὶ τὸ ξύλον τῦ δόρατος αὐτῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων.

6. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ δάκτυλοι αὐτῦ ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες, καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος γιγάντων.

7. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαμαὰ (υἱὸς) Σαμαὰς ἀδελφῦ Δαυίδ.

8. Οὗτοι ἐγένοντο τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ παίδων αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἔστη διάβολος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ τῦ ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραήλ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ πρὸς τὲς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως· πορεύθητε, ἀριθμήσατε τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ, καὶ ἕως Δὰν, καὶ ἐνέγκατε πρὸς

V. 18. Σωβὰχ τὸν ἀρχ. δ. ἀπέκλειναν.) σωφὰθ ἀρχισρ. δ. ἀπέκλεινε. V. 19. Ἀδραζὰρ) ἀδραασὰρ. CAP. XX. v. 1. ἦλθαν, καὶ περιεκάθισαν τὴν Ῥαββάθ·) ἦλθε καὶ περιεκάθισε τὴν ῥαββὰ. ibid. ἐκάθητο) ἐκάθισεν. ib. Ῥαββὰθ) ῥαββὰ. v. 2. Μολχὸμ βασιλέως) μολχὸμ τῦ βασιλέως. v. 3. ἐξήνεγκε) ἐξήγαγε. ibid. σιδηροῖς) addit καὶ ἐν διαχίζεσι. ib. Δαυὶδ πᾶσιν ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών·) δαυὶδ τοῖς πᾶσιν υἱοῖς ἀμμών. v. 4. Σοββοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ) σοβοχαὶ σωσαθὶ τὸν σαφουτ. v. 5. Ἀδειρ τὸν Λεεμεὶ) ἰαὶρ τὸν λαχμὶ. ibid. Γεθθαίου) γετθαίε. ib. καὶ τὸ ξύλον τῦ δόρατος) καὶ ξύλον δόρατος. v. 7. Σαμαὰς υἱὸς) σαμαὰ. v. 8. Ῥαφὰ) τῷ ῥαφὰ. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον. CAP. XXI. v. 2. εἶπε Δαυὶδ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ.

πρὸς μὲ, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

3. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· προσθείη Κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτῦ, ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως βλέποντες· πάντες τῷ κυρίῳ μου παῖδες. ἱνατί ζητεῖ ὁ κύριός μου τῦτο, ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν τῷ (λαῷ) Ἰσραήλ;

κύριοι

4. Τὸ δὲ ῥῆμα τῦ βασιλέως ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ, καὶ διῆλθεν ἐν παντὶ (ὁρίῳ) Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τῦ λαοῦ τῷ Δαυὶδ. Καὶ ἦν πᾶς Ἰσραὴλ χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν· καὶ Ἰούδας τετρακόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν.

ὀγδοήκοντα

6. Καὶ τὸν Λευὶ, καὶ τὸν Βενιαμεὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι προσώχθισεν ὁ λόγος τῦ βασιλέως τὸν Ἰωάβ.

7. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον τῦ Θεῦ περὶ τῦ πράγματος τούτυ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεόν· ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο· καὶ νῦν περίελε δὴ τὴν κακίαν παιδός σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα.

9. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Γὰδ ὁρῶντα Δαυὶδ, λέγων·

10. πορεύε, καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· οὕτως λέγει Κύριος· τρία αἱρῶ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.

11. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος· ἔκλεξαι σεαυτῷ,

12. ἢ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας Φεύγειν σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν σου, καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου τῦ ἐξολεθρεῦσαι, ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν Κυρίε καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐξολεθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραήλ· καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με λόγον.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ· στενά μοι καὶ τὰ τρία (ταῦτα) σφόδρα· ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἐ μὴ ἐμπέσω.

14. Καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔπεσαν ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

15. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλὴμ τῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτήν· καὶ ὡς ἐξωλέθρευσεν, εἶδε Κύριος, καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐξολεθρεύοντι· ἱκανέσθω σοι, ἄνες τὴν χεῖρά σου· καὶ ὁ ἄγγελος

ν. 3. ὀφθ. κύριοι με) ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίου μου. ibid. ζητεῖ ὁ κύριος) absque articulo. ib. (λαῷ) abeſt. v. 4. ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ.) ἴσχυσεν ἐπὶ Ἰωάβ. ibid. (ὁρίῳ) abeſt. v. 5. Ἰούδας) υἱοὶ Ἰούδα. ibid. ὀγδοήκοντα) ἑβδομήκοντα. v. 6. προσώχθισεν ὁ λόγος) κατίσχυσε λόγος. v. 7. ἐφάνη) non habet. v. 9. ὁρῶντα Δαυὶδ) τὸν ὁρῶντα. v. 10. οὕτως) οὕτω. ibid. ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι) καὶ abeſt. ib. ἐν αὐτῶν) ἓν ἐξ αὐτῶν. v. 12. μάχαιραν) μάχαιρα. ibid. πάσῃ) ἐν πάσῃ. ib. ἀποστείλαντί με) με abeſt. v. 13. (ταῦτα) deeſt. v. 14. ἔπεσαν) ἔπεσον.

λος Κυρίε ἑσὼς ἐν τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τῦ Ἰεβσαίου,

16. καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τὲς ὀφθαλμὲς αὐτῦ· καὶ ἶδε τὸν ἄγγελον Κυρίε ἑσῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, ἐκλεταμένη ἐπὶ Ἱερσαλήμ. καὶ ἔπεσε Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι περιβεβλημένοι ἐν σάκκοις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

17. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεόν· οὐκ ἐγὼ εἶπα τῦ ἀριθμῆσαι ἐν τῷ λαῷ; καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτὼν, κακοποιῶν ἐκακοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; Κύριε ὁ Θεὸς, γενηθήτω ἡ χείρ σε ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν, Κύριε.

18. Καὶ ἄγγελος Κυρίου τῷ Γὰδ εἶπε τῷ εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ, ἵνα ἀναβῇ τῦ στῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τῦ Ἰεβσαίε.

19. Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γὰδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι Κυρίε.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτῦ μετ' αὐτῦ κρυβόμενοι· καὶ Ὀρνὰ ἦν ἁλοῶν πυρούς.

21. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνὰ, καὶ Ὀρνὰ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἅλω, καὶ προσεκύνησε τῷ Δαυὶδ τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν.

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνά· δός μοι τὸν τόπον σου τῆς ἅλω, καὶ οἰκοδομήσω ἐπ' αὐτῷ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ δός μοι αὐτὸν, καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τῦ λαοῦ.

23. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυίδ· λάβε σεαυτῷ, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον αὐτῦ· ἰδὲ δέδωκα τὲς μόχους εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ ἄροτρον (καὶ τὰς ἁμάξας) εἰς ξύλα, καὶ τὸν σῖτον εἰς θυσίαν, τὰ πάντα ἔδωκα.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Ὀρνά· οὐχὶ, ὅτι ἀγοράζων ἀγοράσω ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ, ὅτι ἃ μὴ λάβω ἅ ἐστί σοι Κυρίῳ, τῦ ἀνενέγκαι (εἰς) ὁλοκαύτωσιν δωρεὰν Κυρίῳ. ἀγοράζω

25. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ τῷ Ὀρνὰ περὶ τῦ τόπε αὐτῦ σίκλες χρυσίε ὁλκῆς ἑξακοσίες.

26. Καὶ ᾠκοδόμησε Δαυὶδ ἐκεῖ θυσιαστήριον Κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα καὶ σωτηρίου, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον, καὶ ἐπήκεσεν αὐτῷ ἐν πυρὶ ἐκ τῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως, καὶ κατηνάλωσε τὴν ὁλοκαύτωσιν. κατανάλωσε

27. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ καθῆκε τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸν κολεὸν αὐτῆς,

28. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ, ὅτι εἰσήκεσεν αὐτῷ Κύριος ἐν

V. 16. καὶ ἀναμέσον τῦ οὐρανοῦ) ἀναμέσον abeſt. V. 18. τῷ Γὰδ εἶπε τῷ εἰπεῖν) εἶπε τῷ Γὰδ τῦ εἰπεῖν. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. V. 20. τέσσαρες υἱοὶ αὐτῦ μετ' αὐτῦ κρυβόμενοι.) τέσσαρας υἱὲς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ μεθ' ἑαυτῶν. V. 22. πληγὴ τῦ) πληγὴ ἐκ τῦ. V. 23. ἐναντίον αὐτοῦ· ἰδὲ) ἐναντίον ἑαυτῦ· ἰδε. ibid. (καὶ τὰς ἁμάξας) non habet. ib. ἔδωκα) δέδωκα. V. 24. ἀγοράζω) ἀγοράσω. ibid. (εἰς) deeſt. V. 25. περὶ τῦ τόπε) ἐν τῷ τόπῳ. V. 26. Δαυὶδ ἐκεῖ) transpoſita. ibid. κατανάλωσε) κατηνάλωσε. V. 27. καθῆκε) κατέθηκε. ibid. κόλεον) addit αὐτῆς. V. 28. εἰσήκεσεν) ἐπήκεσεν.

ἐν ἄλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ.

29. Καὶ σκηνὴ Κυρίου ἣν ἐποίησε Μωυσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν Βαμὰ τῇ ἐν Γαβαωνί.

30. Καὶ οὐκ ἠδύνατο Δαυὶδ τοῦ πορευθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ ζητῆσαι τὸν Θεὸν, ὅτι κατέσπευσεν ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας ἀγγέλου Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ· οὗτός ἐστιν ὁ οἶκος Κυρίου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ, καὶ κατέστησε λατόμους λατομῆσαι λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Θεῷ.

3. Καὶ σίδηρον πολὺν εἰς τοὺς ἧλους τῶν θυρωμάτων, καὶ τῶν πυλῶν, καὶ τοὺς σταφεῖς ἡτοίμασε Δαυὶδ, καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος, οὐκ ἦν σταθμός.

4. Καὶ ξύλα κέδρινα, οὐκ ἦν ἀριθμός· ὅτι ἐφέροσαν οἱ Σιδώνιοι, καὶ οἱ Τύριοι ξύλα κέδρινα εἰς πλῆθος τῷ Δαυίδ.

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· Σαλωμὼν ὁ υἱός μου παιδάριον ἁπαλὸν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ Κυρίῳ εἰς μεγαλωσύνην ἄνω, εἰς ὄνομα, καὶ εἰς δόξαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἑτοιμάσω αὐτῷ. Καὶ ἡτοίμασε Δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

6. Καὶ ἐκάλεσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σαλωμών· τέκνον, ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ·

8. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος Κυρίου, λέγων· αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους μεγάλους ἐποίησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναντίον ἐμοῦ·

9. ἰδοὺ υἱὸς τικτεταί σοι, οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι Σαλωμὼν ὄνομα αὐτῷ, καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ.

10. Οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱὸν, κἀγὼ αὐτῷ ἔσομαι εἰς πατέρα, καὶ ἀνορθώσω θρόνον βασιλείας αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος.

11. Καὶ νῦν, υἱέ μου, ἔσαι μετὰ σοῦ Κύριος, καὶ εὐοδώσει, καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ Κυρίῳ Θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ.

12. Ἀλλ' ἢ δώῃ σοι σοφίαν καὶ σύνεσιν Κύριος, καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ Ἰσραὴλ,

V. 29. τῇ ἐν Γαβαωνί·) ἐν Γαβαών. v. 30. ἠδύνατο) ἐδύνατο· ibid. ζητῆσαι) τοῦ ζητῆσαι. ib. ὅτι κατέσπευσεν) ὅτι ἀ κατέσπευσεν. CAP. XXII. v. 1. οἶκος τοῦ Θεοῦ) οἶκος κυρίε τοῦ Θεοῦ. v. 2. προσηλύτους ἐν) προσηλύτους τοὺς ἐν. v. 6. οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.) οἶκον τῷ κυρίῳ Θεῷ ἰσραήλ. v. 8. ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ) ἐγένετο μοι. ibid. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ τὴν γῆν. v. 10. ἔσομαι) abeſt.

ραὴλ, καὶ τῦ Φυλάσσεσθαι, καὶ τῦ ποιεῖν τὸν νόμον Κυρίε τῦ Θεῦ σε.

13. Τότε εὐοδωθήσῃ, ἐὰν φυλάξῃς τῦ ποιεῖν τὰ προσάγματα, καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ ἐπὶ Ἰσραήλ· ἀνδρίζε καὶ ἴσχυε, μὴ φοβῦ, μηδὲ πλοηθῇς.

14. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ κατὰ τὴν πλωχείαν με ἡτοίμασα εἰς οἶκον Κυρίε χρυσίε ταλάντων ἑκαλὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον, ὃ οὐκ ἔστι ϛαθμὸς, ὅτι εἰς πλῆθός ἐστι· καὶ ξύλα, καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθες.

15. Καὶ μετὰ σῦ πρόσθες εἰς πλῆθος ποιούντων ἔργα, τεχνῖται, καὶ οἰκοδόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων, καὶ πᾶς σοφὸς ἐν παντὶ ἔργῳ,

16. Ἐν χρυσίῳ, ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἀνάϛηθι καὶ ποίει, καὶ Κύριος μετὰ σῦ.

παισὶν 17. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν Ἰσραὴλ ἀντιλαβέσθαι τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτῦ.

18. Οὐχὶ Κύριος μεθ' ὑμῶν; καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι ἔδωκεν ἐν ὑμῶν χειρί μου τὸς καλοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐναντίον τῦ λαῦ αὐτῦ.

19. Νῦν δότε καρδίας ὑμῶν καὶ ψυχὰς ὑμῶν τῦ ζητῆσαι τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐγέρθητε, καὶ οἰκοδομήσατε ἁγίασμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν. τῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ σκεύη τὰ ἅγια τῦ Θεοῦ εἰς οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ Δαυὶδ πρεσβύτης, καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ ἐπὶ Ἰσραήλ.

2. Καὶ συνήγαγε πάντας τὸς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, καὶ τὸς ἱερεῖς, καὶ τὸς Λευίτας.

3. Καὶ ἠρίθμησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τριακονταετῦς καὶ ἐπάνω, καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας.

4. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκε Κυρίε εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς, καὶ κριταὶ ἑξακισχίλιοι·

5. καὶ τέσσαρες χιλιάδες πυλωροὶ, καὶ τέσσαρες χιλιάδες αἰνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν τῦ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ.

6. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς Λευὶ, τῷ Γηρσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί·

7. καὶ

V. 13. εὐοδωθήσῃ) εὐοδώσει. V. 16. ἐν ἀργυρίῳ, ἐν χαλκῷ καὶ σιδήρῳ) καὶ ἀργυρίῳ χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ. V. 17. τοῖς παισὶν ἄρχ.) τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν. V. 18. ἐν χειρὶ ὑμῶν) ἐν χερσὶν ὑμῶν. ibid. ἐναντίον τῦ λαοῦ) absque articulo. V. 19. ἁγίασμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ) ἁγίασμα τῷ Θεῷ. CAP. XXIII. V. 1. ἀντ' αὐτῦ) ἀνθ' αὐτῦ. V. 2. πάντας τὸς) transpoſita. V. 4. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκε) ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκε κυρίε. V. 5. ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν) ἐν ὀργάνοις οἷς ἐποίησεν. V. 6. Γηρσὼν) γεδσὼν, paſſim. ibid. Μεραρὶ) καὶ μεραρὶ.

7. καὶ τῷ Γηρσὼν (τῷ) Λεαδάν, καὶ (τῷ) Σεμεΐ·

υἱῷ 8. υἱοὶ Λεαδάν· ὁ ἄρχων Ἰεϊὴλ, καὶ Ζαιθὸμ, καὶ Ἰωὴλ, τρεῖς·

9. καὶ υἱοὶ Σεμεΐ· Σαλωμεὶθ, καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Ἀραὰν, τρεῖς· ἕτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ Λεαδάν.

10. Καὶ τοῖς υἱοῖς Σεμεΐ, Ἰὲθ, καὶ Ζιζὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Βαριά· οὗτοι υἱοὶ Σεμεΐ τέσσαρες.

11. Καὶ ἦν Ἰὲθ ὁ ἄρχων, καὶ Ζιζὰ ὁ δεύτερος· καὶ Ἰωὰς, καὶ Βαριὰ οὐκ ἐπλήθυναν υἱοὺς, καὶ ἐγένοντο εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν.

12. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμραὰμ καὶ Ἰσσααὰρ, Χεβρὼν καὶ Ὀζιὴλ, τέσσαρες.

13. Υἱοὶ Ἀμραάμ· Ἀαρὼν, καὶ Μωϋσῆς· καὶ διεσάλη Ἀαρὼν τὲ ἁγιασθῆναι ἅγια ἁγίων, αὐτὸς, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ ἕως αἰῶνος, τῦ θυμιᾶν ἐναντίον τῦ Κυρίου, λειτουργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῦ ἕως αἰῶνος.

14. Καὶ Μωϋσῆς ἄνθρωπος τῦ Θεῦ, υἱοὶ αὐτῦ ἐκλήθησαν εἰς Φυλὴν τῦ Λευί.

15. Υἱοὶ Μωϋσῆ· Γηρσὰμ, καὶ Ἐλιέζερ.

16. Υἱοὶ Γηρσάμ· Σεβουὴλ ὁ ἄρχων.

17. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Ἐλιέζερ, Ῥααβιὰ ὁ ἄρχων· καὶ ἐκ ἦσαν τῷ Ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι. Καὶ υἱοὶ Ῥααβιὰ ἠυξήθησαν εἰς ὕψος.

18. Υἱοὶ Ἰσσααὰρ· Σαλωμὼθ ὁ ἄρχων.

19. Υἱοὶ Χεβρών· Ἰεριὰ ὁ ἄρχων, Ἀμαριὰ ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμίας ὁ τέταρτος.

20. Υἱοὶ Ὀζιήλ· Μιχὰ ὁ ἄρχων, καὶ Ἰεσσιὰ ὁ δεύτερος.

21. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ Μουσί. Υἱοὶ Μοολί· Ἐλεάζαρ, καὶ Κείς. Ἐλιάζαρ

22. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ, καὶ ἐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ ἔλαβον αὐτὰς υἱοὶ Κεὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν.

23. Υἱοὶ Μουσί· Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰαριμὼθ, τρεῖς.

24. Οὗτοι υἱοὶ Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὀνομάτων, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, ποιοῦντες τὰ ἔργα λειτουργείας οἴκου Κυρίου ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω.

25. Ὅτι εἶπε Δαυὶδ· κατέπαυσε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτῦ, καὶ τῷ Ἰσραὴλ καλεσκήνωσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος.

26. Καὶ οἱ Λευῖται οὐκ ἦσαν αἴροντες τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργείαν αὐτῆς·

27. ὅτι ἐν τοῖς λόγοις Δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς (τῶν Λευιτῶν) υἱῶν Λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω·

28. ὅτι ἔστησεν αὐτὸς ἐπὶ χεῖρα Ἀαρὼν

v. 7. in *Rom.* καὶ τῷ γεδσὼν, ἐδὰν καὶ σεμεΐ. v. 8. in *Rom.* υἱοὶ τῷ ἐδὰν ἄρχων Ἰεϊὴλ, καὶ ζηθὰν, καὶ ἰωὴλ, τρεῖς. v. 9. in *Rom.* υἱοὶ σεμεΐ, καὶ σαλωμιθ, ἰεϊὴλ, καὶ δὰν, τρεῖς. οὗτοι ἄρχωντες πατριῶν τῶν ἐδάν. v. 10. Ζιζὰ) addit, καὶ ἰωὰς, καὶ βεριὰ. v. 11. Βαριὰ) βεριὰ. v. 12. Ἀμραὰμ καὶ Ἰσσααὰρ) ἀμβραὰμ, ἰσσαὰρ. ibid. καὶ Ὀζιὴλ) καὶ deeſt. v. 13. Ἀμραὰμ) ἀμβραὰμ. v. 17. Ῥααβία) ῥαβία, bis. v. 18. in *Rom.* Υἱοὶ Ἰσσααὰρ, σαλωμὼθ ὁ ἄρχων. v. 19. Ἰαζιὴλ) ἰεζιὴλ. v. 20. Ἰεσσιὰ) ἰσιὰ. v. 21. καὶ Μασοί.) καὶ ὁ μασί. ibid. Ἐλιάζαρ, καὶ Κείς.) ἐλεάζαρ καὶ κὶς. v. 24. ὀνομάτων, κατὰ) ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ. v. 25. ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ λαῷ) ὁ θεὸς ἰσραὴλ τῷ λαῷ. v. 26. πάντα τὰ) transpoſita. v. 27. τῶν Λευιτῶν) υἱῶν. v. 28. ἐπὶ χεῖρα) ἐπὶ χειρὶ.

ρῶν τῷ λειτουργεῖν ἓν οἴκῳ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς αὐλὰς, καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν πάντων ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα λειτουργείας οἴκου τοῦ Θεοῦ.

29. Καὶ εἰς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδαλιν τῆς θυσίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τήγανον, καὶ εἰς τὴν πεφυραμένην, καὶ εἰς πᾶν μέτρον,

30. καὶ τοῦ στῆναι πρωὶ τοῦ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ, καὶ ὕτως τοεσπέρας.

31. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναφερομένων ὁλοκαυτωμάταν τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, κατὰ ἀριθμὸν, κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτοῖς διαπαντὸς τῷ Κυρίῳ.

32. Καὶ φυλάξουσι φυλακὰς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν Ἀαρὼν ἀδελφῶν αὐτῶν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσεις· υἱοὶ Ἀαρών· Ναδὰβ καὶ Ἀβιούδ, Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ.

2. Καὶ ἀπέθανε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς· καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ υἱοὶ Ἀαρών.

3. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ Σαδὼκ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀχιμέλεχ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθάμαρ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

4. Καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ Ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυνατῶν παρὰ τοὺς υἱοὺς Ἰθάμαρ. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς, τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν ἑκκαίδεκα, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατριῶν ὀκτώ.

5. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς κατὰ κλήρους τούτους πρὸς τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων, καὶ ἄρχοντες Κυρίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ.

6. Καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς Σαμμαΐας υἱὸς Ναθαναὴλ ὁ γραμματεὺς, ἐκ τοῦ Λευὶ, κατέναντι τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ Σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ Ἀχιμέλεχ υἱοῦ Ἀβιάθαρ, καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν οἴκου πατριᾶς, εἷς εἷς τῷ Ἐλεάζαρ, καὶ εἷς εἷς τῷ Ἰθάμαρ.

7. Καὶ ἐξῆλθεν ὁλόκληρος ὁ πρῶτος τῷ Ἰαριὶβ, τῷ Ἰδεία ὁ δεύτερος,

8. τῷ Χαρὶμ ὁ τρίτος, τῷ Σεωρὶν ὁ τέταρτος,

9. τῷ

v. 29. εἰς τοὺς ἄρτους) præfigit καὶ. ibid. προθέσεως, εἰς) προθέσεως, καὶ εἰς. v. 30. ἐξομολογεῖσθαι) præmittit καὶ. ibid. ὕτως) οὕτω. v. 32. φυλακὰς) τὰς φυλακὰς. ibid. μαρτυρίου) adjicit, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου. CAP. XXIV. v. 1. in *Rom.* Καὶ τοὺς υἱοὺς ἀαρὼν διαιρέσει ναδὰβ καὶ αβιὺδ, καὶ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. v. 4. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ibid. ἑκκαίδεκα, καὶ τοῖς) καὶ abeſt. v. 6. Σαμμαΐας) σαμαΐας. ibid. Σαδὼκ τοῦ ἱερέως) σαδὼκ ὁ ἱερεὺς. ib. υἱὸς Ἀβιάθαρ) υἱὸς αβιάθαρ. v. 7. ὁλόκληρος) ὁ κλῆρος. ibid. Ἰαριὶβ, τῷ Ἰδεία) ἰωαρὶμ, τῷ ἰεδία. v. 8. Χαρὶμ) χαρὶβ. ibid. Σεωρὶν) σεωρὶμ.

9. τῷ Μελχίᾳ ὁ πέμπτος, τῷ Μειαμεὶν ὁ ἕκτος,

10. τῷ Ἀκκὼς ὁ ἕβδομος, τῷ Ἀβίᾳ ὁ ὄγδοος,

11. τῷ Ἰησοῦ ὁ ἔνατος, τῷ Σεχενίᾳ ὁ δέκατος,

12. τῷ Ἐλιασεὶβ ὁ ἑνδέκατος, τῷ Ἐλιακεὶμ ὁ δωδέκατος,

13. τῷ Ὀφφᾶ ὁ τρισκαιδέκατος, τῷ Ἰσβαὰλ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος,

14. τῷ Βελγὰ ὁ πεντεκαιδέκατος, τῷ Ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος,

15. τῷ Ἰεζεὶρ ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ Ἀφεσσὴ ὁ ὀκτωκαιδέκατος,

16. τῷ Φεθθείᾳ ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ Ἐζεκὴλ ὁ εἰκοστὸς,

17. τῷ Ἰαχεὶν ὁ εἷς καὶ εἰκοστὸς, τῷ Γαμουὴλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστὸς,

18. τῷ Δαλαίᾳ ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς, τῷ Μοοζὰλ ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός.

19. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον Κυρίου, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς Ἀαρὼν πατρὸς αὐτῶν, ὡς ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ.

20. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς Ἀμραάμ· Σεβαὴλ, Ἰαδαίᾳ, Ἀραδείᾳ.

21. Τῷ Ῥααβίᾳ, ὁ ἄρχων Ἰεσίας.

22. Καὶ τῷ Ἰσσααρὶ, Σαλωμώθ· τοῖς υἱοῖς Σαλωμὼθ, Ἰναὰθ.

23. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ· Ἀμαρίας ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμίαν ὁ τέταρτος.

24. Υἱοὶ Ὀζιὴλ, Μιχά· Υἱοὶ Μιχὰ, Σαμήρ.

25. Ἀδελφοῖς Μιχὰ, Ἰσίας. Υἱοὶ Ἰσίας, Ζαχαρίας.

26. Υἱοὶ Μεραρὶ· Μοολὶ, καὶ Μουσί· Υἱοὶ Ὀζίας, υἱοὶ Βοννὶ,

27. υἱοὶ Μεραρὶ τῷ Ὀζίᾳ· υἱοὶ αὐτοῦ, Ἰσσοὰμ, καὶ Ζακχὲρ, καὶ Ὠδδί.

28. Τῷ Μοολὶ Ἐλεάζαρ.

29. Τῷ Κεὶς· υἱοὶ τοῦ Κεὶς, Ἰραμαήλ.

30. Καὶ υἱοὶ τοῦ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰεριμώθ. Οὗτοι υἱοὶ τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

31. Καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ Σαδὼκ, καὶ Ἀχιμέλεχ, καὶ ἀρχόντων πατριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, * πατριαὶ Ἀρὼς, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ νεώτεροι.

V. 9. Μειαμεὶν) μειαμὶν. V. 10. Ἀκκὼς) κὼς. V. 11. ἔνατος) ἔννατος. V. 12. Ἐλιασεὶβ) ἐλιαβί. ibid. Ἐλιακεὶμ) ἰακὶμ. V. 13. Ὀφφᾶ) ὀπφᾶ. ibid. Ἰσβαὰλ) ἰεσβαὰλ. V. 15. Ἰεζεὶρ) χηζὶν. ibid. Ἀφεσσὴ) ἀφεσὴ. V. 16. Φεθθείᾳ) φετυίᾳ. V. 17. Ἰαχεὶν) ἀχὶμ. ibid. Γαμουὴλ) γαμὲλ. V. 18. Δαλαίᾳ) ἀδαλαὶ. ibid. Μοοζὰλ) μωσαὶ. V. 20. Ἀμραάμ· Σεβαὴλ, Ἰαδαίᾳ, Ἀραδείᾳ.) ἀμβρὰμ σωβαὴλ. τοῖς υἱοῖς σωβαὴλ ἰεδίᾳ. V. 21. Ἰεσίας) abeſt. v. 22. Ἰσσαρὰ) ἰσααρὶ. ibid. Ἰναάθ.) ἰάθ. V. 23. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ· Ἀμαρίας) υἱοὶ ἐκδιᾶ, ἀμαδίᾳ. ibid. Ἰεκεμίαν) ἰεκμοὰμ. V. 24. Υἱοὶ Ὀζιὴλ) τοῖς υἱοῖς ὀζιὴλ. V. 25. Ἀδελφοῖς) ἀδελφὸς. ibid. υἱοὶ Ἰσίας) υἱὸς ἰσίᾳ. ib. Ζαχαρίας) ζαχαρίᾳ. V. 26. καὶ Μεσί·) καὶ ὁ μουσί. ibid. υἱοὶ Βοννὶ) deeſt. V. 27. υἱοὶ Μεραρὶ) τοῦ μεραρὶ. ibid. Ἰσσοὰμ) ἰσοὰμ. ib. Ζακχὲρ, καὶ Ὠδδί.) σακχοὺρ, καὶ ἀβαΐ. V. 28. Ἐλεάζαρ.) adjicit καὶ ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί. V. 29. Κεὶς) κὶς, paſſim. ib. Ἰραμαὴλ) ἰεραμεὴλ. V. 31. καὶ ἀρχόντων πατριῶν) καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. ibid. πατριαὶ Ἀρὼς) πατριάρχαι ἀρωὰβ.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἔϛησε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως, εἰς τὰ ἔργα τὼν υἱοὺς Ἀσὰφ, καὶ Αἱμὰν, καὶ Ἰδιθοὺμ τὼν ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κυμβάλοις. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν.

2. Υἱοὶ Ἀσάφ· Ζακχοὺρ, καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Ναθανίας, καὶ Ἰεσιήλ· υἱοὶ Ἀσὰφ ἐχόμενα τῦ βασιλέως.

3. Τῷ Ἰδιθούμ· υἱοὶ Ἰδιθοὺμ, Γοδολίας, Σουρὶ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Σεμεΐ, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματθαθίας, ἓξ μετὰ τὸν πατέρα αὐτῶν Ἰδιθοὺν ἐν κινύρᾳ ἀνακρουόμενοι ἐξομολόγησιν καὶ αἴνεσιν τῷ Κυρίῳ.

4. Τῷ Αἱμάν· υἱοὶ Αἱμὰν, Βοκκίας, καὶ Ματθανίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σεβουὴλ, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιαθὰ, καὶ Γεδολαθὶ, καὶ Ῥωμεμθὶ Ἔζερ, καὶ Σεβακαιτὰν, καὶ Μελλωθὶ, καὶ Ἰωσθιρὶ, καὶ Μαναζιώθ.

Μελλωθὶ

5. Πάντες ἓτοι υἱοὶ τῷ Αἱμὰν τῷ ἀνακρουομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις Θεοῦ, ὑψῶσαι κέρας. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ Αἱμὰν υἱὲς δεκατέσσαρας, καὶ θυγατέρας τρεῖς.

6. Πάντες ἓτοι μετὰ τὸ πατρὸς αὐτῶν ὑμνῳδοῦντες ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις, * ἐχόμενα τῦ βασιλέως, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ἰδιθοὺν, καὶ Αἱμάν.

7. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, δεδιδαγμένοι ᾄδειν Κυρίῳ, πᾶς συνιὼν, διακόσιοι ὀγδοηκονταοκτώ.

8. Καὶ ἔβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν, καὶ κατὰ τὸν μέγαν τελείων καὶ μανθανόντων.

9. Καὶ ἐξῆλθεν ὁλόκληρος ὁ πρῶτος υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀδελφῶν αὐτῦ, τῷ Ἀσὰφ τῦ Ἰωσὴφ. Γοδολίας· ὁ δεύτερος Ἠνία, ἀδελφοὶ αὐτῦ καὶ υἱοὶ αὐτῦ δώδεκα·

10. ὁ τρίτος Ζακχοὺρ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

11. ὁ τέταρτος Ἰεσδρὶ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

12. ὁ πέμπτος Ναθανίας, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα.

13. ὁ ἕκτος Κοκκίας, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα.

14. ὁ ἕβδομος Ἰσρεηλὰ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα.

15. ὁ ὄγδοος Ἰσίας, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

16. ὁ ἔνα-

CAP. XXV. v. 1. Ἰδιθὰμ) *ἰδιθὰν*, passim. v. 2. Ζακχοὺρ) *σακχὲρ*. ibid. καὶ Ἰωσὴφ) *ἰωσὴφ*. ib. Ἰεσιὴλ) *ἐρακὴλ*. ib. ἐχόμενα) *ἐχόμενοι*. v. 3. Σουρὶ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Σεμεΐ) *καὶ σαρὶ, καὶ ἰσέας*. ibid. Ματθαθίας) *ματθαθίας*. v. 4. Βοκκίας) *βακίας*. ibid. Ἰεριμὼθ) *ἰεριμὼθ*. ib. Ἀνανὶ) *ἀνὰν*. ib. Γεδολαθὶ - - fin.) *γοδολαθὶ, καὶ ῥωμετθιέζερ, καὶ ἰεσβασακὰ, καὶ μαλλωθὶ, καὶ ὠθηρὶ, καὶ μαναζώθ*. v. 5. δεκατέσσαρας) *τέσσαρεσκαίδεκα*. v. 6. οἴκῳ Κυρίου) *οἴκῳ θεῦ*. ibid. κινύραις, ἐχόμενα) *κινύραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τῦ θεοῦ ἐχόμενα*. v. 7. μετὰ τῶν ἀδελφῶν) *μετὰ τὼν ἀδελφούς*. ibid. ὀγδοηκονταοκτώ.) *ὀγδοήκοντα καὶ ὀκτώ*. v. 9. ὁλόκληρος) *ὁ κλῆρος*. ibid. Ἠνία - - fin.) *ἠνεία, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαδύο*. v. 10. δώδεκα) *δεκαδύο*, hæc differentia occurrit per omnes reliquos versus hujus Capitis. v. 11. Ἰεσδρὶ) *ἰεσρὶ*. v. 12. Ναθανίας) *νάθαν*. v. 13. Κοκκίας) *βακίας*. v. 14. Ἰσρεηλὰ) *ἰσρειὴλ*. v. 15. Ἰσίας) *ἰωσία*.

16. ὁ ἕνατος Ματθανίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

17. ὁ δέκατος Σεμεΐ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα.

18. ὁ ἑνδέκατος Ἐζριὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

19. ὁ δωδέκατος Ἀσαβία, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

20. ὁ τρισκαιδέκατος Σουβαὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

21. ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος Ματθίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

22. ὁ πεντεκαιδέκατος Ἱεριμὼθ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

23. ὁ ἑκκαιδέκατος Ἀνανίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

24. ὁ ἑπταικαιδέκατος Ἰεσβακατὰν, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

25. ὁ ὀκτωκαιδέκατος Ἀνανὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

26. ὁ ἐννεακαιδέκατος Μελληθὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

27. ὁ εἰκοστὸς Ἐλιαθὰ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

28. ὁ εἰκοστὸς καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

29. ὁ εἰκοστὸς δεύτερος Γεδδελθὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

30. ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς Μααζιὼθ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

31. ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστὸς Ῥωμεθμιέζερ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα.

ΚΕΦ. Κς'. XXVI.

ΚΑΙ διαίρεσις τῶν πυλῶν υἱοῖς Κορὲ, Μοσολλὰμ υἱὸς Κωρὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ.

2. Καὶ τῷ Μοσελλαμίᾳ υἱοὶ, Ζαχαρίας ὁ πρωτότοκος, Ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, Ζαβαδίας ὁ τρίτος, Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος,

3. Ἰενουηλωλαὰμ ὁ πέμπτος, Ἰωνὰν ὁ ἕκτος, Ἐλιωηναὶ ὁ ἕβδομος.

4. Καὶ τῷ Ἀβδοδὸμ υἱοὶ, Σαμείας ὁ πρωτότοκος, Ἰωζαβὰδ ὁ δεύτερος, Ἰωαὰ ὁ τρίτος, Σαχιὰρ ὁ τέταρτος, Ναθαναὴλ ὁ πέμπτος,

5. Ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, Ἰσσάχαρ ὁ ἕβδομος, Φολλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ Θεός.

6. Καὶ τῷ Σαμείᾳ υἱῷ αὐτῆ ἐτέχθησαν υἱοὶ, τῷ πρωτοτόκῳ Ῥωσαὶ εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆ, ὅτι δυνατοὶ ἦσαν.

V. 16. ἕνατος) ἔννατος. V. 17. Σεμεΐ) σεμεΐα. V. 18. Ἐζριὴλ) ἀσριὴλ. V. 21. Ματθίας) ματθαθίας. V. 23. Ἀνανίας) ἀνανία. V. 24. Ἰεσβακατὰν) ἰεσβασακὰ. V. 25. Ἀνανὶ) ἀνανίας. V. 26. Μελληθὶ) μαλλαθὶ. V. 27. Ἐλιαθὰ) ἐλιαθὰ. V. 28. ὁ εἰκοστὸς καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ) ὁ εἰκοστὸς πρῶτος ὠθηρὶ. V. 29. Γεδδελθὶ) γοδολαθὶ. V. 30. ὁ τρίτος καὶ εἰκ. Μααζιὼθ) ὁ εἰκοστὸς τρίτος μαεζὼθ. V. 31. ὁ τέταρτος καὶ εἰκ. Ῥωμεθμιέζερ) ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥωμετθιέζερ. ibid. καὶ οἱ ἀδελφοὶ) καὶ ἀδελφοὶ. CAP. XXVI. V. 1. in *Rom.* Καὶ εἰς διαιρέσεις τῶν πυλῶν υἱοὶ κορὲμ μοσελλαμία ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ. V. 2. Μασελλαμίᾳ υἱοὶ) μοσελλαμίᾳ υἱὸς. ibid. Ζαβαδίας) ζαβαδία. ib. Ναθαναὴλ) ἰενουὴλ. V. 3. Ἰενηλωλαὰμ) ἰωλαὰμ. ibid. Ἰωνὰν) ἰωνάθαν. ib. Ἐλιωηναὶ) Ἐλιωναΐ. ib. ὁ ἕβδομος.) adjicit, ἀβδεδὸμ ὁ ὄγδοος. V. 4. Ἀβδοδὸμ υἱοὶ, Σαμείας) ἀβδεδὸμ υἱοὶ σαμαίας. ibid. Ἰωζαβὰδ) ἰωζαβὰθ. ib. Ἰωαὰ) ἰωαθ. ib. Σαχιὰρ) σαχὰρ. V. 5. Φολλαθὶ) φελαθὶ. V. 6. Σαμείᾳ) σαμαίᾳ. ibid. τῷ πρωτοτόκῳ) τῆ πρωτοτόκῃ.

7. Υἱοὶ Σεμεΐα, Γοθνὶ, καὶ Ῥαφαὴλ, καὶ Ἰωβὴδ, καὶ Ἐλζαβὰδ, καὶ Ἀχιῦ, υἱοὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ, Ἐλιὲ, καὶ Σαμαχίας, καὶ Ἰεβακώβ.

8. Πάντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀβδεδὸμ, αὐτοὶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ υἱοὶ αὐτῶν ποιοῦντες δυνατῶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ, οἱ πάντες ἑξηκονταδύο τῷ Ἀβδοδόμ.

9. Καὶ τῷ Μεσολεμίᾳ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ δεκαοκτὼ, καὶ δυνατοί.

10. Καὶ τῷ Ὀσὰ ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρὶ υἱοὶ Φυλάσσοντες τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἐκ ἦν αὐτῷ πρωτότοκος· καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄρχοντα τῆς διαιρέσεως τῆς δευτέρας.

11. Χελκείας ὁ δεύτερος, Ταβελίας ὁ τρίτος, Ζαχαρίας ὁ τέταρτος· πάντες ἕξ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τῷ Ὀσὰ δεκατρεῖς.

12. Τούτοις ἡ διαίρεσις τῶν πυλῶν, τοῖς ἄρχουσι τῶν δυνατῶν ἐφημερίαι, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

13. Καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν, καὶ κατὰ τὸν μέγαν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς πυλῶνα καὶ πυλῶνα.

14. Καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν κατὰ ἀνατολὰς τῷ Σελεμίᾳ, καὶ Ζαχαρίᾳ υἱῷ Ἰωσίας τῷ Μελχίᾳ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος Βορρᾶ.

15. Τῷ Ἀβδοδὸμ Νότον κατέναντι οἴκου Ἀσαφείν.

16. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὀσᾷ πρὸς δυσμαῖς μετὰ τὴν πύλην τῆ πασοφορίᾳ τῆς ἀναβάσεως· * φυλακῆς.

17. Κατ' ἀνατολὰς ἓξ τὴν ἡμέραν· Βορρᾶ τῆς ἡμέρας τέσσαρες· * καὶ εἰς τὸ Ἀσαφεὶν δύο δύο

18. εἰς διαδεχομένους· καὶ τῷ Ἰὰς πρὸς δυσμὰς μετὰ τὴν πύλην τῆ πασοφορίᾳ τρεῖς· φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς τῆς ἀναβάσεως πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἡμέρας ἓξ, καὶ τῷ Βορρᾷ τέσσαρες, καὶ τῷ Νότῳ τέσσαρες, καὶ Ἐσεφεὶμ δύο εἰς διαδεχομένους, καὶ πρὸς δυσμὰς τέσσαρες, καὶ εἰς τὸν τρίβον δύο διαδεχομένους.

19. Αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν τοῖς υἱοῖς Κορὲ, καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρί.

20. Καὶ οἱ Λευῖται ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου Κυρίου, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν καθηγιασμένων.

21. Υἱοὶ Λεδὰν, υἱοὶ τῷ Γηρσωνί· τῷ Λε-

V. 7. in *Rom.* υἱοὶ σαμαΐ, ὁθνὶ, καὶ ῥαφαὴλ, καὶ ὠβηδ, καὶ ἐλζαβὰθ, καὶ ἀχιουὰδ, υἱοὶ δυνατοὶ ἐλιοῦ, καὶ σαβαχία, καὶ ἰσβακαὶμ. V. 8. οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ υἱοὶ αὐτῶν) οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. ibid. Ἀβδοδόμ.) ἀβδεδόμ. V. 9. Μεσολεμίᾳ) μοσελλεμίᾳ. ibid. δεκαοκτὼ καὶ δ.) δεκαπαιοκτὼ δυνατοί. V. 10. Ὀσᾷ ἀπὸ τῶν) ὀσᾷ τῶν. ibid. ὅτι ἐκ ἦν αὐτῷ) αὐτῷ deeſt. V. 11. Χελκείας) χελκίας. ibid. Ταβελίας) ταβλαὶ. ib. δεκατρεῖς.) τρισκαίδεκα. V. 12. ἡ διαίρεσις) αἱ διαιρέσεις. V. 14. κατὰ ἀνατολὰς) πρὸς ἀνατολὰς. ibid. υἱῷ Ἰωσίας) υἱοὶ σωὶζ. V. 15. Ἀβδοδὸμ) ἀβδεδὸμ. ibid. Ἀσαφείν.) ἐσεφίμ. V. 16. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὀσᾷ) εἰς δεύτερον τῷ ὀσᾷ. ibid. τῆ πασοφορίᾳ) absque articulo. ib. φυλακῆς.) φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς. V. 17. Κατ' ἀνατολὰς) πρὸς ἀνατολὰς. ibid. τέσσαρες. καὶ εἰς τὸν Ἀσαφεὶν δύο δύο.) τέσσαρες. νότον τῆς ἡμέρας τέσσαρες. καὶ εἰς τὸν ἐσεφὶμ δύο. V. 18. Ἰὰς) ὀσᾷ. ibid. πρὸς δυσμὰς) πρὸς δυσμαῖς, bis. ib. Ἐσεφεὶμ) ἐσεφίμ. V. 19. Κορὲ) τῆ κορὲ. V. 21. Λεδὰν, υἱοὶ) λαδὰν οὗτοι, υἱοὶ.

Λεδὰν ἄρχοντες πατριῶν τῷ Λααδὰν, τῷ Γηρσωνὶ Ἰειήλ.

22. Καὶ υἱοὶ Ἰειὴλ, Ζοθὸμ, καὶ Ἰωὴλ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου Κυρίου.

23. Τῷ Ἀμραμὶ, καὶ Ἰσαρὶ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

24. Καὶ Σεβαὴλ ὁ τῆ Γηρσὰμ τῆ Μωυσῆ ἡγέμενος ἐπὶ τῶν θησαυρῶν.

25. Καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ τῷ Ἐλιέζερ Ῥαβίας, υἱὸς αὐτῆ, καὶ Ὠσαίας, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ζεχρὶ, καὶ Σαλωμώθ.

26. Αὐτὸς Σαλωμὼθ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἐπὶ πάντων τῶν θυσαυρῶν τῶν ἁγίων, οὓς ἡγίασε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι, καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ ἀρχηγοὶ τῆς δυνάμεως,

27. ἃ ἔλαβεν ἐκ τῶν πολέμων, καὶ ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τῆ μὴ καθυσερῆσαι τὴν οἰκοδομὴν τῆ οἴκου τῆ Θεοῦ,

28. καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἁγίων Σαμουὴλ τῆ προφήτε, καὶ Σαὰλ τῆ Κεὶς, καὶ Ἀβεννὴρ τῆ Νὴρ, καὶ Ἰωὰβ τῆ Σαρουίας, πᾶν ὃ ἡγίασαν διὰ χειρὸς Σαλωμὼθ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ.

29. Τῷ Ἰκααρὶ Χωχενίας, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τῆ γραμματεύειν, καὶ διακρίνειν.

30. Τῷ Χεβρωνὶ Ἀσαβίας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, υἱοὶ δυνατοὶ, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τῆ Ἰσραὴλ πέραν τῆ Ἰορδάνε πρὸς δυσμαῖς, εἰς πᾶσαν λειτεργίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐργασίαν τῆ βασιλέως.

31. Τῷ Χεβρωνὶ, Ἰωρίας ὁ ἄρχων τῷ Χεβρωνὶ κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ πατριὰς, ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῆ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐτοῖς ἐν Γαζὴρ τῆς Γαλααδίτιδος.

32. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ υἱοὶ δυνατοὶ, χίλιοι ἑπτακόσιοι, ἄρχοντες πατριῶν, καὶ κατέσησεν αὐτὸς Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆ Ῥουβηνὶ, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ εἰς πάντα λόγον τῆ Θεοῦ, καὶ λόγον βασιλέως.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΚΑΙ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι, καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ γραμματεῖς οἱ λειτεργοῦντες τῷ λαῷ, καὶ εἰς πᾶν λόγον τῆ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις, εἰς πάντα λόγον τῆ εἰσπορευομένε, καὶ ἐκπορευομένε μῆνα ἐκ μηνὸς, εἰς πάντας τὰς μῆνας τῆ ἐνιαυ-

V. 21. Λεδὰν) λαδὰν. ibid. Λααδὰν) λαφδὰν. V. 22. Καὶ υἱοὶ Ἰειὴλ - - ἐπὶ) υἱοὶ ἰειὴλ ζεθὸμ, καὶ ἰωὴλ οἱ ἀδελφοὶ ἐπὶ. V. 23. in *Rom.* τῷ ἀμβρὰμ καὶ ἰσσαὰρ χεβρὼν, καὶ Ὀζιὴλ. V. 24. ἡγέμενος) abeſt. V. 25. τῷ Ἐλιέζερ) absque articulo. ibid. υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὠσαίας) υἱὸς, καὶ ἰωσίας. V. 27. ἐκ τῶν πολέμων) ἐκ πόλεων. V. 28. ἁγίων Σαμουὴλ) ἁγίων τῆ θεῆ σαμεὴλ. ibid. Κεὶς) κὶς. ibid. Σαρουίας) σαρουΐα. V. 29. Ἰκααρὶ Χωχενίας) ἰσσαὰρ χωνενία. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ τῆς) υἱοὶ τῆς. V. 30. τῷ Κυρίῳ) κυρίε. V. 31. Τῷ Χεβρωνὶ, Ἰωρίας) τῷ χεβρωνὶ οὐρίας. ibid. τῷ χεβρωνὶ) τῶν χεβρωνὶ. ib. Γαζὴρ) ἰαζὴρ. V. 32. χίλιοι) διχίλιοι. ibid. ἄρχοντες πατριῶν) οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. ib. εἰς πάσλα λόγον τῆ Θεῆ) εἰς πᾶν πρόσαγμα κυρίου. CAP. XXVII. V. 1. λειτεργ. τῷ λαῷ) λειτεργοῦντες τῷ βασιλεῖ. ibid. εἰς πάντα λόγον τῆ) πᾶν λόγον τῆ.

ἐνιαυτοῦ, διαίρεσις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

2. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς πρώτης τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ, Ἰσβοὰμ ὁ τῦ Ζαβδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

3. Ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς, ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων τῆς δυνάμεως τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ.

4. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῦ μηνὸς τῦ δευτέρου Δωδία ὁ Ἀωθὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ, * καὶ Μακελὼθ ὁ ἡγέμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, ἄρχοντες δυνάμεως.

5. Ὁ τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον Βαναίας ὁ τῦ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, ὁ ἄρχων, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

6. Αὐτὸς Βαναίας δυνατώτερος τῶν τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν Ἀμιραζὰθ υἱὸς αὐτῦ.

7. Ὁ τέταρτος εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον Ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, καὶ Ζαβδίας ὁ υἱὸς αὐτῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

8. Ὁ πέμπλος τῷ μηνὶ τῷ πέμπλῳ ὁ ἡγέμενος Σαμαὼθ ὁ Ἰεζραὲλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

9. Ὁ ἕκλος μηνὶ τῷ ἕκλῳ Εἰρὰ υἱὸς Ἐκκῆς ὁ Θεκωΐτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

10. Ὁ ἕβδομος τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ Χελλὴς ὁ ἐκ Φαλλὲς ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

11. Ὁ ὄγδοος τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ Σοβοχαὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

12. Ὁ ἔνατος τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ Ἀβιέζερ ὁ ἐξ Ἀναθὼθ ἐκ γῆς Βενιαμεὶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

13. Ὁ δέκατος τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετωφὰτ τῷ Ζαραΐ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

14. Ὁ ἑνδέκατος τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ Βαναίας ὁ ἐκ Φαραθὼν τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

15. Ὁ δωδέκατος εἰς τὸν μῆνα τὸν δωδέκατον Χωλδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ τῷ Γοθονιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

16. Καὶ

v. 2. Ἰσβοὰμ) *ἰσβοὰζ.* ibid. Ζαβδιὴλ, *καὶ ἐπὶ*) *καὶ* deeſt. v. 4. ὁ Ἀωθὶ) *ὁ ἐκχωὶκ.* ibid. *διαιρέσεως αὐτῦ*) adjicit *καὶ μακελὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῦ.* v. 5. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita. v. 6. *δυνατώτερος*) *ὁ δυνατώτερος.* ibid. *αὐτῶν Ἀμιραζὰθ υἱὸς*) *αὐτῦ ζαβαὶδ ὁ υἱὸς.* v. 7. Ζαβδίας *ὁ υἱὸς αὐτῦ*) *ζαβαδίας υἱὸς αὐτῦ.* ibid. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita. v. 8. Ἰεζραὲλ) *ἰεσραὲ.* v. 9. *μηνὶ*) *τῷ μηνὶ.* ibid. Εἰρὰ *υἱὸς Ἐκκῆς ὁ*) *ὁδουΐας ὁ τῦ ἐκκῆς ὁ.* v. 10. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita. v. 11. Σοβοχαὶ) addit *ὁ ἐσαθὶ τῷ ζαραΐ.* ibid. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita. v. 12. *ἔνατος*) *ἔννατος.* ibid. *ἐνάτῳ*) *ἐννάτῳ.* ib. *ἐκ γῆς Βεν.*) *ὁ ἐκ γῆς βενιαμὶν.* v. 13. Μοοραὶ *ὁ ἐκ Νετωφὰτ*) *μεηρὰ ὁ ἐκ νετωφαθὶ.* ibid. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita. v. 14. *τῶν υἱῶν*) *ἐκ τῶν υἱῶν.* ibid. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita. v. 15. Χωλδαὶ *ὁ ἐκ Νετωφατὶ*) *χολδία ὁ ἐκ νετωφαθὶ.* ibid. *τέσσαρες καὶ εἴκοσι*) transpoſita.

16. Καὶ ἐπὶ τῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, τῷ Ῥαβὴν ἡγέμενος Ἐλιέζερ ὁ τῦ Ζεχρί· τῷ Συμεὼν, Σαφατίας ὁ τῦ Μααχά.

17. τῷ Λευὶ, Ἀσαβίας ὁ τῦ Καμεήλ· τῷ Ἀαρὼν, Σαδώκ·

18. τῷ Ἰούδα, Ἐλιαὶβ τῶν ἀδελφῶν Δαυίδ· τῷ Ἰσσάχαρ, Ἀμαρὶ ὁ τῦ Μιχαήλ.

19. τῷ Ζαβελὼν, Σαμαίας ὁ τῦ Ἀβδίου· τῷ Νεφθαλὶ, Ἱεριμὼθ ὁ τῦ Ὠζιήλ.

20. τῷ Ἐφραὶμ, Ὡσὴ ὁ τῦ Ὠζίε· τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασσῆ, Ἰωὴλ ὁ τῦ Φαλδὶ Φαδαΐε·

21. τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασσῆ τῷ ἐν Γαλαὰδ, Ἰαδδαὶ ὁ τῦ Ζαβδίου. τοῖς υἱοῖς Βενιαμεὶν, Ἀσιὴλ ὁ τῦ Ἀβεννήρ.

22. Τῷ Δὰν, Ἐζριὴλ ὁ τῦ Ἰωράμ. οὗτοι πατριάρχαι τῶν Φυλῶν Ἰσραήλ.

23. Καὶ οὐκ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ κάτω, ὅτι Κύριος εἶπε πληθῦναι τὸν Ἰσραὴλ ὡς τὰς ἀστέρας τῦ ἐρανοῦ.

24. Καὶ Ἰωὰβ ὁ τῆς Σαρυΐας ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ὐ συνετέλεσε. καὶ ἐγένετο ἐν τύτοις ὀργὴ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· καὶ ὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῦ βασιλέως Δαυίδ.

25. Καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῦ βασιλέως Ἀσμὼθ ὁ τῦ Οδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ, καὶ ἐν ταῖς κώμαις, καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις, καὶ ἐν τοῖς πύργοις, Ἰωνάθαν ὁ τῦ Ὠζίου.

26. Ἐπὶ δὲ τῶν γεωργούντων τὴν γῆν τῶν ἐργαζομένων, Ἐζρὰι ὁ τῦ Χελούβ.

27. Καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων, Σεμεΐ ὁ Ῥαμαθαῖος· καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τῦ οἴνου, Ζαβδὶ ὁ τῦ Σεφνί.

28. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων, καὶ ἐπὶ τῶν συκαμίνων τῶν ἐν τῇ πεδινῇ, Βαλλανὰ ὁ Γεδώρ· ἐπὶ δὲ τῶν θησαυρῶν τῦ ἐλαίου, Ἰωάς.

29. Καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ Σαρὼν, Σατραΐ ὁ Σαρωνίτης· καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, Σωφὰτ ὁ τῦ Ἀδαί.

30. Ἐπὶ δὲ τῶν καμήλων, Οὐβίας ὁ Ἰσμαηλίτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, Ἰαδίας ὁ ἐκ Μαραθών.

31. Καὶ ἐπὶ τῶν προβάτων, Ἰωεζὶζ ὁ Ἀγαρίτης. Πάντες ἦτοι προσάται ὑπαρχόντων Δαυὶδ τῦ βασιλέως.

32. Καὶ Ἰωνάθαν ὁ πατράδελφος Δαυὶδ σύμβυλος, ἄνθρωπος συνετὸς, καὶ γραμματεὺς αὐτός· καὶ Ἱεριὴλ ὁ τῦ Ἀχαμανὶ μετὰ τῶν υἱῶν τῦ βασιλέως.

33. Καὶ Ἀχιτόφελ σύμβυλος τῦ βασιλέως, καὶ Χουσὶ πρῶτος φίλος τῦ βασιλέως.

v. 17. Ἀμαρὶ) ἀμβρὶ. v. 19. Ἱερμοὺθ ὁ τοῦ Ὠζιήλ.) ἱερμὼθ ὁ τῦ ὀζιήλ. v. 20. Ὠζίου) ὀζίου. ibid. ὁ τῦ Φαλδὶ) υἱὸς Φαδαΐε. v. 21. τῷ ἐν Γαλ. Ἰαδδαὶ ὁ τῦ Ζαβδίε.) τῷ ἐν γῇ γαλαὰδ, ἰαδαὶ ὁ τῦ ζαδαίε. ibid. Ἀσιὴλ) ἰασιὴλ. v. 22. Ἐζριὴλ ὁ τῦ Ἰωράμ.) ἀζάριὴλ ὁ τῦ ἰρωάβ. v. 23. Κύριος εἶπε) transpositа. v. 24. ὁ τῆς Σαρυΐε) ὁ τῦ σαρουΐε. ibid. ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ.) absque articulo. v. 25. Ὠζίου) ὀζίου. v. 26. Ἐπὶ δὲ) καὶ ἐπὶ. ibid. Ἐζρὰι) ἐσδρὶ. v. 27. ὁ Ῥαμαθαῖος) ὁ ἐκ ῥαμὴλ. v. 28. Βαλλανὰ ὁ Γεδώρ.) βαλλανὰν ὁ γεδωρίτης. v. 29. Ἀδαί.) ἀδλί. v. 30. Οὐβίας) ἀβίας. ibid. Μαραθών.) μεραθών. v. 31. Ἰωεζὶζ) ἰαζὶζ. v. 32. καὶ γραμματεὺς αὐτός·) non habet. ibid. Ἱεριὴλ ὁ τῦ Ἀχαμανὶ) ἰεὴλ ὁ τῦ ἀχαμὶ. v. 33. Καὶ Ἀχιτόφελ) καὶ abeſt. ibid. πρῶτος) ὁ πρῶτος.

34. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἀχιτόφελ ἐχόμενος Ἰωαδαὲ ὁ τῦ Βαναίου, καὶ Ἀβιάθαρ· καὶ Ἰωαὲ ἀρχιστράτηγος τῦ βασιλέως.

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἐξεκλησίασε Δαυὶδ πάντας τὲς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, ἄρχοντας τῶν κριτῶν, καὶ πάντας τὲς ἄρχοντας τῶν ἐφημεριῶν τῶν περὶ τὸ σῶμα τῦ βασιλέως, καὶ ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντάδων, καὶ τὲς γαζοφύλακας, καὶ τὲς ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῦ, καὶ πάσης τῆς κλήσεως τῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτῦ σὺν τοῖς εὐνέχοις, καὶ τὲς δυνάστας, καὶ τὲς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἔστη Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶπεν· ἀκέσασέ μου, ἀδελφοί μου, καὶ λαός μου· ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου, καὶ στάσιν ποδῶν Κυρίου ἡμῶν, καὶ ἑτοίμασα τὰ εἰς τὴν κατασκήνωσιν ἐπιτήδεια.

3. Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε· οὐκ οἰκοδομήσεις ἐμοὶ οἶκον τῦ ἐπονομάσαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστὴς εἶ σὺ, καὶ αἵματα ἐξέχεας·

4. καὶ ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ παντὸς οἴκου τῦ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν Ἰούδᾳ ἡρέτικε τὸ βασίλειον, καὶ ἐξ οἴκου Ἰούδα τὸν οἶκον τῦ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς τῦ πατρός μου, ἐν ἐμοὶ ἠθέλησε τῦ γενέσθαι με εἰς βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ Ἰσραήλ·

5. καὶ ἀπὸ πάντων υἱῶν μου, ὅτι πολλὲς υἱοὺς δέδωκέ μοι Κύριος, ἐξελέξατο ἐν Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ θρόνῳ βασιλείας Κυρίῳ, ἐπὶ Ἰσραήλ.

6. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Θεός· Σαλωμὼν ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου, καὶ τὴν αὐλήν μου, ὅτι ἡρέτικα ἐν αὐτῷ εἶναί μου υἱόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα·

7. καὶ καλορθώσω τὴν βασιλείαν αὐτῦ ἕως αἰῶνος, ἐὰν ἰσχύσῃ τῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ κρίματά μου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

8. καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον πάσης ἐκκλησίας Κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶ Θεοῦ ἡμῶν, φυλάσσεσθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος.

9. Καὶ νῦν Σαλωμὼν υἱέ μου, γνῶθι τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δέλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ, καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει Κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. ἐὰν ζητή-

V. 34. μετ' αὐτὸν) μετὰ τᾶτον. ibid. Ἰωαδαὲ) ἰωδαὲ. CAP. XXVIII. v. 1. ὑπαρχόντων αὐτοῦ,) adjicit, καὶ πάσης τῆς κλήσεως τῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνέχοις. v. 2. ὁ βασιλεὺς) deeſt. ibid. ἀδελφοί, καὶ) ἀδελφοί μα, καὶ. ib. ἑτοίμασα) ἡτοίμασα. v. 3. αἵματα) αἷμα. v. 4. τῦ πατρὸς) absque articulo. ibid. με βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ) με εἰς βασιλέα ἐπὶ παντὶ. v. 5. πάντων υἱῶν) πάντων τῶν υἱῶν. ibid. δέδωκέ μοι) εδωκέ μοι. ib. ἐπὶ Ἰσρ.) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. v. 8. φυλάσσεσθε) φυλάξασθε. ibid. Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν) κυρίε τῦ θεῦ ἡμῶν. v. 9. υἱέ μου) υἱὲ. ibid. ἐξετάζει) ἐτάζει.

ζητήσης αὐτὸν, εὑρεθήσεταί σοι· καὶ ἐὰν καταλείψης αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος.

10. Ἰδὲ νῦν, ὅτι Κύριος ᾑρέτικέ σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, ἴσχυε καὶ ποίει.

11. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ, καὶ Ζακχὼ αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ ἐξιλασμοῦ.

12. Καὶ τὸ παράδειγμα ὃ εἶχεν ἐν πνεύματι αὐτοῦ, τῶν αὐλῶν οἴκου Κυρίου, καὶ πάντων τῶν παστοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου Κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων,

13. Καὶ τῶν καταλυμάτων τῶν ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου Κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν λειτουργησίμων, σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου Κυρίου.

14. Καὶ τὸν σταθμὸν τῆς ὁλκῆς αὐτῶν τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν,

15. λυχνιῶν τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τῶν λύχνων.

16. Ἔδωκεν αὐτῷ ὁμοίως τὸν σταθμὸν τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως, ἑκάστης τραπέζης χρυσῆς, καὶ ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν.

17. Καὶ τῶν κρεαγρῶν, καὶ σπονδείων, καὶ τῶν φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὸν σαθμὸν τῶν χρυσῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν, κεφφερέ, ἑκάστου σαθμοῦ.

18. Καὶ τὸν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων ἐκ χρυσίου δοκίμου σαθμὸν ὑπέδειξεν αὐτῷ, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἅρματος τῶν Χερουβεὶμ τῶν διαπεπεϊασμένων ταῖς πτέρυξι, καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου. Χερουβεὶν

19. Πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς Κυρίου ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν, κατὰ τὴν περιγενηθεῖσαν αὐτῷ σύνεσιν τῆς κατεργασίας τοῦ παραδείγματος.

20. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἴσχυε, καὶ ἀνδρίζου, καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῇς, ὅτι Κύριος ὁ Θεός μου μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε, ἕως οὗ ἃ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ συντελέσαι σε πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου Κυρίου, καὶ ἰδὲ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ Ζακχὼ αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑπερῷα, καὶ τὰς ἀποθήκας τὰς ἐσωτέρας, καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἱλασμοῦ, καὶ τὸ παράδειγμα οἴκου Κυρίου. ἃ εἶδον

21. Καὶ ἰδοὺ αἱ ἐφημερίαι τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν λειτουργίαν οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ σοῦ ἐν πάσῃ πραγματείᾳ, καὶ πᾶς πρόθυμος ἐν σοφίᾳ κατὰ πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς πάντας τοὺς λόγους σου.

V. 11. καὶ Ζακχὼ) καὶ τῶν ζακχῶν. V. 13. καταλυμάτων τῶν) καταλυμάτων, καὶ τῶν. V. 17. ἀργυρῶν, κεφφερὲ) ἀργυρῶν, καὶ θυΐσκων κεφουρὲ. V. 18. Καὶ τὸν τοῦ) καὶ τῶν τοῦ. ibid. τῶν Χερουβεὶν) τῶν χερουβὶμ. V. 20. ἕως οὗ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ) καὶ ἃ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἕως τοῦ. ibid. καὶ εἶδον τὸ) καὶ ἰδοὺ τὸ. V. 21. οἴκου τοῦ Θεοῦ) οἴκου κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· Σαλωμὼν ὁ υἱός μου εἰς ὃν ἡρέτικεν ἐν αὐτῷ Κύριος, νέος καὶ ἁπαλὸς, καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομὴ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ Θεῷ.

2. Κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἡτοίμακα εἰς οἶκον Θεοῦ μου χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, σίδηρον, ξύλα, λίθας Σοὸμ, καὶ πληρώσεως, (καὶ) λίθας πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λίθον τίμιον, καὶ Πάριον πολύν.

3. Καὶ ἔτι ἐν τῷ εὐδοκῆσαί με ἐν οἴκῳ Θεοῦ μου, ἔστί μοι ὃ περιπεποίημαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδὲ δέδωκα εἰς οἶκον Θεοῦ μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς ὧν ἡτοίμακα εἰς οἶκον τῶν ἁγίων,

4. τριχίλια τάλαντα χρυσίου τῆ ἐκ Σωφείρ, καὶ ἑπτακισχίλια τάλαντα ἀργυρίᾳ δοκίμᾳ ἐξαλειφθῆναι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τῆ ἱεροῦ,

5. εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τεχνιτῶν. καὶ τίς ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῆ σήμερον Κυρίῳ;

προεθυμώθησαν

6. Καὶ προεθυμήθησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ ἑκατόνταρχοι, καὶ οἱ προσάται τῶν ἔργων, καὶ οἱ οἰκονόμοι τῆ βασιλέως.

7. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τῆ οἴκου Κυρίου χρυσίᾳ τάλαντα πεντακισχίλια, καὶ χρυσᾶς μυρίους· καὶ ἀργυρίᾳ ταλάντων δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκῆ τάλαντα μύρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρεα ταλάντων χιλιάδας ἑκατόν.

8. Καὶ οἷς εὑρέθη παρ' αὐτοῖς λίθος, ἔδωκαν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκῳ Κυρίου διὰ χειρὸς Ἰειὴλ τῆ Γηρσωνί.

9. Καὶ ἠυφράνθη ὁ λαὸς ὑπὲρ τῆ προθυμηθῆναι, ὅτι ἐν καρδίᾳ πλήρει προεθυμήθησαν τῷ Κυρίῳ. καὶ Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἠυφράνθη μεγάλως·

10. καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὸν Κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, λέγων· εὐλογητὸς εἶ, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἀπὸ τῆ αἰῶνος, καὶ ἕως τῆ αἰῶνος·

11. σοὶ, Κύριε, ἡ μεγαλωσύνη, καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ καύχημα, καὶ ἡ νίκη, καὶ ἡ ἰσχὺς, ὅτι σὺ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις. ἀπὸ προσώπε σοῦ ταράσσεται πᾶς βασιλεὺς, καὶ ἔθνος.

12. Παρὰ σοῦ ὁ πλῆτος, καὶ ἡ δόξα, σὺ πάντων ἄρχεις, Κύριε, ὁ ἄρχων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν χειρί σε ἔλεος, παντοκράτωρ μεγαλῦναι καὶ κατισχύσαι τὰ πάντα.

13. Καὶ νῦν, Κύριε, ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνῆμεν τὸ ὄνομα τῆς καυχήσεώς σε.

14. Καὶ

CAP. XXIX. v. 1. ἡ οἰκοδομὴ) non habet. v. 2. Σοὸμ) σοὰμ. ibid. (καὶ) abeſt. v. 3. εἰς οἶκον τῶν) εἰς τὸν οἶκον τῶν. v. 4. Σωφείρ) σωφὶρ. ibid. ἐξαλειφθῆναι) ἐξαλιφῆναι. ibid. & v. 5. τῆ ἱερᾶ, διὰ χειρὸς) τῆ ἱερᾶ, εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τῶν. v. 6. προεθυμώθησαν) προεθυμήθησαν. ibid. οἱ οἰκονόμοι) οἱ οἰκοδόμοι. v. 8. Γηρσωνί.) γεδσωνί. v. 9. ἠυφράνθη) εὐφράνθη, bis. v. 12. ἔλεος) abeſt.

14. Καὶ τίς εἰμι ἐγὼ, καὶ τίς ὁ λαός σε μι, ὅτι ἰσχύσαμεν προθυμηθῆναί σοι κατὰ ταῦτα; ὅτι σὰ τὰ πάντα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι·

15. ὅτι πάροικοι ἐσμὲν ἐναντίον σε, καὶ παροικοῦντες, ὡς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν· ὡς σκιὰ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπομονή.

16. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ ἡτοίμακα οἰκοδομηθῆναι οἶκον τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σε, ἐκ χειρός σε ἐστὶ, καὶ σοὶ τὰ πάντα.

17. Καὶ ἔγνων, Κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐτάζων καρδίας, καὶ δικαιοσύνην ἀγαπᾷς. ἐν ἁπλότητι καρδίας προεθυμήθην ταῦτα πάντα, καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν εὐφροσύνῃ προθυμηθέντα σοι.

18. Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον ταῦτα ἐν διανοίᾳ καρδίας λαοῦ σε εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ.

19. Καὶ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ με δὸς καρδίαν ἀγαθὴν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σε, καὶ τὰ μαρτύριά σε, καὶ τὰ προσάγματά σε, καὶ τῦ ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν κατασκευὴν τῦ οἴκου σου.

20. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· εὐλογήσατε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν. καὶ εὐλόγησε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν· καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ, καὶ τῷ βασιλεῖ.

21. Καὶ ἔθυσε Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ θυσίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ Θεῷ τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας, μόσχους χιλίους, κριοὺς χιλίους, ἄρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ θυσίας εἰς πλῆθος παντὶ τῷ Ἰσραήλ.

22. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον ἐναντίον Κυρίε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετὰ χαρᾶς, καὶ ἐβασίλευσαν ἐκ δευτέρου τὸν Σαλωμὼν υἱὸν Δαυὶδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ Κυρίῳ εἰς βασιλέα, καὶ Σαδὼκ εἰς ἱερωσύνην.

23. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ ηὐδοκήθη· καὶ ὑπήκουσαν αὐτῦ πᾶς Ἰσραήλ. ὑπήκουσεν

24. Οἱ ἄρχοντες, καὶ οἱ δυνάσται, καὶ πάντες υἱοὶ τῦ βασιλέως Δαυὶδ πατρὸς αὐτῦ ὑπετάγησαν αὐτῷ.

25. Καὶ ἐμεγάλυνε Κύριος τὸν Σαλωμὼν ἐπάνωθεν ἐναντίον παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν βασιλέως, ὃ οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

26. Καὶ Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ,

27. ἔτη τεσσαράκοντα, ἐν Χεβρὼν ἔτη ἑπτὰ, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἔτη τριακοντατρία.

28. Καὶ

V. 14. ὁ λαός σε) ὁ λαός μου. V. 15. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ γῆς. V. 16. πρὸς τὸ πλ.) πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος. V. 18. αἰῶνα, κατεύθυνον) αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον. V. 20. τὸν Θεὸν ὑμῶν.) τὸν θεὸν ἡμῶν. ibid. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. ib. τῷ Κυρίῳ καὶ) κυρίῳ καὶ. V. 22. ἐναντίον Κυρίου) ἐναντίον τῦ κυρίου. V. 23. ηὐδοκήθη· καὶ ὑπήκουσεν) εὐδοκήθη, καὶ ὑπήκουσαν. V. 24. τῦ βασιλέως Δαυὶδ πατρὸς) δαυὶδ τῦ βασιλέως τῦ πατρὸς. V. 25. ἐπάνωθεν ἐναντίον) ἐναντίον abeſt.

28. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐν γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν, πλούτῳ καὶ δόξῃ, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

29. Οἱ δὲ λοιποὶ λόγοι τοῦ βασιλέως Δαυὶδ οἱ πρότεροι καὶ οἱ ὕστεροι, γεγραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος, καὶ ἐπὶ λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων Γὰδ τοῦ βλέποντος,

30. περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τῆς δυναστείας αὐτοῦ, καὶ οἱ καιροὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πάσας βασιλείας τῆς γῆς.

Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα α' τελός.

v. 28. ἐν γήρει) ἐν γήρᾳ. Subscriptio deest in *Rom.*

ΠΑΡΑ-

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΙΟΥΔΑ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐνίσχυσε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτῦ, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῦ μετ' αὐτῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος.

2. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς ἑκατονταάρχοις, καὶ τοῖς κριταῖς, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον Ἰσραὴλ, τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν.

3. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ' αὐτῦ εἰς τὴν ὑψηλὴν τὴν ἐν Γαβαὼν, ἦ ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τῦ μαρτυρίυ τῦ Θεῦ, ἣν ἐποίησε Μωϋσῆς παῖς Κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

4. Ἀλλὰ κιβωτὸν τῦ Θεοῦ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ἐκ πόλεως Καριαθιαρείμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ Δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν Δαυὶδ ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Βεσελεὴλ υἱὸς Οὐρίου, υἱῦ Ὡρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου. Καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ Σαλωμὼν, καὶ ἡ ἐκκλησία ὅλη.

6. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐνώπιον Κυρίου τὸ ἐν σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαύτωσιν χιλίαν. αὐτῦ

7. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ Σαλωμὼν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· αἴτησαί τί σοι δῶ.

8. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς τὸν Θεόν· σὺ ἐποίησας μετὰ Δαυὶδ τῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασίλευσάς με ἀντ' αὐτοῦ,

9. καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς, πιστωθήτω τὸ ὄνομά σου ἐπὶ Δαυὶδ πατέρα μυ, ὅτι σὺ ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολὺν, ὡς ὁ χῦς τῆς γῆς·

10. νῦν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι, καὶ

Titul. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. CAP. I. v. 3. μετ' αὐτῦ) abeſt. v. 4. αὐτῇ σκηνὴν Δαυὶδ ἐν) αὐτῇ δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν ἐν. v. 5. ὅλη.) abeſt. v. 6. ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν) ἤνεγκε σαλωμὼν ἐκεῖ. ibid. ἐν σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ) ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτῷ. v. 7. ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 9. πιστωθήτω) addit δή. ibid. Δαυὶδ πατέρα) δαυὶδ τὸν πατέρα.

καὶ ἐξελεύσομαι ἐνώπιον τῦ λαῦ τούτε, καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον;

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Σαλωμών· ἀνθ' ὧν ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐκ ἠτήσω πλῆτον χρημάτων, οὐδὲ δόξαν, οὐδὲ τὴν ψυχὴν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἡμέρας πολλὰς ἐκ ἠτήσω, καὶ ἤτησας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν, ὅπως κρίνῃς τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐτόν· ἐβασίλευσας

12. τὴν σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλῆτον, καὶ δόξαν, καὶ χρήματα δώσω σοι, ὡς (σὺ) οὐκ ἐγενήθη ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσαι ὅτως.

13. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν ἐκ Βαμὰ τῆς ἐν Γαβαὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς σκηνῆς τῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ.

14. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ καθέλιπεν αὐτὰ ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ ὁ λαὸς μετὰ τῦ βασιλέως ἐν Ἱερσαλήμ. ἵππων

15. Καὶ ἔθηκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἐν τῇ Ἰωδαίᾳ ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.

16. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων τῶν Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπλου, καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τῦ βασιλέως πορεύεσθαι, ἠγόραζον.

17. Καὶ ἀνέβαινον, καὶ ἐξῆγον ἐξ Αἰγύπλου ἅρμα ἐν ἑξακοσίοις ἀργυρίου, καὶ ἵππον ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· καὶ ὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι τῶν Χετταίων, καὶ βασιλεῦσι Συρίας ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔφερον. Γεθθαίων

ΚΕΦ. Β'. ΙΙ.

ΚΑΙ εἶπε Σαλωμὼν τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτῦ.

2. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωλοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ οἱ ἐπιστάται ἐπ' αὐτῶν τριχίλιοι ἑξακόσιοι.

3. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειρὰμ βασιλέα Τύρου, λέγων· ὡς ἐποίησας μετὰ τῦ πατρός με Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλας αὐτῷ κέδρους τῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ,

4. καὶ ἰδὲ ἐγὼ υἱὸς αὐτοῦ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τῦ θυμιᾶν ἀπέναντι αὐτῦ

V. 11. ἀδὲ ψυχὴν) ἀδὲ τὴν ψυχήν. ibid. ἐφ' ὃν ἐβασίλευσας) ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε. V. 12. καὶ δόξαν, καὶ χρήματα) transposita. ibid. (σὺ) abest. V. 13. ἀπὸ προσώπε) πρὸ προσώπου. V. 14. ἵππων) ἱππέων. ibid. Ἱερσαλήμ.) ἐν ἱερσαλήμ. V. 15. τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον) transposita. ibid. συκαμίνες ἐν) συκαμίνους τὰς ἐν. V. 16. τῶν Σαλωμὼν) σαλωμών. ibid. ἠγόραζον.) καὶ ἠγόραζον. V. 17. ἀνέβαινον) ἐνέβαινον. ibid. ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα) transposita, præterea adjicit ἀργυρίε. ibid. ὕτως) οὕτω. ibid. Γεθθαίων, καὶ βασιλεῦσι) χετταίων, καὶ τοῖς βασιλεῦσι. CAP. II. v. 3. Χειρὰμ) χιρὰμ, passim. ibid. μετὰ τῦ πατρός μου Δαυὶδ) μετὰ δαυὶδ τῦ πατρός μου. V. 4. ἐγὼ υἱὸς) ἐγὼ ὁ υἱός.

αὐτῷ θυμίαμα καὶ πρόθεσιν διαπαντὸς, καὶ τὰ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς, τοπρωὶ καὶ τοδείλης, καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς Κυρίου τῦ Θεῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

5. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, ὅτι μέγας ὁ Θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τὰς θεούς.

αὐτῷ οἰκοδομῆσαι

6. Καὶ τίς ἰσχύσει οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ ὐρανὸς, καὶ ὁ ὐρανὸς τῦ ὐρανοῦ ὐ φέρουσιν αὐτῦ τὴν δόξαν· καὶ τίς οἰκοδομῶν αὐτῷ οἶκον; ὅτι ἀλλ' ἢ τῦ θυμιᾶν κατέναντι αὐτῦ.

7. Καὶ νῦν ἀπόστειλόν μοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τῦ ποιῆσαι ἐν τῷ χρυσίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἐν τῷ χαλκῷ, καὶ ἐν τῷ σιδήρῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐπισάμενον τῦ γλύψαι γλυφὴν μετὰ τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὧν ἡτοίμασε Δαυὶδ ὁ πατήρ μου.

8. Καὶ ἀπόστειλόν μοι ξύλα κέδρινα, καὶ ἀρκεύθινα, καὶ πεύκινα ἐκ τῦ Λιβάνου, ὅτι ἐγὼ οἶδα ὡς οἱ δῦλοί σου οἴδασι κόπτειν ξύλα ἐκ τῦ Λιβάνου· καὶ ἰδὲ οἱ παῖδές σου μετὰ τῶν παίδων μου,

9. πορεύσονταί ἑτοιμάσαι μοι ξύλα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, καὶ ἔνδοξος.

10. Καὶ ἰδὲ τοῖς ἐργαζομένοις, τοῖς κόπτουσι ξύλα, εἰς βρώματα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα τοῖς παισί σου πυροῦ κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ κριθῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου κάδων εἴκοσι χιλιάδας.

11. Καὶ εἶπε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρυ ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Σαλωμών· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι Κύριον τὸν λαὸν αὐτῦ, ἔδωκε σὲ ἐπ' αὐτὺς εἰς βασιλέα.

12. Καὶ εἶπε Χειρὰμ· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἐποίησε τὸν ὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ τῷ βασιλεῖ υἱὸν σοφὸν, καὶ ἐπισάμενον ἐπιστήμην καὶ σύνεσιν, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ Κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ ἑαυτῦ·

13. καὶ νῦν ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα σοφὸν, καὶ εἰδότα σύνεσιν, τὸν Χειρὰμ τὸν παιδά μου,

14. ἡ μήτης αὐτοῦ ἀπὸ θυγατέρων Δὰν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιῆσαι ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν λίθοις, καὶ ξύλοις, καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύψαι γλυφὰς, καὶ διανοεῖσθαι πᾶσαν διανόησιν, ὅσα ἂν δῷς αὐτῷ μετὰ τῶν σοφῶν σου, καὶ σοφῶν Δαυὶδ κυρίου μου τῦ πατρός σου.

15. Καὶ

v. 4. νεομηνίαις) νεμηνίαις. ibid. ἑορταῖς Κυρίου τῦ Θεοῦ) ἑορταῖς τῦ κυρίε θεῦ. ib. αἰῶνα ἐπὶ) αἰῶνα τῦτο ἐπὶ. v. 5. ὁ Θεὸς ἡμῶν) κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 6. αὐτῷ οἰκοδομῆσαι) transpositа. ibid. αὐτοῦ τὴν δόξαν) transpositа. ib. καὶ τίς) addit ἐγὼ. v. 7. τῦ γλύψαι) γλύψαι. ibid. ὧν ἡτοίμασε) ἃ ἡτοίμασε. v. 10. πυρᾶ κόρων) transpositа. ibid. κάδων) μέτρων. v. 11. Σαλωμών) addit λέγων. ibid. εἰς βασιλέα) βασιλέα. v. 12. ἑαυτῦ.) αὐτοῦ. v. 13. ἀπέσταλκα) ἀπέστειλα. ibid. τὸν Χειρὰμ τὸν παιδά μα) χειρὰμ τὸν πατέρα μα. v. 14. ἐν λίθοις) καὶ ἐν λίθοις. ibid. τῦ πατρός σε.) absque articulo.

15. Καὶ νῦν τὸν σῖτον, καὶ τὴν κριθὴν, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ τὸν οἶνον ὃν εἶπεν ὁ κύριός μϐ, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτῦ.

16. Καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τῦ Λιϐάνου κατὰ πᾶσαν τὴν χρείαν σου, καὶ ἄξομεν αὐτὰ σχεδίαις ἐπὶ θάλασσαν Ἰόππης, καὶ σὺ ἄξεις αὐτὰ εἰς Ἱερυσαλήμ. συνάξεις

17. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν πάντας τὺς ἄνδρας τὺς προσηλύτυς τὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν, ὃν ἠρίθμησεν αὐτὺς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τριχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

18. Καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑϐδομήκοντα χιλιάδας νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων, καὶ τριχιλίους ἑξακοσίυς τὺς ἐργοδιώκλας ἐπὶ τὸν λαόν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἤρξατο Σαλωμὼν τῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν Ἱερυσαλὴμ ἐν ὄρει τῦ Ἀμορία, ὃ ὤφθη Κύριος τῷ Δαυὶδ πατρὶ αὐτῦ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἡτοίμασε Δαυὶδ ἐν ἅλῳ Ὀρνᾶ τῦ Ἰεϐυσαίυ.

2. Καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τεταρτῳ τῆς ϐασιλείας αὐτῦ.

3. Καὶ ταῦτα ἤρξατο Σαλωμὼν τῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ· μῆκος πήχεων, ἡ διαμέτρησις ἡ πρώτη πήχεων ἑξήκοντα, καὶ εὖρος πήχεων εἴκοσι.

4. Καὶ Αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τῦ οἴκυ, μῆκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτυς τῦ οἴκυ πήχεων εἴκοσι, καὶ ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν.

5. Καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ καλεχρύσωσε χρυσίῳ καθαρῷ· καὶ ἔγλυψεν ἐπ' αὐτῦ Φοίνικας καὶ χαλασά.

6. Καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσῦ τῦ ἐκ Φαρουΐμ,

7. καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον, καὶ τὺς τοίχους, καὶ τὺς πυλῶνας, καὶ τὰ ὁροφώματα, καὶ τὰ θυρώματα χρυσίῳ, καὶ ἔγλυψε Χερουϐὶμ ἐπὶ τῶν τοίχων. Χερουϐεὶν

8. Καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, μῆκος αὐτῦ ἐπὶ πρόσωπον πλάτος τῦ οἴκυ, πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ εἰς Χερουϐὶμ, εἰς Χερουϐεὶν τάλαντα ἑξακόσια.

9. Καὶ ὁλκὴ τῶν ἥλων, ὁλκὴ τῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι χρυσίου, καὶ τὸ ὑπερῷον ἐχρύσωσεν (ἐν) χρυσίῳ.

10. Καὶ

V. 15. ὃν εἶπεν) ἃ εἶπεν. V. 16. συνάξεις) σὺ ἄξεις. V. 17. ἐν γῇ) τὺς ἐν γῇ. ibid. καὶ ἑξακόσιοι) καὶ deeſt. V. 18. τὺς ἐργοδιώκτας) absque articulo. CAP. III. v. 1. Ἀμορία) ἀμωρία. V. 4. ὕψος πήχεων εἴκοσι) ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι. ibid. αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν.) αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ. V. 6. καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ) καὶ ἐχρύσωσε χρυσίῳ χρυσίου. V. 7. τοίχυς) addit αὐτοῦ. ibid. Χερουβεὶν) χερυβὶμ, ita & ſeq. verſu. V. 8. πλάτος, πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος) πλάτος τῦ οἴκυ πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ μῆκος. ibid. κατεχρύσωσεν) ἐχρύσωσεν. V. 9. (ἐν) deeſt.

10. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων Χερουβεὶμ δύο, ἔργον ἐκ ξύλων· καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ.

11. Καὶ αἱ πλέυγες τῶν Χερουβεὶμ, τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἡ πλέυξ ἡ μία πήχεων πέντε, ἁπλομένη τῷ τοίχου τῷ οἴκῳ, καὶ ἡ πλέυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε, ἁπλομένη τῆς πλέυγος τῷ Χερουβ τῷ ἑτέρῳ.

12. Καὶ ἡ πλέυξ τῷ Χερουβ τῷ ἑνὸς πήχεων πέντε, ἁπλομένη τῷ τοίχου τῷ οἴκῳ, καὶ ἡ πλέυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε, ἁπλομένη τῆς πλέυγος τῷ Χερουβ τῷ ἑτέρῳ.

Χερουβεὶν 13. Καὶ πλέυγες τῶν Χερουβεὶμ τέτων διαπεπετασμέναι πήχεων εἴκοσι, καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ τὲς πόδας αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον.

14. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθε, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ βύσσου, καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ
Χερουβεὶν Χερουβεὶμ.

15. Καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τῷ οἴκου σύλας δύο πήχεων τριακονταπέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πήχεων πέντε.

Σενσερὼθ * ἔθηκεν 16. Καὶ ἐποίησε Σερσερὼθ ἐν τῷ Δαβεὶρ, καὶ * ἔδωκεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων, καὶ ἐποίησε ῥοίσκους ἑκατὸν, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν χαλασῶν.

17. Καὶ ἔστησε τὲς σύλας κατὰ πρόσωπον τῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῦ ἐκ δεξιῶν, Κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τῦ ἐξ ἀριστερῶν, Ἰσχύς.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον χαλκοῦν, εἴκοσι πήχεων μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος καὶ πήχεων δέκα τὸ ὕψος.

2. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν χυτὴν, πήχεων δέκα τὴν διαμέτρησιν, στρογγύλην κυκλόθεν, καὶ πέντε πήχεων τὸ ὕψος, καὶ τὸ κύκλωμα πήχεων τριάκοντα·

3. Καὶ ὁμοίωμα μόσχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς, κύκλῳ κυκλῶσιν αὐτήν· δέκα πήχεις περιέχουσαι τὸν λουτῆρα κυκλόθεν· δύο γένη ἐχώνευσαν τὲς μόσχους ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν·

4. ἦ ἐποίησαν αὐτοὺς δώδεκα μόσχους, οἱ τρεῖς βλέποντες βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες δυσμὰς, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω, ἦσαν τὰ ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω·

5. καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστὴς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς, ὡς χεῖλος ποτηρίου, διαγεγλυμμένα βλαστὲς κρίνου,

V. 11. τῦ Χερουβ) τῦ χερουβὶμ. V. 12. ab editione *Rom.* prorsus abest. v. 13. Καὶ πλέυγες τῶν Χερουβεὶν) καὶ αἱ πλέυγες τῶν χερουβὶμ τέτων. v. 14. ἐξ ὑακίνθε) ὑακίνθου. ibid. Χερουβεὶν.) χερουβὶμ. v. 16. Σενσερὼθ ἐν τῷ Δαβεὶρ, καὶ ἔθηκεν) σερσερὼθ ἐν τῷ δαυὶρ, καὶ ἔδωκεν. v. 17. καὶ ἕνα) καὶ τὸν ἕνα. CAP. IV. v. 1. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. μῆκος - - fin.) τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος, καὶ δέκα πήχεων τὸ ὕψος. v. 2. πήχεων δέκα) transposita. ibid. πήχεων τριάκοντα.) transposita. v. 3. ὑποκάτωθεν) ὑποκάτω. ibid. περιέχουσαι) περιέχουσι. v. 4. τρεῖς βλέποντες δυσμὰς) τρεῖς δυσμὰς. ibid. βλέποντες νότον) νότου. ib. βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολὰς.

χωρῆσα μετρητὰς τριχιλίους, καὶ ἐξε-
τέλεσε.

6. Καὶ ἐποίησε λετῆρας δέκα, καὶ
ἐπέθηκε τὲς πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ τὲς
πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τῦ πλύνειν ἐν αὐ-
τοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ
ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ θάλασσα
εἰς τὸ νίπτεσθαι τὲς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ.

7. Καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς
χρυσᾶς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν,
καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξι-
ῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν.

8. Καὶ ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ
ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ
πέντε ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐποίησε φιά-
λας χρυσᾶς ἑκατὸν,

9. καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων,
καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ τὰς
θύρας τῇ αὐλῇ, καὶ θυρώματα αὐτῶν
κατακεχαλκωμένα χαλκῷ.

10. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ
γωνίας τῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν ὡς πρὸς ἀ-
νατολὰς κατέναντι.

11. Καὶ ἐποίησε Χειρὰμ τὰς κρεάγ-
ρας, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὴν ἐχάρ-
αν τῦ θυσιαστηρίυ, καὶ πάντα τὰ
σκεύη αὐτῦ· καὶ] συνετέλεσε Χειρὰμ
ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε
τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ τῦ Θεοῦ,

ὁ βασι-
λεὺς

12. σύλας δύο, καὶ ἐπ' αὐτῶν γω-
λαὶθ τῇ χωθαρὲθ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν
τῶν σύλων δύο, καὶ δίκλυα δύο συγκα-
λύψαι τὰς κεφαλὰς τῶν χωθαρὲθ ἃ
ἐστιν ἐπάνω τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων,

13. καὶ κώδωνας χρυσᾶς τετρακοσίυς
εἰς τὰ δύο δίκλυα, καὶ δύο γένη ῥοΐσκων
ἐν τῷ δικλύῳ τῷ ἑνὶ, τῦ συγκαλύψαι
τὰς δύο γωλαὶθ τῶν χωθαρὲθ ἃ ἐστιν
ἐπάνω τῶν σύλων·

14. καὶ τὰς Μεχωνὼθ ἐποίησε δέ-
κα, καὶ τὲς λετῆρας ἐποίησεν ἐπὶ
τῶν Μεχωνώθ.

15. Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὲς
μόχους τὲς δώδεκα ὑποκάτω αὐτῆς·

16. καὶ τὲς ποδιστῆρας, καὶ τὲς ἀνα- ἀναλήμ-
λημπτῆρας, καὶ τὲς λέβητας, καὶ τὰς πλορας
κρεάγρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν
ἃ ἐποίησε Χειρὰμ, καὶ ἀνήνεγκε τῷ
βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίυ, χαλ-
κᾶ καθαρᾶ.

17. Ἐν τῷ περιχώρῳ τῦ Ἰορδάνου
ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ πά-
χει τῆς γῆς ἐν οἴκῳ Σοκχωθ, καὶ ἀνα-
μέσον Σαρηδαθά. Σαδαθά

18. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ
σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα, ὅτι
οὐκ ἐξέλειπεν ὁλκὴ τῦ χαλκῦ.

19. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ
σκεύη οἴκυ Κυρίυ, καὶ τὸ θυσιαστήριον
τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ
ἐπ' αὐτῶν ἄρτοι προθέσεως.

20. Καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τὲς λύ-
χνους τῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρίμα, καὶ
κατὰ πρόσωπον τῦ Δαβεὶρ, χρυσίου
καθαροῦ,

21. καὶ

V. 5. χωρῆσα) χωροῦσαν. V. 6. ἐπέθηκε) ἔθηκε. V. 9. καὶ τὰς θύρας) καὶ θύρας. V. 11. ὁ βασι-
λεὺς Σαλωμὼν) σαλωμὼν τῷ βασιλεῖ. V. 12. ἐπάνω τῶν) ἐπὶ τῶν. V. 14. Καὶ τὰς μεχωνὼθ) καὶ
τὰς μεχωνὼθ. ibid. ἐπὶ τῶν Μεχ.) ἐπὶ τὰς μεχωνὼθ. V. 16. ἀναλημπτῆρας) ἀναλημπτῆρας. V. 17.
Σωδαθά.) σαρηδαθά. V. 18. ἐξέλειπεν) ἐξέλιπεν. V. 20. Δαβεὶρ) δαβὶρ, passim.

21. καὶ λαβίδες αὐτῶν, καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰ πυρεῖα, χρυσίου καθαροῦ,

22. καὶ ἡ θύρα τῆ οἴκε ἡ ἐσωτέρα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας εἰς τῆ οἴκε τῆ ναῆ χρυσᾶς.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ συνετελέθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκε Κυρίε.

2. Τότε ἐξεκκλησίασε Σαλωμὼν τὲς πρεσβυτέρες Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τὲς ἄρχοντας τῶν Φυλῶν, τὲς ἡγουμένους τῶν πατριῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἰς Ἱερουσαλὴμ, τῆ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη Σιών.

3. Καὶ ἐξεκκλησιάθησαν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῆ ἑορτῆ, οὗτος ὁ μὴν ἕβδομος.

4. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον πάντες οἱ Λευῖται τὴν κιβωτόν.

5. Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν, καὶ τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίε, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῆ σκηνῆ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

6. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ φοβέμενοι, καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῆ θύοντες μόχους, καὶ πρόβατα, οἳ οὐκ ἀριθμήσονται, οὐδὲ λογισθήσονται ἀπὸ τῆ πλήθους.

7. Καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τῆ οἴκε, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν Χερουβείμ.

8. Καὶ ἦν τὰ Χερουβείμ διαπεπετακότα τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτῆ, καὶ συνεκάλυπτεν τὰ Χερουβεὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τὲς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν, Χερουβεὶν Χερουβεὶν

9. καὶ ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορέων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τῆ δαβεὶρ, οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. περιεῖχον

10. Οὐκ ἦν ἐν τῆ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες ἃς ἔθηκε Μωϋσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο Κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὲς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. αὐτὸν

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τὲς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες ἡγιάθησαν, οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν.

12. Καὶ οἱ Λευῖται οἱ ψαλτῳδοὶ, πάντες τοῖς υἱοῖς τῷ Ἀσὰφ, τῷ Αἰμὰν,

V. 22. εἰς τὰς θύρας οἴκου) καὶ τὰς θύρας τῆ οἴκε CAP. V. v. 1. Καὶ εἰσήνεγκε) his verbis Edit. Rom. incipit quintum caput. ibid. σκεύη ἔδωκεν) σκεύη καὶ ἔδωκεν. v. 2. Σαλωμὼν τὲς) σαλωμὼν πάντας τὲς. ibid. τῶν πατριῶν) absque articulo. v. 3. ἀνὴρ) abeſt. v. 5. Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν) non habet. v. 6. ἀριθμήσονται, ἀδὲ) ἀριθμηθήσονται, καὶ οἱ ἀ. v. 7. Χερουβείμ.) χερουβὶν, ita legit verſu ſeq. bis. v. 9. περιεῖχον) ὑπερεῖχον. v. 10. ἐξελθεῖν αὐτὸν) ἐξελθεῖν αὐτὲς. v. 12. τῷ Ἀσὰφ), absque articulo.

τῷ Ἰδιθοὺν, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, τῶν ἐνδεδυμένων ϛολὰς βυσσίνας ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις, ἑϛηκότες κατὰ ἀνατολὰς τῦ θυσιαϛηρίυ, καὶ μετ' αὐτῶν ἱερεῖς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ϲαλπίζοντες ϲάλπιγξι.

13. Καὶ ἐγένετο μία Φωνὴ ἐν τῷ ϲαλπίζειν, καὶ ἐν τῷ ψαλτῳδεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν Φωνῇ μιᾷ τῦ ἐξομολογεῖϑαι καὶ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσαν τὴν Φωνὴν ἐν ϲάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν, καὶ ἔλεγον· ἐξομολογεῖϑε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῦ. Καὶ ὁ οἶκος ἐνεπλήϑη νεφέλης δόξης Κυρίου·

14. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς τῦ ϛῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπυ τῆς νεφέλης (δόξης Κυρίυ) ὅτι ἐνέπλησεν ἡ δόξα Κυρίυ τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΤΟΤΕ εἶπε Σαλωμών· Κύριος εἶπε τῦ κατοικῆσαι ἐν γνόφῳ,

2. καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμηκα οἶκον τῷ ὀνόματί σε ἅγιόν σοι, καὶ ἕτοιμον τῦ κατοικῆσαι εἰς τὸς αἰῶνας.

3. Καὶ ἐπέϛρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ εὐλόγησε τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ παρειϛήκει,

4. καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὡς ἐλάλησεν ἐν ϛόματι αὐτῦ πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῦ ἐπλήρωσε, λέγων·

5. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν λαόν μυ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον, τῦ εἶναι ὄνομά μυ ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξάμην ἐν ἀνδρὶ, τῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μυ Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐξελεξάμην ἐν Ἱερουσαλὴμ γενέϑαι (τῦ εἶναι) τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην ἐν Δαυὶδ ὥϛε εἶναι ἐπὶ τῦ λαῦ μυ Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Δαυὶδ τῦ πατρός μυ, τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μυ· διότι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σε τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκο τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας, ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

9. Πλὴν σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ὅτι ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσφύος σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

10. Καὶ ἀνέϛησε Κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενήϑην ἀντὶ Δαυὶδ πατρός μυ, καὶ ἐκάϑισα ἐπὶ τὸν ϑρόνον Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε

V. 12. ἀδελφοῖς αὐτῶν) ἀδελφοῖς αὐτῦ. ibid. κατὰ ἀνατολὰς τῦ) κατέναντι τῦ. ib. ἑκατὸν καὶ εἴκοσι) ἑκατὸν εἴκοσι. ib. σάλπιγξι.) ταῖς σάλπιγξι. v. 13. ὕψωσαν τὴν Φωνὴν) absque articulo. v. 14. (δόξης Κυρίυ) non habet. ibid. ἡ δόξα) δόξα. CAP. VI. v. 1. κατοικῆσαι) κατασκηνῶσαι, ita quoque versu 2. v. 5. εἶναι ὄνομά μυ) εἶναι τὸ ὄνομά μυ. v. 6. ἐν Ἱερουσαλὴμ) τὴν Ἱερουσαλὴμ. ibid. (τῦ εἶναι) abeſt. ib. ὥϛε εἶναι ἐπὶ τῦ λαῦ μυ) τῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου. v. 8. τὸν πατέρα) absque articulo. v. 10. λόγον αὐτῦ,) λόγον τοῦτον.

σε Κύριος· καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίᾳ Θεῷ Ἰσραήλ,

11. καὶ ἔθηκα ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν ἐν ᾗ ἐκεῖ διαθήκη Κυρίᾳ, ἣν διέθετο τῷ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ,

13. ὅτι ἐποίησε Σαλωμὼν βάσιν χαλκῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν,

14. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι Θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς παισί σου τοῖς πορευομένοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ,

15. ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, καὶ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

16. καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον τῷ παιδί σου τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νόμῳ μου, ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου.

17. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας τῷ παιδί σου, τῷ Δαυὶδ,

18. ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος ἕτος οὗ ᾠκοδόμησα;

19. Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν παιδός σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησίν μου, Κύριε ὁ Θεὸς, τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως, καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον,

20. τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτὸς, εἰς τὸν τόπον τοῦτον οὗ εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

21. καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ παιδός σου, καὶ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ, καὶ ἵλεως ἔσῃ.

22. Ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

23. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

V. 12. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. V. 13. γόνατα αὐτοῦ) γόνατα. V. 15. ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόμ.) ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματι. V. 18. ὁ Θεὸς) absque articulo. V. 20. ὁ παῖς σου προσεύχεται) transpositra.

καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τὰς δέλτας σε τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ, καὶ ἀποδοῦναι ὁδὰς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, τοῦ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.

24. Καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός σου Ἰσραὴλ κατέναντι τῶν ἐχθρῶν, ἐὰν ἁμάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί σε, καὶ προσεύξωνται, καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σε ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

25. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σε Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

26. Ἐν τῷ συνχεθῆναι τὸν οὐρανὸν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀνέσουσι τὸ ὄνομά σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς.

27. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σε εἰς κληρονομίαν.

28. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν γένηται, ἀνεμοφθορία καὶ ἴκτερος, ἀκρὶς καὶ βροῦχος ἐὰν γένηται, ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς κατέναντι τῶν πόλεων αὐτῶν, κατὰ πᾶσαν πληγὴν, καὶ πάντα πόνον,

29. καὶ πᾶσα προσευχὴ, καὶ πᾶσα δέησις ἣ ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ παντὶ λαῷ σε Ἰσραὴλ, ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος τὴν ἁφὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν μαλακίαν αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον,

30. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε, καὶ ἵλαος ἔσῃ, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι μονώτατος γινώσκεις τὴν καρδίαν υἱῶν ἀνθρώπων,

31. ὅπως φοβῶνται τὰς ὁδός σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

32. Καὶ πᾶς ἀλλότριος, ὃς οὐκ ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ ἐστὶν αὐτὸς, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, καὶ βραχίονά σε τὸν ὑψηλὸν, καὶ ἐλθόντες καὶ προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

33. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ τοῦ φοβεῖσθαί σε, ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, τοῦ γνῶναι ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα.

34. Ἐὰν

ἑκάστῳ — ἐπιστρέψωσιν — τῶν ἁμαρτιῶν — πᾶν — ἰάσῃ — φοβῆσθαι

v. 23. αὐτοῦ, τοῦ) αὐτοῦ, καὶ τοῦ. ibid. ἑκάστῳ) αὐτῷ. **v.** 24. ἐπιστρέψωσι) ἐπιστρέψωσι. **v.** 25. τοῦ λαοῦ) absque articulo. **v.** 27. τῶν ἁμαρτιῶν, τῶν παίδων σε, καὶ) ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων καὶ. **v.** 28. ἐὰν θλίψῃ) καὶ ἐὰν θλίψῃ. ibid. καὶ πᾶν πόνον) καὶ πάντα πόνον. **v.** 30. ἵλαος) ἵλαός. **v.** 31. φοβῶνται τὰς ὁδούς) φοβῶνται πάσας ὁδούς. ibid. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς. **v.** 32. καὶ βραχίονα) καὶ τὸν βραχίονα. **v.** 33. καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ. ibid. τοῦ γνῶναι) καὶ τοῦ γνῶναι. ib. ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σε) transpoſita.

34. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σε εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ οἴκῳ ὃ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,

35. καὶ ἀκέσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν.

36. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται, καὶ παταξεις αὐτοὺς, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσουσιν αὐτὰς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτὰς εἰς γῆν ἐχθρῶν, εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,

37. καὶ ἐπιστρέψουσι καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ὃ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ γε ἐπιστρέψωσι, καὶ δεηθῶσί σε ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν· ἐπιστρέψουσιν

38. καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων αὐτοὺς, ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτὰς, καὶ προσεύξωνται ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἣς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου ὃ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου, ἐπιστρέψουσι οἰκοδόμησα

39. καὶ ἀκέσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίματα, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ ἁμαρτόντι σοι.

40. Νῦν, Κύριε, ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σε ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου.

41. Καὶ νῦν ἀνάστηθι, Κύριε ὁ Θεὸς, εἰς τὴν καταπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σε. Οἱ ἱερεῖς σε, Κύριε ὁ Θεὸς, ἐνδύσαιντο σωτηρίαν, καὶ οἱ υἱοί σε εὐφρανθήτωσαν ἐν ἀγαθοῖς.

42. Κύριε ὁ Θεὸς, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σε, μνήσθητι τὰ ἐλέη Δαυὶδ τοῦ δέλου σε.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ὡς συνετέλεσε Σολωμὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα Κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον,

2. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἔπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον.

3. Καὶ πάντες υἱοὶ Ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον· καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν, καὶ ἤνεσαν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

4. Καὶ

V. 34. ᾠκοδόμησα) ᾠκοδόμηκα. V. 35. τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν) transposita. V. 36. ἔκ ἔστιν) ἔκ ἔσαι. ibid. αἰχμ. οἱ αἰχμαλ.) αἰχμαλωτεύσουσιν αὐτὰς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτὰς. V. 37. ἐπιστρέψωσι) ἐπιστρέψωσι, bis hoc verſu & ſemel verſu ſeq. ibid. ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν.) transpoſita. V. 38. καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ) καρδίᾳ, καὶ. ibid. αἰχμαλωτευσάντων αὐτὰς) adjicit ὅπε ᾐχμαλώτευσαν αὐτούς. ib. οἰκοδόμησα) ᾠκοδόμησα. V. 39. ἁμαρτόντι) ἁμαρτῶσι. V. 40. Νῦν) καὶ νῦν. V. 41. Οἱ ἱερεῖς) absque articulo. CAP. VII. V. 1. Σολωμὼν) σαλωμών. V. 3. πάντες υἱοὶ) πάντες οἱ υἱοὶ. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον.

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἔναντι Κυρίου·

5. καὶ ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς Σολωμὼν τὴν θυσίαν μόχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ βοσκημάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον τῷ Θεῷ ὁ βασιλεὺς, καὶ πᾶς ὁ λαός.

6. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς ἑαυτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν Κυρίου τῷ Δαυὶδ τῷ βασιλέως, τῷ ἐξομολογεῖσθαι ἔναντι Κυρίου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῷ, ἐν ὕμνοις Δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἑστηκώς.

7. Καὶ ἡγίασε Σαλωμὼν τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ Κυρίε, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Σαλωμὼν οὐκ ἐποίει ἐξεποίει δέξασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ μαναὰ, καὶ τὰ στέατα.

8. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῷ, ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ, καὶ ἕως χειμάρρου Αἰγύπτου.

9. Καὶ ἐποίησε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τῷ θυσιαστηρίου ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν ἑορτὴν,

10. καὶ ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τῷ μηνὸς τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλε τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν εὐφραινομένους, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ Σαλωμὼν, καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

11. Καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίε, καὶ τὸν οἶκον τῷ βασιλέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ Σαλωμὼν τῷ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ Κυρίε καὶ ἐν οἴκῳ αὐτῷ, εὐωδώθη. εὐοδωθῇ

12. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Σαλωμὼν τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, καὶ ἐξελεξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμαυτῷ εἰς οἶκον θυσίας. ὁ Θεὸς θυσιάσαι

13. Ἐὰν συχῷ τὸν ἐρανὸν, καὶ μὴ γένηται ὑετὸς, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ ἀκρίδι καταφαγεῖν τὸ ξύλον, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον ἐν τῷ λαῷ μου,

14. καὶ ἐὰν ἐντραπῇ ὁ λαός μου ἐφ' οὓς τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται ἐπ' αὐτὸς, καὶ προσεύξωνται, καὶ ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τῷ οὐρανοῦ, καὶ ἱλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν. ζητήσεσιν

15. Νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα τῇ προσευχῇ τῷ τόπῳ τούτῳ·

16. καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίασα τὸν οἶκον τοῦτον, τῷ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος, καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί ἐπ' μου

V. 5. ἐθυσίασεν Σολωμὼν) ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς σαλωμών. ibid. καὶ βοσκημάτων) καὶ abeſt. V. 6. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 7. ἐποίει) ἐξεποίει. V. 9. ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν) transpoſita. V. 10. εἰκάδι) εἰκοστῇ. ibid. τῷ Σαλωμὼν) τῷ σαλωμῶντι. V. 11. εὐοδωθῇ) εὐωδώθη. V. 12. ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ) ὤφθη κύριος τῷ. ibid. θυσιάσαι) θυσίας. V. 14. τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται) transpoſita. ibid. ζητήσωσι) ζητήσωσι. V. 15. Νῦν οἱ) καὶ νῦν οἱ. V. 16. ἐπ' αἰῶνος) ἕως αἰῶνος.

μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

17. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐναντίον μου ὡς Δαυὶδ ὁ πατήρ σε, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην σοι, καὶ τὰ προσάγματά μου, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς,

18. καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σε, ὡς διεθέμην Δαυὶδ τῷ πατρί σε, λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγέμενος ἐν Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἐὰν ἀποστρέψητε ὑμεῖς, καὶ ἐγκαταλείπητε τὰ προσάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε, καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

20. καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς· καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίακα τῷ ὀνόματί μου ἀποστρέψω ἀπὸ προσώπε με, καὶ δώσω αὐτὸν εἰς παραβολὴν, καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.

21. Καὶ ὁ οἶκος ἔτος ὁ ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορευόμενος πρὸς αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, χάριν τίνος ἐποίησε Κύριος τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;

22. Καὶ ἐροῦσι· διότι ἐγκατέλιπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτὸς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. τὸ

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ,

2. καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε Χειρὰμ τῷ Σαλωμὼν, ᾠκοδόμησεν αὐτὰς Σαλωμὼν, καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ τὸς υἱὸς Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν εἰς Αἰμαὰθ Σωβὰ, καὶ κατίσχυσεν αὐτήν·

4. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Θεδμὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν Ἡμάθ.

5. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυράς· τείχη, πύλαι, καὶ μοχλοί·

6. καὶ τὴν Βαλαὰς, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων· καὶ ὅσα ἐπεθύμησε Σαλωμὼν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

7. Πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἀπὸ τοῦ Χετταίε, καὶ τοῦ Ἀμορῥαίε, καὶ τοῦ Φερεζαίε, καὶ τοῦ Εὐαίε, καὶ τοῦ Ἰεβουσαίε, οἳ ἐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ,

V. 17. καὶ τὰ κρίματά μου Φυλάξῃς,) καὶ τὰ προσάγματά μου, καὶ τὰ κρίματά μου Φυλάξῃ. V. 18. ἀνὴρ ἡγέμενος) transpoſita. v. 20. ἡγίακα) ἡγίασα. ibid. ἀπὸ προσώπε) ἐκ προσώπε. v. 21. διαπορευόμενος πρὸς αὐτὸν) πρὸς abeſt. v. 22. διὰ τὸ ἐπήγαγεν) καὶ διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν. CAP. VIII. v. 1. ἑαυτοῦ,) αὐτοῦ. v. 2. τῷ Σαλωμὼν) adjicit ᾠκοδόμησεν αὐτὰς σαλωμών. v. 3. Αἰμαὰθ Σωβὰ) βαισωβὰ. v. 4. Θεδμὸρ) θοεδμὸρ. v. 6. Βαλαὰς) βαλαὰθ. ibid. καὶ πάσας τὰς π. τ. ἱππέων.) καὶ τῶς π. τ. ἱππέων.

8. ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων μετ' αὐτὲς ἐν τῇ γῇ, οὓς ἐκ ἐξωλέθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὲς Σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς παῖδας τῇ βασιλείᾳ αὐτῦ· ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισαὶ, καὶ ἄρχοντες, καὶ δυνατοὶ, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων καὶ ἱππέων.

10. Καὶ ἦτοι ἄρχοντες τῶν προσατῶν τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκῖοῦντες ἐν τῷ λαῷ.

11. Καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ Σαλωμὼν ἀνήγαγεν ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν· ἐ κατοικήσει γυνή μου ἐν πόλει Δαυὶδ τῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὅτι ἅγιός ἐςιν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς Κυρίου·

12. τότε ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον Κυρίε, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι τῦ ναοῦ,

13. καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ, τῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς Μωϋσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν τοῖς μησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, τρεῖς καιρὸς τῦ ἐνιαυτῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν.

14. Καὶ ἔςησε κατὰ τὴν κρίσιν Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰς διαιρέτεις τῶν ἱερέων κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ οἱ Λευῖται κατὰ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ οἱ πυλωροὶ κατὰ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην· ὅτι οὕτως ἐντολὴ Δαυὶδ ἀνθρώπου τῦ Θεοῦ.

15. ἐ παρῆλθον τὰς ἐντολὰς τῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πάντα λόγον, καὶ εἰς τὰς θησαυρούς.

16. Καὶ ἡτοιμάθη πᾶσα ἡ ἐργασία, ἀφ' ἧς ἡμέρας * ἐθεμελιώθη ἕως οὗ ἐτελείωσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίε. ἡτοίμασεν * ἐτελειώθη

17. Τότε ᾠχετο Σαλωμὼν εἰς Γασιὼν Γαβὲρ, καὶ εἰς τὴν Αἰλὰθ τὴν παραθαλασσίαν ἐν * γῇ Ἰδουμαίᾳ. Αἰλὰμ τῇ

18. Καὶ ἀπέςειλε Χειρὰμ ἐν χειρὶ παίδων αὐτῦ πλοῖα, καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν, καὶ ᾦχοντο μετὰ τῶν παίδων Σαλωμὼν εἰς Σωφιρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα χρυσίου, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών. Σωφηρὰ

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ βασίλισα Σαβὰ ἤκεσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ ἦλθε τῦ πειρᾶσαι Σαλωμὼν ἐν αἰνίγμασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφό-

V. 8. ἦσαν ἐκ τῶν) ἀλλ' ἦσαν ἐκ τῶν. V. 9. ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες) ὅτι ἰδοὺ ἄνδρες. ibid. καὶ δυνατοὶ) καὶ οἱ δυνατοὶ. V. 10. τῷ βασιλεῖ) βασιλέως. V. 11. Σαλωμὼν ἀνήγαγεν) transpoſita. ibid. γυνή μκ) ἡ γυνή μκ. V. 12. Κυρίε, ὃ ᾠκοδόμησεν) ὃ ᾠκοδόμησε κυρίῳ. V. 13. καὶ κατὰ τὸν) καὶ abeſt. V. 14. Δαυὶδ τὰς) δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ τὰς. ibid. ἱερέων κατὰ) ἱερέων, καὶ κατὰ. ib. κατὰ τὰς φυλακὰς) ἐπὶ τὰς φυλακὰς. ib. ἐντολὴ) ἐντολαὶ. V. 16. ἡτοίμασεν) ἡτοιμάθη. ibid. ἐτελειώθη) ἐθεμελιώθη. V. 17. Αἰλὰμ) αἰλὰθ. ibid. ἐν τῇ) ἐν γῇ. V. 18. Σωφηρὰ) εωφιρὰ. ibid. τετρακόσια) τὰ τετρακόσια.

σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος, καὶ λίθον τίμιον· καὶ ἦλθε πρὸς Σαλωμών, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

2. Καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς, καὶ ὃ παρῆλθε λόγος ἀπὸ Σαλωμὼν ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.

3. Καὶ ἴδε Βασίλισσα Σαβὰ τὴν σοφίαν Σαλωμών, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε,

4. καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν, καὶ καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ στολισμὸν αὐ-
ἀνέφερον τῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο·

5. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τῶν λόγων σου, καὶ περὶ τῆς σοφίας σου·

6. καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις ἕως οὗ ἦλθον, καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι ἥμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, καὶ προσέθηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα·

7. μακάριοι οἱ ἄνδρες σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου, οὗτοι οἱ παρεστηκότες σοι
ἀκούσιν διαπαντὸς καὶ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου.

8. Ἔστω Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ, τοῦ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα Κυρίῳ Θεῷ σου τῷ λαῷ σου· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι Κύριον τὸν Θεόν σου τὸν Ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτὸν εἰς βασιλέα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.

9. Καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος πολὺ, καὶ λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἃ ἔδωκε Βασίλισσα Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

10. Καὶ οἱ παῖδες Σαλωμὼν, καὶ οἱ παῖδες Χειρὰμ ἔφερον χρυσίον τῷ Σαλωμὼν ἐκ Σωφείρ, καὶ ξύλα πεύκινα, καὶ λίθον τίμιον.

11. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθησαν τοιαῦτα ἔμπροσθεν ἐν γῇ Ἰούδα.

12. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ Βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα τὰ θελήματα αὐτῆς ἃ ἤτησεν, ἐκλὸς πάντων ὧν ἤνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν ἑαυτῆς.

13. Καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἑξακόσια ἑξηκονταἓξ τάλαντα χρυσίου,

14. πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγ-

CAP. IX. v. 1. καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος) transposita. ibid. ὅσα ἐν τῇ) ὅσα ἦν ἐν τῇ. v. 4. ἃ ἀνέφερον ἐν) ἃ ἀνέφερεν ἐν. v. 6. καὶ προσέθηκας) καὶ deest. v. 7. οἱ ἄνδρες) addit σε. ibid. παῖδές σε, οὗτοι) σε deest. ib. ἀκούσιν σοφίαν σε) ἀκούοντες τὴν σοφίαν σε. v. 8. εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν σοὶ) εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ. ibid. ἐπὶ θρόνου) ἐπὶ θρόνου. ib. εἰς βασιλέα τῷ λαῷ σου·) εἰς βασιλέα κυρίῳ θεῷ σε. ibid. εἰς τὸν αἰῶνα) absque articulo. ib. κρίσιν) κρίμα. v. 10. [Σωφείρ) σωφίρ. v. 12. γῆν ἑαυτῆς.) γῆν αὐτῆς.

μένων, καὶ τῶν ἐμπορευομένων ὧν ἔφερον· καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῆς Ἀραβίας, καὶ σατραπῶν τῆς γῆς, ἔφερον χρυσίον καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

15. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατοὺς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν ἕνα θυρεόν·

16. καὶ τριακοσίας ἀσπίδας ἐλατὰς χρυσᾶς, τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ἑκάστην, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ τοῦ δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.

17. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφαντίνων ὀδόντων μέγαν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ·

18. καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τοὺς ἀγκῶνας,

19. καὶ δώδεκα λέοντες ἑστηκότες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐκ ἐγενήθη οὕτως ἐν πάσῃ βασιλείᾳ·

20. καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ κατειλημένα· καὶ οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς οὐθέν·

21. ὅτι ναῦς τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐπορεύετο εἰς Θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων χειρὰμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο πλοῖα ἐκ Θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ πλοῖον γέμοντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων. γέμον

22. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς, καὶ πλούτῳ καὶ σοφίᾳ.

23 Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἧς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.

24. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, σακλὴν καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους, τὸ καθ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.

25. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τέσσαρες μυριάδες θήλειαι ἵππων εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἰερουσαλήμ.

26. Καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἕως τῆς γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου.

27. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.

28. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ Αἰγύπτου τῷ Σαλωμὼν, καὶ ἐκ πάσης τῆς γῆς.

29. Καὶ

V. 14. καὶ ἐμπορευομένων) καὶ τῶν ἐμπορευομένων. ibid. τῆς γῆς, ἔφερον) τῆς γῆς, πάντες ἔφερον. V. 16. τοῦ δρυμοῦ) absque articulo. V. 19. ἐν πάσῃ βασιλείᾳ.) ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. V. 20. κατειλημένα· καὶ ἐκ) κατειλημμένα. οὐκ. V. 21. Σαλωμὼν) deest. ibid. πλοῖον) πλοῖα. ib. γέμον) γέμοντα. V. 24. καὶ ἵππους) ἵππους. ibid. κατ' ἐνιαυτὸν) κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. V. 25. μυριάδες θήλειαι ἵππων) χιλιάδες θήλειαι ἵπποι. V. 26. ἕως τῆς γῆς) absque articulo. ibid. ἕως ὁρίου) ἕως ὁρίων.

29. Καὶ οἱ καταλοιποι λόγοι Σαλωμὼν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ ἔτοι γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λόγων Νάθαν τῦ προφήτυ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων Ἀχίαι τῦ Σηλωνίτυ, καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν Ἰωὴλ τῦ ὁρῶντος περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

30. Καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.

31. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Συχὲμ, ὅτι εἰς Συχὲμ ἦρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπυ Σαλωμὼν τῦ βασιλέως, καὶ κατῴκησεν Ἱεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτυ.

3. Καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες·

4. ὁ πατήρ σε ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ νῦν ἄφες ἀπὸ τῆς δουλείας τῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τῦ ζυγοῦ αὐτῦ τῦ βαρέος, ὃ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι.

5. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορεύεσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἔρχεσθε πρὸς μέ· καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός.

6. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸς πρεσβυτέρους τὸς ἑξηκότας ἐναντίον Σαλωμὼν τῦ πατρὸς αὐτῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν, λέγων· πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε τῦ ἀποκριθῆναι τῷ λαῷ τύτῳ λόγον; βέλεσθαι

7. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ, λέγοντες· ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃ εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τύτῳ, καὶ εὐδοκήσῃς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθὸς, καὶ ἔσονταί σοι παῖδες πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Καὶ κατέλιπε τὴν βελὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκτραφέντων μετ' αὐτῦ τῶν ἑξηκότων ἐναντίον αὐτῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθήσομαι τῷ λαῷ τύτῳ λόγον, οἳ ἐλάλησαν πρὸς μὲ λέγοντες· ἄνες ἀπὸ τῦ ζυγῦ ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ σε ἐφ' ἡμᾶς; βέλεσθαι

10. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτῦ, λέγοντες· ὅτως λαλήσεις τῷ λαῷ τῷ λαλήσαντί πρὸς σὲ, λέγων, ὁ πατήρ σε ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ ἄφες ἀφ' ἡμῶν, ὅτως ἐρεῖς· ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύτερος τῆς ὀσφύος τῦ πατρός μου·

11. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ζυγῷ βαρεῖ, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ

v. 29. ἰδὲ γεγρ.) ἰδὲ ἔτοι γεγραμμένοι. v. 30. ὁ βασιλεὺς) deest. CAP. X. v. 3. Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ) πρὸς ῥοβοὰμ. v. 6. ἐναντίον Σαλωμὼν) ἐναντίον τῦ σαλωμὼν. ibid. βούλεσθαι) βελεύεσθε. v. 9. βέλεσθαι) βελεύεσθε. ibid. τῷ λαῷ τύτῳ λόγον) transpositа. v. 10. μετ' αὐτῦ· ὅτως) μετ' αὐτῦ, λέγοντες· ὅτως. v. 11. καὶ ἐγὼ) καγὼ, bis.

ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

12. Καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς, λέγων, ἐπιστρέψατε πρὸς μὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

13. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς σκληρὰ, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων,

14. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν νεωτέρων, λέγων· ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

15. Καὶ ἐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων· ἀνέστησε Κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀχία τοῦ Σηλωνίτου περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ,

16. καὶ παντὸς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ, καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί; ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραὴλ, νῦν βλέπε τὸν οἶκόν σου, Δαυίδ. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,

17. καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν Ῥοβοάμ.

18. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ Φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λίθοις, καὶ ἀπέθανε· καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔσπευσε τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

19. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰούδαν καὶ Βενιαμεὶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, καὶ ἐπολέμει πρὸς Ἰσραὴλ τοῦ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν τῷ Ῥοβοάμ. ἑαυτῷ

2. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, λέγων·

3. εἶπον πρὸς Ῥοβοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν, καὶ πρὸς πάντα Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, λέγων·

4. τάδε λέγει Κύριος· ἐκ ἀναβήσετε, οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· ἀποστράφητε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ὑπήκουσαν τοῦ λόγου Κυρίου, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ Ἱεροβοάμ.

5. Καὶ

v. 12. πρὸς μὲ τῇ) πρὸς μὲ ἐν τῇ v. 14. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. μάστιξιν, ἐγὼ) μάστιξι, καὶ ἐγὼ. v. 16. τίς ἡμῖν μερὶς) τίς ἡμῶν ἡ μερὶς. ibid. ἀπότρεχε) abeſt. v. 17. Ἰσραὴλ οἱ) ἰσραὴλ καὶ οἱ. ibid. Ἰούδα - - fin.) ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐπ' αὐτῶν ῥοβοάμ. v. 18. ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωρὰμ) ἐπ' αὐτὸς ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωνιράμ. CAP. XI. v. 1. βασιλείαν ἑαυτῷ.) βασιλείαν τῷ ῥοβοάμ. v. 3. καὶ πρὸς πάντα Ἰούδα) καὶ πάντα ἰούδαν. v. 4. ἀναβήσετε, οὐδὲ πολεμήσετε) ἀναβήσεσθε, καὶ οὐ πολεμήσεσθε. ibid. ἀποστράφητε) ἀποστρέφετε. ib. ὑπήκουσαν) ἐπήκουσαν.

ἐπὶ 5. Καὶ κατῴκησε Ῥοβοὰμ εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ·

Βαιθσεὲμ 6. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βηθλεὲμ, καὶ
* Αἰτανὶ τὴν * Αἰτὰν, καὶ τὴν Θεκωὲ,

7. καὶ τὴν Βαιθσερὰ, καὶ τὴν Σοκχὼθ, καὶ τὴν Ὀδολλὰμ,

8. καὶ τὴν Γὲθ, καὶ τὴν Μαρισὰν, καὶ τὴν Ζειφ,

9. καὶ τὴν Ἀδωραΐμ, καὶ Λαχεὶς, καὶ τὴν Ἀζηκὰ,

10. καὶ τὴν Σαρὰ, καὶ τὴν Αἰαλὼν, καὶ τὴν Χεβρὼν, ἥ ἐστι τῇ Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, πόλεις τειχήρεις.

τείχεσιν 11. Καὶ ὠχύρωσεν αὐτὰς τειχήρεις, καὶ ἔδωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ παραθέσεις βρωμάτων, ἔλαιον καὶ οἶνον,

12. καὶ πόλιν καὶ πόλιν θυρεοὺς, καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ ἦσαν αὐτῷ Ἰούδα καὶ Βενιαμείν.

13. καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται οἱ ἦσαν ἐν παντὶ Ἰσραὴλ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων·

14. ὅτι ἐγκατέλιπον οἱ Λευῖται τὰ σκηνώματα τῆς καταοχέσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτὰς Ἱεροβοὰμ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ τῦ μὴ λειτουργεῖν τῷ Κυρίῳ.

15. Καὶ κατέστησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ τοῖς εἰδώλοις, καὶ τοῖς ματαίοις, καὶ τοῖς μόχοις, ἃ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ·

16. καὶ ἐξέβαλεν αὐτὰς ἀπὸ Φυλῶν Ἰσραὴλ, οἱ ἔδωκαν καρδίαν ἑαυτῶν τῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ θῦσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν.

17. Καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν Ἰούδα· καὶ κατίσχυσε Ῥοβοὰμ τὸν τῦ Σαλωμὼν εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς Δαυὶδ καὶ Σαλωμὼν ἔτη τρία. ὃ

18. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ῥοβοὰμ γυναῖκα τὴν Μοολὰθ, θυγατέρα * Ἰεριμοὺθ Μολαὰθ
υἱοῦ Δαυὶδ, καὶ Ἀβιαΐα θυγατέρα Ἐ- * Ἐρμὲθ
λιὰβ τῦ Ἰεσσαί.

19. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς, τὸν Ἰεὺς, ἔτεκον
καὶ τὸν Σαμαρίαν, καὶ τὸν Ζααμ. Ζαλὰμ

20. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ἑαυτῷ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσαλὼμ· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀβιὰ, καὶ τὸν Ἰεθθὶ καὶ τὸν Ζιζὰ, καὶ τὸν Σαλημώθ.

21. Καὶ ἠγάπησε Ῥοβοὰμ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσαλὼμ ὑπὲρ πάσας τὰς γυναῖκας αὐτῦ, καὶ τὰς παλλακὰς αὐτῦ, ὅτι γυναῖκας δεκαοκτὼ ἔσχε, καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἴκοσι καὶ ὀκτὼ, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα.

v. 5. ἐπὶ Ἰερκσ.) εἰς ἱερσαλὴμ. v. 6. Βαιθσεὲμ - - fin.) βηθλεὲμ, καὶ αἰτὰν, καὶ θεκωὲ. v. 7. καὶ τὴν Βαιθσερὰ, καὶ τὴν Σοκχὼθ) καὶ βαιθσερὰν, καὶ τὴν σοχὼθ. v. 8. Ζειφ) ζιφ. v. 9. Ἀδωραΐμ, καὶ Λαχεὶς) ἀδωραὶ καὶ λαχὶς. v. 10. Αἰαλὼν) αἰλὼμ. v. 11. τείχεσιν) τειχήρεις. ibid. ἔδωκεν αὐταῖς) ἔδωκεν ἐν αὐταῖς. v. 12. πόλιν θυρεὸς) πόλιν καὶ κατὰ πόλιν θυρεὸς. v. 14. τῦ μὴ λειτουργεῖν τῷ Κυρίῳ.) μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ. v. 16. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. τὸν Κύριον) absque articulo. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) κυρίῳ θεῷ. v. 17. Ῥοβοὰμ ὁ τῦ) ροβοὰμ τὸν τῦ. ibid. ταῖς ὁδοῖς) ἐν ταῖς ὁδοῖς. v. 18. Μολαὰθ θυγ. Ἐρμὲθ) μοολὰθ θυγατέρα ἐριμὲθ. ibid. Ἀβιαΐα) ἀβιγαΐαν. v. 19. in Rom. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱὲς τὸν ἰεοὺς, καὶ τὸν σαμορίαν, καὶ τὸν ζααμ. v. 20. Ἰεθθὶ) ἰεθθὶ. ibid. Ζιζὰ) ζηζὰ. v. 21. εἴκοσι ὀκτὼ) εἴκοσι καὶ ὀκτὼ.

22. Καὶ κατέσησεν εἰς ἄρχοντα Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιὰ τὸν τῆς Μααχὰ, εἰς ἡγέμενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῦ, ὅτι βασιλεῦσαι διενοεῖτο αὐτόν.

23. Καὶ ἠυξήθη παρὰ πάντας τὲς υἱὲς αὐτῦ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐν ταῖς πύλεσι ταῖς ὀχυραῖς, καὶ ἔδωκεν αὐταῖς τροφὰς πλῆθος πολὺ, καὶ ἠτήσατο πλῆθος γυναικῶν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία Ῥοβοὰμ, καὶ ὡς κατεκρατήθη, ἐγκατέλειπε τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῦ.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σουσακεὶμ Ἰσραὴλ βασιλεὺς Αἰγύπτυ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον Κυρίου,

3. ἐν χιλίοις καὶ διακοσίοις ἅρμασι καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῷ πλήθει τῷ ἐλθόντος μετ' αὐτῦ ἐξ Αἰγύπτυ, Λίβυες, Τρωγλοδύται, καὶ Αἰθίοπες.

4. καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν αἳ ἦσαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ.

5. Καὶ Σαμαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ῥοβοὰμ, καὶ πρὸς τὲς ἄρχοντας Ἰούδα τὲς συναχθέντας εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου Σουσακεὶμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε Κύριος· ὑμεῖς ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακείμ.

6. Καὶ ἠχύνθησαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, Ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπαν· δίκαιος ὁ Κύριος.

7. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν Κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων· ἐνετράπησαν, ἃ καταφθερῶ αὐτὲς, καὶ δώσω αὐτὲς ὡς μικρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ ἃ μὴ σάξῃ ὁ θυμός μου ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ,

8. ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσονται τὴν δελείαν μὲ, καὶ τὴν δελείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς.

9. Καὶ ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτυ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔλαβε τὲς θησαυροὺς τὲς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὲς θησαυροὺς τὲς ἐν οἴκῳ τῦ βασιλέως, τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τὲς θυρεοὺς τὲς χρυσᾶς ἃς ἐποίησε Σαλωμών.

10. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέσησεν ἐπ' αὐτὸν Σουσακεὶμ ἄρχοντας παρατρεχόντων, τὲς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ ἐπισρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρατρεχόντων.

12. Καὶ ἐν τῷ ἐντραπῆναι αὐτὸν, ἀπε-

V. 22. Ῥοβοὰμ τὸν) non habet. CAP. XII. V. 1. ἐγκατέλιπε) ἐγκατέλιπε. V. 2. ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ. ibid. Σουσακεὶμ) σουσακὶμ, passim. ib. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ. V. 3. Τρωγλοδύται) τρωγοδύται. V. 5. ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ) ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐγώ. V. 6. ἄρχοντες Ἰούδα) ἄρχοντες Ἰσραὴλ. V. 7. ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.) ἐν Ἰερουσαλήμ. V. 9. Αἰγύπτου, καὶ) αἰγύπτυ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ. V. 10. ἐποίησεν Ῥοβοὰμ) ἐποίησε ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ.

πεςράφη ἀπ' αὐτῆ ἡ ὀργὴ Κυρίου, καὶ ὠκ εἰς καταφθοραὶν εἰς τέλος· καὶ γὰρ ἐν τῷ Ἰούδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοὶ, καὶ ἀρεσοὶ ἐν πᾶσι.

13. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἐν Ἰερυσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν· καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἑπλακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἐν τῇ πόλει ᾗ ἐξελέξατο Κύριος ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῆ Νοομμὰ ἡ Ἀμμανίτις.

14. Καὶ ἐπείησε τὸ πονηρὸν, ὅτι ὠ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτῆ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον.

15. Καὶ λόγοι Ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ὠκ ἰδὼ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σαμαίᾳ τῆ προφήτε, καὶ Ἀδδὼ τῆ ὁρῶντος, καὶ αἱ πράξεις αὐτῆ; καὶ ἐπολέμει Ῥοβοὰμ πρὸς Ἰεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἀπέθανε Ῥοβοὰμ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῆ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰέδαν.

2 Τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῆ Μααχὰ, θυγάτης Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

3. Καὶ παρεταίξατο Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν δυνάμει, πολεμισαῖς δυνάμεως, τετρακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν. Καὶ Ἱεροβοὰμ παρεταίξατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν ὀκλακοσίαις χιλιάσιν δυνατῶν, πολεμισῶν δυνάμεως.

4. Καὶ ἀνέση Ἀβιὰ ἀπὸ τῆ ὄρυς Σομόρων, ὅ ἐσιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ εἶπεν· ἀκέσατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ·

5. ὠχ ὑμῖν γνῶναι ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δέδωκε βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ Δαυὶδ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ διαθήκην ἁλός; διαθήκην

6. Καὶ ἀνέση Ἱεροβοὰμ ὁ τῆ Ναβὰτ, ὁ παῖς Σαλωμὼν τῆ Δαυὶδ, καὶ ἀπέση τῷ ἀπὸ τῆ κυρίου ἑαυτῆ.

7. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ, υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀντέση πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σαλωμὼν, καὶ Ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ ὠκ ἀνλέση κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.

8. Καὶ νῦν λέγετε ὑμεῖς ἀντισῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας Κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν Δαυὶδ· καὶ ὑμεῖς πλῆθος

v. 12. ἡ ὀργὴ) absque artic. ib. ἐν τῷ Ἰέδα) ἐν ἰέδα. ib. καὶ ἀρεσοὶ ἐν πᾶσι.) non habet. v. 13. Ῥοβοὰμ) ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ. ib. Φυλῶν Ἰσραὴλ) Φυλῶν υἱῶν ἰσραὴλ. ib. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. v. 14. ἑαυτῆ ἐκζ. Κύριον.) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. v. 15. καὶ οἱ ἔσχατοι) absque articulo. ib. καὶ αἱ πράξεις) absque articulo. ib. ἐπολέμει) ἐπολέμησε. ib. πρὸς Ἱεροβ.) τὸν ἱεροβοὰμ. v. 16. καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ) μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη. CAP. XIII. v. 3. τὸν πόλεμον) deeſt. ibid. δυνατῶν, πολεμισῶν) δυνατοὶ πολεμισαὶ. v. 5. δέδωκε) ἔδωκε. ibid. διαθήκην) διαθήκη. v. 6. τῷ Δαυὶδ) τοῦ δαυὶδ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 7. ἀντέση) ἀνέση, priore loco. ibid. υἱὸν Σαλωμὼν) τὸν τῆ σαλωμὼν. v. 8. λέγετε ὑμεῖς) transpoſita.

πολλοὶ πολύ, καὶ μεθ' ὑμῶν μόχοι χρυσοῖ οὓς ἐποίησεν ὑμῖν Ἱεροβοὰμ εἰς θεούς.

9. Ἢ οὐκ ἐξεβάλετε τοὺς ἱερεῖς Κυρίου, τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ἱερεῖς ἐκ τῆς λαοῦ τῆς γῆς; πᾶς ὁ προσπορευόμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας ἐν μόχῳ ἐκ βοῶν καὶ κριοῖς ἑπτὰ, καὶ ἐγίνετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι Θεῷ.

ἐξ μόχοις

10. Καὶ ἡμεῖς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκατελείπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ λειτουργοῦσι τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Ἀαρὼν, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις ἑαυτῶν,

11. θυμιῶσι τῷ Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα πρωὶ καὶ δείλης, καὶ θυμίαμα συνθέσεως, καὶ προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς, καὶ ἡ λυχνία ἡ χρυσῆ, καὶ οἱ λυχνοὶ τῆς καύσεως ἀνάψαι δείλης· ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὰς φυλακὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ὑμεῖς ἐγκατελείπατε αὐτόν.

12. Καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ Κύριος καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ εὐοδωθήσεται ὑμῖν.

πολεμήσετε

13. Καὶ Ἱεροβοὰμ ἀπέστρεψε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν αὐτῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐγένετο ἔμπροσθεν Ἰούδα, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκ τῶν ὄπισθεν.

14. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας, καὶ ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι.

15. Καὶ ἐβόησαν ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βοᾷν ἄνδρας Ἰούδα, καὶ Κύριος ἐπάταξε τὸν Ἱεροβοὰμ καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐναντίον Ἀβιὰ καὶ Ἰούδα.

16. Καὶ ἔφυγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς χεῖρας αὐτῶν.

17. Καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβιὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι ἀπὸ Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες, ἄνδρες δυνατοί·

18. καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

19. Καὶ καταδιώξεν Ἀβιὰ ὀπίσω Ἱεροβοὰμ, καὶ προκατελάβετο παρ' αὐτοῦ πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεσυνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.

Ἀνὰ θυγατέρας

20. Καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν Ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας Ἀβιὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Κύριος· καὶ ἐτελεύτησε.

21. Καὶ

V. 8. μόχοι πολλοὶ) μοχοὶ χρυσοῖ. V. 9. γῆς; πᾶς ὁ προσπ.) γῆς πάσης; ὁ προσπορ. ibid. ἐξ μόχοις) ἐν μόχῳ. V. 10. ἐγκατελείπομεν) ἐγκατελίπομεν. ibid. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 11. ὁλοκαυτώματα) ὁλοκαύτωμα. ibid. ἐγκατελείπατε) ἐγκατελίπετε. V. 12. καὶ σάλπιγγες) καὶ αἱ σάλπιγγες. ibid. ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσρ. πολεμήσετε) ἐφ' ἡμᾶς. οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε. ibid. εὐοδωθήσεται) εὐοδώσεται. V. 14. ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ) αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἐκ τῶν ἔμπροσθε καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν. V. 16. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. V. 17. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 18. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 19. αὐτοῦ πόλεις) αὐτοῦ τὰς πόλεις. ibid. τὴν Ἀνὰ) τὴν Ἰεσυνὰ. ib. καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς.) καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.

21. Καὶ κατίσχυσεν Ἀβιὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας δεκατέσσαρας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἰκοσιδύο καὶ θυγατέρας δεκαέξ. δεκαπέσσαρες

22. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀβιὰ, καὶ αἱ πράξεις αὐτῦ, καὶ οἱ λόγοι αὐτῦ, γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ τῦ προφήτε Ἀδδώ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἀπέθανεν Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δέκα·

2. καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίε τῦ Θεῦ ἑαυτῦ·

3. καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τῶν ἀλλοτρίων, καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση,

4. καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον, καὶ τὰς ἐντολάς. Κύριον τὸν

5. Καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν *

6. πόλεις τειχήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, ὅτι εἰρήνευσεν ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ Κύριος.

7. Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ· οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ποιήσωμεν τείχη, καὶ πύργες, καὶ πύλας, καὶ μοχλοὺς, ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν. ὅτι καθὼς ἐξεζητήσαμεν Κύριον Θεὸν ἡμῶν, ἐξεζήτησεν ἡμᾶς, καὶ κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλῶθεν, καὶ εὐώδωσεν ἡμῖν.

8. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἀσὰ δύναμις ὁπλοφόρων αἰρόντων θυρεὸς καὶ δόρατα ἐν γῇ Ἰούδα, τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν γῇ Βενιαμεὶν πελτασταὶ καὶ τοξόται, διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάντες οὗτοι πολεμισταὶ δυνάμεως. πεντήκοντα

9. Καὶ ἐξῆλθεν ἐπ' αὐτὸς Ζαρὲ ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει, ἐν χιλίαις χιλιάσι, καὶ ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλθεν ἕως Μαρησά.

10. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγγι κατὰ βορρᾶν Μαρησά.

11. Καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς Κύριον Θεὸν αὐτῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, οὐκ ἀδυνατεῖ παρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις, κατίσχυσον ἡμᾶς, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθαμεν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σε ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μὴ κατισχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος.

12. Καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸς Αἰθίοπας ἐναντίον Ἰούδα, καὶ ἔφυγον οἱ Αἰθίοπες·

V. 21. δεκατέσσαρες) δεκατέσσαρας. ibid. θυγατέρας δεκαέξ·) ἑκκαίδεκα θυγατέρας. CAP. XIV. V. 1. ἔτη δέκα.) transposita. V. 2. ἑαυτῦ·) αὐτῦ. V. 4. Κύριον τὸν Θεὸν) τὸν κύριον θεὸν. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 5. τῶν πόλεων) absque articulo. V. 6. αὐτῷ Κύριος.) transposita. V. 7. ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν.) ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν. ibid. Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. V. 8. τῷ Ἀσὰ δυνάμεις) transposita. ibid. διακόσιαι πεντήκοντα χιλ.) διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες. V. 9. Αἰθίοψ) ὁ αἰθίοψ. V. 12. οἱ Αἰθίοπες) absque articulo.

13. καὶ κατεδίωξεν αὐτὸς Ἀσὰ, καὶ ὁ λαὸς αὐτῦ ἕως Γεδώρ. καὶ ἔπεσον Αἰθίοπες ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς περιποίησιν, ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐνώπιον τῆς δυνάμεως αὐτῦ, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

14. Καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ Γεδὼρ, ὅτι ἐγενήθη ἔκστασις Κυρίου ἐπ' αὐτὸς, καὶ ἐσκύλευσαν πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, ὅτι πολλὰ σκῦλα ἐγενήθη αὐτοῖς.

15. καί γε σκηνὰς κλήσεων, τὸς Ἀμαζονεῖς ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ἀδὰδ

ΚΑΙ Ἀζαρίας υἱὸς Ὠδὴδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίε.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν Ἀσὰ, καὶ παντὶ Ἰέδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, Ἀσὰ, καὶ πᾶς Ἰέδας καὶ Βενιαμείν· Κύριος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε αὐτὸν, εὑρεθήσεται ὑμῖν· καὶ ἐὰν ἐγκαταλείπητε αὐτὸν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.

3. Καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν ᾗ θεῷ ἀληθινῷ, καὶ ἐχ ἱερέως ὑποδεικνύοντος, καὶ ἐν ᾗ νόμῳ.

4. Καὶ ἐπιστρέψει αὐτὸς ἐπὶ Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εὑρεθήσεται αὐτοῖς.

5. Καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ, καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάντας τὸς κατοικοῦντας τὰς χώρας.

6. Καὶ πολεμήσει ἔθνος πρὸς ἔθνος, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέσησεν αὐτὸς ἐν πάσῃ θλίψει.

7. Καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε, καὶ μὴ ἐκλυέθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν.

8. Καὶ ἐν τῷ ἀκῦσαι τὸς λόγος τούτος, καὶ τὴν προφητείαν Ἀζαρίε τῦ προφήτε, καὶ κατίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰέδα, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν κατέσχεν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἐνεκαίνισε τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τῦ ναοῦ Κυρίε.

9. Καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰέδαν, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ τὸς προσηλύτας τὸς παροικοῦντας μετ' αὐτῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ, καὶ ἀπὸ Συμεὼν, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῦ μετ' αὐτῦ.

10. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσά.

11. Καὶ ἔθυσαν τῷ Κυρίῳ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν, μόχους ἑπτακοσίους, καὶ πρόβατα, ἑπτὰ χιλιάδας. ἑπτὰ κριὸς

12. Καὶ

v. 13. κατεδίωξεν) addit αὐτοὺς. ibid. καὶ ἐνώπιον τῆς) καὶ ἐναντίον τῆς. v. 15. τὸς Ἀμαζονεῖς) καὶ τὸς ἀλιμαζονεῖς. CAP. XV. v. 1. Ἀδὰδ) ὠδὴδ. v. 2. Ἰέδας) ἰέδα. v. 3. ὑποδεικνύοντος) ὑποδεικνῦντος. v. 5. εἰρήνη τῷ εἰσπορευομένῳ) εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ. v. 8. Ἀζαρίου) ἀδὰδ. ibid. κατίσχεν ἐν) κατέσχεν ἱεροβοὰμ ἐν. v. 10. ἐν τῷ πεντεκαιδ. ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ. v. 11. ἔθυσαν) ἔθυσε. ibid. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ib. ἑπτὰ κριὸς) ἑπτακοσίας. ib. ἑπτὰ χιλιάδας.) ἑπτακισχίλια.

διῆλθεν 12. Καὶ διῆλθον ἐν διαθήκῃ ζητῆσαι Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν·

ὁ 13. καὶ πᾶς ὃς ἐὰν μὴ ἐκζητήσῃ τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός.

ὤμοσεν 14. Καὶ ὤμοσαν ἐν τῷ Κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κερατίναις·

15. Καὶ ἠυφράνθησαν πᾶς Ἰούδα περὶ τῆ ὅρκῳ, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, καὶ ἐν παύσῃ θελήσει ἐζήτησαν αὐτὸν, καὶ εὑρέθη αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς Κύριος κυκλόθεν.

16. Καὶ τὴν Μααχὰ τὴν μητέρα αὐτῆ μετέστησε τῆ μὴ εἶναι τῇ Ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψε τὸ εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν ἐν χειμάρρῳ Κέδρων.

17. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆραν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ Ἰούδᾳ καὶ Ἰσραὴλ· ἀλλ' ἡ καρδία Ἀσὰ ἐγένετο πλήρης πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

18. Καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ τὰ ἅγια οἴκῳ Κυρίου τῆ Θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη.

19. Καὶ πόλεμος οὐκ ἦν μετ' αὐτῆ ἕως τῆ πέμπτου καὶ τριακοστῆ ἔτους τῆς βασιλείας Ἀσά.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσὰ, ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ τῆ μὴ δοῦναι ἔξοδον καὶ εἴσοδον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα.

2. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐκ θησαυρῶν οἴκου Κυρίου, καὶ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν υἱὸν τῆ Ἄδερ βασιλέως Συρίας τὸν κατοικοῦντα ἐν Δαμασκῷ, λέγων·

3. διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τῆ πατρός μου, καὶ ἀναμέσον τῆ πατρός σου· ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον· δεῦρο καὶ διασκέδασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ.

4. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἄδερ τῆ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τὰς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτῆ ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξε τὴν Ἀϊὼν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβελμαΐν, καὶ πάσας τὰς περιχώρους Νεφθαλί.

5. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι Βαασὰ, ἀπέλιπε τῆ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμὰ, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον ἑαυτοῦ.

6. Καὶ

V. 12. ψυχῆς) addit αὐτῶν. **v.** 13. πᾶς ὃς ἐὰν) πᾶς ὃς ἐὰν. ibid. Κύριον Θεὸν Ἰσρ.) τὸν κύριον θεὸν τῆ ἰσραὴλ. ib. καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς) καὶ deeſt. **v.** 14. ὤμοσεν ἐν τῷ Κυρίῳ) ὤμοσαν ἐν κυρίῳ. **v.** 15. ηὐφράνθησαν) εὐφράνθησαν. ibid. ψυχῆς αὐτῶν) αὐτῶν abeſt. ibid. αὐτοῖς Κύριος) transpoſita. **v.** 16. τῆ εἶναι) τῆ μὴ εἶναι. **v.** 17. ἐξῆραν) ἀπέστησαν. ibid. Ἰούδα καὶ) deeſt. **v.** 18. Κυρίου τῆ Θεῆ) τῆ θεῆ. CAP. XVI. **v.** 1. Βαασὰ) deeſt. **v.** 2. χρυσίον καὶ ἀργύριον) transpoſita. **v.** 3. καὶ ἀναμέσον σῆ) καὶ σοῦ. **v.** 5. ἑαυτῆ.) αὐτοῦ.

6. Καὶ Ἀσὰ ὁ βασιλεὺς ἤγαγε πάντα τὸν Ἰέδαν, καὶ ἔλαβε τὺς λίθους τῆς Ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὴν Γαβαὲ καὶ τὴν Μασφά.

7. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν Ἀνανὶ ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰέδα Ἀσὰ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασιλέα Συρίας, καὶ μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ Κύριον Θεόν σου, διὰ τῦτο ἐσώθη ἡ δύναμις Συρίας ἀπὸ τῆς χειρός σου.

8. Οὐχ οἱ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες ἦσαν εἰς δύναμιν πολλὴν, εἰς θάρσος, εἰς ἵππεῖς, εἰς πλῆθος σφόδρα; καὶ ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ Κύριον παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου;

9. Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίε ἐπιβλέπουσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, κατισχῦσαι ἐν πάσῃ καρδίᾳ πλήρει πρὸς αὐτόν. Καὶ νῦν ἠγνόηκας ἐπὶ τύτῳ, ἀπὸ τῦ νῦν ἔσαι μετὰ σοῦ πόλεμος.

10. Καὶ ἐθυμώθη Ἀσὰ τῷ προφήτῃ, καὶ παρέθετο αὐτὸν εἰς Φυλακὴν, ὅτι ὠργίωθη ἐπὶ τύτῳ· καὶ ἐλυμήνατο Ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

11. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι Ἀσὰ, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, γεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ βασιλέων Ἰέδα καὶ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἐμαλακίωθη Ἀσὰ ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοσῷ ἔτει τῆς βασιλείας ἑαυτῦ τὺς πόδας, ἕως σφόδρα ἐμαλακίωθη· καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ ἑαυτοῦ ὐκ ἐξεζήτησε τὸν Κύριον, ἀλλὰ τὺς ἰατρύς.

13. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῦ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ καὶ ἑνὶ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ.

14. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑαυτῷ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἐπλήρωσαν ἀρωμάτων, καὶ γένη μύρων μυρεψῶν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην ἕως σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ, καὶ κατίσχυσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἔδωκε δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰέδα ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰέδα, καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, ἃς προκατελάβετο Ἀσὰ ὁ πατὴρ αὐτῦ.

3. Καὶ ἐγένετο Κύριος μετὰ Ἰωσαφὰτ, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς τῦ πατρὸς ἑαυτῦ ταῖς πρώταις, καὶ ὐκ ἐξεζήτησε τὰ εἴδωλα,

4. ἀλλὰ Κύριον τὸν Θεὸν τῦ πατρὸς ἑαυτῦ ἐξεζήτησε, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τῦ πατρὸς ἑαυτῦ ἐπορεύθη, καὶ ὐχ ὡς τῷ Ἰσραὴλ τὰ ἔργα.

5. Καὶ

v. 6. ὁ βασιλεὺς ἤγαγε) βασιλεὺς ἔλαβε. v. 7. πρὸς βασιλέα Ἰέδα Ἀσὰ) πρὸς ἀσὰ βασιλέα ἰούδα. ibid. μὴ πεποιθέναι ἐπὶ) μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ. v. 8. πεποιθέναι) addit σε. v. 9. Καὶ νῦν ἠγνόηκας) ἠγνόηκας. v. 12. ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοσῷ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ καὶ τριακοσῷ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτῦ, bis. ib. ἐξεζήτησε Κύριον) ἐζήτησε τὸν κύριον. v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. καὶ ἑνὶ) deeft. v. 14. ἐπλήρωσαν) ἔπλησαν. CAP. XVII. v. 3. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 4. ἑαυτῦ) αὐτῦ, bis. ibid. καὶ ὐχ ὡς τῷ Ἰσρ. τὰ ἔργα.) καὶ ἐκ ὡς τὰ ἔργα τῦ ἰσραὴλ.

5. Καὶ κατηύθυνε Κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτῦ, καὶ ἔδωκε πᾶς Ἰούδα δῶρα τῷ Ἰωσαφὰτ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλῦτος καὶ δόξα πολλή.

6. Καὶ ὑψώθη καρδία αὐτῦ ἐν ὁδῷ Κυρίε, καὶ ἔτι ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα.

7. Καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ, ἀπέστειλε τὺς ἡγεμένους ἑαυτῦ, καὶ τὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν, τὸν Ἀβδίαν, καὶ τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθαναὴλ, καὶ Μιχαίαν, τῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν Ἰούδα.

8. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Λευῖται, Σαμαΐας, καὶ Ναθανίας, καὶ Ζαβδίας, Ἰασιὴλ καὶ Ἀσαὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰωνάθαν, καὶ Ἀδωνίας, καὶ Τωβίας, καὶ Τωβαδωνίας, Λευῖται, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, Ἐλισαμὰ, καὶ Ἰωρὰμ, οἱ ἱερεῖς.

9. Καὶ ἐδίδασκον ἐν Ἰούδᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν βίβλος νόμου Κυρίε, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν.

10. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις Κυρίε ἐπὶ πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς ταῖς κύκλῳ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἐπολέμησαν πρὸς Ἰωσαφάτ.

11. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ Ἰωσαφὰτ δῶρα, καὶ ἀργύριον, καὶ δόματα· καὶ οἱ Ἄραβες ἔφερον αὐτῷ κριὰς προβάτων ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους, τράγους ἑπτακισχίλιους ἑπτακοσίους.

12. Καὶ ἦν Ἰωσαφὰτ πορευόμενος μείζων ἕως εἰς ὕψος, καὶ ᾠκοδόμησεν οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ πόλεις ὀχυρὰς,

13. καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ ἄνδρες πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν Ἰερουσαλήμ. δυνατοὶ πολεμισταὶ

14. Καὶ ἕτος ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν· καὶ τῷ Ἰούδᾳ χιλίαρχοι, Ἔδνας ὁ ἄρχων, καὶ μετ' Ἔδνας αὐτῦ υἱοὶ δυνατοὶ δυνάμεως, τριακόσιαι χιλιάδες·

15. καὶ μετ' αὐτὸν Ἰωανὰν ὁ ἡγούμενος, καὶ μετ' αὐτῦ διακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες.

16. καὶ μετ' αὐτὸν Ἀμασίας ὁ τῦ Ζαχρὶ, ὁ προθυμούμενος τῷ Κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτῦ διακόσιαι χιλιάδες, δυνατοὶ δυνάμεως. Μασαιΐας

17. Καὶ ἐκ τῦ Βενιαμεὶν δυνατὸς δυνάμεως Ἐλιαδὰ, καὶ μετ' αὐτῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ, διακόσιαι χιλιάδες.

18. καὶ μετ' αὐτὸν Ἰωζαβὰδ, καὶ μετ' αὐτῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες, δυνατοὶ πολέμου.

19. Οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ.

V. 5. κατηύθυνε) κατεύθυνε. V. 6. καρδία) ἡ καρδία. ibid. καὶ ἔτι ἐξῆρε) ἔτι abeſt. V. 7. ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ κριτῳ. ibid. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ib. τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθ.) ζαχαρίαν, καὶ ναθαν. ib. διδάσκειν) τῦ διδάσκειν. V. 8. Ἰασιὴλ) ἀσιὴλ. ibid. Ἀδωνίαν, καὶ Τωβαδωνία) ἀδωνίας, καὶ τωβίας, καὶ τωβαδωνίας. V. 10. ταῖς κύκλῳ) κύκλῳ. V. 11. τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους.) non habet. V. 12. οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰούδαίᾳ) transpoſita. V. 13. δυνατοὶ πολεμισταὶ) transpoſita. V. 14. [ἀριθμὸς) ὁ ἀριθμὸς. ibid. Ἔδνας) ἔδνας. V. 16. Μασαιΐας) ἀμασίας. ibid. Ζαχρὶ) ζαρὶ. V. 17. Ἐλιαδὰ) καὶ ἐλιαδὰ. V. 18. αὐτῦ ὀγδοήκοντα) αὐτῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. V. 19. λειτουργοῦντες) οἱ λειτουργοῦντες. ibid. δέδωκεν) ἔδωκεν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη τῷ Ἰωσαφὰτ ἔτι πλῆτος καὶ δόξα πολλὴ, καὶ ἐπεγαμβρεύσαλο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ.

2. Καὶ κατέβη διὰ τέλους ἐτῶν πρὸς Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθυσεν αὐτῷ Ἀχαὰβ πρόβατα, καὶ μόχους πολλοὺς, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠγάπα αὐτὸν τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος.

3. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· ἆ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὡς ἐγὼ, οὕτως καὶ σύ· ὡς ὁ λαός σου, καὶ ὁ λαός μου μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ζήτησον δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

5. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλααὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπαν· ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ· οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ;

7. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ἐμίσησα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, ἔτος Μιχαίας υἱὸς Ἰεμλά· καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τάχος Μιχαίαν υἱὸν Ἰεμλά.

9. Καὶ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς, καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον ἐναντίον αὐτῶν.

10. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς Χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

11. Καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς Ῥαμμὼθ Γαλααὰδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

12. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων· ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά.

13. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος, ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ Θεὸς πρὸς με, αὐτὸ λαλήσω.

14. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Μιχαία, ἆ εἰσπο-

CAP. XVIII. v. 2. Ῥαμμὼθ) ϕαμὼθ, passim. v. 3. πορεύσῃ) εἰ πορεύσῃ. ibid. ὕτως) οὕτω. v. 7. Ἰεμλά.) ἰεμβλά. ibid. λαλείτω) λαλήτω. Textus Franeq. λαλείτω. v. 8. Ἰσραὴλ) deeſt. ibid. Ἰεμλά.) ἰεμβλά. v. 9. ἐπροφήτευον) προεφήτευον. v. 10. Χαναανὰ) χαναάν. ibid. ἕως συντελ.) ἕως ἂν συντελεσθῇ. v. 11. ἐπροφήτευον ὕτως) προεφήτευον οὕτω.

εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν· ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσεις, καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ποσάκις ὁρκίσω σε ἵνα μὴ λαλήσῃς πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίε;

16. Καὶ εἶπε· εἶδον διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς ἐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶπε Κύριος· ἐκ ἔχουσιν ἡγούμενον ἕτοι, ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ ἐν εἰρήνῃ. ἀναστρεφέτω

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· οὐκ εἶπόν σοι· ὁ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ ἀλλ' ἢ κακά;

18. Καὶ εἶπε· ἐχ ἕτως· ἀκέσατε λόγον Κυρίε· εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνε αὐτῦ, καὶ πᾶσα δύναμις τῦ ἐρανοῦ παρειστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτῦ, καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτῦ.

19. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμὼθ Γαλαάδ; Καὶ εἶπεν· οὗτος εἶπεν οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως·

20. καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίε, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. Καὶ εἶπε Κύριος· ἐν τίνι;

21. Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτῦ. Καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

22. Καὶ νῦν ἰδὲ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά·

23. καὶ ἤγγισε Σεδεκίας υἱὸς * Χαναανὰ, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ποίᾳ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ' ἐμοῦ τῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; ἐποίησεν * Χανανὰ

24. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδὲ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐν ταμιείῳ τῦ κατακρυβῆναι.

25. Καὶ εἶπε Βασιλεὺς Ἰσραὴλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε πρὸς Ἐμὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς ἄρχοντα, υἱὸν τῦ βασιλέως, Σεμμὴρ

26. καὶ ἐρεῖτε· ἕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐθιέτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.

27. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, ἐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκέσατε λαοὶ πάντες.

28 Καὶ ἀνέβη Βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ Βασιλεὺς Ἰούδα εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαάδ.

V. 14. εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ) εἰ πορευθῶ εἰς ραμὼθ. v. 15. ὁρκίσω) ὁρκίζω. ibid. πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν) πρὸς μὲ πλὴν τὴν ἀλήθειαν. v. 16. διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ) transpofita. ibid. ἡγούμενον ἀναστρεφέτω) ἡγέμενον οὗτοι, ἀναστρεφέτωσαν. v. 17. ἔπόν σοι· ἀ) ἔπόν σοι, ὅτι οὐ. v. 18. Κύριον) τὸν κύριον. v. 19. Καὶ ἔπεν· οὗτος) καὶ οὕτος. v. 21. πνεῦμα ψευδὲς) πνεῦμα ἀψευδὲς, per errorem. ibid. ἔτως) οὕτω. v. 22. πάντων) deeſt. v. 23. ἐποίησε) ἤγγισε. ibid. Χαναανὰ) χαναὰν. ib. ποίᾳ ὁδῷ) ποίᾳ τῇ ὁδῷ. v. 24. ταμιεῖον ἐκ ταμιείου) ταμεῖον ἐκ ταμείου. v. 25. πρὸς Σεμμὴρ τὸν ἄρχοντα) πρὸς ἐμὴρ ἄρχοντα. v. 27. ἐν ἐμοί.) adjicit καὶ ἔπεν.

29. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· κατακάλυψόν με, καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου· καὶ συνεκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον.

30. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων τοῖς μετ' αὐτοῦ, λέγων· μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μόνον.

31. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφάτ, καὶ αὐτοὶ εἶπαν· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν· καὶ ἐβόησεν Ἰωσαφάτ, καὶ Κύριος ἔσωσεν αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτοῦ.

32. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἦν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ.

33. Καὶ ἀνὴρ ἐνέτεινε τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος, καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος· καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ· ἐπίστρεφε τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι ἐπόνεσα.

34. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐπέστρεψεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς τὸν οἶκον ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ Ἰηοὺ ὁ τοῦ Ἀνανὶ ὁ προφήτης· καὶ εἶπεν αὐτῷ· βασιλεῦ Ἰωσαφὰτ, εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ βοηθεῖς, ἢ μισουμένῳ ὑπὸ Κυρίου φιλιάζεις; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ παρὰ Κυρίου·

3. ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ εὑρέθησαν ἐν σοὶ, ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ κατηύθυνας τὴν καρδίαν σου κατεύθυνας ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον.

4. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσαφὰτ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.

5. Καὶ κατέστησε κριτὰς ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, ἐν πόλει καὶ πόλει.

6. Καὶ εἶπε τοῖς κριταῖς· ἴδετε τί ὑμεῖς ποιεῖτε, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε, ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ, καὶ μεθ' ὑμῶν λόγοι τῆς κρίσεως.

7. Καὶ νῦν γενέσθω φόβος Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ φυλάσσετε, καὶ ποιήσατε, ὅτι ποιήσετε οὐκ ἔστι μετὰ Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυμάσαι πρόσωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα.

8. Καὶ

v. 29. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 32. ἀπέστρεψαν) καὶ ἀπέστρεψαν. v. 33. ἐνέτεινε) ἔτεινε. ibid. καὶ ἐξάγαγε) καὶ abeſt. v. 34. ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας) ἐξεναντίας συρίας ἕως ἑσπέρας. CAP. XIX. v. 1. ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς) αὐτοῦ εἰς. v. 2. βασιλεῦ) βασιλεὺς. v. 3. ἀλλ' ἢ) ὅτι ἀλλ' ἢ. ibid. εὑρέθησαν) ἡυρέθησαν. ib. κατεύθυνας) κατήυθυνας. v. 4. ἐν Ἱερουσ.) εἰς ἱερουσαλήμ. v. 5. κριτὰς) τὰς κριτὰς. v. 7. ποιήσετε) ποιήσατε.

8. Καὶ γε ἐν Ἱερσαλὴμ κατέϛησεν Ἰωσαφὰτ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ τῶν πατριαρχῶν Ἰσραὴλ εἰς κρίσιν Κυρίου, καὶ κρίνειν τὲς κατοικοῦντας ἐν Ἱερσαλήμ.

9. Καὶ ἐνετείλατο πρὸς αὐτὸυς, λέγων· ὅτως ποιήσετε ἐν Φόβῳ Κυρίε, ἐν πλήρεις ἀληθείᾳ, καὶ ἐν πλήρει καρδίᾳ, καρδίας

10. πᾶς ἀνὴρ κρίσιν τὴν ἐλθᾶσαν πρὸς ὑμᾶς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν κατοικέντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀναμέσον αἵματος αἵματος, καὶ ἀναμέσον προσταύγματος καὶ ἐντολῆς, καὶ δικαιώματα καὶ κρίματα· καὶ διαϛελεῖθε αὐτοῖς, καὶ οὐχ ἁμαρτήσονται τῷ Κυρίῳ, καὶ ὐκ ἔσαι ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ, καὶ ἐπὶ τὲς ἀδελφὲς ὑμῶν· οὕτως ποιήσετε, καὶ ὐχ ἁμαρτήσεθε.

11. Καὶ ἰδὲ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγέμενος ἐφ' ὑμᾶς εἰς πάντα λόγον Κυρίου· καὶ Ζαβδίας υἱὸς Ἰσμαὴλ ὁ ἡγέμενος εἰς πᾶν οἶκον Ἰέδα πρὸς πάντα λόγον βασιλέως· καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ Λευῖται πρὸ προσώπε ὑμῶν. ἰχύσατε, καὶ ποιήσατε, καὶ ἔσαι Κύριος μετὰ τῦ ἀγαθοῦ.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωὰβ, καὶ μεθ' αὐτῶν ἐκ τῶν Μιναίων πρὸς Ἰωσαφὰτ εἰς πόλεμον,

2. καὶ ἦλθον καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἰωσαφὰτ, λέγοντες· ἥκει ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ ἐκ τῦ πέραν τῆς θαλάϛης ἀπὸ Συρίας, καὶ ἰδὲ εἰσὶν ἐν Ἀσασὰν Θαμὰρ, Ἀνασὰν αὕτη ἐϛὶν Ἐνγαδδεί.

3. Καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔδωκεν Ἰωσαφὰτ τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον, καὶ ἐκήρυξε νηϛείαν ἐν παντὶ ἐκήρυξαν Ἰέδα.

4. Καὶ συνήχθη Ἰέδας ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰέδα ἦλθον ζητῆσαι τὸν Κύριον.

5. Καὶ ἀνέϛη Ἰωσαφὰτ ἐν ἐκκλησίᾳ Ἰέδα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν οἴκῳ Κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς καινῆς,

6. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὐχὶ σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἐν ὐρανῷ, καὶ σὺ κυριεύεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰχὺς δυναϛείας, καὶ ὐκ ἔϛι πρὸς σὲ ἀντιϛῆναι;

7. Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ἐξολεθρεύσας τὲς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπε λαῦ σε Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ ἠγαπημένῳ σε εἰς τὸν αἰῶνα;

8. Καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου, λέγοντες·

V. 8. Καὶ ἐν) καὶ γε ἐν. V. 9. οὕτως) ὅτω. ibid. πλήρεις καρδίας) πλήρει καρδίᾳ. V. 10. πρὸς ὑμᾶς) ἐφ' ὑμᾶς. ibid. κατοικέντων) τῶν κατοικέντων. ib. αἵματος αἷμα) αἷμα αἵματος. ib. προσταύγματος) τῦ προσάγματος. ib. τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ. ib. ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ) transpoſita. ib. οὕτως) οὕτω. V. 11. εἰς πᾶν λ.) εἰς πάντα λόγον. ibid. ἡγέμενος) ὁ ἡγούμενος. ib. πρὸς πᾶν λ.) πρὸς πάντα λόγον. ib. ποιήσατε) καὶ ποιήσατε. CAP. XX. v. 1. Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωὰβ) μωὰβ, καὶ υἱοὶ ἀμμὼν. V. 2. ἐκ τῦ πέραν) ἐκ πέραν. ibid. Ἀνασὰν) ἀσασὰν. ib. Ἐνγαδδεί.) ἐνγαδί. V. 3. τὸ πρόσωπον) absque articulo. ibid. ἐκήρυξαν) ἐκήρυξεν. V. 4. Ἰέδας) ἰέδα. V. 6. πατέρων ἡμῶν) πατέρων μς. ibid. ὁ Θεὸς ἐν ὐρανῷ) θεὸς ἐν ὐρανῷ ἄνω. V. 7. σὺ εἶ ὁ Θεὸς) σὺ ὁ κύριος. ibid. λαοῦ σε) τῦ λαῦ σε.

9. ἐὰν ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακὰ, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λιμὸς, στησόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ βοησόμεθα πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως, καὶ ἀκούσῃ καὶ σώσεις.

10. Καὶ νῦν ἰδοὺ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωὰβ, καὶ ὄρος Σηεὶρ εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐξωλέθρευσαν αὐτούς·

11. καὶ νῦν ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξελθεῖν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς κληρονομίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκας ἡμῖν.

12. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχὺς ἡμῖν τοῦ ἀντισταθῆναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποιήσομεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

13. Καὶ πᾶς Ἰούδας ἑστηκὼς ἐναντίον Κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν.

14. Καὶ τῷ Ὀζιὴλ τῷ τοῦ Ζαχαρίου, τῶν υἱῶν Βαναίου, τῶν υἱῶν Ἐλιὴλ, τοῦ Ματθανίου τοῦ Λευίτου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,

15. καὶ εἶπεν· ἀκούσατε πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφάτ· τάδε λέγει Κύριος ὑμῖν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ πλοήθητε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου, ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ Θεῷ·

16. αὔριον καταβῆτε ἐπ' αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν Ἀσσεῖς, καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ἐπ' ἄκρου ποταμοῦ τῆς ἐρήμου Ἰεριήλ. Ἀσαὲ

17. Οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι· ταῦτα σύνετε, καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν Κυρίου μεθ' ὑμῶν, Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ πλοηθῆτε αὔριον ἐξελθεῖν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ Κύριος μεθ' ὑμῶν.

18. Καὶ κύψας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἑαυτοῦ, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἔπεσον ἐναντίον Κυρίου προσκυνῆσαι Κυρίῳ.

19. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Κορὲ, αἰνεῖν Κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος,

20. καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωέ. καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὰς, ἔστη Ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλήμ· ἐμπι-

στεύ-

v. 10. ἰδοὺ υἱοὶ) ἰδοὶ οἱ υἱοὶ. v. 11. ἐκ τῆς κληρ.) ἀπὸ τῆς κληρονομίας. v. 12. ἰσχὺς ἡμῖν) transposita. ibid. ποιήσομεν) ποιήσωμεν. v. 13. Ἰούδας ἑστ. ἐναντίον) ἰούδα ἑστηκὼς ἔναντι. ibid. γυναῖκες) addit αὐτῶν. v. 14. Ἐλεὴλ) ἐλειὴλ. v. 15. Ἰερουσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 16. Ἀσαὲ) ἀσσεῖς. ibid. ἐπ' ἄκρου τῆς) ἐπ' ἄκρα ποταμιᾶ τῆς. v. 17. φοβεῖσθε) φοβηθῆτε. ibid. ἀπάντησιν, καὶ) ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ. v. 18. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐν absest. ib. ἐναντίον) ἔναντι. v. 19. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 20. τοπρωΐ) πρωΐ. ibid. ἐξελθεῖν, ἔστη) ἐξελθεῖν αὐτὰς, ἔστη.

σεύσατε ἐν Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπισευθήσεσθε· ἐμπισεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε.

21. Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ἔστησε ψαλτῳδοὺς καὶ αἰνοῦντας, ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔλεγον· ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

22. Καὶ ἐν τῷ ἐνάρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξομολογήσεως, ἔδωκε Κύριος πολεμεῖν τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἐπὶ Μωὰβ καὶ ὄρος Σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν.

23. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος Σηεὶρ, ἐξολεθρεῦσαι καὶ ἐκλείψαι. καὶ ὡς συνετέλεσαν τοὺς κατοικοῦντας Σηεὶρ, ἀνέστησαν εἰς ἀλλήλους τοῦ ἐξολεθρευθῆναι.

24. Καὶ Ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐπέβλεψε, καὶ ἴδε τὸ πλῆθος· καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν σωζόμενος.

25. Καὶ ἦλθεν Ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦσαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κλήνη πολλὰ, καὶ ἀποσκευὴν, καὶ σκῦλα, καὶ σκεύη ἐπιθυμητὰ, καὶ ἐσκύλευσαν ἑαυτοῖς. Καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς σκυλευόντων αὐτῶν τὰ σκῦλα, ὅτι πολλὰ ἦν.

26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὸν αὐλῶνα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ ηὐλόγησαν τὸν Κύριον· διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κοιλὰς εὐλογίας, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

27. Καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἰωσαφὰτ ἡγέμενος αὐτῶν ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι ηὐφράνεν αὐτοὺς Κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

28. Καὶ εἰσῆλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις, καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον Κυρίου.

29. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς, ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτοὺς ὅτι ἐπολέμησε Κύριος πρὸς τοὺς ὑπεναντίους Ἰσραήλ.

30. Καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία Ἰωσαφὰτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν.

31. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ, θυγάτηρ Σαλεί.

32. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀσὰ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου·

33. ἀλλὰ

¶. 20. Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν) ἐν κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν. v. 21. ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ) ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔλεγον. ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ. v. 22. ἐνάρξασθαι τῆς αἰν. αὐτοῦ τῆς) ἄρξασθαι αὐτὰς τῆς αἰνέσεως καὶ τῆς. v. 23. ἐκλείψαι. καὶ) ἐκλείψαι αὐτούς. καὶ. v. 25. ἦλθεν) ἐξῆλθεν. ibid. ἑαυτοῖς.) ἐν αὐτοῖς. v. 26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ) καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ. v. 27. ηὐφράνεν) εὐφράνεν. v. 28. ἐπολέμησε Κύριος) transpositа. v. 31. ἐτῶν τριάκοντα ἐν τῷ) ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ. ibid. εἴκοσι πέντε) εἴκοσι καὶ πέντε. ib. Σαλεί.) σαλί. v. 32. ταῖς ὁδοῖς) ἐν ταῖς ὁδοῖς. ibid. Ἀσὰ, ἀκ) ἀσὰ, καὶ ἀκ.

33. ἀλλὰ τὰ ὑψηλὰ ἔτι ὑπῆρχε, καὶ ἔτι ὁ λαὸς ἐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

34. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ γεγραμμένοι ἐν λόγοις Ἰηοὺ τῦ Ἀνανὶ, ὃς κατέγραψε βιβλίον βασιλέων Ἰσραήλ.

βασιλέως

35. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκοινώνησεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς Ὀχοζίαν βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἔτος ἠνόμησεν,

Ὀζίαν

36. ἐν τῷ ποιῆσαι καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τῦ ποιῆσαι πλοῖα τῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. Καὶ ἐποίησε πλοῖα ἐν Γασίων Γαβέρ.

37. Καὶ ἐπροφήτευσεν Ἐλιέζερ ὁ τῦ Δωδία ἀπὸ Μαρισὴς ἐπὶ Ἰωσαφὰτ, λέγων· ὡς ἐφιλίασας τῷ Ὀχοζίᾳ, ἔθραυσε Κύριος τὸ ἔργον σε, καὶ συνετρίβη τὰ πλοῖά σε. καὶ ἐκ ἐδυνάσθη τῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς.

Ὠδία

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

2. Καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφὰτ ἓξ, Ἀζαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μιχαὴλ, καὶ Σαφατίας· πάντες ἕτοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα.

Μισαὴλ

3. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλὰ, ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τετειχισμένων ἐν Ἰούδᾳ, καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκε τῷ Ἰωρὰμ, ὅτι ἕτος ὁ πρωτότοκος.

4. Καὶ ἀνέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτῦ, καὶ ἐκραταιώθη, καὶ ἀπέκλεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰσραήλ·

5. ὢν αὐτὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν, κατέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἑαυτῦ, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

6. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, ὡς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῦ ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίε.

7. Καὶ οὐκ ἠθέλετο Κύριος ἐξολεθρεῦσαι τὸν οἶκον Δαυὶδ, διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ Δαυὶδ, καὶ ὡς εἶπεν αὐτῷ, δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ τῦ Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα.

ἐβασίλευσεν

9. Καὶ ᾤχετο Ἰωρὰμ μετὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτῦ. καὶ ἐγένετο, καὶ ἠγέρθη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ τὸν κυκλῶντα αὐτὸν

V. 33. ἀλλὰ τὰ) ἀλλὰ καὶ τὰ. ibid. καρδίαν πρὸς Κ. Θ. τῶν π. ἑαυτῶν.) καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. V. 34. βασιλέως) βασιλέων. V. 35. Ὀζίαν) ὀχοζίαν. V. 36. καὶ πορευθῆναι εἰς) καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τῦ ποιῆσαι πλοῖα τῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς. V. 37. ἐπροφήτευσεν) προεφήτευσεν. ibid. Ὠδία) δωδία. ib. τῦ πορευθῆναι) τῦ abeſt. CAP. XXI. V. 1. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ibid. παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτῦ) non habet. ib. Ἰωρὰμ) ἰωρὰτ. V. 2. Μισαὴλ) μιχαὴλ. ibid. Σαφατίας) ζαφατίας. V. 3. μετὰ πόλεων) μετὰ τῶν πόλεων. V. 5. ὢν αὐτὸς) ὄντος αὐτῦ. ibid. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. V. 6. ἡ γυνὴ) absque articulo. V. 8. ἐβασίλευσεν) ἐβασίλευσαν.

τὸν, καὶ τὲς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

10. Καὶ ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰέδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· τότε ἀπέστη Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ χειρὸς αὐτῦ, ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῦ.

11. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν Ἰέδα, καὶ ἐξεπόρνευσε τὲς κατοικῦντας Ἱερσαλὴμ, καὶ ἀπεπλάνησε τὸν Ἰέδαν.

12. Καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐν γραφῇ παρὰ Ἠλιὲ τῦ προφήτε, λέγων· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Δαυὶδ τῦ πατρός σου· ἀνθ' ὧν ἂκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ Ἰωσαφὰτ τῦ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα·

13. καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσας τὸν Ἰέδαν, καὶ τὲς κατοικοῦντας Ἱερσαλὴμ, ὡς ἐξεπόρνευσεν ὁ οἶκος Ἀχαὰβ, καὶ τὲς ἀδελφές σε, υἱοὺς τῦ πατρός σε, τὲς ἀγαθὲς ὑπὲρ σὲ ἀπέκλεινας·

14. ἰδὲ Κύριος πατάξει σε πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ λαῷ σου, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ἐν γυναιξί σου, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου.

15. Καὶ σὺ ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ, ἐν νόσῳ κοιλίας, ἕως οὗ ἐξέλθῃ ἡ κοιλία σε μετὰ τῆς μαλακίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἐπήγειρε Κύριος ἐπὶ Ἰωρὰμ τὲς ἀλλοφύλους, καὶ τὲς Ἄραβας, καὶ τὲς ὁμόρους τῶν Αἰθιόπων·

17. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰέδαν, καὶ κατεδυνάστευον, καὶ ἀπέστρεψαν πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἣν εὗρον ἐν οἴκῳ τῦ βασιλέως, καὶ τὲς υἱοὺς αὐτῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς, ἀλλ' ἢ Ὀχοζίας ὁ μικρότατος τῶν υἱῶν αὐτῦ.

18. Καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἐπάταξεν αὐτὸν Κύριος εἰς τὴν κοιλίαν μαλακίᾳ ἐν ᾗ ἐκ ἔστιν ἰατρεία,

19. καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ὡς ἦλθεν ὁ καιρὸς τῶν ἡμερῶν, ἡμέρας δύο, ἐξῆλθεν ἡ κοιλία αὐτῦ μετὰ τῆς νόσου, καὶ ἀπέθανεν ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ. Καὶ ἐκ ἐποίησεν ὁ λαὸς αὐτῦ ἐκφορὰν, καθὼς ἐκφορὰν πατέρων αὐτῦ.

20. Ἦν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ὅτε ἐβασίλευσε, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπορεύθη ἐν οὐκ ἐπαίνῳ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐβασίλευσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν Ὀχοζίαν τὸν υἱὸν αὐτῦ τὸν μικρὸν ἀντ' αὐτῦ, ὅτι πάντας τὲς πρεσβυτέρους ἀ-

v. 10. Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰέδα) ἀπὸ ἰέδα ἐδὼμ. ibid. Λοβνὰ) λομνὰ. ib. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. ib. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 11. ἐν πόλεσιν) ἐν ταῖς πόλεσιν. ibid. Ἱερσαλὴμ) ἐν ἱερσαλὴμ. v. 12. ὁ Θεὸς) absque articulo. ibid. πατρός σε· καὶ ἐν) πατρός σε· ἀνθ' ὧν ἂκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ ἰωσαφὰτ τῦ πατρός σε, καὶ ἐν. v. 13. Ἱερσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλὴμ. ibid. ὁ οἶκος) absque articulo. v. 18. μετὰ ταῦτα) addit πάντα. ibid. μαλακίᾳ ἐν ᾗ) μαλακίαν ᾗ. v. 19. ὁ καιρὸς) absque articulo. v. 20. ἐβασίλευσε) adjicit, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν. ibid. ἐν οὐκ ἐπαίνῳ) οὐκ ἐν ἐπαίνῳ. CAP. XXII. v. 1. τὸν υἱὸν) absque articulo.

πέκλεινε τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς, οἱ Ἄραβες, καὶ οἱ Ἀλιμαζονεῖς. Καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωραὰμ βασιλέως Ἰούδα.

Βασιλεὺς

2. Ὢν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ

Ζαμβρί Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρί.

3. Καὶ ἦτος ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ, ὅτι μήτης αὐτοῦ ἦν σύμβουλος τοῦ ἁμαρτάνειν.

4. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου ὡς ὁ οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, σύμβελοι τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτὸν,

5. καὶ ἐν ταῖς βελαῖς αὐτῶν ἐπορεύθη. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωραὰμ υἱοῦ

Ἀχαὰμ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ. Καὶ ἐπάταξαν οἱ τοξόται τὸν Ἰωραάμ·

6. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωραὰμ τοῦ ἰατρευθῆναι εἰς

Ἰζραέλ Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν Ῥαμᾷ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας. Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωραὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη θεάσασθαι τὸν

Ἰζραέλ Ἰωραὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ, ὅτι ἠρρώστει.

7. Καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐγένετο καταστροφὴ Ὀχοζίᾳ ἐλθεῖν πρὸς Ἰωραάμ. καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ Ἰωραὰμ πρὸς Ἰηοῦ υἱὸν Ναμεσσὶ χριστὸν Κυρίου εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ. ἐξελθεῖν

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξεδίκησεν Ἰηοῦ τὸν οἶκον Ἀχαὰβ, καὶ εὗρε τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου λειτουργοῦντας τῷ Ὀχοζίᾳ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτούς.

9. Καὶ εἶπε τοῦ ζητῆσαι τὸν Ὀχοζίαν, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰατρευόμενον ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰηοῦ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, ὅτι εἶπαν, υἱὸς Ἰωσαφάτ ἐστιν, ὃς ἐζήτησε τὸν Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ἐν οἴκῳ Ὀχοζίου κατισχῦσαι δύναμιν περὶ τῆς βασιλείας. ἐκζητήσει

10. Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν αὐτῆς ὁ υἱὸς, καὶ ἠγέρθη, καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν οἴκῳ Ἰούδα. Ὀχοζίου

11. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲθ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωὰς υἱὸν * Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ εἰς τὸ ταμιεῖον τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν Ἰωσαβεὲθ Ὀχοζίου

V. 1. τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς) τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτὲς λῃστήριον. ibid. βασιλεὺς) βασιλέως. V. 2. Ὢν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν) ὢν ἐτῶν εἴκοσι ὀχοζίας ἐβασίλευσε, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα. ibid. Ζαμβρί) ἀμβρί. V. 4. ὡς ὁ οἶκος) absque articulo. ibid. μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τ. π. αὐτοῦ, σύμβελοι) σύμβελοι, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ. V. 5. υἱὸς Ἀχαάμ εἰς) υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ εἰς. V. 6. Ἰζραέλ) ἰεζραέλ, bis. ibid. ἐν Ῥαμᾷ) ἐν ῥαμὼθ. V. 7. καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν) καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν. ibid. Ναμεσσὶ χρ. Κυρίου) ναμεσσεὶ χριστὸν κυρίου εἰς τὸν οἶκον ἀχαάβ. V. 8. ἀδελφοὺς Ὀχοζίᾳ) ἀδελφοὺς ὀχοζίε λειτουργοῦντος τῷ ὀχοζίᾳ. V. 9. ἐκζητήσει) ἐζήτησε. ibid. ἐν ὅλῃ καρδίᾳ) ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ. V. 10. Ὀχοζίου) ὀχοζίε. ibid. αὐτῆς ὁ υἱὸς) transposita. ib. βασιλείας αὐτοῦ ἐν) αὐτῇ deest. V. 11. Ἰωσαβεὲθ ἡ θυγάτηρ) ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ. ibid. Ὀχοζίου) ὀχοζίου. ib. τῶν υἱῶν) absque articulo. ib. εἰς τὸ ταμιεῖον) εἰς ταμιεῖον.

Ἰωσα-
βεὲθ
αὐτὸν Ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ἰωραὰμ, ἀδελφὴ Ὀχοζίου, γυνὴ Ἰωιαδὰ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Γοθολίας, καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

αὐτῆς
12. Καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ κατακεκρυμμένος ἓξ ἔτη, καὶ Γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἐν τῷ ἑβδόμῳ ἐκραταίωσεν Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχας, τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωραὰμ, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν Ἰωαναὴν, καὶ τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωβὴδ, καὶ
Μασίαν τὸν Μαασαίαν υἱὸν Ἀδαΐου, καὶ τὸν Ἐλισαφὰτ υἱὸν Ζαχαρίου μεθ' αὐτοῦ εἰς οἶκον Κυρίου.

2. Καὶ ἐκύκλωσαν τὸν Ἰούδαν, καὶ συνήγαγον τοὺς Λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα, καὶ ἄρχοντας τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ.

3. Καὶ διέθεντο πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυίδ.

4. Νῦν ὁ λόγος ἔτος, ὃν ποιήσετε· τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάββατον τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ εἰς τὰς πύλας τῶν εἰσόδων.

5. Καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

6. Καὶ μὴ εἰσελθέτω εἰς οἶκον Κυρίου, ἐὰν μὴ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ὁ ἱερεὺς
λειτουργοῦντες τῶν Λευιτῶν· αὐτοὶ εἰσελεύσονται ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλασσέσθω φυλακὰς Κυρίου.

7. Καὶ κυκλώσουσιν οἱ Λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ, ἀνδρὸς σκεῦος ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται, καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως, εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐποίησαν οἱ Λευῖται καὶ πᾶς Ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς· καὶ ἔλαβον ἕκαστος τοὺς ἄνδρας ἑαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου, ὅτι οὐ κατέλυσεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας.

9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωδαὲ τοὺς μαχαίρας, καὶ τοὺς θυρεοὺς, καὶ τὰ ὅπλα τὰ ἦν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ·

10. καὶ ἔστησε πάντα τὸν λαὸν, ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις ἑαυτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὠμίου τοῦ οἴκου τοῦ δεξιοῦ ἕως τοῦ ὠμίου τοῦ ἀριστεροῦ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.

v. 11. Ἰωσαβεὲθ) ἰωσαβεέθ. ibid. Ἰωιαδὰ) ἰωδαὲ. ib. Γοθολίας) τῆς γοθολίας. v. 12. μετ' αὐτῆς) μετ' αὐτᾶ. CAP. XXIII. v. 1. τῷ ἑβδόμῳ) τῷ ὀγδόῳ. ibid. ἑκατοντάρχας) ἑκατοντάρχους. ib. Ἰωβὴδ, καὶ τὸν Μασίαν - - μεθ' αὐτοῦ) ὠβὴδ, καὶ τὸν μαασαίαν υἱὸν ἀδία, καὶ τὸν ἐλισαφὰν υἱὸν ζαχαρίου μεθ' ἑαυτοῦ. v. 2. τῶν πατριῶν) absque articulo. v. 3. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. v. 4. ἐξ ὑμῶν) ἐξ ὑμῶν. v. 6. ὁ ἱερεὺς) οἱ ἱερεῖς. ibid. φυλασσέσθω) φυλασσέτω. v. 7. σκεῦος ἐν) σκεῦος σκεῦος ἐν. ibid εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορ.) ἐκπορευομένου καὶ εἰσπορευομένου αὐτᾶ. v. 8. ἐνετείλατο) addit. αὐτοῖς. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτᾶ. ib. Ἰωδαὲ τὰς) ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰς. v. 9. ἔδωκεν τὰς) ἔδωκε ἰωδαὲ τὰς. v. 10. πάντα τὸν λαὸν) transposita. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

11. Καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον, καὶ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐβασίλευσαν καὶ ἔχρισαν αὐτὸν Ἰωδαὲ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ, καὶ εἶπαν· ζήτω ὁ βασιλεύς.

12. Καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν τῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων, καὶ ἐξομολογουμένων, καὶ αἰνούντων τὸν βασιλέα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου.

13. Καὶ ἴδε, καὶ ἰδὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες, καὶ αἱ σάλπιγγες, ἄρχοντες περὶ τὸν βασιλέα. καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς ἠυφράνθη, καὶ ἐσάλπισαν ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις ᾠδοὶ, καὶ ὑμνοῦντες αἶνον. Καὶ διέῤῥηξε Γοθολία τὴν στολὴν ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν· ἐπιθέμενοι ἐπιτίθεσθε.

14. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐκβάλετε αὐτὴν ἐκτὸς τῦ οἴκου, καὶ ἐξέλθατε ὀπίσω αὐτῆς, καὶ ἀποθανέτω μαχαίρᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, μὴ ἀποθανέτω ἐν οἴκῳ Κυρίου.

15. Καὶ ἔδωκαν αὐτῇ ἄνεσιν, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πύλης τῶν ἱππέων τῦ οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ.

16. Καὶ διέθετο Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτῦ καὶ τῦ λαοῦ καὶ τῦ βασιλέως, εἶναι λαὸν τῷ Κυρίῳ.

17. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῦ. καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῦ ἐλέπτυναν, καὶ τὸν Ματθὰν τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θησιαστηρίων αὐτῦ.

18. Καὶ ἐνεχείρισεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου διὰ χειρὸς ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ ἀνέστησε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, ἃς διέστειλε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ ἀνενέγκαι ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Μωϋσῆ, ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς Δαυὶδ. ἐνεχείρησεν ἀνήνεγκαν

19. Καὶ ἔστησαν οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου Κυρίε, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται ἀκάθαρτος εἰς πᾶν πρᾶγμα.

20. Καὶ ἔλαβε τὲς παλιμάρχας, καὶ τὲς δυνατὲς, καὶ τὲς ἄρχοντας τῦ λαῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἀνεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας εἰς τὸν οἶκον τῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας.

21. Καὶ ἠυφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε, καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ.

ΚΕΦ.

V. 11. Ἰωδαὲ, καὶ οἱ) ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ. V. 12. τῶν τρεχόντων) absque articulo. V. 13. ἄρχοντες περὶ τὸν) καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τὸν. ibid. λαὸς ἠυφράνθη) λαὸς τῆς γῆς ἠυφράνθη. ib. ἐν σάλπιγξι) ταῖς σάλπιγξι. ib. ἑαυτῆς) αὐτῆς. ib. καὶ εἶπεν· ἐπιθέμενοι) ἐπιτιθέμενοι. V. 14. ἐξέλθατε) εἰσέλθατε. V. 17. θυσιαστήρια) addit αὐτοῦ. ibid. τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ) ἱερέα βάαλ. V. 18. ἐνεχείρησεν) ἐνεχείρισεν. ibid. καὶ τῶν Λευιτῶν) absque articulo, priore loco. ib. Λευιτῶν, διέστειλε) λευιτῶν, ἃς διέστειλε. ib. ἀνήνεγκαν) ἀνενέγκαι. ib. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. V. 20. ἀνεβίβασαν) ἐπεβίβασαν. ibid. ἐπὶ τὸν θρόνον) ἐπὶ τῦ θρόνε. V. 21. μαχαίρᾳ.) abest.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΩΝ ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Σαβιὰ ἐκ Βηρσαβεὲ.

Ἀβιὰ

2. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως.

3. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας, καὶ ἐγέννησαν υἱὲς καὶ θυγατέρας.

4. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Ἰωὰς ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου,

5. καὶ συνήγαγε τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐξέλθατε εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα, καὶ συναγάγετε ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ ἀργύριον κατισχῦσαι τὸν οἶκον Κυρίου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ σπεύσατε λαλῆσαι, καὶ οὐκ ἔσπευσαν οἱ Λευῖται.

6. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰωδαὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· διατὶ οὐκ ἐπεσκέψω περὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ εἰσενέγκαι ἀπὸ Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ τὸ κεκριμένον ὑπὸ Μωϋσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ὅτε ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου;

7. Ὅτι Γοθολία ἦν ἡ ἄνομος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατέσπασαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καί γε τὰ ἅγια οἴκου Κυρίου ἐποίησαν τοῖς Βααλείμ.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· γενηθήτω γλωσσόκομον, καὶ τεθήτω ἐν πύλῃ οἴκου Κυρίου ἔξω.

9. Καὶ κηρυξάτωσαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, εἰσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ, καθὼς εἶπεν Μωϋσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

10. Καὶ ἔδωκαν πάντες ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἰσέφερον καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως ἔπλησεν. ἐνέβαλλον

11. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔφερον τὸ γλωσσόκομον πρὸς τὰς προσάτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν Λευιτῶν, καὶ ὡς εἶδον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ προσάτης τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ ἐξεκένωσαν τὸ γλωσσόκομον, καὶ κατέτεσσαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνήγαγον ἀργύριον πολύ. τὸν

12. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν οἴκου Κυρίου. Καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

13. Καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον Κυρίου ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνίσχυσαν.

14. Καὶ ὡς συνετέλεσαν, ἤνεγκαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς Ἰωδαὲ τὸ

CAP. XXIV. v. 1. ἑπτὰ ἐτῶν) transposita. ibid. βασιλεῦσαι) βασιλεύειν. ib. Ἀβιὰ) σαβιὰ. v. 3. ἑαυτῷ Ἰωδ. δ. γυν.) ἰωδαὲ δ. γυν. ἑαυτῷ. v. 6. Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. τοῦ Θεοῦ, ὅτε) τοῦ θεοῦ, ὅτι. v. 7. καὶ τὰ ἅγια) καὶ γὰρ τὰ ἅγια. ibid. τοῖς Βααλείμ.) ταῖς βααλείμ. v. 9. εἰσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ) εἰσενέγκαι κυρίῳ. v. 10. ἐνέβαλλον) ἐνέβαλον. v. 11. ἔφερον) εἰσέφερον. ibid. τὸν γλωσσόκ.) τὸ γλωσσόκομον. v. 12. εἰς τὴν ἐργασίαν) εἰς ἐργασίαν. ibid. τὸν οἶκον Κυρίου.) adjicit, καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

κατάλοιπον τῦ ἀργυρίου, καὶ ἐποίησαν σκεύη εἰς οἶκον Κυρίου, σκεύη λειτουργικὰ ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυίσκας χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν οἴκῳ Κυρίου διαπαντὸς, πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαέ.

ἀνήνεγκεν ὁλοκαύτωσιν

15. Καὶ ἐγήρασεν Ἰωδαὲ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐτελεύτησεν ὢν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐν τῷ τελευτᾷν αὐτόν.

ἐνῶν

16. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ μετὰ τῶν βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τῦ Θεοῦ, καὶ τῦ οἴκε αὐτῦ.

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰωδαὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχοντες Ἰέδα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα· τότε ἐπήκουσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς,

Κύριον τὸν Θεὸν

18. καὶ ἐγκατέλειπον τὸν οἶκον Κυρίε Θεῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐδούλευον τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις· καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

19. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ διεμαρτύραντο αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

20. Καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐνέδυσε τὸν Ἀζαρίαν τὸν τῦ Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τῦ λαῦ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· τί παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς Κυρίε; καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε· ὅτι ἐγκατελείπετε τὸν Κύριον, καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.

21. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν διʼ ἐντολῆς Ἰωὰς τῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου Κυρίου.

22. Καὶ οὐκ ἐμνήσθη Ἰωὰς τῦ ἐλέους ὃ ἐποίησε μεθʼ αὐτῦ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτῦ· καὶ ὡς ἀπέθνησκεν, εἶπεν· ἴδοι Κύριος καὶ κρινέτω.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν συντέλειαν τῦ ἐνιαυτῦ ἀνέβη ἐπʼ αὐτὸν δύναμις Συρίας, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰέδαν καὶ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ κατέφθειραν πάντας τοὺς ἄρχοντας τῦ λαῦ ἐν τῷ λαῷ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ Δαμασκοῦ.

κατέφθειρεν ἀπέστειλεν

24. ὅτι ἐν ὀλίγοις ἀνδράσι παρεγίνετο δύναμις Συρίας. Καὶ ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγκατέλιπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν· καὶ μετὰ Ἰωὰς ἐποίησε κρίματα.

25. Καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτὸν ἀπʼ αὐτῦ, ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ἐν μαλακίαις μεγάλαις, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτῦ ἐν αἵμασιν υἱοῦ Ἰωδαὲ τῦ ἱερέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βασιλέων.

26. Καὶ

V. 14. ἀνήνεγκεν ὁλοκαύτωσιν) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις. V. 15. ἐνῶν. ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα.) ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν. V. 18. ἐγκατέλειπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν) ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυρίου Θεῦ τῶν. ibid. τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις) transposita. V. 19. ἤκουσαν.) ὑπήκουσαν, in fine versûs. V. 22. μετʼ αὐτῦ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτῦ) ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτῦ μετʼ αὐτῦ. ibid. κρινέτω.) κρινάτω. V. 23. κατέφθειρεν) κατέφθειραν. ibid. ἀπέστειλεν) ἀπέστειλαν. V. 24. παρεγίνετο) παρεγένετο. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

Ζαβὲθ 26. Καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν, Ζαβὲθ ὁ τῆ Σαμαὴθ ὁ Ἀμμανίτης, καὶ Ἰωζαβὲδ ὁ τῆ Σαμαρὶθ ὁ Μωαβίτης,

27. Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντες, καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ πέντε. Καὶ τὰ λοιπὰ ἰδὲ γεγραμμένα ἐπὶ γραφὴν τῶν βασιλέων, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

Ἰέδδα

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΩΝ πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ἀμασίας, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτῆ Ἰωαδὴν ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλ' οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέσχη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτῆ, καὶ ἐθανάτωσε τὲς παῖδας ἑαυτοῦ τὲς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτῆ.

4. Καὶ τὲς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε κατὰ τὴν διαθήκην νόμου Κυρίου, καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο Κυρίος, λέγων· οὐκ ἀποθανεῖνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανεῖνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκαστος τῆ ἑαυτῆ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.

ἀποθανεῖται

5. Καὶ συνήγαγεν Ἀμασίας τὸν οἶκον Ἰέδδα, καὶ ἀνέστησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ Ἰέδδα καὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἠρίθμησεν αὐτοὺς ἀπὸ εἰκοσαετῶν καὶ ἐπάνω, καὶ εὗρεν αὐτὲς τριακοσίας χιλιάδας, δυνατὲς ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, κρατοῦντας δόρυ καὶ θυρεόν.

6. Καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας, δυνατὲς ἰσχύϊ, ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρίου.

7. Καὶ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, λέγων· βασιλεῦ, ἃ παρελεύσεται μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἔστι Κύριος μετὰ Ἰσραὴλ, πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ.

8. Ὅτι ἐὰν ὑπολάβῃς κατισχῦσαι ἐν τούτοις, καὶ τροπώσεταί σε Κύριος ἔναντι τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔστι παρὰ Κυρίου κατισχῦσαι ἐν τέτοις, καὶ τροπώσεσθαι.

9. Καὶ εἶπεν Ἀμασίας τῷ ἀνθρώπῳ τῆ Θεοῦ· καὶ τί ποιήσω τὰ ἑκατὸν τάλαντα ἃ ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσραήλ; Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεοῦ· ἔστι τῷ Κυρίῳ δοῦναί σοι πλεῖσα τούτων.

10. Καὶ διεχώρισεν Ἀμασίας τῇ δυνάμει τῇ ἐλθέσῃ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἐφραὶμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῶν. Καὶ ἐθυμώθησαν σφόδρα ἐπὶ Ἰέδδαν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ.

ὑπέστρεψεν

11. Καὶ Ἀμασίας κατίσχυσε, καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν ἑαυτῆ, καὶ ἐπορεύθη

V. 26. Ζαβὲθ) ζαβὲδ. ibid. Σαμαὴθ) σαμαάθ. ib. Σαμαρὶθ) σαμαρήθ. V. 27. Ἰέδδα) ἰδοὺ. ibid. ἐπὶ γραφὴν) ἐπὶ τὴν γραφήν. CAP. XXV. V. 1. πέντε καὶ εἴκοσι) transpoſita. ibid. εἴκοσι καὶ ἐννέα) εἰκοσιεννέα. ib. Ἰωαδὴν) ἰωαδαὲν. V. 3. ἑαυτῆ) αὐτῆ. V. 4. νόμου) τῆ νόμου. ibid. ἀποθανεῖται.) ἀποθανοῦνται. V. 5. δυνατὲς ἐξελθεῖν εἰς πόλ.) ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον δυνατὲς. V. 7. παρελεύσεται) πορεύσεται. V. 8. τροπώσεται Κύρ. ἔναντι) τροπώσεταί σε κύριος ἐναντίον. ibid. κατισχῦσαι ἐν τέτοις, καὶ τροπώσεσθαι.) καὶ ἰσχύσαι καὶ τροπώσασθαι. V. 10. ἑαυτῶν.) αὐτῶν, bis. ibid. ὑπέστρεψεν) ἐπέστρεψαν. V. 11. ἑαυτοῦ) αὐτῆ.

ρεύθη εἰς τὴν κιλιάδα τῶν ἀλῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Σηεὶρ, δέκα χιλιάδας.

12. καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, καὶ ἔφερον αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κρημνοῦ, καὶ κατεκρήμνιζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κρημνοῦ, καὶ πάντες διερρήγνυντο. κατεκρήμνισεν

13. Καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς ἀπέστρεψεν Ἀμασίας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα ἀπὸ Σαμαρείας ἕως Βαιθωρών· καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

14. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν Ἀμασίαν πατάξαντα τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἤνεγκε πρὸς αὐτοὺς τοὺς θεοὺς υἱῶν Σηεὶρ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς θεούς, καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, καὶ αὐτοῖς αὐτὸς ἔθυε.

15. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ Κυρίου ἐπὶ Ἀμασίαν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ * προφήτην, καὶ † εἶπεν αὐτῷ· τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός σου; Ἀμεσίαν * προφήτας † εἶπον

16. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· μὴ σύμβουλον τοῦ βασιλέως δέδωκά σε; πρόσσεχε ἵνα μὴ μασιγωθῇς· καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν· ὅτι γινώσκω, ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ τοῦ καταφθεῖραί σε, ὅτι ἐποίησας τοῦτο, καὶ οὐκ ἐπήκουσας τῆς σύμβελίας μου.

17. Καὶ ἐβουλεύσατο Ἀμασίας ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ Ἰηοῦ βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· δεῦρο, ὀφθῶμεν προσώποις.

18. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων· ὁ Ἄχεχ ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων· δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα, καὶ ἰδοὺ ἐλεύσεται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ· καὶ ἦλθαν τὰ θηρία, καὶ κατεπάτησαν τὸν Ἄχουχ. Ὀχὸζ

19. Εἶπας, ἰδοὺ ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπαίρει σε ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα, νῦν κάθησο ἐν οἴκῳ σου, καὶ ἵνατί συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ, καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ;

20. Καὶ οὐκ ἤκουσεν Ἀμασίας, ὅτι παρὰ Κυρίου ἐγένετο τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας, ὅτι ἐξεζήτησε τοὺς θεοὺς τῶν Ἰδουμαίων.

21. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν ἀλλήλοις, αὐτὸς, καὶ Ἀμασίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν Βαιθσαμὺς, ἣ ἐστι τοῦ Ἰούδα.

22. Καὶ ἐτροπώθη Ἰούδας κατὰ πρόσωπον

V. 12. κατεκρήμνισεν) κατεκρήμνιζον. v. 13. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. ἐπέθεντο) καὶ ἐπέθεντο. v. 14. πατάξαντα) πατάξαντος. ibid. πρὸς αὐτοὺς) πρὸς αὐτὸν. ib. ἑαυτῷ) αὐτῷ. ib. αὐτοῖς αὐτὸς) transposita. v. 15. Ἀμεσίαν) ἀμασίαν. ibid. προφήτας, καὶ εἶπον) προφήτην, καὶ εἶπεν. ib. ἐξείλαντο) ἐξείλοντο. v. 16. αὐτῷ, καὶ εἶπεν) αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν. ibid. πρόσεχε μὴ) πρόσεχε ἵνα μὴ. v. 17. Ἀμασίας, καὶ) ἀμασίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα, καὶ. ibid. δεῦρο, ὀφθῶμεν) δεῦρο, καὶ ὀφθῶμεν. v. 18. Ὀχὸζ) ἀχχοὺχ. ibid. ἦλθαν) ἦλθον. ib. Ἀχέχ.) ἀχχοὺχ. v. 19. ἐπάταξας) ἐπάταξα. ibid. ἡ καρδία) addit σε. ib. κάθησο) κάθισον.

σωπον Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτῦ.

23. Καὶ τὸν Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα τὸν τῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ἰωάχαζ κατέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βαιθσαμὺς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ κατέσπασεν ἀπὸ τῦ τείχους Ἰερουσαλὴμ, ἀπὸ πύλης Ἐφραὶμ ἕως πύλης γωνίας, τετρακοσίους πήχεις.

τριακοσίους

24. Καὶ πᾶν τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ παρὰ τῷ Ἀβδεδὸμ, καὶ τὸς θησαυροὺς οἴκε τῦ βασιλέως, καὶ τὸς υἱὸς τῶν συμμίξεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

25. Καὶ ἔζησεν Ἀμασίας ὁ τῦ Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς τὸν τῦ Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραὴλ ἔτη δεκαπέντε.

26. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀμασίε, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίε βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ;

27. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη Ἀμασίας ἀπὸ Κυρίε, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἀπέστειλαν κατόπιθεν αὐτῦ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.

28. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

ΚΕΦ. Κς'. XXVI.

ΚΑΙ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ὀζίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμασίου.

2. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

3. Υἱὸς δεκαἑξ ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀζίας, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἰεχελία ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.

4. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμασίας ὁ πατὴρ αὐτῦ.

5. Καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν Κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις Ζαχαρίου τῦ συνιόντος ἐν φόβῳ Κυρίε, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ ἐζήτησε τὸν Κύριον, καὶ εὐώδωσεν αὐτῷ Κύριος.

6. Καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπολέμησε πρὸς τὸς ἀλλοφύλους, καὶ κατέσπασε τὰ τείχη Γὲθ, καὶ τὰ τείχη Ἰαβνὴ, καὶ τὰ τείχη Ἀζώτε, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις Ἀζώτε, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.

Ἰαβεὶς

7. Καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν Κύριος ἐπὶ τὸς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπὶ τὸς Ἄραβας τὸς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας, καὶ ἐπὶ τὸς Μιναίους.

8. Καὶ ἔδωκαν οἱ Μιναῖοι δῶρα τῷ Ὀζίᾳ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτῦ ἕως εἰσόδε Αἰγύπτου, ὅτι κατίσχυσεν ἕως ἄνω.

V. 22. ἔφυγον) ἔρυγεν. V. 23. Ἰωὰς βασιλεὺς) ἰωὰς υἱὸς ἰωάχαζ κατέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς. ibid. τριακοσίους) τετρακοσίους. V. 27. Λαχεὶς) λαχὶς, passim. CAP. XXVI. V. 1. αὐτὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν) αὐτὸς υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν. V. 3. δεκαἑξ) ἑκκαίδεκα. V. 6. Ἰαβεὶς) ἰαβνὴ.

πύργον 9. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας πύργους ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς φάραγγος, καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσε.

10. Καὶ ᾠκοδόμησε πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμησε λάκκους πολλοὺς, ὅτι κλήνη πολλὰ ὑπῆρχον αὐτῷ ἐν σεφηλᾶ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ ἀμπελουργοὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ ἐν τῷ Καρμήλῳ, ὅτι φιλογεωργὸς ἦν.

11. Καὶ ἐγένετο τῷ Ὀζίᾳ δυνάμεις ποιῆσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν εἰς ἀριθμόν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἰεϊὴλ τῆ γραμματέως, καὶ Μαασαίου τῆ κριτῆ, διὰ χειρὸς Ἀναν[ε]ίου τῆ διαδόχου τῆ βασιλέως· Μαασαίου

12. πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν πατριαρχῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισχίλιοι ἑξακόσιοι,

13. καὶ μετ' αὐτῶν δύναμις πολεμικὴ, τριακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑπτὰ χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. ἦτοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους.

ἡτοίμαζεν 14. Καὶ ἡτοίμασεν αὐτοῖς Ὀζίας πάσῃ τῇ δυνάμει θυρεοὺς, καὶ δόρατα, καὶ περικεφαλαίας, καὶ θώρακας, καὶ τόξα, καὶ σφενδόνας εἰς λίθους.

15. Καὶ ἐποίησεν ἐν Ἰερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανευμένας λογισῆ, τῆ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, βάλλειν βέλεσι καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ ἠκούθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕως πόρρω· ὅτι ἐθαυμαςώθη τῆ βοηθῆναι ἕως ἧ κατίσχυσε.

16. Καὶ ὡς κατίσχυσεν, ὑψώθη ἡ καρδία αὐτῆ τῆ καὶ αφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν ἐν Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῆ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου θυμιάσαι ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον τῶν θυμιαμάτων·

17. καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτῆ Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς, καὶ μετ' αὐτῆ ἱερεῖς τῆ Κυρίου ὀγδοήκοντα, υἱοὶ δυνατοί.

18. Καὶ ἔςησαν ἐπὶ Ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ· ἧ σοὶ, Ὀζία, θυμιάσαι τῷ Κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσι, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις, θυμιάσαι· ἔξελθε ἐκ τῆ ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέςης ἀπὸ Κυρίου· καὶ ἐκ ἔσαι σοι τῆτο εἰς δόξαν παρὰ Κυρίου Θεοῦ.

19. Καὶ ἐθυμώθη Ὀζίας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ τὸ θυμιατήριον τῆ θυμιάσαι ἐν τῷ ναῷ· καὶ ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτῆ, ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐπάνω τῆ θυσιαςηρίου τῶν θυμιαμάτων.

20. Καὶ ἐπέςρεψεν ἐπ' αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ, καὶ κατέσπευσαν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς

V. 9. πύργον) πύργους. V. 10. ὑπῆρχον) ὑπῆρχεν. ibid. Φιλογεωργὸς) γεωργὸς. V. 11. δυνάμεις ποιῆσαι) δύναμις ποιοῦσα. ibid. καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς) καὶ ἐκπορευομένη εἰς παράταξιν εἰς πόλεμον καὶ εἰσπορευομένη εἰς. ib. Καὶ ὁ ἀριθμὸς) καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς. ib. Μασσαίου) μαασίου. V. 13. ἑπτὰ χιλιάδες) ἑπτακισχίλιοι. V. 14. ἡτοίμαζεν) ἡτοίμασεν. V. 15. σφενδόνας εἰς λίθους.) transposita. V. 16. ἑαυτῆ) αὐτοῦ. V. 18. εἶπον) εἶπαν. ibid. τοῖς υἱοῖς) absque articulo. ib. θυμιάσαι) θῦσαι. V. 19. ναῷ· ἐν τῷ) ναῷ· καὶ ἐν τῷ. V. 20. ἐπ' αὐτὸν ὁ ἱερεὺς) πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεύς.

αὐτὸς ἔστευσεν ἐξελθεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν Κύριος.

21. Καὶ ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς ἕως τῆς ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτῦ, καὶ ἐν οἴκῳ Ἀπφεσωθ ἐκάθητο λεπρὸς, ὅτι ἀπεκλίθη ἀπὸ οἴκου Κυρίου. Καὶ Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

22. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ὀζίᾳ τῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ εἰσὶ γεγραμμένοι ὑπὸ Ἰεσσίᾳ τῦ προφήτε.

23. Καὶ ἐκοιμήθη Ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν τῷ πεδίῳ (μετὰ) τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων, ὅτι εἶπαν, ὅτι λεπρός ἐστι. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωνάθαν σεν Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΥΙΟΣ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωάθαμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαεξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῦ Ἰερουσὰ, θυγάτηρ Σαδώκ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίᾳ, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτῦ, ἀλλ' οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου, καὶ ἔτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο.

3. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου (καὶ) τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἐν τείχει τῦ Ὀφλὰ ᾠκοδόμησε πολλά.

4. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς, καὶ οἰκήσεις, καὶ πύργους.

5. Αὐτὸς ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίε, καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ κριθῶν δέκα χιλιάδας. ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ.

6. Κατίσχυσεν Ἰωάθαμ, ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδὸς αὐτῦ ἐναντίον Κυρίου Θεῦ αὐτοῦ.

7. Καὶ οἱ λόγοι Ἰωάθαμ οἱ λοιποὶ, καὶ ὁ πόλεμος, καὶ αἱ πράξεις αὐτῦ, ἰδὲ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ Βασιλέων βιβλίων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν βασιλεύσας, καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

V. 21. ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς) ὀζίας ὁ βασιλεὺς ἦν. ibid. ἕως τῆς ἡμέρας) ἕως ἡμέρας. ib. Ἰωάθαμ) ἰωάθαν. v. 22. τῦ βασιλέως) non habet. ibid. ἰδὲ εἰσὶ) deeſt. v. 23. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ibid. (μετὰ) abeſt. ib. Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς) ἰωάθαμ υἱὸς. CAP. XXVII. v. 1. εἴκοσι) Τιὸς εἴκοσι. ibid. δεκαεξ) ἑκκαίδεκα. v. 2. πάντα ὅσα) πάντα ἃ. v. 3. (καὶ) abeſt. ibid. τῦ Ὀφλὰ) ὀπὲλ. v. 4. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν) non habet. v. 5. κατ' ἐνιαυτὸν) καὶ κατ' ἐνιαυτὸν. ibid. ἐν δευτέρῳ) ἐν τῷ δευτέρῳ. v. 7. Καὶ οἱ λόγοι Ἰωάθαμ οἱ λοιποὶ) καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωάθαμ. ibid. γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίων) γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ. v. 8. abeſt ab *Edit. Rom.* v. 9. ἑαυτῦ) αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΥΙΟΣ εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαὲξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐπορεύθη κατὰ τὰς ὁδὸς τῶν βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησε,

3. καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἔθυεν ἐν γῇ Βεεννόμ· καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ πυρὸς κατὰ τὰ βδελύγματα πάντων τῶν ἐθνῶν (τῶν ἀπερισμήτων τούτων, καὶ) ὧν ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. γῇ Βεεννόμ

4. Καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

5. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ διὰ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἠχμαλώτευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἤγαγεν εἰς Δαμασκὸν καὶ εἰς τὰς χεῖρας βασιλέως Ἰσραὴλ παρέδωκαν αὐτὸν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην.

6. Καὶ ἀπέκλεινε Φακεὲ ὁ τοῦ Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἰούδᾳ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύι, ἐν τῷ αὐτὸς καταλιπεῖν τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

7. Καὶ ἀπέκλεινε Ζεχρὶ ὁ δυνατὸς τοῦ Ἐφραὶμ τὸν Μαασίαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν Ἐζρικὰν ἡγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἐλκανὰ τὸν διάδοχον τοῦ βασιλέως. Ἐξεχρὶ Μασίαν

8. Καὶ ἠχμαλώτευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τριακοσίας χιλιάδας, γυναῖκας, υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν τὰ σκῦλα εἰς Σαμάρειαν.

9. Καὶ ἐκεῖ ἦν ὁ προφήτης τοῦ Κυρίου, Ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ὀργὴ Κυρίου Θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκλείσατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕως τῶν οὐρανῶν ἔφθακε.

10. Καὶ νῦν υἱοὺς Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ ὑμεῖς λέγετε κατακλῆσεσθαι εἰς δέλεις καὶ δέλας. οὐκ ἰδοὺ εἰμι μεθ' ὑμῶν μαρτυρῆσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν; οὐχ

11. Καὶ νῦν ἀκούσατέ μου, καὶ ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλωτεύσατε τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἐφ' ὑμῖν. αἰχμαλωτεύσατε

12. Καὶ

CAP. XXVIII. v. 1. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαὲξ ἐβασίλευσεν) Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν. v. 2. τῶν βασιλέων) absque articulo. v. 3. ἔθυεν ἐν γῇ Βεεννόμ) ἐν γὲ βενεννόμ. ibid. πάντων) abeſt. ib. (τῶν ἀπερισμήτων τούτων, καὶ) non habet. ib. τῶν υἱῶν) absque articulo. v. 5. εἰς τὰς χεῖρας) εἰς χεῖρας. ibid. παρέδωκαν) παρέδωκεν. v. 6. Ῥομελίου) ῥομελία. ibid. αὐτὸς καταλιπεῖν) transpoſita. ib. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. Ἐζεχρὶ) ζεχρὶ. ib. Μασίαν) μαασίαν. v. 8. ἠχμαλώτευσαν) ἠχμαλώτισαν. ibid. υἱὸς) καὶ υἱοὺς. v. 9. ἐπὶ τὸν Ἰούδαν) absque articulo. v. 10. κατακλῆσεσθαι) κατακλῆσαθαι. ibid. οὐκ ἰδοὺ) οὐκ ἰδού. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 11. νῦν) καὶ νῦν. ibid. αἰχμαλωτεύσατε) ἠχμαλωτεύσατε.

12. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἀζαρίας ὁ τῦ Ἰωαναὰν, καὶ Βαραχίας ὁ τῦ Μοσολλαμὼθ, καὶ Ἐζεκίας ὁ τῦ Σελλὴμ, καὶ Ἀμασίας ὁ τῦ Ἀλδὶ ἐπὶ τὲς ἐρχομένους ἀπὸ τῦ πολέμου,

Ἀδδὶ

13. καὶ εἶπαν αὐτοῖς· οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ ἁμαρτάνειν τῷ Κυρίῳ ἐφ' ἡμᾶς ὑμεῖς λέγετε προθεῖναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ἡμῶν, ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν, καὶ ὀργὴ θυμοῦ Κυρίε ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

προθεῖναι

14. Καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων, καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας.

15. Καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες οἱ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι, καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας τὲς γυμνὲς περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς, καὶ ὑπέδησαν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκαν φαγεῖν καὶ ἀλείψασθαι, καὶ ἀντελάβοντο ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀσθενοῦντος, καὶ κατέστησαν αὐτοὺς εἰς Ἰεριχὼ πόλιν Φοινίκων πρὸς τὲς ἀδελφὲς αὐτῶν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς Σαμάρειαν.

16. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς βασιλέα Ἀσσὺρ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐν τούτῳ,

17. ὅτι Ἰδουμαῖοι ἐπέθεντο, καὶ ἐπάταξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἠχμαλώτευσαν αἰχμαλωσίαν.

18. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τῦ Ἰέδα, καὶ ἔλαβον τὴν Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Αἰλὼν, καὶ τὴν Γαδηρὼθ, καὶ τὴν Σωχὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Θαμνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ.

Γαμαιζαὶ

19. Ὅτι ἐταπείνωσε Κύριος τὸν Ἰέδαν διὰ Ἄχαζ βασιλέα Ἰέδα, ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει ἀπὸ Κυρίου.

20. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν Θαλγαθφαλνασὰρ βασιλεὺς Ἀσσὺρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.

Θαγλαθφαλνασὰρ

21. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὰ ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ Ἀσσύρ· καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ,

22. ἀλλ' ἢ τῷ θλιβῆναι αὐτόν· καὶ προσέθηκε τῦ ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ·

23. ἐκζητήσω τὲς Θεὲς Δαμασκοῦ τὲς τύπτοντάς με, καὶ εἶπεν· ὅτι θεοὶ βασιλέως Συρίας αὐτοὶ κατισχύσουσιν αὐτὲς, αὐτοῖς τοίνυν θύσω, καὶ ἀντιλήψονταί με. καὶ αὐτοὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς σκῶλον, καὶ παντὶ Ἰσραήλ.

24. Καὶ

V. 12. Ἀζαρίας ὁ τῦ Ἰωαναὰν) οὐδείας ὁ τῦ Ἰωανοῦ. ibid. Μοσολλαμὼθ) μωσολαμὼθ. ib. Ἀδδὶ) ἐλδαὶ. V. 13. προθεῖναι) προθεῖναι. ibid. ἄγνοιαν) addit ἡμῶν. V. 15. ἐν ὑποζυγίοις) præmittit καὶ. ibid. ὑπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. V. 16. Ἄχαζ) ὁ βασιλεὺς ἄχας. V. 17. Ἰδουμαῖοι) οἱ ἰδουμαῖοι. ibid. ἠχμαλώτευσαν) ἠχμαλώτισαν. V. 18. Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Αἰλὼν) adjicit, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ τὴν αἴλὼν. ibid. Γαδηρὼθ) γαληρὼ. ib. καὶ Θαμνὰ) καὶ τὴν θαμνὰ. ib. Γαμαιζαὶ) γαμιζὼ. V. 20. Θαγλαθφαλνασὰρ) θαλγαφελασὰρ. ibid. ἐπάταξεν) ἔθλιψεν. V. 21. βοήθειαν αὐτῷ) βοήθειαν αὐτῷ ἦν. V. 22. ὁ βασιλεὺς) addit ἄχας. V. 23. κατισχύσουσιν) adjicit αὐτὲς.

24. Καὶ ἀπέσησεν Ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου Κυρίου, καὶ κατέκοψεν αὐτὰ, καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήρια ἐν πάσῃ γωνίᾳ ἐν Ἱερουσαλὴμ,

25. καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἐν Ἰούδᾳ ἐποίησεν ὑψηλὰ θυμιᾶν θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ παρώργισαν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν. ἐποίησαν

26. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται, ἰδοὺ γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

27. Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, ὅτι οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτὸν εἰς τὰς τάφους τῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ Ἐζεκίας ἐβασίλευσεν ὢν εἰκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, καὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβιὰ, θυγάτηρ Ζαχαρίου. Ἀβδαθύθ

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔτη ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἀνέῳξε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς.

4. Καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολάς,

5. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου οἱ Λευῖται, νῦν ἁγνίσθητε, καὶ ἁγνίσατε τὸν οἶκον Κυρίου Θεοῦ πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσίαν ἐκ τῶν ἁγίων.

6. Ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα.

7. Καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμίασαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ, Θεῷ Ἰσραήλ.

8. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐπὶ τὸν Ἰούδαν καὶ ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν, καὶ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συριγμὸν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.

9. Καὶ ἰδοὺ πεπλήγασιν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐχ αὐτῶν, ὃ καὶ νῦν ἐστιν.

10. Ἐπὶ τέτοις νῦν ἐστιν ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην μου, διαθήκην Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψει τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν.

11. Καὶ

v. 24. ἐποίησεν αὐτῷ) ἐποίησεν ἑαυτῷ. ibid. Ἱερουσαλὴμ,) ἐν ἱερουσαλὴμ. **v. 25.** ἐποίησαν) ἐποίησεν. ibid. Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. **v. 27.** ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XXIX. **v. 1.** Ἀββαθύθ) ἀβιὰ. **v. 3.** ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ) ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ. **v. 5.** πατέρων) τῶν πατέρων. **v. 6.** Κυρίου) adjicit θεοῦ ἡμῶν. ibid. ἐγκατέλιπον) ἐγκατέλιπαν. ib. τὸ πρόσωπον) addit αὐτῶν. **v. 7.** τῷ ἁγίῳ) ἐν τῷ ἁγίῳ. **v. 8.** θυμῷ) ὀργῇ. ibid. καὶ ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ.) ἐπὶ deest. ib. συριγμὸν) συρισμόν. **v. 9.** μαχαίρᾳ) ἐν μαχαίρᾳ. ibid. οὐχ αὐτῶν) οὐκ αὐτῶν.

11. Καὶ νῦν μὴ διαλίπητε, ὅτι ἐν ὑμῖν ἠρέτικεν Κύριος σῆναι ἐναντίον αὐτῦ λειτουργεῖν, καὶ εἶναι αὐτῷ λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας.

Μαὲθ 12. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται, Μαὰθ Ζαχαρίας ὁ τῦ Ἀμασὶ, καὶ Ἰωὴλ ὁ τῦ Ἀζαρίας ἐκ τῶν υἱῶν Καάθ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ Κεὶς ὁ τῦ Ἀβδὶ, καὶ Ἀζαρίας ὁ τῦ Ἰαλελήλ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Γεδσὼν, Ἰωὰ ὁ τῦ Ζεμμαὰθ, καὶ Ἰωδὰν ὁ τῦ Ἰωαχά·

13. Καὶ τῶν υἱῶν Ἐλισαφὰν, Ζαμβρὶ, καὶ Ἰειήλ· καὶ τῶν υἱῶν Ἀσὰφ, Ζαχαρίας καὶ Ματθανίας.

14. Καὶ τῶν υἱῶν Αἱμὰν, Ἰειὴλ καὶ Σαμείας Σεμεΐ· καὶ τῶν υἱῶν Ἰδιθοὺν Σαμαίας, καὶ Ὀζιήλ.

15. Καὶ συνήγαγον τὲς ἀδελφὲς αὐτῶν, καὶ ἡγνίσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τῦ βασιλέως διὰ προσάγματος Κυρίε, καθαρίσαι τὸν οἶκον Κυρίε.

16. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον Κυρίου ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλαν πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίε, καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου Κυρίου· καὶ ἐδέξαντο οἱ Λευῖται ἐκβαλεῖν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων ἔξω.

17. Καὶ ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ νουμηνίᾳ τῦ μηνὸς τῦ πρώτε ἁγνίσαι, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τῦ μηνὸς εἰσῆλθαν εἰς τὸν ναὸν τῦ Κυρίε, καὶ ἡγνισαν τὸν οἶκον Κυρίε ἐν ἡμέραις ὀκτὼ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς τῦ πρώτε συνετέλεσαν.

18. Καὶ εἰσῆλθον ἔσω πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν· ἡγνίσαμεν πάντα τὰ ἐν οἴκῳ Κυρίε, τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς,

19. καὶ πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐμίανεν Ἀχὰζ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῦ ἐν τῇ ἀποστασίᾳ ἑαυτῦ, ἡτοιμάκαμεν καὶ ἡγνίκαμεν, ἰδὲ ἐστιν ἐναντίον τῦ θυσιαστηρίε Κυρίε.

20. Καὶ ὤρθρισεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τὲς ἄρχοντας τῆς πόλεως, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίε.

21. Καὶ ἀνήνεγκε μόσχους ἑπτὰ, κριὲς ἑπτὰ, ἀμνὲς ἑπτὰ, χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ Ἰσραήλ· καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίε. χειμάῤῥους

22. Καὶ ἔθυσαν τὲς μόσχους, καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τὲς κριὲς, καὶ προσέχεαν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τὲς ἀμνὲς, καὶ περιέχεον τὸ αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ.

23. Καὶ

V. 12. Μαὲθ) μαὰθ. ibid. Ζαχαρίας) ἐζεκίου. ib. Ἰαλελήλ·) ἰλαελήλ. Ib. Γεδσὼν, Ἰωὰ) γεδσωνὶ, ἰωδαὰδ. ib. Ἰωδὰν ὁ τῦ Ἰωαχά.) ἰωαδάμ. οὗτοι υἱοὶ ἰωαχά. V. 14. Σαμείας) σαμαίας. V. 16. ἐξέβαλαν) ἐξέβαλον. V. 17. ἤρξαντο) ἤρξατο. ibid. τῦ μηνὸς τῦ πρώτε) τῦ πρώτου μηνός. ib. ναὸν τῦ Κυρίου) ναὸν κυρίου. ib. ἑκκαιδεκάτῃ) τρισκαιδεκάτῃ. V. 18. εἰσῆλθον) εἰσῆλθαν. V. 19. Ἀχὰζ ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ib. ἡγνίκαμεν) ἡγνίσαμεν. V. 21. χειμάῤῥους) χιμάρους. V. 22. προσέχεον) προσέχεαν.

χειμάρ-ρους

23. Καὶ προσήγαγον τὰς χιμάρους τὰς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας ἑαυτῶν ἐπ' αὐτάς·

24. καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ ἐξιλάσαντο τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ παντὸς Ἰσραήλ· ὅτι περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἡ ὁλοκαύτωσις, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας.

25. Καὶ ἔστησε τοὺς Λευίτας ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν Δαυὶδ τοῦ βασιλέως, καὶ Γὰδ τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ, καὶ Νάθαν τοῦ προφήτου, ὅτι δι' ἐντολῆς Κυρίου τὸ πρόσταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν.

26. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις Δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι.

27. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἀνενέγκαι τὴν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ.

28. Καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ ᾄδοντες, καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζουσαι ἕως οὗ συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις.

29. Καὶ ὡς συνετέλεσαν ἀναφέροντες, (καὶ) ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ εὑρεθέντες, καὶ προσεκύνησαν.

30. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τοῖς Λευίταις, ὑμνεῖν τὸν Κύριον ἐν λόγοις Δαυὶδ καὶ Ἀσὰφ τοῦ προφήτου· καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

31. Καὶ ἀπεκρίθη Ἐζεκίας, καὶ εἶπε· νῦν ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν Κυρίῳ, προσαγάγετε, καὶ φέρετε θυσίας, καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον Κυρίου. Καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας, καὶ αἰνέσεις εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις.

32. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μόχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατὸν, ἀμνοὶ διακόσιοι, εἰς ὁλοκαύτωσιν Κυρίῳ πάντα ταῦτα·

33. καὶ οἱ ἡγιασμένοι μόχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια·

34. Ἀλλ' ἢ οἱ ἱερεῖς ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀντελάβοντο αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται, ἕως οὗ συνετελέσθη τὸ ἔργον, καὶ ἕως οὗ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι οἱ Λευῖται ἡγνίσθησαν προθύμως παρὰ τοὺς ἱερεῖς.

35. Καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις πολλὴ ἐν τοῖς ἐσαι τῆς τελειώσεως τοῦ σωτηρίου, καὶ τῶν

v. 23. χειμάρρους) χιμάρους. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 24. ὅτι περὶ παντὸς Ἰσρ. εἶπεν ὁ βασιλεὺς) ὅτι εἶπεν ὁ βασιλεὺς περὶ παντὸς ἰσραὴλ. v. 25. δι' ἐντολῆς) διὰ ἐντολῆς. v. 27. τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ σαλπ.) κυρίῳ, καὶ σαλπ. v. 28. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. ibid. ψαλτῳδοὶ) καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ. ib. καὶ αἱ σάλπιγγες) abeſt articulus. v. 29. (καὶ) abeſt. v. 30. ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας) transpoſita. ibid. καὶ πάντες οἱ) καὶ οἱ. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 31. θυσίας, καὶ αἰνέσεως) καὶ deeſt. ibid. εἰς οἶκον Κυρίου.) adjicit, Καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας, καὶ αἰνέσεις εἰς οἶκον κυρίου. v. 34. ὀλίγοι ἦσαν) transpoſita. ibid. δεῖραι) ἐκδεῖραι. ib. ἡγνίσθησαν προθύμως) προθύμως ἡγνισαν.

τῶν σπονδῶν τῆς ὁλοκαυτώσεως· καὶ κατασθάθη τὸ ἔργον ἐν οἴκῳ Κυρίου.

36. Καὶ ηὐφράνθη Ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαὸς, διὰ τὸ ἡτοιμακέναι τὸν Θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος.

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

Ἰέδαν ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰέδα, καὶ ἐπιστολὰς ἔγραψεν ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ ἐλθεῖν εἰς οἶκον Κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ Φασὲκ τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ Φασὲκ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ·

3. ὃ γὰρ ἐδυνάθησαν ποιῆσαι αὐτὸ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ ἱερεῖς οὐχ ἡγνίσθησαν ἱκανοὶ, καὶ ὁ λαὸς ὐ συνήχθη εἰς Ἱερουσαλήμ.

4. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐναντίον τῆς ἐκκλησίας.

5. Καὶ ἔστησαν λόγον διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δὰν, ἐλθόντας ποιῆσαι τὸ Φασὲκ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι πλῆθος ἐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.

6. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰέδαν κατὰ τὸ πρόσαγμα τοῦ βασιλέως, λέγοντες· υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς Κύριον Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιστρέψει τὸς ἀνασεσωσμένους, τὸς καταλειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ. Ἰακὼβ

7. Καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστησαν ἀπὸ Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε.

8. Καὶ νῦν μὴ σκληρύνητε τὸς τραχήλους ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε δόξαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ εἰσέλθατε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν θυμὸν ὀργῆς.

9. Ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς Κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἔναντι πάντων αἰχμαλωτισάντων αὐτὸς, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, καὶ ἐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν.

10. Καὶ οἱ τρέχοντες ἦσαν διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ ἕως Ζαβουλών. Καὶ ἐγένοντο ὡς καταγελῶντες αὐτῶν, καὶ καταμωκώμενοι.

11. Ἀλλὰ ἄνθρωποι Ἀσὴρ, καὶ ἀπὸ Μανασ-

CAP. XXX. v. 1. Ἰέδαν) Ἰούδα. v. 2. ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ) ἐν Ἱερουσαλὴμ. v. 3. ἐδυνάθησαν ποιῆσαι αὐτὸ) ἠδυνάθησαν ποιῆσαι αὐτό. v. 5. ἐν Ἱερουσαλὴμ) εἰς Ἱερουσαλὴμ. v. 6. υἱοὶ Ἰσρ.) οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. ibid. πρὸς Θεὸν) πρὸς κύριον Θεὸν. ib. Ἰακὼβ) Ἰσραὴλ. ib. ἐπιστρέψει) ἐπιστρέψατε. v. 7. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 8. τὸς τραχήλους ὑμῶν, δότε) τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε. ibid. εἰσέλθατε) εἰσέλθετε. v. 9. πάντων αἰχμαλ.) πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων. ibid. ἐπιστρέψει) ἀποστρέψει. ib. ὁ Θεὸς ὑμῶν) ὁ Θεὸς ἡμῶν. v. 10. οἱ τρέχοντες ἦσαν) transposita.

Μανασσῆ, καὶ ἀπὸ Ζαβελὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα.

12. Καὶ ἐγένετο χεὶρ Κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ Κυρίου.

13. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ πολὺς λαὸς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα.

14. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ καθεῖλαν τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέσπασαν καὶ ἔῤῥιψαν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων.

15. Καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου. Καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐνετράπησαν καὶ ἡγνίσθησαν, καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς οἶκον Κυρίου.

16. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν ἑαυτῶν, κατὰ τὸ κρίμα ἑαυτῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν Λευιτῶν.

17. Ὅτι πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίσθη, καὶ οἱ Λευῖται ἦσαν τοῦ θύειν τὸ Φασὲκ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνισθῆναι τῷ Κυρίῳ·

18. ὅτι τὸ πλεῖσον τοῦ λαοῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβελὼν οὐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ ἔφαγον τὸ Φασὲκ παρὰ τὴν γραφήν. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας περὶ αὐτῶν, λέγων· Κύριος ὁ ἀγαθὸς ἐξιλάσθω.

19. ὑπὲρ πάσης καρδίας κατευθυνέσης ἐκζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ὃ κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων.

20. Καὶ ἐπήκουσε Κύριος τῷ Ἐζεκίᾳ, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν.

21. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ καθυμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις τῷ Κυρίῳ.

22. Καὶ ἐλάλησεν Ἐζεκίας ἐπὶ πᾶσαν καρδίαν τῶν Λευιτῶν, καὶ τῶν συνιόντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ Κυρίῳ· καὶ συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντες θυσίας σωτηρίου, καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

23. Καὶ ἐβουλεύσατο ἡ ἐκκλησία ἅμα ποιῆσαι ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ.

24. Ὅτι Ἐζεκίας ἀπήρξατο τῷ Ἰούδᾳ, τῇ ἐκκλησίᾳ μόχους χιλίους καὶ ἑπτακισχίλια πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ μόχους χιλίους, καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος.

25. Καὶ ηὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκ-

v. 11. καὶ Ἰούδα.) καὶ εἰς Ἰούδα. v. 12. τὸ πρόσταγμα) τὰ προστάγματα. v. 13. πολὺς λαὸς) transposita. v. 15. ἡγνίσθησαν) ἥγνισαν. ibid. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. v. 16. ἑαυτῶν) αὐτῶν, bis. v. 18. τὸ πλεῖσον) absque articulo. ibid. καὶ Ζαβουλὼν οὐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ) ζαβελὼν οὐχ ἥγνισαν, ἀλλ'. ib. γραφήν· Καὶ) γραφήν. τότο καὶ. ib. ὁ ἀγαθὸς.) ἀγαθὸς. v. 19. ἑαυτοῦ) αὐτῶν. v. 22. θυσίας) θυσίαν. ibid. Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 24. μόχους χιλίους) transposita.

ἡ ἐκκλησία Ἰούδα, καὶ οἱ εὑρεθέντες ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἀπὸ γῆς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰούδᾳ.

26. Καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη ἐν Ἰερουσαλήμ· ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σαλωμὼν υἱοῦ Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ὃκ ἐγένετο τοιαύτη ἑορτὴ ἐν Ἰερουσαλήμ.

27. Καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ηὐλόγησαν τὸν λαὸν, καὶ ἐπηκούθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

ΚΑΙ ὡς συνετελέσθη πάντα ταῦτα, ἐξῆλθε πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ συνέτριψαν τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰς βωμὰς ἀπὸ πάσης Ἰουδαίας καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ ἕως εἰς τέλος. Καὶ ἐπέστρεψαν πᾶς Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, καὶ εἰς τὰς πόλεις ἑαυτῶν. ἐπέστρεψεν

2. Καὶ ἔταξεν Ἐζεκίας τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκάστου κατὰ τὴν ἑαυτοῦ λειτουργίαν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις εἰς τὴν ὁλοκάυτωσιν, καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου, καὶ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

3. καὶ μερὶς τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν δειλινὴν, καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα, καὶ εἰς τὰς νεομηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου.

4. Καὶ εἶπεν τῷ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ, δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ οἴκου Κυρίου. κατισχύσουσιν

5. Καὶ ὡς προσέταξε τὸν λόγον, ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου, καὶ οἴνου, καὶ ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν γέννημα ἀγροῦ, καὶ ἐπιδέκατα πάντα ἤνεγκαν εἰς πλῆθος οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. γέννημα

6. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόχων καὶ προβάτων, καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῶν· καὶ εἰσήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς.

7. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ συνετελέσθησαν.

8. Καὶ ἦλθεν Ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ εἶδον τοὺς σωροὺς, καὶ ηὐλόγησαν τὸν Κύριον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. εἶδοντες

Ζ z 2 9. Καὶ

v. 25. ἐξ Ἰσραὴλ) ἐξ ἱερουσαλὴμ. ibid. ἐν Ἰούδᾳ.) ἰούδα. v. 26. ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σαλ.) ἀπὸ ἡμερῶν σαλωμών. v. 27. καὶ οἱ Λευῖται καὶ ηὐλ.) οἱ λευῖται, καὶ εὐλόγησαν. CAP. XXXI. v. 1. ἐξέκοψαν) ἔκοψαν. ibid. πάσης Ἰουδαίας) πάσης τῆς ἰουδαίας. ib. ἐπέστρεψεν) ἐπέστρεψαν. ib. ἑαυτῶν) αὐτοῦ. ib. ἑαυτῶν.) αὐτῶν. v. 2. λειτουργεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς) λειτουργεῖν ἐν ταῖς πύλαις ἐν ταῖς αὐλαῖς. v. 3. ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα) καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς τὰ σάββατα. v. 4. εἶπεν) εἶπαν. ibid. κατισχύσουσιν) κατισχύσωσιν. v. 5. ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) ἐπλεόνασεν ἰσρ. ibid. γέννημα) γέννημα. ib. ἤνεγκαν εἰς πλῆθος) transposita. v. 6. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ) ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ. v. 8. εἶδοντες) εἶδον.

9. Καὶ ἐπυνθάνετο Ἐζεκίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωζῶν.

10. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων εἰς οἶκον Σαδὼκ, καὶ εἶπεν· ἐξ ἧς ἤρξαι ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς οἶκον Κυρίε, ἐφάγομεν, καὶ ἐπίομεν, καὶ κατελείπομεν ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι Κύριος ἐυλόγησε τὸν λαὸν ἑαυτῦ, καὶ κατελίπομεν ἔτι τὸ πλῆθος τῦτο.

11. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἔτι ἑτοιμάσαι παστοφόρια εἰς οἶκον Κυρίου· καὶ ἡτοίμασαν,

12. καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν πίστει· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτης Χωνενίας ὁ Λευίτης, καὶ Σεμεῖ ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ διαδεχόμενος, Χωχενίας

13. καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζαζὰς, καὶ Ναὲθ, καὶ Ἀσαὴλ, καὶ Ἱεριμὼθ, καὶ Ἰωζαβὰθ Ἰωζαβὰδ, καὶ * Ἐλιὴλ, καὶ Σαμαχία, * Ἰειὴλ καὶ Μαὰθ, καὶ Βαναίας, καὶ οἱ υἱοὶ Χωχενίε αὐτῦ καθεζαμένοι διὰ Χωνενία, καὶ Σεμεῖ τῦ ἀδελφῦ αὐτῦ, καθὼς προσέταξεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ Ἀζαρίας ὁ ἡγέμενος οἴκε Κυρίε.

14. Καὶ Κωρὴ ὁ τῦ Ἰεμνὰ ὁ Λευίτης, ὁ πυλωρὸς κατ' ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρχὰς Κυρίε, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων,

15. διὰ χειρὸς Ὀδὸμ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Ἰησοῦ, καὶ Σεμεΐ, καὶ Ἀμαρίας, καὶ Σεχονίας διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν πίστει, δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρὸν, Μαρίας

16. ἐκλὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν τριετῦς καὶ ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον Κυρίε, εἰς λόγον ἡμερῶν εἰς ἡμέραν, εἰς λειτυργείαν ἐφημερίαις διατάξεως αὐτῶν.

17. Οὗτος ὁ καταλοχισμὸς τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω ἐν διατάξει,

18. ἐγκαταλοχίσαι ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ ἐν καταυἱῶν αὐτῶν, καὶ θυγατέρων αὐτῶν εἰς λοχίαις πᾶν τὸ πλῆθος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὸν τὸ ἅγιον.

19. Τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσι, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει, ἄνδρες οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι, δῦναι μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καταριθμεμένῳ ἐν τοῖς Λευίταις.

20. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἐζεκίας ἐν παντὶ Ἰέδᾳ, καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν, καὶ τὸ εὐθὲς ἐναντίον Κυρίε Θεῦ αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξεζήτησε

v. 10. Σαδὼκ, ἐξ) σαδὼκ, καὶ εἶπεν· ἐξ. ibid. κατελείπομεν, ὅτι) κατελίπομεν ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι. v. 12. ib. εὐλόγησε τ. λ. ἑαυτῦ) ηὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτῦ. ib. ἔτι τὸ πλῆθος) ἐπὶ τὸ πλῆθος. v. 12. ib. εἰσήνεγκαν) ἤνεγκαν. ibid. Χωχενίας) χωνενίας. v. 13. Ὀζαζὰς) ὀζίας. ibid. Ἰωζαβὰθ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Σαμ.) ἰωζαβὰδ, καὶ ἐλιὴλ, καὶ ὁ σαμαχία. ib. Χωχενίε) χωνενίου. ib. ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας) transpositа. v. 14. Κωρὴ) κορὴ. ibid. κατ' ἀνατολὰς) κατὰ ἀνατολὰς. v. 15. Ἰησοῦ) ἰησοὺς. ibid. Μαρίας) ἀμαρίας. ib. καὶ κατὰ τὸν μικρὸν) καὶ τὸν μικρὸν. v. 18. ἐν καταλοχίαις) ἐγκαταλοχίσαι. ibid. τὸ πλῆθος) πλῆτος. ib. ἡγίασαν τὸν ἅγιον) ἥγνισαν τὸ ἅγιον. v. 20. ἐναντίον Κυρίε) ἐναντίον τῦ Κυρίου. v. 21. ἐν ᾧ) ᾧ.

σε τὸν Θεὸν ἑαυτῆ, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῆ ἐποίησε, καὶ εὐοδώθη.

ΚΕΦ. ΛΒ'. XXXII.

ΚΑΙ μετὰ τὸς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἦλθεν Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, καὶ εἶπε προκαταλαβέσθαι αὐτάς.

2. Καὶ εἶδεν Ἐζεκίας ὅτι ἥκει Σενναχηρεὶμ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆ τῆ πολεμῆσαι ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. κατὰ

3. Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἑαυτῆ καὶ δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ ἦν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ συνεπίχυσαν αὐτῷ.

4. Καὶ συνήγαγε λαὸν πολὺν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως, λέγων· μὴ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς Ἀσσὲρ, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολὺ, καὶ κατισχύσῃ.

5. Καὶ κατίσχυσεν Ἐζεκίας, καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον, καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτείχισμα ἄλλο, καὶ κατίσχυσε τὸ ἀνάλημμα πόλεως Δαυὶδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά. κατε-σπασμέ-νον

6. Καὶ ἔθετο ἄρχοντας τῆ πολέμου ἐπὶ τὸν λαὸν, καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν πλατείαν τῆς πύλης τῆς Φάραγγος, καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, λέγων·

7. ἰσχύσατε, καὶ ἀνδρίζεσθε, μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πλοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως Ἀσσὺρ, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τῆ ἔθνους τῆ μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείονες ἢ μετ' αὐτῆ·

8. μετὰ αὐτῆ βραχίονες σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τῆ σώζειν, καὶ τῆ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν· καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα.

9. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸς παῖδας ἑαυτοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Λαχεὶς, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ μετ' αὐτῆ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα Ἰούδαν τὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ, λέγων·

10. οὕτως λέγει Σενναχηρεὶμ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ κάθησθε ἐν τῆ περιοχῆ ἐν Ἰερουσαλήμ;

11. Οὐχὶ Ἐζεκίας ἀπατᾷ ὑμᾶς τῆ παραδοῦναι ὑμᾶς εἰς θάνατον, καὶ εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν, λέγων· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ; θλίψιν

Z z 3 12. Οὐχ

V. 21. ἑαυτοῦ, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῆ ἐποίησε) αὐτῆ ἐξ ὅλης ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε. CAP. XXXII. V. 1. Σενναχηρεὶμ) σενναχηρὶμ, passim. V. 2. κατὰ πρόσωπον) καὶ τὸν πρόσωπον. V. 3. ἑαυτῆ καὶ δυνατῶν) αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν. V. 4. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. V. 5. καθεσπασμένον) μαθεσκαμμένον. ibid. πόλεως) τῆς πόλεως. V. 6. εἰς τὴν πλατείαν) ἐπὶ τὴν πλατείαν. ibid. ἐπὶ τὴν καρδίαν) absque articulo. V. 7. μὴ πλοηθῆτε) καὶ μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πλοηθῆτε. ibid. παντὸς ἔθνους) παντὸς τῆ ἔθνους. V. 8. βραχίονες) μετ' αὐτῆ βραχίονες. V. 9. Λαχεὶς) λαχὶς. ibid. Ἰούδαν) ἰούδα. V. 10. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. ibid. ἐπὶ τίνι) ἐπὶ τί. ib. κάθησθε) παθήσεσθε. V. 11. καὶ λιμὸν, καὶ εἰς θλίψιν) καὶ εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν.

12. Οὐχ ἕτος ἐστιν Ἐζεκίας, ὃς περιεῖλε τὰ θυσιαστήρια αὐτῦ, καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, καὶ τοῖς κα[ι]οικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ, λέγων· κατέναντι τῦ θυσιαστηρίου τούτῦ προσκυνήσετε, καὶ ἐπ' αὐτῦ θυμιάσετε;

13. Οὐ γνώσεσθε τί ἐγὼ ἐποίησα, καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λαοῖς τῶν χωρῶν; μὴ δυνάμενοι ἐδύναντο θεοὶ τῶν ἐθνῶν πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου;

14. Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων ὃς ἐξωλέθρευσαν οἱ πατέρες μου; μὴ ἠδύναντο σῶσαι τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ Θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου;

15. Νῦν οὖν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, καὶ μὴ πεποιθέναι ὑμᾶς ποιείτω κατὰ ταῦτα, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι ὃ μὴ δύνηται ὁ Θεὸς παντὸς ἔθνες καὶ βασιλείας τῦ σῶσαι τὸν λαὸν ἑαυτῦ ἐκ χειρός μου, καὶ ἐκ χειρὸς πατέρων μου, ὅτι Θεὸς ὑμῶν ὃ μὴ σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρός μου.

16. Καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτῦ ἐπὶ Κύριον Θεὸν, καὶ ἐπὶ Ἐζεκίαν παῖδα αὐτῦ.

17. Καὶ βιβλίον ἔγραψεν ὀνειδίζειν τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε περὶ αὐτῦ, λέγων· ὡς θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλαντο τὸς λαὸς ἑαυτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως ὁ μὴ ἐξέληται ὁ Θεὸς Ἐζεκίου λαὸν ἑαυτῦ ἐκ χειρός μου.

18. Καὶ ἐβόησε Φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τῦ τείχους, τῦ βοηθῆσαι αὐτοῖς, καὶ καταπάσαι, ὅπως προκαταλάβωνται τὴν πόλιν· Ἰερουσαλὴμ καὶ τὸν λαὸν

19. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν Θεὸν Ἰερουσαλὴμ, ὡς καὶ ἐπὶ Θεὸς λαῶν τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.

20. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.

21. Καὶ ἐπέστειλε Κύριος ἄγγελον, καὶ ἐξέτριψε πάντα δυνατὸν πολεμιστὴν, καὶ ἄρχοντα, καὶ στρατηγὸν ἐν τῇ παρεμβολῇ βασιλέως Ἀσσύρ· καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης εἰς τὴν γῆν ἑαυτῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον τῦ Θεῦ ἑαυτῦ· καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτῦ κατέβαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ.

22. Καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Ἐζεκίαν καὶ τὸς κατοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσὲρ καὶ Ἀσσυρίων ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυσεν αὐτὸς κυκλόθεν.

23. Καὶ

v. 12. Ἰερουσαλὴμ) ἐν ἰερουσαλὴμ. ibid. ἐπ' αὐτοῦ θυμιάσετε;) ἐπ' αὐτῷ θυμιάσατε. v. 13. τί ἐγὼ ἐποίησα) ὅ, τι ἐποίησα ἐγὼ. ibid. ἐδύναντο) ἠδύναντο, bis. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 15. Νῦν μὴ) νῦν οὖν μὴ. ibid. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ib. ὅτι Θεὸς) ὅτι ὁ θεὸς. v. 16. ἐπὶ Κύριον) ἐπὶ τὸν κύριον. v. 17. ὡς θεοὶ) ὡς οἱ θεοὶ. ibid. τὸς λαὸς ἑαυτῶν) λαοὺς αὐτῶν. ib. ἐξέληται) ἐξέλητε. ib. λαὸν ἑαυτοῦ) λαὸν αὐτοῦ. v. 18. ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τὸν λαὸν) ἐπὶ τὸν λαὸν ἰερουσαλὴμ. v. 19. ἐπὶ τὸν Θεὸν) absque articulo. v. 21. δυνατὸν πολεμιστὴν) δυνατὸν καὶ πολεμιστὴν. ibid. τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης) μετὰ αἰσχύνης προσώπου. ib. εἰσῆλθεν εἰς οἶκ. τῦ Θεῦ ἑαυτοῦ) ἦλθεν εἰς οἶκον θεοῦ αὐτοῦ. v. 22. Ἐζεκίαν) τὸν ἐζεκίαν. ibid. Ἰερουσαλὴμ) ἐν ἰερουσαλὴμ. ib. Ἀσσυρίων) ἀσσιὼρ.

23. Καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ Κυρίῳ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ δόματα τῷ Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ ὑπήρθη κατ' ὀφθαλμὲς πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ μετὰ ταῦτα.

24. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανάτου, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ, καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ.

25. Καὶ ὁ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἀνταπέδωκεν Ἐζεκίας, ἀλλ' ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ὀργὴ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

26. Καὶ ἐταπεινώθη Ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας ἑαυτοῦ αὐτὸς, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ Κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου.

27. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἐζεκίᾳ πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα· καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀργυρίου, καὶ χρυσίου, καὶ τοῦ λίθου τοῦ τιμίου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας, καὶ εἰς σκεύη ἐπιθυμητά,

γενήματα

28. καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα σίτου, καὶ ἐλαίου, καὶ οἴνου, καὶ κώμας φάτνας παντὸς κτήνους, καὶ μάνδρας εἰς τὰ ποίμνια,

29. καὶ πόλεις ὡς ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ, καὶ ἀποσκευὴν προβάτων, καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ἀποσκευὴν πολλὴν σφόδρα.

30. Αὐτὸς Ἐζεκίας ἐνέφραξε τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος γειῶν τὸ ἄνω, καὶ κατηύθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς λίβα τῆς πόλεως Δαυίδ· καὶ εὐοδώθη Ἐζεκίας ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ἑαυτοῦ.

31. Καὶ ἕτως τοῖς πρεσβευταῖς τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Βαβυλῶνος τοῖς ἀποστελοῦσι πρὸς αὐτὸν, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν Κύριος τοῦ πειράσαι αὐτὸν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

32. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ Ἡσαίου υἱοῦ Ἀμὼς τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

33. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀναβάσει τάφων υἱῶν Δαυίδ· καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΓ'. XXXIII.

ΩΝ δέκα καὶ δύο ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ πεντηκονταπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν

v. 23. δῶρα) δώρατα, *Ed. Franeq.* δῶρα ut *Alex.* ib. ὑπήρθη) ὑπερήρθη. ib. καὶ μετὰ ταῦτα.) καὶ abeſt. v. 24. ἐπήκουσεν αὐτῷ) ἐπήκουσεν αὐτῷ. v. 25. ἀλλ') ἀλλὰ. v. 26. καρδίας ἑαυτοῦ, καὶ οἱ) καρδίας αὐτοῦ αὐτὸς καὶ οἱ. v. 27. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 28. γενήματα σίτου) γεννήματα τοῦ σίτου. ibid. καὶ ἐλαίου, καὶ οἴνου) transpoſita. ib. κώμας φάτνας) κώμας καὶ φάτνας. v. 29. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 30. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 31. καὶ ἐγκατέλιπεν) καὶ deeſt. v. 33. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XXXIII. v. 1. δέκα καὶ δύο ἐτῶν ἐν) δεκαδύο ἐτῶν μανασσῆς ἐν. ibid. πεντήκοντα) πεντηκονταπέντε. v. 2. ἐνώπιον) ἐναντίον.

τῶν ἐθνῶν, ὃς ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ, ἃ κατέσπασεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔστησε στήλας ταῖς Βααλείμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς·

4. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὃ εἶπεν Κύριος, ἐν Ἰερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα·

5. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

6. Καὶ αὐτὸς διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ ἐν Γὲ Βεννόμ. καὶ ἐκληδονίζετο, καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ ἐπαοιδοὺς ἐπλήθυνεν, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν·

γῇ Βεεννόμ

ἐποίησεν

7. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ χωνευτὸν, εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν οἴκῳ Θεοῦ, ὃ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Δαυὶδ, καὶ πρὸς Σαλωμὼν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, θήσω τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα.

Κυρίου

σωθήτω

8. Καὶ ὃ προθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυλάσσωνται τοῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον, καὶ τὰ προστάγματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ δικαιώματα ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

9. Καὶ ἐπλάνησε Μανασσῆς τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλὴμ, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Μανασσῆ, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

11. Καὶ ἤγαγε Κύριος ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως Ἀσσοὺρ, καὶ * κατέλαβον τὸν Μανασσῆ ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγον εἰς Βαβυλῶνα.

αὐτὸν δυναστείας

* κατελάβοντο

12. Καὶ ὡς ἐθλίβη, ἐζήτησε τὸ πρόσωπον Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ πατέρων ἑαυτοῦ·

13. καὶ προσηύξαλο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ἔγνω Μανασσῆ, ὅτι Κύριος αὐτός ἐστιν ὁ Θεός.

14. Καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως Δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς κατὰ νότον ἐν τῷ χειμάρρῳ, καὶ κατὰ τὴν

V. 3: ταῖς Βααλείμ) τοῖς βααλὶμ. V. 6. διῆγε) διήγαγε. ibid. γῇ Βεεννόμ) γὲ Βενεννόμ. ib. ἐπαοιδοὺς ἐποίησε τοῦ) ἐπαοιδους, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ. V. 7. καὶ τὸ χωνευτὸν) καὶ abest. ibid. οἴκῳ Κυρίου) οἴκῳ Θεοῦ. ib. εἶπεν ὁ Θεὸς) εἶπε Θεὸς. ib. σωθήτω) θήσω. V. 8. νόμον τὰ) νόμον καὶ τὰ. ibid. καὶ δικαιώματα) non habet. V. 9. ἐξῆρεν ἀπὸ) ἐξῆρε κύριος ἀπὸ. ibid. τῶν υἱῶν) absque articulo. V. 10. ἤκουσαν.) ἐπήκουσαν. V. 11. ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἄρχ. τῆς δυναστείας) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ. ibid. κατελάβοντο) κατέλαβον τὸν. V. 12. Κυρίου τοῦ Θεοῦ) Θεοῦ τοῦ κυρίου. ibid. τοῦ Θεοῦ π. ἑαυτοῦ.) Θεοῦ πατέρων αὐτοῦ. V. 13. βοῆς αὐτοῦ) adjicit καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ibid. Μανασσῆ) μανασσῆς. ibid. ἐστιν ὁ Θεός.) ἐστι Θεός.

τὴν εἴσοδον τὴν διὰ τῆς πύλης τῆς ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον, καὶ πορευομένων τὴν πύλην τὴν κυκλόθεν, καὶ εἰς αὐτὸ Ὀφλά, καὶ ὕψωσε σφόδρα, καὶ κατέσησεν ἄρχοντας τῆς δυνάμεως ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τειχήρεσιν ἐν Ἰούδᾳ.

15. Καὶ περιεῖλε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου Κυρίου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου Κυρίου, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔξω τῆς πόλεως·

16. καὶ κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐπ' αὐτὸ θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, τοῦ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

17. Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν. Κύριος ὁ Θεὸς

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐπ' ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ,

19. ἰδοὺ ἐπὶ λόγων προσευχῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ. καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ, καὶ αἱ ἀποσασίαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ' οἷς ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτὰ, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ λόγων τῶν ὁρώντων.

20. Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ. Ἀμὼς

21. Ὢν ἐτῶν εἴκοσι καὶ δύο Ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. Ἀμὼς

22. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, ὡς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς, ἔθυεν Ἀμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς· Ἀμὼς

23. καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐναντίον Κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς αὐτοῦ Ἀμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. Ἀμὼς

24. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἀμὼς

ΚΕΦ. ΛΔ'. XXXIV.

ΩΝ ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριακονταὲν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πα-

V. 14. ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον, καὶ πορευομένων) ἰχθυϊκης ἐκπορευομένων. ibid. εἰς αὐτὸ Ὀφλὰ) εἰς ὄπελ. v. 15. καὶ Ἱερὰσ. καὶ ἔξω) καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔξωθεν. v. 17. Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι) πλὴν ἔτι ὁ λαὸς. ibid. ὑψηλῶν, πλὴν Κύριος ὁ Θεὸς) ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν κυρίῳ θεῷ. v. 18. καὶ οἱ λόγοι) καὶ λόγοι. ibid. λαλούντων) τῶν λαλέντων. ib. Κυρίου Θεοῦ) θεὸ. v. 19. καὶ ὡς ἐπήκουσεν) ὡς abeſt. ibid. αἱ ἀποσασίαι) ἀποσάσεις. ib. ᾠκοδόμησεν τὰ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ. ib. ἐπὶ λόγων) ἐπὶ τῶν λόγων. v. 12. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. & v. 21. Ἀμὼς) ἀμὼν. v. 22. ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς) transpoſita. ibid. Ἀμὼς καὶ ἐδούλευεν) ἀμὼν καὶ ἐδούλευσεν. v. 23. Ἀμὼς) ἀμὼν, ita & ſeq. verſu. v. 25. ἐπιθυμοῦντας) ἐπιθυμέντας. CAP. XXXIV. v. 1. βασιλεύειν) βασιλεῦσαι. ibid. τριακονταὲν) τριάκοντα καὶ ἓν.

πατρὸς ἑαυτῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

3. Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι παιδάριον ἦρξατο τῦ ζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ· καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ ἤρξατο τῦ καθαρίσαι τὸν Ἰούδαν, καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, καὶ τῶν ἄλσεων, καὶ ἀπὸ τῶν περιβωμίων, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν·

4. καὶ κατέσρεψαν κατὰ πρόσωπον αὐτῦ τὰ θυσιαστήρια τῶν Βααλεὶμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἔκοψε τὰ ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ, καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε, καὶ ἐλέπτυνε καὶ ἔβριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς.

5. Καὶ ὀστᾶ ἱερέων καῦλέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ ἐκαθάρισε τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἰερυσαλὴμ,

6. καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Συμεὼν, καὶ Νεφθαλεὶ, καὶ τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ.

7. Καὶ κατέσπασε τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέκοψε λεπτὰ, καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἰερυσαλήμ.

8. Καὶ ἐν τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ ὅτε συνετέλεσε τῦ καθαρίσαι τὴν γῆν, καὶ τὸν οἶκον τῆς βασιλείας ἀπέστειλε τὸν Σαφὰν υἱὸν Ἐσελία, καὶ τὸν Μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ τὸν Ἰωὰχ υἱὸν Ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον ἑαυτῦ, κραταιῶσαι τὸν οἶκον Κυρίου τῦ Θεῦ ἑαυτῦ.

9. Καὶ ἦλθον πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον Θεοῦ, ὃ συνήγαγον οἱ Λευῖται Φυλάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς καταλοίπου ἐν Ἰσραὴλ, καὶ υἱῶν Ἰούδα (καὶ Ἰερυσαλὴμ Ἰσραὴλ) καὶ Βενιαμεὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἰερουσαλήμ.

10. Καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα, οἱ καθισάμενοι ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ποιῦσι τὰ ἔργα οἱ ἐποίουν ἐν οἴκῳ Κυρίε, ἐπισκευάσαι καὶ κατισχύσαι τὸν οἶκον·

11. καὶ ἔδωκαν τοῖς τέκτοσι, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, (καὶ) ἀγοράσαι λίθυς τετραπόδους, καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στεγάσαι τὺς οἴκους οὓς ἐξωλέθρευσαν βασιλεῖς Ἰούδα.

12. Καὶ οἱ ἄνδρες ἐν πίστει ἐπὶ τῶν ἔργων, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι Ἰεθ καὶ

Σελιὰ δυνάμεως Ἰωὰς

Δεκάτῳ

Νεφθαλεὶμ

Ἐδωκεν Κυρίε

Ἰερυσαλὴμ

v. 2. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἀριστερά.) καὶ ἀριστερά. v. 3. ἐν τῷ δεκάτῳ) ἐν τῷ δωδεκάτῳ. ibid. καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν.) καὶ ἀπὸ τῶν περιβωμίων, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν. v. 4. κατέσρεψαν κατὰ) κατέσπασε τὰ κατὰ. ibid. τὰ θυσιαστήρια τῶν Βααλεὶμ) θυσιαστήρια τῶν βαλείμ. ib. ἐπ' αὐτῶν·) τὰ ἐπ' αὐτῶν. v. 6. Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ) transpofita. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. v. 7. τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα) τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ ἄλση, καὶ εἴδωλα. ibid. κατέκοψεν ἀπὸ τῆς) ἔκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς. v. 8. ἐν τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει ὀκλωκαιδεκάτῳ. ibid. ὅτε συνετέλεσε) non habet. ib. οἶκον τῆς βασιλείας ἀπέστειλε) οἶκον ἀπέστειλε. ib. Σελία) Ἐσελία. ib. Μαασίαν) μαασά. ib. τῆς δυνάμεως) τῆς πόλεως. ib. Ἰωὰς) ἰουὰχ. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 9. ἔδωκεν) ἔδωκαν. ibid. εἰς οἶκον Κυρίου) εἰς οἶκον Θεοῦ. ib. ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐν ἰσραὴλ, priore loco. ib. (καὶ Ἰσραὴλ) abeſt. v. 10. καθισάμενοι) καθεσαμένοι. ibid. κατισχύσαι) καὶ κατισχύσαι. ib. (καὶ) abeſt. ib. τετραπόδους) τετραπέδους. v. 12. πίστει) ἐν πίστει.

καὶ Ἀβδίας οἱ Λευῖται ἐξ υἱῶν Μεραρὶ, καὶ Ζαχαρίας καὶ Μοσολλὰμ ἐκ τῶν υἱῶν Καὰθ ἐπισκοπεῖν, καὶ πᾶς Λευίτης συνιὼν ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν.

13. Καὶ ἐπὶ τῶν νωτοφόρων, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ἐργασίᾳ καὶ ἐργασίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν γραμματεῖς, καὶ κριταὶ, καὶ πυλωροί.

14. Καὶ ἐν τῷ ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδιαθὲν εἰς οἶκον Κυρίε, εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς βιβλίον νόμου Κυρίε διὰ χειρὸς Μωϋσῆ.

15. Καὶ ἀπεκρίθη Χελκίας, καὶ εἶπε πρὸς Σαφὰν τὸν γραμματέα· βιβλίον νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἔδωκε Ἀσάφ Χελκίας τὸ βιβλίον τῷ Σαφάν.

16. Καὶ εἰσήνεγκε Σαφὰν τὸ βιβλίον ἐπὶ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπέδωκεν ἔτι τῷ βασιλεῖ λόγον, πᾶν τὸ δοθὲν ἀργύριον ἐν χειρὶ τῶν παίδων σε τῶν ποιούντων τὸ ἔργον.

17. Καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ χεῖρα τῶν ἐπισκόπων, καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων τὴν ἐργασίαν.

18. Καὶ ἀπήγγειλε Σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ βασιλεῖ, λέγων· βιβλίον νόμου ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφὰν ἐναντίον τε βασιλέως.

19. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὲς λόγες τῦ νόμου, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ·

20. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ, υἱῷ Σαφὰν, καὶ τῷ Ἀβδὼν υἱῷ Μιχαίᾳ, καὶ τῷ Σαφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ Ἀσαΐᾳ παιδὶ τε βασιλέως λέγων·

21. πορεύθητε ζητήσατε τὸν Κύριον περὶ ἐμε, καὶ περὶ παντὸς τε καταλειφθέντος ἐν Ἰσραὴλ καὶ ἐν Ἰούδᾳ περὶ τῶν λόγων τε βιβλίου τε εὑρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς Κυρίου ἐκκέκαυται ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων Κυρίου, τε ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. περιλειφθέντος

22. Καὶ ἐπορεύθη Χελκείας, καὶ οἷς εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα Σελλὴμ υἱοῦ Θακκαὰθ υἱοῦ Ἐσσερὶ, φυλάσσουσαν τὰς ἐντολὰς, καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν Μεσαναὶ, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα·

23. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μέ·

24. οὕτως λέγει Κύριος· ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τῦτον, τὲς πάντας λόγους τὲς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον τε βασιλέως Ἰούδα,

v. 12. Λευίτης συνιὼν) λευίτης, καὶ πᾶς συνιὼν. v. 14. ἀργύριον) τὸ ἀργύριον. v. 15. τῷ Ἀσάφ.) τῷ σαφάν. v. 16. ἐπὶ τῷ βασιλεῖ) ἔτι τῷ βασιλεῖ. ibid. τὸ ἔργον.) abeſt. v. 17. ἐργασίαν.) τὴν ἐργασίαν. v. 18. βασιλεῖ, λέγων·) βασιλεῖ λόγον, λέγων. ibid. βιβλίον νόμου ἔδωκέ μοι) βιβλίον δέδωκέ μοι. v. 19. διέρρηξε) καὶ διερρήξε. v. 20. Ἀβδὼν) ἀβδὸμ. v. 21. περιλειφθέντος) καταλειφθέντος. ibid. καὶ ἐν Ἰούδᾳ) καὶ ἰούδᾳ. v. 22. Χελκείας, οἷς) χελκίας, καὶ οἷς. ibid. Θακκαὰθ υἱοῦ Ἐσσερὶ) θεκωὲ υἱοῦ ἀρὰθ. ib. Μεσαναὶ) μασαναὶ. v. 24. οὕτως) οὕτω. ibid. κακὰ ἐπὶ τὸν τ. τῦτον) transpoſita.

25. ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπέν με καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἑαυτῶν. Καὶ ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ὐ σβεσθήσεται.

26. Καὶ ἐπὶ βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κυρίον, οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· τοὺς λόγους οὓς ἤκουσας,

27. καὶ ἐντράπη ἡ καρδία σου, καὶ ἐταπεινώθης ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὸν, καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας κατεναντίον ἐμοῦ, καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ Κύριος.

28. Ἰδοὺ προσέθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ προστεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματά σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον.

29. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ.

30. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μεγάλου ἕως μικροῦ, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας λόγους βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

31. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον Κυρίου, τοῦ πορευθῆναι ἐνώπιον Κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προσάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ, ὥς τε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ἀνέστη

32. Καὶ ἔστησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες εἰς Ἰερουσαλὴμ διαθήκην ἐν οἴκῳ Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτῶν.

33. Καὶ περιεῖλεν Ἰωσίας τὰ πάντα βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰσραὴλ, τοῦ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἑαυτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθεν Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτοῦ. πάντα τὰ

ΚΕΦ. ΛΕ'. XXXV.

ΚΑΙ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ Φασὲκ τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

2. Καὶ

v. 25. ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις) ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 26. οὕτως λέγει) οὕτω λέγει. v. 27. ἐναντίον ἐμοῦ) ἐναντίον μου. ibid. ἐμοῦ) μου. v. 30. Ἰούδα) abeſt. ibid. μεγάλου ἕως μικροῦ) transpoſita. ib. διαθήκης) τῆς διαθήκης. ib. τοῦ εὑρεθέντος) τοὺς εὑρεθέντας. v. 31. ἀνέστη) ἔστη. ibid. ἐντολὰς) τὰς ἐντολὰς. ib. μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ πρ.) μαρτύρια καὶ πρ. ib. ψυχῇ, τοῦ) ψυχῇ, ὥς τε ποιεῖν τοὺς. ib. ἐγγεγραμμένους) γεγραμμένους. v. 32. εἰς Ἰερουσαλὴμ) εἰς abeſt. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 33. πάντα τὰ) τὰ πάντα. ibid. γῆς) τῆς γῆς. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. ib. ὄπισθεν) ὄπισθε. CAP. XXXV. v. 1. ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν) αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε. ibid. τοῦ μηνὸς) ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς.

2. Καὶ ἔστησε τὰς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς ἑαυτῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, τῷ ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ. καὶ ἔθηκαν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ τῷ βασιλέως Ἰσραήλ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἐπᾶραι ἐπ' ὤμων ἐθέν· νῦν οὖν λειτουργήσατε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ τῷ λαῷ αὐτῷ Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἑτοιμάσθητε κατ' οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ διὰ χειρὸς βασιλέως Σαλωμὼν υἱῷ αὐτῷ·

5. καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς υἱοῖς τῷ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πατριᾶς τοῖς Λευίταις.

6. Καὶ θύσατε τὸ Φασὲκ, καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τῷ ποιῆσαι κατὰ τὸν λόγον Κυρίου διὰ χειρὸς Μωυσῆ.

7. Καὶ ἀπήρξατο Ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τῷ λαοῦ πρόβατα, καὶ ἀμνὸς, καὶ ἐρίφους ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν αἰγῶν, πάντα εἰς τὸ Φασὲκ, καὶ πάντας τὸς εὑρεθέντας εἰς ἀριθμὸν τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τῷ βασιλέως.

8. Καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῷ ἀπήρξαντο τῷ λαῷ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ Λευίταις· καὶ ἔδωκε Χελκίας, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τῷ Θεῷ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ Φασὲκ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους διχίλια ἑξακόσια, καὶ μόχους τριακοσίους.

9. Καὶ Χωνενίας, καὶ Βαναίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ, καὶ Ἀσαβία, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν ἀπήρξαντο τοῖς Λευίταις εἰς τὸ Φασὲκ πρόβατα πεντακισχίλια, καὶ μόχους πεντακοσίους. Χωχενίας

10. Καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργεία, καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν ἑαυτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐπὶ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τῷ βασιλέως.

11. Καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ, καὶ προσέχεαν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐξέδειραν.

12. Καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τῷ λαῷ, τῷ προσάγειν τῷ Κυρίῳ, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ (νόμῳ) Μωυσῆ· καὶ ἕτως εἰς τὸ πρωΐ.

13. Καὶ ὤπτησαν τὸ Φασὲκ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅγια ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις, καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ εὐωθώθη, καὶ ἔδραμον πρὸς πάντας τὸς υἱοὺς τῷ λαοῦ.

14. Καὶ

v. 2. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 3. ἐπᾶραι ἐπ' ὤμων ἐθέν·) ἐπ' ὤμων ἆραι ἐδέν. ibid. Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν) τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν. ib. καὶ λαῷ) καὶ τῷ λαῷ. v. 4. βασιλέως Σαλωμὼν) σαλωμών. v. 5. τοῖς υἱοῖς) absque articulo. v. 6. τὰ ἅγια) abeſt. v. 8. καὶ Λευίταις·) καὶ τοῖς λευίταις. ibid. καὶ ἔδωκε) ἔδωκε δὲ. ib. οἴκου τῷ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι) τοῖς ἱερεῦσιν οἴκου θεοῦ. v. 9. Χωχενίας) χωνενίας. ibid. ὁ ἀδελφὸς) absque articulo. ib. Ἀσαβία) ἀσαβίας. [v. 10. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 12. (νόμῳ) abeſt.

14. Καὶ μετὰ τὸ ἑτοιμάσαι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα ἕως νυκτὸς, καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών.

στέατα. ὁλοκαυτώματα

15. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ Ἀσὰφ ἐπὶ τῆς τάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς Δαυὶδ, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Αἱμὰν, καὶ Ἰδιθοὺν οἱ προφῆται τοῦ βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πυλωροὶ τῆς πύλης καὶ πύλης, ἐκ ἦν αὐτοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἑτοίμασαν αὐτοῖς.

16. Καὶ κατωρθώθη καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ λειτουργία Κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ ποιῆσαι τὸ Φασὲκ, καὶ ἐνεγκεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως Ἰωσία.

17. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες τὸ Φασὲκ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας.

18. Καὶ οὐκ ἐγένετο Φασὲκ ὅμοιον αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἡμερῶν Σαμουὴλ τοῦ προφήτου· καὶ πάντες βασιλεῖς Ἰσραὴλ ἐκ ἐποίησαν ὡς τὸ Φασὲκ ὃ ἐποίησεν Ἰωσίας· καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται, καὶ πᾶς Ἰούδα· καὶ Ἰσραὴλ ὁ εὑρεθεὶς, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ.

19. Τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωσία ἐποιήθη τὸ Φασὲκ τοῦτο.

20. Μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ὥδρασεν Ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους, καὶ τοὺς γνώστας, καὶ τὰ Θεραφεὶμ, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ τὰ Καραισεὶμ ἃ ἦν ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐνεπύρισεν ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ βιβλίου ἃ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου· ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἑαυτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσῆ, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ· πλὴν οὐκ ἀπέστρεψε Κύριος ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, ᾧ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ἐπὶ πάντα τὰ παροργίσματα ἃ παρώργισε Μανασσῆς. Καὶ εἶπε Κύριος· καί γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπωσάμην τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃν εἶπα, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

20. Καὶ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων, καὶ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην, καὶ

V. 14. τὰ στέατα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα) transpositum. V. 15. Ἰδιθοὺν) ἰδιθοὺμ. ibid. τῆς πύλης) absque articulo. ib. ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ) τῶν ἁγίων, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ. ib. ἑτοίμασαν) ἡτοίμασαν. V. 16. Ἰωσία.) ἰωσίου. V. 18. καὶ πάντες βασιλεῖς) καὶ παντὸς βασιλέως. ibid. ὡς τὸ Φασὲκ) ὡς deest. ib. καὶ Λευῖται) καὶ οἱ λευῖται. V. 19. & 20. Ἰωσία καὶ τὸς) ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασὲκ τοῦτο. μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ὥδρασεν ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τὸς. V. 20. Θεραφεὶμ) θεραφὶν. ibid. Καραισεὶμ) καρησὶμ. ib. ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ Ἰερουσαλὴμ) ἐν γῇ ἰούδα καὶ ἐν ἰερουσαλὴμ, καὶ. ib. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ τοῦ βιβλίου. ib. καρδίᾳ ἑαυτοῦ) καρδίᾳ αὐτοῦ. ib. ψυχῇ ἑαυτοῦ) ψυχῇ αὐτοῦ. ib. ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ) ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. ib. ὅμοιος αὐτῷ.) αὐτῷ abest. ib. παροργίσματα ἃ) παροργίσματα αὐτὰ ἃ. V. 20. καὶ ἐπὶ τὸν) καὶ deest.

καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ,

21. καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ Ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἦκω σήμερον πόλεμον ποιῆσαι· καὶ ὁ Θεὸς εἶπε τῷ κατασπεῦσαι με· πρόσεχε ἀπὸ τῷ Θεοῦ τῷ μετ' ἐμοῦ μὴ καίλαφθείρῃ σε.

22. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν Ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτῷ ἀπ' αὐτῷ, ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτὸν ἐκραταιώθη, καὶ οὐκ ἤκουσε τῶν λόγων Νεχαὼ διὰ στόματος Θεοῦ, καὶ ἦλθε τῷ πολεμῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ Μαγεδδώ.

Μαγεδδών

23. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ βασιλέα Ἰωσίαν, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτῷ· ἐξαγάγετέ με, ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα.

24. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτῷ ἀπὸ τῷ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον ὃ ἦν αὐτῷ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῷ· καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐπένθησαν ἐπὶ Ἰωσίαν.

25. Καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ἐπὶ Ἰωσίαν, καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι θρῆνον ἐπὶ Ἰωσίαν ἕως τῆς σήμερον· καὶ ἔδωκαν αὐτὸν εἰς πρόσταγμα ἐπὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἰδὲ γέγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων.

26. Καὶ ἦσαν οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσίου καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Κυρίου,

27. καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

ΚΕΦ. Λς'. XXXVI.

ΚΑΙ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τῷ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῷ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ Λοβνά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. καὶ ἔδησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ, τῷ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ μετήγαγεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπέβαλε Φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσίου.

4. Καὶ κατέστησε Φαραὼ Νεχαὼ τὸν Ἐλιακεὶμ υἱὸν Ἰωσίου βασιλέα ἐπὶ Ἰούδα ἀντὶ Ἰωσίου τῷ πατρὸς αὐτῷ, καὶ μετέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰωακείμ· καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτῷ ἔλαβε Φαραὼ Νεχαὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Αἴγυ-

V. 20. ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς) articulus deeſt. V. 21. πόλεμον ποιῆσαι) πόλεμον πολεμῆσαι. ibid. εἶπε κατασπεῦσαι) εἶπε τοῦ κατασπεῦσαι. V. 22. πεδίῳ Μαγεδδών.) * παιδίῳ μαγεδδώ. V. 23. ἑαυτοῦ·) αὐτῶν. V. 24. ἑαυτοῦ·) αὐτοῦ. V. 25. ἰδοὺ) καὶ ἰδού. V. 26. οἱ λόγοι Ἰωσία) οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωσίου. V. 27. οἱ λοιποὶ λόγοι) οἱ λόγοι. CAP. XXXVI. V. 1. ἔχρισαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τῷ πατρὸς αὐτοῦ ἐν) ἔχρισαν αὐτὸν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς βασιλέα ἐπὶ. V. 4. βασιλέα Ἰούδα) βασιλέα ἐπὶ ἰούδα.

Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκαν τῷ Φαραώ. τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι τὸ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ· καὶ ἕκαστος κατὰ δύναμιν ἀπήτει τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, δοῦναι αὐτὸ Φαραὼ Νεχαώ.

5. Ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ζεκχωρὰ, θυγάτηρ Νηρίου ἐκ Ῥαμά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἦλθε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν γῆν, καὶ ἦν αὐτῷ δουλεύων τρία ἔτη, καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε Κύριος ἐπ' αὐτὸν τοὺς Χαλδαίους, καὶ λῃστήρια Σύρων, καὶ λῃστήρια Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἀπέστησαν μετὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν θυμὸς Κυρίου ἦν ἐπὶ Ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ἑαυτοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας Μανασσῆ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησε, καὶ ἐν αἵματι Ἀθῴῳ ᾧ ἐξέχεεν Ἰωακεὶμ, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς.

αὐτῷ

6. Καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα.

7. Καὶ μέρος τῶν σκευῶν οἴκου Κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ ἑαυτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

8. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα· καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Γανοζὰν μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

9. Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν Ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου.

10. Καὶ ἐπισραφέντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου Κυρίου. καὶ ἐβασίλευσεν τὸν Σεδεκίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

11. Υἱὸς ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

12. Καὶ

v. 4. ἔδωκαν τῷ Φαραώ.) ἔδωκε τῷ Φαραώ. & adjicit præterea τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ. ibid. δοῦναι αὐτὸ) αὐτὸ deeſt. v. 5. Ζεκχωρὰ) ζεχωρὰ. ibid. Ναβυχ. βασιλεὺς) ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς. ib. ἐπ' αὐτοῦ) ἐπ' αὐτούς. ib. λῃστήρια Μωαβιτῶν) λῃστήρια σύρων, καὶ λῃστήρια μωαβιτῶν. ib. ἀποστῆσαι) ἀποστῆναι. ib. προσώπου ἑαυτοῦ) προσώπου αὐτοῦ. v. 6. ἀνήγαγεν) ἀπήγαγεν. v. 7. ναῷ ἑαυτοῦ) ναῷ αὐτοῦ. v. 8. πατέρων ἑαυτοῦ) πατέρων αὐτοῦ, bis hoc verſa. ibid. Γανοζὰν) γαιοζαὴ. v. 9. Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν) ὀκτὼ ἐτῶν. v. 10. ἐπισραφέντος) ἐπισρέφοντος. ibid. εἰσήγαγεν) εἰσήνεγκεν. ib. τὸν Σεδεκίαν) absque articulo. v. 11. ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας) ἐτῶν εἴκοσιν υἱὸς καὶ ἑνὸς ἔτους σεδεκίας.

12. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ αὐτῆ, οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου Ἱερεμίου τῆ προφήτου καὶ ἐκ στόματος Κυρίου.

13. Ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν Βασιλέα Ναβουχοδονόσορ ἀθετῆται, ἃ ὤρκισεν αὐτὸν κατὰ τῆ Θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ κατίσχυσε, τῆ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

14. Καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι Ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τῆ ἀθετῆσαι ἀθετήματα βδελυγμάτων ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἐπλήθυνεν

15. Καὶ ἐξαπέστειλε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν χειρὶ προφητῶν αὐτῆ, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέλους ἑαυτῆ, ὅτι ἦν φειδόμενος τῆ λαοῦ ἑαυτοῦ, καὶ τῆ ἁγιάσματος αὐτοῦ.

16. Καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουθενοῦντες τοὺς λόγους αὐτῆ, καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη θυμὸς Κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτῆ, ἕως οὐκ ἦν ἴαμα.

17. Καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς Βασιλέα Χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτῆ. καὶ οὐκ ἐφείσατο τῆ Σεδεκίου, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέησε, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγον, τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτῶν.

18. καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου τῆ Θεῆ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τῆ Βασιλέως καὶ μεγιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα.

19. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ κατέσκαψε τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον εἰς ἀφανισμόν.

20. Καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ εἰς δέλεας ἕως Βασιλείας Μήδων,

21. τῆ πληρωθῆναι λόγον Κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἕως τῆ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

22. Ἔτους πρώτου Κύρου Βασιλέως Περσῶν, μετὰ τὸ πληρωθῆναι ῥῆμα Κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου Βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε τῆ κηρύξαι αὐτὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτῆ ἐν γραπτῷ, λέγων,

v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. ἐπλήθυνε) ἐπλήθυναν. v. 15. προφητῶν) τῶν προφητῶν αὐτοῦ. ibid. ἀγγέλους ἑαυτοῦ) ἀγγέλους αὐτῆ. ib. λαῆ ἑαυτοῦ) λαοῦ αὐτοῦ. ib. ἁγιάσματος) addit αὐτοῦ. v. 16. ἀγγέλους) τοὺς ἀγγέλους. ibid. θυμὸς) ὁ θυμὸς. v. 18. Θεοῦ) τῆ θεοῦ. ibid. θησαυροὺς) addit οἴκε κυρίου. ib. βασιλέως καὶ μεγιστ.) τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγιστάνων. v. 21. τῆς ἐρημώσεως) absque articulo. ibid. ἐσαββάτισεν) σαββατίσαι. v. 22. Κύρου) κυρίου, per errorem. ibid. τοῦ κηρύξαι αὐτοὺς ἐν) κηρύξαι ἐν.

23. τάδε λέγει Κύρος Βασιλεὺς Περσῶν· πάσας τὰς Βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τῦ λαῦ αὐτῦ; ἔσαι ὁ Θεὸς αὐτῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω.

Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰέδαι β' τελός.

v. 23. πάσας τὰς βασιλείας) πάσαις ταῖς βασιλείαις. ibid. αὐτῷ οἶκον) transpoſita. ib. ἔσαι ὁ Θεὸς) ἔσαι Θεὸς. Subſcriptio abeſt.

ΕΣΘΗΡ.

ΕΣΘΗΡ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΤΟΥΣ δευτέρᾳ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ μεγάλου βασιλέως τῇ μιᾷ τοῦ Νισὰν, ἐνύπνιον εἶδε Μαρδοχαῖος ὁ τοῦ Ἰαΐρου, τοῦ Σεμεΐου, τοῦ Κισαΐου, ἐκ τῆς Φυλῆς Βενιαμεὶν, ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, οἰκῶν ἐν Μεσόσοις Σάσοις τῇ πόλει, ἄνθρωπος μέγας, θεραπεύων ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως· ἦν δὲ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, ἧς ἠχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐξ Ἰερουσαλὴμ, μετὰ Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας· καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον· καὶ ἰδοὺ φωναὶ θορύβου, βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ τάραχος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι, ἕτοιμοι προσῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν· καὶ ἐγένοντο αὐτῶν φωναὶ μεγάλαι, καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡτοιμάθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολεμῆσαι δικαίων ἔθνος. Καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους καὶ γνόφος, θλῖψις καὶ στενοχωρία, καὶ κάκωσις καὶ τάραχος μέγας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐταράχθη πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακὰ, καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας, ὕδωρ πολύ. καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν, καὶ κατέφαγον τοὺς ἐνδόξους· καὶ διεγερθεὶς Μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ Θεὸς βεβούλευται ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν παντὶ λόγῳ ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγνῶναι ἕως νυκτός· καὶ ἡσύχασε Μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ μετὰ Γαβαθὰ καὶ Θάρρα τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως, τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλὴν, ἤκουσε γὰρ τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰς μερίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε. καὶ ἔμαθεν, ὅτι ἑτοιμάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐτῶν. καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνούχους, καὶ ὁμολογήσαντες ἀπήχθησαν. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους εἰς μνημόσυνον, καὶ Μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ τῶν λόγων τούτων. καὶ

ΕΣΘΗΡ. Cap. I. Prol. lin. 3. μεγάλου τῇ) μεγάλου βασιλέως τῇ. ibid. lin. 7. ἐκ τῆς Φυλῆς) ἐκ Φυλῆς. ib. lin. 9. ἐν Μεσούσοις) ἐν σούσοις. ib. lin. 12. ὁ βασιλεὺς) absq. articulo. ib. lin. 15. Φωναὶ θορύβου) Φωναὶ καὶ θόρυβος. ib. lin. 16. καὶ τάραχος) καὶ deest. ib. lin. 18. προσῆλθον) προῆλθον. ib. lin. 19. ἐγένοντο αὐτῶν φωναὶ μεγάλαι) ἐγένετο αὐτῶν φωνὴ μεγάλη. ib. lin. 23. γνόφους, θλίψις, καὶ κάκωσις τάραχος) γνόφου, θλίψις καὶ στενοχωρία, κάκωσις καὶ τάραχος. ib. lin. 28. ἐγένετο ἀπὸ) ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ· ib. lin. 3.4. βουλεύεται ποιῆσαι εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν) βεβούλευται ποιῆσαι, εἶχεν αὐτὸ ἐν τῇ. ib. lin. 36.. ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγν. ἕως νυκτός·) ἤθελεν ἐπιγνῶναι αὐτὸ ἕως τῆς νυκτός. ib. lin. 41. ἤκουσε γὰρ τοὺς λ. αὐτῶν) ἤκουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς. ib. lin. 47. ἐξήχθησαν) ἀπήχθησαν.

51. ἐπέταξεν ὁ Βασιλεὺς Μαρδοχαίῳ θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκε Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν. καὶ ἦν Ἀμαν Ἀμαδάθ Βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τοῦ Ἀμαθάδ βασιλέως, καὶ ἐζήτησε κακοποιῆσαι τὸν Μαρδοχαῖον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὑπὲρ τῶν δύο εὐνέχων τοῦ βασιλέως.

1. Καὶ ἐγένετο μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρταξέρξου, ἔτος Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν.

2. Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ὅτι ἐθρονίσθη Ἀρταξέρξης ὁ Βασιλεὺς ἐν Σούσοις τῇ πόλει,

3. ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐποίησε τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Περσῶν καὶ Μήδων ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν.

4. Καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐφροσύνης τοῦ πλούτου αὐτοῦ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.

5. Ὅτε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν ὁ Βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν ἡμέρας ἓξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως,

πότου

6. κεκοσμημένῳ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμένοις ἐπὶ χοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς, ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ λιθίνοις. κλίναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώτου σμαράγδου, καὶ παρίνου, καὶ πιννίνου λίθου. καὶ [a] στρωμναὶ ἐπιφανεῖς ποικίλως [b] διηνθισμέναι, καὶ κύκλῳ [c] ῥόδα πεπασμένα.

λιθοστρώτου σμαράγδου, καὶ παρίνου, καὶ πιννίνου λίθου. καὶ [a] στρωμναὶ ἐπιφανεῖς ποικίλως [b] διηνθισμέναι, καὶ κύκλῳ [c] ῥόδα πεπασμένα.

λιθοστρώτους
[a] στρώμνης ἐπιφανῆς
[b] διηνθισμένης
[c] δόρα

7. Ποτήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἀνθράκινον κυλίκιον προκείμενον ἀπὸ ταλάντων τρισμυρίων· οἶνος πολὺς καὶ ἡδὺς, οὗ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἔπινεν.

8. Ὁ δὲ πότος οὗτος ἦν κατὰ προκείμενον νόμον ἐγίνετο· οὕτως γὰρ ἠθέλησεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

9. Καὶ Ἀστὴν ἡ Βασίλισσα ἐποίησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς Βασιλείοις, ὅπου ὁ Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης.

Ἀρταξέρξης

10. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως ὁ Βασιλεὺς γενόμενος, εἶπε τῷ Ἀμαν, καὶ Βαζεὰ, καὶ Ὀαρεβοὰ, καὶ Ζηβαθαθὰ, καὶ Ἀβαταζὰ, καὶ Θαβαζὶ, τοῖς ἑπτὰ εὐνέχοις τοῖς διακόνοις τοῦ Βασιλέως Ἀρταξέρξου,

11. εἰσαγαγεῖν τὴν Βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν, Βασιλεύειν αὐτὴν, καὶ περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα· καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρχουσι, καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι καλὴ ἦν.

12. Καὶ

ibid. lin. 52. ἔδωκε Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν.) ἔδωκεν αὐτῷ δόματα περὶ τούτων. ib. lin. 54. Ἀμαθάδου) ἀμαδάθου. CAP. I. v. 1. ἔτος Ἀρταξέρξης) οὗτος ὁ ἀρταξέρξης. v. 2. Ἐν ταύταις) ἐν αὐταῖς. ibid. ὅτι) ὅτε. ib. Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς ἀρταξέρξης. v. 4. ἡμέρας ἑκατὸν) ἐν ἡμέραις ἑκατὸν. v. 5. τῆ πότε) τῆ γάμου. ibid. ἡμέρας ἓξ) ἐπὶ ἡμέρας ἓξ. ib. τοῦ οἴκου) absque articulo. v. 6. κεκοσμημένῳ) κεκοσμημένη. ibid. λιθοστρώτους σμαράγδου - - fin.) λιθοστρώτου σμαραγδίτου λίθου, καὶ πιννίνου, καὶ παρίνου λίθου. καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι, κύκλῳ ῥόδα πεπασμένα. v. 8. πότος οὐ) πότος οὗτος ἦ. ibid. ἐγίνετο) ἐγένετο. ib. οὕτως γὰρ) ἅτας δὲ. v. 9. Ἀρταξέρξης) ἀρταξέρξης. v. 10. ὁ βασιλεὺς γενόμενος) transpositа. ibid. Ἀμαν - - τοῖς ἑπτὰ) ἀμὰν, καὶ Βαζὰν, καὶ Θάρρα, καὶ Βαραζὶ, καὶ ζαθολθὰ, καὶ ἀβαταζὰ, καὶ θαραβὰ τοῖς ἑπτὰ. v. 11. αὐτὴν πᾶσι τοῖς) αὐτὴν τοῖς.

αὐτῶν 12. Καὶ ἐκ εἰσήκεσεν αὐτῇ Ἀξὶν ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνέχων· καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς καὶ ὠργίσθη,

13. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς φίλοις ἑαυτῦ, κατὰ ταῦτα ἐλάλησεν Ἀξὶν, πεισήσατε οὖν περὶ τούτου νόμον καὶ κρίσιν.

14. Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ Ἀρκεσαῖος, καὶ Σαρεθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ οἱ ἄρχοντες Περσῶν καὶ Μήδων, οἱ ἐγγὺς τῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ,

15. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὸς νόμους, ὡς δεῖ ποιῆσαι Ἀξὶν τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι ἐκ ἐποίησε τὰ ὑπὸ τῦ βασιλέως προσαχθέντα διὰ τῶν εὐνούχων.

16. Καὶ εἶπεν ὁ Μεχαῖος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὸς ἄρχοντας· ἐ τὸν βασιλέα μόνον ἠτίμασεν Ἀξὶν ἡ βασίλισσα, ἀλλὰ καὶ πάντας τὸς ἄρχοντας, καὶ τὸς ἡγουμένους τῦ βασιλέως.

17. Καὶ γὰρ διηγήσατο αὐτοῖς τὰ ὅσα ῥήματα τῆς βασιλίσσης, καὶ ὡς ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ· ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ.

αὐτῷ 18. ἔτω σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ αἱ τῶν ἀρχόντων Περσῶν καὶ Μήδων ἀκούσασαι τὰ τῷ βασιλεῖ λεχθέντα ἀχθέντα ὑπ' αὐτῆς, τολμήσουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τὸς ἄνδρας αὐτῶν. τολμήσωσιν

19. Εἰ ἔν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ προσαξάτω βασιλικὸν, καὶ γραφήτω κατὰ τὸς νόμους Μήδων καὶ Περσῶν, καὶ μὴ ἄλλως χρησάσθω, μὴ δὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ εἰσελθάτω Βασίλισσα πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς ὁ βασιλεὺς δότω γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς.

20. Καὶ ἀκουσθήτω ὁ λόγος τῦ βασιλέως, ὃν ἂν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἑαυτῦ, ὅτι ἀληθής· καὶ οὕτως πᾶσαι αἱ γυναῖκες περισήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν, ἀπὸ πλωχῦ ἕως πλουσίου.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄρχουσι· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ ἐλάλησεν ὁ Μεχαῖος,

22. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν, κατὰ τὴν λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι αὐτοῖς φόβον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ μετὰ τὸς λόγους τούτους ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τῦ θυμοῦ, ἐμνήσθη γὰρ τῆς Ἀξὶν καθὰ ἐποίησε, καὶ ὅσα αὐτῇ κατεκρίθη.

2. Καὶ

v. 12. εἰσήκεσεν αὐτῶν) εἰσήκεσεν αὐτοῦ. v. 13. ὁ βασιλεὺς) non habet. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. Σαρεθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ) σαρσαθαῖος, καὶ μαλισεὰρ. v. 16. ἠτίμασεν) ἠδίκησεν. v. 17. Καὶ διηγήσατο) καὶ γὰρ διηγήσατο. ibid. καὶ ὅσα) καὶ ὡς. ib. & v. 18. οὖν ἀντεῖπεν αὐτῷ σήμερον) ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ ἀρταξέρξῃ, οὕτω σήμερον. ib. αἱ τῶν ἀρχόντων) αἱ abeſt. ib. ἀχθέντα) λεχθέντα. ib. τολμήσωσιν) τολμήσουσιν. v. 19. καὶ ἄλλως) καὶ μὴ ἄλλως. ibid. εἰσελθάτω) εἰσελθέτω. ib. πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην) πρὸς αὐτὸν. ib. ὁ βασιλεὺς δότω) transpoſita. v. 20. ὁ λόγος τῦ βασιλέως, ὃν ἂν) ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τῦ βασιλέως, ὃν ἐὰν. ibid. ἑαυτοῦ, ὅτι ἀληθής· καὶ ἕτως) αὐτῦ· καὶ οὕτω. v. 22. ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν) εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν. ibid. αὐτοῖς φόβον) transpoſita. CAP. II. v. 1. ἐμνήσθη γὰρ τῆς) καὶ ἐκ ἔτι ἐμνήσθη τῆς. ibid. καθὰ ἐποίησε - - fin.) μνημονεύων οἷα ἐλάλησε, καὶ ὡς κατέκρινεν αὐτήν.

πρὸς τὸν Βασιλέα * καλὰ ἄφθορα

2. Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τῦ βασιλέως· ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κοράσια * ἄφθορα καλὰ τῷ εἴδει.

ἐπιδειξάτωσαν

3. Καὶ καλαξήσει ὁ βασιλεὺς κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας αὐτῦ· καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια παρθενικὰ καλὰ τῷ εἴδει εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδοθήτωσαν τῷ εὐνέχῳ τῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυναικῶν· καὶ δοθήτω σμῆγμα, καὶ ἡ λοιπὴ ἐπιμέλεια.

4. Καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ, βασιλεύσει ἀντὶ Ἀσίν. Καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν ἔτως.

Ἰάθρε

5. Καὶ ἄνθρωπος Ἰουδαῖος ἦν ἐν Σύσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μαρδοχαῖος ὁ τῦ Ἰαΐρου, ὁ τῦ Σεμείου, τῦ Κεισαίου, ἐκ Φυλῆς Βενιαμεὶν,

6. ὃς ἦν αἰχμάλωτος ἐξ Ἱερουσαλὴμ, ὃν ἠχμαλώτευσε Ναβυχοδονόσορ Βασιλεὺς Βαβυλῶνος.

7. Καὶ ἦν τέτῳ παῖς θρεπτὴ, θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ ἀδελφῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐσθήρ· ἐν δὲ τῷ μεταλλάξαι αὐτῆς τὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν αὐτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῷ εἴδει.

8. Καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τῦ βασιλέως πρόσταγμα, συνήχθησαν κοράσια πολλὰ εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα Γαΐ, καὶ ἤχθη Ἐσθὴρ πρὸς Γαΐ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν,

9. καὶ ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτῦ· καὶ ἔσπευσεν αὐτῇ δοῦναι τὸ σμῆγμα, καὶ τὴν μερίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ἀποδεδειγμένα αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ· καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς καὶ ταῖς ἕβδαις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι.

10. Καὶ ἐχ ὑπέδειξεν αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθὴρ, ἐδὲ τὴν πατρίδα· ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ ἀπαγγεῖλαι.

11. Καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁ Μαρδοχαῖος περιεπάτει κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν, ἐπισκοπῶν τί Ἐσθὴρ συμβαίνει.

ἢ

12. Καὶ ὅταν ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅταν ἀναπληρωθῇ καιρὸς κοράσια μῆνες δεκαδύο· (οὕτως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας μῆνας ἓξ ἀλειφομέναις ἐν μυρίνῳ ἐλαίῳ, καὶ μῆνας ἓξ ἐν μυρίνον τοῖς ἀρώμασι, καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι τῶν ἔλαιον γυναικῶν,)

13. Καὶ τότε εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ᾧ ἂν εἴπῃ, παραδώσει αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτὴν ἀπὸ τῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων,

14. δεί-

V. 2. πρὸς τὸν βασιλέα) τοῦ βασιλέως. ibid. καλὰ ἄφθορα) transpoſita. V. 3. βασιλείας· καὶ ἐπιδειξάτωσαν) βασιλείας αὐτοῦ· καὶ ἐπιλεξάτωσαν. v. 5. Ἰουδαῖος ἦς) transpoſita. ibid. ὄνομα αὐτῷ M. ὁ τῦ Ἰάθρου) ὄνομα αὐτοῦ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαΐρου. ib. ὁ τῦ Σεμείου) ὁ deeſt. v. 6. ὃν ἠχμαλώτευσε) ἣν ἠχμαλώτευσε. V. 7. καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς) καὶ ὄνομα αὐτῇ. ibid. αὐτῷ γυναῖκα.) ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. ib. τῷ εἴδει.) τὸ εἶδει, per errorem. V. 8. κοράσια πολλὰ) transpoſita. V. 9. αὐτῇ δῦναι) transpoſita. V. 10. αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθὴρ) ἐσθὴρ τὸ γένος αὐτῆς. v. 11. Καὶ καθ' ἑκάστην ἡμ. ὁ Μαρδ. περιεπάτει) καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει ὁ μαρδοχαῖος. ibid. συμβαίνει.) συμβήσεται. V. 12. Καὶ ὅταν ἦ καιρὸς) ἔτος δὲ ἦν καιρὸς. ibid. ἀναπληρωθῇ καιρὸς κοράσια μῆνες δεκαδύο.) ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. ib. μυρίνινον ἔλαιον) ἐν σμυρνίνῳ ἐλαίῳ. ib. τοῖς σμήγμασι) καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι. V. 13. καὶ ᾧ ἂν) καὶ ᾧ ἐὰν. ibid. συνεισέρχεσθαι αὐτὴν) συνεισέρχεσθαι αὐτῷ.

14. δείλης εἰσπορεύεται, καὶ πρὸς ἡμέραν ἀποτρέχει εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὔτε γαὶ ὁ εὐνοῦχος τῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν, καὶ οὐκ ἔτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνομασί.

15. Ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι τὸν χρόνον Ἐσθὴρ θυγατρὸς Ἀμιναδὰβ ἀδελφῦ πατρὸς Μαρδοχαίου ※ ἣν ἔλαβεν αὐτῷ εἰς θυγατέρα, τῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ※ ῥῆμα ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ※ Γογαῖος ὁ εὐνοῦχος ※ τῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν· ἦν γὰρ Ἐσθὴρ εὑρίσκουσα χάριν ἐνώπιον πάντων τῶν βλεπόντων αὐτήν. ἐν τῷ

16. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐσθὴρ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ.

17. Καὶ ἠράθη ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάριν παρὰ πάσας τὰς παρθένους, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ γυναικεῖον.

18. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ ὕψωσε τὰς γάμους Ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῦ.

19. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐθεράπευσεν ἐν τῇ αὐλῇ.

20. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ οὐκ ὑπέδειξε τὴν πατρίδα αὐτῆς· ἔτως γὰρ ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ Μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν Θεὸν, καὶ ποιεῖν τὰ προσάγματα αὐτῦ, καθὼς ἦν μετ' αὐτῦ, καὶ Ἐσθὴρ οὐκ ἤλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐλυπήθησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τῦ βασιλέως οἱ ἀρχισωματοφύλακες, ὅτι προήχθη ὁ Μαρδοχαῖος, καὶ ἐζήτουν ἀποκλεῖναι Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα.

22. Καὶ ἐδηλώθη Μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν Ἐσθὴρ ※ τῇ βασιλίσσῃ, καὶ ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ ÷ Ἀρταξέρξῃ" τὰ τῆς ἐπιβελῆς.

23. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τὲς δύο εὐνέχους, καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς· καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς καταχωρίσαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ, ὑπὲρ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίε ἐν ἐγκωμίῳ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΜΕΤΑ ※ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἀμὰν Ἀμαδαθᾶ Βγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν, καὶ ἐπρωτοβάθρει πάντων τῶν φίλων αὐτῦ, Ἀναμαθαδᾶ

2. καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν Ἀμάν· ἔτως γὰρ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐ προσεκύνει αὐτῷ.

3. Καὶ

V. 14. οὔτε ὁ) οὖ γαὶ ὁ. ibid. ὀνομασί.) ὀνόματι. V. 15. θυγατρὸς) τῆς θυγατρὸς. ibid. ἐν τῷ εἰσελθεῖν) εἰσελθεῖν. ib. ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ὁ εὐνοῦχος τῶν) ὧν ἐνετείλατο ὁ εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν. ib. ἐνώπιον τῶν) παρὰ πάντων τῶν. V. 16. πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην) absque articulo. V. 18. ἐφ' ἡμέρας) ἐπὶ ἡμέρας. V. 19. ἐθεράπευσεν) ἐθεράπευεν. V. 20. ὁ Μαρδοχαῖος) absque articulo. ibid. οὐκ ἤλλαξε) οὐ μετήλλαξε. V. 21. ὁ Μαρδοχαῖος) absque articulo. V. 22. λόγος) ὁ λόγος. ibid. καὶ ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισε τῷ β. Ἀρταξέρξῃ) καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ. V. 23. ἐγκωμίῳ.) ἐν ἐγκωμίῳ. CAP. III. v. 1. Μετὰ ταῦτα) Μετὰ δὲ ταῦτα. ibid. Ἀναμαθαδᾶ) ἀμαδαθοῦ. V. 2. Ἀμάν·) αὐτῷ. ibid. ἐπέταξεν) προσέταξεν. ib. προσεκύνει) οὐ προσεκύνει.

3. Καὶ ἐλάλησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τῆ βασιλέως τῷ Μαρδοχαίῳ· Μαρδοχαῖε, τί παρακέεις τὰ ὑπὸ τῆ βασιλέως λεγόμενα;

4. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔλεγον αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῶν. καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἀμὰν, Μαρδοχαῖον μὴ ὑπακέοντα τοῖς τῆ βασιλέως λόγοις, ὑπέδειξε γὰρ αὐτοῖς ὁ Μαρδοχαῖος, ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι.

5. Καὶ ἐπέγνω Ἀμὰν ὅτι ὲ προσκυνεῖ αὐτῷ Μαρδοχαῖος, καὶ ἐθυμώθη ※ Ἀμὰν˙ σφόδρα.

6. Καὶ ἐβελεύσατο ἀφανίσαι πάντας τὲς ὑπὸ τὴν Ἀρταξέρξε βασιλείαν Ἰουδαίους.

ἔτους δωδεκάτε

7. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου, ÷ ψήφισμα ἐποίησε, καὶ ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνὸς, ὥσε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος Μαρδοχαίου· καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τῆ μηνὸς ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

8. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, λέγων· ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου, οἱ δὲ νόμοι αὐτῶν ἔξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, τῶν δὲ νόμων τῆ βασιλέως παρακέεσι, καὶ τῷ βασιλεῖ ὲ συμφέρει ἐᾶσαι αὐτούς.

9. Εἰ δοκεῖ οὖν τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτὲς, κἀγὼ διαγράψω εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τῆ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια. ἀπολέσθαι

10. Καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον αὐτῆ, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ Ἀμὰν, σφραγίσαι κατὰ τῶν γεγραμμένων κατὰ τῶν Ἰουδαίων.

11. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ δὲ ἔθνει χρῶ ὡς βέλει.

12. Καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τῆ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαιδεκάτῃ, καὶ ἐγράφησαν ὡς προσέταξεν Ἀμὰν τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώραν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ταῖς ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν, δι' Ἀρταξέρξου τῆ βασιλέως. ἐγράφησαν

Ἀταρξέξε

13. Καὶ ἀπεστάλη διὰ βιβλιαφόρων εἰς τὴν Ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτε, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστι τὸ ἀντίγραφον τόδε· Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτεταγμένοις τάδε γράφει. πολλῶν ἐπάρξας ἐθνῶν, καὶ πάσης ἐπικρατή- Ἀρταρξέξε 5. 10.

v. 4. ἔλεγον) ἐλάλουν. ibid. ὑπήκουεν) ὑπήκουσεν. ib. μὴ ὑπακόντα τοῖς τῆ β. λόγοις) τοῖς τῆ βασιλέως λόγοις ἀντιτασσόμενον. ib. ὑπέδειξε γὰρ) καὶ ὑπέδειξεν. v. 5. ἐπέγνω) ἐπιγνοὺς. ibid. καὶ ἐθυμώθη Ἀμὰν σφόδρα.) ἐθυμώθη σφόδρα. v. 7. ἔτους δωδεκάτου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ψήφισμα ἐποίησε) καὶ ἐποίησε ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου. ibid. κλήρους ἡμέρας) κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. v. 8. τῷ βασιλεῖ οὐ συμφέρει) transposita. v. 9. οὖν) abest. ibid. ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι αὐτούς. v. 10. δακτύλιον αὐτοῦ) αὐτῆ deest. ibid. Ἀμὰν) τῷ ἀμάν. v. 12. καὶ ἐγράφησαν ὡς προσέταξεν) καὶ ἔγραψαν ὡς ἐπέταξεν. ibid. ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς) absque articulo. ib. ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ. ib. δι' Ἀταρξέξου) διὰ ἀρταξέρξου. v. 13. lin. 2. Ἀρταρξέρξου) ἀρταξέρξε. ibid. lin. 9. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) εἰκοσιεπτὰ.

12. κρατήσας τῆς οἰκουμένης, ἐβουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ * ἠπιότητος ἀεὶ διεξάγων τὰς τῶν ὑποτεταγμένων † ἀνυμάντους διαπαντὸς καταζῆσαι βίους, τήν τε Βασιλείαν ἥρεμον καὶ πορευτὴν ἄχρι περάτων παρεξόμενος, ἀναπεώσασθαί τε τὴν ποθουμένην παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. πυνθανομένου δέ μου τῶν συμβούλων, πῶς ἂν ἀχθείη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνῃ παρ' ἡμῖν διενέγκας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλάκτως, καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ δεύτερον τῶν Βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος Ἀμὰν, ὑπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυσμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν Βασιλέων παραπέμποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ κατατίθεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυνομένην ἀμέμπτως συναρχίαν. διειληφότες οὖν τόδε ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγωγὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάσσον, καὶ * δυσνοᾶν τοῖς ἡμετέροις πράγμασι τὰ χείριστα συντελοῦν κακὰ, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν Βασιλείαν εὐσταθείας τυγχάνειν· προσετάξαμεν οὖν τὰς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ Ἀμὰν τῷ τεταγμένῳ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, καὶ δευτέρου πατρὸς ἡμῶν, πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολέσαι ὁλοριζεὶ, ταῖς τῶν ἐχθρῶν μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυσμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς τὸν ᾅδην κατελθόντες, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εὐσταθῆ καὶ ἀταραχα παρέχωσιν ἡμῖν διὰ τέλους τὰ * πράγματα.

44. ἔθνων μάχαις

50. παρέχωσιν * προστάγματα

14. Τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξετίθετο κατὰ χώραν· καὶ προσετάχη τοῖς ἔθνεσι πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι, εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην.

15. Ἐσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐν Σούσοις· ὁ δὲ Βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐκωθωνίζοντο· ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο σάκκον, καὶ κατεπάσατο σποδόν· καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ· αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἠδικηκός.

2. Καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ Βασιλέως, καὶ ἔστη· ἐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσελ-

αὐλῆς

V. 13. lin. 12. τῆς οἰκουμένης) absque articulo. ibid. lin. 13. ἐπιεικέστερον, ἐπαιρόμενος καὶ μετὰ πιότητος) ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ ἠπιότητος. ib. lin. 15. ἀκυμάτους) ἀκυμάντας. ib. lin. 17. ἥρεμον καὶ π. ἄχρι) ἥμερον καὶ πορευτὴν μέχρι. ib. lin. 19. παρὰ πᾶσιν) τοῖς πᾶσιν. ib. lin. 20. πυνθανομένου) πυθομένου. ib. lin. 22. ὁ σωφροσύνης) ὃ σωφροσύνῃ. ib. lin. 25. Βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος) βασιλειῶν γέρας ἀπενηνεγμένος. ib. lin. 26. ὑπέδειξεν) ἐπέδειξεν. ib. lin. 29. ἀντίτυπον) ἀντίθετον. ib. lin. 34. τόδε ἔθνος) τόδε τὸ ἔθνος. ib. lin. 36. παράλλαξιν καὶ δυσνοῆ) παραλλάσσον καὶ δυσνοᾶν. ib. lin. 45. ἐθνῶν μάχαις) ἐχθρῶν μαχαίραις. ib. lin. 50. τὸν ᾅδην) εἰς τὸν ᾅδην. ib. lin. 52. παρέχουσιν) παρέχωσιν. ib. lin. 53. προστάγματα) πράγματα. V. 14. προσετάχη τοῖς ἔθνεσι πᾶσιν) προσετάγη πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. V. 15. ἐν Σούσοις) εἰς σῶσαν. CAP. IV. V. 1. ἱμάτια αὐτοῦ) ἱμάτια ἑαυτοῦ. V. 2. αὐλῆς) πύλης.

ελθεῖν εἰς τὴν αὐλὴν, σάκκον ἔχοντα καὶ σποδόν.

3. Καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ ἧ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπετὸς ἦν καὶ πένθος μέγα τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς.

4. Καὶ εἰσῆλθον αἱ ἄβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς Βασιλίσσης, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῇ· καὶ ἐταράχθη ἀκέσασα τὸ γεγονός· καὶ ἀπέστειλε στολίσαι τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν σάκ- ἐτίθη κον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείθη.

5. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ προσεκαλέσατο Ἀχραθαῖον τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς, ὃς παρειστήκει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτὸν παρὰ τοῦ Μαρδοχαίου τὸ ἀκριβές. (ἐπὶ τὴν πλατείαν πρὸς τὰ βασιλέα.)

*7. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονὸς, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο Ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς γάζαν ταλάντων μυρίων, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς Ἰουδαίους.

8. Καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ ἐν Σούσοις ἐκλεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσθαι αὐτοὺς ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ Ἐσθήρ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντείλασθαι αὐτῇ εἰσελθοῦσαν παραιτήσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ αἰτιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ ÷ καὶ τῆς ÷ πατρίδος," μνησθεῖσα ἡμερῶν ταπεινώ- ἐστράφης σεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χειρί μου, * διό- * διὰ τί Ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ ἐλάλησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον· ἐπικάλεσαι τὸν Κύριον, καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ θανάτου.

9. Εἰσελθὼν δὲ ὁ Ἀχραθαῖος ἐλάλησεν Ἀχθραθαῖος Ἐσθὴρ πάντας τοὺς λόγους τούτους.

10. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ πρὸς Ἀχραθαῖον· πορεύθητι πρὸς Μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον,

11. ὅτι πάντα τὰ ἔθνη τῆς βασιλείας γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος καὶ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλητος, ἐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία. πλὴν ᾧ ἐντοτέραν ἐκλείψῃ ὁ Βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, αὐτὸς σωθήσεται· καὶ ἐγὼ οὐκ ἐκλήθην ἐκληρώεἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσὶν αὐ- θην ταὶ ἡμέραι τριάκοντα.

12. Καὶ ἀπήγγειλεν Ἀχραθαῖος Μαρ- Ἀρχαδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους Ἐσθήρ. θαῖος

13. Καὶ εἶπε Μαρδοχαῖος ÷ πρὸς Ἀχραθαῖον· πορεύθητι, καὶ εἶπον αὐτῇ, Ἐσθὴρ, μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσομαι μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ παρὰ πάντας ὑπὲρ τοὺς Ἰουδαίους.

14. Ὅτι ἐὰν ※ παρακέσασα παρακέσης ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἄλλοθεν (δὲ) βοήθεια καὶ σκέπη ἔσαι τοῖς Ἰουδαίοις· σὺ δὲ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ἀπολεῖσθε·

v. 3. κοπετὸς ἦν) ἦν abeſt. ibid. καὶ σάκκον) καὶ deeſt. v. 4. Μαρδοχαῖον) τὸν μαρδοχαῖον. ibid. ἐτίθη.) ἐπείθη. v. 5. μαθεῖν αὐτὸν) μαθεῖν αὖτη. ibid. Μαρδοχαίου) addit τὸ ἀκριβές. ib. (ἐπὶ τὴν πλατείαν πρὸς τὰ βασιλέα.) non habet. v. 6. εἰς γάζαν) εἰς τὴν γάζαν. v. 8. ἐν Σέσοις) τὸ ἐν σούσοις. ibid. εἰσελθοῦσαν) εἰσελθάσῃ. ib. καὶ τῆς πατρίδος) abeſt. ib. ἐτράφης ἐν χ. μου, διὰ τί) ἐτράφης ἐν χειρί μου, διότι. ib. Κύριον) τὸν κύριον. ib. καὶ ῥῦσαι) ῥῦσαι. v. 9. Ἀχθραθαῖος) ὁ ἀχραθαῖος. ibid. Ἐσθὴρ) αὐτῇ. v. 11. πάντα τὰ ἔθνη) τὰ ἔθνη πάντα. ibid. γινώσκει) γινώσκει. ib. καὶ γυνὴ) ἢ γυνὴ. ib. ἐντοτέραν) ἐσωτέραν. ib. αὐτὸς σωθήσεται· καὶ ἐγὼ ἐκ ἐκληρώθην) ἔτος σωθήσεται. κἀγὼ οὐ κέκλημαι. v. 12. Ἀρχαθαῖος) ἀχραθαῖος. v. 13. Μαρδοχαῖος) addit πρὸς ἀχραθαῖον. ibid. σωθήσομαι) σωθήσῃ. ib. ὑπὲρ πάντας) παρὰ πάντας. v. 14. Ὅτι ἐὰν) ὡς ὅτι ἐὰν. ibid. (δὲ) abeſt.

λειῶθε· καὶ τίς οἶδεν, εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας;

15. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ ἐξαποστεῖλαι τὸν ἥκοντα, πρὸς Μαρδοχαῖον, λέγουσα πάλιν·

16. Βαδίσας ἐκκλησίασον τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν Σούσοις, καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοὶ, καὶ μὴ φάγητε, μηδὲ πίητε ἐφ' ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ἐγὼ δὲ καὶ αἱ ἄβραι μου ἀσιτήσομεν· καὶ τότε εἰσελεύσομαι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέσθαι με δέῃ.

17. Καὶ βαδίσας Μαρδοχαῖος ἐποίησεν ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Ἐσθήρ. Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη Κυρίου, μνημονεύων πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ εἶπε· Κύριε Θεὲ Κύριε βασιλεῦ πάντων κρατῶν, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ σου τὸ πᾶν ἔστι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν Ἰσραήλ· ὅτι σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν· Κύριος εἶ πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ Κυρίῳ· σὺ πάντα γινώσκεις· σὺ οἶδας Κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανείᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν ὑπερήφανον Ἀμάν. ὅτι ἠυδόκουν φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν Ἰσραήλ. ἀλλὰ ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης Θεοῦ μου, καὶ οὐ προσκυνήσω οὐδένα, πλὴν σοῦ τοῦ Κυρίου μου, καὶ οὐ ποιήσω αὐτὰ ἐν ὑπερηφανείᾳ. καὶ νῦν Κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθοράν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ ἀρχῆς κληρονομίαν σου. τὴν ὑπερίδης τὴν μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψον τὸ πένθος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνῶμεν τὸ ὄνομά σου Κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς τὸ στόμα αἰνούντων σε. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐκέκραξεν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι ὁ θάνατος αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα κατέφυγεν ἐπὶ τὸν Κύριον ἐν ἀγῶνι θανάτου καλειλημμένη, καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δόξης αὐτῆς ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας καὶ πένθους, καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ἡδυσμάτων, σποδοῦ καὶ κοπρίων ἔπλησε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐταπείνωσε σφόδρα, καὶ πάντα τόπον ἀγαλλιάματος αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσε στρεπτῶν τριχῶν αὐτῆς. καὶ ἐδέετο Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεός μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ

v. 14. οἶδεν, εἰς τὸν) ἔδεν, εἰ εἰς τὸν. v. 15. in Rom. καὶ ἐξαπέστειλεν ἐσθὴρ τὸν ἥκοντα πρὸς αὐτὸν, πρὸς μαρδοχαῖον, λέγουσα. v. 16. ἐφ' ἡμέρας) ἐπὶ ἡμέρας. ibid. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ib. ἀπολέσθαι) addit με. v. 17. Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη) καὶ ἐδεήθη. ibid. lin. 4. Κύριε Θεὲ Κύριε) κύριε κύριε. ib. lin. 10. Κύριος εἶ πάντων) καὶ κύριος εἶ πάντων. ib. lin. 12. γινώσκεις·) γινώσκεις. ib. lin. 18. ἀλλὰ ἐποίησα) ἀλλ' ἐποίησα. ib. lin. 19. Θεοῦ μου) μου abeſt. ib. lin. 20. οὐδένα) οὐδένα. ib. lin. 22. Κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς) κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θεὸς. ib. lin. 25. ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι. ib. lin. 30. ὑμνῶμεν τὸ ὄνομά σε) ὑμνῶμέν σε τὸ ὄνομα. ib. lin. 32. τὸ στόμα αἰνούντων σοι.) στόμα αἰνούντων σε. ib. lin. 33. ὅτι ὁ θάνατος) absque articulo. ib. lin. 41. ἔπλησε) ἐνέπλησε. ib. lin. 43. τόπον ἀγαλλ. αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσε) τόπον κόσμου ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε ib. lin. 45. ἐδέετο) ἐδεῖτο. ib. lin. 46. Κύριε ὁ Θεός με ὁ βασιλεύς) κύριέ με βασιλεῦ.

μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σὲ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν τῇ χειρί μου. ἐγὼ ἤκουον
ς0. Κύριε, τὸ πατρός μου, ὅτι σὺ Κύριε ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς ὅσα
ςς. Ὅτι ἐλάλησας αὐτοῖς. Καὶ νῦν ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν τὰς θεὰς αὐτῶν· δίκαιος εἶ Κύριε, καὶ νῦν οὐχ ἱκανώθησαν ἐν τῷ
60. πικρασμῷ δειλίας ἡμῶν, ἀλλὰ ἔθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξάραι ὁρισμὸν στόματός σε, καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν
ἐν Φράξῃ σε, καὶ ἐμφράξαι στόμα ὑμνούντων σοι,
Θυσιαστή- καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου, καὶ θυσιαριον σοι στηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρετὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σάρκινον εἰς αἰῶνα. μὴ παραδῷς Κύριε τὸ σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι,
70. καὶ μὴ γελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς. τὸν δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς παραδειγμάτισον· μνήσθητι Κύριε, γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ
75. ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν θεῶν, καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν. δὸς λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τοῦ λέοντος, καὶ μετάθες τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς, εἰς συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοιουμένων 80.
αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σὲ Κύριε· πάντων γνῶσιν ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνόμων, καὶ βδελύσσομαι κοίτην 85.
ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον τῆς ὑπερηφανείας μου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἡμέρᾳ ὀπτασίας μου. βδελύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, 90.
καὶ οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου. καὶ οὐκ ἔφαγεν ἡ δέλη σου τράπεζαν Ἀμάν, καὶ οὐκ ἐδόξασε συμπόσιον βασιλέως, οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν. καὶ οὐκ ἠυφράνθη ἡ δέλη σου ἀφ' ἡμέρας 95.
μεταβολῆς μου μέχρι νῦν, πλὴν ἐπὶ σοὶ Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραάμ. ὁ Θεὸς ὁ ἰσχύων ἐπὶ πάντας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευομένων, καὶ ῥῦσαι με ἐκ τοῦ φόβου μου.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχομένη, ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας, καὶ περιεβάλετο τὴν δόξαν αὐτῆς. καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανὴς, ἐπι- 5.
καλεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην Θεὸν καὶ

ibid. lin. 49. ἐν τῇ χειρί μου.) ἐν χειρί μα. ibid. ἐγὼ ἤκουον Κύριε, τὸ πατρός μα, ὅτι) ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι. ib. lin. 55. ἐλάλησας αὐτοῖς. Ὅτι ἡμαρτήκαμεν) ἐλάλησας. καὶ νῦν ἡμάρτομεν. ib. lin. 59. τῷ πικρασμῷ) ἐν πικρασμῷ. ib. lin. 60. ἀλλὰ ἔθηκαν) ἀλλ' ἔθηκαν. ib. lin. 64. ἐνφράξῃ στόμα ὑμνούντων) ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων. ib. lin. 65. καὶ θυσιαστήριόν σοι) καὶ θυσιαστηρίᾳ σε. ib. lin. 70. γελασάτωσαν) καταγελασάτωσαν. ib. lin. 82. ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ) βοηθὸν deeſt. ib. lin. 85. καὶ βδελύσσομαι) adjicit κοίτην ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι. ib. lin. 88. κεφαλῆς ἐν ἡμέρᾳ) κεφαλῆς μα ἐν ἡμέραις. ib. lin. 98. εἰσάκεσον φωνῆς) εἰσάκουσον φωνήν. CAP. V. v. 1. lin. 4. περιεβάλετο) περιεβάλετο.

καὶ σωτῆρα, παρέλαβε τὰς δύο ἄβρας.
ἐπερίδελο καὶ τῇ μὲν μιᾷ ἐπηρείδοτο ὡς τρυφερευομένη, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπηκολούθει κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν αὐτῆς. καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους αὐτῆς. καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν, ὡς προσφιλές. ἡ δὲ καρδία αὐτῆς ἀπεσεσωμένη ἀπὸ τῦ φόβου. καὶ εἰσελθῦσα πάσας τὰς θύρας, ἔστη ἐνώπιον τῦ βασιλέως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτῦ, καὶ τὴν στολὴν τῆς ἐπιφανείας αὐτῦ ἐνδεδύκει, ὅλος διὰ χρυσῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φοβερὸς σφόδρα. καὶ ἦρε τὸ πρόσωπον αὐτῦ πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ· καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα, καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἄβρας τῆς προπορευομένης αὐτῆς, καὶ μετέβαλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τῦ βασιλέως εἰς πραΰτητα, καὶ ἀγωνιάσας ἀνεπήδησεν ἀπὸ τῦ θρόνυ αὐτῦ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτῦ μέχρις ἧ κατέστη. καὶ παρεκάλει αὐτὴν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐστιν Ἐσθήρ; ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει, ὐ μὴ ἀποθάνῃς· ὅτι κοινὸν τὸ πρόσαγμα ἡμῶν ἐστι· πρόσελθε.

2. Καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβδον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐσθήρ, καὶ εἶπε· λάλησόν μοι· καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἶδόν σε Κύριε ὡς ἄγγελον Θεῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου ἀπὸ φόβου τῆς δόξης σου, ὅτι θαυμαστὸς εἶ Κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σε χαρίτων μεστόν· ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι αὐτὴν ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο, καὶ πᾶσα ἡ θεραπεία αὐτῦ παρεκάλει αὐτήν.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· τί θέλεις Ἐσθήρ; καὶ τί σου ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως τῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου, καὶ ἔσται σοι.

4. Εἶπε δὲ Ἐσθήρ· ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημός ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω σήμερον.

5. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· κατασπεύσατε Ἀμὰν, ποιῆσαι τὸν λόγον Ἐσθήρ. Καὶ παρεγίνοντο ἀμφότεροι ἐπὶ τὴν δοχὴν, ἣν εἶπεν Ἐσθήρ. κατασπευσάτω

6. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ ἐν τῷ πότῳ ✕ τῦ οἴνου· τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ ἔσται σοι ὅσα ἀξιοῖς.

7. Καὶ εἶπεν Ἐσθήρ· τὸ αἴτημά μυ, καὶ τὸ ἀξίωμά μυ·

v. 1. lin. 7. παρέλαβε δύο) παρέλαβε τὰς δύο. ib. lin. 8. ἐπερίδετο) ἐπηρείδετο. ib. lin. 15. ἔστη) κατέστη. ib. lin. 17. καὶ τὴν στόλην) καὶ πᾶσαν στολὴν. ib. lin. 20. καὶ ἦρε) καὶ ἄρας. ib. lin. 21. πεπυρωμένον, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ·) πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμὴ θυμοῦ ἔβλεψεν. ib. lin. 24. ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) κατεπέκυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν. ib. lin. 25. προπορευομένης αὐτῆς) αὐτῆς abeſt. ib. lin. 28. θρόνου, καὶ) θρόνου αὐτῦ, καὶ. v. 2. τὴν Ἐσθὴρ) αὐτὴν. ibid. ἀπὸ τῆς δόξης) ἀπὸ φόβου τῆς δόξης. ib. ἐκλύσεως αὐτῆς.) αὐτῆς deeſt. v. 3. εἶπεν αὐτῇ ὁ) εἶπεν ὁ. v. 4. ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημος·) ἡμέρα μου ἐπίσημος σήμερόν ἐστι. ibid. ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ) ἐλθάτω καὶ αὐτὸς καὶ. v. 5. κατασπευσάτω Ἀμὰν ποιῆσαι τὸν) κατασπεύσατε ἀμὰν, ὅπως ποιήσωμεν τὸν. ibid. παρεγίνοντο ἀμφ. ἐπὶ τὴν) παραγίνονται ἀμφότεροι εἰς τὴν. v. 6. in *Rom.* ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθήρ. τί ἐστιν βασίλισσα Ἐσθήρ; καὶ ἔσται ὅσα ἀξιοῖς. v. 7. Ἐσθήρ.) abeſt. ibid. ἀξίωμά μου) μυ deeſt.

8. εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον τῦ βασιλέως, ἐλθάτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐπὶ τὴν αὔριον εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ αὔριον γὰρ ποιήσω τὰ αὐτά.

9. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀμὰν ἀπὸ τῦ βασιλέως ὑπερχαρὴς εὐφραινόμενος· ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν Μαρδοχαῖον τὸν Ἰεδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη Ἀμὰν σφόδρα.

10. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐκάλεσε τὲς φίλες, καὶ Σωσάραν τὴν γυναῖκα αὐτῦ,

11. καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλῆτον αὐτῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς περιέθηκεν αὐτῷ, καὶ ὡς ἐποίησεν αὐτὸν πρῶτον ἡγεῖδαι τῆς βασιλείας.

12. Καὶ εἶπεν Ἀμάν· ἃ κέκληκεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα μετὰ τῦ βασιλέως ἀθένα εἰς τὴν δοχὴν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ, καὶ εἰς τὴν αὔριον κέκληκεν μετὰ τῦ βασιλέως.

13. Καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω Μαρδοχαῖον τὸν Ἰεδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ.

14. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σωσάρα ἡ γυνὴ αὐτῦ, καὶ οἱ φίλοι· κοπήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα, ὄρθρου δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ, καὶ κρεμαδήτω Μαρδοχαῖος ἐπὶ τῦ ξύλου· σὺ δὲ εἴσελδε εἰς τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐφραίνου. Καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀμὰν, καὶ ἡτοιμάδη τὸ ξύλον.

ΚΕΦ. ς'. VI.

1. Ὁ δὲ Κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τῦ βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακόνῳ αὐτῦ * εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγιγνώσκειν αὐτῷ· διδασκάλῳ * εἰσφέρων

2. εὗρε δὲ τὰ γράμματα τὰ γραφέντα περὶ Μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνέχων τῦ βασιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτοὺς, καὶ ζητῆσαι ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτοὺς τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξῃ. αὐτῦ

3. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ Μαρδοχαίῳ; καὶ εἶπον τὰ παιδάρια τῷ βασιλεῖ οἱ ἐκ τῆς διακονίας· οὐκ ἐποίησας αὐτῷ ἀδέν.

4. ἐν δὲ τῷ πυνδάνεδαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, ἰδὲ Ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ Ἀμὰν εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ, ᾧ ἡτοίμασε.

5. Καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας τῦ βασιλέως· ἰδοὺ Ἀμὰν ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καλέσατε αὐτόν.

6. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ, ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι; ᾧ

V. 8. ἐναντίον) ἐνώπιον. ibid. ἐπὶ τὴν αὔριον) ἔτι τὴν αὔριον. ib. καὶ αὔριον γὰρ) γὰρ abeſt. v. 9. Ἀμὰν) ὁ ἀμάν. ibid. ἰδεῖν Μαρδοχαῖον) ἰδεῖν ἀμὰν μαρδοχαῖον. ib. ἐθυμώθη Ἀμὰν) Ἀμὰν deeſt. v. 10. εἰσῆλθεν) εἰσελθών. ibid. καὶ ἐκάλεσε) καὶ deeſt. ib. Σωσάραν) ζωσάραν. v. 11. περιέθηκεν αὐτῷ) transpoſita. ibid. πρῶτον ἡγεῖδαι) πρωτεύειν καὶ ἡγεῖδαι. v. 12. Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα) καὶ εἶπεν ἀμάν. οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα. ibid. ἀθένα) οὐδένα. ib. κέκληκεν.) κέκλημαι. v. 14. Σωσάρα) ζωσάρα. ibid. κοπήτω) addit σοι. CAP. VI. v. 1. τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ εἰσφέρων) τῷ διακόνῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν. ibid. ἀναγιγνώσκειν) ἀναγινώσκειν. v. 2. εὐνέχων αὐτοῦ) εὐνέχων τοῦ βασιλέως. ibid. ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτοὺς τὰς) καὶ ζητῆσαι ἐπιβαλεῖν τὰς. v. 3. ἔπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας·) ἔπαν οἱ διάκονοι τῦ βασιλέως. ibid. οὐδέν.) ἀδέν. v. 5. ἔπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας) ἔπαν οἱ διάκονοι. v. 6. ᾧ ἐγὼ θέλω) ὃν ἐγὼ θέλω.

ξάσαι; εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ Ἀμάν· τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰ μὴ ἐμέ;

τῷ βασιλεῖ

7. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα· ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι,

ἐνεγκάτω

8. ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τῆ βασιλέως ςολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει,

9. καὶ δότω ἑνὶ τῶν φίλων τῆ βασιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ ςολισάτω τὸν ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ· καὶ ἀναβιβασάτω αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυξάτω διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, λέγων· οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ, ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει.

ποιήσομεν

10. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· καλῶς ἐλάλησας· οὕτως ποίησον τῷ Μαρδοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ, τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ μὴ παραπεσάτω σε λόγος ὧν ἐλάλησας.

11. Ἔλαβε δὲ Ἀμὰν τὴν ςολὴν καὶ τὸν ἵππον, καὶ ἐςόλισε τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, καὶ ἐκήρυσσε λέγων· οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι.

12. Ἐπέστρεψε δὲ ὁ Μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν· Ἀμὰν δὲ ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ κεφαλῆς.

13. Καὶ διηγήσατο Ἀμὰν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ Σωσάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνή· εἰ ἐκ γένους Ἰουδαίων Μαρδοχαῖος, ἤρξαι ταπεινοῦσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, πεσὼν πεσῇ, ἐὰν μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ζῶν μετ' αὐτοῦ.

14. Ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παραγίνονται οἱ εὐνοῦχοι, ἐπισπεύδοντες τὸν Ἀμὰν ἐπὶ τὸν πότον οὗ ἡτοίμασεν Ἐσθήρ.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν, συμπιεῖν τῇ βασιλίσσῃ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ· τί ἐςιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ τί τὸ αἴτημά σε; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου; καὶ ἔσται σοι ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

3. Καὶ ἀποκριθεῖσα, εἶπεν· εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ ὁ λαός λόγος μου τῷ ἀξιώματί μου.

4. Ἐπράθημεν γὰρ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν, καὶ διαρπαγὴν, καὶ δουλείαν, ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ παρήκουσα· ἐὰ γὰρ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως.

5. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς ἔτος, ὃς

v. 7. τῷ βασιλεῖ.) πρὸς τὸν βασιλέα. v. 8. ἐνεγκάτω ςολὴν) ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ςολὴν. v. 10. ποιήσομεν Μαρδοχαίῳ) ποίησον τῷ μαρδοχαίῳ. ibid. θεραπεύοντι, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ μὴ) θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μή. v. 11. ἵππον) adjicit, καὶ ἐςόλισε τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον. v. 13. Σωσάρᾳ) ζωσάρᾳ. ibid. εἶπον) εἶπαν. ib. ἐὰ μὴ δύνῃ) καὶ ἐὰ μὴ δύνῃ. ib. ὁ Θεὸς ὁ ζῶν) θεὸς ζῶν. CAP. VII. v. 2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῇ δευτέρᾳ) εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ. ibid. ἡ βασίλισσα) absque articulo. ib. ἔσται σοι ἕως τοῦ ἡμ.) ἔςω σοι ἕως ἡμίσους. v. 3. καὶ ὁ λόγος τῷ ἀξιώματι) καὶ ὁ λαός μα τῷ ἀξιώματι. v. 4. ἀπώλειαν) addit καὶ διαρπαγὴν.

ὅς τις ἐτόλμησε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο;

6. Εἶπε δὲ Ἐσθήρ· ἄνθρωπος ἐχθρὸς Ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος. Ἀμὰν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης.

7. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς τὸν κῆπον· ὁ δὲ Ἀμὰν παρητεῖτο τὴν βασίλισσαν· ἑώρα γὰρ αὐτὸν ἐν κακοῖς ὄντα.

8. Ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κήπου. Ἀμὰν δὲ ἐπιπεπλώκει (καὶ ἔπεσεν) ἐπὶ τὴν κλίνην, ἀξιῶν αὐτήν· εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα ἐκβιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Ἀμὰν δὲ ἀκούσας, διετράπη τῷ προσώπῳ.

9. Εἶπε δὲ Βαγαθὰν εἷς τῶν εὐνούχων πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν Ἀμὰν Μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ὤρθωται ἐν τοῖς Ἀμὰν πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· σαυρωθήτω ἐπ' αὐτοῦ. τοῦ βασιλέως

10. Καὶ ἐκρεμάθη Ἀμὰν ἐπὶ τῷ ξύλῳ ὃ ἡτοίμασε Μαρδοχαίῳ· καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐδωρήσατο Ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν Ἀμὰν τῷ διαβόλῳ, καὶ Μαρδοχαῖος δὲ προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὑπέδειξε γὰρ Ἐσθήρ, ὅτι ἐνοικείωται αὐτῇ. ἐνοικείωτο

2. Ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλατο τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Μαρδοχαίῳ, καὶ κατέστησεν Ἐσθὴρ Μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν Ἀμάν.

3. Καὶ προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν Ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς Ἰουδαίοις.

4. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν· ἐξηγέρθη δὲ Ἐσθὴρ παρεσκευάσθαι τῷ βασιλεῖ.

5. Καὶ εἶπεν Ἐσθήρ· εἰ δοκεῖ σοι, καὶ εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου, πεμφθήτω ἀποστρέψαι τὰ γράμματα τὰ ἐξαπεσταλμένα ὑπὸ Ἀμὰν, τὰ γραφέντα ἀπολέσαι τοὺς Ἰουδαίους, ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου· ἀπολέσαι

6. πῶς γὰρ δυνήσομαι ἐπιδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου, καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου;

7. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ βασιλίσσῃ, καὶ Μαρδοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ· εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα Ἀμὰν ἐχαρισάμην σοι,

v. 7. ἐκ τοῦ συμποσίου) ἀπὸ τοῦ συμποσίου. ibid. ἑώρα γὰρ αὐτὸν) ἑώρα γὰρ ἑαυτόν. v. 8. ἀπὸ τοῦ κήπου.) ἐκ τοῦ κήπου. ibid. (καὶ) ἔπεσεν) abeſt. ib. ἀξιῶν αὐτήν.) ἀξιῶν τὴν βασίλισσαν. ib. ἐκβιάζῃ) βιάζῃ. v. 9. τοῦ βασιλέως· ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν) πρὸς τὸν βασιλέα. ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν. ibid. Ἀμὰν πηχῶν) ἀμὰν ξύλον πηχῶν. v. 10. ὃ ἡτοίμασε) ὃ ἡτοιμάσθη. ibid. ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς) transpoſita. CAP. VIII. v. 1. Μαρδοχαῖος δὲ) δὲ abeſt. ibid. ἐνοικείωτο) ἐνοικείωται. v. 2. τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν) ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτόν. v. 4. Καὶ ἐξέτεινεν) ἐξέτεινε δὲ. v. 5. ἐνώπιόν σου) non habet. ibid. ἀποστρέψαι τὰ γρ. τὰ ἐξαπεσταλμένα) ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα, τὰ ἀπεσταλμένα. ib. ἀπολέσαι τοὺς Ἰουδ. ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ.) ἀπολέσθαι τοὺς Ἰουδαίους, οἳ εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ib. ἐπιδεῖν) ἰδεῖν. v. 7. Ἐσθὴρ τῇ βασιλίσσῃ) πρὸς Ἐσθήρ. ibid. Ἀμὰν ἐχαρισάμην) ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρησάμην.

σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα ἐπὶ τῷ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκε τοῖς Ἰουδαίοις, τί ἔτι ἐπιζητεῖς;

8. Γράφετε καὶ ὑμεῖς ἐκ τῷ ὀνόματός μου, ὡς δοκεῖ ὑμῖν, καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου· ὅσα γὰρ γράφεται τῷ βασιλέως ἐπιτάξαντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, ἐκ ἔξιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν.

9. Ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ὅς ἐστι Νισὰ, τριτῃ καὶ εἰκάδι τῷ αὐτῷ μηνὸς, καὶ ἐγράφη τοῖς Ἰουδαίοις, ὅσα ἐνετείλατο τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπλὰ σατραπείαις κατὰ χώραν καὶ χώραν, κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν.

10. Καὶ ἐγράφη διὰ τῷ βασιλέως, καὶ ἐσφραγίθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλε τὰ γράμματα διὰ βιβλιαφόρων,

11. ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρήσασθαι τοῖς νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ πόλει, βοηθῆσαί τε αὐτοῖς, καὶ χρῆσθαι τοῖς ἀντιδίκοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀντικειμένοις αὐτῶν, ὡς βέλονται,

12. ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξε, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῷ δωδεκάτε μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

13. Ὧν ἐστιν ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τὰ ὑπογεγραμμένα· Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπλὰ σατραπείαις χωρῶν ἄρχουσι, καὶ σατράπαις τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονῦσι, χαίρειν. Πολλοὶ τῇ πλείῃ τῶν εὐεργετούντων χρηστότητι πυκνότερον τιμώμενοι μεῖζον ἐφρόνησαν, καὶ ὐ μόνον τὸς ὑποτεταγμένος ἡμῖν ζητῦσι κακοποιεῖν, τόν τε κόρον ὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχανᾶθαι· καὶ (κατὰ) τὴν εὐχαριτίαν ὐ μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀναναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἀπειραγάθων κόμποις ἐπαρθέντες, τῷ τὰ πάντα κατοπτεύοντος ἀεὶ Θεοῦ μισοπόνηρον διαλαμβάνεσιν ἐκφεύξεθαι δίκην. Πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἐπ' ἐξουσίαις τεταγμένων τῶν πιστευθέντων χειρίζειν φίλων τὰ πράγματα, παραμυθία [a] μεταιτίους αἱμάτων ἀθώων [b] κατασησασα περιέβαλε συμφοραῖς ἀνηκέστοις, [c] τῷ τῆς [d] κακοηθείας ψευδεῖ [e] παραλογισμῷ παραλογισαμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον [f] εὐγνωμοσύνην. Σκοπεῖν δὲ ἔξεστιν, ὐ τοσῦτον ἐκ τῶν παλαιοτέρων ὡς παρεδώκαμεν ἱστοριῶν, ὅσα ἐξὶ παρὰ πόδας ὑμᾶς ἐκζητοῦντας ἀνοσίως συνπεπλεσμένα τῇ τῶν *ἀναξία δυνασευόντων λοιμό-

[a] μεταγνῶσα μελὰ τῶν
[b] κατασήσας
[c] τῶν
[d] ἀληθείας
[e] παραλογισάμετος
[f] ἐγνωμοσύνην
* ἀξιοδυνασευόντων

v. 7. ἐπὶ τῷ ξύλου) absque articulo. ibid. τί ἐπιζητεῖς;) τί ἔτι ἐπιζητεῖς; v. 8. Γράφετε) γράψατε. v. 9. Νισὰ) νισὰν. ibid. τῷ αὐτοῦ μηνὸς) τῷ αὐτοῦ ἔτους. ib. εἴκοσι καὶ ἑπλὰ σατράπαις) εἰκοσιεπλὰ σατράπαις. v. 10. Καὶ ἐγράφη) ἐγράφη δὲ. ibid. ἐξαπέστειλε) ἐξαπέστειλαν. ib. βιβλιαφόρων) βιβλιοφόρων. v. 11. χρήσασθαι) χρῆσθαι. ib. ἐν τῇ πόλει, βοηθῆσαι) ἐν πάσῃ πόλει, βοηθῆσαί τε. ib. τοῖς ἀντικειμένοις) τοῖς ἀντιδίκοις αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀντικειμένοις. v. 12. τοῦ μηνὸς) τῷ δωδεκάτου μηνὸς. v. 13. lin. 4. εἴκοσι καὶ ἑπλὰ) εἰκοσιεπλὰ. ib. lin. 6. καὶ σατράπαις τοῖς) καὶ τοῖς. ib. lin. 13. (κατὰ) deest. ib. lin. 18. διαλαμβάνουσιν) ὑπολαμβάνεσιν. ib. lin. 21. παραμυθία - - Σκοπεῖν) παραμυθία μετόχους αἱμάτων ἀθώων κατασήσασα περιέβαλε συμφοραῖς ἀνηκέστοις, τῷ τῆς κακοηθείας ψευδεῖ παραλογισμῷ παραλογισαμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐγνωμοσύνην. σκοπεῖν. ib. lin. 30. ἀξιοδυνασευόντον) ἀναξία δυνασευόντων.

λοιμότητι, καὶ προσέχειν εἰς τὰ με-
τὰ ταῦτα, εἰς τὸ τὴν βασιλείαν ἀ-
τάραχον τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ'
εἰρήνης παρεξόμεθα, ἃ χρώμενοι ταῖς
35. μεταβολαῖς, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐρχό-
μενα διακρίνοντες ἀεὶ μᾶλλον ἐπιεικεστέρας
Ἀμαθῖ ἀπαντήσεως. Ὡς γὰρ Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ
Μακεδὼν ταῖς ἀληθείαις ἀλλότριος τῶ
τῶν Περσῶν αἵματος, καὶ πολὺ διεγ-
40. κὼς τῆς ἡμετέρας χρηστότητος, ἐπιζε-
νωθεὶς ἡμῖν, ἔτυχεν ἧς ἔχομεν πρὸς
πᾶν ἔθνος φιλανθρωπίας ἐπὶ τοσοῦ-
ὡς προσκυνέμενος τον, ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα,
καὶ προσκυνούμενον ὑπὸ πάντων, τὸ δεύτε-
ρον τῶ βασιλικοῦ θρόνου πρόσωπον δια-
τελεῖν· οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφα-
ἐπιτήδευ- νίαν, ἐπετήδευσε τῆς ἀρχῆς ἡμᾶς σεσῆ-
σεν σαι, καὶ τῶ πνεύματος, τόν τε ἡμέ-
τερον σωτῆρα, καὶ διαπαντὸς εὐεργέ-
50. την Μαρδοχαῖον, καὶ τὴν ἄμεμπτον τῆς
βασιλείας κοινωνὸν Ἐσθὴρ σὺν παντὶ
τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις μεθό-
δων παραλογισμοῖς αἰτησάμενος εἰς ἀ-
πώλειαν· διὰ γὰρ τῶν τρόπων τούτων
τὰς ᾠήθη λαβεῖν ἡμᾶς ἐρήμους, τήν τε Περ-
56. σῶν ἐπικράτησιν εἰς τὰς Μακεδόνας
μετάξαι. ἡμεῖς δὲ τὰς ὑπὸ τῶ τρισαλι-
τηρίου παραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν
Ἰουδαίους, εὑρίσκομεν κακούργους οὐκ
60. ὄντας δικαιοτάτοις δὲ πολιτευομένους
νόμοις, ὄντας δὲ υἱοὺς ὑψίστου μεγίστου
ζῶντος Θεοῦ, τῶ κατευθύνοντος ἡμῖν
τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βασι-
λείαν ἐν τῇ καλλίστῃ διαθέσει. καλῶς
οὖν ποιήσετε μὴ προχρησάμενοι τοῖς ὑπὸ ποιήσαλε
Ἀμὰν Ἀμαδαθῖ ἀποσταλεῖσι γράμμασι. Ἀμα-θα-
διὰ τὸ αὐτὸν ταῦτα ἐξεργασάμενον δῖ
πρὸς ταῖς Σέσων πύλαις ἐσταυρῶσθαι
σὺν τῇ πανοικίᾳ, τὴν καταξίαν τῶ τὰ
πάντα ἐπικρατοῦντος Θεοῦ διατάχους 70.
ἀποδόντος αὐτῷ κρίσιν. τὸ δὲ ἀντίγρα-
φον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐκτεθέντες
ἐν παντὶ τόπῳ μετὰ παῤῥησίας, ἐᾶν
τοὺς Ἰουδαίους χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν νό-
μοις, καὶ συνεπιχύειν αὐτοῖς, ὅπως 75.
τοὺς ἐν καιρῷ θλίψεως ἐπιθεμένους αὐ-
τοῖς, ἀμύνωνται τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶ
δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.
ταύτην γὰρ ὁ ἐπὶ πάντα δυναστεύων Θεὸς ταύτη
ἀνθ' ὁλοθρίας τῶ ἐκλεκτῶ γένους, ἐποίη- 80.
σεν αὐτοῖς εὐφροσύνην. καὶ ὑμεῖς δὴ ἐν
ταῖς ἐπωνύμοις ὑμῶν ἑορταῖς, ἐπίσημον ἡ-
μέραν μετὰ πάσης εὐωχίας ἄγετε,
ὅπως καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα σωτη-
ρία μὲν ὑμῶν, καὶ τῶν εὐνοούντων τοῖς 85.
Πέρσαις, τῶν δὲ ὑμῖν ἐπιβλευσάντων τούτοις
μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. πᾶσα δὲ
πόλις ἢ χώρα τὸ σύνολον, ἥτις κατὰ
ταῦτα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ
καταναλωθήσεται μετ' ὀργῆς. ἃ μόνον 90.
ἀνθρώποις ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις
καὶ

Ibid. lin. 34. ἃ χρώμενοι) ἃ abeſt. ib. lin. 36. μετὰ ἐπιεικεστέρας) μετ' ἐπιεικεστέρας. ib. lin. 37. Ἀμαθοῦ) ἀμαδαθῖ. ib. lin. 43. ὡς ἀναγορ. ἡμῶν πατέρα καὶ προσκυνέμενος) ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα, καὶ προσκυνούμενον. ib. lin. 47. ἐπιτήδευσεν) ἐπετήδευσε. ibid. ἡμᾶς σεσῆσαι, τῶ) σεσῆσαι ἡμᾶς, καὶ τῶ. ib. lin. 54. τρόπον ᾠήθη λαβεῖν τὰς ἐρήμους τήν τε) τρόπων τούτων ᾠήθη λαβὼν ἡμᾶς ἐρήμους, τήν τῶν. ib. lin. 59. κακούργους οὐκ ὄντας) οὐ κακούργους ὄντας. ib. lin. 61. υἱοὺς ὑψίστου) υἱοὺς τῶ ὑψίτου. ib. lin. 64. ποιήσατε) ποιήσετε. ib. lin. 65. Ἀμαθοῦ) ἀμαδαθοῦ. ib. lin. 66. διὰ τὸ αὐτὸν ταῦτα) διὰ τὸ αὐτὸν τὸν ταῦτα. ib. lin. 72. ἐκτεθέντες) ἐκθέντες. ib. lin. 74. νόμοις) νομίμοις. ib. lin. 79. ταύτη γὰρ ἐπὶ πάντα) ταύτην γὰρ ὁ τὰ πάντα. ib. lin. 82. ἐπωνύμοις) addit ὑμῶν ἑορταῖς. ib. lin. 84. σωτηρία μὲν ὑμῶν, καὶ τῶν εὐνοούντων τοῖς Πέρσαις, τῶν δὲ τούτοις ἐπιβουλευσάντων) σωτηρία ἢ ἡμῖν, καὶ τοῖς εὐνοοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβλεύσσι.

92. καὶ πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον αἰχίσος καταξαθήσεται. τὰ δὲ ἀντίγραφα ἐκλεθείσθω ※ τῆς γραφῆς ἐκλιθέσθω ὀΦθαλμοΦανῶς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, ἑτοίμους δὲ εἶναι πάντας τὲς Ἰεδαίους εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν, πολεμῆσαι αὐτῶν τὲς ὑπεναντίους.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΟΙ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον σπεύδοντες τὰ ὑπὸ τῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπιτελεῖν· ἐξετέθη δὲ τὸ ἔκθεμα καὶ ἐν Σέσοις.

15. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐσολισμένος τὴν βασιλικὴν ϛολὴν, καὶ ϛέΦανον ἔχων χρυσοῦν, καὶ διάδημα βύσσινον ποεΦυρᾶν· ἰδόντες δὲ οἱ ἐν Σέσοις ἐχάρησαν,

16. ὅτι τοῖς Ἰεδαίοις ἐγένετο Φῶς καὶ εὐΦροσύνη,

17. κατὰ πόλιν καὶ χώραν, ὃ ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ καὶ εὐΦροσύνη τοῖς Ἰεδαίοις, κώθων καὶ εὐΦροσύνη· καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμνοντο, καὶ Ἰεδαΐζον διὰ τὸν Φόβον τῶν Ἰεδαίων.

* 1. Ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, παρῆν τὰ γεάμματα τὰ γραφέντα ὑπὸ τῦ βασιλέως·

2. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἰουδαίοις· οὐδεὶς γὰρ ἀντέϛη, Φοβέμενος αὐτούς.

3. Οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς, ἐτίμων τὲς Ἰεδαίους· ὁ γὰρ Φόβος Μαρδοχαίου ἐνέκειτο αὐτοῖς.

4. Προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσαγμα τῦ βασιλέως ὀνομαθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ.

* 6. Καὶ ἐν Σέσοις τῇ πόλει ἀπέκλειναν οἱ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πενϛακοσίους.

7. τόν τε Φαρσανεσὰν καὶ ΔελΦῶν, καὶ Φασγὰ, Φαγὰ

8. καὶ Βαρδαθὰ, καὶ Βαρὲλ, καὶ Σαρβαχὰ,

9. καὶ Μαρμασιμνὰ, καὶ ῬουΦαῖον, καὶ Ἀρσαῖον, καὶ Ζαβεγαθὰ,

10. τὲς δέκα υἱὲς Ἀμὰν Ἀμαθαδῦ τῦ Βουγαίου τῦ ἐχθρῦ τῶν Ἰεδαίων ἀπέκλειναν, καὶ διήρπασαν Ἀμαθαδῦ

11. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ· ἐπεδόθη ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ἀπολωλότων ἐν Σέσοις.

12. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθήρ· ἀπώλεσαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἄνδρας πενταποσίους, ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει κέχρηνται; καὶ τί ἀξιοῖς ἔτι, καὶ ἔσαι σοι; χώρᾳ

13. Καὶ

Ibid. lin. 91. πετεινοῖς αἰχίσος) πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἐχθισος. ib. lin. 93. ἐκτεθείσθω) ἐκλιθέσθωσαν. ib. lin. 94. ἑτοίμους δὲ) ἑτοίμους τε. CAP. IX. v. 14. ἔκθεμα καὶ ἐν Σούσοις.) πρόσαγμα καὶ ἐν σέσοις. v. 16. ὅτι τοῖς) τοῖς δὲ. v. 17. ὃ ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ) οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσαγμα, οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα. χαρὰ. ibid. περιετέμνοντο) περιετέμοντο. * v. 1. μηνὶ τρισκ.) μηνὶ τῇ τρισκαιδ. v. 7. Φαρσανεσὰν) Φαρσαννὲς. ibid. Φαγὰ) Φασγὰ. v. 8. in *Rom.* καὶ Φαραδαθὰ, καὶ βαρεὰ, καὶ σαρβακὰ. v. 9. in *Rom.* καὶ μαρμασιμὰ, καὶ ῥουΦαῖον, καὶ ἀρσαῖον, καὶ ζαβουθαῖον. v. 10. υἱοὺς Ἀμὰν Ἀμαθαδοῦ τῦ Βαγαίου) υἱὲς ἀμαδαθοῦ βουγαίου. ibid. ἀπέκλειναν) deeſt. ib. ἐπεδόθη ἀριθμὸς) ἐπεδόθη τε ὁ ἀριθμὸς. v. 12. βασιλεὺς Ἐσθὴρ) βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ. ibid. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ) ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ. ib. κέχρηνται; καὶ τί ἀξιοῖς) ἐχρήσαντο; τί οὖν ἀξιοῖς.

13. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ· δοθήτω τοῖς Ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον, ὥστε τοὺς δέκα υἱοὺς Ἀμὰν κρεμάσαι.

κρεμαθῆναι

14. Καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθηκε τοῖς Ἰουδαίοις τῆς πόλεως τὰ σώματα τῶν υἱῶν Ἀμὰν κρεμάσαι.

15. Καὶ συνήχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδὰρ, καὶ ἀπέκλειναν ἄνδρας τριακοσίους, καὶ οὐθὲν διήρπασαν.

16. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ συναχθέντες ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολεμίων· ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν μυρίους πεντακισχιλίους τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδὰρ, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ οὐδὲν διήρπασαν.

17. Καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύσεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

18. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐν Σέσοις τῇ πόλει συνήχθησαν καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ ἀνεπαύσαντο· ἦγον δὲ καὶ τὴν πενταισκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

19. Διὰ γὰρ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι διεσπαρμένοι ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι καὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετὰ εὐφροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστος τῷ πλησίον· τοῖς οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσιν καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν εὐφροσύνης ἀγαθὴν ἄγουσιν, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον.

20. Ἔγραψε δὲ Μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βιβλίον, καὶ ἀπέστειλε τοῖς Ἰουδαίοις, οἳ ἦσαν ἐν τῇ Ἀρταξέρξου εἰσὶν βασιλείᾳ τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρὰν,

21. στῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς, ἄγειν τε τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πενταισκαιδεκάτην τοῦ Ἀδάρ.

22. Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ τὸν μῆνα, ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς, ἀπὸ ἐγράφη ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς.

23. Καὶ προσεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι, καθὼς ἔγραψεν αὐτοῖς Μαρδοχαῖος.

24. Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ ὁ Μακε- Ἀμαθα-δῶν ἐπολέμει τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς ἔβαλε δῶ τὸ ψήφισμα καὶ κλῆρον ἀπολέσαι αὐτοὺς,

25. καὶ

v. 13. τοὺς υἱοὺς Ἀμὰν κρεμαθῆναι) τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν κρεμᾶσαι. v. 14. καὶ ἐξέθηκε) καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθηκε. v. 15. οὐθὲν) ἀδὲν v. 16. συναχθέντες ἑαυτοῖς) συνήχθησαν, καὶ ἐκυτοῖς. ibid. καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς) hæc desunt. v. 18. ἀνεπαύσαντο) καὶ ἀνεπαύσαντο. v. 19. Διὰ γὰρ τοῦτο) διὰ τοῦτο οὖν. ibid. διεσπαρμένοι ἐν τῇ χώρᾳ) οἱ διεσπαρμένοι ἐν πάσῃ χώρᾳ. ib. ἄγουσι καὶ τὴν) ἄγουσι τὴν. ib. μετὰ εὐφροσύνης) μετ' εὐφροσύνης. ib. μερίδας τοῖς πλησίον·) περίδας ἕκαστος τῷ πλησίον. ib. οἱ δὲ κατοικοῦντες - - fin.) omnia desiderantur. v. 20. ἀπέστειλε) ἐξαπέστειλε. ibid. οἳ εἰσὶν ἐν) ὅσοι ἦσαν ἐν. v. 21. ἄγειν τὴν) ἄγειν τε τὴν. ibid. πενταισκαιδεκάτην) addit τοῦ ἀδάρ. v. 22. Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς) ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις. ibid. ἐγράφη) ἐστράφη. ibid. ἀπὸ ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας γάμων) ὃς ἦν ἀδὰρ, ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον ἀγαθὰς ἡμέρας γάμων. v. 23. Μαρδοχαῖος) ὁ μαρδοχαῖος. v. 24. Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Μακεδῶν) πῶς ἀμὰν ἀμαδαθοῦ ὁ μακεδών. ibid. τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς) αὐτοὺς, καθὼς. ib. ἀπολέσαι) ἀφανίσαι.

25. καὶ ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον· ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξαι τοῖς Ἰουδαίοις κακὰ, ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ξύλων.

26. Διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραὶ διὰ τὰς κλήρους, ὅτι καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Φρουραὶ, διὰ τοὺς λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, καὶ ὅσα πεπόνθασι διὰ ταῦτα, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο,

27. καὶ ἔστησεν· καὶ ὡς προσεδέχοντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τῷ προλεθει- σπέρματι αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς προσεθει- μένοις μένοις ἐφ' ἑαυτῶν, οὐδὲ μὴν ἄλλως χρήσονται. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται μνημόσυναι ἐπιτελέμεναι κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, καὶ πατριὰν, καὶ πόλιν, καὶ χώραν.

τῦ 28. Αἱ δὲ ἡμέραι αὗται τῶν Φρουραὶ, ἀχθήσονται τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ὃ μὴ ἐκλίπῃ ἐκ τῶν γενεῶν.

29. Καὶ ἔγραψεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ Ἀμιναδάβ, καὶ Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό, τε στερέω- Φρεραῖα μα τῆς ἐπιστολῆς τῶν Φρεραί.

30. Καὶ Μαρδοχαῖος καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστησαν ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτῶν, καὶ τότε στήσαντες κατὰ τῆς ὑγιείας ἑαυτῶν καὶ τὴν βουλὴν ἑαυτῶν.

31. Καὶ Ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΕΓραψε δὲ ὁ βασιλεὺς τέλη ἐπὶ γὰρ τὴν βασιλείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης,

2. καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῦ καὶ ἀνδραγαθίαν, πλῆτόν τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτῦ. Καὶ ἰδὲ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ βασιλέων Περσῶν, καὶ Μήδων, εἰς μνημόσυνον.

3. Ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος διεδέχετο τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ φιλούμενος, διηγεῖτο τὴν ἡγεῖτο ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῦ. Καὶ 5. εἶπε Μαρδοχαῖος· παρὰ τῦ Θεῦ ἐγένετο ταῦτα· ἐμνήσθην γὰρ περὶ τῦ ἐνυπνίε ὃ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων. οὐδὲ γὰρ οὐδὲν παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος· ἡ μικρὰ πηγὴ ἐγένετο ποταμὸς, καὶ ἦν φῶς, 10. καὶ ἥλιος, καὶ ὕδωρ πολύ. Ἐσθὴρ ἐστὶν ὁ ποταμὸς, ἣν ἐγάμησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε βασίλισσαν· οἱ δὲ δύο δράκοντες, ἐγώ εἰμι καὶ Ἀμάν· τὰ δὲ ἔθνη τὰ

v. 25. ὅσα) addit δὲ. ibid. ἐπάξαι τοῖς Ἰουδαίοις) ἐπάξαι ἐπὶ τὰς ἰουδαίους. ib. ἐγένετο, ἐκρεμάσθη) ἐγένοντο, καὶ ἐκρεμάσθη. ib. ἐπὶ τῶν ξύλων.) non habet. v. 26. ἐπεκλήθησαν Φρουραὶ) ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραὶ. ibid. καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν) transposita. v. 27. καὶ ὡς προσεδέχοντο) ὡς deest. ibid. ἐπὶ τοῖς προτεθειμένοις ἐφ' ἑαυτῶν) καὶ ἐπὶ τοῖς προτεθειμένοις ἐπ' αὐτῶν. ibid. μνημόσυναι ἐπιτελούμεναι - - fin.) μνημόσυνον ἐπιτελούμενον κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, καὶ πόλιν, καὶ πατριὰν, καὶ χώραν. v. 28. τοῦ Φρουραὶ) τῶν Φρουραὶ. ibid. τὸν ἅπαντα) εἰς τὸν ἅπαντα. v. 29. τὸ στερέωμα) τό, τε στερέωμα. ibid. τῶν Φρουραῖα.) τῶν Φρουραί. v. 30. βουλὴν ἑαυτῶν.) βελὴν αὐτῶν. v. 31. Ἐσθὴρ) καὶ ἐσθὴρ. CAP. X. v. 1. Ἔγραψε γὰρ) Ἔγραψε δὲ. ibid. τέλη) abest. v. 2. Καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ) ἰδοὺ γέγραπται ἐν βιβλίῳ. v. 3. Ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος) ὁ δὲ μαρδοχαῖος. ibid. lin. 4. ἡγεῖτο) διηγεῖτο. ib. lin. 7. ἐμνήσθην) addit γὰρ. ib. lin. 8. οὐδὲν παρῆλθεν αὐτῶν) δὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν. ib. lin. 10. πηγὴ ἐγένετο) πηγὴ ἣ ἐγένετο. ib. lin. 13. οἱ δὲ δράκοντες) οἱ δὲ δύο δράκοντες.

15. τὰ συναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ὄνομα τῶν Ἰουδαίων. τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν, ἕτός ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ, οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ σωθέντες· καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν λαὸν αὐτῦ, καὶ ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ
20. πάντων τῶν κακῶν τούτων· καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ σημεῖα, καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τᾶτο ἐποίησε κλήρας δύο, ἕνα τῷ λαῷ τῦ Θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ κλῆρον ἦλθον οἱ δύο κλῆροι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν,
26. καὶ εἰς ἡμέραν κρίσεως, ἐνώπιον τῦ Θεοῦ καὶ πᾶσιν ἔθνεσι· καὶ ἐμνήσθη ὁ Κύριος τῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέραι αὗται, ἐν μηνὶ Ἀδὰρ 30.
τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῦ αὐτῦ μηνὸς, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τῦ Θεοῦ, κατὰ γενεὰν εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτῦ Ἰσραήλ. ἔτους 35.
τετάρτου βασιλεύοντος Πτολεμαίου καὶ Κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος, ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ Λευίτης, καὶ Πτολεμαῖος υἱὸς αὐτῦ, τὴν προκειμένην ἐπιστολὴν τῶν Φρουραὶ, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ Φρουρηρμηνευκέναι Λυσίμαχον Πτολεμαίου, ραῖα τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. τῶν

ΕΣΘΗΡ.

Ibid. lin. 15. συναχθέντα) ἐπισυναχθέντα. ib. lin. 16. ἕτός ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ) ετός ἐστι ἰσραὴλ. ib. lin. 18. ἔσωσε τὸν) ἔσωσε κύριος τὸν. ib. lin. 19. ἐρύσατο ἡμᾶς) ἐῤῥύσατο κύριος ἡμᾶς. ib. lin. 22. γέγονεν τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἦλθον) γέγονεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τᾶτο ἐποίησε κλήρας δύο, ἕνα τῷ λαῷ τῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἦλθον. ib. lin. 25. κλῆροι εἰς ὥραν καὶ κλῆρον) κλῆροι ἕτοι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν. ib. lin. 27. καὶ πᾶσιν ἔθνεσι·) καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ibid. ἐμνήσθη ὁ Κύριος τῦ) ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῦ. ib. lin. 32. τῦ αὐτοῦ μηνὸς) τῦ μηνὸς. ib. lin. 38. Πτολεμαῖος υἱὸς) π]ολεμαῖος ὁ υἱὸς. ib. lin. 40. τῶν Φρεραῖα) τῶν φρουραῖ. ib. lin. 42. τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.] τὸν ἐν ἱερεσαλήμ.

ΤΩΒΙΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΒΙΒΛΟΣ λόγων Τωβὶτ, τοῦ Τωβιὴλ, τοῦ Ἀνανιὴλ, τοῦ Ἀδουὴλ, τοῦ Γαβαὴλ, ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀσιὴλ, ἐκ τῆς φυλῆς Νεφθαλεὶμ, Ναυὴ Γαμαὴλ

2. ὃς ἠχμαλωτεύθη ἐν ἡμέραις Ἐνεμεσάρβ τοῦ βασιλέως Ἀσυρίων ἐκ Θίσβης, ἣ ἐστιν ἐκ δεξιῶν * κυρίως τῆς Νεφθαλεὶμ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπεράνω Ἀσήρ. Ἐγὼ Τωβὶτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύνης πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου. Θίσβης *Κυδίων

3. Καὶ ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίησα τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ τῷ ἔθνει μου, τοῖς συμπορευομένοις μετ' ἐμοῦ εἰς χώραν Ἀσυρίων εἰς Νινευῆ.

4. Καὶ ὅτε ἤμην ἐν τῇ χώρᾳ μου ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ, νεωτέρου μου ὄντος, πᾶσα φυλὴ τοῦ Νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου ἀπέσχισε ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἱεροσολύμων, τῆς ἐκλεγείσης ἀπὸ πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὸ θυσιάζειν πάσας τὰς φυλὰς· καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως τοῦ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

5. Καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ συναποστᾶσαι ἔθυον τῇ Βάαλ τῇ δαμάλει, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου.

6. Καὶ ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πλεοναάκις εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται παντὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν προσάγματι αἰωνίῳ, τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων, καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων, πρωτοκουρίας

7. καὶ ἐδίδουν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον· πάντων τῶν γενημάτων τὴν δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς θεραπεύουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν δευτέραν δεκάτην ἀπεπρατιζόμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδαπάνων αὐτὰ ἐν Ἱεροσολύμοις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν,

8. καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθήκει, καθὼς ἐνετείλατο Δεββωρὰ ἡ μήτηρ τοῦ πατρός μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Δεμβωρὰ

9. Καὶ ὅτε ἐγενόμην ἀνὴρ, ἔλαβον Ἄνναν γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς πατριᾶς ἡμῶν· καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς Τωβίαν.

10. Καὶ ὅτε ἠχμαλωτίσθην εἰς Νινευῆ, πάντες οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ ἐκ τοῦ

ΤΩΒΙΤ. CAP. I. v. 1. τοῦ Ναυὴ, τοῦ Γαμαὴλ) τοῦ Ἀδουὴλ, τοῦ γαβαὴλ. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ, passim. v. 2. ἐκ Θίσβης) ἐκ θίσβης. ibid. Κυδίων) κυδίως. v. 3. τῷ ἔθνει μου) μου deest. ibid. συμπορευομένοις) προπορευθεῖσι. v. 5. ὁ οἶκος τοῦ Νεφθαλεὶμ) ὁ οἶκος νεφθαλὶ. v. 6. Καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. πρωτοκουρίας) πρωτοκουρίας. , v. 7. ἐδίδουν αὐτὰ) ἐδίδουν αὐτὰς. ibid. Ἱερουσαλὴμ) εἰς ἱερσαλὴμ. ib. ἐν Ἱεροσολύμοις) εἰς ἱεροσολύμοις. v. 8. Δεμβωρὰ) δεββωρὰ. v. 10. ἠχμαλωτίσθην) ἠχμαλωτίσθημεν.

τῆ γένους μου ἤθιον ἐκ τῶν ἄρτων τῶν ἐθνῶν,

11. ἐγὼ δὲ συνελήρησα τὴν ψυχήν μου μὴ φαγεῖν,

12. καθότι ἐμεμνήμην τῆ Θεοῦ ἐν ὅλη τῆ ψυχῆ μου.

13. Καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον Ἐνεμεσσάρου, καὶ ἤμην αὐτῆ ἀγοραστής,

14. καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ ἀδελφῷ Γαβρία ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας ἀργυρίε τάλαντα δέκα.

15. Καὶ ὅτε ἀπέθανεν Ἐνεμέσσαρος, ἐβασίλευσε Σενναχηρεὶμ ὁ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ, καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατασάθησαν, καὶ οὐκ ἔτι ἠδυνάσθην πορευθῆναι εἰς τὴν Μηδίαν. κατέσησαν

16. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐνεμεσσάρε ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίεν τοῖς ἀδελφοῖς μου.

17. Τὸς ἄρτους μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμάτιά μου τοῖς γυμνοῖς· καὶ εἴ τινα ἐκ τῆ γένους μου ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐρριμμένον ἐπὶ τῆ τείχους εἰς Νινευῆ, ἔθαπτον αὐτόν.

18. Καὶ εἴτινα ἀπέκτεινε Σενναχηρεὶμ ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς Ἰεδαίας, ἔθαψα αὐτοὺς κλέπτων. πολλὸς γὰρ ἀπέκτεινεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆ, καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τῆ βασιλέως τὰ σώματα, καὶ ἐχ εὑρέθη.

19. Πορευθεὶς δὲ εἰς τῶν Νινευιτῶν ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτός, καὶ ἐκρύβην. ἐπιγνὸς δὲ ὅτι ζητῆμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς ἀνεχώρησα.

20. Καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρχοντά μοι, καὶ ὲ κατελείφθη μοι οὐδὲν, πλὴν Ἄννας τῆς γυναικός μου, καὶ Τωβίε τῆ υἱῆ μου.

21. Καὶ ὲ διῆλθον ἡμέραι πεντήκοντα, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη Ἀραρὰτ, καὶ ἐβασίλευσε Σαχερδὰν ὁ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ, καὶ ἔταξεν Ἀχιάχαρον τὸν Ἀναὴλ τὸν υἱὸν τῆ ἀδελφῆ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογισίαν τῆς βασιλείας αὐτῆ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκησιν.

22. Καὶ ἠξίωσεν Ἀχιάχαρος περὶ ἐμῆ, καὶ ἦλθον εἰς Νινευῆ. Ἀχιάχαρος δὲ ἦν ὁ οἰνοχόος, καὶ ἐπὶ τῆ δακτυλίε, καὶ διοικητὴς, καὶ ἐκλογιστὴς, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ Σαχερδονοσὸς ἐκ δευτέρας· ἦν δὲ ἐξάδελφός μου. οἰνοδόχος

ΚΕΦ. Β'. 11.

ΟΤΕ δὲ κατῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι Ἄννα ἡ γυνή μου, καὶ Τωβίας ὁ υἱός μου, ἐν τῆ πεντηκοστῆ τῆ ἑορτῆ, ἥ ἐστιν ἁγία ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον καλόν μοι, καὶ ἀνέπεσα τῆ φαγεῖν. ἀνεπαυσάμην

2. Καὶ

V. 15. Ἐνεμέσσαρος) ἐνεμεσσὰρ. ibid. Σενναχηρεὶμ) σενναχηρὶμ. ibid. κατέσησαν) ἠκατασάθησαν. V. 17. καὶ τὰ ἱμάτιά μου τοῖς) καὶ ἱμάτια τοῖς. ibid. ἐπὶ τῆ τείχους εἰς Νιν.) ὀπίσω τῆ τείχους νινευῆ. V. 18. ἀπέκτεινε) ἀπέκτεννε. V. 19. τῶν Νινευιτῶν) τῶν ἐν νινευῆ. ibid. ὅτι ἔθαπτον) ὅτι θάπτω. V. 21. ἡμέραι πεντήκ.) ἡμέρας πεντήκοντα. ibid. Ἀραρὰτ) ἀραρὰθ. ib. Σαχερδὰν ὁ υἱὸς) σαχερδονὸς υἱὸς. ib. Ἀναὴλ τὸν υἱὸν) τὸν abeſt. V. 22. οἰνοδόχος) οἰνοχόος. ibid. Σαχερδονοσὸς) σαχερδονὸς. CAP. II. V. 1. Ὅτε) addit δὲ. ibid. τῆ ἑορτῆ) absque articulo. ib. ἀνεπαυσάμην) ἀνέπεσα.

2. Καὶ ἐθεασάμην ὄψα πολλὰ, καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου· Βάδισον, καὶ ἄγαγε ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μέμνηται τῆ Κυρίου, καὶ ἰδὲ μένω σε.

3. Καὶ ἐλθὼν, εἶπε· πάτερ, εἷς ἐκ τῆ γένους ἡμῶν ἐσραγγαλημένος ἔῤῥιπται ἐν τῇ ἀγορᾷ.

4. Καὶγὼ πρὶν γεύσασθαί με, ἀναπηδήσας ἀνειλόμην αὐτὸν εἴς τι οἴκημα ἕως οὗ ἔδυ ὁ ἥλιος.

5. Καὶ ἐπισρέψας ἐλουσάμην, καὶ ἤσθιον τὸν ἄρτον μὲ ἐν λύπῃ.

6. Καὶ ἐμνήσθην τῆς προφητείας Ἀμὼς, καθὼς εἶπε. σραφήσονται αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον.

7. Καὶ ἔκλαυσα, καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ᾠχόμην, καὶ ὀρύξας ἔθαψα αὐτόν.

8. Καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων, λέγοντες· οὐκ ἔτι φοβεῖται ἔτος φονευθῆναι περὶ τῆ πράγματος τούτε, καὶ ἀποδρᾷ, καὶ ἰδὲ πάλιν θάπτει τὲς νεκρές.

9. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνέλυσα θάψας, καὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ πρόσωπόν μὲ ἀκάλυπτον ἦν·

10. καὶ ἐκ ἤδειν ὅτι σρουθία ἐν τῷ τοίχῳ ἐσί. καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μὲ ἀνεωγότων, ἀφώδευσαν τὰ σρουθία θερμὸν εἰς τὲς ὀφθαλμές μου, καὶ ἐγενήθη λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μὲ, καὶ ἐπορεύθην πρὸς ἰατρὲς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. Ἀχιάχαρος δὲ ἔτρεφέ με ἕως ἐ ἐπορεύθην εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα.

11. Καὶ ἡ γυνή μου Ἄννα ἠριθεύετο ἐν τοῖς γυναικείοις,

12. καὶ ἀπέσελλε τοῖς κυρίοις. καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μισθὸν, προσδόντες καὶ ἔριφον.

13. Ὅτε δὲ ἦλθε πρὸς μὲ, ἤρξατο κράζειν· καὶ εἶπον αὐτῇ· πόθεν τὸ ἔριφον; μὴ κλεψίμαῖον ἐσίν; ἀπόδος αὐτὸ τοῖς κυρίοις· ἐ γὰρ θεμιτόν ἐσι φαγεῖν κλεψίμαῖον. κραυάζειν

14. Ἡ δὲ εἶπε· δῶρον δέδοταί μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ ἐκ ἐπίσευον αὐτῇ· καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς κυρίοις, καὶ ἠρυθριῶν πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα εἶπέ μοι· ποῦ εἰσὶν αἱ ἐλεημοσύναι σε, καὶ αἱ δικαιοσύναι σε; ἰδὲ γνωσὰ πάντα μετὰ σοῦ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ λυπηθεὶς ἔκλαυσα, καὶ προσηυξάμην μετ' ὀδύνης, λέγων·

2. δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ πάντα τὰ ἔργα σε καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σε ἐλεημοσύναι καὶ ἀλήθεια, καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις εἰς τὸν αἰῶνα.

3. Μνήθητί μου, καὶ ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ· μή με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις μου καὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου καὶ τῶν πατέρων μου, οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου.

4. Παρήκουσαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου,

καὶ

V. 2. ὃν ἐὰν) ὃν ἂν. ibid. ἡμῶν, τοῦ Κυρίου) ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μέμνηται τῆ κυρίου. V. 3. ἐσραγγαλημένος) ἐσραγγαλωμένος. V. 4. πρὶν) πρινὴ. V. 7. ὀρύξας) ὠρύξας. V. 8. ἀποδρᾷ) ἀπέδρα. V. 10. τὲς ὀφθαλμές μου) supplet καὶ ἐγενήθη λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. V. 13. κραυάζειν· καὶ ἔπον) κράζειν. καὶ ἔπα. CAP. III. V. 1. προσηυξάμην) πρσευξάμην. V. 3. ἐκδικήσῃς) ἐκδικῇς. ibid. οἳ ἥμαρτον) ἃ ἥμαρτον.

καὶ ἔδωκας ἡμᾶς εἰς ἁρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνατον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμῶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐν οἷς ἐσκορπίσμεθα.

5. Καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις σε εἰσὶ καὶ ἀληθιναί· ἐξ ἐμῶ ποίησαι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου, ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου, ἐ γὰρ ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σε.

6. Καὶ νῦν κατὰ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σε ποίησον μετ' ἐμοῦ· ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου, ὅπως ἀπολυθῶ, καὶ γένωμαι γῆ, διότι λυσιτελεῖ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ ζῆν· ὅτι ὀνειδισμὸς ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐμοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ.

7. Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνέβη τῇ θυγατρὶ Ῥαγουὴλ Σάρρᾳ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Μηδίας, καὶ ταύτην ὀνειδισθῆναι ἀπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς,

8. ὅτι ἦν δεδομένη ἀνδράσιν ἑπτὰ, καὶ Ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν δαιμόνιον ἀπέκλεινεν αὐτὸς, πρινὴ γενέσθαι αὐτὸς εἶπεν μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. Καὶ ἅπαν αὐτῇ· ἐ συνιεῖς ἀποπνίγεσά σου τοὺς ἄνδρας; ἤδη ἑπτὰ ἔσχες, καὶ ἑνὸς αὐτῶν ὠνόμασθης οὐκ ὠνομάσθης.

9. Τί ἡμᾶς μαστιγοῖς; εἰ ἀπέθανεν, βάδιζε μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδοιμέν σε υἱὸν ἢ θυγατέρα εἰς τὸν αἰῶνα.

10. Ταῦτα ἀκούσασα ἐλυπήθη σφόδρα, ὥστε ἀπάγξασθαι. καὶ εἶπε· μία μέν εἰμι τῷ πατρί μου, ἐὰν ποιήσω τοῦτο, ὄνειδος αὐτῷ ἔσται, καὶ τὸ γῆρας αὐτοῦ καταάξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου. ἐστὶν

11. καὶ ἐδεήθη πρὸς τὴν θυρίδι, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεός μου, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σε τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογήσαισάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶνα.

12. Καὶ νῦν, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα.

13. Εἶπον, ἀπολῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι ὀνειδισμόν.

14. Σὺ γινώσκεις, Κύριε, ὅτι καθαρά εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρὸς,

15. καὶ ἐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ αἰχμαλωσίας μου· μονογενής εἰμι τῷ πατρί μου, καὶ οὐχ ὑπάρχει αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομήσει αὐτὸν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγὺς, οὐδὲ ὑπάρχων αὐτῷ υἱὸς, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐτῷ γυναῖκα, ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνατί μοι ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι ἀποκτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μηκέτι ἀκοῦσαί με ὀνειδισμόν.

16. Καὶ

v. 4. ἁρπαγὴν) διαρπαγὴν. **v. 5.** ἀληθιναί.) καὶ ἀληθιναί. **v. 6.** μᾶλλον) abeſt. **v. 7.** θυγατρὶ) τῇ θυγατρὶ. ibid. ἀπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρ.) ὑπὸ παιδισκῶν πατρὸς. **v. 8.** Καὶ ἅπαν) καὶ ἅπαν. ibid. ὠνάσθης.) ὠνομάσθης. **v. 9.** Τί ἡμᾶς) τί ὑμᾶς. **v. 10.** αὐτῷ ἔστι) αὐτῷ ἔσται. **v. 15.** αἰχμαλωσίας) τῆς αἰχμαλωσίας. ibid. καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μηκέτι) καὶ μηκέτι ἐλεῆσαι με, καὶ.

16. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς προσευχῆς ἀμφοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Ῥαφαήλ,

17. καὶ ἀπεστάλη ἰάσασθαι τοὺς δύο, τοῦ Τωβὶτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ Σάῤῥαν τὴν τοῦ Ῥαγουὴλ δοῦναι Τωβίᾳ τῷ υἱῷ τοῦ Τωβὶτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι Ἀσμοδαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι Τωβίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέψας Τωβὶτ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ Σάῤῥα ἡ τοῦ Ῥαγουὴλ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐμνήσθη Τωβὶτ περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ παρέθετο Γαβαὴλ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας.

2. Καὶ εἶπεν ἐν αὐτῷ· ἐγὼ ἠτησάμην θάνατον, τί ὁ καλῶς Τωβίας τὸν υἱόν μου, ἵνα αὐτῷ ὑποδείξω πρὶν ἀποθανεῖν με;

3. Καὶ καλέσας αὐτὸν, εἶπε· παιδίον, ἐὰν ἀποθάνω, θάψον με, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου· τίμα αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ποίει τὸ ἀρεστὸν αὐτῇ, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

4. Μνήσθητι, παιδίον, ὅτι πολλοὺς κινδύνους ἑώρακεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τάφῳ.

5. Πάσας τὰς ἡμέρας, παιδίον, Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μνημόνευε, καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτάνειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς τῆς ἀδικίας.

6. Διότι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθειαν, εὐοδίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σου καὶ πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην.

7. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ ὁ μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ.

8. Ὡς σοὶ ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐτῶν ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. ὑπάρχει

9. Θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης.

10. Διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου ῥύεται, καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος.

11. Δῶρον ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου.

12. Πρόσεχε σεαυτῷ, παιδίον, ἀπὸ πάσης πορνείας, καὶ γυναῖκα πρῶτον λαβοῦ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῶν πατέρων σου· καὶ μὴ λάβῃς γυναῖκα ἀλλοτρίαν,

V. 16. εἰσήκουσε Κύριος τῆς προσευχῆς) εἰσηκούσθη προσευχὴ. V. 17. υἱῷ τοῦ τωβὶτ) υἱῷ τωβὶτ. CAP. IV. v. 2. εἶπεν αὐτῷ) εἶπεν ἐν ἑαυτῷ. ibid. ὁ καλῶς) addit τωβίας. v. 5. καὶ δικαιοσύνην) καὶ deest. v. 7. ὑπαρχόντων σου) ὑπαρχόντων σοι. ibid. ἐν τῷ ποιεῖν) adjicit σου v. 8. ὑπάρχει) ὑπάρχοι. ibid. ὑπάρχει, κατὰ τὸ ὀλίγον) ὑπάρχῃ, κατὰ τὸν ὀλίγον. v. 11. Δῶρον) addit γὰρ. v. 12. καὶ μὴ λάβῃς) καὶ deest.

ἢ οὐκ ἔξιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ πατέρος σε, διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν. Νῶε, Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. μνήσθητι, παιδίον, ὅτι ἔτοι πάντες ἔλαβον γυναῖκας ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ηὐλογήθησαν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρονομήσει γῆν.

13. Καὶ νῦν, παιδίον, ἀγάπα τὸν ἀδελφόν σε, καὶ μὴ ὑπερηφανεύου τῇ καρδίᾳ σε ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου, λαβεῖν σεαυτῷ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα· διότι ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ ἀπώλεια καὶ ἀκαταστασία πολλὴ, καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλάττωσις καὶ ἔνδεια μεγάλη· ἡ γὰρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τοῦ λιμοῦ.

14. Μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου ὃς ἐὰν ἐργάσηται, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω, ἀλλὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. Καὶ ἐὰν δουλεύσῃς τῷ Θεῷ, ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε σεαυτῷ, παιδίον, ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ σου.

15. Καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. οἶνον εἰς μέθην μὴ πίῃς, καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σε.

16. Ἐκ τοῦ ἄρτου σε διάδος πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σε τοῖς γυμνοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονησάτω σε ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην.

17. Ἔκχεον τοὺς ἄρτους σε ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς.

18. Συμβουλίαν παρὰ παντὸς φρονίμου ζήτησον, καὶ μὴ μεταφρονήσῃς ἐπὶ πάσης συμβουλίας χρησίμης.

19. Καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ παρ' αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένωνται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι καὶ αἱ βουλαί σε εὐοδωθῶσι. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βουλὴν, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Κύριος δίδωσι πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὃν ἐὰν θέλῃ, ταπεινοῖ καθὼς βούλεται. καὶ νῦν, παιδίον, μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.

20. Καὶ νῦν ὑποδεικνύω σοι τὰ δέκα τάλαντα τοῦ ἀργυρίου, ἃ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ τοῦ Γαβρίᾳ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας. Γαμαήλῳ

21. Καὶ μὴ φόβου, παιδίον, ὅτι ἐπλωχεύσαμεν. ὑπάρχει σοι πολλὰ, ἐὰν φοβηθῇς τὸν Κύριον, καὶ ἀποστῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς Τωβίας, εἶπεν αὐτῷ· πάτερ, ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.

2. Ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον, καὶ οὐ γινώσκω αὐτόν;

3. Καὶ

V. 12. καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ) ἰσαὰκ, ἰακὼβ. ibid. ἔτοι πάντες) αὐτοὶ πάντες. V. 14. ἀλλὰ ἀπόδος παραυτίκα.) ἀλλ' ἀπόδος αὐτῷ παρ' αὐτίκα. ibid. Καὶ ἐὰν) ἐὰν. V. 16. διάδιδου) δίδου. ibid. περισσεύῃ) περισσεύσῃ. ib. ἐν τῷ ποιεῖν) addit σε. V. 18. μεταφρονήσῃς) καταφρονήσῃς. V. 19. καὶ αἱ βουλαί) καὶ βουλαί σε. ibid. ἀλλὰ αὐτὸς) ἀλλ' αὐτός. V. 20. Γαμαήλῳ) γαβαήλῳ. V. 21. τὸν Κύριον) τὸν θεὸν.

3. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζήτησον σεαυτῷ ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώσω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ, καὶ λαβὲ πορευθεὶς τὸ ἀργύριον.

4. Καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄνθρωπον, καὶ εὗρε τὸν Ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος, καὶ οὐκ ἤδει.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ δύναμαι πορευθῆναι μετὰ σοῦ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας, καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων;

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· πορεύσομαι μετὰ σοῦ, καὶ τῆς ὁδοῦ ἐμπειρῶ, καὶ παρὰ Γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ἠυλίσθην.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίας· ὑπόμεινόν με, καὶ ἐρῶ τῷ πατρί μου.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, καὶ μὴ χρονίσῃς.

9. Καὶ εἰσελθὼν, εἶπε τῷ πατρί· ἰδὲ εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. ὁ δὲ εἶπε· φώνησον αὐτὸν πρὸς μὲ, ἵνα ἐπιγνῶ ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τῷ πορευθῆναι μετὰ σοῦ.

10. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους.

11. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίτ· ἀδελφὲ, ἐκ ποίας φυλῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς σὺ εἶ; ὑποδειξόν μοι.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· φυλὴν καὶ πατριὰν σὺ ζητεῖς; ἢ μίσθιον ὃς συμπορεύσεται μετὰ τοῦ υἱοῦ σου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίτ· βέλομαι, ἀδελφὲ, ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου, καὶ τὸ ὄνομα.

13. Καὶ εἶπεν· Ἀζαρίας Ἀνανίου τοῦ μεγάλου, τῶν ἀδελφῶν σου.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὑγιαίνων ἔλθοις, ἀδελφὲ, καὶ μή μοι ὀργισθῆς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου, καὶ τὴν πατριάν σου ἐπιγνῶναι, καὶ σὺ τυγχάνεις ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς. ἐγίγνωσκον γὰρ ἐγὼ Ἀνανίαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς υἱοὺς Σεμείου Ἰάθαν τοῦ μεγάλου, ὡς ἐπορευόμεθα κοινῶς εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτότοκα, καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων, καὶ οὐκ ἐπλανήθησαν τὴν πλάνην τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ, ἀδελφέ.

15. ἀλλὰ εἰπόν μοι τίνα σοι ἔσομαι μισθὸν διδόναι; δραχμὴν τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ δέοντά σοι ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου,

16. καὶ ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθὸν, ἐὰν ὑγιαίνοντες ἐπιστρέψητε.

17. Καὶ εὐδόκησαν οὕτως. καὶ εἶπε πρὸς Τωβίαν· ἕτοιμος γίνου πρὸς τὴν ὁδὸν, καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὰ πρὸς τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πορεύου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ὁ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ κατοικῶν Θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ συμπορευθήτω ὑμῖν. καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τοῦ παιδαρίου μετ' αὐτῶν.

18. Ἐκλαυ-

CAP. V. v. 4. τὸν Ῥαφαὴλ) absque articulo. v. 7. τῷ πατρί μου) με abeſt. v. 9. πιστός ἐστι τῷ) πιστὸς τῷ. v. 11. σὺ εἶ;) εἶ σύ; v. 13. Καὶ εἶπεν· Ἀζαρίας) ὃς δὲ εἶπεν. ἐγὼ ἀζαρίας. v. 14. πατριάν ἐπιγν.) πατριάν σε ἐπιγνῶναι. ibid. ἐγίγνωσκον) ἐπεγίνωσκον. ib. Ἰάθαν) ἰωνάθαν. ib. Σεμείου) σεμεΐ. ib. τὴν πλάνην) ἐν τῇ πλάνῃ. ib. ἐκ ῥίζης μεγάλης) ἐκ ῥίζης καλῆς. v. 17. μετὰ τοῦ ἀνθρώπου) ſupplet τούτου. ibid. κατοικῶν) οἰκῶν. ib. ἐξῆλθον) ἐξῆλθαν.

18. Ἐκλαυσε δὲ Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτῦ, καὶ εἶπε πρὸς Τωβίτ· τί ἐξαπέστειλας τὸ παιδίον ἡμῶν; ἢ οὐχὶ ἡ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡμῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν;

19. Ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίψημα τῦ παιδίου ἡμῶν γένοιτο.

20. Ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τῦ Κυρίου, τῦτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει.

21. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Τωβίτ· μὴ λόγον ἔχε, ἀδελφὴ, ὑγιαίνων ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σε ὄψονται αὐτόν.

συνπορεύεται 22. Ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύσεται αὐτῷ, καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει ὑγιαίνων.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ἐπαύσατο κλαίουσα.

2. Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἑσπέρας ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν, καὶ ηὐλίζοντο ἐκεῖ.

3. Τὸ δὲ παιδάριον κατέβη περικλύσασθαι, καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τῦ ποταμῦ, καὶ ἐζουλήθη καταπιεῖν τὸ παιδάριον.

4. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐπιλαβοῦ τῦ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθῦν τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· ἀνάτεμε τὸν ἰχθῦν, καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἧπαρ καὶ τὴν χολὴν, θὲς ἀσφαλῶς.

6. Καὶ ἐποίησε τὸ παιδάριον ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· τὸν δὲ ἰχθῦν ὀπλήσαντες, ἔφαγον· καὶ ὤδευον ἀμφότεροι, ἕως ἧ ἤγγισαν ἐν Ἐκβατάνοις.

7. Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, τί ἐστι τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδία καὶ ἡ χολὴ τῦ ἰχθύος;

8. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ, ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦμα πονηρὸν, ταῦτα δεῖ καπνίσαι ἐνώπιον ἀνθρώπε, ἢ γυναικὸς, καὶ οὐκέτι ἐ μὴ ὀχληθῇ. ἔδει

9. Ἡ δὲ χολὴ ἐγχρίσαι ἄνθρωπον, ὃς ἔχει λεύκωμα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται.

10. Ὡς δὲ προσήγγισαν τῇ Ῥάγῃ,

11. εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παιδαρίῳ· ἀδελφὲ, σήμερον αὐλισθησόμεθα παρὰ Ραγουὴλ, καὶ αὐτὸς συγγενὴς σου ἐστὶν, καὶ ἔστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι Σάῤῥα.

12. Λαλήσω περὶ αὐτῆς, τῦ δοθῆναί σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, ὅτι σοι ἐπιβάλλει ἡ κληρονομία αὐτῆς, καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τῦ γένους αὐτῆς· καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρόνιμόν ἐστι.

13. Καὶ νῦν ἄκουσόν με, καὶ λαλήσω τῷ πατρὶ αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑποστρέψωμεν ἐκ Ραγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπίσταμαι Ραγουὴλ ὅτι ἐ μὴ δῷ αὐτὴν

v. 18. ἡ μήτηρ) ἄννα ἡ μήτηρ. v. 22. συνπορεύεται) συμπορεύσεται. CAP. VI. v. 6. ἕως ἤγγισαν) ἕως οὗ ἤγγισαν. v. 7. τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδία) transpofita. v. 8. ταῦτα ἔδει) ταῦτα δεῖ. ibid. καὶ οὐκέτι οὐ μὴ) καὶ μηκέτι. v. 9. λεύκωμα) λευκώματα. v. 11. μονογενὴς) deeſt. v. 12. ἔστι σοι ἐπιβάλλει) præfigit καὶ.

αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον Μωϋσῆ, ἢ ὀφειλήσει θάνατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν σοι καθήκει λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον.

14. Τότε εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπολωλότας.

15. Καὶ νῦν μόνος ἐγώ εἰμι τῷ παιδὶ, καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω καθὼς καὶ οἱ πρότεροι, διότι δαιμόνιον φιλεῖ αὐτὴν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ ἀποθάνω, καὶ καταίξω τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν, καὶ υἱὸς ἕτερος οὐκ ὑπάρχει αὐτοῖς ὃς θάψει αὐτούς.

16. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος· ἐ μέμνησαι τῶν λόγων, ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γένους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου, ἀδελφὲ, διότι σοι ἔσται εἰς γυναῖκα, καὶ τοῦ δαιμονίου μηδὲν λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύτην δοθήσεταί σοι αὕτη εἰς γυναῖκα.

17. Καὶ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἥπατος τοῦ ἰχθύος, καὶ καπνίσεις·

18. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον, καὶ φεύξεται, καὶ οὐκ ἐπανελεύσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ὅταν δὲ προσπορεύσῃ αὐτῇ, ἐγέρθητε ἀμφότεροι, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, καὶ σώσει ὑμᾶς, καὶ ἐλεήσει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμασμένη ἦν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις, καὶ πορεύσεται μετὰ σοῦ, καὶ ὑπολαμβάνω ὅτι σοὶ ἔσται ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ ὡς ἤκουσε Τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κεκόλλητο σφόδρα αὐτῇ. Καὶ ἦλθον εἰς Ἐκβάτανα.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν Ῥαγουὴλ· Σάῤῥα δὲ ὑπήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτὲς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὲς εἰς τὴν οἰκίαν.

2. Καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ Ἐδνᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ὡς ὅμοιος ὁ νεανίσκος τῷ Τωβὶτ τῷ ἀνεψιῷ μου;

3. Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς Ῥαγουήλ· πόθεν ἐστὲ, ἀδελφοί; καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐκ εἶπεν τῶν υἱῶν Νεφθαλεὶμ τῶν αἰχμαλώτων τῶν ἐν Νινευῆ.

4. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε Τωβὶτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν; οἱ δὲ εἶπαν· γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑγιαίνει;

5. Οἱ δὲ εἶπαν· καὶ ζῇ, καὶ ὑγιαίνει. καὶ εἶπε Τωβίας· πατήρ μου ἐστί.

6. Καὶ

V. 15. μόνος ἐγὼ) transpoſita. ibid. διότι δαιμόνιον) ὅτι δαιμόνιον. ib. οὐκ ὑπάρχει) ἐχ ὑπάρχει. V. 16. ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ) ὑπὲρ τοῦ. ibid. σοι εἰς) σοι αὕτη εἰς. V. 18. προσπορεύσῃ) πρόσπορεύῃ. ibid. κεκόλλητο σφόδρα. Καὶ ἦλθον) ἐκολλήθη σφόδρα αὐτῇ. καὶ ἦλθεν. CAP. VII. V. 1. παρεγένοντο) παρεγένετο. ibid. Σάῤῥα δὲ ὑπ. αὐτοῖς) καὶ σάῤῥα δὲ ὑπήντ. αὐτᾷ. ib. αὐτὲς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν·) αὐτὸν, καὶ αὐτὸς αὐτούς. V. 2. εἶπεν Ἐδνα) εἶπε ῥαγουὴλ ἐδνα. ibid. τῷ Τωβὶτ) absque articulo. V. 3. καὶ εἶπεν αὐτῷ) καὶ εἶπον αὐτῷ. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. ib. τῶν ἐν Νινευῆ.) ἐκ νινευῆ. V. 4. εἶπαν·) εἶπον.

6. Καὶ ἀνεπήδησε Ῥαγουὴλ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἔκλαυσε,

7. καὶ ἠυλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ τῆ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπε υἱός· καὶ ἀκέσας ὅτι Τωβὶτ ἀπώλεσε τὰς ὀφθαλμὰς ἑαυτοῦ, ἐλυπήθη καὶ ἔκλαυσε.

8. Καὶ Ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ Σάῤῥα ἡ θυγάτης αὐτῆ ἔκλαυσαν, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτοὺς προθύμως.

9. Καὶ ἔθυσαν κριὸν προβάτων, καὶ παρέθηκαν ὄψα πλείονα. εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ῥαφαὴλ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα. ἐμπορίᾳ σήτω

10. Καὶ μετέδωκε τὸν λόγον τῷ Ῥαγουὴλ. καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ πρὸς Τωβίαν· Φάγε καὶ πίε, καὶ ἡδέως γίνου, σοὶ γὰρ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν, πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀλήθειαν.

11. Ἔδωκα τὸ παιδίον με ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ ὁπότε ἂν εἰσεπορεύοντο πρὸς αὐτὴν, ἀπεθνήσκοσαν ὑπὸ τὴν νύκτα· ἀλλὰ τὸ νῦν ἔχον, ἡδέως γίνε. καὶ εἶπε Τωβίας· ὲ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν σήσητε καὶ σαθῆτε πρὸς μέ. καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ· κομίζου αὐτὴν ἀπὸ τῆ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς, καὶ αὐτή σου ἐξίν. ὁ δὲ ἐλεήμων Θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ κάλλιστα.

12. Καὶ ἐκάλεσε Σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τῷ Τωβίᾳ γυναῖκα, καὶ εἶπεν· ἰδὲ κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως κομίζου αὐτὴν, καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέρα σου. καὶ ἠυλόγησεν αὐτούς. Σάῤῥα

13. Καὶ ἐκάλεσεν Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ λαβὼν βιβλίον, ἔγραψε συγγραφὴν, καὶ ἐσφραγίσατο.

14. Καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν.

15. Καὶ ἐκάλεσε Ῥαγουὴλ Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· ἀδελφὴ, ἑτοίμασον τὸ ἕτερον ταμεῖον, καὶ εἰσάγαγε αὐτήν.

16. Καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ, καὶ ἔκλαυσεν, καὶ ἀπεδέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰσήγαγον

17. Θάρσει τέκνον, ὁ Κύριος τῆ ἐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δῴη σοι χάριν ἀντὶ τῆς λύπης σε ταύτης· θάρσει, θύγατερ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΟΤΕ δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες, εἰσήγαγον Τωβίαν πρὸς αὐτήν.

2. Ὁ δὲ πορευόμενος ἐμνήσθη τῶν λόγων Ῥαφαὴλ, καὶ ἔλαβε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέθηκε τὴν καρδίαν τῆ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ, καὶ ἐκάπνισεν.

3. Ὅτε

v. 7. ἀνθρώπου· καὶ) ἀνθρώπου υἱός· καὶ. ibid. ὀφθαλμοὺς) supplet ἑαυτοῦ. v. 9. ἐν τῇ ἐμπορίᾳ, καὶ σήτω) ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω. v. 10. καὶ πίε) πίε. v. 11. τὸ παιδίον) adjicit μου. ibid. ὁπότε ἂν) ὁπότε ἐὰν. ib. ἀπεθνήσκοσαν) ἀπέθνησκον. ib. γεύσομαι) γεύσομαι. ib. σὺ ἀδελφὸς εἶ) σὺ δὲ ἀδελφὸς εἶ. v. 12. Σάῤῥα) σάῤῥαν. ibid. τῷ Τωβίᾳ) absque articulo. v. 15. ἐκάλεσε) supplet μαγουὴλ. v. 16. εἰσήγαγον) εἰσήγαγεν. CAP. VIII. v. 2. ἐκάπνισεν) καὶ ἐκάπνισεν.

3. Ὅτε δὲ ὠσφρᾴνθη τὸ δαιμόνιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν ἕως εἰς τὰ ἀνώτατα Αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος.

4. Ὡς δὲ συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέστη Τωβίας ἀπὸ τῆς κλίνης, καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι, ἀδελφὴ, καὶ προσευξώμεθα, ἵνα ἐλεήσῃ ὁ Κύριος ἡμᾶς.

5. Καὶ ἤρξατο Τωβίας λέγειν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σε τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ, καὶ πᾶσαι αἱ κλίσεις σου.

6. Σὺ ἐποίησας Ἀδὰμ, καὶ ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν Εὔαν σήριγμα τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἐκ τούτων ἐγενήθη τὸ ἀνθρώπων σπέρμα. σὺ εἶπας, οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν βοηθὸν ὅμοιον αὐτῷ.

7. Καὶ νῦν, Κύριε, οὐ διὰ πορνείαν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν με ταύτην, ἀλλὰ ἐπ' ἀληθείας· ἐπίταξον ἐλεηθῆναί με, καὶ ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι.

συγκαλαγηράσομαι

8. Καὶ εἶπε μετ' αὐτοῦ, ἀμήν.

9. Καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν νύκτα. καὶ ἀναστὰς Ῥαγουὴλ ἐπορεύθη, καὶ ὤρυξε τάφον,

10. λέγων· μὴ καὶ αὐτὸς ἀποθάνῃ;

11. Καὶ ἦλθε Ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ,

12. καὶ εἶπεν Ἐδνᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ἀπόστειλον μίαν τῶν παιδισκῶν, καὶ ἰδέτωσαν εἰ ζῇ· εἰ δὲ μὴ, ἵνα θάψωμεν αὐτὸν, καὶ μηδεὶς γνώτω.

13. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.

14. Καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ζῇ.

15. Καὶ ἠυλόγησε Ῥαγουὴλ τὸν Θεὸν, λέγων· εὐλογητὸς εἶ σὺ ὁ Θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ καθαρᾷ καὶ ἁγίᾳ· καὶ εὐλογείτωσάν σε οἱ ἅγιοί σε, καὶ πᾶσαι αἱ κλίσεις σε, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοί σου, καὶ οἱ ἐκλεκτοί σου· εὐλογείτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

16. Εὐλογητὸς εἶ, ὅτι ἠυφρανάς με, καὶ οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.

17. Εὐλογητὸς εἶ, ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς· ποίησον αὐτοῖς, δέσποτα, ἔλεος, συντέλεσον τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' εὐφροσύνης καὶ ἐλέους.

18. Ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶσαι τὸν τάφον·

19. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γάμον ἡμερῶν δεκατεσσάρων.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαγουὴλ, πρινὴ αὐτοῖς συντελεσθῆναι τὰς ἡμέρας τοῦ γάμου, ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐὰν μὴ πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ γάμου.

21. Καὶ τότε λαβόντα τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρ-

V. 3. ἔφυγεν ἕως εἰς) ἔφυγεν εἰς. V. 4. ὁ Κύριος ἡμᾶς.) transposita. V. 6. ποιήσωμεν βοηθὸν) ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν. V. 7. ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι) αὐτῇ συγκαταγηρᾶσαι. V. 10. μὴ καὶ αὐτὸς) μὴ καὶ ἔτος. V. 12. γνώτω.) γνῷ. V. 15. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.) εἰς τοὺς αἰῶνας. V. 17. ἐν ὑγείᾳ) ἐν ὑγιείᾳ. V. 20. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς) καὶ εἶπεν αὐτῷ.

ὑπαρχόντων αὐτῷ πορεύεσθαι μετὰ ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅταν ἀποθάνω, καὶ ἡ γυνή μου.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Τωβίας τὸν Ῥαφαὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ.

2. Ἀζαρία ἀδελφὲ, λαβὲ μετὰ σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πορεύθητι ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας παρὰ Γαβαὴλ, καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν ἄγε μοι εἰς τὸν γάμον,

3. διότι ὁμώμοκε Ῥαγουὴλ, μὴ ἐξελθεῖν με.

4. Καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ τὰς ἡμέρας, καὶ ἐὰν χρονίσω μέγα, ὀδυνηθήσεται λίαν.

5. Καὶ ἐπορεύθη Ῥαφαὴλ, καὶ ηὐλίθη παρὰ Γαβαήλῳ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον· ὃς δὲ προήνεγκε τὰ θυλάκια ἐν ταῖς σφραγίσιν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ.

6. Καὶ ὥρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν γάμον· καὶ ηὐλόγησε Τωβίας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ Τωβὶτ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐλογίζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἤρχοντο,

Τωβίας 2. εἶπεν Τωβὶτ· μήποτε κατήχυνται; ἢ μήποτε ἀπέθανε Γαβαὴλ, καὶ οὐδεὶς δίδωσιν αὐτῷ τὸ ἀργύριον;

3. Καὶ ἐλυπεῖτο λίαν.

4. Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· ἀπώλετο τὸ παιδίον, διότι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτὸν, καὶ εἶπεν·

5. ἐ μέλει μοι, τέκνον, ὅτι ἀφῆκά σε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου.

6. Καὶ Τωβὶτ λέγει αὐτῇ· σίγα, μὴ λόγον ἔχε, ὑγιαίνει.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· σίγα, μὴ πλάνα με, ἀπώλετο τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, οἵας ἀπῆλθαν· ἡμέρας τε ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας ἐ διελίμπανε θρηνοῦσα Τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ἓξ συνετελέσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τῶ γάμου, ἃς ὤμοσε Ῥαγουὴλ ποιῆσαι αὐτὸν ἐκεῖ. εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ῥαγουὴλ· ἐξαπόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με.

8. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ· μεῖνον παρ' ἐμοὶ, κἀγὼ ἐξαποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ δηλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατά σε.

9. Καὶ Τωβίας λέγει· ἐχὶ, ἀλλὰ ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν πατέρα μου.

10. Ἀναστὰς δὲ Ῥαγουὴλ, ἔδωκεν αὐτῷ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ κλήνη καὶ ἀργύριον·

11. καὶ

CAP. IX. v. 2. ἄγε εἰς) ἄγε μοι εἰς. v. 5. παρὰ Γαβαήλῳ) παρὰ γαβαὴλ. v. 6. ὥρθρισαν) ὤρθρευσαν. CAP. X. v. 1. ἐλογίζετο) ἐλογίσατο. ibid. ἦρχοντο,) ἤρχετο. v. 2. εἶπε Τωβίας) τωβίας deeſt. ibid. δίδωσιν αὐτῷ) transpoſita. v. 4. ἡ γυνὴ αὐτοῦ.) αὐτοῦ deeſt. v. 7. ἀπῆλθαν·) ἀπῆλθεν. ibid. νύκτας ὅλας ἐ) νύκτας οὐ. v. 8. πενθερὸς αὐτοῦ·) αὐτοῦ deeſt. v. 9. ἐχὶ, ἀλλὰ) non habet. v. 10. τὸ ἥμισυ) τὰ ἥμισυ.

11. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἐξαπέστειλε, λέγων· εὐοδώσει ὑμᾶς ὁ Θεὸς τῷ οὐρανῷ, τέκνα, πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν. εὐλογήσει

12. Καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ· τίμα τὸν πενθερούς σου, αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσὶν, ἀκέσαιμί σου ἀκοὴν καλήν· καὶ ἐφίλησεν αὐτήν. καὶ Ἔδνα εἶπε πρὸς Τωβίαν· ἀδελφὲ ἀγαπητὲ, ἀποκαταστήσαι σε ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δοίη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ Σάρρας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακλαθήκῃ, μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

13. Μετὰ ταῦτα ἐπορεύετο, καὶ Τωβίας εὐλογῶν τὸν Θεὸν, ὅτι εὐώδωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ καλεύλογει Ῥαγουὴλ καὶ Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο μέχρις οὗ ἐγγίσαι αὐτοὺς εἰς Νινευή.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ εἶπε Ῥαφαὴλ πρὸς Τωβίαν· οὐ γινώσκεις, ἀδελφὲ, πῶς ἀφῆκας τὸν πατέρα σου;

2. Προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς γυναικός σου, καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν·

3. λαβὲ δὲ παρὰ χεῖρα τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ συνῆλθεν ὁ κύων ὄπισθεν αὐτῶν.

4. Καὶ Ἄννα ἐκάθητο περιβλεπομένη εἰς τὴν ὁδὸν τὸν παῖδα αὐτῆς,

5. καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον, καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχεται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ Ῥαφαὴλ εἶπεν· ἐπίσταμαι ἐγὼ, Τωβία, ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγει ὁ πατήρ σου.

7. Σὺ οὖν ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ δηχθεὶς διατρίψει, καὶ ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε.

8. Καὶ προσδραμοῦσα Ἄννα ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδόν σε, παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦμαι. καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι.

9. Καὶ Τωβὶτ ἐξήρχετο πρὸς τὴν θύραν, καὶ προσέκοπτεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσέδραμεν αὐτῷ,

10. καὶ ἐπελάβετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπασε τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, λέγων· θάρσει, πάτερ.

11. Ὡς δὲ συνεδήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,

12. καὶ ἐλεπίσθη ἀπὸ τῶν κάνθων τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,

13. καὶ ἔκλαυσε, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγελοι,

14. ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησάς με.

V. 11. εὐλογήσει ὑμᾶς ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, τέκνα) εὐοδώσει ὑμᾶς τέκνα ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ. V. 12. μὴ λυπήσῃς) καὶ μὴ λυπήσῃς. V. 13. Ἔδναν) καὶ Ἔδνα. CAP. XI. v. 5. ὁ υἱός σε) ὁ υἱός μου. V. 6. Τωβία, ὅτι ἀνοίγει) ὅτι ἀνοίξει. V. 7. Σὺ οὖν) ἓν abeſt. ibid. ἀποβαλεῖ) ἀποβαλεῖται. V. 8. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. V. 9. ὁ δὲ υἱὸς) ſupplet αὐτοῦ. V. 10. χολὴν τοὺς) χολὴν ἐπὶ τοὺς. V. 12. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν.

ἰδὲ βλέπω Τωβ'αν τὸν υἱόν μου. καὶ εἰσῆλθεν ὁ υἱὸς αὐτῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γενόμενα αὐτῷ ἐν τῇ Μηδίᾳ.

15. Καὶ ἐξῆλθε Τωβῖτ εἰς συνάντησιν τῇ νύμφῃ αὐτῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν τὸν Θεὸν πρὸς τῇ πύλῃ Νινευή. καὶ ἐθαύμαζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι ἔβλεψε. τὴν πύλην

16. Καὶ Τωβῖτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπιον αὐτῶν, ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ Θεός. Καὶ ὡς ἤγγισε Τωβῖτ Σάῤῥᾳ τῇ νύμφῃ αὐτῦ, κατευλόγησεν αὐτὴν, λέγων· ἔλθοις ὑγιαίνουσα, θύγατερ. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ἤγαγέ σε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σε καὶ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Νινευῇ ἀδελφοῖς αὐτῦ.

17. Καὶ παρεγένετο Ἀχιάχαρος, καὶ Νασβὰς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ,

18. καὶ ἦχθη ὁ γάμος Τωβία μετ' εὐφροσύνης ἑπτὰ ἡμέρας.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Τωβῖτ Τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅρα, τέκνον, μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ δεῖ.

2. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· πάτερ, οὐ βλάπτομαι δοὺς αὐτῷ τὸ ἥμισυ ὧν ἐνήνοχα,

3. ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ, καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως ἐθεράπευσε.

4. Καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης· δικαιοῦται αὐτῷ.

5. Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγελον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· λαβὲ τὸ ἥμισυ πάντων ὧν ἐνηνόχατε, καὶ ὕπαγε ὑγιαίνων. ἐνήνοχας

6. Τότε καλέσας τὸς δύο κρυπτῶς, εἶπεν αὐτοῖς· εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν, καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλωσύνην δίδοτε αὐτῷ, καὶ ἐξομολογεῖσθε ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ εὐλογεῖν τὸν Θεὸν, καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτῦ, τὸς λόγους τῶν ἔργων τῦ Θεοῦ ἐντίμως ὑποδεικνύοντες· καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

7. Μυστήριον βασιλέως καλὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τῦ Θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως. ἀγαθὸν ποιήσατε, καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς.

8. Ἀγαθὸν προσευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ δικαιοσύνης, ἢ πολὺ μετὰ ἀδικίας. καλὸν τὸ ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρίσαι χρυσίον.

9. Ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανάτυ ῥύεται, καὶ αὕτη ἀποκαθαριεῖ πᾶσαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύνας καὶ δικαιοσύνας, πλησθήσονται ζωῆς.

10. Οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες, πολέμιοι εἰσὶ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς.

11. Οὐ

v. 15. πρὸς τὴν πύλην) πρὸς τῇ πύλῃ. v. 16. ἐνώπιον αὐτῶν) ἐνώπιον αὐτοῦ. ibid. ἠλέησεν αὐτὸν) ἠλέησεν αὐτοὺς. v. 18. ἑπτὰ ἡμέρας.) transposita. CAP. XII. v. 2. εἶπεν αὐτῷ·) αὐτῷ deest. v. 5. ὧν ἐνήνοχας) ὧν ἐνηνόχατε, καὶ ὕπαγε ὑγιαίνων. v. 6. ἐξομολογεῖσθε) adjicit, καὶ μεγαλωσύνην δίδοτε αὐτῷ, καὶ ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ. v. 7. κρύπτειν) κρύψαι. ibid. ἐνδόξως.) supplet ἀγαθὸν ποιήσατε, καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. v. 8. τὸ ποιῆσαι) ποιῆσαι. v. 10. ἑαυτῶν) ἑαυτῦ.

11. Οὐ μὴ κρύψω ἀΦ' ὑμῶν πᾶν ῥῆ-
δὲ μα· εἴρηκα δή· μυςήριον βασιλέως κρύ-
ψαι καλὸν, τὰ δὲ ἔργα τῦ Θεῦ ἀνα-
καλύπλειν ἐνδόξως.

12. Καὶ νῦν ὅτε προσηύξω σὺ καὶ ἡ
νύμΦη σε Σάῤῥα, ἐγὼ προσήγαγον
τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑμῶν ἐνώ-
πιον τῦ ἁγίου· καὶ ὅτε ἔθαπλες τὸς
νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρήγμην σοι.

13. Καὶ ὅτε ἐκ ὤκνησας ἀναςῆναι
καὶ καταλιπεῖν τὸ ἄριςόν σε, ὅπως
ἀπελθὼν περιςείλῃς τὸν νεκρὸν, οὐκ
ἀγαθὸν ἔλαθές με ἀγαθοποιῶν, ἀλλὰ σὺν σοὶ
ποιῶν ἤμην.

14. Καὶ νῦν ἀπέςειλέ με ὁ Θεὸς ἰά-
σασθαί σε καὶ τὴν νύμΦην σε Σάῤῥαν.

15. Ἐγώ εἰμι ΡαΦαὴλ, εἷς ἐκ τῶν
ἑπλὰ ἁγίων ἀγγέλων οἱ προσαναΦέρου-
σι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων, καὶ εἰσ-
πορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τῦ ἁ-
γίου.

16. Καὶ ἐταράχθησαν οἱ δύο, καὶ
ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον, ὅτι ἐΦοβήθη-
σαν.

17. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ Φοβεῖσθε,
ὅτι εἰρήνη ἔσαι ὑμῖν· τὸν δὲ Θεὸν εὐλο-
γεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα·

18. ὅτι οὐ τῇ ἐμαυτῦ χάριτι, ἀλ-
λὰ τῇ θελήσει τῦ Θεῦ ἡμῶν ἦλθον·
ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα.

19. Πάσας τὰς ἡμέρας ὠπλανόμην
ὑμῖν, καὶ ἐκ ἔΦαγον οὐδὲ ἔπιον, ἀλλὰ
ὄρασιν ὑμεῖς ἐθεωρεῖτε·

20. καὶ νῦν ἐξομολογεῖσθε τῷ Θεῷ,
διότι ἀναβαίνω πρὸς τὸν ἀποςείλαντά
με, καὶ γράψατε πάντα τὰ συντελε-
σθέντα εἰς βιβλίον.

21. Καὶ ἀνέςησαν, καὶ ἐκ ἔτι εἶδον
αὐτόν.

22. Καὶ ἐξωμολογῦντο τὰ ἔργα τὰ
μεγάλα καὶ θαυμασὰ τῦ Θεῦ, καὶ ὡς
ὤΦθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Κυρίε.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ Τωβὶτ ἔγραψε προσευχὴν εἰς
ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν· εὐλο-
γητὸς ὁ Θεὸς ὁ ζῶν εἰς τὸς
αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτῦ·

2. ὅτι αὐτὸς μασιγοῖ καὶ ἐλεεῖ, κα- ἐλεᾷ
τάγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει, καὶ ἐκ ἔςιν
ὃς ἐκΦεύξεται τὴν χεῖρα αὐτῦ.

3. Ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσρα-
ὴλ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς
διέσπειρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς.

4. Ἐκεῖ ὑποδείξατε τὴν μεγαλωσύ-
νην αὐτῦ, ὑψῶτε αὐτὸν ἐνώπιον παντὸς
ζῶντος, καθότι αὐτὸς Κύριος ἡμῶν,
καὶ ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν εἰς πάντας
τὸς αἰῶνας.

5. Καὶ μασιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδι-
κίαις ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει καὶ συ-
άξει ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅ
ἐὰν ἐσκορπίωθητε ἐν αὐτοῖς.

6. Ἐὰν ἐπισρέψητε πρὸς αὐτὸν ἐν
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον αὐτῦ ἀ-
λήθειαν, τότε ἐπισρέψει πρὸς ὑμᾶς,

V. 11. εἴρηκα δὲ) εἴρηκα δή. V. 13. ἀγαθὸν ποιῶν) ἀγαθοποιῶν. V. 16. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 17. ὅτι εἰρήνη ἔσαι ὑμῖν·) εἰρήνη ὑμῖν ἔσαι. V. 22. θαυμασὰ τῦ Θεῦ, καὶ ὡς) θαυμασὰ αὐτῦ, ὡς. CAP. XIII. V. 2. ἐλεᾷ) ἐλεεῖ. V. 4. καὶ ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ) καὶ θεὸς αὐτὸς πατὴρ. V. 5. ἐσκορπίωθητε) σκορπιωθῆτε.

κρύψῃ καὶ ὲ μὴ κρύψει τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἀφ' ὑμῶν. καὶ θεάσαθε ἃ ποίησει μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐξομολογήσαθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ τῷ στόματι ὑμῶν, καὶ εὐλογεῖτε τὸν Κύριον τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑψώσατε τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων. ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐτῷ, καὶ δεικνύω τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν μεγαλωσύνην αὐτῦ ἔθνει ἁμαρτωλῶν. ἐπιστρέψατε, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ποιήσατε δικαιοσύνην ἐνώπιον αὐτοῦ. τίς γινώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει ἐλεημοσύνην εἰς ὑμᾶς;

7. Τὸν Θεόν μὲ ὑψῶ, καὶ ἡ ψυχή μὲ τὸν βασιλέα τῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀγαλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ.

8. Λεγέτωσαν πάντες, καὶ ἐξομολογείθωσαν αὐτῷ ἐν Ἱεροσολύμοις.

9. Ἱερουσόλυμα πόλις ἁγία, μαστιγώσει ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τὲς υἱοὺς τῶν δικαίων.

ἀγαθῷ 10. Ἐξομολογῦ τῷ Κυρίῳ ἀγαθῶς, καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτῦ οἰκοδομηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφρανῇ ἐν σοὶ τὲς ἐκεῖ αἰχμαλώτους, καὶ ἀγαπήσαι ἐν σοὶ τὲς ταλαιπώρους εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῦ αἰῶνος.

11. Ἔθνη πολλὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα Κυρίου τῦ Θεῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶρα τῷ βασιλεῖ τῦ ὑρανοῦ, γενεαὶ γενεῶν αἰνέσουσί σοι, καὶ γενεὰ δώσουσιν ἀγαλλίασιν.

12. Ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μισῦντές σε, εὐλογημένοι ἔσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.

13. Χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοῖς χάρητι υἱοῖς τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐλογήσουσι τὸν Κύριον τῶν δικαίων.

14. Ὦ μακάριοι οἱ ἀγαπῶντές σε, χαρήσονται ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ σε· μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χαρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν σε, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα.

15. Ἡ ψυχή μου εὐλογείτω τὸν Θεὸν τὸν βασιλέα τὸν μέγαν·

16. ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσαλὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ, καὶ λίθῳ ἐπιτίμῳ, τὰ τείχη σε, καὶ οἱ πύργοι, καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθαρῷ,

17. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ ἐν βηρύλλῳ καὶ ἀνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ σαφείρ ψηφολογηθήσονται.

18. Καὶ ἐρῦσι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς, Ἀλληλούϊα· καὶ αἰνέσουσιν, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ὕψωσεν εἰς πάντας τὲς αἰῶνας.

ΚΕΦ.

V. 6. κρύψῃ) κρύψει. ibid. εὐλογεῖτε) εὐλογήσατε. ib. γινώσκει) γινώσκει. ib. ἐλεημοσύνην εἰς ὑμᾶς;) ἐλεημοσύνην ὑμῖν. V. 7. τὸν βασιλέα) τῷ βασιλεῖ. V. 9. πόλις ἁγία) πόλις ἁγίου. V. 10. τῷ ἀγαθῷ, καὶ) τῷ κυρίῳ ἀγαθῶς, καὶ. ibid. σκηνὴ) ἡ σκηνὴ. ib. εὐφρανῇ ἐν σοὶ τὲς ἐκεῖ αἰχμ.) εὐφράναι ἐν σοὶ τὲς αἰχμαλώτες. V. 11. ἔχοντες, δῶρα) ἔχοντες, καὶ δῶρα. ibid. γενεαὶ γενεῶν - - fin.) γενεαὶ γενεῶν δώσασί σοι ἀγαλλίαμα. V. 13. Χάρητι) χάρηθι. V. 16. ἐπιτίμῳ) ἐντίμῳ. V. 17. Βηρύλλῳ) ἐν βηρύλλῳ. V. 18. καὶ αἰνέσασιν) καὶ αἴνεσεν. ibid. εἰς πάντας) πάντας.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος Τωβίτ.

2. Καὶ ἦν ἐτῶν ὀγδοηκονταοκτὼ, ὅτε ἀπάλεσε τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε. καὶ ἐποίει ἐλεημοσύνας, καὶ προσέθετο φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

3. Μεγάλως δὲ ἐγήρασε, καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἓξ υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, λαβὲ τοὺς υἱούς σου, ἰδὲ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποτρέχειν ἀπὸ τοῦ ζῆν εἰμί.

4. Ἄπελθε εἰς τὴν Μηδίαν, τέκνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνὰς ὁ προφήτης περὶ Νινευὴ, ὅτι κατασκαφήσεται. ἐν δὲ τῇ Μηδίᾳ ἔσαι εἰρήνη μᾶλλον ἕως καιροῦ· καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκορπισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς· καὶ Ἱεροσόλυμα ἔσαι ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσαι μέχρι χρόνου.

5. Καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ Θεὸς, καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, καὶ οἰκοδομήσουσι τὸν οἶκον, ἐχ οἷος ὁ πρότεως τος, ἕως πληρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκοδομήσουσιν Ἱερουσαλὴμ ἐντίμως· καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομῇ ἐνδόξῳ, καθὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται.

6. Καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ κατορύξουσι τὰ εἴδωλα αὐτῶν, κατορύ-

7. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ ἔθνη ξωσιν τὸν Κύριον· καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ· καὶ ὑψώσει Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες Κύριον τὸν Θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, ποιοῦντες ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν.

8. Καὶ νῦν, τέκνον, ἄπελθε ἀπὸ Νινευῆ, ὅτι πάντως ἔσαι ἃ ἐλάλησεν ὁ προφήτης Ἰωνάς.

9. Σὺ δὲ τήρησον τὸν νόμον καὶ τὰ προστάγματα, καὶ γίνου φιλελεήμων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ.

10. Καὶ θάψον με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σε μετ' ἐμοῦ, καὶ μηκέτι αὐλιοῦ ἐν Νινευῆ. τέκνον, ἴδε τί ἐποίησεν Ἀμὰν Ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐτὸν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς σκότος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ Ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδομα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκότος. Μανασσῆς ἐποίησεν ἐλεημοσύνην, καὶ ἐσώθη ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξεν αὐτῷ. Ἀμὰν δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλετο.

11. Καὶ

CAP. XIV. v. 2. ὀγδοήκονταοκτὼ) πεντήκονταοκτὼ. ibid. ἐξομολογεῖσθαι) ἐξωμολογεῖτο. v. 3. τοὺς ἓξ υἱοὺς) τοὺς υἱοὺς. ibid. ἀπὸ τοῦ ζῆν) ἐκ τοῦ ζῆν. v. 4. κατασκαφήσεται) καταγραφήσεται. v. 5. ὡς πληρ.) ἕως πληρωθῶσι. ibid. εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομῇ) desiderantur. ibid. ἐνδόξῳ) ἐνδόξως. v. 6. κατορύξωσι) κατορύξουσι. v. 7. τὸν Κύριον) absque articulo. v. 9. γίνου) γενοῦ. v. 10. ἐν Νινευῆ.) εἰς νινευῆ. ibid. εἰς σκότος) εἰς τὸ σκότος. ib. Ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη) ἀχιάχαρον μὲν ἔσωσε.

11. Καὶ νῦν, παιδίον, ἴδετε τί ἐλεημοσύνη ποιεῖ, καὶ τί δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐτῷ λέγοντος, ἐξέλειπεν αὐτῷ ἡ ψυχὴ ἐπὶ τῆς κλίνης· ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ· καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως.

12. Καὶ ὅτε ἀπέθανεν Ἄννα, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ἀπῆλθε δὲ Τωβίας μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς Ἐκβάταναπρὸς Ῥαγουὴλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ·

13. καὶ ἐγήρασεν ἐντίμως, καὶ ἔθαψε τοὺς πενθεροὺς αὐτοῦ ἐνδόξως, καὶ ἐκληρονόμησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν, καὶ Τωβὶτ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

14. Καὶ ἀπέθανεν ἐτῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Μηδίας.

15. Καὶ ἤκουσε πρινὴ ἀποθανεῖν αὐτὸν, τὴν ἀπώλειαν Νινευή, ἣν ἠχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ, καὶ Ἀσάηρος· καὶ ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ Νινευή.

ΤΩΒΕΙΤ.

v. 11. καὶ τί δικαιοσύνη) καὶ δικαιοσύνη. ibid. ἐξέλειπεν αὐτῷ ἡ ψυχὴ) ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. ib. ἔθαψεν) ἔθαψαν. v. 12. τῶν υἱῶν εἰς) τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς. v. 15. ἠχμαλώτευσε) ἠχμαλώτισε. ibid. Ἀσάηρος) ἀσύηρος. Subscript. Τωβείτ.) in *Rom.* deest.

ΙΟΥ-

ΙΟΥΔΕΙΘ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΤΟΥΣ δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ναβυχοδονόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν Ἀσυρίων ἐν Νινευῆ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ, ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρφαξὰδ, ὃς ἐβασίλευσε Μήδων ἐν Ἐκβατάνοις,

2. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' Ἐκβατάνων κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελαξευμένων, εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, καὶ εἰς μῆκος πηχῶν ἓξ· καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος τῶν τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πηχῶν πεντήκοντα.

μῆκος

ἑβδομήκοντα

3. Καὶ τὰς πύργους αὐτῶν ἔσησεν ἐπὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς πηχῶν ἑκατὸν, καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πήχεις ἑξήκοντα.

4. Καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐτῆς πύλας διεγειρομένας εἰς ὕψος πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πήχεις τεσσαράκοντα, εἰς ἐξόδους δυναμέων δυνατῶν αὐτῶν, καὶ διατάξεις τῶν πεζῶν αὐτῶν.

5. Καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς Ναβυχοδονόσορ πρὸς βασιλέα Ἀρφαξὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ, τοῦτ' ἔστιν πεδίον ἐν τοῖς ὁρίοις Ῥαγαῦ.

6. Καὶ συνήντησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινὴν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν Εὐφράτην, καὶ τὸν Τίγριν, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ πεδία Ἀριὼχ ὁ βασιλεὺς Ἐλυμαίων. καὶ συνῆλθαν ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς παράταξιν υἱῶν Χελεούδ.

7. Καὶ ἀπέστειλε Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Ἀσυρίων ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας Περσίδα, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας πρὸς δυσμαῖς, τοὺς κατοικοῦντας Κιλικίαν καὶ Δαμασκὸν, καὶ Λίβανον καὶ Ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας,

8. καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῦ Καρμήλου, καὶ Γαλααδ, καὶ τὴν ἄνω Γαλιλαίαν, καὶ τὸ μέγα πεδίον Ἐσδρηλώμ. Ἐσδρηλ

9. καὶ πάντας τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτῆς, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἕως Ἱερουσαλὴμ, καὶ Βετάνη, καὶ Χελοὺς, καὶ Κάδης, καὶ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου, καὶ Ταφνὰς, καὶ Ῥαμεσσὴ, καὶ πᾶσαν γῆν Γεσὲμ,

10. ἕως

ΙΟΥΔΕΙΘ.) in *Rom.* Ἰουδίθ. CAP. I. v. 2. κύκλῳ) καὶ κύκλῳ. ibid. ἐποίησε τὸ μῆκος) ἐποίησε τὸ ὕψος. ib. τὸ πλάτος αὐτῶν π. ἑβδομήκοντα) τὸ πλάτος αὐτῶν πηχῶν πεντήκοντα. v. 4. πλάτος αὐτῆς) πλιάτος αὐτῶν. v. 5. τοῦτ' ἔστι πεδίον ἐν) τοῦτό ἐστιν ἐν. v. 6. καὶ πεδία Ἀριὼχ) καὶ πεδίῳ ἰριὼχ. ibid. συνῆλθαν ἔθνη π. εἰς) συνῆλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς. ib. Χελεούδ.) χελεέλ. v. 7. βασιλεὺς ὁ βασιλεὺς. ibid. Περσίδα) τὴν περσίδα. ib. καὶ Λίβανον) τὸν λίβανον. ib. τῆς παραλίας,) absque articulo. v. 8. Ἐσδρηλώμ) ἐσδρηλωμ. v. 9. Χελοὺς) χελκοὺς.

10. ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπάνω Τάνεως καὶ Μέμφεως, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Αἴγυπτον ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Αἰθιοπίας.

11. Καὶ ἐφαύλισαν πάντες οἱ κατοικοῦντες πᾶσαν τὴν γῆν τὸ ῥῆμα Ναβυχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ὃ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτὸν, ἀλλ' ἦν ἐναντίον αὐτῶν ὡς ἀνὴρ εἷς· καὶ ἀπέστρεψαν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

12. Καὶ ἐθυμώθη Ναβυχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην σφόδρα, καὶ ὤμοσε κατὰ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, εἰ μὴν ἐκδικήσειν πάντα τὰ ὅρια τῆς Κιλικίας, καὶ Δαμασκηνῆς καὶ Συρίας, ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ Μωαβ, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν, καὶ πάντας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν δύο θαλασσῶν.

13. Καὶ παρετάξατο ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ πρὸς Ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑπλακαιδεκάτῳ, καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέμῳ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστρεψε πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀρφαξὰδ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ,

14. καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως Ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν πύργων, καὶ ἐπρονόμευσε τὰς πλατείας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔθηκεν εἰς ὄνειδος αὐτῆς.

15. Καὶ ἔλαβε τὸν Ἀρφαξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι Ῥαγαῦ, καὶ κατηκόντισεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτοῦ, καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

16. Καὶ ἀνέστρεψε μετ' αὐτῶν εἰς Νινευὴ αὐτὸς, καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτοῦ, πλῆθος ἀνδρῶν πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα· καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ εὐωχούμενος, αὐτὸς, καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐφ' ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ, δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνὸς, ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ Ναβυχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἐκδικῆσαι πᾶσαν τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. Βασιλεὺς

2. Καὶ συνεκάλεσε πάντας τοὺς θεραπόντας αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς γῆς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

3. Καὶ αὐτοὶ ἔκριναν ὀλεθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα, οἳ οὐκ ἠκολούθησαν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βουλὴν αὐτοῦ, ἐκάλεσε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Ὀλοφέρνην ἀρχιστράτηγον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δεύτερον

V. 11. βασιλέως) τοῦ βασιλέως. ibid. ὡς ἀνὴρ εἷς) ὡς ἀνὴρ ἴσος. ib. ἀπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. ib. ὑπὸ προσώπου) πρὸ προσώπου. V. 12. γῆν σφόδρα) γῆν ταύτην σφόδρα. ibid. πάντα τὰ ὄρη) πάντα τὰ ὅρια. ib. υἱῶν Ἀμμὼν) υἱοὺς ἀμμών. V. 16. μετ' αὐτῶν εἰς Νινευὴ αὐτὸς, καὶ πᾶς) μετ' αὐτῶν αὐτὸς καὶ πᾶς. CAP. II. V. 1. βασιλεὺς Ἀσσυρίων) βασιλέως ἀσσυρίων.

τερον ὄντα μετ' αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

5. Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς· ἰδὲ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ τῆ προσώπου μου, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτῆ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύι αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκοσιν, καὶ πλῆθος ἵππων σὺν ἀναβάταις χιλιάδας δεκαδύο,

6. καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συνάντησιν πάσῃ τῇ γῇ ἐπὶ δυσμὰς, ὅτι ἠπείθησαν τῷ ῥήματι τῆ στόματός μου.

7. Καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυμῷ μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τοῖς ποσὶ τῆς δυνάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτὰς εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς·

8. καὶ οἱ τραυματίαι αὐτῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν καὶ τὰς χειμάῤῥους, καὶ ποταμὸς ἐπικλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσεται.

9. Καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς.

προσκαταλήψῃ 10. Σὺ δὲ ἐξελθὼν προκαταλήψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐτῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτὰς, καὶ διατηρήσεις μοὶ αὐτὰς εἰς ἡμέραν ἐλεγμοῦ αὐτῶν.

11. Ἐπὶ δὲ τὰς ἀπειθοῦντας ἃ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τῆ δοῦναι αὐτὰς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου.

12. Ὅτι ζῶν ἐγὼ, καὶ τὸ κράτος τῆς βασιλείας μὲ, λελάληκα, καὶ ποιήσω ταῦτα ἐν χειρί μὲ.

13. Καὶ σὺ δὲ ἃ παραβῆσῃ ἓν τι τῶν ῥημάτων τῆ κυρίε σε, ἀλλ' ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις, καθότι προσέταχά σοι, καὶ ἃ μακρυνεῖς τῆ ποιῆσαι αὐτά.

14. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀλοφέρνης ἀπὸ προσώπε τῆ κυρίε αὐτῆ, καὶ ἐκάλεσε πάντας τὰς δυνάστας, καὶ τὰς στρατηγοὺς καὶ ἐπιστάτας τῆς δυνάμεως Ἀσσούρ,

15. καὶ ἠρίθμησεν ἐκλεκτοὺς ἄνδρας εἰς παράταξιν, καθότι προσέταξεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτῆ, εἰς μυριάδας δεκαδύο, καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίας δισχιλίας,

16. καὶ διέταξεν αὐτὰς ὃν τρόπον πολέμε πλῆθος συνταύσεται.

17. Καὶ ἔλαβε καμήλους, καὶ ὄνους καὶ ἡμιόνους εἰς τὴν ἀπαρτίαν αὐτῶν, πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός,

18. καὶ ἐπισιτισμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πολὺ σφόδρα.

19. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῆ εἰς πορείαν τῆ προελθεῖν βασιλέως Ναβεχοδονόσορ, καὶ καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι, καὶ πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν.

20. Καὶ πολὺς ὁ ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνεξῆλθον αὐτοῖς, καὶ ὡς ἡ ἄμμος

V. 5. χιλιάδας δεκαδύο) μυριάδων δεκαδύο. V. 8. αὐτῶν καὶ τὰς χειμάῤῥους) καὶ τὰς χειμάῤῥους αὐτῶν. V. 10. προσκαταλήψῃ) προκαταλήψῃ. ibid. μοὶ αὐτοὺς) ἐμοὶ αὐτούς. V. 11. τοῦ δοῦναι) δοῦναι. V. 15. προσέταξεν) ἐκέλευσεν. V. 19. καλύψαι) καὶ καλύψαι.

τῆς γῆς· ἃ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ πλήθους αὐτῶν.

ἐξῆλθεν Παιλαλαὶ

21. Καὶ ἐξῆλθον ἐκ Νινευὴ ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τῆ πεδίου Βεκλελὲθ, καὶ ἐπεστρατοπέδευσαν ἀπὸ Βεκτελεθ, πλησίον τῆ ὄρους τῆ ἐπ' ἀριστερᾷ τῆς ἄνω Κιλικίας.

22. Καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆ, τὲς πεζοὺς, καὶ τὲς ἱππεῖς, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῆ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.

υἱὲς πάντας

23. Καὶ διέκοψε τὲς Φοὺδ καὶ Λοὺδ, καὶ ἐπρονόμευσε πάντας υἱὲς Ῥασεὶς καὶ υἱὲς Ἰσμαὴλ τὲς κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμε πρὸς νότον τῆς Χελεών.

24. Καὶ παρῆλθε τὸν Εὐφράτην, καὶ διῆλθε τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ κατέσκαψε πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐπὶ τῆ χειμάῤῥου Ἀβρωνᾶ ἕως τῆ ἐλθεῖν ἐπὶ Θάλασσαν.

25. Καὶ κατελάβετο τὰ ὅρια τῆς Κιλικίας, καὶ κατέκοψε πάντας τὲς ἀντιστάντας αὐτῷ· καὶ ἦλθεν ἕως ὁρίων Ἰάφεθ, τὰ πρὸς νότον κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβίας.

26. Καὶ ἐκύκλωσε πάντας τὲς υἱὲς Μαδιὰμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ σκηνώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσε τὰς μάνδρας αὐτῶν.

27. Καὶ κατέβη εἰς πεδίον Δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τὲς ἀγροὺς αὐτῶν· καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βεκόλια ἔδωκεν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν ἐξελίκμησε, καὶ ἐπάταξε πάντας τὲς νεανίσκες αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.

28. Καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ ἐπὶ τὲς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν, τὲς ὄντας ἐν Σιδῶνι καὶ ἐν Τύρῳ, καὶ τὲς κατοικοῦντας Σὲρ, καὶ Ὀκεινὰ, καὶ πάντας τὲς κατοικοῦντας Ἰεμναάν. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀζώτῳ καὶ Ἀσκάλωνι ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγοντες·

2. Ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες Ναβεχοδονόσορ βασιλέως μεγάλου παρακείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῖν καθὼς ἀρεστόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου.

3. Ἰδὲ αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν, καὶ πᾶς τόπος ἡμῶν, καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βεκόλια, καὶ πᾶσαι αἱ μάνδραι τῶν σκηνῶν ἡμῶν παράκεινται πρὸ προσώπε σε, χρῆσαι καθ' ὃ ἂν ἀρέσκῃ σοι.

4. Ἰδὲ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς δοῦλοί σε εἰσίν· ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

5. Καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες πρὸς Ὀλο-

v. 21. ἐξῆλθεν) ἀπῆλθον. ibid. Βεκλελὲθ, καὶ ἐπεστρατοπέδευσαν ἀπὸ παιλαλαὶ) βαικλιλαὶθ, καὶ ἐπεστρατοπέδευσεν ἀπὸ βαικλιλαιθ. **v. 23.** τὲς Φοὺδ) τὸ φουδ. ibid. ἐπρονόμευσαν υἱὲς πάντας Ῥασσεὶς) ἐπρονόμευσαν πάντας υἱὲς ῥασσὶς. ib. Χελεών.) χελκαίων. **v. 24.** κατέσκαψε) διέσκαψε. **v. 26.** Μαδιὰμ) μαδιὰν. **v. 28.** ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. ibid. καὶ ἐν Τύρῳ) καὶ τύρῳ. ib. Ὀκεινὰ) ὀκινὰ. CAP. III. **v. 3.** καὶ πᾶς τόπος ἡμῶν) desunt.

Ὀλοφέρνην, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

ἐπαρχίαν 6. Καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτῦ, καὶ ἐφρύρησε τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς, καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλέκτους.

7. Καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων.

8. Καὶ κατέσκαψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐξέκοψε. δεδομένον καὶ ἦν δεδομένον αὐτῷ ἐξολεθρεῦσαι πάντας τὺς θεοὺς τῆς γῆς, ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ Ναβουχοδονόσορ λατρεύσῃ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι αἱ γλῶσσαι καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικαλέσωνται αὐτὸν εἰς Θεόν.

9. Καὶ ἦλθε κατὰ πρόσωπον Ἐσδρηλὼν πλησίον τῆς Δωταίας, ἥ ἐστιν ἀπέναντι τῦ πρίονος τῦ μεγάλου τῆς Ἰουδαίας·

καλεστρατοπέδευσαν *Ταιβὰν 10. καὶ καλεστρατοπέδευσεν ἀναμέσον *Γαβαὶ καὶ Σκυθῶν πόλεως, καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέξαι πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῆς δυνάμεως αὐτῦ.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικῦντες ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν, ὁ ἀρχιστράτηγος Ναβυχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε πάντα τὰ * ἱερὰ αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς ἀφανισμόν· βασιλεὺς * ὅρια

2. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα σφόδρα ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ, καὶ περὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῦ ναοῦ Κυρίυ Θεοῦ αὐτῶν ἐταράχθησαν.

3. Ὅτι προσφάτως ἦσαν ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὁ οἶκος, ἐκ τῆς βεβηλώσεως ἡγιασμένα ἦν.

4. Καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον Σαμαρείας, καὶ Κωνὰς, καὶ * Βαιθωρὼν, καὶ Βελμαὶν, καὶ Ἰεριχὼ, καὶ εἰς Χωβὰ, καὶ Αἰσωρὰ, καὶ τὸν αὐλῶνα Σαλὴμ, κώμας * Βεθωρών

5. καὶ προκατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐτείχισαν τὰς ἐν αὐτοῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπισιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου, ὅτι προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τεθερισμένα.

6. Καὶ ἔγραψεν Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐν Ἰερουσαλὴμ, τοῖς κατοικῦσι Βετυλούα, καὶ Βετομεσθαὶμ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδρηλὼν, κατὰ πρόσωπον τῦ πεδίου τῦ πλησίον Δωθαεὶμ, Ἐσερηχὼν

7. λέγων· διακαταλαβεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς, ὅτι δι' αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Ἰουδαίαν. καὶ ἦν εὐχε-

V. 6. ἐπὶ τὴν ἐπαρχίαν) ἐπὶ τὴν παραλίαν. V. 8. δεδομένον) δεδογμένον. ibid. λατρεύσῃ) λατρεύσωσι. ib. καὶ αἱ φυλαὶ) καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ. V. 10. κατεστρατοπέδευσαν) κατεστρατοπέδευσεν. ibid. ἀναμέσον Ταιβὰν) ἀνὰμεσον Γαιβαὶ. CAP. IV. V. 1. βασιλεὺς) βασιλέως. ibid. ὅρια) ἱερὰ. V. 2. σφόδρα) σφόδρα σφόδρα. V. 4. καὶ κώμας καὶ Βεθωρών) καὶ κωνὰς, καὶ βαιθωρών. ibid. Βελμαὶν) βελμὲν. V. 5. ἐτείχισαν) ἐτειχίσαντο. ibid. ἐπισιτισμὸν) εἰς ἐπισιτισμὸν. V. 6. ἡμέραις ἐν) ἡμέραις ἐκείναις ἐν. ibid. Ἐσερηχὼν) ἐσδρηλών.

ρῶς διακωλύσαι αὐτὲς προσβαίνοντας, σεννῆς τῆς διαβάσεως οὔσης, ἐπ' ἄνδρας τὲς πάντας δύο.

8. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἡ γερουσία παντὸς λαοῦ Ἰσραὴλ, οἱ ἐκάθηντο ἐν Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἀνεβόησαν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Θεὸν ἐν ἐκλενίᾳ μεγάλῃ, καὶ ἐταπεινῶσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκλενίᾳ μεγάλῃ,

10. αὐτοὶ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάροικος, καὶ μισθωτὸς, καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν, ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.

11. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ καὶ γυνὴ, καὶ τὰ παιδία, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπέθεντο ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔπεσον καθὰ πρόσωπον τῆ ναοῦ, καὶ ἐσποδώσαντο τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τὲς σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον Κυρίε.

12. Καὶ τὸ θυσιαςήριον σάκκῳ περιέβαλον, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν ἐκλενῶς, τῆ μὴ δοῦναι εἰς διαρπαγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας εἰς προνομὴν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κληρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὰ ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμὸν, ἐπίχαρμα τοῖς ἔθνεσι.

13. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ εἰσεῖδεν τὴν θλίψιν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς νηςεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ, κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων Κυρίου τῆ παντοκράτορος.

14. Καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ παρεςηκότες ἐνώπιον Κυρίου, ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες Κυρίῳ, σάκκους περιεζωσμένοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν ὁλοκαύτωσιν τῆ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ τὰς εὐχὰς, καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τῆ λαῆ.

15. Καὶ ἦν σποδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν· καὶ ἐβόων πρὸς Κύριον ἐκ πάσης δυνάμεως εἰς ἀγαθὸν, ἐπισκέψασθαι πάντα οἶκον Ἰσραήλ. πᾶν

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀνηγγέλη Ὀλοφέρνῃ ἀρχιςρατήγῳ δυνάμεως Ἀσσὺρ, διότι υἱοὶ Ἰσραὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον, καὶ τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ ἐτείχισαν πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδαλα.

2. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα, καὶ ἐκάλεσε πάντας τὲς ἄρχοντας Μωάβ, καὶ τὲς ςρατηγὲς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ πάντας σατράπας τῆς παραλίας,

3. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀναγγείλατε δή μοι, υἱοὶ Χαναὰν, τίς ὁ λαὸς ἔτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ τίνες αἱ κατοικῆσι πόλεις, καὶ τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν, καὶ τίς ἀνέ-

v. 7. διαβάσεως) προσβάσεως. v. 8. παντὸς λαοῦ) παντὸς δήμου. v. 10. καὶ μισθωτὸς) ἢ μισθωτὸς. v. 11. καὶ τὰ παιδία) καὶ deest. ibid. ἐπέθεντο) ἔπεσον. v. 13. τῆ παντοκράτορος) absque articulo. v. 14. ἱερεῖς οἱ) ἱερεῖς καὶ οἱ. v. 15. πᾶν οἶκον) πάντα οἶκον. CAP. V. v. 1. διότι υἱοὶ) διότι οἱ υἱοὶ. v. 2. υἱοὺς Ἀμμὼν) ἀμμὼν.

ἀνέςηκεν ἐπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἡγέμενος ςρατείας αὐτῶν;

4. Καὶ διὰ τί καλεναντίσαντο τῷ μὴ ἐλθεῖν εἰς ἀπάντησίν μοι παρὰ πάντας τὲς κατοικοῦντας ἐν δυσμαῖς;

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν Ἀμμών· ἀκεσάτω δὴ λόγον ὁ κύριός μου ἐκ ςόματος τῷ δέλου σε, καὶ ἀναγγελῶ σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τῷ λαῷ τούτου, ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον σε οἰκοῦντος, καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦδος ἐκ τῷ ςόματος τῷ δέλε σε.

6. Ὁ λαὸς ἕτός εἰσιν ἀπόγονοι Χαλδαίων,

7. καὶ παρώκησαν τὸ πρότερον ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἐβουλήθησαν ἀκολαθῆσαι τοῖς θεοῖς πατέρων αὐτῶν, οἳ ἐγένοντο ἐν γῇ Χαλδαίων·

8. καὶ ἐξέβησαν ἐξ ὁδῷ τῶν γονέων αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ ὐρανοῦ, Θεῷ ᾧ ἐπέγνωσαν· καὶ ἐξέβαλον αὐτὲς ἀπὸ προσώπου τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς Μεσοποταμίαν, καὶ παρώκησαν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ κατώκησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπληθύνθησαν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ καὶ ἐν κλήνεσι πολλοῖς σφόδρα·

10. καὶ κατέβησαν εἰς Αἴγυπλον, ἐκάλυψε γὰρ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς Χανααὰν λιμὸς, καὶ παρώκησαν ἐκεῖ μέχρις ἓ διετράφησαν· καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ μέχρι εἰς πλῆθος πολὺ, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῷ γένους αὐτῶν.

11. Καὶ ἐπανέςη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπλου, καὶ κατεσοφίσατο αὐτὲς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ πλίνθῳ ἐταπείνωσεν αὐτὲς, καὶ ἔθετο αὐτὲς εἰς δέλους.

12. Καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπλου πληγαῖς, ἐν αἷς οὐκ ἦν ἴασις· καὶ ἐξέβαλον αὐτὲς οἱ Αἰγύπλιοι ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

13. Καὶ κατεξήρανεν ὁ Θεὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐτῶν,

14. καὶ ἤγαγεν αὐτὲς εἰς ὁδὸν τῷ Σινὰ, καὶ Κάδης Βαρνὴ, καὶ ἐξέβαλον πάντας τὲς κατοικῶντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,

15. καὶ ᾤκησαν ἐν γῇ Ἀμορῥαίων, καὶ πάντας τὲς Ἐσεβὼν ἐξωλέθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν· καὶ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐκληρονόμησαν πᾶσαν τὴν ὀρεινήν·

16. καὶ ἐξέβαλον ἐκ προσώπε αὐτῶν τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Ἰεβεσαῖον, καὶ τὸν Συχὲμ, καὶ πάντας τὲς Γεργεσαίες, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς.

17. Καὶ ἕως οὐχ ἥμαρτον ἐνώπιον τῷ Θεῷ αὐτῶν, ἦν μετ' αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ, ὅτι Θεὸς μισῶν ἀδικίαν μετ' αὐτῶν ἐςίν.

18. Ὅτε δὲ ἀπέςησαν ἀπὸ τῆς ὁδῷ ἧς

V. 3. ὁ βασιλεὺς ἡγ. ςρατείας) βασιλεὺς ἡγούμενος ςρατηγίας. V. 5. λόγον ὁ Κύριός μου) ὁ κύριός με λόγον. ibid. λαοῦ τέτε, ὃς) λαοῦ ὃς. V. 10. μέχρι) μέχρις. V. 11. κατεσοφίσατο - - fin.) κατεσοφέσαντο αὐτὲς ἐν πόνῳ καὶ ἐν πλίνθῳ, καὶ ἐταπείνωσαν αὐτοὺς, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς εἰς δούλους. V. 15. τοὺς Ἐσεβὼν) τὲς ἐσεβωνίτας. V. 17. ἦν μετ' αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ) ἦν τὰ ἀγαθὰ μετ' αὐτῶν.

ἧς διέθετο αὐτοῖς, ἐξωλεθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις ἐπὶ πολὺ σφόδρα, καὶ ἠχμαλωτεύθησαν εἰς γῆν ἐκ ἰδίαν, καὶ ὁ ναὸς τῦ Θεῦ αὐτῶν ἐγενήθη εἰς ἔδαφος, καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναντίων.

19. Καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν Θεὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ, καὶ κατέχον τὴν Ἱερουσαλὴμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳκίθησαν ἐν τῇ ὀρεινῇ, ὅτι ἦν ἔρημος.

20. Καὶ νῦν, δέσποτα κύριε, εἰ μέν ἐστιν ἀγνόημα ἐν τῷ λαῷ τύτῳ, καὶ ἁμαρτάνεσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐπισκεψόμεθα ὅ, τι ἐστὶν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον τῦτο, καὶ ἀναβησόμεθα, καὶ ἐκπολεμήσομεν αὐτές.

ἰδὲ 21. Εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθάτω δὴ ὁ κύριός μς, μή ποτε ὑπερασπίσῃ ὁ Κύριος αὐτῶν περὶ καὶ ὁ Θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὄνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.

22. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο λαλῶν Ἀχιὼρ τὸς λόγς τύτς, καὶ ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λαὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεσώς. καὶ εἶπαν οἱ μεγισᾶνες Ὀλοφέρνου, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν παραλίαν καὶ τὴν Μωάβ, συγκόψαι αὐτὸν,

23. ἐ γὰρ φοβηθησόμεθα ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ· ἰδὲ γὰρ λαὸς ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις, οὐδὲ κράτος εἰς παράταξιν ἰσχυράν.

24. Διὸ δὴ ἀναβησόμεθα, καὶ ἔσονται εἰς καταβρωσιν πάσης τῆς στρατιᾶς συ, δέσποτα Ὀλοφέρνη.

ΚΕΦ. ε'. VI.

ΚΑΙ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ εἶπεν Ὀλοφέρνης ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως Ἀσσὲρ πρὸς Ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς τῦ δήμυ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πρὸς πάντας τὸς υἱοὺς Μωάβ.

2. Καὶ τίς εἶ σὺ, Ἀχιὼρ, καὶ οἱ μισθωτοὶ τῦ Ἐφραὶμ, ὅτι ἐπροφήτευσας ἐν ἡμῖν καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας τὸ γένος Ἰσραὴλ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτῶν ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς ὁ Θεὸς εἰ μὴ Ναβεχοδονόσορ; ἔτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος αὐτῦ, καὶ ἐξολεθρεύσει αὐτὸς ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ῥύσεται αὐτὸς ὁ Θεὸς αὐτῶν.

3. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δῦλοι αὐτῦ πατάξομεν αὐτὸς ὡς ἄνθρωπον ἕνα, καὶ ἐξολεθρεύσωμεν οὐ μὴ ὑποσήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων ἡμῶν.

4. Κατακαύσομεν γὰρ αὐτὸς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πληρωθήσεται τῶν νεκρῶν αὐτῶν·

v. 21. ἰδοὺ ἐκ ἔστιν) εἰ δὲ ἐκ ἔστιν. ibid. παρελθάτω ὁ κύριός) παρελθέτω δὴ ὁ κύριός μς. ib. περὶ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὄνειδος) ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὀνειδισμὸν. v. 22. λαλῶν Ἀχιὼρ) transposita. ibid. ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεσώς.) ὁ κυκλῶν τὴν σκηνὴν καὶ περιεσώς. v. 24. καταβρωσιν) καταβρωμα. CAP. VI. v. 1. συνεδρίας) συνεδρείας. ibid. τῆς δυνάμεως) absque articulo. ib. τῶν ἀλλοφύλων) absque articulo. ib. τὰς υἱὰς) absque articulo. v. 2. ἐπροφήτευσας) προεφήτευσας. ibid. ὅτι ὁ Θεὸς) adjicit αὐτῶν. v. 3. ἐξολεθρεύσωμεν) πατάξομεν. v. 4. μεθυσθήσονται) μεθυσθήσεται. ibid. τὰ πεδία) τὰ παιδία, vestigium priscæ MS. Vaticani scripturæ. ib. τῶν νεκρῶν) absque articulo.

αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀντισήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κατὰ πρόσωπον (τῶν ποδῶν) ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπολοῦνται, λέγει ὁ βασιλεὺς Ναβεχοδονόσορ ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε γὰρ, ἐ ματαιωθήσεται τὰ ῥήματα τῶν λόγων αὐτοῦ.

5. Σὺ δὲ Ἀχιὼρ μισθωτὲ τῶ Ἀμμὼν, ὃς ἐλάλησας τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου, οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως ἂ ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν ἐξ Αἰγύπτου.

6. Καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος τῆς στρατιᾶς μὲ, καὶ ὁ λαὸς τῶν Θεραπόντων μὲ, τὰς πλευράς σου, καὶ πεσῇ ἐν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, ὅταν ἐπιστρέψω.

7. Καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ θήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν ἀναβάσεων,

8. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως ἂ ἐξολεθρευθῇς μετ' αὐτῶν.

9. Καὶ εἴπερ ἐλπίζεις τῇ καρδίᾳ σε ὅτι ἐ συλληφθήσονται, μὴ συμπεσάτω σε τὸ πρόσωπον· ἐλάλησα, καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων μου.

10. Καὶ προσέταξεν Ὀλοφέρνης τοῖς δούλοις αὐτῦ, οἳ ἦσαν παρεστηκότες ἐν τῇ σκηνῇ αὐτῦ, συλλαβεῖν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἀποκαταστῆσαι αὐτὸν εἰς Βετυλέα, καὶ παραδοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν Ἰσραήλ.

11. Καὶ συνέλαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτῦ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦσαν ὑποκάτω Βετυλούα.

12. Καὶ ὡς εἶδαν αὐτὸς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἀνέλαβον τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονητὴς διεκράτησαν τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν, καὶ ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς. ἔβαλλον

13. Καὶ ὑποδύσαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἀφῆκαν ἐῤῥιμμένον ὑπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ ὄρους, καὶ ἀπῶχοντο πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. ῥεριμμένον

14. Καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν ἐπέστησαν ἐπ' αὐτὸν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἐπήγαγον εἰς τὴν Βετυλέα, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, εἰς

15. οἳ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ὀζίας ὁ τοῦ Μιχὰ ἐκ τῆς Φυλῆς Συμεὼν, καὶ Χαβρεὶς ὁ τοῦ Γοθονιὴλ, καὶ Χαρμεὶς υἱὸς Μελχιήλ. Χειμαὶ Χαλμεὶς

16. Καὶ συνεκάλεσαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἔστησαν τὸν Ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν Ὀζίας τὸ συμβεβηκός.

v. 4. (τῶν ποδῶν) non habet. v. 5. Ἀμμὼν) ἀμμὼμ. v. 9. συλληφθήσονται, μὴ συμπεσάτω) ληφθήσονται, μὴ σκμπεσέτω. v. 12. ἔβαλον) ἔβαλον. v. 12. ῥεριμμένον) ἐῤῥιμενον. v. 14. δὲ οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. ἐπέστησαν ἐπ' αὐτὸν) ἐπέστησαν αὐτῷ. ib. ἐπήγαγον) ἀπήγαγον. ib. εἰς τοὺς ἄρχ.) ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. v. 15. ὁ τοῦ Χειμαὶ) ὁ τοῦ μιχὰ. ibid. Χαβρεὶς) ἀβρὶς. ib. Χαλμεὶς) χαρμεὶς.

17. Καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας Ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων υἱῶν Ἀσσὲρ, καὶ ὅσα ἐμεγαλορημόνησεν Ὀλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον Ἰσραήλ. ἐλάλησαν

18. Καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·

19. Κύριε ὁ Θεὸς τῶ οὐρανοῦ, κάτειδε ἐπὶ τὰς ὑπερηφανείας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν ταπείνωσιν τῶ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

20. Καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἐπήνεσαν αὐτὸν σφόδρα.

21. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας εἰς οἶκον αὑτῶ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν, ὅλην τὴν νύκλα ἐκείνην.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΤΗ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν Ὀλοφέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὑτῶ, καὶ παντὶ λαῷ αὑτῶ, οἳ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν συμμαχίαν αὑτῶ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ Βετυλέα, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλεμον πρὸς τὸς υἱὸς Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀνέζευξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ἀνδρῶν πολεμιστῶν χιλιάδες, πεζῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα, καὶ ἱππέων χιλιάδες δεκαδύο, χωρὶς τῆς ἀποσκευῆς, καὶ τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἦσαν πεζοὶ ἐν αὐτοῖς, πλῆθος πολὺ σφόδρα.

3. Καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον Βετυλέα ἐπὶ τῆς πηγῆς, καὶ παρέτειναν εἰς εὖρος ἐπὶ Δωθαεὶμ ἕως Βελβαὶμ, καὶ εἰς μῆκος ἀπὸ Βετυλέα ἕως Κυαμῶνος, ἢ ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδρηλώμ.

4. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθησαν σφόδρα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὑτῶ· νῦν ἐκλείξουσιν ἕτοι τὸ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ οὔτε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν.

5. Καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτῶν, καὶ ἀνακαύσαντες πυρὰς ἐπὶ τὸς πύργους αὐτῶν, ἔμενον φυλάσσοντες ὅλην τὴν νύκλα ἐκείνην.

6. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἐξήγαγεν Ὀλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵππον αὑτῶ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, οἳ ἦσαν ἐν Βαιτυλέᾳ,

7. καὶ ἐπεσκέψατο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώδευσεν, καὶ προκατελάβετο αὐτὰς, καὶ ἐπέστησεν αὐταῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πολεμιστῶν, καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

8. Καὶ

v. 17. ἐλάλησαν) ἐλάλησεν. ibid. ἐμεγαλορημόνησεν) ἐμεγαλορρήμόνησεν. v. 19. κάτειδε) κάτιδε. CAP. VII. v. 1. Τῇ δὲ ἐπαύριον) τῇ δ' ἐπαύριον. ibid. παντὶ λαῷ) παντὶ τῷ λαῷ. v. 2. πεζῶν) ἀνδρῶν πεζῶν. v. 3. Δωθαεὶμ ἕως Βελβαὶμ) δωθαΐμ καὶ ἕως βελθὲμ. v. 4. ὡς εἶδον τὸ) ὡς εἶδον αὐτῶν το. ibid. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς πάσης. v. 6. Βαιτυλέᾳ) ἐν βετυλέᾳ.

8. Καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες ἄρχοντες υἱῶν Ἡσαῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῦ λαῦ Μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς παραλίας, εἶπαν.

9. Ἀκουσάτω δὴ λόγον ὁ δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ γένηται θραῦσμα ἐν τῇ δυνάμει σου.

10. Ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὃ πέποιθαν ἐπὶ τοῖς ὁράσιν ὄψεσι αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὄψεσι τῶν ὀρέων αὐτῶν, ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικῦσιν ἐν αὐτοῖς. ὃ γάρ ἐστιν εὐχερὲς προσβῆναι ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρέων αὐτῶν.

11. Καὶ νῦν, δέσποτα, μὴ πολέμει πρὸς αὐτοὺς, καθὼς γίνεται πόλεμος παρατάξεως, καὶ ὃ πεσεῖται ἐκ τῦ λαῦ σου ἀνὴρ εἷς.

12. Ἀνάμεινον ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς σου, διαφυλάσσων πάντα ἄνδρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου, καὶ ἐπικρατησάτωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τῦ ὕδατος, ἢ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τῦ ὄρους·

13. διότι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ καλοικοῦντες Βετυλέα, καὶ ἀνελεῖ αὐτὸς ἡ δίψα, καὶ ἐκδώσουσι πόλιν αὐτῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐταῖς εἰς προφυλακὴν, τῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα ἕνα.

14. Καὶ τακήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτὸς, καταστρωθήσονται ἐν ταῖς πλατείαις τῆς οἰκήσεως αὐτῶν·

15. καὶ ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρὸν, ἀνθ' ὧν ἐτασίασαν, καὶ οὐχ ὑπήντησαν τῷ προσώπῳ σου ἐν εἰρήνῃ.

16. Καὶ ἦρεσαν οἱ λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῦ Ὀλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτῦ, καὶ συνέταξε ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν.

17. Καὶ ἀπῆραν παρεμβολὴν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ μετ' αὐτῶν χιλιάδες πέντε υἱῶν Ἀσσούρ· καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι, καὶ προκατελάβοντο τὰ ὕδατα, καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

18. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ὀρεινῇ ἀπέναντι Δωθαείμ, καὶ ἀπέστειλαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην ἀπέναντι Ἐκρεβὴλ ἢ ἐστι πλησίον Χουσεὶ, ἣ ἐστιν ἐπὶ τῦ χειμάρῥου Μοχμὲρ, καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν Ἀσσυρίων παρενέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν ἐκάλυψεν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· καὶ αἱ σκηναὶ καὶ αἱ ἀπαρτίαι αὐτῶν κατεστρατοπέδευσαν ἐν ὄχλῳ πολλῷ, καὶ ἦσαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα.

19. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς Κύριον Θεὸν αὐτῶν, ὅτι ὠλιγοψύ-

v. 8. πάντες ἄρχοντες υἱῶν) πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν. v. 10. ἐπὶ τοῖς ὄψεσι) ἐπὶ τοῖς ὕψεσι. ibid. ὀρέων) adjicit αὐτῶν. ib. κατοικοῦσιν) ἐνοικοῦσιν. v. 13. πόλιν αὐτῶν) τὴν πόλιν ἑαυτῶν. v. 15. ἐχ ὑπήντησαν) οὐκ ἀπήντησαν. v. 16. λόγοι αὐτῦ ἐνώπιον) λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον. ibid. συνέταξε ποιεῖν καθὰ) συνέταξαν ποιεῖν καθὼς. v. 17. ἀπῆραν παρεμβολὴν) ἀπῆρε παρεμβολὴ. v. 18. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. Χουσεὶ) χὼς. ib. χειμάῤῥου·) χειμάῤῥου μοχμὲρ. ib. ἐκάλυψεν) ἐκάλυψαν.

χησε τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν αὐτὲς πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.

20. Καὶ ἔμενον κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα παρεμβολὴ Ἀσσούρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν, ἡμέρας τριακονταπέσσαρας. καὶ ἐξέλειπαν πάντας τὲς κατοικοῦντας Βαιτυλέα πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν τῶν ὑδάτων.

21. Καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο, καὶ ἐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδοσαν αὐτοῖς πιεῖν.

ἠθύμησεν 22. Καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλειπον ἀπὸ τῆς δίψης, καὶ ἔπιπτον ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διόδοις τῶν πυλῶν, καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις ἔτι ἐν αὐτοῖς.

23. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ὀζίαν καὶ τὲς ἄρχοντας τῆς πόλεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπαν ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυτέρων·

24. Κρίναι ὁ Θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν μεγάλην, ὃ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ υἱῶν Ἀσσούρ.

25. Καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν, ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, τοῦ καταξρωθῆναι ἐναντίον αὐτῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ.

26. Καὶ νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτὲς, καὶ ἔκδοσθε τὴν πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν τῷ λαῷ Ὀλοφέρνε, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

27. Κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπαγήν. ἐσόμεθα γὰρ εἰς δέλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν, καὶ οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων οὐχ ἡμᾶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειπέσας τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

28. Μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν ἐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ Κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡμᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ κατὰ τὰ ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον.

29. Καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς μέγας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων ὁμοθυμαδὸν, καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ.

30. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς Ὀζίας· θαρσεῖτε, ἀδελφοὶ, διακαρτερήσωμεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς * ἐπιστρέψει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς· ὲ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος. * ἐπὶ ἐπιστρέφει

31. Ἐὰν δὲ διέλθωσιν αὗται, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὰ ῥήματα ὑμῶν.

32. Καὶ

V. 19. ἐκύκλωσαν αὐτοὺς πάντες) αὐτοὺς deeſt. v. 20. ἔμενον) ἔμεινε. ibid. ἐξέλειπαν) ἐξέλιπεν. ib. Βαιτυλέα) βετυλέα. v. 22. ἠθύμησεν) ἠθύμησαν. ibid. γυναῖκες) addit αὐτῶν. ib. ἐξέλειπον) ἐξέλιπον. v. 23. ἐβόησαν) ἀνεβόησαν. v. 24. μετὰ υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 27. ἡμᾶς γενηθῆναι) ἡμῖν γενηθῆναι. ibid. οὐχ ὀψόμεθα) οὐκ ὀψόμεθα. ib. νηπίων ἡμῶν, καὶ) νηπίων ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ. v. 29. πρὸς Κύριον Θεὸν) πρὸς κύριον τὸν θεὸν. v. 30. ἐπὶ πέντε) ἔτι πέντε. ibid. ἐπιστρέφει Κ. ὁ Θ. ὑμῶν) ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 31. Ἐὰν διέλθωσιν) ἐὰν δὲ διέλθωσιν.

32. Καὶ ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτῆ παρεμβολήν· καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ ἐπὶ τὰς πύργους τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τὰς οἴκους αὐτῶν ἀπέστειλαν· καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολλῆ ἐν τῇ πόλει.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ θυγάτηρ Μεραρεὶ, υἱῦ Ὠξ, υἱῦ Ἰωσὴφ, υἱῦ Ὀζιὴλ, υἱῦ Ἐλκίας, υἱῦ Ἀνανίου, υἱῦ Γεδεὼν, υἱῦ Ῥαφαΐν, υἱῦ Ἀχιθὼν, υἱῦ Ἠλιὰ, υἱῦ Ἐλιὰβ, υἱῦ Ναθαναὴλ, υἱῦ Σαλαμιὴλ, υἱῦ Σαλασαδαΐ, υἱῦ Ἰεήλ.

2. Καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Μανασσῆς, τῆς φυλῆς αὐτῆς, καὶ τῆς πατριᾶς αὐτῆς, καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις κριθῶν θερισμοῦ.

3. Ἐπέση γὰρ ἐπὶ τὰς δεσμεύοντας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτῦ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν Βετυλόᾳ τῇ πόλει αὐτῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν τῷ ἀγρῷ τῷ ἀναμέσον Δωθαεὶμ καὶ Βαλαμών.

4. Καὶ ἦν Ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τέσσαρες χηρεύσα ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας.

5. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τῦ δώματος τῦ οἴκυ αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφῦν αὐτῆς σάκκον· καὶ ἦν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς.

6. Καὶ ἐνήστευσε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς χωρὶς προσαββάτων, καὶ σαββάτων, καὶ προνεμηνιῶν, καὶ νουμηνιῶν, καὶ ἑορτῶν, καὶ χαρμοσυνῶν οἴκου Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελείπετο αὐτῇ Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ κλήνη καὶ ἀγροὺς, καὶ ἔμενεν ἐπ' αὐτῶν.

8. Καὶ ἐκ ἦν ὃς ἐπήνεγκεν αὐτῇ ῥῆμα πονηρὸν, ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν Θεὸν σφόδρα.

9. Καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τῦ λαῦ τὰ πονηρὰ ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐπὶ τῇ σπάνει τῶν ὑδάτων. ὠλιγοψύχησαν καὶ ἤκουσε πάντας τὰς λόγους Ἰουδὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς αὐτὰς Ὀζίας, ὡς σεν ἐν ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώσειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς Ἀσσυρίοις.

10. Καὶ ἀποστείλασα τὴν ἄβραν αὐτῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῆς, ἐκάλεσεν Ὀζίαν καὶ Χαβρεὶμ καὶ Χαρμὶν τὰς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐτῆς·

v. 32. καὶ ἐπὶ τὰς πύργους) καὶ τὰς πύργας. ibid. ἀπέστειλαν.) ἐξαπέστειλε. CAP. VIII. v. 1. Μεραρεὶ) μεραρὶ. ibid. υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γεδεὼν, υἱοῦ Ῥαφαΐν, υἱῦ Ἀχιθὼν) hæc omnia desiderantur. ib. Ἠλιοὺ, υἱοῦ) ἠλιοὺ, υἱοῦ χελκίε, υἱοῦ. ib. Σαλασαδαΐ, υἱοῦ Ἰεήλ.) σαρασαδαΐ, υἱοῦ ἰσραήλ. v. 2. κριθῶν θερισμοῦ) transpoſita. v. 3. τὰς δεσμεύοντας τὰ δράγματα) τῇ δεσμεύοντας τὸ δράγμα. ibid. κλίνην αὐτῦ) αὐτῦ abeſt. ib. Δωθαεὶμ καὶ Βαλαμών.) δωθαΐμ καὶ βελαμών. v. 4. τέσσαρες) τέσσαρας. v. 6. ἐνήστευσε) ἐνήστευε. ibid. τῆς χηρεύσεως) absque articulo. ib. προνουμηνιῶν) adjicit καὶ νουμηνιῶν. v. 9. ὠλιγοψύχησεν ἐν) ὠλιγοψύχησαν ἐπὶ. v. 10. ἐκάλεσεν Χαβρεὶμ) ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρὶν.

11. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀκέσατε δή μου ἄρχοντες τῶν κατοικούντων ἐν Βαιτυλέᾳ· ὅτι ἐκ εὐθὺς ὁ λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τῶ λαῶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐσήσατε τὸν ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς ἐπιστρέψῃ Κύριος βοηθῆσαι ὑμῖν ἡμῶν.

12. Καὶ νῦν τίνες ἐστὲ ὑμεῖς οἱ ἐπειράσατε τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἵστασθε ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων;

13. Καὶ νῦν Κύριον παντοκράτορα ἐξετάζετε, καὶ ἀθὲν ἐπιγνώσεσθε ἕως τοῦ αἰῶνος·

14. ὅτι βάθος καρδίας ἀνθρώπου οὐχ εὑρήσετε, καὶ λόγους τῆς διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε· καὶ πῶς τὸν Θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσατε, καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ κατανοήσετε; μηδαμῶς, ἀδελφοὶ, μὴ παροργίζετε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν,

15. ὅτι ἐὰν μὴ βέλῃται ἐν ταῖς πέντε ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι ἡμέραις, ἢ καὶ ὀλεθρεῦσαι ἡμᾶς πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

16. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἐνεχυράζετε τὰς βουλὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς ἀπειληθῆναι, οὐδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου διαιτηθῆναι.

17. Διόπερ ἀναμένοντες τὴν παρ' αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν εἰς βοήθειαν ἡμῶν, καὶ εἰσακούσεται τῆς φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν.

18. Ὅτι ἐκ ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδὲ ἐστὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον ἔθνος, οὐδὲ φυλὴ, οὐδὲ πατριὰ, οὐδὲ δῆμος, οὐδὲ πόλις ἐξ ἡμῶν, οἳ προσκυνοῦσι θεοῖς χειροποιήτοις, καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέραις,

19. οὗ χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν καὶ εἰς διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἔπεσον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

20. Ἡμεῖς δὲ ἕτερον Θεὸν οὐκ ἐγνωμεν πλὴν αὐτοῦ· ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐχ ὑπερόψεται ἡμᾶς, οὐδὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γένους ἡμῶν.

21. Ὅτι ἐν τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως καθήσεται πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡμῶν, καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτῶν ἐκ τοῦ σώματος ἡμῶν,

22. καὶ τὸν φόνον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς γῆς, καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ, καὶ ἐσόμεθα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντίον τῶν κτωμένων ἡμᾶς.

23. Ὅτι ὲ κατευθυνθήσεται ἡ δουλεία ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ' εἰς ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

24. Καὶ

V. 11. Βαιτυλούᾳ) ἐν Βετυλούᾳ. ibid. ὅρκον τοῦτον ὃν) ὅρκον ὃν. ib. Κύριος βοηθῆσαι ὑμῖν) ὁ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν. V. 12. ἵστατε) ἵστασθε. V. 14. διαλήψεσθε) λήψεσθε. ibid. πάντα τ. ἐρευνήσατε) τὰ πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε. V. 15. καὶ πάσαις ἡμέραις) σκεπάσαι ἡμέραις. V. 18. οὐδὲ δῆμος) ἔτε δῆμος. V. 20. ἔγνωμεν) ἐπέγνωμεν. ibid. ἔτε ἀπὸ τοῦ) οὐδ' ἀπὸ τοῦ. V. 21. ἐκζητήσει) ζητήσει. ibid. αἵματος ἡμῶν) σώματος ἡμῶν.

24. Καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, ἐπιδειξώμεθα τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν κρέμαται ἡ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπεστήριξαι ἐφ' ἡμῖν.

ἐπιστηρίσαι

25. Παρὰ ταῦτα πάντα εὐχαριστήσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὰ καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν.

26. Μνήσθητε ὅσα ἐποίησε μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, ποιμαίνοντος αὐτῷ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτῷ·

27. ὅτι ὡ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν εἰς ἐτασμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθέτησιν μαστιγοῖ Κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀζίας· πάντα ὅσα εἶπας, ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου.

29. Ὅτι οὐκ ἐν τῇ σήμερον ἡ σοφία σε πρόδηλός ἐστιν, ἀλλὰ ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου.

30. Ἀλλὰ ὁ λαὸς δεδίψηκε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ποιῆσαι καθὰ ἐλαλήσαμεν αὐτοῖς, καὶ ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅρκον, ὃν ὡ παραβησόμεθα.

31. Καὶ νῦν δεήθητι περὶ ἡμῶν, ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ, καὶ ἀποστελεῖ Κύριος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι.

32. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς Ἰουδίθ· ἀκούσατέ με, καὶ ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς γενεῶν υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν.

33. Ὑμεῖς στήσεσθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς παιδίσκης μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατε παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐπισκέψεται Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χειρί μου.

34. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶξίν μου, ὡ γὰρ ἀναγγελῶ ὑμῖν, ἕως τοῦ τελεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ.

ἐξερευνήσατε

35. Καὶ εἶπεν Ὀζίας καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν· πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

36. Καὶ ἀποστρέψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὰς διατάξεις αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΙΟΥΔΙΘ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδιδύσκετο σάκκον. καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκείνης

τοῦ θυμιάματος

V. 24. ἐπιστηρίσαι) ἐπεστήριχται. V. 25. παρὰ ταῦτα) addit πάντα. V. 26. ποιμαίνοντος αὐτοῦ τὰ) ποιμαίνοντι τὰ. V. 28. ἐν ἀγαθῇ) ἀγαθῇ. V. 30. Ἀλλὰ ὁ λαὸς δεδίψηκε σφ. καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ποιῆσαι) ἀλλ' ὁ λαὸς ἐδίψησε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ποιῆσαι ἡμᾶς. ibid. ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅρκον) ἀπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς. V. 34. ἐξερευνήσατε) ἐξερευνήσετε. ibid. ὡ γὰρ ἀναγγελῶ ὑμῖν) ἃ γὰρ ἐρῶ ὑμῖν. CAP. IX. V. 1. τοῦ Κυρίου τοῦ θυμιάματος) τοῦ θεοῦ τὸ θυμίαμα.

Φωνὴν νης· καὶ ἐβόησε Φωνῇ μεγάλῃ Ἰεδὶθ πρὸς μεγάλην Κύριον, καὶ εἶπε·

2. Κύριε ὁ Θεὸς τῦ πατρός μου Συμεὼν, ᾧ ἔδωκας ἐν χειρὶ ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογενῶν, οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ ἐβεβήλωσαν μήτραν εἰς ὄνειδος· εἶπας γὰρ, οὐχ ὕτως ἔσαι, καὶ ἐποίησαν·

3. ἀνθ' ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον, καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν ἣ ἠδέσατο τὴν ἀπατηθεῖσαν, εἰς αἷμα· καὶ δυτάσας ἐπάταξας δέλους ἐπὶ δυνάσαις, καὶ δυνάσας ἐπὶ θρόνους αὐτῶν.

4. Καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν εἰς προνομὴν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἳ καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σε, καὶ ἐβδελύξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκαλέσαντό σε εἰς βοηθόν. ὁ Θεὸς Θεὸς ἐμὸς, εἰσάκεσόν με τῆς χήρας.

5. Σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ πρότερα ἐκείνων, καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ μετέπειτα, καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης, καὶ ἐγενήθησαν ἃ ἐνενοήθης,

6. καὶ παρέστησαν ἃ ἐβελεύσω, καὶ εἶπαν· ἰδὲ πάρεσμεν. πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοιμοι, καὶ ἡ κρίσις σου ἐν προγνώσει.

7. Ἰδὲ γὰρ Ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν, ὑψώθησαν ἐφ' ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρίασαν ἐν βραχίονι πεζῶν, ἤλπισαν ἐν ἀσπίδι καὶ ἐν γαισῷ καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι σὺ εἶ Κύριος συντρίβων πολέμους.

8. Κύριος ὄνομά σοι, σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου, καὶ κάταξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου. ἐβελεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἁγιά σε, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως τῦ ὀνόματος τῆς δόξης σου, καὶ καταβαλεῖν σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου.

9. Βλέψον εἰς ὑπερηφανίαν αὐτῶν, ἀπόστειλον τὴν ὀργήν σε εἰς κεφαλὰς αὐτῶν, δὸς ἐν χειρί με τῆς χήρας ὃ διενοήθην κράτος,

10. πάταξον δέλον ἐκ χειλέων ἀπάτης με ἐπ' ἄρχοντι, καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεράποντι αὐτῦ, θραῦσον αὐτῶν τὸ ἀνάστημα ἐν χειρὶ θηλείας.

11. Οὐ γὰρ ἐν πλήθει τὸ κράτος σε, οὐδὲ ἡ δυναστεία σου ἐν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ θεὸς, ἐλαττόνων εἶ Κύριος βοηθὸς, ἀντιλήπτωρ ἀσθενούντων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστὴς, ἀπηλπισμένων σωτήρ.

12. Ναὶ ναὶ ὁ Θεὸς τῦ πατρός με, καὶ Θεὸς κληρονομίας Ἰσραὴλ, δέσποτα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίσα τῶν ὑδά-

V. 1. Φωνὴν μεγάλην) Φωνῇ μεγάλῃ. V. 3. στρωμνὴν) addit αὐτῶν. ibid. τὴν ἀπατηθεῖσαν εἰς) τὴν ἀπάτην αὐτῶν εἰς. ib. ἐπὶ δυνάσας, ἐπὶ) ἐπὶ δυνάσαις, καὶ δυνάσας ἐπὶ. V. 4. θυγατέρας αὐτῶν εἰς) θυγατέρας εἰς. ibid. σκῦλα αὐτῶν εἰς) αὐτῶν abeſt. ib. καὶ ἐζήλωσαν) οἳ καὶ ἐζήλωσαν. ib. ὁ Θεὸς Θεὸς ἐμὸς εἰσακ. με) ὁ θεὸς ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς, καὶ εἰσάκεσον ἐμοῦ. V. 5. καὶ μετέπειτα) καὶ τὰ μετέπειτα. V. 6. εἶπαν) εἶπα, per errorem. V. 7. ἐν ἀσπίδι) addit καὶ ἐν γαισῷ. V. 8. ῥῆξον) ῥάξον. ibid. καταβαλεῖν) præfigit καὶ. V. 10. ἀνάστημα) ἀνάστεμα. V. 11. ἡ δυναστεία) οὐ δὲ ἡ δυναστεία. ibid. ἃ Κύριος) εἶ θεὸς. V. 12. ναὶ Θεὸς) ναὶ ὁ θεὸς.

Βασιλεὺς ὑδάτων, βασιλεῦ πάσης κλίσεώς σου, σὺ εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου,

13. καὶ δὸς λόγον μὲ καὶ ἀπάτην εἰς τραῦμα καὶ μώλωπα αὐτῶν, οἱ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου ἡ-
κορυφὴν γιασμένου σου, καὶ κορυφῆς Σιὼν, καὶ οἴκε καταχέσεως υἱᾶν σε ἐβδελύσαντο σκληρά.

14. Καὶ ποίησον ἐπὶ παντὸς ἔθνες σε καὶ πάσης φυλῆς ἐπίγνωσιν, τὲ εἰδῆσαι ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς Θεὸς πάσης δυνάμεως καὶ κράτες, καὶ ἐκ ἔστιν ἄλλος ὑπερασπίζων τὲ γένες Ἰσραὴλ, εἰ μὴ σύ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο βοῶσα πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,

2. καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς πλώσεως, καὶ ἐκάλεσε τὴν ἄβραν αὐτῆς, καὶ κατέβη εἰς τὸν οἶκον ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς,

3. καὶ περιείλατο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς, καὶ περιεκλύσατο τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ, καὶ διέταξε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μίτραν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ
αἷς ἱμάτια τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν οἷς ἐσολίζετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς τὲ ἀνδρὸς αὐτῆς Μαναασσῆ.

4. Καὶ ἔλαβε σανδάλια εἰς τὲς πόδας αὐτῆς, καὶ περιέθετο τὲς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλια, καὶ τὲς δακ-
ψέλια τυλίους, καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάντα τὸν κόσμον αὐτῆς, καὶ ἐκαλλωπίσατο σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν.

5. Καὶ ἔδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς ἀσκοπυτίνην οἴνου, καὶ καψάκην ἐλαίου, καὶ πήραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλάθης καὶ ἄρτων καθαρῶν, καὶ περιεδίπλωσεν πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ.

6. Καὶ ἐξήλθοσαν ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως Βετυλούα, καὶ εὗρόσαν ἐφεστῶτα αὐτῇ Ὀζίαν, καὶ τὲς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, Χαβρεὶν καὶ Χαρμεί.

7. Ὡς δὲ εἶδον αὐτὴν, καὶ ἦν ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὴν σολὴν μεταβεβληκυῖαν αὐτῆς, ἐθαύμασαν ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπὶ πολὺ σφόδρα, καὶ εἶπαν αὐτῇ·

8. Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δῴη σε εἰς χάριν, καὶ τελειώσαι τὰ ἐπιτηδεύματά σου εἰς γαυρίαμα υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὕψωμα Ἰερουσαλήμ. καὶ προσεκύνησε τῷ Θεῷ,

9. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν πύλην τῆς πόλεως,

V. 12. βασιλεὺς πάσης) βασιλεῦ πάσης. V. 13. κορυφὴν) κορυφῆς. V. 14. ἐπὶ παντὸς ἔθνους) ἐπὶ πᾶν τὸ ἔθνος. ibid. ὁ Θεὸς Θεὸς πάσης) ὁ θεὸς πάσης. CAP. X. v. 3. ἐνεδιδύσκετο) ἐνεδεδύκει. ibid. ἐν αἷς ἐσολίζετο) ἐν οἷς ἐσολίζετο. v. 5. καψάκην) καμψάκην. ibid. ἐπέθηκεν αὐτῇ.) ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτῇ. V. 6. ἐφεστῶτα αὐτῇ) ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῆς. ibid. Χαβρεὶν καὶ Χαρμεί.) χαβρὶν καὶ χαρμίν. V. 7. ἐθαύμασαν) καὶ ἐθαύμασαν. V. 8. Ὁ Θεὸς τῶν) ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῶν.

καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τελείωσιν τῶν λόγων, ὧν ἐλαλήσατε μετ' ἐμοῦ· καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ καθότι ἐλάλησε.

10. Καὶ ἐποίησαν ἔτως. καὶ ἐξῆλθεν Ἰουδιθ, αὐτὴ καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ' αὐτῆς. ἀπεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἕως ἧ κατέβη τὸ ὄρος, ἕως ἧ διῆλθε τὸν αὐλῶνα, καὶ ἐκ ἔτι ἐθεωροῦσαν αὐτήν.

11. Καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς εὐθεῖαν, καὶ συνήντησεν αὐτῇ προφυλακὴ τῶν Ἀσσυρίων.

12. Καὶ συνέλαβον αὐτὴν, καὶ ἐπηρώτησαν, τίνων εἶ; καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε· θυγάτηρ εἰμὶ τῶν Ἑβραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς κατάβρωμα.

13. Κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον Ὀλοφέρνε ἀρχιστρατήγε δυνάμεως ὑμῶν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας· καὶ δείξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν, καθ' ἣν πορεύσεται, καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρεινῆς, καὶ ἐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ σαὲξ μία, οὐδὲ πνεῦμα ζωῆς.

14. Ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, καὶ καλενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναντίον αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν.

15. Σέσωκας τὴν ψυχήν σε, σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρόσωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν· καὶ νῦν πρόσελθε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ' ἡμῶν προπέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

16. Ἐὰν δὲ στῇς ἐναντίον αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ εὖ σε εὐθῆ ποιήσει.

17. καὶ ἐπέλεξαν ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἑκατὸν, καὶ παρέζευξαν αὐτῇ καὶ τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς, καὶ ἤγαγον αὐτὰς ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνε.

18. Καὶ ἐγένετο συνδρομὴ ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ· διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώματα ἡ παρουσία αὐτῆς. καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν αὐτὴν ὡς εἰστήκει ἔξω τῆς σκηνῆς Ὀλοφέρνου, ἕως προσήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

19. Καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ αὐτῆς· καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· τίς καταφρονήσει τοῦ λαοῦ τούτου, οὓς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύτας; ὅτι οὐ καλόν ἐστιν ἐξ αὐτῶν ὑπολείπεσθαι ἄνδρα ἕνα, οἱ ἀφεθέντες δυνήσονται κατασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν.

20. Καὶ ἐξῆλθον οἱ παρακαθεύδοντες Ὀλοφέρνῃ καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν.

21. Καὶ ἦν Ὀλοφέρνης ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπείῳ, ὃ ἦν ἐκ πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδε καὶ λίθων πολυτελῶν κεκαθυφασμένων.

22. Καὶ

V. 9. ἐλάλησεν.) ἐλάλησαν. V. 10. παιδίσκη αὐτῆς) addit μετ' αὐτῆς. ibid. ἕως ἧ διῆλθε) ἕως διῆλθε. ib. ἐθεωροῦσαν) ἐθεώρουν. V. 13. ἀπαγγεῖλαι) ἀναγγεῖλαι. V. 14. θαυμασία) θαυμάσιον. V. 15. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. V. 16. καὶ εὖθῆ σε) καὶ εὖ σε. V. 19. ἀπὸ αὐτῆς· καὶ εἶπαν) ἀπ' αὐτῆς. καὶ εἶπεν. ibid. ἐξ αὐτῶν ὑπολείπεσθαι) transposita.

22. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγουσαι αὐτοῦ.

23. Ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτῆ Ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτῆ, ἐθαύμασαν πάντες ἐπὶ τῷ κάλλει τῆ προσώπε αὐτῆς. καὶ πεσῆσα ἐπὶ πρόσωπον προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δῆλοι αὐτῆ.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· Θάρσησον, γύναι, μὴ φοβηθῆς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα ἄνθρωπον ὅστις ἠρέτικε δουλεύειν βασιλεῖ Ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς.

2. Καὶ νῦν ὁ λαός σε ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινὴν, εἰ μὴ ἐφαύλισέ με, οὐκ ἂν ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς, ἀλλὰ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐποίησαν ταῦτα.

3. Καὶ νῦν λέγε μοι τίνος ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς ἡμᾶς· ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν. Θάρσει, ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ, καὶ εἰς τὸ λοιπόν.

4. Οὐ γάρ ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σε ποιήσει καθὰ γίνεται τοῖς δούλοις τῆ κυρίου μου βασιλέως Ναβουχοδονόσορ.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδὶθ· δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου, καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου καὶ ἃ πρόσωπόν σου, καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρίῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

6. Καὶ ἐὰν καταακολουθήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελείως πρᾶγμα ποιήσει μετά σου ὁ Θεὸς, καὶ οὐκ ἀποπεσεῖται ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῆ.

7. Ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς Ναβουχοδονόσορ, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτῆ, ὃς ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυχῆς, ὅτι ὲ μόνον ἄνθρωποι διὰ σὲ δουλεύσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τῆ ἀγροῦ, καὶ τὰ κτήνη, καὶ τὰ πετεινὰ τῆ ἐρανοῦ διὰ τῆς ἰσχύος σε ζήσονται ἐπὶ Ναβουχοδονόσορ, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῆ.

8. Ἠκούσαμεν γὰρ τὴν σοφίαν σου, καὶ τὰ πανουργεύματα τῆς ψυχῆς σου, ἃ καὶ ἀνηγγέλη πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγαθὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπιστήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύμασι πολέμε.

9. Καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν Ἀχιὼρ ἐν τῇ συνεδρείᾳ σου, ἠκούσαμεν τὰ ῥήματα αὐτῆ, ὅτι περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βετυλούα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλησε παρὰ σοί.

10. Διὸ, δέσποτα κύριε, μὴ παρέλθῃς τὸν λόγον αὐτῆ, ἀλλὰ κατάθου αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἔστιν ἀληθής. ὲ γὰρ ἐκδικᾶται τὸ γένος ἡμῶν, ὲ κατισχύει ῥομφαία ἐπ' αὐτὲς, ἐὰν ὃς μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν. δὴ

CAP. XI. v. 2. ἐφαύλισέ με) ἐφαύλισάν με. ibid. ἀλλὰ αὐτοὶ) ἀλλ' αὐτοὶ. v. 3. ἕνεκα) ἕνεκεν. v. 7. ὁ βασιλεὺς πάσης τ. γ. Ναβυχ.) βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς. v. 8. σου, ἃ καὶ ἀνηγγέλη) σε, καὶ ἀνηγγέλη. ibid. πάσῃ τῇ βασιλείᾳ) absque articulo. v. 10. διὸ δέσποτα. ibid. ἔστιν ἀληθής.) transposita. ib. ὃς κατισχύει) ὲ κατισχύει.

11. Καὶ νῦν ἵνα μὴ γένηται ὁ κύριός μου ἔκβολος καὶ ἄπρακλος, καὶ ἐπιπεπροσώπησεῖται θάνατος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ καταλάβοι αὐτὲς ἁμάρτημα ἐν ᾧ παροργιῶσι τὸν Θεὸν αὐτῶν, ὁπηνίκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀτοπίαν.

παρεξέλειπεν 12. Ἐπεὶ γὰρ ἐξέλιπεν αὐτὲς τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἐσπανίθη πᾶν ὕδωρ, ἐβελεύσαντο ἐπιβαλεῖν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα διεξείλατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς νόμοις αὐτῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δαπανῆσαι.

13. Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῦ σίτυ, καὶ τὰς δεκάτας τῦ οἴνου καὶ τῦ ἐλαίου, ἃ διεφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς παρεστηκόσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τῦ προσώπου τῦ Θεῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν ἐξαναλῶσαι, ἃν οὐδὲν ταῖς χερσὶν καθῆκεν ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τῦ λαῦ.

14. Καὶ ἀπεστάλκασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα, τὲς μετοικίσαντας αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ τῆς γερυσίας.

15. Καὶ ἔσαι ὡς ἐὰν ἀναγγείλῃ αὐτοῖς καὶ ποιήσωσι, δοθήσονταί σοι εἰς ὄλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

16. Ὅθεν ἐγὼ ἡ δέλη σου ἐπιγνῦσα ταῦτα πάντα, ἀπέδρων ἀπὸ προσώπυ αὐτῶν· καὶ ἀπέστειλέ με ὁ Θεὸς ποιῆσαι μετὰ σῦ πράγματα, ἐφ' οἷς ἐκστήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅσοι ἐὰν ἀκέσωσιν αὐτά.

17. Ὅτι ἡ δέλη σου θεοσεβὴς ἔστι, καὶ θεραπεύσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν Θεὸν τῦ οὐρανῦ· καὶ νῦν μενῶ παρά σοι, Κύριέ μου, καὶ ἐξελεύσεται ἡ δέλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν·

18. καὶ ἐλθοῦσα προσανοίσω σοι, καὶ ἐξελεύσῃ σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει σῦ, καὶ ἐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεταί σοι ἐξ αὐτῶν.

19. Καὶ ἄξω σε διὰ μέσου τῆς Ἰουδαίας, ἕως τῦ ἐλθεῖν ἀπέναντι Ἱερουσαλήμ· καὶ θήσω τὸν δίφρον σῦ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς ὡς πρόβατα οἷς ἐκ ἔστι ποιμήν. καὶ ὑγρύξει κύων τῇ γλώσῃ αὐτῦ ἀπέναντί σε, ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη κατὰ πρόγνωσίν μυ, καὶ ἀνήγγελή μοι, καὶ ἀπεστάλην ἀναγγεῖλαί σοι.

20. Καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον Ὀλοφέρνυ, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτῦ, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς, καὶ εἶπαν.

21. Οὐκ ἔστι τοιαύτη γυνὴ ἀπ' ἄκρυ ἕως ἄκρυ τῆς γῆς ἐν καλῷ προσώπῳ καὶ συνέσει λόγων.

22. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· εὖ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἀποστείλας σε ἔμπροσθεν τῦ λαῦ, τῦ γενηθῆναι ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν δὲ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μυ, ἀπώλειαν. ἀπώλειαν

23. Καὶ

V. 11. ἐπὶ προσώπε αὐτῶν, καὶ καταλάβοι) ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελάβετο. ibid. ἐὰν ποιήσωσιν) ἂν ποιήσωσιν. V. 12. παρεξέλειπεν) γὰρ ἐξέλιπεν. ibid. βρώματα αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. ibid. Θεὸς τοῖς νόμοις) θεὸς ἐν τοῖς νόμοις. V. 13. διεφύλαξαν) ἃ διεφύλαξαν. ibid. ὧν ἂδὲν) ὧν ἀδὲ. V. 15. ὡς ἐὰν) ὡς ἂν. V. 17. καὶ ἀναγγελεῖ μοι) καὶ ἐρεῖ μοι. V. 18. καὶ ἐξελεύσῃ) καὶ deeſt. V. 19. ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη) ὅτι ταῦτα ἐλαλήθη μοι. ibid. ἀνηγγέλη) ἀπηγγέλη. V. 21. γῆς ἐν καλῷ) γῆς καλῷ. V. 22. ἀπώλειαν) ἀπώλειαν.

23. Καὶ νῦν αἰτεῖα εἶ σὺ ἐν τῷ εἴδει σε, καὶ ἀγαθὴ ἐν τοῖς λόγοις σε. ὅτι ἐὰν ποιήσῃς καθὰ ἐλάλησας, ὁ Θεός σε ἔσαι μὲ Θεὸς, καὶ σὺ ἐν οἴκῳ βασιλέως Ναβυχοδονόσορ καθήσῃ, καὶ ἔσῃ ὀνομαστὴ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν ὃ ἐτίθετο τὰ ἀργυρώματα αὐτῦ, καὶ συνέταξε καταρῶσαι αὐτὴν αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψοποιημάτων αὐτῦ, καὶ τῦ οἴνε αὐτῦ πιεῖν.

2. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ· ὰ φάγομαι ἐξ αὐτῶν, ἵνα μὴ γένηται σκάνδαλον, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἠκολυθηκότων μοι χορηγηθήσεται.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ τὰ ὄντα μετὰ σοῦ, πόθεν ἕξομέν σοι δῶναι τὰ ὅμοια αὐτοῖς; οὐ γάρ ἐσι μεθ' ἡμῶν ἐκ τῦ γένους σε.

4. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ πρὸς αὐτόν. ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου, ὅτι ὰ δαπανήσει ἡ δέλη σου τὰ ὄντα μεθ' ἐμοῦ, ἕως ἂν ποιήσῃ Κύριος ἐν χειρί μου ἃ ἐβελεύσατο.

5. Καὶ ἠγάγοσαν αὐτὴν οἱ θεράποντες Ὀλοφέρνου εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ὕπνωσε μέχρι μεσόσης νυκλός· καὶ ἀνέπερὶ ση πρὸς τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν,

6. καὶ ἀπέσειλε πρὸς Ὀλοφέρνην, λέγουσα· ἐπιταξάτω δὴ ὁ κύριός με, ἐᾶσαι τὴν δούλην σου ἐξελθεῖν ἐπὶ προσευχήν.

7. Καὶ προσέταξεν Ὀλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ διακωλύειν αὐτήν. καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ παρεμβολῇ ἡμέρας τρεῖς, καὶ ἐξεπορεύετο κατὰ νύκλα εἰς τὴν φάραγγα Βετυλούα, καὶ ἐβαπλίζετο ἐν τῇ παρεμβολῇ ἐπὶ τῆς πηγῆς τῦ ὕδατος.

8. Καὶ ὡς ἀνέβη, ἐδέετο Κυρίου Θεῦ ἕως Ἰσραὴλ κατευθύναι τὴν ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάσημα τῶν υἱῶν τῦ λαῦ αὐτῦ.

9. Καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέμενεν ἐν τῇ σκηνῇ, μέχρι ὃ προσηνέγκατο τὴν τροφὴν αὐτῆς πρὸς ἑσπέραν. καθὰ τρυφὴν

10. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν Ὀλοφέρνης πότον τοῖς δούλοις αὐτῦ μόνοις, καὶ οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὴν χρῆσιν οὐδένα τῶν πρὸς ταῖς κλῆσιν χρείαις.

11. Καὶ εἶπε Βαγώᾳ τῷ εὐνύχῳ, ὃς ἦν ἐφεσηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ. πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα τὴν Ἑβραίαν ἥ ἐσι παρὰ σοὶ, τῦ ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς, καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν.

12. Ἰδὲ γὰρ αἰσχρὸν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, εἰ γυναῖκα τοιαύτην παρήσομεν οὐχ ὁμιλήσαντες αὐτῇ, ὅτι ἐὰν ταύτην μὴ ἐπισπασώμεθα, καταγελάσεται ἡμῶν.

13. Καὶ ἐξῆλθε Βαγώας ἀπὸ προσώ-

CAP. XII. v. 1. αὐτῦ, καὶ συνέταξε) καὶ αὐτῦ συνέταξε, per errorem, quem editio Franeq. quoque expressit. ibid. αὐτὴν ἀπὸ) αὐτῇ ἀπὸ. ibid. πιεῖν) πίνειν. v. 2. ἀλλὰ ἐκ) ἀλλ' ἐν. v. 3. ἐὰν ἐκλίπῃ) ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ. ibid. πόθεν ἕξομέν σοι δ. τὰ ὅμοια) πόθεν ἐξοίσομεν σοι δοῦναι ὅμοια. ib. ἐκ τῦ γένους σου.) ἐκ τῦ ἔθνους σου. v. 5. μεσόσης νυκλός· καὶ ἀνέπερὶ) μεσόσης τῆς νυκλός. καὶ ἀνέση πρὸς. v. 6. ἐξελθεῖν ἐπὶ προσευχήν.) transposita. v. 8. Καὶ ἕως ἀνέβη) καὶ ὡς ἀνέβη. ibid. Κυρίου) τῦ κυρίου. ib. ἀνάσημα) ἀνάσεμα. v. 9. καθὰ παρέμενεν ἐν τῇ σκηνῇ) καθαρὰ παρέμενε τῇ σκηνῇ. ibid. μέχρι) μέχρις. ib. τρυφὴν) τροφὴν. v. 10. κλῆσιν) χρῆσιν.

πρὸ Ὀλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπε· μὴ ὀκνησάτω δὴ ἡ παιδίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύριόν μου, δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον, καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὡς θυγάτηρ μία τῶν υἱῶν Ἀσσὺρ, αἱ παρεστήκασιν ἐν οἴκῳ Ναβουχοδονόσορ.

14. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδίθ· καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ἀντεροῦσα τῷ κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἔσαι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀρεστὸν, σπεύσασα ποιήσω, καὶ ἔσαι μοι τοῦτο ἀγαλλίαμα ἕως ἡμέρας θανάτου μου.

15. Καὶ ἀναστᾶσα ἐκοσμήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ τῷ γυναικείῳ. καὶ προσῆλθεν ἡ δέλη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῇ ἐναντίον Ὀλοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια, ἃ ἔλαβε παρὰ Βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν δίαιταν αὐτῆς, εἰς τὸ ἐθίσιν κατακλινομένην ἐπ' αὐτῶν. ἔλαβον

16. Καὶ εἰσελθοῦσα ἀνέπεσεν Ἰουδίθ, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία Ὀλοφέρνου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἦν κατεπίθυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ' αὐτῆς, καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι αὐτὴν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτήν.

17. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· πίε δὴ, καὶ γενήθητι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην.

18. Καὶ εἶπεν Ἰουδίθ· πίομαι δὴ, κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου.

19. Καὶ λαβοῦσα ἔπιε καὶ ἔφαγε κατέναντι αὐτοῦ ἃ ἡτοίμασεν ἡ δέλη αὐτῆς.

20. Καὶ ἠυφράνθη Ὀλοφέρνης ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα, ὅσον οὐκ ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' ἧς ἐγενήθη.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, ἐσπούδασαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλύειν, καὶ Βαγώας συνέκλεισε τὴν σκηνὴν ἔξωθεν, καὶ ἀπέκλεισε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο εἰς τὰς κοίτας αὐτῶν· ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι, διὰ τὸ ἐπὶ πλεῖον γεγονέναι τὸν πότον.

2. Ὑπελείφθη δὲ Ἰουδίθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ Ὀλοφέρνης προπεπλωκὼς ἐπὶ τὴν κλίνην ἑαυτοῦ· ἦν γὰρ περικεχυμένος αὐτῷ ὁ οἶνος.

3. Καὶ εἶπεν Ἰουδίθ τῇ δέλῃ αὐτῆς στῆναι ἔξω τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς καθάπερ καθ' ἡμέραν· ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς· καὶ τῷ Βαγώᾳ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

4. Καὶ ἀπῆλθοσαν πάντες ἐκ προσώπου αὐτῆς, καὶ οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. καὶ στᾶσα Ἰουδίθ παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ,

v. 13. πιεῖν) πιέσαι. v. 14. καὶ ἔσαι μοι τοῦτο) μοι deest. ibid. θανάτου addit μου. v. 15. ἀναστᾶσα) διαναστᾶσα. ibid. ἱματισμῷ) adjicit καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ. ib. ἐναντίον) κατέναντι. ib. ἃ ἔλαβον) ἃ ἔλαβεν. v. 19. ἔπιε καὶ ἔφαγε) transpòsita. v. 20. ἐκ ἔπιεν ἀφ' ἧς) ἐκ ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' ἧς. CAP. XIII. v. 2. Ἰουδίθ μόνη) adjicit ἐν τῇ σκηνῇ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 4. προσώπου αὐτῆς) αὐτῆς deest.

τῷ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Κύριε, ὁ Θεὸς πάσης δυνάμεως, ἐπίβλεψον ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου, εἰς ὕψωμα Ἱερουσαλήμ·

5. ὅτι νῦν καιρὸς ἀντιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σε, καὶ ποιῆσαι τὸ ἐπιτήδευμά μου, εἰς θραῦσμα ἐχθρῶν οἳ ἐπανέστησαν ἡμῖν.

6. Καὶ προσελθοῦσα τῷ κανόνι τῆς κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλῆς Ὀλοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἀκινάκην αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐγγίσασα τῆς κλίνης, ἐδράξατο τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· κραταίωσόν με, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

8. Καὶ ἐπάταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῆς, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ,

9. καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς στρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνωπεῖον ἀπὸ τῶν στύλων· καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε, καὶ παρέδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου. τὸν

10. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν βρωμάτων αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευχήν· καὶ διελθοῦσαι τὴν παρεμβολήν, ἐκύκλωσαν τὴν φάραγγα ἐκείνην, καὶ προσανέβησαν τὸ ὄρος Βετυλύα, καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὰς πύλας αὐτῆς.

11. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ μακρόθεν τοῖς Φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν· ἀνοίξατε δὴ, ἀνοίξατε τὴν πύλην, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν Ἰσραὴλ καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σήμερον ἐποίησε.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἐσπούδασαν τοῦ καταβῆναι ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ συνεκάλεσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως.

13. Καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ὅτι παράδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ ἐλθεῖν αὐτὴν, καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτάς· καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς.

14. Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ· αἰνεῖτε τὸν Κύριον, αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι οὐκ ἀπέστησε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἔθραυσε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, διὰ χειρός μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

15. Καὶ προελοῦσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς πήρας ἔδειξε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως Ἀσσούρ, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνωπεῖον αὐτοῦ ἐν ᾧ κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν χειρὶ θηλείας.

16. Καὶ ζῇ ὁ Κύριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ᾗ ἐπορεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν μου εἰς ἀπώλειαν

V. 4. τῇ ὥρᾳ) ἐν τῇ ὥρᾳ. V. 5. θραῦσμα) θραῦμα. V. 7. Κύριε ὁ Θεὸς) ὁ θεὸς. V. 9. τὸν κωνωπεῖον) τὸ κωνωπεῖον. V. 10. ἐπὶ τὴν προσευχήν.) non habet. V. 11. δὴ ἀνοίξατε) transposita. V. 12. ἐπὶ τὴν πύλην) εἰς τὴν πύλην. V. 14. τὸν Κύριον) τὸν θεὸν, utroque loco. ibid. ὅτι οὐκ ἀπέστησε) ὃς οὐκ ἀπέστησε. V. 15. κωνωπεῖον αὐτοῦ ἐν) κωνωπεῖον ἐν. V. 16. ὁ Κύριος) absque articulo.

λειαν αὐτῆ, καὶ οὐκ ἐποίησεν ἁμάρτημα μετ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύνην.

17. Καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ κύψαντες προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, καὶ εἶπαν ὁμοθυμαδόν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐξουδενώσας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ σου.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ὀζίας· εὐλογημένη εἶ σὺ θυγάτηρ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσας τὰς γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογημένος Κύριος ὁ Θεὸς, ὃς ἔκλισε τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν, ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα κεφαλῆς ἀρχόντος ἐχθρῶν ἡμῶν,

19. ὅτι οὐκ ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀνθρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν Θεοῦ ἕως αἰῶνος.

20. Καὶ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ Θεὸς εἰς ὕψος αἰώνιον, τοῦ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν ταπείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, ἀλλ' ἐπεξῆλθες τῷ πλώματι ἡμῶν, ἐπ' εὐθείαν πορευθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαός. γένοιτο, γένοιτο.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰουδίθ· ἀκούσατε δή μου, ἀδελφοὶ, καὶ λαβόντες τὴν κεφαλὴν ταύτην, κρεμάσατε αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἐπάλξεως τοῦ τείχους ὑμῶν.

2. Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος, καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεσθε πᾶς ἀνὴρ ἰσχύων ἔξω τῆς πόλεως, καὶ δώσετε ἀρχηγὸν εἰς αὐτοὺς, ὡς καταβαίνοντες ἐπὶ τὸ πεδίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν Ἀσσὺρ, καὶ ὲ καταβήσεσθε. ἐξελεύσεται

3. Καὶ ἀναλαβόντες ἕτοι τὰς πανοπλίας αὐτῶν, πορεύσονται εἰς τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγεροῦσι τοὺς στρατηγοὺς τῆς δυνάμεως Ἀσσὺρ, καὶ συνδραμοῦνται ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ ὲχ εὑρήσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπ' αὐτοὺς φόβος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.

4. Καὶ ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, καταστρώσετε αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

5. Πρὸ δὲ τοῦ ποιῆσαι ταῦτα, καλέσατέ μοι Ἀχιὼρ τὸν Ἀμμανίτην, ἵνα ἰδὼν ἐπιγνῷ τὸν ἐκφαυλίσαντα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ αὐτὸν ὡς εἰς θάνατον ἀποστείλαντα εἰς ἡμᾶς.

6. Καὶ ἐκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ ἐκ τοῦ οἴκου Ὀζίου. ὡς δὲ ἦλθε, καὶ εἶδε τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.

7. Ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐτὸν, προσέπεσε τοῖς ποσὶν Ἰουδίθ, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι Ἰούδα, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει, οἵτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου ταραχθήσονται. ἀνέλαβεν

8. Καὶ

v. 18. εὐλογημένη εἶ σὺ) εὐλογητὴ σύ. ibid. ἐχθρῶν) addit ἡμῶν. v. 20. τῷ πλώματι) absque articulo. ibid. γένοιτο.) γένοιτο, γένοιτο. CAP. XIV. v. 2. ἡνίκα ἐὰν) ἡνίκα ἂν. ibid. ἐξελεύσεται) ἐξελεύσεσθε. v. 3. εἰς τὰς παρεμβολὰς) εἰς τὴν παρεμβολήν. v. 4. καταστρώσετε) καταστρώσατε. v. 5. οἶκον Ἰσραὴλ) οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ. v. 7. ἀνέλαβεν) ἀνέλαβον.

8. Καὶ νῦν ἀνάγγειλόν μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰουδὶθ ἐν μέσῳ τῷ λαοῦ πάντα ὅσα ἦν πεποιηκυῖα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθεν ἕως ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

9. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶσα, ἠλάλαξεν ὁ λαὸς φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἔδωκεν φωνὴν εὐφροσύνης ἐν τῇ πόλει αὐτῶν.

10. Ἰδὼν δὲ Ἀχιὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, ἐπίστευσε τῷ Θεῷ σφόδρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῷ, καὶ προσ- εἰς ετέθη πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Ἡνίκα δὲ ὁ ὄρθρος ἀνέβη, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐκ τοῦ τείχους. καὶ ἀνέλαβε πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθοσαν καλὰ σπείραν ἐπὶ τὰς ἀναβάσεις τοῦ ὄρους.

12. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἀσσοὺρ, ὡς εἶδον αὐτοὺς, διέπεμψαν ἐπὶ τοὺς ἡγεμένους αὐτῶν· οἱ δὲ ἦλθον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ χιλιάρχους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν,

13. καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ εἶπαν τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ· ἔγειρον δὴ τὸν κύριον ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν οἱ δοῦλοι καταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τέλος.

14. Καὶ εἰσῆλθε Βαγώας, καὶ ἔκρυσε τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, ὑπενόει γὰρ καθεύδειν αὐτὸν μετὰ Ἰουδίθ.

15. Ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήκουσε, διαστείλας διεξεί- εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ εὗρεν λας αὐτὸν ἐπὶ τῆς χελωνίδος ἐρριμμένον νεκρὸν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀφῄρητο ἀπ' αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθμοῦ καὶ στεναγμοῦ καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

17. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν ἧς ἦν Ἰουδὶθ καταλύουσα, καὶ ἐχ εὗρεν αὐτὴν, καὶ ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐβόησεν·

18. ἠθέτησαν οἱ δοῦλοι, ἐποίησεν αἰσχύνην μία γυνὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἰδοὺ Ὀλοφέρνης χαμαὶ, καὶ ἡ κεφαλὴ οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτῷ.

19. Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα τὰ ῥήματα οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ, διέρρηξαν τοὺς χιτῶνας αὐτῶν, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα, καὶ ἐγένετο αὐτῶν κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη σφόδρα ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ὡς ἤκουσαν οἱ ἐν τοῖς σκηνώμασιν ὄντες, ἐξέστησαν ἐπὶ τὸ γεγονός·

2. καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρό-

V. 9. εὐφροσύνης) εὐφρόσυνον. V. 10. προσετέθη εἰς τὸν) προσετέθη πρὸς τὸν. V. 11. ὄρθρος) ὁ ὄρθρος. ibid. ἐκρέμασαν) καὶ ἐκρέμασαν. ib. πᾶς ἀνὴρ τὰ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ τὰ. ib. κατὰ σπείραν) κατὰ σπείρας. V. 12. ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς) absque articulo. V. 14. τὴν αὐλὴν) τὴν αὐλαίαν. ibid. ὑπενόει) ὑπενοεῖτο. V. 15. ὑπήκουσε, διεστείλας) ἐπήκουσε, διαστείλας. V. 17. καὶ ἐβόησεν·) κράζων. V. 19. διέρρηξαν τοὺς χιτῶνας αὐτῶν) τοὺς χιτῶνας αὐτῶν διέρρηξαν. CAP. XV. V. 2. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν.

τρόμος, καὶ ἐκ ἦν ἄνθρωπος μένων κατὰ πρόσωπον τῦ πλησίον ἔτι, ἀλλ' ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφευγον ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν τῦ πεδίε καὶ τῆς ὀρεινῆς.

3. Καὶ οἱ παρεμβεβληκότες ἐν τῇ ὀρεινῇ κύκλῳ Βετυλέα ἐτράπησαν εἰς Φυγήν. καὶ τότε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμικὸς ἐξ αὐτῶν ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτές.

4. Καὶ ἀπέστειλεν Ὀζίας εἰς Βαιτομασθαὶμ, καὶ Βηβαὶ, καὶ Χωβαὶ, καὶ Χωλὰ, καὶ εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, τὲς ἀπαγγέλλοντας ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων, καὶ ἵνα πάντες * ἐπεκχυθῶσι τοῖς πολεμίοις εἰς τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν.

συντελεσμένων
* ἀπεκχυθῶσιν

5. Ὡς δὴ ἤκεσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐπέπεσον ἐπ' αὐτὲς, καὶ ἔκοπτον αὐτὲς ἕως Χωβά. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐξ Ἱερουσαλὴμ παρεγενήθησαν, καὶ ἐκ πάσης τῆς ὀρεινῆς· ἀνήγγειλαν γὰρ αὐτοῖς τὰ γεγονότα τῇ παρεμβολῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ἐν τῇ Γαλααδ καὶ οἱ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρασαν αὐτὲς πληγῇ μεγάλῃ, ἕως ἧ παρῆλθον Δαμασκὸν, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς.

ἐκόπτοντο

6. Οἱ δὲ λοιποὶ οἱ κατοικοῦντες Βετυλέα, ἐπέπεσον τῇ παρεμβολῇ Ἀσσοὺρ, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτὲς, καὶ ἐπλήτησαν σφόδρα.

7. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς κοπῆς, ἐκυρίευσαν τῶν λοιπῶν, καὶ αἱ κῶμαι καὶ ἐπαύλεις ἐν τῇ αἱ πόλεις ὀρεινῇ καὶ πεδινῇ ἐκράτησαν πολλῶν λαφύρων· ἦν γὰρ πλῆθος πολὺ σφόδρα.

8. Καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἡ γερουσία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦλθον τῦ θεάσασθαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησε Κύριος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῦ ἰδεῖν τὴν Ἰουδίθ, καὶ λαλῆσαι μετ' αὐτῆς εἰρήνην.

9. Ὡς δὲ εἰσῆλθαν πρὸς αὐτὴν, εὐλόγησαν αὐτὴν πάντες ὁμοθυμαδὸν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν· σὺ ὕψωμα Ἱερουσαλὴμ Ἰσραὴλ, σὺ καύχημα μέγα τῦ Ἰσραὴλ, σὺ καύχημα μέγα τῦ γένους ἡμῶν.

10. Ἐποίησας ταῦτα πάντα ἐν χειρί σου, εὐποίησας τὰ ἀγαθὰ μετὰ Ἰσραὴλ· καὶ εὐδοκήσαι ἐπ' αὐτοῖς ὁ Θεός. εὐδόκησεν εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

11. Καὶ ἐλαφύρευσεν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα, καὶ ἔδωκαν τῇ Ἰουδὶθ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα, καὶ τὰς κλίνας, καὶ τὰ ὀλκεῖα, καὶ πάντα τὰ κατασκευάσματα αὐτοῦ. καὶ λαβοῦσα αὕτη ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῆς, καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐτῆς, καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ' αὐτῶν. μετ'

12. Καὶ συνέδραμε πᾶσα γυνὴ Ἰσραὴλ

Ἱερουσαλὴμ

v. 3. ἐτράπησαν) καὶ ἐτράπησαν. v. 4. καὶ Βηβαὶ) non habet. ibid. συντελεσμένων) συντετελεσμένων. ib. ἀπεκχυθῶσιν) ἐπεκχυθῶσι. v. 5. ἐκόπλοντο) ἔκοπλον. ibid. ἐν τῇ Γαλααδ) absque articulo. v. 6. ἐπέπεσον) ἐπέπεσαν. v. 7. καὶ αἱ πόλεις) καὶ ἐπαύλεις. v. 8. ἰδεῖν Ἰουδὶθ) ἰδεῖν τὴν ἰουδὶθ. v. 9. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ibid. Ἱερουσαλὴμ) ἰσραὴλ. v. 10. ταῦτα πάντα) transposita. ibid. εὐποίησας) ἐποίησας. ib. εὐδόκησεν) εὐδοκήσαι. v. 11. ὁ λαὸς) πᾶς ὁ λαός. ibid. ὀλκεῖα) ὁλκία. ib. κατασκευάσματα) σκευάσματα. ib. μετ' αὐτῶν·) ἐπ' αὐτῶν.

ραὴλ τῷ ἰδεῖν αὐτὴν, καὶ εὐλόγησαν αὐτὴν· καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν ἐξ αὐτῶν· καὶ ἔλαβε θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, καὶ ἔδωκε ταῖς γυναιξὶ ταῖς μεθ' αὐτῆς,

13. καὶ ἐστεφανώσατο τὴν ἐλαίαν αὐτῆ καὶ αἱ μετ' αὐτῆς. καὶ προῆλθεν παντὸς τοῦ λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη πασῶν τῶν γυναικῶν, καὶ ἠκολούθει πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, ἐνωπλισμένοι μετὰ στεφάνων καὶ ὕμνων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. οἱ

14. Καὶ ἐξῆρχεν Ἰουδὶθ τὴν ἐξομολόγησιν ταύτην ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὑπεφώνει πᾶς ὁ λαὸς τὴν αἴνεσιν ταύτην. ὑπερεφώνει

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ εἶπεν Ἰουδὶθ· ἐξάρχετε τῷ Θεῷ μὲ ἐν τυμπάνοις, ᾄσατε τῷ Κυρίῳ μου ἐν κυμβάλοις, ἐναρμόσασθε αὐτῷ ψαλμὸν καινὸν, ὑψοῦτε καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

2. ὅτι ὁ Θεὸς συντρίβων πολέμους Κύριος, ὅτι εἰς παρεμβολὰς αὐτοῦ ἐν μέσῳ λαοῦ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς καταδιωκόντων με.

3. Ἦλθεν Ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ, ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐνέφραξε χειμάρρους, καὶ ἡ ἵππος αὐτῶν ἐκάλυψε βουνούς.

4. Εἶπεν ἐμπρῆσαι τὰ ὅριά μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντά μὲ θῆσαι εἰς ἔδαφος, καὶ τὰ νήπιά μου δῶσαι εἰς προνομὴν, καὶ τὰς παρθένους μου σκυλεῦσαι. δώσει

5. Κύριος παντοκράτωρ ἠθέτησεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ θηλείας.

6. Οὐ γὰρ ὑπέπεσεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ Τιτάνων ἐπάταξαν αὐτὸν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ Ἰουδὶθ θυγάτηρ Μεραρὶ ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.

7. Ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως αὐτῆς εἰς ὕψος τῶν πονούντων ἐν Ἰσραὴλ, ἠλείψατο τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐν μυρισμῷ,

8. καὶ ἐδήσατο τὰς τρίχας αὐτῆς ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἀπάτην αὐτοῦ.

9. Τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ἠχμαλώτισε ψυχὴν αὐτοῦ. διῆλθεν ἀκινάκης τὸν τράχηλον αὐτοῦ.

10. Ἔφριξαν Πέρσαι τὴν τόλμην αὐτῆς, καὶ Μῆδοι τὸ θράσος αὐτῆς ἐταράχθησαν. ἐταράχθησαν

11. Τότε ἠλάλαξαν οἱ ταπεινοί μου, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀθενοῦντές μου, καὶ ἐπλοήθησαν· ὕψωσαν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἀνετράπησαν.

12. Υἱοὶ κοράσιων κατεκέντησαν αὐτοὺς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολούντων ἐτίτρωσκον αὐτούς. ἀπώλοντο ἐκ παρατάξεως Κυρίου μου. παῖδες

V. 12. εὐλόγησαν αὐτῇ χορὸν) εὐλόγησαν αὐτήν· καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν. ibid. μεθ' αὐτῆς) μετ' αὐτῆς. V. 13. ἐστεφανώσατο) ἐστεφανώσαντο. ibid. καὶ οἱ μετ') καὶ αἱ μετ'. V. 14. ὑπερεφώνει) ὑπεφώνει. CAP. XVI. V. 1. ἐπικαλεῖσθε) ἐπικαλέσασθε. V. 2. ὅτι ὁ Θεὸς) absque articulo. ibid. καταδιωκόντων) τῶν καταδιωκόντων. V. 4. δώσει), δώσειν. V. 10. τόλμην) τόλμαν. ibid. ἐταράχθησαν) ἐῤῥάχθησαν. V. 12. παῖδες) παῖδας.

13. Ὑμνήσω τῷ Κυρίῳ ὕμνον καινόν. Κύριε, μέγας εἶ, καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ, ἀνυπέρβλητος.

14. Σοὶ δουλευσάτω πᾶσα ἡ κτίσις σου· ὅτι εἶπας, καὶ ἐγενήθησαν· ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, καὶ ᾠκοδόμησε· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου.

15. Ὄρη γὰρ ἐκ θεμελίων σὺν ὕδασι σαλευθήσεται, πέτραι δὲ ἀπὸ προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσεται· ἐπὶ δὲ τοῖς Φοβουμένοις σε σὺ εὐϊλατεύεις αὐτοῖς.

ἔτι εὐϊλατεύσεις

16. Ὅτι μικρὸν πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ ἐλάχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκαύτωμά σοι. ὁ δὲ Φοβούμενος τὸν Κύριον, μέγας διαπαντός.

17. Οὐαὶ ἔθνεσιν ἐπανιστανομένοις τῷ γένει μου, Κύριος παντοκράτωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύσονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος.

18. Ὡς δὲ ἦλθοσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, προσεκύνησαν τῷ Θεῷ. καὶ ἡνίκα ἐκαθαρίθη ὁ λαὸς, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν, καὶ τὸ ἑκούσια αὐτῶν, καὶ τὰ δόματα αὐτῶν.

19. Καὶ ἀνέθηκεν Ἰουδὶθ πάντα τὰ σκεύη Ὀλοφέρνου, ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸ κωνωπεῖον ὃ ἔλαβεν αὕτη ἐκ τῆ κοιτῶνος αὐτῆ, εἰς ἀνάθημα τῷ Κυρίῳ ἔδωκε.

ἑαυτῇ ἑαυτῆ

20. Καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ Ἰουδὶθ μετ' αὐτῶν κατέμεινε.

21. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας ἀνέζευξεν ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ. καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βετυλούα, καὶ κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, καὶ ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

22. Καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτὴν, καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπέθανε Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Μανασσῆ

23. Καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα, καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἄβραν αὐτῆς ἐλευθέραν, καὶ ἀπέθανεν εἰς Βετυλούα, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ·

24. καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος Ἰσραὴλ ἡμέρας ἑπτά. καὶ διεῖλε τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς πρὸ τῆ ἀποθανεῖν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἔγγισα Μανασσῆ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ τοῖς ἔγγισα τῆ γένους αὐτῆς.

ἐπένθησαν

25. Καὶ οὐκ ἦν ἔτι ὁ ἐκφοβῶν τὸς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ, καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὴν, ἡμέρας πολλάς.

ΙΟΥΔΕΙΘ.

v. 13. τῷ Κυρίῳ) τῷ θεῷ μου. **v. 15.** τακήσεται. ἔτι δὲ) τακήσονται ἐπὶ δὲ. ibid. εὐϊλατεύσεις) εὐϊλατεύεις. **v. 17.** ἐπανισανομένοις) ἐπανισαμένοις. **v. 18.** δόματα αὐτῶν.) αὐτῶν deeſt. **v. 19.** ἑαυτῇ ἐκ τῆ κ. ἑαυτοῦ) αὕτη ἐκ τῆ κοιτῶνος αὐτῆ. ib. τῷ Κυρίῳ) τῷ θεῷ. **v. 20.** εἰς Ἱερασ.) ἐν ἱερουσαλὴμ. **v. 21.** ταύτας τὰς ἡμέρας) transpoſita. ibid. ἀνέζευξεν) addit ἕκασος. ib. ἑαυτοῦ.) αὐτῆ. **v. 22.** Μανασσῆ) μανασσὴς. **v. 23.** προβαίνουσα ἦν) transpoſita. ibid. τῷ οἴκῳ) ἐν τῷ οἴκω. ib. ἑκατὸν πέντε ἔτη) ἔτη ἑκατὸν πέντε. **v. 24.** ἐπένθησαν) ἐπένθησεν. Subſcript. Ἰουδεὶθ.) τέλος τῆς ἰουδίθ.

Ο ΙΕ-

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἠγαγεν Ἰωσίας τὸ Πάσχα ἐν Ἰερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου,

2. στήσας τοὺς ἱερεῖς κατ' ἐφημερίας ἐσολισμένους ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις ἱεροδέλοις τοῦ Ἰσραὴλ, ἁγιάσαι ἑαυτοὺς τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ θέσει τῆς ἁγίας κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὁ υἱὸς τοῦ Δαυὶδ ὁ βασιλεύς.

4. Οὐκ ἔσται ὑμῖν ἆρσι ἐπ' ὤμων αὐτὴν, καὶ νῦν λατρεύετε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ θεραπεύετε τὸ ἔθνος αὐτοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἑτοιμάσατε κατὰ τὰς πατριὰς καὶ τὰς φυλὰς ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ κατὰ τὴν μεγαλειότητα Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

5. Καὶ στάντες ἐν τῷ ἁγίῳ κατὰ τὴν μεριδαρχίαν τὴν πατρικὴν ὑμῶν τῶν Λευιτῶν, τῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,

6. ἐν τάξει θύσατε τὸ Πάσχα, καὶ τὰς θυσίας ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ Πάσχα κατὰ τὸ πρόσαγμα Κυρίου τὸ δοθὲν τῷ Μωϋσῇ.

7. Καὶ ἐδωρήσατο Ἰωσίας τῷ λαῷ τῷ εὑρεθέντι ἀρνῶν καὶ ἐρίφων τριάκοντα χιλιάδας, μόσχους τρισχιλίους. ταῦτα ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐδόθη κατ' ἐπαγγελίαν τῷ λαῷ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ Λευίταις.

8. Καὶ ἔδωκε Χελκίας, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἠσυῆλος, οἱ ἐπισάται τοῦ ἱεροῦ, τοῖς ἱερεῦσιν εἰς Πάσχα πρόβατα δισχίλια ἑξακόσια, μόσχους τριακοσίους.

9. Καὶ Ἰεχονίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ὀχιῆλος, καὶ Ἰωρὰμ χιλίαρχοι ἔδωκαν τοῖς Λευίταις εἰς Πάσχα πρόβατα πεντακισχίλια, μόσχους ἑπτακοσίους.

10. καὶ τούτων γενομένων, εὐπρεπῶς ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, ἔχοντες τὰ ἄζυμα κατὰ τὰς φυλὰς καὶ κατὰ τὰς μεριδαρχίας τῶν πατέρων ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ, προσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ Μωυσῆ, καὶ οὕτως τὸ πρωϊνόν.

11. Καὶ ὤπλησαν τὸ Πάσχα πυρὶ ὡς καθήκει, καὶ τὰς θυσίας ἥψησαν ἐν τοῖς χαλ-

Κυρίῳ τῷ
Σαβίας
Ὀζιῆλος
ὤπλησαν

Ο ΙΕΡΕΥΣ) ΕΣΔΡΑΣ. CAP. I. v. 1. ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα) αὐτῷ, καὶ ἔθυσε τὸ πάσχα. v. 3. ὁ υἱὸς τοῦ Δαυὶδ) ὁ τοῦ δαυὶδ. v. 4. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ θεῷ. ib. καὶ φυλὰς) καὶ τὰς φυλὰς. v. 5. ἐν τῷ ἱερῷ) ἐν τῷ ἁγίῳ. v. 6. πρόσαγμα Κυρίου) πρόσαγμα τοῦ κυρίου. v. 8. καὶ Ἠσυῆλος) καὶ συῆλος. v. 9. Σαβίας, καὶ Ὀζιῆλος) ἀσαβίας, καὶ ὀχιῆλος. v. 10. καὶ τούτων γενομένων) καὶ ταῦτα τὰ γενόμενα. v. 11. ὤπλησαν) ἥψησαν.

χαλκείοις καὶ λέβησι μετ' εὐωδίας, καὶ ἀπήνεγκαν πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ λαοῦ.

12. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς ἑαυτῶν, υἱοῖς Ἀαρών.

13. Οἱ γὰρ ἱερεῖς ἀνέφερον τὰ σέατα ἕως ὡρίας· καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς αὐτῶν, υἱοῖς Ἀαρών·

14. καὶ οἱ ἱεροψάλται υἱοὶ Ἀσὰφ ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως ἑαυτῶν, κατὰ τὰ ὑπὸ Δαυὶδ τεταγμένα, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἐδδινὲς ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως.

15. καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάσου πυλῶνος· οὐκ ἔσι παραβῆναι ἕκασον τὴν ἑαυτοῦ ἐφημερίαν. οἱ γὰρ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς·

16. καὶ συνετελέθη τὰ τῆς θυσίας τῷ Κυρίῳ τοῦ Κυρίε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀχθῆναι τὸ Πάσχα, καὶ προσενεχθῆναι τὰς θυσίας ἐπὶ τὸ τοῦ Κυρίου θυσιαςήριον, κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ βασιλέως Ἰωσίε.

17. Καὶ ἤγαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν τῷ καιρῷ τότῳ τὸ Πάσχα καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἡμέρας ἑπτά.

18. Καὶ οὐκ ἤχθη τὸ Πάσχα τοιοῦτο ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν χρόνων Σαμουὴλ τοῦ προφήτε.

19. Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ ἠγάγοσαν Πάσχα τοιοῦτο, οἷον ἤγαγεν Ἰωσίας, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν τῇ κατοικήσει αὐτῶν ἐν Ἰερουσαλήμ.

20. Ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἰωσίου ἤχθη τὸ Πάσχα τοῦτο.

21. Καὶ ὠρθώθη τὰ ἔργα Ἰωσίου ἐνώπιον τοῦ Κυρίε αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ πλήρει εὐσεβείας·

22. καὶ τὰ κατ' αὐτὸν δὲ ἀναγέγραπται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, περὶ τῶν ἡμαρτηκότων καὶ ἠσεβηκότων εἰς τὸν Κύριον παρὰ πᾶν ἔθνος καὶ βασιλείαν, καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰθήσει· καὶ οἱ λόγοι τοῦ Κυρίε ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰσραήλ.

23. Καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν πρᾶξιν ταύτην Ἰωσίου, συνέβη Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ἐλθόντα πόλεμον ἐγεῖραι ἐν Καρχαμὺς ἐπὶ τοῦ Εὐφράτε· καὶ Καλχαμὺς ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ Ἰωσίας.

24. καὶ διεπέμψαλο πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπτου, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοί ἐσι, βασιλεῦ τῆς Ἰουδαίας;

25. οὐχὶ πρὸς σὲ ἐξαπέσαλμαι ὑπὸ Κυρίε τοῦ Θεοῦ· ἐπὶ γὰρ τοῦ Εὐφράτε ὁ πόλεμός μου ἐσί· καὶ νῦν Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐσι, καὶ Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐπισπεύδων ἐσίν· ἀπόσηθι, καὶ μὴ ἐναντιοῦ τῷ Κυρίῳ.

26. Καὶ οὐκ ἀπέσρεψεν ἑαυτὸν Ἰωσίας ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, ἀλλὰ πολεμεῖν αὐτὸν ἐπεχείρει, ἃ προσέχων ῥήμασιν Ἰερεμίου προφήτε ἐκ σόματος Κυρίε·

27. ἀλλὰ

v. 12. & 14. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 16. τῷ Κυρίῳ) τοῦ κυρίου. ibid. προσενεχθῆναι) προσαχθῆναι. v. 17. ἤγαγον) ἠγάγοσαν. v. 18. τοιοῦτο) τοιοῦτον. v. 19. τοιοῦτο) τοιοῦτον. ibid. οἱ εὑρεθέντες) ὁ εὑρεθεὶς. v. 22. καὶ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰθήσει·) καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτόν ἐσι. v. 23. Χαλχαμὺς) χαρκαμὺς.

27. ἀλλὰ συνεξήσατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῷ πεδίῳ Μαγεδδώ· καὶ κατέβησαν οἱ ἄρχοντες πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωσίαν.

Μεταεδδαὲς

28. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ· ἀποσήσατέ με ἀπὸ τῆς μάχης, ἠθένησα γὰρ λίαν. καὶ εὐθέως ἀπέσησαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παρατάξεως.

29. Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτέριον ἑαυτοῦ, καὶ ἀποκαταξαθεὶς εἰς Ἱερουσαλὴμ, μετήλλαξε τὸν βίον ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ πατρικῷ τάφῳ.

30. Καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰσδαίᾳ (καὶ) ἐπένθησαν τὸν Ἰωσίαν, καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ὁ προφήτης ὑπὲρ Ἰωσίου, καὶ οἱ προκαθήμενοι σὺν γυναιξὶν ἐθρήνουν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐξεδόθη τοῦτο γίνεσθαι ἀεὶ εἰς ἅπαν τὸ γένος Ἰσραήλ.

31. Ταῦτα δὲ ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἱστορουμένων περὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἰσδαίας, καὶ τὸ καθ' ἓν πραχθὲν τῆς πράξεως Ἰωσίᾳ, καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Κυρίου. τά τε προπραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὰ νῦν, ἱστόρηται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰσδα.

προσπροαχθέντα

32. Καὶ ἀναλαβόντες οἱ ἐκ τοῦ ἔθνες τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίᾳ, ἀνέδειξαν βασιλέα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὄντα ἐτῶν εἴκοσι τριῶν.

Ἰώχαζ

33. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσδα καὶ Ἱερουσαλὴμ μῆνας τρεῖς· καὶ ἀπέσησεν αὐτὸν Βασιλεὺς Αἰγύπτου τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐν Ἱερουσαλὴμ,

34. καὶ ἐζημίωσε τὸ ἔθνος ἀργυρίου ταλάντοις ἑκατὸν, καὶ χρυσίᾳ ταλάντῳ ἑνί.

35. Καὶ ἀνέδειξε Βασιλεὺς Αἰγύπτου Βασιλέα Ἰωακεὶμ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ.

36. Καὶ ἔδησεν Ἰωακεὶμ καὶ τοὺς μεγιστᾶνας, Ζαράκην δὲ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ συλλαβὼν ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου.

37. Ἐτῶν δὲ ἦν εἰκοσιπέντε Ἰωακεὶμ, ὅτε ἐβασίλευσε τῆς Ἰσδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου.

38. Ἐπ' αὐτὸν δὲ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ Βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ δήσας αὐτὸν ἐν χαλκείῳ δεσμῷ, ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα.

39. καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν σκευῶν τοῦ Κυρίου λαβὼν Ναβουχοδονόσορ καὶ ἀπενέγκας, ἀπηρείσατο ἐν τῷ ναῷ ἑαυτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

40. Τὰ δὲ ἱστορηθέντα περὶ αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ καὶ δυσεβείας, ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν χρόνων τῶν Βασιλέων.

41. Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωακεὶμ

v. 27. Μεταεδδαὲς) μαγεδδώ. v. 29. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 30. (καὶ) abeſt. ibid. ἐθρήνουν) ἐθρηνοῦσαν. v. 31. τοῦ Κυρίου. τά τε προσπροαχθέντα) κυρίου. τά τε προπραχθέντα. ibid. ἐν τῇ βίβλῳ) τῷ ἐν βιβλίῳ. v. 32. ἰώχαζ) ἰεχονίαν. v. 33. ἐν Ἰσδᾳ) ἐν ἰσραὴλ. ibid. ἀπέσησεν αὐτὸν) ἀπέσησεν αὐτὸς. v. 35. Ἰωακεὶμ) ἰωακὶμ, paſſim. v. 37. ἔναντι) ἐνώπιον. v. 38. Ἐπ' αὐτὸν) μετ' αὐτὸν. ibid. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ib. δήσας) ἔδησεν. ib. ἀπήγαγεν) καὶ ἀπήγαγεν. v. 39. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

κεὶμ υἱὸς αὐτῦ, ὅτε γὰρ ἀνεδείχθη, ἦν ἐτῶν (δέκα) ὀκτώ.

42. Βασιλεύει δὲ μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἰερεσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίε.

43. Καὶ μετ' ἐνιαυτὸν ἀποστείλας Ναβεχοδονόσορ μετήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα ἅμα τοῖς ἱεροῖς σκεύεσι τῦ Κυρίου·

44. καὶ ἀνέδειξε Σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλὴμ, (Σεδεκίαν) ὄντα ἐτῶν εἴκοσι ἑνός. ἐβασίλευσε δὲ ἔτη ἕνδεκα,

45. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐκ ἐνετράπη ἀπὸ τῶν ῥηθέντων λόγων ὑπὸ Ἰερεμίου τῦ προφήτου ἐκ στόματος τῦ Κυρίου.

46. Καὶ ὁρκισθεὶς ἀπὸ τῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ τῷ ὀνόματι τῦ Κυρίε, ἐπιορκήσας ἀπέστη, καὶ σκληρύνας ἑαυτῦ τὸν τράχηλον καὶ τὴν καρδίαν ἑαυτῦ, παρέβη τὰ νόμιμα Κυρίε Θεοῦ Ἰσραήλ.

47. Καὶ οἱ ἡγούμενοι δὲ τῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων πολλὰ ἠνόμησαν καὶ παρέβησαν ὑπὲρ πάσας τὰς ἀκαθαρσίας πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸ ἱερὸν τῦ Κυρίε τὸ ἁγιασθὲν ἐν Ἱεροσολύμοις.

48. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν διὰ τῦ ἀγγέλε ἑαυτῦ μετακαλέσαι αὐτὸς, καθότι ἐφείδετο αὐτῶν καὶ τῦ σκηνώματος ἑαυτῦ.

49. Αὐτοὶ δὲ ἐξεμυκτήριζον ἐν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· καὶ ἧ ἡμέρᾳ ἐλάλησε Κύριος, ἦσαν ἐκπαίζοντες τὸς προφήτας αὐτῦ, ἕως τῦ θυμωθέντα αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἔθνει ἑαυτοῦ διὰ τὰ δυσεβήματα, προσάξαι ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐτὸς τὸς βασιλεῖς τῶν Χαλδαίων.

50. Οὗτοι ἀπέκτειναν τὸς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ, περικύκλῳ τῦ ἁγίε αὐτῶν ἱεροῦ· καὶ οὐκ ἐφείσαντο νεανίσκου καὶ παρθένου καὶ πρεσβύτου καὶ νεωτέρου αὐτῶν. Ἀλλὰ πάντα παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

51. Καὶ πάντα τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ Κυρίου τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ, καὶ τὰ σκεύη κιβωτῦ τῦ Κυρίου καὶ τὰς βασιλικὰς ἀποθήκας ἀναλαβόντες ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα·

52. καὶ ἐνεπύρισαν τὸν οἶκον Κυρίε, καὶ ἔλυσαν τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸς πύργους αὐτῆς ἐνεπύρισαν ἐν πυρί· αὐτῶν

53. καὶ συνετέλεσαν πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς ἀχρειῶσαι, καὶ τὸς ἐπιλοίπους ἀπήγαγεν ἀπὸ ῥομφαίας εἰς Βαβυλῶνα.

54. Καὶ ἦσαν παῖδες αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, μέχρι τῦ βασιλεῦσαι Πέρσας, εἰς ἀναπλήρωσιν λόγου Κυρίε ἐν στόματι Ἱερεμίου·

55. ἕως

v. 41. υἱὸς) ὁ υἱὸς. ibid. (δέκα) abeſt. v. 44. (Σεδεκίαν) non habet. ibid. ἐβασίλευσε δὲ) βασιλεύει δὲ. v. 46. τῦ Κυρίου) absque articulo. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 47. ἠνόμησαν καὶ παρέβησαν) ἠσέβησαν καὶ. ibid. ἁγιασθὲν ἐν Ἱεροσολύμοις.) ἁγιαζόμενον ἐν ἱερουσαλὴμ. v. 48. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 49. ἐξεμυκτήριζον) ἐμυκτήρισαν. ibid. τοῦ θυμωθέντα) οὗ θυμῶντα. ib. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 50. νεωτέρου αὐτῶν. Ἀλλὰ πάντα παρέδωκεν) νεωτέρου, ἀλλὰ πάντας παρέδωκαν. v. 51. καὶ τὰ σκεύη κιβωτῦ) καὶ τὰς κιβωτὸς. v. 52. Κυρίου) τῦ κυρίου. ibid. πύργους αὐτῶν) πύργους αὐτῆς. v. 53. ἀπὸ ῥομφαίας) μετὰ ῥομφαίας. v. 54. μέχρι τῦ) μέχρις οὗ. ibid. λόγου Κυρίου) ῥήματος τῦ κυρίου.

55. ἕως τῦ εὐδοκῆσαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς, πάντα τὸν χρόνον τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς σαββατιεῖ εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΒΑσιλεύοντος Κύρου Περσῶν ἔτους πρώτου, εἰς συντέλειαν ῥήματος Κυρίου ἐν στόματι Ἱερεμίου,

2. ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἐκήρυξεν ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ ἑαυτῦ, καὶ ἅμα διὰ γραπτῶν, λέγων·

3. τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Περσῶν Κῦρος· ἐμὲ ἀνέδειξε βασιλέα τῆς οἰκουμένης ὁ Κύριος τῦ Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ ὕψιστος.

4. Καὶ ἐσήμηνέ μοι οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερυσαλὴμ, τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

5. Εἴτις ἔστιν οὖν ὑμῶν ἐκ τῦ ἔθνους αὐτῦ, ἔστω ὁ Κύριος Κύριος αὐτῦ μετ' αὐτῦ, καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν Ἱερυσαλὴμ τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, οἰκοδομείτω τὸν οἶκον Κυρίου τῦ Ἰσραήλ· ἔτος ὁ Κύριος, ὁ κατασκηνώσας ἐν Ἱερυσαλήμ.

6. Ὅσοι οὖν κατὰ τόπυς οἰκῦσι, βοηθείτωσαν αὐτῷ οἱ ἐν τῷ τόπῳ αὐτῦ, ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, ἐν δόσεσι μεθ' ἵππων καὶ κτηνῶν σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς κατ' εὐχὰς προσεθειμένοις εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Κυρίυ τὸ ἐν Ἱερυσαλήμ.

7. Καὶ κατασάντες οἱ ἀρχίφυλοι τῶν πατριῶν τῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν φυλῆς, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντων ὧν ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα, ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Κυρίῳ τὸν ἐν Ἱερυσαλήμ.

8. Καὶ οἱ περὶ κύκλῳ αὐτῶν ἐβοήθησαν ἐν πᾶσιν, ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, ἵπποις καὶ κτήνεσι, καὶ εὐχαῖς ὥστε πλείσαις πολλῶν, ὧν ὁ νῦς ἠγέρθη.

9. Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ Κυρίου, ἃ μετήνεγκε Ναβυχοδονόσορ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπηρείσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτῦ εἰδωλείῳ.

10. Ἐξενέγκας δὲ αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν παρέδωκεν αὐτὰ Μιθριδάτῃ τῷ ἑαυτῦ γαζοφύλακι.

11. διὰ δὲ τύτυ παρεδόθησαν Σασαβασσάρῳ τῷ προσάτῃ τῆς Ἰουδαίας. Σαναβασσάρῳ

12. Ὁ δὲ τούτων ἀριθμὸς ἦν, σπονδεῖα χρυσᾶ χίλια, καὶ σπονδεῖα ἀργυρᾶ χίλια, θυίσκαι ἀργυραῖ εἰκοσιεννέα, φιάλαι χρύσεαι τριάκοντα, ἀργυραῖ διχίλιαι τετρακόσιαι δέκα, καὶ ἄλλα σκεύη χίλια.

13. Τὰ δὲ πάντα σκεύη διεκομίθη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πεντακισχίλια τετρακόσια ἑξηκονταεννέα·

14. ἀνηνέχθη δὲ ὑπὸ Σασαβασσάρου ἅμα τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱεροσόλυμα. Σαναβασσάρου

15. Ἐν

CAP. II. v. 2. ἑαυτοῦ) αὐτῦ. v. 4. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 5. Κύριος Κύριος) κύριος. ibid. οἶκον Κυρίου) οἶκον τῦ κυρίου. v. 6. κατὰ τόπους) κατὰ τὺς τόπους. v. 7. κατασάντες) κατασήσαντες. v. 8. ἀργυρίῳ) ἐν ἀργυρίῳ. ibid. καὶ κτήνεσι) καὶ deest. ib. ὥστε) ὡς. v. 9. ἑαυτοῦ εἰδωλείῳ.) εἰδωλείῳ αὐτῦ. v. 10. Μιθραδάτῃ) μιθραδάτῃ. v. 11. Σαναβασσάρῳ τῷ προσάτῃ) σαμανασσάρῳ προσάτῃ. v. 12. χίλια, καὶ σπονδεῖα) καὶ deest. ibid. χρύσεαι) χρυσαῖ. v. 13. διεκομίθη) ἐκομίθη. v. 14. Σαναβασσάρου) σαμανασσάρου. ibid. Ἱεροσόλυμα.) ἱερουσαλήμ.

15. Ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως χρόνοις κατέγραψεν αὐτῷ κατὰ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ Βήλεμος, καὶ Μιθριδάτης, καὶ Ταβέλλιος, καὶ Ῥάθυμος, καὶ Βεέλτεθμος, καὶ Σεμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τούτοις συνταττόμενοι, οἱ οἰκοῦντες δὲ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τόποις, τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολήν.

16. Βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ κυρίῳ οἱ παῖδές σου, Ῥάθυμος ὁ τὰ προσπίπτοντα, Σεβέλλιος καὶ Σεμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ ἐπίκραταιοὶ λοιποὶ τῆς Βυλῆς αὐτῶν, καὶ κριταὶ οἱ ἐν κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ·

17. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ κυρίῳ μου βασιλεῖ, διότι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναβάντες παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ τὴν πονηρὰν, οἰκοδομοῦσι τάς τε ἀγορὰς αὐτῆς, καὶ τὰ τείχη θεραπεύουσι, καὶ ναὸν ὑποβάλλονται.

18. Ἐὰν οὖν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη συντελεσθῇ, φορολογίαν δὲ μὴ ὑπομείνωσι δοῦναι, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσιν ἀντιστήσονται· καὶ ἐπεὶ ἐνεργεῖται τὰ κατὰ τὸν ναὸν, καλῶς ἔχειν ὑπολαμβάνομεν μὴ ὑπεριδεῖν τὸ τοιοῦτο, ἀλλὰ προσφωνῆσαι τῷ κυρίῳ βασιλεῖ, ὅπως ἐὰν φάνηταί σοι, ἐπισκεφθῇ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν πατέρων σου βιβλίοις.

19. Καὶ εὑρήσεις ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τὰ γεγραμμένα περὶ τούτων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἦν ἀποστάτις, ἣν ἐκείνη καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις ἐνοχλοῦσα, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀποστάται καὶ πολιορκίας συνιστάμενοι ἐν αὐτῇ ἔτι ἐξ αἰῶνος, δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.

20. Νῦν οὖν ὑποδείκνυμέν σοι, κύριε βασιλεῦ, διότι ἐὰν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ ταύτης τείχη ἀνασταθῇ, κάθοδος οὐκ ἔτι σοι ἔσαι εἰς κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην.

21. Τότε ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς Ῥαθύμῳ τῷ γράφοντι τὰ προσπίπτοντα, καὶ Βεελτέθμῃ, καὶ Σαμελλίῳ γραμ- Βεελτεμαθ ματεῖ, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς συνταττομένοις καὶ οἰκοῦσιν ἐν τῇ Σαμαρείᾳ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, τὰ ὑπογεγραμμένα.

22. Ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ἣν πεπόμφατε πρὸς μέ· ἐπέταξα οὖν ἐπισκέψασθαι· καὶ ηὑρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ πόλις ἐκείνη ἐξ αἰῶνος βασιλεῦσιν ἀντιπαρατάσσουσα.

23. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποστάσεις καὶ πολέμους ἐν αὐτῇ συντελοῦντες, καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ σκληροὶ ἦσαν ἐν Ἱερσαλὴμ κυριεύοντες καὶ φορολογοῦντες κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην.

24. Νῦν οὖν ἐπέταξα ἀποκωλύσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν

v. 15. τῷ Περσῶν) τῶν περσῶν. ibid. κατέγραφεν) κατέγραψαν. ib. Μιθριδάτης) μιθραδάτης. ib. Σεβέλλιος) σαμέλλιος. ib. οἱ οἰκοῦντες) absque articulo. v. 16. Σεβέλλιος) σαμέλλιος. ibid. κραταιοὶ) κριταὶ. v. 17. Κυρίῳ μου) μου abeſt. ibid. διότι) ὅτι. ib. καὶ τὴν πονηρὰν) absque articulo. v. 18. τοιοῦτο) τὸ τοιοῦτο. ibid. ἐὰν φάνηταί σοι) ἂν φαίνηταί σοι. v. 19. ὑπομνήμασι τὰ γεγρ.) ὑπομνηματισμοῖς γεγραμμένα. ibid. ἣν ἐκείνη) transpoſita. v. 20. ὑποδείκνυμεν) ὑποδεικνύομεν. ibid. διότι ἐὰν) ὅτι ἐὰν. v. 21. Βεελτεμαθ) Βεελτέθμω. ibid. Σαμαρείᾳ) adjicit καὶ Συρίᾳ. v. 22. ηὑρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ π. ἐκ.) εὑρέθη ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἐστὶν. v. 24. Νῦν) νῦν οὖν.

τὴν πόλιν, καὶ προνοηθῆναι ὅπως μηδὲν παρὰ ταῦτα γένηται, καὶ μὴ προβῇ ἐπὶ πλεῖον τὰ τῆς κακίας ἐπὶ τῷ βασιλεῖ ἐνοχλεῖσθαι.

25. Τότε ἀναγνωσθέντων τῶν παρὰ τῷ βασιλέως Ἀρταξέρξου γραφέντων, ὁ Ῥάθυμος, καὶ Σαμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ τούτοις συνταττόμενοι, ἀναζεύξαντες εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ σπουδὴν μεθ' ἵππου καὶ ὄχλου παραταξέως, ἤρξαντο κωλύειν τὲς οἰκοδομέντας. καὶ ἦργει ἡ οἰκοδομὴ τῷ ἱεροῦ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ μέχρι τῷ δευτέρῳ ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείῳ τῷ Περσῶν βασιλέως.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐποίησε δοχὴν μεγάλην πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸν, καὶ πᾶσι τοῖς οἰκογενέσιν αὐτῷ, καὶ πᾶσι τοῖς μεγισᾶσι τῆς Μηδίας καὶ τῆς Περσίδος,

2. καὶ πᾶσι τοῖς σατράπαις καὶ στραληγοῖς καὶ τοπάρχαις τοῖς ὑπ' αὐτὸν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆς Αἰθιοπίας ἐν ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατραπείαις. μετ' αὐτῶν

3. Καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἐμπλησθέντες ἀνέλυσαν, τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἀνέλυσεν εἰς τὸν κοιτῶνα ἑαυτῷ, καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ἔξυπνος ἐγένετο.

4. Τότε οἱ τρεῖς νεανίσκοι οἱ σωματοφύλακες οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα τῷ βασιλέως, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ·

5. εἴπωμεν ἕκαστος ἡμῶν ἕνα λόγον, ὃς ὑπερισχύσει, καὶ ἂν φανῇ τὸ ῥῆμα αὐτῷ σοφώτερον τῷ ἑτέρου, δώσει αὐτῷ Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς δωρεὰς μεγάλας, καὶ ἐπινίκια μεγάλα,

6. καὶ πορφύραν περιβαλέσθαι, καὶ ἐν χρυσώμασι πίνειν, καὶ ἐπὶ χρυσῷ καθεύδειν, καὶ ἅρμα χρυσοχάλινον, καὶ κίδαριν βυσσίνην, καὶ μανιάκην περὶ τὸν τράχηλον αὐτῷ,

7. καὶ δεύτερος καθιεῖται Δαρείῳ διὰ τὴν σοφίαν ἑαυτῷ, καὶ συγγενὴς Δαρείῳ κληθήσεται.

8. Καὶ τότε γράψαντες ἕκαστος τὸν ἑαυτῷ λόγον, ἐσφραγίσαντο καὶ ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον Δαρείου τῷ βασιλέως, καὶ εἶπαν·

9. ὅταν ἐγερθῇ ὁ βασιλεὺς, δώσουσιν αὐτῷ τὸ γράμμα. καὶ ὃν κρίνῃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ τρεῖς μεγισᾶνες τῆς Περσίδος, ὅτι ὁ λόγος αὐτῷ σοφώτερος, αὐτῷ δοθήσεται τὸ νίκημα καθὼς γέγραπται.

10. Ὁ εἷς ἔγραψεν, ὑπερισχύει ὁ οἶνος.

11. Ὁ ἕτερος ἔγραψεν, ὑπερισχύει ὁ βασιλεύς.

12. Ὁ τρίτος ἔγραψεν, ὑπερισχύουσιν αἱ γυναῖκες, ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ ἡ ἀλήθεια. ἄλλος

L l l 2 13. Καὶ

V. 24. ἐπὶ τῷ βασιλεῖ ἐνοχλεῖσθαι.) εἰς τὸ βασιλεῖ ἐνοχλῆσαι. V. 25. ὁ Ῥαθύμος) absque articulo. CAP. III. V. 2. τοῖς μετ' αὐτῶν) τοῖς ὑπ' αὐτὸν. ibid. μέχρι τῆς Αἰθιοπίας) μέχρις αἰθιοπίας. V. 3. Καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον) καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐπίοσαν. ibid. τότε) ὁ δὲ. ib. κοιτῶνα) addit ἑαυτοῦ. V. 4. τῷ ἑτέρῳ.) πρὸς τὸν ἕτερον. V. 6. τράχηλον αὐτοῦ) αὐτῷ deest. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. V. 9. καὶ ὃν κρίνῃ) καὶ ὃν ἂν κρίνῃ. ibid. ὅτι ὁ λόγος) ὅτι οὗ ὁ λόγος. ib. τὸ νίκημα) τὸ νίκος. V. 12. Ὁ ἄλλος) ὁ τρίτος.

13. Καὶ ὅτε ἐξηγέρθη ὁ βασιλεὺς, λαβόντες τὸ γράμμα ἐπέδωκαν αὐτῷ, καὶ ἀνέγνω.

14. Καὶ ἐξαποστείλας ἐκάλεσε πάντας τοὺς μεγιστᾶνας τῆς Περσίδος καὶ τῆς Μηδίας, καὶ σατράπας καὶ στρατηγοὺς, καὶ τοπάρχας καὶ ὑπάτους, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, καὶ ἀνεγνώσθη τὸ γράμμα ἐνώπιον αὐτῶν.

15. Καὶ εἶπε· καλέσατε τοὺς νεανίσκους, καὶ αὐτοὶ δηλώσουσι τοὺς λόγους ἑαυτῶν. καὶ ἐκλήθησαν, καὶ εἰσήλθοσαν.

16. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς· ἀπαγγείλατε ἡμῖν περὶ τῶν γεγραμμένων· καὶ ἤρξατο ὁ πρῶτος ὁ εἰπας περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ οἴνου, καὶ ἔφη οὕτως.

17. Ἄνδρες, πῶς ὑπερισχύει ὁ οἶνος; πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πίνοντας αὐτὸν πλανᾷ τῇ διανοίᾳ·

18. τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ ὀρφανοῦ ποιεῖ τὴν διάνοιαν μίαν, τήν τε τοῦ οἰκέτου καὶ τὴν τοῦ ἐλευθέρου, τήν τε τοῦ πένητος καὶ τὴν τοῦ πλουσίου·

19. καὶ πᾶσαν διάνοιαν μεταστρέφει εἰς εὐωχίαν καὶ εὐφροσύνην, καὶ οὐ μέμνηται πᾶσαν λύπην καὶ πᾶν ὀφείλημα·

20. καὶ πάσας τὰς καρδίας ποιεῖ πλουσίας, καὶ οὐ μέμνηται βασιλέα, οὐδὲ σατράπην. καὶ πάντα διὰ ταλάντων ποιεῖ λαλεῖν.

21. Καὶ οὐ μέμνηται ὅταν πίνωσιν, φιλιάζειν φίλοις καὶ ἀδελφοῖς, καὶ μετ' οὐ πολὺ σπῶνται τὰς μαχαίρας.

22. Καὶ ὅταν ἀπὸ τοῦ οἴνου ἐγερθῶσιν, οὐ μέμνηνται ἃ ἔπραξαν. γενηθῶσιν

23. Ὦ ἄνδρες· οὐχ ὑπερισχύει ὁ οἶνος, ὅτι οὕτως ἀναγκάζει ποιεῖν; καὶ ἐσίγησεν οὕτως εἰπών.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤρξατο ὁ δεύτερος λαλεῖν, ὁ εἰπὼν περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ βασιλέως.

2. Ὦ ἄνδρες, οὐχ ὑπερισχύουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν κατακρατοῦντες καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς;

3. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπερισχύει καὶ κυριεύει πάντων, καὶ δεσπόζει αὐτῶν, καὶ πᾶν ὃ ἂν εἴπῃ αὐτοῖς, ποιήσουσιν.

4. Ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ποιῆσαι πόλεμον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, ποιοῦσιν· ἐὰν δὲ ἐξαποστείλῃ αὐτοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους, βαδίζουσι καὶ κατεργάζονται τὰ ὄρη καὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους, ποιήσουσιν

5. φονεύουσι καὶ φονεύονται, καὶ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως οὐ παραβαίνουσιν· ἐὰν δὲ νικήσωσι, τῷ βασιλεῖ κομίζουσι πάντα, καὶ ὅσα ἐὰν προνομεύσωσι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα.

6. Καὶ ὅσοι οὐ στρατεύονται οὐδὲ πολεμοῦσιν, ἀλλὰ γεωργοῦσι τὴν γῆν, πάλιν

V. 13. ἐπέδωκαν) ἔδωκαν. V. 14. Μηδίας, καὶ σατράπας) μηδείας, καὶ τοὺς σατράπας. V. 17. τοὺς πίνοντας) τοὺς πιόντας. ibid. τῇ διανοίᾳ) τὴν διάνοιαν. V. 20. πάσας τὰς καρδίας) abeſt articulus. V. 21. Καὶ οὐ μέμνηνται ὅταν) καὶ οὐ μέμνηται ὅταν. V. 22. γενηθῶσιν) ἐγερθῶσιν. V. 23. οἶνος, οὕτως) οἶνος, ὅτι οὕτως. ibid. εἰπών.) εἶπας. CAP. IV. V. 1. ὁ εἰπὼν) ὁ εἶπας. V. 3. κυριεύει πάντων) κυριεύει αὐτῶν. ibid. ὃ ἂν) ὃ ἐὰν. ib. ποιήσουσιν) ἐνακούσιν. V. 4. ποιήσουσιν) ποιοῦσιν. V. 5. καὶ ὅσα ἐὰν) καὶ ἐὰν.

ὃ ἐὰν λιν ὅταν σπείρωσι θερίσαντες ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἕτερος τὸν ἕτερον ἀναγκάζοντες, ἀναφέρουσι τὲς φόρους τῷ βασιλεῖ.

7. Καὶ αὐτὸς εἷς μόνος ἐσίν· ἐὰν εἴπη ἀποκλεῖναι, ἀποκλείνουσιν· ἐὰν εἴπῃ ἀφιέναι, ἀφιοῦσιν·

8. εἶπεν πατάξαι, τύπλουσιν· ἔπεν ἐρημῶσαι, ἐρημῶσιν· εἶπεν οἰκοδομῆσαι οἰκοδομῶσιν·

9. εἶπεν ἐκκόψαι, ἐκκόπλωσιν· εἶπεν φυτεῦσαι, φυτεύωσι.

10. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶ ἐνακώωσι. πρὸς δὲ τέτοις, αὐτὸς ἀνάκειται, ἐσθίει, καὶ πίνει, καὶ καθεύδει·

11. ἔτοι δὲ τηροῦσιν περὶ αὐτὸν κύκλω, καὶ ὲ δύναται ἕκασος ἀπελθεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτῶ, οὐδὲ παρακώωσιν αὐτῶ.

12. Ὦ ἄνδρες, πῶς οὐχ ὑπεριχύει ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔτως ἐπάκωσός ἐσι; καὶ ἐσίγησεν.

13. Ὁ δὲ τρίτος ὁ εἰπὼν περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀληθείας, οὗτός ἐσι Ζοροβάβελ, ἤρξατο λαλεῖν.

14. Ὦ ἄνδρες, ὲ μέγας ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ οἶνος ἰσχύει; τίς οὖν ὁ δεσπόζων αὐτῶν, ἢ τίς ὁ κυριεύων αὐτῶν; ὐχ αἱ γυναῖκες;

15. Αἱ γυναῖκες ἐγέννησαν τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν λαὸν ὃς κυριεύει τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς.

16. καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο, καὶ αὗται ἐξέθρεψαν αὐτοὺς τὲς φυτεύοντας τὲς ἀμπελῶνας ἐξ ὧν ὁ οἶνος γίνεται·

17. καὶ αὗται ποιοῦσι τὰς ςολὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὗται ποιῶσι δόξαν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὲ δύνανται οἱ ἄνθρωποι χωρὶς τῶν γυναικῶν εἶναι. τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων

18. Ἐὰν δὲ συναγάγωσι χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον, καὶ ἴδωσι γυναῖκα μίαν καλὴν τῷ εἴδει καὶ τῷ κάλλει, ὐχὶ ἀγαπῶσιν

19. (καὶ) ταῦτα πάντα ἀφέντες, εἰς αὐτὴν ἐγκέχηναν, καὶ χάσκοντες τὸ ςόμα θεωροῦσιν αὐτὴν, καὶ πάντες αὐτὴν αἱρετίζουσιν μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον.

20. Ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐγκαταλείπει ὃς ἐξέθρεψεν αὐτὸν, καὶ τὴν ἰδίαν χώραν, καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα κολλᾶται,

21. καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀφίησι τὴν ψυχὴν, καὶ οὔτε τὸν πατέρα μέμνηται, οὔτε τὴν μητέρα, οὔτε τὴν χώραν.

22. Καὶ ἐντεῦθεν δεῖ ὑμᾶς γνῶναι, ὅτι αἱ γυναῖκες κυριεύουσιν ὑμῶν. οὐχὶ πονεῖτε, καὶ μοχθεῖτε, καὶ πάντα ταῖς γυναιξὶ δίδοτε καὶ φέρετε;

23. Καὶ

V. 6. ὃ ἐὰν σπείρωσι) ὅταν σπείρωσι. V. 7. ἀποκλείνουσιν·) ἀποκλέννουσιν. ibid. ἀφιέναι) ἀφεῖναι. V. 8. τύπλουσιν·) adjicit ἔπεν ἐρημῶσαι, ἐρημῶσιν. V. 11. ἔτοι δὲ τ. περὶ αὐτὸν κύκλῳ) αὐτοὶ δὲ τηροῦσι κύκλῳ περὶ αὐτόν. ibid. δύναται) δύνανται. V. 13. ὁ εἰπὼν) ὁ εἶπας. V. 14. Ὦ ἄνδρες) ἄνδρες. V. 16. φυτεύοντας) φυτεύσαντας. V. 17. τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων) δόξαν τοῖς ἀνθρώποις. V. 18. ἀργύριον ὐχὶ ἀγαπῶσι γυναῖκα) ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον, καὶ ἴδωσι γυναῖκα. V. 19. (καὶ) abest. ibid. ἐγκέχηναν) ἐκκέχηναν.

23. Καὶ λαμβάνει ἄνθρωπος τὴν ῥομφαίαν ἑαυτῦ, καὶ ἐκπορεύεται εἰς ἐξοδείαν λῃστεύειν καὶ κλέπτειν, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν πλεῖ καὶ ποταμούς,

24. καὶ τὸν λέοντα θεωρεῖ, καὶ ἐν σκότει βαδίζει. καὶ ὅταν κλέψῃ καὶ ἁρπάσῃ καὶ λωποδυτήσῃ, τῇ ἐρωμένῃ ἀποφέρει.

25. Καὶ πλεῖον ἀγαπᾷ ἄνθρωπος τὴν ἰδίαν γυναῖκα μᾶλλον ἢ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

26. Καὶ πολλοὶ ἀπενοήθησαν ταῖς ἰδίαις διανοίαις διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ δοῦλοι ἐγένοντο δι' αὐτάς.

27. Καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο, καὶ ἐσφάλησαν, καὶ ἡμάρτοσαν διὰ τὰς γυναῖκας.

28. Καὶ νῦν ἐ πιστεύετέ μοι; ἐχὶ μέγας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ; ἐχὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εὐλαβοῦνται αὐτὸν ἅψασθαι αὐτοῦ;

29. Ἐθεώρουν αὐτὸν καὶ Ἀπάμην τὴν θυγατέρα Βαρτάκου τοῦ θαυμαστοῦ, τὴν παλλακὴν τοῦ βασιλέως, καθημένην ἐν δεξιᾷ τοῦ βασιλέως,

30. καὶ ἁφαιροῦσαν τὸ διάδημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπιτιθοῦσαν ἑαυτῇ· καὶ ἐῤῥάπιζε τὸν βασιλέα τῇ ἀριστερᾷ.

31. Καὶ πρὸς τούτοις ὁ βασιλεὺς χάσκων τὸ στόμα ἐθεώρει αὐτήν· καὶ ἐὰν προσγελάσῃ αὐτῷ, γελᾷ. ἐὰν δὲ πικρανθῇ ἐπ' αὐτὸν, κολακεύει αὐτὴν, ὅπως διαλλαγῇ αὐτῷ.

32. Ὦ ἄνδρες, πῶς ἐχὶ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες, ὅτι οὕτως πράσσουσι;

33. Καὶ τότε ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγιστᾶνες ἐνέβλεπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον. καὶ ἤρξατο λαλεῖν περὶ τῆς ἀληθείας.

34. Ἄνδρες, οὐχ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες; μεγάλη ἡ γῆ, καὶ ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς, καὶ ταχὺς τῷ δρόμῳ ὁ ἥλιος, ὅτι στρέφεται ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάλιν ἀποτρέχει εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

35. Οὐχὶ μέγας ὃς ταῦτα ποιεῖ; καὶ ἡ ἀλήθεια μεγάλη καὶ ἰσχυροτέρα παρὰ πάντα.

36. Πᾶσα ἡ γῆ τὴν ἀλήθειαν καλεῖ, καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὴν εὐλογεῖ, καὶ πάντα τὰ ἔργα σείεται καὶ τρέμει, καὶ οὐκ ἔστι μετ' αὐτῆς ἄδικον οὐδέν. αὐτῦ

37. Ἄδικος ὁ οἶκος, ἄδικος ὁ βασιλεὺς, ἄδικοι αἱ γυναῖκες, ἄδικοι πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄδικα πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια, καὶ ἐν τῇ ἀδικίᾳ ἑαυτῶν ἀπολοῦνται.

38. Ἡ δὲ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζῇ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ἰσχύσει

39. Καὶ οὐκ ἔστι παρ' αὐτῇ λαμβάνειν πρόσωπα, οὐδὲ διάφορα, ἀλλὰ τὰ δίκαια ποιεῖ, ἀπὸ πάντων τῶν ἀδίκων διαφθορὰ καὶ

V. 23. ἄνθρωπος τὴν ῥ. ἑαυτῦ) ὁ ἄνθρωπος τὴν ῥ. αὐτῦ. ibid. εἰς ἐξοδείαν λῃστεύειν) ἐξοδεύειν καὶ λῃστεύειν. ib. πλεῖ) πλεῖν. V. 28. εὐλαβοῦνται αὐτὸν) αὐτὸν deeſt. V. 33. ἐνέβλεπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον:) ἔβλεπον εἷς τὸν ἕτερον. V. 34. οὐχ) ἐχὶ. V. 36. μετ' αὐτῆς) μετ' αὐτῦ. V. 37. αὐτῶν πάντα τὰ) πάντα deeſt. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 38. Ἡ δὲ ἀλήθεια) καὶ ἡ ἀλήθεια. ibid. ἰσχύσει) ἰσχύει. V. 39. παρ' αὐτῇ) παρ' αὐτήν. ibid. οὐδὲ διαφθορὰ) ἀδὲ διάφορα.

καὶ πονηρῶν ἀπέχεται· καὶ πάντες εὐδοκοῦσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς.

40. Καὶ ἐκ ἔστιν ἐν τῇ κρίσει αὐτῆς οὐδὲν ἄδικον· καὶ αὕτη, ἡ ἰσχὺς, καὶ τὸ βασίλειον, καὶ ἡ ἐξουσία, καὶ ἡ μεγαλειότης τῶν πάντων αἰώνων. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας.

41. Καὶ ἐσιώπησε τοῦ λαλεῖν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς τότε ἐφώνησε· καὶ τότε εἶπε· μεγάλη ἡ ἀλήθεια, καὶ ὑπερισχύει.

42. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ· αἴτησαι ὃ θέλεις, πλείω τῶν γεγραμμένων, καὶ δώσομέν σοι, ἀνθ' ὧν εὑρέθης σοφώτερος, καὶ ἐχόμενός μου καθήσῃ, καὶ συγγενής μου κληθήσῃ.

43. Τότε εἶπε τῷ βασιλεῖ· μνήσθητι τὴν εὐχήν, ἣν ἤυξω, οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ τὸ βασίλειόν σου παρέλαβες,

44. καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ληφθέντα ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐκπέμψαι, ἃ ἐξεχώρησε Κῦρος, ὅτε ἤυξατο ἐκκόψαι Βαβυλῶνα, καὶ ἤυξατο ἐξαποστεῖλαι ἐκεῖ.

45. Καὶ σὺ ἤυξω οἰκοδομῆσαι τὸν λαὸν ὃν ἐνεπύρισαν οἱ Ἰδουμαῖοι, ὅτε ἠρημώθη ἡ Ἰουδαία ὑπὸ τῶν Χαλδαίων.

46. Καὶ νῦν τοῦτό ἐστιν ὃ σε αἰτοῦμαί, κύριε βασιλεῦ, καὶ ὃ αἰτοῦμαί σε, καὶ αὕτη ἔστιν μεγαλωσύνη ἡ παρὰ σοῦ. δέομαι οὖν ἵνα ποιήσῃς τὴν εὐχήν, ἣν ἤυξω τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ, ποιῆσαι ἐκ στόματός σου.

47. Τότε ἀναστὰς Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ τὰς ἐπιστολὰς πρὸς πάντας τοὺς οἰκονόμους, καὶ τοπάρχας, καὶ στρατηγοὺς, καὶ σατράπας, ἵνα προπέμψωσιν αὐτὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἀναβαίνοντας οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλήμ.

48. Καὶ πᾶσι τοῖς τοπάρχαις ἐν κοίλῃ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, καὶ τοῖς ἐν τῷ Λιβάνῳ ἔγραψεν ἐπιστολὰς, μεταφέρειν ξύλα κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὅπως οἰκοδομήσωσι μεθ' αὐτοῦ τὴν πόλιν.

49. Καὶ ἔγραψε πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, πάντα δυνατὸν, καὶ σατράπην, καὶ τοπάρχην, καὶ οἰκονόμον μὴ ἐπελεύσεσθαι ἐπὶ τὰς θύρας αὐτῶν,

50. καὶ πᾶσαν τὴν χώραν, ἣν κρατοῦσιν, ἀφορολόγητον αὐτοῖς ὑπάρχειν. καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι ἀφιῶσι τὰς κώμας, ἃς διακρατοῦσι, τῶν Ἰουδαίων.

51. Καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἱεροῦ δοθῆναι κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα εἴκοσι μέχρι τοῦ οἰκοδομηθῆναι.

52. Καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὁλοκαυτώματα καρποῦσθαι καθ' ἡμέραν, καθὰ ἔχουσιν ἐντολὴν, ἑπταικαίδεκα προσφέρειν ἄλλα τάλαντα, δέκα κατ' ἐνιαυτόν.

53. Καὶ πᾶσι τοῖς προσβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας κτίσαι τὴν πόλιν, ὑπάρ-

V. 39. πονηρῶν) καὶ πονηρῶν. V. 41. ἔπε·) ἔπον. V. 42. ἀνθ' ὧν) ὃν τρόπον. V. 44. ἐκπέμψαι, ἃ ἐξεχώρησε) καὶ ἐκπέμψαι ἃ ἐχώρισε. V. 46. μεγαλωσύνη) ἡ μεγαλωσύνη. V. 49. καὶ σατράπην, καὶ τοπάρχην) transposita. V. 50. καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι) καὶ ἵνα οἱ ἰδουμαῖοι.

πάρχειν τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς προσβαίνουσιν.

54. Ἔγραψε δὲ καὶ τὴν χορηγίαν καὶ τὴν ἱερατικὴν στολὴν, ἐν τίνι λατρεύουσιν ἐν αὐτῇ.

55. Καὶ τοῖς Λευίταις ἔγραψε δοῦναι τὴν χορηγίαν, ἕως ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ ὁ οἶκος, καὶ Ἱερυσαλὴμ οἰκοδομηθῆναι.

56. Καὶ πᾶσι τοῖς φρουροῦσιν τὴν πόλιν ἔγραψε δέναι αὐτοῖς κλήρους καὶ ὀψώνια.

57. Καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐξεχώρισε Κῦρος ἀπὸ Βαβυλῶνος, καὶ πάντα ὅσα εἶπε Κῦρος ποιῆσαι, καὶ αὐτὸς ἐπέταξε ποιῆσαι, καὶ ἐξαποστεῖλαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

58. Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος, ἄρας τὸ πρόσωπον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον Ἱερουσαλὴμ, ἠυλόγησε τῷ βασιλεῖ τῶ οὐρανοῦ, λέγων.

59. Παρὰ σοῦ ἡ νίκη, καὶ παρὰ σοῦ ἡ σοφία, καὶ σοῦ ἡ δοξα, καὶ ἐγὼ σὸς οἰκέτης.

60. Εὐλογητὸς εἶ, ὃς ἔδωκάς μοι σοφίαν, καὶ σοὶ ὁμολογῶ, δέσποτα τῶν πατέρων.

61. Καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς, καὶ ἐξῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἀπήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ πᾶσι.

62. Καὶ ἠυλόγησαν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς ἄνεσιν καὶ ἄφεσιν,

63. ἀναβῆναι καὶ οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ἱερὸν, ἐ ἀνομάθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκωθωνίζοντο μετὰ μουσικῶν καὶ χαρᾶς ἡμέρας ἑπτά.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἐξελέγησαν ἀναβῆναι ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι αὐτῶν, καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν.

2. Καὶ Δαρεῖος συναπέστειλε μετ' αὐτῶν ἱππεῖς χιλίους ἕως τοῦ ἀποκαταστῆσαι αὐτοὺς εἰς Ἱερυσαλὴμ μετ' εἰρήνης, καὶ μετὰ μουσικῶν, τυμπάνων καὶ αὐλῶν.

3. Καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παίζοντες· καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς συναναβῆναι μετ' ἐκείνων.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀναβαινόντων κατὰ πατριὰς αὐτῶν εἰς τὰς φυλὰς, ἐπὶ τὴν μεριδαρχίαν αὐτῶν.

5. Οἱ ἱερεῖς, οἱ υἱοὶ Φινεὲς, υἱοὶ Ἀαρὼν, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ Σαραίου, καὶ Ἰωακεὶμ ὁ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δαυὶδ, ἐκ τῆς γενεᾶς Φαρὲς, φυλῆς δὲ Ἰούδα,

6. ὃς

v. 55. ἕως ἡμέρας ἐπιτελ.) ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ. v. 56. φρουροῦσι) φρουροῦσι. v. 57. ἐξεχώρησε) ἐχώρισε. v. 58. ἠυλόγησε) εὐλόγησε. v. 59. ἡ νίκη) absque articulo. ibid. σοῦ ἡ δόξα) σὴ ἡ δόξα. v. 61. ἐξῆλθεν εἰς) ἐξῆλθε, καὶ ἦλθε εἰς. v. 63. Ἱερυσαλὴμ) τὴν ἱερουσαλήμ. CAP. V. v. 1. οἴκων) οἴκου. ibid. οἱ υἱοὶ καὶ) οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ. ib. θυγατέρες αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. ib. παιδίσκαι αὐτῶν) αὐτῶν abeſt. v. 3. ἐποίησεν αὐτοὺς) ἐποίησεν αὐτοῖς. v. 5. οἱ υἱοὶ) absque articulo.

6. ὃς ἐλάλησεν ἐπὶ Δαρείε τῆ βασιλέως Περσῶν λόγους σοφοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ μηνὶ Νισὰν, τῆ πρώτῃ μηνός.

7. Εἰσὶ δὲ ἔτοι ἐκ τῆς Ἰεδαίας οἱ ἀναβάντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παροικίας, οὓς μετῴκισε Ναβεχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα.

8. Καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν λοιπὴν Ἰεδαίαν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, οἱ ἐλθόντες μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, Νεεμίου, Ζαραίου, Ῥησαίου, Ἐνηνίου, Μαρδοχαίου, Βεελσάρου, Ἀσφαράσου, Ῥεελίου, Ῥομελίου, Βαανὰ, τῶν προηγουμένων αὐτῶν. Ιησοῦ

9. Ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους καὶ οἱ προηγούμενοι αὐτῶν. υἱοὶ Φόρος, δύο χιλιάδες καὶ ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ Σαφὰτ, τετρακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10. Υἱοὶ Ἀρὲς, ἑπλακόσιοι πεντηκονταέξ.

11. Υἱοὶ Φωὰθ Μωὰβ εἰς τὲς υἱοὺς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, διχίλιοι ὀκλακόσιοι δεκαδύο.

12. Υἱοὶ Ἠλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ Ζαθουΐ, ἐννεακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ Χορβὲ, ἑπλακόσιοι πέντε. υἱοὶ Βανεὶ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.

13. Υἱοὶ Βηβαὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀσγαὰ, τριχίλιοι ἑξακόσιοι εἰκοσιδύο.

14. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ Βαγοΐ, διχίλιοι ἑξήκοντα ἕξ. υἱοὶ Ἀδινοὺ, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

15. Υἱοὶ Ἀτὴρ Ἐζεκίου, ἐνενηκονταδύο. υἱοὶ Κιλὰν καὶ Ἀζητὰς, ἑξηκονταεπτά. υἱοὶ Ἀζουρού, τετρακόσιοι τριακονταδύο.

16. Υἱοὶ Ἀννὶς, ἑκατὸν εἷς. υἱοὶ Ἀρὼμ, τριακονταδύο. υἱοὶ Βασσὰ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀρσιφερεὶθ, ἑκατὸν δεκαδύο. Αννίας

17. Υἱοὶ Βαιτηρὲς, τριχίλιοι πέντε. υἱοὶ ἐκ Βαιθλωμῶν, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.

18. Οἱ ἐκ Νετωφαὲ, πεντηκονταπέντε. οἱ ἐξ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ. οἱ ἐκ Βαιθασμὼθ, τεσσαρακονταδύο.

19. Οἱ ἐκ Καριαθιαριὸς εἰκοσιπέντε. Οἱ ἐκ Καφίρας, καὶ Βηρὼθ, ἑπλακόσιοι τεσσαρακονταεπτὰ.

20. Οἱ Χαδιασαὶ, καὶ Ἀμμιδαῖοι, τετρακόσιοι εἰκοσιδύο. οἱ ἐκ Κιραμᾶ, καὶ Γαββῆς, ἑξακόσιοι εἴκοσι εἷς.

21. Οἱ ἐκ Μακαλὼν, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. οἱ ἐκ Βητολίω, πεντηκονταδύο. υἱοὶ Νιφὶς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ. Φινεὶς

22. Υἱοὶ

v. 7. ἐκ τῆς Ἰεδαίας οἱ ἀναβ.) οἱ ἐκ τῆς ἰεδαίας ἀναβάντες· v. 8. Ἰησοῦς) ἰησοῦ. ibid. Ἐνηνίε) ἐνηνέος. ib. Ῥομελίου) ῥοΐμου. v. 11. Φωὰθ) φωὰθ. v. 12. ἐννεακόσιοι τεσσαρακονταπέντε) ἐνναπόσιοι ἑβδομηκονταπέντε. ibid. Βανεὶ) βανὶ. v. 13. εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀσγαὰ, τριχίλιοι ἑξακόσιοι) τριακοντατρεῖς. υἱοὶ ἀργαὶ, χίλιοι τριακόσιοι. v. 14. Ἀδωνικὰμ) ἀδωνικὰν. ibid. τεσσαρακονταεπτά.) τριακονταεπτά. ib. ἑξήκοντα) ἑξακόσιοι. v. 15. Ἀζητὰς) ἀζηνὰν. ibid. Ἀζουρὸ) ἀζαρού. v. 16. Ἀννίας) ἀννὶς. ibid. Ἀρὸμ) adjicit τριάκονταδύο. ib. Βασσὰ) βασσαὶ. ib. Ἀρσιφερεὶθ ἑκατὸν δεκαδύο.) ἀρσιφουριθ, ἑκατὸν δύο. v. 18. Νετωφαὲ) νετωφὰς. ibid. Βαιθασμὼθ) βαιθασμὼν. v. 19. ἐκ Καριαθιαριὸς) ἐκκαριαθιρὶ. ibid. Καφίρας καὶ Βηρὼθ) καφείρας καὶ βηρὼγ. v. 20. Χαδιασαὶ) οἱ χαδικσαὶ. ibid. Ἀμμιδαῖοι) ἀμμίδιοι. ib. Κιραμᾶ) κιραμᾶς. v. 21. Βητολίω) Ϛετολίω. ibid. Φινεὶς) ναφὶς.

22. Υἱοὶ Καλαμωλάλε, καὶ Ὠνοὺς, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε. υἱοὶ Ἰερεχοὺ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

23. Υἱοὶ Σαναάας, τριχίλιοι τριακόσιοι τριάκοντα.

24. Οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδὲ τῆ Ἰησῆ εἰς τὲς υἱοὺς Ἀνασειβ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ Ἐμμηρὲθ χίλιοι πεντηκονταδύο.

25. Υἱοὶ Φασσούρε, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ Χαρμῆ, χίλιοι δεκαεπτά.

26. Οἱ δὲ Λευῖται υἱοὶ Ἰησουὲ, καὶ Καδμιήλου, καὶ Βάννε, καὶ Σεδίε, ἑβδομηκοντατέσσαρες.

υἱοὶ 27. Οἱ ἱεροψάλται υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ.

28. Οἱ θυρωροὶ υἱοὶ Σαλοὺμ, υἱοὶ Ἀτὰρ, υἱοὶ Τολμὰν, υἱοὶ Δακεβῖ, υἱοὶ Ἀλητὰ, υἱοὶ Σαβεῖ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα.

29. Οἱ ἱερόδουλοι, υἱοὶ Ἡσαὺ, υἱοὶ Ἀσιφὰ, υἱοὶ Ταβὼθ υἱοὶ Κηρὰς, υἱοὶ Σσσὰ, υἱοὶ Φαλαίε, υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Ἀγγαβὰ,

30. υἱοὶ Ἀκὲδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κητὰβ, υἱοὶ Γαβὰ, υἱοὶ Συβαΐ, υἱοὶ Ἀνναὲν, υἱοὶ Καθουὰ, υἱοὶ Γεδδὲρ,

31. υἱοὶ Ἰαΐρου, υἱοὶ Δεσαὰν, υἱοὶ Νοεβὰ, υἱοὶ Χασεβὰ, υἱοὶ Γαζηρὰ, υἱοὶ Ὀζίου, υἱοὶ Φινοὲ, υἱοὶ Ἀσαρὰ, υἱοὶ Βαθθαΐ, υἱοὶ Ἀσαναὰ, υἱοὶ Μαανὶ, υἱοὶ Ναφισὶ, υἱοὶ Ἀκὲμ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀσοὺρ, υἱοὶ Φαρακειμ, υἱοὶ Βαναλωθ,

32. υἱοὶ Μεεδδὰ, υἱοὶ Κεθὰ, υἱοὶ Χαρέα, υἱοὶ Βαρχαὲ, υἱοὶ Σεραὲ, υἱοὶ Θομοΐ, υἱοὶ Νασὶθ, υἱοὶ Ἀτεφά.

33. Υἱοὶ παίδων Σαλωμὼν, υἱοὶ Ἀσσαφφιωθ, υἱοὶ Φαριδὰ, υἱοὶ Ἰεηλὶ, υἱοὶ Λοζὼν, υἱοὶ Ἰσδαὴλ, υἱοὶ Σαφυθὶ,

34. υἱοὶ Ἀγιὰ, υἱοὶ Φαχαρὲθ, υἱοὶ Σαβιὴ, υἱοὶ Σαρωθιὲ, υἱοὶ Μασίας, υἱοὶ Γαὶς, υἱοὶ Ἀδδὲς, υἱοὶ Σαβαὲς, υἱοὶ Ἀφερρὰ, υἱοὶ Βαρωδεὶς, υἱοὶ Σαφατ, υἱοὶ Ἀλλών. Ἀδλὼν

35. Πάντες οἱ ἱερόδουλοι, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν παίδων Σαλωμὼν τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

36. Οὗτοι ἀναβάντες ἀπὸ Θερμελὲθ, καὶ Θελερσὰς, ἡγούμενος αὐτῶν Χαρααθαλὰρ, καὶ Ἀλάρ. Θελσὰς Ἀλὰρ

37. Καὶ ἐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ γενεὰς, ὡς ἐκ τῆ Ἰσραὴλ εἰσίν. υἱοὶ Δαλὰν τῆ υἱοῦ τῆ Βαναὰν, υἱοὶ Νεκωδὰν ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. Βὰν

38. Καὶ

v. 22. τριακόσιοι) διακόσιοι. v. 23. τριάκοντα) εἷς. v. 24. υἱοὶ Ἰεδδὲ) οἱ υἱοὶ ἰεδδοὺ. ibid. Ἀνασειβ) σανασὶβ. ib. ἐννακόσιοι) ὀκτακόσιοι. ib. χίλιοι) διακόσιοι. v. 25. διακόσιοι) deest. ibid. Χαρμῆ) χαρμὶ. ib. χίλιοι) διακόσιοι. v. 26. Οἱ δὲ Λευῖται υἱοὶ Ἰησουὲ, καὶ Καδμιήλε) οἱ λευῖται θεὶ υἱοὶ ἰησὲ, καὶ καδοήλου. v. 27. υἱοὶ ἱεροψ.) οἱ ἱεροψάλται. ibid. τεσσαρακονταοκτώ.) εἰκοσιοκτώ. v. 28. Δακεβῖ) δακεβ. ibid. Σαβεῖ, οἱ πάντες) τωβὶς, πάντες. v. 29. Ταβὼθ) ταβαὼθ. ibid. Σσσὰ) σουδὰ. ibid. Ἀγγαβὰ) ἀγραβὰ. v. 30. Γαβὰ) ἀκκαβὰ. ibid. Ἀνναὲν) ἀνὰν. v. 31. Δεσαὰν) δαισὰν. ibid. Γαζηρὰ) καζηρὰ. ib. Ἀσαναὰ, υἱοὶ Μαανὶ) ἀσσανὰ, υἱοὶ μανὶ. ib. Ἀκὲμ - - fin.) ἀκὲφ, υἱοὶ ἀχιβὰ, υἱοὶ ἀσὲβ, υἱοὶ Φαρακειμ, υἱοὶ βασαλὲμ. v. 32. Νασὶθ) νασὶ. v. 33. Ἀσσαφφιωθ, υἱοὶ Φαριδὰ, υἱοὶ Ἰεηλὶ) ἀσσαπφιωθ, υἱοὶ Φαριρὰ, υἱοὶ ἰεηλὶ. ibid. Σαφυθὶ) σαφυὶ. v. 34. Σαρωθιὲ, υἱοὶ Μασίας) σαρωθὶ, υἱοὶ μισαίας. ibid. Σαβὰς) σουβὰ. ib. Βαρωδεὶς - - fin.) βαρωδὶς, υἱοὶ σαφὰγ, υἱοὶ ἀλωὰμ. v. 36. Θελσὰς) θελερσὰς. ibid. Χαρααθαλὰρ, καὶ Ἀλάρ.) χαρααθαλὰν, καὶ ἀαλὰρ. v. 37. Βὰν) βαναὰν.

38. Καὶ ἐκ τῶν ἱερέων οἱ ἐμποιέμενοι ἱερωσύνης, καὶ ἀχ εὑρέθησαν. υἱοὶ Ὀδδία, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Ἰοδδὲς τῦ λαβόντος Αὐγίαν γυναῖκα τῶν θυγατέρων Ζορζελλαίου, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

39. Καὶ τούτων ζητηθείσης τῆς γενικῆς γραφῆς ἐν τῷ καταλοχισμῷ, καὶ μὴ εὑρεθείσης, ἐχωρίσθησαν τῦ ἱερατεύειν.

40. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Νεεμίας καὶ Ἀτθαρίας, μὴ μετέχειν τῶν ἁγίων αὐτοὺς, ἕως ἂ ἀναστῇ ἀρχιερεὺς ἐνδεδυμένος τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

41. Οἱ δὲ πάντες ἦσαν Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδεκαετῦς καὶ ἐπάνω χωρὶς παίδων καὶ παιδισκῶν, μυριάδες τέσσαρες διχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα. παῖδες τέτων καὶ παιδίσκαι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. ψάλται καὶ ψαλτῳδοὶ, διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

42. Καὶ κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, καὶ ἵπποι ἑπτακισχίλιοι τριακονταεξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε, ὑποζύγια πεντακισχίλια πεντακόσια εἰκοσιπέντε.

43. Καὶ ἐκ τῶν ἡγεμένων κατὰ τὰς πατριὰς, ἐν τῷ παραγίνεθαι αὐτὲς εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Θεοῦ, τὸ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἠύξαντο ἐγεῖραι τὸν οἶκον ἐπὶ τῦ τόπου αὐτῦ κατὰ τὴν αὐτῶν δύναμιν,

44. καὶ δῶναι εἰς τὸ ἱερὸν γαζοφυλάκιον τῶν ἔργων, χρυσίε μνᾶς χιλίας, καὶ ἀργυρίε μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ στολὰς ἱερατικὰς ἑκατόν.

45. Καὶ κατῳκίθησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τῦ λαῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ τῇ χώρᾳ, οἵτε ἱεροψάλται, καὶ οἱ θυρωροὶ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν.

46. Ἐνσάντος δὲ τῦ ἑβδόμου μηνὸς, καὶ ὄντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις, συνήχθησαν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ εὐρύχωρον τῦ πρώτε πυλῶνος τῦ πρὸς τὴν ἀνατολήν.

47. Καὶ κατασὰς Ἰησοῦς ὁ τῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τῦ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ τούτε ἀδελφοὶ, ἡτοίμασαν τὸ θυσιαςήριον τῦ Θεῦ τῦ Ἰσραὴλ,

48. προσενέγκαι ἐπ᾽ αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωϋσέως βίβλῳ τῦ ἀνθρώπου τῦ Θεοῦ διηγορευμένοις.

49. Καὶ ἐπισυνήχθησαν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ κατώρθωσαν τὸ θυσιαςήριον ἐπὶ τῦ τόπου αὐτῦ, ὅτι ἐν ἔχθρᾳ ἦσαν αὐτοῖς, καὶ κατίσχυσαν αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀνέφερον θυσίας κατὰ τὸν καιρὸν, καὶ ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, τὸ πρωϊνὸν καὶ τὸ δειλινόν.

v. 38. Ἀκκὼς, υἱοὶ Ἰοδδοὺς) ἀκβὼς, υἱοὶ ἰαδδοὺ. ibid. Ζορζελλαίου) Φαηζελδαΐε. v. 39. μὴ εὑρεθείσης) præfigit καὶ. v. 40. ἁγίων αὐτὲς, ἕως ἂ ἀναστῇ) ἁγίων ἕως ἀναστῇ. v. 41. ἦσαν Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδ. χωρὶς) ἰσραὴλ ἦσαν ἀπὸ δωδεκαετοῦς καὶ ἐπάνω χωρὶς. ibid. τριακόσιοι τριακονταεπτά.) τριακόσιοι ἑξήκοντα. παῖδες τέτων καὶ παιδίσκαι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. v. 42. Καὶ κάμηλοι) καὶ deeſt. v. 45. ἐκ τῦ λαῦ ἐν) ἐκ τῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐν. v. 46. πρὸς τὴν ἀνατολήν.) πρὸς τῇ ἀνατολῇ. v. 47. τῦ Ἰσραὴλ) absque articulo. v. 48. ἐπ᾽ αὐτὸ) ἐπ᾽ αὐτοῦ. v. 49. τόπου αὐτοῦ) τόπου αὐτῶν. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo.

ν. 50. Καὶ ἠγάγοσαν τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ὡς ἐπιτέτακται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ θυσίας καθ' ἡμέραν, ὡς προσῆκον ἦν.

ν. 51. Καὶ μετὰ ταῦτα προσφορὰς ἐνδελεχισμοῦ, καὶ θυσίας σαββάτων καὶ νεμηνιῶν καὶ ἑορτῶν πασῶν ἡγιασμένων.

ν. 52. Καὶ ὅσοι ἠύξαντο εὐχὴν τῷ Θεῷ, ἀπὸ τῆς νεμηνίας τοῦ ἑβδόμου μηνὸς ἤρξαντο προσφέρειν θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἔπω ᾠκοδόμητο.

ν. 53. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τέκτοσι, καὶ βρωτὰ, καὶ ποτὰ, καὶ κάρρα τοῖς Σιδωνίοις καὶ Τυρίοις εἰς τὸ παράγειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ Λιβάνου ξύλα κέδρινα, διαφέρειν χεδίας εἰς τὸν Ἰόππης λιμένα, κατὰ τὸ πρόσταγμα τὸ γραφὲν αὐτοῖς παρὰ Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως.

ν. 54. Καὶ τῷ δευτέρῳ ἔτει παραγενόμενος εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ μηνὸς δευτέρου, ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλὴμ.

ν. 55. καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τῇ νεμηνίᾳ τοῦ δευτέρου μηνὸς, τοῦ δευτέρου ἔτους, ἐν τῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

ν. 56. Καὶ ἔστησαν τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Κυρίου. καὶ ἔστη Ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ Καδμιὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰησοῦ Ἡμαδαβοὺν, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωδὰ τοῦ Ἡλιαδὰδ σὺν τοῖς υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς, πάντες οἱ Λευῖται ὁμοθυμαδὸν ἐργοδιῶκται, ποιοῦντες εἰς τὰ ἔργα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ οἰκοδόμοι τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καδωὴλ Ἡλιαδὲν

ν. 57. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι μετὰ μουσικῶν καὶ σαλπίγγων, καὶ οἱ Λευῖται οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ ἔχοντες τὰ κύμβαλα, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ, καὶ εὐλογοῦντες κατὰ Δαυὶδ βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ.

ν. 58. Καὶ ἐφώνησαν δι' ὕμνων ὁμολογοῦντες τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἡ χρηστότης αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν παντὶ Ἰσραήλ.

ν. 59. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσάλπισαν καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ ἐγέρσει τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου.

ν. 60. Καὶ ἦλθοσαν ἐκ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν προκαθημένων κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν, οἱ πρεσβύτεροι οἱ πρεσωρακότες τὸν πρὸ τούτου οἶκον πρὸς τὴν τούτου οἰκοδομὴν μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου·

ν. 61. καὶ πολλοὶ διὰ σαλπίγγων καὶ χαρᾶς μεγάλῃ φωνῇ·

ν. 62. ὥστε τὸν λαὸν μὴ ἀκούειν τῶν σαλ-

v. 50. ἠγάγοσαν τῆς) ἠγάγοσαν τὴν τῆς. v. 53. καὶ βρωτὰ, καὶ ποτὰ) transposita. ibid. κάρρα) χάρρα. ib. Κύρε Περσῶν) κύρε τοῦ περσῶν. v. 55. τὸν οἶκον) τὸν ναὸν. v. 56. Καδωὴλ) καδμιὴλ. ibid. Ἰησοῦ) abest. ib. Ἡλιαδὲν) ἡλιαδὰδ. ib. τοῦ Θεοῦ.) τοῦ κυρίου. v. 57. οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ) absque articulo. v. 58. ὁμολογοῦντες) εὐλογοῦντες. v. 59. οἴκου τοῦ Κυρίου) οἴκου κυρίε. v. 60. οἱ προεωρακότες) οἱ ἑωρακότες. ibid. κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου.) κλαυθμοῦ καὶ κραυγῆς μεγάλης. v. 61. φωνῇ) τῇ φωνῇ.

σαλπίγγων διὰ τὸν κλαυθμὸν τῦ λαοῦ. ὁ γὰρ ὄχλος ἦν ὁ σαλπίζων μεγάλως, ὥστε μακρόθεν ἀκούεσθαι.

63. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐχθροὶ τῆς Φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, ἦλθοσαν ἐπιγνῶναι τίς ἡ φωνὴ τῶν σαλπίγγων.

64. Καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας οἰκοδομοῦσι τὸν λαὸν τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

65. Καὶ προσελθόντες τῷ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν, λέγουσιν αὐτοῖς· συνοικοδομήσομεν ὑμῖν.

66. Ὁμοίως γὰρ ὑμῖν ἀκούομεν τῦ Κυρίῳ ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἐπιθύομεν ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσβασαρὲθ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἐντεῦθα ὃς μετήγαγεν ἡμᾶς ἐνταῦθα.

67. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς, καὶ οἱ ἡγέμενοι τῶν πατριῶν τῦ Ἰσραήλ. οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

68. Ἡμεῖς γὰρ μόνοι οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ τῦ Ἰσραὴλ ἀκολούθως οἷς προσέταξεν ἡμῖν Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν.

69. Τὰ δὲ ἔθνη τῆς γῆς ἐπικοιμώμενα τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ πολιορκοῦντες, εἶργον τὸ οἰκοδομεῖν.

70. Καὶ ἐπιβελὰς καὶ δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις ποιέμενοι, ἀπεκώλυσαν τῦ ἐπιτελεσθῆναι τὴν οἰκοδομὴν πάντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τῦ βασιλέως Κύρυ. καὶ εἰρχθησαν τῆς οἰκοδομῆς ἔτη δύο, ἕως τῆς Δαρείυ βασιλείας.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΕΝ δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς τῦ Δαρείου βασιλείας, ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος, καὶ Ζαχαρίας ὁ τῦ Ἀδδὼ, οἱ προφῆται, ἐπὶ τὲς Ἰουδαίυς τὲς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίυ Θεῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς.

2. Τότε ςὰς Ζοροβάβελ ὁ τῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τῦ Ἰωσεδὲκ, ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τῦ Κυρίυ τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, συνόντων τῶν προφητῶν τῦ Κυρίυ, βοηθόντων αὐτοῖς.

3. Ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ παρῆν πρὸς αὐτὲς Σισίννης ὁ ἔπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβυζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι αὐτῦ, καὶ εἶπαν αὐτοῖς.

4. Τίνος ὑμῖν συντάξαντος, τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομεῖτε, καὶ τὴν ςέγην ταύτην καὶ τ' ἄλλα πάντα ἐπιτελεῖτε; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι οἱ ταῦτα ἐπιτελοῦντες;

5. Καὶ ἔχοσαν χάριν, ἐπισκοπῆς γενομένης ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, παρὰ τῦ Κυρίου οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων·

6. καὶ οὐκ ἐκωλύθησαν τῆς οἰκοδομῆς, μέχρι τῦ ὑποσημανθῆναι Δαρείῳ περὶ αὐτῶν, καὶ προσφωνηθῆναι.

v. 65. συνοικοδομήσομεν) συνοικοδομήσωμεν. v. 66. ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσβασαρὲθ) ἀφ' ἡμερῶν ἀσβακαφὰς. ibid. ἐντεῦθα.) ἐνταῦθα. v. 67. ἔπαν) ἔπεν. ibid. τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 70. Καὶ ἐπιβελὰς καὶ δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις) καὶ βελὰς καὶ δημαγωγοῦντες, καὶ συστάσεις. ibid. ἐπιτελεσθῆναι) ἀποτελεσθῆναι. CAP. VI. v. 1. τῦ Δαρείυ) δαρείου. v. 3. συνεταῖροι αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 4. τ' ἄλλα) τὰ ἄλλα. ibid. τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι) καὶ τίνες εἰσὶν οἰκοδόμοι. v. 6. μέχρι τοῦ ὑποσημανθῆναι) μέχρις οὗ ἀποσημανθῆναι.

7. ἈΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ ἮΣ ἜΓΡΑΨΕ ΔΑΡΕΙΩ, ΚΑΙ͂ ἈΠΕΣΤΕΙΛΕΝ, Σισίννης ὁ ἔπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβαζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι οἱ ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόνες, Βασιλεῖ Δαρείῳ χαίρειν.

8. Πάντα γνωστὰ ἔστω τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ, ὅτι παραγενόμενοι εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, κατελάβομεν τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει οἰκοδομοῦντας οἶκον τῷ Κυρίῳ μέγαν, καινὸν διὰ λίθων ξυστῶν καὶ πολυτελῶν, ξύλων τιθεμένων ἐν τοῖς τοίχοις,

σπουδὴν 9. καὶ τὰ ἔργα ἐκεῖνα ἐπὶ σπουδῆς γινόμενα, καὶ εὐοδέμενον τὸ ἔργον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσῃ δόξῃ καὶ ἐπιμελείᾳ συντελέμενον.

συντελέμενα 10. Τότε ἐπυνθανόμεθα τῶν πρεσβυτέρων τούτων, λέγοντες· τίνος ὑμῖν προστάξαντος, οἰκοδομεῖτε τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὰ ἔργα ταῦτα θεμελιοῦτε;

11. Ἐπερωτήσαμεν οὖν αὐτοὺς, ἕνεκεν τοῦ γνωρίσαι σοι, καὶ γράψαι σοι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀφηγεμένους, καὶ τὴν ὀνοματογραφίαν ἠτοίμεν αὐτοὺς τῶν

προκαθημένων προκαθηγεμένων.

12. Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες· ἡμεῖς ἐσμὲν παῖδες τοῦ Κυρίου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

13. Καὶ ᾠκοδόμητο οἶκος ἔμπροσθεν ἐτῶν πλειόνων διὰ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ, καὶ ἐπετελέσθη.

14. Καὶ ἐπεὶ οἱ πατέρες ἡμῶν παραπικράναντες ἥμαρτον εἰς τὸν Κύριον τοῦ Ἰσραὴλ τὸν ἐράνιον, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως τῆς Βαβυλωνίας, βασιλέως τῶν Χαλδαίων.

15. Τόν τε οἶκον καθελόντες ἐνεπύρισαν, καὶ τὸν λαὸν ᾐχμαλώτευσαν εἰς Βαβυλῶνα.

16. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει βασιλεύοντος Κύρου χώρας Βαβυλωνίας, ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Κῦρος τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομηθῆναι,

17. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπηρείσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ ναῷ, πάλιν ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ παρεδόθη Ζοροβάβελ καὶ Σαναβασσάρῳ τῷ ἐπάρχῳ·

18. καὶ ἐπετάγη αὐτῷ ἀπενέγκαντι πάντα ταῦτα τὰ σκεύη ἀποθεῖναι ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι ἐπὶ τοῦ τόπου.

19. Τότε ὁ Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος παραγενόμενος ἐνεβάλετο τοὺς θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ,

v. 7. ἈΠΕΣΤΕΙΛΕΝ) ἈΠΕΣΤΕΙΛΑΝ. v. 8. ξυστῶν καὶ πολυτ.) καὶ deest. v. 9. σπουδὴν) σπουδῆς. ibid. συντελέμενα) συντελέμενον. v. 11. ἕνεκεν) εἵνεκεν. ibid. προκαθημένων) προκαθηγεμένων. v. 12. ἡμεῖς ἐσμὲν) ἐσμὲν. v. 14. τῆς Βαβυλωνίας) βαβυλῶνος. v. 16. οἰκοδομηθῆναι) οἰκοδομῆσαι. v. 17. ἀργύρεα) ἀργυρᾶ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. Βαβυλῶνι) βαβυλωνίᾳ. ib. Ζοροβάβελ καὶ Σαναβασσάρῳ) σαβανασσάρῳ ζοροβάβελ. v. 18. ἀπενέγκαντι ταῦτα τὰ σκ.) καὶ ἀπήνεγκε πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. ibid. Κυρίου τοῦτον) τοῦτον abeſt. v. 19. Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος) σαβανάσσαρος. ibid. τοῦ Κυρίου) κυρίου.

σαλὴμ, καὶ ἀπ' ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν οἰκοδομούμενος οὐκ ἔλαβε συντέλειαν.

20. Νῦν οὖν εἰ κρίνεται, βασιλεῦ, ἐπισκεπήτω ἐν τοῖς βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις τοῦ Κύρου·

21. καὶ ἐὰν εὑρίσκητε μετὰ τῆς γνώμης Κύρου τοῦ βασιλέως γενομένην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου Κυρίου τοῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ κρίνηται τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ἡμῶν, προσφωνησάτω ἡμῖν περὶ τούτων.

22. Τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος προσέταξεν ἐπισκέψασθαι ἐν τοῖς βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις τοῖς κειμένοις ἐν Βαβυλῶνι, καὶ εὑρέθη ἐν Ἐκβατάνοις, τῇ βάρει τῇ ἐν Μηδείᾳ χώρᾳ, τόμος εἷς, ἐν ᾧ ὑπεμνημάτιστο τάδε.

23. Ἔτους πρώτου βασιλεύοντος Κύρου, βασιλεὺς Κῦρος προσέταξε τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἰκοδομῆσαι, ὅπου ἐπιθύουσι διὰ πυρὸς ἐνδελεχοῦς·

24. ὃ τὸ ὕψος πηχῶν ἑξήκοντα, πλάτος πηχῶν ἑξήκοντα, διὰ δόμων λιθίνων ξυσῶν τριῶν, καὶ δόμου ξυλίνου ἐγχωρίου καινοῦ ἑνός, καὶ τὸ δαπάνημα δοθῆναι ἐκ τοῦ οἴκου Κύρου τοῦ βασιλέως.

25. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ οἴκου Κυρίου, τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἀπήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, ἀποκατασταθῆναι εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἃ ἦν κείμενα, ὅπως τεθῇ ἐκεῖ.

26. Προσέταξε δὲ ἐπιμεληθῆναι Σισίννῃ ἐπάρχῳ Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβουζάνῃ, καὶ τοῖς συνεταίροις, καὶ τοῖς ἀποτεταγμένοις ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόσιν ἀπέχεσθαι τοῦ τόπου, ἐᾶσαι δὲ τὸν παῖδα τοῦ Κυρίου Ζοροβάβελ, ἔπαρχον δὲ τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, τὸν οἶκον Κυρίου ἐκεῖνον οἰκοδομεῖν ἐπὶ τοῦ τόπου.

27. Καὶ ἐγὼ ἐπέταξα ὁλοχερῶς οἰκοδομῆσαι καὶ ἀτενίσαι, ἵνα συμποιῶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων, μέχρις τοῦ ἐπιτελεσθῆναι τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου.

28. Καὶ ἀπὸ τῆς φορολογίας κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης ἐπιμελῶς σύνταξιν δίδοσθαι τούτοις τοῖς ἀνθρώποις εἰς θυσίας τῷ Κυρίῳ, Ζοροβάβελ ἐπάρχῳ εἰς ταύρους, καὶ κριοὺς, καὶ ἄρνας,

29. ὁμοίως δὲ καὶ πυρὸν, καὶ ἅλα, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον ἐνδελεχῶς καθ' ἐνιαυτὸν, καθὼς ἂν οἱ ἱερεῖς οἱ ἐν Ἰερουσαλὴμ ὑπαγορεύσωσιν ἀναλίσκεσθαι καθ' ἡμέραν ἀναμφισβητήτως·

30. ὅπως προσφέρωνται σπονδαὶ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν παίδων, καὶ προσεύχωνται περὶ τῆς αὐτῶν ζωῆς.

31. Καὶ προσέταξεν ἵνα ὅσοι ἂν παραβῶσιν τί τῶν προειρημένων καὶ τῶν προσγεγραμμένων, ἢ καὶ ἀκυρώσωσιν, ληφθῆναι ξύλον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ, καὶ

ἀναμφισβήτητος

V. 22. βασιλικοῖς) non habet. ibid. τόμος εἷς, ἐν ᾧ ὑπεμνημάτιστο) τόπος εἷς, ἐν ᾧ ὑπομνημάτισε. V. 25. τὰ χρύσεα, καὶ τὰ ἀργύρεα) τά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἃ. V. 26. ἐᾶσαι τὸν π. τοῦ Κυρ.) ἐᾶσαι δὲ τὸν παῖδα κυρίου. ibid. Κυρίου) τοῦ κυρίου. V. 27. Καὶ ἐγὼ) addit δὲ. ibid. τῶν Ἰουδαίων) τῆς ἰουδαίας. ib. μέχρις) μέχρι. V. 28. εἰς θυσίας) εἰς θυσίαν. V. 29. ἀναμφισβήτητος) ἀναμφισβητήτως. V. 31. προσέταξεν - - ληφθῆναι) προστάξαι ἵνα ὅσοι ἐὰν παραβῶσι τί τῶν γεγραμμένων καὶ ἀκυρώσωσι, ληφθῆναι.

καὶ ἐπὶ τούτῳ κρεμασθῆναι, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῦ εἶναι βασιλικά.

32. Διὰ ταῦτα καὶ ὁ Κύριος, ᾧ τὸ ὄνομα αὐτῦ ἐπικέκληται ἐκεῖ, ἀφανίσαι πάντα βασιλέα καὶ ἔθνος, ὃς ἐκλενεῖ τὴν χεῖρα αὐτῦ κωλῦσαι ἢ κακοποιῆσαι τὸν οἶκον τῦ Κυρίου ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

33. Ἐγὼ βασιλεὺς Δαρεῖος δεδογμάτικα ἐπιμελῶς κατὰ ταῦτα γίνεσθαι.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΤΟΤΕ Σισίννης ὁ ἔπαρχος κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβυζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι κατακολουθήσαντες τοῖς ὑπὸ τῦ βασιλέως Δαρείῳ προσαγεῖσιν,

2. ἐπεσάτων τῶν ἱερῶν ἔργων, ἐπιμελέστερον συνεργοῦντες τοῖς πρεσβυτέροις τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱεροσάταις. ἱερέων

3. Καὶ εὐοδία ἐγίνετο τὰ ἱερὰ ἔργα, προφητευόντων Ἀγγαίῳ καὶ Ζαχαρίῳ τῶν προφητῶν.

4. Καὶ συνετέλεσαν ταῦτα διὰ προστάγματος τῦ Κυρίῳ Θεῦ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τῆς γνώμης Κύρου καὶ Δαρείῳ καὶ Ἀρταξέρξῃ βασιλέων Περσῶν, ἕως τῦ ἕκτῳ ἔτους Δαρείῳ βασιλέως Περσῶν.

5. Συνετελέσθη ὁ οἶκος ὁ ἅγιος ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος μηνὸς Ἀδαρ τῦ ἕκτῳ ἔτους βασιλέως Δαρείῳ.

6. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, οἱ προσεθέντες, ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωσέως βίβλῳ.

7. Καὶ προσήνεγκαν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῦ ἱερῦ τῦ Κυρίῳ ταύρους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἄρνας τετρακοσίους,

8. χιμάρους ὑπὲρ ἁμαρτίας παντὸς τῦ Ἰσραὴλ δώδεκα πρὸς ἀριθμὸν, ἐκ τῶν φυλάρχων τῦ Ἰσραὴλ δώδεκα.

9. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται κατὰ φυλὰς ἐξολισμένοι ἐπὶ τῶν ἔργων Κυρίῳ τῦ Θεῦ Ἰσραὴλ ἀκολούθως τῇ Μωσέως βίβλῳ, καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος.

10. Καὶ ἠγάγοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τὸ πάσχα ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῦ πρώτου μηνὸς, ὅτε ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἅμα,

11. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ τῆς αἰχμαλωσίας, ὅτι ἡγνίσθησαν· ὅτι οἱ Λευῖται ἅμα πάντες ἡγνίσθησαν.

12. Καὶ ἔθυσαν τὸ πάσχα πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἑαυτοῖς.

13. Καὶ ἐφάγοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, πάντες οἱ χωρισθέντες ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ζητοῦντες τὸν Κύριον.

14. Καὶ ἠγάγοσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας εὐφραινόμενοι ἔναντι τῦ Κυρίῳ·

15. ὅτι μετέστρεψε τὴν βουλὴν τῦ βασιλέως

v. 31. ἐπὶ τούτῳ) ἐπ' αὐτῦ. v. 32. τῦ Κυρίου) absque articulo. CAP. VII. v. 1. ὁ ἔπαρχος) absque articulo. v. 2. τῶν ἱερέων) τῶν ἰουδαίων. v. 4. τῦ Κυρίου) absque articulo. ibid. Κύρου) τοῦ κύρου. ib. ἕως τῦ ἕκτῳ ἔτους Δαρείου βασιλέως Περσῶν) non habet. v. 6. Μωσέως) μωυσέως. v. 9. τῦ Θεοῦ) θεῦ. ibid. Μωσέως) μωυσέως. v. 14. τῦ Κυρίου.) absque articulo.

σιλέως Ἀσυρίων ἐπ' αὐτὸς, κατισχύσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα Κυρίε Θεε Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ μεταγενέσερος τούτων ἐγὶ, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξε τε Περσῶν βασιλέως, προσέβη Ἔζρας Σαραίε τε Ἐζεριε, τε Χελκίε, τε Σαλήμε,

2. τε Σαδδέκε, τε Ἀχιτώβ, τε Ἀμαρίε, τε Ἐζίε, τε Μαρεμὼθ, τε Ζαραίε, τε Σαβία, τε Βοκκὰ, τε Ἀβισσαὶ, τε Φινεὲς, τε Ἐλεάζαρ, τε Ἀαρὼν τε ἱερέως τε πρώτε.

3. Οὗτος Ἔζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος ὡς γραμματεὺς εὐφυὴς ὢν ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως τῷ ἐκδεδομένῳ ὑπὸ τε Θεε τε Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δόξαν, εὑρόντι χάριν ἐνώπιον αὐτε ἐπὶ πάντα τὰ ἀξιώματα αὐτε.

5. Καὶ συνανέβησαν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶν ἱερέων, καὶ Λευιτῶν, καὶ ἱεροψαλτῶν, καὶ θυρωρῶν, καὶ ἱεροδούλων εἰς Ἱεροσόλυμα,

Ἀρταρ- 6. ἔτες ἑβδόμου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί. ἔτος ὁ ἐνιαυτὸς ἕβδομος τῷ βασιλεῖ. ἐξελθόντες γὰρ ἐκ Βαβυλῶνος τῇ νεμηνίᾳ τε πρώτε μηνὸς, ἐν τῇ νεμηνίᾳ τε πέμπτε μηνὸς παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς εὐοδίαν παρὰ τε Κυρίε ἐπ' αὐτῷ. ξέρξου

7. Ὁ γὰρ Ἔζρας πολλὴν ἐπιστήμην περιεῖχεν εἰς τὸ μηδὲν παραλιπεῖν τῶν ἐκ τε νόμου Κυρίου καὶ τῶν ἐντολῶν, διδάξαι τὸν πάντα Ἰσραὴλ πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα.

8. Προσπεσόντος δὲ τε γραφέντος προσάγματος παρὰ Ἀρταξέρξε τε βασιλέως πρὸς Ἔζραν τὸν ἱερέα καὶ ἀναγνώστην τε νόμου Κυρίε, ὅ ἐστιν ἀντίγραφον τὸ ὑποκείμενον. Ἀρταρξέρξε

9. Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἔζρᾳ τῷ ἱερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ τε νόμου Κυρίε χαίρειν. Ἀρταρξέρξης

10. Καὶ τὰ φιλάνθρωπα ἐγὼ κρίνας, προσέταξα τὲς βελομένες ἐκ τε ἔθνες τῶν Ἰουδαίων αἱρετίζοντας, καὶ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, τῶνδε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ συμπορεύεσθαί σοι εἰς Ἱερουσαλήμ. ὄντων δὲ αὐτῶν

11. Ὅσοι οὖν ἐνθυμῆνται, συνεξορμάσθωσαν, καθάπερ δέδοκταί μοί τε καὶ τοῖς ἑπλὰ φίλοις συμβελευταῖς· συνεξορμάτωσαν

12. ὅπως

CAP. VIII. v. 1. Ἔζρας Σαραίου τε Ἐζερίου) ἔσδρας ἀζαραίου, τε ζεχρίου. v. 2. Ἐζίου) ὀζίου. ibid. τε Μαρεμὼθ, τε Ζαραΐε, τε Σακΐε) non habet. ib. Ἀβισσαὶ) ἀβισαΐ. v. 3. Ἔζρας) ἔσδρας. ibid. νόμῳ Μωυσέως) transpositа. v. 5. Ἱεροσόλυμα) ἱερουσαλήμ. v. 6. Ἀρταρξέρξα) ἀρταξέρξου. ibid. ὁ ἐνιαυτὸς) absque articulo. ib. ἐν τῇ νουμηνίᾳ τε πέμπτε μηνὸς) desiderantur. ib. εἰς Ἱεροσόλυμα) εἰς ἱερουσαλήμ. ib. παρὰ τε Κυρίε) adjicit ἐπ' αὐτῷ. v. 5. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. ibid. καὶ τῶν ἐντολῶν) καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν. ib. τὸν πάντα Ἰσραὴλ πάντα τὰ δικ. καὶ τὰ κρ.) πάντα τὸν ἰσραὴλ δικαιώματα καὶ κρίματα. v. 8. Ἀρταρξέρξου τε βασ.) ἀρταξέρξου βασιλέως. ibid. Ἔζραν) ἔσδραν. v. 9. Ἀρταρξέρξης Ἔζρᾳ) ἀρταξέρξης ἔσδρᾳ. v. 10. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν) καὶ τῶν δὲ ἐν. v. 11. συνεξορμάτωσαν) συνεξορμάδωσαν.

12. ὅπως ἐπισκέψωνται τὰ καλὰ τὴν Ἰωδαίαν καὶ Ἰερουσαλὴμ, ἀκολόθως ὡς ἔχει ἐν τῷ νόμῳ τῦ Κυρίε·

13. καὶ ἀπενεγκεῖν δῶρα τῷ Κυρίῳ τῦ Ἰσραὴλ, ἃ ἠυξάμην ἐγώ τε καὶ οἱ Φίλοι εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ πᾶν χρυσίον καὶ ἀργύριον ὃ ἐὰν εὑρεθῇ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Βαβυλωνίας τῷ Κυρίῳ εἰς Ἰερουσαλὴμ, σὺν τῷ δεδωρημένῳ ὑπὸ τῦ ἔθνες εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Κυρίε Θεοῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἰερουσαλήμ,

14. συναχθῆναι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εἰς ταύρες καὶ κριὲς καὶ ἄρνας, καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα·

15. ὥςε προσενεγκεῖν θυσίας τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον τῦ Θεῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἰερουσαλήμ.

16. Καὶ πάντα ὅσα ἐὰν βάλῃ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ποιῆσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, ἐπιτέλει καλὰ τὸ θέλημα τῦ Θεῦ σε.

17. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ Κυρίε τὰ διδόμενά σοι εἰς τὴν χρείαν τῦ ἱεροῦ τῦ Θεῦ σε τῦ ἐν Ἰερουσαλήμ·

18. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τῦ ἱερῦ τῦ Θεῦ σου, δώσεις ἐκ τῦ βασιλικοῦ γαζοφυλακίε. ἱεροῦ

19. Κἀγὼ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης προσέταξα τοῖς γαζοφύλαξι Συρίας καὶ Φοινίκης, ἵνα ὅσα ἐὰν ἀποςείλῃ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώςης τῦ νόμε τῦ Θεῦ τῦ ὑψίςου, ἐπιμελῶς διδῶσιν αὐτῷ ἕως ἀργυρίε ταλάντων ἑκατὸν, Ἀρταρξέρξης

20. ὁμοίως δὲ καὶ ἕως πυρῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ οἴνε μετρητῶν ἑκατόν·

21. καὶ ἅλλα ἐκ πλήθους πάντα κατὰ τὸν τῦ Θεοῦ νόμον ἐπιτελεθήτω ἐπιμελῶς τῷ Θεῷ τῷ ὑψίςῳ, ἵνεκεν τῦ μὴ γενέσθαι ὀργὴν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

22. Καὶ ὑμῖν δὲ λέγεται, ὅπως πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς Λευίταις, καὶ τοῖς ἱεροψάλταις, καὶ Θυρωροῖς, καὶ ἱεροδύλοις, καὶ πραγματικοῖς τῦ ἱεροῦ τούτε μηδεμία Φορολογία, μηδὲ ἄλλη ἐπιβολὴ γίγνηται, καὶ ἐξεσίαν μηδένα ἔχειν ἐπιβαλεῖν τι τούτοις. ἄλλα βλὴ

23. Καὶ σὺ, Ἔζρα, κατὰ τὴν σοφίαν τῦ Θεῦ, ἀνάδειξον κριτὰς καὶ δικαςὰς, ὅπως δικάζωσιν ἐν ὅλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ, πάντας τὺς ἐπισαμένες τὸν νόμον τῦ Θεῦ σου, καὶ τὺς μὴ ἐπισαμένες δὲ διδάξεις.

24. Καὶ πάντες ὅσοι ἐὰν παραβαίνωσι τὸν νόμον τῦ Θεῦ σου καὶ τὸν βασιλικὸν, ἐπιμελῶς κολαθήσονται, ἐάν τε καὶ θανάτῳ, ἐάν τε καὶ τιμωρίᾳ, ἢ ἀργυρικῇ ζημίᾳ, ἢ ἀπαγωγῇ. παραβαίνωσι

25. Καὶ εἶπεν Ἔζρας ὁ γραμματεὺς· εὐλογητὸς μόνος ὁ Κύριος τῶν πατέρων μϐ,

v. 12. ὡς ἔχει) ᾧ ἔχει. ibid. τῦ Κυρίου) κυρίου. v. 13. Βαβυλωνίας) addit τῷ κυρίῳ. v. 14. τὸ χρυσίον) τότε χρυσίον. v. 15. τῦ Θεοῦ) τοῦ κυρίου θεῦ. v. 17. τῦ ἐν Ἰερουσαλήμ·) non habet. v. 18. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τῦ ἱεροῦ τοῦ Θεῦ σου) omnia desiderantur. ibid. ἐκ τῦ ἱεροῦ) ἐκ τοῦ βασιλικοῦ. v. 19. Κἀγὼ δὲ ὁ βασιλ. Ἀρταξ.) κἀγὼ ἰδοὺ ἀρταξέρξης βασιλεὺς. ibid. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. v. 21. ἐπὶ τὴν βασιλείαν) εἰς τὴν βασιλείαν. v. 22. τοῖς ἱεροψάλταις) absque articulo. ibid. ἄλλα βλὴ γίγνηται, καὶ ἐξεσίαν μηδένα ἔχειν) ἄλλη ἐπιβλὴ γίνηται, καὶ μηδένα ἐχειν ἐξουσίαν. v. 23. ἐπισαμένους δὲ) δὲ abest. v. 24. ἐὰν παραβαίνωσι) ἂν παραβαίνωσι. v. 25. ὁ Κύριος) κύριος ὁ θεὸς.

με, ὁ δὲς ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν τῦ Βασιλέως, δοξάσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

26. Καὶ ἐμὲ ἐτίμησεν ἐναντίον τῦ βασιλέως, καὶ τῶν συμβεβουλευκότων, καὶ πάντων τῶν φίλων, καὶ μεγιστάνων αὐτοῦ. συμβασιλευόντων

27. Κἀγὼ εὐθαρσὴς ἐγενόμην κατὰ τὴν ἀντίληψιν Κυρίε τῦ Θεῦ με, καὶ συνήγαγον ἐκ τῦ Ἰσραὴλ ἄνδρας, ὥστε συναναβῆναί μοι.

28. Καὶ ἔτοι οἱ προηγούμενοι κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ τὰς μεριδαρχίας, οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμῦ ἐκ Βαβυλῶνος ἐν τῇ βασιλείᾳ * Ἀρταξέρξε τῦ βασιλέως. ἀναβαίνοντες * Ἀρταξέρξε

29. Ἐκ τῶν υἱῶν Φινεὲς, Γηρσών· ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθάμαρ, Γαμαλιήλ· ἐκ τῶν υἱῶν Δαυὶδ, Λατλὲς ὁ Σεχενίε. Γαμαὴλ Ἀτλὲς

30. Ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτῦ ἀπεγράφησαν ἄνδρες ἑκατὸν πεντήκοντα. ἀπὸ γραφῆς

31. Ἐκ τῶν υἱῶν Φααὲθ Μωαὲβ, Ἐλιαωνίας Ζαραίε, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες διακόσιοι.

32. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζαθόης, Σεχενίας Ἰεζήλε, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες τριακόσιοι· ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ Ἰωνάθου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι πεντήκοντα.

33. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἠλὰμ, Ἰεσίας Γοθολίε, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα. Ἐλαὰμ

34. Ἐκ τῶν υἱῶν Σαφατίου, Ζαραΐας Μιχαήλου, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

35. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωαὲβ, Ἀβαδίας Ἰεζήλε, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες διακόσιοι δώδεκα.

36. Ἐκ τῶν υἱῶν Βανὶ, Ἀσαλιμὼθ Ἰωσαφίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν.

37. Ἐκ τῶν υἱῶν Βαβὶ, Ζαχαρίας Βηβαΐ, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες εἰκοσιεπτά.

38. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσγὰθ, Ἰωάννης Ἀκαταὴν, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες ἑκατὸν δέκα.

39. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδωνικὰμ, οἱ ἔσχατοι· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐλιφάλατος, Γεσὴλ, καὶ Σαμαΐας, καὶ Ἰεσὴλ μετ' αὐτῶν ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

40. Ἐκ τῶν υἱῶν Βαγὼ, Οὐθὶ ὁ τῦ Ἰσαλκέρου, καὶ μετ' αὐτῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

41. Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς ἐπὶ τὸν λεγόμενον Θεραὶν ποταμὸν, καὶ παρενεβάλομεν αὐτόθι ἡμέρας τρεῖς, καὶ κατέμαθον αὐτούς.

42. Ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν οὐχ εὑρὼν ἐκεῖ,

43. ἀπέστειλα πρὸς Ἐλεάζαρον, καὶ Ἰδυῆλον, καὶ Μαασμὰν, καὶ Ἐλναθὰν,

V. 26. συμβασιλευόντων) συμβουλευόντων. V. 27. Κἀγὼ) καὶ ἐγὼ. ibid. ἐκ τῦ Ἰσρ. ἄνδρας) transposita. v. 28. ἀναβαίνοντες) ἀναβάντες. ibid. Ἀρταξέρξου) ἀρταξέρξου. V. 29. Ἰθάμαρ, Γαμαὴλ) ἰκθαμάρου, γαμαλιὴλ. ibid. Ἀτλὲς) λατλοὺς. V. 30. τῶν υἱῶν Φ. καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ γραφῆς) ἐκ τῶν υἱῶν φόρος, ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτῦ ἀπεγράφησαν. V. 33. Ἐλαὰμ) ἠλὰμ. V. 34. in Edit. Rom. habetur. V. 35. δώδεκα) δεκαδύο. V. 36. Βανὶ, Ἀσαλιμὼθ) βανίας, σαλιμὼθ. V. 39. Ἐλιφάλατος, Ἰεσὴλ) ἐλιφαλὰ τὰ γεσὴλ. V. 41. αὐτόθι ἡμέρας τρεῖς) transposita. V. 42. Ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων) καὶ ἐκ τῶν ἱερέων. V. 43. καὶ Μαασμὰν, καὶ Ἐλναθὰν) καὶ μαὶα καὶ μασμὰν, καὶ ἀλναθὰν.

καὶ Σαμαίαν, καὶ Ἰώριβον, Νάθαν, Ἐνατὰν, Ζαχαρίαν, καὶ Μοσόλλαμον, τοὺς ἡγουμένους καὶ ἐπισήμονας,

44. καὶ εἶπα αὐτοῖς ἐλθεῖν πρὸς Δολδαΐον τὸν ἡγούμενον τὸν ἐν τῷ τόπῳ τῷ γαζοφυλακίῳ,

45. ἐντειλάμενος αὐτοῖς διαλεχθῆναι Δολδαίᾳ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῷ, καὶ τοῖς ἐν τῷ τόπῳ γαζοφύλαξιν, ἀποστεῖλαι ἡμῖν τοὺς ἱερατεύσοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ἱεραλεύσαντας τόπῳ

46. Καὶ * ἤγαγον ἡμῖν κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἄνδρας ἐπισήμονας τῶν υἱῶν Μοολὶ τοῦ Λευὶ, τοῦ Ἰσραὴλ, Ἀσεβηβίαν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, ὄντας δεκαοκτὼ,

* ἤγαγεν

47. καὶ Ἀσεβίαν, καὶ Ἀννωνον, καὶ Ὡσαΐαν ἀδελφὸν ἐκ τῶν υἱῶν Χανανίου· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι·

48. Καὶ ἐκ τῶν ἱεροδούλων ὧν ἔδωκε Δαυὶδ, καὶ οἱ ἡγούμενοι εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν Λευιτῶν, ἱεροδοῦλοι διακοσίοι καὶ εἴκοσι. πάντων ἐσημάνθη ἡ ὀνοματογραφία.

ὀνομάσθη

49. Καὶ ἠυξάμην ἐκεῖ τοῖς νεανίσκοις νηστείαν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

50. ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ εὐοδίαν ἡμῖν τε καὶ τοῖς συνοῦσιν ἡμῖν, τέκνοις ἡμῶν, καὶ κλήνεσιν.

51. Ἐνετράπην γὰρ αἰτῆσαι τὸν βασιλέα πεζοὺς τε καὶ ἱππεῖς καὶ προπομπὴν ἕνεκεν ἀσφαλείας τῆς πρὸς τοὺς ἐναντιουμένους ἡμῖν.

52. Εἴπαμεν γὰρ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἰσχὺς τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔσαι μετὰ τῶν ἐπιζητούντων αὐτὸν εἰς πᾶσαν ἐπανόρθωσιν.

53. Καὶ πάλιν ἐδεήθημεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν κατὰ ταῦτα, καὶ εὐιλάτε ἐτύχομεν.

ἱλασοῦ

54. Καὶ ἐχώρισα τῶν Φυλάρχων τῶν ἱερέων ἄνδρας δώδεκα, καὶ Ἐσερεβίαν καὶ Ἀσαμίαν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἄνδρας δέκα.

55. Καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἃ ἐδωρήσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ πᾶς Ἰσραήλ.

ἅτως

56. Καὶ στήσας παρέδωκα αὐτοῖς ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια καὶ πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργύρεα ταλάντων ἑκατὸν, καὶ χρυσίου τάλαντα ἑκατὸν, καὶ χρυσώματα εἴκοσι, καὶ σκεύη χάλκεα ἀπὸ χρηστοῦ χαλκοῦ στίλβοντα, χρυσοειδῆ σκεύη δώδεκα.

57. Καὶ εἶπα αὐτοῖς· καὶ ὑμεῖς ἅγιοι ἐστὲ τῷ Κυρίῳ (Κύριος) καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εὐχὴ τῷ Κυρίῳ, Κυρίῳ τῶν πατέρων ἡμῶν.

58. Ἀγρυ-

v. 44. Δολδαΐον) λοδδαΐον. v. 45. Δολδαίᾳ) λοδδαίᾳ. ibid. ἱερατεύσαντας ἐν τόπῳ τῷ) ἱερατεύσοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ. v. 46. ἤγαγεν) ἤγαγον. ibid. δεκαοκτὼ) δέκα καὶ ὀκτὼ. v. 47. Ἀννωνόν) ἄννουσον. ibid. ἄνδρες εἴκοσι.) transposita. v. 48. ὀνομάσθη) ἐσημάνθη. v. 49. in Rom. καὶ ηὐξάμην ἐκεῖ νηστείαν τοῖς νεανίσκοις ἔναντι κυρίου ἡμῶν. v. 52. ὅτι ἰσχὺς) ὅτι ἡ ἰσχὺς. v. 53. κατὰ ταῦτα, καὶ ἱλασοῦ ἐτύχομεν.) πάντα ταῦτα, καὶ ἐτύχομεν εὐιλάτου. v. 54. δώδεκα) δεκαδύο. ibid. Ἀσαμίαν) σαμίαν. ib. δέκα) δώδεκα. v. 55. ἅτως) ἃ. v. 56. καὶ πεντήκοντα) καὶ deeſt. ibid. ἀργύρεα) ἀργυρᾶ. ib. ταλ. ἑκατὸν) adjicit καὶ χρυσίου τάλαντα ἑκατόν. v. 57. (Κύριος) abeſt. ibid. ἅγια) τὰ ἅγια.

58. Ἀγρυπνεῖτε, καὶ φυλάσσετε ἕως τῆ παραδοῦναι αὐτὰ ὑμᾶς τοῖς φυλάρχοις τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ἡγεμόνοις καὶ τοῖς ἡγεμένοις τῶν πατριῶν τῆ Ἰσραὴλ ἐν Ἰερυσαλὴμ, ἐν τοῖς παστοφορίοις τῆ οἴκυ τῆ Κυρίου ἡμῶν.

59. Καὶ οἱ παραλαβόντες οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐν Ἰερουσαλὴμ, εἰσήνεγκαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆ Κυρίου.

60. Καὶ ἀναζεύξαντες ἀπὸ τῆ ποταμοῦ Θερὰ τῆ δωδεκάτη τῆ πρώτυ μηνὸς ἕως εἰσήλθομεν εἰς Ἰερουσαλὴμ κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τῆ Κυρίυ ἡμῶν τὴν ἐφ' ἡμῖν. καὶ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῆς εἰσόδυ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἐχθρῆ, καὶ ἤλθομεν εἰς Ἰερουσαλήμ.

61. Καὶ γενομένης αὐτόθι ἡμέρας τρίτης, τῆ (δὲ) ἡμέρᾳ τῆ τετάρτη σαθὲν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρεδόθη ἐν τῷ οἴκῳ τῆ Κυρίυ ἡμῶν Μαρμωθὶ Οὐρὶ ἱερεῖ·

62. καὶ μετ' αὐτῆ Ἐλεάζαρ ὁ τῆ Φινεὲς, καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν Ἰωσαβδὸς Ἰησοῦ, καὶ Μωὲθ Σαβάννου, οἱ Λευῖται· πρὸς ἀριθμὸν καὶ ὁλκὴν ἅπαντα. καὶ ἐγράφη πᾶσα ἡ ὁλκὴ αὐτῶν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ.

63. Οἱ δὲ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας προσήνεγκαν θυσίας τῷ Θεῷ τῆ Ἰσραὴλ Κυρίῳ, ταύρυς δώδεκα ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταὲξ, ἄρνας ἑβδομηκονταδύο, τράγους ὑπὲρ σωτηρίου δώδεκα, ἅπαντα θυσίαν τῷ Κυρίῳ.

64. Καὶ ἀπέδωκαν τὰ προσάγματα τῆ βασιλέως τοῖς βασιλικοῖς οἰκονόμοις, καὶ τοῖς ἐπάρχοις κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος καὶ τὸ ἱερὸν τῆ Κυρίυ.

65. Καὶ τέτων τελεσθέντων, προσῆλθόν μοι οἱ ἡγέμενοι, λέγοντες·

66. ὐκ ἐχώρισαν τὸ ἔθνος τῆ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβυσαίων, καὶ Μωαβιτῶν, καὶ Αἰγυπτίων, καὶ Ἰδυμαίων.

67. Συνώκησαν γὰρ μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῶν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐπεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον εἰς τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ μετεῖχον οἱ προηγέμενοι καὶ οἱ μεγιστᾶνες τῆς ἀνομίας ταύτης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆ πράγματος. συνήκησαν

68. Καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀκῦσαί με ταῦτα, διέῤῥηξα τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, καὶ κατέτιλα τῆ τριχώματος τῆς κεφαλῆς καὶ τῆ πώγωνος, καὶ ἐκάθισα σύννυς καὶ περίλυπος.

69. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς με ὅσοι ἦσαν ζηλωταὶ, καὶ ὅσοι ποτε ἐπεκινοῦντο

v. 58. αὐτὰ ὑμᾶς) transpósita. ibid. ἡγεμόνοις) ἡγουμένοις. ib. τῆ Κυρίου) τῆ Θεοῦ. v. 60. τῆ μηνὸς) τοῦ πρώτου μηνὸς. ibid. εἰσόδου Κύριος ἀπὸ) εἰσόδου ἀπὸ. v. 61. (δὲ) abeſt. ibid. οἴκῳ τῆ Κυρίου) absque articulo. ib. Οὐρὶ) οὐρία. v. 62. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ. ibid. οἱ Λευῖται·) οἱ δὲ λευῖται. v. 65. προσῆλθόν μοι) προσῆλθοσάν μοι. v. 66. ὐκ) ἐχ. ibid. ἀκαθαρσίας) addit αὐτῶν. v. 67. συνήκησαν) συνώκησαν. ibid. αὐτῶν αὐτοὶ) αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ. v. 68. Καὶ ἐγένετο ἅμα) καὶ ἅμα. v. 69. ὅσοι ἦσαν ζηλωταὶ, καὶ) desunt.

νοῦντο ἐπὶ τῷ ῥήματι Κυρίε Θεῦ Ἰσραὴλ, ἐμοῦ πενθοῦντος ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ· καὶ ἐκαθήμην περίλυπος ἕως τῆς δειλινῆς θυσίας.

70. Καὶ ἐξεγερθεὶς ἐκ τῆς νηστείας, διερρηγμένα ἔχων τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, κάμψας τὰ γόνατα, καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Κύριον, ἔλεγον·

71. Κύριε, ἤχυμμαι καὶ ἐντέτραμμαι κατὰ πρόσωπόν σου.

72. Αἱ γὰρ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐπλεόνασαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ αἱ ἄγνοιαι ἡμῶν ὑπερήγεγκαν ἕως τοῦ οὐρανοῦ,

73. ἔτι ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐσμὲν ἐν μεγάλῃ ἁμαρτίᾳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

74. Καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν παρεδόθημεν σὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, καὶ σὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ σὺν τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, (καὶ) τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς, εἰς ῥομφαίαν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ προνομὴν μετὰ αἰσχύνης μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας.

75. Καὶ νῦν κατὰ πόσον τι ἐγενήθη ἡμῖν ἔλεος παρὰ σοῦ, Κύριε, καταλειφθῆναι ἡμῖν ῥίζαν καὶ ὄνομα ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἁγιάσματός σου;

76. Καὶ τοῦ ἀνάψαι Φωτῆρα ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, δοῦναι ἡμῖν τροφὴν ἐν τῷ καιρῷ τῆς δουλείας ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ δουλεύειν ἡμᾶς οὐκ ἐγκατελείφθημεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·

77. ἀλλ' ἐποίησεν ἡμᾶς ἐν χάριτι ἐνώπιον τῶν βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν τροφὴν,

78. καὶ δοξάσαι τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίε ἡμῶν, καὶ ἐγεῖραι τὴν ἔρημον Σιὼν, δοῦναι ἡμῖν στερέωμα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἰερουσαλήμ.

79. Καὶ νῦν τι ἐροῦμεν, Κύριε, ἔχοντες ταῦτα; παρέβημεν γὰρ τὰ προστάγματά σου, ἃ ἔδωκας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν λέγων,

80. ὅτι ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσέρχεσθε κληρονομῆσαι, ἔστιν γῆ μεμολυσμένη μολυσμῷ τῶν ἀλλογενῶν τῆς γῆς, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἐνέπλησαν αὐτήν. μεμολυμμένη

81. Καὶ νῦν τὰς θυγατέρας αὐτῶν μὴ συνοικήσητε τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν·

82. καὶ ὲ ζητήσετε εἰρηνεῦσαι τὰ πρὸς αὐτὲς τὸν ἅπαντα χρόνον, ἵνα ἰσχύσαντες φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς τέκνοις ὑμῶν ἕως τοῦ αἰῶνος.

83. Καὶ τὰ συμβαίνοντα πάντα ἡμῖν γίγνεται διὰ τὰ ἔργα ἡμῶν τὰ πονηρὰ, καὶ τὰς μεγάλας ἁμαρτίας ἡμῶν. σὺ γὰρ, Κύριε, ἐκέφισας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,

84. καὶ

τοῦ Κυρίου

v. 69. Θεοῦ Ἰσραὴλ) Θεοῦ τοῦ ἰσραὴλ. v. 71. ἤχυμμαι) addit καὶ. v. 74. (καὶ) abest. v. 75. παρὰ σοῦ, Κύριε) παρὰ τοῦ κυρίου κυρίου. ibid. τοῦ ἁγιάσματος) absque articulo. v. 76. ἀνάψαι Φ. ἡμῶν) ἀνακαλύψαι Φ. ἡμῖν. ibid. τοῦ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ Θεοῦ. ib. ἀπὸ τοῦ Κυρίε) ὑπὸ τοῦ Κυρίου. v. 77. ἀλλ') ἀλλὰ. v. 8. μεμολυσμένη) μεμολυσμένη. v. 81. θυγατέρας αὐτῶν) θυγατέρας ὑμῶν. ibid. τοῖς τέκνοις ὑμῶν) τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. ib. θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν·) θυγατέρας αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. v. 82. ἕως τοῦ αἰῶνος) absque articulo. v. 83. γίγνεται) γίνεται. ibid. ἐκέφισας) ὁ κεφίσας.

84. καὶ ἔδωκας ἡμῖν τοιαύτην ῥίζαν, πάλιν ἀνεκάμψαμεν παραβῆναι τὸν νόμον σου εἰς τὸ ἐπιμιγῆναι τῇ ἀκαθαρσίᾳ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς.

85. Οὐχὶ ὠργίσθης ἡμῖν ἀπολέσαι ἡμᾶς, ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν ῥίζαν καὶ σπέρμα καὶ ὄνομα ἡμῶν;

86. Κύριε τοῦ Ἰσραὴλ, ἀληθινὸς εἶ· κατελείφθημεν γὰρ ῥίζα ἐν τῇ σήμερον.

87. Ἰδοὺ νῦν ἐσμὲν ἐνώπιόν σου ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν. οὐ γάρ ἐστιν στῆναι ἔτι ἔμπροσθέν σου ἐπὶ τούτοις.

88. Καὶ ὅτε προσευχόμενος Ἔζρας ἀνθωμολογεῖτο κλαίων χαμαιπετὴς ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ, ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ Ἰερουσαλὴμ ὄχλος πολὺς σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νεανίαι, κλαυθμὸς γὰρ ἦν μέγας ἐν τῷ πλήθει.

Ἰεὴλ 89. Καὶ φωνήσας Ἰεχονίας Ἰεήλου ὁ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἶπεν· Ἔζρα, ἡμεῖς ἡμάρτομεν εἰς τὸν Κύριον Θεὸν, καὶ συνῳκίσαμεν γυναῖκας ἀλλογενεῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐπάνω πᾶς Ἰσραήλ.

90. Ἐν τούτῳ γινέσθω ἡμῖν ὁρκωμοσία πρὸς τὸν Κύριον, ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας ἡμῶν τὰς ἐκ τῶν ἀλλογενῶν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ὡς ἐκρίθη σοι. καὶ ὅσοι πειθαρχοῦσι τῷ νόμῳ Κυρίου.

91. Ἀναστὰς ἐπιτέλει, πρὸς σὲ γὰρ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σου ἰσχὺν ποιεῖν.

92. Καὶ ἀναστὰς Ἔζρας ὥρκισε τοὺς Φυλάρχους τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. καὶ ὤμοσαν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἀναστὰς Ἔζρας ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύθη εἰς τὸ παστοφόριον Ἰωαναὴν τοῦ Ἐλιασίβου,

2. καὶ αὐλισθεὶς ἐκεῖ, ἄρτου οὐκ ἐγεύσατο, οὐδὲ ὕδωρ ἔπιε, πενθῶν ἐπὶ τῶν ἀνομιῶν τῶν μεγάλων τοῦ πλήθους.

3. Καὶ ἐγένετο κήρυγμα ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἰερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, συναχθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ,

4. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ ἀπαντήσωσιν ἐν δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμέραις κατὰ τὸ κρίμα τῶν προκαθημένων πρεσβυτέρων, ἀνιερωθήσονται τὰ κλήνη αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆς αἰχμαλωσίας.

5. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πάντες οἱ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν ἐν τρισὶν ἡμέραις εἰς Ἰερουσαλήμ. οὗτος ὁ μὴν ἔνατος τῇ εἰκάδι τοῦ μηνός.

6. Καὶ συνεκάθισεν πᾶν τὸ πλῆθος ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ, τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστῶτα χειμῶνα.

7. Καὶ ἀναστὰς Ἔζρας εἶπεν αὐτοῖς. ὑμεῖς ἠνομήσατε καὶ συνῳκίσατε γυναῖκας ἀλλογενεῖς, τοῦ προθεῖναι ἁμαρτίας τῷ Ἰσραήλ.

8. Καὶ

v. 84. καὶ ἔδωκας) καὶ abeſt. v. 88. ἐξ Ἰερουσαλὴμ) ἀπὸ ἱερουσαλὴμ. v. 89. Ἰεὴλ ὁ τῶν) ἰεήλου τῶν. ibid. Θεὸν. καὶ) non habet. ib. ἀπὸ τῶν ἐθνῶν) ἐκ τῶν ἐθνῶν. v. 90. τῷ νόμῳ) τοῦ νόμου. CAP. IX. v. 1. Ἔζρας) ἔσδρας, paſſim. ibid. Ἰωαναὴν) ἰωαὴν. v. 4. ὅσοι ἐὰν μὴ) ὅσοι ἂν μή. v. 5. ἔνατος) ἔννατος. v. 6. συνεκάθισε) συνεκάθισαν. v. 7. γυναῖκας ἀλλογενεῖς) γυναῖξιν ἀλλογενέσι.

8. Καὶ νῦν δότε ὁμολογίαν δόξαν τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν,

9. καὶ ποιήσατε τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ χωρίσθητε ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλογενῶν.

10. Καὶ ἐφώνησαν ἅπαν τὸ πλῆθος, καὶ εἶπαν μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ἔτως ὡς εἴρηκας, ποιήσομεν.

11. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος πολὺ, καὶ ἡ ὥρα χειμερινὴ, καὶ οὐκ ἰσχύομεν στῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡμέρας μιᾶς οὐδὲ δύο. ἐπὶ πλεῖον γὰρ ἡμαρτομεν ἐν τούτοις.

12. Στήτωσαν δὲ οἱ προηγούμενοι τῆς καλοίκων πλήθους, καὶ πάντες οἱ ἐκ τῶν καλοικιῶν ἡμῶν ὅσοι ἔχουσι γυναῖκας ἀλλογενεῖς, παραγενηθήτωσαν λαβόντες χρόνον,

13. καὶ ἑκάστου δὲ τόπου τὲς πρεσβυτέρους καὶ τὲς κριτὰς, ἕως τῆς λῦσαι τὴν ὀργὴν τῆς Κυρίου ἀφ' ἡμῶν τῆς πράγματος τούτε.

14. Ἰωνάθας Ἀζαήλου, καὶ Ἐζεκίας Θωκανοῦ ἐπεδέξαντο κατὰ ταῦτα. καὶ Μοσόλλαμος, καὶ Λευὶς, καὶ Σαββαταῖος συνεβράβευσαν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἐποίησαν καὶὰ πάντα ταῦτα οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

16. Καὶ ἐπελέξατο ἑαυτῷ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς ἄνδρας ἡγουμένες τῶν πατριῶν συνεκά- αὐτῶν κατ' ὄνομα πάντας, καὶ συνεκάθησαν τῇ νουμηνίᾳ τῆς μηνὸς τῆς δεκάτε, ἐτάσαι τὸ πρᾶγμα. θισαν

17. Καὶ ἦχθη ἐπὶ πέρας τὰ κατὰ τὲς ἄνδρας τὲς ἐπισυνέχοντας γυναῖκας ἀλλογενεῖς, ἕως τῆς νουμηνίας τῆς πρώτε μηνός.

18. Καὶ εὑρέθησαν τῶν ἱερέων οἱ ἐπισυναχθέντες ἀλλογενεῖς γυναῖκας ἔχοντες,

19. ἐκ τῶν υἱῶν Ἰησοῦ τῆς Ἰωσεδὲκ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ Μαθήλας, καὶ Ἐλεάζαρος, καὶ Ἰώριβος, καὶ Ἰωαδάνος.

20. Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐκβαλεῖν τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καὶ εἰς ἐξιλασμὸν κριὸς ὑπὲρ τῆς ἀγνοίας αὐτῶν.

21. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐμμὴρ, Ἀνανίας, καὶ Ζαβδαῖος, καὶ Μάνης, καὶ Σαμαῖος, καὶ Ἰερεὴλ, καὶ Ἀζαρίας.

22. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Φαισοὺ, Ἐλιωναὲς, Μαασίας, Ἰσμαῆλος, καὶ Ναθαναῆλος, καὶ Ὠκειδηλος, καὶ Σαλόας.

23. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Ἰωζαβάδος, καὶ Σεμεῖς, καὶ Κώλιος, (οὗτός ἐστι Καλιτὰς,) καὶ Φαθαῖος, καὶ Ὠδδας, καὶ Ἰωνάς.

24. Ἐκ τῶν ἱεροψαλτῶν, Ἐλιάσιβος, Βακχοῦρος.

25. Ἐκ τῶν θυρωρῶν, Σαλλῆμος, καὶ Τολβάνης.

26. Ἐκ

V. 10. ἐφώνησαν) ἐφώνησεν. ibid. ἅπαν) ἅπον. V. 11. ἡ ὥρα) absque articulo. V. 12. Στήτωσαν) στήτωταν. ibid. κατοίκων) κατοικιῶν. V. 13. καὶ ἑκάστου δὲ) καὶ abeſt. ibid. τῆ Κυρίου) absque articulo. v. 14. Θωκανοῦ) Θεωκανῆ. V. 16. ἑαυτῷ Ἔζρας) αὐτῷ ἔσδρας. ibid. κατ' ὄνομα πάντας) transpoſita. ib. συνεκάθισαν) συνεκλείσθησαν. V. 19. ἀδελφῶν) addit αὐτοῦ. V. 20. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 22. Φαισοὺ, Ἐλιωναὲς) φαισούρ, ἐλιωναῖς. ibid. Ἰσμαῆλος, καὶ Ὠκειδηλος) ἰσμαήλος, καὶ ναθαναήλος, καὶ ὠκόδηλος, V. 23. Κώλιος) κώϊος. ibid. Φαθαῖος, καὶ Ὠδδας) παθαῖος, καὶ ἰάδας. V. 24. Ἐλιάσιβος) ἐλιάσεβος. V. 25. Σαλλῆμος) σαλλήμος.

26. Ἐκ τῆ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, Ἰερμὰς, καὶ Ἰεδδίας, καὶ Μελχίας, καὶ Μαὴλος, καὶ Ἐλεάζαρος, καὶ Ἀσιβίας, καὶ Βαννααίας.

27. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἠλὰ, (καὶ) Μαλθανίας, Ζαχαρίας, Ἰεζριὴλος, καὶ
Ὠβδίος Ἰωαβδίος, καὶ Ἰερεμὼθ, καὶ Ἀηδίας.

28. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ζαμὼθ, Ἐλιαδὰς, Ἐλιάσιμος, Ὀθονίας, Ἰαριμὼθ,
Ζαρδαίας καὶ Σάβαθος, καὶ Ζαρλίας.

29. Ἐκ τῶν υἱῶν Βηβαΐ, Ἰωάννης, καὶ Ἀνανίας, καὶ Ὠζάβαδος, καὶ Ἐμαθεὶς.

30. Ἐκ τῶν υἱῶν Μανὶ, Ὀλαμὸς, Μαμοῦχος, Ἰεδαΐος, Ἰασοῦβος, καὶ
Ἀσαὴλος Ἰασαὴλος, καὶ Ἰερεμώθ.

31. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδδὶ, Νάαθος, καὶ Μοοσίας, Λακκοῦνος, καὶ Νάειδος, καὶ Ματθανίας, καὶ Σεθὴλ, καὶ Βαλνέος, καὶ Μαναασσῆας.

32. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀννὰς, Ἐλιωνὰς, καὶ Ἀσαΐας, καὶ Μελχίας, καὶ Σαββαῖος, καὶ Σίμων, Χοσαμαῖος.

33. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσὸμ, Ἀλτανναῖος, καὶ Ματθαθίας, καὶ Βαννααὶς, καὶ Ἐλιφαλὰτ, καὶ Μανασσῆς, καὶ Σεμεΐ.

34. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βαανὶ, Ἰερεμίας, Μομδεὶς, Ἰσμαὴρος, Ἰεὴλ, Μανδαΐ, καὶ Παιδείας, καὶ Ἄνως, Καραβασίων, καὶ Ἐνάσιβος, καὶ Μαμνιτάναιμος, Ἐλιάσεις, Βαννοὺς, Ἐλιαλεὶ, Σομεΐς, Σελεμίας, Ναθανίας. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐζωρὰ, Σεστεὶς, Ἐζριὶλ, Ἀζαὴλ, Σαματὸς, Ζαμβρὶς, Ἰώσηφος.

35. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Νοομὰ, Μαζιτίας, Ζαβαδαίας, Ἠδαΐς, Ἰουὴλ, Βαναίας.

36. Πάντες οὗτοι συνῴκισαν γυναῖκας ἀλλογενεῖς, καὶ ἀπέλυσαν αὐτὰς σὺν τέκνοις.

37. Καὶ κατῴκησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τῆ Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ, τῇ νουμηνίᾳ τῆ μηνὸς τῆ ἑβδόμου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν.

38. Καὶ συνήχθη πᾶν τὸ πλῆθος ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ εὐρύχωρον τῆ πρὸς ἀνατολὰς τῆ ἱερῆ πυλῶνος.

39. Καὶ εἶπεν Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ· κόμισαι τὸν νόμον Μωϋσῆ, τὸν παραδοθέντα ὑπὸ τῆ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

40. Καὶ ἐκόμισεν Ἔζρας ὁ ἀρχιερεὺς τὸν νόμον παντὶ τῷ πλήθει ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν ἀκοῦσαι τῆ νόμου, νουμηνίᾳ τῆ ἑβδόμου μηνός.

v. 26. Ἰεδδίας, καὶ Μαλχίας) ἰεζίας καὶ μελχίας. ibid. Ἀσιβίας καὶ Βαννααίας.) ἀσεβίας, καὶ βαναίας. v. 27. (καὶ) abeſt. ibid. Ἰεζριὴλος, καὶ Ὠβδίος) καὶ ἰεζριὴλος, καὶ ἰωαβδίος. ib. Ἀηδίας) ἀϊδίας. v. 28. Ζαμὼθ) ζαμὼθ. ibid. Ζαρδαίας) ζαρδαλίας. v. 29. Ἐκ τῶν υἱῶν) καὶ ἐκ τῶν υἱῶν. ibid. Ὠζάβαδος, καὶ Ἐμαθεὶς) ἰωζάβδος, καὶ ἀμαθίας. v. 30. Ὀλαμὸς) ὠλαμὸς. ibid. Ἀσαὴλος) ἰκσαὴλος. v. 31. ἐκ τῶν υἱῶν) ἐξ υἱῶν. ibid. Μοοσίας) μοοσίας. ib. Νάειδος, καὶ) ναΐδος. ib. Μανασσῆας.) μανασσίας. v. 32. Ἀννὰς) ἀνὰν. v. 33. Ἀλτανναῖος) ἀλταναῖος. ibid. Βαννααὶς) σαβαννααῖος. v. 34. Μομδεὶς) μομδίος. ibid. Μανδαΐ, καὶ Παιδείας) μαβδαΐ, καὶ πεδίας. ib. Καραβασίων) ζαβασίων. ib. Ἐλιάσεις) ἐλίασις. ib. Ἐλιαλεὶ) ἐλιαλὶ. ib. Σεστεὶς, Ἐζριὴλ, Ἀζαὴλ) σεσὶς, ἐσριὶλ, ἀζαῆλος. ib. Ζαμβρὶς) ζαμβρὶ. v. 35. Νοομὰ) ἐθμὰ. v. 39. Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ) ἔσδρα τῷ ἱερεῖ. ibid. ὑπὸ τῆ Κυρίου) absque articulo.

41. Καὶ ἀνεγίγνωσκεν ἐν τῷ πρὸ τῆ ἱεροῦ πυλῶνος εὐρυχώρῳ, ἐξ ὄρθρου ἕως μέσου ἡμέρας, ἐνώπιον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ ἐπέδωκαν πᾶν τὸ πλῆθος τὸν νεῦ εἰς τὸν νόμον.

42. Καὶ ἔστη Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώστης τῆ νόμε ἐπὶ τῆ ξυλίνου βήματος τῆ καλασκευασθέντος.

43. Καὶ ἔστησαν παρ' αὐτῷ Ματθαθίας, Σαμμοὺς, καὶ Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Οὐρίας, Ἐζεκίας, Βαάλσαμος ἐκ δεξιῶν.

44. Καὶ ἐξ εὐωνύμων Φαλδαῖος, Μισαὴλ, Μελχίας, Λωθάσυβος, Ναβαρίας, Ζαχαρίας.

45. Καὶ ἀναλαβὼν Ἔζρας τὸ βιβλίον τῆ νόμου ἐνώπιον τῆ πλήθους, προεκάθηλο γὰρ ἐπιδόξως ἐνώπιον πάντων,

46. καὶ ἐν τῷ λῦσαι τὸν νόμον, πάντες ὀρθοὶ ἔστησαν. Καὶ ἠυλόγησεν Ἔζρας τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, Θεῷ Σαβαὼθ παντοκράτορι, ὀρθροὶ

47. καὶ ἐπεφώνησε πᾶν τὸ πλῆθος, ἀμήν. καὶ ἄραντες ἄνω τὰς χεῖρας, προσπεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ,

48. Ἰησοῦς, καὶ Ἀννοὺς, καὶ Σαραβίας, Ἰαδινὸς, Ἰάκουβος, Σαββαταίας, Αὐταίας, Μαιάννας, καὶ Καλείτας, Ἀζαρίας, καὶ Ἰώζαβδος, καὶ Ἀνανίας, Φιαθὰς, οἱ Λευῖται, ἐδίδασκον τὸν νόμον Κυρίου, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τῆ Κυρίου, ἐμφυσιοῦντες ἅμα τὴν ἀνάγνωσιν.

49. Καὶ εἶπεν Ἀθθαράτης Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ καὶ τοῖς Λευίταις τοῖς διδάσκεσι τὸ πλῆθος ἐπὶ πάντας.

50. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἐστὶν ἁγία τῷ Κυρίῳ, καὶ πάντες ἔκλαιον ἐν τῷ ἀκοῦσαι τῆ νόμου.

51. Βαδίσαντες οὖν φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε ἀποστολὰς τοῖς μὴ ἔχεσιν.

52. Ἁγία γὰρ ἡ ἡμέρα τῷ Κυρίῳ, μὴ λυπεῖσθε. ὁ γὰρ Θεὸς Κύριος δοξάσει ὑμᾶς.

53. Καὶ οἱ Λευῖται ἐκέλευον παντὶ τῷ τὰ πάνδήμῳ, λέγοντες. ἡ ἡμέρα αὕτη ἁγία, τα μὴ λυπεῖσθε.

54. Καὶ ᾤχοντο πάντες φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ εὐφραίνεσθαι, καὶ δοῦναι ἀποστολὰς τοῖς μὴ ἔχεσι, καὶ εὐφρανθῆναι μεγάλως,

55. ὅτι ἐνεφυσιώθησαν ἐν τοῖς ῥήμασιν οἷς ἐδιδάχθησαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν.

ΟΙΕΡΕΥΣ.

v. 41. ἀνεγίγνωσκεν) ἀνεγίνασκεν. ibid. μέσου) μέσης. v. 43. καὶ Ἀνανίας) καὶ deeſt.. v. 44. Μισαὴλ) καὶ μισαὴλ. v. 45. τῆ νόμου) deeſt. ibid. γὰρ) deficit. v. 46. ὀρθροὶ) ὀρθοὶ. ibid. ἠυλόγησεν) εὐλόγησεν. ib. τῷ ὑψίστῳ) absque articulo. v. 48. Ἀννοὺς) ἀννιεθ. ibid. Ἰαδινὸς) καὶ ἰαδινὸς, καὶ. ib. Σαββαταίας) σαβαταῖος. ib. Καλείτας) καλίτας. ib. Φιαθὰς) φαλίας. ib. νόμον Κυρίου, ἐμφυσιοῦντες) νόμον τῆ κυρίε, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τοῦ κυρίου, ἐμφυσιοῦντες. v. 52. μὴ λυπ.) καὶ μὴ λυπεῖσθε. ibid. Θεὸς) abeſt. v. 53. τὰ πάντα) παντὶ: v. 53. ὅτι ἐνεφυσ.) ὅτι γὰρ ἐνεφυσιώθησαν. Subſcript. non habet. *Edit. Rom.*

Ο ΙΕΡΕΥΣ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Κύρου τῦ βασιλέως Περσῶν, τῦ τελεσθῆναι λόγον Κυρίου ἀπὸ ςόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρε βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ βασιλείᾳ αὐτῦ, καί γε ἐν γραπτῷ, λέγων·

2. οὕτως εἶπε Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν· πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τῦ ἀρανῦ, καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ τῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερυσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

3. Τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τῦ λαοῦ αὐτῦ; καὶ ἔσαι ὁ Θεὸς αὐτῦ μετ' αὐτῦ, καὶ ἀναβήσεται εἰς Ἱερυσαλὴμ, ἣ ἐν τῇ Ἰεδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον Θεῦ Ἰσραὴλ, αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐν Ἱερυσαλήμ.

4. Καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τόπων ἓ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ, καὶ λήψονται αὐτὸν ἄνδρες τῦ τόπου αὐτῦ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ κλήνεσι μετὰ τῦ ἐκυσίου εἰς οἶκον τῦ Θεῦ τὸν ἐν Ἱερυσαλήμ.

5. Καὶ ἀνέςησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Ἰέδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, πάντων ὧν ἐξήγειρεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίε τὸν ἐν Ἱερυσαλήμ. πάντες

6. Καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν ἴσχυσαν ἐν χερσὶν ἑαυτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίε, ἐν χρυσῷ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν κλήνεσι, καὶ ἐν ξενίοις, πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις.

7. Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ σκεύη οἴκε Κυρίε, ἃ ἔλαβε Ναβυχοδονόσορ ἀπὸ Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ Θεοῦ αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ χεῖρα Μιθριδάτε Γαζαβαρηνοῦ, καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ Σασαβασσάρῳ τῷ ἄρχοντι τῦ Ἰέδα. Γαρβαρηνοῦ

9. Καὶ ἕτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν· ψυκλῆρες χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ψυκλῆρες ἀργυροῖ χίλιοι, παρηλλαγμένα ἐννέα καὶ εἴκοσι,

10. Κεφορῆ χρύσεοι τριάκοντα, καὶ Χεφορῆ

Ο ΙΕΡΕΥΣ. Β'.) ΕΣΔΡΑΣ Β'. CAP. I. v. 2. αὐτῷ οἶκον) transpoſita. v. 3. ἣ ἐν τῇ Ἰεδαίᾳ) τὴν ἐν τῇ ἰεδαίᾳ. v. 4. καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκ.) præpoſitio utroque loco deeſt. v. 5. Βενιαμεὶν, καὶ οἱ Λευῖται πάντες) βενιαμὶν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, πάντων. v. 6. ἴσχυσαν) ἐνίσχυσαν. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ib. καὶ ἐν ἀποσκευῇ) καὶ deeſt. ib. τῶν ἐν ἑκουσίοις) τῶν ἑκασίων. v. 8. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Μιθριδάτου Γαρβαρηνῦ) μιβραδάτου γασβαρηνοῦ. ib. τῷ Σασαβασσάρῳ) τῷ σασαβασάρ. v. 10. Χεφουρῆ χρύσεοι) κεφουρῆς χρυσοῖ.

ἀργυροῖ διπλοῖ τετρακόσια δέκα, σκεύη ἕτερα χίλια.

11. Πάντα τὰ σκεύη τῷ χρυτῷ καὶ τῷ ἀργυρῷ πεντακιχίλια τετρακόσια, τὰ πάντα τὰ ἀναβαίνοντα μετὰ Σασαβασσὰρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱερυσαλήμ.

ΚΕΦ. Β'. 11.

ΚΑΙ ἔτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἐπέτρεψαν εἰς Ἱερυσαλὴμ καὶ Ἰέδα ἀνὴρ εἰς πόλιν αὐτοῦ,

2. οἳ ἦλθον μετὰ Ζοροβάβελ, Ἰησοῦς, Νεεμίας, Σαραΐας, Ῥεελίας, Μαρδοχαῖος, Βαλασὰν, Μασφὰρ, Βαγυαὶ, Ῥεοὺμ, Βαανά· ἀνδρῶν ἀριθμὸς λαοῦ Ἰσραήλ.

3. Υἱοὶ Φαρὲς, διχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

4. Υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

5. Υἱοὶ Ἄρες, ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.

6. Υἱοὶ Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησὲ Ἰωὰβ, διχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαδύο.

7. Υἱοὶ Ἠλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

8. Υἱοὶ Ζαθθὲ, ἐννακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

Ζακχὰν 9. Υἱοὶ Ζακχοὺ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

10. Υἱοὶ Βανουὶ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο.

11. Υἱοὶ Βαβαΐ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

12. Υἱοὶ Ἀσγὰδ, χίλιοι διακόσιοι εἰ- Ἀβγὰδ
κοσιδύο.

13. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταέξ.

14. Υἱοὶ Βαγουὲ, διχίλιοι πεντηκον- Βαγουὲ
ταὲξ.

15. Υἱοὶ Ἀδὶν, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

16. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ ἐνενηκονταοκτώ.

17. Υἱοὶ Βασσοῦ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

18. Υἱοὶ Ἰωρὰ, ἑκατὸν δεκαδύο.

19. Υἱοὶ Ἀσὲμ, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

20. Υἱοὶ Γαβὲρ, ἐννενηκονταπέντε.

21 Υἱοὶ Βεθλαὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.

22. Υἱοὶ Νετωφὰ, πεντηκονταέξ. Νεφωτὰ

23. Υἱοὶ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

24. Υἱοὶ Ἀζμωὰθ, τεσσαρακονταδύο.

25. Υἱοὶ Καριαθιαρεὶμ, Καφιρὰ καὶ Βηρωὰθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

26. Υἱοὶ τῆς Ῥαμὰ καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.

27. Ἄνδρες Μαχμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. Χαμμὰς

28. Ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Ἀϊὰ, τετρακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

29. Υἱοὶ Ναβὼ, πεντηκονταδύο.

30. Υἱοὶ Μαγεβὶς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ.

31. Υἱοὶ

v. 10. ἀργυροῖ) adjicit διπλοῖ τετρακόσια δέκα, καὶ. **v. 11.** τὰ ἀναβαίνοντα) absque articulo. ibid. Σασαβασσὰρ, σασαβασὰρ. CAP. II. v. 8. Ζαθθὰ) ζαθθουὰ v. 9. Ζακχὰν) ζακχοὺ. v. 12. Ἀβγὰδ) ἀσγὰδ. v. 14. Βαγουὰ) βαγουὲ. v. 19. ἐννενηκονταπ.) ἐνενηκονταπέντε. v. 22. Νεφωτὰ) νετωφὰ. v. 24. τεσσαράκονταδύο.) τεσσαράκοντατρεῖς. v. 25. Καριαθιαρεὶμ, Καφιρὰ) καριαθιαρὶμ, χαφιρὰ. v. 27. Χαμμὰς) μαχμὰς. v. 29. Ναβὼ) ναβοὺ.

31. Υἱοὶ Ἠλαμὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

32. Υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι.

33. Υἱοὶ Λυδδὼν Λοδαδὶδ καὶ Ὠνὼ, ἑπλακόσιοι εἰκοσιπέντε.

34. Υἱοὶ Ἰεριχὼ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

35. Υἱοὶ Σενναὰ, τριχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα.

36. Καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδεὰ τῷ οἴκῳ Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς.

37. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.

Φασὲρ 38. Υἱοὶ Φασσὲρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονλαεπλά.

39. Υἱοὶ Ἠρὲμ, χίλιοι ἑπλά.

40 Καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ καὶ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς Ὡδδία ἑβδομηκονταλέσσαρες.

41. Οἱ ᾄδοντες υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν εἰκοσιοκλώ.

42. Υἱοὶ τῶν πυλωρῶν, υἱοὶ Σελλούμ, Ἀκούμ υἱοὶ Ἀτλὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ Ἀκούβ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σωβαΐ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα.

43. Οἱ Ναθιναῖοι· υἱοὶ Σιαὰ υἱοῦ Ἀσεφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ,

Ἀσαὰ 44. υἱοὶ Κηραὸς, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Φαδὼν,

45. υἱοὶ Λαβανὼ, υἱοὶ Ἀγαβὰ, υἱοὶ Ἀκκοῦβ,

46. υἱοὶ Ἀγαβ, υἱοὶ Σελαμεὶ, υἱοὶ Ἀνὰν,

47. υἱοὶ Γεδδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ, υἱοὶ Ῥαιὰ,

48. υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ, υἱοὶ Γα- Νεκωδὰν
ζὲμ,

49. υἱοὶ Ἀζὰ, υἱοὶ Φασὴ, υἱοὶ Βασὶ,

50. υἱοὶ Ἀσενὰ, υἱοὶ Μοουνεὶμ, υἱοὶ Νεφουσεὶμ,

51. υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀκουφὰ, υἱοὶ Ἀρούρ,

52. υἱοὶ Βασαλὼθ, υἱοὶ Μειδὰ, υἱοὶ Ἀρσὰ,

53. υἱοὶ Βαρκὸς, υἱοὶ Σισάρα, υἱοὶ Σισαραὰ
Θεμὰ,

54. υἱοὶ Ναθιὲ, υἱοὶ Ἀτιφὰν, Νεθιὲ

55. υἱοὶ δέλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωταΐ, υἱοὶ Ἀσεφορὰθ, υἱοὶ Φαδερὰ,

56. υἱοὶ Ἰεηλὰ, υἱοὶ Δερκὼν, υἱοὶ Γεδ- Ἰελὰ
δὴλ,

57. υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἀτλὶλ, υἱοὶ Φακερὰθ, Ἀσεβωεὶμ, υἱοὶ Ἠμεΐ Φακε-

58. Πάντες οἱ Ναθανεὶμ, καὶ οἱ υἱοὶ ρὰθ
Ἀβδησελμὰ, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.

59. Καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ Θελμελὲχ, Θελαρησὰ, Χερούβ, Ἠδὰν, Θελμε-
Ἐμμὴρ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τῷ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ ἐξ Ἰσραὴλ εἰσίν. χὲλ

60. Υἱοὶ Δαλαΐα, υἱοὶ Τωβΐε, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.

v. 32. Ἠρὰμ) ἠλὰμ. v. 33. Λυδδὼν Λοδαδὶδ) λοδαδὶ. v. 35. Σενναὰ) σεναὰ. v. 36. Ἰεδδεὰ) ἰεδεὰ. ibid. Ἰησοῦ) ἰησοῖ. v. 38. Φασὲρ) Φασσοὺρ. v. 42. Ἀτλὴρ) ἀτὴρ. ibid. Ἀκούμ) ἀκούβ. v. 43. in *Rom.* οἱ ναθινίμ. υἱοὶ σαθία, υἱοὶ ἀσεφὰ, υἱοὶ ταβαὼθ. v. 44. Κηραὸς) κάδης. ibid. Ἀσαὰ) σιαὰ. v. 46. Σελαμεὶ) σελαμὶ. v. 48. Νεκωδὰν) νεκωδὰ. v. 49. Ἀζὰ) ἀζὼ. v. 50. Μοουνεὶμ, υἱοὶ Νεφουσεὶμ) μοουνὶμ, υἱοὶ νεφεσὶμ. v. 52. Μειδὰ) μαουδὰ. v. 53. Σισαραὰ) σισάρα. v. 54. in *Rom.* υἱοὶ ναθιὲ, υἱοὶ ἀτουφὰ. v. 55. Ἀσεφορὰθ) σεφηρὰ. v. 56. in *Rom.* υἱοὶ ἰεηλὰ, υἱοὶ δαρκὼν, υἱοὶ γεδηλ. v. 57. Ἀτλὶλ, υἱοὶ Φακερὰθ, Ἀσεβωεὶμ) ἀτὶλ, υἱοὶ φαχερὰθ, υἱοὶ ἀσεβωεὶμ. v. 58. Ναθανεὶμ, καὶ οἱ υἱοὶ) ναθανὶμ καὶ υἱοὶ. v. 59. Θελμελὲχ) θελμελὲχ. ibid. ἠδυνήθησαν) ἐδυνάσθησαν. v. 60. Δαλαΐα) addit υἱοὶ βαὰ.

61. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ Ὀβαΐα, υἱοὶ Ἀκκοὺς, υἱοὶ Βερζελλαΐ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ θυγατέρων Βερζελλαΐ τῆ Γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

62. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν αὐτῶν οἱ Μεθωσεὶμ, καὶ ὐχ εὑρέθησαν, καὶ ἠγχιτεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

63. Καὶ εἶπεν Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς τῆ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τῆ ἁγίε τῶν ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσιν καὶ τοῖς τελείοις.

64. Πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμῆ ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα,

65. χωρὶς δέλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν, ἕτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ἕτοι ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι·

66. ἵπποι αὐτῶν, ἑπτακόσιοι τριακονταέξ· ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε·

67. κάμηλοι αὐτῶν, τετρακόσιοι τριακονταπέντε· ὄνοι αὐτῶν, ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.

68. Καὶ ἀπὸ ἀρχόντων πατριῶν ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὲς εἰς οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἠκουσιάσαντο εἰς οἶκον τῆ Θεῆ, τῆ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτῆ,

69. ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τῆ ἔργε, χρυσίον δραχμὰς ἐξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργύριον μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ * Χοθωνὰθ τῶν ἱερέων ἑκατόν. * μναῖ πεντακισχίλιαι Χιτῶνας

70. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἀπὸ τῆ λαῆ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς Ἱερουσαλήμ. ὁ

2. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς ὁ τῆ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τῆ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον Θεῆ Ἰσραὴλ, τὲ ἀνενέγκαι ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώσεις κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Μωϋσέως ἀνθρώπου τῆ Θεῆ. αὐτῶν

3. Καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτῆ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν· καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαύτωσις τῷ Κυρίῳ τοπρωὶ καὶ εἰς ἑσπέραν.

4. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν καθὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῆ·

5. καὶ μετὰ τῆτο ὁλοκαυτώσεις ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς τὰς νεμηνίας καὶ εἰς πάσας

V. 61. Ὀβαΐα) λαβεία. ibid. ἀπὸ θυγατέρων) ἀπὸ τῶν θυγατέρων. ib. ἐκλήθη) ἐκκλήθη. v. 63. Ἀθερσαθὰ) ἀθερσαθά. v. 67. ἐν τῷ ἐλθεῖν) ἐν τῷ εἰσελθεῖν. ibid. οἶκον Θεῆ) οἶκον τῆ Θεῆ. v. 69. χρυσίον δραχμὰς - - Χιτῶνας) χρυσίον καθαρὸν μναῖ ἓξ μυριάδες καὶ χίλιαι, καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ κόθωνοι. v. 70. οἱ ᾄδοντες) καὶ οἱ ᾄδοντες. CAP. III. v. 1. καὶ ὁ Ἰσραὴλ) καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. v. 2. ἀδελφοὶ αὐτῶν) ἀδελφοὶ αὐτῆ. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτό. ib. Μωυσέως) μωϋσῆ.

πάσας ἑορτὰς Κυρίῳ τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἐκθυσιαζομένῳ ἐκθύσιον τῷ Κυρίῳ.

6. Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαντο ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος Κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη.

7. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τοῖς τέκτοσι, καὶ βρώματα καὶ ποτὰ, καὶ ἔλαιον τοῖς Σιδωνίοις καὶ καὶ τοῖς Τυρίοις, τοῦ ἐνέγκαι ξύλα Κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου πρὸς θάλασσαν Ἰόππης, κατ' ἐπιχώρησιν Κύρου βασιλέως Περσῶν ἐπ' αὐτούς.

8. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω τοῦ νικοποιεῖν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα Θεοῦ ἐν οἴκῳ Κυρίου.

9. Καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· υἱοὶ Ἡναδὰδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται.

10. Καὶ ἐθεμελίωσαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον ἐπὶ χεῖρας Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσήμανε φωνῇ μεγάλῃ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ θεμελιώσει οἴκου Κυρίου.

12. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι, οἳ εἴδοσαν τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς ἑαυτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οἱ ὄχλος ἐν σημασίᾳ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι ᾠδήν.

13. Καὶ οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐφροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι ὁ λαὸς ἐκραύγασε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, ὅτι υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ,

2. καὶ ἤγγισαν πρὸς Ζοροβάβελ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς· οἰκοδομήσομεν μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ Θεῷ ὑμῶν, καὶ

V. 5. ἑορτὰς Κυρίῳ) ἑορτὰς τῷ κυρίῳ. V. 6. Κυρίε) τοῦ Κυρίου. V. 7. καὶ ἐνέγκαι) ἐνέγκαι. V. 8. εἰς Ἱερασ.) ἐν ἱερουσαλὴμ. ibid. Θεοῦ οἴκῳ Κυρίου.) ἐν οἴκῳ κυρίε. V. 9. καὶ Καδμιὴλ) καὶ abeſt. ibid. οἱ υἱοὶ ἰούδα) absque articulo. ib. καὶ ἀδελφοὶ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ. V. 11. ἐσήμανε) ἐσήμαινε. ibid. οἴκου) τοῦ οἴκε. V. 12. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 13. ἐκ ἦν) ἐχ ἦν. ibid. τὴν φωνὴν) absque articulo. ib. ὅτι λαὸς) ὅτι ὁ λαὸς. CAP. IV. V. 2. Θεῷ ὑμῶν) θεῷ ἡμῶν.

καὶ αὐτῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμε-
Ἀσὲρ ρῶν Ἀσαραδδὼν βασιλέως Ἀσσὲρ τῦ ἐ-
νέγκαντος ἡμᾶς ὧδε.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ καταλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῦ Ἰσραὴλ, ἐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τοαυτὸ οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν Κύρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν.

4. Καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύων τὰς χεῖρας τῦ λαῦ Ἰύδα, καὶ ἐνεπό-
αὐτοῖς διζον αὐτὲς τῦ οἰκοδομεῖν,

5. καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς βουλευόμενοι τῦ διασκεδάσαι βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἕως βασιλείας Δαρείου βασιλέως Περσῶν.

6. Καὶ ἐν βασιλείᾳ Ἀσουήρου (Περσῶν) καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτῦ
ἔγραψεν ἔγραψαν ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας Ἰούδαι καὶ Ἰερουσαλήμ.

ἔγρα- 7. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἀρθασασθὰ ἔγρα-
ψαν ψεν ἐν εἰρήνῃ Μιθραδάτης Ταβεὴλ σὺν καὶ τοῖς λοιποῖς συνδύλοις αὐτῦ, πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα Περσῶν ἔγραψεν ὁ φορολόγος γραφὴν Συριστὶ καὶ ἡρμηνευμένην.

8. Ῥεὲμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ ὁ
ἔγραψεν γραμματεὺς ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κα-
τὰ Ἰερουσαλὴμ τῷ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ.

9. Τάδε ἔκρινε Ῥεὲμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ καταλοιποι σύνδυλοι ἡμῶν, Δειναῖοι, Ἀφαρσαθαχαῖοι, Ταρφαλλαῖοι, Ἀφαρσαῖοι, Ἀρχυαῖοι, Βαβυλώνιοι, Σουσαναχαῖοι, Δαυαῖοι,

10. καὶ οἱ καταλοιποι ἐθνῶν ὧν ἀ-
πῴκισεν Ἀσσεναφὰρ ὁ μέγας καὶ ὁ τί- Ναφὰρ
μιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς Σομόρων καὶ τὸ καταλοιπον πέραν τῦ ποταμοῦ.

11. Αὕτη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδες σου ἄνδρες πέραν τῦ ποταμοῦ.

12. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ Ἰυδαῖοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ σῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθοσαν εἰς Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλην τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν, ἣν οἰκοδομῦσι· καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσὶ, καὶ θεμελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν.

13. Νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόροι ἐκ ἔσονταί σοι, ἐδὲ δώσουσι· καὶ τῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ,

14. καὶ ἀχημοσύνην βασιλέως ἐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν· διὰ τῦτο ἐπέμψαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ,

15. ἵνα

v. 2. Ἀσαραδδὼν β. Ἀσσὲρ) ἀσαραδὰν βασ. ἀσσὲρ. v. 3. Θεῷ ὑμῶν) θεῷ ἡμῶν. v. 4. αὐτοῖς τῦ οἰκοδομεῖν.) αὐτὲς οἰκοδομεῖν. v. 5. Δαρείου βασιλέως) addit περσῶν. v. 6. ἐν βασιλείᾳ) prægit καὶ. ibid. (Περσῶν) abeſt. ib. ἔγραψεν) ἔγραψαν. v. 7. ἔγραψαν) ἔγραψεν. ibid. Μιθραδάτης Ταβ. σὺν καὶ τοῖς λ. συνδ. αὐτῦ) μιθραδάτη ταβεὴλ καὶ τοῖς λοιποῖς συνδύλοις. ib. Συριστὶ) συριστὶ. v. 8. Βααλτὰμ - - ἔγραψεν) βαλτὰμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν. v. 9. Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ) βαλτὰν καὶ σαμψὰ. ibid. Ταρφαλλαῖοι) ταρφαλαῖοι. v. 10. Ναφὰρ) ἀσσεναφὰρ. ibid. καταλοιπον) κατάλιπον. v. 11. Ἀρθασασθὰ β. οἱ παῖδες) ἀρθασασθὰ βασ. παῖδες. v. 12. ἀναβάντες) οἱ ἀναβάντες.

15. ἵνα ἐπισκέψηται ἐν βιβλίῳ ὑπομνηματισμοῦ τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς καὶ χώρας, καὶ Φυγαδεῖαι δέλων γίγνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη. Φυγαδεῖα

16. Γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, ἓξ ἔστι σοι εἰρήνη.

17. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥεοὺμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους συνδέλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοὺς καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην· καὶ Φησίν· Φασίν

18. ὁ Φορολόγος, ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς, ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐμοῦ·

19. καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, καὶ ἐπεσκεψάμεθα, καὶ εὕραμεν, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν αἰῶνος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ Φυγαδεῖαι γίγνονται ἐν αὐτῇ.

20. Καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ γίγνονται ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐπικρατοῦντες ὅλης τῆς πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ φόροι πλήρεις καὶ μέρος δίδοται αὐτοῖς. ἔσπέρας

21. Καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη ἐκ οἰκοδομηθήσεται ἔτι.

22. Ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης πεφυλαγμένοι (ἦτε) ἄνεσιν ποιῆσαι περὶ τέτε, μή ποτε πληθυνθῇ ἀφανισμὸς εἰς κακοποίητιν βασιλεῦσι.

23. Τότε ὁ Φορολόγος τοῦ Ἀρθασαθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον Ῥεὲμ καὶ Σαμψαὶ γραμματέως καὶ συνδέλων ἑαυτοῦ· καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰέδᾳ, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει.

24. Τότε ἤργησε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ Θεοῦ τὸ ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἀργῶν ἕως δευτέρου ἔτες τῆς βασιλείας Δαρείε τοῦ βασιλέως Περσῶν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν Ἰέδᾳ καὶ Ἰερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι Κυρίε Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς.

2. Τότε ἀνέστησαν Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ Θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς.

3. Ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς Θαθθαναὶ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ Σαθαρβουζαναὶ, καὶ οἱ σύνδελοι αὐτῶν, καὶ τοῖα εἶπον αὐτοῖς· τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι

V. 15. ἐν βιβλίῳ) ἐν βίβλῳ. ibid. Φυγαδεῖα δ. γίγνονται) Φυγαδεῖαι δέλων γίνονται. ib. ἀπὸ χρόνων) ἀπὸ ἡμερῶν. V. 16. ὅτι ἐὰν) ὅτι ἂν. V. 17. Βακλτὰμ καὶ Σαμψαὶ) βυλτὰμ καὶ σαμψὰ. ibid. καὶ Φησίν.) καὶ Φησίν. V. 20. γίγνονται ἐπὶ) ἐγένοντο ἐν. ibid. τῆς ἐσπέρας) τῆς πέραν. ib. δίδονται) δίδονται. V. 23. Ῥεὲμ καὶ Σαμψαὶ γρ. συνδ. ἑαυτοῦ·) ῥεὲμ βυλτὰμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδέλων αὐτοῦ. V. 24. ἔργον τοῦ Θεοῦ) ἔργον οἴκε τοῦ Θεοῦ. ibid. ἀργῶν) ἀργῶν. ib. Δαρείε τοῦ βασιλέως) abeſt articulus. CAP. V. V. 1. ἐπροφήτευσεν) προεφήτευσεν. ibid. Κυρίε) abeſt. V. 2. οἰκοδομεῖν) οἰκοδομῆσαι. V. 3. Θαθθαναὶ) Θανθαναὶ. ibid. τοῖα εἶπον) τοιάδε εἶπαν.

τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;

4. Τότε ταῦτα εἶπον αὐτοῖς· τίνά ἐστι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν οἰκοδομούντων τὴν πόλιν ταύτην;

5. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα, καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ Δαρείῳ ἀπηνέχθη. καὶ τότε ἀπεκάλη τῷ Φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου.

6. Διασάφησις ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλε Θαθθαναῖς ὁ ἔπαρχος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ Σαθαρβουζαναῖ, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι, οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ, Σαθαρβουζάνης

7. ῥῆσιν ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῇ· Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα·

8. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται λίθοις ἐκλεκτοῖς, καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις, καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίγνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν χερσὶν αὐτῶν.

9. Τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς· τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;

10. Καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.

11. Καὶ τοιοῦτο ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες, ἡμεῖς ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ αὐτοῖς Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον, ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτη πολλὰ, καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδόμησεν αὐτὸν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς.

12. Ἀφότε δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες Ἀπότε ἡμῶν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ Χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα.

13. Ἀλλ' ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου τοῦ βασιλέως, Κύριος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι.

14. Καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς ναὸν τοῦ βασιλέως, ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκε τῷ Σασαβασσάρῳ τῷ θησαυροφύλακι, τῷ ἐπὶ τοῦ θησαυροῦ,

15. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πάντα τὰ σκεύη λάβε καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.

16. Τότε Σασαβασσὰρ ἐκεῖνος ἦλθε, καὶ ἔδωκε θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν

V. 4. εἶπον) εἶπόσαν. V. 6. Θαθθαναῖς) θανθαναῖ: ibid. Σαθαρβουζάνης) σαθαρβουζαναῖ: V. 7. ῥῆσιν) ῥήμασιν. ibid. ἐν αὐτῇ·) ἐν αὐτῷ. V. 8. γίγνεται) γίνεται. ibid. ἐν χερσὶν) ἐν ταῖς χερσὶν. V. 9. εἴπομεν) εἴπαμεν. V. 11. ῥῆμα ἀπεκρ. αὐτοῖς) τὸ ῥῆμα ἀπεκρ. ἡμῖν. V. 12. Ἀπότε) ἀφότε. V. 14. χρύσεα) χρυσᾶ. ibid. ἀπὸ οἴκου) ἀπὸ τοῦ οἴκου. ib. εἰς ναὸν) εἰς τὸν ναὸν. ib. ἀπὸ ναοῦ) ἀπὸ τοῦ ναοῦ. ib. Σασαβασσάρῳ) σαβανασὰρ. V. 16. Σασαβασσὰρ) σαβανασὰρ.

ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ τότε ἕως νῦν ᾠκοδομήθη, καὶ ἔκ ἐτελέσθη.

17. Καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, ἐπισκεπήτω ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Γάζης τῦ βασιλέως Βαβυλῶνος, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τῦ βασιλέως Κύρου ἐτέθη γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἰερσαλήμ· καὶ γνὲς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτε, πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΤΟΤΕ Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην, καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ὅπου ἡ Γάζα κεῖται ἐν Βαβυλῶνι.

2. Καὶ εὑρέθη ἐν Ἀμαθὰ ἐν πόλει ἐν τῇ βάρει κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ ὑπόμνημα.

3. Ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου βασιλέως. Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην περὶ οἴκου τῦ Θεῦ τῦ ἐν Ἰερουσαλήμ· οἶκος οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος ἔ θυσιάζεσι τοὶ θυσιάσματα· καὶ ἔθηκεν ἔπαρμα ὕψος πήχεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτῦ πήχεων ἑξήκοντα.

4. Καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ δόμος ξύλινος εἷς, καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τῦ βασιλέως δοθήσεται.

5. Καὶ τὰ σκεύη οἴκε τῦ Θεῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρύσεα, ἃ Ναβεχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκε τῦ ἐν Ἰερσαλὴμ καὶ ἐκόμισεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθάτω εἰς τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἰερσαλὴμ ἐπὶ τόπε ἔ ἐτέθη ἐν τεθῇ οἴκῳ τῦ Θεοῦ.

6. Νῦν δώσετε ἔπαρχοι πέραν τῦ ποταμοῦ Σαθαρβοζαναὶ, καὶ οἱ σύνδικοι Σαθαρβουσανὲ αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν.

7. Καὶ νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τῦ Θεοῦ· οἱ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰεδαίων οἶκον τῦ Θεῦ ἐκεῖνον οἰκοδομείτωσαν ἐπὶ τῦ τόπε αὐτῦ.

8. Καὶ ἀπ' ἐμῦ γνώμη ἐτέθη, μή ποτε τί ποιήσητε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰεδαίων τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῦ Θεῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ ὑπαρχόντων βασιλέως τῶν Φόρων πέραν τῦ ποταμοῦ ἐπιμελῶς δαπάνη ἔσω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ μὴ καταργηθῆναι,

9. καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα, καὶ υἱὲς βοῶν καὶ κριῶν καὶ ἀμνὲς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ τῦ ὐρανῦ, πυροὺς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων τῶν ἐν Ἰερσαλὴμ ἔσω διδόμενον αὐτοῖς, ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ὃ ἐὰν αἰτήσωσιν,

10. ἵνα ὦσιν προσφέροντες εὐωδίας τῷ Θεῷ τῦ ὐρανῦ, καὶ προσεύχωνται εἰς ζωὴν τῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτῦ.

11. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀλλάξει τὸ ῥῆμα τῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰ-

V. 6. ἕως νῦν) ἕως τῦ νῦν. V. 17. ἀπὸ τῦ βασιλέως Κύρου) abeſt articulus. CAP. VI. v. 2. ἐν Ἀμαθὰ) deeſt. ibid. τοῦτο ἦν) ἦν abeſt. v. 3. οἴκου τῦ Θεῦ) οἴκε ἱερῦ θεῦ. v. 5. χρύσεα) χρυσᾶ. ibid. ἀπὸ οἴκου) ἀπὸ τῦ οἴκου. ib. ἀπελθάτω) ἀπελθέτω. ib. τόπε τεθῇ) τόπου ἔ ἐτέθη. v. 6. Σαθαρβουσανὲ) σαθαρβουζαναὶ. v. 7. Καὶ νῦν) νῦν. ibid. ἔργον τῦ) ἔργον οἴκου τῦ. v. 8. οἰκοδομῆσαι) οἰκοδομηθῆναι. v. 9. οἶνον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων) οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων. v. 10. προσφέροντες εὐωδίας) transpoſita. ibid. τῶν υἱῶν) absque articulo.

κίας αὐτῦ, καὶ ὠρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτῦ, καὶ ὁ οἶκος αὐτῦ τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται.

12. Καὶ ὁ Θεὸς ᾧ κατασκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταςρέψαι πάντα βασιλέα καὶ λαὸν ὃς ἐκλενεῖ τὴν χεῖρα ἑαυτῦ ἀλλάξαι ἢ ἀφανίσαι τὸν οἶκον τῦ Θεῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. ἐγὼ Δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς ἔσαι.

13. Τότε Θαθθαναὶ ἔπαρχος πέραν τῦ ποταμῦ, Σαθαρβοζαναὶ, καὶ οἱ σύνδελοι αὐτῦ, πρὸς ὃ ἀπέσειλε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς, οὕτως ἐποίησαν ἐπιμελῶς.

14. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων ᾠκοδόμησαν καὶ οἱ Λευῖται ἐν προφητείᾳ Ἀγγαίε τῦ προφήτε, καὶ Ζαχαρίε υἱῦ Ἀδδώ. Καὶ ἀνῳκοδόμησαν καὶ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης Θεῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ γνώμης Κύρε καὶ Δαρείε καὶ Ἀρθασαθὰ βασιλέως Περσῶν.

15. Καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τρίτης μηνὸς Ἀδὰρ, ὅ ἐςιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας Δαρείου τῦ βασιλέως.

16. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποικεσίας ἐγκαίνια τῦ οἴκε τῦ Θεῦ ἐν εὐφροσύνῃ.

17. Καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῦ οἴκε τῦ Θεῦ μόσχους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἀμνὰς τετρακοσίους, χιμάρρους αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν Φυλῶν Ἰσραήλ. χειμάρρες

18. Καὶ ἔσησαν τὰς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν, καὶ τὰς Λευίτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δελείᾳ Θεῦ τῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ, κατὰ τὴν γραφὴν Βιβλίου Μωσῆ.

19. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικεσίας τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς τῦ πρώτε.

20. Ὅτι ἐκαθαρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἕως εἷς πάντες καθαροί. Καὶ ἔσφαξαν τὸ Πάσχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς.

21. Καὶ ἔφαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα, οἱ ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν τῆς γῆς πρὸς αὐτὰς, τῦ ἐκζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

22. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι εὔφρανεν αὐτὰς Κύριος, καὶ Κύριος ἐπέτρεψε καρδίαν βασιλέως Ἀσσὺρ ἐπ' αὐτὰς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκε τῦ Θεῦ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

V. 11. παγήσεται) πληγήσεται. ibid. κατ' ἐμὲ) καθ' ἐμέ. **V. 12.** ἑαυτῦ) αὐτῦ. ibid. ἐκεῖνον) abeſt. **V. 13.** Θαθθαναὶ ἔπαρχος) θανθαναὶ ὁ ἔπαρχος. ibid. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. **V. 14.** ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδομῆσαν, ibid. βασιλέως) βασιλέων. **V. 17.** ἐγκαίνια) addit τῦ οἴκου. ibid. χειμάρους αἰγῶν περὶ) χιμαρρους αἰγῶν ὑπὲρ. **V. 18.** ἐπὶ δουλείᾳ Θεῦ τῦ ἐν) ἐπὶ δουλείας θεοῦ ἐν. ibid. βιβλίου Μωσῆ.) βίβλου μωυσῆ. **V. 20.** καὶ οἱ Λευῖται) absque articulo. **V. 21.** οἱ υἱοὶ) abeſt articulus. ibid. Κύριον τὸν Θεὸν) κύριον θεὸν. **V. 22.** καὶ Κύριος ἐπέτρεψε) καὶ ἐπέτρεψε.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν βατιλείᾳ Ἀρθασαθὰ βασιλέως Περσῶν, ἀνέβη Ἔζρας υἱὸς Σαραίε υἱῦ Ἀζαρίε, υἱῦ Χελκείε,

2. υἱῦ Σελλὲμ, υἱῦ Σαδδὲκ, υἱῦ Ἀχιτὼβ,

3 υἱῦ Σαμαρείε, υἱῦ Ἐσριὰ, υἱῦ Μαραιὼθ,

Ὀζιοὶ 4. υἱῦ Ζαραίε, υἱῦ Ὀζίε, υἱῦ Βοκκὶ,

5. υἱῦ Ἀβισυὲ, υἱῦ Φινεὲς, υἱῦ Ἐλεάζαρ, υἱῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως τῦ πρώτυ.

6. Αὐτὸς Ἔζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ Μωϋσῆ, ὃν ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι χεὶρ Κυρίου Θεῦ αὐτῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτει αὐτός.

7. Καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῷ Ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ·

8. καὶ ἦλθον εἰς Ἰερυσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ· τοῦτο ἔτος ἕβδομον τῷ βασιλεῖ·

9. ὅτι ἐν μιᾷ τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τῦ μηνὸς τῦ πέμπτυ ἦλθον εἰς Ἰερυσαλὴμ, ὅτι χεὶρ Θεῦ αὐτῦ ἦν ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν.

10. Ὅτι Ἔζρας ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτῦ ζητῆσαι τὸν νόμον, καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προσάγματα καὶ κρίματα.

11. Καὶ αὕτη ἡ διασάφησις τῦ διατάγματος, ὃ ἔδωκεν Ἀρθασασθὰ τῷ Ἔζρᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίε λόγων ἐντολῶν Κυρίου καὶ προσαγμάτων αὐτῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

12. Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων Ἔζρᾳ γραμματεῖ νόμυ Κυρίυ Θεῦ τῦ οὐρανοῦ· τετελίσθω ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπό- τετέλε-
κρισις· σαι

13. ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ὁ ἐκσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μυ ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ Λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἰερουσαλὴμ, μετὰ σῦ πορευθῆναι.

14. Ἀπὸ προσώπυ τῦ βασιλέως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων ἀπεσάλη ἐπισκέψασθαι ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς Ἰερουσαλὴμ νόμῳ Θεῦ αὐτῶν τῷ ἐν χειρί σου.

15. Καὶ εἰς οἶκον Κυρίε ἀργύριον καὶ χρυσίον; ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβυλοι ἐκσιάθησαν τῷ Θεῷ τῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἰερυσαλὴμ κατασκηνοῦντι.

16. Καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ὅ, τι ἂν εὕρης ἐν πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἐκσιασμῦ τῦ λαῦ, καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον Θεῦ τὸν ἐν Ἰερυσαλήμ.

17. Καὶ πᾶν προσπορευόμενον τοῦτο

CAP. VII. v. 1. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. ibid. Χελκεία) χελκία. v. 2. Σελλούμ) σελέμ. v. 3. Σαμαρεία) σαμαρία. ibid. Μαραιὼθ) μαραὼθ. v. 4. Ὀζιοὶ) ὀζίε. v. 7. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. Ναθινεὶμ) ναθινίμ. v. 8. ἦλθον) ἦλθοσαν. ibid. τῦτο ἔτος) τοῦτο τὸ ἔτος. v. 9. μιᾷ τῦ μηνὸς) *Edit. Rom.* habet ſupplementa minori characlere expreſſa. ibid. ἦλθον) ἦλθοσαν. v. 10. ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτῦ) ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῦ ibid. Ἰσραὴλ) ἐν ἰσραὴλ. v. 12. Θεῦ) τῦ θεῦ. ibid. τετέλεσται ὁ λόγος) τετέλεσο λόγος. v. 15. ὁ βασιλεὺς) ὃ ὁ βασιλεὺς. v. 16. ὅ, τι ἂν) ὅ, τι ἐὰν. v. 17. πᾶν προσπ. τοῦτο) πάντα προσπ. τῦτον.

ἑτοίμως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ, μόσχους, κριὸς, ἀμνὸς, καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς αὐτῶν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ θυσιαστηρίου τῦ οἴκου τῦ Θεοῦ ὑμῶν τῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

18. καὶ εἴτι ἐπὶ σὲ καὶ τὸς ἀδελφός σου ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποιῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ Θεῷ ὑμῶν ποιήσατε·

19. καὶ τὰ σκεύη τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου Θεῦ παράδος ἐνώπιον τῦ Θεῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

20. Καὶ τὸ κατάλοιπον χρείας οἴκου Θεῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως,

21. καὶ ἀπ' ἐμοῦ· ἐγὼ Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμεν πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέρᾳ τῦ ποταμῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τῦ νόμε τῦ Θεῦ τῦ ἐρανῦ, ἑτοίμως γιγνέσθω,

22. ἕως ἀργυρίε ταλάντων ἑκατὸν, καὶ ἕως πυρῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ ἕως βαδῶν οἴνε βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως ἐλαίε * βατῶν
* βαδῶν ἑκατὸν, καὶ ἅλας ἔ οὐκ ἔστι γραφή.

23. Πᾶν ὅ ἐστιν ἐν γνώμῃ τῦ Θεῦ τῦ πρόσεχε ἐρανῦ, γιγνέσθω· προσέχετε μήτις ἐπιχειρήσῃ εἰς οἶκον τῦ Θεῦ τῦ ἐρανῦ, μή ποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτῦ.

24. Καὶ ὑμῖν ἐγνώρισαι ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς Λευίταις, ᾄδεσι, πυλωροῖς, Ναθινεὶμ, καὶ λειτουργοῖς οἴκου Θεῦ τοῦτο, Φόρος μὴ ἔστω σοι, οὐκ ἐξεσιάσεις καταδελεῖσθαι αὐτούς.

25. Καὶ σὺ Ἔζρα, ὡς ἡ σοφία τῦ Θεῦ ἡ ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτὰς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέρᾳ τῦ ποταμῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι νόμον τῦ Θεῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖτε.

26. Καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τῦ Θεῦ καὶ νόμον τῦ βασιλέως ἑτοίμως, τὸ κρίμα ἔσαι γιγνόμενον ἐξ αὐτῦ, ἐάν τε εἰς θάνατον, ἐάν τε εἰς παιδείαν, ἐάν τε εἰς ζημίαν τῦ βίε, ἐάν τε εἰς δεσμά.

27. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδωκεν οὕτως ἐν καρδίᾳ τῦ βασιλέως, τῦ δοξάσαι τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερυσαλὴμ,

28. καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβέλων αὐτῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τῦ βασιλέως, τῶν ἐπηρμένων. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ὡς χεὶρ Κυρίου ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ συνῆξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἄρχοντας ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἔτοι ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν οἱ ὁδηγοὶ ἀναβαίνοντες μετ' ἐμὲ ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ τῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.

2. Ἀπὸ

v. 17. ἐπὶ θυσιαστηρίε) ἐπὶ τῦ θυσιαστηρίου. v. 18. καὶ χρυσίου) καὶ τῦ χρυσίου. v. 20. τὸ κατάλοιπον) absque articulo. v. 21. ὃ ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας) ὃ ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας. ibid. τῦ νόμου) non habet. ib. γιγνέσθω.) γινέσθω, passim. v. 22. βαδῶν ἑκατὸν, καὶ ἐλαίου βαδῶν) βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως ἐλαίου βατῶν. v. 23. τῦ Θεοῦ) absque articulo. ibid. πρόσεχε) προσέχετε. ib. εἰς οἶκον τῦ Θεῦ) εἰς τὸν οἶκον Θεοῦ. v. 25. ἡ ἐν χειρί σε) ἡ deest. v. 26. τὸν νόμον) absque articulo. ibid. εἰς δεσμά) εἰς παράδυσιν. v. 27. οὕτως ἐν καρδίᾳ τοῦ β.) ἐν καρδίᾳ τῦ βασ. οὕτως. v. 28. Κυρίου) θεοῦ. CAP. VIII. v. 1. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες.

2. Ἀπὸ υἱῶν Φινεὲς, Γηρσὼν, ἀπὸ υἱῶν Ἰθάμαρ, Δανιὴλ, ἀπὸ υἱῶν Δαυὶδ, Ἀτλοὺς,

3. ἀπὸ υἱῶν Σαχανίας, ἀπὸ υἱῶν Φόρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτῦ τὸ σύγρεμμα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα·

4. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φααὲθ Μωαὲθ, Ἐλιααναὶ υἱὸς Ζαραΐα, καὶ μετ' αὐτῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά·

5. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης Σεχονίας υἱὸς Ἀζιὴλ, καὶ μετ' αὐτῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά·

Ὠβὴν 6. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ υἱὸς Ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτῦ πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά·

Ἀθλία 7. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, Ἠσαΐα υἱὸς Ἀθελία, καὶ μετ' αὐτῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά·

Μαχαὴλ 8. καὶ ἀπὸ υἱῶν Σαφατία, Ζαβδίας υἱὸς Μιχαὴλ, καὶ μετ' αὐτῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά·

9. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωαὲθ, Ἀβαδία υἱὸς Ἰεειὴλ, καὶ μετ' αὐτῦ διακόσιοι δεκαεξῶ τὰ ἀρσενικά·

10. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαανὶ, Σελιμὲθ υἱὸς Ἰωσεφία, καὶ μετ' αὐτῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά·

11. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεὶ, Ζαχαρίας υἱὸς Βαβεὶ, καὶ μετ' αὐτῦ εἰκοσιοκτῶ τὰ ἀρσενικά·

12. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀζγαὰδ, Ἰωανὰν υἱὸς Ἀκκαταὰν, καὶ μετ' αὐτῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά·

13. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Ἐλιφαλὰτ, Ἰεὶὴλ, καὶ Σαμαεία, καὶ μετ' αὐτῶν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά· Ἐλιφαλὰθ Ἰεὶὴλ

14. καὶ ἀπὸ υἱῶν * Βαγαὶ, Οὐθαὶ καὶ Ζαβὺδ, καὶ μετ' αὐτῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά· * Γαββαεὶ

15. καὶ συνῆξα αὐτὲς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸν Εὐεὶ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ υἱῶν Λευεὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ.

16. Καὶ ἀπέστειλα τῷ Ἐλεάζαρ, τῷ Ἀριὴλ, τῷ Σεμεΐα, καὶ τῷ Ἀλωναὶμ, καὶ τῷ Ἰαρὶβ, καὶ τῷ Ἐλναθὰμ, καὶ τῷ Νάθαν, καὶ τῷ Ζαχαρίᾳ, καὶ τῷ Μεσολλὰμ, καὶ τῷ Ἰωαρεὶμ, καὶ τῷ Ἐλνάθαν συνιέντας.

17. Καὶ ἐξήνεγκα αὐτὲς ἐπὶ ἄρχοντας ἐν ἀργυρίῳ τῦ τόπῳ, καὶ ἔθηκα ἐν στόμασι αὐτῶν λόγους λαλῆσαι πρὸς τὲς ἀδελφὲς αὐτῶν τῶν Ἀθανειὶμ ἐν ἀργυρίῳ τῦ τόπῳ, τῦ ἐνέγκαι ἡμῖν ἄδοντας εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν.

18. Καὶ ἦλθοσαν ἡμῖν, ὡς χεὶρ Θεῦ ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ Σαχὼν ἀπὸ υἱῶν Μοολὶ, υἱῦ Λευὶ, υἱῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀρχὴν ἦλθον οἱ υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δεκαοκτῶ,

19. καὶ

Ver. 3. ἀπὸ υἱῶν Φόρος) præfigit καὶ. Ver. 4. καὶ ἀπὸ) καὶ deficit. ibid. Ἐλιααναὶ υἱὸς Ζαραΐα) ἐλιαναὶ υἱὸς σαραΐα. Ver. 5. ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης) præfigit καὶ. ibid. τριακόσιοι) τριακόσια. Ver. 6. ἀπὸ υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴν) ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀδὶν, ὠβὴθ. Ver. 7. Ἠσαΐα υἱὸς Ἀθλία) ἰσαΐας υἱὸς ἀθελία. Ver. 8. Ζαβδίας υἱὸς Μαχαὴλ) ζαβαδίας υἱὸς μιχαὴλ. Ver. 9. Ἰεειὴλ) ἰειὴλ. Ver. 10. ἀπὸ υἱῶν Βαανὶ) ἀπὸ τῶν υἱῶν βαανὶ. Ver. 11. Βαβεὶ) βαβι, bis. Ver. 12. Ἀζγαὰδ) ἀσγαὰδ. Ver. 13. Ἐλιφαλὰθ, Εἰὴλ, καὶ Σαμαεία) ἐλιφαλὰτ, ἰεὴλ, καὶ σαμαΐα. Ver. 14. Γαββαεὶ) γαβουαὶ. Ver. 15. Εὐεὶ) εὐὶ. ibid. Λευεὶ) λευὶ. Ver. 17. Ἀθανειὶμ) ἀθινειὶμ.

19. καὶ τὸν Ἀσεβίαν, καὶ τὸν Ἰσαΐαν ἀπὸ υἱῶν Μεραρὶ, ἀδελφοὶ αὐτῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι.

20. Καὶ ἀπὸ τῶν Ναθινεὶμ, ὧν ἔδωκε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν Λευιτῶν, Ναθινεὶμ διακόσιοι εἴκοσι, πάντες συνήχθησαν ἐν ὀνόμασι.

21. Καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ἀβὲ, τῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον Θεῦ ἡμῶν, ζητῆσαι παρ' αὐτῦ ὁδὸν εὐθείαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κλήσει ἡμῶν.

22. Ὅτι ἠχύνθην αἰτήσασθαι παρὰ τῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθρῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ, λέγοντες· χεὶρ τῦ Θεῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τὺς ζητοῦντας αὐτὸν εἰς ἀγαθὸν καὶ κράτος αὐτῦ, καὶ θυμὸς αὐτῦ ἐπὶ πάντας ἐγκαταλείποντας αὐτόν.

23. Καὶ ἐνηστεύσαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ Θεῦ ἡμῶν περὶ τούτυ, καὶ ἐπήκυσεν ἡμῖν.

24. Καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱερέων δώδεκα τῷ Σαραΐᾳ, τῷ Ἀσαβίᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν ἀπὸ ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα. Σαβίᾳ

25. Καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἀπ' ἀρχῆς οἴκυ Θεῦ ἡμῶν, ἃ ὕψωσεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῦ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι.

26. Καὶ ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίυ τάλαντα ἑξακόσια πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατὸν, καὶ τάλαντα χρυσίυ ἑκατόν.

27. Καὶ χαφουρῆ χρύσεοι εἴκοσι εἰς τὴν ὁδὸν δραχμῶν χίλιοι, καὶ σκεύη χαλκῆ στίλβοντος ἀγαθῆ διάφορα ἐπιθυμητὰ ἐν χρυσίῳ.

28. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτές· ὑμεῖς ἅγιοι τῷ Κυρίῳ Θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια τῷ Κυρίῳ Θεῷ πατέρων ὑμῶν,

29. ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε, ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ εἰς σκηνὰς οἴκου Κυρίυ.

30. Καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται σταθμὸν τῦ ἀργυρίου καὶ τῦ χρυσίου καὶ τῶν σκευῶν, ἐνεγκεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν.

31. Καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τῦ ποταμῦ τῦ Ἀβὲ ἐν δωδεκάτῃ τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ τῦ ἐλθεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ χεὶρ Θεῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐχθρῦ καὶ πολεμίυ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐρύσατο

32. καὶ ἤλθομεν εἰς Ἰερυσαλὴμ, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

33. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ Θεῦ ἡμῶν ἐπὶ

χεῖρα

V. 19. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι.) καὶ υἱοὶ αὐτῦ εἴκοσι. **V.** 20. Ναθινεὶμ) ναθινίμ, bis. **V.** 21. Θεοῦ) τῦ Θεῦ. **V.** 22. εἴπομεν) εἴπαμεν. ibid. ἐγκαταλείποντας) præfigit artic. τὺς. **V.** 23. παρὰ Θεῦ) παρὰ τῦ Θεοῦ. **V.** 24. Σαβίᾳ) ἀσαβίᾳ. **V.** 27. χρύσεοι) χρυσοῖ. ibid. δραχμῶν) deeſt. **V.** 28. Κυρίῳ Θεῷ, καὶ) κυρίῳ, καὶ. **V.** 29. ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων) absque articulo. **V.** 31. ἐν δωδεκάτῃ) ἐν τῇ δωδεκάτῃ. ibid. ἐῤῥύσατο) ἐῤῥύσατο.

χεῖρα Μαρμὼθ υἱῦ Οὐρία τῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτῦ Ἐλεάζαρ υἱὸς Φινεὲς, καὶ μετ' αὐτῦ Ἰωζαβὰδ υἱὸς Ἰησῦ, καὶ
Νωαδὰ Νωαδία υἱὸς Βαναία οἱ Λευῖται,

34. ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν ϛαθμῷ τὰ πάντα, καὶ ἐγράφη πᾶς ὁ ϛαθμός. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ,

35. οἱ ἐλθόντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας προσήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ, μόχους δώδεκα περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταεξ, ἀμνὰς ἑβδομηκονταεπτὰ, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ.

ἔδωκα 36. Καὶ ἔδωκαν τὸ νόμισμα τῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις πέραν τῦ ποταμῦ· καὶ ἐδόξασαν τὸν λαὸν καὶ τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρὸς μὲ οἱ ἄρχοντες, λέγοντες· οὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, τῷ Χανανὶ ὁ Ἐθθὶ, ὁ Φερεζὶ,
Μωαβ ὁ Ἰεβουσὶ, ὁ Ἀμμωνὶ, ὁ Μωαβὶ, ὁ Μωσρὶ, καὶ ὁ Ἀμορὶ,

2. ὅτι ἐλάβοσαν ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς ἑαυτῶν· καὶ παρήχθη σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαιῶν, καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ.

3. Καὶ ὡς ἤκεσα τὸν λόγον τοῦτον, διέῤῥηξα τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ ἔτιλλον ἀπὸ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τῦ πώγωνός μυ, καὶ ἐκαθήμην ἠρεμάζων. ἐρεμάζων

4. Καὶ συνήχθησαν πρὸς μὲ πᾶς ὁ διώκων λόγον Θεῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικεσίας· καὶγὼ καθήμενος ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς.

5. Καὶ ἐν θυσίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέϛην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς μου· καὶ ἐν τῷ διαῤῥῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπεταζω τὰς χεῖρας μου πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν,

6. καὶ εἶπα· Κύριε ἠσχύνθην καὶ ἐνετράπην τῦ ὑψῶσαι, Θεέ μυ, τὸ πρόσωπόν μυ πρὸς σὲ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως εἰς ἐρανόν.

7. Ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλη ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν χειρὶ βασιλέων τῶν ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν διαρπαγῇ, καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

8. Καὶ νῦν ἐπιεικεύσατο ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τῦ καταλιπεῖν ἡμῖν εἰς

v. 33. Μαρμὼθ) μεριμὼθ. ib. καὶ Νωαδὰ) καὶ νωαδία. v. 35. ἀπὸ τῆς αἰχμ.) ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας. v. 36. ἔδωκα) ἔδωκαν. CAP. IX. v. 1. Ἐθθὶ) ἐθί. ibid. Μωαβ, ὁ Μωσρὶ, καὶ ὁ Ἀμορὶ) μωαβὶ, καὶ ὁ μοσερὶ, καὶ ὁ ἀμορρὶ. v. 2. υἱοῖς ἑαυτῶν·) υἱοῖς αὐτῶν. v. 3. ἐρεμάζων.) ἠρεμάζων. v. 4. ἀποικεσίας.) ἀποικίας. v. 5. ἀπὸ τῆς ταπεινώσεως) absque articulo. v. 6. ἕως εἰς ἐρανόν.) ἕως εἰς τὸν ἐρανόν. v. 8. Κύριος ὁ Θεὸς) ὁ θεὸς. ibid. καταλιπεῖν ἡμῖν) καταλιπεῖν ἡμᾶς.

σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν στήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτῦ, τῦ φωτίσαι ὀφθαλμὲς ἡμῶν καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν τῇ δελείᾳ ἡμῶν.

9. ὅτι δῦλοι ἐσμὲν, καὶ ἐν τῇ δελείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασιλέων Περσῶν, δῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τῦ ὑψῶσαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τῦ Θεῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ τῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ.

10. Τί εἴπωμεν ὁ Θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν ἐντολάς σε,

11. ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ δέλων σου τῶν προφητῶν, λέγων· ἡ γῆ, εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε κληρονομῆσαι αὐτὴν, γῆ μετακινεμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν ἐθνῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, ὧν ἔπλησαν αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν·

12. καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δότε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ ἐκ ἐκζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος.

13. Καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡμᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι οὐκ ἔσιν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐκύφισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν·

14. ὅτι ἀπεστρέψαμεν διασκεδάσαι ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμβρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν· μὴ παροξυνθῇς ἐν ἡμῖν ἕως συντελείας, τῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ διασωζόμενον.

15. Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος σὺ, ὅτι κατελείφθημεν διασωζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἰδὲ ἡμεῖς ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι στῆναι ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ὡς προσηύξατο Ἔζρας, καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκε τῦ Θεῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι ἔκλαυσαν ὁ ἔκλαυσεν λαὸς, καὶ ὕψωσε κλαιών.

2. Καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς Ἰεειὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, καὶ εἶπε τῷ Ἔζρᾳ· ἡμεῖς ἠσυνθετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς· καὶ νῦν ἔστιν ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ·

3. καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν, ὡς ἂν βάλῃ. ἀνάστηθι, καὶ φοβέρισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς Θεῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω·

4. ἀνά-

v. 9. καὶ ἐν Ἱερσαλήμ.) καὶ ἱερυσαλήμ. v. 11. μακρύμμασιν) addit αὐτῶν. v. 12. κληρονομήσητε) κληροδοτήσητε. v. 14. ἀπεστρέψαμεν) ἐπεστρέψαμεν. ibid. & v. 15. quæ minori charactere supplenta leguntur habet *Edit. Rom.* CAP. X. v. 1. ἔκλαυσεν) ἔκλαυσαν. v. 2. Ἰεειὴλ) ἰεχὴλ. ibid. ἀπὸ λαῶν) ἀπὸ τῶν λαῶν.

4. ἀνάστηθι, ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ· κραταιοῦ καὶ ποίησον.

5. Καὶ ἀνέστη Ἔζρας, καὶ ὥρκισε τοὺς ἄρχοντας, τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευίτας καὶ πάντα Ἰσραὴλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ὤμοσαν.

6. Καὶ ἀνέστη Ἔζρας ἀπὸ προσώπου οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰωαναὴν υἱοῦ Ἐλισὲβ, καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖ· ἄρτον οὐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικεσίας.

7. Καὶ παρήνεγκαν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας, τοῦ συναθροισθῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας, ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διασαλήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας.

9. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας. οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔνατος· ἐν εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοῦ θορύβου αὐτῶν περὶ τοῦ ῥήματος καὶ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος.

10. Καὶ ἀνέστη Ἔζρας ὁ ἱερεὺς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραήλ.

11 Καὶ νῦν δότε αἴνεσιν τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ διασάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων.

12. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, καὶ εἶπαν· μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμά σε ἐφ' ἡμᾶς ποιῆσαι·

13. ἀλλὰ ὁ λαὸς πολὺς, καὶ ὁ καιρὸς χειμερινὸς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις στῆναι ἔξω· καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν καὶ οὐκ εἰς δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ.

14. Στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡμῶν, ὃς ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν· καὶ μετ' αὐτῶν πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλεως, καὶ κριταὶ, τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν θυμοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν, περὶ τοῦ ῥήματος τούτου,

15. Πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀσαὴλ, καὶ Ἰαζίας υἱὸς Θεκοὲ μετ' ἐμοῦ περὶ τούτου, καὶ Μεσολλὰμ, καὶ Σαββαθαὶ ὁ Λευίτης βοηθῶν αὐτοῖς. Μεσολλὰμ

16. Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας. καὶ διεσάλησαν Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν τῷ οἴκῳ, καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν, ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. Καββαθαὶ τῶν οἴκων ἐπ'

Qqq 2 17. Καὶ

V. 4. ἀνάστηθι, ἐπὶ σὲ) ἀνάστα, ὅτι ἐπὶ σὲ. V. 6. ἀποικεσίας,) ἀποικίας. V. 7. minoribus typis expressa supplementa habet *Edit. Rom.* V. 8. ὡς ἂν ἡ βελὴ) ὡς ἡ βελὴ. V. 9. ἔνατος) ἔννατος. ibid. ἀπὸ τοῦ θορύβου) absque articulo. V. 11. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. V. 14. οἱ ἄρχοντες) absque articulo. ibid. τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ) non habet. ib. ὀργὴν Θεοῦ) ὀργὴν θυμοῦ θεοῦ. V. 15. Θεκοὲ) θεκωέ. ibid. Μεσολλὰμ Καββαθαὶ) μεσολλὰμ καὶ σαββαθαὶ. V. 16. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. τῶν οἴκων, καὶ π. ἐπ') τῷ οἴκῳ, καὶ πάντες ἐν.

17. Καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν ἀνδράσιν, οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

18. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μαασία, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἰαρίβ, καὶ Γαδαλία. Μαασηία

19. Καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν.

20. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐμμὴρ, Ἀνανὶ, καὶ Ζαβδία. Ἀνανία

21. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠραὶμ, Μαασίας, καὶ Ἐλία, καὶ Σαμαΐα, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζία. Μασείας

22. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φασὲρ, Ἐλιωηναΐ, Μαασία, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἠλασά.

23. καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν Ἰωζαβὰδ, καὶ Σαμεὲ, καὶ Κωλία, αὐτὸς Κωλίτας, καὶ Φεθεΐα, καὶ Ἰούδας, καὶ Ἐλιέζερ. Κωλαὰ

24. καὶ ἀπὸ τῶν ᾀδόντων, Ἐλισάβ. καὶ ἀπὸ τῶν πυλωρῶν, Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, καὶ Ὠδέ.

25. Καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ υἱῶν Φόρος, Ῥαμία, καὶ Ἀζία, καὶ Μελχία, καὶ Μεαμὶν, καὶ * Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀσαβία, καὶ Βαναΐα. Μεαμὶμ * Ἐλεαζα

26. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλαὰμ, Μαθθανία, καὶ Ζαχαρία, καὶ Ἰαϊὴλ, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ἠλία. Αἰεϊὴλ

27. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθθόα, Ἐλιωηναΐ, Ἐλισὲβ, Μαθθαναΐ, καὶ Ἰαρμὼθ, καὶ Ζαβὰδ, καὶ Ὀζιζά.

28. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεΐ, Ἰωανὰν, Ανανία καὶ Ζαββὲ, Ὀθαλί.

29. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανεὶ, Μοσολλὰμ, Μαλὲχ, Ἀδαΐας, Ἰασοὺβ, καὶ Σάαλ, καὶ Ῥημώθ.

30. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φααὰθ Μωὰβ, Ἐδνὲ, καὶ Χαλὴλ, καὶ Βαναΐα, Μαασηὰ, Μαθθανία, Βεσελεὴλ, καὶ Βανεΐ, καὶ Μανασσῆ. Βεσελὴλ

31. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠραὰμ, Ἐλιέζερ, Ἰεσσία, Μελχεία, Σαμαΐας, Σεμεών,

32. Βενιαμεὶν, Μαλὲχ, Σαμαρία.

33. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀσὴμ, Μαθθαναΐ, Μαθθαθὰ, Ζαβὰδ, Ἐλιφαλὲτ, Ἰερεμὶ, Μανασσῆ, Σεμεΐ.

34. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανεὶ, Μοοδία, Ἀμβραὰμ, καὶ Οὐὴλ, Ἀμβραὰμ

35. Βαναΐα, Βαδαΐα, Χελία,

36. Οὐουνία, Μαριμὼθ, Ἐλιασεὶβ,

37. Μαθ-

v. 18. Μαασηία) μαασία. v. 20. Ἀνανία) ἀνανὶ. v. 21. Μασείας) μασαὴλ. ibid. Ἰεϊὴλ) ἰεὴλ. v. 22. Ἐλιωηναΐ) ἐλιωναΐ. v. 23. Κωλαὰ) κωλία. v. 24. Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, καὶ Ὠδέ.) σολμὴν, καὶ τελμὴν, καὶ ὠδούθ. v. 25. Μεαμὶμ, καὶ Ἐλεάζα) μεαμὶν, καὶ ἐλεάζαρ. v. 26. Μαθθανία) ματθανία. ibid. Αἰεϊὴλ) ἰαϊὴλ. ib. Ἰεριμὼθ) ἰχριμὼθ. v. 27. Ζαθθόα, Ἐλιωηναΐ) ζαθούα; ἐλιωναΐ: ibid. Μαθθαναΐ, καὶ Ἰαρμὼθ) ματθαναΐ καὶ ἀρμὼθ. v. 28. Ὀθαλί) καὶ θαλί. v. 29. Βανεὶ) βανουὶ. ibid. Σάαλ) σαλεΐα· v. 30. Μαασηὰ, Μαθθανία, Βεσελεὴλ) μαασία, ματθανία, βεσελεὴλ. v. 31. Ἰεσσία) ἰεσία. ibid. Μελχεία) μελχία. v. 32. Μαλὲχ) βαλεὺχ. v. 33. Μαθθαναΐ, Μαθθαθὰ, Ζαβὰδ) μετθανία, ματθαθὰ, ζαδάβ. ibid. Ἰερεμὶ) ἱεραμὶ. v. 34. Βανεὶ) βανὶ. ibid. Ἀμβραὰμ καὶ Οὐὴλ) ἀμραὰμ, οὐὴλ. v. 35. Χελία) χελκία. v. 36. Οὐουνία) ἀωανία. ibid. Ἐλιασεὶβ) ἐλιασὶφ.

37. Μαθθανίαν, Μαθθαναΐ. Καὶ ἐποίησαν.

38. οἱ υἱοὶ Βανεὶ, καὶ οἱ υἱοὶ Σεμεΐ,

Σελεμίας 39. καὶ Σελεμία, καὶ Νάθαν, καὶ

Ἀδαΐας Ἀδαΐα,

Ἀρού 40. Μαχναδαβού, Σεσεΐ, Σαριού,

Σελεμίας 41. Ἐζριὴλ, καὶ Σελεμία, καὶ * Σα-

* Σαμαρείας μαρία,

42. Σελλούμ, Ἀμαρεία, Ἰωσήφ· Ἀμαρίας

43. ἀπὸ υἱῶν Ναβού, Ἰεειὴλ, Μαθθαθίας, Ζαβάδ, Ζεβεννᾶς, Ἰαδαὶ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βαναΐα.

44. Πάντες οὗτοι ἐλάβοσαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

ΟΙΕΡΕΥΣ Β'.

v. 37. Μαθθανία, Μαθθαναΐ) ματθανία, ματθαναΐ. v. 39. Σελεμίας) σελεμία. ibid. Ἀδαΐας) αδαΐα. v. 40. Μαχναδαβού) μαχαδναβά. ibid. Ἀρού) σαριού. v. 41. & 42. in *Edit. Rom.* ἐζριὴλ, καὶ σελεμία, καὶ σαμαρία, καὶ σελλὰμ, ἀμαρεία, ἰωσήφ. v. 43. Ἰεειὴλ) ἰαὴλ. ibid. Μαθθαθίας, Ἰαδαὶ) ματθανίας, ζαβάδ, ζεβεννᾶς, ἰαδαὶ. Subscriptio abest ab *Edit. Rom.*

ΛΟΓΟΙ

ΛΟΓΟΙ ΝΕΕΜΙΑ
ΥΙΟΥ ΑΧΑΛΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Χασεηλοῦ

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μηνὶ Χασελεῦ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν Σουσὰν Ἀβδειρά.

2. Καὶ ἦλθεν Ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐτὸς καὶ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ τῶν σωθέντων, οἱ κατελείφθησαν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ περὶ Ἰερουσαλήμ.

3. Καὶ εἶπον πρὸς μὲ, οἱ καταλειπόμενοι οἱ καταλειφθέντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τείχη Ἰερουσαλὴμ καθῃρημένα, καὶ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους, ἐκάθισα, καὶ ἔκλαυσα, καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤμην νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ.

5. Καὶ εἶπα· μὴ δὴ, Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, καὶ ὁ Φοβερὸς, φυλάσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ·

6. Ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον, ἡμέραν καὶ νύκτα, περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου· καὶ ἐξαγορεύω ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ ἃς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ἁμαρτίας ὁ οἶκος πατρός μου ἡμάρτομεν.

7. Διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σὲ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλω τῷ Μωϋσῇ παιδί σου.

8. Μνήσθητι δὴ τὸν λόγον οὗ ἐνετείλω τῷ παιδί σου Μωϋσῇ, λέγων· ὑμεῖς ἐὰν ἀσυνθετήσητε, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς.

9. Καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς μὲ, καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσητε αὐτὰς, ἐὰν ᾖ ἡ διασπορά ὑμῶν ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτοὺς, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν

ΛΟΓΟΙ ΝΕΕΜΙΑ ΤΙΟΥ ΑΧΑΛΙΑ) ΛΟΓΟΙ νεεμία υἱοῦ χελκία. CAP. I. v. 1. Χασεηλοῦ) χασελεῦ. ibid. Ἀβδειρὰ) ἀβιρὰ. v. 3. εἶπον) εἶπόσαν. ibid. οἱ καταλειπόμενοι) adjicit οἱ καταλειφθέντες. ib. καὶ πύλαι) καὶ αἱ πύλαι. v. 4. ἐνώπιον Θεοῦ) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. v. 5. ὁ Φοβερὸς) absque articulo. ibid. ἔλεος τοῖς) ἔλεός σου τοῖς. v. 6. δούλε) τοῦ δούλε. ibid. ἐπὶ ἁμαρτίαις) ἐπὶ ἁμαρτίαις. ib. ἃς) αἷς. v. 8. τῷ παιδί σε Μωϋσῇ) τῷ μωυσῇ παιδί σου. v. 9. διασπορὰ ὑμῶν) διασπορὰ ἡμῶν.

τὸν τόπον, οὗ ἐξελεξάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

10. Καὶ αὐτοὶ παῖδές σου καὶ λαός σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐν δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ.

11. Μὴ δή, Κύριε· ἀλλ' ἔσω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θελόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Κἀγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ βασιλεῖ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μηνὶ Νεισὰν ἔτους εἰκοστοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον, καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ. καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ.

2. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς· διὰ τί τὸ πρόσωπόν σου πονηρὸν, καὶ οὐκ εἶ μετριάζων; οὐκ ἔστι τοῦτο, εἰ μὴ πονηρία καρδίας. καὶ ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα,

3. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ· ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διὰ τί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρόσωπόν μου, διότι ἡ πόλις, οἶκος μνημείων πατέρων μου, ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί; διὰ τί

4. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς· περὶ τίνος τοῦτο σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, συνζητεῖς προσευξάμην

5. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ· εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, καὶ εἰ ἀγαθυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου, ὥστε πέμψαι αὐτὸν εἰς Ἰούδα εἰς πόλιν μνημείων πατέρων μου, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν.

6. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ· ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου, καὶ πότε παρουσία ἐπιστρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον.

7. Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ· εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ Ἰούδαν,

8. καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ Ἀσὰφ Φύλακα τοῦ παραδείσου ὃς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύλας, καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰς οἶκον ὃν εἰσελεύσομαι εἰς αὐτόν. Καὶ ἔδωκέ μοι ὁ βασιλεὺς, ὡς χεὶρ Θεοῦ ἡ ἀγαθή.

9. Καὶ ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως· καὶ ἀπέστειλε μετ' ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς ἀρχηγοὺς τῆς δυνάμεως καὶ ἱππεῖς.

10. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβία ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμωνὶ, καὶ πονη-

V. 10. ἐν δυνάμει) ἐν τῇ δυνάμει. V. 11. δὴ ἀλλ' ἔσω) δὴ κύριε. ἀλλὰ ἔσω. ibid. ἀνδρός. Κἀγὼ) ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγώ. CAP. II. V. 1. Νεισὰν) νισὰν. V. 2. οὐκ ἔστι τοῦτο) καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο. V. 3. διὰ τί ἡ πόλις) διότι ἡ πόλις. V. 4. συνζητεῖς; καὶ προσευξάμην) σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην. V. 5. εἰς Ἰούδα) ἐν Ἰούδα. V. 6. ἡ παρουσία) ἡ πορεία. V. 9. τῆς δυνάμεως) absque articulo. V. 10. ὁ Ἀμμωνὶ) absque articulo.

πονηρὸν αὐτοῖς ἐγένετο, ὅτι ἥκει ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἦμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

12. Καὶ ἀνέστην νυκτὸς, ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ τί ὁ Θεὸς δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ κῆνος οὐκ ἦσι μετ' ἐμοῦ, εἰ μὴ τὸ κῆνος ᾧ ἐγὼ ἐπιβαίνω ἐπ' αὐτῷ.

13. Καὶ ἐξῆλθον ἐν πύλῃ τοῦ Γωληλὰ, καὶ πρὸς στόμα πηγῆς τῶν συκῶν, καὶ εἰς πύλην τῆς κοπρίας. καὶ ἦμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει Ἱερουσαλὴμ ὃ αὐτοὶ καθαιροῦσι, καὶ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί.

14. Καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην τοῦ Ἀὶν καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου.

15. Καὶ ἦμην ἀναβαίνων ἐν τῷ τείχει χειμάῤῥου νυκτός· καὶ ἦμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει, καὶ ἦμην ἐν πύλῃ τῆς Φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα.

16. Καὶ οἱ Φυλάσσοντες οὐκ ἔγνωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ· καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ἐντίμοις, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα.

17. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν, ἐν ᾗ ἐσμὲν ἐν αὐτῇ, πῶς Ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρί· δεῦτε, καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὄνειδος.

18. Καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ ἣ ἐστιν ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὓς εἶπέ μοι· καὶ εἶπα, ἀναστῶμεν, καὶ οἰκοδομήσωμεν· καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς ἀγαθόν.

19. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβία ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμωνὶ, καὶ Γησαὰμ ὁ Ἀραβὶ, καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς, καὶ ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπον· τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε; ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστατεῖτε;

20. Καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον, καὶ εἶπα αὐτοῖς· ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ, καὶ οἰκοδομήσομεν. καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστι μερὶς, καὶ δικαιοσύνη, καὶ μνημόσυνον ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀνέστη Ἐλισοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλην τὴν προβατικήν· αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγίασαν, ἕως πύργου Ἀναμεήλ.

2. Καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν ἀνδρῶν Ἱερειχὼ, καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν Ζακχοὺρ υἱοῦ Ἀμαρί. Μικρὶ

3. Καὶ

V. 10. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. V. 12. ὃ ἐγὼ) ᾧ ἐγὼ. V. 13. ἐν πυρὶ) πυρί. V. 17. πονηρίαν, ἐν) πονηρίαν ταύτην, ἐν. V. 18. καὶ τοὺς λόγους) καὶ πρὸς τοὺς λόγους. ibid. εἰς ἀγαθόν.) εἰς τὸ ἀγαθόν. CAP. III. V. 1. Ἐλισοὺβ) ἐλιασοὺβ. V. 2. υἱῶν ἀνδρῶν Ἱερειχὼ) ἀνδρῶν υἱῶν Ἱερειχὼ. ibid. Μικρὶ) ἀμαρί.

3. Καὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ Ἀσανά· αὐτοὶ ἐξέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλὲς αὐτῆς.

χεῖρας 4. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν ἀπὸ Ῥαμὼθ υἱῆ Οὐρία, υἱῆ Ἀκκώς· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε Μοσολλὰμ υἱὸς Βαραχίου, υἱῆ Μασεζεήλ· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν Σαδὼκ υἱὸς Βαανά.

5. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ Θε-
Ἀδωρὴν κωεῖμ καὶ Ἀδωρίμ, οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον ἑαυτῶν εἰς δουλείαν αὐτῶν.

6. Καὶ τὴν πύλην τῆ Αἰσανὰ ἐκράτησαν Ἰωειδὰ υἱὸς Φασεὰκ, καὶ Μεσελλὰμ υἱὸς Βασωδίας· αὐτοὶ ἐξέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλὲς αὐτῆς.

7. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησαν Μαλτίας ὁ Γαβαωνίτης, καὶ Ἰαδὼν ὁ Μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς Γαβαὼν καὶ τῆς Μασφὰ, ἕως θρόνε τῆ ἄρχοντος τῆ πέραν τῆ ποταμοῦ,

8. καὶ παρ' αὐτὸν παρησφαλίσατο Ὀζιὴλ υἱὸς Ἀραχίου πυριστῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἀνανίας υἱὸς τῆ Ῥωκεείμ, καὶ κατέλιπον Ἰερουσαλὴμ ἕως τῆ τείχους τῆ πλατέος.

9. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησε Ῥαφαΐα υἱὸς Σὲρ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἰερουσαλήμ.

10. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἰεδαΐα υἱὸς Ἐρωμαὲφ, καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτῆ· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῆ ἐκράτησεν Ἀτλὲς υἱὸς Ἀσβανία. Αὐτὲς

11. καὶ δεύτερος ἐκράτησε Μελχίας υἱὸς Ἡρὰμ, καὶ Ἀσοὺβ υἱὸς Φααὲθ Μω- Ἡρμὰ
ὰβ, καὶ ἕως πύργου τῶν Θαννουρείμ·

12. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῆ ἐκράτησε Σαλλὲμ υἱὸς Ἀλωῆς, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἰερουσαλὴμ, αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆ.

13. Τὴν πύλην τῆς Φάραγγος ἐκράτησαν Ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες Ζανωὰ, αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χιλίους πήχεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας.

14. Καὶ τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε Μελχία υἱὸς Ῥηχὰβ, ἄρχων περιχώρου Βηθακχαρὶμ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ Βηθαχ-
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτὴν, καὶ ἔστη- χαρμὰ
σαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.

15. Τὴν δὲ πύλην τῆς πηγῆς ἠσφαλίσατο Σαλωμὼν υἱὸς Χολεζὲ, ἄρχων μέρους τῆς Μασφὰ, αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐτὴν, καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς, καὶ μοχλὰς αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος κολυμβήθρας τῶν κωδίων τῆ κουρᾷ τῆ βασιλέως, καὶ ἕως τῶν κλιμάκων τῶν καταβαινουσῶν ἀπὸ πόλεως Δαυίδ.

v. 3. ἔστησαν) ἐστέγασαν. v. 4. ἐπὶ χεῖρας) ἐπὶ χεῖρα. ibid. ἀπὸ Ῥαμὼθ) ἐπὶ ραμὼθ. ib. Μασεζεήλ.) μαζεβήλ. ib. & v. 5. ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ Θεκωεῖμ καὶ Ἀδωρὴν) ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε σαδὼκ υἱὸς βαανά. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχοσαν οἱ θεκωΐμ καὶ ἀδωρὶμ. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 6. τῆ Αἰσανὰ) ἰκσανά. ibid. Ἰωειδὰ) ἰωϊδὰ. ib. κλεῖθρα αὐτῆς) quæ his minoribus typis subjiciuntur supplementa usque ad v. 8. verba ἐκράτησεν Ἀνανίας &c. omnia habet *Edit. Rom.* v. 8. Ῥωκεείμ) ῥωκείμ. v. 9. Ῥαφαΐα) addit υἱὸς Σουρ. v. 10. Αὐτὲς υἱὸς Ἀσβανία) αὐτοὺθ υἱὸς ἀσαβανία. v. 11. Ἡμὰ) ἡράμ. ibid. Φααὲθ) φαάτ. ib. Θαννουρείμ) θανουρίμ. v. 14. Βηθαχχαρμὰ) βηθακχαρὶμ. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ) absque articulo. v. 15. Quæ minoribus literis distincta leguntur, omnia exhibet *Edit. Rom.*

16. Ὀπίσω αὐτῦ ἐκράτησεν Νεεμίας
Ἀζβὲχ υἱὸς Ἀζβὲκ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου
Βηθσὺρ ἕως κήπου τάφου Δαυὶδ, καὶ
ἕως τῆς κολυμβήθρας τῆς γεγονυίας
Βηθθα- καὶ ἕως Βηθθαγαβαρείμ.
γαβαρεὶμ

17. Ὀπίσω αὐτῦ ἐκράτησαν οἱ Λευῖται, Ῥαὲμ υἱὸς Βανεί· ἐπὶ χεῖρα αὐτῦ ἐκράτησεν Ἀσαβία, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Κεειλὰ τῷ περιχώρῳ αὐτῦ.

18. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν, Βενεῖ υἱὸς Ἡναδὰδ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Κεειλά·

19. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐτῦ Ἀζὲρ υἱὸς Ἰησῦ, ἄρχων τῦ Μασφὲ, μέτρον δεύτερον πύργυ ἀναβάσεως τῆς συναπλώσης τῆς γωνίας.

20. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βαρὲχ υἱὸς Ζαβοῦ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως Θύρας Βηθελιασὲβ τῦ ἱερέως τῦ μεγάλου.

21. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μεραμὼθ
Βηθελη- υἱὸς Οὐρία υἱῦ Ἀκκὼς, μέτρον δεύτερον
σεβαὲθ ἀπὸ Θύρας Βηθελιασὲβ ἕως * ἐκλείψεως Βη-
* ἐκθλί- θελιασέβ.
ψεως

22. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱε-
Ἀχχεχ- ρεῖς ἄνδρες Ἐκχεκάρ.
ζάρ

23. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βενια-
μεὶν καὶ Ἀσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν· μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀζαρία υἱὸς Μαασίου υἱοῦ Ἀνανία, ἐχόμενα οἴκου αὐτῦ·

24. μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βανεὶ υἱὸς Ἡναδὰδ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ Βηθαζαρία ἕως τῆς γωνίας καὶ ἕως τῆς καμπῆς.

25. Φαλαὲξ υἱῦ Εὐζαὶ ἐξεναντίας τῆς γωνίας, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων ἐκ τῦ οἴκου τῦ βασιλέως ὁ ἀνώτερος, ὁ τῆς αὐλῆς τῆς Φυλακῆς. καὶ μετ' αὐτὸν Φαδαία υἱὸς Φόρος.

26. Καὶ οἱ Ναθινεὶμ ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ Ὠφὰλ, ἕως κήπου πύλης τῦ ὕδατος εἰς ἀνατολὰς, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων·

27. μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ Θεκωεὶμ, μέτρον δεύτερον ἐξεναντίας τῦ πύργυ τῦ μεγάλυ τῦ ἐξέχοντος, καὶ ἕως τῦ τείχους τῦ Ὀφλά. Σοφλά

28. Ἀνώτερον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξεναντίας οἴκυ (μετ') αὐτοῦ.

29. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Σαδδοὺκ υἱὸς Ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Σαμαΐα υἱὸς Σεχενία, φύλαξ τῆς πύλης τῆς ἀνατολῆς.

30. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀνανία υἱὸς Σελεμία, καὶ Ἀνὼμ υἱὸς Σελὲφ ὁ Σεεμία
ἕκτος, μέτρον δεύτερον· μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μεσελὰμ υἱὸς Βαραχία ἐξεναντίας Βαρία
γαζοφυλακίυ αὐτοῦ.

31. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μελχία υἱὸς

v. 16. Ἀζβὲχ) ἀζαβὲχ. ibid. Βηθθαγαβαρεὶμ) βηθαγγαρὶμ. v. 17. Βανεὶ) βανὶ. ibid. Κεειλὰ) κειλὰ, ita & seq. vers. v. 18. Μετ' αὐτὸν) καὶ μετ' αὐτὸν. v. 19. Ἀζὲρ) ἀζοὺρ. ibid. Μασφὲ) μασφαὶ. ib. γωνίας) τῆς γωνίας. v. 20. Καὶ μετ' αὐτὸν) καὶ deest. v. 21. Βηθελησεβαὲθ ἕως ἐκθλίψεως) βηθελιασὲβ ἕως ἐκκλείψεως. v. 22. Ἀχχεχζάρ.) ἐκχεκάρ. v. 23. μετ' αὐτὸν ἐκρ. Ἀζαρία) καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀζαρίας. v. 24. Βανεὶ υἱὸς Ἡναδὰδ) βανὶ υἱὸς ἀδὰδ. v. 25. Φαλαὲξ) φαλὰχ. v. 26. Ναθινεὶμ) ναθινὶμ. v. 27. μετ' αὐτὸν) præfigit καὶ. ibid. Θεκωεὶμ) θεκωῖτ. ib. Σοφλὰ) ὀφλὰ. v. 28. μετ' αὐτοῦ.) ἑαυτοῦ. v. 29. μετ' αὐτὸν) καὶ μετ' αὐτὸν. v. 30. Σεεμία) σελεμία. ibid. Βαρία) βαραχία.

υἱὸς τῦ Σαρεφὶ ἕως Βηθανααθινὶμ, καὶ οἱ ῥοποπῶλαι ἀπέναντι πύλης τῦ Μαφηκὰδ καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμπῆς.

32. Καὶ ἀναμέσον τῆς πύλης τῆς προβατικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ ῥοποπῶλαι.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε Σαναβαλλὰτ, ὅτι ἡμεῖς οἰκοδομῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργίωθη ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις.

2. Καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· αὕτη ἡ δύναμις Σομόρων, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν πόλιν; ἆρα θυσιάζουσιν; ἆρα δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τὲς λίθους, μετὰ τὸ χῶμα γενέσθαι γῆς καυθέντας.

3. Καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμανίτης ἐχόμενα αὐτῦ ἦλθε, καὶ εἶπε πρὸς * αὐτούς· * ἑαυτές μὴ † θυσιάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ τῦ τόπου αὐτῶν; οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ, † θυσιάσουσιν καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν;

4. Ἄκουσον ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκληρισμὸν,

5. καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς αὐτοῖς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτὲς εἰς μυκληρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας,

6. καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Σαναβαλλὰτ καὶ Τωβία καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἀμμανίται, ὅτι ἀνέβη ἡ Φυὴ τοῖς τείχεσιν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη σφόδρα.

8. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπιτοαυτὸ, ἐλθεῖν καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ.

9. Καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ προσώπε αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· συνετρίβη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολὺς, καὶ ἡμεῖς δ' δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχει.

11. Καὶ εἶπαν οἱ θλίβοντες ἡμᾶς· δ' γνώσονται, καὶ οὐκ ὄψονται, ἕως ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν αὐτὲς, καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθοσαν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον ἡμῖν· ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς.

13. Καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τῦ τόπου κατόπισθεν τῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν ἑαυτῶν, λόγχας αὐτῶν καὶ τόξα ἑαυτῶν.

14. Καὶ ἴδον, καὶ ἀνέστην, καὶ εἶπον πρὸς τὲς ἐντίμες, καὶ πρὸς τὲς στρατηγὲς, καὶ πρὸς τὲς καταλοίπες τῦ λαοῦ· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου

v. 31. Μαφηκὰδ) μαφεκὰδ. CAP. IV. v. 1. ἦν αὐτῷ) αὐτῷ ἐφάνη. v. 2. Supplementa minoribus literis expressa habet *Edit. Rom.* v. 3. εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· μὴ θυσιάσουσιν) εἶπε πρὸς αὐτοὺς· μὴ θυσιάζουσιν. v. 4. δὸς αὐτοῖς εἰς) δὸς αὐτοὺς εἰς. v. 8. καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερ.) παρατάξασθαι ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ. v. 11. φονεύσωμεν) φωνεύσωμεν. v. 12. εἶπον) εἴπασαν. v. 13. ἑαυτῶν) αὐτῶν, bis. v. 14. ἴδον) ἴδαν.

αὐτῶν, μνήσθητε τῦ Θεοῦ ἡμῶν τῦ μεγάλε καὶ φοβερῦ, καὶ παρατάξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων ὑμῶν, γυναικῶν ὑμῶν, καὶ οἴκων ὑμῶν.

ἔγνωσαν 15. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ Θεὸς τὴν βελὴν αὐτῶν. καὶ ἐπεστρέψαμεν πάντες ἡμεῖς εἰς τὸ τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

ἐκλεταγμένων 16. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν ἐκτελεσταγμένων ἐποίει τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀντείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τὰ τόξα καὶ οἱ θώρακες καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκε Ἰούδα,

17. τῶν οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς ἀρτῆρσιν ἐν ὅπλοις· ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει ἑαυτῦ τὸ ἔργον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα.

18. Καὶ οἱ οἰκοδόμοι, ἀνὴρ ῥομφαίαν ἑαυτῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν ἑαυτῦ, καὶ ᾠκοδόμεσαν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατίνῃ ἐχόμενα αὐτῦ.

19. Καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τῦ λαοῦ· τὸ ἔργον πλατὺ καὶ πολύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα ἐπὶ τῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τῦ ἀδελφῦ αὐτοῦ.

20. Ἐν τόπῳ ᾧ ἐὰν ἀκέσητε τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν πολεμήσει περὶ ἡμῶν.

21. Καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ ἥμισυ αὐτῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας ἀπὸ ἀναβάσεως τῦ ὄρθρε ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.

22. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ· ἕκαστος μετὰ τῦ νεανίσκε αὐτοῦ αὐλισθήτε ἐν μέσῳ Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔστω ὑμῖν ἡ νὺξ προφυλακὴ, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον.

23. Καὶ ἤμην ἐγὼ, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω με, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἦν κραυγὴ τῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς Ἰουδαίους.

2. Καὶ ἦσάν τινες λέγοντες· ἐν υἱοῖς ἡμῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν ἡμεῖς πολλοὶ, καὶ ληψόμεθα σῖτον, καὶ φαγόμεθα καὶ ζησόμεθα.

3. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες· ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυῶμεν, καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ φαγόμεθα.

4. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες· ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τῦ βασιλέως, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν.

5. Καὶ νῦν ὡς σαὰξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σαὰξ ἡμῶν· ὡς υἱοὶ αὐτῶν, υἱοὶ ἡμῶν· καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς

v. 14. καὶ θυγατέρων) καὶ abeſt. v. 15. ἔγνωσαν) ἤκουσαν. v. 16. ἐκλεταγμένων) ἐκλετιναγμένων. ibid. καὶ τὰ τόξα καὶ οἱ θώρακες) articulus utroque loco deeſt. v. 17. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, ita quoque v. 18. bis. v. 21. Καὶ ἥμισυ ποιοῦντες) καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες. v. 22. εἶπα τῷ λαῷ) adjicit ἕκαστος μετὰ τῦ νεανίσκου αὐτοῦ. v. 23. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. CAP. V. v. 1. ἦν κραυγὴ) ἡ κραυγὴ. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

εἰς δέλους, καὶ εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις.

6. Καὶ ἐλυπήθην σφόδρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους τούτους·

7. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐμέ· καὶ ἐμαχεσάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ εἶπον αὐτοῖς· ἀπαιτήσει ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε; καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην,

8. καὶ εἶπον αὐτοῖς· ἡμεῖς κεκλήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν ἐν ἐκτίσει ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν; καὶ ἡσύχασαν, καὶ οὐχ εὗρον λόγον.

9. Καὶ εἶπα· οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε· οὐχ ἕτως ἐν φόβῳ Θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνειδισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

10. Καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ οἱ γνωστοί μου, καὶ ἐγὼ, ἐδήκαμεν ἑαυτοῖς ἀργύριον καὶ σῖτον· ἐγκατελίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην.

11. Ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν, ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε ἑαυτοῖς.

12. Καὶ εἶπαν· ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς, καὶ ὤρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

13. Καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶπον· οὕτως ἐκτινάξαι ὁ Θεὸς πάντα ἄνδρα ὃς οὐ στήσει τὸν λόγον τοῦτον, ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσαι οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κενός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν· καὶ ἤνεσαν τὸν Κύριον. καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

14. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐτῶν ἐν γῇ Ἰούδα, ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ Ἀρθασασθὰ, ἔτη δώδεκα, ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου βίαν αὐτῶν οὐκ ἔφαγον.

15. Καὶ τὰς βίας τὰς πρώτας ἃς πρὸ ἐμοῦ ἐβάρυναν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβοσαν παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔχατον ἀργύριον, δίδραχμα τεσσαράκοντα· καὶ οἱ ἐκτετιναγμένοι αὐτῶν ἐξουσιάζονται ἐπὶ τὸν λαόν. κἀγὼ οὐκ ἐποίησα ἕτως ἀπὸ προσώπου φόβου Θεοῦ.

16. Καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων οὐκ ἐκράτησα, ἀγρὸν οὐκ ἐκτησάμην· καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον.

17. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν ἐπὶ τράπεζάν μου.

v. 7. εἶπον) ἔπα. ibid. ἑαυτοῦ ὑμεῖς) αὐτοῖς ἃ ὑμεῖς. v. 8. εἶπον) ἔπα. ibid. πωλεῖτε τοὺς ἀδ. ὑμῶν) adjicit καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν. v. 9. ὀνειδισμοῦ) adjicit τῶν ἐθνῶν. v. 11. ἐλαιῶνας) καὶ ἐλαιῶνας. v. 13. εἶπον) ἔπα. v. 14. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας) absque articulo. v. 15. δίδραχμα) δίδραγμα. v. 17. πεντήκοντα) καὶ πεντήκοντα.

18. Καὶ ἦν γιγνόμενον εἰς ἡμέραν μίαν μόχος εἷς, καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χίμαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δέκα ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τούτοις ἄρτους τῆς βίας ἐκ ἐζήτησα, ὅτι βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.

19. Μνήσθητί μοι ὁ Θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ λαῷ τούτῳ.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ Σαναβαλλὰτ, καὶ Τωβία, καὶ τῷ Γησαὶμ τῷ Ἄραβι, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτοῖς πνοή· καίγε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις.

2. Καὶ ἀπέστειλε Σαναβαλλὰτ καὶ Γησαὶμ πρὸς μὲ, λέγων· δεῦρο, καὶ συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πεδίῳ Ὠνώ. καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πονηρίαν.

3. Καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους, λέγων· ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι καταβῆναι, μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον· ὡς ἂν τελειώσω αὐτὸ, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς.

4. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς μὲ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα.

5. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς μὲ Σαναβαλλὰτ τὸν παῖδα ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ· ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη ὅτι σὺ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀποστατῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ σὺ γίγνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα. τί

7. Καὶ πρὸς τούτοις προφήτας ἔστησας σεαυτῷ, ἵνα καθίσῃς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς βασιλέα ἐν Ἰούδᾳ· καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ οἱ λόγοι οὗτοι· καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπιτοαυτό.

8. Καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν, λέγων· οὐκ ἐγενήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι ὡς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ καρδίας σε σὺ ψεύδῃ αὐτός.

9. Ὅτι πάντες φοβερίζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες· ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται· καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου.

10. Καὶ ἐγὼ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Σεμεΐ υἱοῦ Δαλαΐα, υἱοῦ Μεταβεὴλ, καὶ αὐτὸς συνεχόμενος, καὶ εἶπε· συναχθῶμεν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς θύρας αὐτοῦ, ὅτι ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε.

11. Καὶ εἶπον· τίς ἐστιν ὁ ἀνὴρ οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τις οἷος ἐγὼ, ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον, καὶ ζήσεται; ἀνὴρ

12. Καὶ ἐπέγνων, καὶ ἰδοὺ ὁ Θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτὸν, ὅτι ἡ προφητεία λόγος

V. 18. γιγνόμενον) γινόμενον. ibid. τῶν δέκα) δέκα. CAP. VI. v. 1. τῶν ἐχθρῶν) absque articulo. ibid. κατελείφθη αὐτοῖς) κατελείφθη ἐν αὐτοῖς. ibid. καίγε) abeſt. v. 2. μοι ποιῆσαι) transpoſita. v. 4. Edit. Rom. habet ſupplementa min. charact. expreſſa. v. 5. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 6. ἠκούσθη καὶ) ἠκούσθη ὅτι σὺ καὶ. ibid. διὰ τί σὺ) διὰ τοῦτο σὺ. ib. καὶ σὺ γίγνῃ) καὶ σὺ ἴσῃ. v. 7. ἐν Ἰούδᾳ·) ἐπὶ Ἰούδᾳ. v. 9. αἱ χεῖρες) absque articulo. v. 10. Μεταβεὴλ) ματαβεὴλ. v. 11. εἶπον) ἔπτα. ibid. οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τις οἷος ἀνὴρ) deſunt.

γος κατ' ἐμοῦ. καὶ Τωβίας καὶ Σαναβαλλὰτ ἐμιαθώσαντο

13. ἐπ' ἐμὲ ὄχλον, ὅπως φοβηθῶ, καὶ ποιήσω ἔτως, καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνομα πονηρὸν, ὅπως ὀνειδίσωσί με.

14. Μνήθητι ὁ Θεός μου τῷ Τωβίᾳ καὶ τῷ Σαναβαλλὰτ, ὡς τὰ ποιήματα αὐτοῦ ταῦτα, καὶ τῷ Νωαδίᾳ τῇ προφήτῃ, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν, οἳ ἦσαν φοβερίζοντές με.

15. Καὶ ἐτελέθη τὸ τεῖχος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ Ἐλουλ, εἰς πεντήκοντα καὶ δύο ἡμέρας.

16. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἔπεσε φόβος σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο.

17. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐντίμων Ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς Τωβίαν, καὶ αἱ Τωβίᾳ ἤρχοντο πρὸς αὐτούς·

18. ὅτι πολλοὶ ἐν Ἰούδᾳ ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι γαμβρὸς ἦν τοῦ Σεχενίου υἱοῦ Ἠραέ· καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Μεσουλὰμ υἱοῦ Βαραχίου εἰς γυναῖκα.

19. καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἦσαν λέγοντες πρὸς μὲ, καὶ λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ. καὶ ἐπιστολὰς ἀπέστειλε Τωβίας φοβερίσαι με.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ Λευῖται.

2. Καὶ ἐνετειλάμην τῷ Ἀνανίᾳ ἀδελφῷ μου, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς Βιρὰ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβέμενος τὸν Θεὸν παρὰ πολλούς·

3. καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐκ ἀνοιγήσονται πύλαι Ἰερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ· καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι γρηγορούντων, κλεισθήσαν αἱ θύραι, καὶ σφηνώθωσαν· καὶ στῆσον προφύλακας οἰκούντων ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἀνὴρ ἐν προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας ἑαυτοῦ.

4. Καὶ ἡ πόλις πλατεῖα καὶ μεγάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν οἰκίαι ᾠκοδομημέναι.

5. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδίας. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἳ ἀνέβησαν ἐν πρώτοις· καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,

6. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν ἑαυτοῦ

7. μετὰ

v. 14. τῷ Σαναβαλλὰτ) absque articulo. ibid. τοῖς καταλοίποις) absque articulo. v. 15. Ἐλὰλ εἰς πεντήκ. δύο) ἑλὰλ μηνὸς εἰς πεντήκοντα καὶ δύο. v. 16. ἔπεσε) ἐπέπεσε. v. 18. Ἰωνάθαν) ἰωνὰν. CAP. VII. v. 2. Βιρὰ) βιρὰ. ibid. ἦν ἀνὴρ) ὡς ἀνὴρ. v. 3. εἶπον) εἶπα. ibid. καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι) καὶ ἔτι αὐτῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 6. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. τῆς αἰχμαλωσίας) deest articulus. ib. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ib. ἐπέστρεψαν) ἐπέστρεψεν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

7. μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ Νεεμίαι, Ἀζαρέα, Ῥεελμὰ, Ναεμανὶ,
Βαασὰν Μαρδοχέου, Βαλσὰν, Μαασφαρὰθ, Ἔζρα, Βαγγέαι, Ναοὺμ, Βαανὰ, Μασφάρ, ἄνδρες λαοῦ Ἰσραήλ.

8. Υἱοὶ Φόρος, διχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

9. Υἱοὶ Σαφατίαι τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10. Υἱοὶ Ἠρὰ ἑξακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

11. Υἱοὶ Φααὲθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, διχίλιοι δεκαοκτώ.

12. Υἱοὶ Αἰλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πέντηκονταπέντε.

13. Υἱοὶ Ζαθθέα, ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

14. Υἱοὶ Ζακχοῦ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

15. Υἱοὶ Βανουΐ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.

16. Υἱοὶ Βηβεὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

Ἀγεταὰδ 17. Υἱοὶ Ἀσγὰδ, διχίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο.

18. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταεπτά.

19. Υἱοὶ Βαγγουΐ, διχίλιοι ἑξηκονταεπτά.

20. Υἱοὶ Ἠδὶν, ἑξακόσιοι πεντηκονταπέντε.

21. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἐνενηκονταοκτώ

22. Υἱοὶ Ἠσαμὶ, τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

23. Υἱοὶ Βασὶ, τριακόσιοι εἰκοσιτέσσαρες.

24. Υἱοὶ Ἀρεὶμ, ἑκατὸν δεκαδύο.

25. Υἱοὶ Γαβαὼν, ἐνενηκονταπέντε.

26. Υἱοὶ Βαισαλεὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ Ἀνετωφὰ πεντηκονταέξ.

27. Υἱοὶ Ναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

28. Ἄνδρες Βὴθ τεσσαρακονταδύο.

29. Ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, Χαφερὰ, καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

30. Ἄνδρες Ἀραμὰ, καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.

31. Ἄνδρες Μαχεμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.

32. Ἄνδρες Βαιθὴλ, καὶ Αἱ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Ἄνδρες Ναβία, ἑκατὸν πεντηκονταδύο.

33. Υἱοὶ Μαγεβὼς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ.

34. Ἄνδρες Ἠλαμαὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκονταπέντε.

35. Υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι.

36. Υἱοὶ Ἰερειχὼ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

37. Υἱοὶ Λοδαδὶδ, καὶ Ὠνὼν, ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς.

38. Υἱοὶ

v. 7. Ἀζαρέα, Ῥεελμὰ) ἀζαρία καὶ ῥεελμὰ. ibid. Μαρδοχέου - - Ναεμὰ) μαρδοχαῖος, Βαλσὰν, μασφαραὰθ, ἔσδρα, βογυΐε, ἰναεμὰ. v. 10. ἑβδομηκονταδύο) πεντηκονταδύο. v. 11. διχίλιοι δεκαοκτώ.) διχίλιοι ἑξακόσιοι δεκαοκτώ. v. 13. Ζαθθέα) ζαθουΐε. v. 16. Βηβεὶ) βηβί. v. 17. Ἀγεταὰδ) ἀσγὰδ. v. 19. Βαγουεΐ) βαγοΐ. v. 20. πεντηκονταπέντε) πεντηκονταπέντε. v. 22. Ἠσαμὶ) ἠσὰμ. v. 23. Βασὶ) βεσεΐ. v. 24. Ἀρεὶμ) ἀρίφ. ibid. δεκαδύο.) δώδεκα, præterea adjicit, υἱοὶ ἀσὲν, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. v. 26. Βαισαλεὲμ) βαιθαλὲμ. ibid. Ἀνετωφὰ) ἀτωφὰ. v. 27. Ναθὼθ) ἄνναθὼθ. v. 28. Βὴθ) βηθασμὼθ. v. 29. Καριαθιαρεὶμ, Χαφερὰ) καριαθαρὶμ, καφιρὰ. v. 30. εἰκοσιεῖς.) εἴκοσι. v. 33. in Edit. Rom. deficit. v. 34. πεντηκονταπέντε.) πεντηκονταδύο. v. 36. Ἰερειχὼ) ἱεριχὼ. v. 37. Ὠνὼν) ὠνὼ.

38. Υἱοὶ Σαναιὰ, τριχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα.

39. Οἱ ἱερεῖς, υἱοὶ Ἰωδαὲ εἰς οἶκον Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονλατρεῖς.

40. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.

41. Υἱοὶ Φασεοὺρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπλά.

42. Υἱοὶ Ἠρὰμ, χίλιοι δεκαεπλά. Οἱ Λευῖται,

43. Υἱοὶ Ἰησοῦ τῷ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ Οὐδεία, ἑβδομηκονλατέσσαρες.

44. Οἱ ᾄδοντες, Υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκλώ.

45. Οἱ πυλωροὶ, υἱοὶ Σελλὲμ, υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ Ἀκκὼμ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σαβαΐ, ἑκατὸν τριακονταοκλώ.

46. Οἱ Ναθινεὶμ, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Ἀσειφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ,

47. υἱοὶ Κειρὰς, υἱοὶ Σιαιὰ, υἱοὶ Φαδὼν,

48. υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Ἀγγαβὰ, (υἱοὶ Ἀκκὼδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κητὰρ, υἱοὶ Ἀγγαβ) υἱοὶ Σελμεΐ,

49. υἱοὶ Ἀνὰν, υἱοὶ Σαδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ,

50. υἱοὶ Ῥαΐα, υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ,

51. υἱοὶ Γηζὰμ, υἱοὶ Ὀζὶ, υἱοὶ Φεσὴ,

52. υἱοὶ Βησεὶ, υἱοὶ Μεεινὼμ, υἱοὶ Νεφωσεὶμ,

53. υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀρὲρ,

54. υἱοὶ Βασαλὼθ, υἱοὶ Μεειδὰ, υἱοὶ Ἀδασὰν,

55. υἱοὶ Βαρκὲ, υἱοὶ Σισαρὰθ, υἱοὶ Θημὰ,

56. υἱοὶ Νισειὰ, υἱοὶ Ἀτειφά.

57. Υἱοὶ δέλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωτεΐ, υἱοὶ Σαφαρὰθ, υἱοὶ Φαρειδὰ,

58. υἱοὶ Ἰεαὴλ, υἱοὶ Δορκὼν, υἱοὶ Γαδὴλ,

59. υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἐτλὴλ, υἱοὶ Φαχαρὰθ, υἱοὶ Σαβαείμ, υἱοὶ Ἠμείμ.

60. Πάντες οἱ Ναθανεὶμ, καὶ υἱοὶ δέλων Σαλωμὼν, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.

61. Καὶ ἕτοι ἀνέβησαν ἀπὸ Θελμελὲχ, Θελαρσὰ, Χερὼβ, Ἠρὼν, Ἰεμμὴρ, καὶ ἐκ ἐδυνάθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ Ἰσραὴλ εἰσίν·

62. υἱοὶ Δαλαία, υἱοὶ Βωὰ, υἱοὶ Τωβία, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο.

63. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, υἱοὶ Ἐβεία, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Βερζελλαΐ, ὅτι ἔλαβεν ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων Βερζελλαΐ τῆ Γαλααδίτη

v. 43. τῷ Καδμιὴλ) τοῦ καδμιὴλ. v. 45. Σελλούμ) σαλούμ. ibid. Ἀκκὼμ) ἀκούβ. ib. Σαβαΐ) σαβί. v. 46. in Rom. οἱ ναθινίμ, υἱοὶ σηὰ, υἱοὶ ἀσφὰ, υἱοὶ ταβαὼθ. v. 47. Κειρὰς, υἱοὶ Σιαιὰ) κιρὰς, υἱοὶ ἀσουία. v. 48. Ἀγγαβὰ) ἀγαβὰ. ibid. (υἱοὶ Ἀκοὺδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κητὰρ, υἱοὶ Ἀγγὰβ) desunt. v. 49. Σαδὴλ) γαδὴλ. v. 50. Ῥασὼν) ῥασσῶν. v. 51. Φεσὴ) φεσὴ. v. 52. in Rom. υἱοὶ βησὶ, υἱοὶ μεϊνὼν, υἱοὶ νεφωσασὶ. v. 54. Μεειδὰ) μιδὰ. v. 56. in Rom. υἱοὶ νισιὰ, υἱοὶ ἀτιφὰ. v. 57. Σαφαρὰθ, υἱοὶ Φαρειδὰ) σαφαράτ, υἱοὶ φεριδὰ. v. 58. Ἰεαὴλ) ἰελὴλ. ibid. Γαδὴλ) γαδαὴλ. v. 59. Φαχαρὰθ) φακαρὰθ. ibid. Σαβαείμ, υἱοὶ Ἠμείμ.) σαβαΐμ, υἱοὶ ἠμίμ. v. 60. Ναθανεὶμ) ναθινίμ. v. 61. Θελμελὲχ, Θελαρσὰ, Χερούβ) θελμελὲθ, θελαρησὰ, χαρούβ. ibid. Ἰεμμὴρ) ἰεμὴρ. v. 62. υἱοὶ Βωὰ) abest. v. 63. Ἐβεία - - ἔλαβον) ἐβία, υἱοὶ ἀκὼς, υἱοὶ βερζελλὶ, ὅτι ἔλαβον. ibid. Βερζελλαΐ) βερζελλί.

γυναῖκας δίτε γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

64. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν τῆς συνοδίας, καὶ οὐχ ηὑρέθη, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

65. Καὶ εἶπεν Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τῶ ἁγίω τῶν ἁγίων, ἕως ἀνέστη ὁ ἱερεὺς Φωτίσων.

66. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία εἰς τέσσαρας μυριάδας διχιλίους τριακοσίους ἑξήκοντα,

67. πάρεξ δέλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν· ἕτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι, διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

68. Ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταὲξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε,

69. κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.

70. Καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν χρυσᾶς χιλίους, φιάλας πεντήκοντα, καὶ χοθωνὼθ τῶν ἱερέων τριάκοντα.

71. Καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς θησαυρὲς τῶ ἔργω * χρυσία δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρία μυρίας μιᾶς διχιλίας διακοσίας, καὶ χοθωνὼθ τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά.

72. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ ἀπὸ τῶ λαοῦ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν· καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν ἑαυτῶν.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ συνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύλης τῶ ὕδατος· καὶ εἶπον τῷ Ἔζρᾳ τῷ γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου Μωϋσῆ ὃν ἐνετείλατο Κύριος τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἤνεγκεν Ἔζρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν, ἀκέειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῶ μηνὸς τῶ ἑβδόμου.

3. Καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὥρας τῶ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μέσω τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τῶ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τῶ νόμω.

4. Καὶ ἔστη Ἔζρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου, καὶ ἔστησαν ἐχόμενα

γ. 63. ἐκλήθη τῷ ὀνόματι) ἐκλήθησαν ἐπ' ὀνόματι. v. 64. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. ηὑρέθη) εὑρέθη. v. 65. Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς) ἀθερσαθά. ibid. ἀνέστη ὁ ἱερεὺς) ἀνασῇ ἱερεύς. v. 66. εἰς τέσσαρας μυριάδας διχιλίους τριακοσίας.) ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες διχίλιοι τριακόσιοι. v. 68. in Edit. Rom. non habetur. v. 69. in Rom. ita habet : ὄνοι διχίλιοι ἑπτακόσιοι. v. 70. τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς θησ.) τῷ νεεμίᾳ εἰς θησαυρὸν. ibid. χοθωνὼθ) χωθωνὼθ, passim. v. 71. τῶ ἔργου * χρυσία δύο μυριάδας) τῶ ἔργου χρυσᾶ νομίσματος δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς, διχιλίας, τριακοσίας, καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυσίου δύο μυριάδας. ibid. ἀργυρίου μυρίας μνᾶς διχιλίας) ἀργυρίου μνᾶς διχιλίας. v. 72. καὶ οἱ Λευῖται) absque articulo. ibid. καὶ ἔφθασεν) ab his verbis Edit. Rom. incipit novum Caput. CAP. VIII. v. 1. εἶπον τῷ Ἔζρᾳ) εἶπαν τῷ ἐσδρα. ibid. ὃ ἐνετείλατο) ὃν ἐνετείλατο. v. 2. ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον) ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον. ibid. ἀνδρὸς καὶ ἕως) καὶ abest. v. 3. ἕως μέσου) ἕως ἡμίσους.

Ματταθίας μενα αὐτῷ Μαθθαθίας, καὶ Σαμαΐας, καὶ Ἀνανίας, καὶ Οὐρία, καὶ Χελκεία, καὶ Μαασία ἐκ δεξιῶν αὐτῷ, καὶ ἐξ εὐωνύμων Φεδαΐας, καὶ Μισαὴλ, καὶ Ὡσὰμ Μελχίας, καὶ Ἀσὼμ, καὶ * Ἀσαβαδμὰ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Μοσολλάμ.

* Ἀσαβασμὰ

5. Καὶ ἤνοιξεν Ἔζρας τὸ βιβλίον ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω τοῦ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτὸ, ἔστη πᾶς ὁ λαός.

6. Καὶ ηὐλόγησεν Ἔζρας Κύριον τὸν Θεὸν τὸν μέγαν. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπαν, ἀμὴν, ἐπάραντες χεῖρας αὐτῶν· καὶ ἔκυψαν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

7. Καὶ Ἰησοῦς, καὶ Βαναίας, καὶ Σαραβία ἦσαν συνετίζοντες τὸν λαὸν εἰς τὸν νόμον· καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ.

8. Καὶ ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ νόμου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐδίδασκεν Ἔζρας, καὶ διέσελλεν ἐν ἐπιστήμῃ Κυρίου, καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει.

9. Καὶ εἶπε Νεεμίας, καὶ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ συνετίζοντες τὸν λαὸν, καὶ εἶπαν παντὶ τῷ λαῷ· ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ Κυρίῳ τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε, μηδὲ κλαίετε. ὅτι ἔκλαιε πᾶς ὁ λαὸς, ὡς ἤκουσεν τοὺς λόγους τοῦ νόμου.

10. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορεύεσθε, φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς μὴ ἔχουσιν, ὅτι ἁγία ἡ ἡμέρα ἐστὶ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, καὶ μὴ διαπέσητε, ὅτι ἐστὶν ἰσχὺς ἡμῶν.

11. Καὶ οἱ Λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν, λέγοντες· σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε.

12. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀποστέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς.

13. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸς Ἔζραν τὸν γραμματέα, ἐπισῆσαι πρὸς πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου.

14. Καὶ εὗρόσαν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ᾧ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ,

15. καὶ ὅπως σημάνωσι σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ εἶπεν Ἔζρας· ἐξέλθατε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας, καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων, καὶ φύλλα μυρσίνης, καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλλα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς αὐτοῖς κατὰ τὸ γεγραμμένον.

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ ἤνεγκαν,

V. 4. Ματταθίας) ματθαθίας. ibid. Οὐρία) χρίας. ib. ἐξ εὐωνύμων) ἐξ ἀριστερῶν. ib. Ὡσὰμ, καὶ Ἀσαβασμὰ) ἀσὼμ καὶ ἀσαβαδμά. ib. Μοσολλάμ.) μεσολλάμ. V. 6. χεῖρας αὐτῶν·) τὰς χεῖρας αὐτῶν. V. 7. Σαραβία) σαραβίας. V. 8. ἐν τῷ βιβλίῳ) ἐν βιβλίῳ. ibid. ἐπιστήμῃ) ἐν ἐπιστήμῃ. V. 9. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ θεῷ. ibid. ἤκουσεν) ἤκουσαν. V. 10. ἡ ἡμέρα ἐστὶ) ἐστὶν ἡ ἡμέρα. ibid. ἐστὶν ἰσχὺς) ἐστὶ κύριος ἰσχύς. V. 13. τῷ παντὶ λαῷ) σὺν τῷ παντὶ λαῷ. V. 15. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. ibid. σκηνὰς αὐτοῖς) αὐτοῖς abeſt.

καν, καὶ ἐποίησαν σκηνὰς αὑτοῖς ἀνὴρ ἐπὶ τῷ δώματος αὑτῦ, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τῦ Θεοῦ, καὶ ἐν πλατείαις τῆς πόλεως, οἴκου καὶ ἕως πύλης Ἐφραίμ.

17. Καὶ ἐποίησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, σκηνὰς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς, ὅτι οὐκ ἐποίησαν ἀπὸ ἡμερῶν Ἰησῦ υἱοῦ Ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη.

18. Καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τῦ Θεῦ ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐσχάτης. καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τῦ μηνὸς τούτῦ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ, καὶ ἐν σάκκοις, καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν.

2. Καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱῦ ἀλλοτρίου, καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν.

3. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῆ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νόμου Κυρίε Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἥσαν ἐξαγορεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ προσκυνοῦντες τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.

4. Καὶ ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν Λευιτῶν Ἰησῦς, καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ, Σαχανίας υἱὸς Σαραβαίας, υἱοὶ Χανανί· καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

5. Καὶ εἶπαν οἱ Λευῖται, Ἰησῦς καὶ Καδμιήλ· ἀνάστητε, εὐλογεῖτε τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλογίᾳ καὶ αἰνέσει.

6. Καὶ εἶπεν Ἔζρας· σὺ εἶ αὐτὸς Κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν στάσιν αὐτῶν, τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς· καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα, καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν.

7. σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς, σὺ ἐξελέξω ἐν Ἀβραμ, καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνομα Ἀβραάμ.

8. Καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτῦ πιστὴν ἐνώπιόν σου, καὶ διέθῦ πρὸς αὐτὸν διαθήκην δῦναι αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σὺ,

9. καὶ

v. 16. σκηνὰς αὑτοῖς) ἑαυτοῖς σκηνὰς. ibid. καὶ ἐν αὐλαῖς) καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς. ib. ἕως οἴκου Ἐφραίμ.) ἕως πύλης Ἐφραίμ. CAP. IX. v. 1. ἐν σάκκοις) adjicit καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. v. 3. νόμου Θεῦ) νόμου κυρίου θεοῦ. v. 4. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Σαχανία υἱὸς Σαραβαία, υἱοὶ Χαναν·) σεχενία υἱὸς σαραβία, υἱοὶ χωνεί. ib. φωνῇ) addit μεγάλῃ. v. 5. εἶπαν) εἶποσαν. ibid. τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τῦ αἰῶνος) κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. v. 6. τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ) τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ.

9. καὶ ἴδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν.

ἔδωκες 10. Καὶ ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

11. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρήλθοσαν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ, καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βυθὸν, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι σφοδρῷ.

12. Καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα, τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.

13. Καὶ ἐπὶ ὄρος Σινὰ κατέβης, καὶ ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ εὐθεῖα ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐθέα, καὶ νόμους ἀληθείας, προστάγματα καὶ ἐντολὰς ἀγαθάς.

14. Καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐτοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μωϋσῆ τοῦ δούλου σου.

15. Καὶ ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδείαν αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι αὐτοῖς·

16. καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφανεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου.

17. Καὶ ἀνένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας μετ' αὐτῶν. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ σὺ Θεὸς ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς.

18. Ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτὸν, καὶ εἶπαν· οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους.

19. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας, ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὸν στύλον τοῦ πυρὸς τὴν νύκτα, φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.

20. Καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδωκας συνετίσαι αὐτούς· καὶ τὸ μάννα σου οὐκ ἀφυστέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας αὐτοῖς ἐν τῷ δίψει αὐτῶν·

21. καὶ τεσσαράκοντα ἔτη διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρησαν· ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν καὶ ὑποδήματα αὐτῶν οὐ διερράγησαν.

22. Καὶ ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας,

v. 10. ἔδωκες σημεῖα ἐν) ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν. v. 11. καταδιώκοντας) καταδιώξοντας. v. 13. εὐθεῖα) εὐθέα. v. 14. τοῦ δούλου σου.) absque articulo. v. 15. σιτοδείαν) σιτοδοτίαν. ibid. εἰς ἣν) ἐφ' ἣν. v. 17. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. σὺ Θεὸς) σὺ ὁ Θεὸς. v. 19. τοῖς μεγάλοις οὐκ) τοῖς πολλοῖς οὐκ. v. 20. τῷ δίψει) ἐν τῷ δίψει. v. 21. οὐχ ὑστέρησαν.) οὐχ ὑστέρησας αὐτοῖς ἄδειν. ibid. ὑποδήματα) πόδες.

καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν, καὶ τὴν γῆν Ὼγ βασιλέως τῆς Βασάν.

23. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰσήγαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν αὐτήν.

24. Καὶ ἐξέτριψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν.

25. Καὶ κατελάβοσαν πόλεις ὑψηλὰς, καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆθος· καὶ ἐφάγοσαν, καὶ ἐνεπλήθησαν, καὶ ἐλιπάνθησαν καὶ ἐντρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ.

26. Καὶ ἠλλαξαν, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώματος αὐτῶν· καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, οἳ διεμαρτυροῦντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς σέ· καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους.

27. Καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς, καὶ ἔθλιψαν αὐτούς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, καὶ σὺ ἐξ ὐρανοῦ ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔσωσας αὐτοὺς σωτηρίας ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς.

28. Καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου· καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς σὲ, καὶ σὺ ἐξ ὐρανοῦ εἰσήκουσας, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς,

29. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου καὶ τοῖς κρίμασί σου ἥμαρτοσαν, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα, καὶ τράχηλον ἑαυτῶν ἐσκλήρυναν, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

30. Καὶ ἤλκυσας ἐπ' αὐτοὺς ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς.

31. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς συντέλειαν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ, καὶ ἐλεήμων, καὶ οἰκτίρμων.

32. Καὶ νῦν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, ὁ κραταιὸς, καὶ ὁ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεός σου, μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ τοὺς βασιλεῖς

v. 22. διεμέρισας) ἐμέρισας. ibid. ἐκληρονόμησαν γῆν Σηὼν) ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν σηὼν. v. 25. ἐνετρύφησαν) ἐτρύφησαν. v. 26. διεμαρτυρέντο) διεμαρτύραντο. v. 27. σὺ ἐξ οὐρανοῦ) σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου. ibid. σωτηρίας) σωτῆρας. v. 29. καὶ τοῖς κρίμασί σου) absque articulo. ibid. ζήσεται) addit ἐν αὐτοῖς. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 30. ἤλκυσας) εἵλκυσας. v. 31. συντέλειαν) εἰς συντέλειαν. v. 32. φοβερὸς) ὁ φοβερός. ibid. διαθήκην καὶ) διαθήκην σου καὶ.

λεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέων Ἀσσουρ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

33. Καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀληθειαν ἐποίησας. καὶ ἡμεῖς ἐξημάρτομεν·

34. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἐποίησαν τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέχον τῶν ἐντολῶν σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς.

35. Καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλεία σου καὶ ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ πολλῇ ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ ᾗ ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν, οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ ἐπιθυμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν.

36. Ἰδοὺ ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦλοι ἐπ' αὐτῆς·

37. καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς πολλοὶ τοῖς βασιλεῦσιν οἷς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν ἐξουσιάζουσι, καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐτοῖς· καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν.

38. Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν, καὶ γράφομεν, καὶ ἐπισφραγίζουσι πάντες ἄρχοντες ἡμῶν, Λευῖται ἡμῶν, ἱερεῖς ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων Νεεμίας Ἀρτασασθὰ υἱὸς Ἀχαλίου, καὶ Σεδεκίας

2. υἱὸς Σαραΐα, καὶ Ἀζαρία, καὶ Ἱερμία,

3. Φασσὲρ, Ἀμαρία, Μελχεία,

4. Ἀτλὰς, Σεβανὶ, Μαλὲχ,

5. Ἰρὰμ, Μεραμὼθ, Ἀβδία,

6. Δανιὴλ, Γαναθὼν, Βαρὲχ, Γαεννεθὼν

7. Μεσουλὰμ, Ἀβία, Μιαμεὶν,

8. Μαασία, Βελγαΐ, Σαμαΐα, οὗτοι ἱερεῖς.

9. Καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦς υἱὸς Ἀζανία, Βαναίου ἀπὸ υἱῶν Ἠνηδὰδ, Καδμιὴλ,

10. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, Σεβανία, Ὡδεία, Καλιτὰν, Φελεία, Ἀνὰν,

11. Μιχὰ, Ῥωὼβ, Ἀσεβίας, Ἐσεβίας

12. Ζακχὼρ, Σαραβία, Σεβανία,

13. Ὡδὰα, υἱοὶ Βανουΐ, Βανεαιαΐ

14. ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, Φόρος Φααὰθ, Μωὰβ, Ἠλὰμ, Ζαθθουΐα. υἱοὶ Βανὶ,

15. Ἀσγὰδ, Βηβαΐ,

16. Ἀδωνία, Βαγοεὶ, Ἠδεὶν, Ἀδωναΐ

17. Ἀτὴρ,

v. 33. δίκαιος ἃ ἐπὶ) δίκαιος ἐπὶ. v. 35. γῇ πλατείᾳ) γῇ τῇ πλατείᾳ. ibid. ἐπιτηδευμάτων) addit αὐτῶν. v. 36. ἐσμὲν σήμερον) transposita. ibid. & v. 37. quæ minoribus literis suppleta leguntur exhibet *Edit. Rom.* v. 38. πάντες ἄρχοντες) ἄρχοντες. CAP. X. v. 1. Νεεμίας) addit ἀρτασασθὰ. v. 2. Σαραΐα) ἀραΐα. ibid. Ἱερμία) ἱερεμία. v. 3. Μελχεία) μελχία. v. 6. Γαεννεθὼν) γαναθὼν. v. 7. Μιαμεὶν) μιαμὶν. v. 9. Ἠνηδὰδ) ἠναδὰδ. v. 10. Σεβανία) σαβανία. ibid. Φελεία) Φελία. v. 11. Ἐσεβίας) ἀσεβίας. v. 13. in *Rom.* ὠδὲμ. υἱοὶ βανουΐ. v. 14. Ζαθθουΐα) ζωθεΐα. v. 16. in *Rom.* ἀδανία, βαγοΐ, ἤδιν.

17. Ἀτὴρ, Ἐζεκία, Ἀζοὺρ,
18. Ὡδεΐα, Ἠσὰμ, Βησεὶ,
19. Ἀρὶφ, Ἀναθὼθ, Νωβαΐ,
20. Μαγαφὴς, Μεσελὰμ, Ἠζεὶρ,
Ἰεδδὲκ 21. Μεσωζεβὴλ, Σαδδὲκ, Ἰεδδέα,
22. Φαλτία, Ἀναὰν, Ἀναΐα,
23. Ὡσηὲ, Ἀνανία, Ἀσεβ,
Ἀδὼ 24. Ἀλωὴς, Φαλαεὶ, Σωβὴκ,
Ῥαὲμ 25. Ῥεὲμ, Ἐσαβανὰ, * Μαασία,
*Μααλσία 26. καὶ Ἀΐα, Αἰνὰν, Ἠναὰν,
Ῥεὲμ 27. Μαλὲχ, Ἠρὲμ, Βαανὰ,

28. καὶ οἱ κατάλοιποι τῷ λαοῦ, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, οἱ πυλωροὶ, οἱ ᾄδοντες, οἱ Ναθινεὶμ, καὶ πᾶς ὁ προσ-
τῷ λαῷ πορευόμενος ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον τῷ Θεῷ, γυναῖκες αὐτῶν, υἱοὶ αὐτῶν, θυγατέρες αὐτῶν. πᾶς ὁ
εἰδὼς ἀδὼς καὶ συνιὼν,

29. ἐνίσχυον ἐπὶ τὸς ἀδελφὸς ἑαυτῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτὸς, καὶ εἰσήλθοσαν ἐν ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τῷ πορεύεθαι ἐν νόμῳ τῷ Θεῷ, ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ Μωϋσῆ δέλου τῷ Θεῷ, Φυλάσσεθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς Κυρίε, καὶ κρίματα αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ,

30. καὶ τῷ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐ ληψόμεθα τοῖς υἱοῖς ἡμῶν.

31. Καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τὲς ἀγορασμὲς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τῷ σαββάτε ἀποδόθαι, οὐκ ἀγορῶμεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀνήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, καὶ ἀπαίτησιν πάσης χειρός.

32. Καὶ ςήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐντολὰς δῶναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τῷ διδράχμε κατ' ἐνιαυτὸν εἰς δελείαν οἴκε τῷ Θεῷ ἡμῶν,

33. εἰς ἄρτους τῷ προσώπε, καὶ θυσίαν τῷ ἐνδελεχισμῷ, καὶ εἰς ὁλοκάυτωμα τῷ ἐνδελεχισμοῦ τῶν σαββάτων, τῶν νεμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ ἅγια, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς ἔργα οἴκου τῷ Θεῷ ἡμῶν.

34. Καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ κλήρε ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ ὁ λαὸς, ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεῷ ἡμῶν, εἰς οἶκον πατριῶν ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ· οἴκους

35. καὶ ἐνέγκαι τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς ἡμῶν, καὶ πρωτογενήματα καρπῷ παντὸς ξύλου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς οἶκον Κυρίου,

36. καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ κτηνῶν ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεῷ ποιμνημίων

V. 18. Βησεὶ) Ἠσὶ. v. 20. in *Rom.* μεγαφὴς, μεσουλὰμ, ἠζὶρ. v. 21. Ἰεδδούκ) ἰεδδέα. v. 24. Ἀδὼ, Φαλαεὶ) ἀλωὴς, Φαλαΐ. v. 25. in *Rom.* ῥεούμ, ἐσσαβανὰ, μαασία. v. 26. Ἠναὰν) ἠνὰμ. v. 27. Ῥεὲμ) ἠρὰμ. v. 28. καὶ οἱ Λευῖται) καὶ deest. ibid. ἀπὸ τῆ λαοῦ τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον) ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς πρὸς νόμον. ib. πᾶς ὁ εἰδὼς) πᾶς ὁ εἰδὼς. v. 29. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. καὶ κρίματα αὐτῷ) καὶ τὰ κρίματα αὐτῷ, adjicit præterea, καὶ τὰ προσάγματα αὐτοῦ. v. 30. τῆς γῆς) τοῖς γῆς. v. 33. ἐνδελεχισμῷ) τῷ ἐνδελεχισμοῦ. v. 34. εἰς οἴκους πατρ.) εἰς οἶκον πατριῶν. v. 36. ποιμνημίων) ποιμνίων.

Θεῦ ἡμῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἡμῶν.

37. Καὶ τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν, καὶ τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἴσομεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς Λευίταις. καὶ αὐτοὶ οἱ Λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δουλείας ἡμῶν.

38. Καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς Ἀαρὼν μετὰ τοῦ Λευίτου ἐν τῇ δεκάτῃ τοῦ Λευίτου, καὶ οἱ Λευῖται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν, εἰς τὰ γαζοφυλάκια, εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ.

39. Ὅτι εἰς τοὺς θησαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Λευὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου, καὶ τοῦ οἴνου, καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομεν τὸν οἶκον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ οἱ καταλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγκαι ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι.

2. Καὶ εὐλόγησεν ὁ λαὸς τοὺς πάντας ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους καθίσαι ἐν Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ ἕτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας οἱ ἐκάθισαν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα. ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν καταχέσει αὐτοῦ, ἐν πόλεσιν αὐτῶν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ναθιναῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ δούλων Σαλωμών.

4. Καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκάθισαν ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ υἱῶν Βενιαμείν· ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, Ἀθαΐα υἱὸς Ὀζία, υἱὸς Ἀθαιοὺ Ζαχαρία, υἱὸς Σαμαρία, υἱὸς Σαφατία, υἱὸς Μαλελεήλ. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαρὲς,

5. καὶ Μαασία υἱὸς Βαρὲχ, υἱὸς Χαλαζαὲ, υἱὸς Ὀζία, υἱὸς Ἀδαΐα, υἱὸς Ἀχαΐου Ἰωιαρὶβ, υἱὸς Ζαχαρίου, υἱὸς τοῦ Σηλωνί. Ἡλωνί

6. Πάντες υἱοὶ Φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν Ἱερουσαλὴμ, τετρακόσιοι ἑξηκονταοκτὼ ἄνδρες δυνάμεως.

7. Καὶ ἕτοι υἱοὶ Βενιαμείν, Σηλὼ υἱὸς Μεσουλὰμ, υἱὸς Ἰωαὰδ, υἱὸς Φαδαΐα, υἱὸς Κωλαΐα, υἱὸς Μαασίου, υἱὸς Ἠθιὴλ, υἱὸς Ἰεσσαΐα,

8. καὶ ὀπίσω αὐτοῦ Γηβεὶ, Σηλεὶ, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

9. Καὶ Ἰωὴλ υἱὸς Ζεχρὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτούς. καὶ Ἰούδας υἱὸς Ἀσανὰ ἀπὸ τῆς πόλεως, δεύτερος

10. ἀπὸ τῶν ἱερέων. καὶ Ἰαδΐα υἱὸς Ἰωαρὶβ, Ἰαχεὶν, Ἰωαρὶβ

11. Σαραΐα υἱὸς Ἑλχία, υἱὸς Μεσου-

V. 37. ἱερεῦσιν εἰς τὸ ἡμῶν τοῖς Λευίταις.) ἱερεῦσιν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. v. 38. τῆς δεκάτης) τῆς δέκαδος. v. 39. οἱ λειτουργοὶ) καὶ οἱ λειτουργοί. ibid. Κυρίου Θεοῦ) τοῦ Θεοῦ. CAP. XI. v. 1. ἔβαλον) ἐβάλοσαν. v. 4. Ἀθαιοὺ υἱὸς Ὀζία) Ἀθαΐα υἱὸς Ὀζία. ibid. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαρὲς,) καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς. v. 5. Ἀχαΐου) Ἀδαΐα. ibid. Ἰωιαρὶβ) ἰωαρὶβ. ib. Ἡλωνὶ) σηλωνὶ. v. 7. Ἠθιὴλ, υἱὸς Ἰεσσαΐα) ἐθιὴλ, υἱὸς Ἰεσσαΐα. v. 8. Γηβεὶ, Σηλεὶ)) γηβὲ, σηλί. v. 9. Ἰούδας Ἀσανὰ) ἰούδα υἱὸς ἀσανά. v. 10. Ἰωαρὶβ, Ἰαχεὶν) ἰωαρὶβ, ἰαχὶν.

λαὰμ, υἱὸς Σαδδοὺκ, υἱὸς Μαριὼθ, υἱὸς Αἰτὼβ ἀπέναντι οἴκου τοῦ Θεοῦ.

12. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔργον τοῦ οἴκου, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. καὶ Ἀδαΐα υἱὸς Ἱεροὰμ υἱοῦ Φαλαλίαι, υἱοῦ Ἀμασὶ, υἱὸς Ζαχαρία, υἱὸς Φασεὲρ, υἱὸς Μελχία,

13. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ Ἀμεσαὶ υἱὸς Ἐσριὴλ, υἱοῦ Μεσαριμὼθ, υἱοῦ Ἐμμὴρ,

14. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δυνατοὶ παρατάξεως, ἑκατὸν εἰκοσιπλῶ, καὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτῶν Σοχριὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων.

15. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν Σαμαΐα υἱὸς Ἐζρὶ υἱὸς Ἀσοὺβ υἱοῦ Ἐσρικὰμ,

*17. καὶ Μαθθανίας υἱὸς Μιχὰ, καὶ Ἰωβὴβ υἱὸς Σαμεΐ,

18. διακόσιοι ὀγδοηκονταπέντε.

19. Καὶ οἱ πυλωροὶ, Ἀκοὺβ, Τελαμεὶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

*22. Καὶ ἐπίσκοπος Λευιτῶν υἱὸς Βανὶ, υἱὸς Ὀζὶ, υἱὸς Ἀσαβία, υἱὸς Μιχά. ἀπὸ υἱῶν Ἀσὰφ τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ Θεοῦ·

23. ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως ἐπ' αὐτούς.

24. Καὶ Φαθαΐα υἱὸς Βασηζὰ πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πᾶν χρῆμα τῷ λαῷ,

25. καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα ἐκάθισαν ἐν Καριαθαρβὸ,

26. καὶ ἐν Ἰησοῦ,

27. καὶ ἐν Βερσαβεὲ, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.

*30. Λαχεὶς καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῆς. καὶ παρενεβάλοσαν ἐν Βερσαβεέ.

31. Καὶ υἱοὶ Βενιαμεὶν ἀπὸ Γαβαὰ Μαχαμάς.

*36. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν μερίδες Ἰούδα τῷ Βενιαμείν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἕτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται οἱ ἀναβάντες μετὰ Ζοροβάβελ υἱοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦ, Σαραΐα, Ἱερμία, Ἔζρα,

2. Ἀμαρία, Μαλὲχ,

3. Σεχενία.

*7. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν ἱερέων, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ἡμέραις Ἰησοῦ.

8. καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦ, Βανεΐ, Καδμιὴλ, Σαραβία, Ἰωδαὲ, Μαθανία, ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτὸς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας.

*10. Καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακείμ, καὶ

v. 11. Αἰτὼβ) αἰτὼθ. v. 12. Καὶ ἀδελφοὶ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ. ibid. Ἀμασὶ) υἱοῦ ἀμασὶ. ib. Φασεὲρ, Μελχία) Φασσοὺρ, υἱὸς μελχία. v. 13. in *Rom.* καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι τεσσεράκονταδύο. καὶ ἀμασία υἱὸς ἐσδριὴλ, υἱοῦ μεσαριμὶθ, υἱοῦ ἐμμὴρ. v. 14. ἐπ' αὐτῶν Σοχριὴλ) βαδιὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. v. 15. Ἀσοὺβ υἱὸς Ἐζρὶ) υἱὸς ἐσρικὰμ. v. 17. καὶ Μαθθανίας) ματθανίας. v. 19. Τελαμεὶν) τελαμὶν. v. 22. Ὀζὶ) υἱὸς ὀζὶ. v. 23. ἐπ' αὐτούς.) εἰς αὐτούς. v. 25. Καριαθαρβο) καριαθαρβὸκ. v. 27. Βερσαβεὲ) βηρσαβεὲ, passim. v. 30. Λαχεὶς καὶ οἱ ἀγροὶ) λαχὶς καὶ ἀγροὶ. v. 31. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Μαχαμὰς) μαχμὰς. CAP. XII. v. 1. Ἱερμία, Ἔζρα) ἱερεμία, ἔσδρα. v. 7. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. Ἰησοῦ.) ἰησοῖ. v. 8. Μαθανία) ματθανία. v. 10. Ἰωακείμ) ἰωακὶμ, passim, ita hoc versu *Rom.* habet ἐλιασίβ.

καὶ Ἰωακεὶμ ἐγέννησε τὸν Ἐλιασεὶβ, καὶ Ἐλιασεὶβ τὸν Ἰωαδὰ,

11. καὶ Ἰωαδὰ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ Ἰωνάθαν ἐγέννησε τὸν Ἰαδδέ.

12. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ ἀδελφοὶ αὐτῷ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, τῷ Σαραΐα, Ἀμαρία. τῷ Ἱερμία, Ἀνανία.

13. τῷ Ἔζρα, Μεσουλάμ. τῷ Ἀμαρίᾳ, Ἰωαναν.

14. τῷ Μαλὲχ, Ἰωνάθαν. τῷ Σεχενία, Ἰωσήφ.

15. τῷ Ἀρὲ, Μαννάς. τῷ Μαριὼθ, Ἐλκαΐ.

16. τῷ Ἀδαδαΐ, Ζαχαρία. τῷ Γαναθὼθ, Μεσολάμ.

17. τῷ Ἀβιὰ, Ζεχρί. τῷ Μαμὶν, Μααδαί. τῷ Φελετὶ,

18. τῷ Βαλγὰς, Σαμεὲ. τῷ Σεμία, Ἰωνάθαν.

19. τῷ Ἰωαρὶβ, Ματθαναΐ. τῷ Ἐδίᾳ, Ὀζί.

20. τῷ Σαλαΐ, Καλλαΐ. τῷ Ἀμὲκ, Ἀβὲδ.

21. τῷ Ἐλκίᾳ, Ἀσαβίας. τῷ Ἰεδεΐὰ, Ναθαναήλ.

22. Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις Ἐλιασεὶβ, Ἰωαδὰ, καὶ Ἰωὰ, καὶ Ἰωαναὰν, καὶ Ἰδέα, γεγραμμένοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν. καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν βασιλείᾳ Δαρείου τῦ Πέρσου.

23. Υἱοὶ Λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμερῶν Ἰωαναὰν υἱοῦ Ἐλισεέ.

24. Καὶ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν Ἀσαβία, καὶ Σαραβία, καὶ Ἰησοῦ. καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατεναντίον αὐτῶν εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐν ἐντολῇ Δαυὶδ ἀνθρώπῳ τῦ Θεῦ ἐφημερίαν πρὸς ἐφημερία ἐφημερίαν.

25. Ἐν τῷ συναγαγεῖν με τὰς πυλωρὰς,

26. ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱῦ Ἰησῦ, υἱῦ Ἰωσεδὲκ. καὶ ἐν ἡμέραις Νεεμία, καὶ Ἔζρα, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ γραμματεύς.

27. Καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους Ἱερουσαλὴμ ἐζήτησαν τὰς Λευίτας ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν τῦ ἐνέγκαι αὐτὰς εἰς Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι ἐγκαίνια καὶ εὐφροσύνην ἐν Ὠδαθὰ, καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμβαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια, καὶ κινύραι.

28. Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων καὶ ἀπὸ τῆς περιχώρου κυκλόθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων,

29. καὶ ἀπὸ ἀγρῶν, ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδοντες ἐν Ἱερουσαλήμ.

30. Καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν καὶ τὰς πυλωρὰς καὶ τὸ τεῖχος.

31. Καὶ ἀνήνεγκα τὰς ἄρχοντας Ἰούδα ἐπάνω τῦ τείχους, καὶ ἔστησα δύο περὶ αἰνέσεως μεγάλας, καὶ διῆλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τῦ τείχους τῆς κοπρίας. ἀνήνεγκαν

32. Καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν Ὡσαΐα καὶ ἥμισυ ἀρχόντων Ἰούδα,

v. 10. Ἰωαδὰ) ἰωδαὲ, ita quoque versu seq. v. 12. Ἱερμία) ἱερεμία. v. 14. τῷ Μαλὲχ) τῷ ἀμαλοὺχ; ab his verbis usque ad v. 22. supplementa Alexandrini Codicis minoribus literis expressa ex *Edit. Rom.* repetita sunt. v. 22. καὶ ἱερεῖς) καὶ οἱ ἱερεῖς. v. 23. Υἱοὶ Λευὶ) υἱοὶ δὲ λευὶ. v. 24. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐντολῇ) εἰς ὕμνον αἰνεῖν ἐν ἐντολῇ. ib. ἐφημερία) ἐφημερίαν. v. 25. καὶ Ἔζρα, ὁ ἱερ. καὶ ὁ γρ.) καὶ ἔσθρας ὁ ἱερεὺς καὶ γρ. v. 27. ψαλτήρια) addit καὶ κινύραι. v. 31. τῦ τείχους) addita supplementa habet *Edit. Rom.* v. 32. ἐπορεύθη) ἐπορεύθησαν.

33. καὶ Ἀζαρίας, καὶ Ἔζρα, καὶ Μοσολλὰμ,

Σαμμαίας 34. Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Σαμμαίας, καὶ Ἱερεμίας,

35. καὶ ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι, Ζαχαρίας υἱὸς Ἰωνάθαν, υἱὸς Σαμμαίᾳ, υἱὸς Ματθανίας, (ὁ) υἱὸς Μιχαίας, υἱὸς Ζακχὲρ, υἱὸς Ἀσάφ.

36. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ, Σαμμαίας, καὶ Ὀζιὴλ, Γελωὶ, Ἰαμὰ, Ἀΐα, Ναθαναὴλ, καὶ Ἰούδα, Ἀνανὶ, τῦ αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς Δαυὶδ ἀνθρώπυ τῦ Θεῦ. καὶ Ἔζρας ὁ γραμματεὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν

37. ἐπὶ πύλης, τῦ αἰνεῖν κατέναντι αὐτῶν. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ κλίμακας πόλεως Δαυὶδ ἐν ἀναβάσει τῦ τείχους ἐπάνωθεν τῦ οἴκου Δαυὶδ καὶ ἕως πύλης τῦ ὕδατος

*39. Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην ἰχθυηρὰν, καὶ πύργυ Ἀναμεὴλ, καὶ ἕως πύλης τῆς προβατικῆς.

*42. Καὶ ἠκούθησαν οἱ ᾄδοντες, καὶ ἐπεσκέπησαν·

43. καὶ ἔθυσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ ἠυφράνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ἤυφρανεν αὐτοὺς μεγάλως. καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἠυφράνθησαν, καὶ ἠκούθη εὐφροσύνη ἐν Ἱερυσαλὴμ ἀπὸ μακρόθεν.

44. Καὶ κατέςησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γαζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ ταῖς δεκάταις, καὶ τοῖς συνηγμένοις ἐν αὐτοῖς ἄρχυσι τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ὅτι εὐφροσύνη ἦν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐπὶ τὲς ἱερεῖς, καὶ ἐπὶ τὲς Λευίτας τὲς ἑςῶτας.

45. Καὶ ἐφύλαξαν φυλακὰς Θεῦ ἑαυτῶν, καὶ φυλακὰς τῦ καθαρισμῦ, καὶ τὲς ᾄδοντας, καὶ τὲς πυλωρὲς, ὡς ἐντολαὶ Δαυὶδ, καὶ Σαλωμὼν υἱῦ αὐτῦ.

46. Ὅτι ἐν ἡμέραις Δαυὶδ Ἀσὰφ ἀπ' ἀρχῆς πρῶτος τῶν ᾀδόντων καὶ ὕμνον καὶ αἴνεσιν τῷ Θεῷ.

47. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις Ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Νεεμίε, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῦ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς Λευίταις, καὶ οἱ Λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς Ἀαρών.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ Μωϋσῆ ἐν ὠσὶ τῦ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν Ἀμμανῖται καὶ Μωαβῖται ἐν ἐκκλησίᾳ Θεῦ ἕως αἰῶνος,

2. ὅτι ὐ συνήντησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ἐν ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ' αὐτὸν τὸν Βαλαὰμ καταρά-

v. 33. Ἔζρα, καὶ Μοσολλὰμ) καὶ ἔσδρας, καὶ μεσολλὰμ. v. 34. in *Rom.* καὶ ἰούδα, καὶ βενιαμὶν, καὶ σαμμαΐας, καὶ ἱερεμία. v. 35. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. σάλπιγξι) ἐν σάλπιγξι. ib. Ματθανία, ὁ υἱὸς) ματθανία, υἱὸς. v. 36. Ὀζιὴλ αἰνεῖν) ὀζιὴλ, γελωὶ, ἰαμὰ, ἀΐα, ναθαναὴλ καὶ ἰούδα, ἀνανὶ, τῦ αἰνεῖν. v. 37. καὶ πύλης) καὶ ἕως τῆς πύλης. v. 39. ἰχθυηρὰν, καὶ πύργου) ἰχθυρὰν, καὶ πύργῳ. v. 43. εὐφροσύνη) ἡ εὐφροσύνη. v. 44. ἦν ἐν ἰούδα καὶ ἐπὶ) ἐν ἰούδα ἐπὶ. v. 45. ἑαυτῶν, φυλακὰς) αὐτῶν, καὶ φυλακὰς. CAP. XIII. v. 2. καὶ ἐν ὕδατι) ἐν abeſt.

ταράσσεσθαι· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς ἐπίμικτος ἐν Ἰσραήλ.

4. Καὶ πρὸ τούτου Ἐλιασεὶβ ὁ ἱερεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐγγιῶν Τωβίας·

5. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα· καὶ ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν Μαναὰν, καὶ τὸν λίβανον, καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱερέων.

6. Καὶ ἐν παντὶ τούτῳ ἐκ ἦμην ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ᾐτησάμην παρὰ τοῦ βασιλέως,

7. καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ συνῆκα ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν Ἐλιασεὶβ τῷ Τωβίᾳ, ποιῆσαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ Θεοῦ.

8. Καὶ πονηρόν μοι ἐφάνη σφόδρα· καὶ ἔρριψα πάντα τὰ σκεύη οἴκου Τωβίας ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυλακίου.

9. Καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλάκια· καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ Θεοῦ, τὴν Μαναὰν καὶ τὸν λίβανον.

10. Καὶ ἔγνων ὅτι μερίδες τῶν Λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν. καὶ ἐφύγοσαν οἱ Λευῖται καὶ οἱ ᾄδοντες, ποιοῦντες τὸ ἔργον.

11. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπον· διὰ τί ἐγκατελείφθη ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτοὺς, καὶ ἔστησα αὐτοὺς ἐπὶ στάσει αὐτῶν.

12. Καὶ πᾶς Ἰούδα ἤνεγκαν δεκάτην τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυρούς

13. ἐπὶ χεῖρα Σελεμίου τοῦ ἱερέως, καὶ Σαδὼκ τοῦ γραμματέως, καὶ Φαδαίου ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν Ἀνὰν υἱὸς Ζακχοὺρ, υἱὸς Μαθθανίου, ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ' αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν.

14. Μνήσθητί μου ὁ Θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτω ἔλεός μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ Κυρίου Θεοῦ· ὅτι

15. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον ἐν Ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαββάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα, καὶ ἐπιγεμίζοντας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦκα καὶ πᾶν βάσαγμα, καὶ φέροντας εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν·

V. 4. τοῦ Θεοῦ) θεοῦ. V. 5. ἐποίησεν αὐτῷ) ἐποίησεν ἑαυτῷ. ibid. Μαναὰν) μαναά. V. 7. Τωβίᾳ) τῷ τωβίᾳ. V. 9. Μαναὰν) μάννα. V. 11. ἐμαχεσάμην, καὶ εἶπον) ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπα. ibid. ἐπὶ στάσει) ἐπὶ τῇ στάσει. V. 12. πυροῦ) τοῦ πυροῦ. V. 13. Μαθθανίου) ματθαναίου. V. 14. ὅτι ἐποίησα) ὃ ἐποίησα. ibid. Θεοῦ) τοῦ θεοῦ. V. 15. ἐν σαββάτῳ) ἐν τῷ σαββάτῳ.

16. καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ Φέροντες ἰχθὺν, καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες τῷ σαββάτῳ τοῖς υἱοῖς Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ.

17. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς υἱοῖς Ἰούδα τοῖς ἐλευθέροις, καὶ εἶπα αὐτοῖς· τίς ὁ λόγος ἕτος ὁ πονηρὸς, ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε, καὶ βεβηλεῖτε τὴν ἡμέραν τῶ σαββάτε;

18. Οὐχὶ ἕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προσίθετε ὀργὴν ἐπὶ Ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον;

19. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα κατέσησαν πύλαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πρὸ τῶ σαββάτε, καὶ εἶπα· καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα, ὥσε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτὰς ἕως ὀπίσω τῶ σαββάτε. καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων με ἔσησα ἐπὶ τὰς πύλας, ὥσε μὴ αἴρειν βασάγματα ἐν ἡμέρᾳ τῶ σαββάτε.

20. Καὶ ἠυλίσθησαν πάντες, καὶ ἐποίησαν πρᾶσιν ἔξω Ἱερουσαλὴμ ἅπαξ καὶ δὶς.

21. καὶ διεμαρτυράμην ἐν αὐτοῖς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς· διὰ τί ὑμεῖς αὐλίζεσθε ἀπέναντι τῶ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτενῶ τὴν χεῖρά με ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τῶ καιρῶ ἐκείνου οὐκ ἤλθοσαν ἐν σαββάτῳ.

22. Καὶ εἶπα τοῖς Λευίταις, οἱ ἦσαν καθαριζόμενοι, καὶ ἐρχόμενοι, φυλάσσοντες τὰς πύλας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶ σαββάτε. πρὸς ταῦτα μνήσθητί μα ὁ Θεὸς, καὶ φείσαί με κατὰ τὸ πλῆθος τῶ ἐλέους σου·

23. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἴδον τὲς Ἰουδαίους οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας Ἀζωτίας, Ἀμμανίτιδας, Μωαβίτιδας,

24. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦντες Ἀζωτιστὶ, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί. λαλῶσιν

25. Καὶ ἐμαχεσάμην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτές. καὶ ἐπάταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτὰς, ἐνώρκισα αὐτὲς ἐν τῷ Θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν.

26. Οὐχ ἕτως ἥμαρτε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς οὐχ ἦν βασιλεὺς ὅμοιος αὐτῷ, καὶ ἀγαπώμενος τῷ Θεῷ ἦν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, καὶ τῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι.

27. Καὶ ὑμῶν μὴ ἀκεσόμεθα ποιῆσαι τὴν πᾶσαν πονηρίαν ταύτην, ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθίσαι γυναῖκας ἀλλοτρίας.

28. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωιαδὰ τῦ Ἐλισὲβ τῦ

v. 19. ὀπίσω) ἕως ὀπίσω. ibid. καὶ ἔσησα) καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔσησα. **v. 21.** διεμαρτυράμην) ἐπεμαρτυράμην. ibid. τὴν χεῖρά μου) absque articulo. **v. 24.** λαλῶσιν) λαλοῦντες. **v. 25.** ἄνδρας, ἐνώρκισα) ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτοὺς, καὶ ὤρκισα. ibid. ἂν δῶτε) ἐὰν δῶτε. **v. 26.** Θεῷ ἦν) τῷ θεῷ ἦν. **v. 27.** ἀκεσόμεθα) ἀκουσώμεθα. ibid. τὴν πᾶσαν) absque articulo. **v. 28.** Ἰωιαδὰ) ἰωαδὰ.

τῦ ἱερέως τῦ μεγάλου νυμφίου τῦ Σαναβαλλὰτ τῦ Οὐρανίτε, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ.

29. Μνήσθητι αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀγχιστείᾳ τῆς ἱερατείας καὶ διαθήκης τῆς ἱερατείας, καὶ τὲς Λευίτας.

30. Καὶ ἐκαθάρισα αὐτὲς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως, καὶ ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἀνὴρ ὡς τὸ ἔργον αὐτῦ.

31. Καὶ τὸ δῶρον τῶν ξυλοφόρων ἐν καιροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς βαχρίοις. μνήσθητί με ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

ΕΖΡΑΣ Β'.

v. 28. Σαναβαλλὰτ) adjicit τῦ οὐρανίτου. v. 29. καὶ διαθήκης) καὶ διαθήκη. Subscriptio deeſt in *Edit. Rom.*

MAK-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὸ παταξαι Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππε τὸν Μακεδόνα, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς Χετλιειὶμ, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῦ πρότερον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

2. Καὶ συνεξήσατο πολέμους πολλοὺς, καὶ ἐκράτησεν ὀχυρωμάτων πολλῶν, καὶ ἔσφαξε βασιλεῖς τῆς γῆς.

3. Καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρων τῆς γῆς, καὶ ἔλαβε σκῦλα πλήθους ἐθνῶν· καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτῦ, καὶ ὑψώθη, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ.

4. Καὶ συνῆξε δυνάμιν ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἦρξε χωρῶν, καὶ ἐθνῶν, καὶ τυραννιῶν, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς φόρον.

5. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην, καὶ ἔγνω ὅτι ἀποθνήσκει.

6. Καὶ ἐκάλεσε τὺς παῖδας αὐτῦ τὺς ἐνδόξους τὺς συνεκλεκτοὺς αὐτῦ ἀπὸ νεότητος, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα, καὶ ἀπέθανε.

8. Καὶ ἐπεκράτησαν οἱ παῖδες αὐτῦ ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτῦ.

9. Καὶ ἐπέθεντο πάντες διαδήματα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὸν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὀπίσω αὐτῶν ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπλήθυναν κακὰ ἐν τῇ γῇ.

10. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτωλὸς Ἀντίοχος Ἐπιφανὴς, υἱὸς Ἀντιόχου τῦ βασιλέως, ὃς ἦν ὅμηρα ἐν τῇ Ῥώμῃ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ βασιλείας Ἑλλήνων.

11. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλὺς, λέγοντες· πορευθῶμεν, καὶ διαθώμεθα διαθήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν, ὅτι ἀφ' ἧς ὑπ' ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν ἡμᾶς κακὰ καὶ πολλά.

12. Καὶ ἠγαθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

13. Καὶ προεθυμήθησάν τινες ἀπὸ τῦ λαῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξεσίαν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν. ἔδωκαν

14. Καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν.

15. Καὶ

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α'. CAP. I. v. 1. Χετλιειὶμ) χετλειειμ. ibid. πρότερον) πρότερος. v. 2. ὀχυρωμάτων) addit πολλῶν. ibid. βασιλεῖς) adjicit τῆς γῆς. v. 4. συνῆξε) συνήγαγε. ibid. τυραννιῶν) τυράννων. v. 6. συνεκλεκτοὺς) συντρόφους. v. 10. τῦ βασιλέως) absque articulo. ibid. ἔτει) ἐν ἔτει. ib. καὶ ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ) transposita. v. 11. ὑπ' αὐτῶν) ἀπ' αὐτῶν. v. 13. ἔδωκαν) ἔδωκεν.

ἀκροβυσίαν ἐξευγίσθησαν

15. Καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυσίας, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ διαθήκης ἁγίας· καὶ ἐξέχυθησαν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐπράσθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

16. Καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐνώπιον Ἀντιόχου· καὶ ὑπέλαβε βασιλεῦσαι γῆς Αἰγύπτου, ὅπως βασιλεύσῃ ἐπὶ τὰς δύο βασιλείας.

ἐλέφαντσιν

17. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, ἐν ἅρμασι, καὶ ἐν ἐλέφασι, καὶ ἐν ἱππεῦσι, καὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ.

18. Καὶ συνεστήσατο πόλεμον πρὸς Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἐνετράπη Πτολεμαῖος ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοί.

19. Καὶ κατελάβοντο τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα γῆς Αἰγύπτου.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἀντίοχος μετὰ τὸ πατάξαι Αἴγυπτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει· καὶ ἀνέβη ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.

21. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανείᾳ, καὶ ἔλαβε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς,

22. καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσμον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐλέπισε πάντα,

23. καὶ ἔλαβε τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά· καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε,

ἐποίησαν ἐλάλησαν

24. καὶ λαβὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησε Φονοκλονίαν, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφανείαν μεγάλην.

25. Καὶ ἐγένετο πένθος μέγα ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν,

26. καὶ ἐξέναξαν ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠθένησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλλοιώθη.

27. Πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον, καὶ καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει.

28. Καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν· καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰακὼβ ἐνεδύσατο αἰσχύνην.

29. Καὶ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογίας εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα· καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.

30. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ, καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ, καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν πληγὴν μεγάλην,

v. 15. ἀκροβυσίαν) ἀκροβυσίας. ibid. ἐξευγίσθησαν) ἐξέχυθησαν. ib. ποιῆσαι) τοῦ ποιῆσαι. v. 16. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. γῆς Αἰγύπτου) τῆς αἰγύπτου. v. 17. ὄχλῳ) ἐν ὄχλῳ. ibid. καὶ ἐλέφασιν) καὶ ἐν ἐλέφασι. v. 18. συνεστήσατο) συνεστήσαντο, *Edit. Franeq.* emendate ut *Alex.* ibid. τὸν βασιλέα) absque articulo. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 20. καὶ Ἱεροσόλυμα) καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ. v. 21. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον, *Edit. Franeq.* perinde ut *Alex.* v. 24. ἐποίησαν) ἐποίησε. ibid. ἐλάλησαν) ἐλάλησεν. v. 27. καθημένη) καὶ καθημένη. v. 29. μετὰ δύο) καὶ μετὰ δύο. v. 30. ἐπίστευσαν) ἐνεπίστευσαν.

λην, καὶ ἀπώλεσε λαὸν πολὺν ἐξ Ἰσραήλ.

31. Καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν πυρὶ, καὶ καθεῖλε τὰς οἴκους αὐτῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κύκλῳ·

ἠχμαλώτευσεν 32. Καὶ ἠχμαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰ κλήνη ἐκληρονόμησαν.

33. Καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν Δαυὶδ τείχει μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ, πύργοις ὀχυροῖς, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν.

34. Καὶ ἔθηκαν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλὸν, ἄνδρας παρανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ.

35. Καὶ παρέθεντο ὅπλα καὶ τροφὴν, καὶ συναγαγόντες τὰ σκῦλα Ἱερουσαλὴμ ἀπέθεντο ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο εἰς μεγάλην παγίδα,

36. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγιάσματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ Ἰσραὴλ διαπαντός.

37. Καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμόλυναν τὸ ἁγίασμα.

38. Καὶ ἔφυγον οἱ κάτοικοι Ἱερουσαλὴμ δι' αὐτὰς, καὶ ἐγένετο κατοικία ἀλλοτρίων· καὶ ἐγένετο ἀλλοτρία τοῖς γεννήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν.

39. Τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἠρημώθη ὡς ἔρημος· αἱ ἑορταὶ αὐτῆς ἐτράφησαν εἰς πένθος, σάββατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμὸν, ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς ἐξουθένωσιν,

40. κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐπληθύνθη ἀτιμασμὸς αὐτῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἐτράφη εἰς πένθος.

41. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀντιόχος πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάντας εἰς λαὸν ἕνα,

42. καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστον τὰ νόμιμα αὐτοῦ· καὶ ἐπεδέξαντο πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.

43. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἠυδόκησαν τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. ἁγίασμα

44. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγγέλων εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων τῆς γῆς.

45. Καὶ κωλύσαι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτὰς,

46. καὶ μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους,

47. οἰκοδομῆσαι βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν ὕεια, καὶ κλήνη εἰδώλα κοινά.

48. Καὶ ἀφιέναι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ βεβηλώσει, βεβηλῶσαι

V. 32. ἠχμαλώτευσεν) ἠχμαλώτευσαν. V. 33. ὀχυρῷ) ἰσχυρῷ. V. 35. τροφὴν) τροφὰς. ibid. ἐγένετο) ἐγένοντο. V. 39. τιμὴ) ἡ τιμὴ. ibid. ἐξουθένωσιν) ἐξουδένωσιν. V. 40. ἀτιμασμὸς) ἡ ἀτιμία. V. 41. βασιλεὺς) addit ἀντίοχος. ibid. εἰς λαὸν) λαὸν. V. 42. ἐπεδέξαντο) ἐπεδέξατο. V. 43. ἠυδόκησαν) εὐδόκησαν. ibid. τὸ ἁγίασμα) τὸ σάββατον. V. 45. θυσίας) θυσίαν. V. 47. εἰδωλα) εἰδωλεῖα. V. 48. βεβηλῶσαι) βεβηλώσει.

49. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῆ νόμε, καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.

50. Καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήση κατὰ τὸ ῥῆμα τῆ βασιλέως ἀποθανεῖται.

51. Κατὰ πάντας τὲς λόγους τούτες ἔγραψε πάση τῆ βασιλείᾳ αὐτῆ, καὶ ἐποίησεν ἐπισκόπους ἐπὶ πάνλα τὸν λαόν· καὶ ἐνετείλατο ταῖς πόλεσιν Ἰέδα θυσιάζειν κατὰ πόλιν καὶ πόλιν.

52. Καὶ συνηθροίσθησαν ἀπὸ τῆ λαοῦ πρὸς αὐτὲς πολλοί· πᾶς ὁ ἐγκαταλείπων τὸν νόμον· καὶ ἐποίησαν κακὰ ἐν τῆ γῆ,

53. καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν κρυφίοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.

54. Καὶ τῆ πεντεκαιδεκάτη ἡμέρᾳ Χασελεῦ τῷ πέμπλῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώσεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν πόλεσιν Ἰέδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς.

55. Καὶ ἐπὶ τῶν θυρίδων τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἐθυμίων.

56. Καὶ τὰ βιβλία τῆ νόμε, ἃ εὗρον, ἐνεπύρισαν πυρὶ καταχίσαντες.

57. Καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ νόμῳ, τὸ σύγκριμα τῆ βασιλέως ἐθανάτε αὐτόν.

58. Ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν ἐποίουν οὕτω τῷ Ἰσραὴλ, τοῖς εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν ταῖς πόλεσι.

59. Καὶ τῇ πέμπλῃ καὶ εἰκάδι τῆ μηνὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν, ὃς ἦν ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίε.

60. Καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περιτετμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν κατὰ τὸ πρόσταγμα.

61. Καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν, καὶ τὲς οἰκείους αὐτῶν προενόμευσαν, καὶ τὲς περιτετμηκότας αὐτὲς ἐθανάτωσαν.

62. Καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν, καὶ ὠχυρώθησαν ἐν αὐτοῖς τῆ μὴ φαγεῖν κοινά. ἐκρεμάσθησαν

63. Καὶ ἐπελέξαντο ἀποθανεῖν, ἵνα μὴ μιανθῶσι τοῖς βρώμασι, καὶ μὴ *βεβηλώσωσι διαθήκην ἁγίαν, καὶ ἀπέθανον. ἐπεδέξαντο *βεβηλώσουσιν

64. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.

ΚΕΦ. Β'. 11.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη Ματταθίας Ἰωάννου τῆ Συμεὼν ἱερεὺς τῶν υἱῶν Ἰωαρεὶμ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐν Μωδεείν.

2. Καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε Ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος Γαδδὶς,

3. Σίμων ὁ καλούμενος Θασσὶς,

4. Ἰέδας ὁ καλούμενος Μακκαβαῖος,

5. Ἐλεά-

V. 51. ἔγραψε τῇ) ἔγραψε πάσῃ τῇ. **V.** 52. ἐγκαταλείπων) ἐγκαταλιπών. **V.** 53. ἐν κρυφίοις) ἐν κρύφοις. **V.** 54. Καὶ πεντεκαιδ.) καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ. ibid. τεσσαρακοστῷ) addit καὶ ἑκατοστῷ. **V.** 55. θυρίδων) θυρῶν. **V.** 58. οὕτω) ἅτως. **V.** 59. Καὶ πέμπλῃ) καὶ τῇ πέμπλῃ. **V.** 61. οἰκείους αὐτῶν, καὶ τὲς περιτεθ. αὐτοὺς) οἴκους αὐτῶν προενόμευσαν, καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτοὺς ἐθανάτωσαν. **V.** 62. ἐκρεμάσθησαν) ἐκραταιώθησαν. ibid. ἐν αὐτοῖς) ἐν ἑαυτοῖς. **V.** 63. ἐπεδέξαντο) ἐπελέξαντο. ibid. βεβηλώσωσι) βεβηλώσωσι. CAP. II. v. 1. Ἰωαρεὶμ) ἰωαρὶβ. ibid. Μωδεείν.) μωδεΐν. **V.** 2. Ἰωάννης ὁ ἐπικ. Γαδδὶς) ἰωαννὰν ὁ διακαλούμενος καδδὶς. **V.** 3. Θασσὶς) θασσί. **V.** 4. καλούμενος) ἐπικαλούμενος.

5. Ἐλεάζαρ ὁ καλούμενος Αὐαρὰν, Ἰωνάθας ὁ καλούμενος Σαφφῆς.

6. Καὶ ἴδε τὰς βλασφημίας τὰς γιγομένας ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ·

7. καὶ εἶπεν οἴμοι, ἱνατί τοῦτο ἐγενήθην ἰδεῖν τὰ συντρίμματα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ σύντριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ καθίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, καὶ τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων;

8. Ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἔνδοξος ἄδοξος,

9. τὰ σκεύη τῆς δόξης αὐτῆς αἰχμάλωτα ἀπήχθη· ἀπεκλάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομφαίᾳ ἐχθροῦ.

10. Ποῖον ἔθνος ἐκ ἐκληρονόμησε βασιλείαν αὐτῆς, καὶ ἐκ ἐκράτησε τῶν σκύλων αὐτῆς; βασιλεία

11. Πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφηρέθη, ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγενήθη εἰς δέλην.

12. Καὶ ἰδὲ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλωσαν αὐτὰ τὰ ἔθνη.

13. Ἱνατί ἡμῖν ἔτι ζῆν;

14. Καὶ διέῤῥηξε Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλοντο σάκκους, καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.

15. Καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς Μωδεεὶν τὴν πόλιν, ἵνα θυσιάσωσι.

16. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσῆλθαν· καὶ Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνήχθησαν.

17. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπαν τῷ Ματταθίᾳ, λέγοντες· ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐστηριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς.

18. Νῦν οὖν πρόσελθε πρῶτος, καὶ ποίησον τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ οἱ καταλειφθέντες ἐν ἄρχοντες Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βασιλέως· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθήσεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ ἀποστολαῖς πολλαῖς.

19. Καὶ ἀπεκρίθη Ματταθίας, καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ· εἰ πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἠρετίσαντο ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ,

20. ἀλλ' ἐγὼ καὶ οἱ υἱοί μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων ἡμῶν. καγὼ

21. Ἵλεως ἡμῖν καταλιπεῖν νόμον καὶ δικαιώματα.

22. Τῶν λόγων τοῦ βασιλέως οὐκ ἀκούσομεθα, τοῦ παρελθεῖν τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. τὸν νόμον

V. 5. καλέμενος) ἐπικαλούμενος, utroque loco. ibid. Ἰωνάθας) ἰωνάθαν. ib. Σαφφῆς) ἀπφῆς. v. 7. ἐγενήθην) ἐγεννήθην. ibid. τὰ συντρίμματα) τὸ σύντριμμα. ibid. τὸ ἁγίασμα) præfigit καὶ. v. 8. ἔνδοξος) ἄδοξος. v. 9. δόξης) addit αὐτῆς. ibid. πλατείαις αὐτῆς) αὐτῆς abeſt. v. 10. βασιλεία) βασιλείαν αὐτῆς. v. 11. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 12. ἔθνη.) τὰ ἔθνη. v. 14. καὶ οἱ υἱοὶ) absque articulo. v. 15. Μωδεεὶν) μωδεῖν. v. 16. προσῆλθαν) προσῆλθον. v. 17. εἶπαν) εἶπον. v. 18. Νῦν πρόσελθε) νῦν οὖν πρόσελθε. ibid. ἄρχοντες) ἄνδρες. v. 20. κἀγὼ καὶ) ἀλλ' ἐγὼ καὶ. v. 22. τὸν νόμον) τῶν λόγων. ibid. παρελθεῖν) τοῦ παρελθεῖν.

23. Καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τὲς λόγους τούτους, προσῆλθεν ἀνὴρ Ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων, θυμιάσαι ἐπὶ τῦ βωμοῦ τῦ ἐν Μωδεείν κατὰ τὸ πρόσταγμα τῦ βασιλέως.

Μωδεεὶμ

24. Καὶ ἶδεν Ματταθίας καὶ ἐζήλωσεν, καὶ ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτῦ, καὶ ἀνήνεγκεν θυμὸν κατὰ τὸ κρῖμα, καὶ δραμὼν ἔσφαξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

τὴν ῥίνα

25. Καὶ τὸν ἄνδρα τῦ βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέκτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὸν βωμὸν καθεῖλεν,

26. καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ καθὼς ἐποίησε Φινεὲς τῷ Ζαμβρὶ υἱῷ Σαλώμ.

Φινεὲς

27. Καὶ ἀνέκραξε Ματταθίας ἐν τῇ πόλει φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου.

28. Καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν τῇ πόλει.

29. Τότε καλέβησαν πολλοὶ ζητοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρῖμα εἰς τὴν ἔρημον καθῆσαι ἐκεῖ,

30. αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν, ὅτι ἐσκληρύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακά.

31. Καὶ ἀνηγγέλη τοῖς ἀνδράσιν τῦ βασιλέως καὶ ταῖς δυνάμεσιν, αἳ ἦσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει Δαυὶδ, ὅτι κατέβησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν ἐντολὴν τῦ βασιλέως, εἰς τὲς κρύφους ἐν τῇ ἐρήμῳ.

32. Καὶ ἔδραμον ὀπίσω αὐτῶν πολλοὶ, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς παρενέβαλον ἐπ' αὐτὲς, καὶ συνεπήσαντο πρὸς αὐτὲς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,

συνεξείλαντο

33. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτές· ἕως τῦ νῦν ἱκανόν· ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τῦ βασιλέως, καὶ ζήσεσθε,

34. καὶ εἶπαν· οὐκ ἐξελευσόμεθα, οὐδὲ ποιήσομεν τὸν λόγον τῦ βασιλέως τῦ βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων.

35. Καὶ ἐτάχυναν ἐπ' αὐτοὺς πόλεμον.

36. Καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς, οὐδὲ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐνέφραξαν τὲς κρύφες,

37. λέγοντες· ἀποθάνωμεν οἱ πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι ἡμῶν· μαρτυρεῖ ἐφ' ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὅτι ἀκρίτως ἀπόλλυτε ἡμᾶς.

38. Καὶ ἀνέστησαν ἐπ' αὐτὲς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς σάββασιν, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώπων.

39. Καὶ ἔγνω Ματταθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτῦ, καὶ ἐπένθησαν ἐπ' αὐτὲς ἕως σφόδρα.

40. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· ἐὰν πάντες ποιήσωμεν ὡς οἱ

V. 23. θυμιάσαι) θυσιάσαι. ibid. ἐν Μωδεείμ) τῦ ἐν μωδεῖν. **V.** 24. κατὰ τὴν ῥίνα) κατὰ τὸ κρῖμα. **V.** 26. Φινεὲς) Φινεές. **V.** 26. ἱστῶν) καὶ ἱστῶν. **V.** 30. ἐσκληρύνθη) ἐπληθύνθη. **V.** 32. συνεπήσαντο) συνεπείλαντο. **V.** 33. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἕως τῦ νῦν· ἐξελθόντες) ἕως τῦ νῦν ἱκανόν· ἐξέλθετε καὶ. **V.** 34. εἶπαν) εἶπον. ibid. βεβηλῶσαι) τῦ βεβηλῶσαι. **V.** 37. οἱ πάντες) absque articulo. **V.** 40. πρὸς τὸν πλησίον) τῷ πλησίον.

οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐποίησαν, καὶ μὴ πολεμήσωμεν εἰς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν, νῦν τάχιον ἡμᾶς ὀλεθρεύσουσιν ἀπὸ τῆς γῆς,

41. καὶ ἐβουλεύσαντο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγοντες· πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐτοῦ, καὶ ὃ μὴ ἀποθάνωμεν πάντες καθὼς ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρύφοις.

42. Τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτὸς ἰσχυραὶ συναγωγὴ Ἀσιδαίων, ἰσχυροὶ δυνάμει ἀπὸ Ἰσραὴλ, πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ.

43. Καὶ πάντες οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προσετέθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς στήριγμα.

44. Καὶ συνεστήσαντο δύναμιν, καὶ ἐπάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν, καὶ ἄνδρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν· καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι.

45. Καὶ ἐκύκλωσεν Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ καθεῖλον τὰς βωμοὺς αὐτῶν,

46. καὶ περιέτεμον τὰ παιδάρια τὰ εὗρεν ἀπερίτμητα ὅσα εὗρον ἐν ὁρίοις Ἰσραὴλ ἐν ἰσχύϊ.

47. Καὶ ἐδίωξαν τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανίας, καὶ κατευοδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν.

48. Καὶ ἀντελάβοντο τοῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων, καὶ οὐκ ἔδωκαν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ.

49. Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι τοῦ Ματταθίου ἀποθανεῖν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· νῦν ἐσχυρίχθη ὑπερηφανία καὶ ἐλεγμὸς καὶ καιρὸς καταστροφῆς καὶ ὀργὴ θυμοῦ.

50. Καὶ νῦν τέκνα ζηλώσατε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ἡμῶν.

51. Μνήσθητε τῶν πατέρων ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν ταῖς γενεαῖς αὐτῶν, καὶ δέξασθε δόξαν μεγάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον. δόξαν

52. Ἀβραὰμ ἐχὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστὸς, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην; ἐκ δικαιοσύνη

53. Ἰωσὴφ ἐν καιρῷ στενοχωρίας αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἐντολὴν, καὶ ἐγένετο κύριος Αἰγύπτου.

54. Φινεὲς ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβεν διαθήκην ἱερωσύνης αἰωνίας. ἁγίας

55. Ἰησοῦς ἐν τῷ πληρῶσαι λόγον, ἐγένετο κριτὴς ἐν Ἰσραήλ.

56. Χάλεβ ἐν τῷ ἐπιμαρτύρασθαι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔλαβεν γῆς κληρονομίαν.

57. Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρονόμησεν θρόνον βασιλείας εἰς αἰῶνα αἰῶνος. αἰωνίως

58. Ἠλίας ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον νόμου ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν. ὡς

59. Ἀνα-

V. 40. εἰς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς) πρὸς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῶν ψυχῶν. ibid. ὀλεθρεύσουσιν) ἐξολοθρεύσεσιν. V. 42. Ἀσιδαίων, ἰσχυραὶ) ἁσιδαίων, ἰσχυροὶ. V. 44. ἄνδρας) καὶ ἄνδρας. V. 45. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ οἱ φίλοι. ibid. βωμοὺς αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. V. 46. εὗρεν) εὗρον. V. 47. κατευοδώθη) κατευοδώθη. V. 51. ταῖς γενεαῖς) ἐν ταῖς γενεαῖς. ibid. δόξαν αἰώνιον.) ὄνομα αἰώνιον. V. 52. ἐκ ἐν) ἐχὶ ἐν. ibid. δικαιοσύνη) εἰς δικαιοσύνην. V. 54. ἁγίας) αἰωνίας. V. 56. τῇ ἐκκλησίᾳ) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. V. 57. ἐλέει) ἐλέῳ. ibid. αἰωνίας) εἰς αἰῶνα αἰῶνος. V. 58. ὡς εἰς) ἕως εἰς.

59. Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Μισαὴλ, πιστεύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός.

60. Δανιὴλ ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ἐρύσθη ἐκ στόματος λεόντων.

61. Καὶ οὕτως ἐννοήθητε καθ' γενεὰν καὶ γενεάν, ὅτι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἀσθενήσουσιν.

62. Καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ εἰς κόπρια καὶ εἰς σκώληκας.

63. Σήμερον ἐπαρθήσεται, καὶ αὔριον οὐ μὴ εὑρεθῇ, ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χοῦν αὐτοῦ, καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.

64. Καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύετε καὶ ἀνδρίζεσθε ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅτι ἐν αὐτῷ δοξασθήσεσθε.

65. Καὶ ἰδοὺ Συμεὼν ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν, αὐτοῦ ἀκούετε πάσας τὰς ἡμέρας, αὐτὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα.

66. Καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει ἐκ νεότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσται εἰς ἄρχοντα στρατιᾶς, καὶ πολεμήσετε πόλεμον λαῶν.

προσάξετε 67. Καὶ ὑμεῖς προσάξατε πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδικήσατε ἐκδίκησιν τοῦ λαοῦ ὑμῶν.

68. Ἀνταποδίδοτε ἀνταπόδομα τοῖς ἔθνεσιν, καὶ προσέχετε εἰς προστάγματα τοῦ νόμου.

69. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς· καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ.

70. Καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τάφοις πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεείν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀνέστη Ἰούδας ὁ καλούμενος Μακκαβαῖος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον Ἰσραὴλ μετ' εὐφροσύνης.

3. Καὶ ἐπλάτυνεν δόξαν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ πολέμους συνεστήσατο σκεπάζων παρεμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ.

4. Καὶ ὡμοιώθη λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς σκύμνος ἐρευγόμενος εἰς θήραν.

5. Καὶ ἐδίωξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν, καὶ τοὺς ταράσσοντας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε, καὶ συνεσάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνεταράχθησαν, καὶ εὐωδώθη σωτηρία ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

6.

7. Καὶ

V. 60. ἐρύσθη) ἐῤῥύσθη. V. 61. κατὰ γενεὰν) addit καὶ γενεάν. V. 62. εἰς κόπρια) εἰς κοπρίαν. V. 63. καὶ οὐ μὴ) καὶ αὔριον ἃ μὴ. ibid. ἐπέστρεψεν) ἔστρεψεν. V. 64. ἰσχύετε) ἰσχύσατε. ibid. νόμῳ ὑμῶν) ὑμῶν deeſt. V. 66. ὁ Μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει) μακκαβαῖος ἰσχυρὸς δυνάμει. ibid. εἰς ἄρχοντα) ἄρχων. ib. πολεμήσετε πόλεμον) πολεμήσει πόλεμος. V. 67. προσάξετε) προσάξατε. V. 68. Ἀνταποδίδοτε) ἀνταπόδοτε. ibid. εἰς προστάγματα) εἰς τὰ προστάγματα. V. 69. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. V. 70. πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεείν) πατέρων αὐτῶν ἐν μωδεΐν. CAP. III. V. 3. σκεύη τὰ πολ. αὐτοῦ, πολ. συνεστήσατο) σκεύη τὰ πολεμικά. καὶ συνεστήσατο πολέμους. V. 5. τὸν αὐτοῦ) τὸν λαὸν αὐτοῦ. ibid. εὐωδώθη) εὐοδώθη.

ἐπίκρανεν 7. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς πολλοὺς, καὶ ἠυφρανε τὸν Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν.

8. Καὶ διῆλθεν ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐξωλέθρευσεν ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ Ἰσραήλ. ἐπ'

9. Καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, καὶ συνήγαγεν ἀπολλυμένους.

10. Καὶ συνήγαγεν Ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ Σαμαρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι πρὸς Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἔγνω Ἰούδας, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινε· καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγον.

12. Καὶ ἔλαβον τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ τὴν μάχαιραν Ἀπολλωνίου ἔλαβεν Ἰούδας, καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέρας.

13. Καὶ ἤκουσε Σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως Συρίας, ὅτι ἤθροισεν Ἰούδας ἄθροισμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐκπορευομένην εἰς πόλεμον.

14. Καὶ εἶπε· ποήσω ἐμαυτῷ ὄνομα, καὶ δοξασθήσομαι ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουδενοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.

15. Καὶ προσέθετο τοῦ ἀναβῆναι· καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβολὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ.

16. Καὶ ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως Βαιθωρῶν· καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῷ ὀλιγοστός. Μελωρᾶν

17. Ὡς δὲ εἶδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχομένην εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, εἶπαν τῷ αὐτῷ Ἰούδᾳ· τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πολεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν; καὶ ἡμεῖς ἐκλελύμεθα ἀσιτοῦντες σήμερον.

18. Καὶ εἶπεν Ἰούδας εὔκοπόν ἐστι συγκλεισθῆναι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων· καὶ οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐρυσθαι σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.

19. Ὅτι οὐκ ἐν πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἐρυσθαι ἰσχύς.

20. Αὐτοὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ἐν πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνομίας, τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, τοῦ σκυλεῦσαι ἡμᾶς.

21. Ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.

22. Καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώπου ἡμῶν· ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν.

23. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, ἐνήλατο ἐπ' αὐτοὺς ἀφνω, καὶ συνετρίβη Σήρων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ.

24. Καὶ

v. 7. ἐπίκρανεν) ἐπίκρανε. ibid. ηὔφρανε) εὔφρανε. v. 8. ἐξωλέθρευσεν ἀσ. ἐπ' αὐτῆς) ἐξολόθρευσεν ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς. v. 11. ἀπέκτεινεν) addit αὐτόν. v. 12. ἔλαβον τὰ σκεύη) ἔλαβε τὰ σκῦλα. v. 13. καὶ ἐκπορευομένην) καὶ deeſt. v. 14. σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς) καὶ abeſt. v. 15. προσέθετο) adjicit τοῦ ἀναβῆναι. ibid. ποιῆσαι) καὶ ποιῆσαι. v. 16. ἤγγισεν) ἤγγισαν. ibid. Μελωρᾶν) Βαιθωρῶν. ib. αὐτῷ ὀλιγοστός.) αὐτῶν ὀλιγοστός. v. 17. αὐτῷ, εἶπαν) αὐτοῖς, εἶπον. ibid. τί) πῶς. ib. τοσοῦτο) addit ἰσχυρόν. v. 18. τοῦ ἐρυσθαι τοῦ οὐρανοῦ) τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. v. 19. ἰσχύς.) ἡ ἰσχύς. v. 20. ἡμᾶς πλήθει) ἡμᾶς ἐν πλήθει. v. 23. ἐπ' αὐτοὺς) εἰς αὐτοὺς.

24. Καὶ ἐδίωκον αὐτὸς ἐν τῇ καταβάσει Βαιθωρῶν ἕως τοῦ πεδίου· καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν εἰς ἄνδρας ὀκτακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον εἰς γῆν Φυλιστιείμ.

25. Καὶ ἤρξατο ὁ Φόβος Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἡ πτόη ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν. ἐπιπλεν

26. Καὶ ἤγγισεν ἕως τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων Ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος.

27. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ὠργίσθη θυμῷ· καὶ ἀπέστειλε καὶ συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βασιλείας αὐτοῦ, παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφόδρα,

28. καὶ ἤνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν ὀψώνια ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ εἰς τὸν ἐνιαυτόν· καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν εἶναι ἑτοίμους εἰς πᾶσαν χρείαν.

29. Καὶ εἶδεν ὅτι ἐξέλειπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν θησαυρῶν· καὶ οἱ φόροι τῆς χώρας ὀλίγοι, χάριν τῆς διχοστασίας καὶ πληγῆς ἧς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τοῦ ἆραι τὰ νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.

30. Καὶ εὐλαβήθη μὴ οὐκ ἔχῃ ὡς ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ ἐδίδου ἔμπροσθεν δαψιλῇ χειρί, καὶ ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς ἔμπροσθεν. δαψιλεῖ χειρὶ

31. Καὶ ἠπορεῖτο τῇ ψυχῇ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ ἐβουλεύσατο τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν Περσίδα, καὶ λαβεῖν τοὺς φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργύριον πολύ. ἐβουλεύσαντο πολύν

32. Καὶ κατέλειπε Λυσίαν ἄνθρωπον ἔνδοξον καὶ ἀπὸ γένους τῆς βασιλείας ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου, ἕως τῶν ὁρίων Αἰγύπτου.

33. Καὶ τρέφειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν.

34. Καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ περὶ πάντων ὧν ἐβούλετο, καὶ περὶ πάντων τῶν κατοικούντων τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλήμ,

35. ἀποστεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν, τοῦ ἐκριψαι καὶ ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν Ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμμα Ἱερουσαλήμ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐκρίψαι αὐτοῦ

36. καὶ κατοικίσαι υἱοὺς ἀλλοτρίους ἐν πάσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, καὶ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν. κατοικῆσαι

37. Καὶ ὁ βασιλεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων τὰς καταλειφθείσας· καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτοῦ, ἔτους ἑβδόμου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ· καὶ διεπέρασε τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώρας.

38. Καὶ

V. 24. ἐδίωκον αὐτοὺς) ἐδίωκον αὐτὸν. V. 25. ἡ πτόη ἐπιπλεν) ἡ πτόησις ἐπιπίπτειν. V. 28. εἰς τὸν ἐνιαυτὸν) absque articulo. ibid. αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν εἶναι) εἶναι αὐτούς. V. 29. ἐξέλειπε) ἐξέλιπε. ibid. οἱ φόροι) οἱ φορολόγοι. V. 30. δαψιλῇ χειρὶ) δαψιλεῖ χειρὶ, adjicit præterea καὶ ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς ἔμπροσθεν. V. 31. ἐβουλεύσαντο) ἐβουλεύσατο. ibid. πολύν.) πολύ. V. 32. κατέλειπε) κατέλιπε, passim. V. 34. καὶ περὶ πάντων τῶν) καὶ περὶ τῶν. V. 35. τοῦ ἐκρίψαι) τοῦ ἐκρίψαι. ibid. μνημόσυνον αὐτοῦ) μνημόσυνον αὐτῶν. V. 36. ἀλλοτρίους) ἀλλογενεῖς. ibid. κατακληρονομῆσαι) κατακληροδοτῆσαι. V. 37. καταλειφθείσας) καταλειφθήσας.

38. Καὶ ἐπέλεξε Λυσίας Πτολεμαῖον τὸν Δορυμένους καὶ Νικάνορα καὶ Γοργίαν ἄνδρας δυνατοὺς τῶν Φίλων τῦ βασιλέως.

39. Καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῶν τεσσαράκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχιλίων ἵππον, τῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα καὶ καταφθεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τῦ βασιλέως.

40. Καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτῶν καὶ ἦλθον· καὶ παρενέβαλον πλησίον * Ἀμμαοὺμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ.

παρέβαλον

* Ἀμμαοὺμ ἐν

41. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον πολὺν σφόδρα καὶ παῖδας· καὶ ἦλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν τῦ λαβεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς παῖδας· καὶ προσεγενήθησαν πρὸς αὐτοὺς δυνάμεις Συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων.

παῖδας

42. Καὶ ἴδεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐπληθύνθη τὰ κακὰ, καὶ αἱ δυνάμεις παρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν· καὶ ἐπέγνωσαν τοὺς λόγους τῦ βασιλέως οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀπώλειαν καὶ συντέλειαν.

τῆς βασιλείας

43. Καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτῦ· ἀναστήσωμεν τὴν καθαίρεσιν τῦ λαοῦ ἡμῶν, καὶ πολεμήσωμεν περὶ τῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.

44. Καὶ ἠθροίσθησαν ἡ συναγωγὴ τῦ εἶναι ἑτοίμους εἰς πόλεμον, καὶ τῦ προσεύξασθαι καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμούς.

45. Καὶ Ἰερουσαλὴμ ἦν ἀοίκητος ὡς ἔρημος· οὐκ ἦν ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ τῶν γενημάτων αὐτῆς· καὶ τὸ ἁγίασμα καταπατούμενον, καὶ υἱοὶ ἀλλογενῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐξήρθη τέρψις ἐξ Ἰακὼβ, καὶ ἐξέλιπεν αὐλὸς καὶ κινύρα.

46. Καὶ συνήχθησαν καὶ ἦλθοσαν εἰς Μασπηφὰ κατέναντι Ἰερουσαλὴμ, ὅτι τόπος προσευχῆς εἰς Μασπηφὰ τὸ πρότερον τῷ Ἰσραήλ.

47. Καὶ ἐνήστευσαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ περιεβάλοντο σάκκους καὶ σποδὸν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

48. Καὶ ἐξεπέτασαν τὸ βιβλίον τῦ νόμου περὶ ὧν ἐξηρεύνων τὰ ἔθνη τὰ ὁμοιώματα τῶν εἰδώλων αὐτῶν.

49. Καὶ ἤνεγκαν τὰ ἱμάτια τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ πρωτογεννήματα καὶ τὰς δεκάτας· καὶ ἤγειραν τοὺς Ναζιραίους, οἳ ἐπλήρωσαν τὰς ἡμέρας,

50. καὶ ἐβόησαν φωνῇ εἰς τὸν οὐρανὸν, λέγοντες· τί ποιήσωμεν τούτοις, καὶ ποῦ αὐτοὺς ἀπαγάγωμεν;

51. Καὶ τὰ ἅγιά σου καταπεπάτηται, καὶ βεβήλωται· καὶ οἱ ἱερεῖς σου ἐν πένθει καὶ ταπεινώσει.

52. Καὶ ἰδοὺ τὰ ἔθνη συνῆχται ἐφ' ἡμᾶς τῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς· σὺ οἶδας ἃ λογίζονται ἐφ' ἡμᾶς.

53. Πῶς δυνησόμεθα ὑποστῆναι κατὰ

v. 38. Νικάνορα) καὶ νικάνορα. v. 39. ἑπτακισχίλιον) ἑπτακισχιλίαν. v. 40. παρέβαλον) παρενέβαλον. ibid. Ἀμμαοὺμ) ἐμμαοὺμ. v. 41. πολὺν) πολύ. ibid. προσεγενήθησαν) προσετέθησαν. ib. δυνάμεις) δύναμις. v. 42. τῆς βασιλείας) τῦ βασιλέως. v. 43. εἶπαν) εἶπεν. ibid. τῦ λαῦ ἡμῶν) adjicit, καὶ πολεμήσωμεν περὶ τῦ λαοῦ ἡμῶν. v. 44. ἠθροίσθησαν) συνηθροίθη. v. 45. κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι) κατάλυμμα τοῖς ἔθνεσι. v. 49. ἱερωσύνης) ἱερουσύνης.

πρόσωπον αὐτῶν, ἐὰν μὴ σὺ βοηθήσῃς ἡμῖν;

54. Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐβόησαν Φωνῇ μεγάλῃ.

55. Καὶ μετὰ τοῦτο κατέστησεν Ἰούδας ἡγεμένους τῷ λαῷ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους.

οἰκίαν 56. Καὶ εἶπε τοῖς οἰκοδομοῦσιν οἰκίας, καὶ μνηστευομένοις γυναῖκας, καὶ φυτεύουσιν ἀμπελῶνας, καὶ δειλοῖς, ἀποστρέφειν ἕκαστον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον.

57. Καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ, καὶ παρενεβάλοσαν κατὰ νότου Ἀμμαούμ.

58. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· περιζώσασθε, γενέσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατοὺς, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι εἰς τὸ πρωῒ τοῦ πολεμῆσαι ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις τοῖς ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰ ἅγια ἡμῶν.

59. Ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἀποθανεῖν ἐν ἐφιδεῖν πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν ἐπὶ τὰ κακὰ τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.

60. Ὡς δ' ἂν ᾖ θέλημα ἐν οὐρανῷ, οὕτως ποιήσει.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ παρέλαβε Γοργίας πενταχιλίους ἄνδρας καὶ χιλίαν ἵππον ἐκλεκτὴν, καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ νυκτὸς,

2. ὥστε ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ πατάξαι αὐτοὺς ἄφνω, καὶ οἱ υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῷ ὁδηγοί.

3. Καὶ ἤκουσεν Ἰούδας, καὶ ἀπῆρεν αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ πατάξαι τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τὴν ἐν Ἐμμαοὺμ,

4. ἕως ἔτι αἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέναι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς.

5. Καὶ ἦλθε Γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτὸς, καὶ οὐδένα εὗρε· καὶ ἐζήτει αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ὅτι εἶπε, Φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν.

6. Καὶ ἅμα ἡμέρᾳ, ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι· πλὴν καλύμματα καὶ μαχαίρας ἐκ εἶχον καθὼς ἠθέλοντο. μαχαιραν

7. Καὶ ἴδον παρεμβολὴν ἐθνῶν ἰσχυρὰν τεθωρακισμένην, καὶ ἵππον κυκλοῦσαν αὐτὴν, καὶ ἦτοι διδακτοὶ πολέμου.

8. Καὶ εἶπεν Ἰούδας τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ· μὴ φοβεῖσθε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ ὅρμημα αὐτῶν μὴ διωθῆται δειλωθῆτε.

9. Μνήσθητε ὡς ἐσώθησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ, ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς Φαραὼ ἐν δυνάμει.

10. Καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανὸν, εἰ θελήσει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πατέρων ἡμῶν, καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.

11. Καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι

V. 55. δεκαδάρχους) δεκάρχους. V. 56. εἶπε) εἶπον. ibid. οἰκίαν) οἰκίας. V. 57. παρενεβάλοσαν κατὰ νότου Ἀμμαούμ.) παρενέβαλε κατὰ νότον ἐμμαούμ. V. 58. γενέσθε) γίνεσθε. V. 59. ἐν πολέμῳ, ἢ ἐφιδεῖν) ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν. V. 60. ὅτως) οὕτω. CAP. IV. V. 6. ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. μάχαιραν) μαχαίρας. V. 8. διωθῆται) δειλωθῆτε. V. 9. ὡς) πῶς. V. 10. εἰς οὐρανὸν) εἰς τὸν οὐρανόν. ibid. εἰ θελήσει) εἴ πως ἐλεήσει. ib. πατέρων. καὶ) πατέρων ἡμῶν, καὶ. V. 11. γνώσονται) γνώσεται.

ὅτι ἐστὶν ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς ὀφθαλμὰς αὐτῶν, καὶ ἴδαν αὐτοὺς ἐχομένες ἐρχομένους ἐξεναντίας,

13. Καὶ ἐξῆλθαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς εἰς πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰούδα.

14. Καὶ συνῆψαν, καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον.

15. Οἱ δὲ ἔσχατοι πάντες ἔπεσαν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐδίωξαν αὐτὰς ἕως Γαζηρὰν καὶ ἕως τῶν πεδίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαννείας, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρισχιλίους.

16. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ δύναμις ἀπὸ τοῦ διώκειν ὄπισθεν αὐτῶν,

17. καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν· μὴ ἐπιθυμήσητε τῶν σκύλων, ὅτι πόλεμος ἐξεναντίας ἡμῶν·

18. καὶ Γωργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν· ἀλλὰ στῆτε νῦν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμήσατε αὐτούς· καὶ μετὰ ταῦτα λάβετε σκῦλα καὶ μετὰ παῤῥησίας.

19. Ἔτι πληροῦντος Ἰούδα ταῦτα, ὤφθη μέρος τι ἐκκύπλον ἐκ τοῦ ὄρους.

20. Καὶ εἶδεν ὅτι τετρόπωται, καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν παρεμβολήν, ὁ γὰρ καπνὸς ὁ θεωρούμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγονός.

21. Οἱ δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλώθη σφόδρα· συνιδόντες δὲ καὶ Ἰούδα παρεμβολὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν, συνειδότες

22. ἔφυγον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων.

23. Καὶ Ἰούδας ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὴν σκυλείαν τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἔλαβεν χρυσίον καὶ ἀργύριον πολὺ καὶ ὑάκινθον καὶ πορφύραν καὶ θαλασσίαν καὶ πλῆτον μέγαν. πολύν

24. Καὶ ἐπιστραφέντες ὕμνουν καὶ ἠυλόγουν εἰς οὐρανὸν τὸν Κύριον, ὅτι καλὸν εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. ἐπιστρέψαντες

25. Καὶ ἐγενήθη σωτηρία μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

26. Ὅσοι δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησαν, παραγενηθέντες ἀπήγγειλαν τῷ Λυσίᾳ πάντα τὰ συμβεβηκότα.

27. Ὁ δὲ ἀκούσας πάντα συνεχύθη καὶ ἠθύμει, ὅτι οὐχ οἷα ἤθελε, τοιαῦτα γέγονε τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐχ οἷα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεύς, τοιαῦτα ἐξέβη.

28. Καὶ ἐν τῷ ἐχομένῳ ἐνιαυτῷ συνελόχησεν ὁ Λυσίας ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξήκοντα χιλιάδας καὶ πεντακισχιλίαν ἵππον, ὥστε ἐκπολεμῆσαι αὐτούς. ἐρχομένῳ

V. 12. ἴδαν αὐτὰς ἐχομένες) ἴδον αὐτοὺς ἐρχομένους. V. 13. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. ibid. παρὰ Ἰούδα.) μετὰ ἰούδα. V. 15. ἔπεσαν) ἔπεσον, utroque loco. ibid. Γασηρὼν) γαζηρὼν. ib. Ἰδουμαίας) ἰδουμαίας. ib. Ἰαννείας) ἰαμνίας. V. 18. λάβετε σκῦλα καὶ) λήψετε τὰ σκῦλα μετὰ. V. 19. πληρῶντος Ἰούδα) καλοῦντος ἰούδα. V. 20. τετρόπωται) τετρόπωνται. ibid. ὁ θεωρούμενος) absque articulo. V. 21. συνειδότες) συνιδόντες. ibid. καὶ Ἰούδα) καὶ τὴν ἰούδα. V. 23. Ἰούδας ἀνέστρεψεν) transpoſita. ibid. ἔλαβεν χρ. καὶ ἀργ. πολὺν) ἔλαβον χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον. ib. καὶ θαλασσίαν) καὶ abeſt. V. 24. ἐπιστρέψαντες) ἐπιστραφέντες. ibid. ἠυλόγουν εἰς ἐρ. ὅτι καλὸν εἰς τὸν) εὐλόγουν εἰς οὐρανὸν τὸν κύριον, ὅτι καλὸν, ὅτι εἰς τὸν. V. 25. ἐγενήθη) ἐγένετο. V. 27. πάντα) abeſt. ibid. γέγονε) γεγόνει. ib. ἐξέβη.) τοιαῦτα ἐξέβη. V. 28. ἐρχομένῳ) ἐχομένῳ. ibid. συνελόχησεν) addit ὁ λυσίας.

29. Καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδεμαίαν, καὶ παρενέβαλον ἐν Βαιθσούροις, καὶ συνήντησεν αὐτοῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀνδρῶν.

30. Καὶ ἴδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυρὰν, καὶ προσήυξατο, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ ὁ σωτὴρ τῷ Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὸ ὄρμημα τῷ δυνατῷ ἐν χειρὶ τῷ δέλου σου Δαυὶδ, καὶ παρέδωκας τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖρας Ἰωνάθθ υἱοῦ Σαοὺλ καὶ τῷ αἴροντος τὰ σκεύη αὐτῷ.

31. Σύγκλεισον τὴν παρεμβολὴν ταύτην εἰς χεῖρας λαῷ σου Ἰσραὴλ, καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἵππῳ αὐτῶν.

32. Δὸς αὐτοῖς δειλίαν, καὶ τῆξον θράσος ἰσχύος αὐτῶν, καὶ σαλευθήτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν.

33. Κατάβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε, καὶ αἰνεσάτωσάν σε
ἰδόντες πάντες οἱ εἰδότες τὸ ὄνομά σου ἐν ὕμνοις.

34. Καὶ συνέβαλον ἀλλήλοις, καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς Λυσίᾳ εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας, καὶ ἔπεσαν ἐξ ἐναντίας αὐτῶν.

35. Ἰδὼν δὲ Λυσίας τὴν γενομένην τροπὴν τῆς αὐτῷ συντάξεως, τῆς δὲ Ἰούδα τὸ γεγενημένον θάρσος, καὶ ὡς ἕτοιμοί εἰσιν ἢ ζῆν ἢ τεθνηκέναι γενναίως, ἀπῆρεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξενολόγει·
πλέονας καὶ πλεονάσας τὸν πάλιν γενηθέντα στρατὸν ἐλογίζετο πάλιν παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

36. Εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῷ· ἰδοὺ συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν καθαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι.

37. Καὶ συνήχθη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς ὄρος Σιών.

38. Καὶ ἴδον τὸ ἁγίασμα ἠρημωμένον, καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβηλωμένον, καὶ τὰς πύλας κατακεκαυμένας, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυτὰ πεφυκότα, ὡς ἐν δρυμῷ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέων, καὶ τὰ παστοφόρια καθῃρημένα.

39. Καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπέθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.

40. Καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν, καὶ ἐβόησαν εἰς οὐρανόν.

41. Τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσιν πολεμεῖν τὲς ἐν τῇ ἄκρᾳ, ἕως ἂν καθαρίσῃ τὰ ἅγια.

42. Καὶ ἐπέλεξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελητὰς νόμε.

43. Καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἦραν τὲς λίθους τῷ μιασμῷ εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

44. Καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τῷ θυσιαστηρίε τῆς ὁλοκαυτώσεως τῷ βεβηλωμένου, τί αὐτῷ ποιήσωσι.

45. Καὶ

v. 30. Ἰσραὴλ) τῷ Ἰσραὴλ. ibid. Ἰωνάθθ) ἰωνάθαν. v. 31. εἰς χεῖρας) ἐν χειρί. v. 33. ἰδόντες) εἰδότες. v. 34. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 35. τεθνηκέναι) τεθνάναι. ibid. πλέονας τὸν πάλιν γενηθέντα παραγ.) πλεονάσας τὸν γενηθέντα στρατὸν, ἐλογίζετο πάλιν παραγενέσθαι. v. 38. ἁγίασμα ἡμῶν) ἡμῶν deest v. 40. εἰς ἐρανόν.) εἰς τὸν οὐρανόν. v. 41. ἀνδράσιν) ἄνδρας. ibid. ἕως καθαρίσῃ) ἕως ἂν καθαρίσῃ.

45. Καὶ ἔπεσεν αὐτοῖς βελὴ ἀγαθὴ, καθελεῖν αὐτὸ, μή ποτε γένηται αὐτοῖς εἰς ὄνειδος, ὅτι ἐμίαναν τὰ ἔθνη αὐτὸ, καὶ καθεῖλον τὸ θυσιαστήριον.

46. Καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην τοῦ ἀποκριθῆναι περὶ αὐτῶν.

ἔλαβεν ὠκοδόμησεν 47. Καὶ ἔλαβον λίθους ὁλοκλήρους κατὰ τὸν νόμον, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότερον.

48. Καὶ ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου, καὶ τὰς αὐλὰς ἡγίασεν ἡγίασαν.

49. Καὶ ἐποίησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινὰ, καὶ εἰσήνεγκαν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τὸ θυμιαμάτων καὶ τὴν τράπεζαν εἰς τὸν ναόν.

50. Καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξῆψαν τοὺς λύχνους τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας, καὶ ἐφαίνοσαν ἐν τῷ ναῷ.

51. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους, καὶ ἐξεπέτασαν τὰ καταπετάσματα· καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν.

52. Καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου· ἔτους ὁ μὴν Χασελεῦ τοῦ ὀγδόου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους.

53. Καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κατὰ τὸν νόμον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων τὸ καινὸν ὃ ἐποίησαν.

54. Κατὰ τὸν καιρὸν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐνεκαινίσθη [illegible] κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.

55. Καὶ ἔπεσον πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ἠυλόγησαν εἰς οὐρανὸν τὸν εὐοδώσαντα αὐτοῖς.

αὐτὸς ἐγκαινισμὸν 56. Καὶ ἐποίησαν τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἡμέρας ὀκτὼ, καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα μετ' εὐφροσύνης, καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως.

57. Καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ στεφάνοις χρυσοῖς καὶ ἀσπιδίσκαις, καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύλας καὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐθύρωσαν αὐτά. ἐνεκένισεν

58. Καὶ ἐγενήθη εὐφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφόδρα, καὶ ἀπεστράφη ὄνειδος ἐθνῶν.

59. Καὶ ἔστησεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ, ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέραι ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν ἡμέρας ὀκτὼ, ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ μηνὸς Χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς.

60. Καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὸ ὄρος Σιὼν, κυκλόθεν τείχη ὑψη-

V. 45. ἔπεσεν αὐτοῖς) ἐπέπεσεν αὐτῆς. V. 47. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ᾠκοδόμησεν θυσ.) ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιας. V. 48. ἡγίασεν.) ἡγίασαν. V. 49. τὰ σκεύη τὰ ἅγια) absque articulis. ibid. ὁλοκαυτωμάτων καὶ) non habet. V. 52. χασελεῦ) χασελεῦ. V. 54. καιρὸν καὶ τὰ) καιρὸν καὶ καλὰ. V. 55. ἠυλόγησαν) εὐλόγησαν. ibid. αὐτούς.) αὐτοῖς. V. 56. ἐγκαινιασμὸν) ἐγκαινισμὸν. V. 57. τοῦ λαοῦ) τοῦ ναοῦ. ibid. ἐνεκένισαν) ἐνεκαίνισαν. V. 59. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. ibid. ἡμέραι) αἱ ἡμέραι.

ἰσχυρὲς ὑψηλὰ καὶ πύργους ὀχυρὲς, μή ποτε παραγενηθέντα τὰ ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτὰ, ὡς ἐποίησαν τοπρότερον.

61. Καὶ ἀπέταξαν ἐκεῖ δύναμιν τηρεῖν αὐτὸ, καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν Βαιθσούρα, τῦ ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κατὰ πρόσωπον τῆς Ἰδουμαίας.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἤκουσαν τὰ ἔθνη κυκλόθεν, ὅτι ᾠκοδομήθη τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐνεκαινίσθη τὸ ὠργίσθη ἁγίασμα ὡς τοπρότερον, καὶ ὠργίσθησαν σφόδρα.

2. Καὶ ἐβουλεύσαντο τῦ ἆραι τὸ γένος Ἰακὼβ τὸς ὄντας ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἤρξαντο τῦ θανατοῦν ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐξαίρειν,

3. Καὶ ἐπολέμει Ἰούδας πρὸς τὸς υἱοὺς Ἰουδαίας Ἡσαῦ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ τὴν Ἀκραββατλήνην, ὅτι περιεκάθηντο τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἀγκύλα συνέξειλεν αὐτὸς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.

4. Καὶ ἐμνήσθη τῆς κακίας υἱῶν Βαιὰν, οἳ ἦσαν τῷ λαῷ εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον ἐν τῷ ἐνεδρεύειν αὐτὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς.

διεκλείσθησαν * παρέβαλεν

5. Καὶ συνεκλείσθησαν ὑπ' αὐτῦ εἰς τὸς πύργους, καὶ * παρενέβαλεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸς, καὶ ἐνεπύρισε τὸς πύργους αὐτῆς ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι.

6. Καὶ διεπέρασεν ἐπὶ τὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ εὗρε χεῖρα κραταιὰν καὶ λαὸν πολὺν, καὶ Τιμόθεον ἡγούμενον αὐτῶν.

7. Καὶ συνῆψε πρὸς αὐτὸς πολέμους πολλὸς, καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτούς.

8. Καὶ προκατέλαβε τὴν Ἰαζὴρ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἰαζὴν

9. Καὶ ἐπισυνήχθησαν τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ Γαλααδίτι ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τὸς ὄντας ἐπὶ τοῖς ὁρίοις αὐτῶν τῦ ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἔφυγον εἰς Δάθεμα τὸ ὀχύρωμα.

10. Καὶ ἀπέστειλαν γράμματα πρὸς Ἰούδαν καὶ τὸς ἀδελφὸς αὐτῦ, λέγοντες· ἐπισυνηγμένα ἐστὶν ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν τῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς,

11. καὶ ἑτοιμάζονται ἐλθεῖν καὶ προκαταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα, εἰς ὃ καταφύγομεν, καὶ Τιμόθεος ἡγεῖται τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν.

12. Νῦν οὖν ἐλθὼν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν, ὅτι πέπτωκεν ἐξ ἡμῶν πλῆθος.

13. Καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς Τωβίου τεθανάτωνται, καὶ ἠχμαλωτίκασι τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ αἰχμαλωτίκασι

V. 60. ἰσχυρούς) ὀχυρούς. V. 61. ἀπέταξαν) ἐπέταξαν. ibid. Βαιθσούραν) Βαιθσόραν. CAP. V. v. 1. ὠργίσθη) ὠργίσθησαν. v. 3. ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ) ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. ibid. ἀγκύλα) σκῦλα. v. 5. διεκλείσθησαν) συνεκλείσθησαν. ibid. εἰς τὸς πύργους, καὶ παρέβαλεν) ἐν τοῖς πύργοις, καὶ παρενέβαλεν. v. 8. προκατέλαβε τὴν Ἰαζὴν) προκατελάβετο τὴν ἰαζήρ. v. 9. Γαλααδίτι) γαλαάδ. ibid. Δάθεμα) διάθεμα. v. 11. τῆς παρεμβολῆς) τῆς δυνάμεως. V. 13. Τωβίε) τωβίου. ibid. αἰχμαλωτίκασι) ἠχμαλωτίκασι.

τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν,
χιλιάδαν καὶ ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς μίαν * χιλιαρχίαν ἀνδρῶν.

14. Ἔτι αἱ ἐπιστολαὶ ἀνεγινώσκοντο, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι παρεγένοντο ἐκ τῆς Γαλιλαίας διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα,

ἐπισυνήχθη πᾶσαν Γαλιλαίαν 15. λέγοντες· ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐτοὺς ἐκ Πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ πάσης Γαλιλαίας ἀλλοφύλων, τοῦ ἐξαναλῶσαι ἡμᾶς.

αὐτῷ 16. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ οἱ λαοὶ τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκκλησία μεγάλη βουλεύεσθαι τί ποιήσωσι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλίψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν.

17. Καὶ εἶπεν Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ πορεύθητι, καὶ ῥῦσαι τοὺς ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ἐγὼ δὲ καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

ἡγούμενον 18. Καὶ κατέλιπεν Ἰώσηφον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνάμεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν.

19. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· πρόσχητε τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς.

20. Καὶ ἐμερίσθησαν Σίμωνι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, Ἰούδᾳ δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

21. Καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολλοὺς πρὸς τὰ ἔθνη, καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

τῶν πόλεων 22. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως τῆς πύλης Πτολεμαΐδος· καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν τὰ σκῦλα αὐτῶν.

παρέλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας *Ἀρβάκλοις 23. Καὶ παρέλαβεν τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ ἐν * Ἀρβάτοις σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτοῖς, καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφροσύνης μεγάλης.

24. Καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

25. Καὶ συνήντησαν τοῖς Ναβαταίοις, καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ Γαλααδῖτιδι.

Μακεδ Καρναΐμ 26. Καὶ ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς Βόστορα, καὶ Βοσσὸρ, ἐν Ἀλάμοις, Χασφὼρ, Μακεδ, καὶ Καρναΐμ· πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι.

27. Καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τῆς Γαλααδῖτιδος εἰσὶ συνειλημμένοι, καὶ

V. 13. χιλιάδαν) χιλιαρχίαν. V. 15. ἐπισυνήχθη) ἐπισυνῆχθαι. ibid. πᾶσαν Γαλιλαίαν) πάσης γαλιλαίας. V. 16. βουλεύεσθαι) βουλεύσασθαι. ibid. ὑπ' αὐτοῦ) ὑπ' αὐτῶν. V. 17. σε ἐν τῇ) σε τὲς ἐν τῇ. V. 18. ἡγούμενον) ἡγουμένους. V. 22. τῶν πόλεων) τῆς πύλης. V. 23. αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐν Ἀρβάκλοις) τὲς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ καὶ ἐν ἀρβάτλοις. ibid. ἤγαγον) ἤγαγεν. V. 25. συμβεβηκότα) συμβάντα. V. 26. Βοσσὸρ, ἐν Ἀλάμοις) βοσὸρ, ἐν ἀλέμοις. ibid. Μακεδ καὶ Καρναΐμ) μακεδ, καὶ καρναΐν.

εἰς αὔριον τάσσονται παρεμβαλεῖν ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα, καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξᾶραι πάντας αὐτὲς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

28. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ ὁδὸν εἰς τὴν ἔρημον εἰς Βοσὸρ ἄφνω· καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκλεινε πᾶν ἀρτενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔλαβε πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυρί.

29. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκλὸς, καὶ ἐπορεύετο ἕως ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα.

30. Καὶ ἐγένετο ἑωθινὴ, καὶ ἦραν τὲς ὀφθαλμὲς αὐτῶν, καὶ ἰδὲ λαὸς πολὺς ἕ οὐκ ἦν ἀριθμὸς, αἴροντες κλίμακας καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐπολέμουν αὐτές. ὃς

31. Καὶ ἴδεν Ἰούδας ὅτι ἦρκται ὁ πόλεμος, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως ἀνέβη ἕως τῦ οὐρανῦ σάλπιγξι καὶ κραυγῇ μεγάλῃ·

32. Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμεως· πολεμήσατε σήμερον ὑπὲς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν.

33. Καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς ἐξόπισθεν αὐτῶν· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ. ἐσάλπισεν

34. Καὶ ἐπέγνω ἡ παρεμβολὴ Τιμοθέου, ὅτι ὁ Μακκαβαῖός ἐστιν, καὶ ἔφυγον ἀπὸ πρσώπε αὐτῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὲς πληγῇ μεγάλῃ, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκλακισχιλίους ἄνδρας.

35. Καὶ ἀπέκλινεν εἰς Μασφὰ, καὶ Μααφὰ ἐπολέμησεν αὐτὴν, καὶ κατελάβετο αὐτὴν, καὶ ἀπέκλεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί.

36. Ἐκεῖθεν ἀπῆρε, καὶ προκαλελάβετο τὴν Χασφὼθ, Μακηδ, Βοσὸρ, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Γαλααδίτιδος.

37. Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα συνήγαγε Τιμόθεος παρεμβολὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον Ῥαφὼν ἐκ πέραν τῦ χειμάῤῥυ.

38. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰούδας κατασκοπῆσαι τὴν παρεμβολήν· καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἐπισυνηγμένοι εἰσὶ πρὸς αὐτὲς πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ὑμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα.

39. Καὶ Ἄραβες μεμίσθωνται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς, καὶ παρενέβαλον πέραν τῦ χειμάῤῥυ ἕτοιμοι τῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς πόλεμον· καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν. παρεμβολὴν

40. Καὶ εἶπε Τιμόθεος τοῖς ἄρχυσι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐγγίζειν Ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβολὴν αὐτῦ ἐπὶ τὸν χειμάῤῥυν τῦ ὕδατος· Ἐὰν διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, ἃ δυνησόμεθα ὑποσῆναι αὐτὸν, ὅτι δυνάμενος δυνήσεται πρὸς ἡμᾶς.

41. Ἐὰν

V. 27. εἰς αὔριον) καὶ εἰς αὔριον. ibid. παρεμβαλεῖν) παρεμβάλλειν. ib. πάντας αὐτοὺς) πάντας τούτους. v. 30. ὃς οὐκ ἦν) οὗ οὐκ ἦν. v. 31. ἕως τοῦ οὐρανοῦ) εἰς τὸν οὐρανόν. ibid. καὶ κραυγῇ) καὶ φωνῇ. v. 33. ἐσάλπισεν) ἐσάλπισαν. v. 34. ὁ Μακκαβαῖος) absque articulo. ibid. πληγῇ μεγάλῃ) πληγὴν μεγάλην. v. 35. Μααφὰ) μασφά. ibid. κατελάβετο) προκατελάβετο. ib. ἐν πυρί.) πυρί. v. 36. Χασφὼθ) χασφών. v. 38. κατασκοπῆσαι) κατασκοπεῦσαι. ibid. ἐπισυνηγμένοι) ἐπισυνηγμένα. ib. κύκλῳ ὑμῶν) κύκλῳ ἡμῶν. v. 39. Ἄραβες μεμίσθωνται) ἄραβας μεμίσθωται. ibid. παρεμβάλλουσιν) παρενέβαλλον.

41. Ἐὰν δὲ δειλωθῇ καὶ παρεμβάλῃ πέραν τῆ ποταμῆ, διαπεράσομεν πρὸς αὐτὸν, καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν.

42. Ὡς δὲ ἤγγισεν Ἰέδας ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τῆ ὕδατος, ἔστησε τὲς γραμματεῖς τῆ λαοῦ ἐπὶ τῆ χειμάῤῥου, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον παρεμβαλεῖν, ἀλλὰ ἐρχέθωσαν πάντες εἰς τὸν πόλεμον.

43. Καὶ διεπέρασε πρὸς αὐτὲς πρότερον, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆ ὄπισθεν αὐτῆ· καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπε αὐτῆ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἔῤῥιψαν πάντα τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν Καρναΐν.

ἔμπροσθεν

44. Καὶ προκατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ τὸ τέμενος ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐτροπώθη ἡ Καρναΐν, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον Ἰέδα.

45. Καὶ συνήγαγεν Ἰέδας πάντα Ἰσραὴλ τὲς ἐν τῆ Γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν, παρεμβολὴν μεγάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰέδα.

46. Καὶ ἦλθον ἕως Ἐφρὼν, καὶ αὕτη ἡ πόλις μεγάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδε ἰσχυρὰ σφόδρα· οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀριστερὰν, ἀλλ' ἢ διὰ μέσου αὐτῆς πορεύεθαι. αἱ

47. Καὶ ἀπέκλεισαν αὐτὲς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις.

48. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὲς Ἰέδας λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων· διελεύσομαι εἰς τὴν γῆν σου, τῆ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν, καὶ ἐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ παρελευσόμεθα· καὶ ἐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι αὐτῷ.

49. Καὶ ἐπέταξεν Ἰέδας κηρύξαι ἐν τῆ παρεμβολῆ τῆ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ ἐστι τόπῳ.

50. Καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ. πόλεως

51. Καὶ ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἐξερίζωσεν αὐτὴν, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πόλεως ἐπάνω τῶν ἀπεκλαμμένων.

52. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον τὸ μέγα κατὰ πρόσωπον Βαιθσάν.

53. Καὶ ἦν Ἰέδας ἐπισυνάγων τὲς ἐχατίζοντας, καὶ παρακαλῶν τὸν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἕως ἧ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰέδα.

54. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος Σιὼν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χαρᾷ· καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ ἔπεσεν ἐξ

V. 41. πρὸς αὐτὸν) adjicit καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτὸν. V. 42. ἀφῆτε ἄνθρ.) ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. V. 43. πρὸς αὐτοὺς πρότερον) ἐπ' αὐτὲς πρότερος. ibid. αὐτοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ·) ὄπισθεν αὐτοῦ. ib. πάντα τὰ ὅπλα) τὰ ὅπλα. V. 44. τοῖς ἔσιν ἐν) τοῖς ἐν. ibid. ἐδύνατο) ἐδύναντο. V. 46. αἱ τῆς εἰσόδου ἰσχυρὰ) ἐπὶ τῆς εἰσόδε ἰσχυρὰ. V. 48. διελεύσομαι εἰς τὴν γῆν σα) διελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σα. V. 50. ἄνδρες τῆς πόλεως) ἄνδρες τῆς δυνάμεως. V. 51. ἐξερίζωσεν) ἐξερρίζωσεν. ibid. σκῦλα τῆς πόλεως) σκῦλα αὐτῆς. V. 53. ἕως ἦλθεν) ἕως οὗ ἦλθεν.

αὐτῶν ἀθεὶς ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι ἐν εἰρήνῃ.

55. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἦν Ἰούδας καὶ Ἰωνάθαν ἐν τῇ Γαλααδ, καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ κατὰ πρόσωπον Πτολεμαΐδος,

Ζαχαρία * Ζαχαρίας † ἀνδραγαθέσεων

56. ἤκουσεν Ἰωσὴφ ὁ τοῦ Ζαχαρία καὶ * Ἀζαρίας ἄρχοντες τῶν δυνάμεων τῶν † ἀνδραγαθιῶν καὶ τοῦ πολέμου οἷα ἐποίησαν,

57. καὶ εἶπαν· ποιήσωμεν καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄνομα, καὶ πορευθῶμεν πολεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν.

58. Καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ Ἰάμναν.

59. Καὶ ἐξῆλθε Γοργίας ἐκ τῆς πόλεως, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον.

Σιώσηφος

60. Καὶ ἐτροπώθη Ἰώσηφος καὶ Ἀζαρίας, καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς Ἰδουμαίας· καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας,

61. καὶ ἐγενήθη τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ ἤκουσαν Ἰούδᾳ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, οἰόμενοι ἀνδραγαθῆσαι.

62. Αὐτοὶ δὲ οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἷς ἐδόθη σωτηρία Ἰσραὴλ διὰ χειρὸς αὐτῶν.

63. Καὶ ὁ ἀνὴρ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων, ὃ ἠκέετο τὸ ὄνομα αὐτῶν.

64. Καὶ ἐπισυνήγοντο πρὸς αὐτὸς εὐφημοῦντες.

65. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς Ἡσαῦ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον, καὶ ἐπάταξε τὴν Χεβρὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς· καὶ καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα αὐτῆς, καὶ τοὺς πύργους αὐτῆς ἐνεπύρισε κυκλόθεν.

66. Καὶ ἀπῆρε τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων, καὶ διεπορεύετο τὴν Σαμαρείαν.

67. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔπεσαν ἱερεῖς ἐν πολέμῳ βουλόμενοι ἀνδραγαθῆσαι, ἐν τῷ * αὐτοὺς ἐξελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον ἀβουλεύτως. Βουλομένου αὐτοῦ * αὐτὸν

68. Καὶ ἐξέκλινεν Ἰούδας εἰς Ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων, καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε πυρί, καὶ ἐσκύλευσε σκῦλα τῶν πόλεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώρας, καὶ ἤκουσεν, ὅτι ἐστὶν Ἐλυμαῖς ἐν τῇ ἐν Ἐλυμὲς Περσίδι πόλις ἔνδοξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ.

2. Καὶ

V. 56. Ζαχαρία καὶ Ζαχαρίας ἄρχ. τῶν δυνάμεων τῶν ἀνδραγαθέσεων) Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυνάμεως τῶν ἀνδραγαθιῶν. V. 57. ἔπαν·) ἔπεν. V. 58. Ἰάμναν) ἰάμνειαν. V. 60. Σιώσηφος) ἰώσηφος. V. 61. λαῷ, ὅτι) λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι. ibid. Ἰδουμαίας) Ἰούδα. V. 65. γῇ τῇ πρὸς) τῇ πρὸς. ibid. ἐνεπύρισε) ἐνέπρησε. V. 67. ἔπεσαν ἱερεῖς πολ. βουλομένου αὐτοῦ) ἔπεσον ἱερεῖς ἐν πολέμῳ βουλόμενοι. ibid. ἐν τῷ αὐτὸν) ἐν τῷ αὐτοὺς. ib. εἰς τὸν πόλεμον) absque articulo. V. 68. κατέκαυσε) addit πυρὶ. ibid. σκῦλα) τὰ σκῦλα. ib. εἰς τὴν Ἰδουμαίαν.) εἰς τὴν γῆν Ἰούδα. CAP. VI. V. 1. ἐν Ἐλυμὲς) ἐλυμαῖς. ibid. ἀργυρίῳ) ἀργυρίῳ τε.

2. Καὶ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλέσιον σΦόδρα, καὶ ἐκεῖ καλύμματα χρυσᾶ, καὶ θώρακες καὶ ὅπλα, ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ Ἀλέξανδρος ὁ τῦ Φιλίππε ὁ βασιλεὺς ὁ Μακεδὼν, ὃ ἐβασίλευσεν ἐν τοῖς Ἕλλησι πρῶτος.

3. Καὶ ἦλθε καὶ ἐζήτει καταλαβεῖν τὴν πόλιν καὶ προνομεῦσαι αὐτὴν, καὶ οὐκ ἠδυνάθη, ὅτι ἐγνώθη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως.

4. Καὶ ἀνέςησαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔΦυγε, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀποςρέψαι εἰς Βαβυλῶνα.

5. Καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλλων τις αὐτῷ εἰς τὴν Περσίδα, ὅτι τετρόπωνται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς γῆν Ἰάδα.

6. Καὶ ἐπορεύθη Λυσίας δυνάμει ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἐπὶ προσώπε αὐτῶν, καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς, οἷς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ἃς ἐξέκοψαν.

7. Καὶ καθεῖλαν τὸ βδέλυγμα, ὃ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τὸ θυσιας ήριον τὸ ἐν Ἱερυσαλὴμ, καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλωσαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν Βαιθσούρα πόλιν αὐτῦ.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκυσεν ὁ βασιλεὺς τὲς λόγους τούτυς, ἐθαμβήθη καὶ ἐσαλεύθη σΦόδρα· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀῤῥωσίαν ἀπὸ τῆς λύπης, ὅτι ἐκ ἐγένετο αὐτῷ καθὼς ἐνεθυμεῖτο.

9. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους, ὅτι ἀνεκαινίωθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη, καὶ ἐλογίσατο ὅτι ἀποθνήσκει.

10. Καὶ ἐκάλεσε πάντας τὲς Φίλυς αὐτῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· ἀΦίσταται ἀπὸ τῶν ὀΦθαλμῶν μυ ὁ ὕπνος, καὶ συμπέπλωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ τῆς μερίμνης.

11. Καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ μυ· ἕως τίνος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλυ, ἐν ᾧ νῦν εἰμι; ὅτι χρηςὸς καὶ ἀγαπώμενος ἤμην ἐν τῇ ἐξυσίᾳ μυ.

12. Νῦν δὲ μιμνήσκομαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξαπέςειλα τῦ ἐξᾶραι τὲς κατοικῦντας Ἰάδα διακενῆς. μαι

13. Ἔγνων οὖν ὅτι χάριν τούτων εὗρόν με τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδὲ ἀπόλλυμαι λύπῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ.

14. Καὶ ἐκάλεσε Φίλιππον ἕνα τῶν Φίλων αὐτῦ, καὶ κατέςησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτῦ.

15. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα καὶ τὴν ςολὴν αὐτῦ καὶ τὸν δακτύλιον, τῦ ἀγαγεῖν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ, καὶ ἐκθρέψαι αὐτὸν τῦ (μὴ) βασιλεύειν.

16 Καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ Ἀντίοχος ὁ

V. 2. ὁ τῦ Φιλίππου ὁ βασιλεὺς) ὁ Φιλίππου βασιλεὺς. ib. ἐν τοῖς Ἕλλησι πρῶτος.) transpositа. v. 3. καταλαβεῖν) καταλαβέσθαι. v. 4. ἀπῆλθεν) ἀπῆρεν. v. 6. ἐπὶ προσώπου) ἀπὸ προσώπου. ibid. ὅπλοις, οἷς ἔλαβεν) ὅπλοις καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οἷ ἔλαβον. v. 7. καθεῖλαν) καθεῖλον. ibid. Βαιθσουρὰ) βαιθσὰρ. v. 10. ἀπὸ τῶν ὀΦθαλμῶν μυ ὁ ὕπνος) transpositа. v. 11. τῇ καρδίᾳ) τῇ καρδίᾳ μυ. v. 12. δὲ μιμνήσκομαι) δὲ μιμνήσκομαι. ibid. τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ) transpositа. ib. τῦ ἐξᾶραι) ἐξᾶραι. v. 13. Ἔγνων, addit ἔν. v. 15. (μὴ) abeſt.

βασιλεὺς ἔτες ἑνάτε καὶ τεσσαρακοσοῦ καὶ ἑκατοσοῦ.

17. Καὶ ἐπέγνω Λυσίας ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέσησε βασιλεύειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτε̃ ἀντ' αὐτε̃, ὃν ἐξέθρεψε νεώτερον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτε̃ Εὐπάτωρ.

18. Καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄκρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύκλῳ τῶν ἁγίων, καὶ ζητοῦντες κακὰ δι' ὅλε καὶ σήριγμα τοῖς ἔθνεσι. σήρισμα

19. Καὶ ἐλογίσατο Ἰέδας ἐξᾶραι αὐτές· καὶ ἐξεκλησίασε πάντα τὸν λαὸν τε̃ περικαθίσαι ἐπ' αὐτούς.

20. Καὶ συνήχθησαν ἅμα, καὶ περιεκάθισαν ἐπ' αὐτὲς ἔτες πεντηκοσε̃ καὶ ἑκατοσε̃, καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτὲς βελοσασίας καὶ μηχανάς.

21. Καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τε̃ συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινὲς τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰσραήλ. αὐτε̃

22. καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε ὐ ποιήσεις κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τὲς ἀδελφὲς ἡμῶν;

23. Ἡμεῖς εὐδοκε̃μεν δελεύειν τῷ πατρί σου, καὶ πορεύεθαι τοῖς ὑπ' αὐτε̃ λεγομένοις, καὶ κατακολεθεῖν τοῖς προσάγμασιν αὐτε̃·

24. καὶ περικάθηνται εἰς τὴν ἄκραν, ὅτι ὐ τε̃ λαε̃ ἡμῶν χάριν τούτε ἠλλοτριοῦντο ἀφ' ἡμῶν· πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡμῶν ἐθανατοῦντο καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν διηρπάζοντο.

25. Καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν χεῖρα; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν.

26. Καὶ ἰδὲ παρεμβεβλήκασι σήμερον ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐν Ἱερουσαλὴμ, τε̃ καταλαβέθαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν Βαιθσέραν ὠχύρωσαν.

27. Καὶ ἐὰν μὴ προκαταλάβῃ αὐτὲς διατάχους, μείζονα τούτων ποιήσεσι, καὶ ὐ δυνήσῃ τε̃ καταχεῖν αὐτῶν.

28. Καὶ ὠργίθη ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἤκεσε, καὶ συνήγαγε πάντας τὲς φίλες αὐτε̃, καὶ τὲς ἄρχοντας δυνάμεως αὐτε̃, καὶ τὲς ἐπὶ τῶν ἡνιῶν. μηνιῶν

29. Καὶ ἀπὸ βασιλειῶν ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων θαλασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθωταί. βασιλέων

30. Καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτε̃ ἑκατὸν χιλιάδες πεζῶν, καὶ εἴκοσι χιλιάδες τῶν ἵππων, καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ τριάκοντα εἰδότες πόλεμον.

31. Καὶ ἦλθοσαν διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Βαιθσούρᾳ, καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐποίησαν μηχανὰς, καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρὶ, καὶ ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. αὐτὲς

32. Καὶ

v. 17. Εὐπάτωρ.) εὐπάτορα. v. 18. κακὰ) τὰ κακὰ. ibid. σήρισμα) σήριγμα. v. 20. Supplementa minoribus literis expressa habet *Edit. Rom.* ibid. βελοσασίας) βελοσάσεις. v. 21. ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτῶν. v. 22. εἶπαν· ἕως π. ὐ ποιήσεις) εἶπον· ἕως πότε ὐ ποιήσῃ. v. 24. ὅτι ὐ τε̃ λαοῦ - - πλὴν) καὶ περικάθηνται εἰς τὴν ἄκραν υἱοὶ τε̃ λαοῦ ἡμῶν. χάριν τέτου καὶ ἀλλοτριῶνται ἀφ' ἡμῶν. πλὴν v. 28. αὐτε̃, ἄρχοντας δυνάμεως) αὐτε̃, καὶ τὲς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. ibid. μηνιῶν) ἡνιῶν. v. 29. ἀπὸ βασιλέων) ἀπὸ βασιλειῶν. v. 30. πεζῶν) τῶν πεζῶν. ibid. τῶν ἵππων) absque articulo. v. 31. ἐπὶ Βαιθσέρᾳ) ἐπὶ βαιθσέραν. ibid. ἐπὶ ἡμέρας) ἡμέρας. ib. ἐνεπύρισαν αὐτούς) ἐνεπύρισαν αὐτάς.

32. Καὶ ἀπῆρεν Ἰούδας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως.

33. Καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς τοπρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμήματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία, καὶ διεσκευάσθησαν αἱ δυνάμεις εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι.

ἐλέφαν-σιν 34. Καὶ τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σαφυλῆς καὶ μόρων, τῦ παροξῦναι αὐτὰς εἰς τὸν πόλεμον.

35. Καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς φάλαγγας, καὶ παρέστησαν ἐφ' ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄνδρας τεθωρακισμένους ἐν ἀλυσιδωτοῖς, καὶ περικεφαλαῖαι χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακοσία ἵππος διατεταγμένη ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένη.

Φάραγ-γας * τεθω-ρακισμέ-νοις

36. Οὗτοι πρὸ καιρῦ, ἔ ἂν ᾖ τὸ θηρίον, ἦσαν, καὶ ἔ ἂν ἐπορεύετο, ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσαντο ἀπ' αὐτῦ.

ἐπ' αὐτὸς

37. Καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτὸς ὀχυροὶ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάστου θηρίου ἐζωσμένοι ἐπ' αὐτῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου ἄνδρες δυνάμεως δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦντες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ Ἰνδὸς αὐτοῦ.

αὐτὸς αὐτὸς

38. Καὶ τὴν ἐπίλοιπον ἵππον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς καταστείλοντες καὶ καταφράττοντες ἐν ταῖς φάλαγξιν.

ἔστησεν

39. Ὡς δὲ ἔστιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας, ἔστιλβεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ κατηύγαζεν, ὡς λαμπάδες πυρός.

40. Καὶ ἐξετάθη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καὶ τινες ἐπὶ τὰ ταπεινά· καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγμένως.

41. Καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούοντες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας τῦ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν συγκρεσόπλων· ἦν γὰρ ἡ παρεμβολὴ μεγάλη μὲς σφόδρα καὶ ἰσχυρά.

συγκρουσμοῦ

42. Καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ εἰς παράταξιν, καὶ ἔπεσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως ἑξακόσιοι ἄνδρες.

43. Καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρ ὁ Σαυαρὰν ἓν τῶν θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς, καὶ ἦν ὑπεράγον πάντα τὰ θηρία, καὶ ὤφθη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν ὁ βασιλεύς.

44. Καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῦ, καὶ περιποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα αἰώνιον.

45. Καὶ ἐπέδραμεν αὐτῷ θράσει εἰς μέσον τῆς φάλαγγος, καὶ ἐθανάτῳ δεξιὰ καὶ εὐώνυμα, καὶ ἐχίζοντο ἀπ' αὐτῦ ἔνθα καὶ ἔνθα.

Φάραγγος

46. Καὶ

V. 34. ἐλέφασιν) ἐλέφασιν. **V. 35.** εἰς τὰς φάραγγας καὶ) εἰς τὰς φάλαγγας καὶ. ibid. ἐφ' ἑκάστῳ) ἑκάστῳ. ib. τεθωρακισμένους) τεθωρακισμένους. ib. πεντακοσία - - fin.) πεντακόσιοι ἵπποι διατεταγμένοι ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι. **V. 36.** ἔ ἂν ᾖ τὸ) οὗ ἐὰν ἦν τὸ. ibid. καὶ οὗ ἂν) καὶ οὐ ἐὰν. ib. ἐπ' αὐτῦ.) ἀπ' αὐτοῦ. **V. 37.** ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῦ. ibid. ἄνδρες δύο) ἄνδρες δυνάμεως δύο. ib. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῖς. **V. 38.** ἔστησεν) ἔστησαν. ibid. φάλαγξιν.) φάραγξιν. **V. 39.** χρυσᾶς) addit καὶ χαλκᾶς. ibid. ἔστιλβεν ἐπ' αὐτῶν) ἔστιλβε τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν. **V. 40.** τὰ ταπεινὰ absque articulo. **V. 41.** συγκρεσμοῦ) συγκρασμοῦ. **V. 42.** ἔπεσαν) ἔπεσον. **V. 43.** θώραξι βασιλικοῖς) θώρακι βασιλικῷ. **V. 44.** αὐτῷ) ἑαυτῷ. **V. 45.** φάραγγος) φάλαγγος.

46. Καὶ εἰσέδυ ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπάνω αὐτῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

47. Καὶ εἶδον τὴν ἰσχὺν τῆς Βασιλείας καὶ τὰ ὁρμήματα τῶν δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν.

48. Καὶ ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῦ Βασιλέως ἀνέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ παρενέβαλεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰεδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος Σιών·

49. Καὶ ἐποίησεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐξῆλθεν ἐκ Βαιθσούρων· καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς ἐκεῖ διατροφὴ τῦ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ, ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ.

50. Καὶ κατελάβετο ὁ Βασιλεὺς τὴν Βαιθσέραν, καὶ ἀπέταξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν.

51. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἔςησεν ἐκεῖ βελοςάσεις καὶ μηχανὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφενδόνας.

52. Καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν ἡμέρας πολλάς.

53. Βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἁγίοις ἁγίοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι, καὶ οἱ ἀνασωζόμενοι εἰς τὴν Ἰεδαίαν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς παραθέσεως.

54. Καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λιμός· καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαςος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

55. Καὶ ἤκουσε Λυσίας, ὅτι Φίλιππος ὃν κατέςησεν ὁ Βασιλεὺς Ἀντίοχος ἔτι ζῶντος αὐτῦ ἐκθρέψαι Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτὸν,

56. ἀπέςρεψεν ἀπὸ τῆς Περσίδος καὶ Μηδείας, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ πορευθεῖσαι τῦ Βασιλέως μετ' αὐτῦ, καὶ ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν τὰ πράγματα. τῶν πραγμάτων

57. Καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τῦ ἀπελθεῖν, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τὲς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ τὲς ἄνδρας· ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος, ὃ παρεμβάλλομεν, ἐςὶν ὀχυρὸς, καὶ ἐπίκειται ἡμῖν τὰ τῆς Βασιλείας.

58. Νῦν ἐν δῶμεν δεξιὰν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν μετ' αὐτῶν εἰρήνην, καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους αὐτῶν·

59. καὶ ςήσωμεν αὐτοῖς τῦ πορεύθαι τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τοπρότερον· χάριν γὰρ τῶν νομίμων αὐτῶν, ὧν διεσκεδάσαμεν, ὠργίθησαν. καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα.

60. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τῦ Βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέςειλε πρὸς αὐτὲς εἰρηνεῦσαι, καὶ ἐπεδέξαντο. ἐπεδέξατο

61. Καὶ

V. 47. τὰ ὁρμήματα) τὸ ὅρμημα. V. 48. Καὶ ἐκ τῆς) οἱ δὲ ἐκ τῆς. V. 49. ἐποίησεν μετὰ) ἐποίησεν εἰρήνην μετὰ. ibid. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. V. 50. ὁ Βασιλεὺς) absque articulo. V. 53. ἐν τοῖς ἁγίοις) ἐν τοῖς ἀγγείοις. V. 55. ἔτι ζῶντος αὐτοῦ) ἔτι ζῶν. V. 56. τὰ τῶν πραγμάτων.) τὰ πράγματα. V. 57. κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τῦ ἀπ. καὶ εἶπεν) κατέσπευσεν τῦ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν. V. 60. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο.

61. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες· ἐπὶ τούτοις ἐξῆλθον ἐκ τῆ ὀχυρώματος, ἐξῆλθεν

62. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ ἴδε τὸ ὀχύρωμα τῆ τόπε· καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμὸν ὃν ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλεν τὸ τεῖχος κυκλόθεν.

63. Καὶ ἀπῆρε κατὰ σπουδὴν καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ εὗρε Φίλιππον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε πρὸς αὐτὸν, καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βίᾳ. ἀπῆραν

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΕΤΟΥΣ ἑνὸς καὶ πεντηκοστῆ καὶ ἑκατοστῆ ἐξῆλθε Δημήτριος ὁ τῆ Σελεύκε ἐκ Ῥώμης, καὶ ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν παραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασιλείας πατέρων αὐτῆ, συνέλαβον αἱ δυνάμεις τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Λυσίαν ἀγαγεῖν αὐτὸς αὐτῷ.

3. Καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα καὶ εἶπε· μή μοι δείξητε τὰ πρόσωπα αὐτῶν.

4. Καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸς αἱ δυνάμεις, καὶ ἐκάθισε Δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.

5. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ Ἄλκιμος ἡγεῖτο αὐτῶν βελόμενος Ἄλκιμος ἱερατεύειν.

6. Καὶ κατηγόρησαν τοῦ λαῆ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἀπώλεσεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ πάντας τὸς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισεν ἀπὸ τῆς γῆς ἡμῶν.

7. Νῦν ἔν ἀπόστειλον ἄνδρα ᾧ πιστεύεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω τὴν ἐξολέθρευσιν ἅπασαν, ἣν ἐποίησεν ἡμῖν καὶ τῇ χώρᾳ τῆ βασιλέως, καὶ κολασάτω αὐτὸς καὶ πάντας τὸς ἐπιβοηθῆντας αὐτοῖς. ἐκολάσατο

8. Καὶ ἐπέλεξεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βακχίδην τῶν φίλων τῆ βασιλέως κυριεύοντα ἐν τῷ πέραν τῆ ποταμοῦ καὶ μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βασιλεῖ.

9. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκιμον τὸν ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ἔστησαν

10. Καὶ ἀπῆραν, καὶ * ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τὸς ἀδελφὸς αὐτῆ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δόλου. ἀπῆλθεν * ἦλθεν

11. Καὶ ὃ προσεῖχον τοῖς λόγοις αὐτῶν· ἴδον γὰρ, ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς.

12. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς Ἄλκιμον Ἄλκινον καὶ Βακχίδην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δίκαια.

V. 61. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. V. 62. καθεῖλεν) καθελεῖν. V. 63. ἀπῆραν) ἀπῆρε. CAP. VII. V. 1. πεντηκοστῆ) addit καὶ ἑκατοστοῦ. V. 2. ἀγαγεῖν) ἄγειν. V. 5. Ἄλκινος) Ἄλκιμος. V. 6. πάντας) deeſt. ibid. ἐσκόρπισεν) ἐσκόρπισαν. V. 7. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. ἐκολάσατο) κολασάτω. V. 8. Βαρακχίδην) Βακχίδην. V. 9. ἔστησαν) ἔστησεν. ibid. ἱερωσύνην) ἱερωσύνη. V. 10. ἀπῆλθεν καὶ ἦλθεν) ἀπῆραν, καὶ ἦλθον. V. 11. προσεῖχον) προσέχον. V. 12. Ἄλκινον) Ἄλκιμον.

13 Καὶ πρῶτοι οἱ Ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.

14. Εἶπαν γὰρ· ἄνθρωπος ἱερεὺς ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀαρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ ἐκ ἀδικήσει ἡμᾶς.

15. Καὶ ἐλάλησε μεθ' αὐτῶν εἰρηνικοὺς λόγους, καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς, λέγων· οὐκ ἐκζητήσομεν ὑμῖν κακὸν, καὶ τοῖς φίλοις ὑμῶν.

16. Καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ, καὶ συνέλαβεν ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς ἔγραψε.

17. Σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐτῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκ ἦν αὐτοῖς ὁ θάπτων.

18. Καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ φόβος καὶ εἰς ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν, ὅτι εἶπαν· ἐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ κρίσις· παρέβησαν γὰρ τὴν ῥάσιν καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσαν.

19. Καὶ ἀπῆρε Βακχίδης ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βηζὲθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς ἀπὸ μετ' τῶν ἀπ' αὐτοῦ αὐτομολησάντων ἀνδρῶν, καί τινας τοῦ λαοῦ, καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ τὸ μέγα.

20. Καὶ κατέστησε τὴν χώραν τῷ Ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δύναμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ· καὶ ἀπῆλθε Βακχίδης πρὸς τὸν βασιλέα.

21. Καὶ ἠγωνίσατο Ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης.

22. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ ταραχοῦντες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ καλεκράτησαν γῆν Ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην ἐν Ἰσραήλ.

23. Καὶ εἶδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κακίαν, ἣν ἐποίησεν Ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν Ἄλκιμος υἱοῖς Ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη.

24. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀνδράσι (καὶ) τοῖς αὐτομολήσασι, καὶ ἀνεκάλησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.

25. Ὡς δὲ εἶδεν Ἄλκιμος, ὅτι ἐνίσχυσεν Ἰούδας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι ἐ δύναται ὑποστῆναι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά.

26. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ ἐχθραίνοντα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν.

27. Καὶ ἦλθε Νικάνωρ εἰς Ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μετὰ δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων.

28. Μὴ ἔστω μάχη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν· ἥξω ἐν ἀνδράσιν ὀλίγοις, ἵνα ἴδω ὑμῶν τὰ πρόσωπα μετ' εἰρήνης.

29. Καὶ ἦλθε πρὸς Ἰούδαν, καὶ ἠσπάσαν-

v. 13. Καὶ πρῶτοι) καὶ abeſt. ibid. παρ' αὐτῶν) παρὰ αὐτῶν. v. 15. εἰρηνικοὺς λόγους) transpoſita. v. 16. κατὰ τοὺς λόγους οὓς) κατὰ τὸν λόγον ὃν. v. 18. εἰς πάντα) ἐπὶ πάντα. v. 19. μετ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτοῦ. v. 23. Ἄλκιμος) ἄλκιμος. v. 24. καὶ κυκλόθεν) καὶ abeſt. ibid. (καὶ) abeſt. ib. τοῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.) τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν. v. 25. ὅτι δύναται) ὅτι ἐ δύναται. v. 28. ἴδω ὑμῶν) transpoſita.

σαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς· καὶ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἐξαρπάσαι τὸν Ἰέδαν.

30. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ Ἰέδᾳ, ὅτι μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐπλοήθη ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπον αὐτῶν.

31. Καὶ ἔγνω Νικάνωρ, ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτῶν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰέδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ Χαρφαρσαραμά.

32. καὶ ἔπεσαν τῶν παρὰ Νικάνορος ὡς πεντακισχίλιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ.

33. Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνέβη Νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος Σιών· καὶ ἐξῆλθαν ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ ἀσπάσασθαι αὐτὸν εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτωσιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τοῦ βασιλέως.

34. Καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς, καὶ κατεγέλασεν αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτοὺς, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφάνως.

35. Καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ, λέγων· ἐὰν μὴ παραδοθῇ Ἰέδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ τὸ νῦν εἰς χεῖράς μου, καὶ ἔσται ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυριῶ τὸν οἶκον τοῦτον· καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου.

36. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυσαν καὶ εἶπαν·

37. Σὺ, Κύριε, ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦτον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτὸν, εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ σου.

38. Ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ· μνήσθητι τῶν δυσφημιῶν αὐτῶν· καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν.

39. Καὶ ἐξῆλθε Νικάνωρ ἐξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βαιθωρὼν, καὶ συνήντησεν αὐτῷ δύναμις Συρίας. παρενέβαλον

40. Καὶ Ἰέδας παρενέβαλεν ἐν Ἀδασὰ ἐν τριχιλίοις ἀνδράσι· καὶ προσηύξατο Ἰέδας καὶ εἶπεν·

41. Οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων ὅτε ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγελός σου, Κύριε, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας.

42. Οὕτως σύντριψον τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν σήμερον, καὶ γνάτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι κακῶς ἐλάλησεν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου, καὶ κρῖνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ.

43. Καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς Ἀδάρ, καὶ συνετρίβη ἡ παρεμβολὴ Νικάνορος, καὶ ἔπεσεν αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ.

44. Ὡς δὲ εἶδεν ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἔπεσε Νικάνωρ, ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον.

45. Καὶ

v. 31. Ἰέδᾳ κατὰ Χαρφαρσαραμά.) ἰούδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ χαφαρσαλαμά. v. 32. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ὡς) ὥσπει. v. 33. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. v. 35. τὸ νῦν εἰς χεῖράς μου) transposita. ibid. θυμοῦ) addit μεγάλου. v. 36. ἔπαν) ἔπον. v. 37. Σὺ) addit κύριε. ibid. ἐπ' αὐτὸν) ἐπ' αὐτῷ. v. 38. πεσάτωσαν) πεσέτωσαν. v. 39. παρενέβαλον) παρενέβαλεν. v. 41. βασιλέως) addit ἀσσυρίων. ibid. σου, καὶ) σου, κύριε, καὶ. v. 42. Οὕτως) ὅτω. ibid. ἐλάλησεν) ἐλάλησαν.

45. Καὶ κατεδίωκον αὐτὲς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ Ἀδασὰ ἕως τῦ ἐλθεῖν εἰς Γάζηρα, καὶ ἐσάλπισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν.

46. Καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κωμῶν τῆς Ἰδδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερεκέρων αὐτὲς, καὶ ἀνέτρεφον ἕτοι πρὸς τούτοις, καὶ ἔπεσαν πάντες ῥομφαίᾳ, καὶ ὑ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν ἐδὲ εἷς.

47. Καὶ ἔλαβον τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομὴν, καὶ τὴν κεφαλὴν Νικάνορος ἀφεῖλαν, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτῦ, ἣν ἐξέτειναν ὑπερηφάνως, καὶ ἤνεγκαν, καὶ ἐξέτειναν παρὰ τὴν Ἱερυσαλήμ.

48. Καὶ ἠυφράνθη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡμέραν μεγάλην εὐφροσύνης μεγάλης.

49. Καὶ ἔσησαν τῦ ἀγαγεῖν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῦ Ἀδαρ.

50. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰέδα ἡμέρας ὀλίγας.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἤκυσεν Ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν Ῥωμαίων, ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἐν ἰσχύϊ, καὶ αὐτοὶ εὐδοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προσεθειμένοις αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προσεθῶσιν αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προσέλθωσιν αὐτοῖς, ἰσῶσιν αὐτοῖς φιλίαν·

2. Καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ· καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τὲς πολέμους αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιῦσιν ἐν τοῖς Γαλάταις, καὶ ὅτι καὶεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὲς ὑπὸ φόρον·

3. Καὶ ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ Ἱσπανίας, τῦ κατακρατῆσαι τῶν μετάλλων τῦ ἀργυρίου καὶ τῦ χρυσίου τῦ ἐκεῖ. Σπανίας

4. Καὶ καὶεκράτησαν τῦ τόπου παντὸς τῇ βελῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ, καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν σφόδρα· καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων ἐπ' αὐτὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς, ἕως συνέτριψαν αὐτὺς, καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ οἱ ἐπίλοιποι διδόασιν αὐτοῖς φόρον κατ' ἐνιαυτόν· ἐπάταξεν

5. Καὶ τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Περσέα Κιτιέων βασιλέα, καὶ τὲς ἐπηρμένυς ἐπ' αὐτοὺς συνέτριψαν αὐτὲς ἐν πολέμῳ, καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν·

6. Καὶ Ἀντίοχον τὸν μέγαν βασιλέα τῆς Ἀσίας τὸν πορευθέντα ἐπ' αὐτὲς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἑκατὸν εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα, καὶ συνετρίβη ἀπ' αὐτῶν.

7. Καὶ ἔλαβον αὐτὸν ζῶντα, καὶ ἔσησαν, αὐτοῖς διδόναι αὐτόν τε καὶ τὲς βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, καὶ διδόναι ὄμηρα καὶ διασολὴν,

8. καὶ χώραν τὴν Ἰνδικὴν, καὶ Μήδειαν, καὶ Λυδίαν, καὶ ἀπὸ τῶν καλλίστων

v. 46. πρὸς τέτοις, καὶ ἔπεσαν) πρὸς τέτους, καὶ ἔπεσον. **v.** 47. ἀφεῖλαν) ἀφεῖλον. **v.** 48. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. ibid. μεγάλην.) μεγάλης. **v.** 49. in *Rom.* καὶ ἔσησαν τῦ ἄγειν κατὰ ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν τρισκαιδεκάτην τῦ ἄδαρ. CAP. VIII. v. 1. ἐν ἰσχύϊ) ἰσχύϊ. ibid. προσεθειμένοις) προσιθεμένοις. ib. καὶ ὅσοι ἐὰν προσεθῶσιν αὐτοῖς) non habet. ib. ἐὰν) ἂν. **v.** 3. Σπανίας) ἱσπανίας. **v.** 4. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. **v.** 5. πολέμῳ) ἐν πολέμῳ. **v.** 7. καὶ διδόναι) καὶ deest.

λίσων χωρῶν αὐτῶν, καὶ λαβόντες αὐτὰς παρ' αὐτῶ ἔδωκαν αὐτὰς Εὐμένει τῷ βασιλεῖ.

9. Καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐβουλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτούς.

10. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτούς, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοὶ, καὶ ἠχμαλώτισαν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτούς, καὶ κατεκράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτούς, καὶ κατεδουλώσαντο αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Καὶ τὰς ἐπιλοίπους βασιλείας, καὶ τὰς νήσους, ὅσοι ποτὲ ἀντέστησαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδούλωσαν αὐτούς. ἀνέστησαν αὐτοῖς

12. Μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν ἐπαναπαυομένων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακρὰν, καὶ ὅσοι ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐτῶν.

13. Οἷς δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βασιλεύσουσιν, βασιλεύειν· οὓς δ' ἂν βούλωνται, μεθιστῶσι· καὶ ὑψώθησαν σφόδρα. Βασιλεύσουσιν

14. Καὶ ἐν ἅπασι τούτοις οὐκ ἐπέθεντο ἐθνὶς αὐτῶν διάθημα, καὶ ὁ περιβάλλοιτο πορφύραν, ὥστε ἀδρύνθηναι ἐν αὐτῇ.

15. Καὶ βουλευτήριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβουλεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βουλευόμενοι διαπαντὸς περὶ τοῦ πλήθους, τοῦ εὐκοσμεῖν ἑαυτούς.

16. Καὶ πιστεύουσιν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ κυριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ πάντες ἀκούουσι τοῦ ἑνὸς, καὶ οὐκ ἔστι φθόνος οὔτε ζῆλος ἐν αὐτοῖς.

17. Καὶ ἐπέλεξε Ἰούδας τὸν Εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τοῦ Ἀκκὼς καὶ Ἰάσονα Ἀκχὼς υἱὸν Ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς Ῥώμην, στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμμαχίαν,

18. καὶ τοῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι εἶδον τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων καταδουλουμένους τὸν Ἰσραὴλ δουλείαν.

19. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ σφόδρα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον·

20. Ἰούδας ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς, στῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην, καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φίλους ὑμῶν.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐτῶν.

V. 10. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ἠχμαλώτισαν) ἠχμαλώτευσαν. ib. ἐπρονόμευσαν) προενόμευσαν. ib. καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτούς) non habet. v. 11. ἀνέστησαν) ἀντέστησαν. ibid. ἐδούλ. αὐτοῖς.) ἐδούλωσαν αὐτούς. V. 12. αὐτοῖς φιλίαν) φιλίαν. ibid. ἤκουσαν) ἤκουον. v. 13. Οἷς δ' ἄν) ὅσοις δ' ἄν. ib. βασιλεύσουσιν) βασιλεύουσιν. V. 14. ἅπασι) πᾶσι. ibid. ἐπέθεντο) ἐπέθετο. V. 15. ἑαυτούς.) αὐτούς. V. 16. ἄρχειν) τὴν ἀρχὴν. ibid. ἔτε) οὐδὲ. v. 17. Ἀκχὼς) ἀκκὼς. V. 18. ζυγὸν αὐτῶν) ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν. V. 19. ἀπεκρίθησαν) addit καὶ εἶπον. V. 20. ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ deest.

22. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γραφῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀνέγραψαν ἐπὶ δέλτοις χαλδέκλοις καῖς· καὶ ἀπέστειλαν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἶναι παρ' αὐτοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρήνης καὶ συμμαχίας.

23. Καλῶς γένοιτο Ῥωμαίοις καὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ῥομφαία καὶ ἐχθρὸς μακρυνθείη ἀπ' αὐτῶν.

24. Ἐὰν δὲ ἐνστῇ πόλεμος ἐν Ῥώμῃ πρότερος ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρείᾳ αὐτῶν·

25. Συμμαχήσει τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ αὐτοῖς καρδίᾳ πλήρει.

26. Καὶ τοῖς πολεμοῦσιν ὐ δώσουσιν οὐδὲ ἐπαρκέσουσι σῖτον, ὅπλα, ἀργύριον, πλοῖα, ὡς ἔδοξε Ῥώμῃ· καὶ φυλάξονται τὰ φυλάγματα αὐτῶν οὐθὲν λαβόντες. ὅθεν

27. Κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ, ἐὰν ἔθνει Ἰουδαίων συμβῇ πρότερος πόλεμος, συμμαχήσουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ ψυχῆς, ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ.

28. Καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν ὐ δοθήσεται σῖτος, ὅπλα, ἀργύριον, πλοῖα, ὡς ἔδοξε Ῥώμῃ· καὶ φυλάξονται τὰ φυλάγματα αὐτῶν, καὶ ὐ μετὰ δόλου. ταῦτα

29. Κατὰ τοὺς λόγους τούτους ἔστω ἔσησαν Ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων.

30. Ἐὰν δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους βουλεύσωνται ἔτι καὶ ἔτι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ποιήσονται ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν, καὶ ὃ ἐὰν προσθῶσιν ἢ ἀφέλωσιν ἔσται κύριον.

31. Καὶ περὶ τῶν κακῶν, ὧν ὁ βασιλεὺς Δημήτριος συντελεῖται εἰς αὐτοὺς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες· διατί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους ἡμῶν τοὺς συμμάχους Ἰουδαίους;

32. Ἐὰν οὖν ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσομεν αὐτοῖς τὴν κρῖσιν, καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τῆς ξηρᾶς.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἤκουσε Δημήτριος, ὅτι ἔπεσε Νικάνωρ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐν πολέμῳ, καὶ προσέθετο τὸν Βακχίδην καὶ τὸν Ἄλκιμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. ἐποίησεν πόλεμον

2. Καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς Γάλγαλα, καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Μεσαλὼθ τὴν ἐν Ἀρβήλοις, καὶ προκατελάβοντο αὐτὴν, καὶ ἀπώλεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς. ἀπώλεσεν

3. Καὶ τῷ μηνὸς τῷ πρώτῳ ἔτους δευτέρου καὶ πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρενέβαλον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. εἰς

4. Καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Βερέαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ δισχιλιάσιν ἵππων.

5. Καὶ

V. 22. γραφῆς, ἧς ἀντίγραψαν ἐπὶ δέκλοις) ἐπιστολῆς ἧς ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις. ibid. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. V. 23. τῶν Ἰουδαίων) absque articulis. v. 24. Ῥώμῃ) ἐν ῥώμῃ. v. 26. Ῥώμῃ.) ῥωμαίοις. ibid ὅθεν) ἀθὲν. v. 28. ἀργύριον) addit πλοῖα. ibid. ταῦτα) αὐτῶν. V. 29. ἔτως) deeft. CAP. IX. v. 1. ἐποίησεν) ἔπεσε. ibid. πόλεμον) ἐν πολέμῳ. v. 2. παρενεβάλοσαν ἐπὶ Μεσαλὼθ) παρενέβαλον ἐπὶ μαισαλὼθ. ibid. ἀπώλεσεν) ἀπώλεσαν. v. 3. δευτέρου) τῷ δευτέρου. ibid. εἰς Ἱερουσαλήμ) ἐπὶ ἱερουσαλήμ. v. 4. δισχιλιάσιν ἵππων.) δισχιλίαις ἵππῳ.

5. Καὶ Ἰούδας ἦν παρεμβεβληκὼς ἐν Ἀλασὰ Ἐλασὰ, καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ ἴδον τὸ πλῆθος τῶν δυνάμεων, ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· καὶ ἐξερύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, ἃ καὶ ἐλείφθησαν ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες.

7. Καὶ ἴδεν Ἰούδας, ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πόλεμος ἔθλιβεν αὐτόν· καὶ συνετρίβη τῇ καρδίᾳ, ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.

8. Καὶ ἐξελύθη, καὶ εἶπε τοῖς καταλειφθεῖσιν· ἀναζῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἡμῖν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους ἡμῶν, ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐτούς.

9. Καὶ ἀπέστρεψαν αὐτὸν, λέγοντες· οὐ μὴ δυνησώμεθα, ἀλλ' ἢ σώζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς τὸ νῦν, καὶ ἐπιστρέψωμεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτούς· ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι.

10. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, Φυγεῖν ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐὰν ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, καὶ ἀποθάνωμεν ἐν ἀνδρείᾳ χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν.

11. Καὶ ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ ἐμερίθη ἡ ἵππος εἰς δύο μέρη, καὶ οἱ σφενδονηταὶ καὶ οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως, καὶ οἱ πρωταγωνισταὶ πάντες οἱ δυνατοί.

12. Βακχίδης δὲ ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι, καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ ἐκ τῶν δύο μερῶν, καὶ ἐφώνεν ταῖς σάλπιγξι· καὶ ἐσάλπισαν καὶ οἱ παρὰ Ἰέδᾳ καὶ αὐτοὶ ταῖς σάλπιγξι· Ἰέδε

13. καὶ ἐσείθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν παρεμβολῶν αὐτῶν· καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως συνηγμένος ἑσπέρας.

14. Καὶ ἴδεν Ἰέδας, ὅτι Βακχίδης καὶ τὸ στρέωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς, καὶ συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὔψυχοι τῇ καρδίᾳ.

15. Καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐδίωκον ὀπίσω αὐτῶν ἐδίωκεν ἕως Ἀζώτου ὄρους.

16. Καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας ἴδον ὅτι συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπὸ πόδας Ἰέδᾳ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ὄπισθεν.

17. Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ τούτων.

18. Καὶ Ἰέδας ἔπεσε· καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον.

19. Καὶ ἦραν Ἰωνάθαν καὶ Σίμων Ἰέδαν τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν καὶ ἔθαψαν αὐτοῦ αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεείμ.

20. Καὶ ἔκλαυσαν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἐκόψαν-

V. 5. Ἀλασὰ) ἐλασά. V. 6. ἐξερύησαν) ἐξερρύησαν. V. 8. ἡμῖν) ἡμῶν. V. 9. δυνησώμεθα) δυνώμεθα. ibid. νῦν, ἐπιστρέψωμεν) νῦν, καὶ ἐπιστρέψωμεν. V. 10. καὶ ἤγγικεν) καὶ εἰ ἤγγικεν. ibid. ἀνδρείᾳ) ἐν ἀνδρείᾳ. V. 12. καὶ οἱ παρὰ Ἰέδου) οἱ παρὰ Ἰέδα. V. 13. ἐσείθη) ἐσαλεύθη. ibid. ἀπὸ τῶν παρεμβ. αὐτῶν·) ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. ib. συνημμένος) συνημμένος. V. 15. ἐδίωκεν) ἐδίωκον. V. 16. Καὶ οἱ εἰς τὸ) καὶ εἰς τὸ. V. 17. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 19. ἀδελφὸν αὐτοῦ) ἀδελφ'ν αὐτῶν. V. 20. ἐκεῖ) abeſt.

ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολλὰς, καὶ εἶπαν·

21. Πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων τὸν Ἰσραήλ;

22. Καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων Ἰούδα καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθιῶν ὧν ἐποίησε, καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰούδα, ἐξέκυψαν οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικίαν.

24. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγενήθη λιμὸς μεγάλη σφόδρα, καὶ αὐτομόλησεν ἡ χώρα μετ' αὐτῶν. ἠυτομόλησεν

25. Καὶ ἐξέλεξε Βακχίδης τοὺς ἀσεβεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους τῆς χώρας.

26. Καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς φίλους Ἰούδα, καὶ ἦγον αὐτοὺς πρὸς Βακχίδην· καὶ ἐξεδίκει αὐτοὺς, καὶ * ἐνέπαιζον αὐτοῖς. * ἐνέπαιζον

27. Καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης ἐν αὐτοῖς. ζον

28. Καὶ ἠθροίσθησαν πάντες οἱ φίλοι Ἰούδα, καὶ εἶπον τῷ Ἰωνάθαν.

29. Ἀφ' οὗ ὁ ἀδελφός σου Ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ Βακχίδην, καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τὸ ἔθνος ἡμῶν.

30. Νῦν οὖν σε ἱρετισάμεθα σήμερον, τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα καὶ ἡγούμενον, τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον ἡμῶν.

31. Καὶ ἐπεδέξατο Ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὴν ἡγησιν· καὶ ἀνέστη ἀντὶ ἠτησιν Ἰούδα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

32. Καὶ ἔγνω Βακχίδης, καὶ ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι.

33. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωὲ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου Ἀσφάρ. Ἀσφαὲ

34. Καὶ ἔγνω Βακχίδης τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν τὸ στράτευμα αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἰορδάιη

35. Καὶ ἀπέστειλε Ἰωνάθαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τοῦ ὄχλου· καὶ παρεκάλεσε τοὺς Ναβαταίους φίλους αὐτοῦ παραθέσθαι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν τὴν πολλήν.

36. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰαμβρεὶν ἐκ Μηδαβᾶ, καὶ συνέλαβον Ἰωάννην καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.

37. Μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωνάθαν καὶ Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ Ἰαμβρὶν ποιοῦσι γάμον μεγαν, καὶ ἄγουσιν τὴν νύμφην

V. 20. ἔπαν·) ἔπον. v. 22. Ἰούδου) ἰούδα, ita & seq. versu. ibid. μεγαλωσύνης αὐτοῦ) μεγαλωσύνης αὐτῶν. v. 24. μεγάλη σφ. καὶ αὐτομόλησεν) μέγας σφόδρα, καὶ ἠυτομόλησεν. v. 26. Ἰούδου) ἰούδα, passim. ibid. ἐξεδίκα αὐτούς, καὶ ἐνέπαιζον) ἐξεδίκει ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνέπαιζεν. v. 27. αὐτοῖς) ἐν αὐτοῖς. v. 31. ἤτησιν) ἤγησιν. v. 33. Ἀσφαὲ) ἀσφὰρ. v. 34. Ἰορδάνου.) ἰορδάνου. v. 35. ἀπέστειλε) addit ἰωνάθαν. ibid. Ναβατέους) ναυατκίες. v. 36. οἱ υἱοὶ Ἰαμβρεὶν) υἱοὶ ἰαμβρὶ. v. 37. Ἰωνάθαν) τῷ ἰωνάθαν. ibid. υἱοὶ Ἰαμβρὶν) οἱ υἱοὶ ἰαμβρί.

φην ἀπὸ Ναδαβὰθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων μεγισάνων Χαναὰν μετὰ παραπομπῆς μεγάλης.

38. Καὶ ἐμνήσθησαν Ἰωάννου τὸ ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὴν σκέπην τὸ ὄρους.

39. Καὶ ἦραν τὸς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἴδαν, καὶ ἰδὲ θροῦς καὶ ἀποσκευὴ πολλὴ, καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ φίλοι αὐτὸ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτὸ εἰς συναάντησιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν καὶ ὅπλων πολλῶν.

40. Καὶ ἐξανέσησαν ἐπ' αὐτὲς ἀπὸ τὸ ἐνέδρε οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέκλειναν αὐτὲς, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοὶ, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ σκεύη ὄρος, καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν.

41. Καὶ μετεστράφη ὁ γάμος εἰς πένθος, καὶ ἡ φωνὴ μουσικῶν αὐτῶν εἰς θρῆνον.

42. Καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδίκησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν ὄρος εἰς τὸ ἕλος τὸ Ἰορδάνου.

43. Καὶ ἤκουσε Βακχίδης, καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἕως τῶν κρηπίδων τὸ Ἰορδάνου ἐν δυνάμει πολλῇ.

44. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτὸ· ἀναστῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν· ὲ γάρ ἐστι σήμερον ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

45. Ἰδὲ γὰρ ὁ πόλεμος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ἐξόπισθεν ἡμῶν· τὸ δὲ ὕδωρ τὸ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕλος καὶ δρυμὸς, καὶ οὐκ ἔστι τόπος τὸ ἐκκλῖναι.

46. Νῦν οὖν κεκράξατε εἰς οὐρανὸν, ὅπως διασωθῆτε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν.

47. Καὶ συνῆψεν ὁ πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα αὐτὸ πατάξαι τὸν Βακχίδην, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτὸ εἰς τὰ ὀπίσω.

48. Καὶ ἐνεπήδησεν Ἰωνάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτὸ εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν, καὶ ὲ διέβησαν ἐπ' αὐτὲς τὸν Ἰορδάνην.

49. Καὶ διέπεσον παρὰ * Βακχίδε τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς χιλίες ἄνδρας. διέβησαν * Βακχίδα

50. Καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς ἐν τῇ Ἰδαλείᾳ, τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἰεριχὼ, καὶ τὴν Ἐμμαοὺμ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν, καὶ τὴν Βαιθὴλ, καὶ τὴν Θαμναθὰ Φαραθωνὶ, καὶ τὴν Τεφὼν ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς. Φαραθών

51. Καὶ ἔθεντο Φρουρὰν ἐν αὐτοῖς τὸ ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ.

52. Καὶ ᾠχύρωσαν τὴν πόλιν τὴν ἐν Βαιθσούρᾳ, καὶ Γαζάραν, καὶ τὴν ἄκραν, καὶ ἔθεντο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ παραθέσεις βρωμάτων. καὶ Βεθσέραν

V. 37. μεγάλων μεγισ. Χαναὰν) μεγισάνων μεγάλων τῶν χαναὰν. v. 39. ἴδαν) ἴδον. v. 40. ἐνέδρε) adjicit, οἱ περὶ τὸν ἰωνάθαν. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον. ib. σκεύη) σκῦλα. v. 41. καὶ φωνὴ) καὶ ἡ φωνὴ. v. 42. ὄρος) ἕλος. v. 44. τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.) τοῖς παρ' αὐτοῦ. v. 45. καὶ ἐκ ἔστι) καὶ abest. v. 48. ἐνεπήδησεν) ἐνεπίδησεν. v. 49. διέβησαν) διέπεσον. ibid. Βακχίδα) βακχίδην. v. 50. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. ibid. ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδόμησε. ib. Φαραθὼν) Φαραθωνί. v. 51. ἔθεντο) ἔθετο. v. 52. ᾠχύωσαν τὴν π. καὶ Βεθσέραν καὶ Γαζάραν) ᾠχύρωσε τὴν πόλιν τὴν ἐν Βαιθσέρα, καὶ τὴν γάζαρα. ibid. ἔθεντο.) ἔθετο.

53. Καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὅμηρα, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν Φυλακῇ.

54. Καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεντηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐπέταξεν Ἄλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, καὶ καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν, καὶ ἐνήρξατο τοῦ καθαιρεῖν.

55. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπλήγη Ἄλκιμος, καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λαλῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

56. Καὶ ἀπέθανεν Ἄλκιμος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης.

57. Καὶ εἶδε Βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν Ἄλκιμος, καὶ ἀπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο.

58. Καὶ ἐβουλεύσαντο οἱ ἄνομοι πάντες, λέγοντες· ἰδοὺ Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κατοικοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἄξομεν τὸν Βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάντας ἐν νυκτὶ μιᾷ.

59. Καὶ πορευθέντες συνεβουλεύσαντο αὐτῷ.

60. Καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλάβωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠδύναντο, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ βουλὴ αὐτῶν.

61. Καὶ συνέλαβον ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς κακίας εἰς πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτειναν αὐτούς.

62. Καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθαν καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Βαιθβασὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ καθῃρημένα αὐτῆς, καὶ ἐστερέωσεν αὐτήν.

63. Καὶ ἔγνω Βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ πλῆθος, αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρήγγειλε.

64. Καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθβασὶ, καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐποίησε μηχανάς.

65. Καὶ ἀπέλιπεν Ἰωνάθαν Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ.

66. Καὶ ἐπάταξεν Ὀδοναρκὴν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς Φασιρὼν ἐν τῷ σκηνώματι αὐτῶν, καὶ ἐξήρξατο τύπτειν καὶ ἀναβαίνειν ἐν ταῖς δυνάμεσι. Ὀδομηρὰ

67. Καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς.

68. Καὶ ἐπολέμησαν πρὸς τὸν Βακχίδην, καὶ συνετρίβη ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἔθλιβον αὐτὸν σφόδρα, ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτοῦ κενή.

69. Καὶ

v. 53. ἔλαβον) ἔλαβε. ibid. ἔθεντο) ἔθετο. **v. 54.** τῷ μηνὶ) μηνὶ. **v. 58.** οἱ ἄνομοι πάντες) transposita. **v. 60.** σὺν αὐτῷ, καὶ ἐκ ἠδύναντο) μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐκ ἐδύναντο. **v. 61.** συνέλαβον) συνελάβοντο. ibid. ἀπέκτειναν) ἀπέκτειναν. **v. 62.** ἐστερέωσεν) ἐστερέωσαν. **v. 65.** ἦλθεν ἀριθμῷ·) ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ. **v. 66.** Ὀδομηρὰ) ὀδοναρκὴν. ibid. ταῖς δυνάμεσι) absque articulo. **v. 68.** ἐπολέμησαν) ἐπολέμησεν.

69. Καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀνόμοις τοῖς συμβεβλεύσασιν αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀπέκλειναν ἐξ αὐτῶν πολλὰς, καὶ ἐβεβεύσατο τὲ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

70. Καὶ ἐπέγνω Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, τὲ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν εἰρήνην, καὶ ἀποδῶναι αὐτοῖς τὴν αἰχμαλωσίαν.

71. Καὶ ἀπεδέξατο, καὶ ἐποίησε κατὰ τὲς λόγους αὐτὲ, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ μὴ ἐκζητῆσαι αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

72. Καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευσε τοπρότερον ἐκ γῆς Ἰέδα· καὶ ἀποστρέψας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτὲ, καὶ ὰ προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.

73. Καὶ καθέπαυσε ῥομφαία ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ᾤκησεν Ἰωνάθαν ἐν Μαχμάς· καὶ ἤρξατο Ἰωνάθαν κρίνειν τὸν λαὸν, καὶ ἠφάνισε τὲς ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἀνέβη Ἀλέξανδρος ὁ τὲ Ἀντιόχου ὁ Ἐπιφανὴς, καὶ κατελάβετο Πτολεμαΐδα, καὶ ἐπεδέξατο αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ·

2. Καὶ ἤκεσε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ εἰς πόλεμον.

3. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς Δημήτριος λόγοις εἰρηνικοῖς, ὥστε μεγαλῦναι αὐτὸν.

4. Εἶπε γὰρ· προφθάσωμεν τὲ εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτὲ, πρινὴ θεῖναι αὐτὸν μετὰ Ἀλεξάνδρου καθ' ἡμῶν. αὐτῷ

5. Μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν, ὧν συνετελέσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰς τὲς ἀδελφοὺς αὐτὲ, καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτὲ.

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξεσίαν συναγαγεῖν δυνάμεις, καὶ καθασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτὲ, καὶ τὰ ὅμηρα τὰ ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐτῷ.

7. Καὶ ἦλθεν Ἰωνάθαν ἐν Ἱερσαλὴμ, καὶ ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς τὲ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας.

8. Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν ὅτε ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς ἐξεσίαν συναγαγεῖν δυνάμεις.

9. Καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας Ἰωνάθαν τὰ ὅμηρα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὲς τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. ἀπέδωκαν

10. Καὶ ᾤκησεν Ἰωνάθαν ἐν Ἱερσαλὴμ, καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ καινίζειν τὴν πόλιν.

11. Καὶ εἶπε πρὸς τὲς ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ τὸ ὄρος Σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων εἰς ὀχύρωσιν, καὶ ἐποίησαν οὕτως.

12. Καὶ ἔφυγον οἱ ἀλλογενεῖς οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν, οἷς ᾠκοδόμησεν ὁ Βακχίδης.

V. 69. ὠργίδησαν) ὠργίδη. CAP. X. v. 1. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο. v. 3. πρὸς Ἰων. ἐπισολὰς Δημήτριος) δημήτριος πρὸς ἰωνάθαν ἐπισολὰς. v. 4. μετ' αὐτῷ) μετ' αὐτοῦ. v. 7. ἐν Ἱερκσαλὴμ) εἰς ἱερουσαλὴμ. v. 8. ἔδωκεν αὐτοῖς) ἴδωκεν αὐτῷ. v. 9. ἀπέδωκαν) ἀπέδωκεν. v. 12. ὁ Βακχίδης) absque articulo.

13. Καὶ κατέλιπεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

Βαιθσέροις 14. Πλὴν ἐν Βαιθσέρᾳ ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων τὸν νόμον καὶ τὰ προσάγματα· ἦν γὰρ αὐτοῖς φυγαδευτήριον.

15. Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰς ἐπαγγελίας, ὅσας ἀπέστειλε Δημήτριος τῷ Ἰωνάθαν, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας, ἃς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς κόπους οὓς ἔσχοσαν.

16. Καὶ εἶπε· μὴ εὑρήσομεν ἄνδρα τοιοῦτον ἕνα; καὶ νῦν ποιήσωμεν αὐτὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν.

17. Καὶ ἔγραψεν ἐπιστολὰς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς λόγους τούτους, λέγων·

18. Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ἰωνάθαν χαίρειν.

19. Ἀκηκόαμεν περὶ σοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς δυνατὸς ἰσχύϊ καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ εἶναι ἡμῶν φίλος.

20. Καὶ νῦν καθεσάκαμέν σε σήμερον ἀρχιερέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον βασιλέως καλεῖσθαι, (καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορφύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν,) καὶ φρονεῖν τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.

21. Καὶ ἐνεδύσατο Ἰωνάθαν τὴν ἁγίαν στολὴν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυνάμεις, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά.

22. Καὶ ἤκουσε Δημήτριος τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐλυπήθη, καὶ εἶπε·

23. Τί τοῦτο ἐποιήσαμεν, ὅτι προέφθακεν ἡμᾶς ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις εἰς στήριγμα; καταλαβέσθαι

24. Γράψω καὶγὼ αὐτοῖς λόγους παρακλήσεως καὶ τιμὰς καὶ δομάτων, ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοήθειαν.

25. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· Βασιλεὺς Δημήτριος τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

26. Ἐπεὶ συνετηρήσατε τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμείνατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐ προσεχωρήσατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἠκούσαμεν καὶ ἐχάρημεν.

27. Καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν, καὶ ἀνταποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθὰ, ἀνθ' ὧν ποιεῖτε μεθ' ἡμῶν.

28. Καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα πολλὰ, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα.

29. Καὶ νῦν ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἁλὸς, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων.

30. Καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ τοῦ ἡμίσους τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τοῦ ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νομῶν τῶν προστεθεμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ Γαλιλαίας, ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.

31. Καὶ

V. 14. Βαιθσέροις) βαιθσέρᾳ. V. 15. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος) transposita. ibid. ἔσχοσαν·) ἔσχον. V. 16. ποιήσωμεν) ποιήσομεν. V. 19. ἀγαθὸς) δυνατὸς. ibid. ἡμῶν φίλος.) ἡμῖν φίλος. V. 20. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. V. 23. καταλαβέσθαι) καταθέσθαι. V. 24. καὶγὼ αὐτοῖς) transposita. V. 30. ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμ. καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.) καὶ ἀπὸ τῆς σήμ. ἡμ. καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνου.

31. Καὶ Ἱερουσαλὴμ ἦτω ἁγία καὶ ἀφιεμένη ἀφειμένη καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, αἱ δεκάται καὶ τὰ τέλη.

32. Ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ, ὅπως ἂν καταςῇ ἐν αὐτῇ ἄνδρας, οὓς ἂν ἐκλέξηται αὐτὸς τὲ φυλάσσειν αὐτήν.

33. Καὶ πᾶσαν ψυχὴν Ἰουδαίων τὴν αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς Ἰούδα εἰς πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθέραν δωρεάν· καὶ πάντες ἀφιέτωσαν τὲς φόρους καὶ κληνῶν αὐτῶν.

34. Καὶ πᾶσαι αἱ ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νεμηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀποδεδειγμέναι, καὶ τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέραι μετὰ ἑορτὴν ἔσωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς οὖσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ μου.

35. Καὶ ἐχ ἔξει ἐξουσίαν οὐδεὶς πράσσειν καὶ παρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πράγματος.

36. Καὶ προγραφήτωσαν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὲς δυνάμεις τῆ βασιλέως εἰς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ δοθήσεται αὐτοῖς ξένια, ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμεσι τῆ βασιλέως.

37. Καὶ καταςαθήσεται ἐξ αὐτῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι τῆ βασιλέως τοῖς μεγάλοις, καὶ ἐκ τούτων καταςαθήσεται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν θσῶν εἰς πίςιν· καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοτες ἐξ αὐτῶν ἔσωσαν, καὶ πορευέθωσαν τοῖς νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ἐν γῇ Ἰούδα.

38. Καὶ τὲς τρεῖς νομὲς τὲς προσεθέντας τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς χώρας Σαμαρείας προσεθήτω τῇ Ἰουδαίᾳ πρὸς τὸ λογισθῆναι τὲ γενέσθαι ὑφ' ἕνα, τὲ μὴ ὑπακέσαι ἄλλης ἐξουσίας ἀλλ' ἢ τὲ ἀρχιερέως.

39. Πτολεμαΐδα καὶ τὴν προσκυρέσαν αὐτῇ δέδωκα δόμα τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν προκαθήκουσαν δαπάνην τοῖς ἁγίοις.

40. Κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δεκαπέντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ τῶν λόγων τὲ βασιλέως ἀπὸ τῶν τόπων τῶν ἀνηκόντων.

41. Καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον, ὃ ἐκ ἀπεδίδοσαν οἱ ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τὲ νῦν δώσωσιν εἰς τὰ ἔργα τὲ οἴκε.

42. Καὶ ἐπὶ τούτοις πεντακισχιλίους σίκλες ἀργυρίε, οὓς ἐλάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν τὲ ἁγίου ἀπὸ τὲ λόγου καθ' ἑαυτὸν, καὶ ταῦτα ἀφίεται, διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτεργέσι.

43. Καὶ ὅσοι ἐὰν φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ, ὀφείλοντες βασιλικὰ καὶ ὀφείλων πᾶν πρᾶγμα, ἀπολελύθωσαν, καὶ πάντα ὅσα ἐςὶν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.

V. 31. ἀφειμένη) ἀφειμένη. V. 32. καταςῇ) καταςήσῃ. V. 33. καὶ κληνῶν) καὶ τῶν κληνῶν. V. 34. ἐν πάσῃ τῇ βασ.) ἐν τῇ βασιλείᾳ. V. 37. ἐξ αὐτῶν ἔσωσαν) transpoſita. V. 39. προκαθήκουσαν) προσήκουσαν. V. 41. ἀπεδίδοσαν ἀπὸ) ἀπεδίδοσαν οἱ ἀπὸ. ibid. δώσωσιν εἰς) δώσουσι εἰς. V. 42. ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν) non habet. V. 43. ὀφείλων) ὀφείλοντες.

44. Καὶ τῦ οἰκοδομηθῆναι καὶ τῦ ἐπικαινισθῆναι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τῦ λόγυ τῦ βασιλέως.

οἰκοδομηθῆναι

45. Καὶ τῦ οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὀχυρῶσαι κυκλόθεν, καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τῦ λόγου τῦ βασιλέως, καὶ τῦ οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

ἐπίσευσεν

46. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ λαὸς τὺς λόγους τούτυς, οὐκ ἐπίστευσαν αὐτοῖς, ἐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπεμνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης, ἣν ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔθλιψεν αὐτὺς σφόδρα.

47. Καὶ εὐδόκησαν ἐν Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι αὐτὸς ἐγένετο αὐτοῖς ἀρχηγὸς λόγων εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας.

48. Καὶ συνήγαγεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ παρενέβαλεν ἐξεναντίας Δημητρίυ.

49. Καὶ συνῆψαν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς, καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ Δημητρίυ, καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἴσχυσεν ἐπ' αὐτύς.

50. Καὶ ἐστερέωσε πόλεμον σφόδρα ἕως ἔδυ ὁ ἥλιος, καὶ ἔπεσεν ὁ Δημήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

51. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀλέξανδρος πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτυ πρέσβεις κατὰ τὺς λόγυς τούτυς, λέγων·

τὴν βασιλείαν

52. Ἐπεὶ ἀνέστρεψα εἰς γῆν βασιλείας μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ θρόνυ πατέρων μου, καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ συνέτριψα τὸν Δημήτριον· καὶ ἐπεκράτησα τῆς χώρας ἡμῶν.

53. Καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς, καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ θρόνυ βασιλείας αὐτῦ.

συνστήσομεν

54. Καὶ νῦν στήσωμεν πρὸς * ἑαυτὸς φιλίαν, καὶ νῦν δός μοι τὴν θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα, καὶ ἐπιγαμβρεύσω * αὐτὸν σοι, καὶ δώσω σοι δόματα, καὶ αὐτῇ ἀξιά σου.

55. Καὶ ἀπεκρίθη Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς, λέγων· ἀγαθὴ ἡμέρα, ἐν ᾗ ἀνέστρεψας εἰς γῆν πατέρων σου, καὶ ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτῶν.

56. Καὶ νῦν ποιήσω σοι, ἃ ἔγραψας, ἀλλὰ ἀπάντησον εἰς Πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλήλους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς εἴρηκας.

57. Καὶ ἐξῆλθε Πτολεμαῖος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς καὶ Κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐτῦ, καὶ ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα ἔτες δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστοῦ.

58. Καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξέδοτο αὐτῷ Κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα αὐτῦ, καὶ ἐποίησε τὸν γάμον αὐτῆς ἐν Πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ μεγάλῃ.

59. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ Ἰωνάθαν ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ. Ἰωνάθη

60. Καὶ

V. 45. οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη ἐν) οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη τὰ ἐν. V. 46. ἐπίσευσεν) ἐπίστευσαν. V. 49. ὁ Ἀλέξανδρος) absque articulo. v. 50. πόλεμον) τὸν πόλεμον. V. 52. εἰς τὴν βασιλείαν μου) εἰς γῆν βασιλείας μου. v. 54. συνστήσομεν πρὸς αὐτὸν) νῦν στήσωμεν πρὸς ἑαυτὸς. V. 56. ἀλλὰ) ἀλλ'. v. 57. ἦλθεν) εἰσῆλθον. V. 59. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος) transpolita. ibid. Ἰωνάθῃ) τῷ Ἰωνάθαν.

60. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά, καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτῶν.

61. Καὶ συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ Ἰσραὴλ, ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν κατ' αὐτῷ, καὶ ἐ προσέχεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς.

62. Καὶ προσέταξεν αὐτοῖς ὁ βασι- ἐξέδυσεν λεὺς, καὶ ἐξέδυσαν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια ἐνέδυσεν αὐτῷ, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν, καὶ ἐποίησαν οὕτως.

63. Καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτῷ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῦ· ἐξέλθατε μετ' αὐτῷ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ κηρύξατε τῷ μηδένα κατὰ τῷ ἐντυγχάνειν καὶ' αὐτῷ περὶ μηδενὸς πράγ- σϑ ματος, καὶ μηδεὶς αὐτῷ ἐνοχλείτω περὶ παντὸς λόγου.

64. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἐντυγ- ἐκήρυξεν χάνοντες τὴν δόξαν αὐτῷ καθὼς ἐκή- σινδόνα ρυξαν, καὶ περιβεβλημένον αὐτὸν πορφύραν, καὶ ἔφυγον πάντες.

65. Καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν στρατηγὸν καὶ μεριδάρχην.

66. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ εὐφροσύνης.

67. Καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε Δημήτριος ὁ υἱὸς Δημητρίου ἐκ Κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτῷ.

68. Καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.

69. Καὶ κατέστησε Δημήτριος Ἀπολλώνιον τὸν ὄντα ἐπὶ Κοίλης Συρίας, καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην, καὶ παρενέβαλεν ἐν Ἰαμνείᾳ· καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα, λέγων·

70. Σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ ἐγενήθην εἰς καταγέλωτα καὶ ὀνειδισμὸν διὰ σέ· καὶ διατί σὺ ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς ἐν τοῖς ὄρεσι;

71. Νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ ταῖς δυνάμεσί σου, καταβηθι πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον, καὶ συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ, ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐστι δύναμις τῶν πόλεων.

72. Ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν· καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ πρόσωπον ἡμῶν, ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.

73. Καὶ νῦν ἐ δυνήσῃ ὑποστῆναι τὴν ἵππον καὶ δύναμιν τοιαύτην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου οὐκ ἔστι λίθος ἐδὲ κόχλαξ ἐδὲ τόπος τῷ φυγεῖν. πῷ

74. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν τῶν λόγων Ἀπολλωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ, καὶ ἐπέλεξε δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ συνήντησεν αὐτῷ

v. 61. συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν) ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν. v. 62. προσέταξεν αὐτοῖς) αὐτοῖς abest. ibid. ἐξέδυσεν) ἐξέδυσαν. ib. ἐνέδυσεν) ἐνέδυσαν. v. 63. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. ibid. κατὰ τοῦ σοῦ) κατ' αὐτοῦ. ib. ἐνοχλείτω) παρενοχλείτω. v. 64. ἐκήρυξεν) ἐκήρυξαν. ibid. σινδόνα) πορφύραν. v. 67. ὁ υἱὸς) absque articulo. v. 70. καὶ ὀνειδισμὸν) καὶ εἰς ὀνειδισμὸν. ibid. διατί) addit σὺ. v. 73. ποῦ φυγεῖν.) τῷ φυγεῖν.

αὐτῷ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐτοῦ.

75. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἰόππην, καὶ ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι Φρουρὰ Ἀπολλωνίου ἐν Ἰόππῃ, καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν.

76. Καὶ Φοβηθέντες ἤνοιξαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωνάθαν Ἰόππης.

77. Καὶ ἤκουσεν Ἀπολλώνιος, καὶ παρενέβαλε τριχιλίαν ἵππον καὶ δύναμιν πολλὴν, καὶ ἐπορεύθη εἰς Ἄζωτον ὡς προσῆγεν διοδεύων, καὶ ἅμα προῆγεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν πλῆθος ἵππε αὐτήν καὶ πεποιθέναι ἐπ' αὐτῇ.

78. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς Ἄζωτον, καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτῶ εἰς πόλεμον.

79. Καὶ ἀπέλιπεν Ἀπολλώνιος χι- κρυπλῶς λίαν ἵππον ἐν κρυπλῷ κατόπιθεν αὐτῶν.

80. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι ἔστιν ἔνεδρον κατόπιθεν αὐτῶ, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτῶ τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐξετίναξαν τὰς χίζας εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρωΐθεν ἕως δείλης.

81. Ὁ δὲ λαὸς εἰστήκει καθὼς ἐπέταξεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκοπίασαν οἱ ἵπποι αὐτῶν.

82. Καὶ εἵλκυσε Σίμων τὴν δύναμιν αὐτῶ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν Φάραγγα· ἡ γὰρ ἵππος ἐξελύθη καὶ συνετρί- ἀπ' βησαν ὑπ' αὐτῶ, καὶ ἔφυγαν.

83. Καὶ ἡ ἵππος ἐσκορπίθη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς Ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς Βηθδαγὼν τὸ εἰδωλεῖον αὐτῶ σωθῆναι.

84. Καὶ ἐνεπύρισεν Ἰωνάθαν τὴν Ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὸ ἱερὸν Δαγὼν καὶ τὸ ἱερὸν αὐτῆς καὶ τὲς συμφυγόντας εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισεν ἐν πυρί.

85. Καὶ ἐγένοντο οἱ πεπλωκότες μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυριθεῖσιν εἰς ἄνδρας ὀκτακισχιλίους.

86. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν Ἰωνάθαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἀσκάλωνα, καὶ εἰς ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγάλῃ.

87. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτῶ ἔχοντες σκῦλα πολλά.

88. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τὲς λόγους τούτες, καὶ προσέθετο δοξάσαι τὸν Ἰωνάθαν.

89. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πόρπην χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ δίδοσθαι τοῖς συγ- συνγενεῦ- γενέσι τῶν βασιλέων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ σιν τὴν Ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτε ἠθροίσε δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης,

v. 75. οἱ ἐκ τῆς πόλεως) ἐκ τῆς πόλεως. **v.** 77. προσῆγεν εἰς τὸ π. καὶ διὰ) προῆγεν εἰς τὸ πεδίον, διὰ. ibid. ἐπ' αὐτήν.) ἐπ' αὐτῆ. **v.** 76. κατεδίωξεν) addit ἰωνάθαν. ibid. ὀπίσω αὐτοῦ) posteriore loco deest. **v.** 79. κρυπλῶς) ἐν κρυπλῷ. **v.** 80. δείλης.) ἑσπέρας. **v.** 82. ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγαν.) ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. **v.** 83. αὐτοῦ σωθῆναι) αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. **v.** 84. Δαγὼν καὶ τὸ - - fin.) δαγὼν, καὶ τὲς συμφυγόντας εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρὶ. **v.** 86. εἰς Ἀσκάλωνα) ἐπὶ ἀσκάλωνα. **v.** 87. Ἰωνάθαν) addit εἰς ἱερουσαλὴμ. **v.** 89. συνγενεῦσι) συγγενέσι. CAP. XI. **v.** 1. ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ) ὡς τὴν ἄμμον τὴν περὶ τὸ.

σης, καὶ πλοῖα πολλά· καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθεῖναι αὐτὴν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς Συρίαν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐντολὴ ἦν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συναντᾶν αὐτῷ διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι.

3. Ὡς δὲ εἰσεπορεύετο εἰς τὰς πόλεις ὁ Πτολεμαῖος, ἀπέταξε τὰς δυνάμεις Φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει. Πτολεμαΐδος

4. Ὡς δὲ ἤγγισεν Ἀζώτου, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ ἱερὸν Δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ Ἄζωτον καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς καθηρημένα, καὶ τὰ σώματα ἐῤῥιμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους, οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐποίησαν γὰρ θημωνίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. ἐνεπυρισμένον

5. Καὶ διηγήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνάθαν εἰς τὸ ψογῆσαι αὐτόν· καὶ ἐσίγησεν ὁ βασιλεύς. ψογίσαι

6. Καὶ συνήντησεν Ἰωνάθαν τῷ βασιλεῖ εἰς Ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.

7. Καὶ ἐπορεύθη Ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Ἐλευθέρου, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς παραλίας ἕως Σελευκείας τῆς παραθαλασσίας, καὶ διελογίζετο περὶ Ἀλεξάνδρου λογισμοὺς πονηρούς.

9. Καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς Δημήτριον βασιλέα, λέγων· Δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς διαθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα μου ἣν ἔχει Ἀλέξανδρος, καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πατρός σου. βασιλέα

10. Μεταμεμέλημαι γὰρ δοὺς αὐτῷ τὴν θυγατέρα μου, ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με.

11. Καὶ ἐψόγισεν αὐτὸν χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. ψογίσεν

12. Καὶ ἀφελόμενος αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Δημητρίῳ, καὶ ἠλλοιώθη τὸ πρόσωπον Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐφάνη ἔχθρα αὐτῶν. τὸ πρόσωπον Ἀλέξανδρος

13. Καὶ εἰσῆλθε Πτολεμαῖος εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίης, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου. καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίης non habet

14. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν εἰς Κιλικίαν κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπεστάτουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. εἰς Κιλικίαν ἐν κιλικίᾳ

15. Καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν ἐν πολέμῳ. Καὶ ἐξήγαγε Πτολεμαῖος τὴν δύναμιν, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτροπώσατο αὐτόν. ἐν πολέμῳ πολέμῳ

16. Καὶ ἔφυγεν Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀραβίαν Πτολεμαῖος addit τὴν δύναμιν.

V. 3. Πτολεμαΐδος) ὁ πτολεμαῖος. V. 4. ἐνεπυρισμένον) ἐμπεπυρισμένον. V. 5. ψογίσαι) ψογῆσαι. V. 9. βασιλέα) τὸν βασιλέα. V. 11. ἐψόγισεν) ἐψόγησεν. V. 12. τὸ πρόσωπον Ἀλέξανδρος) τῷ ἀλεξάνδρῳ. ibid. ἔχθρα) ἡ ἔχθρα. V. 13. καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίης) non habet. V. 14. εἰς Κιλικίαν) ἐν κιλικίᾳ. V. 15. ἐν πολέμῳ) πολέμῳ. ibid. Πτολεμαῖος) addit τὴν δύναμιν.

Ἀραβίαν, τῦ σκεπασθῆναι αὐτὸν ἐκεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὑψώθη.

17. Καὶ ἀφεῖλε Ζαβδιὴλ ὁ Ἄραψ τὴν κεφαλὴν Ἀλεξάνδρε, καὶ ἀπέστειλε τῷ Πτολεμαίῳ.

18. Καὶ ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτῦ ἀπώλοντο ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι.

19. Καὶ ἐβασίλευσε Δημήτριος ἔτυς ἑβδόμου καὶ ἑξηκοστῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

20. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνήγαγεν Ἰωνάθαν τὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας, τῦ ἐκπολεμῆσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς. ἐποίηταν

21. Καὶ ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐτῶν ἄνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅτι Ἰωνάθαν περικάθηται τὴν ἄκραν.

22. Καὶ ἀκύσας ὠργίθη, ὡς δὲ ἦκυσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς Πτολεμαίδα, καὶ ἔγραψεν Ἰωνάθαν, τῦ μὴ περικαθῆθαι τῇ ἄκρᾳ, καὶ τῦ ἀπαντῆσαι αὐτὸν αὐτῷ συμμίσγειν εἰς Πτολεμαίδα τὴν ταχίστην.

23. Ὡς δὲ ἤκυσεν Ἰωνάθαν, ἐκέλευσε περικαθῆθαι, καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἱερέων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ κινδύνῳ.

24. Καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Πτολεμαίδα, καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐνετύγχανον κατ' αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τῦ ἔθνους.

26. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ οἱ πρὸ αὐτῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάντων τῶν φίλων αὐτῦ.

27. Καὶ ἔδησεν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε τίμια τοπρότερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φίλων ἡγεῖθαι.

28. Καὶ ἠξίωσεν Ἰωνάθαν τὸν βασιλέα ποιῆσαι τὴν Ἰουδαίαν ἀφορολόγητον καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας, καὶ τὴν Σαμαρεῖτιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ ἐπηγγείλαντο τάλαντα τριακόσια.

29. Καὶ εὐδόκησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγραψε τῷ Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τούτων ἐχούσας τὸν τρόπον τῦτον.

30. Βασιλεὺς Δημήτριος Ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν, καὶ ἔθνει Ἰουδαίων.

31. Τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς, ἣς ἐγράψαμεν Λασθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἀδῆτε. ἴδητε

32. Βασιλεὺς Δημήτριος Λασθένει τῷ πατρὶ χαίρειν.

33. Τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων φίλοις ἡμῶν καὶ συντηρῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δίκαια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς ἐξ αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἑαυτῶν

34. Ἐστά-

v. 18. ὀχυρώμασιν αὐτοῦ) αὐτοῦ deeſt. v. 20. ἐποίησαν) ἐποίησεν. v. 22. περικαθῆθαι) addit τῃ ἄκρᾳ. v. 23. αὐτὸν) ἑαυτὸν. v. 24. καὶ ἐπορεύθη) καὶ abeſt. ibid. ἐναντίον) ἐνώπιον. v. 25. τῶν ἐκ τῦ) τῆς ἐκ τῦ. v. 28. ἐπηγγείλαντο) ἐπηγγείλατο. v. 31. ἴδητε) εἰδῆτε. v. 33. ἑαυτῶν) ἐξ αὐτῶν.

34. Ἐσάκαμεν ἓν αὐτοῖς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ τὲς τρεῖς νομὲς Ἀφαίρεμα, καὶ Λύδδα, καὶ Ῥαθαμεῖν, αἵτινες προσετέθησαν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ πάντα τὰ συγκυροῦντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυσιάζουσιν εἰς Ἱερσόλυμα, ἀντὶ τῶν βασιλικῶν, ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν τοπρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν γενημάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἀκροδρύων.

35. Καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἀπὸ τῦ νῦν τῶν δεκατῶν καὶ τῶν τελῶν τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ τὰς τῦ ἁλὸς λίμνας, καὶ τὲς ἀνήκοντας ἡμῖν στεφάνους, πάντα ἐπαρκῶς περιέμεν αὐτοῖς. ἐπαρκέσομεν

36. Καὶ ἐκ ἀθετηθήσεται ἐδὲν τούτων ἀπὸ τῦ νῦν καὶ ἐπὶ τὸν ἅπαντα χρόνον.

37. Νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τῦ ποιῆσαι τούτων ἀντίγραφον, καὶ δοθήτω Ἰωνάθαν, καὶ τεθήτω ἐν ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ ἐπισήμῳ.

38. Καὶ ἰδὲ Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτῦ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀνθεστήκει, καὶ ἀπέλυσε πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῦ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων, ὧν ἐξενολόγησεν ἀπὸ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἠχθραναν αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ. ἠχθρασαν αὐτῶν

39. Τρύφων δὲ ἦν τῶν παρὰ Ἀλέξανδρε τοπρότερον, καὶ ἰδὲν ὅτι πᾶσαι αἱ δυνάμεις καταγογγύζουσι κατὰ τῦ Δημητρίου, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Εἰμαλκουαὶ τὸν Ἄραβα, ὃς ἔτρεφε τὸν Ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸ τῦ Ἀλεξάνδρου. Σιμαλκουὴ

40. Καὶ προσήδρευεν αὐτῷ, ὅπως παραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ τῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα συνετέλεσε Δημήτριος, καὶ τὴν ἔχθραν, ἣν ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτῦ, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. ἀπήγγειλαν

41. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα, ἵνα ἐκβάλῃ τὲς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὲς ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν· ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἀπέστειλε Δημήτριος πρὸς Ἰωνάθαν, λέγων· ἐ μόνον ταῦτα ποίησω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου, ἀλλ' ἢ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν εὐκαιρίας τύχω.

43. Νῦν οὖν ὀρθῶς ποιήσεις ἀποστείλας μοι ἄνδρας οἳ συμμαχήσουσίν μοι, ἡμῖν ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μϐ.

44. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν ἄνδρας τριχιλίους δυνατὲς ἰσχύϊ αὐτῷ εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἠυφράνθη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. αὐτῶν

45. Καὶ ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς

V. 34. τὰ ὅρια) τάτε ὅρια. ibid. Λύδδα, καὶ Ῥαθαμεῖν προσετ.) λύδδαν καὶ ῥαμαθὲμ, αἵτινες προσετέθησαν. ib. καὶ τῶν ἀκροδρύων.) καὶ ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων. v. 35. ἐπαρκέσομεν) ἐπαρκῶς περιέμεν. v. 36. ἐδὲν τάτων) οὐδὲ ἓν τούτων. ibid. νῦν ἐπὶ τὸν) νῦν καὶ εἰς τὸν. v. 37. ἐπιμελεῖσθε) ἐπιμέλεσθε. ibid. ἐν ὄρει) ἐν τῷ ὄρει. ib. ἐπίτηδείῳ) abeſt. v. 38. οὐθὲν) ἐδὲν. ibid. ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον) ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον. ib. ἠχθρασαν αὐτῶν) ἠχθρανεν αὐτῷ. ib. αἱ ἀπὸ τῶν πατέρων) τῶν πατέρων αὐτῦ. v. 39. κατὰ τῦ Δημητρίε) κατὰ abeſt. ibid. Σιμαλκουὴ) εἰμαλκαὶ. v. 40. ἀπήγγειλαν) ἀπήγγειλεν. v. 42. ἀλλ' ἢ δόξῃ) ἀλλὰ δόξῃ. v. 43. ἀποσ. ἡμῖν.) ἀποστείλας μοι. ibid. μοι,) deeſt. v. 44. ἰσχύϊ αὐτῶν) ἰσχύϊ αὐτῷ. ibid. ἠυφράνθη) εὐφράνθη.

ἄνδρας πόλεως εἰς μέσον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν δώδεκα μυριάδας, καὶ ἠβέλοντο ἀνελεῖν τὸν Βασιλέα.

46. Καὶ ἔφυγεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς διόδους τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο ἐκπολεμεῖν.

47. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Βασιλεὺς τὲς Ἰουδαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα· καὶ διεσπάρησαν ἐν τῇ πόλει πάντες ἅμα· καὶ ἀπέκλειναν ἐν τῇ πόλει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας δέκα.

48. Καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἔλαβοσαν σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἔσωσαν τὸν Βασιλέα.

49. Καὶ ἴδον οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰεβαῖοι τῆς πόλεως ὡς ἠβέλοντο, καὶ ἠθένησαν ταῖς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς τὸν Βασιλέα μετὰ δεήσεως, λέγοντες·

50. Δὸς ἡμῖν δεξιὰς, καὶ παυσάθωσαν οἱ Ἰεβαῖοι πολεμῶντες ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν.

51. Καὶ ἔριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρήνην, καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον τῦ Βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτῦ, καὶ ἐπέτρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά.

52. Καὶ ἐκάθισεν ὁ Βασιλεὺς Δημήτριος ἐπὶ θρόνῳ τῆς Βασιλείας αὐτῦ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ.

53. Καὶ ἐψεύσατο πάντα ὅσα εἶπε, καὶ ἠλλοτριώθη τῷ Ἰωνάθαν, καὶ οὐκ ἀνταπέδωκε τὰς εὐνοίας ἃς ἀνταπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἔθλιψεν αὐτὸν σφόδρα.

54. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε Τρύφων καὶ Ἀντίοχος μετ' αὐτῦ παιδάριον νεώτερον· καὶ ἐβασίλευσε, καὶ ἐπέθετο διάδημα.

55. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις ἃς ἀπεσκοράκισε Δημήτριος, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτροπώθη.

56. Καὶ ἔλαβε Τρύφων τὰ θηρία, καὶ κατεκράτησεν Ἀντιοχείας.

57. Καὶ ἔγραψεν Ἀντίοχος ὁ νεώτερος Ἰωνάθᾳ, λέγων· ἵστημί σοι τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ τῶν τεσσάρων νομῶν, καὶ εἶναί σε τῶν Φίλων τῦ Βασιλέως.

58. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι ἐν πορφύρᾳ, καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν.

59. Καὶ Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ κατέστησε στρατηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος Τύρε ἕως τῶν ὁρίων Αἰγύπτε. τῦ κλίματος

60. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν, καὶ διεπορεύετο πέραν τῦ ποταμῦ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις Συρίας εἰς συμμαχίαν, καὶ ἦλθεν εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως.

61. Καὶ

V. 45. ἄνδρας) εἰς ἀνδρῶν. ibid. μυριάδας) addit ἀνδρῶν. V. 46. ἐκπολεμεῖν.) πολεμεῖν. V. 47. ἐν τῇ πόλει) addit πάντες ἅμα. V. 51. ἔριψαν) ἔρριψαν. V. 52. ὁ βασιλεὺς Δημήτριος) transposita. V. 53. ἠλλοτριώθη) ἠλλοτριάθη. ibid. τὰς εὐνοίας) κατὰ τὰς εὐνοίας. ibid. ἔθλιψεν) ἔθλιβεν. V. 55. ἀπεσκοράκισε) ἀπεσκόρπισε. V. 57. Ἰωνάθᾳ) τῷ ἰωνάθαν. V. 59. ἀπὸ τοῦ κλίματος) ἀπὸ τῆς κλίμακος.

61. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς Γάζαν καὶ ἀπέκλεισαν οἱ ἀπὸ Γάζης, καὶ περιεκάθισε περὶ αὐτὴν, καὶ ἐνεπύρισε τὰ περιπόλια αὐτῆς ἐν πυρὶ, καὶ ἐσκύ-
αὐτάς λευσεν αὐτά·

62. Καὶ ἠξίωσαν οἱ ἀπὸ Γάζης τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς δεξιὰς, καὶ ἔλαβε τὰς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν εἰς ὄμηρα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως Δαμασκοῦ.

63. Καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι παρῆ-
Κήδες σαν οἱ ἄρχοντες Δημητρίου εἰς Κάδης τὴν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι μεταστῆσαι αὐτὸν
τῆς χώ- τῆς χρείας.
ρας

64. Καὶ συνήντησεν αὐτοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ Σίμωνα κατέλιπεν ἐν τῇ χώρᾳ.

ἐν 65. Καὶ παρενέβαλε Σίμων ἐπὶ Βαιθσούρᾳ, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν.

66. Καὶ ἠξίωσαν αὐτὸν τοῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἔθετο ἐπ' αὐτὴν φρουράν.

67. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ τοῦ Γεννησὰρ, καὶ ὤρθρισαν τοπρωὶ εἰς τὸ πεδίον Νασώρ.

68. Καὶ ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον ἐπ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν, αὐτοὶ δὲ ἀπήντησαν ἐξεναντίας.

69. Τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐκ τῶν τόπων ἑαυτῶν, καὶ συνῆψαν πόλεμον· καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ Ἰωνάθα πάντες.

70. Οὐδὲ εἷς κατελείφθη ἀπ' αὐτῶν, πλὴν Ματταθίας ὁ τοῦ Ἀβεσσαλώμου Ἀψα-
καὶ Ἰούδας ὁ τοῦ Χαλφεὶ ἄρχοντες τῆς λώμου
στρατιᾶς τῶν δυνάμεων.

71. Καὶ διέρρηξεν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ προσηύξατο.

72. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς αὐτὸν πολέμῳ, καὶ ἐτροπώσατο αὐτὸν, καὶ ἔφυγον.

73. Καὶ ἴδον οἱ φυγόντες οἱ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίωκον μετ' αὐτοῦ ἕως Κάδης ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ.

74. Καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄνδρας τρισχιλίους· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἰδὼν Ἰωνάθαν ὅτι ὁ καιρὸς αὐτῷ συνεργεῖ, καὶ ἐπέλεξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεῶσαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν.

2. Καὶ πρὸς Σπαρτιάτας, καὶ τό-

v. 61. ἐν πυρὶ) πυρὶ. ibid. αὐτὰς) αὐτά. v. 62. Ἰωνάθαν) τὸν ἰωνάθαν. ibid. τῶν ἀρχόντων) absque articulo. v. 63. Κήδες) κάδης. ibid. τῆς χώρας) τῆς χρείας. v. 65. ἐν Βαιθσούρᾳ) ἐπὶ βαιθσούρᾳ. v. 66. ἐπ' αὐτὴν) ἐπ' αὐτῆ. v. 67. τοῦ Γεννησὰρ) absque articulo. v. 69. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. Ἰωνάθα) ἰωνάθαν. v. 70. Ἀψαλώμου) ἀβεσσαλώμου. ibid. Χαλφεὶ) χαλφί. v. 71. ἐπέθετο) ἐπέθηκε. v. 72. ἐπέστρεψε) ὑπέστρεψε. v. 73. φυγόντες παρ') φεύγοντες οἱ παρ'. CAP. XII. v. 1. ἀνανεῶσαι) ἀνανεώσασθαι.

πρὸς ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς κατὰ ταῦτα.

3. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ εἶπαν· Ἰωνάθαν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς ἀνανεώσασθαι τὴν φιλίαν αὐτοῖς καὶ τὴν συμμαχίαν κατὰ τὸ πρότερον. ἐπορεύθησαν

4. Καὶ ἔδωκαν ἐπιστολὰς αὐτοῖς πρὸς αὐτὲς κατὰ τόπον, ὅπως προπέμψωσιν αὐτὲς εἰς γῆν Ἰούδα μετ' εἰρήνης.

5. Καὶ τοῦτο ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν Ἰωνάθαν τοῖς Σπαρτιάταις.

6. Ἰωνάθαν ἀρχιερεὺς (τὸ ἔθνους) καὶ ἡ γερουσία τὸ ἔθνες, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λοιπὸς δῆμος τῶν Ἰουδαίων Σπαρτιάταις τοῖς ἀδελφοῖς χαίρειν.

7. Ἔτι πρότερον ἐπεστάλησαν ἐπιστολαὶ πρὸς Ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ Δαρείου τοῦ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑπόκειται.

8. Καὶ ἐπεδέξατο Ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλμένον ἐνδόξως, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς, ἐν αἷς διεσαφεῖτο περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας.

9. Καὶ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τέτων ὄντες, παράκλησιν ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν,

10. ἐπειράθημεν ἀποστεῖλαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα, καὶ φιλίαν ἀνανεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν· πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ' ὃ ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς.

11. Ἡμεῖς δὲ ἐν παντὶ καιρῷ ἀδιαλείπτως ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα ὑμῶν, ἐφ' ὧν προσφέρομεν θυσιῶν, καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς, ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημονεύειν ἀδελφῶν.

12. Εὐφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ δόξῃ ὑμῶν.

13. Ἡμᾶς δὲ ἐκύκλωσαν πολλαὶ θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοὶ, καὶ ἐπολέμησαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν.

14. Οὐκ ἠβουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ * φίλοις ἡμῶν ἐν τοῖς πολέμοις τέτοις. τὲς λοιπὲς συμμάχους * φίλους

15. Ἔχομεν γὰρ τὴν ἐξ οὐρανῶν βοήθειαν βοηθοῦσαν ἡμῖν, καὶ ἐρύσθημεν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν.

16. Ἐπελέξαμεν οὖν Νεμήνιον Ἀντιόχε καὶ Ἀντίπατρον Ἰάσωνος, καὶ ἀπεστάλκαμεν πρὸς Ῥωμαίους ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς αὐτὲς φιλίαν καὶ συμμαχίαν τὴν πρότερον. Ἀντιόχε πρότερον

17. Ἐνετειλάμεθα οὖν αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς πορευθῆναι, καὶ ἀσπάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀποδοῦναι ὑμῖν τὰς παρ' ἡμῶν ἐπιστολὰς περὶ τῆς ἀνανεώσεως καὶ τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν.

18. Καὶ νῦν καλῶς ποιήσετε ἀντιφωνήσαντες ἡμῖν πρὸς ταῦτα. ἐποιήσατε

19. Καὶ

V. 2. κατὰ ταῦτα.) κατὰ τὰ αὐτά. V. 3. ἐπορεύθησαν εἰς τὸ) εἰσῆλθον εἰς τὸ. ibid. εἶπαν·) εἶπον. ib. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. V. 5. ἀντίγραφον) τὸ ἀντίγραφον. V. 6. τὸ ἔθνους καὶ ἡ γερουσία) transposita. V. 7. ἐπεστάλησαν) ἀπεστάλησαν. V. 10. πρὸς ἡμᾶς) πρὸς ὑμᾶς. V. 11. ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς) ἔντε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοιπᾶς. V. 14. Οὐκ ἠβούλ.) καὶ οὐκ ἠβουλόμεθα. ibid. τὲς λοιπὲς συμμάχους καὶ φίλους) τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις. V. 15. ἐξ οὐρανῶν) ἐξ οὐρανοῦ. ibid. ἐρύσθημεν) ἐῤῥύσθημεν. V. 16. Ἀντιμάχου) ἀντιόχου. ibid. πρότερον) προτέραν. V. 18. ἐποιήσατε) ποιήσετε. ibid. ἀντιφωνήσαντες) ἀντιφωνήσοντες.

ἀπέστειλαν

19. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστειλεν.

Ὀνειάρης

20. Ὀνίᾳ· Ἄρειος βασιλεὺς Σπαρτιατῶν Ὀνίᾳ ἱερεῖ μεγάλῳ * χαίρειν.

*χαίρων

21. Εὑρέθη ἐν γραφῇ περί τε τῶν Σπαρτιατῶν καὶ Ἰουδαίων, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ γένους Ἀβραάμ.

22. Καὶ νῦν ἀφ' ὧν ἔγνωμεν ταῦτα, καλῶς ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης ὑμῶν.

23. Καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν, τὰ κτήνη ὑμῶν καὶ ἡ ὕπαρξις ὑμῶν ἡμῖν ἐστι, καὶ τὰ ἡμῶν ὑμῖν ἐστιν· ἐντελλόμεθα οὖν ὅπως ἀπαγγείλωσιν ὑμῖν κατὰ τὰ αὐτὰ ταῦτα.

24. Καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες Δημητρίᾳ μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ τοπρότερον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν.

25. Καὶ ἀπῆρεν ἐξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς εἰς τὴν Ἀμαθῖτιν χώραν· οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀνοχὴν τοῦ ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

26. Καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς αὐτοῦ τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅτι οὕτως τάσσονται ἐπιπεσεῖν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα.

27. Ὡς δὲ ἔδυ ὁ ἥλιος, ἐπέταξεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ' αὐτοῦ γρηγορεῖν καὶ εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅπλοις, καὶ ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, καὶ ἐξέβαλε προφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς.

28. Καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι, ὅτι ἡτοίμασαι Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἔπηξαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἀνέκαυσαν πυρὰς τὴν καρδίαν ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν.

29. Καὶ ἀνεχώρησαν· Ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ἕως πρωΐ· ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα καιόμενα.

30. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ * οὐ κατέλαβεν αὐτοὺς, διέβησαν γὰρ τὸν Ἐλεύθερον ποταμόν. κατεδίωξαν

*οὐκ ἐκατέλαβεν

31. Καὶ ἐξέκλινεν Ἰωνάθαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς καλουμένους Ζαβαδαίους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.

32. Καὶ ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς Δαμασκὸν, καὶ διώδευσεν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ.

33. Καὶ Σίμων ἐξῆλθε, καὶ διώδευσεν ἕως Ἀσκάλωνος, καὶ τῶν πλησίων τὰ ὀχυρώματων, καὶ ἐξέκλινεν εἰς Ἰόππην, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. τὰ ὀχυρώματα

34. Ἤκουσε γὰρ ὅτι βέλονται τὸ ὀχύρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ Δημητρίου, καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν, ὅπως φυλάσσωσιν αὐτήν.

35. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐξεκλησίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐβουλεύσατο μετ' αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυρώματα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ,

36. καὶ

V. 19. ἀπέστειλαν) ἂν ἀπέστειλεν. V. 20. Ὀνειάρης) ὀνιαρὴς. ibid. χαίρων) χαίρειν. V. 21. ἀδελφοί εἰσι) transpoſita. V. 23. κατὰ τὰ αὐτά.) κατὰ ταῦτα. V. 25. τοῦ ἐμβατεῦσαι) τοῦ abeſt. v. 26. αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν) αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν. ibid. οὕτως) οὕτω. V. 27. ἑτοιμάζεσθαι) præfigit καὶ. V. 28. τὴν καρδίαν) τῇ καρδίᾳ. V. 30. κατεδίωξαν ὀπίσω) κατεδίωξεν ἰωνάθαν ὀπίσω. ibid. οὐκ ἐκατέλαβεν) οὐ κατέλαβεν. V. 31. Ζαβαδαίους) ζαβεδαίους. V. 33. τὰ πλ. ὀχυρώματα) τῶν πλησίων ὀχυρωμάτων.

36. καὶ προσυψῶσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ διαχωρίσαι αὐτὴν τῆς πόλεως, ἵνα ᾖ αὕτη κατὰ μόνας, ὅπως μήτε ἀγοράζωσι μήτε πωλῶσι.

37. Καὶ συνήχθησαν τῇ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἤγγισε τῷ τείχους τῷ χειμάρρῳ τῷ ἐξ ἀπηλιώτου, καὶ ἐπεσκεύασαν τὸ καλούμενον Καφεναθά.

ἔπεσεν ἐπεσκεύασεν

38. Καὶ Σίμων ᾠκοδόμησε τὴν Ἀδιδὰ ἐν τῇ Σεφήλα, καὶ ὠχύρωσεν θύρας καὶ μοχλούς.

39. Καὶ ἐζήτησε Τρύφων βασιλεῦσαι τῆς Ἀσίας, καὶ περιθέσθαι τὸ διάδημα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρας ἐπὶ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα.

40. Καὶ ηὐλαβήθη μή ποτε οὐκ ἐάσῃ αὐτὸν Ἰωνάθαν, καὶ μή ποτε πολεμήσῃ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν τοῦ ἀποκτεῖναι· καὶ ἀπάρας ἦλθεν εἰς Βεθσάν.

41. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐπιλελεγμένοις εἰς παράταξιν, καὶ ἦλθεν εἰς Βεθσάν.

42. Καὶ εἶδε Τρύφων ὅτι πάρεσιν Ἰωνάθαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ηὐλαβήθη.

43. Καὶ ἐπεδέξατο αὐτὸν ἐνδόξως, καὶ συνέτησεν αὐτὸν πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα, καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ ὑπακούειν αὐτῷ ὡς ἑαυτῷ.

44. Καὶ εἶπε τῷ Ἰωνάθαν· ἱνατὶ ἔκοψας πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πολέμου μὴ ἐνεστηκότος ἡμῖν;

45. Καὶ νῦν ἀπόστειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, ἐπίλεξον δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους, οἵτινες ἔσονταί μετὰ σοῦ, καὶ δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς δυνάμεις τὰς λοιπὰς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ τῶν χρειῶν, καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσομαι· τούτου γὰρ χάριν πάρειμι. πολλὰς

46. Καὶ ἐμπιστεύσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ ἐξαπέστειλε τὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς γῆν Ἰούδα.

47. Κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας τριχιλίους, ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ. ὡς

48. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς Πτολεμαΐδα, ἀπέκλεισαν οἱ Πτολεμαῖται τὰς πύλας, καὶ συνέλαβον αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς συνελθόντας μετ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ.

49. Καὶ ἀπέστειλε Τρύφων δυνάμεις καὶ ἵππον εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐν τὸ πεδίον τὸ μέγα, τοῦ ἀπολέσαι πάντας τοὺς παρὰ Ἰωνάθου.

50. Καὶ ἐπέγνωσαν, ὅτι συνελήφθη Ἰωνάθαν, καὶ ἀπόλωλε, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,

v. 36. διαχωρίσαι) διαχωρίζειν. v. 37. οἰκοδομεῖν καὶ ἔπεσεν) οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἤγγισε. ibid. ἐπεσκεύασεν) ἐπεσκεύασαν. ib. Καφεναθά.) χαφεναθά. v. 39. χεῖρας) χεῖρα. v. 40. ηὐλαβήθη) ἐφοβήθη. ibid. αὐτὸν τοῦ ἀποκτεῖναι·) τὸν ἰωνάθαν τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸν. ib. Βεθσάν.) βαιθσάν, passim. v. 42. πάρεσιν) addit ἰωνάθαν. ibid. ηὐλαβήθη) εὐλαβήθη. v. 43. τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ) posteriore loco deest. v. 45. ἐπίλεξον) ἐπίλεξαι. ibid. ποιλὰς) λοιπὰς. v. 47. ὡς) ὧν. v. 48. Πτολεμαῖται) πτολεμαεῖς. ibid. συνελθόντας) εἰσελθόντας. v. 49. εἰς Γαλιλ. εἰς τὸ π.) εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὸ πεδίον. ibid. Ἰωνάθου.) ἰωνάθαν. v. 50. συνελήφθη) addit ἰωνάθαν.

τῆ, καὶ παρεκάλεσαν ἑαυτὲς, καὶ
συνεξρεμ ἐπορεύοντο συνεξραμμένοι ἕτοιμοι εἰς πό-
μένοι λεμον.

51. Καὶ ἴδον οἱ διώκοντες ὅτι περὶ ψυχῆς αὐτοῖς ἐσί· καὶ ἐπέξρεψαν.

52. Καὶ ἦλθον πάντες μετ' εἰρήνης εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ ἐπένθησαν τὸν Ἰωνάθαν καὶ τὲς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπένθησαν πᾶς Ἰσραὴλ πένθος μέγα.

53. Καὶ ἐζήτησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐκτρίψαι αὐτές· εἶπαν γάρ· ἐκ ἔχεσιν ἄνδρα ἄρχοντα καὶ βοηθοῦντα· νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐ-
ἐξαρῶμεν τὲς, καὶ ἐξάρωμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἤκουσε Σίμων, ὅτι συνήγαγε Τρύφων δύναμιν πολλὴν τῆ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα τῆ ἐκτρίψαι αὐτήν.

2. Καὶ εἶδε τὸν λαὸν ὅτι ἐσὶν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἠθροισε τὸν λαὸν,

3. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς, καὶ
εἶπον εἶπεν αὐτοῖς· αὐτοὶ οἴδατε ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μὲ καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρός μὲ ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τὲς πολέμους καὶ τὰς ξενοχωρίας ἃς εἴδομεν.

4. Τέτε χάριν ἀπώλοντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τῆ Ἰσραὴλ, καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος.

5. Καὶ νῦν μή μοι γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ καιρῷ θλίψεως· ἐ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν ἀδελφῶν μου.

6. Πλὴν ἐκδικήσω περὶ τῆ ἔθνους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ἡμῶν, ὅτι συνήχθησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρίψαι ἡμᾶς ἔχθρας χάριν.

7. Καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα τῆ λαῆ ἅμα τῷ ἀκέσαι τῶν λόγων τούτων· αὐτῆ

8. καὶ ἀπεκρίθησαν Φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· σὺ εἶ ἡμῶν ἡγέμενος ἀντὶ Ἰούδα καὶ Ἰωνάθε τῆ ἀδελφῆ σε. Ἰώδε

9. Πολέμησον τὸν πόλεμον ἡμῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ἡμῖν ποιήσομεν.

10. Καὶ συνήγαγε πάντας τὲς ἄνδρας τὲς πολεμισὰς, καὶ ἐτάχυνε τῆ τελέσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν κυκλόθεν.

11. Καὶ ἀπέσειλεν Ἰωνάθαν τὸν τῆ Ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτῆ δύναμιν ἱκα- Ἀψα-
νὴν εἰς Ἰόππην, καὶ ἐξέβαλε τὲς ἐν λώμε
αὐτῇ ὄντας, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ.

12. Καὶ ἀπῆρε Τρύφων ἀπὸ Πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς εἰσελθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ Ἰωνάθαν μετ' αὐτῆ ἐν Φυλακῇ.

13. Σίμων δὲ παρενέβαλεν ἐν Ἀδίδοις κατὰ πρόσωπον τῆ πεδίου.

14. Καὶ

V. 50. συνεξρεμμένοι) συνεξραμμένοι. V. 52. ἐπένθησαν Ἰσρ.) ἐπένθησε πᾶς ἰσραὴλ. V. 53. ἄνδρα ἄρχοντα) ἄρχοντα. ibid. ἐξαρεμεν) ἐξάρωμεν. CAP. XIII. v. 1. τῆ ἐκτρίψαι) καὶ ἐκτρίψαι. V. 2. ἔκφοβος) ἔμφοβος. V. 3. εἶπον) εἶπεν. ibid καὶ οἶκος) καὶ ὁ οἶκος. ib. ξενοχωρίας) addit ἃς εἴδομεν. V. 7. ἀνεζωπύρησε) ἀνεζωπύρησε. ibid. λαῆ αὐτοῦ ἀκέσαι) λαοῦ ἅμα τῷ ἀκέσαι. V. 8. Ἰούδου καὶ Ἰωνάθου) ἰούδα καὶ ἰωνάθαν. V. 9. ἐὰν) ἂν. V. 11. Ἀψαλώμου) ἀβεσσαλώμου. ibid. ἐν αὐτῇ ὄντας) transposita. V. 13. Ἀδίδοις) ἀδιδά.

14. Καὶ ἐπέγνω Τρύφων ὅτι ἀνέστη Σίμων ἀντὶ Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ὅτι συναάπλειν αὐτῷ μέλλει εἰς πόλεμον, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, λέγων·

15. Περὶ ἀργυρίου οὗ ὤφειλεν Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός σου εἰς τὸ βασιλικὸν, δι' ἃς εἶχε χρείας, συνέχομεν αὐτόν.

16. Καὶ νῦν ἀπόστειλον ἀργυρίου ἑκατὸν τάλαντα καὶ δύο τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὅμηρα, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀποστατήσῃ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν.

17. Καὶ ἔγνω Σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐτὸν, καὶ πέμπει τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παιδάρια, καὶ μήποτε ἐχθραν ἄρῃ μεγάλην πρὸς τὸν λαὸν,

λέγοντες 18. λέγων· ὅτι οὐκ ἀπέστειλα αὐτῷ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παιδάρια, ἀπώλετο.

19. Καὶ ἀπέστειλε τὰ παιδάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διεψεύσατο, καὶ οὐκ ἀφῆκε τὸν Ἰωνάθαν.

20. Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθε Τρύφων τοῦ ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐκλῖψαι αὐτὴν, καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς Ἄδωρα· καὶ Σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἀντιπαρῆγεν αὐτῷ εἰς πάντα τόπον οὗ ἂν ἐπορεύετο.

πόλιν

21. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ἀπέστειλον πρὸς Τρύφωνα πρεσβευτὰς καὶ καλασπεύδοντας αὐτὸν

αὐτὸν δοντας αὐτὸν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὲς διὰ τῆς ἐρήμου, καὶ ἀποστεῖλαι αὐτοῖς τροφάς.

22. Καὶ ἡτοίμασε Τρύφων πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ ἐλθεῖν· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ ἐκ ἦλθε διὰ τὴν χιόνα· καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλααδίτιν.

23. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ Βασκαμᾷ, ἀπέκτεινε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ· τῆς

24. Καὶ ἐπέστρεψε Τρύφων καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀπέστειλε Σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔθαψεν αὐτὰ ἐν Μωδεείμ πόλει τῶν αὐτὸν πατέρων αὐτοῦ.

26. Καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς.

27. Καὶ ᾠκοδόμησε Σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξυστῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν.

28. Καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσσαρσιν ἀδελφοῖς.

29. Καὶ ταύταις ἐποίησε μηχανήματα περιθεὶς στύλους μεγάλους, καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς στύλοις πανοπλίας εἰς ὄνομα αἰώνιον, καὶ παρὰ ταῖς πανοπλίαις

τέσσαρσιν

V. 14. Ἰωνάθου) ἰωνάθαν. ibid. εἰς πόλεμον) πόλεμον. V. 15. ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφὸς. V. 16. ἑκατὸν τάλαντα) transpoſita. V. 17. καὶ μήποτε) καὶ deeſt. V. 18. λέγοντες.) λέγων. ibid. ἀπώλετο) καὶ ἀπώλετο. V. 20. εἰς τὴν πόλιν) εἰς τὴν χώραν. ibid. ἃ ἐπορ.) ἃ ἂν ἐπορεύετο. V. 21. ἀπέστειλον πρεσβ. καὶ καλοσπ.) ἀπέστειλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς καὶ καλασπεύδοντας. ibid. πρὸς αὐτὸν) πρὸς αὐτοὺς. V. 22. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκ. ἦν) ἐν τῇ νυκτῇ ἐκείνῃ. καὶ ἦν. V. 23. τῆς Βασκαμᾶ) τῇ βασκαμᾷ. V. 25. ἔθαψεν αὐτὸν ἐν Μωδεείμ) ἔθαψεν αὐτὰ ἐν μωδεὶν. V. 27. ξυστῷ) ξεστῷ. ibid. ὄπισθεν) ἔμπροσθεν. V. 28. ἔστησεν ἑπτὰ) ἔστησεν ἐπ' αὐτά. ibid. καὶ τέσσαρσιν) καὶ τοῖς τέσσαρσιν.

πλίαις πλοία ἐπιγλυμμένα εἰς τὸ θεωρεῖσθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλεόντων τὴν θάλασσαν.

30. Οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν Μωδεὶμ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

31. Ὁ δὲ Τρύφων ἐπορεύετο δόλῳ μετὰ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τοῦ νεωτέρου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν,

32. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ τῆς γῆς.

τὸ ὀχύρωμα

33. Καὶ ᾠκοδόμησε Σίμων τὰ ὀχυρώματα τῆς Ἰουδαίας, καὶ περιετείχισε πύργους ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις (καὶ πύργοις) καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς, καὶ ἔθετο βρώματα τοῖς ὀχυρώμασι.

34. Καὶ ἐπελέξατο Σίμων ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα τοῦ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ, ὅτι πᾶσαι αἱ πράξεις Τρύφωνος ἦσαν ἁρπάσαι ἅρπαγαί.

35. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ Δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην.

36. Βασιλεὺς Δημήτριος Σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασιλέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν.

37. Τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν, καὶ τὴν βαΐνην, ἣν ἀπεστείλατε, κεκομίσμεθα, καὶ ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην, καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφεῖναι ὑμῖν ἀφέσεις. Βαΐν

38. Καὶ ὅσα ἐστήσαμεν πρὸς ὑμᾶς ἔστηκε, καὶ τὰ ὀχυρώματα, ἃ ᾠκοδομήσατε, ὑπαρχέτω ὑμῖν.

39. Ἀφίεμεν δὲ ὑμῖν ἀγνοήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ τὸν στέφανον, ὃν ὠφείλετε, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐτελωνεῖτο ἐν Ἱερουσαλὴμ, μηκέτι τελωνείσθω.

40. Καὶ εἴ τινες ἐπιλήδειοι ὑμῶν γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς, ἐγγραφέσθωσαν, καὶ γινέσθω ἀναμέσον ἡμῶν εἰρήνη.

41. Ἔτους ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἦρθη ὁ ζυγὸς τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς Ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ συναλλάγμασιν, Ἔτους πρώτου ἐπὶ Σίμωνος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγουμένου Ἰουδαίων.

43. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παρενέβαλε Σίμων ἐπὶ Γάζαν, καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν παρεμβολαῖς, καὶ ἐποίησεν ἑλεπόλεις, καὶ προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον ἕνα, καὶ κατελάβετο.

44. Καὶ ἐξήλοντο οἱ ἐν τῇ ἑλεπόλει πόλει εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐγένετο κίνημα μέγα ἐν τῇ πόλει.

45. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ πόλει σὺν

v. 30. Μωδεὶμ) μωδεῖν. v. 32. τὸ διάδημα) absque articulo. v. 33. τὸ ὀχύρωμα) τὰ ὀχυρώματα. ibid. (καὶ πύργοις) abeſt. ib. τοῖς ὀχυρώμασι.) ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. v. 34. ἐπελέξατο) ἐπέλεξε. ibid. ἁρπάσαι.) ἁρπαγαί. v. 37. τὴν Βαΐν) τὴν βαΐνην. ibid. ἀφεῖναι) ἀφιέναι. v. 38. ἐστήσαμεν) ἐστήκαμεν. ibid. ᾠκοδομήσατε) ᾠκοδομήκατε. v. 39. Ἀφίεμεν δὲ ὑμῖν) ὑμῖν abeſt. v. 41. ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ) ἑβδομηκοστῷ καὶ ἑκατοστοῦ. v. 43. παρενέβαλε) addit σίμων. ibid. ἐποίησεν) addit ἑλεπόλεις. v. 44. πόλει) ἑλεπόλει.

ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις ἐπὶ τὸ τεῖχος διερρηχότες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ ἀξιοῦντες Σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι.

ἢ μὴν 46. Καὶ εἶπαν· μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρίας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου.

47. Καὶ συνελύθη αὐτοῖς Σίμων, καὶ οὐκ ἐπολέμησεν αὐτούς· καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας, ἐν αἷς ἦν τὰ εἴδωλα, καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν.

48. Καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐτῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ ἄνδρας οἵ τινες τὸν νόμον ποιοῦσι, καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν.

49. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν, καὶ ἐπείνασαν σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῷ λιμῷ.

50. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Σίμωνα δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν ἀπὸ τῶν μιασμάτων.

51. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ Ἰσραήλ.

52. Καὶ ἔστησε κατ' ἐνιαυτὸν τοῦ ἄγειν τὴν ἡμέραν ταύτην μετ' εὐφροσύνης.

53. Καὶ προσωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν ἄκραν, καὶ ᾤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ.

54. Καὶ ἴδε Σίμον τὸν Ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἐστὶ, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν δυνάμεων πασῶν, καὶ ᾤκει ἐν Γαζάροις.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ, καὶ ἑβδομηκοστῷ, καὶ ἑκατοστῷ συνήγαγε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Μηδίαν, τοῦ ἐπισπᾶσθαι βοήθειαν ἑαυτῷ, ὅπως πολεμήσῃ τὸν Τρύφωνα.

2. Καὶ ἤκουσεν Ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίδος καὶ Μηδίας, ὅτι ἦλθε Δημήτριος εἰς τὰ ὅρια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.

3. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν Δημητρίου, καὶ συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς Ἀρσάκην, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν Φυλακῇ.

4. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς ἡμέρας Σίμωνος, καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

5. Καὶ

v. 46. εἶπαν· μὴ ἢ μὴν χρ.) εἶπον. καὶ μὴ ἡμῖν χρήσῃ. **v. 47.** αὐτοῖς Σίμων) transpoſita. **v. 48.** ἐν αὐτῇ ἄνδρας) ἐκεῖ ἄνδρας. **v. 49.** ἐκπορεύεσθαι) addit καὶ εἰσπορεύεσθαι. **v. 52.** ἡμέραν ταύτην) adjicit μετ' εὐφροσύνης. **v. 54.** τὸν υἱὸν) absque articulo. CAP. XIV. **v. 1.** Μηδίαν, τοῦ ἐπισπᾶσθαι) μηδείαν τοῦ ἐπισπάσασθαι. ibid. ἑαυτῷ) αὐτῷ. **v. 2.** Περσίδος καὶ Μηδίας) ἧς περσίδος, καὶ μιδείας. **v. 4.** ἡ γῆ πάσας) ἡ γῆ ἴδια πάσας.

5. Καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ ἔλαβε τὴν Ἰόππην εἰς λιμένα, καὶ ἐποίησεν εἴσοδον ταῖς νήσοις τῆς Θαλάσσης.

6. Καὶ ἐπλάτυνε τὰ ὅρια τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἐκράτησε τῆς χώρας.

7. Καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἐκυρίευσε Γαζαρῶν καὶ Βεθσούρων καὶ τῆς ἄκρας· καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκαθαρσίας ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντικείμενος αὐτῷ.

8. Καὶ ἦσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐτῶν μετ' εἰρήνης, καὶ ἡ γῆ ἐδίδε τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων τὸν καρπὸν αὐτῶν.

9. Πρεσβύτεροι ἐν ταῖς πλατείαις ἐκάθηντο, πάντες περὶ ἀγαθῶν ἐκοινολόγει, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο δόξας καὶ στολὰς πολέμε.

10. Ταῖς πόλεσιν ἐχορήγησε βρώματα, καὶ ἔταξεν αὐτὰς ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως, ἕως ὅτε ὠνομάσθη τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ ἕως ἄκρου τῆς γῆς.

11. Ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠυφράνθη Ἰσραὴλ εὐφροσύνην μεγάλην.

12. Καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὴν συκῆν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς.

13. Καὶ ἐξέλειπε πολεμῶν αὐτὲς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.

14. Καὶ ἐστήρισε πάντας τὲς ταπεινὲς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· τὸν νόμον ἐξεζήτησε, καὶ ἐξῆρε πάντα ἄνομον καὶ πονηρόν.

15. Τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ ἐπλήθυνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων.

16. Καὶ ἠκάθη ἐν Ῥώμῃ, ὅτι ἀπέθανεν Ἰωνάθαν, καὶ ἕως Σπάρτης, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ἤκουσεν

17. Ὡς δὲ ἤκουσαν, ὅτι Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ' αὐτοῦ ἀρχιερεὺς, καὶ ἐπικρατεῖ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ·

18. Καὶ ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν, ἣν ἔστησαν πρὸς Ἰούδαν καὶ Ἰωνάθαν τὲς ἀδελφὲς αὐτοῦ.

19. Καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπιον ἐκκλησίας ἐν Ἱερουσαλήμ.

20. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστειλαν οἱ Σπαρτιάται· Σπαρτιατῶν ἄρχοντες καὶ ἡ πόλις Σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοιπῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν.

21. Οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν δῆμον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δόξης ὑμῶν καὶ τιμῆς, καὶ ἠυφράνθημεν ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν.

22. Καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐτῶν εἰρημένα ἐν ταῖς βουλαῖς τοῦ δήμου ἔτως· Νουμήνιος Ἀντιόχου καὶ Ἀντίπατρος Ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰουδαίων ἦλθοσαν ἀναγραψάμενοι

v. 7. Βεθσούρων) βαιθσούρων. v. 8. γενήματα) γεννήματα. v. 9. ἐκοινολόγουν) ἐκοινολογοῦντο. v. 10. ἄκρου γῆς) ἄκρου τῆς γῆς. v. 11. ἠυφράνθη) εὐφράνθη. v. 13. ἐξέλειπε πολεμῶν) ἐξέλιπεν ὁ πολεμῶν. ibid. βασιλεῖς αὐτῶν) αὐτῶν deest. ἤκουσεν ἐν) ἠκούσθη ἐν. v. 18. Καὶ ἔγραψαν) καὶ abest. v. 19. ἐκκλησίας) τῆς ἐκκλησίας. v. 21. ἠυφράνθημεν) εὐφράνθημεν. v. 22. ἀναγραψάμενοι) ἀνεγράψαμεν.

πρὸς ἡμᾶς ἀνανεέμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς Φιλίαν.

23. Καὶ ἤρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι τὰς ἄνδρας ἐνδόξως, καὶ θεῖναι τὸ ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν τοῖς τῷ δήμῳ ἀποδεδειγμένοις τοῖς δήμου βιβλίοις τοῦ μνημόσυνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν Σπαρτιατῶν· τὸ δὲ ἀντίγραφον τούτων ἐγράψαν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ.

24. Μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σίμων τὸν Νουμήνιον εἰς Ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυσῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων ὁλκὴν εἰς τὸ στῆσαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν.

25. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων, εἶπαν· Τίνα χάριν ἀποδώσωμεν Σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ;

26. Ἐστήριτε γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν τοὺς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν αὐτῷ ἐλευθερίαν, καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλῃ ἐν ὄρει Σιών. καὶ ἐγέγραψεν

27. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γραφῆς Ὀκτωκαιδεκάτῃ Ἐλὲλ, ἔτους δευτέρου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τοῦτο τρίτον ἔτος ἐπὶ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως,

28. ἐν Σαραμὲλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης τῶν ἱερέων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνώρισεν ἡμῖν.

29. Ἐπεὶ πολλάκις ἐγενήθησαν πόλεμοι ἐν τῇ χώρᾳ, Σίμων δὲ ὁ υἱὸς Ματτα θίου ὁ υἱὸς τῶν υἱῶν Ἰωαρὶβ δύο, καὶ Ἰωαρὶβ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔδωκαν ἑαυτοὺς τῷ κινδύνῳ, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναντίοις τοῦ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐτῶν καὶ ὁ νόμος, καὶ δόξῃ μεγάλῃ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος αὐτῶν.

30. Καὶ ἠθροισεν Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς ἀρχιερεὺς, ἐγένη καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31. Καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τοῦ ἐκλεῖψαι (εἰς) τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἐκλεῖναι τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν.

32. Τότε ἀνέστη Σίμων, καὶ ἐπολέμησε περὶ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ ἐδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτοῦ, καὶ ὡπλοδότησε τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὀψώνια·

33. Καὶ ὠχύρωσε τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας καὶ τὴν Βεθσούραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας, ὅ ἦν τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων τοπρότερον, καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρας Ἰουδαίους·

34. Καὶ Ἰόππην ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν Γάζαραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἀζώτου, ἐν ᾗ ᾤκησαν οἱ πολέμιοι τοπρότερον ἐκεῖ, καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ Ἰουδαίους, καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν

v. 23. τῷ δήμῳ βιβλίοις τοῦ μνημ. ἔχειν) τοῦ δήμου βιβλίοις τοῦ ἔχειν μνημόσυνον. ibid. ἐγράψαν) ἐγράψαμεν. v. 24. ὁλκὴν) ὁλκῆς. v. 25. εἶπαν·) εἶπον. ibid. ἀποδώσωμεν) ἀποδώσομεν. v. 26. κατέγραψεν) κατέγραψαν. ibid. στήλῃ) στήλαις. v. 27. δευτέρου) addit καὶ. ibid. τοῦ ἀρχιερέως) absque articulo. v. 28. τῶν ἱερέων) absque articulo. v. 29. Ἰωαρὶβ δύο, καὶ) ἰωαρὶβ, καὶ. ibid. ἔδωκαν ἑαυτοὺς) ἔδωκαν ἑαυτοὺς. v. 30. ἐγένη) ἐγενήθη. v. 31. (εἰς) deest. ibid. τὰς χεῖρας) absque articulo. v. 33. Βεθσούραν) βαιθσούραν. v. 34. Γάζαραν) γάζαρα. ibid. ᾤκησαν) ᾤκουν.

τῇ *ἐπανορθώσει

† πίστιν

ἄκρας

κατῴκησεν

ἠκούθη *προσαγορεύονται

ἦν πρὸς τὴν τούτων * ἐπανόρθωσιν ἔθετο ἐν αὐτοῖς.

35. Καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὴν † πρᾶξιν τοῦ Σίμωνος, καὶ τὴν δόξαν ἣν ἐβουλεύσαλο ποιῆσαι τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγέμενον αὐτῶν καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ πεποιηκέναι αὐτὸν ταῦτα πάντα, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν πίστιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἐξεζήτησε παντὶ τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ.

36. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐωδώθη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, τοῦ ἐξαρθῆναι τὰ ἔθνη ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Δαυὶδ τοὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ, οἳ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἄκραν, ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο, καὶ ἐμίαινον κύκλῳ τῶν ἁγίων, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην ἐν τῇ ἁγνείᾳ.

37. Καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ ἄνδρας Ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως, καὶ ὕψωσε τὰ τείχη Ἱερουσαλήμ.

38. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δημήτριος ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην κατὰ ταῦτα,

39. καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν Φίλων αὐτοῦ, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξῃ μεγάλῃ.

40. ἤκουσε γὰρ ὅτι * προσηγόρευνται Ἰουδαῖοι ὑπὸ Ῥωμαίων Φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς πρεσβευταῖς Σίμωνος ἐνδόξως.

41. Καὶ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς εὐδόκησαν τοῦ εἶναι αὐτῶν Σίμωνα ἡγέμενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἕως τοῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστόν·

42. Καὶ τοῦ εἶναι ἐπ' αὐτῶν στρατηγὸν, καὶ ὅπως μέλοι αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθιστάναι αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων· μέλη δι' αὐτοῦ

43. Καὶ ὅπος μέλοι αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ ὅπως ἀκέηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὅπως γράφωνται ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ ὅπως περιβάλληται πορφύραν καὶ χρυσοφορεῖ. μέλη

44. Καὶ οὐκ ἔξεστιν οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντειπεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ῥηθησομένοις, καὶ ἐπισυστρέψαι συστροφὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτοῦ, καὶ περιβαλέσθαι πορφύραν καὶ ἐμπορπᾶσθαι πόρπην χρυσῆν·

45. Ὃς δ' ἂν παρὰ ταῦτα ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων, ἔνοχος ἔσαι.

46. Καὶ εὐδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θέσθαι Σίμωνι καὶ ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.

47. Καὶ ἐπεδέξατο Σίμων καὶ εὐδόκησεν

V. 34. πρὸς τῇ τάτων ἐπανορθώσει) ἦν πρὸς τὴν τούτων ἐπανόρθωσιν. V. 35. τὴν πίστιν) τὴν πρᾶξιν. ibid. διὰ τὸ πεπ. αὐτὸν ταῦτα πάντα) διὰ τὸ αὐτὸν πεποικέναι πάντα ταῦτα. ib. ἐξεζήτησε) ἐζήτησε. V. 36. εὐωδώθη) εὐοδώθη. ibid. ἄκρας) ἄκραν. ib. ἐποίησαν) ἐποίουν. V. 37. κατῴκησεν) κατῴκισεν. V. 40. ἠκούθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται Ἰεδαῖοι) ἤκουσε γὰρ ὅτι προσηγόρευνται οἱ Ἰεδαῖοι. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. V. 41. Καὶ ὅτι οἱ Ἰεδ. καὶ οἱ ἱερεῖς εὐδόκησαν τοῦ εἶναι αὐτῶν Σίμωνα) καὶ ὅτι εὐδόκησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τὲ εἶναι σίμωνα. V. 42. μέλῃ) μέλοι. ibid. δι' αὐτοῦ) αὐτοὺς. V. 43. μέλη) μέλοι. ibid. περιβάλληται) περιβάλληται. V. 44. ἔξεστιν) ἐξέσαι. ibid. περιβαλέσθαι) περιβάλεσθαι. V. 46. ποιῆσαι) καὶ ποιῆσαι.

κησεν ἀρχιερατεῦσαι καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστῆσαι πάντων.

48. Καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν θεῖναι ἐν δέλτοις χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐτὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ ἐπισήμῳ.

49. Τὰ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θεῖναι ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃ Σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἀντίοχος υἱὸς Δημητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ τῶν νήσων τῆς θαλάσσης Σίμωνι ἱερεῖ καὶ ἐθνάρχῃ τῶν Ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει.

2. Καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον· Βασιλεὺς Ἀντίοχος Σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ ἐθνάρχῃ καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν.

3. Ἐπειδή τινες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βασιλείας, τῶν πατέρων ἡμῶν, βουλεύομαι δὲ ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν τὸ πρότερον· ἐξενολόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων καὶ κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά.

4. Βούλομαι δὲ ἐκβῆναι καὶ χώραν, ὅπως μετέλθω τοὺς κατεφθαρκότας τὴν χώραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἠρημωκότας πόλεις πολλὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ.

5. Νῦν οὖν ἵστημί σοι πάντα τὰ ἀφαιρέματα, ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ βασιλεῖς, καὶ ὅσα ἄλλα δόματα ἀφῆκάν σοι. ἀφέματα ἀφαιρέματα

6. Καὶ ἐπιτρέπω σοι ποιῆσαι κόμμα ἴδιον νόμισμα τῆς χώρας σου.

7. Ἱερουσαλὴμ δὲ καὶ τὰ ἅγια εἶναι ἐλεύθερα· καὶ πάντα τὰ ὅπλα, ὅσα κατεσκεύασας, καὶ τὰ ὀχυρώματα, ἃ καλεσκεύασες ᾠκοδόμησας, ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι.

8. Καὶ πᾶν ὀφείλημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικά, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀφιέσθω σοι.

9. Ὡς δ' ἂν κατασήσωμεν τὴν βασιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ, ὥστε φανερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

10. Ἔτους τετάρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν Ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι τοὺς καταλειφθέντας σὺν Τρύφωνι.

11. Καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθε φεύγων εἰς Δωρᾶ τὴν εἰς Δωρᾶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Φεύγων

12. Ἤδει γὰρ ὅτι ἐπισυνῆκται ἐπ' αὐτὸν κακὰ, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν αἱ δυνάμεις.

13. Καὶ

v. 47. ἀρχιερατεῦσαι) ἀρχιερατεύειν. v. 48. εἶπαν) εἶπον. ibid. θῆσαι) στῆσαι. ib. πιστῷ.) ἐπισήμῳ. CAP. XV. v. 1. Ἀντίοχος) ὁ ἀντίοχος. v. 3. Ἐπειδή τινες λοιμοὶ) ἐπειδὴ ἄνδρες λοιμοὶ. ibid. βουλεύομαι) βούλομαι. ib. τὸ πρότερον) πρότερον. v. 5. ἀφέματα) ἀφαιρέματα. ibid. ἀφαιρέματα) δόματα. v. 6. ποιῆσαι) καὶ ἐπιτρέπω σοι ποιῆσαι. ibid. τῆς χώρας) τῇ χώρᾳ. v. 7. κατασκεύασας) κατεσκεύασας. v. 9. κατασήσωμεν τὴν βασιλείαν) κρατήσωμεν τῆς βασιλείας. v. 10. τῶν πατέρων) absque articulo. ibid. εἶναι σὺν Τρύφωνι.) εἶναι τοὺς καταλειφθέντας σὺν τρύφωνι. v. 11. εἰς Δωρᾶ φεύγων τὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.) φεύγων εἰς δωρᾶ τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. v. 12. Ἤδει γὰρ - - κακὰ) εἶδε γὰρ ὅτι συνῆκται ἐπ' αὐτὸν τὰ κακὰ.

13. Καὶ παρενέβαλεν Ἀντίοχος ἐπὶ Δωρᾶ, καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριάδες ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκλακιχιλία ἵππος.

14. Καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ἀπὸ θαλάσσης συνῆψαν, καὶ συνέθλιβε τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ οὐκ εἴασεν ἐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι.

15. Καὶ ἦλθε Νεμήνιος καὶ οἱ παρ' αὐτῷ ἐκ Ῥώμης ἔχοντες ἐπιστολὰς τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν αἷς ἐγέγραπτο τάδε· Λεύκιος ὕπατος Ῥωμαίων Πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν.

17. Οἱ πρεσβευταὶ τῶν Ἰουδαίων ἦλθαν πρὸς ἡμᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι, ἀναπεμένοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμαχίαν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἰουδαίων.

18. Ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἀπὸ μνῶν πεντακισχιλίων.

19. Ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακὰ, καὶ μὴ πολεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ συμμαχήσωσι τοῖς * πολεμοῦσιν αὐτούς.

τὰς χάρας συμμαχῶσιν * πολεμᾶσιν

20. Ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα παρ' αὐτῶν.

21. Εἴ τινες οὖν λοιμοὶ διαπεφεύγασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς, παράδοτε αὐτοὺς τῷ Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ, ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον αὐτῶν.

22. Καὶ τὰ αὐτὰ ἔγραψε Δημητρίῳ ταῦτα τῷ βασιλεῖ, καὶ Ἀτταλῷ, καὶ Ἀριαράθῃ, καὶ Ἀρσάκῃ, Ἀράθη

23. καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας, καὶ Σαμψάκῃ, καὶ Σπαρτιάταις, καὶ εἰς Δῆλον, καὶ εἰς Μύνδον, καὶ εἰς Συκιῶνα, καὶ εἰς τὴν Καρίαν, καὶ εἰς Σάμον, καὶ εἰς τὴν Παμφυλίαν, καὶ εἰς τὴν Λυκίαν, καὶ εἰς Ἁλικαρνασσὸν, καὶ εἰς Κῶ, καὶ εἰς Σίδην, καὶ εἰς Ἄραδον, καὶ εἰς Ῥόδον, καὶ εἰς τὴν Φασηλίδα, καὶ εἰς Γόρτυναν, καὶ Κνίδον, καὶ Κύπρον, καὶ Κυρήνην. Καρίδα Βασιλείδαν

24. Τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔγραψεν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ.

25. Ἀντίοχος δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ Δωρᾶ ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπαντὸς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποιούμενος, καὶ συνέκλεισε τὸν Τρύφωνα τοῦ μὴ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι.

26. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ Σίμων δισχιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι αὐτῷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη ἱκανά.

27. Καὶ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ δέξασθαι, ἀλλὰ ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ τοπρότερον, καὶ ἠλλοτριοῦτο αὐτῷ. ἐσυνέθετο

V. 14. συνέθλιβε) ἔθλιβε. ibid. καὶ ἀπὸ τῆς) καὶ τῆς. V. 17. ἦλθαν) ἦλθον. V. 18. πεντακισχιλίων.) χιλίων. V. 19. τὰς χώρας) τὴν χώραν. ibid. συμμαχῶσιν τοῖς πολεμῶσιν) συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν. V. 21. τῷ Σίμωνι) absque articulo. ibid. ἐκδικήσῃ αὐτοὺς) ἐκδικήσῃ ἐν αὐτοῖς. V. 22. ταῦτα) τὰ αὐτὰ. ibid. καὶ Ἀράθῃ) ἀριαράθῃ. V. 23. Σαμψάκῃ) σαμψάμῃ. ibid. Συκιῶνα) σικυῶνα. ibid. Καρίδα) καρίαν. ib. καὶ Λυκίαν) καὶ εἰς τὴν λυκίαν. ib. καὶ εἰς Κῶ - - Γόρτυναν) καὶ εἰς ῥόδον, καὶ εἰς Φασηλίδα, καὶ εἰς κῶ, καὶ εἰς σίδην, καὶ εἰς ἄραδον, καὶ εἰς γόρτυναν. V. 24. ἔγραψεν) ἔγραψαν. V. 25. τοῦ εἰσπορ.) τὸ μὴ εἰσπορεύεσθαι. V. 27. ἐβούλετο) ἠβούλετο. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. ib. ἐσυνέθετο) συνέθετο. ib. ἠλλοτριᾶτο) ἠλλοτριοῦντο.

28. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν Ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ κοινολογησόμενον αὐτῷ, λέγων· ὑμεῖς κατακρατεῖτε τῆς Ἰόππης καὶ Γαζάρων καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλεις τῆς βασιλείας μου. Γαζαρήνων

29. Τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώσατε, καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.

30. Νῦν οὖν παράδοτε τὰς πόλεις, ἃς κατελάβεσθε, καὶ τὸς φόρους τῶν τόπων, ὧν κατεκυριεύσατε, ἐκλὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

31. Εἰ δὲ μὴ, δότε αὐτ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίε καὶ τῆς καταφθορᾶς, ἧς κατεφθάρκατε, καὶ τῶν φόρων τῶν πόλεων ἄλλα τάλαντα πεντακόσια· εἰ δὲ μὴ, παραγενόμενοι ἐκπολεμήσομεν ὑμᾶς. ἐκπολεμήσουσιν

32. Καὶ ἦλθεν Ἀθηνόβιος φίλος τοῦ βασιλέως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶδε τὴν δόξαν Σίμωνος, καὶ κυλικεῖον μεῖα χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων, καὶ παράσασιν ἱκανὴν, καὶ ἐξίσατο, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὸς λόγος τοῦ βασιλέως. αὐτοῖς

33. Καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ· Οὔτε γῆν ἀλλοτρίαν εἰλήφαμεν, οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατήκαμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἔν τινι καιρῷ κατεκρατήθη.

34. Ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχοντες ἀντεχόμεθα τῆς κληρονομίας ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν.

35. Περὶ δὲ Ἰόππης καὶ Γαζάρων, ὧν αἰτεῖς, αὗται ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν, τούτων δώσομεν τάλαντα ἑκατόν· καὶ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἀθηνόβιος λόγον. Γαζαρήνων καὶ τῇ γῇ

36. Ἀπέστρεψε δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὸς λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν Σίμωνος καὶ πάντα ὅσα εἶδε, καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς ὀργὴν μεγάλην.

37. Τρύφων δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς Ὀρθωσίαν.

38. Καὶ κατέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Κενδεβαῖον ὑποστράτηγον τῆς παραλίας, καὶ δυνάμεις πεζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ. ἐπιστράτηγον

39. Καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ παρεμβάλλειν κατὰ πρόσωπον τῆς Ἰουδαίας· καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκοδομῆσαι τὴν Κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς πόλεις, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν Τρύφωνα.

40. Καὶ παρεγενήθη Κενδεβαῖος εἰς Ἰάμνειαν, καὶ ἤρξατο τοῦ ἐρεθίζειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λαὸν καὶ φονεύειν.

41. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Κεδρών· καὶ ἔταξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδὸς τῆς Ἰουδαί- Κεδρώ

v. 28. κοινολογησόμενον) κοινολεγησάμενον. ibid. Γαζαρήνων καὶ τῆς ἄκρας ἐν) γαζάρων καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν. v. 30. τῶν ὁρίων τῶν ἐκ τῆς) ἐκλὸς τῶν ορίων τῆς. v. 31. ἐκπολεμήσουσιν) ἐκπολεμήσομεν. v. 32. ἀπήγγειλεν α τοῖς) ἀπήγγειλεν αὐτῷ. v. 33. ἀκρίτως ἔν τινι καιρῷ) transposita. v. 34. ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων) τῶν πατέρων. v. 35. Γαζαρήνων) γαζάρων ὧν. ibid. καὶ τῇ γῇ ἡμῶν) κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν. ib. αὐτῷ λόγον.) αὐτῷ ἀθηνίβιος λόγον. v. 37. Ὀρθωσίαν.) ὀρθωσιάδα. v. 38. ἐπιστράπηγον) στρατηγὸν. v. 39. παρεμβάλλειν) παρεμβαλεῖν. ibid. τὰς πόλεις) τὰς πύλας. ib. πολεμῇ) πολεμήσῃ. v. 41. τὴν Κεδρὼ) τὴν κεδρών.

Ἰεδδαίας, καθὰ συνέταξεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ ἀνέβη Ἰωάννης ἐκ Γαζάρων, καὶ ἀπήγγειλε Σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ συνετέλει Κενδεβαῖος.

2. Καὶ ἐκάλεσε Σίμων τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδαν καὶ Ἰωάννην, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμήσαμεν τοὺς πολέμους Ἰσραὴλ ἀπὸ νεότητος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ εὐοδώθη ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν Ἰσραὴλ πλεονάκις.

3. Νῦν δὲ γεγήρακα, καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ ἐλέει ἱκανοί ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι· γίνεσθε ἀντ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερμαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἡ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια ἦτω μεθ' ὑμῶν.

4. Καὶ ἐπέλεξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὸν Κενδεβαῖον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Μωδαείμ.

5. Καὶ ἀναστάντες τοπρωῒ ἐπορεύοντο εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, πεζικοὶ καὶ ἱππεῖς, καὶ χειμάρρους ἦν ἀναμέσον αὐτῶν.

6. Καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ· καὶ εἶδε τὸν λαὸν δειλέμενον διαπεραῶσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶτος, καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες, καὶ διεπέρασαν κατόπισθεν αὐτοῦ.

7. Καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν· ἡ δὲ ἵππος τῶν ὑπεναντίων πολλὴ σφόδρα.

8. Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς ἱεραῖς σάλπιγξι, καὶ ἐτροπώθη Κενδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί· οἱ δὲ καταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀχύρωμα. αὐτοῦ

9. Τότε ἐτραυματίσθη Ἰούδας ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννου· Ἰωάννης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἐλθεῖν εἰς Κεδρών, ἣν ᾠκοδόμησε.

10. Καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ Ἀζώτου, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν εἰς ἄνδρας δισχιλίους, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εἰρήνης. χιλίους

11. Καὶ Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Ἀββούβου ἦν καθεσταμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον Ἰερειχώ, καὶ ἔχων ἀργύριον καὶ χρυσίον πολύ.

12. Ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως.

13. Καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἠθελήθη κατακρατῆσαι τῆς χώρας, καὶ ἐβουλεύετο δόλῳ κατὰ Σίμωνος καὶ κατὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς.

14. Σίμων δὲ ἦν ἐφοδεύων τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φροντίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν, καὶ κατέβη εἰς Ἰερειχὼ αὐτὸς καὶ Ματταθίας καὶ Ἰούδας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ τὰς

CAP. XVI. v. 2. τοὺς πολέμους) τοὺς πολεμίους. v. 3. ἦτω) ἔστω. v. 4. Μωδαείμ.) μωδεΐν. v. 5. πεζικοὶ) πεζικὴ. ibid. χειμάρρους ἦν) transposita. v. 8. ταῖς σάλπιγξι) ταῖς ἱεραῖς σάλπιγξι. ibid. ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτῶν. v. 9. ἐλθεῖν) ἦλθεν. v. 10. ἔφυγον εἰς) ἔφυγον ἕως εἰς. ibid. ἐν τῷ ἀγρῷ) ἐν τοῖς ἀγροῖς. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. ib. χιλίους) διχιλίους. ib. εἰς τὴν Ἰουδαίαν) εἰς γῆν Ἰούδα. v. 13. καὶ κατὰ τῶν υἱῶν) κατὰ abest. v. 14. τὰς ἐπιμελείας) τῆς ἐπιμελείας. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ deest.

ἑκατοστοῦ ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν Σαβάτ.

15. Καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸς ὁ τῆ Ἀβόβου εἰς τὸ ὀχυρωμάτιον τὸ καλούμενον Δὼκ κατὰ δόλε ὃ ᾠκοδόμησε, ϗ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον μέγαν, ϗ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας. μέγα

16. Καὶ ὅτι ἐμεθύθη Σίμων ϗ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, ἐξανέστη Πτολεμαῖος ϗ οἱ μετ' αὐτῆ, ϗ ἐλάβοσαν τὰ ὅπλα αὐτῶν, ϗ ἐπεισήλθοσαν τῷ Σίμωνι εἰς τὸ συμπόσιον, ϗ ἀπέκλειναν αὐτὸν ϗ τὲς δύο υἱοὺς αὐτῆ, καί τινας τῶν παιδαρίων αὐτῆ.

17. Καὶ ἐποίησεν ἀθεσίαν μεγάλην, ϗ ἀνταπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. ἀθείαν

18. Καὶ ἔγραψε ταῦτα Πτολεμαῖος, καὶ ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ, ὅπως ἀποστείλῃ αὐτῷ δυνάμεις εἰς βοήθειαν, ϗ παραδῷ αὐτῷ τὴν χώραν αὐτῶν, ϗ τὰς πόλεις.

19. Καὶ ἀπέστειλεν ἑτέρυς εἰς Γάζαρα ἆραι τὸν Ἰωάννην, ϗ τοῖς χιλιάρχοις ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς παραγενέσθαι πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον ϗ χρυσίον ϗ δόματα.

20. Καὶ ἑτέρους ἀπέστειλε καταλαβέσθαι τὴν Ἱερυσαλὴμ ϗ τὸ ὄρος τῆ ἱεροῦ.

21. Καὶ προδραμών τις ἀπήγγειλεν Ἰωάννῃ εἰς Γάζαρα, ὅτι ἀπώλετο ὁ πατὴρ αὐτῆ ϗ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ϗ ὅτι ἀπέστalκε ϗ σὲ ἀποκτεῖναι.

22. Καὶ ἀκούσας ἐζέστη σφόδρα, ϗ συνέλαβε τὲς ἄνδρας τὲς ἐλθόντας ἀπολέσαι αὐτὸν, ϗ ἀπέκτεινεν αὐτὲς, ἔγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι. ἐζήτεσαν

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάννου ϗ τῶν πολέμων αὐτῆ ϗ τῶν ἀνδραγαθιῶν αὐτῆ ὧν ἠνδραγάθησε, ϗ τῆς * οἰκοδομῆς τῶν τειχέων ὧν ᾠκοδόμησε, ϗ τῶν πράξεων αὐτοῦ, ἠνδραγάθην ᾠκοδομῆς

24. Ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, ἀφ' ἧ ἐγενήθη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α'.

V. 15. κατὰ δόλου) μετὰ δόλου. ibid. μέγα) μέγαν. V. 16. οἱ μετ' αὐτῆ) οἱ παρ' αὐτοῦ. ibid. ϗ τὲς υἱοὺς) ϗ τοὺς δύο υἱὰς. V. 17. ἀθείαν) ἀθεσίαν. ibid. ἀνταπέδωκε) ἀπέδωκε. V. 18. παραδῷ) adjicit αὐτῷ. V. 21. προδραμών) addit τις. V. 22. ἔγνω γὰρ ὅτι ἐζήτεσαν) ἐπέγνω γὰρ ὅτι ἐζήτων. V. 23. ἠνδραγάθην) ἠνδραγάθησε. ibid. ᾠκοδομῆς) οἰκοδομῆς. V. 24. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. Subscriptio abest a *Rom. Edit.*

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟΙΣ ἀδελφοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον Ἰουδαίοις χαίρειν· οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰουδαίας εἰρήνην ἀγαθήν.

2. Καὶ ἀγαθοποιήσαι ὑμῖν ὁ Θεὸς, καὶ μνησθείη τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν πιστῶν. μνησθῆναι

3. Καὶ δώη ὑμῖν καρδίαν πᾶσιν εἰς τὸ σέβεσθαι αὐτὸν καὶ ποιεῖν αὐτοῦ τὰ θελήματα καρδίᾳ μεγάλῃ καὶ ψυχῇ βουλομένῃ.

4. Καὶ διανοίξαι τὴν καρδίαν ὑμῶν ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς προστάγμασι, καὶ εἰρήνην ποιήσαι.

5. Καὶ ὑπακούσαι ὑμῶν τῶν δεήσεων, καὶ καταλλαγείη ὑμῖν, καὶ μὴ ὑμᾶς ἐγκαταλίποι ἐν καιρῷ πονηρῷ.

6. Καὶ νῦν ὧδε ἐσμεν προσευχόμενοι περὶ ὑμῶν.

7. Βασιλεύοντος Δημητρίου ἔτους ἑκατοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἑνάτου, ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι γεγράφαμεν ὑμῖν ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῇ ἐπελθούσῃ ἡμῖν ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ἀφ' ἧς ἀπέστη Ἰάσων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς Βασιλείας.

8. Καὶ ἐνεπύρισαν τὸν πυλῶνα, καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον· καὶ ἐδεήθημεν τοῦ Κυρίου καὶ εἰσηκούσθημεν, προσηνέγκαμεν θυσίαν καὶ σεμίδαλιν, καὶ ἐξήψαμεν ἐξήγατεν λύχνους, καὶ προεθήκαμεν τοὺς ἄρτους.

9. Καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας τοῦ Χασελεῦ μηνός.

10. Ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ καὶ ὀγδόου οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ γερουσία καὶ Ἰούδας Ἀριστοβούλῳ διδασκάλῳ Πτολεμαίδι τοῦ βασιλέως, ὄντι δὲ ἀπὸ τοῦ τῶν χριστῶν ἱερέων γένους καὶ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ Ἰουδαίοις, χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν.

11. Ἐκ μεγάλων κινδύνων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σεσωσμένοι, μεγάλως εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ, ὡς ἂν πρὸς βασιλέα παρατασσόμενοι.

12. Αὐτὸς γὰρ ἐξέβρασε τοὺς παρατασσομένους ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει.

13. Εἰς τὴν Περσίδα γενόμενος γὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἀνυπόστατος δοκοῦσα εἶναι δύναμις, κατεκόπησαν ἐν τῷ τῆς Ναναίας ἱερῷ, παραλογισμῷ χρησαμένων τῶν περὶ τὴν Ναναίαν ἱερέων.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Β'. CAP. I. v. 2. μνηθῆναι) μνηθείη. v. 5. ὑπακοῦσαι) ἐπακοῦσαι. v. 7. ἑνάτου) ἐννάτου. ibid. γεγράφαμεν) γεγραφήκαμεν. v. 8. προσηνέγκαμεν) præfigit καὶ. ibid. ἐξήγαγεν) ἐξήψαμεν. v. 10. Ἔτους ὀγδοηκοστοῦ) ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ. ibid. ογδόᾳ ἐν) ὀγδόου οἱ ἐν. v. 12. παρατασσομένους) παραταξαμένους. v. 13. Εἰς τὴν π. γεν. γὰρ ὁ) εἰς γὰρ τὴν π. γεν. ὁ.

συνοικῶν 14. Ὡς γὰρ συνοικήσων αὐτῇ παρεγένετο εἰς τὸν τόπον ὅ, τε Ἀντίοχος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ φίλοι, χάριν τῷ λαβεῖν τὰ χρήματα πλείονα εἰς Φερνῆς λόγον·

15. Καὶ προθέντων αὐτὰ τῶν ἱερέων τῇ Ναναίᾳ *τεμένει, καὶκεῖνε προσελθόντος μετ' ὀλίγων εἰς τὸν περίβολον τῷ *τεμένει, συγκλείσαντες τὸ ἱερὸν, ὡς εἰσῆλθεν Ἀντίοχος,

16. ἀνοίξαντες τὴν τῆ Φαλνώματος κρυπλὴν θύραν, βάλλοντες πέτρους συνεκεραύνωσαν τὸν ἡγεμόνα, καὶ μέλη ποιήσαντες καὶ τὰς κεφαλὰς ἀφελόντες παραρίψαντες τοῖς ἔξω.

17. Κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ Θεὸς, ὃς ἔδωκε τὰς ἀσεβήσαντας.

18. Μέλλοντες οὖν ἄγειν ἐν τῷ Χασελεῦ πέμπλῃ καὶ εἰκάδι τὸν καθαρισμὸν τῷ ἱερῷ, δέον ἡγησάμεθα διασαφῆσαι ὑμῖν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε τῆς σκηνοπηγίας καὶ τῷ πυρὸς, ὅτε Νεεμίας ὁ οἰκοδομήσας τό, τε τὸ ἱερὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀνήνεγκε θυσίας.

19. Καὶ γὰρ ὅτε εἰς τὴν Περσικὴν ἦγοντο ἡμῶν οἱ πατέρες, οἱ τότε εὐσεβεῖς ἱερεῖς λαβόντες ἀπὸ τῷ πυρὸς τῷ θυσιαστηρίε λαθραίως, καλέκρυψαν ἐν κοιλώματι φρέατος τάξιν ἔχοντες ἄνυδρον, ἐν ᾧ κατησφαλίσαντο, ὥστε πᾶσιν ἄγνωστον εἶναι τὸν τόπον.

20. Διελθόντων δὲ ἐτῶν ἱκανῶν, ὅτε ἔδοξε τῷ Θεῷ, ἀποσαλεὶς Νεεμίας ὑπὸ τῷ βασιλέως τῆς Περσίδος τὰς ἐκγόνους τῶν ἱερέων τῶν ἀποκρυψάντων ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ πῦρ.

21. Ὡς δὲ διεσάφησαν ἡμῖν μὴ εὑρηκέναι πῦρ ἀλλὰ ὕδωρ παχὺ, ἐκέλευσεν αὐτὰς ἀποβάψαντας φέρειν· ὡς δὲ ἀνηνέχθη τὰ τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τὰς ἱερεῖς Νεεμίας ἐπιρᾶναι τῷ ὕδατι τά τε ξύλα καὶ τὰ ἐπικείμενα. διεσάφισαν

22. Ὡς δὲ ἐγένετο τᾶτο, καὶ χρόνος διῆλθεν ὅ, τε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότερον ἐπινεφὴς ὢν, ἀνήφθη πυρὰ μεγάλη, ὥστε θαυμᾶσαι πάντας.

23. Προσευχὴν δὲ ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς θυσίας, οἵ τε ἱερεῖς καὶ πάντες καταρχομένου Ἰωνάθου, τῶν τε λοιπῶν ἐπιφωνούντων, ὡς Νεεμίε.

24. Ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τὸν τρόπον ἔχουσα τᾶτον· Κύριε ὁ Θεὸς ὁ πάντων κλίσης, ὁ Φοβερὸς, καὶ ὁ ἰσχυρὸς, καὶ δίκαιος, καὶ ἐλεήμων, ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ χρηστὸς,

25. ὁ μόνος χορηγὸς, ὁ μόνος δίκαιος καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ διασώζων τὸν Ἰσραὴλ ἐκ παντὸς κακοῦ, ὁ ποιήσας τὰς πατέρας ἐκλεκτὰς, καὶ ἁγιάσας αὐτούς·

26. Πρόσδεξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, καὶ διαφύλαξον τὴν μερίδα σου καὶ καθαγίασον.

27. Ἐπι-

V. 14. συνοικῶν) συνοικήσων. ibid. πλείονα) deest. V. 15. τοῦ Ναναίου) τῆς ναναίας. ibid. τεμένου) τεμένους. V. 16. κεφαλὰς τοῖς ἔξω παραρίψαντες.) κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρέρριψαν. V. 17. ἔδωκε) παρέδωκε. V. 18. Μέλλοντες) addit οὖν. ibid. σκηνοπηγίας) τῆς σκηνοπηγίας. ib. ὁ οἰκοδομήσας τό, τε τὸ ἱερὸν) οἰκοδομήσας τό, τε ἱερὸν. ibid. θυσίας.) θυσίαν. V. 19. ἡμῶν οἱ πατέρες, οἱ τε) οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ τότε. ibid. ἔχοντες ἄνυδρον) ἔχοντος ἀνύδρου. V. 20. ἀπὸ τοῦ βασ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως. V. 21. Ὡς διεσάφισαν) ὡς δὲ διεσάφησαν. ibid. ἐπιρᾶναι) ἐπιῤῥᾶναι. V. 22. ἐγένετο) addit τοῦτο. ibid. ἀνέλαμψε) adjicit πρότερον. V. 23. τῶν τε) τῶν δὲ. V. 24. Κύριε ὁ Θ.) κύριε κύριε ὁ Θεὸς. ibid. ὁ ἰσχυρὸς) absque articulo.

27. Ἐπιτυνάγαγε τὴν διασποραὶν ἡμῶν, ἐλευθέρωσον τὲς δελεύοντας ἐν τοῖς ἔθνεσι, τὲς ἐξουθενημένους καὶ ἔφειδε βδελυκλὲς ἔπιδε, καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη, ὅτι σὺ ἃ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

28. Βασάνισον τὲς καταδυναστεύοντας καὶ ἐξυβρίζοντας ἐν ὑπερηφανίᾳ.

29. Καταφύτευσον τὸν λαόν σου εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου, καθὼς εἶπε Μωσῆς.

30. Οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπέψαλλον τὲς ὕμνους.

31. Καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ Νεεμίας ἐκέλευσε λίθους μείζονας καταχεῖν.

32. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγενήθη, φλὸξ ἀνήφθη· τῇ δὲ ἀπὸ τῇ θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδαπανήθη.

33. Ὡς δὲ φανερὸν ἐγενήθη τὸ πρᾶγμα, καὶ διηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὅτι εἰς τὸν τόπον, ἔ τὸ πῦρ ἔκρυψαν οἱ μεταχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ ἐφάνη, ἀφ' ἔ καὶ οἱ περὶ τὸν τὰς Νεεμίαν ἥγνισαν τὰ τῆς θυσίας,

34. περιφράξας δὲ ὁ βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε, δοκιμάσας τὸ πρᾶγμα.

35. Καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς πολλὰ διαφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδίδε.

36. Προσηγόρευσαν δὲ οἱ περὶ τὸν Νεεμίαν τῦτο Νέφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός· καλεῖται δὲ παρὰ Νεφθάρ τοῖς πολλοῖς Νεφθαεί.

ΚΕΦ. Β'. II.

Ευρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς Ἱερεμίας ὁ προφήτης, ὅτι ἐκέλευσε τῷ πυρὸς λαβεῖν τὲς μεταγενομένες, ὡς σεσήμανται.

2. Καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μεταγενομένοις ὁ προφήτης, δὲς αὐτοῖς τὸν νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμάτων τῷ Κυρίῳ, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανηθῶσι ταῖς διανοίαις, βλέποντες ἀγάλματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν περὶ αὐτὰ κόσμον.

3. Καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων, παρεκάλει μὴ ἀποσῆναι τὸν νόμον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν.

4. Ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ, ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευσεν ὁ προφήτης χρηματισμῷ γενηθέντος αὐτῷ συνακολουθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος ἔ ὁ Μωυσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο τὴν τῷ Θεῷ κληρονομίαν,

5. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἱερεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη, καὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῷ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ, καὶ τὴν θύραν ἐνέφραξε,

6. καὶ προσελθόντες τινὲς τῶν συνακολουθούντων ὥστε ἐπισημήναθαι τὴν ὁδὸν, ἐπισημάνα- καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν εὑρεῖν. θαι

7. Ὡς δὲ ὁ Ἱερεμίας ἔγνω, μεμψάμενος αὐτοῖς εἶπεν· ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ τόπος ἔσαι, ἕως ἂν συνάγῃ ὁ Θεὸς ἐπισυναγωγὴν τῷ λαοῦ, καὶ ἵλεως γέ- ἔλεος νηται.

8. Καὶ

V. 27. ἔφειδε) ἔπιδε. ibid. ὅτι σὺ ὁ Θ.) ὅτι σὺ ἃ ὁ θεὸς. V. 29. Μωσῆς.) μωϋσῆς. V. 33. ἔκρυψαν) ἀπέκρυψαν. ibid. τὰς θυσίας,) τὰ τῆς θυσίας. V. 35. Καὶ οἷς ὁ β.) καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς. V. 36. Νεφθάρ.) νεφθαεί. CAP. II. V. 1. μεταγενομένες) μεταγινομένους. V. 6. ἐπισημήναθαι) ἐπισημῆναθαι. ibid. ἐδυνήθησαν) ἠδυνήθησαν. V. 7. συνάγῃ) συναγάγῃ. ibid. ἔλεος) ἵλεως.

8. Καὶ τότε ὁ Κύριος ἀναδείξει ταῦτα, καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα τῦ Κυρίυ καὶ ἡ νεφέλη, ὡς ἐπὶ Μωσῆ ἐδηλῦτο, ὡς καὶ ὁ Σαλωμῶν ἠξίωσεν, ἵνα ὁ τόπος καθαγιαθῇ μεγάλως.

9. Διεσαφεῖτο δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυσίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τῦ ἱερῦ.

10. Καθὼς καὶ Μωσῆς προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ ὐρανοῦ, καὶ τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτως καὶ Σαλωμῶν προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ καταβὰν τὸ πῦρ ἀνήλωσε τὰ ὁλοκαυτώματα.

11. Καὶ εἶπε Μωσῆς, διὰ τὸ μὴ βεβρῶθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἀνηλώθη.

12. Ὡσαύτως καὶ ὁ Σαλωμῶν τὰς ὀκτὼ ἡμέρας ἤγαγεν.

13. Ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς κατὰ τὸν Νεεμίαν τὰ αὐτὰ, καὶ ὡς καταβαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ περὶ τῶν βασιλέων καὶ προφητῶν βιβλία, καὶ τὰ τῦ Δαυὶδ, καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ ἀναθεμάτων.

14. Ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰούδας, τὰ διαπεπλωκότα διὰ τὸν πόλεμον τὸν γεγονότα ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ ἔστι παρ' ἡμῖν.

γεγονότα πόλεμον ταῦτα

15. Ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, τὺς ἀποκομιοῦντας ὑμῖν ἀποστέλλετε.

16. Μέλλοντες οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν· καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέρας. ἄγειν

17. Ὁ δὲ Θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν αὐτῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν αὐτῦ πᾶσι, καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν ἁγιασμὸν,

18. καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τῦ νόμου· ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ Θεῷ, ὅτι ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυνάξει ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν ὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον· ἐξείλατο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ τὸν τόπον ἐκαθάρισε.

19. Τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον καὶ τὺς τούτυ ἀδελφὺς καὶ τὸν τῦ ἱερῦ τῦ μεγίστου καθαρισμὸν, καὶ τὸν τῦ βωμῦ ἐγκαινισμόν.

20. Ἔτι τε τὺς πρὸς Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ καὶ τὸν τούτυ υἱὸν Εὐπάτορα πολέμους.

21. Καὶ τὰς ἐξ ὐρανοῦ γενομένας ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τῦ Ἰουδαϊσμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασιν, ὥστε τὴν ὅλην ὡς χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλατεῖν, καὶ τὰ βάρβαρα πλήθη διώκειν.

22. Καὶ τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκεμένην ἱερὸν ἀνακομίσασθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶσαι, καὶ τὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νόμους ἐπανορθῶσαι, τῦ Κυρίυ μετὰ πάσης ἐπιεικείας ἵλεω γενομένυ αὐτοῖς. ἵλεως

23. Τὰ ὑπὸ Ἰάσωνος τῦ Κηρυναίου δεδηλω-

V. 8. ὡς ἐπὶ Μωσῆ) ὡς καὶ ἐπὶ μωϋσῆ. **V.** 10. Μωσῆς) μωυσῆς, passim. ibid. ὕτως Σαλ. προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ) οὕτως καὶ σαλωμῶν προσηύξατο, καὶ. **V.** 12. ὀκτὼ) τὰς ὀκτὼ. **V.** 13. βιβλία) abest. **V.** 14. διὰ τὸν γεγονότα πόλ. ἡμῖν ἐπισυνήγαγε ταῦτα) διὰ τὸν πόλεμον τὸν γεγονότα ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα. **V.** 16. ἄγειν) ἄγοντες. **V.** 17. αὐτοῦ πᾶσι) αὐτοῦ deest. **V.** 18. ἐξείλατο) ἐξείλετο. **V.** 19. μεγίστυ) μεγάλου. **V.** 21. ὡς) ὥστε. **V.** 22. ἵλεως) ἵλεω. **V.** 23. ὑπὸ Ἰάσ.) τὰ ὑπὸ ἰάσωνος. ibid. Κηρυναίου) κυρηναίου.

δηλωμένα διὰ πέντε βιβλίων πειρασόμεθα δι' ἑνὸς συντάγματος ἐπιλεμεῖν.

24. Συνορῶντες γὰρ τὸ χῦμα τῶν ἀριθμῶν, καὶ τὴν οὖσαν δυχέρειαν τοῖς θέλουσιν εἰσκυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱσορίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,

25. ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀναγινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρονεῖσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκοπίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφέλειαν.

26. Καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπάθειαν ἐπιδεδεγμένοις τῆς ἐπιτομῆς ὁ ῥᾴδιον, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγμα·

27. (καθάπερ τῷ παρασκευάζοντι συμπόσιον, καὶ ζητοῦντι τὴν ἑτέρων λυσιτέλειαν, ἐκ εὐχερές· ὅμως διὰ τὴν τῶν πολλῶν εὐχαριτίαν, ἡδέως τὴν κακοπάθειαν ὑποίσομεν.

28. Τὸ μὲν διακριβοῦν περὶ ἑκάστων τῷ συγγραφεῖ παραχωρήσαντες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμμοῖς τῆς ἀτονοῦντες ἐπιτομῆς διαπονοῦντες.

29. Καθάπερ γὰρ τῆς καινῆς οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης καταβολῆς φροντιστέον, τῷ δὲ ἐγκαίειν καὶ ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια πρὸς διακόσμησιν ἐξεταστέον, ἔτως δοκῶ καὶ ἐπὶ ἡμῶν.

ἐγκαινίζειν δοκῶν

30. Τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περὶ πάντων ποιεῖσθαι * λόγον, καὶ πολυπραγμονεῖν ἐν τοῖς καταμέρος, τῷ τῆς ἱσορίας ἀρχηγέτῃ καθήκει.

περίπατον * λόγῳ ἀρχηγενήτῃ

31. Τὸ δὲ σύντομον τῆς λέξεως μεταδιώκειν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγμαλείας παραιτεῖσθαι, τῷ τὴν μετάφρασιν ποιεμένῳ συγχωρητέον.

32. Ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμεθα τῆς διηγήσεως, τοῖς προειρημένοις τοσοῦτον ἐπιζεύξαντες· εὔηθες γὰρ τὸ μὲν πρὸ τῆς ἱσορίας πλεοναζειν, τὴν δὲ ἱσορίαν ἐπιλέμνειν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΤΗΣ ἁγίας τοίνυν πόλεως κατοικεμένης μετὰ πάσης εἰρήνης, καὶ τῶν νόμων ἔτι κάλλιστα συντηρεμένων διὰ τὴν Ὀνίου τῦ ἀρχιερέως εὐσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν, ὅτι

2. συνέβαινε καὶ αὐτὲς τὲς βασιλεῖς τιμᾶν τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀποστολαῖς ταῖς κρατίσταις δοξάζειν,

3. ὥσε καὶ Σέλευκον τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτεργίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανήματα.

4. Σίμων δέ τις ἐκ τῆς Βενιαμεὶν φυλῆς προσάτης τῦ ἱερῦ καθεσταμένος, διηνέχθη τῷ ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἀγορανομίας.

περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἀγορανομίας.

5. Καὶ νικῆσαι τὸν Ὀνίαν μὴ δυνάμενος, ἦλθε πρὸς Ἀπολλώνιον Θραταίου, τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγόν.

6. Καὶ προσήγγειλε περὶ τῦ χρημάτων

V. 27. εὐχερές·) εὐχερὲς μὲν. V. 28. ἀτονοῦντες) διαπονῦντες. V. 29. ἐγκαινίζειν) ἐγκαίειν. ibid. ἔτως δοκῶν) ἔτω δοκῶ. ib. καὶ ἐπὶ ἡμῶν.) καὶ ἐπὶ ἡμῖν. V. 30. καὶ περίπατον ποιεῖσθαι λόγῳ) καὶ περὶ πάντων ποιεῖσθαι λόγον. ibid. ἀρχηγενήτῃ) ἀρχηγέτῃ. V. 32. ἐπιλέμνειν) ἐπιλεμεῖν. CAP. III. V. 1. ἁγίας) addit τοίνυν. ibid. νόμων ὅτι) νόμων ἔτι. V. 4. τῆς κατὰ τ. π. ἀγορανομίας.) περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν παρανομίας.

των ἀμυθήτων γέμειν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις γαζοφυλάκιον, ὥστε τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, καὶ μὴ προσήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον, εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν τοῦ βασιλέως ἐξουσίαν πεσεῖν ἅπαντα ταῦτα. προσενεγκεῖν

7. Συμμίξας δὲ Ἀπολλώνιος τῷ βασιλεῖ, περὶ τῶν μηνυθέντων αὐτῷ χρημάτων ἐνεφάνισεν· ὁ δὲ Ἡλιόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀπέστειλε δὲς ἐντολὰς, τὴν τῶν προειρημένων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσασθαι. προχειρησάμενος

8. Εὐθέως δὲ ὁ Ἡλιόδωρος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς κατὰ Κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην πόλεις ἐφοδεῦσαι, τῷ πράγματι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν ἐπιτελεῖν.

9. Παραγενηθεὶς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ Φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πόλεως ἀποδεχθεὶς, ἀνέθετο περὶ τοῦ γεγονότος ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν πάρεσι, διεσαφήνισεν· ἐπυνθάνετο δὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις ταῦτα ἔτως ἔχοντα τυγχάνει. ὁ ἀρχιερεὺς

10. Τοῦ δὲ ἀρχιερέως ὑποδείξαντος παρακαταθήκας εἶναι χηρῶν τε καὶ ὀρφανῶν·

11. Τινὰ δὲ καὶ Ὑρκανοῦ τοῦ Τωβίου σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμένου ἀχ ὡσπερ διαβάλλων ὁ δυσσεβὴς Σίμων, τὰ δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα, χρυσίου δὲ διακόσια· οὐχ οὕτως

12. Ἀνδικηθῆναί τε τοὺς πεπιστευκότας τῇ τοῦ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τῷ τοῦ τετιμημένου κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ, παντελῶς ἀμήχανον εἶναι. Ἀδικῆσαι

13. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος, διὰ ἃς εἶχε βασιλικὰς ἐντολὰς, πάντως ἔλεγεν εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληπτέα ταῦτα εἶναι. δ' Ἕτερος

14. Ταξάμενος δὲ ἡμέραν εἰσήει τὴν περὶ τούτων ἐπίσκεψιν οἰκονομήσων· ἦν δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἀγωνία.

15. Οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαντες ἑαυτοὺς ἐπεκαλοῦντο εἰς οὐρανὸν τὸν περὶ παραθήκης νομοθετήσαντα τοῖς παρακαταθεμένοις ταῦτα σῶα διαφυλάξαι.

16. Ἦν δὲ ὁρᾶν τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἰδέαν τιτρώσκεσθαι τὴν διάνοιαν· ἡ γὰρ ὄψις καὶ τὸ τῆς χρόας παρηλλαγμένον ἐνέφαινε τὴν κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν.

17. Περιεκέχυτο γὰρ ἐπὶ τὸν ἄνδρα δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος, δι' ὧν πρόδηλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ ἦν κατὰ καρδίαν ἐνεστὸς ἄλγος.

18. Οἱ δὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἀγεληδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πάνδημον ἱκετείαν, διὰ τὸ μὴ μέλλειν εἰς καταφρόνησιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον.

19. Ὑπεζωσμέναι δὲ ὑπὸ τὰς μασχὰς αἱ γυναῖκες σάκκους κατὰ τὰς ὁδὲς ἐπλήθυνον· αἱ δὲ καλάκλειστοι τῶν παρθένων,

---

v. 6. προσενεγκεῖν) προσήκειν. ibid. πεσεῖν ταῦτα.) πεσεῖν ἅπαντα ταῦτα. v. 7. Ἀπολλώνιος) ὁ ἀπολλώνιος. ibid. προχειρησάμενος) προχειρισάμενος. v. 8. ἐφοδεῦσαι) ἐφοδεύσων. ibid. ἐπιτελεῖν.) ἐπιτελέσων. v. 9. ὁ ἀρχιερεὺς) ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως. ibid. ἐμφανισμοῦ) ἐμφανισμοῦ. ib. διεσαφήνισεν.) διεσάφησεν. v. 10. παρακαταθήκας) παραθήκας. v. 11. οὐχ οὕτως) οὐχ ὥσπερ ἦν. v. 12. ἀδικῆσαι τε) ἀδικηθῆναι δὲ. v 13. δ' Ἕτερος) ἡλιόδωρος. v. 17. ἐπὶ τὸν ἄνδρα) περὶ τὸν ἄνδρα. ib. δι' ἧν) δι' ὧν. ib. ἐγίνετο) ἐγένετο. v. 18. διὰ τὸ μὴ μέλλειν) μὴ abest. v. 19. ἐπλήθυνον) ἐπλήθυον.

Θένων, αἱ μὲν συνέτρεχον ἐπὶ τὰς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τινὲς δὲ διέκυπλον διὰ τῶν θυρίδων διεξέκυπλον.

20. Πᾶσαι δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἀέρα ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν.

21. Ἐλεεῖν δὲ ἦν τὴν τοῦ πλήθους παμμιγῆ πρόπλωσιν, τήν τε τοῦ μεγάλως ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.

22. Οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ Κύριον τὰ πεπιστευμένα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα διαφυλάττειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας.

23. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος τὸ διεγνωσμένον ἐπετέλει.

24. Αὐτόθι δὲ αὐτῷ σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἤδη παρόντος, ὁ τῶν πατέρων καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν μεγάλην ἐποίησεν, ὥστε πάντας τοὺς καταπολμήσαντας συνελθεῖν, καταπλαγέντας τὴν τοῦ Θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν τραπῆναι. πνευμάτων

25. Ὤφθη γάρ τις ἵππος αὐτοῖς φοβερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστῃ σαγῇ διακεκοσμημένος, φερόμενος δὲ ῥύδην ἔσεισε τῷ Ἡλιοδώρῳ τοὺς ἐμπροσθίους ὁπλάς· ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν πανοπλίαν ἔχων. ἐμπροσθεσείας

26. Ἕτεροι δὲ δύο ἐφάνησαν αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ἐκπρεπεῖς, κάλλει δὲ τῇ δόξῃ, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περιβολήν· οἳ καὶ παραστάντες ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἐμαστίγουν αὐτὸν ἀδιαλείπτως, πολλὰς ἐπιτιθέντες αὐτῷ πληγάς. τὴν γλῶσσαν

27. Ἄφνω δὲ πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῷ σκότει περιχυθέντα συναρπάσαντες καὶ εἰς φορεῖον ἐνθέντες,

28 τὸν ἄρτι μετὰ πολλῆς παραδρομῆς καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ προειρημένον εἰσελθόντα γαζοφυλάκιον, ἔφερον ἀβοήθητον ἑαυτῷ τοῖς ὅπλοις αὐτὸν καθεζῶτα, φανερῶς τὴν τοῦ Θεοῦ δυναστείαν ἐπεγνωκότα.

29. Καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος καὶ πάσης ἐσπαρμένος ἐλπίδος καὶ σωτηρίας ἔριπτο.

30. Οἱ δὲ τὸν Κύριον εὐλόγουν τὸν παραδοξάζοντα τὸν ἑαυτοῦ τόπον· καὶ τὸ μικρῷ πρότερον δέους καὶ ταραχῆς γέμον ἱερὸν, τοῦ παντοκράτορος ἐπιφανέντος Κυρίου, χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐπλήρωτο.

31. Ταχὺ δέ τινες τῶν τοῦ Ἡλιοδώρου συνήθων ἠξίουν τὸν Ὀνίαν ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸ ζῆν χαρίσασθαι τῷ παντελῶς ἐν ἐσχάτῃ πνοῇ κειμένῳ.

32. Ὑποπτος δὲ γενόμενος ὁ ἀρχιερεὺς, μή ποτε διάληψιν ὁ βασιλεὺς σχῇ κακουργίαν τινὰ περὶ τὸν Ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσίαν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἀνδρὸς σωτηρίας.

v. 19. διέκυπλον.) διεξέκυπλον. v. 21. Ἐλεεῖν δὲ τὴν) ἐλεεῖν δ' ἦν τὴν. ibid. ἀγωνιῶντος) διαγωνιῶντος. v. 22. παγκρατῆ Κύριον) παντοκράτορα θεὸν. v. 24. ὁ τῶν πνευμάτων καὶ) ὁ τῶν πατέρων κύριος καὶ. v. 25. ἔσεισε) ἐνέσεισε. ibid. ἐμπροσθεσείας) ἐμπροθίους. v. 26. ἐφάνησαν) προεφάνησαν. ibid. τὴν γλώσσαν) τῇ δόξῃ. ib. παριστάντες) παρασάντες. ib. ἐπιτιθέντες) ἐπιβρίπτοῦντες. v. 28. ἀβοήθητον τοῖς ὅπλοις αὐτὸν καθεζῶτα) ἀβοήθητον ἑαυτῷ καθεζῶτα. ibid. τὴν δυναστείαν ἐπεγνωκότα.) τὴν τοῦ θεοῦ δυναστείαν ἐπεγνωκότες. v. 29. ἔριπτο.) ἔρριπτο. v. 30. ἐπλήρωτο.) ἐπεπλήρωτο.

33. Ποιεμένου δὲ τῷ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμὸν, οἱ αὐτοὶ νεανίαι πάλιν ἐφάνησαν τῷ Ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἐσολισμένοι, καὶ ϛάντες εἶπαν· πολλὰς Ὀνίᾳ τῷ ἀρχιερεῖ χάριτας ἔχε, διὰ γὰρ αὐτὸν σοὶ κεχάρισται τὸ ζῆν ὁ Κύριος.

34. Σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαϛιγωμένος διάγγελλε πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ κράτος· ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο.

35. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενεγκὼν τῷ Θεῷ, καὶ εὐχὰς μεγίσας εὐξάμενος τὸ ζῆν περιποιήσαντι, καὶ τὸν Ὀνίαν ἀποδεξάμενος, ἀνεϛρατοπέδευσε πρὸς τὸν βασιλέα.

36. Ἐξεμαρτύρει δὲ πᾶσιν ἅπερ ἦν ὑπ' ὄψιν τεθεαμένος ἔργα τοῦ μεγίϛου Θεοῦ.

37. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐπερωτήσαντος τὸν Ἡλιόδωρον, ποῖός τις εἴη ἐπιτήδειος ἔτι ἅπαξ διαπεμφθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔφησεν·

38. Εἴ τινα ἔχεις πολέμιον ἢ πραγμάτων ἐπίβουλον, πέμψον αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μεμαϛιγωμένον αὐτὸν προσδέξῃ, ἐάν περ καὶ διασωθῇ, διὰ τὸ περὶ τὸν τόπον ἀληθῶς εἶναί τινα Θεοῦ δύναμιν.

39. Αὐτὸς γὰρ ὁ τὴν κατοικίαν ἐπιϕανίων ἔχων, ἐπόπτης ἐϛὶ καὶ βοηθὸς ἐκείνου τοῦ τόπου, καὶ τὸς παραγινομένους ἐπὶ κακώσει τύπτων ἀπόλλυει.

40. Καὶ τὰ μὲν κατ' Ἡλιόδωρον καὶ τὴν τοῦ γαζοϕυλακίου τήρησιν ἔτως ἐχώρησεν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

Ὁ δὲ πρόειρημένος Σίμων, ὁ τῶν χρημάτων καὶ τῆς πατρίδος ἐνδείκτης γεγονὼς, ἐκακολόγει τὸν Ὀνίαν, ὡς οὗτός τε εἴη τὸν Ἡλιόδωρον ἐπισεσεικὼς, καὶ τῶν κακῶν δημιεργὸς καθεϛηκώς.

2. Καὶ τὸν εὐεργέτην τῆς πόλεως καὶ τὸν κηδεμόνα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ζηλωτὴν τῶν νόμων, ἐπίβουλον τῶν πραγμάτων ἐτόλμα λέγειν.

3. Τῆς δὲ ἔχθρας ἐπὶ τοσοῦτον προβαινούσης, ὥϛε καὶ διά τινος τῶν ὑπὸ τοῦ Σίμωνος δεδοκιμασμένων φόνους συντελεῖσθαι,

4. συνορῶν Ὀνίας τὸ χαλεπὸν τῆς Φιλονεικίας καὶ Ἀπολλώνιον μαίνεσθαι, ὡς τὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης ϛρατηγὸν, συναύξοντα τὴν κακίαν τοῦ Σίμωνος,

5. πρὸς τὸν βασιλέα διεκομίθη· ὁ γινόμενος τῶν πολιτῶν κατήγορος, τὸ δὲ σύμφορον κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν παντὶ τῷ πλήθει σκοπῶν. διεκομίθη

6. Ἑώρα

v. 33. εἶπαν.) εἶπον. ibid. Ὀνίᾳ) τῷ ὀνίᾳ. ib. Κύριος) ὁ κύριος. v. 34. ἐξ οὐρανοῦ) ὑπ' αὐτοῦ. ib. διάγγελλε) διάγγελε. v. 35. ἀνενεγκὼν τῷ Θεῷ) ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ. v. 38. διασωθῇ) διασωθείη. v. 39. ἀπόλλυει.) ἀπόλλυσιν. v. 40. κατ' Ἡλιόδ.) κατὰ ἡλιόδωρον. CAP. IV. v. 1. ὡς οὗτός τε) ὡς αὐτός τε. v. 4. Ὀνίας) ὁ ὀνίας. v. 5. πρὸς τὸν βασ. διεκομήθη) ὡς τὸν βασιλέα διεκομίεη. ibid. σύμφορον κοινῇ καὶ κατ' ἰδ.) συμφέρον κοινῇ κατ' ἰδίαν. v. 6. ἐπὶ τὰ πράγματα) ἔτι τὰ πράγματα.

6. Ἑώρα γὰρ ἄνευ βασιλικῆς προ-
ἐπὶ νοίας ἀδύνατον εἶναι τυχεῖν εἰρήνης ἔτι
τὰ πράγματα, καὶ τὸν Σίμωνα παῦ-
λαν ἐ ληψόμενον τῆς ἀνοίας.

7. Μεταλλάξαντος δὲ τὸν βίον Σε-
λεύκου, καὶ παραλαβόντος τὴν βασι-
λείαν Ἀντιόχου τοῦ προσαγορευθέντος
Ἐπιφανοῦς, ὑπενόθευσεν Ἰάσων ὁ ἀδελ-
φὸς Ὀνίου τὴν ἀρχιερωσύνην·

8. Ἐπαγγειλάμενος τῷ βασιλεῖ δι'
ἐντεύξεως ἀργυρίου τάλαντα ἑξήκοντα
πρὸς τοῖς τριακοσίοις, καὶ προσόδω τι-
νὸς ἄλλης τάλαντα ὀγδοήκοντα.

9. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπισχνεῖτο καὶ ἕτε-
ρα διαγράφειν πεντήκοντα πρὸς τοῖς
ἐπιχορη- ἑκατὸν, ἐὰν συγχωρηθῇ διὰ τῆς ἐξουσίας
γηθῇ αὐτοῦ, γυμνάσιον καὶ ἐφηβίαν αὐτῷ
συστήσασθαι, καὶ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις
Ἀντιοχεῖς ἀναγράψαι.

10. Ἐπινεύσαντος δὲ τοῦ βασιλέως
καὶ τῆς ἀρχῆς κρατήσας, εὐθέως πρὸς
τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τοὺς ὁμοφύ-
λους μετέστησε.

11. Καὶ τὰ κείμενα τοῖς Ἰουδαίοις Φι-
λάνθρωπα βασιλικὰ διὰ Ἰωάννου τοῦ
πατρὸς Εὐπολέμου, τοῦ ποιησαμένου
τὴν πρεσβείαν ὑπὲρ φιλίας καὶ συμμα-
παρώ- χίας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, παρώσατο· καὶ
σας τὰς μὲν * νομίμους καταλύων πολιτείας,
*νομίμας παρανόμους ἐθισμοὺς ἐκαίνιζεν.

12. Ἀσμένως γὰρ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀ-
κρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυτε, καὶ
τοὺς κρατίστους τῶν ἐφήβων ὑποτ ασσων ἐφ' ἡμῶν
ὑπὸ πέτασον ἤγαγεν.

13. Ἦν δ' ἔτας ἀκμή τις τοῦ Ἑλλη-
νισμοῦ, καὶ πρόσβασις ἀλλοφυλισμοῦ
διὰ τὴν τοῦ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιερέως
Ἰάσωνος ὑπερβάλλεσαν ἀναγνείαν,

14. ὥστε μηκέτι περὶ τοὺς τοῦ θυτια-
στηρίου λειτουργίας προθύμους εἶναι τοὺς
ἱερεῖς, ἀλλὰ τοῦ μὲν ναοῦ καταφρονοῦντες καὶ τοὺς ναιῶ
τῶν θυσιῶν ἀμελοῦντες, ἔσπευδον μετὲ καλαφρο-
χειν τῆς ἐν παλαίστρῃ παρανόμου χο νῶντας
ρηγίας, μετὰ τὴν τοῦ δίσκου πρόκλησιν. πρόσκλη
σιν

15. Καὶ τὰς μὲν πατρῴας τιμὰς ἐν
ἀδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ Ἑλληνικὰς δόξας τεθειμέ-
καλλίστας ἡγούμενοι. νοι

16. Ὧν καὶ χάριν περιέχεν αὐτοὺς
χαλεπὴ περίστασις, καὶ ὧν ἐζήλουν
τὰς ἀγωγὰς καὶ καθάπαν ἤθελον ἐξο- καθὸ ἅπα
μοιοῦσθαι, τούτοις πολεμίους καὶ τιμωρη- παν
τὰς ἔχον.

17. Ἀσεβεῖν γὰρ εἰς τοὺς θείους νό-
μους ἐ ῥάδιον· ἀλλὰ ταῦτα ὁ ἀκόλου-
θος καιρὸς δηλώσει.

18. Ἀγομένου δὲ πενταετηρικοῦ ἀ-
γῶνος ἐν Τύρῳ, καὶ τοῦ βασιλέως πα-
ρόντος,

19. ἀπέστειλεν Ἰάσων ὁ μιαρὸς θεω-
ροὺς ὡς ἀπὸ Ἱεροσολύμων Ἀντιοχεῖς ὄντας, Ἀντιο-
παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχμὰς *τρια- χίας
κοσίας εἰς τὴν τοῦ Ἡρακλέους θυσίαν, * τρια-
ἃς κοσίους

V. 9. διαγράφειν) διαγράψει. ibid. ἐπιχορηγηθῇ) συγχωρηθῇ. V. 10. πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν) ἐπὶ τὸν ἑλληνικὸν. ibid. μετέστησε.) μετῆγε. V. 11. παρώσας) παρώσατο. ibid. νομίμας) νομίμους. V. 12. ἀκρόπολιν) τὴν ἀκρόπολιν. ibid. ἐφ' ἡμῶν.) ἐφήβων. ib. ἤγαγεν.) ἦγεν. V. 13. ἀκμὴ τοῦ Ἑλλ.) ἀκμή τις ἑλληνισμοῦ. V. 14. τοὺς μὲν ναοῦ καταφρονοῦντας) τοῦ μὲν ναὸ καταφρονοῦντες. ibid. παλαίστρᾳ) παλαίστρᾳ. ib. πρόσκλησιν) πρόκλησιν. V. 15. πατρῴας) πατρῴους. ibid. τεθειμένοι) τιθέμενοι. V. 16. Ὧν καὶ χάριν) καὶ abeſt. ibid. καθὸ ἅπαν) καθάπαν. ib. πολεμίους) τούτοις πολεμίους. V. 19. ὡς ἀπὸ Ἱερ. Ἀντιοχίας) ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἀντιοχεῖς ὄντας. ibid. τριακοσίους) τριακοσίας.

ἃς καὶ ἠξίωσαν οἱ παρακομίζοντες μὴ χρῆσθαι εἰς θυσίαν, διὰ τὸ μὴ καθήκειν, εἰς ἑτέραν δὲ καταθέσθαι δαπάνην.

20. Ἔπεμψεν οὖν ταῦτα διὰ μὲν τὸν ἀποσείλαντα εἰς τὴν τῶ Ἡρακλέους θυσίαν, ἕνεκα δὲ τῶν παρακομιζόντων εἰς τὰς τῶν * τριήρων κατασκευάς.

παρόντων
* τριηρέων

21. Ἀποσταλέντος δὲ εἰς Αἴγυπτον Ἀπολλωνίου τῦ Μενεσθέως διὰ τὰ πρωτοκλίσια Πτολεμαίου τῦ Φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν Ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὐτῦ γεγονέναι πραγμάτων, τῆς κατ' αὐτὸν ἀσφαλείας ἐφρόντιζεν· ὅθεν εἰς Ἰόππην παραγενόμενος, κατήντησεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

Μενεσθέσεως
γεγονότων
Ἰππην

22. Μεγαλομερῶς δὲ ὑπὸ τῦ Ἰάσωνος καὶ τῆς πόλεως ἀποδεχθεὶς μετὰ δαδοχίας καὶ βοῶν εἰσεδέχθη· εἶθ' οὕτως εἰς τὴν Φοινίκην κατεξαλοπέδευσε.

23. Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον ἀπέστειλεν Ἰάσων Μενέλαον τὸν τῦ προσημαινομένου Σίμωνος ἀδελφὸν, παρακομίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμὸς τελέσοντα.

τελέσοντας

24. Ὁ δὲ συσταθεὶς τῷ βασιλεῖ καὶ δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσίας, εἰς ἑαυτὸν κατήντησε τὴν ἀρχιερωσύνην, ὑπερβαλλὼν τὸν Ἰάσωνα τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια.

25. Λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς ἐντολὰς παρεγίνετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὡμῦ τυράννυ καὶ θηρὸς βαρβάρυ ὀργὰς ἔχων.

26. Καὶ ὁ μὲν Ἰάσων ὁ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ὑπονοθεύσας, ὑπονοθευθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν Ἀμμανίτιν χώραν συνήλασε.

ὑπονοσφισθεὶς

27. Ὁ δὲ Μενέλαος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπηγγελμένων τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν εὐτάκλει.

28. Ποιεμένου δὲ τὴν ἀπαίτησιν Σωσράτου τῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου· πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις· δι' ἣν αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τῦ βασιλέως προσεκλήθησαν·

29. Καὶ ὁ μὲν Μενέλαος ἀπέλειπε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον Λυσίμαχον τὸν ἑαυτῦ ἀδελφὸν, Σώσρατος δὲ, Κράτητα τὸν ἐπὶ τῶν Κυπρίων.

30. Τοιῶτων δὲ συνεχομένων, συνέβη Ταρσεῖς καὶ Μαλλώτας σασιάζειν, διὰ τὸ Ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τῦ βασιλέως ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι.

δίδοσθαι

31. Θᾶττον οὖν ὁ βασιλεὺς ἦκε καταστεῖλαι τὰ πράγματα, καταλείπων τὸν διαδεχόμενον Ἀνδρόνικον τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων.

32. Νομίσας δὲ ὁ Μενέλαος εὐληφέναι

V. 19. & 20. οἱ παρακομίζοντες μὴ χρῆσθαι εἰς θυσίαν ἕνεκα δὲ τῶν παρόντων εἰς τὰς τῶν τριηρέων κατασκευάς.) οἱ παρακομίσαντες μὴ χρῆσθαι πρὸς θυσίαν διὰ τὸ μὴ καθήκειν, εἰς ἑτέραν δὲ καταθέσθαι δαπάνην. ἔπεμψεν οὖν ταῦτα διὰ μὲν τὸν ἀποσείλαντα εἰς τὴν τῦ ἡρακλέους θυσίαν, ἕνεκεν δὲ τῶν παρακομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρων κατασκευάς. V. 21. Μενεσθέσεως) μενεθέως. ibid. πρωτοκλίσια) addit πτολεμαίου. ib. τῶν αὐτοῦ γεγονότων) τῶν αὐτῶν γεγονέναι. ib. Ἴππην) ἰόππην. V. 22. Μεγαλομερῶς) μεγαλοπρεπῶς. ibid. ἀποδεχθεὶς) παραδεχθεὶς. ib. εἰσεδέχθη.) εἰσπεπόρευται. V. 24. ἀρχιερωσύνην, ὑπερβάλλων) τὴν ἀρχιερωσύνην, ὑπερβαλὼν. V. 25. παρεγίνετο) παρεγένετο. V. 26. ὑποθευθεὶς) ὑπονοθευθεὶς. V. 28. διαφόρων) φόρων. V. 29. ἀπέλειπε) ἀπέλιπε. V. 30. δίδοσθαι.) δεδόσθαι. V. 31. καταλείπων) καταλιπὼν.

ναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματά τινα τῶν τῆ ἱεροῦ νοσφισάμενος ἐχαρίσατο τῷ Ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼς εἰς τὲ Τύρον καὶ τὰς κύκλῳ πόλεις.

33. Ἃ καὶ σαφῶς ἐπεγνωκὼς ὁ Ὀνίας, παρήλεγχεν ἀποκεχωρηκὼς εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ Δάφνης τῆς πρὸς Ἀντιόχειαν κειμένης· ἀπήνεγκεν Ἀντιοχείας

34. Ὅθεν ὁ Μενέλαος λαβὼν ἰδίᾳ Ἀνδρόνικον, παρεκάλει χειρώσασθαι τὸν Ὀνίαν· ὁ δὲ παραγενόμενος ἐπὶ τὸν Ὀνίαν, καὶ πεισθεὶς ἐπὶ δόλῳ, καὶ δεξιὰς θεὶς μεθ' ὅρκων, δὺς δεξιὰν, καί περ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τῆ ἀσύλου προελθεῖν, ὃν καὶ παραχρῆμα παρέκλεισεν οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δίκαιον.

35. Δι' ἣν αἰτίαν ἐ μόνον Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐδείναζον καὶ ἐδυσφόρουν ἐπὶ τῷ τῆ ἀνδρὸς ἀδίκῳ φόνῳ.

36. Τῆ δὲ βασιλέως ἀπανελθόντος ἀπὸ τῶν κατὰ Κιλικίαν τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν Ἰουδαῖοι, συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὲρ τῆ παρὰ λόγον τὸν Ὀνίαν ἀπεκλονεῖσθαι.

ὑπολυπηθεὶς 37. Ψυχικῶς ἔν ὁ Ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς καὶ τραπεὶς ἐπὶ ἔλεος, καὶ δακρύσας διὰ τὴν τῆ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολλὴν εὐταξίαν,

38. καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς παραχρῆμα τὴν τῆ Ἀνδρονίκου πορφύραν περιελόμενος, καὶ τὰς χιτῶνας περιρήξας, περιαγαγὼν καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν τόπον οὗπερ εἰς τὸν Ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ τὸν μιαιφόνον ἀπεκόσμησε, τῆ Κυρίου τὴν ἀξίαν αὐτῷ κόλασιν ἀποδόντος. κολάσασιν

39. Γενομένων δὲ πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν ὑπὸ τῆ Λυσιμάχου μετὰ τῆς τῆ Μενελάου γνώμης, καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπισυνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Λυσίμαχον, χρυσωμάτων ἤδη πολλῶν διενηνεγμένων.

40. Ἐπεγειρομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ ταῖς ὀργαῖς διεμπιπλαμένων, καθοπλίσας ὁ Λυσίμαχος πρὸς τρισχιλίους, κατήρξατο χειρῶν ἀδίκων, προηγησαμένου τινὸς Αὐράνου προβεβηκότος τὴν ἡλικίαν, ἐδὲν δὲ ἧττον καὶ τὴν ἄνοιαν.

41. Συνειδότες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῆ Λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πέτρους, οἱ δὲ ξύλων πάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς παρακειμένης σποδῆ δραττόμενοι, φύρδην ἐνετίναττον εἰς τὲς περὶ τὸν Λυσίμαχον.

42. Δι' ἣν αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας ἐποίησαν, τινὰς δὲ κατέβαλον, πάντας δὲ εἰς φύγην συνέλασαν, αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυλον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.

43. Περὶ

V. 33. καὶ σαφῶς) ἃ καὶ σαφῶς. ibid. ἀπήνεγκεν) παρήλεγχεν. ib. Ἀντιοχείας) ἀντιόχειαν. V. 34. Ἀνδρόνικον) τὸν ἀνδρόνικον. ibid. θεὶς μεθ' ὅρκων, δοὺς δεξιὰν, καί περ) μεθ' ὅρκων δὲς, καί περ. V. 36. ἀπανελθόντος) ἐπανελθόντος. ibid. ἀπεκλονεῖσθαι) ἀπεκλάσθαι. V. 37. ὑπολυπηθεὶς) ἐπιλυπηθεὶς. ibid. ἐπὶ ἔλεος) εἰς ἔλεον. V. 38. περιρήξας) περιβρήξας. ibid. τὸν Ὀνίαν) εἰς τὸν ὀνίαν. ib. κολάσασιν) κόλασιν. V. 39. ἱεροσυλημάτων) ἱεροσολυμάτων. ibid. μετὰ τῆς τοῦ Μενελάου) τῆ abeſt. V. 40. διεμπιπλαμένων) διεμπιμπλαμένων. ibid. Αὐράνου) τυράννου. V. 41. Συνειδότες) συνιδόντες. V. 42. τινὰς δὲ κατέβαλον) τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον. ibid. συνέλασαν) συνήλασαν.

43. Περὶ δὲ τούτων ἐνέσῃ κρίσις ἐπὶ τὸν Μενέλαον.

44. Καταντήσαντος δὲ τῦ Βασιλέως εἰς Τύρον, ἐπ' αὐτῦ τὴν δικαιολογίαν ἐποιήσαντο οἱ πεμφθέντες τρεῖς ἄνδρες ὑπὸ τῆς γερυσίας.

εἰλημμένος — 45. Ἤδη δὲ λελειμμένος ὁ Μενέλαος ἐπηγγείλατο χρήματα ἱκανὰ τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Δορυμένες πρὸς τὸ πεῖσαι τὸν Δορυμένε λεμαίῳ Βασιλέα.

46. Ὅθεν ἀπολαβὼν ὁ Πτολεμαῖος εἴς τι περίσυλον ὡς ἀναψύχοντα τὸν Βασιλέα μετέθηκε.

47. Καὶ τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον Μενέλαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημένων, τοῖς δὲ ταλαιπώροις, οἵ τινες εἰ καὶ ἐπὶ Σκυθῶν ἔλεγον ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνωστοι, τούτοις θάνατον ἐπέκρινε.

48. Ταχέως ἓν τὴν ἄδικον ζημίαν περὶ — ὑπέχον οἱ ὑπὲρ πόλεως καὶ δήμων καὶ προηγο- τῶν ἱερῶν σκευῶν προαγορεύσαντες.
ρήσαντες

49. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ Τύριοι μισοπονηρεύσαντες τὰ πρὸς τὴν κηδείαν αὐτῶν μεγαλομερῶς ἐχορήγησαν.

50. Ὁ δὲ Μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρατούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ἐπιφυόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν πολιτῶν ἐπίβελος καθεξῆς.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΠΕΡΙ δὲ τὸν καιρὸν τῦτον τὴν δευτέραν ἄφοδον ὁ Ἀντίοχος εἰς Αἴγυπτον ἐσείλατο.

2. Συνέβη δὲ καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἡμέρας τεσσαράκοντα φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους στολὰς ἔχοντας, καὶ λόγχας σπειρηδὸν ἐξωπλισμένες,

3. (καὶ μαχαιρῶν σπασμὸς) καὶ εἴλας ἵππων διατεταγμένας, καὶ προσβολὰς γινομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ ἀσπίδων κινήσεις, καὶ καμάκων πλήθη, καὶ μαχαιρῶν σπασμὸς, καὶ βελῶν βολὰς, καὶ χρυσέων κόσμων ἐκλάμψεις καὶ παντοίους θωρακισμούς.

4. Διὸ πάντες ἠξίουν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἐπιφάνειαν γεγενῆσθαι.

5. Γενομένης δὲ λαλίας ψευδῦς, ὡς μετηλλαχότος Ἀντιόχου τὸν βίον, παραλαβὼν ὁ Ἰάσων οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν πόλιν συνετελέσατο ἐπίθεσιν· τῶν δὲ ἐπὶ τῷ τείχει συνελαθέντων, καὶ τέλος ἤδη καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ Μενέλαος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν. — μετηλλαχότος

6. Ὁ δὲ Ἰάσων ἐποιεῖτο σφαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων ἀφειδῶς, οὐ συννοῶν τὴν εἰς τὲς συγγενεῖς εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην· δοκῶν δὲ πολεμίων — τῆς πόλεως

V. 43. ἐπὶ τὸν Μεν.) πρὸς τὸν μενέλαον. V. 44. τρεῖς ἄνδρες) transposita. V. 45. εἰλημμένος) λελειμένος. ibid. Δορυμένου) τῷ δορυμένους. V. 46. ἀναψύχοντα) ἀναψύξοντα. V. 47. κατηγορημένων) κατηγορημάτων. V. 48. περὶ πόλεως) ὑπὲρ πόλεως. ibid. προηγορήσαντες) προαγορεῦσαντες. V. 49. μισοπονηρεύσαντες) μισοποιηρήσαντες. ib. μεγαλομερῶς) μεγαλοπρεπῶς. V. 50. ἐπὶ τῇ ἀρχῇ) ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. CAP. V. v. 1. ἄφοδον) ἔφοδον. V. 2. διὰ τῶν ἀέρων) διὰ τὲ ἀέρος. V. 3. (καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς) non habet. ibid. εἴλας) ἴλας. ib. πλήθη) adjicit, καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς. ib. χρυσέων) χρυσῶν. V. 4. γεγενῆσθαι.) γενέσθαι. ibid. μετηλλαχότος Ἀντ. τὸν βίον) μετηλλαχότος τὸν βίον ἀντιόχε. V. 6. τῆς πόλεως) τῶν πολιτῶν.

οὐκ λεμίων καὶ οὐκ ὁμοεθνῶν τρόπαια καταβάλλεσθαι,

7. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκράτησε, τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβελῆς αἰσχύνην λαβὼν, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν Ἀμμανίτιν παρῆλθεν.

καλαστροφῆς 8. Πέρας οὖν κακῆς ἀναστροφῆς ἔτυχεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς Ἀρέταν τὸν τῶν Ἀράβων τύραννον, πόλιν ἐκ πόλεως φεύγων, διωκόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ συγούμενος ὡς τῶν νόμων ἀποστάτης, καὶ βδελυσσόμενος ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς Αἴγυπλον ἐξεβράσθη.

9. Καὶ ὁ συχνοὺς τῆς πατρίδος ἀποξενώσας ἐπιξένης ἀπώλετο πρὸς Λακεδαιμονίους ἀναχθεὶς, ὡς διὰ τὴν συγγένειαν τευξόμενος σκέπης.

10. Καὶ ὁ πλῆθος ἀτάφων ἐκρίψας ἀπένθητος ἐγενήθη, καὶ κηδείας οὐ δ' νόμῳ ἥψινος οὔτε πατρίου τάφου μετέσχε.

11. Προσπεσόντων δὲ τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν γεγονότων διέλαβεν ἀποστατεῖν τὴν Ἰδδαίαν· ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ Αἰγύπλου τεθηριωμένος τῇ ψυχῇ, ἔλαβε τὴν μὲν πόλιν δορυάλωτον.

12. Καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώταις ἐν ταῖς κόπλειν ἀφειδῶς τὲς ἐμπίπλοντας, καὶ οἰκίαις τὲς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατασφάζειν.

13. Ἐγίνετο δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων ἀνήβων ἀναίρεσις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀφανισμὸς, παρθένων τε καὶ νηπίων σφαγαί.

14. Ὅλῳ δὲ μυριάδες ἐν ταῖς πάσαις ἡμέραις τρισὶ κατεφθάρησαν· τέσσαρες μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς, οὐχ ἧτ- νομοῖς τον δὲ τῶν ἐσφαγμένων ἐπράθησαν.

15. Οὐκ ἀρκεθεὶς δὲ τούτοις, κατετόλμησεν εἰς τὸ πάσης τῆς γῆς ἁγιώτατον ἱερὸν εἰσελθεῖν, ὁδηγὸν ἔχων τὸν Μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγονότα.

16. Καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ σκεύη λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων ὑπὸ πολ- βασιλέων * ἀνατεθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ λῶν δόξαν τῷ τόπου καὶ τιμὴν, ταῖς βε- *ἀναστα- βήλοις χερσὶ συσσύρων ἐπεδίδε, θέντα

17. Καὶ ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν ὁ Ἀντίοχος, ὡ συνορῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἀπώργισαι βραχέως ὁ δεσπότης, διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον παρόρασις.

18. Εἰ δὲ μὴ συνέβη προσενέχεσθαι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ ἦν ὁ Ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ Σελεύκου τῷ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῷ γαζοφυλακίου, οὕτως προαχθεὶς παραχρῆμα μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τῷ θράσους.

19. Ἀλλ' ὡ διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν τόπον ὁ Κύριος ἐξελέξατο.

V. 6. οὐκ) ἐχ. V. 7. παρῆλθεν.) ἀπῆλθεν. V. 8. καταστροφῆς) ἀναστροφῆς. ibid. συγούμενος) καὶ συγοὺμενος. ib. ἐξεβράσθη.) συνεβράσθη. V. 10. οὐ δ' ἥψινος οὔτε πατρίου νόμε) οὐ δ' ἡψινοσοῦν οὔτε πατρῴε τάφου. V. 12. ἐν ταῖς οἰκίαις) εἰς τὰς οἰκίας. V. 13. Ἐγίνετο) ἐγίνοντο. ibid. ἀναίρεσις, ἀνήβων τε) ἀναιρέσεις, ἀνδρῶντε. V. 14. νομ[illegible] νομαῖς. V. 15. Οὐκ ἀρκ.) καὶ οὐκ ἀρκεθεὶς. V. 16. ὑπὸ πολλῶν β. ἀναστα[illegible]ντα) ὑπ' ἄλλων βασιλέων ἀνατεθέντα. ibid. συσσύρων) addit ἐπεδίδε. V. 18. συνέβη προσενέχεσθαι) συνέβαινε προενέχεσθαι. ibid. καθάπερ ἦν ὁ) ἦν deest.

20. Διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τόπος συμμεταχὼν τῶν τῷ ἔθνους δυσπετημάτων γενομένων, ὕστερον εὐεργετημάτων ὑπὸ τῷ Κυρίε ἐκοινώνησε, καὶ ὁ καταληφθεὶς ἐν τῇ τῷ παντοκράτορος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τῷ μεγάλου δεσπότε καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης ἐπανωρθώθη.

21. Ὁ οὖν Αντίοχος ὀκλακόσια πρὸς τοῖς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τῷ ἱεροῦ τάλαντα θᾶτλον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐχωρίθη, οἰόμενος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας τὴν μὲν γῆν πλωτὴν καὶ τὸ πέλαγος πορευτὸν θέθαι διὰ τὸν μέλεωρισμὸν τῆς καρδίας.

22. Κατέλιπε δὲ καὶ ἐπισάτας τῷ κακοῦν τὸ γένος, ἐν μὲν Ἱεροσολύμοις Φίλιππον τὸ μὲν γένος Φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρβαρώτερον ἔχοντα τῷ καταξήσαντος.

23. Ἐν δὲ Γαριζεὶν Ἀνδρόνικον· πρὸς δὲ τέτοις Μενέλαον, ὃς χείρισα τῶν ἄλλων ὑπερήρελο τοῖς πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τὲς πολίτας Ἰουδαίες ἔχων διάθεσιν.

24. Ἔπεμψε δὲ τὸν μυσάρχην Ἀπολλώνιον μετὰ στρατεύματος δισμυρίων πρὸς τοῖς δισμυρίοις δὲ, προτάξας τὲς ἐν ἡλικίᾳ πάντας κατασφάξαι, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὲς νεωτέρους πωλεῖν.

25. Οὗτος δὲ παραγενόμενος εἰς Ἱερεσόλυμα, καὶ τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθεὶς, ἐπέσχεν ἕως τῆς ἁγίας ἡμέρας τῷ σαββάτου· καὶ λαβὼν ἀργοῦντας τὲς Ἰουδαίους τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξοπλησίαν παρήγγειλε.

26. Καὶ τὲς ἐλθόντας πάντας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξεκέντησε, καὶ εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις εἰσδραμὼν ἱκανὰ κατέτρωσε πλήθη. καὶ ἔκτεινε

27. Ἰούδας δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος δέκατός πε γενηθεὶς, καὶ ἀναχωρήσας εἰς τὴν ἔρημον ἐν τοῖς ὄρεσιν θηρίων τρόπον διέζη σὺν τοῖς μετ' αὐτῷ, καὶ τὴν χορτώδη τροφὴν σιτέμενοι διετέλεν, πρὸς τὸ μὴ μεταχεῖν τῷ μολυσμοῦ. γενηθεὶς

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΜΕΤ' ὀ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς γέροντα Ἀθηναῖον, ἀναγκάζειν τὲς Ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων, καὶ τοῖς τῷ Θεοῦ νόμοις μὴ πολιτεύεθαι. νόμε

2. Μολῦναι δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν, καὶ προσονομάσαι Διὸς Ὀλυμπίου, καὶ τὸν ἐν Γαριζεὶν, καθὼς ἐτύγχανον οἱ τὸν τόπον οἰκοῦντες, Διὸς ξενίε. Γαριζεὶ Διοξενίε

3. Χαλεπὴ δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις ἦν δυχερὴς ἡ ἐπίσασις τῆς κακίας. ὄχλοις

4. Τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώμων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπληρῶτο ραθυμούν-

v. 20. τοῦ ἔθνους δυσπ.) τῶν τῷ ἐθνες δυσπετημάτων. ibid. εὐεργετημάτων) adjicit ὑπὸ τοῦ κυρίου. ib. καταληφθεὶς) καταλειφθεὶς. v. 21. Ὁ οὖν) ὁ γοῦν. ibid. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν) absque articulo. v. 23. Γαριζεὶν) γαριζὶν. v. 24. δισμυρίοις δὲ) δισμυρίων πρὸς. ibid. τὰς νεοτέρους) absque articulo. v. 26. ἐλθόντας) ἐξελθόντας. ibid. κατέτρωσε) κατέτρωσε. v. 27. δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ abeſt. ibid. γενηθεὶς) γενηθεὶς. ib. ἀναχωρήσας - - διέζη) ἀναχωρήσας εἰς τὴν ἔρημον, θηρίων τρόπον ἐν τοῖς ὄρεσι διέζη. CAP. [illegible] v. 1. ἀπὸ τῶν πατρίων) ἐκ τῶν πατρώων. ib. Θεοῦ νόμου) θεοῦ νόμοις. v. 2. ἐν Γαριζεὶ) ἐν γαρ[illegible] ibid. Διοξενίου) διὸς ξενίε. v. 3. τοῖς ὄλοις ἦν δυχερὴς) τοῖς ὄχλοις ἦν καὶ δυχερὴς. v. 4. ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπληροῦτο) ἐπεπλήρωτο ὑπὸ τῶν ἐθνῶν.

θυμούντων μεθ' ἑταιρῶν, καὶ ἐν τοῖς
περιβόλων ἱεροῖς περιβόλοις γυναιξὶ πλησιαζόντων,
ἔτι δὲ τὰ μὴ καθήκοντα ἔνδον εἰσφερόντων.

5. Τὸ δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀποδιεσταλμένοις ἀπὸ τῶν νόμων ἀθεμίτοις ἐπεπλήρωτο.

6. Ἦν δ' οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρῴους ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς Ἰουδαῖον ὁμολογεῖν εἶναι.

ἦγον 7. Ἤγοντο δὲ μετὰ πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τῷ βασιλέως γενέθλιον ἡμέραν ἐπὶ σπλαγχνισμόν· γενομένης δὲ Διονυσίων ἑορτῆς ἠναγκάζοντο κισσοὺς ἔχοντες πομπεύειν τῷ Διονύσῳ.

8. Ψήφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἀσυγειτόνας Ἑλληνίδας πόλεις, Πτολεμαίου ὑποθεμένου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἄγειν καὶ σπλαγχνίζειν·

9. τοὺς δὲ μὴ προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ Ἑλληνικὰ κατασφάζειν· παρῆν οὖν ὁρᾶν τὴν ἐνεστῶσαν ταλαιπωρίαν.

10. Δύο γὰρ γυναῖκες ἀνήχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα αὐτῶν· τέτων δὲ ἐκ τῶν μαστῶν κρεμάσαντες τὰ βρέφη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν πόλιν κατὰ τὸ τεῖχος ἐκρήμνισαν.

11. Ἕτεροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ σπήλαια, λεληθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μηνυθέντες τῷ Φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν, διὰ τὸ εὐλαβῶς ἔχειν βοηθῆσαι αὐτοῖς κατὰ δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.

12. Παρακαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇδε τῇ βίβλῳ μὴ συσταλῆναι διὰ τὰς συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γένους ἡμῶν εἶναι.

13. Καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρόνον ἐᾶσθαι τοὺς δυσσεβοῦντας, ἀλλ' εὐθέως περιπίπτειν τοῖς ἐπιτιμίοις, μεγάλης εὐεργεσίας σημεῖόν ἐστιν. ἐπιλίμοις

14. Οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀναμένει μακροθυμῶν ὁ δεσπότης μέχρι τοῦ καταντῆσαντας αὐτοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσῃ ἔτως καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι· μάχρι

15. ἵνα μὴ πρὸς τέλος ἀφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὕστερον ἡμᾶς ἐκδικᾷ.

16. Διόπερ οὐδέποτε μὲν τὸν ἔλεον αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἀφίστησι· παιδεύων δὲ μετὰ συμφορᾶς οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.

17. Πλὴν ἕως ὑπομνήσεως ταῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω· δι' ὀλίγων δὲ ἐλευστέον ἐπὶ τὴν διήγησιν.

18. Ἐλεάζαρός τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πρόσοψιν τοῦ προσώπου καλλιστος ἀναχαίνων ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας.

V. 4. περιβόλων) περιβόλοις. ibid. εἰσφερόντων.) φερόντων. V. 7. ἦγον) ἤγοντο. ibid. ἠναγκάζοντο) addit οἱ ἰουδαῖοι. V. 8. Ἑλληνίδας πόλεις) transpoſita. ibid. Πτολεμαίου ὑποθεμένου) πτολεμαίων ὑποτιθεμένων. V. 10. ἀνήχθησαν) ἀνηνέχθησαν. ibid. τέκνα) τέκνα αὐτῶν. V. 11. αὐτοῖς κατὰ δόξαν) ἑαυτοῖς κατὰ τὴν δόξαν. V. 13. Καὶ γὰρ τὸ μὴ) γὰρ abeſt. ibid. τοῖς ἐπιτίμοις) ἐπιτιμίοις. V. 14. μάχρι) μέχρι. ibid. κολάσῃ, ἔτως) κολάσαι, οὕτω. V. 16. ἔλεον) addit αὐτοῦ. V. 17. δὲ ἐλευστέον) δ' ἐλευστέον. V. 18. κάλλιστος ἀναχαίνων) κάλλιστος τυγχάνων, ἀναχανών.

19. Ὁ δὲ τὸν μετ' εὐκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μύσους βίον ἀναδεξάμενος αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ τύμπανον προσῆγε.

20. Προπλύσας δὲ, καθ' ὃν ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τοὺς ὑπομένοντας ἀμύνεσθαι, ὧν ὁ θέμις γεύσασθαι διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῆν φιλοσοργίαν.

ἀμύνασθαι

21. Οἱ δὲ πρὸς τῷ παρανόμῳ σπλαγχνισμῷ τεταγμένοι διὰ τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα γνῶσιν ἀπολαμβάνοντες αὐτὸν κατιδίαν παρεκάλουν, ἐνεγκόντα κρέα, οἷς καθῆκον αὐτῷ * χρήσασθαι, δι' αὐτοῦ παρασκευασθέντα, † ὑποκριθῆναι δὲ ὡς ἐσθίοντα τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένα τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρεῶν.

ἐνεκάλουν
* χρᾶσθαι
† ὑποκρῖναι

22. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου, καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν τύχῃ φιλανθρωπίας.

τύχοι

23. Ὁ δὲ λογισμὸν ἀξιοῦν ἀναλαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ γήρους ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἐπικλήτου καὶ ἐπιφανοῦς πολιτείας καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλίστης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ θεοκτίστου νομοθεσίας ἀκολούθως ἀπεφήνατο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν ᾅδην.

πολιτείας
ἀνατροφῆς

24. Οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἀξιόν ἐστιν ὑποκρινάμενον, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπολαβόντες Ἐλεάζαρον τὸν ἐνενηκονταετῆ μεταβῆναι εἰς ἀλλοφυλισμὸν,

μεταβῆναι

25. καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ ἀκαριαῖον ζῆν πλανηθῶσι δι' ἐμὲ, καὶ μῦσος καὶ κηλίδα τῷ γήρως κατακλήσωμαι.

26. Εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελοῦμαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλὰ τὰς τοῦ παντοκράτορος χεῖρας οὔτε ζῶν οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι.

27. Διόπερ ἀνδρείως μὲν νῦν διαλλάξας τὸν βίον τῷ μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι,

28. τοῖς δὲ νέοις ὑπόδειγμα γενναῖον καταλελοιπὼς εἰς τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀπευθανατίζειν· τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἐπὶ τὸ τύμπανον εὐθέως ἦλθε.

εἰπὼς

29. Τῶν δὲ ἀγόντων τὴν μικρῷ πρότερον εὐμένειαν πρὸς αὐτὸν εἰς δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τῶν προειρημένων λόγων, ὡς αὐτοὶ ὑπελάμβανον ἀπόνοιαν εἶναι.

ὡς

30. Μέλλων δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναξενάξας εἶπε· Τῷ κυρίῳ τῷ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φανερόν ἐστιν, ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τοῦ θανάτου σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ τὸ σῶμα ἀλγηδόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω.

31. Καὶ

V. 20. ἀμύναθαι) ἀμύνεσθαι. ibid. πρὸς τὸ ζῆν) διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῆν. V. 21. ἀπολαμβάνοντες) ἀπολαβόντες. ibid. ἐνεκάλουν, ἐνεγκόντα) παρεκάλουν, ἐνέγκαντα. ib. χρᾶθαι) χρήσασθαι. ib. ὑποκρῖναι) ὑποκριθῆναι. ib. τεταγμένα) προστεταγμένα. V. 22. τύχοι) τύχῃ. V. 23. γήρους) γήρως. ibid. πολιτείας) πολιᾶς. ib. ἀνατροφῆς) ἀνατροφῆς. V. 24. μεταβῆναι) μεταβεβηκέναι. V. 25. κατακλήσωμαι.) κατακλήσομαι. V. 28. εἰπὼς) εἰπών. V. 29. δυσμένειαν διὰ τῶν προειρημένων λόγων, ὡς αὐτοὶ ὑπελ.) δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τὸ τὰς προειρημένους λόγους, ὡς αὐτοὶ διελάμβανον.

31. Καὶ ἔτος οὖν τέτον τὸν τρόπον μετήλλαξεν, ὲ μόνον τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείσοις τῆ ἔθνους τὸν ἑαυτῆ θάνατον ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφὲς μετὰ τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ τῆ βασιλέως ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν ἐφάπτεσθαι μάστιξι καὶ νευραῖς αἰκιζομένους.

2. Εἷς δὲ αὐτῶν γενόμενος προήγορος ἔπε· τί μέλλεις ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν παρ' ἡμῶν; ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμὲν ἢ πατρώους νόμους παραβαίνειν.

3. Ἐκθυμὸς δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τήγανα καὶ λέβητας ἐκπυροῦν.

4. Τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων, τὸν γενόμενον αὐτῶν προήγορον προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυθίσαντας ἀκρωτηριάζειν, τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς συνορώντων.

λοιποῖς 5. Ἀχρηςον δὲ αὐτὸν τοῖς ὅλοις γενόμενον ἐκέλευσε τῇ πυρᾷ προσάγειν ἔμπυον καὶ τηγανίζειν· τῆς δὲ ἀτμίδος διόδσης ἐφ' ἱκανὸν διαδιόσης τῆ τηγάνου ἀλλήλους παρεκάλεσν σὺν τῇ μητρὶ γενναίως τελευτᾶν, λέγοντες οὕτως·

6. Ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, καὶ ταῖς ἀληθείαις ἐφ' ἡμῖν παρακαλεῖται, καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀντιμαρτυρόσης ᾠδῆς διεσάφησε Μωσῆς, λέγων· καὶ ἐπὶ τοῖς δέλοις αὐτῆ παρακληθήσεται.

7. Μεταλλάξαντος δὲ τῆ πρώτε τὸν τρόπον τέτον, τὸν δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸν ἐμπαιγμόν· καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα σὺν ταῖς θριξὶ περισύροντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὸ τῆ τιμωρηθῆναι κατὰ μέλος τὸ σῶμα; ἐπηρώτων

8. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς τῇ πατρίῳ Φωνῇ προσεῖπεν· σὺχί. διόπερ καὶ ἕτος τὴν ἕξης ἔλαβε βάσανον, ὡς ὁ πρῶτος.

9. Ἐν ἐσχάτῃ δὲ πνοῇ γενόμενος ἔπε· σὺ μὲν ἀλάσωρ ἐκ τῆ παρόντος ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις, ὁ δὲ τῆ κόσμου βασιλεὺς ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτῆ νόμων εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναςήσει.

10. Μετὰ δὲ τέτων ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλε, καὶ τὰς χεῖρας εὐθαρσέως προέτεινε,

11. καὶ γενναίως ἔπεν· ἐξ ἐρανῆ ταῦτα κέκλημαι, καὶ διὰ τὲς αὐτῆ νόμους ὑπερορῶ ταῦτα, καὶ παρ' αὐτῆ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω κομίζεσθαι. κέκλημαι

12. Ὥςε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ τὲς σὺν αὐτῷ ἐκπλήτεσθαι τὴν τῆ νεανίσκου ψυχὴν, ὡς ἐν ὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας ἐτίθετο.

CAP. VII. v. 2. ἔπε· μέλλεις) οὕτως ἔφη. τί μέλλεις. ibid. ἡμῶν) παρ' ἡμῶν. ib. πατρώους νόμους παραβαίνειν.) παραβαίνειν τὲς πατρίους νόμους. v. 4. παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων) transposita. v. 5. τοῖς λοιποῖς) τοῖς ὅλοις. ibid. διόδσης) διαδιόσης. v. 6. Μωσῆς) μωϋσῆς. v. 7. περισύροντες ἐπηρώτων) περισύραντες ἐπηρώτων. ibid. κατὰ μέλος τὸ σῶμα;) transposita. v. 8. προσεῖπεν) ἔπεν. v. 10. προέβαλε) προέβαλε. ibid. εὐθαρσέως) εὐθαρσῶς. v. 11. κέκλημαι) κέκλημαι. ibid. κομίζεσθαι.) κομίσασθαι.

13. Καὶ τούτῳ δὲ μεταλλάξαντος τὸν τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον αἰκιζόμενοι.

14. Καὶ γενόμενος πρὸς τῷ τελευταῖν ἔτως ἔφη· αἱρετὸν μεταλλάσοντας ἀπὸ ἀνθρώπων τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπίδας πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· σοὶ μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσαι.

15. Ἐχομένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες ἠκίζοντο.

16. Ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν εἰδὼν, εἶπεν· ἐξουσίαν ἐν ἀνθρώποις ἔχων, ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὤν· μὴ δόκει δὲ τὸ γένος ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταλελεῖφθαι.

17. Σὺ δὲ καρτέρει, καὶ θεώρει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ.

18. Μετὰ δὲ τοῦτον ἦγον τὸν ἕκτον, καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν ἔφη· μὴ πλανῶ μάτην, ἡμεῖς γὰρ δι' ἑαυτοὺς ταῦτα μᾶλλον πάσχομεν ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θεὸν, διὸ ἄξια θαυμασμοῦ γέγονε·

19. Σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῴως ἔσεσθαι θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας.

20. Ὑπεραγόντως δὲ ἡ μήτηρ θαυμασὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀγαθῆς ἀξία, ἥτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορῶσα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας εὐψύχως ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ Κύριον ἐλπίδας.

21. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ Φωνῇ, γενναίῳ πεπληρωμένη Φρονήματι, καὶ τὸν θῆλυν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέγουσα πρὸς αὐτούς.

22. Οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐδὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν ἑκάστου στοιχείωσιν οὐκ ἐγὼ διερύθμισα.

23. Τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης, ὁ πλάσας ἀνθρώπου γένεσιν καὶ πάντων ἐξευρὼν γένεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδώσει μετ' ἀποδίδωσιν ἐλέους, ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτοὺς διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους.

24. Ὁ δὲ Ἀντίοχος οἰόμενος καταφρονεῖσθαι καὶ τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμενος φωνὴν, ἔτι τοῦ νεωτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅρκων ἐπίσου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαριστὸν ποιήσειν (καὶ) μεταθέμενον ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων, καὶ φίλον ἕξειν, καὶ χρείας ἐμπιστεύσειν.

25. Τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέχοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν μητέρα παρῄνει γενέσθαι τοῦ μειρακίου σύμβουλον ἐπὶ σωτηρίᾳ.

26. Πολλὰ δὲ αὐτοῦ παραινήσαντος, ἐπεδέξατο πεῖσειν τὸν υἱόν.

27. Προσκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν ὠμὸν τύραννον, ἔτως ἔφησε τῇ πατρίῳ Φωνῇ· υἱὲ, ἐλέησόν με τὴν ἐν

V. 14. μεταλλάσσοντας ἀπὸ) μεταλλάσσοντα ὑπ'. V. 16. ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὤν·) φθαρτὸς ὤν, ὃ θέλεις, ποιεῖς. V. 17. βασανιεῖ.) βασανίσει. V. 18. μᾶλλον) μάτην. ibid. ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θ. ἄξια) ἁμαρτάνοντες εἰς τὸν ἑαυτῶν θεὸν, διὸ ἄξια. V. 20. ἀγαθῆ) θαυμασὴ. V. 21. τῶν ἀνθρώπων) αὐτῶν. V. 23. ἀποδίδωσιν) ἀποδώσει. V. 24. (καὶ) abeſt. ibid. πατρίων) addit νόμων. V. 25. γενέσθαι τῷ μειρακίου) transpoſita. V. 26. παραινήσαντος) παραινέσαντος. V. 27. πατρίῳ) πατρῴᾳ.

ἐν γαστρὶ περιενέγκασάν σε μῆνας ἐννέα, καὶ θηλάσασάν σε ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασάν σε, καὶ ἀγαγοῦσαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφορήσασαν.

28. Ἀξιῶ σε, τέκνον, ἀναβλέψαντα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἰδόντα γνῶναι, ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος οὕτω γεγένηται.

οὐκ ἐξ γίνεται

29. Μὴ φοβηθῇς τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν σου ἄξιος γενόμενος ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομίσωμαί σε.

κομίσαι με

30. Ἔτι δὲ ταῦτης * καταλεγέσης ὁ νεανίας εἶπε· τίνα μένετε; † οὐχ ὑπακούω τῷ προσάγματος τῷ βασιλέως· τῷ δὲ προσάγματος ἀκούω τῷ νόμου τῷ δοθέντος τοῖς πατράσιν ἡμῶν διὰ Μωσῆν Μωσέως.

* καταλαλγηγέσης † οὐκ

31. Σὺ δὲ πάσης κακίας εὑρετὴς γενόμενος εἰς τοὺς Ἑβραίους ὃ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ.

32. Ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας πάσχομεν.

33. Εἰ δὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδείας ὁ ζῶν Κύριος ἡμῶν βραχέως ἐπώργισαι, καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις.

34. Σὺ δὲ, ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων μιαρώτατε, μὴ μάτην μετεωρίζου φρυαττόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς συναντίους παῖδας ἐπαιρόμενος χεῖρα.

φρυαττόμενος

35. Οὔπω γὰρ τὴν τοῦ παντοκράτορος ἐπόπτου Θεοῦ κρίσιν ἐκπέφευγας.

36. Οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον ἀενάου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην Θεοῦ πεπλώκασι· σὺ δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρόσιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσῃ.

ὑπενέγκαντες

37. Ἐγὼ δὲ καθάπερ οἱ ἀδελφοὶ μου καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων, ἐπικαλέμενος τὸν Θεὸν * ἵλεων ταχύ τῷ ἔθνει γενέσθαι, καὶ σὲ μετὰ ἐτασμῶν καὶ μαστίγων * ἵλεως ἐξομολογήσασθαι, διότι μόνος αὐτὸς Θεός ἐστιν.

ἐπικαλούμενοι

38. Ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου στῆναι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως ἐπηγμένην.

στῆσαι

ἐπημμένην

39. Ἔνθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς τούτῳ παρὰ τοὺς ἄλλους χειρίσας ἀπήντησε πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ.

40. Καὶ οὗτος οὖν καθαρῶς τὸν βίον μετήλλαξε, παντελῶς ἐπὶ τῷ Κυρίῳ πεποιθώς.

41. Ἐχάτη δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε.

42. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς σπλαγχνισμὰς καὶ τὰς ὑπερβαλλούσας αἰκίας ἐπὶ τοσοῦτον δεδηλώσθω.

ΚΕΦ.

V. 28. οὐκ ἐξ) ἐξ ἐκ. ibid. ἕτω γίνεται.) οὕτως γεγένηται. v. 29. ἀδελφῶν σε) ἀδελφῶν. ibid. κομίσαι με σε.) κομίσωμαί σε. v. 30. καταλεγέσης) καταλεγούσης. ibid. ἐκ) ἐχ. ib. διὰ Μωσῆν.) διὰ μωϋσέως. v. 34. φρυαττόμενος) φρυαττόμενος. ibid. τὰς ἐπαιρόμενος) τὰς δέλτας αὐτοῦ ἐπαιρόμενος. v. 36. ἐπενέγκαντες) ὑπενέγκαντες. ibid. ἀενάου) ἀεννάου. v. 37. ἀδελφοὶ) addit μου. ibid. ἐπικαλούμενοι τὸν Θ. ἵλεως) ἐπικαλέμενος τὸν Θεὸν ἵλεων. v. 38. στῆσαι) στῆναι. ibid. ἐπημμένην.) ἐπηγμένην. v. 40. καθαρῶς) καθαρὸς τὸν βίον. v. 42. τὰς σπλαγχνισμὰς) absque articulo.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

Ἰούδας δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρεισπορευόμενοι λεληθότως εἰς τὰς κώμας προσεκαλοῦντο συγγενεῖς, καὶ τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ προσλαμβανόμενοι συνήγαγον εἰς ἑξακισχιλίους.

ἐφιδεῖν καταπονούμενον

2. Καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν Κύριον ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπατέμενον λαὸν, οἰκτεῖραι δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα.

καταβοώντων

3. Ἐλεῆσαι δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλλουσαν ἰσόπεδον γίνεσθαι, καὶ τῶν καταβοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων εἰσακοῦσαι·

4. καὶ μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νηπίων παρανόμου ἀπωλείας· καὶ περὶ τῶν γενομένων εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βλασφημιῶν, καὶ μισοπονηρῆσαι.

συσσήμαλι

5. Γενόμενος δὲ ὁ Μακκαβαῖος ἐν συσήματι ἀνυπόστατος ἤδη τοῖς ἔθνεσιν ἐγίνετο, τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου εἰς ἔλεον τραπείσης.

χώρας

6. Πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπροσδοκήτως ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα, καὶ τοὺς ἐπικαίρους τόπους ἀπολαμβάνων οὐκ ὀλίγους τῶν πολεμίων ἐνίκα τροπούμενος.

ἐπιβολὰς

7. Μάλιστα τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβολὰς συνεργοὺς ἐλάμβανε·

καὶ λαλιά τις τῆς εὐανδρίας αὐτοῦ διηχεῖτο παντοχῆ.

λαλιὰν διηχεῖτο

8. Συνορῶν δὲ ὁ Φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς προκοπὴν ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, πυκνότερον δὲ ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγὸν ἔγραψεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν.

9. Ὁ δὲ ταχέως προχειρισάμενος Νικάνορα, τὸν τοῦ Πατρόκλου τῶν πρώτων φίλων ἀπέστειλεν, ὑποτάξας παμφύλων ἐθνῶν οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων, τὸ πᾶν τῶν Ἰουδαίων ἐξαρεῖν γένος· συνέστησε δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίαν ἄνδρα στρατηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις ἔχοντα πεῖραν.

τῆς Ἰουδαίας

10. Διεσήσατο δὲ ὁ Νικάνωρ τὸν φόρον τῷ βασιλεῖ τοῖς Ῥωμαίοις ὄντα ταλάντων διχιλίων ἐκ τῆς τῶν Ἰουδαίων αἰχμαλωσίας ἐκπληρώσειν.

προκαλούμενος Ἰουδαίων * ὑπιχνέμενος παρακολεθῆσαν

11. Εὐθέως δὲ εἰς τὰς παραθαλασσίας πόλεις ἀπέστειλε προσκαλέμενος ἐπ᾽ ἀγορασμὸν Ἰουδαϊκῶν σωμάτων, * ὑπιχνούμενον ἐνενήκοντα σώματα ταλάντε παραχωρήσειν· ὁ προσδεχόμενος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλουσαν παρακολεθήσειν αὐτῷ δίκην.

12. Τῷ δὲ Ἰούδᾳ προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ Νικάνορος ἐφόδου· καὶ μεταδόντος αὐτοῦ τοῖς σὺν αὐτῷ τὴν παρεσίαν τοῦ στρατοπέδου,

13. οἱ δει-

CAP. VIII. v. 1. καὶ Μακκαβαῖος) καὶ abeſt. ibid. συγγενεῖς) τοὺς συγγενεῖς. ib. προσλαμβανόμενοι) προσλαβόμενοι. v. 2. ἐφιδεῖν τὸν ὑπὸ π. καταπονέμενον) ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπατέμενον. v. 3. καταβοώντων) καταβοώντων. v. 4. καὶ μνησθῆναι) καὶ abeſt. v. 5. ὁ Μακκαβαῖος ἐν συσήματι) ἐν συσήματι ὁ μακκαβαῖος. v. 6. χώρας) κώμας. ibid. πολεμίων) addit ἐνίκα. v. 7. ἐπιβολὰς) ἐπιβελὰς. ibid. λαλιὰν) λαλιά τις. ib. διηχεῖτο) διεχεῖτο. v. 9. τὸ πᾶν τῆς Ἰουδαίας) τὸ σύμπαν τῶν ἰουδαίων. ibid. ἔχοντα πεῖραν) transpoſita. v. 11. προκαλούμενος) προσκαλέμενος. ibid. Ἰουδαίων σωμάτων, ὑπιχνέμενος) ἰουδαϊκῶν σωμάτων, ὑπιχνέμενον. ib. παρακολεθῆσαν αὐτῷ) παρακολουθήσειν ἐπ᾽ αὐτῷ. v. 12. μεταδόντος) addit αὐτοῦ.

13. οἱ δειλανδροῦντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τῦ Θεῦ δίκην διεδίδρασκον (ἑαυτὲς) καὶ ἐξετόπιζον ἑαυτάς.

14. Οἱ δὲ τὰ περιλελειμμένα πάνλα ἐπώλουν, ὁμοῦ δὲ τὸν Κύριον ηξίουν ῥύσασθαι τὲς ὑπὸ τῦ δυσσεβῦς Νικάνορος πρὶν συντυχεῖν πεπραμένες.

15. Καὶ εἰ μὴ δι' αὐτὲς, ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τὲς πατέρας αὐτῶν διαθήκας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπικλήσεως τῦ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεπῦς ὀνόματος αὐτῦ.

16. Συναγαγὼν δὲ ὁ Μακκαβαῖος τὲς περὶ αὐτὸν ὄντας τὸν ἀριθμὸν ἑξακισχιλίες παρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τὰς πολεμίες, μηδὲ εὐλαβεῖσθαι τὴν τῶν ἀδίκως παραγινομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπληθίαν, ἀγωνίσασθαι δὲ γενναίως, τοῖς δεσμίοις παραγενομένων

17. πρὸ ὀφθαλμῶν λαβόντας τὴν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον τόπον συντετελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν, καὶ τὸν τῆς ἐμπεπαιγμένης πόλεως αἰκισμὸν, ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κατάλυσιν.

18. Οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν καὶ τόλμαις, * ἔφησεν, ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῷ παντοκράτορι Θεῷ, δυναμένῳ καὶ τὲς ἐρχομένες ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ νεύματι καταβαλεῖν πεποίθαμεν. πεποίθασιν * ἔφησαν καταλαβεῖν

19. Προσαναλεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ τὰς ἐπὶ τῶν προγόνων γενομένας ἀντιλήψεις, καὶ τὴν ἐπὶ Σενναχηρεὶμ, ἑκατὸν ὀγδηκονταπέντε χιλιάδες ὡς ἀπώλοντο,

20. καὶ τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ τὴν πρὸς τὲς Γαλάτας παράταξιν γενομένην, ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρείαν ἦλθον ὀκλακιχίλιοι σὺν Μακεδόσι τετρακισχιλίοις, τῶν Μακεδόνων ἀπορουμένων, οἱ ὀκλακιχίλιοι τὰς δώδεκα μυριάδας ἀπώλεσαν διὰ τὴν γινομένην αὐτοῖς ἀπ' ἐρανῦ βοήθειαν, καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλαβαν. ἑξακισχίλιοι

21. Ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς αὐτοὺς παρασήσας καὶ ἑτοίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκειν τετραμερές τι ἐποίησε τὸ στράτευμα·

22. Τάξας καὶ τὲς ἀδελφοὺς αὐτῦ προηγεμένες ἑκατέρας τάξεως Σίμωνα καὶ Ἰώσηπον καὶ Ἰωνάθην, ὑποτάξας ἑκάστῳ χιλίες πρὸς τοῖς πεντακοσίοις,

23. ἔτι δὲ καὶ Ἐλεάζαρον, παραναγνὺς τὴν ἱερὰν βίβλον, καὶ δὲς σύνθημα Θεῦ βοηθείας, τῆς πρώτης σπείρας αὐτὸς προηγούμενος συνέβαλε τῷ Νικάνορι. σπείρης

24. Γενομένου δὲ αὐτοῖς τῦ παντοκράτορος συμμάχου κατέσφαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τὲς ἐννακισχιλίους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀναπήρους τὸ πλεῖον μέρος τῆς τῦ Νικάνορος στρατιᾶς ἐποίησαν, πάντας δὲ φεύγειν ἠνάγκασαν.

25. Τὰ

V. 13. ἑαυτὲς καὶ ἐξετόπιζον.) καὶ ἐξετόπιζον ἑαυτοὺς. V. 15. ἕνεκα) ἕνεκεν. V. 16. ἀριθμὸν) τὸν ἀριθμὸν. ibid. τοῖς δεσμίοις) τοὺς πολεμίας. ib. παραγενομένων) παραγινομένων. V. 18. πεποίθασιν) πεποίθασιν. ibid. ἔφησαν) ἔφησεν. ib. ἑνὶ v. καταλαβεῖν) ἐν ἑνὶ νεύματι καταβαλεῖν. V. 19. ἑκατὸν ὀγδ. χιλιάδες) τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκονταπέντε χιλιάδων. V. 20. πρὸς τὲς Γαλάτας) πρὸς αὐτοὺς γαλάτας. ibid. ἑξακισχίλιοι) ὀκλακισχίλιοι. ib. γινομένην) γενομένην. V. 21. ἐποίησε τὸ στράτευμα.) transposita. V. 22. Τάξας ἀδελφοὺς) τάξας καὶ τὲς ἀδελφὲς. ibid. Ἰώσηπον καὶ Ἰωνάθην) ἰώσηφον καὶ ἰωνάθαν. V. 23. παραναγνὺς) παραγνὺς. ibid. σπείρης) σπείρας. V. 24. τὸ πλεῖον) τὸ πλεῖστον. ibid. στρατιᾶς, πάντας δὲ φεύγειν) στρατιᾶς ἐποίησαν, πάντας δὲ φυγεῖν.

25. Τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγενομένων ἐπὶ τὸν ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον· συνδιώξαντες δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἱκανὸν ἀπὸ τῆς ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγκλειόμενοι.

χώρας 26. Ἦν γὰρ ἡ πρὸ τῆ σαββάτῳ δίκη, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν κατατρέχοντες αὐτούς.

27. Ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων περὶ τὸ σάββατον ἐγίνοντο περισσῶς εὐλογοῦντες καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ Κυρίῳ τῷ διασώσαντι αὐτὰς εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀρχὴν ἐλέους τάξαντος αὐτοῖς.

28. Μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἠκισμένοις καὶ ταῖς χήραις καὶ τοῖς ὀρφανοῖς μερίσαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λοιπὰ αὐτοὶ καὶ τὰ παιδία διεμερίσαντο.

29. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, καὶ κοινὴν ἱκετείαν ποιησάμενοι, τὸν ἐλεήμονα Κύριον ἠξίων εἰς τέλος καταλλαγῆναι τοῖς αὐτῆ δούλοις.

30. Καὶ τοῖς περὶ Τιμόθεον καὶ Βακχίδην συνερίσαντες ὑπὲρ τὲς δισμυρίας αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων ὑψηλῶν ἐκράτησαν, καὶ λάφυρα πλεῖστα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἠκισμένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες.

τὸ ὀχύρωμα τῶν πλείονος

31. Ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς ἐπιμελῶς πάντα συνέθηκαν εἰς τὲς ἐπικαίρους τόπους, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς Ἱεροσόλυμα.

32. Τὸν δὲ Φυλάρχην τῶν περὶ Τιμόθεον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ τὲς Ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα.

33. Ἐπινίκια δὲ ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, ἀγόντας τὲς ἐμπρήσαντας τὲς ἱερὲς πυλῶνας Καλλισθένην καὶ τινας ἄλλους ὑφῆψαν εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότας, οἵ τινες ἄξιον τῆς δυσσεβείας * ἐκομίσαντο μισθόν.

οἰκεῖον πεφευγότας, καὶ τὸν

34. Ὁ δὲ τρισαλιτήριος Νικάνωρ, ὁ † τὲς χιλίας ἐμπόρους ἐπὶ τὴν πράσιν τῶν Ἰουδαίων ἀγαγών,

* ἐκομισατο † τριχιλίες

35. ταπεινωθεὶς ὑπὸ τῶν κατ' αὐτὸν νομιζομένων ἐλαχίστων εἶναι, τῇ τῆ Κυρίε βοηθείᾳ τὴν δοξικὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, διὰ τῆς μεσογείου δραπέτε τρόπον ἔρημον ἑαυτὸν ποιήσας, ἦκεν εἰς Ἀντιόχειαν ὑπεράγαν δυσημερήσας ἐπὶ τῇ τῆ στρατοῦ διαφθορᾷ.

καθ' αὐτὸν

ὑπὲρ ἅπαν εὐημερικῶς

36. Καὶ ὁ τοῖς Ῥωμαίοις ἀναδεξάμενος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις αἰχμαλωσίας κατορθώσασθαι, κατήγγελλεν ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τὲς Ἰουδαίες, καὶ διὰ τὸν τρόπον τῆτον ἀτρώτες εἶναι τὲς Ἰουδαίες διὰ τὸ ἀκολουθεῖν τοῖς ἑαυτῆ προτεταγμένοις νόμοις.

ΚΕΦ..

v. 25. παραγενομένων) παρηγεγονότων. ibid. ἀπὸ τῆς χώρας) ὑπὸ τῆς ὥρας. v. 26. δίκη) abeſt. ibid. ἐμακροτόνησαν) ἐμακροθύμησαν. v. 27. διασώσαντι) addit αὐτὰς. v. 28. καὶ τοῖς ὀρφάνοις) absque articulo. ibid. διεμερίσαντο) ἐμερίσαντο. v. 30. Καὶ τοῖς περὶ) καὶ τῶν περὶ. ibid. συνερίσαντες) συνεριζόντων. ib. τὸ ὀχύρωμα τῶν ὑψηλῶν) ὀχυρωμάτων ὑψηλῶν. ibid. πλείονος) πλεῖστα. ib. αὐτοῖς) ἑαυτὰς. v. 33. ἄγοντας) ἄγοντες. ibid. Καλλισθένην) addit καὶ τινας ἄλλους. ib. οἰκεῖον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον) οἰκίδιον πεφευγότας, οἵτινες ἄξιον. ib. ἐκομίσατο) ἐκομίσαντο. v. 34. ὁ τριοχιλίους) ὁ τὲς χιλίους. v. 35. καθ' αὐτὸν) κατ' αὐτὸν. ibid. ὑπὲρ ἅπαν εὐημερικῶς) ὑπεράγαν δυσημερήσας. v. 36. ἔχειν) addit τὸν θεὸν. ibid. ἑαυτοῦ) ὑπ' αὐτου.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΠΕΡΙ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν Ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκόσμως ἐκ τῶν περὶ τὴν Περσίδα τόπων.

2. Εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν λεγομένην Περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν ἱεροσυλεῖν, καὶ τὴν πόλιν συνέχειν· διὸ δὴ τῶν πληθῶν ὁρμησάντων, ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλων βοήθειαν ἐτράπησαν· καὶ συνέβη τροπωθέντα τὸν Ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων αἰσχήμονα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι

3. Ὄντι δὲ αὐτῷ κατ' Ἐκβάταναπροσέπεσε τὰ κατὰ Νικάνορα καὶ τὸς περὶ Τιμόθεον γεγονότα.

4. Ἐπαρθεὶς δὲ τῷ θυμῷ ᾤετο καὶ τὴν τῶν πεφυγαδευκότων αὐτὸν κακίαν εἰς τὸς Ἰουδαίους ἐναπερείσασθαι· διὸ συνέταξε τὸν ἁρματηλάτην ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύειν τὴν πορείαν, καταλύειν τῆς ἐξ οὐρανοῦ δὴ κρίσεως συνέσης αὐτῷ· ἔτως γὰρ ὑπερηφάνως εἶπε· πολυάνδριόν Ἰουδαίων Ἱεροσόλυμα ποιήσω παραγενόμενος ἐκεῖ.

5. Ὁ δὲ παντεπόπτης Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ· ἄρτι δὲ αὐτῷ καταλήξαντος τὸν λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχνων ἀλγηδὼν, καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσανοι,

6. πάνυ δικαίως τὸν πολλαῖς καὶ ξενιζέσαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασανίσαντα.

7. Ὁ δ' ἐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔληγεν· ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐπεπλήρωτο, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τὲς Ἰουδαίες, καὶ κελεύων ἐποξύνειν τὴν πορείαν· συνέβη δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῦ ἅρματος φερομένου ῥοίζῳ, καὶ δυχερεῖ πλώματι περιπεσόντα πάντα τὰ μέλη τῦ σώματος ἀποτρεβλῆσθαι.

8. Ὁ δ' ἄρτι δοκῶν τοῖς τῆς θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν, διὰ τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων ὑπερηφανίαν, καὶ πλάσιγγι τὰ τῶν ὀρέων οἰόμενος ὕψη σήσειν, κατὰ γῆν γενόμενος ἐν φορείῳ παρεκομίζετο, φανερὰν τῦ Θεοῦ πᾶσι τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος· ἀντιδοκῶν

9. Ὥστε καὶ ἐκ τῦ σώματος τῦ δυσσεβῦς σκώληκας ἀναζεῖν, καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγηδόσι τὰς σάρκας αὐτῦ διαπίπλειν, ὑπὸ δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτῦ πᾶν τὸ στρατόπεδον βαρύνεσθαι τῇ σαπρίᾳ. τὴν σαπρίαν

10. Καὶ τὸν μικρῷ πρότερον τῶν ἐρανίων ἄστρων ἅπτεσθαι δοκοῦντα, παρακομίζειν ἐδεὶς ἐδύνατο, διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος.

11. Ἐνταῦθα οὖν ἤρξατο τὸ πολὺ τῆς ὑπερηφανίας λήγειν τεθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι θείᾳ μάστιγι καλὰ στιγμὴν ἐπιτεινόμενος ταῖς ἀλγηδόσι.

12. Καὶ

CAP. IX. v. 1. περὶ τὴν) κατὰ τὴν. v. 4. καὶ τῶν πεφυγ.) καὶ τὴν τῶν πεφυγαδ. ibid. καταλύειν) κατανύειν. ib. οὕτως) ἔτω. v. 5. παντεπόπτης) πανεπόπτης. v. 8. Ὁ δ' ἀντιδοκῶν) ὁ δ' ἄρτι δοκῶν. ibid. κύμασιν, διὰ) κύμασιν ἐπιτάσσειν, διὰ. ib. ὑπὲρ ἀνθρώπων ὑπερηφανίαν) ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀλαζονείαν. ib. τῶν ὀρέων) τὰ τῶν ὀρέων. v. 9. τὴν σαπρίαν.) τῇ σαπρίᾳ. v. 11. τεθραυσμένος) ὑποτεθραυσμένος.

12. Καὶ μηδὲ τῆς ὁσμῆς αὐτῦ ἀνέχεθαι δυνάμενος, ταῦτ' ἔρη· δίκαιον ὑποτάσσεθαι τῷ Θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα ἰσόθεα Φρονεῖν ὑπερηφάνως.

ὑπερήφανα

13. Ἠυχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς τὸν οὐκέτι αὐτὸν ἐλεήσοντα δεσπότην, ἕτως λέγων·

14. Τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν, ἣν σπεύδων παρεγίνετο ἰσόπεδον ποιῆσαι καὶ πολυάνδριον οἰκοδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖξαι·

ὡς ἐκλείψαι

15. Τὲς δὲ Ἰεδαίες, ἃς διεγνώκει μηδὲ ταφῆς ἀξιῶσαι, οἰωνοβρώτες δὲ σὺν τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν θηρίοις, πάντας αὐτοὺς ἴσες Ἀθηναίοις ποιήσειν.

16. Ὃν δὲ πρότερον ἐσκύλευσεν ἅγιον νεὼ νεῶν καλλίστοις ἀναθήμασι κοσμήσειν, καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πολυπλάσια πάντα ἀποδώσειν, τὰς δὲ ἐπιβαλλόσας πρὸς τὰς θυσίας συντάξεις ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων χορηγήσειν·

Ἰεδαῖος

17. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ Ἰουδαῖον ἔσεθαι, καὶ πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεθαι καταγγέλλοντα τὸ τῦ Θεοῦ κράτος.

18. Οὐδαμῶς δὲ ληγόντων τῶν πόνων, ἐπελήλυθει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τῦ Θεῦ κρίσις, τὰ κατ' αὐτὸν ἀπελπίσας, ἔγραψε πρὸς τὲς Ἰεδαίες τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιςολὴν, ἔχουσαν ἱκετηρίας τάξιν, περιέχουσαν δὲ οὕτως.

19. Τοῖς χρηςοῖς Ἰεδαίοις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν καὶ εὖ πράτ|ειν βασιλεὺς Ἀντίοχος καὶ ςρατηγός.

20. Εἰ ἔῤῥωδε, καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ ἴδια κατὰ γνώμην ἐςὶν ὑμῖν, εὔχομαι ἔσαι μὲν τῷ Θεῷ τὴν μεγίςην χάριν, εἰς οὐρανὸν τὴν ἐλπίδα ἔχων.

21. Κἀγὼ δὲ ἀθενῶς διεκείμην, ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὔνοιαν ἂν ἐμνημόνευον Φιλοςόργως· ἐπαναγαγὼν ἐκ τῶν περὶ κατὰ τὴν Περσίδα τόπων, καὶ περιπεσὼν ἀθενείᾳ δυσχέρειαν ἐχέσῃ, ἀναγκαῖον ἡγησάμην Φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ὑμῶν ἀσφαλείας·

22. Οὐκ ἀπογινώσκων τὰ καθ' ἑμαυτὸν, ἀλλὰ ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφεύξεθαι τὴν ἀθένειαν.

23. Θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ, καθ' οὓς καιροὺς εἰς τὲς ἄνω τόπους ἐςρατοπέδευσεν, ἀνέδειξε τὸν διαδεξόμενον. διαδεξάμενον

24. Ὅπως ἐάν τι παράδοξον ἀποβαίνῃ, καὶ προσαγγελθῇ τι δυσχερὲς, εἰδότες οἱ κατὰ τὴν χώραν, ᾧ καταλέλειπται τὰ πράγματα, μὴ ἐπιταράσσωνται· ἀποβαίη προσαπέλθη

25. Πρὸς δὲ τούτοις κατανοῶν τὲς παρακειμένους δυνάσας καὶ γειτνιῶντας τῇ βασιλείᾳ τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδοκῶντας τὸ ἀποβησόμενον, ἀνεδέδειχα τῆς βασιλείας

V. 12. ἀνέχεθαι δυνάμενος) transposita. ibid. ὄντα Φρονεῖν ὑπερήΦανα.) ὄντα ἰσόθεα Φρονεῖν ὑπερηΦάνως. **v.** 13. οὕτως) οὕτω. **v.** 15. ἃς) ἅς. ibid. σὺν τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν.) δὲ σὺν τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν. **v.** 16. νεὼ) νεῶν. **v.** 17. Ἰεδαῖος) ἰεδαῖον. **v.** 18. ἔχεσαν ἱκετηρίας τάξιν) transposita. **v.** 19. Ἀντίοχος καὶ ςρατηγός.) transposita. **v.** 20. ἔῤῥωδε) εἰ ἔῤῥωδε. ibid. ἔσαι ὑμῖν, εἰς ἐρανὸν) ἔσιν ὑμῖν, εὔχομαι μὲν τῷ θεῷ τὴν μεγίςην χάριν, εἰς ἐρανὸν. **v.** 21. ὑμῶν τὴν τιμὴν) præmittit κἀγὼ δὲ ἀθενῶς διεκείμην. ibid. εὔνοιαν) addit ἂν. ib. ἐπαναγαγὼν ἐκ τῶν κατὰ) ἐπανάγων ἐκ τῶν περὶ. ib. πάντων ὑμῶν) πάντων. **v** 23. διαδεξάμενον.) διαδεξόμενον. **v.** 24. ἀποβαίη) ἀποβαίνῃ. ibid. καὶ προσαπέλθῃ τι) ἢ καὶ προσαγγελθῇ τι. ib. χώραν) χώρην. **v.** 25. τῆς βασιλείας) τῇ βασιλείᾳ. ibid. καὶ προσδοκῶντας) προσδεχομένους.

δέδειχα τὸν υἱὸν μα Ἀντίοχον βασιλέα, ὃν πολλάκις ἀνατρέχων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας τοῖς πλείοσι ὑμῶν παρεκατεθέμην καὶ συνίσων· γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑπογεγραμμένα.

26. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ ἀξιῶ, μεμνημένους τῶν εὐεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον σηντηρεῖν τὴν ἔσαν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν υἱόν μου·

27. Πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς
συνσα- καὶ Φιλανθρώπως παρακολαθοῦντα τῇ ἐμῇ
θέντα προαιρέσει συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν.

28. Ὁ μὲν οὖν ἀνδροφόνος καὶ βλάσφημος τὰ χείριστα παθὼν, ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπὶ ξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκτίστῳ μόρῳ κατέτρεψε τὸν βίον.

29. Παρεκομίζετο δὲ τὸ σῶμα Φίλιππος ὁ σύντροφος αὐτοῦ· ὃς καὶ εὐλαβηθεὶς τὸν υἱὸν Ἀντιόχου πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλομήτορα εἰς Αἴγυπτον διεκομίθη.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΜΑκκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τοῦ Κυρίου προάγοντος αὐτούς, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο καὶ τὴν πόλιν·

2. τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βωμοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων δεδημιεργημένους, ἔτι δὲ τεμένη καθεῖλαν.

ναιὼ 3. Καὶ τὸν νεὼν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον ἐποίησαν, καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ ἐκ τούτων λαβόντες, ἀνήνεγκαν θυσίας μετὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους, καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποιήσαντο.

4. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἠξίωσαν τὸν Κύριον πεσόντες ἐπὶ κοιλίαν, μηκέτι περιπεσεῖν τοιούτοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε παρα-
καὶ ἁμάρτωσιν, ὑπ' αὐτοῦ μετὰ ἐπιει- πεσεῖν
κείας παιδεύεσθαι, καὶ μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι παραδίδοσθαι.

5. Ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ὁ νεὼς ὑπὸ ἀλλοφύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τοῦ ναοῦ, τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, τοῦ Χασελεῦ.

6. Καὶ μετ' εὐφροσύνης ἦγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνωμάτων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μικροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτὴν ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον ἦσαν νεμόμενοι.

7. Διὸ θύρσους καὶ κλάδους ὡραίους, ἔτι δὲ καὶ φοίνικας ἔχοντες, ἠυχαρίστουν τῷ εὐοδώσαντι καθαρίσαι τὸν ἑαυτοῦ τόπον.

8. Ἐδογμάτισάν τε μετὰ κοινοῦ προσάγματος καὶ ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν Ἰουδαίων ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν
τάσδε τὰς ἡμέρας. δεκάτας

9. Καὶ τὰ μὲν τῆς Ἀντιόχου τοῦ προσαγορευθέντος Ἐπιφανοῦς τελευτῆς οὕτως εἶχε.

v. 25. τὸν υἱὸν) addit μα. ibid. παρεκατετιθέμην) παρακατετιθέμην. v. 26. τὸν υἱὸν) addit μου. v. 27. συνσαθέντα) παρακολαθέντα. v. 29. εὐλαβηθεὶς) διευλαβηθεὶς. CAP. X. v. 2. καθεῖλαν.) καθεῖλον. v. 3. ναιὼ) νεὼν. ibid. θυσίας) θυσίαν. v. 4. παραπεσεῖν) περιπεσεῖν. ibid. ἐπιεικείας, μὴ) ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ μὴ. v. 5. τοῦ Χασελεῦ.) ὅς ἐστι χασελεῦ. v. 7. ἔτι δὲ καὶ φοίν.) καὶ abeſt. ibid. ηὐχαρίστουν τῷ εὐοδώσαντι καθαρίσαι) ὕμνει ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθαρισθῆναι. v. 8. Ἐδογμάτισάν τε μετὰ) ἐδογμάτισαν δὲ μετὰ. ibid. τὰς δεκάτας ἡμέρας.) τὰς δὲ τὰς ἡμέρας.

ὕπατον

10. Νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν Εὐπάτορα Ἀντίοχον, υἱὸν δὲ τῆ ἀτεβῆς γενόμενον δηλώτομεν, αὐτὰ συντέμνοντες τὰ συν-

πόλεων

έχοντα τῶν πολέμων κακά.

11. Οὗτος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων Λυσίαν τινὰ, Κοίλης δὲ Συρίας, καὶ Φοινίκης στρατηγὸν πρώταρχον.

12. Πτολεμαῖος γὰρ ὁ καλέμενος Μάκρων τὸ δίκαιον συντηρεῖν προηγέμενος πρὸς τὲς Ἰεδαίες διὰ τὴν γεγονυῖαν

πρὸς

εἰς αὐτὲς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς αὐτὲς εἰρηνικῶς διεξάγειν.

13. Ὅθεν κατηγορέμενος ὑπὸ τῶν Φίλων πρὸς τὸν Εὐπάτορα, καὶ προδότης παρέκασα ἀκέων, διὰ τὸ τὴν Κύπρον ἐμπιστευθέντα ὑπὸ τῆ Φιλομήτορος ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ ἀναχωρῆσαι, μήτε εὐγενῆ

εὐγεννα σίας

ἐξεσίαν ἔχων, ὑπ' ἀθυμίας Φαρμακεύσας ἑαυτὸν ἐξέλιπε τὸν βίον.

14. Γοργίας δὲ γενόμενος στρατηγὸς τῶν τόπων, ἐξενοτρόφει, καὶ παρέκασα πρὸς τὲς Ἰεδαίες ἐπολεμοτρόφει.

ἰδίους

τέτων

15. Ὁμῆ δὲ τέτῳ καὶ οἱ Ἰδυμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύ-

Φυγαδεύ σαντας

μναζον τὲς Ἰεδαίες, καὶ τὲς φυγαδευθέντας ἀπὸ Ἱεροσολύμων προσλαβόμενοι πολεμοτροφεῖν ἐπεχείρουν.

16. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον ποιησάμενοι λιτανίαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν Θεὸν σύμμαχον αὐτοῖς γενέδαι, ἐπὶ τὰ τῶν Ἰδουμαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν·

17. οἷς καὶ προσβαλόντες εὐρώστως, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τῶν τόπων, πάντας τε τὲς ἐπὶ τῷ τείχει μαχομένες ἠμύναντο· κατέσφαζόν τε τὲς ἐμπίπλοντας, ἀνεῖλον δὲ ὀχ ἧτλον τῶν δισμυρίων.

18. Συμφυγόντων δὲ ὀκ ἔλατλον τῶν ἐννακισχιλίων εἰς δύο πύργες ὀχυρὲς εὖ μάλα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχοντας,

19. ὁ Μακκαβαῖος εἰς ἐπείγονλας τόπους ἀπολιπὼν Σίμωνα καὶ Ἰώσηπον, ἔτι δὲ καὶ Ζακχαῖον καὶ τὲς σὺν αὐτῷ ἱκανὲς πρὸς τὴν τέτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίδη.

20. Οἱ δὲ περὶ τὸν Σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπὸ τινων τῶν ἐν τοῖς πύργοις ἐπείδησαν ἀργυρίῳ· ἑπλάκις δὲ μυρίας δραχμὰς λαδόντες, εἴασάν τινας διαρρυῆναι.

21. Προσαγγελδέντος δὲ τῷ Μακκαβαίῳ περὶ τῆ γεγενότος, συναγαγὼν τὲς ἡγουμένους τῆ λαοῦ, κατηγόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τὲς ἀδελ- πέπρακα

φὲς, τὲς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπε- κα

λύσαντες.

22. Τέτες μὲν ἓν προδότας γενομένους ἀπέκλεινε, καὶ παραχρῆμα τὲς δύο πύργες κατελάδετο.

23. Τοῖς

V. 10. ὕπατον) εὐπάτορα. ibid. τὰ συνέχοντα τῶν πόλεων κακά.) τὰ τῶν πολέμων κακά. V. 11. Οὗτος) αὐτὸς. ibid. τὴν βασιλείαν) absque articulo. V. 12. πρὸς τὲς Ἰεδαίους) εἰς τὲς Ἰουδαίους. ibid. πρὸς αὐτὲς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο) εἰς αὐτὲς ἀδικίαν, καὶ ἐπειρᾶτο. V. 13. μήτε εὐγενῆ ἐξεσίαν εὐγεννατίας Φαρμ.) μήτ' εὐγενῆ τὴν ἐξουσίαν ἔχων, ὑπ' ἀθυμίας Φαρμακεύσας. V. 14. πρὸς τὲς ἰδίους) ποὸς τὲς ἰεδαίες. V. 15. τέτων) τέτῳ. ibid. Φυγαδεύσαντας) Φυγαδευθέντες. V. 17. κατέσφαζόν τε) κατέσφαζον δὲ. V. 18. Ἰώσηπον) ἰόσηφον. ibid. ἔτι δὲ Ζακχαῖον) ἔτι δὲ καὶ ζακχαῖον. V. 20. δὲ μυρίας) δὲ μυριάδας. V. 21. πέπρακα) πεπράκασι.

23. Τοῖς δὲ ὅπλοις τὰ πάντα ἐν ταῖς χερσὶν εὐοδέμενος, ἀπώλεσεν ἐν τοῖς δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυρίων.

24. Τιμόθεος δὲ ὁ πρῶτον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις παμπληθεῖς, καὶ τοὺς τῆς Ἀσίας γενομένους ἵππους συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς δοριάλωτον λη-ψόμενος τὴν Ἰουδαίαν.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον, συ-νεγγίζοντος αὐτῷ, πρὸς ἱκεσίαν τῷ Θεοῦ ἐτράπησαν, γῇ τὰς κεφαλὰς καταπάσαντες, καὶ τὰς ὀσφύας σάκκοις ζώ-σαντες,

26. ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τῷ Θυσιαστη-ρίου κρηπίδα προσπεσόντες, ἠξίουν ἵλεων αὐτοῖς γενόμενον ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικει-μένοις, καθὼς καὶ ὁ νόμος διασαφεῖ. ἵλεως

27. Γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς δεήσεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆγον ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ πλεῖον· συνεγγίσαντες δὲ τοῖς πολεμίοις, ἐφ' ἑαυτῶν ἦσαν.

28. Ἅρτι δὲ τῆς ἀνατολῆς διαχεο-μένης, προσέβαλλον ἑκάτεροι· οἱ μὲν οὖν ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νίκης με-τὰ ἀρετῆς τὴν ἐπὶ τὸν Κύριον κατα-φυγήν, οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων τὰ τλόμενοι τὸν θυμόν.

29. Γινομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφάνησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφ' ἵππων χρυσοχαλίνων πέντε ἄνδρες διαπρεπεῖς, καὶ ἀφηγέμενοι τῶν Ἰου-δαίων οἱ, δύο.

30. Καὶ τὸν Μακκαβαῖον μέσον λα-βόντες, καὶ σκεπάζοντες ταῖς ἑαυτῶν παν-οπλίαις, ἄτρωτον διεφύλαττον· εἰς δὲ τοὺς ἐναντίους τοξεύματα καὶ κεραυ-νοὺς ἐξεχέοντο· διὸ συγχυθέντες ἀορασίᾳ, διεκόπτοντο ταραχῆς πεπληρωμένοι. ἐξεπί-πτουν

31. Κατεσφάγησαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι.

32. Αὐτὸς δὲ ὁ Τιμόθεος συνέφυγεν εἰς Γάζαρα λεγόμενον ὀχύρωμα, εὖ μάλα φρούριον, στρατηγοῦντος ἐκεῖ Χαιρέου.

33. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον ἀσ-μένως περιεκάθισαν τὸ φρούριον ἡμέρας τέσσαρας. τεσσερά-κοντα

34. Οἱ δὲ ἔνδον τῇ ἐρυμνότητι τῷ τό-που πεποιθότες, ὑπεράγαν ἐβλασφή-μουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προΐοντο. προϊέντες

35. Ὑποφαυούσης δὲ τῆς πέμπτης ἡ-μέρας, εἴκοσι νεανίαι τῶν περὶ τὸν Μακ-καβαῖον πυρωθέντες τοῖς θυμοῖς διὰ τὰς βλασφημίας, προσβαλόντες τῷ τεί-χει, ἀρρενοδῶς καὶ θηριώδει θυμῷ τὸν ἐμπίπλοντα ἔκοπτον. καὶ εἰκο-σῆς προβα-λόντες

36. Ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβάντες ἐν τῷ περισπασμῷ πρὸς τὰς ἔνδον, ἐνε-πίμπρων τοὺς πύργους, καὶ πυρὰς ἀ-νάπτοντες, ζῶντας τοὺς βλασφήμους κατέκαιον· οἱ δὲ τὰς πύλας διέκοπτον, εἰσδε-

V. 24. ὁ πρῶτον) ὁ πρότερον. V. 25. ἱκεσίαν τῷ Θεῷ, γῇ) ἱκετείαν τῷ θεῷ ἐτράπησαν, γῇ. V. 26. ἵλεως) ἵλεων. ibid. καθὼς καὶ ὁ) καθὼς ὁ. V. 28. διαχεομένης) διαδεχομένης. ibid. προσέβαλ-λον) προσέβαλον. ib. οἱ μὲν οὖν) ἓν abeſt. ib. μετὰ ἀ ετῆς) μετ' ἀρετῆς. V. 29. Γινομένης) γε-νομένης. ibid. πέντε ἄνδρες) transpoſita. V. 30. διεφύλασσον) διεφύλαττον. ibid. ἐναντίους) ὑ-πεναντίας. ib. ἐξεπίπτουν·) ἐξεχέοντο. ib. διεκόπτοντο) κατεκόπτοντο. V. 33. ἀσμένως) ἄσμενοι. ibid. τεσσεράκοντα.) τέσσαρας. V. 34. προϊέντες.) προΐοντο. V. 35. Ὑποφαυούσης) ὑποφαινούσης. ibid. καὶ εἰκοσῆς) εἴκοσι. ib. προβαλόντες) προσβαλόντες. V. 36. ἀνάπτοντες) ἀνάψαντες.

εἰσδεξάμενοι δὲ τὴν λοιπὴν τάξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν,

37. καὶ τὸν Τιμόθεον ἀποκεκρυμμένον ἐν τινι λάκκῳ κατέσφαξαν καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸν Χαιρέαν καὶ τὸν Ἀπολλοφάνην.

38. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, μεθ' ὕμνων καὶ ἐξομολογήσεως εὐλόγουν τῷ Κυρίῳ τῷ μεγάλως εὐεργετοῦντι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὸ νῖκος αὐτοῖς διδόντι.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

χρόνισκον

ΜΕΤ' ὀλίγον δὲ παντελῶς χρόνον Λυσίας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως καὶ συγγενὴς καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι,

2 Συναθροίσας περὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον ἅπασαν, παρεγίνετο ἐπὶ τὰς Ἰουδαίους, λογιζόμενος τὴν μὲν πόλιν Ἕλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,

3. τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον, καθὼς τὰ λοιπὰ τῶν ἐθνῶν τεμένη, πρατὴν δὲ κατὰ ἔτος τὴν ἀρχιερωσύνην ποιήσειν.

4. Οὐδαμῶς ἐπιλογιζόμενος τὸ τοῦ Θεοῦ κράτος, πεφρενωμένος δὲ ταῖς πεδῶν μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλέφασι τοῖς ὀγδοήκοντα.

5. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ Βαιθσήρᾳ, ὄντι μὲν ἐρυμνῷ χωρίῳ, Ἱεροτολύμων δὲ ἀπέχοντι ὡσεὶ χοίνους πέντε, τοῦτο ἔθλιβεν. Βαιθερών

6. Ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν Μακκαβαῖον πολιορκοῦντα αὐτὸν τὰ ὀχυρώματα, μετὰ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν Κύριον ἀγαθὸν ἄγγελον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ.

7. Αὐτὸς δὲ ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα προετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα αὐτῷ διακινδυνεύοντας ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξώρμησαν.

8. Αὐτόθι δὲ πρὸς τοῖς Ἱεροσολύμοις ὄντων, ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἔφιππος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι πανοπλίαν χρυσῆν κραδαίνων.

9. Ὁμοῦ δὲ πάντες εὐλόγησαν τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, καὶ ἐπερρώσθησαν ταῖς ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ θῆρας (δὲ) τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη τιτρώσκειν ὄντες ἕτοιμοι,

10. προηγον ἐν διασκευῇ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχοντες ἐλεήσαντος αὐτοὺς τοῦ Κυρίου.

11. Λεοντηδὸν δὲ ἐντιτάξαντες εἰς τοὺς πολεμίους, κατέξρωσαν αὐτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς χιλίοις· τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φεύγειν. λεόντιον

12. Οἱ

v. 37. Ἀπολλοφάνην.) ἀποῖλοφάνη. v. 38. ἐξομολογήσεως) ἐξομολογήσεων. CAP. XI. v. 1. χρόνισκον) χρόνον. v. 2. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. παρεγίνετο) παρεγένετο. v. 3. κατ' ἔτος τὴν ἀρχιερωσύνην) transposita. v. 4. μυριάσι τῶν πεδῶν) μυριάσει τῶν πεζῶν. v. 5. Βαιθερών) τῷ Βαιθσήρᾳ. ibid. Ἱεροσολύμων δὲ) ἀπὸ δὲ Ἱεροσολύμων. ib. χοίνους) sadios. v. 6. μετὰ ὀδυρμῶν) μετ' ὀδυρμῶν. v. 7 ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος) transposita. v. 8. Αὐτόθι δὲ πρὸς) αὐτόθι δὲ καὶ πρὸς. v. 9. ἀνθρώπους θῆρας δὲ τὰς) ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ θῆρας τὰς. v. 10. προηγον) προσῆγον. v. 11. λεόντιον δὲ) λεοντηδὸν δὲ. ibid. πρὸς χιλίοις·) πρὸς τοῖς χιλίοις. ib. φεύγειν.) φυγεῖν.

12. Οἱ πλείονες δὲ αὐτῶν τραυματίαι γυμνοὶ διεσώθησαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Λυσίας αἰσχρῶς φεύγων διεσώθη.

13. Οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων, πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλων τὸ γεγονὸς περὶ αὐτὸν ἐλάττωμα, καὶ συνοήσας ἀνικήτους εἶναι τοὺς Ἑβραίους, τοῦ πάντα δυναμένου Θεοῦ συμμαχοῦντος αὐτοῖς προσαποστείλας,

συλλύεσθαι πείσει

14. ἔπεισε συλλύεσθαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, καὶ διότι καὶ τὸν βασιλέα πείσειν φίλον αὐτοῖς ἀναγκάζειν γενέσθαι.

15. Ἐπένευσε δὲ ὁ Μακκαβαῖος ἐπὶ πᾶσιν οἷς ὁ Λυσίας παρεκάλει τοῦ συμφέροντος φροντίζων· ὅσα γὰρ ὁ Μακκαβαῖος ἐπέδωκε τῷ Λυσίᾳ διὰ γραπτῶν περὶ τῶν Ἰουδαίων, συνεχώρησεν ὁ

γραμματεύς

βασιλεύς.

16. Ἦσαν γὰρ γεγραμμέναι τοῖς Ἰουδαίοις ἐπιστολαὶ παρὰ μὲν Λυσίου, περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον· Λυσίας τῷ πλήθει τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

17. Ἰωάννης καὶ Ἀβεσαλὼμ οἱ πεμφθέντες παρ' ὑμῶν, ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένον χρηματισμὸν, ἠξίουν περὶ τῶν δι' αὐτοῦ σημαινομένων.

18. Ὅσα μὲν ἔν ἔδει καὶ τῷ βασιλεῖ προσενεχθῆναι διεσάφησα, ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα συνεχώρησεν.

19. Ἐὰν μὲν οὖν συντηρήσητε τὴν εἰς τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν πειράσομαι παραίτιος ὑμῖν ἀγαθῶν γενέσθαι.

20. Ὑπὲρ δὲ τούτων κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τούτοις τε καὶ τοῖς παρ' ἐμοῦ διαλεχθῆναι ὑμῖν.

21. Ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Διοσκορινθίου τετράδι καὶ εἰκάδι.

22. Ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως· Βασιλεὺς Ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ Λυσίᾳ χαίρειν.

23. Τοῦ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μεταστάντος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας ἀταράχους ὄντας γενέσθαι πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν,

βελομένους Ἰουδαίων

24. ἀκηκοότες τοὺς Ἰουδαίους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγωγὴν αἱρετίζοντας, ἀξιοῦν συγχωρηθῆναι αὐτοῖς τὰ νόμιμα αὐτῶν.

25. Αἱρούμενοι οὖν καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος ἐκλὸς ταραχῆς εἶναι, κρίνομεν τό τε ἱερὸν ἀποκαταστα θῆναι αὐτοῖς, καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων αὐτῶν ἔθη.

26. Εὖ ἂν ποιήσεις διαπεμψάμενος πρὸς αὐτοὺς καὶ δὸς δεξιὰς, ὅπως εἰδότες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὐθυμοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται πρὸς τῇ τῶν ἰδίων ἀντιλήψει.

27. Πρὸς δὲ τὸ ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιάδε ἦν· Βασιλεὺς Ἀντίοχος

v. 13. αὐτὸν ἐλάττωμα) ἑαυτὸν ἐλάσσωμα. ibid. τοῦ πάντα δυναμένου) τοῦ πάντα δυναμένου. v. 14. συλλύεσθαι) συλλύεσθαι. ibid. πείσει) πείσειν. v. 15. ὁ γραμματεύς.) ὁ βασιλεύς. v. 16. γεγραμμέναι) αἱ γεγραμμέναι. v. 19. παραίτιος) addit ὑμῖν. v. 20. Ὑπὲρ δὲ τούτων) ὑπὲρ δὲ τῶν. v. 21. τετράδι καὶ εἰκάδι.) εἰκοστῇ τετάρτῃ. v. 23. βελομένους) βουλόμενοι. ibid. τῶν Ἰουδαίων) τῶν ἰδίων. v. 24. εἰς τὰ Ἑλληνικὰ) ἐπὶ τὰ ἑλληνικὰ. ibid. ἀξιοῦν) καὶ διὰ τοῦτο ἀξιοῦντας. ib. νόμιμα) adjicit αὐτῶν. v. 25. ἀποκαταστα θῆναι αὐτοῖς) transposita. v. 26. πρὸς τῇ τ. ἰδ. ἀντιλήψει.) πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. v. 27. τοιάδε ἦν) τοιαύτη ἦν.

τῇ γερσίᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰουδαίοις χαίρειν.

28. Εἰ ἔῤῥωσθε, εἴη ἂν ὡς βελόμεθα· καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν.

βελόμενος

29. Ἐνεφάνισεν ἡμῖν Μενέλαος βέλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίοις.

30. Τοῖς οὖν καλαπορευομένοις μέχρι τριακάδος Ξανθικοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀδείας.

31. Χρῆσθαι τὲς Ἰουδαίες τοῖς ἑαυτῶν δαπανήμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ τὸ πρότερον, καὶ ἐδεὶς αὐτῶν κατ' ἐδένα τρόπον παρενοχληθήσεται περὶ τῶν ἠγνοημένων.

32. Πέπομφα δὲ καὶ τὸν Μενέλαον

παρακαλέσαντα

παρακαλέσοντα ὑμᾶς.

λέσανλα

33. Ἔῤῥωσθε. ἔτες ἑκατοστῆ τεσσαρακοστῆ ὀγδόου, Ξανθικοῦ πενλεκαιδεκάτῃ.

34. Ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς αὐτὲς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως· Κόϊντος

Μάνιος

Μέμμιος, Τίτος Μάνλιος πρεσβύται Ῥωμαίων, τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

35. Ὑπὲρ ὧν Λυσίας ὁ συγγενὴς τῆ βασιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συνευδοκῆμεν.

36. Ἃ δὲ ἔκρινε προσανενηνέχθαι τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα παραχρῆμα ἐπισκεψάμενοι περὶ τούτων, ἵνα

ἵν' ἔχωμεν

ἐκθῶμεν, ὡς καθήκει ἡμῖν, ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς Ἀντιόχειαν.

37. Διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατέ τινας, ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας ἔχε γνώμης.

38. Ὑγιαίνετε· ἔτες ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Ξανθικοῦ πενλεκαιδεκάτῃ.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

Γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ μὲν Λυσίας ἀπῆει πρὸς τὸν βασιλέα, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνοντο.

2. Τῶν δὲ καλὰ τόπον σρατηγῶν Τιμόθεος καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Γενναίου, ἔτι δὲ Ἱερώνυμος καὶ Δημοφῶν, πρὸς δὲ τούτοις Νικάνωρ ὁ Κυπριάρχης, οὐκ εἴων αὐτὲς εὐσαθεῖν καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας τὰς ἄγειν.

3. Ἱοππῖται δὲ τηλικοῦτο συνετέλεσαν τὸ δυσσέβημα, παρακαλέσαντες τὲς ἐν ἑαυτοῖς οἰκοῦντας Ἰουδαίους ἐμβῆναι εἰς τὰ παρακαταξαθέντα ὑπ' αὐτῶν σκάφη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ὡς μηδεμιᾶς ἐνεχώσης πρὸς αὐτὲς δυσμενείας·

4. Κατὰ δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ τέτων ἐπιδεξαμένων, ὡς ἂν εἰρηνεύειν θελόντων καὶ μηδὲν ὕποπλον ἐχόντων, ἐπαναχθέντας αὐτὲς ἐβύθισαν, ὄντας οὐκ ἔλατλον τῶν διακοσίων.

μετὰ

ἀχθέντας

5. Μεταλαβὼν δὲ ὁ Ἰούδας τὴν γενομένην

v. 28. ἔῤῥωσθε) εἰ ἔῤῥωσθε. v. 29. Μενέλαος βελόμενος) ὁ μενέλαος βέλεσθαι. v. 32. παρακαλέσανλα) παρακαλέσοντα. v. 33. πεντεκαιδεκάτῃ.) πέμπλῃ καὶ δεκάτῃ. v. 34. Μάνιος) μάνλιος. v. 36. προσανενηνέχθαι) προσανενεχθῆναι. ibid. ἵν' ἔχωμεν) ἵνα ἐκθῶμεν. ib. καθήκει ἡμῖν) καθήκει ὑμῖν. v. 38. πεντεκαιδεκάτῃ.) πέμπλῃ καὶ δεκάτῃ. CAP. XII. v. 1. Γενομένων δὲ) δὲ abeſt. v. 2. εὐσαθεῖν καὶ τὰς ἡσυχίας) εὐσαθεῖς, καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας. v. 3. ἐν ἑαυτοῖς) σὺν αὐτοῖς. ibid. παρακαταξαθέντα) παραξαθέντα. v. 4. μετὰ δὲ τὸ) κατὰ δὲ τὸ. ibid. ἀχθέντας) ἐπαναχθέντας. v. 5. ὁ Ἰούδας) absque articulo.

γονυΐαν εἰς τὲς ὁμοεθνεῖς ὠμότητα, παραγγείλας τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνδράσι,

6. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δίκαιον κριτὴν Θεὸν, παραγενόμενος ἐπὶ τὲς μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμένα νύκλωρ ἐνέπρησε, καὶ τὰ σκάφη κατέφλεξε, τὲς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας ἐξεκέντησε.

7. Τῷ δὲ χωρίου συγκλειεθέντος, ἀνέλυσεν, ὡς πάλιν ἥξων, καὶ τὸ σύμπαν τῶν Ἱππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευμα.

8. Μελαλαεῶν δὲ καὶ τὲς ἐν Ἰαμνείᾳ τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βελομένες τρόπον τοῖς κατοικέσιν Ἰεδαίοις,

9. καὶ τοῖς Ἰαμνίταις νυκλὸς ἐπιβαλὼν, ὑφῆψε τὸν λιμένα σὺν τῷ σόλῳ, ὥσε ἐπιφαίνεεαι τὰς αὐγὰς τὲ φέγγους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, σαδίων ὄντων διακοσίων τεσσαράκοντα.

ἀποσπάσαντες 10. Ἐκεῖεν δὲ ἀποσπαεέντων σαδίους ἐννέα, ποιεμένων τὴν πορείαν ἐπὶ τὸν Τιμόεεον, ἐπέβαλλον Ἄραβες αὐτῷ ὡς ἐλάτλους τῶν πενταχιλίων, ἱππεῖς δὲ πεντακόσιοι.

11. Γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰούδαν διὰ τὴν παρὰ τὲ Θεὲ βοήθειαν εὐημερησάντων,

ἐλατλωθέντες ἐλατλωθέντες οἱ Νομάδες Ἄραβες ἠξίεν δοῦναι τὸν Ἰέδαν δεξιὰν αὐτοῖς, ὑπιχνέμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτές.

12. Ἰέδας δὲ ὑπολαεὼν ὡς ἀληεῶς ἐν πολλοῖς αὐτὲς χρησίμες, ἐπεχώρησεν εἰρήνην ἄξειν πρὸς αὐτὲς· καὶ λαεόντες δεξιὰς, εἰς τὰς σκηνὰς αὐτῶν ἐχωρίεησαν. ὑπεχώρησεν

13. Ἐπέεαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυροῦν ὀχυρὰν καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ παμμιγέσιν ἔενεσι κατοικεμένην, ὄνομα δὲ Κάσπειν.

14. Οἱ δὲ ἔνδον πεποιεότες τῇ τῶν τειχέων ἐρυμνότητι, τῇ τε τῶν βρωμάτων παραεέσει, ἀναγωγότερον ἐχρῶντο, τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν λοιδορεῦντες καὶ προσέτι βλασφημεῦντες καὶ λαλεῦντες, ἃ μὴ θέμις. εὐρυμνότητι

15. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰέδαν ἐπικαλεσάμενοι τὸν μέγαν τῷ κόσμῳ δυνάσην, τὸν ἄτερ κριῶν καὶ μηχανῶν ὀργανικῶν κατακρημνίσαντα τὴν Ἰεριχὼ κατὰ τὲς Ἰησῦ χρόνες, ἐνέσεισαν θηριωδῶς τῷ τέχει.

16. Καταλαεόμενοί τε τὴν πόλιν τῇ τῦ Θεῦ θελήσει, ἀμυεήτες ἐποιήσαντο σφαγὰς, ὥσε τὴν παξακειμένην λίμνην τὸ πλάτος ἔχουσαν σαδίους δύο, καταῤῥεῖν τὸ αἷμα, πεπληρωμένην φαίνεεαι.

17. Ἐκεῖεν δὲ ἀποσπάσαντες σαδίες ἑπλακοσίες πεντήκοντα διήνυσαν εἰς τὸν Χάρακα καὶ πρὸς τὲς λεγομένες Ταεβήνας Ἰεδαίες. Ταεβείνες

18. Καὶ Τιμόεεον μὲν ἐπὶ τῶν τόπων

V. 6. παραγενόμενος ἐπὶ τὲς μ.) παρεγένετο ἐπὶ τὲς μιαιφόνους. ibid. τὸν μὲν) καὶ τὸν μὲν. V. 7. πάλιν) ὡς πάλιν. V. 8. κατοικέσιν) παροικέσιν. V. 9. ἐπιφαίνεεαι) φαίνεεαι. V. 10. ἀποσπάσαντες) ἀποσπαεέντων. ibid. ἐπέβαλλον) προσέβαλλον. V. 11. ἐλατλωθέντες ὁ Νομ. ἠξίεν) ἐλατλωθέντες οἱ νομάδες Ἄραβες ἠξίουν. V. 12. ὑπεχώρησεν) ἐπεχώρησεν. ibid. σκηνὰς) addit αὐτῶν. V. 13. Κάσπειν.) κάσπιν. V. 14. δὲ ἔνδον) δ' ἔνδον. ibid. εὐρυμνότητι) ἐρυμνότητι. V. 15. Οἱ δὲ τὸν Ἰέδαν) οἱ δὲ περὶ τὸν ἰέδαν. V. 16. σαδίες δύο) σαδίων δύο. ibid. καταῤῥεῖν τὸ αἷμα) κατάῤῥυτον αἷμα ἓν. V. 17. καὶ πρὸς τὲς λ. Ταεβείνους) πρὸς τὲς λ. ταεβιήνες.

ε κατέλαβον, ἄπρακλον τότε ἐκ τῶν τόπων ἐκλελυκότα, καταλελοιπότα δὲ Φρουρὰν ἔν τινι τόπῳ καὶ μάλα ὀχυράν.

19. Δωσίθεος δὲ καὶ Σωσίπατρος, τῶν περὶ τὸν Μακκαβαῖον ἡγεμόνων, ἐξοδεύσαντες ἀπώλεσαν τὲς ὑπὸ Τιμοθέου καταλειφθέντας ἐν τῷ ὀχυρώματι πλείους τῶν μυρίων ἀνδρῶν,

20. ὁ δὲ Μακκαβαῖος διατάξας τὴν περὶ αὐτὸν στρατιὰν σπειρηδὸν, κατέστησεν αὐτὲς ἐπὶ τῶν σπειρῶν, καὶ ἐπὶ
ὥρμησαν τὸν Τιμόθεον ὥρμησεν ἔχοντα περὶ αὐτὸν μυριάδας δώδεκα πεζῶν, ἱππεῖς δὲ τρι-
ἑπλακι- χιλίες (καὶ) πρὸς τοῖς πεντακοσίοις.
χιλίοις 21. Τὴν δὲ ἔφοδον μεταλαβὼν Ἰέδας, προεξαπέστειλεν ὁ Τιμόθεος τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν εἰς τὸ λεγόμενον Καρνίον· ἦν γὰρ δυσπολιόρκητον καὶ δυσπρόσιτον τὸ χωρίον διὰ τὴν πάντων τῶν τόπων στενότητα.

22. Ἐπιφανείσης δὲ τῆς Ἰέδδ σπείρας πρώτης, καὶ γενομένου θέους ἐπὶ τὲς πολεμίες, φόβ τε ἐκ τῆς τῦ τὰ πάντα ἐφορῶντος ἀποφανείας γενομένη ἐπ'
γενομέ- αὐτὲς, εἰς * φυγὴν ὥρμησαν ἄλλος ἀλλα-
νης χῆ φερόμενος, ὥστε πολλάκης ὑπὸ τῶν
* Φυγεῖν ἰδίων βλάπτεσθαι, καὶ ταῖς τῶν ξιφῶν ἀκμαῖς ἀναπείρεσθαι.

23. Ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν εὐτονώτερον Ἰέδας, συγκενῶν τὲς ἀλιτηρίες, διέφθειρε δὲ εἰς μυριάδας τρεῖς ἀνδρῶν.

24. Αὐτὸς δὲ ὁ Τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ τὸν Δωσίθεον καὶ Σωσίπατρον, ἠξίου μετὰ πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι σῶον αὐτόν· διὰ τὸ πλειόνων μὲν γονεῖς, ὧν δὲ ἀδελφὲς ἔχειν, καὶ τύτες ἀλογηθῆναι συμβήσεται, ἃ ἀποθάνοι.

25. Πιθώσαντος δὲ αὐτῦ διὰ πλειόνων τὸν ὁρισμὸν ἀποκατασήσειν τύτες ἀ- ἀποκα-
πημάντες, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα τῆς ταχῆσαι τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας.

26. Ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ τὸ Καρνίον καὶ τὸ Ἀτεργατεῖον, κατέσφαξε μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακιχιλίους.

27. Καὶ μετὰ τὴν τέτων τροπὴν καὶ ἀπώλειαν ἐπεστράτευσεν Ἰέδας καὶ ἐπὶ Ἔφρων, πόλιν ὀχυράν, ἐν ᾗ κατῴκει Λυσίας, καὶ πάμφυλα πλήθη· νεανίαι δὲ πρὸ τῶν τειχῶν καθεσῶτες ῥωμαλέοι ἀπεμάχοντο εὐρώστως, ἐνθάδε ὀργάνων καὶ βελῶν πολλαὶ παραθέσεις ὑπῆρχον.

28. Ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν δυνάστην, τὸν μετὰ κράτες συντρίβοντα τὰς τῶν πολεμίων ἀλκὰς, ἔλαβον τὴν πόλιν ὑπο- ὁλκὰς
χείριον, καὶ κατέσφαξαν τῶν ἔνδον εἰς μυ- κατέ-
ριάδας δύο καὶ πεντακιχιλίες. σφαξαν

29. Ἀναζεύξαντες δὲ ἐκεῖθεν, ὥρμησαν δὲ

V. 18. ἄπρακλον τότε ἐκ τῶν) ἄπρακλόν τε ἀπὸ τῶν. V. 20. τὴν περὶ αὐτὸν στρατιὰν) τὴν ἑαυτῦ στρατιὰν. ibid. ὥρμησαν) ὥρμησεν. ib. τριχιλίας καὶ πρὸς τοῖς ἑπλακιχιλίοις.) χιλίας πρὸς τοῖς πεντακοσίοις. V. 21. Ἰέδου) ἰέδα. ibid. προεξαπέστειλεν - - καὶ τὴν ἄλλην) ὁ τιμόθεος προσεξαπέστειλεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν ἄλλην. ib. διὰ τὴν πάντων) διὰ τὴν τῶν πάντων. V. 22. Ἰέδδ, καὶ γενομένε) ἰέδα σπείρας πρώτης, καὶ γενομένου. ibid. τῆ τὰ πάντα ἐφ. ἀποφανείας γενομένης) τῆ πάντα ἐφορῶντος ἐπιφανείας γενομένε. ib. εἰς φυγεῖν) εἰς φυγὴν. V. 23. διέφθειρε δὲ) διέφθειρέ τε. V. 24. συμβήσεται) addit εἰ ἀποθάνοι. V. 25. ἀποκαλασῆσαι) ἀποκαλασήσειν. V. 26. Ἀτεργαλεῖον) ἀταργαλεῖον. V. 27. καθεσῶτες) κατεσῶντες. V. 28. ὁλκὰς) ἀλκὰς. ibid. κατέσρωσαν δὲ) καὶ κατέσρωσαν. ib. δύο) addit καὶ.

σαν ἐπὶ Σκυθῶν πόλιν, ἀπέχθεσαν ἀπὸ Ἱεροσολύμων σταδίους ἑξακοσίους.

30. Ἀπομαρτυρησάντων δὲ τῶν ἐκεῖ κατοικέντων Ἰουδαίων, ἣν οἱ Σκυθοπολῖται ἔχειν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἥμερον ἀπάντησιν ἐποιοῦντο.

καθεστώτων

31. Εὐχαριστήσαντες αὐτοῖς, καὶ προσπαρακαλέσαντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ γένος εὐμενεῖς εἶναι, παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς ὕσης ὑπογύου.

32. Μετὰ δὲ τὴν λεγομένην Πεντηκοστὴν, ὥρμησαν ἐπὶ Γοργίαν τὸν τῆς Ἰδουμαίας στρατηγόν.

33. Ἐξῆλθε δὲ μετὰ πεζῶν τριχιλίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων.

Παραλαξαμένες δὲ

34. Καὶ παραταξαμένων συνέβη πεσεῖν ὀλίγους τῶν Ἰουδαίων.

35. Δωσίθεος δέ τις τῶν τῆ Βακήνορος, ἔφιππος ἀνὴρ καὶ καρτερὸς, εἶχετο τῆ Γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος, ἦγεν αὐτὸν εὐρώστως, καὶ βουλόμενος τὸν κατάρατον λαβεῖν ζωγρείαν, τῶν ἱππέων Θρακῶν τινος ἐπενεχθέντος αὐτῷ, καὶ τὸν ὦμον καθελόντος, διέφυγεν ὁ Γοργίας εἰς Μαρισά.

βουλόμενα

Γοργείας

36. Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἔσδριν ἐπιπλεῖον μαχομένων, καὶ κατακόπων ὄντων, ἐπικαλεσάμενος ὁ Ἰούδας τὸν Κύριον σύμμαχον φανῆναι καὶ προοδηγὸν τῆ πολέμῳ,

37. καταρξάμενος τῆ πατρίῳ φωνῆ τὴν μεθ' ὑμνων κραυγὴν, ἀναβοήσας, καὶ ἐνσείσας ἀπροσδοκήτως τοῖς περὶ τὸν Γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποιήσατο.

38. Ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα, ἦγεν εἰς Ὀδολλὰμ πόλιν· τῆς δὲ ἑβδομάδος ἐπιβαλλούσης, καθὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγνισθέντες αὐτόθι τὸ σάββατον διήγαγον.

ἦκεν

διῆγεν

39. Τῆ δὲ ἐχομένη ἦλθον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν, καθ' ὃν τρόπον τὸ τῆς χρείας ἐγεγόνει, τὰ σώματα τῶν προπεπτωκότων ἀνακομίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν συγγενῶν ἀποκαταξῆσαι εἰς τὰς πατρώους τάφους.

χρόνου

40. Εὗρον δὲ ἑκάστου τῶν τεθνηκότων ὑπὸ τὰς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἀπὸ Ἰαμνείας εἰδώλων, ἀφ' ὧν ὁ νόμος ἀπείργει τοὺς Ἰουδαίους· τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐγένετο διὰ τήνδε τὴν αἰτίαν τέθνηκε πεπτωκέναι.

41. Πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τῆ δικαιοκρίτα Κυρίῳ τῆ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποιοῦντος,

42. εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαντες τὸ γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλειφθῆναι· ὁ δὲ γενναῖος Ἰούδας παρεκάλεσε τὸ πλῆθος συντηρεῖν ἑαυτὰς ἀναμαρτήτους εἶναι, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγονότα, διὰ τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν.

εἰκεσίαν

αὐτὲς

43. Ποιησάμενός τε κατ' ἀνδρολογίαν καλλασκευάσματα εἰς ἀργυρίου δραχμὰς

καὶ' ἀνδρολόγειον

v. 30. καθεστώτων) κατοικέντων. ibid. ἔχον) ἦχον. v. 34. Παραταξαμένες δὲ) καὶ παραταξαμένων. v. 35. βουλόμενα) βουλόμενος ibid. ζωγρείαν) ζωγρίαν. ib. ὁ Γοργείας) ὁ γοργίας. v. 38. ἦκεν) ἦγεν. ibid. διῆγεν.) διήγαγον. v. 39. ὃν χρόνον) ὃν τρόπον ibid. τὰ σώματα τῶν προπεπτωκότων) τὰ τῶν προπεπτωκότων σώματα. v. 41. τὰ τῆ δικαιοκρίτα) τὰ deest. v. 42. εἰκεσίαν) ἱκετείαν. ibid. αὐτὲς) ἑαυτοὺς. v. 43. κατ' ἀνδρολόγειον) κατ' ἀνδρολογίαν.

μὰς δισχιλίας, ἀπέστειλεν εἰς Ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀξίως πράττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.

44 (Εἰ γὰρ μὴ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστῆναι προσεδόκα, περισσὸν ἂν ἦν, εὔχεσθαι καὶ λῆρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν προσεύχεσθαι.)

45. Εἶτ' ἐμβλέπων τοῖς μετ' εὐσεβείας κοιμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον εὐχαριστήριον χαριστήριον.

46. Ὅσια καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια· ὅθεν περὶ τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

τεσσεραακοστῷ Τῷ δὲ ἐνάτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰέδαν, Ἀντίοχον τὸν Εὐπάτορα παραγενέσθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν,

2. καὶ σὺν αὐτῷ Λυσίαν τὸν ἐπίτροπον καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχοντα δύναμιν Ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας ἕνδεκα, καὶ ἱππεῖς πεντακισχιλίους τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο, ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.

3. Συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ Μενέλαος, καὶ παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας σωτηρίας τὸν Ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρίδος, οἰόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καταξιωθήσεσθαι.

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τῷ Ἀντιόχου ἐπὶ τὸν ἀλιτήριον, καὶ Λυσίου ὑποδείξαντος τοῦτον αἴτιον εἶναι πάντων τῶν κακῶν προσέταξεν, ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν τῷ τόπῳ, προσαπολέσαι, ἀγαγόντας αὐτὸν εἰς Βέροιαν.

5. Ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντήκοντα πηχέων πλήρης σποδοῦ, ὄργανον δὲ εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀπόκρημνον εἰς τὴν σποδόν.

6. Ἐνταῦθα τὸν ἱεροσυλίας ἔνοχον ὄντα, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπεροχὴν πεποιημένον, ἅπαντες προσωθοῦσιν εἰς ὄλεθρον.

7. Τοιούτῳ μόρῳ τὸν παράνομον συνέβη θανεῖν, μηδὲ τῆς γῆς τυχόντα Μενέλαον. τυγχάνοντα

8. Πάνυ δικαίως· ἐπεὶ γὰρ συνετελέσατο πολλὰ περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ ἁγνὸν ἦν καὶ ἡ σποδὸς, ἐν σποδῷ τὸν θάνατον ἐκομίσατο.

9. Τοῖς δὲ Φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς βεβαρβαρωμένος ἤρχετο, τὰ χείρισα τῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγονότων ἐνδεικνύμενος τοῖς Ἰουδαίοις. βεβαρημένος

10. Μεταλαβὼν δὲ Ἰούδας ταῦτα, παρήγγειλε τῷ πλήθει δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν Κύριον, εἴποτε * ἄλλοτε, καὶ νῦν ἐπιβοηθεῖν· ἐπικαλέσασθαι * καὶ ἄλλοτε

11. Τοῖς τοῦ νόμου καὶ πατρίδος καὶ ἱεροῦ ἁγίου στερεῖσθαι μέλλουσι, καὶ τὸν ἄρτι

v. 44. εὔχεσθαι) προσεύχεσθαι. v. 45. εὐχαριστήριον.) χαριστήριον. CAP. XIII. v. 1. τεσσερακοστῷ) τεσσαρακοστῷ. v. 3. Συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ Μενέλαος) καὶ μενέλαος δὲ συνέμιξεν αὐτοῖς. ibid. ἐπὶ σωτηρίας) ἐπὶ σωτηρίᾳ. v. 4. ἀλιτήριον) ἀλητήριον. v. 5. πηχέων) πηχῶν. ibid. ὄργανον δὲ εἶχε) ἦτος δὲ ὄργανον ἦχε. v. 6. ἔνοχον) addit ὄντα. v. 7. τυγχάνοντα) τυχόντα. v. 9. βεβαρημένος) βεβαρβαρωμένος. v. 10. ἐπικαλέσασθαι) ἐπικαλεῖσθαι. ibid. εἴποτε καὶ ἄλλοτε) καὶ abest.

ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ ἐᾶσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχειρίους γενέσθαι.

12. Πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησάντων ὁμοῦ καὶ καταξιωσάντων τὸν ἐλεήμονα Κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ
ἐπὶ προπλώσεως ἐφ' ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως, παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ Ἰούδας ἐκέλευσε παραγίνεσθαι.

13. Καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρεσβυτέροις γενόμενος, ἐβουλεύσατο πρὶν εἰσβαλεῖν τὸ στράτευμα εἰς Ἰουδαίαν, καὶ γενέσθαι τῆς πόλεως ἐγκρατεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πράγ-
Θεοῦ ματα τῇ τοῦ Κυρίου βοηθείᾳ.

14. Δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν τῷ κλίσῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς σὺν αὐτῷ γενναίως ἀγωνίσασθαι μέχρι θανάτου περὶ νόμων, περὶ ἱεροῦ, πόλεως, πατρίδος, πολιτείας, περὶ δὲ Μωδεὶν ἐποιήσατο τὴν στρατοπεδείαν.

15. Δοὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν σύνθημα
νίκην Θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων κεκριμένων ἐπιβαλὼν νύκτωρ ἐπὶ τὴν βα-
τὴν πα- σιλικὴν αὐλὴν, ἐν τῇ παρεμβολῇ ἀνεῖλεν εἰς
ρεμβολὴν ἄνδρας * τετρακισχιλίους, καὶ τὸν πρωτεύ-
* διχι- οντα τῶν ἐλεφάντων σὺν τῷ κατ' οἰ-
λίους κίαν ὄχλῳ συνέθηκε.
† ὄντι 16. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν δέους καὶ ταραχῆς ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξέλυσαν εὐημερήσαντες.

17. Ὑποφαινούσης δὲ ἤδη τῆς ἡμέρας τοῦτ' ἐγεγόνει, διὰ τὴν ἐπαρήγουσαν αὐτῷ τοῦ Κυρίου σκέπην.

18. Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἰληφὼς γεῦσιν γεῦμα
τῆς τῶν Ἰουδαίων εὐτολμίας, καλεπείρασε διὰ μεθόδων τοὺς τόπους.

19. Καὶ ἐπὶ Βαιθσούρᾳ Φρέριον * ὀχυρὸν Βαισέ-
τῶν Ἰουδαίων προσῆγεν· καὶ ἐτροποῦτο, ροις
προσενέκρουσεν, ἠλατονᾶτο. * ὀλίγον

20. Τοῖς δὲ ἔνδον Ἰούδας τὰ δέοντα εἰσέπεμψε.

21. Προσήγγειλε δὲ τὰ μυστήρια τοῖς πολεμίοις Ῥόδοκος ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς τάξεως· ἀνεζητήθη δὲ, καὶ κατελήφθη, καὶ κατεκλείσθη.

22. Ἐδευτερολόγησεν ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐν Βαιθσούρᾳ, δεξιὰν ἔδωκεν, ἔλαβεν, ἀπῆει,

23. προσέβαλε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, ἥττων ἐγένετο, μετέλαβεν ἀπονενοῆσθαι τὸν Φίλιππον ἐν Ἀντιοχείᾳ τὸν ἀπολελειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων, συνεχύθη, τοὺς Ἰουδαίους παρεκάλεσεν, ὑπετάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, συνελύθη, καὶ θυσίαν προσήγαγεν, ἐτίμησε τὸν νεὼ, καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε,

24. καὶ τὸν Μακκαβαῖον ἀπεδέξατο, κατέλιπε στρατηγὸν ἀπὸ Πτολεμαΐδος ἕως τῶν Γερρηνῶν ἡγεμονίδην, Γεννηρῶν

25. ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα· ἐδυσφόρησε περὶ τῶν συνθηκῶν οἱ Πτολεμαεῖς, ἐδεηλία-

V. 12. ἐπὶ ἡμέρας) ἐφ' ἡμέρας. v. 13. εἰς Ἰουδαίαν) εἰς τὴν ἰουδαίαν. ibid. Θεοῦ) κυρίου. v. 14. ἱεροῦ) περὶ ἱεροῦ. ibid. περὶ δὲ Μωδεὶν ἐποιήσατο) ἐποιήσατο περὶ μωδεὶν. v. 15. σύνθημα Θεοῦ νίκην) σύνθεμα θεὸς νίκης. Ibid. τὴν παρεμβολὴν) ἐν τῇ παρεμβολῇ. ib. διχιλίους) τετρακισχιλίους. ib. πρωτεύοντα) πρωτεύοντα. ib. κατ' οἰκίαν ὄντι) κατ' οἰκίαν ὄχλῳ. v. 18. γεῦμα) γεῦσιν. v. 19. Βαισέροις Φρ. ὀλίγον) βαιθσέρᾳ Φρ. ὀχυρὸν. ibid. προσενέκρουσεν) προσέκρουσε. v. 24. Γεννηρῶν) γερρηνῶν.

ἐδειλίαζε γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν τὰς διασάλσεις.

26. Προσῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα Λυσίας, ἀπελογήσατο ἐνδεχομένως, συνέπεισε, κατεπράϋνεν, εὐμενεῖς ἐποίησεν, ἀνέζευξεν εἰς Ἀντιόχειαν· οὕτω τὰ τῆς ἐφόδε τῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀναζυγῆς ἐχώρησε.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΜΕΤΑ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, Δημήτριον τὸν τῦ Σελεύκε διὰ τῦ κατὰ Τρίπολιν λιμένος εἰσπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυροῦ καὶ στόλου,

2. κεκρατηκέναι τῆς χώρας, ἐπανελόμενον Ἀντίοχον καὶ τὸν τούτε ἐπίτροπον Λυσίαν.

προγεγονὼς ἀμιξίας

3. Ἄλκιμος δέ τις προγενόμενος ἀρχιερεὺς, ἑκεσίως δὲ μεμολυμμένος ἐν τοῖς τῆς ἐπιμιξίας χρόνοις, συννοήσας, ὅτι καθ' ὁντιναῦν τρόπον ἐκ ἐστὶν αὐτῷ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἔτι πρόσοδοι,

ἦλθεν

4. ἦκε πρὸς τὸν βασιλέα Δημήτριον ὡς πρώτῳ καὶ ἑκατοστῷ καὶ πεντηκοστῷ ἔτει, προσάγων αὐτῷ στέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς δὲ τούτοις τῶν

τοῖς νομίζομένοις

νομιζομένων θαλλῶν τῦ ἱερεῦ· καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν ἔχε.

5. Καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοίας συνεργὸν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον ὑπὸ τῦ Δημητρίου, καὶ ἐπερωτηθεὶς, ἐν τίνι διαθέσει καὶ βουλῇ καθεσήκασιν οἱ Ἰουδαῖοι,

6. πρὸς ταῦτα ἔφη, Οἱ λεγόμενοι τῶν Ἰσδαίων Ἀσιδαῖοι, ὧν ἀφηγεῖται Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, πολεμοτροφῦσι καὶ στασιάζυσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν εὐσταθείας τυχεῖν.

7. Ὅθεν ἀφελόμενος τὴν προγονικὴν δόξαν, λέγω δὴ τὴν ἀρχιερωσύνην, * δεῦρο νῦν ἐλήλυθα,

λέγων * δεύτερον

8. πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων τῷ βασιλεῖ γνησίως φρονῶν, δεύτερον δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν στοχαζόμενος· τῇ στοχασάμενος

μὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἀλογισίᾳ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος ἐ μικρῶς ἀκληρεῖ.

9. Ἔκασα δὲ τέτων ἐπεγνωκὼς, σὺ βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας καὶ τὲ περιῖσαμένου γένους ἡμῶν προνοήθητι, καθ' προσνοήθητι

ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας εὐπάντητον φιλανθρωπίαν.

10. Ἄχρι γὰρ Ἰέδας περίεσιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυχεῖν τὰ πράγματα.

11. Τοιέτων δὲ ῥηθέντων ὑπὸ τέτε, θᾶττον οἱ λοιποὶ φίλοι δυσμενῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τὸν Ἰούδαν προσεπύρωσαν τὸν Δημήτριον.

προχειρησάμενος

12. Προσκαλεσάμενος δὲ εὐθέως τὸν Νικάνορα τὸν γενόμενον ἐλεφανταρχην, καὶ στρατηγὸν ἀναδείξας τῆς Ἰδαίας, ἐξαπέστειλε·

13. Δὲς

v. 25. ἐδειλίαζε) ἐδείναζον. v. 26. τῆς ἐφόδου τῦ βασιλέως) transposita. CAP. XIV. v. 3. προγεγονὼς) προγενόμενος. ibid. ἀμιξίας) ἐπιμιξίας. ib. πρὸς τὸ ἅγιον) absque articulo. ib. πρόσοδοι) πρόσοδος. v. 4. ἦλθεν) ἦκε. ibid. ὡς πρ. καὶ ἑκατοστῷ καὶ πεντηκοστῷ) πρώτῳ καὶ πεντηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ. ib. τοῖς νομιζομένοις) τῶν νομιζομένων. v. 7. λέγων δὴ) λέγω δὴ. ibid. δεύτερον) δεῦρο. v. 8. ἀνηκόντων) ἀνηκότων. ibid. στοχασάμενος) στοχαζόμενος. v. 9. προσνοήθητι) προνοήθητι. v. 12. προχειρησάμενος) προσκαλεσάμενος. ibid. τὸν Νικάνορα) absque articulo.

ἐπισολὰς 13. Δὲς ἐντολὰς, αὐτὸν μὲν τὸν Ἰούδαν ἐπανελέσθαι, τὲς δὲ σὺν αὐτῷ σκορπίσαι, καταξῆσαι δὲ Ἄλκιμον ἀρχιερέα τῦ μεγίστου ἱερῦ.

14. Τὰ δὲ ἐκ τῆς Ἰεδαίας πεφυγαδευκότα τὸν Ἰέδαν ἔθνη συνέμισγον ἀγεληδὸν τῷ Νικάνορι, τὰς τῶν Ἰεδαίων ἀτυχίας καὶ συμφορὰς, ἰδίας εὐημερίας δοκῦντες ἔσεσθαι.

15. Ἀκέσαντες δὲ τὴν τῦ Νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐθνῶν, καταspασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον τὸν ἄχρι αἰῶνος συςήσαντα τὸν * ἑαυτῦ λαὸν, * αὐτῦ ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβανόμενον τῆς ἑαυτῦ μερίδος.

ἐλιτάνευσαν

16. Προσάξαντος δὲ τῦ ἡγουμένου, ἐκεῖθεν εὐθέως ἀνέζευξαν, καὶ συμμίσγεσιν αὐτοῖς ἐπὶ κώμην Δεσαού.

ἀναζεύξας συμμίσει

17. Σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς Ἰέδα συμβεβληκὼς ἦν τῷ Νικάνορι, βραχέως δὲ διὰ τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἀφασίαν ἐπλαικώς.

βραδέως

18. Ὁμῶς δὲ ἀκέων ὁ Νικάνωρ ἦν εἶχον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν ἀνδραγαθίαν, καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν εὐψυχίαν, ἐπευλαβεῖτο τὴν κρίσιν δι' αἱμάτων ποιήσαθαι.

περὶ ὑπευλαβεῖτο

19. Διόπερ ἔπεμψε Ποσιδώνιον καὶ Θεόδοτον καὶ Ματταθίαν, δῆναι καὶ λαβεῖν δεξιάς.

20. Πλείονος δὲ γενομένης περὶ τούτων ἐπισκέψεως, καὶ τῦ ἡγεμόνος τοῖς πλήθεσιν ἀνακοινωσαμένου, καὶ φανείσης ὁμοψήφε γνώμης, ἐπένευσαν ταῖς συνθήκαις.

ἡγεμένου

ὁμοιοψήφε συγνώμης

21. Ἐτάξαντο δὲ ἡμέραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό· καὶ προσῆλθε, καὶ παρ' ἑκάσου διαφόρως ἔθεσαν δίφρους.

διαφόρως

διΦραξ

22. Διέταξεν Ἰέδας ἐνόπλες ἑτοίμες ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μή πόλε ἐκ τῶν πολεμίων αἰφνιδίως κακεργία γένηται, τὴν ἁρμόζουσαν ἐποιήσαντο κοινολογίαν.

23. Διέτριβε δὲ ὁ Νικάνωρ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ἔπρατλεν οὐθὲν ἄτοπον· τὲς δὲ συναχθέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυσε.

24. Καὶ εἶχε τὸν Ἰούδαν διαπαντὸς ἐν προσώπῳ, ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσεκέκλιτο.

25. Παρεκάλεσεν αὐτὸν γῆμαι καὶ παιδοποιήσαθαι· ἐγάμησεν, εὐσάθησεν, ἐκοινώνησε βίε.

26. Ὁ δὲ Ἄλκιμος συνιδὼν τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν καὶ τὰς γενομένας συνθήκας, ἀναλαβὼν ἦκε πρὸς τὸν Δημήτριον, καὶ ἔλεγε τὸν Νικάνορα ἀλλότρια Φρονεῖν τῶν πραγμάτων· τὸν γὰρ ἐπίβελον τῆς Βασιλείας αὐτῦ Ἰούδαν διάδοχον ἀναδέδειχεν.

ἀναλαβὼν

ἀπέδειξεν

27. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνθυμος γενόμενος, καὶ ταῖς τῦ παμπονήρε διαβολαῖς ἐρεθισθεὶς, ἔγραψε Νικάνορι, ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν, Φάσκων βαρέως Φέρειν, κελεύων

v. 13. ἐπισολὰς) ἐντολὰς. v. 15. ἐλιτάνευσαν) ἐλιτάνευον. ibid. αὐτοῦ) ἑαυτοῦ. v. 16. ἀναζεύξας συμμίσσει) ἀνέζευξαν, καὶ συμμίσγεσι. v. 17. βραδέως) βραχέως. v. 18. περὶ τῆς) ὑπὲρ τῆς. ibid. ὑπευλαβεῖτο) ἐπευλαβεῖτο. v. 20. ἡγεμένος) ἡγεμόνος. ibid. ὁμοιοψήφου συγνώμης) ὁμοψήφου γνώμης. v. 21. παρ' ἑκάσου διΦραξ) καὶ παρ' ἑκάσε διαφόρους. v. 23. Διέτριβε ὁ) διέτριβε δὲ ὁ. v. 26. λαβὼν) ἀναλαβὼν. ibid. βασιλείας αὐτῦ) αὐτῦ deest. ib. ἀπέδειξεν.) ἀναδέδειχεν ἑαυτοῦ. v. 27. διαβολαῖς ἐρεθισθεὶς) transposita. ibid. ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν, Φάσκων βαρέως) Φάσκων ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν βαρέως.

κελεύων δὲ τὸν Μακκαβαῖον δέσμιον ἐξαποστέλλειν εἰς Ἀντιόχειαν ταχέως.

28. Προσπεσόντων δὲ τούτων τῷ Νικάνορι, συνεκέχυτο, καὶ δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ διεγαλμένα ἀθετήσει μηδὲν τ' ἀνδρὸς ἠδικηκότος.

29. Ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιπράττειν οὐκ ἦν, εὐκαίρου ἐτήρει στρατηγήματι τοῦτ' ἐπιτελέσαι. τῷ

30. Ὁ δὲ Μακκαβαῖος αὐστηρότερον διεξαγαγόντα συνιδὼν τὸν Νικάνορα τὰ πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν ἠθισμένην ἀπάντησιν ἀγροικότερον ἐχηκότα, νοήσας ἐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου τὴν αὐστηρίαν εἶναι, συστρέψας ἐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτὸν, συνεκρύπλετο τὸν Νικάνορα.

31. Συγγνοὺς δὲ ὁ ἕτερος, ὅτι γενναίως ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐστρατήγηται, παραγενόμενος ἐπὶ τὸ μέγιστον καὶ ἅγιον ἱερὸν, τῶν ἱερέων τὰς καθηκούσας θυσίας προσαγόντων, ἐκέλευσε παραδιδόναι τὸν ἄνδρα.

32. Τῶν δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γινώσκειν ποῦ ποτ' ἐστὶν ὁ ζητούμενος,

ἐπὶ 33. προτείνας τὴν δεξιὰν εἰς τὸν νεὼ, ὤμοσε ταῦτα· ἐὰν μὴ δέσμιόν μοι τὸν Ἰούδαν παραδῶτε, τόνδε τὸν τοῦ Θεοῦ σηκὸν εἰς πεδίον ποιήσω, καὶ τὸ θυσιαστήριον κατασκάψω, καὶ ἱερὸν ἐνταῦθα Διανύσῳ τῷ Διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀνασήσω.

34. Τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἀπῆλθεν· οἱ δὲ ἱερεῖς προτείναντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπεκαλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπέρμαχον τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες.

35. Σὺ Κύριε, τῶν ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, ἠυδόκησας ναὸν τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι.

36. Καὶ νῦν, ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ Κύριε, διατήρησον εἰς αἰῶνα ἀμίαντον τόνδε τὸν προσφάτως κεκαθαρισμένον οἶκον.

37. Ῥαζεὶς δέ τις τῶν ἀπὸ Ἱεροσολύμων πρεσβυτέρων, ἐμηνύθη τῷ Νικάνορι, ἀνὴρ φιλοπολίτης καὶ σφόδρα καλῶς ἀκούων, καὶ κατὰ τὴν εὔνοιαν πατὴρ τῶν Ἰουδαίων προσαγορευόμενος.

38. Ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν εἰσηνεγμένος κρίσις Ἰουδαϊσμοῦ, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ὑπὲρ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημένος κατὰ πάσης ἐκλενίας.

39. Βουλόμενος δὲ Νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι, ἣν εἶχε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, δυσμένειαν, ἀπέστειλε στρατιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλαβεῖν αὐτόν.

40. Ἔδοξε γὰρ ἐκεῖνον συλλαβὼν, τούτοις ἐνεργάσασθαι συμφοράν.

41. Τῶν δὲ πληθῶν μελλόντων τὸν πύργον καταλαβέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιαζομένων, καὶ κελευόντων πῦρ προσάγειν, καὶ τὰς θύρας ὑφάπλειν, περικατάληπτος γενόμενος ὑπέθηκεν ἑαυτῷ τὸ ξίφος·

42. Εὐγε-

v. 27. εἰς Ἀντιόχειαν ταχέως.) transposita. v. 29. τοῦτ') τοῦτ'. v. 30. διεξαγαγόντα) διεξάγοντα. ibid. ἠθισμένην) εἰθισμένην. ib. ἀγροικότερον) ἀγριωτέραν. ib. περὶ αὐτὸν) περὶ ἑαυτὸν. v. 33. ἐπὶ τὸν νεὼ) εἰς τὸν νεὼ. ibid. ὤμοσε ταῦτα.) ταῦτα ὤμοσε. ib. τόνδε τὸν τοῦ) τόνδε τοῦ. ib. Διανύσῳ) διονύσῳ. v. 35. ἠυδόκησας) εὐδόκησας. ibid. σκηνώσεως) κατασκηνώσεως. v. 37. Ῥαζεὶς) ῥαζὶς. v. 38. κρίσις) κρίσιν. ibid. κατὰ πάσης) μετὰ πάσης. v. 40. ἐνεργάσασθαι) ἐργάσασθαι. v. 41. τὸ ξίφος) absque articulo.

42. Εὐγενῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἤπερ τοῖς ἀλιτηρίοις ὑποχείριος γενέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας εὐγενείας ἀναξίως ὑβρισθῆναι.

43. Τῇ δὲ πληγῇ μὴ κατευθικλήσας διὰ τὴν τῆ ἀγῶνος σπουδὴν, καὶ τῶν ὄχλων ἔσω τῶν θυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν γενναίως ἐπὶ τὸ τεῖχος, καλεκρήμνισεν ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τὲς ὄχλες.

44. Τῶν δὲ ταχέως ἀναποδισάντων γενομένε διαςήματος ἦλθε κατὰ μέσον τὸν κενεῶνα.

45. Ἐλι δὲ ἔμπνους ὑπάρχων καὶ πεπυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναςὰς φερομένων κρηνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυχερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τὲς ὄχλους διελθὼν, καὶ ςὰς ἐπί τινος πέτρας ἀποῤῥωγάδος,

ἀποῤῥωγὰς

46. παντελῶς ἕξαιμος ἤδη γενόμενος, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν ἑκατέραις ταῖς χερσὶν, ἐνέσεισε τοῖς ὄχλοις· καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπόζοντα τῆς ζωῆς καὶ τὲ πνεύματος τὰ αὐτὰ ταῦτα αὐτῷ πάλιν ἀποδῦναι, τόνδε τὸν τρόπον μετήλλαξεν.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ὁ δὲ Νικάνωρ μεταλαβὼν τὲς περὶ τὸν Ἰέδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ Σαμαρείαν τόποις, ἐβουλεύσατο τῇ τῆς καλαπαύσεως ἡμέρᾳ μετὰ πάσης ἀσφαλείας αὐτοῖς ἐπιβαλεῖν.

2. Τῶν δὲ κατὰ ἀνάγκην συνεπομένων αὐτῷ Ἰεδαίων λεγόντων, μηδαμῶς ἔτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἀπολέσης, δόξαν δὲ ἀπομέρισον τῇ προτετιμημένῃ ὑπὸ τὲ πάντα ἐφορῶντος μεθ' ἁγιότητος ἡμέρᾳ.

3. Ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔςιν ἐν ὐρανῷ ὁ δυνάςης ὁ προςέλαχὼς ἄγειν τὴν τῶν σαββάτων ἡμέραν.

4. Τῶν δ' ἀποφηναμένων, ἔςιν ὁ Κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν ὐρανῷ δυνάςης ὁ κελεύσας ἄσκειν τὴν ἑβδομάδα.

5. Ὁ δ' ἕτερος, καὶγὼ φησι, δυνάςης ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ προςάξας αἴρειν τὰ ὅπλα καὶ τὰς βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως ὐ κατέχεν ἐπιλελέσθαι τὸ χέτλιον αὐτὲ βέλημα.

6. Καὶ ὁ μὲν Νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλαζονείας ὑψαυχενῶν, διεγνώκει κοινὸν τῶν περὶ τὸν Ἰέδαν συςήσασθαι τρόπαιον.

ἀσφαλείας τρόπον

7. Ὁ δὲ Μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπλως πεποιθὼς μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως τεύξασθαι παρὰ τῆ Κυρίου.

8. Καὶ παρεκάλει τὲς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾷν τὴν τῶν ἐθνῶν ἔφοδον, ἔχοντας δὲ κατὰ νοῦν τὰ προγεγονότα αὐτοῖς ἀπ' ὐρανῆ βοηθήματα, καὶ τανῦν προσδοκᾷν τὴν παρὰ τῆ παντοκράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην καὶ βοήθειαν.

ἔχοντες

εἰσομένην

9. Καὶ παραμυθέμενος αὐτὺς ἐκ τῆ νόμε καὶ τῶν προφητῶν, πρασυπομνήσας δὲ αὐτὲς καὶ τὲς ἀγῶνας, οὓς ἦσαν ἐκλετε-

προσυμνήσας

V. 42. ἀλιτηρίοις) ἀλητηρίοις. V. 43. ἔσω) εἴσω. ibid. εἰσβαλλόντων) εἰσβαλόντων. ib. ἀνδρωδῶς ἀνδρείως. V. 45. τῶν τραυμάτων ὄντων.) transposita. ibid. ἀποῤῥωγὼς) ἀποῤῥωγάδος. V. 46. τὰ αὐτὰ) ταῦτα. CAP. XV. V. 2. κατὰ ἀνάγκην) κατ' ἀνάγκην. V. 3. ὁ δυνάςης) absque articulo. V. 4. Τῶν δ' ἀποφ.) τῶν δὲ ἀποφ. V. 5. τὰ ὅπλα) absque articulo. V. 6. ἀσφαλείας) ἀλαζονείας. ibid. τρόπον.) τρόπαιον. V. 8. ἔχοντες) ἔχοντας. ibid. εἰσομένην αὐτοῖς νίκην.) ἐσομένην αὐτοῖς νίκην καὶ βοήθειαν. V. 9. πρασυμνήσας) προσυπομνήσας.

ἐκλετελεκτες, προθυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε.

10. Καὶ τοῖς θυμοῖς διεγείρας αὐτὲς, παρήγγειλεν ἅμα παρεπιδεικνὺς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀθεσίαν καὶ τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν.

11. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν καθοπλίσας ἐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις παράκλησιν, καὶ προσεξηγησάμενος ὄνειρον ἀξιόπιστον * ὕπαρ τι πάντας ἠυφρανεν. προσηγησάμενος * ὑπὲρ

12. Ἦν δὲ ἡ τούτε θεωρία τοιάδε· Ὀνίαν τὸν γενόμενον ἀρχιερέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθὸν, αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πρᾷον δὲ τὸν τρόπον, καὶ λαλιὰν προϊέμενον πρεπόντως, καὶ ἐκ παιδὸς ἐκμεμελετηκότα πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς ἴδια, τοῦτον τὰς χεῖρας προτείναντα κατεύχεσθαι τῷ παντὶ τῶν Ἰεδαίων συσήματι.

13. Εἶθ' οὕτως ἐπιφανῆναι ἄνδρα πολιᾷ καὶ δόξῃ διαφέροντα, θαυμαστὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπεστάτην εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν.

14. Ἀποκριθέντα δὲ τὸν Ὀνίαν εἰπεῖν· ὁ φιλάδελφος ἔτος ἐστὶν ὁ πολλὰ προσευχόμενος περὶ τε λαε καὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερεμίας ὁ τε Θεοῦ προφήτης.

15. Προτείναντα δὲ Ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ Ἰέδδᾳ ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ προσφωνῆσαι τάδε.

16. Λάβε τὴν ἁγίαν ῥομφαίαν δῶρον παρὰ τε Θεοῦ, δι' ἧς θραύσεις τὲς ὑπεναντίους.

17. Παρακληθέντες δὲ τοῖς Ἰέδδε λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμένοις ἐπ' ἀρετὴν παρορμῆσαι, καὶ ψυχὰς νέων ἐπανορθῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατεύεσθαι, γειναίως δὲ ἐμφέρεσθαι, καὶ μετὰ πάσης εὐανδρίας ἐμπλακέντες κρῖναι τὰ πράγματα, διὰ τὸ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἅγια καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν. ἐπανδρῶσαι εὐταν-δρείας

18. Ἦν γὰρ ὁ περὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν ἐν ἥτλονι μέρει κείμενος αὐτοῖς ἀγών, μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τε καθηγιασμένου ναοῦ φόβος.

19. Ἦν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοις ἐ πάρεργος ἀγωνία ταραττομένοις τῆς ἐν ὑπαίθρῳ προσβολῆς.

20. Καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν ἐσομένην κρίσιν, καὶ ἤδη προσμιξάντων τῶν πολεμίων, καὶ τῆς στρατιᾶς ἐκλαγείσης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος εὔκαιρον ἀποκαλαξαθέντων, τῆς τε ἵππε κατὰ κέρας τεταγμένης·

21. Συνιδὼν ὁ Μακκαβαῖος τὴν τῶν πληθῶν παρουσίαν καὶ τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευὴν, τήν τε τῶν θηρίων (ἐπὶ μέρος εὔκαιρον) ἀγριότητα, ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐπεκαλέσατο τὸν τερατοποιὸν Κύριον τὸν κατόπλην, γινώσκων ὅτι οὐκ ἔστι δι' ὅπλων ἡ νίκη, καθὼς δὲ ἐὰν αὐτῷ κριθείη, κριθῇ τοῖς ἀξίοις περιποιεῖται τὴν νίκην.

22. Ἔλε-

v. 11. προσηγησάμενος) προσεξηγησάμενος. ibid. ὑπέρ τι π. ἠὔφρανεν.) ὕπαρ τι πάντας εὔφρανεν. v. 12. ἴδια) οἰκεῖα. v. 15. δὲ Ἱερεμίαν) δὲ τὸν ἱερεμίαν. v. 17. Ἰέδδε) ἰάδα. ibid. ἐπανδρῶσαι) ἐπανορθῶσαι. ib. στρατεύεσθαι) στρατοπεδεύεσθαι. ib. εὐτανδρείας) εὐανδρίας. v. 18. αὐτοῖς, μέγιστος) αὐτοῖς ἀγὼν, μέγιστος. v. 20. προσμιξάντων) συμμιξάντων. v. 21. (ἐπὶ μέρος εὔκαιρον) non habet. ibid. ἀνατείνας χεῖρας) προτείνας τὰς χεῖρας. ib. Κύριον) addit τὸν κατόπλην. ib. δι' ὅπλων) adjicit ἡ νίκη. ib. ἐὰν αὐτῷ κριθῇ) ἂν αὐτῷ κριθείη.

22. Ἔλεγε δὲ ἐπικαλούμενος τόνδε τὸν τρόπον· Σὺ δέσποτα, ἀπέστειλας τὸν ἄγγελόν σου ἐπὶ Ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς Σενναχηρεὶμ εἰς ἑκατὸν ὀγδηκονταπέντε χιλιάδας.

23. Καὶ νῦν, δυνάστα τῶν οὐρανῶν, ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον.

24. Μεγέθει βραχίονός σου καταπλαγείησαν οἱ μετὰ βλασφημίας παραγεινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου λαόν· καὶ ἔτος μὲν ἐν τούτοις ἔληξεν.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν Νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ παιάνων προσῆγον.

26. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰούδαν μετὰ ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέμιξαν τοῖς πολεμίοις.

27. Καὶ ταῖς μὲν χερσὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς τὸν Θεὸν εὐχόμενοι, κατέστρωσαν οὐδὲν ἧττον μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφανείᾳ. ἐπιμελείᾳ

28. Γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν προπεπωκότα Νικάνορα σὺν τῇ πανοπλίᾳ.

29. Γενομένης δὲ κραυγῆς καὶ ταραχῆς, εὐλόγουν τὸν δυνάστην τῇ πατρίῳ φωνῇ.

30. Καὶ προσέταξεν ὁ καθ' ἅπαν σώματι καὶ ψυχῇ πρωταγωνιστὴς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, ὁ τὴν τῆς ἡλικίας εὔνοιαν εἰς ὁμοεθνεῖς διαφυλάξας, τὴν τοῦ Νικάνορος κεφαλὴν ἀποτεμόντας, καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ, περιφέρειν εἰς Ἱεροσόλυμα.

31. Παραγενόμενος δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλεσάμενος τοὺς ὁμοεθνεῖς, καὶ τοὺς ἱερεῖς πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου στήσας, μετεπέμψατο τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας.

32. Καὶ ἐπιδειξάμενος τὴν τοῦ μιαροῦ μιαιρῷ Νικάνορος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τοῦ δυσφήμου, ἣν ἐκτείνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ ἐκτετεί- παντοκράτορος οἶκον ἐμεγαλαύχησε, νας

33. καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ δυσεβοῦς Νικάνορος ἐκτεμών, ἔφη μετὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέοις, τὰ δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναντι τοῦ ναοῦ κρεμάσαι.

34. Οἱ δὲ πάντες εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ Κύριον, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ διατηρήσας τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀμίαντον.

35. Ἐξέδησε δὲ τὴν τοῦ Νικάνορος κεφαλὴν ἐκ τῆς ἄκρας ἐπίδηλον πᾶσι, προτομὴν καὶ φανερὸν τῆς τοῦ Κυρίου βοηθείας σημεῖον.

36. Ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ ψηφίσματος μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπαρασήμαντον τήνδε τὴν ἡμέραν· ἔχειν δὲ ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ δωδεκά-

V. 22. ἀνεῖλεν) ἀνεῖλες. V. 24. παραγεινόμενοι) παραγενόμενοι. V. 26. μετὰ ἐπικλ.) μετ' ἐπικλήσεως. V. 27. ταῖς δὲ πρὸς) ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς. ibid. ἐπιμελείᾳ.) ἐπιφανείᾳ. V. 30. πρωταγωνιστὴς) πρωταγωνιστὴς. ibid. περιφέρειν) φέρειν. V. 31. συγκαλεσάμενος) συγκαλέσας. V. 32. μιαιροῦ) μιαρᾶ. ibid. ἐκτετείνας) ἐκτείνας. V. 33. δυσεβοῦς) δυσσεβοῦς. ibid. μετὰ μέρος τοῖς) κατὰ μέρος δώσειν τοῖς. ib. δ' ἐπίχειρα) δὲ ἐπίχειρα. V. 35. προτομὴν) κεφαλὴν. V. 36. Ἐδογμάτισαν δὲ) καὶ ἐδογμάτισαν.

κυριακῇ δεκάτου μηνὸς, Ἀδὰρ λέγεται τῇ Συριακῇ Φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς Μαρδοχαϊκῆς ἡμέρας.

37. Τῶν οὖν κατὰ Νικάνορα χωρησάντων οὕτως, καὶ ἀπ' ἐκείνων τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, καὶ αὐτὸς αὐτόθι τὸν λόγον κατα-

καταπαύσω.

παύσων 38. Καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ εὐθίκ]ως τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἤθελον· εἰ δὲ εὐτελῶς καὶ μετρίως, τοῦτο ἐφικ]τὸν ἦν μοι.

39. Καθάπερ γὰρ οἶνον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον· ὃν δὲ τρόπον οἶνος ὕδατι συγκεραθεὶς ἡδὺς, καὶ ἐπιτερπῆ τὴν χάριν ἡδὴ ἀποτελεῖ, οὕτως καὶ τὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ λόγου τέρπει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχανόντων τῇ συντάξει· ἐνταῦθα δὲ ἔξαι ἡ τελευτή.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

v. 36. κυριακῇ) συριακῇ: v. 37. οὕτως) ἅτω. ibid. τὸν λόγον καταπαύσων.) καταπαύσω τὸν λόγον. v. 39. Καθάπερ) addit γὰρ. ibid. ἡδὴ) ἡδὺς. ib. οὕτως) οὕτω. Subscriptio abest ab *Edit. Rom.*

ΜΑΚ-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ
ΛΟΓΟΣ Γ'.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΔΕ Φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀνακομισθέντων μαθὼν τὴν γεινομένην τῶν ὑπ' αὐτῷ κρατεμένων τόπων ἀφαίρεσιν ὑπὸ Ἀντιόχου, παραγγείλας ταῖς πάσαις δυνάμεσι πεζικαῖς καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἀρσινόην συμπαραλαβὼν, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ Ῥαφίαν τόπων, ὅπου παρεμβεβλήκεισαν οἱ περὶ Ἀντίοχον.

ἐπ'

2. Θεόδοτος δέ τις ἐκπληρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν διανοηθεὶς, παραλαβὼν τῶν προϋποτεταγμένων αὐτῷ ὅπλων Πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιστα, διεκομίθη νύκτωρ ἐπὶ τὴν τῦ Πτολεμαίου σκηνὴν, ὡς μόνος κλείναι αὐτὸν, καὶ ἐν τούτῳ διαλύσαι τὸν πόλεμον.

3. Τῦτον δὲ διάγων Δωσίθεος ὁ Δριμύλε λεγόμενος, τὸ γένος Ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβαλὼν τὰ νόμιμα, καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀπηλλοτριωμένος, ἄσημόν τινα κατέκλινεν ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συνέβη κομίσαθαι τὴν ἐκείνε κόλασιν.

4. Γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἐρρωμένων τῷ Ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ Ἀρσινόη ἐπιπορευσαμένη τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ οἴκτε καὶ δακρύων τὲς πλοκάμες πολέμες λελυμένη, βοηθεῖν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ ταῖς γυναιξὶ Θαῤῥαλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάτῳ δύο μνᾶς χρυσίε.

5. Καὶ τ' οὕτως συνέβη τὲς ἀντιπάλους ἐν χειρονομίαις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ δοριαλώτες συλληφθῆναι.

6. Κατακρατήσας δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔκρινε τὰς πλησίον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι.

7. Ποιήσας δὲ τῦτο, καὶ τοῖς τεμένεσι δωρεὰς ἀπονείμας, εὐθαρσεῖς τὲς ὑποτεταγμένους κατέστησε.

8. Τῶν δὲ Ἰουδαίων διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς γερουσίας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὲς ἀσπασομένους αὐτὸν, καὶ ξένια κομιοῦντας, καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη μᾶλλον αὐτὸν προθυμηθῆναι, ὡς τάχιστα πρὸς αὐτὲς παραγενέθαι.

9. Δια-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΛΟΓΟΣ Γ'.) ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΤΡΙΤΟΣ. CAP. I. [In *Edit. Rom.* iſte liber in capita diſtinctus non eſt. v. 1. παρὰ τῶν ἀνακομισθέντων μαθὼν) [transpoſita. ibid. γεινομένην τῶν ἐπ' αὐτοῦ) γενομένην τῶν ὑπ' αὐτοῦ. ib. πεζικαῖς καὶ ἱππικαῖς) πεζικαῖς τε καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ. v. 3. διάγων) διαγαγαγὼν. v. 4. πολέμους) πλοκάμους. ibid. καὶ ταῖς γυναιξὶ) absque articulo. v. 5. Καὶ τ' οὕτως) καὶ οὕτω. ibid. δοριαλώτες) δωριαλώτας. v. 8. χαρησομένους) συγχαρησομένους.

πιστῷ

9. Διακομισθεὶς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίστῳ Θεῷ, καὶ χάριτας ἀποδιδοὺς, καὶ τῶν ἐξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ δὴ παραγενόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τῇ σπουδαιότητι καὶ εὐσεβείᾳ ὑπερπείᾳ καταπλαγεὶς,

καταπληγεὶς

10. θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ εὐταξίαν, ἐνεθυμήθη βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν.

ἔθνεσιν

11. Τῶν δὲ εἰσόντων μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, διὰ τὸ μηδὲ τοῖς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἐξεῖναι εἰσιέναι, μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ προηγουμένῳ πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τούτῳ κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὁ δὲ ἐδαμῶς ἐπείθετο.

παραγνωσθέντος, ἐδ' ὡς

12. Τοῦ τε νόμου παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς ἀπέλιπε προφερόμενος ἑαυτὸν δεῖν εἰσελθεῖν, λέγων, καὶ εἰ ἐκεῖνοι ἐξήρηνται ταύτης τῆς τιμῆς, ἐμὲ δὲ οὐ δεῖ.

13. Καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν αὐτὸν εἰσερχόμενον εἰς πᾶν τε τέμενος οὐθεὶς ἐκώλυσε τῶν παρόντων;

14. Καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακῶς αὐτὸ τοῦτο τεραστεύεσθαι;

πάντων

15. Γενομένου δὲ, φησὶ, τούτου διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελεύσεσθαι, καὶ θελόντων αὐτῶν, καὶ μή;

16. Τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις ταῖς ἁγίαις ἐθήσεσι προσπιπτόντων, καὶ δεομένων τοῦ μεγίστου Θεοῦ βοηθεῖν τῇ ἐνεστώσῃ ἀνάγκῃ, καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων, τοῖς ἐνέστῶσιν

17. οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀπολειπόμενοι, ταραχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄθυμον τιθέμενοι τὸ γινόμενον.

18. Αἵ τε κατάκλειστοι παρθένοι ἐν θαλάμοις σὺν ταῖς τεκούσαις ἐξώρμησαν· καὶ σποδῷ καὶ κόνει τὰς κόμας πασάμεναι, * γόων τε καὶ ξεναγμῶν ἐνεμπίπλων τὰς πλατείας. ἀπέδωκαν * πέγε

19. Αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐξαλμέναι, τοῦ πρὸς ἀπάντησιν διατεταγμένου πασοῦ, ἅπαν καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αἰδὼ παραλείπουσαι, δρόμον ἄτακτον ἐν τῇ πόλει συνίσαντο. νῦν διατεταγμένην

20. Τὰ δὲ νεογνὰ τῶν τέκνων, αἵ τε πρὸς τέτοις μητέρες, καὶ τιθηνοὶ παραλείπουσαι ἄλλως καὶ ἄλλως, αἱ μὲν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιστρέπτως εἰς τὸ πανυπέρτατον ἱερὸν ἠθροίζοντο. καὶ

21. Ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλεγέντων δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοσίως ὑπ' ἐκείνου κατεγχειρεμένοις.

22. Σύν τε τούτοις οἱ (περὶ) τῶν πολι-

V. 9. τῷ πιστῷ) τῷ μεγίστῳ. ibid. εὐσεβείᾳ καταπλαγεὶς) εὐπρεπείᾳ καταπλαγεὶς. V. 10. εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν.) transposita. V. 11. τοῖς ἔθνεσιν εἰσιέναι) τοῖς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἐξεῖναι εἰσιέναι. ibid. κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ) transposita. ib. ὁ δὲ ἐδαμῶς ἐπείθετο.) ἐδαμῶς ἠβούλετο πείθεσθαι. V. 12. παραγνωσθέντος, ἐδ' ὡς) παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς. ibid. ἐμὲ δὲ οὐ δεῖ.) ἐμὲ δ' οὐ δεῖ. V. 13. αὐτὸν εἰσερχόμενον) transposita. ibid. πᾶν τε τέμενος) πᾶν τέμενος. V. 15. πάντων) πάντως. V. 16. ἐν πάσαις ταῖς ἐθήσεσι) ἐν ταῖς ἁγίαις ἐθήσεσι. ibid. προσπεσόντων) προπεσόντων. ib. τοῖς ἐνεστῶσιν) τῇ ἐνεστῶσῃ ἀνάγκῃ. V. 17. ἀπολειπόμενοι) ἀπολιπόμενοι. V. 18. καὶ ἀπέδωκαν κόνει) καὶ σποδῷ καὶ κόνει. ibid. κόμας πασ. πέγε καὶ) κεφαλὰς πασάμεναι, γόων τε καὶ. ib. ἐνεμπίπλων τὰς πλατείας.) τὰς πλατείας ἐνεπίμπλων. V. 19. ἅπαν νῦν διατεταγμένην καὶ τὴν) ἀπάντησιν διατεταγμένους πασοῦς καὶ τὴν. ibid. ἄτακτον) adjicit ἐν τῇ πόλει. V. 20. παραλείπουσαι) παραλιποῦσαι. ibid. καὶ μὲν) αἱ μὲν. ib. ἀνεπιστρέπτως) ἀνεπιτρέπτως. V. 21. συλλεγέντων δέησις) συλλεγομένων ἡ δέησις. V. 22. (περὶ) deest.

πολιτῶν θρασυνθέντες οὐκ ἠνείχοντο τέλεον αὐτῇ ἐπικειμένου, καὶ τὸ τῆς προθέσεως αὐτῇ ἐκπληροῦν διανοεμένῳ.

23. Φωνήσαντες δὲ τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσαθαι, καὶ θαρραλέως ὑπὲρ τῆ πατρῴῳ νόμῳ τελευτᾶν, ὑπὸ ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τόπῳ τραχύτητα, μόλις δὲ ὑπό τε τῶν γεραιῶν καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ παρῆσαν τὴν αὐτὴν τῆς δεήσεως ἔσησαν φάσιν.

24. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἔμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο δεόμενον.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν ἀγέροχον αὐτῇ νοῦν ἐξιφάνειν τῆς ἐντεθυμημένης ἐπιβελῆς βουλῆς.

26. Θρασυνθεὶς δὲ καὶ πάντας παραπέμψας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο, τέλος ἐπιθήσειν δοκῶν τῷ προειρημένῳ.

27. Ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὄντες θεωροῦντες ἐτράπησαν εἰς τὸ σὺν τοῖς ἡμετέροις ἐπικαλεῖσθαι τὸν πᾶν κράτος ἔχοντα, τοῖς παρῶσιν ἐπαμῦναι, μὴ παριδόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν.

28. Ἐκ δὲ τῆς πυκνοτάτης τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀνείκαστός τις ἦν βοή.

29. Δοκεῖν γὰρ ἦν μὴ μόνον τὲς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τείχη καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν πάντων τότε θάνατον ἀλλαττομένων ἀντὶ τῆς τῆ τόπου βεβηλώσεως.

ΚΕΦ. Β'. II.

Ὁ μὲν οὖν ἀρχιερεὺς Σίμων ἐξεναντίας τῆ ναοῦ κάμψας τὰ γόνατα, καὶ τὰς χεῖρας προτείνας εὐτάκτως, ἐποιήσατο τὴν δέησιν τοιαύτην.

2. Κύριε, Κύριε, βασιλεῦ τῶν ἐρανῶν, καὶ δέσποτα πάσης τῆς κλίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παντοκράτωρ, πρόσχες ἡμῖν καταπονεμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ βεβήλου, θράσει καὶ σθένει πεφρυαγμένου.

3. Σὺ γὰρ εἶ ὁ κλίσας τὰ πάντα, καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάσης δίκαιος εἶ, καὶ τὲς ὕβρει καὶ ἀγερωχίᾳ τι πράσσοντας κρίνεις.

4. Σὺ τὲς ἔμπροσθεν ἀδικίαν ποιήσαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν ῥώμῃ καὶ θράσει πεποιθότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν αὐτοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. αὐτὲς

5. Σὺ τὲς ὑπερηφανίαν ἐργαζομένους Σοδομίτας διαβήλως ταῖς κακίαις γενομένους, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς ἐπιγινομένοις καταστήσας. ἀδήλες

6. Σὺ τὸν θρασὺν Φαραὼ καταβλωσάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον Ἰσραὴλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς δοκιμάσας τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν σὴν * δυναστείαν· ἐφ' αἷς ἐγνώρισας τὸ μέγα σου * κράτος. ἐδοκίμασας * δύναμιν

v. 22. προθέσεως) addit αὐτῆ. v. 23. θαρραλέως ὑπὸ τῆ) θαρραλέως ὑπὲρ τῆ. ibid. μόλις δὲ) μόλις τε. ib. παρῆσαν) ἔσησαν. v. 24. τούτοις) ἐν τούτοις. v. 25. ἐπιβελῆς.) βελῆς. v. 26. πάντας) πάντα. CAP. II. v. 1. in *Edit. Rom.* extat, uti ſupplementa minoribus litteris expreſſa habent. v. 2. τῆς κλίσεως) absque articulo. v. 3. Σὺ γὰρ εἶ ὁ) σὺ γὰρ ὁ. ibid. τι πράσσοντας) πράσσοντάς τι. v. 4. ἐν οἷς γίγ.) ἐν οἷς καὶ γίγαντες. ibid. ἐπαγαγὼν αὐτοὺς) ἐπαγαγὼν αὐτοῖς. v. 5. ἀδήλους) διαβήλους. v. 6. ἐδοκίμασας) δοκιμάσας. ibid. δύναμιν) δυναστείαν.

7. Καὶ ἐπιδιώξανται αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ ὄχλῳ πλήθει, ἐπέκλυσας βάθει θαλάσσης, τὲς δὲ ἐμπιστεύσαντας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἀπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους διεκόμισας.

8. Οἱ καὶ συνιδόντες ἔργα σῆς χειρὸς, ἤνεσάν σε τὸν παντοκράτορα.

9. Σὺ βασιλεῦ, κλίσας τὴν ἀπέρατον καὶ ἀμέτρητον γῆν, ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τῦτον εἰς (σὸν) ὄνομά σοι τῷ τῶν ἁπάντων ἀπροσδεεῖ, καὶ παρεδόξασας ἐν ἐπιφανείᾳ μεγαλοπρεπεῖ, σύστασιν ποιησάμενος αὐτῦ πρὸς δόξαν τῦ μεγάλου καὶ ἐντίμου ὀνόματός σου.

10. Καὶ ἀγαπῶν τὸν οἶκον τῦ Ἰσραὴλ, διότι ἐπηγγείλω δὴ, ὅτι ἐὰν γένηται ἡμῶν ἀποστροφὴ, καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς στενοχωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τῦτον δεηθῶμεν, εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν.

11. Καὶ δὴ πιστὸς εἶ καὶ ἀληθινός.

12. Ἐπεὶ δὲ πλεονάκις (καὶ) θλιβέντων τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ ταπεινώσει, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κακῶν κινδύνων.

13. Ἰδὲ δὴ νῦν, ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας καταπονούμεθα, καὶ ὑπετάγημεν ἐχθροῖς ἡμῶν, καὶ παρείμεθα ἐν ἀδυναμίαις.

14. Ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ καταπλώσει ὁ θρασὺς καὶ βέβηλος οὗτος ἐπιτηδεύει καθυβρῖσαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδεδειγμένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον.

15. Τὸ μὲν γὰρ κατοικητήριόν σου ἐρανὸς τῦ ἐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν.

16. Ἀλλὰ ἐπεὶ εὐδόκησας τὴν δόξαν σε ἐν τῷ λαῷ σε Ἰσραὴλ, ἡγίασας τὸν τόπον τῦτον.

17. Μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τύτων ἀκαθαρσίᾳ, μηδὲ εὐθύνῃς ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει, ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ αὐτῶν, μηδὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσσης αὐτῶν, λέγοντες·

18. Ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν οἶκον τῦ ἁγιασμῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ οἶκοι τῶν προσοχθισμάτων.

19. Ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἀμπλακίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.

20. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου· καὶ δὸς αἰνέσεις ἐν τῷ στόματι τῶν καταπεπλωκότων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχὰς, ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην.

21. Ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐπόπτης Θεὸς καὶ πρὸ πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας προπάτως τῆς ἐνθέσμου λιτανείας, τὸν ὕβρει καὶ θράσει μεγάλως ἐπηρμένον ἐμάστιζεν αὐτὸν,

22. ἔνθεν

V. 8. συνιδόντες) συνειδότες. V. 9. ἀπέρατον) ἀπέραντον. ibid. ἡγίασας) ἁγιάσας. ib. (σὸν) abest. V. 10. διότι ἐὰν) δὴ, ὅτι ἐὰν. ibid. τόπον ἡμῶν) τόπον τῦτον. V. 11. πιστὸς καὶ) πιστὸς εἶ καὶ. V. 12. (καὶ) abest. ibid. κακῶν) κινδύνων. V. 13. Ἰδοὺ δὲ) ἰδὲ δὴ. ibid. ἐχθροῖς) τοῖς ἐχθροῖς. V. 15. κατοικητήριόν σε) οἰκητήριόν σε. V. 16. Ἀλλὰ) ἀλλ'. V. 20. καταλαβέτωσαν) addit ἡμᾶς. ibid. ἐν τῷ στόματι) absque articulo. V. 21. προπάτως) πρὸ πάντων.

22. ἔνθεν καὶ ἔνθεν κραδάνας αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥσε κατ' ἐδάφους ἄπρακτον ἔτι, καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μηδὲ Φωνῆσαι δύνασθαι δικαίᾳ περιπεπλεγμένον κρίσει.

πεπληγμένον

23. Ὅθεν οἵ τε Φίλοι καὶ σωματοΦύλακες αὐτῷ ταχεῖαν καὶ ὀξεῖαν ἰδόντες τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν εὐθύναν, Φοβούμενοι μὴ καὶ τὸ ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλκυσαν ὑπερβάλλοντι καταπεπληγμένοι Φόβῳ.

24. Ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον ἀναλεξάμενος αὐτὸν, οὐδαμῶς εἰς μετάμελον ἦλθεν ἐπιτιμηθεὶς, μετὰ ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς θέμενος ἀπέλυσε.

25. Διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ τῆς κακίας ἐπαύξων, διά τε τῶν προαποδεδειγμένων συμποτῶν καὶ ἑταίρων τῷ παντὸς δικαίου κεχωρισμένων,

26. ἐ μόνον ταῖς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηρκέθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥσε δυσΦημίας ἐν τοῖς τόποις συνίσασθαι, καὶ πολλὰς τῶν Φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν τῷ βασιλέως πρόθεσιν καὶ αὐτοὺς ἔπεσθαι τῇ ἐκείνου θελήσει.

27. Προέθετο δὲ δημοσίᾳ κατὰ τῶ ἔθνους διαδοῦναι ψόγον· καὶ ἐπὶ τῷ κατὰ τὴν αὐλὴν πύργου στήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραΦήν·

28. Μηδένα τῶν μὴ θυόντων εἰς τὰ ἐπὶ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τὲς Ἰουδαίους εἰς λαογραΦίαν καὶ οἰκετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τὲς δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ Φερομένους τῷ ζῆν μεταστῆσαι.

29. Τάττας τε ἀπογραΦομένους * χαράσσεσθαι, καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασήμῳ Διονύσου ΚισσοΦύλλῳ, οὓς καὶ προκαταχωρίσαι εἰς τὴν προσυνεσαλμένην αὐθεντίαν.

τὲς * χαράσσαθαι

30. Ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπεχθόμενος Φαίνηται, ὑπέγραψεν· ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τελετὰς μεμυημένοις ἀναστρέΦεσθαι, τέτες ἰσοπολίτας Ἀλεξανδρεῦσιν εἶναι.

31. Ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως εὐσεβείας ἐπιβάθρας συγοῦντες, εὐχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς μεγάλης τινὸς κοινωνήσοντες εὐκλείας ἀπὸ τῆς ἐσομένης τῷ βασιλεῖ συναναστροΦῆς.

32. Οἱ δὲ πλεῖστοι γενναίᾳ ψυχῇ ἐνίσχυσαν, καὶ ἐ διέστησαν τῆς εὐσεβείας· τά τε χρήματα περὶ τῷ ζῆν ἀντικαταλλασσόμενοι ἀδεῶς ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύσασθαι ἐκ τῶν ἀπογραΦῶν.

33. Εὐέλπιδες δὲ καθειστήκεισαν ἀντιλήψεως τεύξεσθαι, καὶ τὲς ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν ἐδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίες τῷ ἔθνες ἔκρινον, καὶ τῆς κοινῆς συναναστροΦῆς καὶ εὐχρησίας ἐσέρουν.

τε

V. 22. κατ' ἐδάφους) καθ' ἐδάφους. ibid. πεπληγμένον) περιπεπλεγμένον. **V.** 23. καὶ σωματοΦύλακες ὀξεῖαν) καὶ οἱ σωματοΦύλακες αὐτῷ ταχεῖαν καὶ ὀξεῖαν. **V.** 24. αὐτὸν) ἑαυτὸν. ibid. μετὰ ἀπειλῆς) μετ' ἀπειλῆς. ibid. θέμενος) abeſt. **V.** 25. διά τε τῶν) διὰ δὲ τῶν. **V.** 27. Προέθετο) addit δὲ. ibid. ἐπὶ τῷ κατὰ) καὶ ἐπὶ τῷ κατά. ib. ἐκόλαψε) ἐξεκόλαψε. **V.** 28. ἐπὶ τὰ ἱερὰ) εἰς τὰ ἱερά. **V.** 29. τὰς τε ἀπογρ. χαράσσαθαι) τάττας τε ἀπογραΦομένους χαράσσεσθαι. ibid. προκαταχωρίσαι) καταχωρίσαι. **V.** 30. κατὰ τελετὰς) κατὰ τὰς τελετάς. **V.** 31. Ἔνιοι μὲν ἐπὶ) ἔνιοι μὲν ἂν ἐπὶ. ibid. τὰς τῆς εὐσεβείας) τὰς τῆς πόλεως εὐσεβείας. **V.** 33. Εὐέλπιδές τε) εὐέλπιδες δὲ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ μεταλαμβάνων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξεχόλησεν, ὥσε ὀργίζεσθαι διοργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ βαρυτέρως ἐναντιωθῆναι, καὶ προσάξαι σπεύδοντας συναγαγεῖν πάντας ἐπιτοαυτὸ, καὶ χειρίσῳ μόρῳ τὸ ζῆν μεταξῆσαι.

2. Τέτων δὲ οἰκονομμένων Φήμη δυσμενὴς * ἐξηχεῖτο κατὰ τὸ γένους ἀνθρώποις συμφρονῆσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς δεδιδομένης εἰς διάθεσιν, ὡς ἂν ἀπὸ τῶν νομίμων αὐτοὺς κωλυόντων. οἰκοδομεμένων * ἐξεχεῖτο

3. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι τὴν μὲν πρὸς τὰς βασιλεῖς εὔνοιαν καὶ πίστιν ἀδιάστροφον ἦσαν διαφυλάσσοντες. Φυλάσσοντες

4. Σεβόμενοι δὲ τὸν Θεὸν, καὶ τῷ τέτε νόμῳ πολιτευόμενοι, χωρισμὸν ἐποίουν ἐπί τινων καὶ καταστροφάς· δι' ἣν αἰτίαν ἐνίοις ἀπεχθεῖς ἐφαίνοντο. τῷ ἔνιοι

5. Τῇ δὲ τῶν δικαίων εὐπραξίᾳ κοσμῆντες τὴν συναναστροφὴν, ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδόκιμοι καθειστήκεισαν.

6. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸ γένους ἐν πᾶσι θρυλεμένην εὐπραξίαν οἱ ἀλλόφυλοι οὐδαμῶς διηρίθμησαντο.

7. Τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων καὶ τροφῶν διάστασιν ἐθρύλουν, φάσκοντες, μήτε τῷ βασιλεῖ, μήτε ταῖς δυνάμεσιν ὁμοσπόνδους τὸς ἀνθρώπους γείνεσθαι, δυσμενεῖς δὲ εἶναι καὶ μέγα τι τοῖς πράγμασιν ἐναντιεμένους· καὶ ἐ τῷ τυχόντι περιήψαντο ψόγῳ. Φόβῳ

8. Οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν Ἕλληνες ἐδὲν ἠδικημένοι, παραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τὸς ἄνδρας θεωροῦντες, καὶ συνδρομὰς ἀπροσκόπους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔθανον· τυραννικὴ γὰρ ἦν ἡ διάθεσις· παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως εἶχον, καὶ μεταπεσεῖσθαι ταῦτα ὑπελάμβανον.

9. Μὴ γὰρ οὕτω παροραθήσεσθαι τηλικῦτο σύσημα μηδὲν ἡγνοηκώς. ἡγνοηκός

10. Ἤδη δὲ καί τινες γείτονές τε καὶ Φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι μυσικῶς τινας ἐπισπώμενοι, πίστεις ἐδίδεν συνασπιεῖν, καὶ πᾶν ἑκλενὲς προσοίσεσθαι πρὸς ἀντίληψιν.

11. Ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν εὐημερίᾳ γεγαυρωμένος, καὶ ἐ καθορῶν τὸ τῦ μεγίσου Θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ διηνεκῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαμένειν βελῇ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπισολὴν τήνδε·

12. Βασιλεὺς Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπλον, καὶ κατὰ τόπον στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις χαίρειν καὶ ἐῤῥῶσθαι.

13. Ἐῤῥωμαι δὲ καὶ αὐτὸς ἐγὼ καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν.

14. Τῆς

CAP. III. v. 1. Καὶ μεταλαμβάνων) ἃ καὶ μεταλαμβ. ibid. ἐξεχόλησεν) ἐχόλησεν. ib. κατὰ Ἀλεξ. ὀργίζεσθαι) κατ' ἀλεξ. διοργίζεσθαι. ib. σπεύδοντας) σπεύσαντας. v. 2. οἰκοδομμένων Φ. δ. ἐξεχεῖτο) οἰκονομουμένων Φήμη δυσμενὴς ἐξηχεῖτο. ibid. δεδιδομένης) διδομένης. v. 3. Φυλάσσοντες) διαΦυλάσσοντες. v. 4. ἐπὶ τῷ) ἐπί τινων καὶ. ibid. ἔνιοι) ἐνίοις. v. 6. θρυλεμένην) θρυλλεμένην. v. 7. ἐθρύλλουν) ἐθρύλλουν. ibid. γείνεσθαι) γενέσθαι. ib. περιήψαντο Φόβῳ.) περιῆψαν ψόγῳ. v. 8. περὶ τὸς ἄνδρας) περὶ τὸς ἀνθρώπους. ibid. ἔθανον) ἔθενον. v. 9. οὕτω παροραθήσεσθαι) ἔτως παροραθήσεται. ibid. ἡγνοηκός.) ἠγνοηκώς. v. 13. καὶ αὐτὸς ἐγὼ) καὶ ἐγὼ αὐτός.

14. Τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν γενομένης ἡμῖν ἐπιστρατείας, ἣς ἴσε καὶ αὐτοὶ, τῇ τῶν θεῶν πρὸς ἡμᾶς ἀπροπλώτῳ συμμαχίᾳ καὶ τῇ ἡμετέρᾳ δὲ ῥώμῃ κατὰ λόγον ἐπὶ ἄριστον τέλος ἀχθείσης,

15. ἡγησάμεθα μὴ βίᾳ δέρατος, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ τιθηνήσασθαι κατοικοῦντα Κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην ἔθνη, εὐποιῆσαί τε ἀσμένως. εὐποιήσαντες

16. Καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀπονείμαντες προσόδους πλείστας, προσήχθημεν καὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀναβάντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε ληγόντων τῆς ἀνοίας. προσήχθημεν

17. Οἱ δὲ λόγῳ μὲν τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως, προθυμηθέντων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπέσι καὶ καλλίστοις ἀναθήμασι τιμῆσαι,

18. τύφοις φερόμενοι παλαιοτέροις, εἶρξαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, ἀπολειπόμενοι τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς, δι' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλανθρωπίαν. λειπόμενοι

19. Τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡμᾶς δυσμένειαν ἔκδηλον καθιστάντες, ὡς μονώτατοι τῶν ἐθνῶν βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ὑψαυχενοῦντες ἀδὲν γνήσιον βέλονται φέρειν.

20. Ἡμεῖς δὲ τῇ τέτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες, καὶ μετὰ νίκης διακομισθέντες, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἔθνεσι φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐποιήσαμεν.

21. Ἐν δὲ τέτοις πρὸς τὰς ὁμοφύλες αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασι γνωρίζοντες, διά τε τὴν συμμαχίαν καὶ τὰ πεπιστευμένα μετὰ ἁπλότητος αὐτοῖς ἀρχῆθεν μύρια πράγματα τολμήσαντες ἐξαλλοιῶσαι, ἐβουλήθημεν καὶ πολιτείας αὐτοὺς Ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι, καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταστῆσαι.

22. Οἱ δὲ τἐναντίον ἐκδεχόμενοι· καὶ τῇ συμφύτῳ κακοηθείᾳ τὸ καλὸν ἀπωσάμενοι, διηνεκῶς δὲ εἰς τὸ φαῦλον ἐκνεύοντες,

23. ἐ μόνον ἀπεστρέψαντο τὴν ἀτίμητον πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ βδελύσσονται λόγῳ τε καὶ σιγῇ τὰς ἐν αὐτοῖς ὀλίγους πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, παρέκαστα ὑφορώμενοι διὰ τῆς δυσκλεεστάτης ἐμβιώτεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταστρέψαι τὰ κατορθώματα. μετὰ πράγματα

24. Διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπεισμένοι τούτες κατὰ πάντα δυσνοεῖν ἡμῖν τρόπον, καὶ προνοούμενοι, μήποτε αἰφνιδίου μετέπειτα ταραχῆς ἐνστάσης ἡμῖν τὰς δυσσεβεῖς τούτες κατὰ νώτε προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους·

25. Προστάχαμεν ἅμα τῷ προσπεσεῖν τὴν ἐπιστολὴν τήνδε, αὐθωρὶ τὰς ἐννεμομένας σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τέκνοις

v. 14. τῆς εἰς τὴν) ἐκ τῆς εἰς τὴν. ibid. θεῶν) addit πρὸς ἡμᾶς. ib. συμμαχίᾳ κατὰ λ. ἐπὶ τέλος) συμμαχίᾳ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ δὲ ῥώμῃ κατὰ λόγον ἐπ' ἄριστον τέλος. v. 15. κατοικοῦντα) τὰ κατοικοῦντα. ibid. εὐποιήσαντες) εὐποιῆσαί τε. v. 16. προσήχθημεν) προήχθημεν. ibid. ἀλιτηρίων) ἀλητηρίων. v. 18. λειπόμενοι) ἀπολειπόμενοι. v. 21. πράγματα) addit τολμήσαντες. v. 23. μετὰ τῆς δυσκλ.) διὰ τῆς δυσκλεεστάτης. ibid. πράγματα.) κατορθώματα. v. 25. σὺν ταῖς γυναιξὶ) absque articulo.

τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀποζεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐνδεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισμένους, εἰς ἀνήκεστον καὶ δυσκλεῆ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.

26. Τέτων γὰρ ὁμῶ κολαθέντων, διειλήφαμεν εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσαθεία καὶ τῇ βελτίσῃ διαθέσει κατασαθήσεσθαι.

27. Ὅς δ' ἂν σκεπάσῃ τινὰ τῶν Ἰεδαίων ἀπὸ γεραιᾶ μέχρι νηπίε καὶ μέχρι τῶν ὑπομασιαίων, ἐχθίσαις βασάνοις ἀποτυμπανισθήσεται πανοικία.

28. Μηνύειν δὲ τὸν βελόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν οὐσίαν τᾶ ἐμπίπλοντος ὑπὸ τὴν εὐθύναν λήψεται, καὶ ἐκ τᾶ βασιλείου ἀργυρίου δραχμὰς διχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας τεύξεται, καὶ σεφανωθήσεται.

29. Πᾶς δὲ τόπος, ἔ ἐὰν φωραθῇ τὸ σύνολον σκεπαζόμενος Ἰεδαῖος, ἄβατος καὶ περιφλεγὴς γινέσθω, καὶ πάσῃ θνητῇ φύσει καθάπαν ἄχρηστος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον.

30. Καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπισολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΠΑντη δὲ ὅπου προσέπιπτε τᾶτο τὸ πρόσαγμα, δημοτελὴς συνίσατο τοῖς ἔθνεσιν οὖν εὐωχία μετὰ ἀλαλαγμῶν καὶ χαρᾶς, ὡς ἂν τῆς προκατεσκιρῳμένης αὐτοῖς πάλαι κατὰ διάνοιαν, μετὰ παῤῥησίας νῦν ἐκφαινομένης ἀπεχθείας.

2. Τοῖς δὲ Ἰεδαίοις ἄληκτον πένθος ἦν καὶ πανόδυρτος μετὰ δακρύων βοὴ, σεναγμοῖς πεπυρωμένης πάντοθεν αὐτῶν τῆς καρδίας, ὀλοφυρομένων τὴν ἀπροσδόκητον ἐξαίφνης αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν ὀλεθρίαν. πανόδυρκλος

3. Τίς νομὸς ἢ πόλις, ἢ τίς τὸ σύνολον οἰκητὸς τόπος, ἢ τίνες ἀγυιαὶ κοπετοῦ καὶ γόων ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἐμπιπλῶντο;

4. Οὕτως γὰρ μετὰ πικρᾶς καὶ ἀνοίκλε ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν στρατηγᾶν ὁμοθυμαδὸν ἐξαπεστέλλοντο, ὥστε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καί τινας τῶν ἐχθρῶν λαμβάνοντας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἔλεον, καὶ λογιζομένους τὴν ἄδηλον τᾶ βίε καλαστροφὴν δακρύειν αὐτῶν τὴν δυσάθλιον ἐξαπορολήν. πικρίας

5. Ἦγετο γὰρ γεραιῶν πλῆθος πολιᾶ πεπυκασμένων, τὴν ἐκ τᾶ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων, ἀνατροπῆς ἐπικφοιν ὁρμῇ βιαίας, ἀπάσης αἰδῶς ἄνευ πρὸς ὀξείαν καταχρωμένων πορείαν.

6. Αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπεληλυθυῖαι παῖδον νεάνιδες ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους, καὶ κόνει

v. 25. μετὰ ὕβρεως) μετὰ ὕβρεων. v. 26. καὶ τῇ βελτίσῃ) absque articulo. v. 27. καὶ μέχρι τῶν ὑπομασιαίων) μέχρι τῶν ὑπομαδίων. ibid. ἐχθίσαις) αἰσχίσοις. ib. πανοικία.) πανοικί. v. 28. βασιλείου) βασιλικᾶ ἀργυρίου. ibid. ἐλευθερίας) addit τεύξεται καὶ. v. 29. περιφλεγὴς) πυριφλεγὴς. ibid. καθάπαν) κατὰ πάντα. CAP. IV. v. 1. ἔν εὐωχία) ἐν abeſt. ibid. νῦν ἐκφαινομένης) συνεκφαινομένης. v. 2. ἄληκτον) ἀνήκεστον. ibid. πανόδυρκλος) πανόδυρτος. ib. πάντοθεν αὐτῶν τῆς) τῆς αὐτῶν πάντοθεν. ib. αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν) transpoſita. ib. ὀλεθρίαν.) ὀλετρίαν. v. 3. ἐπ' αὐτοῖς) adjicit ἐκ ἐμπιπλῶντο. v. 4. Οὕτως γὰρ μετὰ πικρίας) οὕτω γὰρ μετὰ πικρᾶς καὶ. ibid. τὴν δυσάθλιον) τρισάθλιον. v. 5. πεπυκασμένων) πεπηκασμένων. ibid. ἐπίκυφον) ἐπικύφων.

κόνει τὴν μυροθρεχῆ πεφυρμέναι κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι, θρῆνον ἀνθ' ὑμεναίων ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς σκύμνοις ἐσπαραγμέναι σκυλμοῖς ἀλλοεθνέσι.

δημοσίᾳ 7. Δέσμιαι δὲ δημόσιαι μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμβολῆς εἵλκοντο μετὰ βίας.

βρόχους 8. Οἱ δὲ τέτων συζυγεῖς βρόχοις ἀντὶ σεφέων τὰς αὐχένας περιπεπλεγμένοι μετὰ ἀκμαίας καὶ νεανικῆς ἡλικίας, ἀντὶ εὐωχίας καὶ νεωτερικῆς ῥαθυμίας τὰς ἐπιλοίπους τῶν γάμων ἡμέρας ἐν θρήνοις διῆγον, παρὰ πόδας ἤδη τὸν ἅδην ὁρῶντες κείμενον.

9. Κατήχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσμοις ἀνάγκαις· οἱ μὲν τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλωμένοι τὰς τραχήλους, οἱ δὲ τὰς πόδας ἀῤῥήκλοις κατησφαλισμένοι πέδαις,

10. ἔτι καὶ τῷ καθύπερθε πυκνῷ σανιδώματι διακειμένῳ τὸ φέγγος ἀποκλειόμενοι, ὅπως πάντοθεν ἐσκοτισμένοι τὰς ὀφθαλμὰς, ἀγωγὴν ἐπιβούλων ἐν παντὶ τῷ καταπλῳ λαμβάνωσι.

11. Τέτων δὲ ἐπὶ τὴν λεγομένην χεδίαν ἀχθέντων, καὶ τῆ παράπλου πέρανθέντος, καθὼς ἦν δεδογματισμένον τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν αὐτοὺς ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἱπποδρόμῳ παρεμβαλεῖν ἁπλάτῳ καθεζῶτι περιμέτρῳ, καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν ἄγαν εὐκαιροτάτῳ καθεζῶτι πᾶσι τοῖς κατα-

πορευομένοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν σελλομένοις πρὸς ἐκδημίαν· πρὸς τὸ μηδὲ ταῖς δυνάμεσιν αὐτῆ κοινωνεῖν, μηδὲ τὸ σύνολον καταξιῶσαι περιβόλων. περιβόλῳ

12. Ὡς δὲ τῆτο ἐγενήθη, ἀκέσας τὲς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοεθνεῖς κρυβῆ ἐκπορευομένες πυκνότερον ἀποδύρεσθαι τὴν ἀκλεῆ τῶν ἀδελφῶν ταλαιπωρίαν,

13. διοργισθεὶς προσέταξε καὶ τέτοις ὁμῶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελῶς ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μὴ λειπομένοις κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκείνων τιμωρίας·

14. ἀπογραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξ ὀνόματος· οὐκ εἰς τὴν ἔμπροσθεν βραχεῖ προδεδηλωμένην τῶν ἔργων κατάπονον λατρείαν, * σρεβλωθέντας δὲ παρηγγελμέναις αἰκίαις τὸ τέλος ἀφανίσαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας. κατατρόπον * σρεβλωθέντας

15. Ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τέτων ἀπογραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ Φιλοτίμου προσεδρίας ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, ἀνήνυτον λαμβάνεσα τὸ τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα.

16. Μεγάλως δὲ καὶ διηνεκῶς ὁ βασιλεὺς χαρᾷ πεπληρωμένος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν εἰδώλων συνισάμενος, πεπλανημένῃ πόῤῥω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βεβήλῳ σόματι, κωφὰ καὶ μὴ δυνάμενα αὐτοῖς λαλεῖν ἢ ἀρήγειν, ἐπαινῶν, εἰς δὲ τὸν μέγιστον Θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλῶν. πεπληρωμένῃ

17. Μετὰ

V. 6. μυροβρεχῆ) μυροβραχῆ. ibid. σκύμνοις) σκυλμοῖς. V. 7. δημοσίᾳ) δημόσιαι. V. 8. Οἱ δὲ) οἵτε. ibid βρόχοις) βρόχοις. ib. νεανικῆς) καὶ νεανικῆς. V. 10. διακειμένῳ, ὅπως) διακειμένῳ τὸ φέγγος ἀποκλειόμενοι, ὅπως. V. 11. ἁπλάτῳ) ἁπλέτῳ. ibid. τὸ σύνολον) μηδὲ τὸ σύνολον. ib. περιβόλῳ.) περιβόλων. V. 12. ἀκλεῆ) ἀκλεᾶ. V. 14. ἐκ εἰς τὴν ἔμπροσθεν) ἐ γὰρ τὴν ἔμπροσθε. ibid. κατατρόπον - - παρηγγελμέναις) κατάπονον λατρείαν, σρεβλωθέντας δὲ ταῖς παρηγγελμέναις. V. 16. πεπληρωμένῃ) πεπλανημένῃ. ibid. κωφὰ) τὰ μὲν κωφὰ. ib. εἰς δὲ τὰ μὴ καθήκοντα) εἰς δὲ τὸν μέγιστον Θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα.

17. Μετὰ δὲ τὸ προειρημένον τῷ χρόνῳ διάστημα προσηνέγκαντο οἱ γραμματεῖς τῷ Βασιλεῖ, μηκέτι ἰσχύειν τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρητον αὐτῶν πληθύν·

προσηνέγκαντο

18. καί περ ὄντων ἔτι κατὰ τὴν χώραν πλειόνων, τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας ἔτι συνεχομένων, τῶν δὲ καὶ κατὰ τὸν τόπον, ὡς ἀδυνάτου καθεξῆς πᾶσι τοῖς ἐπ' Αἰγύπτου στρατηγοῖς.

19. Ἀπειλήσαντος δὲ αὐτοῖς σκληρότερον, ὡς δεδωροκοπημένοις εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνέβη σαφῶς αὐτὸν περὶ τούτου πιστωθῆναι,

20. λεγόντων μετὰ ἀποδείξεως, καὶ τὴν χαρτηρίαν ἤδη καὶ τὰς γραφικὰς καλάμους, ἐν οἷς ἐχρῶντο, ἐκλελοιπέναι.

21. Τοῦτο δὲ ἦν ἐνέργεια τῆς τοῦ βοηθοῦντος τοῖς Ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνικήτου.

ΚΕΦ. Ε'. V.

TOTE προσκαλεσάμενος Ἕρμωνα τὸν πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων ἐπιμελείᾳ, βαρείᾳ μεμεστωμένος ὀργῇ καὶ χόλῳ κατὰ πᾶν ἀμετάθετος,

2. ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν δαψιλέσι δράκεσι λιβανωτοῦ καὶ οἴνῳ πλείονι ἀκράτῳ ἅπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτίσαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους· καὶ ἀγριωθέντας τῇ τοῦ πόματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ εἰσαγαγεῖν ἀφθόνας πρὸς συνάντησιν τοῦ μέρους τῶν Ἰουδαίων.

3. Ὁ μὲν τάδε προστάσσων ἐτρέπετο πρὸς τὴν εὐωχίαν, συναγαγὼν τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.

4. Ὁ δὲ ἐλεφανταρχης τὸ προσταγὲν ἀραρότως Ἕρμων συνετέλει.

5. Οἵτε πρὸς τούτοις λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες τὰς τῶν ταλαιπωρούντων ἐδέσμευον χεῖρας, τήν τε λοιπὴν ἐμηχανῶντο περὶ αὐτοὺς ἀσφάλειαν, ἔννυχον δόξαντες ὁμοῦ λήψεσθαι τὸ φῦλον πέρας τῆς ὀλεθρίας.

6. Οἱ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι δοκοῦντες εἶναι τοῖς ἔθνεσιν Ἰουδαῖοι, διὰ τὴν πάντοθεν περιέχουσαν αὐτοὺς μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην,

7. τὸν παντοκράτορα Κύριον καὶ πάσης δυνάμεως δυναστεύοντα, ἐλεήμονα Θεὸν αὐτῶν καὶ πατέρα, δυσκαταπαύστῳ βοῇ πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο δεόμενοι,

8. τὴν κατ' αὐτῶν μεταστρέψαι βλαβὴν ἀνοσίαν, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλομερεῦς ἐπιφανείας ἐκ τοῦ παρὰ πόδας ἐν ἑτοίμῳ μόρου.

9. Τότων μὲν οὖν ἡ λιταιεία ἐκλενῶς ἀνέβαινεν εἰς τὸν οὐρανόν.

10. Ὁ δὲ Ἕρμων τοὺς ἀνηλεεῖς ἐλέφαντας ποτίσας πεπληρωμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς χορηγίας καὶ τοῦ λιβάνου

V. 17. προσηνέγκαντο) προσηνέγκαντο. V. 18. ἔτι κατὰ τὴν χώραν) κατὰ τὴν χώραν ἔτι. ibid. πλειόνων) τῶν πλειόνων. ibid. κατὰ τὸν τόπον) absque articulo. V. 19. πιστωθῆναι, πεισθῆναι. CAP. V. v. 2. ἐρχομένην) ἐπερχομένην. ibid. ἀφθόνας) ἀφθόνῳ. v. 5. ταλαιπωρεόντων) ταλαιπώρων. V. 9. in Rom. τότων μὲν ἂν ἐκλενῶς ἡ λιτανεία ἀνέβαινεν εἰς ἀρανόν.

βάνου μεμεσωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν αὐλὴν παρῆν περὶ τέτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.

11. Τὸ δὲ ἀπ' αἰῶνος κλίσμα χρόνου καλὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῶ χαριζομένου πᾶσιν, οἷς ἂν αὐτὸς θελήσῃ, ὕπνου μέρος ἀπέσειλε πρὸς τὸν βασιλέα. εἰς

12. Καὶ ἡδίσῳ καὶ βαθεῖ κατηχέθη τῇ ἐνεργείᾳ τῶ δεσπότε, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ διεσφαλμένος, τῶ δὲ ἀμεταθέτε λογισμοῦ μεγάλως διεψευσμένος.

13. Οἱ δὲ Ἰεδαῖοι τὴν προσημανθεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον ἤνεν Θεὸν αὐτῶν· καὶ πάλιν ἠξίουν τὸν εὐκατάλλακτον, δεῖξαι μεγαλοθενῆς ἑαυτῆ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερηφάνοις. τε

14. Μεσούσης δὲ ἤδη δεκάτης ὥρας χεδὸν, ὁ πρὸς ταῖς κλήσεσι τεταγμένος, ἀθρόες τὲς κλητὲς ἰδὼν, ἔνυξε προσελθὼν τὸν βασιλέα.

15. Καὶ μόλις διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμποσίας καιρὸν ἤδη παρατρέχοντα, τὸν περὶ τέτων λόγον ποιούμενος.

16. Ὃν ὁ βασιλεὺς λογισάμενος, καὶ τραπεὶς εἰς τὸν πότον, ἐκέλευσε τὲς παραγεγονότας εἰς τὴν συμποσίαν ἄνλικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτῆ. ἐπὶ ἀνακλῖναι

17. Οὗ καὶ γενομένε, παρῆνει εἰς εὐωχίαν δόντας ἑαυτὲς, τὸ παρὸν τῆς συμποσίας ἐπιπολὺ γεραιρομένους εἰς εὐφροσύνην καταθέσθαι μέρος.

18. Ἐπιπλεῖον δὲ προκοπῆσης τῆς ὁμιλίας, τὸν Ἕρμωνα μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς, μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας [a] εἰάθησαν οἱ Ἰεδαῖοι τὴν [b] παρῆσαν ἡμέραν περιεβιωκότες; προσκοπλούσης προσκαλεσάμενος [a] ἰάθησαν [b] περιῆσαν

19. Τῆ δὲ ὑποδείξαντος (ὅτι) νυκλὸς τὸ προσαγὲν ἐπὶ τέλος ἠγηοχέναι, καὶ τῶν φίλων αὐτῷ προσμαρτυρησάντων· αὐτῶν

20. τὴν ὠμότητα χείρονα Φαλάριδος ἐχηκὼς ἔφη, τῷ τῆς σήμερον ὕπνῳ χάριν ἔχειν αὐτές· ἀνυπερθέτως δὲ εἰς τὴν ἐπιτέλλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τὲς ἐλέφαντας ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων Ἰεδαίων ἀφανισμόν. Φαιλάριδος ὑποξέλλεσαν

21. Εἰπόντος δὲ τῶ βασιλέως, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ὁμοῦ συναινέσαντες, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαστος ἀνέλυσε.

22. Καὶ ἐχ ἕτως εἰς ὕπνον καλεχρήσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκλὸς, ὡς εἰς τὸ παντοίες μηχανᾶθαι τοῖς ταλαιπώροις δοκῆσιν ἐμπαιγμούς.

23. Ἄρτι δὲ ἀλεκλρυὼν ἐκέκραγεν ὄρθριος, καὶ τὰ θηρία καθωπλικὼς ὁ Ἕρμων ἐν τῷ μάλῳ περιςύλῳ διεκίνει.

24. Τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλήθη συνήθροιςο πρὸς τὴν οἰκλροτάτην θεωρίαν, προσδοκῶντα τὴν πρωΐαν μετὰ σπουδῆς.

v. 11. Τὸ δὲ ἀπ' αἰῶνος) τέτο δ' ἀπ' αἰῶνος. ibid. κλίσμα χρόνου) transposita. ib. εἰς τὸν βασιλέα.) πρὸς τὸν βασιλέα. v. 12. κατηχέθη) κατεχέθη. v. 13. Οἵτε) οἱ δὲ. ibid. μεγαλοθενοῦς ἑαυτοῦ) τῆς μεγαλοθενῆς αὐτῆ. v. 14. δεκάτης) τῆς δεκάτης. v. 15. ἐπὶ τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλῖναι) εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι. v. 18. προτκοπλάσης) προβαινάσης. ibid. προσκαλεσάμενος) μεταπεμψάμενος. ib. εἰάθησαν οἱ Ἰεδαῖοι τὴν περιοῦσαν) εἰάθησαν οἱ ἰεδαῖοι τὴν παροῦσαν. v. 19. (ὅτι) deeſt. ibid. φίλων αὐτῶν) φίλων αὐτῷ. v. 20. Φαιλάριδος) Φαλάριδος. ibid. ὑποξέλλουσαν) ἐπιτέλλουσαν. v. 23. ἐκέκραγεν) ἐκεκράγει.

25. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμερῆ ψυχουλκέμενοι χρόνον, πολύδακρυν ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδέοντο τοῦ μεγίστου Θεοῦ, πάλιν αὐτοῖς βοηθῆσαι συντόμως.

ἔπτε * κατεπείρονλο † ἐπικαλεῖ

26. Οὔπω δὲ ἡλίου βολαὶ * καλεσπείροντο, καὶ τοῦ βασιλέως τὲς φίλες ἐκδεχομένε, ὁ Ἕρμων παραςὰς, † ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον, ὑποδεικνὺς τὸ πρόθυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι.

ὅτι τὸ διασαφέμενον ἔτι

27. Τοῦ δὲ ἀποδεξαμένου καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῇ ἀνόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πάντα ἀγνωσίᾳ κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' οὗ τοῦτο αὐτῷ κατὰ σπουδῆς τετέλεσαι.

ὑπεδίκνυεν ὁ Ἕρμων

28. Τοῦτο δὲ ἦν ἐνέργεια τοῦ πάντα δεσποτεύοντος Θεοῦ, τῶν πρὶν αὐτῷ μεμηχανημένων λήθην κατὰ διάνοιαν ἐντεθεικότος.

29. Ὁ δὲ Ἕρμων ὑπεδείκνυε καὶ πάντες οἱ Φίλοι, τὰ θηρία καὶ τὰς δυνάμεις ἡτοίμασαι, βασιλεῦ, κατὰ τὴν σὴν ἐκλενῆ πρόθεσιν.

διεσκέδασεν

30. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλῳ, διὰ τὸ περὶ τούτων προνοίᾳ Θεοῦ διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτοῦ νόημα, ἐναλενίσας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν.

ὅσοι ἐσκέυασαν

31. Εἴ σοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι, τήνδε θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκέυασαν ἂν δαψιλῆ θοίναν ἀντὶ τῶν ἀνεγκλήτων ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἀποδεδειγμένων ὁλοχερῆ βεβαίαν πίςιν ἐξόχως Ἰουδαίων.

συτροφίας

32. Καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας ςοργὴν καὶ τῆς χρείας, τὸ ζῆν ἀντὶ τούτων ἐξερήθης.

33. Οὕτως ὁ Ἕρμων ἀπροσδόκητον καὶ ἐπικίνδυνον ὑπῆνεγκεν ἀπειλήν· καὶ τῇ ὁράσει καὶ τῷ προσώπῳ συνεξάλη.

34. Ὁ καθεὶς δὲ τῶν Φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρέων, τὲς συνηθροισμένες ἀπέλυσαν ἕκαςον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀχολίαν.

Κύριον

35. Οἵ τε Ἰουδαῖοι τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ Θεὸν καὶ βασιλέα τῶν βασιλευόντων ἤνουν, Κύριον καὶ τῆσδε τῆς βοηθείας αὐτοῦ τετευχότες.

πᾶν

36. Κατὰ δὲ τὲς αὐτὲς νόμες ὁ βασιλεὺς συσησάμενος πάλιν τὸ συμπόσιον, πᾶν εἰς εὐφροσύνην, τραπῆναι παρεκάλει.

37. Τὸν δὲ Ἕρμωνα προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπε· ποσάκις δεῖ σοι περὶ τούτων αὐτῶν προσάτλειν, ἀθλιώτατε;

38. Τὲς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν καθόπλισον εἰς τὴν αὔριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν.

39. Οἱ δὲ συνανακείμενοι συγγενεῖς τὴν ἀσαθῆ διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προεφέροντο τάδε.

40. Βα-

v. 26. ἔπτε) οὔπω. ibid. κατεπείροντο) κατεσπείροντο. ib. ἐπικαλεῖ) ἐκάλει. ib. ὑποδεικνὺς) ὑποδεικνύων. v. 27. ἀνόμῳ) παρανόμῳ. ibid. κατὰ πάντα) κατὰ πᾶν. ib. ὅτι τὸ διασαφέμενον ἔτο αὐτῷ κατὰ) τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' ᾧ τοῦτο αὐτῷ μετὰ. v. 28. ἐνέργεια) ἡ ἐνεργεία. v. 29. ὑπεδίκνυεν ὁ Ἕρμων) ὁ δὲ Ἕρμων ὑπεδείκνυε. ibid. ἡτοίμασαι) ἡτοιμάσθαι. v. 30. διεσκέδασεν π. αὐτοῦ ν.) διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτοῦ τὸ νόημα. v. 31. ὅσοι) εἴ σοι. ibid. γόνοι) γοναὶ. ibid. ἐσκεύασαν) addit ἂν. v. 32. συτροφίας) συντροφίας. v. 33. ἐπικίνδυνον) præfigit καὶ. v. 35. Κύριον βασιλέα) καὶ βασιλέα. ibid. βασιλευόντων) βασιλέων. v. 36. τὲς αὐτὲς) τέτους τὲς. ibid. πᾶν) πάλιν. v. 37. δὲ δεῖ σοι) σοι δεῖ. v. 39. ἀσαθῆ) ἄσατον.

40. Βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγως ἡμᾶς διαπειράζεις, προσάσων ἤδη τρίτον αὐτὸς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀναλύων τὰ σοὶ δεδογμένα;

41. Ὧν χάριν ἡ πόλις διὰ τὴν προσδοκίαν ὀχλεῖ· καὶ πληθύσα συγχοφαῖς ἤδη καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπαθῆναι.

42. Ὅθεν ὁ κατὰ πάντα Φάλαρις βασιλεὺς ἐμπληθυνθεὶς ἀλογισίας, καὶ τὰς γινομένας πρὸς ἐπισκοπὴν τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς βεβαίως παρ' ἐδὲν ἡγούμενος, ἀτελέστατον ἐβεβαίωσεν ὅρκον, ὁρισάμενος τέτους μὲν ἀνυπερθέτως πέμψειν εἰς ᾅδην ἐν γόνασι καὶ ποσὶ θηρίων ἠκισμένους,

43. ἐπισρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν, ἰσόπεδον πυρὶ καὶ δόρατι ἠσεσθαι διατάξας, καὶ τὸν ἅβατον ἡμῖν πρὴν αὐτῶν ναὸν πυρὶ πρηνέα ἐν τάχει, καὶ τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίαν ἔρημον εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον καταζήσειν.

44 Τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς μετὰ πίσεως, διέταζον τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὲς εὐκαιροτάτες τόπες τῆς πόλεως πρὸς τὴν τήρησιν.

45. Ὁ δὲ ἐλεφανταρχης τὰ θηρία εἶπεν χεδὸν, ὡς εἰπεῖν, εἰς κατάσημα μανιώδες ἀγηοχὼς, εὐωδεζάτοις πόμασιν οἴνῳ λελιβανωμένα φοβερῶς κεκοσμημένα καταζκευαῖς,

46. περὶ τὴν ἕω, τῆς πόλεως ἤδη πλήθεσιν ἀναριθμήτοις κατὰ τὲ ἱπποδρόμου καταμεμεγμένης, εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον ὤτρυνε τὸν βασιλέα.

47. Ὁ δὲ ὀργῇ βαρεῖα γεμίσας δυσεβῆ φρένα, παντὶ τῷ βάρει σὺν τοῖς θηρίοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρώτῳ καρδίᾳ καὶ κόραις ὀφθαλμῶν θεάσασθαι τὴν ἐπίπονον καὶ ταλαίπωρον τῶν προσεσημαμμένων καταζροφήν.

48. Ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων περὶ πύλην, καὶ τῆς ἑπομένης ἐνόπλου ἐπὶ δυνάμεως, τῆς τε τὲ πλήθους πορείας κονιορτὸν ἰδόντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυβον ἀκέσαντες οἱ Ἰουδαῖοι,

49. ὑζάτην βίου ῥοπὴν αὐτοῖς ἐκείνην δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς ἀθλιωτάτης προσδοκίας, εἰς οἶκον καὶ γόους τραπέντες, κατεφίλουν ἀλλήλους, περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσιν, ἐπὶ τὲς τραχήλες ἐπιπίπλοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μητέρες νεάνισιν· ἕτεραι δὲ νεογνὰ πρὸς μαζοὺς ἔχεσαι βρέφη τελευταῖον ἕλκοντα γάλα.

50. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἔμπροσθεν αὐτῶν γεγενημένας ἀντιλήψεις ἐξ ἐρανοῦ συνιδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἑαυτὲς, καὶ τὰ νήπια χωρίσαντες τῶν μαζῶν,

51. ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα, τὸν τῆς ἁπάσης δυνάζην ἱκετεύοντες, οἰκτεῖραι μετὰ ἐπιφανείας αὐτοὺς ἤδη πρὸς πύλαις ᾅδε καθεζῶτας.

βεβαίως: βεβαίωσεν
πρὴν: πρηνέα ἐν τάχει
εἶπεν: εἰπεῖν
οἴνῳ λελιβανωμένῳ: οἴνῳ λελιβανωμένα

v. 40. ὡς ἡμᾶς) ὡς ἀλόγως ἡμᾶς. v. 42. βεβαίως) ἐβεβαίωσεν. v. 43. ζήσεσθαι) ἠσεσθαι. ibid. ἡμῖν αὐτῶν) transposita. ib. πρὴν ἐν τ. τῶν) πρηνέα ἐν τάχει. καὶ τῶν. ib. θυσίαν εἰς τὸν) θυσίας ἔρημον τὸν. v. 44. πρὸς τὴν τήρησιν.) absque articulo. v. 45. ὡς εἶπεν) εἰπεῖν. ibid. οἴνῳ λελιβανωμένῳ - - fin.) οἴνῳ λελιβανωμένου φοβερᾶς κατεσκευασμένα σκευαῖς. v. 48. ἐπὶ πύλην) περὶ πύλην. ibid. ἑπομένης) συνεπομένης. v. 51. ἁπάσης δυνάζην) ἁπάσης δυνάμεως δυνάζην.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Ἰεδαίων Ἐλεάζαρος δέ τις ἀνὴρ ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἱερέων ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν ἤδη λελογχὼς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τὸς περὶ αὐτὸν καταφεύγοντας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον Θεὸν, καὶ προσηύξατο τάδε.

ὕψισα 2. Βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψισε, παντοκράτωρ Θεὲ, τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν οἰκτιρμοῖς κλίσιν,

3. ἔπιδε ἐπὶ Ἀβραὰμ σπέρμα, ἐπ' ἡγιασμένε τέκνα Ἰακὼβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λαὸν ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον, πάτερ.

4. Σὺ Φαραὼ πληθύνοντα ἅρμασι τὸν πρὶν Αἰγύπτου ταύτης δυνάστην ἐπαρθέντα ἀνόμῳ θράσει καὶ γλώσσῃ μεγαλορήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ παντοβρόχως ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφάνας ἐλέους Ἰσραὴλ γένει.

5. Σὺ τὸν ἀναριθμήτοις δυνάμεσι γαυρωθέντα Σενναχηρεὶμ βαρὺν Ἀσσυρίων βασιλέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετεωρισθέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θράσει, (σὺ) δέσποτα, ἔθραυσας, ἔκδηλον δεικνὺς ἔθνεσι πολλοῖς τὸ σὸν κράτος.

6. Σὺ τὸς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυχὴν αὐθαιρέτως δεδωκότας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διάπυρον δροσίσας κάμινον, ἐρρύσω μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, Φλόγα πᾶσιν ἐπιπέμψας τοῖς ὑπεναντίοις.

7. Σὺ τὸν διαβολαῖς Φθόνου λέουσι κατὰ γῆς ῥιφέντα θηρσὶ βορὰν Δανιὴλ εἰς Φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.

8. Τόν τε βυθοτρεφῆ ἐν γαστρὶ κήτους Ἰωνὰν τηκόμενον ἀφειδῶς, ἀπήμαντον πᾶσιν οἰκείοις ἀνέδειξας, πάτερ. ἀφειδῶς ἀναδείξας

9. Καὶ νῦν * μισύβρι, πολυέλεε, τῶν ὅλων † σκεπαστὰ, τὸ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς [a] ἀπὸ Ἰσραὴλ γένους, ὑπὸ ἐβδελυγμένων ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. * μισύβρι † δικαστὰ [a] ἁγίοις

10. Εἰ δὲ ἀσεβείαις κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέχηται, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθρῶν χειρὸς, ὡς προαιρῇ, δέσποτα, ἀπόλεσον ἡμᾶς μόρῳ.

11. Μὴ τοῖς ματαίοις οἱ ματαιόφρονες εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων σου ἀπωλείᾳ λέγοντες, ὐδὲ ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐρύσατο αὐτούς.

12. Σὺ δὲ ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυναστείαν ἔχων ἅπασαν, αἰώνιε, ἐν ἔπιδε· ἐλέησον ἡμᾶς τὸς καθ' ὕβριν ἀνόμων ἀλόγιστον ἐκ τῆ ζῆν μεθισαμένους ἐν ἐπιβουλῶν τρόπῳ.

13. Πτηξάτω δὲ ἔθνη σὴν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον, ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σωτηρίᾳ Ἰακὼβ γένους. σωτηρίαν

14. Ἱκετεύει σε τὸ πᾶν πλῆθος τῶν νηπίων

CAP. VI. v. 1. Ἰεδαίων) ἱερέων. ibid. καὶ προσηύξατο) καὶ abeſt. v. 2. ὕψισα) ὕψισε. v. 3. ἐπ' ἡγιασμ.) ἐπὶ ἡγιασμένε. v. 4. τὸν πρὶν) τοπρὶν. ibid. μεγαλορήμονι) μεγαλορρήμονι. v. 5. (σὺ) abeſt. v. 8. ἀφειδῶν) ἀφειδῶς. ibid. ἀναδείξας) ἀνέδειξας. v. 9. μισύβρι) μισύβρι. ibid. δικαστὰ, τάχος) σκεπαστὰ, τὸ τάχος. ib. τοῖς ἁγίοις Ἰσραὴλ) τοῖς ἀπὸ ἰσραὴλ. ib. ὑπὸ ἐβδελ.) ὑπὸ δὲ ἐβδελ. v. 11. ἐρύσατο) ἐῤῥύσατο. v. 12. μεθισαμένες) μεθισανομένους. v. 13. ἐπὶ σωτηρίαν) ἐπὶ σωτηρίᾳ.

νηπίων καὶ οἱ τούτων γονεῖς μετὰ δακρύων.

15. Δειχθήτω πᾶσιν ἔθνεσιν, ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ, Κύριε, καὶ ἐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν· ἀλλὰ καθὼς εἶπας, ἐδὲ ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὄντων ὑπέριδον αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον, Κύριε.

16. Τῆ δὲ Ἐλεαζάρου λήγοντος ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς θηρίοις καὶ παντὶ τῷ τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆγε.

17. Καὶ θεωρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ τὰς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχήσαι, ἀκαταάχετον * οἰμωγὴν ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ.

συνεχθήσαντας

* πλοὴν

18. Τότε ὁ μεγαλόδοξος καὶ παντοκράτωρ καὶ ἀληθινὸς Θεὸς, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτῆ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς οὐρανίους πύλας, ἐξ ὧν δεδοξασμένοι δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι καλέβησαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς Ἰουδαίοις,

19. καὶ ἀντέστησαν, καὶ τὴν δύναμιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλίας, καὶ ἀκινήτοις ἔδησαν πέδαις.

20. Καὶ ὑπόφρικον καὶ τὸ τῆ βασιλέως σῶμα ἐγειήθη, καὶ λήθη τὸ θράσος αὐτῆ τὸ βαρύθυμον ἔλαβε.

21. Καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θηρία ἐπὶ τὰς συνεπομένας ἐνόπλους δυνάμεις, αὐτὲς καὶ κατεπάτεν αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον.

22. Καὶ μετεστράφη τῆ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς οἶκτον καὶ δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἔμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανευμένων.

23. Ἀκέσας γὰρ τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δακρύσας μετ' ὀργῆς τοῖς Φίλοις διεπειλεῖτο, λέγων.

24. Παραβασιλεύετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι· καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν ὑμῶν εὐεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς ἤδη καὶ τῆ πνεύματος μεθίστημι, λάθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῆ βασιλείᾳ.

ὑπερβεβηκότες

25. Τίς τὲς κρατήσαντας ἡμῶν ἐν πίσει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα τῆς οἰκίας ἀποσήσας, ἔκαυσον ἀλόγως ἤθροισεν ἐνθάδε;

26. Τίς τὲς ἐξαρχῆς εὐνοίᾳ πρὸς ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τὲς χειρίστους πλεονάκις ἀνθρώπων ἐπιδεδεγμένους κινδύνους, οὕτως * ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις;

ἐπιδεδειγμένους

* ἀθέσμως

27. Λύσατε, ἐκλύσατε ἄδικα δεσμά· εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα παραιτησάμενοι.

προσεταγμένα

28. Ἀπολύσατε τὲς υἱὲς τῆ παντοκράτορος ἐπεφανίᾳ Θεῆ ζῶντος, ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τῆ νῦν προγόνων ἀπαραπόδιστον εὐσάθειαν μετὰ δόξης παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν.

προφέρει

29. Ὁ μὲν ἓν ταῦτα ἐξέλεξεν· οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅ-

v. 15. ἐδὲ ἐν τῇ) ὅτι ἐδ' ἐν τῇ. ibid. ὑπέριδον) ὑπερεῖδες. v. 17. συνεχθήσαντας) συνηχήσαντας. ibid. πλοὴν) οἰμωγὴν. v. 21. αὐτὲς, καὶ ὠλέθρευον.) αὐτὰς, καὶ ὠλόθρευον. v. 22. μεμηχανευμένων.) μεμηχανημένων. v. 23. μετ' ὀργῆς) μετὰ ὀργῆς. v. 24. ὑπερβεβήκατε) ὑπερβεβήκατε. v. 26. ἐπιδεδειγμένες) ἐπιδεδεγμένους. ibid. ἀθέσμως) ἀθέσμοις. v. 27. προσεταγμένα) προπεπραγμένα. v. 28. εὐσάθειαν μετὰ δόξης προφέρει) μετὰ δόξης εὐσάθειαν παρέχει. v. 29. ἐξέλεξεν.) ἔλεξεν.

γιον σωτῆρα Θεὸν αὐτῶν ὑμνολόγουν, ἄρτι τὸν θάνατον ἐκπεφυγότες.

30. Εἶτα ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγείς, τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων προσκαλεσάμενος, ἐκέλευσεν οἴνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς εὐωχίαν ἐπιτήδεια τοῖς Ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ, κρίνας αὐτὲς, ἐν ᾧ τόπῳ ἔδοξαν τὸν ὅλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν εὐφροσύνῃ πάσῃ σωτήρια ἀγαγεῖν.

31. Τότε οἱ τὸ πρὶν ἐπονείδιστοι καὶ πλησίον τῇ ᾅδου, μᾶλλον δὲ ἐπ' αὐτῷ βεβηκότες, ἀντὶ πικρᾶς καὶ δυσιάκλα μόρου, κώθωνα σωτήριον συσησάμενοι, τὸν εἰς πᾶσιν αὐτοῖς καὶ τάφον ἡτοιμασμένον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμονῆς.

δυσατάκλε

κλισίας

32. Καταλήξαντες δὲ θρήνων πανόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ᾠδὴν πάτριον, τὸν Ἰσραὴλ σωτῆρα καὶ τερατοποιὸν αἰνοῦντες Θεόν· οἰμωγὴν δὲ πᾶσαν καὶ κωκυτὸν ἀπωσάμενοι, χοροὺς συνίσαντο εὐφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον.

33. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τέτων συμπόσιον βαρὺ συνάγων, ἀδιαλείπλως εἰς οὐρανὸν ἀνθωμολογεῖτο μεγαλομερῶς ἐπὶ τῇ παραδόξῳ γενηθείσῃ αὐτῶν σωτηρίᾳ.

34. Οἵ τε πρὶν εἰς ὄλεθρον, καὶ οἰωνοβρώτες αὐτὲς ἔσεσθαι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραψάμενοι, κατεξέναζαν αἰσχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλόμενοι, καὶ πυρόπνευν τόλμαν ἀκλεῶς ἐσβεσμένοι.

ἀκμαίως

35. Οἵ τε Ἰουδαῖοι, καθὼς προειρήκαμεν, συσησάμενοι τὸν προειρημένον χορὸν, μετ' εὐωχίας ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαραῖς καὶ ψαλμοῖς διῆγον.

χρόνον

36. Καὶ κοινὸν ὁρισάμενοι περὶ τέτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς γενεὰς, τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν ἔσησαν εὐφροσύνους, ἐ πότε χάριν καὶ λιχνείας, σωτηρίας δὲ τῆς διὰ Θεὸν γενομένης αὐτοῖς.

37. Ἐνέτυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἴδια αἰτέμενοι.

38. Ἀπογράφονται δὲ αὐτὲς ἀπὸ πέμπλης καὶ εἰκάδος τῇ Παχὼν ἕως τῆς τεταρτης τῇ Ἐπιφὶ, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκονλα· συνίσανται δὲ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν ἀπὸ πέμπλης τῇ Ἐπιφὶ ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισίν.

39. Ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφάνας τὸ ἔλεος αὐτῇ ὁ τῶν πάντων δυνάσης, ἀπλαίσους αὐτὲς ἐρρύσατο ὁμοθυμαδόν.

40. Εὐωχοῦντο δὲ πάνθ' ὑπὸ τῇ βασιλέως χορηγέμενοι μέχρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο περὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν.

41. Συναινέσας δὲ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, ἔγραψεν αὐτοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιτολὴν πρὸς τὲς κατὰ πόλιν ςρατηγὲς μεγαλοψύχως τὴν ἐκλενίαν ἔχεσαν.

ΚΕΦ.

v. 29. ὑμνολόγουν) εὐλόγουν. ibid. ἐκπεφυγότες.) ἐκπεφευγότες. v. 30. πόλιν) adjicit ἀπαλλαγείς. ib. ἀγαγεῖν.) ἄγειν. v. 31. οἱ τὸ πρὶν) οἱ πρὶν. ibid. δὲ ἐπ' αὐτῷ) δ' ἐπ' αὐτῷ. ib. δυσατάκλε) δυσιάκλε. ib. κλισίαις κατεμερίσαντο) κλισίαις κατεμέρισαν. v. 32. θρήνων) θρήνον. ibid. Ἰσραὴλ) abeſt. ib. οἰμωγὴν δὲ) οἰμωγήν τε. v. 33. συνάγων) συναγαγὼν. ibid. γενηθείσῃ αὐτῶν) γενηθείσῃ αὐτῷ v. 34. καὶ μετὰ χαρᾶς) καὶ abeſt. ibid. περιβαλόμενοι, καὶ πυρόπνευν τ. ἀκμαίως) περιβαλόμενοι, καὶ τὸν πυρίπνουν τόλμαν ἀκλεῶς. v. 35. χρόνον) χορὸν. v. 39. ὁ τῶν πάντων δ.) ὁ τῶν ὅλων δυνάσης. v. 41. Συναινέσας δὲ αὐτοῖς) συναινέσας τε αὐτοῖς.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΒΑσιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον στρατηγοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς τεταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων, χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι.

2. Ἐρρώμεθα δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύνοντος ἡμῖν τῷ μεγάλου Θεῷ τὰ πράγματα, καθὼς προαιρούμεθα. προσάγματα

3. Τῶν Φίλων τινὲς κατὰ κακοήθειαν πυκνότερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ τὰς ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ἰουδαίας συναθροίσαντας τὰ συστήματα κολάζεσθαι ξενιζούσαις ἀποστατῶν τιμωρίαις. ἀποστάντων

4. Προφερόμενοι μηδέποτε εὐσταθήσειν τὰ πράγματα ἡμῶν, δι' ἣν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν, μέχρι ἂν συντελεσθῇ τοῦτο.

5. Οἱ καὶ δεσμίους καταγαγόντες αὐτὰς μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἄνευ πάσης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως ἐπεχείρησαν ἀνελεῖν, νόμου Σκυθῶν ἀγριοτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα. ἐνπεπηρμένοι

6. Ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις σκληρότερον διαπειλησάμενοι, καθ' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπιείκειαν, μόγις τὸ ζῆν αὐτοῖς χαριζόμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον Θεὸν ἐγνωκότες ἀσφαλῶς ὑπερησπικότα τῶν Ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ υἱῶν διαπαντὸς ὑπερμαχοῦντα, συμμαχῶντα

7. τήν τε τῷ Φίλου (δι') ἣν ἔχουσι βεβαίαν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸς προγόνους ἡμῶν εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι, δικαίας ἀπολελύκαμεν, πάσης καθ' ὁντινοῦν αἰτίας τρόπον.

8. Καὶ προσετάχαμεν ἑκάστῳ πάντας εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφειν, ἐν παντὶ τόπῳ μηθενὸς αὐτοὺς τὸ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ὀνειδίζοντος περὶ τῶν γεγενημένων παρὰ λόγον. τρόπῳ μηθὲν

9. Γινώσκετε γὰρ, ὅτι κατὰ τούτων ἐάν τι κακοτεχνήσωμεν πονηρὸν, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτὰς τὸ σύνολον, ἐκ ἀνθρωπον, ἀλλὰ τὸν πάσης δεσπόζοντα δυνάμεως Θεὸν ὕψιστον ἀντικείμενον ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφεύκλως διαπαντὸς ἔξομεν· ἔρρωσθε. ἐκδίκησιν

10. Λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐσπούδασαν εὐθέως περὶ τὴν ἄφοδον, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσηξίωσαν τὰς ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων τὸν ἅγιον Θεὸν αὐθαιρέτως παραβεβηκότας καὶ τὸν Θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δ' αὐτῶν τῆς ὀφειλομένης κολάσεως, αὐτὴν

11. προφερόμενοι τὸς γαστρὸς ἕνεκεν τὰ θεῖα παραβεβηκότας προσάγματα, μηδέποτε εὐνοήσειν μηδὲ τοῖς τῷ βασιλέως πράγμασιν. προσάγ-

12. Ὁ δὲ τ' ἀληθὲς αὐτὰς λέγειν παραδεξάμενος καὶ συναινέσας, ἔδωκεν αὐτοῖς μασιν παραινέσας

CAP. VII. v. 2. κατευθύνοντος) κατευθύναντος. ibid. προσάγματα) πράγματα. v. 3. κατὰ κακοήθειαν) κακοηθείᾳ. ibid. τὰ συστήματα κολάζεσθαι ξ. ἀποστάντων) σύστημα κολάσασθαι ξενιζούσαις ἀποστατῶν. v. 4. Προφερόμενοι μηδέποτε) προσφερόμενοι μήποτε. ibid. πρὸς τὰ ἔθνη) πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. ib. μέχρι ἂν) μέχρις ἂν. v. 5. ἐνπεπηρμένοι) ἐμπεπορπημένοι. v. 6. χαριζόμενοι) χαρισάμενοι. ibid. συμμαχῶντα) ὑπερμαχῶντα. v. 7. (δι') abest. ibid. βεβαίαν πρὸς ἡμᾶς) transposita. v. 8. τρόπῳ μηθὲν) τόπῳ μηθενὸς. ibid. ὀνειδίζοντος) ὀνειδίζειν. v. 9. ἐκδίκησιν) ἐκδικήσει. v. 10. εὐθέως περὶ) εὐθέως γενέσθαι περὶ. ibid. τῷ Θεῷ) καὶ τῷ θεοῦ. ib. δι' αὐτὴν) δι' αὐτῶν. v. 11. προσάγμασιν.) πράγμασιν. v. 12. παραινέσας) συναινέσας.

τοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τὲς παραβεβηκότας τῷ Θεοῦ τὸν νόμον ἐξολεθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῷ τόπον μετὰ παῤῥησίας, ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξεσίας καὶ ἐπισκέψεως. τῆς Βασιλείας

13. Τότε κατευφημήσαντες αὐτὸν, ὡς πρέπον ἦν, οἱ τέτων ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλέϊα, μετὰ χαρᾶς ἀνέλυσαν.

οὗτοι τε ἀπέκλεινον 14. Τότε τὸν ἐμπεσόνλα τῶν μεμιαμμένων ὁμοεθνῆ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκολάζοντο, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρεν.

15. Ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀνεῖλον ὑπὲρ τὲς τριακοσίους ἄνδρας, (ἦν) καὶ ἤγαγον εὐφροσύνην μετὰ χαρᾶς τὲς βεβήλες χειρωσάμενοι.

ἐχηκότες 16. Αὐτοὶ δὲ οἱ μέχρι θανάτε τὸν Θεὸν ἐχηκότες, παντελῆ σωτηρίας ἀπόλαυσιν εἰληφότες, ἀνέζευξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις εὐωδεςάτοις ἄνθεσι καλεσεμμένοι μετ' εὐφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν αἴνοις καὶ παμμέλεσιν ὕμνοις εὐχαριςοῦντες τῷ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν ἀγίῳ αἰωνίῳ σωτῆρι τῷ Ἰσραήλ.

17. Παραγενηθέντες δὲ εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ὀνομαζομένην διὰ τὴν τῷ τόποδοφόνον πε ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσέμειναν αὐτὲς ὁ ςόλος κατὰ κοινὴν αὐτῶν βελὴν ἡμέρας ἑπτὰ,

18. ἐκεῖ ἐποίησαν πότον σωτηρίε, τῷ Βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς εὐψύχως τὰ πρὸς τὴν ἄφιξιν πάντα ἑκάςῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. ἐπὶ

19. Καταχθέντες δὲ μετ' εἰρήνης ἐν ταῖς πρεπέσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ ἔςησαν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὸν τῆς παροικίας αὐτῶν χρόνον εὐφροσύνους.

20. Ἃς καὶ ἀνιερώσαντες ἐν ςήλῃ κατὰ τὸν τῆς συμποσίας τόπον προσευχῆς καθιδρύσαντες, ἀνέλυσαν ἀσινεῖς, ἐλεύθεροι, ὑπερχαρεῖς, διά τε γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ποταμοῦ ἀνασωζόμενοι τῇ τῷ Βασιλέως ἐπιταγῇ, ἕκαςος εἰς τὴν ἰδίαν,

21. καὶ πλείςην ἢ ἔμπροσθεν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐχηκότες μετὰ δόξης καὶ Φόβε, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασειθέντες τῶν ὑπαρχόντων.

22. Καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἀπογραφῆς, ὥςε τὲς ἔχονλάς τι, μετὰ φόβε μεγίςου ἀποδῶναι Φόρε αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τῷ μεγάλε Θεῷ ποιήσαντος τελείως ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν. τελέως

23. Εὐλογητὸς ὁ ῥύσης Ἰσραὴλ εἰς τὲς ἀεὶ χρόνους. Ἀμήν.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Γ'.

v. 12. τῆς βασιλείας) τὴν βασιλείαν. ibid. καὶ ἐπισκέψεως) ἢ ἐπισκέψεως. v. 14. οὗτοι τε τὸν) τότε τὸν. ibid. μεμιαμμένων) μεμιασμένων. ib. ἀπέκλεινον) ἐκολάζοντο. v. 15. (ἦν) abeſt. ibid. βεβήλους) τὲς βεβήλες. v. 16. ἀπόλαυσιν ἐχηκότες) ἀπόλαυσιν εἰληφότες. ibid. αἴνοις) ἐν αἴνοις. ib. ἀγίῳ) αἰωνίῳ. v. 17. ῥοδοφόνον) ῥοδοφόρον. v. 18. σωτηρίου) σωτήριον. ibid. ἐπὶ τὴν ἰδίαν) εἰς τὴν ἰδίαν. v. 20. & 21. εἰς τὴν ἔμπροσθεν) εἰς τὴν ἰδίαν. καὶ πλείςην ἢ ἔμπροσθεν. v. 22. Φόρου) Φόβε. ibid. τῷ μεγάλε) τῷ μεγίςῳ. ib. τελέως) τελείως. Subſcriptio abeſt ab *Edit. Rom.*

*ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΙΛοσοφώτατον [a] λόγον" ἐπιδείκνυθαι μέλλων, εἰ [b] αὐτοδέσποτός" ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός· συμβουλεύσαιμι ἂν ὑμῖν ὀρθῶς, ὅπως προθύμως προσέχητε τῇ Φιλοσοφίᾳ.

2. Καὶ γὰρ ἀναγκαῖος εἰς ἐπιστήμην παντὶ ὁ λόγος, καὶ ἄλλως [c] τῆς μεγίστης" ἀρετῆς, λέγω [d] δὴ" Φρονήσεως, περιέχει ἔπαινον·

3. εἰ ἄρα τῶν σωφροσύνης κωλυτικῶν παθῶν ὁ λογισμὸς φαίνεται ἐπικρατεῖν, γαστριμαργίας τε καὶ ἐπιθυμίας·

4. ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν [e] ἀναφαίνεται," οἷον [f] κακοηθείας·" καὶ τῶν τῆς ἀνδρείας ἐμποδιστικῶν παθῶν, θυμοῦ τε, καὶ πόνου καὶ [g] φόβου."

5. Πῶς ἔν, ἴσως [h] εἴποιεν ἄν τινες," [i] εἰ" τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς [k] κρατεῖ," λήθης καὶ ἀγνοίας [l] δ" δεσπόζει; γελοῖον ἐπιχειρεῦντες λέγειν·

6. Οὐ γὰρ τῶν [m] ἑαυτῦ" παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, ἀλλὰ τῶν [n] τῆς" δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, [o] καὶ Φρονήσεως" ἐναντίων· καὶ τούτων, οὐχ ὥστε αὐτὰ καταλῦσαι, ἀλλ' ὥστε αὐτοῖς μὴ εἶξαι.

7. Πολλαχόθεν μὲν οὖν καὶ ἀλλαχόθεν ἔχοιμ' ἂν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὅτι αὐτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ [p] εὐσεβὴς" λογισμός.

8. Πολὺ δὲ πλέον * τῦτο" [q] ἀποδείξαιμι" ἀπὸ τῆς ἀνδραγαθείας τῶν ὑπὲρ [r] ἀρετῆς" ἀποθανόντων, Ἐλεαζάρυ ἀρετὴν τε καὶ [s] ἑπτὰ" ἀδελφῶν καὶ τῆς τέτων μητρός.

9. [t] Ἅπαντες γὰρ ἦτοι τῶν [t] ὑπὲρ τῶν Θεοῦ νόμων" ἕως θανάτυ πόνων ὑπεριδόντες, [u] καὶ ὑπὲρ θεοσεβείας τὸ ζῆν αὐτῶν ὑπεριδόντες", [x] ἐπεδείξαντο" ὅτι περικρατεῖ τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

10. Τῶν μὲν οὖν ἀρετῶν, [y] ἔπεσί" μοι ἐπαινεῖν τὲς [z] κατὰ τῦτον τὸν καιρὸν ὑπὲρ τῆς καλοκαγαθίας ἀποθανόντας μετὰ τῆς μητρὸς ἄνδρας· τῶν δὲ τιμῶν μακαρίσαιμ' ἂν [a] αὐτάς."

11. Θαυμαθέντες γὰρ [b] ἐκεῖνοι" ἐ μόνον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων [c] ἐπὶ τῇ" ἀνδρείᾳ καὶ [d] τῇ" ὑπομονῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν αἰκισαμένων, αἴτιοι κατέστησαν τῦ καταλυθῆναι τὴν κατὰ τῦ ἔθ-

* Titulus in Cod. MS. Collegij *Novi* Ιωσήπε περὶ σώφρονος λογισμοῦ. a deeſt N. b αὐτοκράτωρ N. c μεγίστης ὢν N. d δὴ ὅτι N. e φαίνεται A. f τε addit N. g φόνου Ald. h εἴποι ἄν τις Ald. i εἰς Ald. k κρατεῖν N. l πῶς δ' N. m αὐτᾶ A. Ald. n deeſt N. o deeſt Ald. N. p deeſt Ald. N. * ἀπὸ τέτων N. q ἀποδεῖξαι Ald. r ἀρετὴν A. s deeſt A. N. t deeſt Ald. A. u deeſt Ald. A. x ἐπέδειξαν N. y ἔπεισι N. z κατ' ἐκεῖνον Arg. N. a deeſt Ald. A. b deeſt. Ald. c ἐπ' Ald. d deeſt Ald. N.

νες τυραννίδα, νικήσαντες τὸν τύραννον τῇ ὑπομονῇ, ὥστε δι' αὐτῶν [c] κατακλῦσαι καὶ" καθαριωθῆναι τὴν πατρίδα.

τέτε νῦν. ἀρξαμένων

12. Ἀλλὰ καὶ περὶ [f] τῶ ζητεμένε" αὐτίκα δὴ λέγειν ἐξέσαι, ἀρξαμένῳ τῆς ὑποθέσεως, [h] ὥσπερ" [i] εἰώθα" ποιεῖν, καὶ οὕτως εἰς τὸν περὶ [k] αὐτῶν" τρέψομαι λόγον, δόξαν [l] διδοὺς" τῷ πανσόφῳ Θεῷ.

13. [m] Ζητῶμεν δὴ τοίνυν", εἰ [n] αὐτοκράτωρ" ἐστιν παθῶν ὁ λογισμός.

14. [o] Διακρίνωμεν" δὲ, τί ποτέ ἐστιν λογισμός; καὶ τί πάθος; καὶ πόσαι παθῶν ἰδέαι; καὶ εἰ πάντων ἐπικρατεῖ τέτων ὁ λογισμός;

15. Λογισμὸς μὲν δὴ τοίνυν ἐστὶν νῶς μετὰ ὀρθοῦ [p] λόγου" προτιμῶν τὸν σοφίας [q] βίον".

ὀρθῆς βίου q λόγον

16. Σοφία [r] δὴ τοίνυν" ἐστὶν γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν [s] τέτων" αἰτίων.

17. Αὕτη [t] δὴ" τοίνυν ἐστὶν ἡ τῦ νόμου παιδεία· [u] δι' ἧς" τὰ θεῖα σεμνῶς, καὶ τὰ ἀνθρώπινα συμφερόντως μανθάνομεν.

18. Τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι [x] καθεξᾶσιν" [y] τέσσαρες," Φρόνησις [*] καὶ" δικαιοσύνη [*] καὶ" ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη.

πάντων

19. Κυριωτάτη [z] πασῶν" ἡ Φρόνησις· ἐξ ἧς [†] δὴ" τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖ.

20. Παθῶν δὲ Φύσεις εἰσὶν αἱ περιεκλικώταται δύο, ἡδονή τε καὶ πόνος· τούτων δὲ ἑκάτερον [a] καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ" περὶ τὴν ψυχὴν πέφυκεν.

21. Πολλαὶ δὲ καὶ περὶ τὴν ἡδονὴν καὶ [b] τὸν" πόνον [c] παθῶν" εἰσὶν ἀκολουθίαι.

22. Πρὸ μὲν οὖν τῆς ἡδονῆς ἐστιν ἐπιθυμία· μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν, χαρά.

23. Πρὸ δὲ τῦ πόνου ἐστιν φόβος· μετὰ δὲ τὸν πόνον, λύπη.

24. Θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστὶν ἡδονῆς καὶ πόνε, ἐὰν ἐννοηθῇ τις [e] ὅτε αὐτῷ περιέπεσεν.

25. Ἐν δὲ τῇ ἡδονῇ ἐστιν" καὶ ἡ κακοήθης διάθεσις, πολυτροπωτάτη πάντων τῶν παθῶν ἔσα.

ψυχῆς

26. Κατὰ μὲν [f] τὴν ψυχὴν" ἀλαζονεία, καὶ [*] Φιλαργυρία," [g] καὶ Φιλοδοξία," καὶ Φιλονεικία, ἀπιστία καὶ βασκανία·

νομοφαγία

27. κατὰ δὲ τὸ σῶμα, παντοφαγία, [h] καὶ" [i] λαιμαργία," [k] καὶ" μονοφαγία.

παθῶν

28. Καθάπερ [l] οὖν" δυοῖν τῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς [m] φυτῶν" ὄντων ἡδονῆς τε καὶ πόνου, πολλαὶ τέτων τῶν [n] φυτῶν" εἰσιν [o] παραφυάδες."

ἕκαστος

29. [p] Ὧν ἑκάστην" ὁ παντέχνος λογισμὸς περικαθαίρων τε καὶ ἀποκνίζων, [q] καὶ περιπλέκων," καὶ ἐπάρδων, καὶ πάντα τρόπον [f] μετοχετεύων, [t] ἐξηχέων.

μεταχέων

e deest Ald. A. f τέτε νῦν A. τέτων N. h ὅπερ A. i εἰώμεθα Ald. εἰώθαμεν Luidus. k αὐτὸν Ald. l δὲς N. m. ζητεμένου τοίνυν τέτε N. n. δεσπότης καὶ αὐτοκράτωρ N. o διακρίνομεν N. καὶ διακρίνομεν Ald. p. βίε A. q. λόγον A. r δὲ Ald. s τέτε Ald. t δὲ Ald. u δι' αὐτῆς καὶ N. x κατεσῶσι Ald. y deest Ald. A. * deest Ald. N. z πάντων Ald. A. † deest N. a deest Ald. A. b περὶ τὸν N. c ἀγαθῶν N. d deest Ald. A. e ἑαυτῷ, ὅτε περιέπεσε τῇ ἡδονῇ. ἡδονὴ δὲ ἐστι N. f ψυχῆς A. * Φλυαρία N. g deest Ald. h deest Ald. N. i deest Ald. k deest N. l deest Ald. m φυτὸν Ald. n παθῶν A. o παραφυάδαι Ald. p. ἕκασος A. q deest Ald. s μεταχέων A. Ald.

[t] ἐξημεροῖ" τὰς τῶν ἠθῶν καὶ παθῶν ὕλας.

30. Ὁ [u] γὰρ" λογισμὸς τῶν μὲν ἀρετῶν ἐστιν ἡγεμών, τῶν δὲ παθῶν αὐτοκράτωρ. Ἐπιθεώρει [x] γε τοίνυν" [y] πρῶτον" [z] δι' αὐτῶν" κωλυτικῶν τῆς σωφροσύνης ἔργων, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

31. Σωφροσύνη [a] δὴ τοίνυν" ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμῶν.

32. Τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μέν εἰσιν ψυχικαὶ, αἱ δὲ σωματικαί· [b] καὶ τέτων" ἀμφοτέρων ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται.

33. [c] Ἐπεὶ πόθεν κινέμενοι πρὸς τὰς ἀπειρημένας τροφὰς, [d] ἀποτρεπόμεθα" τὰς ἐξ ἑαυτῶν ἡδονάς; ἐχ ὅτι δύναται τῶν ὀρέξεων ἐπικρατεῖν ὁ λογισμός; ἐγὼ μὲν οἶμαι.

34. Τοιγαροῦν ἐνύδρων ἐπιθυμοῦντες καὶ ὀρνέων καὶ τετραπόδων, [e] καὶ" [f] παντοίων" βρωμάτων τῶν ἀπηγορευμένων ἡμῖν κατὰ τὸν νόμον ἀπεχόμεθα διὰ τὴν τῦ λογισμοῦ ἐπικράτειαν.

35. [g] Ἀντέχεται" γὰρ τὰ τῶν ὀρέξεων πάθη ὑπὸ τῦ σώφρονος νοὸς ἀναφιλοτι- καμπτόμενα· καὶ [h] φιμᾶται" πάντα τὰ μᾶνται τῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τῦ λογισμοῦ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ τί θαυμαστὸν; εἰ αἱ τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαι πρὸς τὴν τῦ [i] κάλλες μετεσίαν [k] ἀκυροῦνται".

2. Ταύτῃ γᾶν ὁ σώφρων Ἰωσὴφ ἐπαινεῖται, ὅτι τῷ λογισμῷ, [l] καὶ τῇ διανοίᾳ" περιεκράτησεν τῆς ἡδυπαθείας.

3. Νέος γὰρ [m] ὢν" καὶ ἀκμάζων πρὸς συνουσιασμὸν ἠκύρωσεν τῷ λογισμῷ τὸν τῶν παθῶν οἶστρον.

4. [n] Οὐ" μόνον δὲ τὴν [o] τῆς" ἡδυπαθείας οἰστρηλασίαν [p] ἐπικρατεῖν" ὁ λογισμὸς φαίνεται, ἀλλὰ καὶ πάσης [q] ἐπιθυμίας."

5. Λέγει [r] γᾶν" ὁ νόμος· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τῦ πλησίον σε, ὐδὲ ὅσα τῦ πλησίον σε ἐστίν. τῷ

6. Καίτοι ὅτε [s] μὴ" ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς εἴρηκεν ὁ νόμος, πολὺ πλέον [t] πείσαιμ' εἰρηκεν ἂν" ὑμᾶς, ὅτι [u] τῶν" ἐπιθυμιῶν κρατεῖν [x] δύναται" ὁ λογισμὸς, ὥσπερ καὶ τῶν κωλυτικῶν τῆς δικαιοσύνης [y] παθῶν."

ἡμᾶς

7. Ἐπεὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὢν τὸ ἦθος, καὶ γαστρίμαργος, [z] καὶ μέθυσος", μεταπαιδεύεται, εἰ μὴ δῆλον, ὅτι κύριός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός;

8. Αὐτίκα γᾶν [a] τῷ" νόμῳ πολιτευόμενος, [b] καᾶν" φιλάργυρός τις

t ἡμεροῖ N. u μὲν γὰρ Ald. x δὲ τί Ald. sed deest N. y πρώτων N. z δι' αὐτὸν Ald. ἐπὶ τῶν N. a δὲ N. δὲ τοι Ald. b τάτων δὲ N. c totum hoc ab ἐπεὶ ad ἐγὼ μὲν οἶμαι, desideratur in Ald. d ἀποτρεφόμεθα N. e deest A. f πάντων N. g ἀνέχεται Ald. ἄρχεται N. h Φιμᾶνται N. Φιλοτιμᾶνται A. i ἡδέος κάλλας N. k πᾶν τὸ σῶμα addit N. l deest Ald. m deest Ald. n καὶ ἐ N. o ἐπὶ τῆς N. p κρατεῖν N. q. ἐπιθυμίας δεσπόζειν ἀναδείκνυται N. r γὰρ N. s μηδὲ N. t πείσει κᾶν Ald. πείσαι N. u deest Ald. x δύναιτ' ἂν Ald. y πασῶν A. z deest Ald. a ὁ τῷ Luidus. b καὶ Ald.

εἴη [c] ἢ", βιάζεται τὸν ἑαυτοῦ τρόπον, τοῖς δεομένοις δανείζων χωρὶς τόκων,

ἐντάσων [d] καὶ" τὸ δάνειον τῶν ἑβδομάδων ἐντασῶν χρεοκοπέμενος.

9. Κἂν φειδωλός τις ᾖ, ὑπὸ τῦ νόμου κρατεῖται διὰ τὸν λογισμὸν, μήτε

ἐπικαρπούμενος ἐπικαρπολογέμενος τὰς ἀμητὰς, μήτε [e] ἐπιῤῥωγολογέμενος" τὰς ἀμπελῶνας, καὶ ἐπὶ τῶν [f] ἑτέρων" ἔξιν ἐπιγνῶναι τῦτο, ὅτι τῶν παθῶν ἐστιν [g] ὁ λογισμὸς κρατῶν."

10. Ὁ γὰρ νόμος καὶ τῆς πρὸς γονεῖς εὐνοίας κρατεῖ, μὴ καταπροδιδὰς τὴν ἀρετὴν δι' αὐτούς·

προσγαμετῆς 11. καὶ τῆς [πρὸς h γαμετὴν" Φιλίας ἐπικρατεῖ, διὰ παρανομίαν αὐτὴν ἀπελέγχων.

12. Καὶ τῆς τέκνων Φιλίας κυρισύει,

αὐτῶν διὰ κακίαν [i αὐτὰ" κολάζων, καὶ τῆς

πονηρίας Φίλων συνηθείας δεσπόζει, διὰ [k πονηρίαν" αὐτὰς [l] ἐξελέγχων."

13. Καὶ μὴ νομίσηλε παράδοξον εἶναι,

ἔχθραν ὅπου [m γε" καὶ [n] ἔχθρας" ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν δύναται διὰ τὸν νόμον,

14. μηδὲ [o] δενδρολομῶν" τὰ ἥμερα τῶν πολεμίων Φυτὰ, [p] τὰ δὲ" τῶν ἐχθρῶν τοῖς ἀπολέσασιν διασώζων, καὶ τὰ πεπλωκότα συνεγείρων.

βιοτέρων 15. Καὶ * τῶν" βιωτοτέρων δὲ παθῶν

κρατεῖν [q] ἐπικρατεῖν" ὁ λογισμὸς Φαίνεται, Φιλαρχίας, [r] καὶ" κενοδοξίας, [s] καὶ ἀλαζονείας, καὶ μεγαλαυχίας," καὶ βασκανίας.

16. Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακοήθη πάθη ὁ σώφρων νῦς [t] εἰς ἀγαθὸν προτρέπων" ἀπωθεῖται [u] καὶ βιάζεται," ὥσπερ καὶ τὸν θυμόν· καὶ γὰρ τῦτο δεσπόζει.

17. [x] Θυμέμενος γέ τοι Μωσῆς κατὰ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν, ὃ θυμῷ τι κατ' αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ λογισμῷ τὸν θυμὸν διήτησεν.

18. Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νῦς, ὡς ἔφην, κατὰ τῶν παθῶν αἱρισεῦσαι, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν μεταθεῖναι, τὰ δὲ καὶ ἀκυρῶσαι.

19. Ἐπεὶ διατί ὁ πάνσοφος ἡμῶν πατὴρ Ἰακὼβ τὰς περὶ Συμεὼν καὶ Λευὶν αἰτιᾶται, μὴ λογισμῷ τὰς Σικιμίτας ἐθνηδὸν ἀποσφάξαντας, λέγων, ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν;

20. Εἰ μὴ γὰρ ἐδύνατο [y] τῷ θυμῷ" ὁ [z] λογισμὸς" κρατεῖν, οὐκ ἂν [a] εἶπεν" οὕτως. ἐδύνετο τῶν θυμῶν

21. Ὁπηνίκα γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον [b] κατεσκεύαζεν" λόγῳ, [c] τὰ πάθη αὐτῷ καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσεν. αὐτῦ

22. Καὶ τηνικαῦτα δὲ περὶ πάντων τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν [d] ἔνδον" αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν·

23. καὶ [e] τέτῳ" νόμον ἔθακεν, καθ' ὃν πολιτευόμενος βασιλεύσει βασιλείαν σώφρο-

c εἰὴ A. d deeſt N. e deeſt Ald. f ἔχγων N. g αὐτοκράτωρ ὁ λογισμὸς N. h γαμετῆς N. i αὐτῶν A. k πονηρίας A. l ἐλέγχων Ald. m deeſt Ald. A. n ἔχθραν A. o δενδροτομᾶνται N. p τάτε Ald. * διὰ τῶν N. A. q κρατεῖν A. N. r deeſt Ald. ſ deeſt Ald. t deeſt Ald. A. u deeſt Ald. A. x abhinc ad ἐπεὶ διὰ τί, omnia deſiderantur in Ald. y τῶν θυμῶν A. τῶν λογισμῶν Ald. z θυμὸς Ald. a εἶχεν N. b κατεσκεύασε N. A. c in Ald. ita legitur, καὶ αὐτεξασιότητι κοσμήσας, τηνίκα δὲ τὰ πάθη αὐτῷ, καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσε, καὶ τὸν ἡγεμόνα νᾶν διὰ τῶν ἔνδον αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν. d deeſt A. N. e τᾶτον Ald.

σώφρονά τε, καὶ δικαίαν, καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἀνδρείαν.

24. Πῶς ἕν, εἴποι τις ἄν, εἰ τῶν παθῶν * ὁ λογισμὸς κραίει, λήθης καὶ ἀγνοίας ἐ κρατεῖ;

ΚΕΦ. Γ'. III.

λογισμὸς

ΕΣΤΙ δὲ κομιδῇ γελοῖος ὁ [f] λόγος" ἐ γὰρ τῶν ἑαυτῷ παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικραίειν φαίνεται, ἀλλὰ τῶν σωματικῶν.

2. Οἷον ἐπιθυμίαν τις ὑμῶν ἐ δύναιτο ἐκκόψαι, ἀλλὰ μὴ δελωθῆναι τῇ ἐπιθυμίᾳ δύναται ὁ λογισμὸς παραχέσθαι.

3. Θυμόν τις ἐ δύναται ἐκκόψαι † ἡμῶν" τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸν βοηθῆσαι.

4. Κακοήθειάν τις ὑμῶν ἐ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ τὸ μὴ [g] καμφθῆναι" τῇ κακοηθείᾳ δύναται ὁ λογισμὸς συμμαχῆσαι.

δυνατὸν

5. Οὐ γὰρ ἐκριζωτὴς τῶν παθῶν ὁ λογισμός ἐστιν, ἀλλ' ἀνταγωνιστής.

6. Ἔστιν γᾶν τοῦτο διὰ τῆς Δαυεὶδ τοῦ βασιλέως δίψης σαφέστερον ἐπιλογίσασθαι.

7. Ἐπεὶ γὰρ δι' ὅλης ἡμέρας [h] προσβαλὼν τοῖς ἀλλοφύλοις ὁ Δαυὶδ, πολλὰς αὐτῶν ἀπέκλεινεν μετὰ τῶν τοῦ ἔθνους στρατιωτῶν·

8. Τότε δὲ γενομένης ἑσπέρας, ὑδρῶν καὶ σφόδρα κεκμηκὼς, ἐπὶ τὴν βασίλειον σκηνὴν ἦλθεν, περὶ ἣν ὁ πᾶς τῶν προγόνων στρατὸς [i] ἐστρατοπέδευκεν."

9. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες [k] ἐπὶ τὸ" δεῖπνον ἦσαν.

10. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς μάλιστα διψῶν, καίπερ ἀφθόνους ἔχων πηγὰς, οὐκ ἠδύνατο δι' αὐτῶν ἰάσασθαι τὴν δίψαν.

11. ἀλλά τις αὐτὸν ἀλόγιστος ἐπιθυμία τοῦ παρὰ τοῖς πολεμίοις ὕδατος ἐπιτείνουσα συνέφλεγεν, καὶ λύουσα κατέφλεγεν.

12. Ὅθεν τῶν ὑπερασπιστῶν ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίᾳ χετλιαζόντων, δύο νεανίσκοι [l] στρατιῶται καρτεροὶ" καταιδεσθέντες τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίαν, τὰς πανοπλίας [m] καθωπλίσαντο," καὶ κάλπην λαβόντες ὑπερέβησαν τὲς τῶν πολεμίων χάρακας·

13. καὶ λαθόντες τὲς τῶν πυλῶν ἀκροφύλακας, διεξήεσαν [n] ἀνευρυνόμενοι κατὰ πᾶν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. εὑρέμενοι

14. Καὶ [n] ἀνευράμενοι" Θαρραλέως τὴν πηγὴν, ἐξ αὐτῆς ἐγέμισαν τῷ βασιλεῖ [o] τὸ ποτόν."

15. Ὁ δὲ [p] καίπερ τῇ δίψῃ" διαπυρέμενος, ἐλογίσατο πάνδεινον εἶναι κίνδυνον τῇ ψυχῇ λογισθὲν ἰσοδύναμον τὸ ποτὸν αἵματι. περὶ τὴν δίψαν

16. Ὅθεν ἀντιθεὶς τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸν λογισμὸν, [q] ἔσπεισεν" τὸ πόμα τῷ Θεῷ.

17. Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων, ὡς [r] ἔφην", νοῦς νικῆσαι τὰς τῶν παθῶν ἀνάγκας, καὶ σβέσαι τὰς τῶν ὑγρῶν φλεγμονὰς,

* δεσπότης ἐστὶν ὁ λογ. Luidus. δεσπόζει N. f λογισμὸς A. † ὑμῶν A. deeſt N. g καυθῆναι N. h πολεμῶν τὲς ἀλλοφύλες καὶ ποὲς ἐξ αὐτῶν ἀποκλείνας ὁ Δαβὶδ &c. N. i ἐστρατοπεδευσεν N. k περὶ τὸν N. l deeſt Ald. m καθοπλίσαντες N. n ἀνευρυνώμενοι Ald. o deeſt Add. p καὶ ὑπὲρ τὴν δίψαν A. N. q ἔπεισε N. r deeſt A. N.

18. καὶ τὰς τῶν σωμάτων ἀλγηδόνας καθ' ὑπερβολὴν οὔσας καταπαλαῖσαι, καὶ τῇ καλοκαγαθίᾳ τὸ λογισμοῦ [f] ἀποπλῦσαι" πάσας τὰς τῶν παθῶν ἐπικρατείας.

τῆς καλοκαγαθίας

19. Ἤδη δὲ καὶ ὁ καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ ἐπὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς [t] θεωρίας" τὸ σώφρονος λογισμοῦ.

ἱστορίας

20. Ἐπειδὴ γὰρ βαθεῖαν εἰρήνην διὰ τὴν εὐνομίαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον, καὶ ἔπραττον καλῶς, ὥστε καὶ τὸν τῆς Ἀσίας Βασιλέα Σέλευκον [u] καὶ" τὸν Νικάνορα καὶ [x] χρήματα" εἰς τὴν ἱερουργίαν αὐτοῖς ἀποφορίσαι, καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν ἀποδέχεσθαι·

21. Τότε δή τινες πρὸς τὴν κοινὴν νεωτερίσαντες ὁμόνοιαν, [y] πολυτρόποις" ἐχρήσαντο συμφοραῖς.

πυλυτρόπως

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΣΙΜΩΝ γάρ τις πρὸς Ὀνίαν ἀντιπολιτευόμενος τόν ποτε τὴν ἀρχιερωσύνην ἔχοντα διὰ βίου, καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, ἐπειδὴ πάντα τρόπον [z] διαβάλλων" [a] ὑπὲρ" τὸ ἔθνες οὐκ ἴσχυσεν κακῶσαι, φυγὰς ᾤχετο, τὴν πατρίδα προδώσων.

2. Ὅθεν ἦκον [b] πρὸς" Ἀπολλώνιον, τὸν Συρίας [c] τε" καὶ Φοινίκης [d] καὶ Κιλικίας" στρατηγὸν, ἔλεγεν·

3. Εὖνους ὢν τοῖς τὰ βασιλέως πράγμασιν ἥκω, [e] μηνύσων" πολλὰς ἰδιωτικὰς χρημάτων μυριάδας ἐν τοῖς Ἱεροσολύμων γαζοφυλακίοις τεθησαυρίσθαι, [f] τῷ ἱερῷ" μὴ ἐπικοινωνούσας, [g] καὶ" προσήκειν ταῦτα Σελεύκῳ τῷ βασιλεῖ.

μηνύσων

τεθησαυρίσθαι

[f] τοῖς ἱεροῖς N. [g] ἀλλὰ A.

4. Τούτων δὲ ἕνεκα γνοὺς ὁ Ἀπολλώνιος, τὸν μὲν Σίμωνα τῆς εἰς τὸν βασιλέα κηδεμονίας [h] ἐπῄνει," πρὸς δὲ τὸν Σέλευκον ἀναβὰς [i] κατεμήνυε" τὸν τῶν χρημάτων θησαυρόν·

ἐπαινεῖ

5. καὶ λαβὼν τὴν περὶ αὐτῶν ἐξουσίαν, ταχὺ εἰς τὴν [k] πατρίδα ἡμῶν" μετὰ τὸ καταράτου Σίμωνος καὶ βαρυτάτου στρατοῦ [l] ἀνέβη.

6. καὶ" προσελθὼν, ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς ἥκειν ἔλεγεν, ὅπως τὰ ἰδιωτικὰ τοῦ γαζοφυλακίου λάβοι χρήματα.

7. Καὶ τὸ ἔθνους πρὸς τὸν λόγον [m] κετλιάζοντος", [n] ἀντιλέγοντός τε," πάνδεινον εἶναι νομίσαντες, εἰ οἱ τὰς παρακαταθήκας πιστεύσαντες τῷ ἱερῷ θησαυρῷ [o] σερηθήσονται," ὡς οἷόν τε ἦν, ἐκώλυον.

πιστεύσαντας

8. Μετὰ ἀπειλῆς δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ἀπῄει εἰς τὸ ἱερόν.

9. Τῶν δὲ [p] ἱερέων" μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων ἐν τῷ ἱερῷ [q] ἱκετευσάντων" [r] τῷ Θεῷ" ὑπερασπίσαι τὸ [f] ἱερὸ" καταφρονουμένου [f] τὸ" τόπου.

τὸν Θεὸν

10. [t] Ἀνιόντος τε μετὰ καθωπλισμένης τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀπολλωνίου" πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἁρπαγὴν, οὐρανόθεν [u] Ἔφιπποι" [x] προσεφάνησαν" ἄγγελοι

προϋφάνησαν

[f] ἀποπλύσαι A. [t] ἱστορίας A. N. [u] deeſt Ald. [x] χρῆμα Ald. N. [y] πολυτρόπως A. [z] διαβαλλῶν Ald. [a] κατὰ N. [b] ὡς Ald. [c] deeſt Ald. [d] deeſt Ald. [e] μηνύων A. [f] τοῖς ἱεροῖς N. [g] ἀλλὰ A. [h] ἐπαινεῖ A. [i] κατεμήνυσε Ald. N. [k] Ἱερουσαλὴμ N. [l] deeſt Ald. A. [m] χετλιάσαντος A. N. [n] καὶ ἀντιλέγοντος N. [o] ὅτι σερήσονται N. [p] γερεῶν A. [q] ἱκετευόντων N. [r] τὸν Θεὸν A. N. [f] deeſt A. [t] ἀνιόντι τῷ Ἀπολλωνίῳ μετὰ &c N. [u] Ἔφιπποι Ald. A. [x] ἐφάνησαν N.

ἄγγελοι περιστράπτοντες τοῖς ὅπλοις, καὶ πολὺν αὐτοῖς φόβον τε καὶ τρόμον [y] ἐνιόντες."

γέ τοι 11. Καταπεσὼν [z] δὲ" ἡμιθανὴς [a] ὁ Ἀπολλώνιος" ἐπὶ τὸν πάμφυλον τῆ ἱερῆ περίβολον, τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μετὰ δακρύων τὸς Ἑβραίους παρεκάλει, ὅπως περὶ αὐτῆ εὐξόμενοι, τὸν ἐπουράνιον ἐξευμενίσωνται στρατόν.

12. [b] Ἔλεγεν γὰρ ἡμαρτηκὼς, ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιος ὑπάρχειν, πᾶσίν τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τῆ ἱεροῦ τόπου μακαριότητα."

13. Τούτοις ἐπαχθεὶς τοῖς λόγοις Ὀνίας ὁ ἀρχιερεὺς, καίπερ ἄλλως εὐλαβηθεὶς, μή ποτε [c] νομίσειεν" ὁ βασιλεὺς Σέλευκος ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιβουλῆς ἀνηρῆσα- καὶ [d] μὴ" θείας δίκης ἀνηρῆθαι τὸν Ἀ- θαι πολλώνιον, ἠύξατο περὶ αὐτοῦ.

14. Καὶ ὁ μὲν παραδόξως διασωθεὶς ᾤχετο, δηλώσων τῷ βασιλεῖ τὰ συμβάντα αὐτῷ.

15. Τελευτήσαντος δὲ Σελεύκου [e] τῆ βασιλέως," διαδέχεται τὴν ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτῆ Ἀντίοχος [f] Ἐπιφανὴς," ἀνὴρ * ὑπερήφανος καὶ δεινός.

16. [g] Ὃς καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, Ἰάσονα τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ κατέστησεν ἀρχιερέα,

17. συνθέμενον [g] δώσειν, εἰ ἐπιτρέψειεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν," κατ' ἐνιαυτὸν τριχίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα τάλαντα.

18. Ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτῷ καὶ ἀρχιερᾶσθαι καὶ τῆ ἔθνους ἀφηγεῖσθαι.

19. [g] Ὃς καὶ [h] ἐξεδιήτησεν" [i] τῶν Ἰουδαίων" ἐξεζήτη- τὸ ἔθνος, καὶ ἐξεπολίτευσεν ἐπὶ πᾶσαν σεν παρανομίαν.

20. [g] Ὥστε μὴ μόνον ἐπ' αὐτῆ τῆ ἄκρᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν γυμνάσιον κατασκευάσαι, ἀλλὰ καὶ καταλῦσαι τὴν τῆ ἱεροῦ κηδεμονίαν.

21. Ἐφ' οἷς ἀγανακτήσασα ἡ θεία δίκη αὐτόν τοι τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμησεν.

22. Ἐπειδὴ γὰρ πολεμῶν ἦν κατ' Αἴγυπτον Πτολεμαίῳ, ἤκουσέν τε, ὅτι φήμης διαδοθείσης περὶ τῆ τεθνάναι αὐτὸν, ὡς [k] ἔνι" μάλιστα χαίροιεν οἱ [l] Ἱεροσολυμῖται," ταχέως ἐπ' αὐτὲς ἀνέζευξεν.

23. Καὶ [m] ὡς" ἐπόρθησεν αὐτὲς, δόγμα ἔθετο, [n] ὅπως" [o] εἴ τινες" αὐτῶν [p] φάνοιεν" τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ, [q] θάνοιεν."

24. Καὶ [r] ἐπεὶ" [f] κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυεν καταλῦσαι διὰ τῶν δογμάτων τὴν τῆ ἔθνους εὔνοιαν," ἀλλὰ πάσας τὰς ἑαυτῆ ἀπειλὰς καὶ τιμωρίας ἑώρα καταλυομένας,

25. [t] ὥστε" καὶ γυναῖκας, ὅτι περιέτεμον τὰ παιδία, μετὰ τῶν βρεφῶν κατακρημνισθῆναι, προειδυίας ὅτι τῆτο πείσονται·

26. Ἐπεὶ

[y] ἐνῆκαν N. [z] γέ τοι A. [a] deest N. [b] deest Ald. ὡμολόγει γὰρ ὁ Ἀπολλώνιος ἑαυτὸν ἡμαρτηκέναι, πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τῆ ἱερῆ τόπε ἀρετὴν ἔλεγεν N. [c] νομίσει A. [d] ἢ N. [e] deest N. [f] deest Ald. * πάνδεινος καὶ ὑπερήφανος Arg. Luidus. [g] δώσειν αὐτῷ Ald. [h] διεζήτησε Ald. [i] deest Ald. N. [k] ἔνιοι Ald. [l] ἐν Ἱερουσαλὴμ N. [m] deest Ald. [n] omittit N. [o] οἵ τινες Ald. Luidus. [p] θάνοιεν Ald. [q] πολαθέντες θάνοιεν N. [r] ἐπεὶ δὲ N. [f] τῆτο οὐκ ἴσχυσεν Ald. [t] ἐπετήδευσε δογματίσαι ὥστε N.

26. Ἐπεὶ οὖν τὰ δόγματα αὐτῦ κατεφρονεῖτο ὑπὸ τῦ λαῦ, αὐτὸς διὰ
τέτε Βασάνων ἕνα ἕκαστον [u] τῦ ἔθνες" ἠνάγκαζεν μικρῶν ἀπογευομένες [x] τροφῶν," ἐξόμνυσθαι τὸν Ἰεδαϊσμόν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΠΡοκαθίσας γέ τοι μετὰ τῶν συνέδρων ὁ τύραννος Ἀντίοχος ἐπί τινος ὑψηλοῦ τόπε, καὶ τῶν
αὐτῶν στρατευμάτων [y] αὐτῷ" ἐνόπλων κυκλόθεν παρεστηκότων παρεκέλευεν [z] τοῖς δορυφόροις" ἕνα ἕκαστον τῶν Ἑβραίων
περισπᾶ- [a] ἐπισπᾶσθαι," καὶ κρεῶν ὑείων καὶ εἰδωλοθύτων ἀναγκάζειν [b] ἀπογεύεσθαι."

θέλοιεν 3. Εἰ δέ τινες μὴ [c] θελήσειαν" μιαροφαγῆσαι, τέτες προχιθέντας ἀναιρεθῆναι.

4. [d] Πολλῶν δὲ" [c] συναρπασθέντων" εἷς πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης [f] Ἑβραῖος" ἐνόματι [g] Ἐλεάζαρος," [h] τὸ γένος ἱερεύς," τὴν ἐπιστήμην νομικὸς, καὶ τὴν ἡλικίαν [i] προήκων," καὶ πολλοῖς τῶν περὶ τὸν τύραννον διὰ τὴν [k] ἡλικίαν" γνώριμος, [l] παρήχθη πλησίον αὐτοῦ.

5. Καὶ αὐτὸν ἰδὼν ὁ Ἀντίοχος, ἔφη·

6. Ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι τῶν κατὰ σοῦ Βασάνων, ὦ πρεσβύτα, [m] συμβελεύσαιμ' ἄν" σοι ταῦτα ὅπως ἀπογευσάμενος [n] τῶν" ὑείων σώζοιο· αἰδέσμαι γάρ σου [o] τὴν" ἡλικίαν καὶ τὴν πολιὰν, ἣν μετὰ τοσῦτον [p] ἔχων" χρόνον, ἔ μοι δοκεῖς Φιλοσοφεῖν, τῇ Ἰεδαίων χρώμενος θρησκείᾳ.

7. [q] Διατί" γὰρ τῆς Φύσεως κεχαρισμένης καλλίστην τὴν [r] τέδε" τῦ ζώου σαρκοφαγίαν [s] βδελύτλη";

8. Καὶ γὰρ ἀνόητον τέτο [t] δοκεῖ το" μὴ ἀπολαύειν τῶν χωρὶς ὀνείδες ἡδέων, καὶ δι' ἄδικον [u] ἀποστρέφεσθαι" τὰς τῆς Φύσεως χάριτας.

9. Σὺ δέ μοι καὶ ἀνοητότερον [x] ποιήσειν" δοκεῖς, εἰ κενοδοξῶν περὶ τὸ ἀληθὲς,

10. ἔτι καὶμὲ [y] καταφρονήσεις" ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τιμωρίᾳ· ἐκ [z] ἐξυπνώσεις" ἀπὸ [a] τῆς" φλυάρου Φιλοσοφίας ὑμῶν;

11. καὶ ἀποσκεδάσεις [b] τῶν λογισμῶν σε τὸν λῆρον," * καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν νῶ Φιλοσοφήσεις τὴν [c] τῦ συμφέροντος" ἀλήθειαν;

12. Καὶ προσκυνήσας μου τὴν φιλάνθρωπον παρηγορίαν [d] οἰκλειρήσεις" τὸ σεαυτοῦ γῆρας;

13. Καὶ γὰρ ἐνθυμήθητι, ὡς εἰ καί τίς ἐστιν τῆσδε τῆς ὑμῶν θρησκείας [e] ἐ- συγγνωμο-
ποπλικὴ" δύναμις, συγγνωμονήσει ἄν σοι νήσειεν
ἐπὶ πάθῃ [f] τῇ" δι' ἀνάγκην * γινομένῃ πα- πᾶσιν
ρανομίᾳ. * παρα-

14. [g] Τοῦτον" τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν νομίᾳ
ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐποτρύνοντος τῦ γεινομένῃ
τυράν-

u deest Ald. τέτε ἔθνες A. x ἐδεσμάτων N. y αὐτᾶν A. z αὐτοῖς Ald. Luidus. a περισπᾶσθαι A. b ἀπογεύσασθαι N. c θέλοιεν A. θελήσειεν Ald. d deest A. πολλῶν ἓν N. e ἀναρπασθέντων N. f deest Ald. ἀνήρ τις N. g Ἐλεάζαρ Ald. h ἐκ γένες ἱερατικοῦ N. i προβεβηκὼς N. k φιλοσοφίαν N. l προσήχθη τῷ Ἀντιόχῳ· ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· N. m συμβελεύσω Ald. N. n deest Ald. o καὶ τὴν Ald. p deest Ald. q διατί δὲ Ald. r δὲ Ald. s σὺ βδελύτλη; N. t deest Ald. u ἀποστρέφειν N. x ποιεῖν N. y καταφρονεῖς N. z ἐξυπνίσεις N. a τῆς τοσαύτης N. b τὸν λογισμὸν σε τὸν λυπηρὸν Ald. * deest Ald. c σύμφορον N. d οἰκλείρησαι Ald. e τὸ ἐπιβλικὴ Ald. f deest Ald. A. g τέτον οὖν N.

τυράννυ, λόγον ἤτησεν ὁ [h] Ἐλεάζαρος."

15. Καὶ λαβὼν τὸ λέγειν ἐξουσίαν, ἤρξατο δημηγορεῖν ἔτως·

16. Ἡμεῖς, Ἀντίοχε, θείῳ [i] πεπεισμένοι" νόμῳ πολιτεύεθαι· ἐδεμίαν ἀνάγκην βιαιοτέραν εἶναι νομίζομεν τῆς πρὸς τὸν νόμον [k] ἡμῶν" εὐπειθείας.

17. Διὸ δὲ κατ' ἐδένα τρόπον παρανομεῖν ἀξιῶμεν.

18. [l] Καί τοι" εἰ [m] καὶ" κατὰ ἀλήθειαν μὴ ἦν ὁ νόμος ἡμῶν, ὡς [n] σὺ" ὑπολαμβάνεις, θεῖος, (ἄλλως δὲ [o] νομίζομεν" αὐτὸν εἶναι θεῖον) ἐδὲ οὕτως ἔξὸν ἡμῖν ἦν τὴν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ δόξαν ἀκυρῶσαι.

19. Μὴ μικρὰν ἕν εἶναι νομίσῃς ταύτην, εἰ μικροφαγήσαμεν, ἁμαρτίαν.

μικροφαγήσεμεν

20. Τὸ γὰρ [p] ἐν μικροῖς καὶ ἐν" μεγάλοις παρανομεῖν ἰσοδύναμόν ἐσιν·

21. δι' ἑκαλέρου γὰρ [q] ὡς ὁμοίως ὁ νόμος" ὑπερηφανεῖται.

22. Χλευάζεις δὲ ἡμῶν τὴν Φιλοσοφίαν, ὥσπερ ἐ μετὰ εὐλογισίας ἐν αὐτῇ [r] βιούντων.".

23 Σωφροσύνην [s] τε" γὰρ ἡμᾶς [t] ἐκδιδάσκει," ὥσε πασῶν τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν κρατεῖν, καὶ ἀνδρείαν [u] ἐξασκεῖν," ὥσε πάντα πόνον ἑκουσίως ὑπομένειν·

24. καὶ δικαιοσύνην [x] παιδεύει," ὥσε [y] διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομίαν καὶ εὐσέβειαν διδάσκειν, ὥσε" μόνον τὸν ὄντα Θεὸν [z] σέβειν" μεγαλοπρεπῶς.

ἰσονομεῖν

25. Διὸ ἐ μικροφαγῆμεν· πισεύοντες [a] γὰρ" Θεοῦ καθεξᾶναι τὸν νόμον, οἴδαμεν [b] ὅτι" [c] καὶ" κατὰ Φύσιν ἡμῖν συμπαθεῖ νομοθετῶν ὁ τῆ [d] κόσμου" κλίσης·

μιεροφαγουμεν

26. [e] καὶ" τὰ μὲν οἰκειωθησόμενα ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς ἐπέτρεψεν ἐδίειν, τὰ δὲ ἐναντιωθησόμενα ἐκώλυσεν σαρκοφαγεῖν.

27. Τυραννικὸν [f] δὲ," ἐ μόνον ἀναγκάζειν ἡμᾶς παρανομεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐδίειν, [g] ὅπως τῇ ἐχθίςῃ ἡμῶν μικροφαγίᾳ ταύτῃ ἔτι ἐγγελάσῃς."

ἀναγκάζεις

μιεροφαγία

28. Ἀλλ' ἐ γελάσεις κατ' ἐμοῦ τῆτον τὸν γέλωτα·

29. [h] ἔτε" τὲς [i] ἱερουὲ" τῶν προγόνων περὶ τῆ Φυλάξαι τὸν νόμον ὅρκους [k] ἐ παρήσω."

30. Οὐδ' ἂν ἐκκόψεις με τὰ ὄμματα, καὶ τὰ σπλάγχνα [l] με τήξεις."

31. Οὐχ ἔτως εἰμὶ γέρων [m] ἐγὼ" καὶ [n] ἀνανδρος," ὥσε μοι διὰ τὴν εὐσέβειαν μὴ [o] νεάζειν" τὸν λογισμόν.

32. Πρὸς ταῦτα τροχὲς εὐτρέπιζε, καὶ τὸ πῦρ ἐκφύσα σφοδρότερον.

33. Οὐχ οὕτως [p] οἰκλειρήσω" τὸ ἐμαυτῆ γῆρας, ὥσε με δι' [q] ἐμαυτῆ" [r] τὸν" πάτριον καταλῦσαι νόμον.

h Ἐλεάζαρ Ald. i πεπισευμένοι N. k deeſt N. i καί τι Ald. m deeſt N. n deeſt Ald. N. o ἐνομίζομεν N. p ἐπὶ μικροῖς καὶ Ald. N. q ὥσαύτως ὁ νόμος N. ὡς ὁμοίως ὁ νόμος A. r ὑγιαινόντων Ald. ſ deeſt N. t διδάσκει N. u ἐξασκεῖ Luidus. x καὶ παιδεύει N. y deeſt Ald. καὶ διὰ πάντων &c. N. z εὐσεβεῖν N. a deeſt N. b δὲ ὅτι N. c deeſt Ald. N. d νόμε Ald. e deeſt Ald. A. f ἓν ἐςὶν N. g deeſt Ald. h μὰ N. i ἱερεῖς A. k deeſt N. l τήξειας Ald. m deeſt N. n ἄνανδρος ὑπάρχω N. o ἀνανεάζειν N. p οἰκλείρομαι Ald. οἰκλείρω N. q ἑαυτῆ Ald. r δοκεῖν τὸν N.

34. Οὐ ψεύσομαί σε, παιδευτὰ νόμε, οὐδὲ φεύξομαί σε, ὦ ἐξομαῖμαί σε, Φίλη ἐγκράτεια.

35. Οὐδὲ καταισχυνῶ σε, Φιλόσοφε λόγε, οὐδὲ ἐξαρνήσομαί σε, ἱερωσύνη τιμία, καὶ νομοθεσίας ἐπιστήμη·

36. οὐδὲ [f] μιανεῖς" μου τὸ σεμνὸν [t] γήρως" σῶμα, οὐδὲ νομίμου βίου ἡλικίαν.

37. Ἁγνὸν δὲ με οἱ πατέρες [u] προσδέξονται," μὴ φοβηθέντα σε τὰς μέχρι θανάτου ἀνάγκας.

38. [x] Ἀσεβῶν μὲν γὰρ τυραννήσεις· τῶν δὲ ἐμῶν περὶ τῆς εὐσεβείας λογισμῶν οὔτε διὰ λόγων δεσπόσεις, ἔτε δι' ἔργων.

λόγοις

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΤΟΥΤΟΝ τὸν τρόπον ἀντιρητορεύσαντα ταῖς τοῦ τυράννου [y] παρηγορίαις," παραξάντες οἱ δορυφόροι πικρῶς ἔσυραν ἐπὶ τὰ βασανιστήρια τὸν Ἐλεάζαρον.

2. Καὶ πρῶτον μὲν περιέδυσαν τὸν γεραιὸν [z] ἐκκεκοσμημένον τῇ περὶ τὴν εὐσέβειαν εὐχημοσύνῃ.

εὐχημοσύνην

3. Ἔπειτα περιαγκωνίσαντες ἑκατέρωθεν, μάστιξιν κατήκιζον·

4. [a] πείθηλι ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς, ἑτέρωθεν κήρυκος ἐπιβοῶντος.

5. Ὁ δὲ μεγαλόφρων καὶ εὐγενὴς ὡς ἀληθῶς Ἐλεάζαρος, ὥσπερ ἐν ὀνείρῳ βασανιζόμενος κατ' ἀδέαν τρόπον μετετρέπετο.

6. Ἀλλὰ ὑψηλὲς ἀναβλείνας εἰς [b] τὸν οὐρανὸν" τὲς ὀφθαλμοὺς, ἀπεξαίνετο ταῖς μάστιξιν τὰς σάρκας ὁ γέρων, καὶ κατερρεῖτο τῷ αἵματι, καὶ τὰ πλευρὰ κατετιτρώσκετο,

7. καὶ πίπλων εἰς [c] τὸ ἔδαφος," ἀπὸ τοῦ [d] μηκέτι" φέρειν τὸ σῶμα τὰς μὴ ἀλγηδόνας, ὀρθὸν εἶχεν καὶ [e] ἀκλινῆ" τὸν λογισμόν.

8. Λαξ [f] γέ" τοι τῶν πικρῶν τις [g] δορυφόρων," εἰς τὲς κενεῶνας ἐναλλόμενος ἔτυπλεν, ὅπως ἐξανίσαιτο πίπλων.

9. Ὁ δὲ [h] ὑπέμενεν" τὲς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης, καὶ διεκαρτέρει τὲς αἰκισμές,

10. [i] καὶ [k] καθάπερ" γενναῖος ἀθλητὴς τυπλόμενος ἐνίκα τὲς βασανίζοντας ὁ γέρων.

11. [l] Ἰδρῶν [m] γέ τοι" τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπαθμαίνων [n] σφοδρῶς," καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν * βασανιζόντων" ἐθαυμάζετο ἐπὶ [o] τῇ εὐψυχίᾳ."

εὐτυχίᾳ

12. [q] Ὅθεν τὰ [p] μὲν" ἐλεοῦντες [q] τὰ" τοῦ γήρως [r] αὐτοῦ."

13. Τὰ δὲ ἐν συμπαθείᾳ τῆς συνηθείας ὄντες, τὰ δὲ ἐν θαυμασμῷ τῆς καρτερίας προσιόντες αὐτῷ τινὲς [t] τῶν" τοῦ βασιλέως ἔλεγον.

θαυμασῷ

14. Τί τοῖς κακοῖς τούτοις [u] σεαυτὸν" [x] ἀλογίσως [y] παραβάλλεις, Ἐλεάζαρε; ἀπολλεῖς

15. Ἡμεῖς Ἐλεάζαρ

[f] μιανεῖ Luidus. [t] γῆρας N. [u] ἀσδέξονται N. [x] desunt ad finem Capitis Ald. A. [y] κατηγορίαις N. [z] εὐκεκοσμημένον τὴν - - εὐχημοσύνην A. [a] κατήκιζον· ἄνωθεν δὲ ὁ κῆρυξ ἐβόα, λέγων· πείθηται &c. N. [b] ἀρανὲς Ald. [c] τὲδαφος Ald. [d] μὴ Ald. A. [e] ἀκίνητον N. [f] δὲ N. [g] τῶν ὠμῶν δορυφόρων N. [h] ὑπέμεινε A. [i] abhinc ad τυπλόμενος deficit Ald. [k] ὡς N. [l] desunt omnia ad καὶ ὑπ' αὐτῶν Ald. [m] δὲ N. [n] σφόδρα N. * βασανιζομένων Ald. [o] τὴν εὐψυχίαν N. [p] deest Ald. [q] deest Ald. [r] αὐτῷ Ald. [t] deest N. [u] ἑαυτὸν Ald. N. [x] ἀλόγισος N. [y] sic habet Luidus; & sic omnino legendum censeo. Atque ita in fallor, habebat olim

15. Ἡμεῖς μέν τοι τῶν ἡψημένων [z] σοι" [a] βρωμάτων" παραθήσομεν· σὺ δὲ ὑποκρινόμενος τῶν ὑείων [b] ἀπογεύσασθαι," σώθητι.

16. [c] Καὶ ὁ Ἐλεάζαρος, ὥσπερ πικρότερον διὰ τῆς συμβουλίας αἰκισθείς, ἀνεβόησεν.

17. Μὴ" ἔτως κακῶς φρονήσαιμεν οἱ Ἀβραὰμ παῖδες, ὥστε μαλακοψυχήσαντας ἀπρεπὲς ἡμῖν δρᾶμα ὑποκρίνασθαι.

18. Καὶ γὰρ ἀλόγιστον, εἰ πρὸς ἀλήθειαν ζήσαντες τὸν μέχρι γήρως βίον,
αὐτῶν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ δόξαν νομίμως φυλάξαντες, νῦν μεταβαλοίμεθα,
Φυλάσσοντες 19. καὶ αὐτοὶ μὲν ἡμεῖς γενοίμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος, ἵνα παράδειγμα [d] γενώμεθα" τῆς
μιερoφαγίας μιαροφαγίας 20. Αἰσχρὸν γὰρ εἰ ἐπιβιώσομεν ὀλίγον χρόνον, καὶ τῶτον καταγελώμενοι [e] πρὸς ἁπάντων" ἐπὶ δειλίᾳ·

21. [f] καὶ ὑπὸ μὲν τῶ τυράννου καλαφρονηθῶμεν ὡς ἄνανδροι, τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μέχρι θανάτε μὴ προασπίσαιμεν.

22. Πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μέν, ὦ Ἀβραὰμ παῖδες, εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε.

23. Οἱ δὲ τῶ τυράννου δορυφόροι, τί μέλλετε;

24. [g] Πρὸς τὰς ἀνάγκας οὕτως [h] μεγαλοφρονοῦντα" αὐτὸν ἰδόντες, καὶ μηδὲ πρὸς τὸν οἰκτιρμὸν αὐτῶν μεταβαλλόμενον, ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτὸν ἤγαγον.

25. Ἔνθα διὰ κακοτέχνων ὀργάνων καταφλέγοντες αὐτὸν [i] ὑπέρπλον," καὶ δυσώδεις χυλοὺς εἰς τὲς μυκτῆρας αὐτοῦ κατέχεον. ὑπερέπλοσαν

26. Ὁ δὲ μέχρι τῶν ὀστέων ἤδη κατακεκαυμένος καὶ μέλλων λιποθυμεῖν, [k] ἀνέτεινεν τὰ ὄμματα πρὸς τὸν θεὸν, καὶ εἶπεν·

27. Σὺ οἶδα, θεὲ, [l] παρόν" μοι σώζεθαι, βασάνοις καυστικαῖς [m] ἀποθνήσκω" διὰ τὸν νόμον.

28. Τοιγαροῦν ἵλεως γενοῦ τῷ ἔθνει σε, ἀρκεθεὶς τῇ ἡμετέρα [n] ὑπὲρ" αὐτῶν περὶ δίκη.

29. Καθάρσιον αὐτῶν ποίησον τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ [o] ἀντίψυχον" αὐτῶν λαβὲ τὴν ἐμὴν ψυχήν.

30. Καὶ [p] ταῦτα [q] εἰπὼν" ὁ ἱερὸς ἀνὴρ εὐγενῶς ταῖς βασάνοις ἐναπέθανεν, [r] καὶ μέχρι τῶν τῆ θανάτε βασάνων ἀντέσχη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον."

31. Ὁμολογουμένως οὖν δεσπότης ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

32. Εἰ γὰρ τὰ πάθη τῆ λογισμῆ ἐκεκρατήκει, τέτοις [f] ἂν ἀπεδόμην" τὴν τῆς ἐπικρατείας μαρτυρίαν. κεκρατήκει

33. Νυνὶ δὲ τῆ λογισμῆ τὰ πάθη

exemplar, è quo descriptus est Cod. Coll. Novi : Librarium autem pro παραβαλεῖς, ex errore scripsisse παραπολεῖς. In Ald. ὑπολαβεῖς· in A. ἀποβλεῖς, utrumque manifestè mendosum. z deest Ald. A. a κρεῶν Ald. b ἀπογεύσθαι N. c ὁ δ' ὡς πικρότερον αἰκισθεὶς διὰ τῆς συμβολίας, ἐκραξε λέγων· μὴ γένοιτο ἵνα N. καὶ ὁ Ἐλεάζαρος ἔφη· μὴ Ald. d γενοίμεθα N. e ὑπὸ πάντων N. f abhinc ad οὕτω μεγαλοφρονοῦντα omnia desiderantur in Ald. g οὕτω, μεγαλοφρονοῦντα αὐτὸν ἰδόντες &c. Ald. h μεγαλοφρονέμενον N. i ὑπερέπλοσαν A. k ἀνατείνας &c. N. l ὅτι παρὸν N. m ἀποθνήσκειν Ald. n περὶ A. o ἀντὶ ψυχῶν Ald. N. p αὐτὰ Ald. q φήσας N. r deest Ald. f οὖν ἐπεδόμην Ald.

νικήσαντος, αὐτῷ προσηκόντως τὴν τῆς ἡγεμονίας [t] προσνέμομεν" ἐξουσίαν.

34. Καὶ δίκαιόν ἐστιν ὁμολογεῖν ἡμᾶς, τὸ κράτος εἶναι τῷ λογισμῷ, ὅπου γε καὶ τῶν [u] ἔξωθεν" [x] ἀλγηδόνων ἐπικρατεῖ.

35. Ἐπεὶ καὶ γελοῖον· καὶ ἐ μόνον τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδείκνυμι κεκρατηκέναι τὸν λογισμὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡδονῶν κρατεῖν, μηδὲ αὐταῖς ὑπείκειν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

πηδαλιεχῶν

Ὥσπερ καὶ ἄριστος κυβερνήτης ὁ τῷ πατρός ἡμῶν Ἐλεαζάρου λογισμὸς, πηδαλιεχῶν τὴν τῆς εὐσεβείας ναῦν ἐν τῷ τῶν παθῶν πελάγει,

2. καὶ καλαικιζόμενος ταῖς τῷ τυράννῳ ἀπειλαῖς, καὶ καταντλέμενος ταῖς τῶν βασάνων τριημίαις,

3. κατ' ἀδένα τρόπον [y] μετέτρεψεν" τὸν τῆς εὐσεβείας οἴακας, ἕως θανάτῳ [z] ἔ" ἔπλευσεν ἐπὶ τὸν τῆς ἀθανάτε νίκης λιμένα.

ἐκεῖνος

4. Οὐχ οὕτως πόλις πολλοῖς καὶ ποικίλοις μηχανήμασιν ἀντέχεν ποτὲ πολιορκουμένη, ὡς ὁ παναγιος [a] Ἐλεάζαρος" τὴν ἱερὰν ψυχὴν αἰκισμοῖς τε καὶ τρέβλαις πυρπολούμενος, [b] ἐκίνησεν τὲς πολιορκοῦντας, διὰ τὸν ὑπερασπίζοντα τῆς εὐσεβείας λογισμόν.

5. Ὥσπερ γὰρ πρόκρημνον ἄκραν, τὴν ἑαυτῷ διάνοιαν ὁ πατὴρ [c] Ἐλεάζαρος" ἐκλείνας, περιέκλασεν τὲς μαινομένους" τῶν [d] παθῶν" κλύδωνας.

6. Ὦ ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ἱερεῦ, ἐκ ἐμίανας τὲς [e] ἱερούς" ὀδόντας, ἐδὲ τὴν [f] θεοσέβειαν" [g] καὶ καθαρισμὸν νόμιμον" χωρήσασαν γαστέρα ἐκοινώνησας μιαροφαγίας.

7. Ὦ σύμφωνε [h] νόμου" καὶ φιλόσοφε θείε [i] βίε."

μιεροφαγία

8. Τοιέτες [k] δὴ" δεῖ εἶναι [l] τὲς ἱερεργοῦντας" τὸν νόμον ἰδίῳ αἵματι, καὶ γενναίῳ ἱδρῶτι τοῖς μέχρι θανάτε πάθεσιν ὑπερασπίζοντας.

δημιεργῶντας

9. Σὺ πάτερ, τὴν εὐνομίαν [m] ἡμῶν" διὰ τῶν ὑπομονῶν εἰς δόξαν ἐκύρωσας, καὶ τὴν [n] ἁγιστίαν" σεμνολογήσας ἐ κατέλυσας, καὶ διὰ τῶν [o] ἔργων" [p] ἐπισοποίησας" τὲς τῆς θείας φιλοσοφίας λόγους.

ἁγιασίαν

Βιότερε Ἐλεάζαρε

10. Ὦ [q] Βασάνων" βιωτότερε γέρων, καὶ πυρὸς [r] εὐτονώτερε" [ſ] πρεσβύτα," καὶ παθῶν μέγιστε [t] βασιλεῦ" Ἐλεάζαρε.

ἐθνοπλήθες

11. Ὥσπερ [u] γὰρ" ὁ πατὴρ Ἀαρὼν τῷ θυμιατηρίῳ καθωπλισμένος, διὰ τῆ [x] ἐθνοπλήκτε πυρὸς" ἐπιτρέχων τὸν ἐμπυριςὴν ἐνίκησεν ἄγγελον.

12. Οὕτως ὁ [y] Ἀαρωνίδης Ἐλεάζαρος διὰ τῷ πυρὸς ὑπερτηκόμενος ἐ μετετράπη τὸν λογισμόν.

13. [z] Καίτοι" τὸ θαυμασιώτατον, γέρων ὢν, λελυμένων [a] μὲν" ἤδη τῶν τῷ

t ἀπονέμωμεν Ald. u ἔκλοθεν N. x deeſt Ald. y ἔτρεψε Ald. ἀπέκρυψε N. z deeſt N. a ἐκεῖνος Ald. b ἐκίνησε Ald. N. c. Ἐλεάζαρ Ald. d ποταμῶν N. e σεμνὲς N. f θεοσεβῆ N. g deeſt Ald. A. h νόμῳ N. i λόγε Ald. k deeſt Ald. N. A. l φυλάσσοντας N. m ὑμῶν A. n ἀγχισείαν N. o ἔργων σου N. p πισοποιήσας Ald. A. q βάσανε Ald. r συντονώτερε N. ſ πρέσβυ Ald. t deeſt Ald. u δὲ N. x ἐθνοπλήθες Ald. y μακάριος N. z καὶ Ald. a deeſt A. N.

πόνων τῶ σώματος [b τόνων," καὶ περικεχαλασμένων δὲ τῶν σαρκῶν, κεκμηκότων δὲ [c καὶ" τῶν νεύρων, ἀνενέασεν.

περιεχαλασμένων

14. Τῷ [d πνεύματί" τῶ λογισμοῦ, [c καὶ τῷ Ἰσακείῳ λογισμῷ τὴν πολυκέφαλον ϛρέβλαν ἠκύρωσεν."

15. [e Ὦ μακαρίᾳ [f γήρως," καὶ σεμνῆς πολιᾶς, καὶ βίᾳ νομίμῳ, ὃν πιϛὴ θανάτῳ σφραγὶς ἐτελείωσεν.

16. [g Εἰ δὲ" τοίνυν γέρων [h ἀνὴρ" ἰ τῶν μέχρι θανάτου βασάνων" [k περιεφρόνησεν" διὰ εὐσέβειαν, ὁμολογουμένως ἡγεμών ἐϛιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

17. [l Ἴσως δ' ἂν εἴποιέν τινες, τῶν παθῶν ἐ πάντες [m περικρατοῦσιν," ὅτι ἀδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσιν τὸν λογισμόν.

18. Ἀλλ' ὅσοι [n εὐσεβείας προνοοῦσιν ἐξ ὅλης καρδίας, οὗτοι" μόνοι δύνανται κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν·

19. [o οἱ πιϛεύοντες, ὅτι Θεῷ οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὥσπερ γὰρ οἱ πατριάρχαι ἡμῶν Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, Ἰακὼβ, ζῶσι τῷ Θεῷ."

20 Οὐδὲν οὖν [p ἐναντιοῦται τὸ φαίνεσθαί τινας [q παθοκρατεῖσθαι" διὰ τὸν ἀθενῆ λογισμόν.

21. Ἐπεὶ τὶς πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα [r εὐσεβῶς" φιλοσοφῶν, καὶ πεπιϛευκὼς Θεῷ,

22. καὶ εἰδὼς ὅτι [s τὸ" διὰ τὴν ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν μακάριόν ἐϛιν, οὐκ ἂν περικρατήσειεν τῶν παθῶν διὰ τὴν [t εὐσέβειαν";

23. Μόνος γὰρ ὁ σοφὸς καὶ [u σώφρων" ἀνδρεῖός ἐϛιν [x τῶν" παθῶν κύριος.

24. Διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ μειρακίσκοι τῷ τῆς εὐσεβείας λογισμῷ [y φιλοσοφοῦντες" χαλεπωτέρων βασανιϛηρίων ἐπεκράτησαν.

25. [z Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην [*] πεῖραν" ἐνικήθη περιφανὴς ὁ τύραννος, μὴ δυνηθεὶς ἀναγκάσαι γέροντα μιαροφαγῆσαι.

μιαιροφαγῆσαι

ΚΕΦ. Η'. VIII.

[a Τότε" δὴ σφόδρα περιπαθῶς ἐκέλευσεν [b ἄλλας" ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν Ἑβραίων ἀγαγεῖν· καὶ εἰ μὲν [c μιαροφαγήσαιεν," ἀπολύειν φάγοντας· εἰ δὲ ἀντιλέγοιεν, πικρότερον βασανίζειν.

τὸ δὲ μιεροφαγήσαιεν

2. Ταῦτα διαταξαμένου τῷ τυράννῳ, παρῆσαν ἀγόμενοι μετὰ γηραιᾶς μητρὸς ἑπτὰ ἀδελφοὶ, καλοί τε καὶ εὐειδέμονες καὶ γενναῖοι καὶ [d ἐν παντὶ χαριέντες."

διαδεξαμένῳ

3. [e Οὗς ἰδὼν ὁ τύραννος καθάπερ ἐν χορῷ περιέχοντας μέσην τὴν μητέρα," ἤθετο ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῆς εὐπρεπείας ἐκπλαγεὶς [f καὶ τῆς εὐγενείας,"

προσ-

b πόνων A. c deest Ald. N. d πατρὶ διὰ Ald. πνεύματι διὰ Luidus. e deest Ald. N. f γήρους Ald. g ἰδὲ Ald. h deest A. i τὸν - - πόνον Ald. k ὑπερεφρόνησε Ald. περιεώρα N. l abhinc ad §. 11. omnia desunt Ald. m ἐπικρατῆσιν N. n εὔχονται τῆς εὐσεβείας τὸν λογισμὸν φρόνιμον ἔχειν, ἐξ ὅλης καρδίας προνοῆσι καὶ αὐτοὶ - - o deest N. p ἐναντιῶσθαι φαίνεται Luidus. q deest N. r deest N. s deest A. t θεοσέβειαν N. u deest N. x καὶ τῶν N. y φιλοσοφήσαντες N. z ἐπειδὴ γὰρ Ald. * πέραν Ald. a τότε οὖν N. b ἀλλήλας N. c μιαροφαγήσει A. d τὸν θεὸν φοβέμενοι N. e deest Ald. f deest Ald. A.

προσεμειδίασεν αὐτοῖς, καὶ πλησίον καλέσας, ἔφη.

4. [f]Ὦ νεανίαι Φιλοφρόνως ἐγὼ καθ' ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν θαυμάζω τὸ κάλλος· καὶ τὸ πλῆθος τοσούτων ἀδελφῶν ὑπερτιμῶν, ἐ μόνον συμβουλεύω μὴ μανῆναι τὴν αὐτὴν τῷ προβασανισθέντι γέροντι μανίαν·

5. ἀλλὰ καὶ παρακαλῶ συνείξαντάς [g]μου τῇ συμβελίᾳ" τῆς ἐμῆς ἀπολαῦσαι φιλίας· δυναίμην γὰρ ὥσπερ κολάζειν τὲς ἀπειθοῦντάς [h]με τοῖς ἐπιτάγμασιν," οὕτως καὶ εὐεργετεῖν τὲς εὐπειθοῦντάς μοι.

πιστεύσατε 6. [i]Πεισθέντες οὖν μοι," καὶ ἀρχὰς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων [k]ἡγεμονίας" λήψεσθε, ἀρνησάμενοι τὸν πάτριον [*]ὑμῶν τῆς πολιτείας θεσμόν·

k ἡγεμονικὰς * ἡμῶν

7. καὶ μεταλαβόντες Ἑλληνικοῦ βίου, καὶ μεταδιαιτηθέντες ἐντρυφήσατε ταῖς νεότησιν ὑμῶν.

8. Ἐπεὶ ἐὰν ὀργίλως με διάθησθε διὰ τῆς ἀπειθείας ὑμῶν, ἀναγκάσετέ με ἐπὶ δειναῖς κολάσεσιν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν διὰ τῶν βασάνων [l]ἀπολέσαι."

9. Κατελεήσατε ἓν ἑαυτὲς, οὓς καὶ ὁ πολέμιος ἔγωγε καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς εὐμορφίας [m]οἰκτείρομαι."

10. [n]Οὐ διαλογιεῖσθε" τοῦτο, ὅτι ἐδὲν ὑμῖν ἀπειθήσασιν πλὴν τοῦ μετὰ στρεβλῶν ἀποθανεῖν ἀπόκειται;

11. [o]Ταῦτα δὲ λέγων," ἐκέλευσεν εἰς [p]τὸ ἔμπροσθεν" προτεθῆναι τὰ βασανιστήρια, ὅπως καὶ διὰ τοῦ φόβου [q]πείσειεν" αὐτὲς μιαροφαγῆσαι. μιεροφαγῆσαι

12. Ὡς δὲ τροχές τε καὶ [r]ἀρθρίμβολα" στρεβλωτήρια, καὶ τροχαντῆρας καὶ καταπέλτας καὶ λέβητας, πήγανά τε καὶ δακτυλήθρας, καὶ χεῖρας σιδηρᾶς καὶ σφῆνας, καὶ τὰ ζώπυρα τοῦ πυρὸς οἱ δορυφόροι προέθησαν, ὑπολαβὼν δὲ ὁ τύραννος, ἔφη· [r]ἀρθενβόλους

13. Μειράκια φοβήθητε, καὶ ἣν σέβεσθε δίκην, ἵλεως ὑμῖν ἔσαι δι' ἀνάγκην παραιομήσασιν.

14. Οἱ δὲ ἀκέσαντες [f]ἐπαγωγὰ," καὶ ὁρῶντες δεινὰ, ἐ μόνον οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀντεφιλοσόφησαν τῷ τυράννῳ, καὶ διὰ τῆς εὐλογισίας τὴν τυραννίδα αὐτοῦ κατέλυσαν.

15. Καί [t]τοι" λογισώμεθα· [u]εἰ δειλόψυχοί" τινες ἦσαν, [x]καὶ ἄνανδροι" ἐν αὐτοῖς, ποίοις ἂν ἐχρήσαντο λόγοις; ἐχὶ τέτοις;

16. [y]Ὦ τάλανες ἡμεῖς, καὶ λίαν ἀνόητοι· βασιλέως ἡμᾶς παρακαλοῦντος, καὶ ἐπὶ [y]εὐεργεσίᾳ" [z]φωνοῦντος," [a]μὴ" πειθείημεν αὐτῷ;

17. Τί [b]βελήμασιν κενοῖς ἑαυτὲς εὐφραίνομεν, καὶ θανατηφόρον ἀπείθειαν τολμῶμεν;

18. Οὐ φοβησόμεθα, ἄνδρες ἀδελφοὶ, τὰ βασανιστήρια, καὶ λογιέμεθα τὰς τῶν βασάνων ἀπειλὰς, καὶ [c]φευξόμεθα" τὴν κενοδοξίαν ταύτην καὶ ὀλεθροφόρον ἀλαζονείαν;

19. Ἐλεή-

g μοὶ Ald. A. h deeſt N. i πιστεύσατε οὖν Ald. A. k deeſt Ald. l ἀπολαύσω Ald. ἀπολέσω A. m οἰκτίζομαι A. n καὶ διαλογίσασθε N. o καὶ εἰπὼν ταῦτα N. p τὸ μέσον N. q πείσειν A. r ἀρθενβόλους A. f ῥήματα addit N. t τί Ald. τοίνυν N. u ἀδιλόψυχοι Ald. x deeſt N. y εὐεργεσίαν N. z καλέντος Ald. a εἰ N. Ald. b τοῖς βελεύμασιν ἀφρονέμεν, κενοῖς ἑαυτὲς εὐφραίνοντες βελήμασιν N. c φευξώμεθα Ald.

19. Ἐλεήσωμεν τὰς ἑαυτῶν ἡλικίας, καὶ [d] κατοικτειρήσωμεν" τὸ τῆς [c] μητρὸς" γῆρας·

20. καὶ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ἀπειθοῦντες τεθνιξόμεθα.

21. [f] Συγγνώσεται" δὲ ἡμῖν [g] καὶ" ἡ θεία δίκη δι' ἀνάγκην τὸν βασιλέα φοβηθεῖσιν.

22. Τί ἐξάγομεν ἑαυτὲς τῷ ἡδίστῳ βίου, καὶ ἐπιστρέφομεν ἑαυτὲς τῷ γλυκέος κόσμῳ;

23. Μὴ βιαζώμεθα τὴν ἀνάγκην, μηκενοδοξήσωμεν δὲ φιλοδοξήσωμεν ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν στρέβλῃ.

24. Οὐδὲ αὐτὸς ὁ [i] νόμος" [k] ἀκισίους" ἡμᾶς θανατοῖ [l] φοβηθέντας τὰ βασανιστήρια."

ναὸς ἑκισίως

25. Πόθεν ἡμῖν ἡ τοσαύτη [m] ἐντέτηκεν" φιλονεικία, καὶ ἡ θανατηφόρος ἀταραξίας χρῄζειν, τῷ βασιλεῖ πειθέντας;

ἀρέσκει καρτερία, παρὸν μετὰ [n] ἀδείας"

26. Ἀλλὰ τούτων οὐδὲν εἶπον οἱ νεανίαι βασανίζεσθαι μέλλοντες, ἐδὲ ἐνεθυμήθησαν.

27. Ἦσαν γὰρ περίφρονες τῶν παθῶν, καὶ αὐτοκράτορες τῶν ἀλγηδόνων.

28. Ὥστε ἅμα [o] τῷ" παύσασθαι τὸν τύραννον συμβουλεύοντα αὐτοῖς [p] τὲ" μιερο φαγῆσαι μικροφαγῆσαι, πάντες διὰ [q] μιᾶς" φωνῆς ὁμοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψυχῆς εἶπον πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

Τί μέλλεις, ὦ τύραννε; ἕτοιμοι γὰρ ἐσμεν ἀποθνήσκειν, ἢ παραβαίνειν τὰς πατρίους ἡμῶν ἐντολάς.

2. Καὶ κινδυνόμεθα [r] γὰρ" τὲς προγόνους εἰκότως, εἰ μὴ τῇ τῆ νόμῃ εὐπειθείᾳ καὶ συμβάλῳ [f] Μωσῇ" χρησαίμεθα. καὶ γνώσει

3. μὴ [t] σύμβαλε" τύραννε παρανομίας, μὴ ἡμᾶς μισῶν ὑπὲρ αὐτὲς ἡμᾶς ἐλέᾳ.

4. Χαλεπώτερον γὰρ αὐτῇ τῆ θανάτῳ νομίζομεν εἶναί σου τὸν ἐπὶ τῇ παρανόμῳ σωτηρίᾳ ἡμῶν ἔλεον. αὐτὲς

5. [u] Ἐκφοβεῖς" δὲ ἡμᾶς, τὸν διὰ τῶν βασάνων ἡμῖν θάνατον ἀπειλῶν, ὥσπερ οὐχὶ πρὸ [x] βραχέος" παρὰ Ἐλεαζάρου μαθών.

6. Εἰ δ' οἱ γέροντες τῶν Ἑβραίων διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ [y] βασανισμὲς" ὑπομείναντες [z] εὐσέβησαν," [a] ἀποθάνοιμεν" ἀπέθανον [b] ἂν" δικαιότερον ἡμεῖς οἱ νέοι, τὰς βασάνους τῶν σῶν ἀναγκῶν [c] ὑπεριδόντες" ἃς καὶ ὁ παιδευτὴς [d] ἡμῶν" γέρων ἐνίκησεν.

7. Πείραζε γαρῦν τύραννε· καὶ [e] τὰς ἡμῶν ψυχὰς" εἰ θανατώσεις διὰ τὴν εὐσέβειαν, μὴ νομίσῃς ἡμᾶς βλάπλειν βασανίζων.

8. Ἡμεῖς [f] μὲν" γὰρ διὰ [g] τῆσδε τῆς" [h] κακοπαθείας" καὶ ὑπομονῆς, τὰ

d δὲ addit N. e μητρὸς ἡμῶν N. f συγγνῷ Ald. g deest N. i ναὸς A. k ἀκισίως A. N. l deest N. m ἐνθέτεικε Ald. A. n ἀταραξίας (N.) o τὸ Ald. p deest N. q deest Ald. r δὲ καὶ N. s γνώσει A. t συμβάλευε Ald. u φοβερίζεις N. x μικροῦ N. y βασανισμοῦ Ald. z ἀπέθανον A. a ἀποθάνομεν Ald. θάνωμεν N. b δὴ N. c ὑπεριδόντας Ald. d deest A. e ταῖς - - ψυχαῖς Ald. f deest Ald. g τῆς Ald. h κακοπάγαθίας N.

τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα οἴσομεν, καὶ ἐσόμεθα παρὰ Θεῷ, δι' ὃν καὶ πάσχομεν·

μιαροφονίαν

9. Σὺ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν [i] μιαιφονίαν" αὐτάρκη καρτερήσεις περὶ τῆς θείας δίκης αἰώνιον βάσανον διὰ πυρός.

10. [k] Ταῦτα αὐτῶν" εἰπόντων, ὁ μόνον ὡς κατὰ ἀπειθούλων ἐχαλέπαινεν ὁ τύραννος, ἀλλ' ὡς καὶ κακὰ ἀχαρίστων [l] ὠργίσθη."

μασιστὰι

11. [m] Ὅθεν" τὸν πρεσβύτατον αὐτῶν κελευθέντες παρήγαγον" οἱ [n] ὑπασπισαί," καὶ διαῤῥήξαντες τὸν χιτῶνα διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ τὰς βραχίονας ἱμᾶσιν [o] ἑκατέρωθεν."

12. Ὡς δὲ τύπλοντες ταῖς μάστιξιν ἐκοπίασαν, μηδὲν [p] ἀνύοντες," [q] ἀνέβαλον" αὐτὸν [r] ἐπὶ" τὸν τροχόν.

ἔξαρθος

13. Περὶ οὗ κατατεινόμενος ὁ εὐγενὴς νεανίας, ἔξαρθρος ἐγίνετο.

κατηγόρει

14. Καὶ κατὰ πᾶν μέλος κλώμενος [f] ἐκατηγόρει," λέγων·

*μιαιρώτατε

15. Τύραννε [*] μιαρώτατε, καὶ τῆς οὐρανίου δίκης ἐχθρὲ, καὶ [t] ὠμόφρον," οὐκ ἀνδροφονήσαντά με τὸν καταικίζεις τὸν τρόπον, οὐδὲ ἀσεβήσαντα, ἀλλὰ θείοις νόμοις προασπίζοντα.

16. Καὶ τῶν δορυφόρων [u] λεγόντων," ὁμολόγησον Φαγεῖν, ὅπως [x] ἀπαλλαγῇς" τῶν βασάνων.

ὁ δὲ τρόπος μιαιροὶ

17. [y] Αὐτὸς εἶπεν αὐτοῖς" οὐχ οὕτως ἰσχυρὸς ὑμῶν ἐστιν ὁ [z] τροχὸς," ὦ μιαροὶ διάκονοι, ὥστε μου τὸν λογισμὸν ἄξαι· τέμνετέ μου μέλη, καὶ πυρεῖτε [a] τὰς" σάρκας, καὶ στρεβλεῖτε τὰ ἄρθρα.

18. Διὰ πασῶν γὰρ ὑμᾶς πείσω τῶν βασάνων· ὅτι μόνοι παῖδες Ἑβραίων ὑπὲρ ἀρετῆς εἰσιν ἀνίκητοι.

[b] λέγοντες εἰς ἐπέτρωσαν

19. Ταῦτα [b] λέγοντι πῦρ ὑπέστρωσαν, καὶ [c] διηρέθισαν," τὸν τροχὸν † προσεπικατατείνοντες.

[c] διερεθίζοντες † προσεπικατέτεινον

20. Ἐμολύνετο δὲ πάντοθεν αἵματι ὁ τρόχος, καὶ ὁ [d] σωρὸς" τῆς ἀνθρακιᾶς τοῖς τῶν ἰχώρων ἐσβέννυτο σαλαγμοῖς, καὶ περὶ τὰς * ἄξονας τῷ ὀργάνου περιέῤῥεον αἱ σάρκες.

*αὐξονας

περιτετηκμένον

21. Καὶ [e] περιτετμημένον" ἤδη ἔχων τὸ τῶν ὀστέων πῆγμα ὁ μεγαλόφρων καὶ Ἀβραμιαῖος νεανίας οὐκ ἐξέναξεν.

22. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν πυρὶ μεταχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν, ὑπέμεινεν εὐγενῶς τὰς στρέβλας.

23. Μιμήσασθέ με, ἀδελφοὶ, λέγων· μή με τὸν αἰῶνα λειποτακτήσητε, μηδ' ἐξομόσησθέ με τὴν τῆς εὐψυχίας ἀδελφότητα· ἱερὰν καὶ εὐγενῆ στρατείαν στρατεύσασθε [f] ὑπὲρ" τῆς εὐσεβείας.

περὶ

24. Δι' ἧς ἵλεως ἡ δικαία καὶ πάτριος ἡμῶν πρόνοια τῷ ἔθνει γενηθεῖσα [g] τιμωρήσῃ" τὸν ἀλάστορα τύραννον.

τιμωρήσειεν

25. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱεροπρεπὴς νεανίας, ἀπέῤῥηξεν τὴν ψυχήν.

26. Θαυ-

i μιαροφονίαν A. k τέτων οὕτως Ald. τέτων δὲ ταῦτα N. l deest N. m εὐθὺς οὖν N. n ὑπερασπισαὶ N. μασισαὶ A. o ἑτέρωθεν Ald. p ἀνιόντες Ald. q ἐνέβαλον N. r περὶ Ald. f κατηγορεῖ A. t ὁμόφρων A. u αὐτῶν addit N. x ἀπαλλαγείης Luidus. y ὁ δὲ εἶπεν Ald. A. z τρόπος A. a μου τὰς N. b λέγοντες, εἰς τὸ πῦρ ἐπέτρωσαν, καὶ διερεθίζοντες τὸν τροχὸν προσεπικατέτεινον A. c τὸ διερεθίζον N. διηρέθησαν Ald. d σορὸς Ald. e περιτετμημένων Ald. f περὶ Ald. g τιμωρήσεται N. τιμωρήσειεν A.

26. Θαυμασάντων δὲ πάντων τὴν καρτεροψυχίαν αὐτῦ, ἦγον οἱ δορυφόροι τὸν καθ' ἡλικίαν τῦ προτέρυ δεύτερον, καὶ σιδηρᾶς ἐναρμοσάμενοι χεῖρας ὀξέσιν τοῖς ὄνυξιν, [h] τοῖς ὀργάνοις" καταπέλτη προστέδησαν αὐτόν.

27. Ὡς δὲ, εἰ φαγεῖν βέλοιτο πρὶν βασανίζεθαι πυνθανόμενοι, τὴν εὐγενῆ γνώμην [i] ἤκεσαν·".

28 ἀπὸ τῶν τενόντων ταῖς σιδηραῖς χερσὶν [k] ἐπισπασάμενοι," μέχρι γε τῶν γενείων τὴν σάρκα πᾶσαν καὶ τὴν τῆς κεφαλῆς δορὰν οἱ παρδάλειοι θῆρες ἀπέσυραν· ὁ δὲ [l] ταύτην" βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν, ἔλεγεν·

29. Ὡς ἡδὺς πᾶς τρόπος θανάτυ, διὰ τὴν πάτριον ἡμῶν εὐσέβειαν· [m] ἔφη τε πρὸς τὸν τύραννον.".

δοκεῖς 30. Οὐ [n] δοκεῖ σοι," πάντων ὠμόταλε τύραννε, πλεῖον ἐμῦ σε νῦν βασανίζεθαι, [o] ὁρῶντά" σοι [p] νικώμενον" τὸν ὁρῶν τῆς τυραννίδος ὑπερήφανον λογισμὸν ὑπὸ τῆς διὰ τὴν εὐσέβειαν ἡμῶν ὑπομονῆς.

31. Ἐγὼ μὲν γὰρ ταῖς διὰ τὴν ἀρετὴν ἡδοναῖς [q] τὸν πόνον" ἐπικεφίζομαι.

32. Σὺ δὲ ἐν ταῖς τῆς ἀσεβείας ἀπειλαῖς [r] βασανίζῃ·" ἐς ἐκφεύξῃ [s] δέ," μιαρώτατε τύραννε, τὰς τῆς θείας ὀργῆς δίκας.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ τούτῦ τὸν [t] ἀοίδιμον" θάνατον [u] καρτερήσαντος," ὁ τρίλος ἤγελο, παρακαλέμενος πολλὰ ὑπὸ πολλῶν, ὅπως ἀπογευσάμενος σώζοιτο.

2. Ὁ δὲ ἀναβοήσας, ἔφη· [x] ἦ" ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτός με τοῖς ἀποθανῦσιν ἔσπειρεν πατὴρ, καὶ ἡ αὐτὴ μήτης ἐγέννησεν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς [y] ἀνετράφημεν" δόγμασιν; ἀνετράφην

3. Οὐκ [z] ἐξόμνυμαι" τὴν [a] εὐγενῆ" τῆς ἀδελφότητός [b] μου" συγγένειαν.

4. [c] Πρὸς ταῦτα εἴ τι ἔχετε κολαστήριον προσαγάγετε τῷ σώματί μυ· τῆς γὰρ ψυχῆς με, ὃ δ' ἂν θέλητε, ἅψασθαι (δύνασθε.)"

5. Οἱ δὲ πικρῶς [d] ἐνέγκαντες" τὴν παῤῥησίαν τῦ ἀνδρὸς, ἀρθρεμβόλοις ὀργάνοις τὰς χεῖρας αὐτῦ καὶ τὰς πόδας ἐξήρθρουν, καὶ ἐξ ἁρμῶν [e] ἀναμοχλεύοντες" ἐξεμέλιζον;

6. * Καὶ" τὰς δακτύλους, [f] καὶ τὰς" βραχίονας, [f] καὶ τὰ" σκέλη, καὶ [f] τὰς" ἀγκῶνας [g] περιέκλων." περιέλκων

7. Καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἰσχύοντες αὐτὸν ἄγξαι, [h] περισύραντες τὸ δέρμα" σὺν ἄκραις ταῖς τῶν δακτύλων κορυφαῖς ἀπεσκύθιζον, καὶ εὐθέως ἦγον [i] ἐπὶ" τὸν τροχόν.

h ὀργάνων ὑφαῖς N. i εἴλκυσαν N. k ἐπισπαλώμενοι Ald. ἐπισπώμενοι Luidus. l τὴν τοιαύτην N. m deeſt Ald. N. n δοκεῖς Ald. o ὁρῶν Ald. p νενικημένον N. q τῶν πόνων Ald. r - - νίζων N. f deeſt N. t ἀνοίδημον Ald. u τῇ δευτέρᾳ addit N. x deeſt Ald. N. y ἀνετράφην A. ἀνετράζημεν N. z ἐξομῦμαι Ald. a ἀγενῆ Ald. b deeſt Ald. A. c deeſt Ald. N. d ἐνέγκοντες N. e - - σοντες A. N. * deeſt N. f deeſt Ald. g κατέκλων N. h περιδήσαντες τὰ ὄργανα N. i περὶ Ald.

8. Περὶ ὧν ἐκ [k] σφονδύλων" ἐκμελιζόμενος ἑώρα τὰς [l] ἑαυτῦ" σάρκας περιλακιζομένας [m] καὶ" κατὰ σπλάγχνων ϛαγόνας [n] αἵματος" ἀποῤῥεούσας.

9. Μέλλων δὲ ἀποθνήσκειν, ἔφη·

μιαιρώτατε 10. Ἡμεῖς μὲν ὦ μιαρώτατε τύραννε, διὰ παιδείαν καὶ ἀρετὴν Θεοῦ ταῦτα πάσχομεν.

11. Σὺ δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ μιαροφονίαν, [o] ἀκαταλύτους" καρτερήσεις βασάνους.

12. Καὶ τότε [p] θανόντος" ἀδελφοπρεπῶς, τὸν τέταρτον ἐπεσπῶντο, λέγοντες·

μανῆς 13. Μὴ [q] συμμανῆς" καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς σου [r] τὴν αὐτὴν μανίαν" [f] ἀλλὰ πειθεὶς τῷ βασιλεῖ, σῶζε σεαυτόν."

14. Ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη· οὐχ ἕτως [t] καυσικώτερον" ἔχετε καθ' ἐμοῦ τὸ πῦρ, ὥϛε [u] με" δειλανδρῆσαι.

15. Μὰ τὸν μακάριον τῶν ἀδελφῶν μὲ θάνατον, καὶ τὸν αἰώνιον τὸ τυράννε ὄλεθρον, καὶ τὸν [x] ἀοίδιμον" τῶν εὐσεβῶν βίον, οὐκ ἀρνήσομαι τὴν εὐγενῆ ἀδελφότητα.

16. [y] Ἐπινόει," τύραννε, Βασάνους· ἵνα καὶ διὰ τέτων μάθῃς, ὅτι ἀδελφός

προβεβασανισθέντων εἰμι τῶν προβασανισθέντων.

17. Ταῦτα ἀκέσας ὁ αἱμοβόρος καὶ Φονώδης καὶ * παμμιαρώτατος Ἀντίοχος, ἐκέλευσεν τὴν γλῶτταν αὐτῦ [z] ἐκλεμεῖν."

* παμμιαιρώτατος

18. Ὁ δὲ ἔφη· κἂν ἀφέλῃς τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον, καὶ σιωπώντων [a] ἀκέει" ὁ Θεὸς.

19. Ἰδὲ [b] προκεχάλασαι" [c] ἡ" γλῶσα· κεχάλασαι τέμνε. ὲ γὰρ παρὰ τέτο τὸν λογισμὸν ἡμῶν γλωσοτομήσεις.

20. Ἡδέως ὑπὲρ [d] τῦ νόμου" τῦ Θεῦ" τὰ τῦ σώματος μέλη ἀκρωτηριαζόμεθα.

21. Σὲ δὲ [e] ταχέως" μετελεύσεται ὁ Θεός· τὴν γὰρ τῶν θείων ὕμνων μελῳδὸν γλῶτταν ἐκλέμνεις.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

Ὡς δὲ καὶ ἕτος ταῖς βασάνοις καλαικισθεὶς ἐναπέθανεν, ὁ πέμπλος παρεπήδησεν, λέγων·

2. Οὐ μέλλω, τύραννε, πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς βασανισμὸν [f] παραιτεῖσθαι."

3. Αὐτὸς δ' ἀπ' ἐμαυτοῦ [g] παρῆλθον," ὅπως κἀμὲ καταπλείνας, περὶ πλειόνων ἀδικημάτων [h] ὀφειλήσῃς" τῇ οὐρανίῳ δίκῃ τιμωρίαν.

4. Ὦ μισάρετε καὶ μισάνθρωπε, τί [i] δράσαντας" ἡμᾶς τέτον πορθεῖς τὸν τρόπον;

5. [k] Ἢ κακόν σοι δοκεῖ," ὅτι τὸν πάντων κλιτὴν εὐσεβῶμεν, καὶ κατὰ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ ζῶμεν νόμον;

6. Ἀλλὰ ταῦτα τιμῶν, ὲ βασάνων ἐϛὶν ἄξια.

7. [l] Εἴπερ

k σπονδήλων N. l ἰδίας N. m καὶ κατὰ N. n αἱμάτων N. o ἀκαταλύπλους Ald. p ἀποθάνοντος N. q μανεῖς Ald. μανῆς A. r τὴν μανίαν Ald. τῶν αὐτῶν μανίαν Luidus. ſ deeſt Ald. N. t καυσηρότερον N. u μὴ Ald. x ἀένναον N. y ἐπιγνόει τοιγαροῦν N. z ἐκλιμηθῆναι N. a εἰσακέει Ald. b κεχάλασαι A. c τοιγαροῦν ἡ N. d θεοῦ Ald. τῷ θεοῦ A. e ἐν τάχει N. f deeſt Ald. N. g ἦκω N. h ὀφειλήσεις Ald. i δράσαντος Ald. k deeſt Ald. N.

7. [l] Εἴπερ ἠθάνου ἀνθρώπου πόθων, καὶ ἐλπίδα εἶχες παρὰ Θεῷ σωτηρίου·

8. νῦν ἰδὲ ἀλλότριος ὢν Θεοῦ, πολεμεῖς τοὺς εὐσεβοῦντας εἰς τὸν Θεόν."

9. Τοιαῦτα λέγοντα οἱ δορυφόροι δήσαντες, αὐτὸν [m] εἵλκον" ἐπὶ τὸν καταπέλτην·

10. Ἐφ' ᾧ δήσαντες αὐτὸν ἐπὶ τὰ γόνατα, καὶ ταῦτα ποδάγραις σιδηραῖς [n] ἐφαρμόσαντες" τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ [o] περὶ τροχαῖον" σφῆνα καθέκαμψαν· πε- [o] ἐπὶ τὸν ρὶ ὃν ὅλος [p] περὶ" τὸν τροχὸν σκορπίου ἰσχιαῖον τρόπον ἀνακλώμενος ἐξεμελίζετο.

ἐφορμάσαντες

[p] ἐπὶ

11. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τὸ πνεῦμα ξενοχωρούμενος, καὶ τὸ σῶμα ἀγχόμενος.

12. Καλὰς, ἔλεγεν, ἄκων, ὦ τύραννε, χάριτας ἡμῖν χαρίζῃ διὰ γενναιοτέρων πόνων ἐπιδείξασθαι [q] παρέχων" τὴν εἰς τὸν νόμον [r] ἡμῶν" καρτερίαν.

13. [s] Τελευτήσαντος" δὲ καὶ τοῦτο, ὁ ἕκτος ἦγετο μειρακίσκος· ὃς πυνθανομένου τοῦ τύραννος εἰ βούλοιτο φαγὼν [t] ἀπολύεσθαι," ὁ δὲ ἔφη·

14. Ἐγὼ τῇ μὲν ἡλικίᾳ τῶν ἀδελφῶν [u] μου" εἰμὶ νεώτερος, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡλικιώτης.

15. Εἰς τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ γεννηθέντες καὶ τραφέντες, ὑπὲρ τῶν αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκειν ὀφείλομεν ὁμοίως.

μιαιροφαγῆντας

16. [v] Ὥστε εἰ σοὶ δοκεῖ βασανίζειν, μὴ [x] μιαροφαγῆντα" βασάνιζε.

17. Ταῦτα αὐτὸν εἰπόντα παρῆγον [y] ἐπὶ τὸν τροχόν.

18. Ἐφ' ᾧ καταπονούμενος [z] ἐκμελῶς" καὶ ἐκσφονδυλιζόμενος ὑπεκαίετο. εὐμελῶς

19. Καὶ [a] ὀβελίσκους δὲ ὀξεῖς πυρώσαντες," τοῖς νότοις προσέφερον· καὶ τὰ πλευρὰ διαπείραντες, ἀπ' αὐτῶν [b] τὰ" σπλάγχνα διέκαιον.

20. Ὁ δὲ βασανιζόμενος, ὦ ἱεροπρεπὲς ἀγῶνος, ἔλεγεν, ἐφ' ὃν διὰ τὴν [c] αἰῶνος εὐσέβειαν" εἰς γυμνασίαν πόνων ἀδελφοὶ τοσοῦτοι κληθέντες ἐκ ἐνικήθημεν.

21. Ἀνίκητος γάρ ἐστιν, ὦ τύραννε, ἡ εὐσεβὴς ἐπιστήμη.

22. Καλοκἀγαθίᾳ καθωπλισμένος τεθνήξομαι [d] μὲν" κἀγὼ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου.

23. [e] Σὺ δὲ, ὦ τύραννε, μέγαν σοὶ προσλαβὼν καὶ αὐτὸς τιμωρὸν," καινουργὲ τῶν βασάνων, καὶ πολέμιε τῶν ἀληθῶς ἀλάστορα εὐσεβούντων. προσβάλων

24. [d] Ἐξ μειράκια κατελύσαμέν σου τὴν τυραννίδα.

25. Τὸ γὰρ μὴ δυνηθῆναί σε μεταπεῖσαι τὸν λογισμὸν ἡμῶν, [f] μήτε" βιάσασθαι πρὸς τὴν μιαροφαγίαν, ἐ κατάλυσίς ἐστιν σοῦ; μιαιροφαγίαν

26. Τὸ πῦρ σου ψυχρὸν ἡμῖν, καὶ [g] ἄπονοι" οἱ καταπέλται, καὶ ἀδύνατος ἡ βία σου.

27. Οὐ γὰρ τυράννου, ἀλλὰ θείου

l deest Ald. N. m εἵλκυσαν N. n - - μάσαντες A. o ἐπὶ τὸν τροχαῖον A. p ἐπὶ A. q παρεχόντων Ald. r ὑμῶν Ald. s - - τήσας A. t - - λυθῆναι N. u deest Ald. x - - γέντας A. y αὐτὸν ἐπὶ Ald. z εὐμελῶς A. a ὀβελίσκους δ' ὀξέσι πειρώσαντες Ald. b καὶ τὰ Ald. c αἰσέβειαν Ald. d deest Ald. A. e μέγαν μὲ (σοὶ A.) προσβάλων (προσβάλλων A.) καὶ αὐτὸς ἀλάστορα Ald. A. f μηδὲ Ald. g ἄτονοι N.

νόμε [h] προεξήκασιν ἡμῶν" οἱ δορυφόροι· διὰ τοῦτο ἀνίκητον ἔχομεν τὸν λογισμόν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΩΣ δὲ καὶ ἔτος μακαρίως ἐναπέθανεν καταβληθεὶς εἰς λέβητα, ὁ ἕβδομος [i] παρεγίνετο," πάντων νεώτερος.

2. "Ὃν κατοικτειρήσας ὁ τύραννος, καίπερ δεινῶς * ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακιωθεὶς τῷ [k] καταικισθεὶς,"

3. ὁρῶν ἤδη τὰ δεσμὰ [l] περικείμενον," πλησιέστερον [m] αὐτὸν" μετεπέμψατο, καὶ παρηγορεῖν ἐπειρᾶτο, λέγων·

4. Τῆς μὲν τῶν ἀδελφῶν σου ἀπονοίας τὸ τέλος ὁρᾷς· διὰ γὰρ ἀπείθειαν στρεβλωθέντες τεθνήκασιν, σὺ δὲ, εἰ [n] μὲν" μὴ πειθοῖς, τάλας [o] βασανισθεὶς" καὶ αὐτὸς τεθνήξῃ [p] πρὸ ὥρας."

5. Πειθοῦς δὲ Φίλος ἔσῃ, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀφηγήσῃ πραγμάτων.

6. Καὶ ταῦτα [q] παρακαλῶν," τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς μετεπέμψατο, ὅπως αὐτὴν ἐλεήσας τοσούτων υἱῶν στερηθεῖσαν παρορμήσειεν ἐπὶ τὴν [r] σωτηρίαν, εὐπειθῆ ποιῆσαι" τὸν περιλειπόμενον.

7. Ὁ δὲ τῆς μητρὸς τῇ Ἑβραΐδι φωνῇ προτρεψαμένης αὐτόν, (ὡς ἐρεῖμεν [s] μετὰ μικρὸν ὕστερον,")

8 [t] ἀπολύσατέ" με, φησὶν· εἶπω τὶ τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ φίλοις πᾶσιν.

9. Καὶ ἐπιχαρέντες [u] ὅ, τε βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ" μάλιστα ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ παιδὸς, ταχέως ἔλυσαν αὐτόν.

10. [x] Καὶ" δραμὼν ἐπὶ πλησίον [y] τῶν" τηγάνων, ἔφη·

11. [z] Ἀνόσιε," φησὶν, καὶ πάντων τῶν πονηρῶν ἀσεβέστατε τύραννε, οὐκ ἠδέσθης παρὰ τοῦ Θεοῦ λαβὼν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ καταλεῖναι, καὶ τοὺς [a] τῆς εὐσεβείας" ἀσκητὰς στρεβλῶσαι;

12. Ἀνθ' ὧν ταμιεύεταί σε ἡ [b] θεία" δίκη [c] πυκνοτέρῳ" καὶ αἰωνίῳ πυρὶ καὶ βασάνοις, αἳ εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα ἐκ ἀνήσουσίν σε.

13. Οὐκ ἠδέσθης ἄνθρωπος ὢν, θηριωδέστατε, τοὺς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότας στοιχείων γλωττοτομῆσαι, καὶ τοῦτον καταικίσας τὸν τρόπον βασανίσαι;

14. Ἀλλ' οἱ μὲν εὐγενῶς ἀποθανόντες ἐπλήρωσαν τὴν εἰς τὸν Θεὸν εὐσέβειαν.

15. Σὺ δὲ [d] κακὸς" κακῶς οἰμώξεις, τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὰς ἀναιτίως ἀποκτείνας. ἀποκτεῖναι

16. [e] Ὅθεν καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκειν μέλλων, [e] ἔφη·"

17. Οὐκ ἀπαυθομολῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν μου [f] ἀρετείας." μαρτυρίας

18. [g] Ἐπικαλοῦμαι δὲ τὸν πατρῷον Θεὸν

h παρεσήκασιν ἡμῖν Luidus. i παραγίνεται Ald. αὐτῷ Ald. n deest Ald. N. o deest N. p ἄωρος N. q - - λέσας M. r σωτήριον ἐλπίδα N. s μικρὸν ὕστερον N. t λύσατε Ald. u deest Ald. A. x ὁ δὲ N. y τὶ τῶν Ald. z ὦ ἀνόσιε N. a εὐσεβεῖς N. b deest Ald. c πικροτέρα N. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἑαυτὸν ἔῤῥιψεν Ald. * leg. ὑπέρ. k κακιωθεὶς A. l περικείμενα N. m d deest N. e deest Ald. f μαρτυρίας Ald. g

Θεὸν, ὅπως ἵλεως γένηται τῷ [h] γένει μου."

19. Σὲ δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν βίῳ καὶ θανόντα τιμωρήσεται.

20. Καὶ ταῦτα κατευξάμενος, ἑαυτὸν ἔριψεν καὶ ἀπὸ τῶν τηγάνων· καὶ οὕτως [i] ἀπέδωκεν τὴν ψυχήν."

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΙ δὲ τοίνυν τῶν μέχρι θανάτε πόνων ὑπερεφρόνησαν οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ, [k] συνομολογεῖται" πανταχόθεν, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

2. Ὥσπερ γὰρ εἰ τοῖς πάθεσιν δεἐμιεροφά λωθέντες ἐμιαροφάγησαν, ἐλέγομεν γὰρ γησαν αὐτοὺς τούτοις νενικῆθαι.

3. Νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τῷ ἐπαινουμένῳ λογισμῷ παρὰ Θεῷ περιεγένοντο τῶν παθῶν.

4. Καὶ οὐκ ἐστὶν παριδεῖν τὴν ἡγεμονίαν τῆς διανοίας· ἐπεκράτησεν γὰρ καὶ πάθες καὶ πόνων.

5. Πῶς οὖν οὐκ ἐστὶν τούτοις τὴν τῆς παθοκρά [l] εὐλογιςίας παθοκρατορίαν" ὁμολογεῖν, οἱ τειαν [m] τῶν μὲν διὰ" πυρὸς ἀλγηδόνων ἐκ [n] ἐπεξεράῤῥησαν";

προπλή- 6. Καθάπερ γὰρ προβλῆτες λιμένων ταις [o] πύργοι" τὰς τῶν κυμάτων ἀπειλὰς ἀ[o] πύργοις νακόπλοντες, γαληνὸν παρέχεσιν τοῖς εἰσπλέ- [p] ἐμπλέκσιν" τὸν ὅρμον. σιν

7. Οὕτως ἡ ἑπτάπυργος τῶν νεανίσκων [q] εὐλογιςία" τὸν τῆς εὐσεβείας ὀχυρώσασα λιμένα τὴν τῶν παθῶν ἐνίκησεν ἀκολασίαν.

8. Ἱερὸν γὰρ εὐσεβείας [r] ςήσαντες" χορὸν παρεθάρσυνον ἀλλήλους, λέγοντες·

9. Ἀδελφικῶς [ſ] ἀποθάνοιμεν" ἀδελφοὶ περὶ τῦ νόμε· μιμησώμεθα τὲς [t] τρεῖς τὲς" ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίας [u] νεανίσκους," οἱ τῆς [x] ἰσοπάλιδος" καμίνου ἰσεπόλιδος κατεφρόνησαν.

10. Μὴ δειλανδρήσωμεν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ἀπόδειξιν.

11. Καὶ ὁ μὲν, θάῤῥει ἀδελφὲ, ἔλεγεν, ὁ δὲ, εὐγενῶς καρτέρησον.

12. Ὁ δὲ, καταμηθεὶς ἔλεγεν· μνήσθητε πόθεν ἐσὲ, ἢ τίνος πατρὸς χειρὶ σφαγιαθῆναι διὰ τὴν εὐσέβειαν ὑπέμεινεν ὁ Ἰσαάκ.

13. Εἷς δὲ ἕκαστος καὶ [y] ἀλλήλους" ὁμοῦ πάντες ἐφορῶντες φαιδροὶ καὶ μάλα θαῤῥαλέοι, ἑαυτὲς, ἔλεγον, τῷ Θεῷ [z] ἀφιερώσωμεν" ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τῷ δόντι τὰς ψυχὰς, καὶ [a] χρήσωμεν" τῇ περὶ τὸν νόμον Φυλακῇ τὰ σώματα. ἐφόρων

14. Μὴ φοβηθῶμεν τὸν δοκοῦντα [b] ἀποκλείνειν" τὸ σῶμα. ἀποκλε-

15. Μέγας γὰρ ψυχῆς [c] ἀγὼν καὶ" κίνδυνος ἐν αἰωνίῳ βασάνῳ κείμενος τοῖς [d] παραβᾶσιν" τὴν ἐντολὴν τῦ Θεοῦ. νεῖν

15. Καθοπλισώμεθα τοιγαροῦν τῇ τῦ θείε λογισμῦ παθοκρατείᾳ.

h ἔθνει ἡμῶν N. i ἀπίθανεν N. k - - γεῖτε Ald. l εὐλογίας παθοκράτειαν N. m διὰ τῶν Ald. n ἀπεσοάφησαν Ald. o πύργοις A. p εἰσπλέκσι N. A. q εὐλογία Ald. r ςάντες N. ſ ἀποθάνοιμεν N. t πατρίας N. u νεανίας Ald. x ἰσοπωλίτιδος N. y καὶ ἀλλήλες A. z - - σεμεν A. a - - ζωμεν Ald. b ἀποκλεῖναι N. c deeſt N. Ald. d παραβαίνεσι Ald. N.

16. Οὕτως γὰρ [c] παθόντας" ἡμᾶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ὑποδέξονται εἰς τὰς κόλπας αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐπαινέσουσιν.

17. Καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν [f] ἀποσπωμένων" [g] αὐτῷ ἀδελφῷ" ἔλεγον οἱ [h] περιλειπόμενοι," μὴ καταισχύνῃς ἡμᾶς, ἀδελφὲ, μηδὲ ψεύσῃ τὴν προαποθανόντας [i] ἡμῶν ἀδελφάς."

18. Οὐκ ἀγνοεῖτε δὲ τὰ τῆς ἀδελφότητος φίλτρα, ἅπερ ἡ θεία καὶ [k] πάνσοφος" πρόνοια διὰ τῶν πατέρων τοῖς [l] γεννωμένοις" ἐμέρισεν, καὶ διὰ τῆς μητρῴας [m] φυτεύσασα" γαστρός.

19. Ἐν ᾗ τὸν ἴσον ἀδελφοὶ κατοικήσαντες χρόνον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πλαθέντες, καὶ ἀπὸ τῆ αὐτῆ αἵματος αὐξηθέντες, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ψυχῆς τελεσφορηθέντες,

20 καὶ διὰ τῶν ἴσων ἀπολειχθέντες [n] χρόνων," καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν [o] γαλακτοποτοῦντες" πηγῶν, ἀφ' ὧν συντρέφονται ἐν ἀγκάλαις μασῶν φιλάδελφοι ψυχαί·

21. καὶ αὔξοντες σφοδρότερον διὰ τῆς συντροφίας, καὶ τῆς [p] καθ' ἡμέραν" συνηθείας, καὶ τῆς ἄλλης παιδείας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἐν νόμῳ Θεῷ ἀσκήσεως.

22. Οὕτως δὲ τοίνυν καθεστηκυίας τῆς φιλαδελφίας [q] συμπαθέσης," οἱ ἔπλα ἀδελφοὶ [r] συμπαθέστερον" ἔχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.

23. Νόμῳ γὰρ τῷ αὐτῷ παιδευθέντες, καὶ τὰς αὐτὰς ἐξασκήσαντες ἀρετὰς, καὶ τῷ δικαίῳ συνλεαφένλες βίῳ, μᾶλλον [s] ἑαυτὰς ἠγάπων."

24. Ἡ γὰρ ὁμοζηλία τῆς καλοκαγαθίας ἐπέτεινεν [t] αὐτῶν" τὴν πρὸς ἀλλήλες [u] ὁμόνοιαν."

25. Σὺν γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ ποθεινοτέραν αὐτοῖς [x] κατεσκεύαζον" τὴν Φιλαδελφίαν.

26. Ἀλλ' ὅμως καὶ περὶ τῆς Φύσεως καὶ τῆς συνηθείας καὶ τῶν τῆς ἀρετῆς ἠθῶν τὰ τῆς ἀδελφότητος αὐτοῖς φίλτρα συναυξόντων, ἀνέχοντο διὰ τὴν [y] εὐσέβειαν" τὰς ἀδελφοὺς οἱ ὑπολελειμμένοι τὰς καταικιζομένας, ὁρῶντες μέχρι θανάτε βασανιζομένας.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΠΡοσέτι καὶ ἐπὶ τὸν αἰκισμὸν ἐποτρύνοντες, ὡς μὴ μόνον τῶν ἀλγηδόνων περιφρονῆσαι αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς τῶν ἀδελφῶν φιλαδελφίας παθῶν κρατῆσαι.

2. [z] Ὦ βασιλέως λογισμοὶ βασιλικώτεροι καὶ ἐλευθέρων ἐλευθερώτεροι.

3. [z] Ὦ ἱερὰς καὶ [z] ἁρμονίε" περὶ τῆς εὐσεβείας τῶν ἑπλὰ ἀδελφῶν συμφωνίας.

4. Οὐδεὶς [a] ἐκ τῶν ἑπλὰ μειρακίων" ἐδειλίασεν, οὐδὲ [b] πρὸς" τὸν θάνατον [c] ὤκνησεν."

5. Ἀλλὰ

ἐπ' αὐτὰς ἤγαγον

καλεσκεύαζεν

ὁμοίως καὶ πες

ἐναρμόσας

e ἀποθανόντας N. f - - σπασμένων N. g αὐτῶν ἀδελφῷ A. h ἀδελφοὶ addit N. i deeſt A. ἀδελφὰς N. k πάνσεπλος N. l γενομένοις Ald. m ἐφύτευσε N. n χρόνων A. o γαλακλοτροφηθέντες. N. p καθημερινῆς ἀναστροφῆς καὶ N. q συμπαθῶς Ald. r - - τερον N. s ἐπ' αὐτὰς ἤγαγον A. t αὐτοῖς Ald. u εὔνοιαν καὶ ὁμόνοιαν N. x - - ζεν A. y ἀσέβειαν Ald. z ἐναρμόσας A. a ἐξ αὐτῶν N. b ἐπὶ N. c ἐλθεῖν ὤκνησεν Luidus.

5. Ἀλλὰ πάντες, [d] ὥσπερ ἐπ᾽ ἀθανασίας ὁδὸν τρέχοντες, ἐπὶ τὸν διὰ τῶν βασάνων [c] θάνατον᾽ ἔσπευδον.

6. Καθάπερ γὰρ χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφηγήμασιν κινοῦνται· ἕτως οἱ ἱεροὶ μείρακες ἐκεῖνοι ὡς ὑπὸ ψυχῆς μιᾶς τῆς ἀθανάτου τῆς εὐσεβείας [f] κινέμενοι,᾽ πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτῆς συνεφώνησαν θάνατον.

παναγία ἡ ἑβδομάς

7. [g] Ὦ παναγίας συμφώνων ἀδελφῶν * ἑβδομάδος᾽ καθάπερ γὰρ ἑπτὰ τῆς κοσμοποιίας ἡμέραι περὶ τὴν εὐσέβειαν·

8. οὕτως περὶ τὴν ἑβδομάδα χορεύοντες οἱ μείρακες ἐκύκλουν τὸν τῶν βασάνων φόβον καταλύοντες.

9. [h] Νῦν᾽ ἡμεῖς ἀκέοντες τὴν θλῖψιν τῶν νεανίων [i] ἐκείνων,᾽ φρίττομεν· οἱ δὲ ὁ μόνον ὁρῶντες, [k] ἀλλ᾽ ἐδὲ μόνον ἀκέοντες τὸν᾽ παραχρῆμα ἀπειλῆς λόγον, [l] ἀλλὰ καὶ πάσχοντες, ἐκαρτέρουν᾽ καὶ τοῦτο ταῖς διὰ πυρὸς ὀδύναις.

10. [r] Ὧν τί ἂν γένοιτο ἐπαλγέστερον; ὀξεῖα γὰρ καὶ [m] σύντομος᾽ ἡ τοῦ πυρὸς οὖσα δύναμις, ταχέως διέλυσε τὰ [n] σώματα.᾽

12. Καὶ μὴ θαυμαστὸν ἡγεῖσθε, εἰ ὁ λογισμὸς περιεκράτησεν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν ταῖς βασάνοις, ὅπου γε καὶ γυναικὸς νοῦς πολυτροπωτέρων [o] ὑπερεφρόνησεν᾽ ἀλγηδόνων.

12. Ἡ μήτηρ γὰρ τῶν ἑπτὰ νεανίσκων [p] ἐκείνων᾽ ὑπήνεγκεν τὰς ἐφ᾽ ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν τέκνων στρέβλας.

13. Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύτεκνός ἐστιν ἡ τῆς φιλοτεκνίας στοργή, ἕλκουσα πάντα πρὸς τὴν τῶν [q] σπλάγχνων᾽ συμπάθειαν. πολύπλοκος

14. [q] Ὅπου γε καὶ τὰ ἄλογα ζῶα ὁμοίαν τὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γεννώμενα συμπάθειαν καὶ στοργὴν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις.

15. [r] Καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν, τὰ μὲν ἥμερα κατὰ τὰς οἰκίας [f] ὀροφοιτοῦντα προασπίζει τῶν νεοττῶν.

16. Τὰ δὲ κατὰ τὰς κορυφὰς ὀρέων καὶ φαράγγων ἀποῤῥῶγας καὶ δένδρων ὀπὰς καὶ τὰς τέτων ἄκρας νοσοποιησάμενα ἀποτίκλει, καὶ τὸν προσιόντα κωλύει.

17. Εἰ δὲ καὶ μὴ δύναιντο κωλύειν, περιπλάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα τῇ στοργῇ, ἀνακαλέμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ᾽ ὃν δύναται τρόπον βοηθεῖ τοῖς τέκνοις.᾽

18. Καὶ τί δεῖ τὴν διὰ τῶν ἀλόγων ζώων ἐπιδεικνύναι τὴν πρὸς τὰ τέκνα συμπάθειαν.

19. [q] Ὅπου γε καὶ μέλισσαι περὶ τὸν τῆς κηρογονίας [t] καιρὸν᾽ ἐπαμύνονται τοὺς προσιόντας, καὶ καθάπερ σιδήρῳ τῷ κέντρῳ πλήττουσι τοὺς προσιόντας τῇ νοσιᾷ αὐτῶν, καὶ ἐπαμύνονται ἕως θανάτου.

20. Ἀλλ᾽ οὐχὶ τὴν τοῦ Ἀβραὰμ ὁμόψυχον τῶν νεανίων μητέρα μετεκίνησεν [u] συμπάθεια᾽ τῶν τέκνων. τῆς συμ-

ΚΕΦ. παθείας

d ὡς περὶ N. e deeſt Ald. f deeſt A. g παναγία - - ἑβδομὰς A. N. h νῦν οὖν N. i deeſt Ald. k τὴν θλῖψιν, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες τὸν N. l ἐμακαρίζοντο, θαυμαζόμενοι, πῶς πάσχοντες ἐνεκαρτέρουν N. m σύντομος Ald. n αὐτῶν addit N. o περιεφρόνησεν N. p deeſt A. N. q τέκνων Ald. r deſunt Ald. ſ - - τῶντα leg. v. Heſyc. t deeſt Ald. u τῇ συμπαθείᾳ A.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ὦ λογισμὲ τέκνων, παθῶν τύραννε, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα.

2. Μήτης [x] δυοῖν" [y] προκειμένων" εὐσεβείας, καὶ [z] τῆς" τῶν ἑπτὰ υἱῶν σωτηρίας [a] προσκαίρου" κατὰ τὴν τῦ τυράννου ὑπόσχεσιν·

προκαίρους

3. Τὴν εὐσέβειαν μᾶλλον ἠγάπησεν τὴν σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν κατὰ Θεόν.

4. Ὦ τίνα τρόπον ἠθολογήσαιμι Φιλότεκνα γονέων πάθη, ψυχῆς τε καὶ μορφῆς ὁμοιότητα εἰς μικρὸν παιδὸς χαρακτῆρα θαυμάσιον [b] ἐναποσφραγίζοντα," μάλιστα διὰ * τὸ πάθος τοῖς γεννηθεῖσιν τὰς μητέρας τῶν πατέρων καθεσάναι συμπαθεστέρας.

ἐναποσφράγιζον

* τὸν τῶν παθῶν

5. Ὅσῳ γὰρ καὶ ἀθενόψυχοι καὶ πολυγονώτεραι ὑπάρχουσιν αἱ μητέρες, τοσούτῳ μᾶλλόν εἰσιν Φιλοτεκνότεραι.

6. Πασῶν δὲ τῶν μητέρων ἐγένετο ἡ τῶν ἑπτὰ [c] παίδων" μήτης Φιλοτεκνοτέρα, ἥ τις ἑπτὰ κυοφορίαις τὴν πρὸς αὐτοὺς [d] ἐπιφυομένην Φιλοσοργίαν,"

ἐπιφυομένην Φιλοσοργίαν

7. καὶ διὰ πολλὰς τὰς καθ' ἕκαστον αὐτῶν ὠδῖνας [e] ἠναγκασμένη" τὴν εἰς αὐτὲς ἔχειν συμπάθειαν,

[e] ἠναγκασμένην

8. διὰ τὸν πρὲς τὸν Θεὸν φόβον ὑπερεῖδεν τὴν τῶν τέκνων πρόσκαιρον σωτηρίαν.

9. Οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλοκαγαθίαν τῶν υἱῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν νόμον αὐτῶν [f] εὐπείθειαν," μείζω τὴν ἐν αὐτοῖς [g] ἔχεν" Φιλοσοργίαν,

μείζων

10. Δίκαιοί τε γὰρ ἦσαν, καὶ σώφρονες, [h] καὶ ἀνδρεῖοι," καὶ μεγαλόψυχοι, [i] καὶ" Φιλάδελφοι, [i] καὶ" Φιλομήτορες ἔτως, ὥστε καὶ μέχρι θανάτε τὰ νόμιμα φυλάσσοντες πείθεσθαι αὐτῇ.

11. Ἀλλ' ὅμως, [k] καίπερ" τοσέτων ὄντων τῶν περὶ Φιλοτεκνίαν εἰς συμπάθειαν ἑλκόντων τὴν μητέρα, ἐπ' ἐδενὸς αὐτῶν τὸν λογισμὸν αὐτῆς αἱ παμποίκιλοι [l] βάσανοι" ἴσχυσαν μεταστρέψαι.

καὶ ὑπὲρ

μεταστρέψαι

12. Ἀλλὰ [m] καὶ" καθ' ἕνα παῖδα καὶ ὁμοῦ πάντας ἡ μήτης ἐπὶ τὸν [n] ὑπὲρ" τῆς εὐσεβείας προετρέπετο θάνατον.

13. Ὦ Φύσις ἱερὰ, καὶ Φίλτρα γονέων καὶ [o] σύνεσις" [p] Φιλόσοργε," καὶ τροφεῖα, καὶ μητέρων ἀδάμαστα πάθη.

γονεῦσιν

14. Καθ' ἕνα σεβλέμενον καὶ Φλεγόμενον ὁρῶσα μήτης, [q] ἃ" μετεβάλετο διὰ τὴν εὐσέβειαν.

15. Τὰς σάρκας τῶν τέκνων ἑώρα περὶ τὸ πῦρ τηκομένας, καὶ τὲς τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν δακτύλυς ἐπὶ γῆς σπαίροντας, καὶ τὰς τῶν κεφαλῶν μέχρι [r] τῶν" περὶ τὰ γένεια σάρκας, ὥσπερ προσωπεῖα προκειμένας.

16. Ὦ πικροτέρων μὲν νῦν μήτης πόνων

x δυοῖν. y - - μένω Ald. z τοῖς Ald. a προσκαίρες A. b ἐναποσφράγιζον A. N. c deest Ald. A. d ἐπιφυτευομένη Φιλοσοργία A. ἐπιφυτευομένην τοργὴν N. e sic A. N. f εὐπάθειαν Ald. g ἔχε A. N. h deest Ald. i deest Ald. k καὶ περὶ Ald. l deest A. m deest Ald. n deest A. N. o γονεῦσιν A. p - - τοργοι N. q deest N. r deest Ald.

νων πειραθεῖσα, [f] ἥπερ" τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων.

17. Ὦ μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον ἀποκυήσασα.

18. Οὐ [t] μετέτρεψέν" σε πρωτότοκος ἀποπνέων· ἐδὲ δεύτερος εἰς σὲ [u] οἶκλρον" βλέπων ἐν Βασάνοις· [x] ἐδὲ" τρίτος ἀποψύχων.

19. [x] Οὐδὲ τὲς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς ἑκάστου θεωρῆσα ταυρηδὸν ἐπὶ τῶν Βασάνων ὁρῶντας τὸν ἑαυτῶν αἰκισμὸν, καὶ τὲς μυκλῆρας προσημειεμένες αὐτῶν τὸν θάνατον, ἐκ ἔκλαυσας.

20. Ἐπὶ [y] σαρξὶν" τέκνων ὁρῶσα σάρκας τέκνων ἀποκαιομένας, καὶ ἐπὶ χερσὶν χεῖρας ἀποτεμνομένας, καὶ ἐπὶ κεφαλαῖς κεφαλὰς ἀποδειροτομεμένας, καὶ ἐπὶ [z] νεκροῖς" νεκρὲς πίπλοντας, καὶ πολυάνδριον ὁρῶσα τῶν τέκνων τὸ χορεῖον διὰ τῶν Βασάνων, οὐκ ἐδάκρυσας.

21. Οὐχ οὕτως σειρήνιοι μελῳδίαι, ἐδὲ κύκνειοι πρὸς Φιληκοίαν Φωναὶ τὲς ὦ ἀκέοντας ἐφέλκονται, ὡς τέκνων Φωναὶ μετὰ Βασάνων μητέρα Φωνούντων.

22. [a] Πηλίκαις καὶ πόσαις τότε ἡ μήτης, τῶν υἱῶν Βασανιζομένων τροχοῖς τε καὶ [b] καυτηρίοις" ἐβασανίζετο Βασάνοις;

23. Ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσιν ἀνδρειώσας ἐπέτεινεν τὴν πρόσκαιρον Φιλοτεκνίαν παριδεῖν.

24. Καίπερ ἑπτὰ τέκνων ὁρῶσα ἀπώλειαν· ὡς πάσας ἡ γενναία μήτης [c] ἐξέδυσεν" διὰ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν. ἀσπάσασα

25. Καθάπερ γὰρ ἐν βουλευτηρίῳ τῇ ἑαυτῆς ψυχῇ δεινὲς ὁρῶσα συμβέλους, Φύσιν καὶ γένεσιν καὶ Φιλοτεκνίαν καὶ τέκνων τρέβλας· τρέβλαν

26. Δύο ψήφες κρατῆσα μήτης, θανατηφόρον τε καὶ σωτήριον ὑπὲρ τέκνων·

27. Οὐκ [d] ἐπέγνω" τὴν σώζεσαν ἑπτὰ υἱὲς πρὸς ὀλίγον χρόνον σωτηρίαν.

28. ἀλλὰ τῆς θεοσεβῦς Ἀβραὰμ καρτερίας ἡ θυγάτης ἐμνήθη.

29. Ὦ μήτης ἔθνες, ἔκδικε τῇ νόμῳ, [e] καὶ ὑπερασπίστρια τῆς εὐσεβείας, ὑπεραὶ τῇ διὰ σπλάγχνων ἀγῶνος ἀθλοφόρε. σπίστρια

30. Ὦ ἀρρένων πρὸς καρτερίαν γενναιοτέρα, καὶ ἀνδρῶν πρὸς ὑπομονὴν ἀνδρειοτέρα.

31. Καθάπερ γὰρ ἡ Νῶε κιβωτὸς ἐν τῷ κοσμοπληθεῖ κατακλυσμῷ κοσμοφορῦσα καρτερῶς ὑπήνεγκεν τὲς κλύδωνας. καρτερὲς

32. Οὕτως σὺ, ἡ νομοφύλαξ, πανταχόθεν ἐν, τᾷ τῶν παθῶν περιαντλουμένη κατακλυσμῷ, καὶ καρτερὸς ἀνέμοις ταῖς τῶν [f] υἱῶν" Βασάνοις συνεχομένη, γενναίως [g] ὑπέμεινας" τὲς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας χειμῶνας. ἂν λοιμοῖς

f ὑπὲρ Ald. Luidus. t μετέτρεψε Ald. u οἶκλον Ald. x ἐ Ald. Luidus. y σαρξὶ A. z νεκρῶν Ald. a sectio hæc tota desideratur in Ald. b καυτηρίοις N. c ἐξέλυσε N. d ἔγνω Ald. e ὑπερασπίσεια A. f ἡλῶν Ald. g ὑπέμεινε N.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΕΙ δὲ τοίνυν καὶ γυνὴ, καὶ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παίδων μήτηρ ὑπέμεινε τὰς μέχρι θανάτου βασάνους ὁρῶσα τῶν τέκνων· ὁμολογουμένως αὐτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

2. [h] Ἀπέδειξα" οὖν ὅτι ὲ μόνον τῶν παθῶν ἄνδρες ἐπεκράτησαν, ἀλλὰ καὶ γυνὴ τῶν μεγίστων βασάνων ὑπερεφρόνησεν.

3. Καὶ οὐχ οὕτως οἱ περὶ τὸν Δανιὴλ λέοντες ἦσαν ἄγριοι, οὐδὲ ἡ κατὰ τὸν Μισαὴλ ἐκφλεγομένη κάμινος λαβροτάτῳ πυρὶ, ὡς ἡ τῆς Φιλοτεκνίας περιέ-
ἐκείνη καιεν ἐκείνην Φύσις, * ὁρῶσαν αὐτῆς τὲς
* ὁρῶσα ἑπτὰ υἱὲς βασανιζομένες.

4. Ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τῆς εὐσεβείας κατέσβεσε τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πάθη ἡ μήτης.

5. Καὶ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἐπιλογίσασθαι, ὅτι εἰ δειλόψυχος ἦν ἡ γυνὴ, καίπερ μήτηρ οὖσα, ὠλοφύρετο ἂν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ ἴσως ἂν ταῦτα οὕτως εἶπεν·

6. Ὦ μελέα ἔγωγε, καὶ πολλάκις τρισαθλία, ἥτις ἑπτὰ παῖδας τεκοῦσα, ἑδενὸς μήτηρ γεγένημαι.

7. Ὦ μάταιοι ἑπτὰ κυοφορίαι, καὶ ἀνόνητοι ἑπτὰ δεκάμηνοι, καὶ ἄκαρποι τιθηνίαι, [i] καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι."

8. Μάτην ἐφ' ὑμῖν, ὦ παῖδες, πολλὰς ὑπέμεινα ὠδῖνας καὶ χαλεπωτέρας φροντίδας ἀνατροφῆς.

9. Ὦ τῶν ἐμῶν παίδων, οἱ μὲν ἄγαμοι, οἱ δὲ [k] γαμήσαντες" ἀνόνητοι, ἐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, ὐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαριθήσομαι.

10. Ὦ ἡ πολύπαις καὶ καλλίπαις ἐγὼ γυνὴ χήρα καὶ μόνη πολύθρηνος.

11. Οὐδ' ἂν ἀποθάνω, [l] θάψοντα" θάπλον-
τῶν υἱῶν ἔξω τινά· ἀλλὰ τέτῳ τῷ τα
θρήνῳ ὐδένα ὠλοφύρετο ἡ ἱερὰ καὶ θεοσεβὴς μήτης·

12. ὐδ' ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀπέτρεπεν αὐτῶν τινα, ὐδ' ὡς ἀποθνησκόντων ἐλυπήθη.

13. Ἀλλ' ὥσπερ ἀδαμάντινον ἔχουσα τὸν νοῦν, καὶ εἰς ἀθανασίαν ἀνατείνουσα τὸν υἱῶν ἀριθμὸν, μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτὲς προετρέπετο ἱκετεύουσα.

14. Ὦ * μήτηρ δι' εὐσέβειαν Θεῦ κραταιῶτι, πρεσβύτι καὶ [m] γυνὴ" διὰ καρτερίαν καὶ τύραννον ἐνίκησας, καὶ ἔργοις δυνατωτέρα καὶ λόγοις εὑρέθης ἀνδρός. ἄναυδρος

15. Καὶ γὰρ ὅτε συνελήφθης μετὰ τῶν [n] παίδων," εἰσήκεις τὸν Ἐλεάζαρον ὁρῶσα βασανιζόμενον, καὶ ἔλεγες τοῖς παισὶν ἐν τῇ Ἑβραΐδι Φωνῇ.

16. Ὦ παίδες, γενναῖος ὁ ἀγών· ἐφ' ὃν κληθέντες ὑπὲρ τῆς διαμαρτυρίας τῦ [o] ἔθνους," ἐναγωνίσασθε προθύμως ὑπὲρ τῦ πατρίε νόμε.

17. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν τὸν μὲν γέροντα τῦτον ὑπομένειν τὰς διὰ τὴν εὐσέβειαν

h ἀπεδειξάμην N. i deeſt Ald. k γήμαντες Ald. N. l θάψοντα A. * πηρ ſive πατήρ. m γυναικὸς Ald. Luidus. n τέκνων N. o ἔθνες ἡμῶν N.

θειαν ἀλγηδόνας, ὑμᾶς δὲ τὰς νεωτέρας καταπλαγῆναι τὰς βασάνους.

18. Ἀναμνήσθητε, ὅτι διὰ τὸν Θεὸν τῷ κόσμῳ μετελάβετε, καὶ τὸν βίον ἀπελαύσατε·

19. καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλετε πάντα πόνον [p] ὑπομένειν" διὰ τὸν Θεόν.

20. Δι' ὃν καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ ἔσπευδεν τὸν ἐθνοπάτορα υἱὸν σφαγιάσαι Ἰσαὰκ, καὶ τὴν πατρῴαν χεῖρα ξιφηφόρον καταφερομένην ἐπ' αὐτὸν ὁρῶν [q] ὁ Ἰσαὰκ" ἐκ ἔπληξεν.

21. Καὶ Δανιὴλ ὁ δίκαιος εἰς [r] λέοντας" ἐβλήθη· καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαὴλ εἰς κάμινον πυρὸς ἀπεσφενδονήθησαν, καὶ ὑπέμειναν, διὰ τὸν Θεόν.

22. Καὶ ὑμεῖς οὖν τὴν αὐτὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχοντες, μὴ χαλεπαίνητε.

23. Ἀλόγιστον γὰρ εἰδότας [f] εὐσέβειαν" μὴ [t] ἀντίσασθαι" τοῖς πόνοις.

24. Διὰ τούτων τῶν λόγων ἡ ἔμπαμήτωρ ἕνα ἕκαστον τῶν υἱῶν παρακαλοῦσα, ἀποθανεῖν [u] ἔπεισε μᾶλλον, ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ."

ἰδόντες 25. Ἔτι δὲ καὶ ταῦτα [x] εἰδότες," ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἀποθανόντες ζῶσιν τῷ Θεῷ, ὥσπερ Ἀβραὰμ [y] καὶ" Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ [z] πάντες" οἱ πατριάρχαι.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΕΛεγον δὲ καὶ τῶν δορυφόρων τινὲς, ὡς ὅτε [a] ἔμελλεν καὶ αὐτὴ συλλαμβάνεσθαι πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ [a] ψαύσειέν τις" τοῦ σώματος ἑαυτῆς ἑαυτὴν ἔρριψεν κατὰ τῆς πυρᾶς. τι

2. Ὦ μήτηρ σὺν ἕπλοις παισὶν καταλύσασα τὴν τοῦ τυράννου βίαν, καὶ ἀκυρώσασα τὰς κακὰς ἐπινοίας αὐτοῦ, καὶ ἐπιδείξασα τὴν τῆς πίστεως γενναιότητα.

3. Καθάπερ [b] γὰρ" [c] σὺ" στέγη ἐπὶ [d] τοῦ στύλου τῶν παίδων" γενναίως ἱδρυμένη, ἀκλινὴς ὑπήνεγκας τὸν διὰ ἀκλινῶς τῶν βασάνων σεισμόν.

4. Θάρρει τοιγαροῦν, ὦ μήτηρ ἱερόψυχε, τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπομονῆς γενναίως ἔχουσα πρὸς Θεόν.

5. Οὐχ οὕτω σελήνη [e] κατ' οὐρανὸν" σὺν ἄστροις σεμνὴ καθέστηκεν, ὡς σὺ τοὺς [f] ἰσαστέρους" ἕπλοὺς παῖδας φωταγωγήσασα εἰς ἀστέρας πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔντιμος καθέστηκας [g] Θεῷ," καὶ ἐστήρισαι ἐν οὐρανῷ σὺν αὐτοῖς.

6. Ἦν γὰρ ἡ παιδοποιία σου ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ [h] πατρός." παιδὸς

7. Εἰ δὲ ἐξὸν ἡμῖν ἦν, ὥσπερ ἐπί τινος πίνακος, ζωγραφῆσαι τὴν [i] τῆς εὐσεβείας ἱστορίαν," ἐκ ἂν ἔφριττον οἱ θεωροῦντες ἱστορίας σου εὐσέβειαν

p ὑπομεῖναι Ald. q deeſt Ald. A. r λάκκον λεόντων N. f εὐσεβεῖν N. t ἀνθίσασθαι A. N. u deeſt Ald. x ἰδόντες Ald. y deeſt Ald. N. z ἅπαντες N. a ψαύσειέ τι A. ψαύσειέν τινες N. b deeſt Ald. c deeſt N. d τοῖς ξύλοις, ἔτω καὶ σὺ ἐπὶ παισὶ N. Luidus. e ἐν οὐρανῷ N. f ἀστέρας Ald. g ἐνώπιον τοῦ θεοῦ N. h παιδὸς A. i ἱστορίας σου εὐσέβειαν A. τῆς εὐσεβείας σου ἱστορία N.

τες μητέρα ἑπτὰ τέκνων δι' εὐσέβειαν ποικίλας βασάνους μέχρι θανάτου ὑπομείνασαν.

8. Καὶ [k] γὰρ" ἄξιον ἦν καὶ ἐπὶ αὐτῇ τῇ [l] ἐπιταφίου" ἀναγράψαι [m] καὶ" ταῦτα τοῖς ἀπὸ τοῦ ἔθνους εἰς μνείαν λεγόμενα.

9. Ἐνταῦθα γέρων ἱερεὺς, καὶ γυνὴ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παῖδες [n] ἐγκεκήδευνται" διὰ τυράννου βίαν, τὴν Ἑβραίων πολιτείαν καταλῦσαι θέλοντος.

10. Οἱ καὶ ἐξεδίκησαν τὸ [o] ἔθνος" εἰς Θεὸν ἀφορῶντες, καὶ μέχρι θανάτου τὰς βασάνους ὑπομείναντες.

11. Ἀληθῶς γὰρ ἦν ἀγὼν θεῖος ὁ δι' αὐτῶν [p] γεγενημένος."

ἠθλότει 12. Ἠθλοθέτει γὰρ τότε ἀρετὴ δι' ὑπομονῆς δοκιμάζουσα [q] τὸ νῖκος ἐν ἀφθαρσίᾳ" ἐν ζωῇ πολυχρονίῳ.

13. Ἐλεάζαρ δὲ [r] προηγωνίζετο" ἡ δὲ μήτηρ τῶν ἑπτὰ παίδων ἐνήθλει· οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἠγωνίζοντο·"

14. Ὁ τύραννος ἀντηγωνίζετο· ὁ δὲ κόσμος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἐθεώρει.

15. Θεοσέβεια δὲ ἐνίκα, τὰς ἑαυτῆς ἀθλητὰς στεφανοῦσα.

16. Τίνες ἐκ ἐθαύμασαν τὰς τῆς ἀληθείας θείας νομοθεσίας ἀθλητάς; τίνες οὐκ ἐξεπλάγησαν;

17. Αὐτός γέ τοι ὁ τύραννος καὶ ὅλον τὸ [s] συνέδριον αὐτῶν ἐξεθαύμασαν αὐτῶν τὴν ὑπομονήν.

18. Δι' ἣν καὶ τῷ θείῳ νῦν παρεστήκασιν θρόνῳ, καὶ τὸν μακάριον βιοῦσιν αἰῶνα.

19. Καὶ γάρ φησιν ὁ Μωσῆς, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἔτοι οὖν οἱ ἁγιαθέντες διὰ Θεὸν τετίμηνται [t] ἀ μόνον οὖν ταύτῃ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ δι' αὐτὰς τὸ ἔθνος ἔθνες ἡμῶν τοὺς πολεμίους μὴ ἐπικρατῆσαι," ἐπικρατήσας

21. Καὶ τὸν τύραννον τιμωρηθῆναι, καὶ τὴν πατρίδα καθαρισθῆναι,

22. Ὥσπερ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας, καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων, καὶ τοῦ ἱλαστηρίου θανάτου αὐτῶν, ἡ θεία πρόνοια τὸν Ἰσραὴλ προκακωθέντα διέσωσεν.

23. Πρὸς γὰρ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς βασάνοις αὐτῶν ὑπομονὴν ὁ τύραννος ἀπιδὼν ἀφιδὼν Ἀντίοχος ἀνεκήρυξεν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ [u] εἰς" ὑπόδειγμα τὴν ἐκείνων ὑπομονήν.

24. Εἶχεν τε αὐτὸς γενναίους καὶ ἀνδρείους εἰς πεζομαχίαν καὶ πολιορκίαν· καὶ ἐκπορθήσας ἐνίκησεν πάντας τοὺς πολεμίους.

ΚΕΦ.

k δὴ N. l τάφῳ Ald. m deest N. n - - δευται Ald. o γένος N. p γενόμενος N. q ἡ δὲ νίκη αὐτῆς ἦν ἀφθαρσία N. τὸ νῖκος ἀφθαρσίᾳ Ald. Luidus. r - - νίσατο N. s abhinc ad verba, καὶ διὰ τοῦ αἵματος &c. omnia desiderantur in Ald. t deest Ald.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΩΤῶν Ἀβραμιαίων σπερμάτων ἀπόγονοι παῖδες Ἰσραηλῖται, πείθεσθε τῷ νόμῳ τούτῳ, καὶ [u] πάντα" τρόπον εὐσεβεῖτε·

2. Γινώσκοντες ὅτι τῶν παθῶν δεσπότης ἐστὶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός· Καὶ ὐ μόνον τῶν ἔνδοθεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξωθεν πόνων·

3. Ἀνθ' ὧν διὰ τὴν εὐσέβειαν [x] προϊέμενοι" τὰ σώματα τοῖς πόνοις ἐκεῖνοι, ὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐθαυμάθησαν, ἀλλὰ καὶ θείας μερίδος κατηξιώθησαν.

4. Καὶ δι' [y] αὐτοὺς" εἰρήνευσεν τὸ ἔθνος, καὶ τὴν εὐνομίαν τὴν ἐπὶ τῆς ἀναν[a]εωσατρίδος [a] ἀνανεωσάμενον," [b] ἐκπεπολιόρσάμενος κηκε" τὲς πολεμίες.

5. Καὶ ὁ τύραννος Ἀντίοχος καὶ ἐπὶ γῆς τετιμώρηται, καὶ ἀποθανὼν κολάζεται· ὡς γὰρ ἐδὲν οὐδαμῶς ἴσχυσεν ἀναγκάσαι τὲς Ἱεροσολυμίτας ἀλλοφυλῆσαι, καὶ τῶν πατριῶν ἐθνῶν ἐκδιαιτηθῆναι·

6. Τότε δὴ ἀπάρας ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ Πέρσας. Ἔλεγεν δὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ [c] παίδων" καὶ ταῦτα ἡ δικαία τοῖς τέκνοις.

7. [d]Ὅτι [d] ἐγὼ" [e] ἐγενήθην" παρθένος ἁγνὴ, καὶ ὐχ ὑπερέβην τὸν πατρικὸν οἶκον· ἐφύλαττον δὲ τὴν ᾠκοδομεμένην πλευράν.

8. Οὐ διέφθειρέν με λυμεὼν τῆς ἐρημίας φθορεὺς ἐν πεδίῳ· οὐδὲ ἐλυμήνατό μου τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας λυμεὼν ἀπαίηλὸς ὄφις· ἔμεινα δὲ χρόνον ἀκμῆς σὺν ἀνδρί.

9. Τέτων δὲ ἐνηλίκων γενομένων ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ.· μακάριος μὲν ἐκεῖνος· τὸν γὰρ τῆς [f] εὐτεκνίας" βίον ἐπιζήσας, τὸν τῆς ἀτεκνίας οὐκ ὠδυνήθη καιρόν. ἐπιζητήσας

10. [d]Ὃς ἐδίδασκεν ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, τὸν νόμον καὶ τὲς προφήτας.

11. Τὸν ἀναιρεθέντα Ἄβὲλ ὑπὸ Καΐν ἀνεγίνωσκεν δὲ ἡμῖν, καὶ τὸν ὁλοκαρπέμενον Ἰσαὰκ, καὶ τὸν ἐν Φυλακῇ Ἰωσήφ.

12. [d]Ἔλεγεν δὲ ἡμῖν τὸν ζηλωτὴν Φινεές. ἐδίδασκεν δὲ ὑμᾶς τὲς ἐν πυρὶ Ἀνανίαν, καὶ Ἀζαρίαν, καὶ Μισαήλ.

13. Ἐδόξαζεν δὲ καὶ τὸν ἐν λάκκῳ λεόντων Δανιὴλ, ὃν καὶ ἐμακάριζεν.

14. Ὑπεμίμνησκεν δὲ [g] ὑμᾶς" τὴν Ἡσαΐου γραφὴν τὴν λέγεσαν, Κἂν διὰ πυρὸς διέλθῃς, φλὸξ οὐ κατακαύσει σε.

15. Τὸν ὑμνογράφον ἐμελῴδει ὑμῖν Δαβὶδ τὸν λέγονλα, πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτὲς ὁ Κύριος.

16. Τὸν Σαλομῶνται [h] ἐπαροιμίαζεν" ἡμῖν τὸν λέγονται, ξύλον ζωῆς [i] ἐστιν" πᾶσιν τοῖς ποιοῦσιν αὐτῦ τὸ θέλημα.

 17. Τὸν

u κατὰ πάντα N. x προέμενοι. y αὐτῦ Ald. a - - σάμενος A. b ἐξεπολιόρκησε Ald. ἐκπεπορθήκασι N. c ἀδελφῶν N. d deeſt Ald. e ἐγενόμην N. f εὐσεβείας N. g ἡμᾶς, (uti & in præcedentibus) Ald. h παροιμίαζεν Ald. Luidus. i deeſt Ald.

17. Τὸν Ἰεζεκιὴλ ἐπισοποιεῖτο τὸν λέγοντα, εἰ ζήσεται τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ταῦτα;

18. Ὠδὴν μὲν [k] γὰρ" ἣν ἐδίδαξεν Μοϋσῆς οὐκ ἐπελάθετο τὴν [l] διδάσκουσαν καὶ" λέγουσαν, ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω.

μακαριότης 19. Αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν καὶ ἡ [m] μακρότης" τῶν ἡμερῶν.

20. Ὦ πικρᾶς τῆς τότε ἡμέρας, καὶ ἀ πικρᾶς, ὅτε ὁ πικρὸς Ἑλλήνων τύραννος πῦρ φλέξας λέβησιν ὠμοῖς, καὶ ζέουσι θυμοῖς ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν καταπέλτην καὶ πάσας τὰς Βασάνους αὐτῇ τὰς ἑπτὰ παῖδας τῆς Ἀβραμίτιδος.

πάλιν

21. Καὶ τὰς τῶν ὀμμάτων κόρας ἐπήρωσεν, καὶ γλώσσας ἐξέτεμεν, καὶ Βασάνοις ποικίλαις ἀπέκτεινεν.

22. Ὑπὲρ ὧν ἡ θεία δίκη μετῆλθεν καὶ μετελεύσεται τὸν ἀλάστορα.

23. Οἱ δὲ Ἀβραμιαῖοι παῖδες σὺν τῇ ἀθλοφόρῳ μητρὶ, εἰς πατέρων χορὸν συναγελάζονται, ψυχὰς ἁγνὰς καὶ ἀθανάτους [n] ἀπειληφότες" παρὰ τῷ Θεοῦ.

24. Ὦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

k deeſt Ald. l deeſt Ald. m μακριότης A. n - - φότας Ald.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ'.